Lasītava
Sab. z. stat.

V. Salnais un A. Maldups

Pagastu apraksti

(Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas materiāliem)

RĪGĀ, 1935. GADĀ
VALSTS STATISTISKĀS PĀRVALDES IZDEVUMS

Lasitava
L 9 F / 912 m/f
Sab. z. Stat.
L 5 / 33

V. Salnais un A. Maldups

Pagastu apraksti

(Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas materiāliem)

RĪGĀ, 1935. GADĀ

VALSTS STATISTISKĀS PĀRVALDES IZDEVUMS

Grāmatu spiestuves kooperātīvs
„GRĀMATRŪPNIEKS"
Rīgā, Pils ielā Nr. 14.

VALSTS BIBLIOTĒKA
Inv. 425.591.

II

0309021898

VALSTS * BIBLIOTĒKA *

Priekšvārds.

Valsts statistiskā pārvalde, izdodot šo grāmatu, ir vadījusies no domas — sniegt īsu vispārīgu un ģeografiski-saimniecisku pārskatu par katru atsevišķu pagastu, — pārskatu, kāds tik ļoti nepieciešams ikvienam, vai tas būtu valsts vai pašvaldības darbinieks, tirgotājs, rūpnieks, brīvo profesiju darbinieks, vai arī tūrists, kas grib iepazīties ar mūsu dzimto zemi.

Dati grāmatas saturam ņemti galvenā kārtā no 1935. g. tautas skaitīšanas materiāliem un papildināti ar citām Valsts statistiskās pārvaldes savāktām ziņām. Tā, grāmatas pamatā liktas ziņas, kas ievāktas ar īpašu anketu, kuŗa bija jāizpilda pagastu valdēm. Pēdējās tomēr, ar retiem izņēmumiem, šo anketu izpildījušas ļoti paviršī tā, ka vairumu ziņu nācies sīki pārbaudīt un papildināt no dažādiem citiem avotiem. Tādēļ statistiskā pārvalde tura par savu pienākumu aizrādīt, ka ņemot vērā līdzīga izdevuma pirmreizību un pieietamo ziņu avotu trūcību, grāmatā — neskatoties uz vislielāko rūpību tās sastādīšanā — iespējamas dažas sīkākas kļūdas vai nepilnības.

Nododot atklātībai „Pagastu apraksti“ pirmo iespiedumu, statistiskā pārvalde cer, ka šī grāmata, kā vienīgais sava veida izdevums, neskatoties uz augšā sacīto, būs ļoti noderīga kā koncentrēts izziņu avots visplašākām aprindām. Līdz ar to pārvalde lūdz grāmatas lietotājus — norādīt uz visiem grāmatā sastopamiem trūkumiem un sniegt ierosinājumus vēlamiem papildinājumiem, lai nākošo izdevumu varētu izveidot precīzāku un pilnīgāku.

Rīgā, 1935. g. septembrī.

Valsts statistiskā pārvalde.

Satura rādītājs.

		Lpp.
I.	Rīgas apriņķis	7
II.	Cēsu „	73
III.	Valmieras „	120
IV.	Valkas „	178
V.	Madonas „	222
VI.	Liepājas „	270
VII.	Aizputes „	304
VIII.	Kuldīgas „	325
IX.	Ventspils „	350
X.	Talsu „	369
XI.	Tukuma „	391
XII.	Jelgavas apriņķis	422
XIII.	Bauskas „	471
XIV.	Jēkabpils „	496
XV.	Ilūkstes „	521
XVI.	Daugavpils „	544
XVII.	Rēzeknes „	580
XVIII.	Ludzas „	608
XIX.	Jaunlatgales „	626
Biezi apdzīvotu vietu saraksts		649
Latvijas pagastu saraksts		651
Iespieduma kļūdas		655

Piezīmes grāmatas lietotājiem.

a) Grāmata „Pagastu apraksti“ iedalīta apriņķu un apgabalu kārtībā: pirmais — Vidzemes, otrais — Kurzemes, trešais — Zemgales, ceturtais — Latgales apgabals. Pagasti apriņķos iedalīti alfabētiskā kārtībā. Katra atsevišķa pagasta apraksts, savukārt, sakārtots piecos nodalījumos: I — vispārējs apskats, II — valsts un pašvaldības iestādes un to amatpersonas, III — saimnieciskā dzīve, IV — sabiedriskā dzīve, V — dažādas ziņas.

b) Ziņas par attālumiem un platības bieži vien uzdotas aptuvenos un noapaļotos skaitļos.

c) Ja pie personu adresēm nav atzīmēta dzīves vieta, jāsaprot, ka persona dzīvo savā darba vietā.

d) Ja nav uzdota pasta adrese, korespondence adresējama caur galvenāko pasta iestādi pagastā, uzrādītu nodalījumā „Satiksme“.

e) Ja nav atzīmēts, kādas konfesijas draudzei piederīgi vairums pagasta iedzīvotāju, jāsaprot, ka tie pieder pie ev.-luter. draudzes.

f) Dažos gadījumos nav pilnīgu ziņu par 1905. gada un pasaules kara notikumiem pagastos, kā arī par atbrīvošanas cīņām, kas izskaidrojams ar to, ka attiecīgas pagastu valdes šīs ziņas nav sniegušas.

g) Tāpat iespējamas sīkākas nepilnības arī pie ziņām par sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietām, jo pieietamie ziņu avoti arī še visai trūcīgi, kālab var gadīties, ka dažu plašāk pazīstamu sabiedrisku darbinieku šūpļa vai kapa vietas nebūs grāmatā atzīmētas, pie kā nav vainojami grāmatas sastādītāji.

h) Tūristu apmešanās vietas uzrādītas pēc lekšlietu ministrijas tūrisma biroja publicējumiem.

i) Tālāk jāpiezīmē, ka sevišķi dabas jaukumu aprakstīšanā vairums pagastu valdes bijušas ļoti atturīgas.

j) Iespiešanas laikā notikuši daži svītrājumi tirdzniecības-rūpniecības uzņēmumu (tāpat biedrību) sarakstos, tāpēc šo nodalījumu kārtas numerācijā būs dažā vietā sastopami pārtraukumi, jo, technisku iemeslu dēļ, kārtas numerāciju vairs nav bijis iespējams labot.

Saīsinājumu nozīme.

apr. — apriņķis
aut. — autobuss
b. a. v. — biezi apdzīv. vieta
bba — biedrība
bibl. — bibliotēka
bij. — bijušais
c. — centrs
d. — dienvidi
db. — dibināts
dir. — direktors
dz. — dzīvo (dažos gadījumos, punktā par sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietām, arī „dzimis" salikumā saīsināts uz „dz.")
dzc. — dzelzceļš
īp. — īpašnieks
izm. — izmeklēšanas
izp. — izpildītājs
j. t. — jauktu tautību (skola)
līn. — līnija
m. — mājas
mž. — muiža
mžn. — mežniecība
mžz. — mežzinis
n. — nams
neats. d. — neatsavināmā daļa
no z. kpl. — no zemes kopplatības
pamatsk. — pamatskola
pdm. — padome
pg. — pagasts
pk. — pakāpe
plc. — policija
pls. — pilsēta
pr. — priekšnieks
prs. — priekšsēdētājs
prz. — pārzini
pst. — pasts
pstn. — piestātne
r. — rīti
s. — sādža
sba — sabiedrība
sēj. — sējumi
sk. — skaties
stc. — stacija
svba — savienība
š. — šoseja
tlfn. — tēlefons
tlgr. — tēlegrafs
tlr. — tālrunis
trg. — tirgotava
tv. — tuvākā
v. — vakari
vc. — vecākais
vet. — veterinār-
vkl. — veikals
vmžn. — virsmežniecība
vmžz. — virsmežzinis
z. — ziemeļi
zc. — zemes ceļš
2 g. — divgadīga (skola)
6 kl. — sešklasīga (skola)
preču — pārtikas preču (veikals, tirgotava)
* — dzimis
† — miris

Pasta, pasta-tēlegrafa, tēlegrafa un tēlefona kantoru, pasta, pasta-tēlefona un tēlefona palīgnodaļu un atsevišķu publisku tēlefona sarunu vietu saīsināto apzīmējumu — burtu nozīme ir sekojoša:

P. k. — pasta kantoris
T. k. — tēlegrafa kantoris
Tf. k. — tēlefona kantoris
P. t. k. — pasta un tēlegrafa kantoris
P. n. — pasta palīgnodaļa
Tf. n. — tēlefona palīgnodaļa
S. v. — atsevišķa publiska tēlefona sarunu vieta
P. tf. n. — pasta un tēlefona palīgnodaļa
P. n. s. v. — pasta palīgnodaļa un atsevišķa publiska tēlefona sarunu vieta
R. r. s. — raidoša radiostacija
U. r. s. — uztveroša radiostacija
F. — dzelzceļa stacija ar privātu tēlegrammu izmaiņu
T. — tēlefona nodaļa ar privātu tēlegrammu izmaiņu
T. p. — tēlefona nodaļa ar privātu tēlegrammu izmaiņu un tēlegrammu pienešanu mājās
I. — tēlefona nodaļa bez privātu tēlegrammu izmaiņas
A. — vienkāršu sūtījumu pieņemšana un izsniegšana
Ab. — vienkāršu un ierakstītu sūtījumu pieņemšana un izsniegšana
Abc. — visas pasta operācijas
N. — tēlegrafs resp. tēlefons darbojas dienu un nakti
C. — tēlegrafs resp. tēlefons darbojas no plkst. 8—22
X. — nenoteiktais darbības laiks
L. — aprobežota tēlegrafa darbība: darbd. no 9—15 un 17—18; svētd. un svinamās dienās no 9—12
NL. — automatiska tēlefona palīgnodaļa ar nepārtrauktu 24 st. darbību un 6 stundu (no 9—15) tēlegrafa un tēlefona darbību centrāles sarunu vietā

VALSTS ROBEŽA — APRIŅĶA ROBEŽA ----- PAGASTA ROBEŽA
■ PAGASTA VALDE ● SKOLA PILSĒTAS TERITORIJA
DZELZCEĻŠ — I. ŠĶIRAS CEĻŠ — II. ŠĶIRAS CEĻŠ

I. Rīgas apriņķis.

Apriņķa administrātīvās un tiesu iestādes.

Apr. lauku pašv. vecākā kanceleja Rīgā, Lāčplēša - 24, dz. 9. Tlr. 2-6-5-9-6. Apr. vecākais Zvaigzne Eduards, dz. Rīgā, Lāčplēša - 24, dz. 9. Tlr. 2-7-5-1-2.

Apr. priekšnieka kancel. Rīgā, Lāčplēša - 24. Tlr. 2-7-3-4-2. Apr. pr. Legzdiņš Jēkabs, dz. Rīgā, Brīvības - 12, dz. 3. Tlr. 2-6-0-9-6.

Apriņķa policijas I iecirknis.

Rīgā, Lāčplēša - 24, dz. 1. I stāvā. Tlr. 2-7-3-4-2. Limbergs Jānis, iec. pr-ks, dz. Kr. Barona - 46/48. Tlr. 2-3-9-8-8.

Apriņķa policijas II iecirknis.

Siguldā. Tlr. 5. Lakstīgala Pēteris, iec. pr-ks. Siguldā, polic. namā.

Apriņķa policijas III iecirknis.

Madlienā, apriņķa pašvaldības namā. Tlr. 16. Gailītis Jānis, iec. pr-ks. Madlienā.

Apriņķa policijas IV iecirknis.

Skrīveros, Feldmaņa namā. Tlr. 5. Feldmanis Alberts, iec. pr-ks. Skrīveros.

Rīgas prefektūras V iecirknis.

Allažu - 2. Tlr. 9-2-4-0-5 un 9-3-3-8-5. Urdēvičs Boriss, iec. pr-ks. Tlr. 9-2-5-3-6.

Rīgas apr. 1. iec. miertiesneša kancel. Dubultos, Kungu - 10. Tlr. Majori 223. Bērziņš Artūrs, miertiesnesis, Bulduros.

Rīgas apr. 2. iec. miertiesnesis Krūmiņš Arnolds, Siguldā. Tlr. 23.

Rīgas apr. 3. iec. miertiesnesis Kalniņš Miķelis, Skrīveros. Tlr. 45.

Rīgas apr. 4. iec. miertiesneša kancel. Rīgā, Andreja Pumpura - 1. Tlr. 2-6-5-4-2. Akermanis Alberts, miertiesnesis. Dīķa - 8, dz. 4.

Rīgas apr. 5. iec. miertiesnesis Strēlerts Teodors, Nītaurē. Tlr. 24.

Rīgas apr. 1. iec. izmeklēšanas tiesneša kancel. Rīgā, Andreja Pumpura - 1. Tlr. 2-6-4-4-2. Treijs Kārlis, izmeklēšanas tiesneša v. i. Dzirnavu - 63, dz. 22. Tlr. 2-2-1-5-4.

Rīgas apr. 2. iec. izmeklēšanas tiesneša kancel. Rīgā, Andreja Pumpura - 1. Tlr. 2-6-0-4-2. Rundaļcovs, Nikolajs, izmeklēšanas tiesnesis. Ģertrūdes - 37, dz. 7.

Rīgas apr. 1. iec. tiesu izpild. Riekstiņš, Kārlis, Rīgā, Brīvības - 85, dz. 18. Tlr. 9-2-1-8-2. Publ. pieņemš. pirmdienās un piektdienās no 9—11.

Rīgas apr. 2. iec. tiesu izpild. Jursons, Valdis, Rīgā, Elizabetes - 9, dz. 4. Tlr. 3-3-4-5-3.

Rīgas pls. 16. iec. (mazgadējo) miertiesn. Mauers Erichs, Lielgabalu - 2.

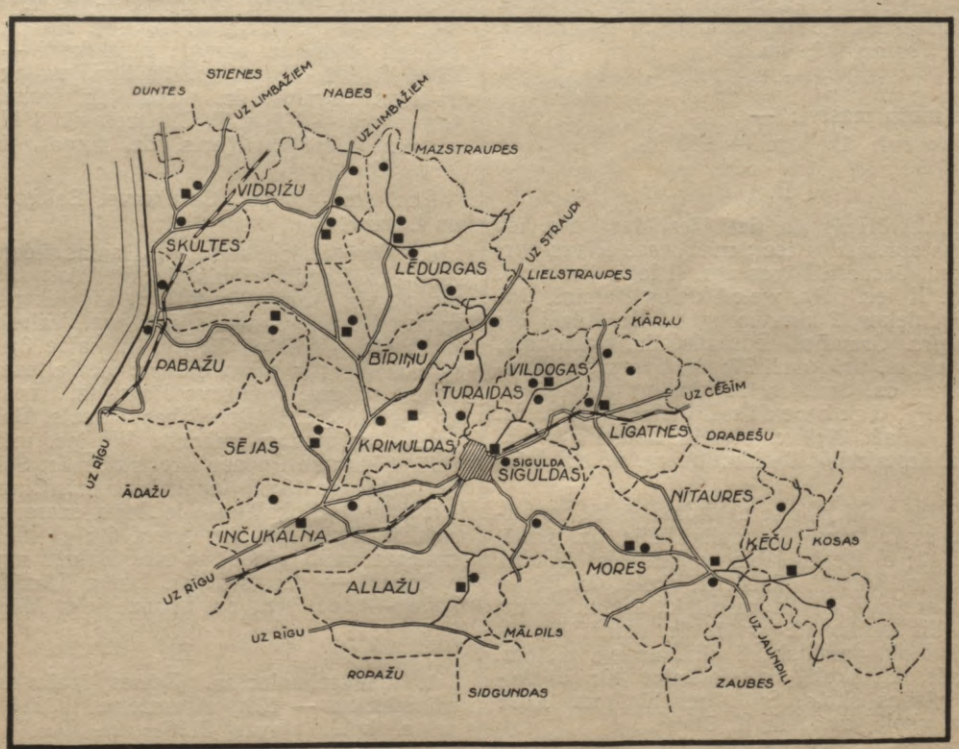

Siguldas-Nītaures-Skultes rajons.

1. Ādažu pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ādažu pg.; vāciski Aahof; krieviski Adažskaja.

Pagasta robeža: v. — ar Mangaļu pg. un Rīgas jūras līci; z. — ar Pabažu un Sējas pg.; r. — ar Inčukalna un Ropažu pg.; d. — ar Stopiņu un Dreiliņu pg. un Rīgas pilsētu.

Pg. b. a. v. Ropaži un Gaŗezeri.

Pg. platība — 402 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3338, no tiem vīr. 1643, siev. 1695.

Attālumi: a) no Rīgas caur Baltezera stc. — 25 klm., caur Carnikavas stc. — 38 klm.; pa zc. — 23,5 klm.; b) no apr. pls. Rīgas (sk. augšā); c) tv. pils. Rīga; d) no tv. dzc. stc. Baltezers 7,9 klm.; tv. autobusa piestātne Ādažu pg. nams — 0,6 klm.

Pasta adrese: c. Ādažiem.

Pg. n. pie Ādažu-Saulkrastu šos.

Upes: 1) Līlaste, 2) Melnupe, 3) Puska, 4) Dzirnupe, 5) Gauja, 6) Krievupe, 7) L. Jugla, 8) M. Jugla.

Ezeri: Dūņu-Līlastes 502,3 ha, M. Uikas 19,1 ha, L. Uikas 25,9 ha, Kadagas 51 ha, Ummas 11 ha, Serģu 25,8 ha, trīs Gaŗezeri: a) 14 ha, b) 11 ha, c) 2,8 ha, Dzirnezers 135,7 ha, Pulksteņa 3,9 ha, Laveŗu 21,2 ha, Kreiļu 2,6 ha, Ataru 125,8 ha, Jūgu 52,8 ha, Līņu 9,5 ha, Maku 5,3 ha, Ķīšu 1775,1 ha, M. Baltezers 192,9 ha, L. Baltezers 608,1 ha, Bulļu 10 ha, Venču 5 ha, Sekšu 10,5 ha, Sudraba 21,1 ha, Langstiņu 48 ha, Sunīšu 20 ha, Kugŗu 14,2 ha un Juglas 573,2 ha.

Kalni: 1) Utaiņu, 2) Nagaiņu, un 3) Sausiņu.

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: 1) Jūgu — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Kalniņš Jānis, dz. Podniekos, 2 klm. no pg. n., tlr. Ādaži 28; pg. pdm. prs. Graudiņš Eduards, dz. Kalndoros, 4 klm. no pg. n., tlr. Ādaži 27; pg. tiesas prs. Rautenšilds Ernests, dz. Smenos, 14 klm. no pg. n., tlr. Berģi 23. Pg. darbvedis Lībtāls Pēteris, dz. pg. n., tlr. Ādaži 21; vc. plc. kārtībnieks Bārda Artūrs, dz. ārsta mājā, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Ādaži 26.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Ādažu 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Grundulis Jūlijs, dz. skolā, tlr. Ādaži 12; b) Berģu I pk. pamatskola, 13 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Jānis, dz. skolā, tlr. Berģu s. v.; c) Carnikavas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Allis Jānis, dz. skolā, tlr. Ādaži 50; d) Gaŗkalnes I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Uksts Krišs, dz. skolā, tlr. Gaŗkalne 40; e) Adventistu misijas skola, Sužu muižā, prz. Roze Kārlis, dz. skolā, tlr. Bukulti 31.

Bibliotēkas: a) Ādažu pg. bibliotēka, 1262 sēj., prz. Lībtāls Pēteris, dz. pg. n., tlr. Ādaži 21; b) Carnikavas labdar. bbas, 800 sēj., Ozolainē, prz. Siliņš Mārtiņš, dz. Gundegās II, tlr. Carnikava 64; c) Berģu lauks. bbas, 700 sēj., Berģu pamatskolā, prz. Kalniņš Jānis, dz. Berģu pamatskolā, tlr. Berģu s. v.; d) Ropažu mazsaimn. veic. bbas, 1000 sēj., Žagaru kr., prz. Siliņš Jānis, dz. Ropažu stc., tlr. Gaŗkalne 27.

3. **Veselības kopšana.** Ārstniecības iestādes: a) Latvijas tuberk. apkaŗ. b-bas Gaujas sanatorija, Tālā; b) Zušu muižas Dr. V. Purmaļa ūdens dziedniecības iestāde.

Ārstniecības personāls: Bišofs Jānis, rajona ārsts, ārsta mājā, pie pg. n., tlr. Ādaži 14. Lezdiņš Anna, ārste, sanatorijas pārzine, dz. Tālā, 10 klm. no pg. n., tlr. Gaŗkalne 14; rajona vecmāte Meinhards Emīlija, ārsta mājā, pie pg. n., tlr. Ādaži 42; vecmāte Baumanis Marija, tlr. Ropaži 41, 10 klm. no pg. n.,; zobu ārste Karpins-Turs, Zemzaros, 7 klm. no pg. n., tlr. Carnikava 33.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšers Kauls Jānis, Kraukļos, 14 klm. no pg. n.

5. **Satiksme.** Pagastu šķērso Rīgas-Valkas un Rīgas-Limbažu dzc. līnijas un Rīgas-Baltezera, Rīgas-Apes, Rīgas un Rīgas-Smiltenes autobusu līnijas. a) Gaŗkalne — pasta-tēlegr. kantoris Ropažos, 10 klm. no pg. n., pr. Bērziņš Nikolajs, dz. turpat, tlr. Gaŗkalne 98; b) Ādaži — P. tf. n. Abc. T. p. NL., Ādažu pg. n., prz. Lībtals Pēteris, dz. turpat, tlr. Ādaži 50; c) Baltezers — P. n. A., Baltezera stc., 8 klm. no pg. n., prz. Katkovskis Jāzeps, dz. turpat; d) Berģi — P. tf. n. Ab. T. NL., Berģu pamatskolā, 13 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Jānis, dz. turpat; e) Bukulti — P. tf. n. Abc. T. NL., Krustiņos, 11 klm. no pg. n., prz. Jansons Osvalds, dz. turpat, tlr. Bukulti 50; f) Carnikava — Tf. n. T. C., Ozolainē, 8 klm. no pg. n., prz. Lībtāls Olģerts, dz. turpat, tlr. Carnikava 99.

Dzc. stc.: Ropaži, Carnikava, Baltezers, Gauja un Līlaste.

6. **Pārējās iestādes:** a) Gaujas ūdensceļa rajona prz. Lazdiņš Jānis, dz. Medniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Ādaži 25; b) Juglas elektrības uzņēmumu Ropažu-Siguldas raj. prz. Valeskalns Andrējs, dz. Gaŗkalnē 36, tlr. Gaŗkalne 3; c) Rīgas pils. ūdensvada sūkņu stc. pie M. Baltezera, 7 klm. no pg. n., prz. Kočugovs Jānis, dz. turpat, tlr. Rīga — 91373; d) Brīvdabas muzejs, Baložos; e) Inčukalna vmž., Remberģu VII iec. mžn. Vesterolē, 4 klm. no Ropažu dzc. stc., mžz. Šulcs Pauls, tlr. Gaŗkalne 18; f) Inčukalna vmž. Carnikavas V iec. mžn. Sprickalējos, pie Dūņu ezera, mžz. Persidskijs Jānis, tlr. Carnikava 61; g) Mežu departamenta mežu pētīšanas stc., Baložu muižā.

Ropaži — dzc. stc., pr. Bluka Rūdolfs; Carnikava — dzc. stc., pr. Brodzenieks Mārtiņš.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 564, saimniecību — 639. Aŗamzeme 1930,34 ha (6,17% no z. kpl.), pļavas 3126,27 ha (9,98%), ganības 1342,92 ha (4,29%), meži 19.110,36 ha (61,03%), purvi 1818,20 ha (5,81%).

Mežos sastopami: āpši, lapsas, zebiekstas, stirnas, brieži, zaķi; upēs un ezeros: nēģi, laši, taimiņi, līdakas, asari, plauži, sīgas, vimbas, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas tigotava Ādažu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Ādažu ptr. bba, tlr. Ādaži 16; 2) Pārtikas tirgotava Garkalnē 13, 10 klm. no pg. n., īp. Ārens Roberts; 3) Pārtikas tirgotava Garkalnē 14, 10 klm. no pg. n., īp. Iljins Marija, tlr. Garkalne 22; 4) Pārtikas tirgotava Ķikuļu krogs, 1 klm. no pg. n., īp. Freimanis Miķelis, tlr. Ādaži 19; 5) Pārtikas tirgotava Žagaru krogs, 10 klm. no pg. n., īp. Krūze Jūlija, tlr. Garkalne 27; 6) Pārtikas tirgotava Selgās, 7 klm. no pg. n., īp. Līcis Augusts, tlr. Carnikava 31; 7) Pārtikas tirgotava Lībieši, 4 klm. no pg. n., īp. Līde Arvīds, tlr. Ādaži 56; 8) Pārtikas tirgotava Krogzemi, 11 klm. no pg. n., īp. Nollendorfs Pēteris, tlr. Bukulti 29; 9) Pārtikas tirgotava Ataugās, 5 klm. no pg. n., īp. Ozols Anna, tlr. Ādaži 60; 10) Pārtikas tirgotava Dūņu krogs, 9 klm. no pg. n., īp. Priedīte Kristīne, tlr. Carnikava 30; 11) Pārtikas tirgotava Garkalnē 9, 10 klm. no pg. n., īp. Siliņš Arnolds; 12) Pārtikas tirgotava Garkalne 12, 10 klm. no pg. n., īp. Stenders Jānis, tlr. Garkalne 1; 13) Pārtikas tirgotava Vecstūrīši, 7 klm. no pg. n., īp. Šagals Movša, tlr. Carnikava 27; 14) Pārtikas tirgotava Juglas parks, 11 klm. no pg. n., īp. Ziediņš Milda, tlr. Bukulti 30; 15) II šķ. trakt. Dūņu krogs, 9 klm. no pg. n., īp. Purmalis Jānis, tlr. Carnikava 30; 16) I šķ. trakt. Mūru krogs, 11 klm. no pg. n., īp. Pučurs Kārlis; 17) I šķ. trakt. Mednieki, 5 klm. no pg. n., īp. Brože Mārtiņš, tlr. Ādaži 25; 18) I šķ. trakt. Līlasta krogs, 15 klm. no pg. n., īp. Cīmurs Alvīne; 19) I šķ. trakt. Žagaru krogs, 10 klm. no pg. n., īp. Krūze Arnolds, tlr. Garkalne 27; 20) I šķ. trakt. Ozolainē, 7 klm. no pg. n., īp. Purmalis Jānis, tlr. Carnikava 43; 21) Vīnu tirgotava Garkalne 19-a, 10 klm. no pg. n., īp. Bizdens Mārtiņš, tlr. Garkalne 26; 22) Vīnu tirgotava Rožlejās, 7 klm. no pg. n., īp. Priedīte Ed., tlr. Carnikava 27; 23) Vīnu tirgotava Ataugos, 5 klm. no pg. n., īp. Ozols Marija, tlr. Ādaži 60; 24) Vīnu tirgotava Garkalne 15, 10 klm. no pg .n., īp. Timermanis H.; 25) Gaļas un lauks. ražojumi, Bridagi, 4 klm. no pg. n., īp. Krēsliņš Jūlijs; 26) Maiznīca Garkalne 15, 10 klm. no pg. n., īp. Renebušs Jēkabs, tlr. Garkalne 49; 27) Tējnīca Jaunstālē, 15 klm. no pg. n., īp. Sidrabs Jānis; 28) Ēdienu veikals Garkalne 19-a, 10 klm. no pg. n., īp. Bizdens Mārtiņš, tlr. Garkalne 26; 29) Aptieka Jaunplavniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Alfrēds, tlr. Ādaži 41; 30) Viesnīca Garkalne 11, 10 klm. no pg. n., īp. Ropažu vas. labier. b-ba, tlr. Garkalne 16; 31) Vīnu darītava Krustiņi, 11 klm. no pg. n., īp. Kreišmanis Ern., tlr. Bukulti 21; 32) Stiklu slīpēt. darbnīca Sužu muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Adventistu dr. s., tlr. Bukulti 31; 33) Koku apstrādāšanas darbnīca Sužu muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Adventistu dr. s., tlr. Bukulti 31; 34) Koku apstrādāšanas darbnīca Juglas parkā, 11 klm. no pag. n., īp. Freija Kārlis, tlr. Bukulti 15; 35) Dzirnavas Rūpniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Līdigs Augusts, tlr. Carnikava 40; 36) Zāģētava Rūpniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Līdigs Augusts, tlr. Carnikava 40; 37) Zāģētava Juglas parkā, 11 klm. no pg. n., īp. Treimanis Hugo, tlr. Bukulti 30; 38) Daugavas-Gaujas kan. eksploat., pie Baltezera stacijas, 4 klm. no pg. n., īp. Vidzem. ūdensc. uzlab. un izmant. akc. s., tlr. Ādaži 22; 39) Pienotava Juglas parkā, 11 klm. no pg. n., īp. Treimanis Hugo, tlr. Bukulti 30.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 37.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ādažu ev.-luter. baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Arvīds Perlbachs, dz. Ādažu mācītāja fermā; 2) Garkalnes ev.-luter. baznīca, 8 klm. no pg. n., mācītājs Arvīds Perlbachs, dz. Ādažu mācītāja fermā; 3) Carnikavas ev.-luter. baznīca, 8 klm. no pg. n., mācītājs Sūdars, dz. Pēterupē, mācītāja muižā; 4) Adventistu draudzes lūgšanas nams, Sužu muižā, 10 klm. no pg. n., sludinātājs Kārlis Roze.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ādažu brv. ugunsdz. biedrība, db. 1901. g., pr. — Lībtāls Pēteris, dz. Ādažu pg. namā, tlr. Ādaži 21; 2) Ādažu savst. ugunsapdr. biedrība, db. 1904. g., pr. — Saulīte Ed., dz. Ledonī, tlr. Garkalne 8; 3) Ādažu patēr. b-ba, db. 1920. g., pr. — Bērziņš Pēteris, dz. Gipterī, tlr. Carnikava 10; 4) Ādažu lauksaimn. b-ba, db. 1904. g., pr. — Rozenbergs J., dz. Strēlniekos, tlr. Carnikava 12; 5) Ādažu laukkop. pārr. b-ba, db. 1931. g., pr. — Lapiņš Jēkabs, dz. Jaunkūlās, tlr. Ādaži 30; 6) Ādažu I lopk. pārr. b-ba, db. 1924. g., pr. — Kalniņš Jānis, dz. Podniekos, tlr. Ādaži 28; 7) Ādažu II lopk. pārr. b-ba, db. 1924. g., pr. — Rautenšilds, dz. Smenī, tlr. Berģi 23; 8) Ādažu III lopk. pārr. b-ba, db. 1927. g., pr. — Lapiņš Jēkabs, dz. Jaunkūlās, tlr. Ādaži 30; 9) Carnikavas dārzkop. bba, db. 1934. g., pr. — Dzenis Jēkabs, dz. Saulgožos, tlr. Carnikava 51; 10) Ādažu zvejnieku b-ba, db. 1920. g., pr. — Krēmanis Augusts, dz. Vadžos, tlr. Bukulti 17; 11) Ādažu mednieku bba, db. 1920. g., pr. — Brodels Alberts, dz. Brodeļos, Baltezera krastā; 12) Berģu lauksaimniecības b-ba, db. 1924. g., pr. — Rutenšilds, dz. Smenī, tlr. Berģi 23; 13) Carnikavas labdarības b-ba, db. 1875. g., pr. — Bērziņš Pēteris, dz. Gipterī, tlr. Carnikava 10; 14) Carnikavas zvejnieku b-ba, db. 1919. g., pr. — Siliņš Mārtiņš, dz. Gundegās, tlr. Carnikava 64; 15) Carnikavas lopk. pārr. b-ba, db. 1934. g., pr. — Kāpurs Pēteris, dz. Silzemniekos, tlr. Carnikava 19; 16) Garkalnes br. ugunsdz. b-ba, db. 1932. g., pr. — Stūrītis Vil., dz. Rīgā, Raiņa bulv. 31, tlr. 33233; 17) L. N. J. S. Berģu nod., db. 1924. g., pr. — Bērziņš Kārlis, dz. Vecmuguros; 18) L. N. J. S. Garkalnes nodaļa, db. 1931. g., pr. — Uksts Krišs, dz. Garkalnes skolā, tlr. Garkalne 40; 19) Meliorācijas sabiedrība „Podleja", db. 1928. g., pr. — Saulīte Ed., dz. Ledoņos, tlr. Garkalne 8; 20) Meliorācijas sabiedrība „Sitlape", db. 1929. g., pr. — Lapiņš Jēkabs, dz. Jaunkūlās, tlr. Ādaži 30; 21) Ropažu mazsaimnieku veicināšanas b-ba, db. 1924. g., pr. — Gruzītis Artūrs, dz. Rīgā, Maiznīcas - 10, tlr. 91255; 22) Ropažu vasaras labierīcības b-ba, db. 1934. g., pr. — Brunovskis J., dz. Ropažu stacijā; 23) Zvejas rūpniecības sabiedrība „Carnikava", db. 1923. g., pr. — Rozenbergs J., dz. Strēlniekos, tlr. Carnikava 12; 24) Zvejas ražošanas biedrība „Vārds", db. 1924. g., pr. — Bērziņš Augusts, dz. Nagaiņos, tlr. Carnikava 22; 25) Zvejas ražošanas sabiedrība „Vārds", db. 1934. g., pr. Ozoliņš Alfrēds, dz. Mucniekos, tlr. Carnikava 35; 26) Ādažu krāj-aizdevu sabiedrība, db. 1929. g., pr. — Lībtāls Pēteris, dz. Ādažu pg. namā, tlr. Ādaži 21; 27) Ādažu-Carnikavas meliorācijas sa-

biedrība, db. 1926. g., pr. — Kalniņš Jānis, dz. Podniekos, tlr. Ādaži 28; 28) Ādažu kūdras ražošanas sabiedrība, db. 1929. g., pr. — Kalniņš Jānis, dz. Podniekos, tlr. Ādaži 28.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Vecas kapenes, pilskalni. Rīgas pls. mežā, Maku apgaitā — aizvēsturiski uzkalniņu kapi. 1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 un miesas sodu sodītas 20 personas. Pasaules kara notikumi: mainoties dažādām varām, nošauti vairāki iedzīvotāji; vācu okupācijas laikā iedzīvotāji izdzīti uz Kurzemi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Prof. Jēkabs Prīmanis, * — 1892. g., Sautiņos; b) Sams Mārtiņš, * — 1892. g., Ādažos; c) Doc. Teikmanis, * — 1877. g., Vecvilciņos; d) Vārna Mārtiņš-Augusts, lugu latviskotājs un skatuves mākslinieks, * 1865. g., Ādažu muižā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ādažu muiža, atdota bij. īpašniekam kā neats. daļa; b) Ādažu mācītāja mž. — pie L. Baltezera, izmanto Ādažu draudzes mācītājs; c) Alderu muiža, 3 klm. no pg. n., izmanto bij. īpašnieks kā neats. d.; d) Baložu muiža, 12 klm. no pg. n., izmanto valsts mežzinis kā dienesta zemi; e) Berģu muiža, 13 klm. no pg. n., pilī ierīkota pamatskola; f) Bukultu mž., 10 klm. no pg. n., izmanto bij. īpašnieks, kā neats. d.; g) Carnikavas mž., 7,5 klm. no pg. n., piešķirta ģenerālim M. Vācietim; h) Iļķenu mž., 10 klm. no pg. n., izmanto Latv. tuberkulozes apkaŗ. b-ba, kā sanatoriju; i) Kroņa mž. „Klusa", sadalīta jaunsaimniecībās; j) Remberģu mž., 1 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; k) Stāles mž., 5 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Baltezeri ar mežainiem krastiem un ar kokiem apaugušām 5 salām; Gaujas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

2. Aizkraukles pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aizkraukles pg.; vāciski Ascheraden; krieviski Ascheradenskaja.

Pagasta robeža: z. — Viskaļu pg., a. — Koknese pg., d. — Daugava, r. — Skrīveru pg.

Pg. platība — 99,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1301, no tiem vīr. 612, siev. 689.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 83 klm., pa zc. — 90 klm.; apr. pilsēta Rīga; tv. pilsēta Jaunjelgava — pa dzc. — 11 klm., pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Aizkraukle, 4 klm.

Upes: Daugava, Kārikste.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Aizkraukles mž. meži 1273 ha.

Lielākie purvi: Aizkraukles mž. purvi, pg. z.-a. stūrī, 1510 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Zībarts Andrejs, dz. Mežagailišos, 6 klm. no pg. n., tlr. Aizkraukle 32; pg. pdm. prs. Linkovičs Jānis, dz. Cepļakalnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Aizkraukle 17; pg. tiesas prs. Lūķis Arvīds, dz. Kalnapumpēnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Aizkraukle 28. Pg. darbvedis Panders Jānis, dz. pg. n., tlr. Aizkraukle 35; plc. kārtībnieks Zemītis Jānis, dz. Kalnamaurēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Aizkraukle 3.

Pg. n. 0,8 klm. no Rīgas-Krustpils ceļa.

2. **Izglītība.** Skolas: Aizkraukles pg. 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Freibergs Jānis, dz. skolā, tlr. Aizkraukle 16.

Bibliotēkas. Aizkraukles draudzes dzied. bbas, 846 sēj., prz. Cimuška Alīse, dz. veikalā, pie pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Rajona vecmāte — Šulcs Anna, dz. Piekalnkuzmos, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Lielvārdes rajonā.

5. **Satiksme.** Pagastu šķērso Rīgas-Daugavpils dzc. līnija.

Aizkraukle — Tf. n. T. C., prz. Panders Jānis, dz. Aizkraukles pg. n.; Aizkraukle — P. n. s. v. Abc. I. X.; Aizkraukle — F., Aizkraukles dzc. stc., prz. Zalmans Voldemārs.

6. **Pārējās iestādes.** Aizkraukle — dzc. stc., pr. Zalmans Voldemārs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 247, saimniecību — 266. Aramzeme 3224,11 ha (33,23% no z. kpl.), pļavas 1287,66 ha (13,27%), ganības 1410,93 ha (14,54%), meži 1593,48 ha (16,42%), purvi 1792,85 ha (18,48%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, caunes, vāveres, seski, āpši un ūdeles; upēs un ezeros: laši, sami, līdakas, plauži, vēdzeles, zuši, vimbas, raudas, šķaunadzes, nēģi, asari, sapali, ķīši, grunduļi un vīķītes.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pār tikas veikals Rīmaņu krogū, 2,5 klm. no pg. n., īp. Zaurs Mārtiņš; 2) Dažādu preču tirgotava Piensaimnieku sabiedrības namā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Krušs Paulis; 3) Dažādu preču tirgotava pie pg. n., īp. Cimuška Jānis; 4) Dažādu preču tirgotava pie Aizkraukles stacijas, 4 klm. no pg. n., īp. Padoms Jānis; 5) Ķieģeļu ceplis Zeltalejās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Aizkraukles patērēt. bba „Kooperātīvs"; 6) Kaļķu ceplis Jaunzemjos, 3 klm. no pg. n., īp. Elksnis Artūrs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.734,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Aizkraukles ev.-luter. baznīca pie Rīgas-Krustpils lielceļa, Daugavas krastā, 6 klm. no pg. n., mācītājs Zemnieks Ādolfs, dz. Jaunjelgavā, Katoļu ielā 2.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** a) Aizkraukles draudzes dziedāšanas b-ba, db. 1868. g., pr. — Liepiņš Eduards, dz. Breķāros, tlr. Aizkraukle 14; 2) Aizkraukles savstarpējā apdrošināšanas b-ba, db. 1921. g., pr. — Lielais Jānis, dz. Kalnbaložos, tlr. Aizkraukle 27; 3) Aizkraukles lauksaimn. mašīnu koplietošanas b-ba ,db. 1922. g., pr. — Māršavs Jānis, dz. Galasamēnos, tlr. Aizkraukle 36; 4) Aizkraukles biškopības b-ba „Ziedonis", db. 1922. g., pr. — Bērziņš Pēteris, dz. Slokās; 5) Aizkraukles krāj-aizdevu sab-ba, db. 1923. g., pr. — Kāpostiņš Mārtiņš, dz. Meļķetāros, tlr. Aizkraukle 43; 6) Aizkraukles piensaimnieku sabba, db. 1926. g., pr. — Plaviņš Jānis, dz. Daugavlipsēnos, tlr. Aizkraukle 21; 7) Aizkraukles-Bilstiņu piensaimnieku sab-ba, db. 1926. g., pr. — Māršavs Jānis, dz. Lejasziedos, tlr. Aizkraukle 26; 8) Latv. nac. jaun. savien. Aizkraukles nodaļa, db. 1929. g., pr. — Zālmans Voldemārs, dz. Aizkraukles stacijā.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes. „Pilskalns" pie Kalnaziediem, Daugavas labajā krastā, 3 klm. no Aizkraukles stc.; pilskalns „Augstajos" jeb „Kraukļu" kalnos, d.-a. mācītājmuižai, pie Aškeres upītes; „Muldas akmens" — Meļķitāres māju robežās. Aizkraukles bruņinieku pils drupas Daugavas krastā, pie Karikstes ietekas, 5 klm. no pg. n., pils celta 1224. g.

1905. g. notikumi: 3 pilsoņi nošauti, 1 — sodīts ar nometināšanu, 8 — sodīti ar cietumu, 3 — sisti un spīdzināti, 3 — emigrējuši un 1 ģimenei mantas sadedzinātas.

Pasaules kara notikumi: pg. ļoti nopostīts, jo 3 gadus atradās kara darbības joslā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Muižnieks Bernhards, darbinieks dziesmu laukā, * 1868. g., Aizkrauklē; Tomsons Richards, sabiedrisks darbinieks, * 1834. g., Aizkrauklē; Žagars Alfrēds, doc., zinātnieks-astronoms, * 1878. g. Aizkrauklē; Purapuķe Jānis, rakstnieks, † 1902. g., „Ignātu" mājās; Zariņš Jānis-Valdemārs, skolotājs, paidag. rakstu autors, * 1869. g., † 1895. g., apbedīts Aizkraukles kapsētā.

3. **Bijušo muižu centri.** Aizkraukles mž. centrs, 3 klm. no pg. n., centra ēkas pasaules kara laikā nopostītas.

4. **Dabas jaukumi.** Daugavas krasts ar Skanstu kalniem pie Samēnu līča un Augstajiem kalniem pie Aizkraukles mācītāja muižas, kā arī Aizkraukles mž. parks un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

3. Allažu pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Allažu pg.; vāciski Allasch; krieviski Allažskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Siguldas pg., d. — Sidgundas pg., v. — Ropažu un Inčukalna pg., r. — Mālpils pg.

Pg. platība — 156,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1525, no tiem vīr. 731, siev. 794.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 52 klm.; pa zc. — 54 klm.; b) no apr. pls. Rīgas — sk. augšā; c) no tv. pls. Siguldas pa zc. — 12 klm.; d) no tv. dzc. stc. Inčukalns — 12 klm.

Pg. n. pie Allažu-Judažu ceļa.

Pasta adrese: c. Allažiem.

Upes: nav.

Ezeri: a) Allažmuižas — 3 ha, b) Vecezers — 1,1 ha.

Kalni: a) Mazie Kangari, b) Saules kalni.

Lielākie mežu masīvi: a) Allažu novads 3171 ha, b) Plānupes nov. 2298 ha.

Lielākie purvi: a) Laugas — 610 ha, b) Pandas — 4 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesn. Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Krūmiņš Kārlis, Mazvildās, 3 klm. no pg. n., tlr. Allaži 328; pg. pdm. prs. Sīmansons Ernests, Lezdkalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Allaži 264; pg. tiesas prs. Krūkliņš Kārlis, Upītēs, 5 klm. no pg. n., tlr. Allaži 278; pg. darbvedis Ernstsons Fricis, pg. n., tlr. Allaži 201; vc. plc. kārtībnieks Zvirgzdiņš Pāvels, Jaun-Rankās, 1 klm. no pg. n., tlr. Allaži 209.

2. **Izglītība.** Allažu 6 kl. pamatskola — pie pg. n., prz. Jansons Jānis, dz. skolā, tlr. Allaži 348.

Allažu savies. biedrības bibliotēka, 800 sēj., prz. Slaidiņš Bernhards, dz. Ķēču pg. Rudmiežos, tlr. Lakši 6, pst. c. Nītauri.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Smilga Anna, dz. Kaktiņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Allaži 231; ārstniecisko palīdzību sniedz Inčukalna, Siguldas un Mālpils rajonu ārsti.

4. **Lopārstniecība.** Siguldas rajona veterinārārsts, dz. Siguldā, Lakstīgalas - 9, tlr. Sigulda 207.

5. **Satiksme.** Pg. z.-pusē skar Rīgas-Valkas dzc. līnija. Allažu pst.-tlgr. palīgnodaļa, pg. n., prz. Rūtītis Edgars, dz. Muceniekos, tlr. Allaži 299.

6. **Pārējās iestādes.** Inčukalna virsmežniecības III iec. mežniecība, pie Inčukalna-Allažu š. — 5 klm. no Inčukalna dzc. stc.; mežzinis Rēdnieks

Ulrichs, Maz-Barģos, 8 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 231.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 285, saimniecību — 261. Aramzeme 2436 ha (15,66% no z. kpl.), pļavas 1800 ha (11,57%), ganības 1458 ha (9,37%), meži 7433 ha (47,77%), purvi 1706 ha (10,96%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, raudas, līņi, asari, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** a) Preču veikals Allažmuižā, 4 klm. no pg. n., īp. Nagliņš Reinholds, tlr. Allaži 350; b) Preču veikals Stīveros, 7 klm. no pg. n., īp. Miķelsons Hugo, tlr. Allaži 258; c) Ūdens dzirnavas Allažmuižā, 4 klm. no pg. n., īp. Nagliņš Reinholds, tlr. Allaži 350; d) Ūdens dzirnavas Kaļķugravās, 8 klm. no pg. n., īp. Krēgers Ernests; e) Kaļķu ceplis, 8 klm. no pg. n., īp. Mellups Mārtiņš, tlr. Inčukalns 249; f) Kaļķu ceplis Lielbarģos, 8 klm. no pg. n., īp. Timuška Juris; g) Krējošanas punkts Vecskruntēs; h) Vīntirgotava tautas n., 2,6 klm. no pg. n., īp. Rozenbergs Kārlis, tlr. Allaži 320; i) Pārtikas preču trg. tautas n., 2,6 klm. no pg., īp. Rozenbergs Kārlis, tlr. Allaži 320; j) Pārtikas preču trg. Robiņos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Kļaviņš Jānis, tlr. 353; k) Pārtikas preču, lopu un gaļas uzpirkšana atkalpārdošanai Stūrīšos, 1 klm. no pg. n., īp. Miķelsons Artūrs, tlr. Allaži 329; b) Pārtikas preču trg. Sprīdīšos, 6 klm. no pg. n., īp. Saulītis Hugo; m) Ķieģeļu ceplis, 0,9 klm. no pg. n., īp. Lenšs Otto, tlr. Allaži 327; n) Pārtikas preču trg. Mūrniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Zariņš Juris; o) Lopu uzpirkšana un atkalpārdošana Druvās, 4 klm. no pg. n., īp. Miķelsons Jūlijs, tlr. Allaži 340; p) Lopu un gaļas uzpirkšana un atkalpārdošana Černauskās, 5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Jānis, tlr. Allaži 303.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Allažu ev.-luter. baznīca pie Siguldas-Allažu ceļa, 7 klm. no pg. n., mācītājs priv.-doc. Dr. th. Alberts Freijs, dz. Rīgā, Cēsu ielā 12.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** a) Allažu saviesīgā b-ba, db. 1921. g., pr. Berners Harijs, dz. Kalnmuižā, tlr. Allaži 202; b) „Allažu jaunatne", db. 1930. g., pr. Rudzītis Eduards, dz. Drandās, tlr. Allaži 297; c) Allažu piensaimnieku sab-ba, db. 1922. g., pr. Kalmiņš Kārlis, dz. Kalmiņos, tlr. Allaži 208; d) Allažu krāj-aizdevu sab-ba, db. 1921. g., pr. Āboliņš Augusts, dz. Grunduļos, tlr. Allaži 205; e) Allažu biškopības b-ba, db. 1924. g., pr. Kalmiņš Kārlis, dz. Kalmiņos, tlr. Allaži 208; f) Allažu dārzkopības apvienība, db. 1934. g., pr. Linde Ernests, dz. Liblaiskās, tlr. Allaži 212; g) Allažu un apkārtnes sugas lopu audzētāju bba, db. 1924. g., pr. Krūmiņš Voldemārs, dz. Kalnamūkiņos, tlr. Allaži 333; h) Allažu I lopkopības pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Krūmiņš Reinholds, dz. Jaunlejniekos, tlr. Allaži 319; i) Allažu II lopkopības pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Osis Augusts, dz. Zvirgzdos, tlr. Allaži 206; j) Allažu III lopkop. pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Golvers Oskars, dz. Silzemniekos, tlr. Allaži 302; k) Allažu lopkop. bba „Stars", db. 1929. g., pr. Apenis Eduards, dz. Cēskalnos, tlr. 315; l) Allažu lauksaimn. bba, db. 1907. g., pr. Kalniņš Kārlis, dz. Rumpjos, tlr. Allaži 352.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Senas kapenes pie Allažu Saknītēm, Sostēm, Kapurgām un Kaļļiem. 1905. g. notikumi: nodedzināta Allažu muižas pils, 2 cilvēki nošauti un 12 pērti. Pasaules kara notikumi: pg. lielākā daļa saimniecību nodedzināta un nopostīta, bet iedzīvotāji izceļojuši bēgļu gaitās uz Krieviju.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** Allažu muiža, pie Mālpils-Ropažu-Rīgas ceļa, 4 klm. no pg. n.; nopostītās ēkas (pa daļai atjaunotas) izmanto jaunsaimnieki.

4. **Dabas jaukumi.** Mežmuiža, kur no dziļas gravas izverd 7 avoti, kuŗu ūdeņi strauji plūst pa akmeņiem uz leju, radot dzirnavu dīķi. Pati grava apaugusi dažādiem lapu kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Ūdŗu mājās, 3 klm. no Silciema dzc. stc.; b) Grunduļu mājās, 11 klm. no Inčukalna vai Siguldas dzc. stc.

4. Babītes pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Piņķu pg.; vāciski Pinkenhof; krieviski Pinkenskaja.

Pagasta robeža: z. — Rīgas pilsēta,, r. — Mārupes pg., d. — Olaines un Kalnciema pg., v. — Salas pg.

Platība 359 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1993, no tiem vīr. 972, siev. 1021.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. 17 klm.; pa zc. — 15 klm.; apr. pilsēta Rīga; tv. pilsēta Rīgas jūrmala — pa dzc. 7 klm., pa zc. — 5 klm.; tv. stc. Babīte — 4,5 kl.; tv. autobusa pstn. Anniņmuiža 6 klm.

Upes: Lielupe.

Ezeri: Babītes — 2609,9 ha, Beberbekas dzirnavu — 0,3 kv. klm.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: Cenas tirelis — 8168 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. I iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec.

Pg. vecākais Benužs Indriķis, dz. Benuž-Indriķos, 12 klm. no pg. n., tlr. Benuži s. v.; pg. pdm. prs. Biernis Viliberts, dz. Pelēs, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Babīte 13; pg. tiesas prs. Asarietis Teodors, dz. Meiros, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Babīte 41. Pg. darbvedis Kauliņš Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Babīte 2; plc. kārtībnieks Meiris Hugo, dz. Mācītāja mž., 2 klm. no pg. n., tlr. Babīte 27. Pg. nams pie Babītes-Piņķu ceļa.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Babītes 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Priedīte Kārlis, dz. skolā tlr. Babīte 18; b) Trenču I p. pamatskola, 10 klm. no pg. n., prz. Šops Kārlis, dz. skolā, tlr. Benuži 3; c) Mazcenas I p. pamatskola, 11 klm. no pg. n., prz. Sietnieks Elza, dz. skolā, tlr. Āvas 5.

Bibliotēkas: a) Babītes izglītības b-bas, 1560 sēj., prz. Kauliņš Ģertrūde, dz. Babītes pamatskolā, tlr. Babīte 18; b) Piņķu lauks. b-bas — 800 sēj., prz. Riekstiņš Mārtiņš, dz. Dūšeļu Riekstiņos, tlr. Benuži 2.

3. **Veselības kopšana:** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Tukuma-Ventspils dzc. līnija.

a) Babīte — P. n. s. v. Abc. I. N., prz. Krēsliņš Kārlis, dz. Babītes stc.; b) Babīte — Tf. n. T. C., Blāzmās, 3 klm. no pg. n., prz. Gotfrīds Pauls; c) Benuži — P. tf. n. Abc. T. C., Benužu Indriķos, 12 klm. no pg. n., prz. Benužs Indriķis; d) Āvas — Tf. n. T. C., Liel-Āvās, 5,0 klm. no pg. n., prz. Ķurbis Jānis; e) Mazcenas — P. n. Ab., Eglēs, 11 klm. no pg. n., prz. Egle Andrējs, dz. Babītes dzc. stc.

6. **Pārējās iestādes.** Rīgas pilsētas Piņķu mežniecība, pie Babītes stc.

Babīte — dzc. stc., pr. Krēsliņš Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 387, saimniecību — 397. Aramzeme 2060,28 ha (8,88% no z. kpl.), pļavas 4232,32 ha (18,22%), ganības 2589,18 ha (11,15%), meži 6159,42 ha (26,52%), purvi 6315,76 ha (27,20%).

Mežos sastopami: lapsas, zaķi, stirnas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, zuši, līņi, asari, raudas, vēži, meža pīles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** a) Pārtikas veikals pie Babītes stacijas, 4,5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Milda; 2) Ūdens dzirnavas pie Beberbekas ezera, 2 klm. no pg. n., nomn. Vītols Eduards, tlr. Babīte 20; 3) Dzirnavas un zāģētava pie Babītes stacijas, 4,5 klm. no pg. n., īp. Amols Indriķis; 4) Dzirnavas un zāģētava Bičulos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bičuls Vilis; 5) Dzirnavas un zāģētava Pladaru m. gruntē, 15 klm. no pg. n., īp. Lerchs Ernests; 6) Pienotava Piņķu muižā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Grūbe Pēteris, tlr. Babīte 23; 7) Pienotava Atyasēs, 11 klm. no pg. n., īp. Puriņš Mārtiņš; 8) Pārtikas preču trg. Bočās, 7 klm. no pg. n., īp. Boča Jūlijs, tlr. Āvas 1; 9) Pārtikas preču trg. Remesu Lāčos, 15 klm. no pg. n., īp. Lācis Artūrs, tlr. Benuži 20; 10) Zarnu apstr. uzņēm. Šulcos, 9 klm. no pg. n., īp. Šulcs Trīne; 11) Kūdras fabrika Slēperos, 7 klm. no pg. n., īp. Kvicraus Erichs, tlr. Majori 134.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.179,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Piņķu ev.-luter. Nikolaja baznīca pie Babītes-Piņķu ceļa, 2 klm. no pg. n., mācītājs Rīsbergs Herberts, dz. mācītāja muižā; 2) Annas ev.-luter. baznīca pie Rīgas-Kalnciema ceļa, 7 klm. no pg. n., mācītājs Rīsbergs Herberts, tlr. Babīte 25.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Babītes savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1922. g., pr. — Kaupis Mārtiņš, dz. Riekstiņu-Ernestos, tlr. Benuži 9; 2) Babītes izglītības b-ba, db. 1925. g., pr. — Asarītis Teodors, dz. Meiros; 3) Mazcenas mazsaimnieku veicināšanas b-ba, db. 1924. g., pr. — Škoba Jānis, dz. Lielieķos, tlr. Āvas 13; 4) Piņķu I lopkop. pārr. b-ba, db. 1920. g., pr. — Neimanis Jānis, dz. Dimantos, tlr. Babīte 17; 5) Piņķu II lopkop. pārr. b-ba, db. 1923. g., pr. — Riekstiņš Jānis, dz. Jaunsiliņos; 6) Piņķu lauksaimniecības b-ba, db. 1913. g., pr. — Blodnieks Jānis, dz. Geriņos, tlr. Benuži 1; 7) Piņķu mašīnlietošanas b-ba, db. 1921. g., pr. — Kurbis Juris, dz. Pluģu Kasparos, tlr. Babīte 24; 8) Babītes vietējā mednieku b-ba, db. 1930. g., pr. — Sniķeris Jānis, dz. Skauģos; 9) Babītes mednieku b-ba „Saimnieks", db. 1929. g., pr. — Pērkons Jānis, dz. Dūšeļu Ārņos, tlr. Benuži 10; 10) Piņķu krāj-aizdevu sab-ba, db. 1923. g., pr. — Vilciņš Jānis, dz. Vilciņos, tlr. Babīte 22; 11) Babītes biedrību sav-ba, db. 1931. g., pr. — Dūšelis Andrejs, dz. Annasmuižā, tlr. Babīte 1; 12) Latv. ev.-lut. baznīcas dzīves veicināšanas bbas „Par ticību un baznīcu", Piņķu nod., pr. Polis Fridrichs, dz. Miezavos; 13) Brāļu kapu komiteja, db. 1921. g., pr. Blodnieks Mārtiņš, dz. Bataros, tlr. Babīte 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes. T. s. „Franču batareja" — mežā, starp Babītes mācītājmuižu un Annas muižu, dienv. Pluģu ciemam.

1905. g. notikumi. —

Pasaules kara notikumi. Pg. atradās kauju darbības līnijā. Pg. brāļu kapsētā apbedīti 40 pasaules kara upuru. Kritušajiem uzcelti piemineķļi pie Babītes stc. un pie Antiņu mž. mājas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** a) Leitāns Ansis — žurnālists-rakstnieks un pirmais latviešu redaktors, * 1815. g., „Ļutēs".

3. **Bijušo muižu centri.** —

4. **Dabas jaukumi.** Beberbekas dzirnavu ezers un Babītes ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Slēpera pusmuižā, Rīgas-Jūrmalas šosejas malā, dzc. stc. Babīte 2 klm.

5. Baldones pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Baldones pg.; vāciski Baldon; krieviski Baldonskaja.

Pagasta robeža: v. — Doles, d. — Zālītes, r. — Vecmuižas, z. — Daugmales.

Pg. platība — 304 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Baldone.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2113, no tiem vīr. 1031, siev. 1082.

Attālumi: no Rīgas, lietojot autobusu, 34 klm.; tikpat pa zc.; apriņķa pils. Rīga; tv. pilsēta Rīga; tv. dzc. stc. Ikšķile, 15 klm.; tv. autobusa pstn. Baldone, pie pg. n.

Upes: Ķekava, Misa.

Ezeri: Liliju — 3 ha, Ceplīšu — 5 ha.

Kalni: Morisonkalns, Riekstukalns, Vanagkalns.

Lielākie mežu masīvi: Baldones meži 7042 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Priede Jānis, dz. Trimdās, 8 klm. no pg. n., tlr. Milupe 25; pg. pdm. prs. Braunšteins Jānis, dz. Sīgās, 6 klm. no pg. n., tlr. Milupe 5; pg. tiesas prs. Brūmels Eduards, dz. Brūmeļos, 6 klm. no pg. n., tlr. Milupe 4. Pg. darbvedis Biernis Jānis, dz. pg. n., tlr. Baldone 34; plc. kārtībnieks Skuja Jānis, dz. Liepkalnos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Baldone 1.

2. **Izglītība.** Skolas: Baldones 6 kl. pamatskola pie pg. n., prz. Priedīte Jānis, dz. skolā, tlr. Baldone 13; Baldones I pak. pamatskola, 6 klm. no pg. n., prz. Lapsiņa Helēna, dz. skolā, tlr. Milupe 1.

Bibliotēkas: Baldones bezmaksas — 1962 sēj., prz. Adienis Austra, dz. biedrības n., tlr. Baldone 59.

3. **Veselības kopšana.** Baldones b. a. v. Baldones sēravoti, direktors Dr. Kēse Arvīds, dz. Asanta m., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Baldones 10; Baldones rajona ārsts Zvaigzne Hermanis, dz. Kalniņos, tlr. Baldone 57. Vecmāte Himmelreichs Anna, dz. Baldonē, tlr. Baldone 85. Aptieka.

5. **Lopārstniecība.** Rīgas rajona veterinārārsta palīgs Ote Fridrichs-Otto, dz. Baldones pg. namā, tlr. Baldone 34.

5. **Satiksme.** Pagastu šķērso Rīgas-Baldones, Rīgas-Skaistkalnes un Rīgas-Bauskas autobusu līnijas.

Baldone — P. t. k. N., 0,5 klm. no pg. n., prz. Graudiņš Herberts, dz. pasta n., tlr. Baldone 30; Milupe — P. tf. n. Ab. T. p. C., Dokās, 9 klm. no pg. n., prz. Strautiņš Arnolds, dz. turpat.

6. **Pārējās iestādes.** Baldones virsmežniecība, Meža muižā, 3 klm. no pg. n., virsmežzinis Trauciņš Andrejs, tlr. Baldone 11. II iec. mžn. Baldonē, 0,5 klm. no pg. n., mžz. Kļaviņš Žanis, dz. turpat, tlr. Baldone 4; III iec. mžn. Mercendorfas muižā, 4 klm. no pg. n., mžz. Lodiņš Jēkabs, dz. turpat, tlr. Baldone 9; IV iec. mžn. Lipšos, 10 klm. no pg. n., mžz. Blūms Arvīds, dz. turpat, tlr. Pulkarne 17, pasts c. Baldoni.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 341, saimniecību — 384. Aramzeme 2027,63 ha (13,29% no z. kpl.), pļavas 2266,81 ha (14,86%), ganības 1771,61 ha (11,62%), meži 7800,05 ha (51,13%), purvi 743,29 ha (4,87%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, alanti, karūsas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas veikals Ciršos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Zāle Kārlis; 2) Pārtikas veikals Elkšņos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Cepure Jānis, tlr. Baldone 44; 3) Koloniāl un saimniecības preču veikals, 0,1 klm. no pg. n., īp. Patērētāju biedrība, tlr. Baldone 15; 4) Koku zāģētava Kauguros, 0,3 klm. no pg. n., īp. Dāboliņš Andrejs, tlr. Baldone 14; 5) Koku zāģētava Baldonē, 0,1 klm. no pg. n., īp. Lapsēns Gustavs, tlr. Baldone 60; 6) Dzirnavas Baldonē, 1 klm. no pg. n., īp. Būmans Jēkabs; 7) Pārtikas veikals Bibliotēkas bbas namā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Adienis Evalds, tlr. Baldone 59; 8) Pārtikas preču veikals Piķu krogū, 0,1 klm. no pg. n., īp. Gulbis Alvīne; 9) Fotografija Saulstaros, 0,1 klm. no pg. n., īp. Blodnieks Kārlis; 10) Pārtikas preču veikals Direkcijas mājā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Krastiņš Jānis, tlr. Baldone 27; 11) Pārtikas preču veikals Zeltiņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bīrmanis Jēkabs, tlr. Baldone 78; 12) Pārtikas preču veikals Vīķa mājā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Markušēvics Base; 13) Pārtikas preču veikals Freimaņa mājā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Freimanis Elza; 14) Pārtikas preču veikals Bērzumniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Zariņš Pauls, tlr. Baldone 45; 15) Pārtikas preču veikals Klapu krogū, 3 klm. no pg. n., īp. Lamze Jēkabs, tlr. Baldone 16; 16) Pārtikas preču veikals Klapu mājās, 3 klm. no pg. n., īp. Ansons Leonards, tlr. Baldone 53; 17) Pārtikas veikals Briežos, 12 klm. no pg. n., īp. Runkulis Juris, tlr. Dzimtmisa 15; 18) Pārtikas preču veikals Balkas krogū, 12 klm. no pg. n., īp. Balka Vilis, tlr. Pulkarne 25.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.054,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Baldones ev.-luter. baznīca pie pg. nama, mācītājs Zuzāns Andrejs, dz. Baldones mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Baldones bibliotēkas bba, db. 1900. g., pr. — Apinis Dāvīds, dz. Rīgā; 2) Baldones un apkārtnes savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1930. g., pr. — Braunšteins Jānis, dz. Sīgās, tlr. Milupe 5; 3) Baldones lauksaimniec. bba, db. 1922. g., pr. — Gals Atis, dz. Galos, tlr. Baldone 54; 4) Baldones krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. — Liepkalns Jānis, dz. paša mājā, tlr. Baldone 22; 5) Baldones sēravotu labierīcības un namīpašnieku bba, db.

1935. g., pr. Dāboliņš Andrejs, dz. Kauguros, tlr. Baldone 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: pilskalns pie Avotiņu m., valsts mežā, saukts arī „Sakaiņu" jeb „Avotiņu" kalns.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Baldones mž. centrs, 4 klm. no pg. n. — izmanto Baldones lauks. bba; ierīkota vaislas lopu stc. un mašīnu koplietošanas punkts. Mercendorfas mž. centru ieguvis Vilhelms Rīdigers un izmanto lauksaimnieciski.

4. **Dabas jaukumi.** Morisonkalns, Riekstukalns, Liliju ezers, Vanagu kalns, Baldones sēravoti.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Baldonē, Līnas Landovskis panzijā, tlr. Baldone 25.

6. Bebru pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bebru p.; vāciski Beversh of; krieviski Beverskaja.

Pagasta robeža: z. — Iršu un Meņģeles pg., d. — Kokneses pg., v. — Viskaļu un Madlienas pg., r. — Pērses pg.

Pg. platība — 116 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1675, no tiem vīr. 776, siev. 899.

Attālumi: no Rīgas — pa dzc. — 104 klm.; pa zc. — 115 klm.; apriņķa pils. Rīga; tv. pilsēta Plaviņas, pa dzc. 31 klm., pa zc. 30 klm.; tv. dzc. stc. Koknese, 9 klm.; tv. autobusu pstn. Bebri, 0,2 klm.

Upes: a) Pērse, b) Lokmane, c) Bebrupīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 2630 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec.

Pg. vecākais Preiss Alfrēds, dz. Vijās, 4 klm. no pg. n., tlr. Bebri 1; pg. pdm. prs. Preiss Pēteris, dz. Brencēnos, 1 klm. no pg. n., tlr. —; pg. tiesas prs. Grīvs Jānis, dz. Kaplejās, 2 klm. no pg. n., tlr. —. Pg. darbvedis Gerstoks Eduards, dz. pg. n., tlr. Bebri 10; vc. plc. kārtībnieks Jegermanis Kārlis, dz. pg. n., — klm. no pg. n., tlr. Bebri 9. Pg. nams pie Bebru-Kokneses šosejas.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Jaunbebru 6 kl. pamatskola, Jaunbebru mž., 8 klm. no pg. n., prz. Āboliņš Kārlis, dz. skolā, tlr. Jaunbebri 3; b) Vecbebru I p. pamatskola, Vecbebros, 5 klm. no pg. n., prz. Šmits Artūrs, dz. skolā, tlr. Bebri 13; c) Vecbebru biškopības - dārzkopības skola, Vecbebru mž., 0,33 klm. no pg. n., prz. Bergmanis Aleksandrs, dz. skolā, tlr. Bebri 8.

Bibliotēkas: a) Bebru izglītības b-bas — 1020 sēj., prz. Klīve Jānis, dz. Bāliņos; b) Jaunbebru bibliotēkas b-bas — 755 sēj., prz. Bērziņš Andrejs, dz. Pērses pg. Siljāņos.

3. **Veselības kopšana.** Bebru rajona ārsts Dr. Vīksniņš Teodors, Bebru doktorātā, 0,33 klm. no pg. n., tlr. Bebri 32; rajona vecmāte — Plaviņš Paulīne, dz. doktorātā; Vecbebru aptieka — īp. Bērziņš Emma.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madlienas rajonā.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kokneses-Jumurdas autobusa līnija.

a) Bebri — P. n. Abc., Bebru pg. n., prz. Gerstoks Eduards, dz. turpat, tlr. Bebri 10; b) Bebri — Tf. n. T. C., Piensaimniekos, 3 klm. no pg. n., prz. Rulle Emma; c) Jaunbebri — P. n. Abc., Recijās, 7 klm. no pg. n., prz. Filipsons Ernests, tlr. Jaunbebri 1; d) Jaunbebri — Tf. n. T. C., Recijās, prz. Ķēniņš Voldemārs; e) Aļēni — P. n. Ab., Aļēnos, 10 klm. no pg. n., prz. Bulle Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Kokneses vmžn., III iec. mžn. Vecbebru mž., mežzinis Rambachs Vladimirs, dz. mžn., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Bebri 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 268, saimniecību — 297. Aramzeme 3626,04 ha (30,77% no z. kpl.), pļavas 1752,56 ha (14,87%), ganības 1659,71 ha (14,08%), meži 3323,23 ha (28,20%), purvi 972,69 ha (8,26%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, ūdri, caunes, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču tirgotava Pilskalnos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Frīdmans Zālmans, tlr. Bebri 6; 2) Dažādu preču tirgotava Kalniešos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Aide Pēteris; 3) Dažādu preču tirgotava Recijās, 6 klm. no pg. n., īp. Filipsons Ernests, tlr. Jaunbebri 1; 4) Koloniālpreču tirgotava Recijās, 6 klm. no pg. n., īp. Evjans Šeine, tlr. Jaunbebri 14; 5) Ēdamvielu tirgotava Stapulē, 0,2 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Anna; 6) Kokneses kooperāt. Bebru veikals pagasta namā, īp. Kokneses kooperātīvs, tlr. Bebri 28; 7) Linu punkts un sēklu tirgotava Pilskalnos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Frīdmans Zālmans, tlr. Bebri 6; 8) Aptieka Vecbebru muižā, 0,4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Emma; 9) Tējnīca Pilskalnos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Beišāns Kārlis; 10) Frizētava Kalniešos, 0,4 klm. no

pg. n., īp. Zariņš Alma; 11) Recijas dzirnavas Recijās, 6 klm. no pg. n., īp. Elksnītis J.; 12) Alusdarītava un augļūdens iestāde Jaunbebru muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Ābrams Jānis, tlr. Odziena 24; 13) Iršu piens. sabiedrības krejošanas punkts Jaunbebru muižā; 14) Meņģeles piens. sabiedrības krejošanas punkts, Beitāļos.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Kokneses ev.-lut. draudzē, māc. Rozenbergs P., dz. Koknesē; b) Kokneses pareizticīgo draudzē, māc. Karps J., dz. Kokneses Vizbulīšos.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bebru I lopkopības pārraudz. b-ba, db. 1924. g., pr. — Ozoliņš Teodors; 2) Bebru II lopokop. pārr. b-ba, db. 1931. g., pr. — Ozoliņš Andrejs; 3) Bebru lopkopības pārr. b-ba, db. 1912. g., pr. — Liepiņš Roberts; 4) Pērses lopkop. pārr. b-ba, db. 1930. g., pr. — Talmanis Pēteris; 5) Bebru izglītības b-ba, db. 1920. g., pr. — Klīve Jānis; 6) Jaunbebru bibliotēkas b-ba, db. 1925. g., pr. — Filipsons Verners; 7) Vecbebru biškopības, dārzkopības skolas bba, db. 1925. g., pr. — Radziņš Pēteris; 8) Latvijas pretalkohola b-bas, Bebru nodaļa, db. 1927. g., pr. — Reinbachs Jānis; 9) Bebru savstarpējā apdrošināšanas b-ba, db. 1922. g., pr. — Preiss Alfrēds, tlr. Bebri 1; 10) Bebru un apkārtnes brūno sugas lopu audzēšanas b-ba, db. 1931. g., pr. — Bergs Evalds; 11) Bebru krājaizdevu sab-ba, db. 1924. g., pr. — Grīvs Jānis; 12) Vecbebru piensaimnieku sab-ba, db. 1925. g., pr. — Preiss Alfrēds, tlr. Bebri 1; 13) Bebru-Salas piensaimnieku sab-ba, pr. — Jansons Kārlis.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes. Zuteņu kapos — zviedru laiku kapenes ar apaļiem akmens krustiem. Kaķu purviņš pie Rentnieku mājām, kur koncentrējusies 1841. g. notikušo zemnieku nemieru organizācija (tautā pazīstamais „Kartupeļu dumpis"). Nemieru dalībnieki vēlāk bargi sodīti un daudzi izsūtīti trimdā Sibirijā.

1905. g. notikumi: nodedzināta Vecbebru mž. pils; nošauti 19 cilvēki un daudzi cietuši no soda ekspedīcijām.

Pasaules kara notikumi. —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Kalniņš Arvīds, prof., * 1894. g., Jaunbebru „Silavās".

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecbebru mž. centrs, 0,33 klm. no pg. n., pilī ierīkota biškopības-dārzkopības skola, aptieka, doktorāts, bet daļa no ēkām izīrētas; b) Jaunbebru mž. centrs, 7 klm. no pg. n., pilī pamatskola, citas ēkas piešķirtas jaunsaimniecībai; alus darītava.

4. **Dabas jaukumi.** Dažādu koku alejas pie Vecbebru un Jaunbebru mž.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

7. Bīriņu pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bīriņu pg.; vāciski Koltzen; krieviski Birinskaja.

Pagasta robeža: z. — Vidrižu un Lēdurgas pg., z.-r. — Turaidas pg., r. — Krimuldas pg., d. — Sējas pg., d.-v. — Pabažu pg., v. — Skultes pg. un Rīgas jūras līcis.

Pg. platība — 109 kv. klm.

Pg. b. a. v. Saulkrasti.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1756, no tiem vīr. 825, siev. 931.

Attālumi: no Rīgas — pa dzc. un ar aut. — 76 klm., pa zc. — 55 klm.; apriņķa pls. — Rīga; tv. pilsēta Sigulda — pa dzc. 33 klm., pa zc. — 21,2 klm.; tv. dzc. stc. Saulkrasti — 16 klm.; tv. autobusa pstn. Bīriņu-Saulītes — 0,6 klm.

Upes: Pēterupe, Ķīšupe.

Ezeri: a) Jērkules — 33 ha, b) Kauliņu — 15,6 ha, c) Bīriņmuižas — 15,5 ha, d) Višezers — 11 ha, e) Loģes (Auniškalna) — 15,6 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Bīriņu novads — 1748 ha, Jērkules novads — 309 ha.

Lielākie purvi: Laugas purva daļa — 289 ha, Kauliņu purva daļa — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rigas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec.

Pg. vecākais Vītols Kārlis, dz. Saulītē, 0,6 klm. no pg. n., tlr. Bīriņi 13; pg. pdm. prs. Ūdris Reinholds, dz. Klētniekos, 1,0 klm. no pg. n., tlr. Bīriņi 23; pg. tiesas prs. Āboliņš Jānis, dz. Burtniekos, 9,0 klm. no pg. n., tlr. Eikaži 69. Pg. darbvedis Pļaviņš Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Bīriņi 40; plc. kārtībnieks Pērkons Pēteris, dz. Pļaviņās, 0,9 klm. no pg. n., tlr. Bīriņi 45.

Pg. n. pie Rīgas-Limbažu ceļa.

2. **Izglītība.** Skolas: Bīriņu 6 kl. pamatskola pie pg. n., prz. Ratnieks Jānis, dz. skolā, tlr. Bīriņi 26; Bīriņu-Jērkules 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Lukstiņš Ādolfs, dz. skolā, tlr. Eikaži 25; Pēterupes 6 kl. pamatsk. Saulkrastos, 16 klm. no pg. n., prz. Cīrulis Olga, dz. skolā, tlr. Pēterupe 16.

Bibliotēkas: Bīriņu bibliotēkas b-bas — 600 sēj., Ziedugravās, prz. Tidriķis Eduards, dz. Ziedugravās.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Gutmanis Voldemārs, dz. Pēterupē, 16 klm. no pg. n.,

tlr. Pēterupe 40; pagasta vecmāte — Brīdiņš Anna, dz. Kārklanšos, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Bīriņi 43; aptieka Pēterupē, īp. Dolmanis Anna, tlr. Pēterupe 5; Rīgas grāmatrūpniecības slimo kases sanatorija Bīriņu muižā, prz. Kalniņš Arnolds, tlr. Bīriņi 15.

4. **Lopārstniecība.** Bīriņu rajona veterinārārsts Antons Augusts, dz. Vārpās, 0,6 klm. no pg. n., tlr. Bīriņi 39.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rūjienas dzc. un Inčukalna-Limbažu un Inčukalna-Straupes autobusu līnijas.

Pēterupe — p. t. k., n., 16 klm. no pg. n., prz. Rumbenieks Ansis, tlr. Pēterupe 48; Bīriņi — tf. n. t. nl., p. n. abc., Cerībās, 0,6 klm. no pg. n., prz. Bunka Ādolfs, tlr. Bīriņi 56; Eikaži — p. tf. n. abc. t. nl., Zutiņos, 10 klm. no pg. n., prz. Rogulis Reinholds; Gārša — p. n. ab., Jaunskutēs, 11 klm. no pg. n., prz. Ronis Jānis, tlr. Pēterupe 30; Dzeguši — p. pal. n., pie Rīgas-Limbažu šosejas, 4 klm. no pg. n., prz. Skrastiņš Mārtiņš, tlr. Bīriņi 22.

6. **Pārējās iestādes.** Bīriņu vmž., pie Rīgas-Limbažu šosejas (1,6 klm.), virzmežzinis Silnieks Eduards, Bīriņu mž., tlr. Bīriņi 32. Bīriņu vmžn. I iec. mžz. Šulcs Mārtiņš, dz. Jaungarpēterniekos, tlr. Pēterupe 2; Bīriņu III iec. mžz. Paegle Jānis, dz. Saulkrastos, vasarn. „Erika", tlr. Pēterupe 3; Latvijas bērnu palīdzības savienības bērnu kolonija Saulkrastos, Rūķīšu mājā, prz. Vesmanis Arnolds, tlr. Pēterupe 34.

Saulkrasti — dzc. stc., pr. Smiltiņš Atis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 421, saimniecību — 304. Aramzemes 2311,02 ha (23,10% no z. kpl.), plavas 1657,56 ha (16,57%), ganības 2058,55 ha (20,58%), meži 2944,29 ha (29,43%), purvi 462,01 ha (4,62%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, laši, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču tirgotava Zutiņos, 10 klm. no pg. n., īp. Pētersons Gustavs, tlr. Eikaži 66; 2) Pārtikas preču tirgotava Saulītē, 0,6 klm. no pg. n., īp. Vītols Kārlis, tlr. Bīriņi 13; 3) Pārtikas preču tirgotava Cerībā, 0,6 klm. no pg. n., īp. Bīriņu patērētāju biedrība, tlr. Bīriņi 11; 4) Pārtikas preču tirgotava Jaunskultēs, 11 klm. no pg. n., īp. Ronis Jānis, tlr. Pēterupe 30; 5) Pārtikas preču tirgotava Pēterupē, 16 klm. no pg. n., īp. Martinsons Jānis, tlr. Pēterupe 1; 6) Pārtikas preču tirgotava Pēterupē, 16 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Gotfrīds, tlr. Pēterupe 28; 7) I šķ. traktieris Saulkrastu biezi apdzīvotā vietā, 16 klm. no pg. n., īp. Stirna Kārlis, tlr. Pēterupe 4; 8) Valsts degvīna pārdotava Pēterupē, 16 klm. no pg. n., īp. Martinsons Jānis, tlr. Pēterupe 1; 9) Valsts degvīna pārdotava Imantās, 1 klm. no pg. n., īp. Rozītis Edgars, tlr. Bīriņi 25; 10) Valsts degvīna pārdotava Zutiņos, 10 klm. no pg. n., īp. Pētersons Gustavs, tlr. Eikaži 66; 11) Ūdens un motora dzirnavas ar bīdelēšanas ierīci Brankšās, 11 klm. no pg. n., īp. Vītols Arvīds, tlr. Pēterupe 8; 12) Bīriņu ūdensdzirnavas Bīriņu muižā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Golde Jānis; 13) Vēja dzirnavas Dzirniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Engizers Kārlis, tlr. Eikaži 54; 14) Bīriņu pienotava Bīriņu muižā, 1,4 klm. no pg. n., īp. Bīriņu piensaimnieku sabiedrība, tlr. Bīriņi 12; 15) Eikažu pienotava Zutiņā, 10 klm. no pg. n., īp. Krimuldas-Eikažu piensaimnieku sba, tlr. Eikaži 59; 16) Pārtikas preču trg. Saulkrastos, vasarn. „Erika", īp. Paegle Lilija, tlr. Pēterupe 3; 17) Pārtikas preču trg. Saulkrastos, Pētersona mājā, īp. Pētersons Anna; 18) Pārtikas preču trg. Saulkrastos, bij. Āķu krogā, īp. Miķelsons Augusts; 19) Pansija „Lora" Pēterupē, īp. Bārs Jūlijs, tlr. Pēterupe 50; 20) Pansija „Neibāde" Saulkrastos, vasarn. „Kumij", īp. Nāgelis Klāra, tlr. Pēterupe 46; 21) Maiznīca Pēterupē, Valdeķu mājā, īp. Mucenieks Jānis, tlr. Pēterupe 39; 22) Galdniecība Pēterupē, Sinkēviča mājā, īp. Sinkēvičs Alberts-Toms, tlr. Pēterupe 24.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.617,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pēterupes ev.-luter. baznīca Pēterupē, 16 klm. no pg. n., mācītājs Alfrēds Sudars, dz. Pēterupes mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bīriņu bibliotēkas b-ba, db. 1903. g., pr. — Lukstiņš Ādolfs, dz. Bīriņu-Jērkules 6 kl. pamatskolā; 2) Bīriņu savstarpējā apdrošināšanas b-ba, db. 1884. g., pr. — Balodis Eduards, dz. Bīriņu Jaunzemos; 3) Pēterupes-Saulkrastu jūrmalas labierīcības un palīdzības b-ba, db. 1926. g., pr. — Vītols Alfrēds, dz. Rīgā; 4) Krāj-aizdevu sab-ba „Bite", db. 1902. g., pr. — Štāls Pēteris, dz. Krimuldas pg. Kakaros, tlr. Bīriņi 40; 5) Bīriņu piensaimnieku sab-ba, db. 1922. g., pr. — Jānitēns Voldemārs, dz. Skultēs, tlr. Bīriņi 12; 6) Krimuldas-Eikažu koppienotava, db. 1910. g., pr. — Stāks Bernhards, dz. Dabrās, tlr. Eikaži 59; 7) Pēterupes meliorāc. sba, db. 1926. g., pr. Pētersons Jēkabs, dz. Censoņos; 8) Bīriņu lopkopības pārraudz. bba, db. 1921. g., pr. Ungurs Augusts, dz. Indrānos; 9) Neibādes zvejniecības bba, db. 1927. g., pr. Lasmanis Jānis, dz. Jaunbērziņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes. Seno laiku pilskalns 1 klm. no Bīriņu mž.; zviedru laiku kapenes Čiekuru māju robežās.

1905. g. notikumi: nošauti 2 cilv.

Pasaules kara notikumi: ap 20 saimniecības galīgi nopostītas, pārējo saimniecību ēkas pa daļai nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Birkhāns Ernests, profesors, * 1872. g.; Kalniņš Edvards, Dr. med., prof., * 1869. g., Bīriņu „Ķīkās".

3. **Bijušo muižu centri.** Bīriņu mž., 1,6 klm. no pg. n., ēkas izmanto Grāmatrūpnieku slimo kase, Bīriņu virsmežniecība, krāj-aizdevu sab-ba „Bite". Jērkules mž. centrs — 8 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās. Eikažu mž. centrs — 10 klm. no pg. n., neatsavināma daļa.

4. **Dabas jaukumi.** Saulkrasti, pie Rīgas jūras līča, starp Pēterupes un Ķīšupes grīvām, kuras ar saviem līčiem un stāviem krastiem izveido krāšņu dabas ainavu; skaistākā vieta Vidzemes jūrmalā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

030902 1898

8. Birzgales pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lindes pg.; vāciski Linden; krieviski Lindenskaja.

Pagasta robeža: z. — Lielvārdes un Jumpravas pg., r. — Sērenes pg., d. — Taurkalnes un Vecmuižas pg., v. — Tomes pg.

Pg. platība — 207,5 kv. klm.

Pg. b. a. v. Birzgale.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2439, no tiem vīr. 1165, siev. 1274.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 55 klm., pa zc. — 68 klm.; apr. pilsēta Rīga; tv. pilsēta Jaunjelgava, pa zc. 21 klm.; tv. dzc. stc. Lāčplēsis, 7 klm.

Pg. n. atrodas pie Taurkalnes-Lielvārdes ceļa, 14 klm. no Lielvārdes stc.

Pasta adrese: c. Vecmuižu.

Upes: Daugava.

Ezeri: Panka — 3 ha, Kaulu — 2 ha, Linu — 1 ha.

Kalni: Oša kalns, Krūšu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Vecmuižas un Taurkalnes meži — 8948 ha.

Lielākie purvi: Sūnu purvs — 20 ha, Zāļu purvs — 3 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec.

Pg. vecākais Melderis Vilis, dz. Puriņos, 12 klm. no pg. n., tlr. Cirši 5; pg. pdm. prs. Lande Kārlis, dz. Mālderos, 3 klm. no pg. n., tlr. Birzgale 5; pg. tiesas prs. Burkāns Mārtiņš, dz. Tulkos, 5 klm. no pg. n., tlr. Birzgale 21. Pg. darbvedis Purgailis Jānis, dz. pg. n., tlr. Birzgale 14; plc. kārtībnieks Šteingolds Jēkabs, dz. K. Muguros, 3 klm. no pg. n., tlr. Birzgale 27.

2. **Izglītība.** Skolas: Birzgales 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Endziņš Arnolds, dz. skolā, tlr. Birzgale 11.

Bibliotēkas: Birzgales nacionālās b-bas bibliotēka — 800 sēj., prz. Endziņš Marta, dz. klm. no pg. n.; aptieka — Birzgalē, īp. Spirs H.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Davidovičs Ābels, Birzgalē, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Birzgale 17; vecmāte — Poliščuks Rozālija, 1,5 klm. no pg. n.; aptieka — Birzgalē.

4. **Lopārstniecība.** Lielvārdes vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas - Krustpils dzc. līnija.

Birzgale — p. tf. n., abc. t. k. c., pg. namā, prz. Burkāns Mārtiņš, dz. Tulkos, tlr. Birzgale 21; Cirši — p. tf. n. ab. t. p. c., Ciršos, 8 klm. no pg. n., prz. Saulkalns Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** Vecmuižas vmžn. IV iec. mežzinis Birzgalē Rēbergs Herberts, dz. 1,5 klm. no pg. n., tlr. Birzgale 4; Taurkalnes vmžn. III iec. mžz. Kampars Jānis, dz. Sileniekos, 9 klm. no pg. n., tlr. Straujupe 12; Vecmuižas vmžn. II iec., mžz. Varba Mārtiņš, dz. Kalniņos, 8 klm. no pg. n., tlr. Cirši 2.

Lāčplēsis — dzc. stc., pr. Bindemanis Jūlijs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 365, saimniecību — 426. Aramzeme 4456,15 ha (21,54% no z. kpl.), plavas 2748,97 ha (13,28%), ganības 2904,29 ha (14,03%), meži 8658,76 ha (41,84%), purvi 833,33 ha (4,03%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, retāk vilki, caunes, āpši; upēs un ezeros: līdakas, foreles, laši, zuši, vēdzeles, raudas, vimbas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas veikals Birzgalē, 1 klm. no pg. n., īp. Zemīts Kārlis, tlr. Birzgale 8; 2) Priežulejas dzirnavas Birzgalē, 8 klm. no pg. n., īp. Sevelis Eduards; 3) Daugavas dzirnavas Birzgalē, 10 klm. no pg. n., īp. Gūtmans Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.877,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Lindes-Birzgales ev.-luter. baznīca, 1,5 klm. no pg. n., mācītājs Vilis Bušs, dz. Birzgales mācītāja mājā, tlr. Birzgale 12.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Patērētāju bba „Bite", db. 1920. g., pr. Rodmanis Jānis, dz. Vilcēnos, 10 klm. no pg. n., tlr. Cirši 7; 2) Birzgales nacionāl. jaunatn. bibl. bba, db. 1921. g., pr. — Saulkalns Kārlis, dz. Ciršos; 3) Lindes savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1922. g., pr. — Rodmans Jānis, dz. Vilcēnos, tlr. Cirši 7; 4) Birzgales piensaimnieku sba, db. 1926. g., pr. — Spilveris Jānis, dz. Norupēs, tlr. Birzgale 29; 5) Lindes krājaizdevu sba, db. 1903. g., pr. — Lande Kārlis, dz. Mālderos, tlr. Birzgale 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes. „Pilskalns" — Daugavas kreisā krastā, 3 klm. d.-a. Lindes muižai, pie Pilskalnu mājām. — Birzgales baznīcā glabājas vēsturiski trauki ar uzrakstiem.

1905. g. notikumi: nošauts Mauriņu māju saimnieks.

Pasaules kara notikumi: pagasts, sakarā ar kara darbību, nopostīts 75% apmērā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Atmodas laikmeta darbinieks Purapuķe Jānis, rakstnieks, * 1864. g., Birzgales Muceniekos; Grinups Pauls, biškopis - rakstnieks, * 1864. g., Vidsmuižā.

3. **Bijušo muižu centri.** Lindes mž. centrs, neatsavināmā daļa piešķirta bij. īpašniekam; Birzgales mž. centrs sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** nav.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kraukļos, prz. J. Zemulis, stc. Lielvārde, tlr. Birzgale 18.

9. Daugmales pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Līves-Bramberģes pg.; vāciski Dünhof-Brambergshof; krieviski Djungof-Brambergskaja.

Pagasta robeža: z. — Salaspils pg., v. — Doles pg., d. — Baldones pg., r. — Ikšķiles pg.
Platība — 60 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 859, no tiem vīr. 413, siev. 446.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar autobusu — 32 klm.; apr. pilsēta Rīga; tv. pilsēta Ogre, pa dzc. 7 klm., pa zc. 11 klm.; tv. dzc. stc. Ikšķile — 7 klm.; tv. autobusu pstn. Līves muiža — 1 klm.
Pg. n. atrodas 1 klm. no Rīgas-Jaunjelgavas ceļa, 14 klm. no Ķekavas.
Pasta adrese: c. Daugmali.

Upes: Daugava.

Ezeri: Līves ezers — 3 ha, Lejas ezers — 5 ha.

Kalni: Pilskalns pie Tīčiem.

Lielākie mežu masīvi: Baldones vmžn., Daugmales novads — 4400 ha.

Lielākie purvi: Ezerpurvs — 30 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec.
Pg. vecākais Bergs Pēteris, dz. Dāvos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. —; pg. pdm. prs. Stepiņš Kārlis, dz. Berģos, 5 klm. no pg. n., tlr. —; pg. tiesas prs. Brūmels Ed., dz. Baldones pg. Pg. darbvedis Mellens Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Daugmales s. v.; plc. kārtībnieks Šteinerts Kārlis, dz. Bramberģu skolā, 5 klm. no pg. n., tlr. Daugmale 13.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Kļaviņš Kārlis, dz. skolā, tlr. Daugmale 6; Bramberģes I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Ruiga Anna, dz. skolā.
Bibliotēkas: Kultūras b-bas „Latv. strēlnieks" — 670 sēj., 6 kl. pamatsk., prz. Kļaviņš Alma, dz. skolā, tlr. Daugmale 6.

3. **Veselības kopšana.** Latv. Sarkanā Krusta veselības kopšanas punkts, 6 kl. pamatskolā. Vecmāte — Krūzveps Milda, dz. 6 kl. pamatskolā.

4. **Lopārstniecība.** Rīgas vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Daugmale — p. tf. n. ab. t. c., pg. n., prz. Mellens Mārtiņš.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 142, saimniecību — 160. Aramzeme 800,64 ha (25,38% no z. kpl.), pļavas 742,88 ha (23,55%), ganības 607,10 ha (19,24%), meži 762,41 ha (24,17%), purvi 37,10 ha (1,18%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles un c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas tirgotava Bābu krogū, 6 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Vilis; 2) Pārtikas tirgotava Rozēs, 6 klm. no pg. n., īp. Ecmanis Kārlis; 3) Pārtikas tirgotava Dambeniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Roze Olga, tlr. Daugmale 4; 4) Pārtikas tirgotava Zvejniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Ķīsēlis Jānis, tlr. Daugmale 3; 5) Dzirnavas Dambeniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Roze Ernests, tlr. Daugmale 4; 6) Ķieģeļu ceplis Bikšos, īp. Bikša Jānis, tlr. Daugmale 10; 7) Ķieģeļu ceplis Jaunsuitiņos, īp. Strautnieks Artūrs, tlr. Daugmale 8; 8) Ķieģeļu ceplis Vecsuitiņos, īp. Ķimenis Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.560,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Baldones draudzē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1923. g., pr. — Bērziņš Vilis, dz. Bērziņos; 2) Mašīnu koplietošanas b-ba, db. 1930. g., pr. — Bērziņš Vilis, dz. Bērziņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Baltgalvju pilskalns", saukts arī Daugavas pilskalns, Daugavas krastā, 1 klm. augšpus Bramberģes muižas, starp Tīču, Bikšu un Baltgalvju mājām.

1905. g. notikumi. —

Pasaules kara notikumi. Pg. pilnīgi nopostīts, jo atradās kauju līnijā; še risinājušās latv. strēlnieku varonīgās cīņas pret vācu skaitlisko pārspēku Nāves salā, kur uzcelts piemineklis un tiek ierīkots parks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Kalnamuiža, 7 klm. no pg. n., neatsavināma daļa; Brambergas mž., 5 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniekiem, ēkas nopostītas; Veclīves mž., 1 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās, ēkas nopostītas; Jaunlīves mž., 3 klm. no pg. n., neatsavināma daļa, nopostītās ēkas atjaunotas neatsavināmās daļas vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Daugavas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

10. Doles pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Doles pg.; vāciski Dahlen; krieviski Daļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Katlakalna un Salaspils pg., d. — Iecavas un Baldones pg., v. — Olaines un Katlakalna pg., r. — Salaspils, Daugmales un Baldones pg.

Platība — 130 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2286, no tiem vīr. 1052, siev. 1234.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar autobusu — 18 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Rīga; tv. dzc. stc. Rumbula — 4 klm.; tv. autobusu pstn. Ķekava — 0,2 klm.

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Bauskas šos., 0,20 klm. no Ķekavas.

Pasta adrese: c. Doli.

Upes: Daugava, Misa, Ķekava, Puķupe, Sūnupīte, Bērzupīte.

Ezeri: Ķekavas dzirnavu ezers — 19 ha, Bērzmentes dzirnavu ezers — 3 ha.

Kalni: Dalderu, Pakalnu, Odu un Klauģu.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 3360 ha.

Lielākie purvi: Smerdūklis apm. 180 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec.

Pg. vecākais Vīķis Dāvis, dz. Stāvužos, 4 klm. no pg. n., tlr. Silmači 5; pg. pdm. prs. Bērziņš Arvīds, dz. Salas skolā, 3 klm. no pg. n., tlr. Silmači 3; pg. tiesas prs. Sēja Jēkabs, dz. Leišjāņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Dole 12.

Pg. darbvedis Caune Pēteris, dz. pg. n., tlr. Dole 1; plc. kārtībnieks Kuga Voldemārs, dz. Tautas namā, 0,20 klm. no pg. n., tlr. Dole 26.

2. **Izglītība.** Skolas: Ķekavas 6 kl. pamatskola pg. n., prz. Leitis Pēteris, dz. skolā, tlr. Dole 1; Pulkarnes 6 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Ozols Minna, dz. skolā, tlr. Pulkarne 1; Salas I pk. pamatsk. bij. Doles mž. pilī, 3 klm. no pg. n., prz. Šteinharts Kārlis, dz. skolā, tlr. Silmači 3.

Bibliotēkas: Doles lasāmais klubs — 1275 sēj., pg. n., prz. Jēkabsons Jēkabs, dz. Maz-Ručkās.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts — Zēlers Erichs, dz. Igumos, 0,30 klm. no pg. n., tlr. Dole 9; zobu ārste — Zilbermanis Roza, Igumos, 0,30 klm. no pg. n.; vecmāte — Argalis Doroteja, Tautas namā, 0,20 klm. no pg. n.; aptieka — Igumos.

4. **Lopārstniecība.** Rīgas vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso: Rīgas-Līves, Rīgas-Baldones, Rīgas-Bauskas, Rīgas-Skaistkalnes, Rīgas-Neretas autobusu līnijas.

Dole — p. tf. n. abc. t. c., pg. n., prz. Caune Pēteris; Pulkarne — p. tf. n. ab. t. p. c., Ebes mājās, 9 klm. no pg. n., prz. Elksnis Pēt.; Silmači — tf. n. t. c., Briezes mājās, 3 klm. no pg. n., prz. Brieze Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** Doles I iec. mežniecība, Kaučās, 0,5 klm. no pg. n., mežzinis Lauva Kārlis, dz. Kaučās, tlr. Dole 10.

Rumbula — dzc. stc.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 470, saimniecību — 476. Aramzeme 2716,73 ha (20,66% no z. kpl.), plavas 2510,79 ha (19,10%), ganības 1781,80 ha (13,55%), meži 4180,13 ha (31,79%), purvi 1156,48 ha (8,80%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunes; upēs un ezeros: nēģi, laši, vimbas, alanti, asari, raudas, līdakas, zuši un c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču tirgotava Tautas namā, 0,20 klm. no pg. n., īp. Linde Emīlija, tlr. Dole 6; 2) Pārtikas preču tirgot. Igumos, 0,30 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Arvīds, tlr. Dole 25; 3) Pārtikas preču tirgot. L. Lielvāržos, 3 klm. no pg. n., īp. Blimbergs Kārlis, tlr. Dole 18; 4) Pārtikas preču tirgot. Briezēs, 3 klm. no pg. n., īp. Brieze Kārlis, tlr. Silmaču sarunu punkts; 5) Pārtikas preču tirgot. Ebēs, 9 klm. no pg. n., īp. Rotkalis Jānis, tlr. Pulkarne 16; 6) Dzirnavas Ķekavā, 0,20 klm. no pg. n., īp. Linde Alīde, tlr. Dole 8; 7) Dzirnavas Bērzmentē, 5 klm. no pg. n., īp. Boličevs un Miķelsons, tlr. Dole 23; 8) Dzirnavas Vēver-Būmaņos, 5 klm. no pg. n., īp. Riekstiņš Ad., tlr. Silmači 4.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 32.851,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Doles ev.-luter. baznīca Ķekavā, 0,20 klm. no pg. n., mācītājs Ramans Jānis, dz. Rīgā, Brīvības ielā 122.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Doles lauksaimnieku b-ba, db. 1922. g., pr. — Sēja Jānis, dz. Kuģos, tlr. Dole 11; 2) Doles-Ķekavas zvejnieku b-ba, db. 1922. g., pr. — Bērziņš Arvīds, dz. Salas skolā, tlr. Silmači 3; 3) Doles-Pulkarnes mednieku b-ba, db. 1921. g., pr. — Pūtelis Jēkabs, dz. Rīgā, Šķirotavā, tlr. Šķirotava 11; 4) Doles lauksaimniecības mašīnu koplietošanas b-ba, db. 1924. g., pr. — Grunde Pēteris, dz. Balšās, tlr. Silmači 11; 5) Doles savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1890. g., pr. Osis Kārlis, dz. Sildukuros, tlr. Dole 27; 6) Doles-Ķekavas krāj-aizdevu sab-ba, db. 1924. g., pr. — Caune Pēteris, dz. pg. n., tlr. Dole 1; 7) Doles lasāmais klubs, db. 1920. g., pr. — Leitis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Dole 1.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Ķivutkalns" — Daugavas krastā, pie Zirņu salas, starp Kalnķivutu un Žagaru mājām; b) Klaņģu kalns — starp Klaņģu un Klaņģukalna mājām.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi ap 20 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi. Pg. atradies kaujas līnija un stipri cietis.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Doles mž. centrs, 3 klm. no pg. n., izmanto skolas vajadzībām; Bērzmentes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa; Floretes, Jaunās muižas, Katrīnas un Pulkarnes pusmuižu ēkas kara laikā izpostītas un zeme sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Daugavas krasti, Misas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

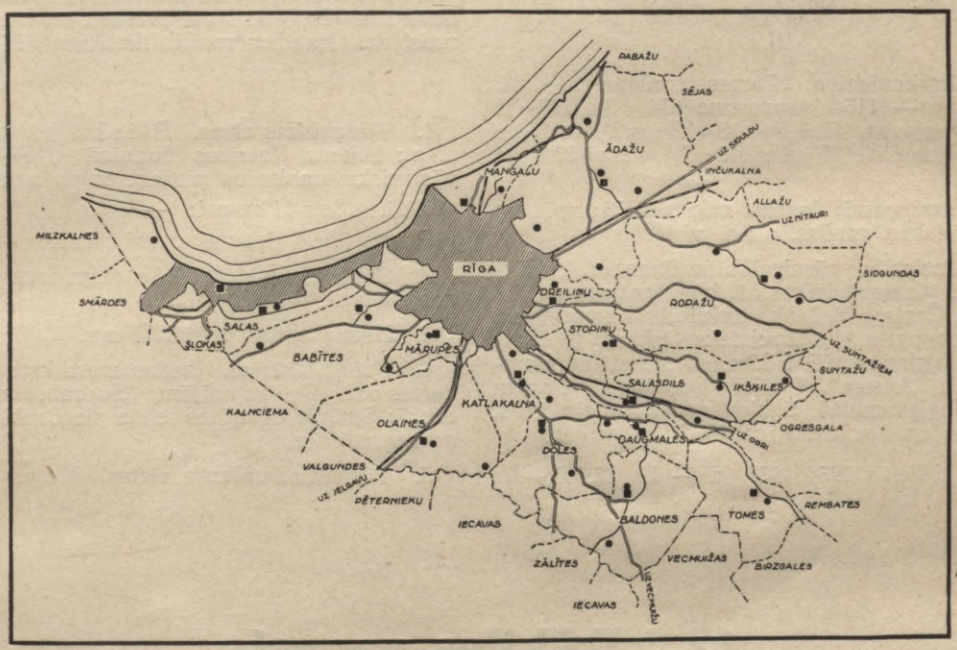

Rīgas-Slokas rajons.

11. Dreiliņu pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dreiliņu pg.; vāciski Dreilingsbusch; krieviski Dreilinskaja.

Pagasta robeža: z. — Rīgas pilsēta, d. — Katlakalna un Stopiņu pg., v. — Rīgas pilsēta, r. — Ādažu un Stopiņu pg.

Platība — 25,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1102, no tiem vīr. 535, siev. 567.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar autobusu — 10 klm.; apr. pilsēta Rīga; tv. pilsēta Rīga; tv. dzc. stc. Rīga; tv. autobusu pstn. Rumpa mž., 0,4 klm. no pg. n.

Pg. n. atrodas pie Lubānas šosejas, no pēdējās 0,4 klm.

Pasta adrese: c. Rīgu.

Upes: Smārdeles upīte.

Ezeri: Gaiļu — apm. 7 ha, un Juglas — 573 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Rīgas pils. meži — apm. 975 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec.

Pg. vecākais Linters Jānis, dz. Linteros, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Ulbroka 49; pg. pdm. prs. Saulītis Arvīds, dz. Saulīšos, 2 klm. no pg. n., tlr. Ulbroka 30; pg. tiesas prs. Saulītis Arvīds, dz. Saulīšos, 2 klm .no pg. n., tlr. Ulbroka 30.

Pg. darbvedis Vītoliņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Ulbroka 32.; vc. plc. kārtībnieks Bambītis Jānis, dz. Jaun-Žirbos, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Ulbroka 31.

2. **Izglītība.** Skolas: Biķeru 6 kl. pamatsk. pie Biķeru bazn.-Strazdu mž. ceļa, 1,5 klm. no pg. n., prz. Lulļa Indriķis, dz. skolā, tlr. Ulbroka 33.

Bibliotēkas: Dreiliņu pg. padomes bibliotēka pg. n. — 614 sēj., prz. Vītoliņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Ulbroka 32.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Rīgas vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Ulbrokas-Šeluchina mž. un Rīga-Ērgļi — autobusu līnijas.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 84, saimniecību — 115. Aramzeme 674,64 ha (25,97% n. z. kpl.), pļavas 467,55 ha (18,00%), ganības 154,72 ha (5,95%), meži 1137,71 ha (43,79%), purvi 23,29 ha (0,90%).

Mežos sastopami: lapsas, zaķi un citi; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles un c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Kampuindriķos, 1 klm. no pg. n., īp. Stenclers Žanis; 2) I šķ. traktieris Kampujāņos, 1,2 klm. no pg. n., īp. Zvejnieks Oskars; 3) Kooperātīvs Juglas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba „Ausma", tlr. Ulbroka 39; 4) Papīru fabrika Juglas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. A./s. Ed. Brūns un Ko, tlr. Rīga 95821.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Biķeru ev.-lut. baznīca pie Biķernieku ielas - Brekšu muižas ceļa, 1,3 klm. no pg. n., mācītājs Kleperis Pēteris, dz. Rīgā, Šarlotes - 10, tlr. 93736.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Krājaizdevu sba „Ziedonis", db. 1926. g., pr. Liepiņš Eduards, dz. Graubicu muižā, tlr. Rīga 92424.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Biķeru Katrīnas baznīcā glabājas daudz vēsturisku trauku un piederumu ar aprakstiem.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Nav.

4. **Dabas jaukumi.** Juglas ezera krasti pie Truvertes mž., Pelēdu mājām; „Sudrabsaliņa" Juglas ezerā; Smērdeles upītes ieleja pie Brekšu un Brunovas muižām.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

12. Ikšķiles pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ikšķiles pg.; vāciski Uexküllsche; krieviski Ikskjulskaja.

Pagasta robeža: z. — Ropažu un Suntažu pg., r. — Ogresgala pg. un Ogres pilsēta, d. — Tomes, Baldones un Daugmales pg., v. — Salaspils un Stopiņu pg.

Platība — 190 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2442, no tiem vīr. 1171, siev. 1271.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 35 klm., pa zc. — 34 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Ikšķile — 7 klm.

Pg. n. Tīnūžu muižā, pie m. Lubānas ceļa.

Pasta adrese: c. Ikšķili un Tīnūžiem.

Upes: Daugava, Ogre, M. Jugla.

Ezeri: Kaparāmura — 100 ha, Selēku — 4 ha, Velnezers — 2,5 ha.

Kalni: Zilie kalni, Dubkalni, Vīna kalns.

Lielākie mežu masīvi: Rīgas pilsētas meži ap 8500 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Markitants Mārtiņš, dz. Druvās, 2 klm. no pg. n., tlr. Tīnūži 10; pg. pdm. prs. Volmars Jānis, dz. Zemturos, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pētersons Pēteris, dz. Lejastammās, 4 klm. no pg. n., tlr. Tīnūži 21. Pg. darbvedis Elepans Georgs, dz. pg. n., tlr. Tīnūži 24; plc. kārtībnieks Melders Pēteris, dz. Ducēna namā, 7 klm. no pg. n., tlr. Ikšķile 35.

2. **Izglītība.** Skolas: Elkšņu 6 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Drullis Jānis, tlr. Ikšķile 5; Turkalnes 6 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Špechts Heinrichs, tlr. Turkalne 4; Tīnūžu 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Serviņš Teodors, tlr. Tīnūži 19.

Bibliotēkas: Ikšķiles kultūras bbas, Alstēs, 977 sēj., prz. Jakobsons Arnolds, tlr. Tīnūži 30; Ikšķiles nac. jaunatnes bbas, Kņadēs, 140 sēj., prz. Dirveiks Velta; Izglītības bbas „Līdumnieks", Turkalnes skolā, 829 sēj., prz. Špechts Heinrichs, tlr. Turkalne 4.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Faleums Berta, pg. n., tlr. Tīnūži 23; prov. Meijera aptieka.

4. **Lopārstniecība.** Rīgas vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Daugavpils dzc. līnija.

Ikšķile — P. tf. n. Abc. T. c., Ikšķilē, 7 klm. no pg. n., prz. Burkēvics Jānis; Tīnūži — P. tf. n. Abc. T. c., pg. n., prz. Kārkliņš Meta; Turkalne — P. tf. n. Ab. T. p. C., Turkalnē, 8 klm. no pg. n., prz. Taube Marija, Turkalnes mž.

6. **Pārējās iestādes.** Juglas vmžn. III iec. mžn. pie Tīnūžu mž., Juglaslīčos, tlr. Tīnūži 25, mžz. Paičs Ādams.

Ikšķile — dzc. stc., pr. Zuika Eduards.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 423, saimniecību 421. Aramzeme 2966,64 ha (16,26% n. z. kpl.), pļavas 2629,34 ha (14,42%), ganības 2916,44 ha (15,99%), meži 7419,62 ha (40,68%), purvi 699,29 ha (3,83%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, vāveres, caunes; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, zuši, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Tīnūžos, īp. Melkerts J.; 2) Pārtikas preču trg. Mārsilās, 12 klm. no pg. n., īp. Vilde J., tlr. Turkalne 2; 3) Pārtikas preču trg. Vecauziņās, 8 klm. no pg. n., īp. Sīlis J., tlr. Tīnūži 32; 4) Pārtikas preču trg. Ducēnos, 7 klm. no pg. n., īp. Meijersons M., tlr. Ikšķile 17; 5) Pārtikas preču trg. Blicavos, 7 klm. no pg. n., īp. Zobens M.; 6) Pārtikas preču trg. Balceros, 9 klm. no pg. n., īp. Kaupris J.; 7) Pārtikas preču trg. Murņikovā, 8 klm. no pg. n., īp. Murņikovs V., tlr. Ikšķile 33; 8) Pārtikas preču trg. Caunīšos, 7 klm. no pg. n., īp. Osītis Kristīne, tlr. Ikšķile 32; 9) Gaļas trg. Lomaņos, 8 klm. no pg. n., īp. Gailis Al., tlr. Ikšķile 26; 10) Gaļas trg. Meijerī, 7 klm. no pg. n., īp. Meijers E.; 11) Stacijas bufete, Ikšķiles stacijā, 7 klm. no pg. n., īp. Ķukmanis K.; 12) Frizētava, Ikšķiles stacijā, 7 klm. no pg. n., īp. Rubins V.; 13) Frizētava Blicavos, 7 klm. no pg. n., īp. Blicavs J.; 14) Dzirnavas un zāģu gaters Dobelniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Jaunbērzs Al., tlr. Kāķc. 27; 15) Dzirnavas un zāģu gaters Kaparāmuros, 5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš A., tlr. Ikšķile 20; 16) Zāģētava un kulgarnitūra Mārsilās, 12 klm. no pg. n., īp. Vilde J., tlr. Turkalne 2; 17) Zāģētava Ikšķiles muižā, 9 klm. no pg. n., īp. Ducens K., tlr. Ikšķile 6; 18) Zāģētava Berkavas muižā, 12 klm. no pg. n., īp. Rennerts L.; 19) Lauksaimniecības mašīnu remonta darbnīca Kalējos, 1 klm. no pg. n., īp. Mačernieks A., tlr. Tīnūži 13; 20) Konfekšu darbnīca Kaparāmurā, 5 klm. no pg. n., īp. Hachs H., tlr. Ikšķile 10; 21) Konfekšu darbnīca Šmitkalnā, 7 klm. no pg. n., īp. Šmits Marta.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 35.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ikšķiles ev.-lut. baznīca, pie Ikšķiles stacijas, 8 klm. no pg. n., mācītājs V. Šēfers, dz. Ogres pilsētā, tlr. Ogre 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ikšķiles-Turkalnes izglītības bba „Līdumnieks", db. 1923. g., pr. Bērziņš T., Relziķos; 2) Ikšķiles mednieku bba, db. 1923. g., pr. Andersons A., dz. Priekšķājās; 3) Ikšķiles Nacionālā jaunatnes bba, db. 1921. g., pr. Reichmanis J., dz. Liepāderos, tlr. Tīnūži 8; 4) Ikšķiles kult. bba, db. 1928. g., pr. Osītis R., dz. Vecbrektos, tlr. Kāķc. 26; 5) Ikšķiles savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1884. g., pr. Lazdiņš B., dz. Landavās; 6) Ikšķiles krājaizdevu sba „Jugla", db. 1924. g., pr. Pētersons P., dz. Lejastammās, tlr. Tīnūži 21; 7) Tīnūžu piensaimnieku sba, db. 1931. g., pr. Pētersons P., dz. Lejastammās, tlr. Tīnūži 21.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Ikšķiles baznīcas drupas; senkapenes pie Tīnūžu skolas un „Kabeļkalnā". Pilskalni: a) Velna kalns — 1,5 klm. ziemeļ. Ikšķiles stc., valsts mežā, pusaizaugušā Kaparāmura (Gulbju) ezera ziemeļkrastā (Kangarkalnu kauprē, kas stiepjas uz austrumiem līdz Velnezeram); c) Vīna kalns, saukts arī Ērgļu kalns, — Pienakuņģu m. zemē, 1 klm. no Daugavas krasta; d) „Pilskalns" (pilene) to pašu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda eksped. nošāvusi 26 cilv.; 5 nežēlīgi spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies kaujas joslā, kamdēļ gandrīz pilnīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Dāle Pauls, Dr. phil. prof., * 1889. g., Jakstos.

3. **Bijušo muižu centri.** Tīnūžu mž. pie pg. n., pilī Latv. kara invalidu savienības kolonija; Turkalnes mž., 8 klm. no pg. n.;Kaparāmura mž., 5 klm. no pg. n.; Pikkalnes mž., 5 klm. no pg. n.; Ikšķiles mž., 10 klm. no pg. n.; Mācītāja mž., 9 klm. no pg. n.; Berkavas mž., 12 klm.no pg. n. — visu mž. ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi.** Ap Tīnūžu mž. m. Jugla ar līčiem, lapu kokiem un jaukiem dabas skatiem; jaukas vasaras izbraukšanas vietas. Daugavas krasti Ikšķiles vasarnīču rajonā.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

13. Inčukalna pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Inčukalna pg.; vāciski Hinzenberg; krieviski Hincenbergskaja.

Pagasta robeža: z. — Krimuldas un Sējas pg., d. — Ādažu un Ropažu pg., v. — Ādažu pg., r. — Allažu un Siguldas pg.

Platība — 112,5 kv. klm.

Pg. b. a. v. Inčukalns.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1444, no tiem vīr. 683, siev. 761.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. 40 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa dzc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Inčukalns — 1 klm.

Pg. n. pie Inčukalna stc.

Pasta adrese: c. Inčukalnu.

Upes: Gauja, Straujupe, Eglupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Inčukalna novada meži ap 4000 ha.

Lielākie purvi: Laugas — 90 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesn. Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Ozoliņš Jānis, dz. Aizkalniņos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 220; pg. pdm. prs. Rumba Aleksandrs, dz. virsmežn., 1 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 206; pg. tiesas prs. Laubergs Jānis, dz. Druviņās, 4 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 247. Pg. darbvedis Perlbachs Jūlijs, dz. pg. n., tlr. Inčukalns 225, plc. kārtībnieks Ozoliņš Eduards, dz. Liepsalās, 3 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 204.

2. **Izglītība.** Skolas: Inčukalna 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Bariss Kārlis, dz. sk., tlr. Inčukalns 234; Vangažu I pk. pamatsk., 9,5 klm. no pg. n., prz. Bērtiņš Olga, tlr. Griķi 32.

Bibliotēkas Inčukalna-Vangažu brīvbiblioteka, 6 kl. pamatsk., prz. Bariss Olga, tlr. Inčukalns 234.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste — Jurka Marta, Ābolos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 244; sanatorijas ārsts — Rozītis Jānis, Kārlzemniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Murjāni 45; vecmāte — Dārziņš Emma, Kirmušos, 1 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 255. Inčukalna aptieka, tlr. Inčukalns 218; Latv. skolotāju kopējās slimo kases sanatorija, Kārlzemniekos, tlr. Murjāni 45.

4. **Lopārstniecība.** Pg. apkalpo Siguldas rajona vet. ārsts Saprašs K., Siguldā, tlr. Sigulda 7.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas dzc. līniju un Rīgas-Limbažu un Rīgas-Apes šoseja.

Inčukalns — p. t. k., n., 1 klm. no pg. n., prz. Jurģis Elmārs, tlr. Inčukalns 295; Griķi — p. tf. n., abc., t., nl., Griķu krogū, 10 klm. no pg. n., prz. Staģis Kārlis, tlr. Griķi 57; Vangaži — dzc. stc., p. n. s. v., a, I. n., 7 klm. no pg. n., prz. Kļaviņš Emīls.

6. **Pārējās iestādes.** Inčukalna vmžn., vmžz. Eiche Kārlis, dz. vmžn., 1 klm. no pg. n., tlr. Inčukalns 214; II iec. mžzn. Rumba Aleksandrs, dz. vmžn., tlr. Inčukalns 206; VI iec. mžzn. Skrīvelis Kārlis, dz. vmžn., tlr. Inčukalns 245.

Inčukalns — dzc. stc., pr. Grīnbergs Jānis; Vangaži — dzc. stc., pr. Kļaviņš Emīls.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 386, saimniecību — 311. Aramzeme 1131,09 ha (12,88% n. z. kpl.), pļavas 845,60 ha (9,63%), ganības 730,27 ha (8,31%), meži 5042,78 ha (57,42%), purvi 674,90 ha (7,69%).

Mežos sastopami: lapsas, zaķi, stirnas; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, foreles, līņi, laši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Inčukalna Beirotos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Reinsons Kārlis, tlr. Inčukalns 248; 2) Pārtikas preču trg. Sauleskalnos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Reimers Vilis, tlr. Inčukalns 235; 3) Pārtikas preču trg. Ošiņos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Paeglis Vilhelms; 4) Pārtikas preču trg. Krustiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Sosaars Marta, tlr. Murjāni 21; 5) Pārtikas trg. Bieriņos, 10 klm. no pg. n., īp. Villers Līna; 6) Gaļas un desu trg. Inčukalna Kraukļos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Tiltiņš Artūrs, tlr. Inčukalns 257; 7) Gaļas un desu trg. Sekmē, 1 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Osvalds; 8) Koloniālpreču trg. Gaujās, 1 klm. no pg. n., īp. sba „Gauja"; 9) Pārtikas trg. Sekmē, 1 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Rūdolfs, tlr. Inčukalns 203; 10) Krieviņa maiznīca, 1 klm. no pg. n., īp. Krieviņš Visvaldis, tlr. Inčukalns 251; 11) Maiznīca Daugavā, 1 klm. no pg. n., īp. Baņukalns Marija; 12) I šķ. traktieris Griķu krogū, 10 klm. no pag. n., īp. Grundulis Voldemārs, tlr. Griķi 58; 13) I šķ. traktieris, viesnīca, 1 klm. no pg. n., īp. Vīgants Artūrs; 14) Stacijas bufete Inčukalna stacijā, 1 klm. no pg. n., īp. Vīgants Artūrs, tlr. Inčukalns 212; 15) Vīnu trg. Gaujā, 1 klm. no pag. n., īp. sba „Gauja", tlr. Inčukalns 215; 16) Tējnīca un iebraucamā vieta Purkālišos, 1 klm. no pg. n., īp. Purkālīts Dāvis, tlr. Inčukalns 219; 17) Frizētava Beirotos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Cērulis Zelma; 18) Frizētava Krūmiņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Reinfelds Rūdolfs; 19) Frizētava Sekmē, 1 klm. no pg. n., īp. Dzērve Elza; 20) Vangažu dzirnavas un filču fabrika 12,5 klm. no pg. n., īp. Chnocha El. mant., tlr. Griķi 12; 21) Dzirnavas Inčukalnā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Lezdiņš Kārlis, tlr. Inčukalns 217; 22) Moderniecība Ozolkalnos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Press Jānis, tlr. Inčukalns 243; 23) Pienotava Sekmē, 1 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Līze, tlr. Ragana 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.100,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vangažu ev.-lut. baznīca pie Vangažu stacijas, 8,5 klm. no pg. n., vikārmācītājs Alberts Freijs, dz. Rīgā, Brīvības — 13.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Inčukalna-Vangažu brīvbibliotēkas bba, db. 1909. g., pr. Grīnbergs Jānis, dz. Inčukalna stc.; 2) Inčukalna savstarp. ugunsapdrošināš. bba, db. 1922. g., pr. Muižnieks Gusts, dz. Ģiertiņos, tlr. Griķi 31; 3) Inčukalna krājaizdevu sba „Straume", db. 1924. g., pr. Linde Jānis, dz. Lindēs, tlr. Inčukalns 256.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) seno lībiešu uzkalniņu kapi Zaiču m. zemē; b) uzkalniņu kapi Melkertu un Pēpu m. zemē.

1905. g. notikumi: soda eksp. nošāvusi 2 cilv.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Inčukalna mž., 3,5 klm. no pg. n., centra galvenās ēkas nopostītas.

4. **Dabas jaukumi.** Gaujas un Eglupes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

14. Jumpravas pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jumpravas pg.; vāciski Gross-Jungfernhof; krieviski Jungferskaja.

Pagasta robeža: z. — Lēdmanes un Krapes pg., r. — Skrīveru pg., d. — Sērenes un Birzgales pg. (aiz Daugavas), v. — Lielvārdes pg.

Platība — 110 kv. klm.

Pg. b. a. v. Jumprava.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1499, no tiem vīr. 708, siev. 791.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 62 klm., pa zc. — 74 klm.; apr. pls. — Rīga; tv. pls. Jaunjelgava — pa dzc. — 14 klm., pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Jumprava — 0,4 klm. Pg. n. atrodās pie Jumpravas-Krapes ceļa.

Pasta adrese: c. Jumpravu.

Upes: Daugava, Kaibala.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Jumpravmežs — 2000 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Mencis Jānis, dz. Kalkaļos, 10 klm. no pg. n., tlr. Kalkaļi 42; pg. pdm. prs. Smalkais Kārlis, dz. Langmaņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jumprava 10; pg. tiesas prs. Zemturis Mārtiņš, dz. Zemturos, 8 klm. no pg. n., tlr. Kalkaļi 31. Pg. darbvedis Sniedze Jānis, dz. pg. n., tlr. Jumprava 2; vc. plc. kārtībnieks Zigmonds Mārtiņš, dz. Cebēnos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jumprava 31.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. Valdemāra pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Indriķis Oskars, dz. sk., tlr. Jumprava 28.

Bibliotēkas: Jumpravas labdarības bbas, 900 sējumi, prz. Sīlis Jānis, tlr. Jumprava 25.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Martinsons Alma, pg. n., tlr. Jumprava 38; zobu ārsts Tēcs-Treiberģe, Sniedzēs, 0,5 klm. no pg. n.; vecmāte Purgailis Minna, Caunītēs, 7 klm. no pg. n., tlr. Kalkaļi 52; aptieka Sniedzēs, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Jumprava 45.

4. **Lopārstniecība.** Lielvārdes vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pagastu šķērso Rīgas-Daugavpils dzc. līnija.

Jumprava — p. t. k., n., 0,5 klm. no pg. n., prz. Grostiņš Bruno, tlr. Jumprava 93; Kalkaļi — p. tf. n., ab., tc., Kalkaļos, 10 klm. no pg. n., prz. Mencis Jānis, tlr. Kalkaļi 42; Straujupe — p. tf. n., ab., t. c., Rāvējos, 6 klm. no pg. n., prz. Krastiņš Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Rembates vmžn. II iec. mežniecība Zvirgzdos, mžz. Rundels Jūlijs, tlr. Jumprava 6.

Jumprava — dzc. stc., pr. Amtmanis Arnolds.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 343, saimniecību — 287. Aramzeme 2592,76 ha (31,56% n. z. kpl.), pļavas 1182,67 ha (14,39%), ganības 1747,10 ha (21,26%), meži 2312,76 ha (28,14%), purvi 77,25 ha (0,94%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, irbes, rubeņi, medņi; upēs un ezeros: laši, līdakas u. c. parastās zivis.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Kraukļos, 100 metru no pg. n., īp. Krastiņš Jānis, tlr. Jumprava 47; 2) Pārtikas trg. apbūves gabalā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bakmanis Pēteris; 3) Pārtikas trg. ar skārni Dzintaros, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zālītis Otis, tlr. Jumprava 18; 4) Zāģētava apbūves gabalā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lablaiks Jānis, tlr. Jumprava 49.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jumpravas ev.-lut. baznīca Daugavas krastā, 6 klm. no pg. n.; mācītājs Paulis Gailītis.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jumpravas labdarības bba, db. 1881. g., pr. Slasports Artūrs, dz. Viešļos, tlr. Jumprava 11; 2) Krājaizdevu sba, db. 1900. g., pr. Zālītis Koilis, dz. Austrumos, tlr. Jumprava 7; 3) Ugunsapdrošināšanas bba, db. 1880. g., pr. Krauklis Juris, dz. Vec-Siļķēnos; 4) Lauksaimniecības bba, db. 1903. g., pr. Strazdiņš Žanis, dz. Lipsenos, tlr. Straujupe 9; 5) Patērētāju bba, pr. Krūkle Mārtiņš, tlr. Jumprava 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Mēra uzkalniņš, Laicenieku māju zemē.

1905. g. notikumi: nav.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies kara joslā (kaujas līnijā), kādēļ 85% no saimniecībām izpostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Pumpurs Andrējs, * 1841. g. Lieljumpravas Ķeirānos; Ivande Kaija (Tonija Lūkin), rakstniece, * 1876. g. Jumpravā.

3. **Bijušo muižu centri.** Lieljumpravas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., Daugavas krastā, ēkas nopostītas, piešķirts Lauksaimniecības bbai.

4. **Dabas jaukumi.** Daugavas krasti pie Liel-Jumpravas muižas.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

15. Kastrānes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kastrānes pg.; vāciski Kastran; krieviski Kastranskaja.

Pagasta robeža: z. — Mālpils un Zaubes pg., d.. — Lauberes un Ķeipenes pg., v. — Suntažu pg., r. — Plāteres un Ķeipenes pg.

Platība — 91 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1273, no tiem vīr. 593, siev. 680.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar autobusu — 67 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa zc. — 33 klm.; tv. dzc. stc. Ogre — 33 klm.; tv. autobusa pstn. pie pg. n. (Rīga-Ērgļi linijas). Pg. n. pie Rīga-Ērgļi ceļa.

Pasta adrese: c. Kastrāni.

Upes: M. Jugla, Apse.

Ezeri: Kastrānes dzirnavu, Valrānes dzirnavu, Pečora.

Kalni: izcilu kalnu nav.

Lielākie meža masīvi: nav.

Lielākie purvi: Pečora purvs — 525 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Zaļaiskalns Kārlis, dz. Skubiņos, 0,25 klm. no pg. n., tlr. —; pg. pdm. prs. Lasmanis Kārlis, dz. Aliņos, 1 klm. no pg. n., tlr. ; pg. tiesas prs. Linde Juris, dz. Liel-Desās, 2 klm. no pg. n., tlr. —. Pg. darbvedis Segliņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Kastrāne 13; vc. plc. kārtībnieks Berkmanis Mārtiņš, dz. Vairogos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kastrāne 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Kastrānes I pk. pamatsk. Mieriņos, 7 klm. no pg. n., prz. Ligate Leontīne, dz. sk., tlr. Suntaži 42; Kastrānes-Vatranes I pk. pamatsk. Paleļos, 5 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Nikolajs, dz. sk., tlr. Kastrāne 25.

Bibliotēkas: Izglītības bbas „Zieds", pg. n., 755 sējumi, prz. Vasiļevskis Arvīds, pg. n., tlr. Kastrāne 13.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Ezergailis Līze, Dzilnās, 4 klm. no pg. n., tlr. Kastrāne 21.

4. **Lopārstniecība.** Pg. apkalpo Siguldas rajona un Madlienas rajona veterinārārsti.

5. **Satiksme.** Jaunbūvējamā Rīga-Ērgļi dzc. līnija un Rīga-Ērgļi pasta aut. līnija.

Kastrāne — p. tf. n., abc., t. c. pg. n., prz. Segliņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Kastrāne 13.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 228, saimniecību — 256. Aramzeme 2924,46 ha (32,43% n. z. kpi.), pļavas 1464,58 ha (16,24%), ganības 1529,72 ha (16,96%), meži 2295,56 ha (25,46%), purvi 332,77 ha (3,69%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunes, seski, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, asari, raudas, brekši, laši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Silakrogā, 2 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Kārlis, tlr. Kastrāne 7; 2) Dažādu preču trg. Lasītēs, 4 klm. no pg. n., īp. Lukstiņš Erika, tlr. Jaunķeipene 13; 3) Dažādu preču trg. Zaļkalnā, 2 klm. no pg. n., īp. Krastiņš Kārlis, tlr. Kastrāne 5; 4) Dažādu preču trg. Jaunkuplājos, 9 klm. no pg. n., īp. Robežnieks Jānis, tlr. Suntaži 46; 5) Dažādu preču trg. Kastrānes dzirnavās, 3 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Jūlijs, tlr. Kastrāne 9; 6) Dažādu preču un degvīna trg. Ravās, 2 klm. no pg. n., īp. Zakss Mārtiņš, tlr. Kastrāne 10; 7) Kastrānes ūdens dzirnavas Kastrānē, 3 klm. no pg. n., īp. Brencens Rūdolfs, tlr. Kastrāne 9; 8) Ķieģeļu ceplis Mālniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Felkers Gustavs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Suntažu draudzē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Zieds", db. 1900. g., pr. Linde Voldemārs, dz. Sautiņos, tlr. Jaunķeipene 10; 2) Latvju Jaunatnes bbas Kastrānes nodaļa, db. 1929. g., pr. Segliņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Kastrāne 13; 3) Kastrānes savstarpējā apdrošināšanas bba, db. 1924. g., pr. Ozols Ernests, dz. Kalna-Gauriņos; 4) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Ozoliņš Arvīds, dz. Jokumos, tlr. Kastrāne 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: „Pilskalns" — 4 klm. z.-a. Suntažiem, M. Juglas kreisā krastā, 0,5 klm. rietumos Kazu krogam. Uz kalna ievērojami resna priede un ozols.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 cilv.

Pasaules kara notikumi: pg. n. un vairāk saimniecības nodedzinātas; vispārēji postījumi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Nav.

3. **Bijušo muižu centri.** Kastrānes mž. c., 3 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; Vatranes mž. c., 4 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; pils piedalīta neatsavināmai daļai.

4. **Dabas jaukumi.** M. Juglas upes krasti un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) „Priežukalnā", prz. A. Bērziņš, pasts c. Kastrāni; b) „Zušos", prz. J. Graudiņš, pasts c. Kastrāni.

16. Katlakalna pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Katlakalna pg.; vāciski Katlakaln; krieviski Katlakalnskaja.

Pagasta robeža: r. — Salaspils un Doles pg., d. — Doles un Olaines pg., v. — Olaines pg. un Rīgas pls., z. — Rīgas pls. un Dreiliņu pg.

Platība — 128 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2604, no tiem vīr. 1208, siev. 1396.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. 11 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. — Rīga; tv. dzc. stc. Torņakalns — 9 klm.; tv. aut. pstn. 0,8 klm. uz Rīgas-Bauskas šosejas.

Pasta adrese: c. Rīgu.

Upes: Daugava, Olekte.

Ezeri: Mežezers — 0,5 kv. klm.; Melnezers — 0,1 kv. klm.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Rīgas pls. meži — 3600 ha.

Lielākie purvi: Mēdema purva daļa — no koppl. 3620 ha.

II.

1. Administrātīvās un tiesu iestādes. Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Ramuts Augusts, dz. Ramutos, 6 klm. no pg. n., tlr. Šķirotava 1; pg. pdm. prs. Auptmanis Jānis, dz. Burtniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. —; pg. tiesas prs. Auptmanis Jānis, dz. Burtniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. —. Pg. darbvedis Burkevics Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Katlakalns 1; vc. plc. kārtībnieks Kārkliņš Vold., dz. Krūmiņos, 5.5 klm. no pg. n., tlr. Šķirotava 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Pļavniekkalna 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Pētersons Pēteris, dz. sk., tlr. Katlakalns 6; Krusta 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Lakševics Jānis, tlr. Salaspils 30.

Bibliotēkas: Katlakalna bibliotēkas bbas, pg. n., 680 sēj., prz. Andersons Jānis, dz. Ziemeļos.

3. **Veselības kopšana.** Zobu ārste Volpe Ida, Lambertos, 0,1 klm. no pg. n.; vecmāte Strauss Anna, Strausos, 4,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Rīgas vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Daugavpils dzc. līnija un Rīgas-Bauskas šoseja ar vairākām aut. līnijām: Rīga-Baldone, Rīga-Bauska, Rīga-Skaistkalne, Rīga-Nereta.

Katlakalns — tf. n., t. p., c. pg. n., prz. Zīgerts Vilis.

6. **Pārējās iestādes.** Kokneses vmžn. V iec. mžn. Jaunķeipenes mž., mžz. Kalniņš Pēteris, tlr. Jaunķeipene 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 506, saimniecību — 525. Aramzeme 1433,97 ha (16,71% n. z. kpl.), pļavas 1265,73 ha (14,75%), ganības 1105,00 ha (12,88%), meži 2018,87 ha (23,53%), purvi 1649,56 ha (19,23%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, lūši, seski, zebiekstes, sermuļi u. c.; upēs un ezeros: nēģi, zuši, laši, līdakas, asari, raudas, vimbas, vēdzeles, zandarti u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Ozoliņos, 1,8 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš J.; 2) Pārtikas trg. Kalna krogā, 0,3 klm. no pg. n., īp. Enne Jānis; 3) Pārtikas trg. Cīmuros, 4 klm. no pg. n., īp. Zdenickis; 4) Pārtikas trg. Flāmu krogū, 6 klm. no pg. n., īp. Pundiņš R.; 5) Pārtikas trg. Puķītēs, 5,5 klm. no pg. n., īp. Dombrovskis; 6) Pārtikas trg. Skultēs, 5,5 klm. no pg. n., īp. Skulte A.; 7) Degvīna trg. Griezēs, 5 klm. no pg. n., īp. Amoliņš Ernests; 8) Degvīna trg. Flāmu krogā, 5 klm. no pg. n., īp. Pundiņš Rūdolfs; 9) Degvīna trg. Puķītēs, 5 klm. no pg. n., īp. Dambrovskis Jānis; 10) Degvīna trg. Stinkuļos, 5 klm. no pg. n., īp. Skulte Rozālija; 11) Kaļķu rūpniecība Būvkaļķī, 1,5 klm. no pg. n., īp. Pilvers Jēkabs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Katlakalna ev.-lut. baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs Vilhelms Rozenieks, dz. mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunatnes izglītības bba, db. 1933. g., pr. Auptmanis, dz. Burtniekos; 2) Bibliotēkas bba, db. 1908. g., pr. Jozers J., dz. pg. n.; 3) Savstarpējā apdrošināšanas bba, db. 1906. g., pr. Ramuts A., dz. Ramutos; 4) Lopkopības pārraudzības bba, db. 1912. g., pr. Priede A.; 5) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Ķuze P., dz. Rīgā, Maskavas — 212.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: pie Kļavniekkalna pamatsk. senču ugunskapi, Katlakalna ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski upurtrauki un kroņlukturis.

1905. g. notikumi: nošauti 4 cilvēki un nodedzinātas vairākas mājas.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, kamdēļ gandrīz pilnīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas vai miršanas vietas.** Katlakalna kapos Garlība Merķela kaps.

3. **Bijušo muižu centri.** Muižas pieder Rīgas pls. un tās nav sadalītas. Rāmava pieder Universitātes lauksaimniecības fakultātei.

4. **Dabas jaukumi.** Daugavas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

17. Ķeipenes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ķeipenes pg.; vāciski Kaipen; krieviski Keipenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kastrānes pg., d. — Madlienas un Lauberes pg., v. — Suntažu pg., r. — Plāteres un Taurupes pg.

Platība — 120 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1013, no tiem vīr. 501, siev. 512.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. 80 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 35 klm.; tv. dz. stc. Skrīveri — 30 klm.; tv. aut. pstn. Jaun-Ķeipene — 4 klm.

Pg. n. atrodas pie Madlienas-Zaubes ceļa.

Pasta adrese: c. Madlienu.

Upes: Apse, Sisse.

Ezeri: Pečora — 110 ha, Plaušu — 90 ha, Absites — 2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: Pečora — 525 ha.

II.

1. Administrātīvās un tiesu iestādes. Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Lediņš Jānis, dz. Strupkājos, 3 klm. no pg. n., tlr. Madliene 9; pg. pdm. prs. Baltiņš Andrējs, dz. Kaukuros, 4 klm. no pg. n., tlr. Jaun-Ķeipene 19; pg. tiesas prs. Lielmežs Jānis, dz. Grendelēs, 3 klm. no pg. n., tlr. Madliene 24. Pg. darbvedis Siliņš Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Madliene 8; plc. kārtībnieks Karlovs Voldemārs, dz. Jaun-Ķeipenē, 4 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Ķeipenes-Madlienes apvienotā 6 kl. pamatsk., Madlienē, 1 klm. no pg. n., prz. Kaminskis Jānis, dz. sk., tlr. Madliene 14.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Madlienas vet. ārsta raj.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīga-Ērgļi pasta aut. līnija.

Jaunķeipene — p. n., ab., 4 klm. no pg. n., prz. Blaubergs Augusts, dz. Ceriņos, tlr. Jaunķeipene 31; Jaunķeipene — tf. n., t. c., 4 klm. no pg. n., prz. Ērmanis Marta, dz. Rīgā.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 148, saimniecību — 164. Aramzeme 1405,61 ha (29,71% n. z. kpl.), pļavas 866,00 ha (18,31%), ganības 610,58 ha (12,91%), meži 1408,78 ha (29,78%), purvi 280,77 ha (5,93%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, caunas, vāveres, seski; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauši, līņi, karusas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Ratniekos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Eniņš Kristīne; 2) Dažādu preču tirgotava Krustiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Kalmanis Karlīns; 3) Dažādu preču trg. Lapiņa mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Kovnats Motels, tlr. Madliena 46; 4) Dažādu preču trg. Kārkliņa mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Mežaks Artūrs, tlr. Madliena 81; 5) Dažādu preču trg. Biedrības mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Roberts, tlr. Madliena 55; 6) Drēbju krāsotava „Kārkliņos", 1 klm. no pg. n., īp. Kārkliņš Voldemārs; 7) Koku apstrādāšanas darbnīca Strausmaņa mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Strausmans Kārlis, tlr. Madliena 50; 8) Pienotava Jaun-Ķeipenē, 4 klm. no pg. n., īp. Ķeipenes piensaimn. sba, tlr. Jaun-Ķeipene 1; 9) I šķ. traktieris biedrības mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Salmiņš Kārlis; 10) Krejošanas punkts Kārkliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Ķeipenes piensaimn. sba; 11) Frizētava Lapiņa mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Krivāns Milda; 12) Grāmatu trg. Vec-Kalējos, 1 klm. no pg. n., īp. Zilemanis Alfrēds, tlr. Madliena 1; 13) Krodzniecības vkl. Krustiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Salmiņš Andrejs; 14) Dažādu preču trg. Ceriņos, 4 klm. no pg. n., īp. Lats Zalmanis, tlr. Jaun-Ķeipene 31; 15) Dažādu preču trg. Akmentiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Turauskis Arnolds; 16) I šķ. traktieris Akmentiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis, tlr. Jaun-Ķeipene 23; 17) Degvīna trg. promnešanai Akmentiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Marta, tlr. Jaun-Ķeipene 23; 18) Koku apstrādāšanas darbnīca Akmentiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis; 19) Pārtikas preču trg. Jaunāmājā, 1 klm. no pg. n., īp. Melnbārdis Jānis, tlr. Madliena 59; 20) Aptieka Madlienā, 1 klm. no pg. n., īp. Bētiņš Ādolfs, tlr. Madliena 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.100,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Madlienas ev.-lut. baznīca, Madlienas b. a. v., 1 klm. no pg. n., mācītājs Kugrens Jēkabs, dz. mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1880. g., pr. Lečmans Miķels, dz. Baložos, tlr. Jaunķeipene 3; 2) Lauksaimniecības veicināšanas bba, pr. Siliņš Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Madliena 8; 3) Lopkopības pārraudzības bba, db. 1922. g., pr. Hincenbergs Jēkabs, dz. Ķeviešos; 4) Laukkopības pārraudzības bba, db. 1934. g., pr. Kalniņš Pēteris, dz. Jaun-Ķeipenē, tlr. Jaun-Ķeipene 6; 5) Madlienas novada dziesmu svētku bba, db. 1933. g., pr. Bētiņš Ādolfs, dz. aptiekā, tlr. Madliena 2; 6) Ķeipenes piensaimnieku sba, db. 1925. g., pr. Grīnbergs Andrējs, dz. Naglās, tlr. Jaun-Ķeipene 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. g. notikumi: sadursmē nošauti 2 revolūcionāri un krievu virsnieks, ievainoti vairāki.

Pasaules kara notikumi: Sakarā ar krievu-vācu karaspēku kaujām pagasts pa daļai nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Šiliņš Nikolajs, žurnālists-redaktors, * 1879. g. Baložos.

3. **Bijušo muižu centri.** Jaunķeipenes mž. c. pili un pasta māju ar kūti izmanto Kokneses vmžn. V iec. mežziņā rīcībā, atrodas 4 klm. no pg. n.; Vec-Ķeipenes mž. sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Jaunķeipenes mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Ķeipenes mžn., pie Rīgas-Lubānas ceļa, prz. Kalniņš P., tlr. Jaunķeipene 6, (parks, mežs, pļavas, ezers); b) Ķeipenes „Baložos", pie Lubānas ceļa, aut. Rīga-Ērgļi, prz. M. Lečmanis.

18. Ķēču pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ķēču pg.; vāciski Fossenberg; krieviski Ķečijskaja.

Pagasta robeža: z. — Nītaures un Drabešu pg., r. — Kosas pg., d. — Zaubes pg., v. — Nītaures pg. Platība — 95 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1153, no tiem vīr. 534, siev. 619.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. — 88 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Cēsis, pa dzc. — 30 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. dzc. stc. Līgatne — 24 klm.; tv. aut. piest. pie Ķēču pg. n.

Pg. n. atrodas pie Nītaures-Skujenes ceļa.

Pasta adrese: c. Merķeļiem.

Upes: Amata, m. Jugla.

Ezeri: Nelabais, Rezguļu.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 750 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Melkus Arnolds, dz. Kalnu-Brendēs, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Merķeļi 22; pg. pdm. prs. Kornets Augusts, dz. Lejas-Spinduļos, 8,5 klm. no pg. n., tlr. Veczvanenieki 11; pg. tiesas prs. Kļaviņš Reinholds, dz. Jaun-Smeņģos, 11 klm. no pg. n., tlr. Veczvanenieki 15. Pg. darbvedis Caune Jānis, dz. pg. n., tlr. Merķeļi 18; plc. kārtībnieks Mūrnieks Jānis, dz. Lejas-Lielgalvjos, 2 klm. no pg. n., tlr. Merķeļi 20.

2. **Izglītība.** Skolas: Annas 5 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Rudzītis Jānis, dz. sk., tlr. Merķeļi 14; Ķēču I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Šops Ernests, dz. sk., tlr. Lakši 14.

Bibliotēkas: Ķēču izglītības bbas, Dārzniekos, 1285 sēj., prz. Rudzītis Jānis, dz. Annas sk., tlr. Merķeļi 14.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Ziemelis Anna, dz. pg. n., tlr. Merķeļi 18.

4. **Lopārstniecība.** Nītaures vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Kaives aut. līnija.

Merķeļi — p. tf. n., abc., T. c., pg. n., prz. Caune Jānis, dz. pg. n.; Ķēči — p. n., abc., Ķēču bij. krogū, klm. no pg. n., prz. Jēkabsons Jānis; Annasmuiža — p. n., abc., Dārzniekos, 5 klm. no pg. n., prz. Eiduks Haralds, dz. turpat, tlr. Merķeļi 12.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 218, saimniecību — 212. Aramzemes 1923,27 ha (20,40% n. z. kpl.), pļavas 1774,17 ha (18,82%), ganības 3078,14 ha (32,64%), meži 1551,89 ha (16,46%), purvi 621,63 ha (6,59%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, vāveres, caunas, seski, āpši un c.; upēs un ezeros- asari, raudas, brekši, līņi, karūsas, līdakas, vēdzeles, karpas, laši, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Dārzniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Eiduks Haralds, tlr. Merķeļi 12; 2) Pārtikas trg. Dūnītē, 1 klm. no pg. n., īp. Cirīts Augusts, tlr. Merķeļi 2; 3) Pārtikas trg. Ķēčos, 6 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Jānis; 4) Pārtikas trg. Krodzniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Lūsis Jānis; 5) Ūdens dzirnavas Ķēčos, 5 klm. no pg. n., īp. Reinfelds Nikolajs; 6) Ūdens dzirnavas Annā, 5 klm. no pg. n., īp. Banders Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.949,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Nītaures draudzē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ķēču izglītības bba, db. 1922. g., pr. Eiduks Haralds, dz. Dārzniekos, tlr. Merķeļi 12; 2) Ķēču viesīgā bba, db. 1928. g., pr. Vārna A., dz. Vecviešēnos, tlr. Lakši 8; 3) Ķēču savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1924. g., pr. Kaņeps Kārlis, dz. Jaunčočuros, tlr. Merķeļi 8; 4) Kosas-Ķēču piensaimnieku sba „Labklājība", db. 1923. g., pr. Baltiņš Ed., dz. Kalnabitniekos, tlr. Merķeļi 11; 5) Ķēču muižas un apkārtnes piensaimnieku sba „Pamats", db. 1926. g., pr. Kondrāts Kārlis, dz. Kalna-Sūšos, tlr. Merķeļi 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Pilskalniem.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Ķēču mž. c. piešķirts bij. mž. īpašniekam, atrodas 6 klm. no pg. n.; Annas mž. c. daļa piešķirta bij. īpašniekam, otra daļa ar pils drupām un dārzu — Ķēču izglītības bbai.

4. **Dabas jaukumi:** Amatas un Juglas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

19. Kokneses pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kokneses pg.; vāciski Kokenhuzen; krieviski Kokenguzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Bebru pg., d. — Daugava ar Seces pg., v. — Aizkraukles un Viskaļu pg., r. — Pļaviņu pg.

Platība — 160,7 kv. klm.

Pg. b. a. v. Koknese.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3042, no tiem vīr. 1425, siev. 1617.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 94 klm., pa zc. — 105 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Pļaviņas, pa dzc. — 19 klm., pa zc. — 22 klm.; tv. dzc. stc. Koknese — 1,2 klm.; tv. aut. pstn. Koknese — 1,2 klm.

Pg. n. atrodas pie Kokneses-Bebru I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Koknesi.

Upes: Daugava, Pērse, Recija, Pelava.

Ezeri: Ragaļu — 5—6 ha, Lobes (daļa) ap 23 ha.

Kalni: Avotiņu kalns, Pilskalns, Mūku kalns.

Lielākie mežu masīvi: Kokneses virsmežniecības meži — 3785 ha.

Lielākie purvi: Bada kakts — 300 ha, Ragaļu — ap 150 ha, Spruļu — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Ūsiņš Pēteris, dz. Vidusūsiņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Bormaņi 16; pg. pdm. prs. Priedītis Kārlis, dz. Kaplavās, 9 klm. no pg. n., tlr. Bilstiņi 2; pg. tiesas prs. Lukis Pēteris, dz. Dravās, 1 klm. no pg. n., trl. Koknese 28. Pg. darbvedis Brakšķis Juris, dz. pg. n., tlr. Koknese 4; vc. plc. kārtībnieks Griņēvičs Jānis, dz. Akācijās, 0,52 klm. no pg. n., tlr. Koknese 60.

2. **Izglītība.** Skolas: Balbieru 6 kl. pamatskola Balbieros, 4 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Bernhards, tlr. Bormaņi 13; Krievkalna 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Zvaigzne Pēteris, tlr. Koknese 35; Bilstiņu 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Āriņš Pēteris, tlr. Bilstiņi 6.

Bibliotēkas: Kokneses kultūras bbas, 1200 sēj., prz. Ūsiņš Arvīds, dz. Brīvniekos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Neimanis Augusts, doktorātā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Koknese 8; ārste zobu slimībās — Švats Aleksandra, Saulainē, tlr. Koknese 63; zobu ārste — Fainšteins Marianna, Veinera namā; vecmāte — Priedīts Marija, Grobiņa mājā, 1klm. no pg. n.; vecmāte — Gregersons Minna, Lielkriškalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Koknese 43.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārfeldšērs — Jēgers Filips, Rožkalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Bormaņi 17; veterinārfeldšērs — Lūkis Pēteris, Dravās, 1 klm. no pg. n., tlr. Koknese 28.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Daugavpils dzc. līnija un Kokneses-Jumurdas aut. līnija.

Koknese — p. t. k., n., 1 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Andrejs, tlr. Koknese 37; Bormaņi — p. tf. n., ab., t. c., Bormaņos, 3 klm. no pg. n., prz. Dauge Emma; Ratnicēni — p. n., ab., Lielkalnaratnicēnos, 6 klm. no pg. n., prz. Eglovs Kārlis, tlr. Koknese 52; Bilstiņi — p. tf. n., ab., t. c., Kalnažugņos, 6 klm. no pg. n., prz. Siltumēns Alberts.

6. **Pārējās iestādes.** Kokneses vmžn. Kokneses mž., 2 klm. no Kokneses stc., pie Kokneses-Krapes ceļa, vmžz. Staune Alfrēds, tlr. Koknese 1; I iec. mžzn., Vaidelotēs, 3 klm. no pg. n., Ešerts Rūdolfs, tlr. Koknese 17.

Koknese — dzc. stc., pr. Dakters Jēkabs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 601, saimniecību — 573. Aramzeme 4159,67 ha (26,15% n. z. kpl.), pļavas 2501,78 ha (15,73%), ganības 1741,30 ha (10,95%), meži 5474,63 ha (34,42%), purvi 1377,23 ha (8,66%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, caunas, vāveres; putni: medņi, rubeņi, irbes, slokas; upēs un ezeros: nēģi, zuši, vēdzeles, līņi, līdakas, asari, raudas, plauži, sami, vimbas, foreles, zandarti.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Papardēs, 2 klm. no pg. n., īp. Evjans Hiršs, tlr. Bormaņi 20; 2) Pārtikas un manufaktūras preču trg. Viesturos, 1 klm. no pg. n., īp. Kovnāts Simons, tlr. Koknese 56; 3) Pārtikas un dažādu preču trg. Veinera mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Veiners Jēkabs, tlr. Koknese 23; 4) Pārtikas un dažādu preču trg. kooperātīva mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Kokneses kooperātīvs, tlr. Koknese 14; 5) Pārtikas un dažādu preču trg. Baltā mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Debels Nikolajs, tlr. Koknese 19; 6) Pārtikas un dažādu preču trg. Apsītēs, 1,3 klm. no pg. n., īp. Birģelis Pēteris; 7) Pārtikas un dažādu preču trg. Ausmās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Dimza Kārlis; 8) Pārtikas un dažādu preču trg. Ojāros, 2 klm. no pg. n., īp. Volbedachts; 9) Pārtikas un dažādu preču trg. Krodzniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Šifs Leizers, tlr. Koknese 50; 10) Pārtikas un dažādu preču trg. Kalnažugnī, 6 klm. no pg. n., īp. Siltumēns Alb.; 11) Drogu trg. Viesturos, 1 klm. no pg. n., īp. Heiduks Ed.; 12) Drogu trg. Sprīdīšos, 1 klm. no pg. n., īp. Vulfsons, tlr. Koknese 51; 13) Manufaktūras trg. Sprīdīšos, 1 klm. no pg. n., īp. Rinko E.; 14) Manufaktūras trg. Veinera mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Spalviņš E.; 15) Manufaktūras trg. Jaunpalejās, 1,2 klm. no pg. n., īp. Jirgensons Erna, tlr. Koknese 32; 16) Manufaktūras trg. Saulītēs, 2 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Emīlija; 17) Pulksteņu un radio trg. Veinera mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Jānis, tlr. Koknese 20; 18) Labības trg. un linu punkts Mauriņa noliktavā, 1 klm. no pg. n., īp. Mauriņš Kārlis, tlr. Koknese 9; 19) Kokneses kooperātīva nodaļas trg. Bormaņī, 3 klm. no pg. n., īp. Kokneses kooperātīvs, tlr. Bormaņi 1; 20) I šķ. traktieris Kultūras bbas namā, 1 klm. no pg. n., īp. Grobiņš Emma; 21) Tējnīca Andrejos, 1 klm. no pg. n., īp. Rācenis Andrejs; 22) Tējnīca Puķudruvās, 1 klm. no pg. n., īp. Šķiliņš Jānis; 23) Stacijas bufete Kokneses

stacijā, 1 klm. no pg. n., īp. Lapsa Šarlote; 24) Maiznīca Spodrājos, 1,2 klm. no pg. n., īp. Birģelis J.; 25) Frizētava Kokneses stacijā, 1 klm. no pg. n., īp. Bremze E.; 26) Frizētava Andrejos, 1 klm. no pg. n., īp. Upīts Olģerts; 27) Frizētava Kultūras bbā, 1 klm. no pg. n., īp. Saulīts Anna; 28) Frizētava Apsītēs, 1,2 klm. no pg. n., īp. Riņķis Marija; 29) Maizes ceptuve kooperātīva mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Kokneses kooperātīvs, tlr. Koknese 14; 30) Degvīna noliktava kooperātīva mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Kokneses kooperātīvs, tlr. Koknese 14; 31) Labības noliktava kooperātīva mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Kokneses kooper.; 32) Kurpnieka darbnīca Rūķīšos, 2 klm. no pg. n., īp. Vītols Pēteris; 33) Kurpnieka darbnīca Vilīšos, 1 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Emīlija; 34) Skārdnieku darbnīca Cielaviņās, 2 klm. no pg. n., īp. Pūpols Kārlis; 35) Viesnīca Baltā mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Dēbelis E, tlr. Koknese 19; 36) Spirta dedzinātava Grotanī, 9 klm. no pg. n., īp. Otlāns Jēkabs, tlr. Rīteri 2; 37) Linu fabrika kooperātīva mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Kokneses kooperāt.; 38) Ūdens dzirnavas Bilstiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Bangerskis R., tlr. Koknese 11; 39) Ūdens dzirnavas Auliciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Riters Vilis, tlr. Bilstiņi 16; 40) Ūdens dzirnavas Avotdzirnavās, 8 klm. no pg. n., īp. Čīpste V.; 41) Ūdens dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Kokneses kooperātīvs, tlr. Koknese 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 42.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Kokneses ev.-lut. baznīca Koknesē, mācītājs Rozenbergs Paulis, dz. mācītāja mž.; 2) Kokneses pareizticīgo baznīca, Koknesē, mācītājs Karps Jēkabs, dz. Vizbulīšos.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, pr. Priedīts Kārlis, dz. Kaplavā, tlr. Bilstiņi 2; 2) Kultūras bba, pr. Lakše Kārlis, dz. Ausmās; 3) II lauksaimniecības mašīnu koplietošanas bba, pr. Šēturiņš Jānis, dz. Lazdās, tlr. Bilstiņi 10; 4) Lopkopības pārraudz. bba „Pērse", pr. Priedīts Bernhards, dz. Kaplavā, tlr. Bilstiņi 2; 5) I Dārzkopības bba, pr. Biķernieks Pēteris, dz. Krūmiņos, tlr. Bormaņi 7; 6) Lauksaimn. bba, pr. Saldaus Kārlis, dz. Mazkārkļos, tlr. Rīteri 5; 7) Mežu darbinieku bba, pr. Jundzis Jānis, dz. Stukenī; 8) Mašīnu kopliet. bba „Skudra", pr. Eglavs Kārlis, dz. Ratniecēnos, tlr. Koknese 52; 9) L. N. J. S. Bilstiņu nodaļa, pr. Ozoliņš Jānis, dz. Popos; 10) L. N. J. S. Kokneses nodaļa, pr. Karps Dimitrijs, dz. Vizbulīšos; 11) Mašīnu koplietošanas bba „Ražotājs", pr. Rublovskis Jānis, dz. Svampēnos, tlr. Koknese 59; 12) Kokneses kooperātīvs, pr. Ķevietis Pēteris, dz. Lejas Ķeviešos, tlr. Bormaņi 3; 13) Krājaizdevu sba, pr. Priedīts Kārlis, dz. Kaplavā, tlr. Bilstiņi 2; 14) Meliorācijas sba, pr. Spārns Jānis, dz. Drapanos, tlr. Rīteri 17; 15) Bebru-Kokneses meliorācijas sba „Alkšņi", pr. Biķernieks Pēteris, dz. Krūmiņos, tlr. Bormaņi 7; 16) Piensaimnieku sba, pr. Ševics Leonards, dz. Krieviņos; 17) Piensaimnieku sba „Zieds", pr. Kuga Pēteris, dz. Sīļos; 18) Meliorācijas sba, pr. Graudiņš Rob., dz. Mauriņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Pilskalns" — Daugavas labā krastā, pie Pērses upes ietekas (turpat arī vācu pils drupas); b) „Mūku kalns" — 4 klm. no Kokneses pils drupām, Daudziešanu zemē, pie skolas un senā Poļu kroga; c) vācu bruņinieku Kokneses pils drupas, pie Pērses upes ietekas Daugavā; d) „Velna akmens" — pie Kalnakroga mājām; e) „Jāņa kapu" laukums ar seniem kapu pieminekļiem — Kokneses muižas parkā; f) Kokneses baznīca ar iekārtu.

1905. g. notikumi: Stipra revolūcionāra kustība, nošauti 28 cilvēki, daudz spīdzināti; nodedzināta Balbieru pamatskola.

Pasaules kara notikumi: pg. atradās frontes līnijā, kamdēļ stipri cietis (apm. 50% saimniecību).

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Balodis Kārlis, prof., tautsaimnieks, * 1864. g.; Fedders Jūlijs-Voldemārs, akadēmiķis, * 1838. g.; Kārkliņš Jēkabs, mūzikas prof., * 1867. g.; Penģerots-Svešais Jānis, dārzkopis un rakstnieks, * 1863. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Kokneses — 3 klm. no pg. n., 2 ēkas izmanto Kokneses vmzn.; Pasta mž. — sadalīta jaunsaimniecībās; Bilstiņu mž. — sadalīta jaunsaimniecībās; Radalkas mž. — sadalīta jaunsaimniecībās; Atradzes mž. — sad. jauns.; Kokneses mācītāja mž. — izmanto Kokneses-Krapes draudze.

4. **Dabas jaukumi.** Daugavas krasti; Pērses ūdenskritums; Kokneses pils drupas; Kokneses parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** a) Krievkalna pamatskolā, Daugavas krastā, prz. Zvejnieks, tlr. Rīga 33222, darbojas skolu brīvlaikā; b) Bilstiņu Margās, pretim Kokneses pls drupām, prz. J. Lūsis, tlr. Rīga 29014; c) Miervaldēs, pie Pērses ūdenskrituma, prz. K. Kalniņš; d) Jaunzemos, prz. R. Āzis, Aizkraukles stc. 4 klm., Kokneses stc. 5 klm., Daugava 1 klm.; e) Pakuļos, Daugavas krastā, prz. K. Sproģis, Kokneses stc. 6 klm. (izsūta pretī zirgu), tlr. Rītere 1, pasts c. Rīteri; f) Rīteņu Avotiņos, pie Avotiņu kalna, prz. V. Upītis, Kokneses stc. 12 klm., tlr. Rītere 29, pasts c. Rīteri, Staburags 7,5 klm.

20. Krapes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Krapes pg.; vāciski Krappenhof; krieviski Krappenskaja.

Pagasta robeža: r. — Madlienas un Viskaļu pg., d. — Viskaļu un Skrīveru pg., v. — Jumpravas un Lēdmanes pg., z. — Lēdmanes un Madlienas pg.

Platība — 56,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 989, no tiem vīr. 444, siev. 545.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 86 klm., pa zc. — 75 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 17,5 klm.; tv. dzc. stc. Skrīveri — 14 klm.

Pg. n. atrodas pie Skrīveru-Madlienas ceļa.

Pasta adrese: c. Krapi.

Upes: Ogre, Lobe.

Ezeri: Lobes (daļa) — 11 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Krapes mž. meži — 1220 ha.

Lielākie purvi: Ezergala sūnāklis — 120 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Marga Jānis, dz. Vēveros, 3 klm. no pg. n., tlr. Krape 14; pg. pdm. prs. Donāts Mārtiņš, dz. Donātos, 4 klm. no pg. n., tlr. Krape 12; pg. tiesas prs. Avens Reinis, dz. Eijās, 5 klm. no pg. n., tlr. Krape 40. Pg. darbvedis Matulis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Krape 35; plc. kārtībnieks Anškins Ādolfs, dz. Krapes muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Krape 22.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Tikiņš Augusts, tlr. Krape 15.

Bibliotēkas: Krapes kultūras bbas, pg. n., 563 sēj., prz. Stūris Jānis, dz. Spričos, tlr. Krape 2.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Ozoliņš Ede, Rešņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Krape 43; Krapes aptieka, pie pareizticīgo baznīcas.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšērs — Matulis Kārlis, dz. Jaunzemos, 1 klm. no pg. n., tlr. Krape 8.

5. **Satiksme.** Krape — P. tf n. Abc. T. C., pg. n.. prz. Matulis Pēteris, dz. pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** Rembates vmžz. Zommers Oskars, dz. Krapes mž. centrā.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 153, saimniecību — 178. Aramzeme 1783,09 ha (28,61% n. z. kpl.), pļavas 919,54 ha (14,76%), ganības 1052,17 ha (16,88%), meži 1586,06 ha (25,45%), purvi 575,44 ha (9,23%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, ūdri, caunes, seski, pa retam vilki; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, zuši, vēdzeles, šķaunadzes, plauži; vēži pēdējos gados izbeigušies.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Rasās, 3 klm. no pg. n., īp. Ošiņš Jēkabs; 2) Pārtikas trg. Podniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Jānis, tlr. Krape 23; 3) Pārtikas trg. Moderniekos, īp. Krapes patēr. bba, tlr. Krape 4; 4) Ūdens dzirnavas Krapē, 1 klm. no pg. n., īp. Kārkliņš Roberts, tlr. Krape 5; 5) Ūdens dzirnavas Dzērvē, 3 klm. no pg. n., īp. Puriņš Nikolajs, tlr. Zādzene 48; 6) Koppienotava Moderniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Krapes piensaimnieku sba, tlr. Krape 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.160,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Krapes ev.-lut. baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Pēteris Rozenbergs; 2) Grieķu-katoļu baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs V. Ratnieks.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras bba, db. 1920. g., pr. Pedraudze, dz. Moderniekos, tlr. Krape 11; 2) Savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Līcis Kārlis, dz. Jumtos, tlr. Zādzene 49; 3) Lopkopīb. pārraudz. bba, pr. Līcis Mārtiņš, dz. Jumtos, tlr. Zādzene 49; 4) Lopkopības pārraudz. bba „Lobe", pr. Menģis Jānis, dz. Tīrumniekos, tlr. Krape 29; 5) Patērētāju bba „Turība", pr. Sala Jūlijs, dz. Mežmalos, tlr. Krape 4; 6) Kūdras izmantošanas sba, pr. Nīgalis Jānis, dz. Lejasoķēnos, tlr. Krape 24; 7) Krājaizd. sba, pr. Austrums Nikolajs, dz .Upītēs, tlr. Krape 17; 8) Piensaimnieku sba, pr. Avens Reinis, dz. Eijās, tlr. Krape 40.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Bij. zviedru kara kapi Ādmiņu un Plāču māju robežās; veci kapi pie Siliņu mājām: „Siliņu kapkalns" uz Lobes krasta; b) altāra glezna Krapes ev.-lut. baznīcā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 pilsoni un nodedzinājusi 1 saimniecību.

Pasaules kara notikumi: Kara laikā nopostīti 47% saimniecību.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Krapes mž. c., 1 klm. no pg. n., piešķirts pg. sabiedrībai un Zemkopības ministrijai, ēkas nopostītas, no tām atjaunota vecā pils ēka, kurā atrodas Rembates vmžn.

4. **Dabas jaukumi.** Ogres krasti ar Spundes, Spārniņu un Indiņu krācēm; Krapes mž. c. parks, pārņēmusi Piemineklu valde.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** a) Vēveros, prz. J. Marga, Skrīveru stc. 11 klm., tlr. Krape 14; darbojas vasaras mēnešos; b) Lejasoķēnos, prz. J. Nīgals, Skrīveru stc. 15 klm., tlr. Krape 24.

21. Krimuldas pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Krimuldas pg.; vāciski Kremon; krieviski Kremonskaja.

Pagasta robeža: z. — Bīriņu pg., d. — Siguldas pls. un pg., r. — Turaidas pg., v. — Sējas pg.

Platība — 76,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1748, no tiem vīr. 844, siev. 904.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. un zc. — 46 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa zc. — 12 klm.;

tv. dzc. stc. Inčukalns — 12 klm.; tv. aut. pstn. Raganas — 1 klm.

Pg. n. atrodas pie Raganas-Straupes ceļa.

Pasta adrese: c. Raganu.

Upes: Gauja, Loja arī Loģe.

Ezeri: Punga — 0,5 ha.

Kalni: n a v.

Lielākie mežu masīvi: Zilais mežs — 26 ha.

Lielākie purvi: Kurveģis — 4 ha, daļa Kauliņpurva.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. v e c ā k a i s Robiņš Jānis, dz. Vēršumēlēs, 7 klm. no pg. n., tlr. Eikaži 61; pg. pdm. prs. Eglīte Eduards, dz. Kupčos, 5 klm. no pg. n., tlr. Ragana 29; pg. tiesas prs. Ērvalds Eduards, dz. Kovaltos, 5 klm. no pg. n., tlr. Ragana 55. Pg. d a r b v e d i s Sīlis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Ragana 2; plc. kārtībnieks Rūtiņš Pēteris, dz. bij. Engelarta sk., 2,5 klm. no pg. n., tlr. Ragana 36.

2. **Izglītība.** S k o l a s: 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Mūrnieks Ādolfs, dz. sk., tlr. Ragana 35.

B i b l i o t ē k a s: Krimuldas bibliotēkas bbas, pg. n., 1100 sēj., prz. Ādamsons Austra, dz. Vagaros; pamatsk. bibliotēka, sk., 512 sēj., prz. Rozenbergs Elvīra, dz. sk.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Karols Jānis, dz. ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Ragana 86; vecmāte — Krūmiņa Doroteja, Strēlniekos, 9 klm. no pg. n., tlr. Turaida 15; Latv. Sarkanā Krusta kaulu tuberkulozes sanatorija Krimuldas mž.; Krimuldas aptieka pie Engelartes šosejas.

4. **Lopārstniecība.** Siguldas vet. ārsta raj.

5. **Satiksme.** Inčukalna-Raganas un Inčukalna-Straupes aut. līnijas.

Ragana — P. t. k. N., 1 klm. no pg. n., prz. Eris Alfrēds.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 255, saimniecību — 261. Aramzeme 2595,70 ha (36,02% n. z. kpl.), pļavas 1405,43 ha (19,50%), ganības 1430,91 ha (19,85%), meži 934,31 ha (12,96%), purvi 384,09 ha (5,33%).

Mežos sastopami: stirnas, āpši, lapsas, zaķi, caunas, seski, vāveres; upēs un ezeros: laši, foreles, līdakas, vimbas, asari, raudas, zuši, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Patērētāju bbas trg. Centrā, 1 klm. no pg. n., īp. Krimuldas patērētāju bba, tlr. Ragana 4; 2) Vilnas manufaktūra, 4 klm. no pg. n., īp. Reimanis F., tlr. Murjāni 37; 3) Konfekšu fabrika Engelarta m., 2,5 klm. no pg. n., īp. Klots, Joh., tlr. Ragana 3; 4) Ūdens dzirnavas Brieža mājās, 5 klm. no pg. n., īp. Kīls Marija, tlr. Ragana 74; 5) Ūdens dzirnavas Grašu mājā, 5 klm. no pg. n., īp. Zariņš J., tlr. Eikaži 42; 6) Koppienotava „Piensaimn.", 1 klm. no pg. n., īp. Krimuldas piensaimnieku sba, tlr. Ragana 37.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 19.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Krimuldas ev.-lut. baznīca, mācītāja muižā, 4,5 klm. no pg. n., mācītājs Jānis Baumanis, dz. mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1919. g., pr. Liepiņš R., dz. Sautlāčos, tlr. Ragana 24; 2) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Bušs Alf., dz. Balpeķos, tlr. Ragana 20; 3) Savstarpējā apdr. sba, db. 1921. g., pr. Eglīte Ed., dz. Kupčos, tlr. Ragana 29; 4) Krājaizdevu sba, db. 1922. g., pr. Robiņš J., dz. Vēršumēlēs, tlr. Eikaži 61; 5) Piensaimnieku sba, db. 1927. g., pr. Cīrulis A., dz. Krastkalnos, tlr. Ragana 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** P i l s k a l n i, k a p e n e s u. c.: e) „Pilskalns" Gavēņu m. zemē, 1,5 klm. ziem.-rietumos Ragankrogam, pie ceļa, kas ved uz Sējas muižu; b) „Pilskalns" pie Kaupiņu mājām, Loģes upītes kreisā krastā, 1,5 klm. no Gaujas; grūti atrodams mežu aizaugušajās Loģes upes gravās; c) pilsk. „Suvorova kalns", Krimuldas-Turaidas robežupes Vikmestes labā krastā, 0,5 klm. dienvidos Gravaszaķu mājām; d) Krimuldas bruņinieku pils drupas; e) Krimuldas ev.-lut. baznīca ar iekārtu.

1905. g. n o t i k u m i: —

P a s a u l e s k a ŗ a n o t i k u m i: Sakarā ar krievu-vācu kaujas līniju, ap 33% saimniecību pilnīgi nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Neilands Jānis, dziesminieks un rakstnieks, * 1840. g.; Vītols Kārlis, tautiskās atmodas laikmeta darbinieks, * 1843. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Krimuldas mž. c., 8 klm. no pg. n., piešķirts Latv. Sark. Krustam, kurš tur ierīkojis sanatoriju; Engelartes mž. c., 2,5 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniecei.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas leja ar gravām, Velna ala Gaujas lejā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** n a v.

22. Lauberes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lauberes-Ozolu pg.; vāciski Laubern; krieviski Lauber-Ozolskaja.

Pagasta robeža: z. — Kastrānes pg., v. — Suntažu pg., d. — Lēdmanes pg.; r. — Madlienas pg., z.-r. — Ķeipenes pg.

P l a t ī b a — 81,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1107, no tiem vīr. 535, siev. 572.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. — 66 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 35 klm.; tv. dzc. stc. Lielvārde — 29 klm.; tv. aut. pstn. Ozoli — 0,5 klm. (Rīgas-Meņģeles aut. l.).

Pg. n. atrodas pie Suntažu-Madlienas ceļa.

Pasta adrese: c. Lauberi.

Upes: Apse (Abza), Aviekste.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lauberes mežs — 1932 ha.

Lielākie purvi: Kangaru Sūnāklis.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Eglīte Jānis, dz. Krūmiņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Laubere 1; pg. pdm. prs. Grīnbergs Alfrēds, dz. Mazrozēnos, 7 klm. no pg. n., tlr. Laubere 10; pg .tiesas prs. Rasiņš Kārlis, dz. Ķerekšos, 5 klm. no pg. n., tlr. Madliena 44. Pg. darbvedis Grīnbergs Kārlis, dz. pg. n., tlr. Lauberes sar. p.; plc. kārtībnieks Gūtmanis Roberts, dz. Lazdiņās, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Laubere 15.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Andrejs, dz. sk., tlr. Laubere 52.

Bibliotēkas: Lauberes-Ozolu bibliotēkas bbas, pg. n., 1027 sēj., prz. Gulbis Tenis, dz. Laimiņos.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madlienas raj. vet. ārsts Šmidts V., dz. Madlienā, tlr. Madliena 20.

5. **Satiksme.** Rīga-Suntaži-Meņģele aut. līnija. Laubere — P. tf. n. Abc. T. C., pg .n., prz. Grīnbergs Kārlis, dz. pg. n.; Krodzinieki — P. n. Ab., Krodziniekos, 9 klm. no pg. n., prz. Krastiņš Vilis, tlr. Kalkaļi 44.

6. **Pārējās iestādes.** Lauberes mžn. pie Ogres-Madlienas ceļa, 21 klm. no Lielvārdes dzc. stc., mžz. Lucs Otto, tlr. Madliena 28.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 166, saimniecību — 175. Aramzeme 1959,79 ha (26,14% n. z. kpl.), pļavas 1328,12 ha (17,72%), ganības 1071,23 ha (14,29%), meži 2602,94 ha (34,72%), purvi 328,47 ha (4,38%).

Mežos sastopami: lapsas, zaķi, stirnas, caunas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tirgotava Krodzniekos, 9 klm. no pg. n., īp. Krastiņš Vilis, tlr. Kalkaļi 44; 2) Tirgotava Gulbjos, 4 klm. no pg. n., īp. Puriņš Jānis, tlr. Laubere 16; 3) Tirgotava Zīlēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jurēvics Jānis, tlr. Laubere 19; 4) Tirgotava Brūveros, 1 klm. no pg. n., īp. Feldhūns Abe, tlr. Laubere 48; 5) Spirta dedzinātava Lauberes muižā, 9 klm. no pg. n., īp. Feldhūns Berka, tlr. Zādzene 25; 6) Dzirnavas, vēja, Ozolēnos, 3 klm. no pg. n., īp. Ročēns Jānis, tlr. Laubere 13; 7) Pienotava, tvaika, „Piensaimnieki", 0,5 klm. no pg. n., īp. Lauberu-Ozolu piensaimnieku sba „Ozols", tlr. Laubere 17.

Pg. budžets 1934./1935 .g. — Ls 16.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Madlienas-Meņģeles draudzē, mācītājs Kugrens Jēkabs, dz. Madlienā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1910. g., pr. Sloka Andrejs, dz. Smilgās, tlr. Kalkaļi 13; 2) Lopkopības pārraudzības bba, db. 1923. g., pr. Āboliņš Konstantīns, dz. Elpiņos, tlr. Laubere 9; 3) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Graudiņš Kārlis, dz. Zarumos; 4) Piensaimnieku sba „Ozols", db. 1923. g., pr. Eglīte Jānis, dz. Krūmiņos, tlr. Laubere 1; 5) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Āboliņš Kārlis, dz. Ruķos; 6) Meliorācijas sba, db. 1925. g., pr. Ozoliņš Kārlis, dz. Plintēs, tlr. Laubere 2; 7) Meliorācijas sba „Straume", db. 1928. g., pr. Rasiņš Kārlis, dz. Ķerekšos, tlr. Madliena 44; 8) Meliorācijas sba „Aiviekste", db. 1929. g., pr. Krastiņš Vilis, dz. Krodzniekos, tlr. Kalkaļi 44.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: „Dobumu akmens" — vēsturisks robežakmens Anciņu māju zemē.

1905. g. notikumi: nodedzinātas Lauberes un Ozolu mž. ēkas, soda ekspedīcija nodedzinājusi Dužinsku mājas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Ozolu mž. c., 0,5 klm. no pg. n., iekārtota 6 kl. pamatsk.; Lauberes mž. c., 9 klm. no pg. n., valsts kulturālais centrs un spirta dedzinātava.

4. **Dabas jaukumi:** Aviekstes un Apses līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

23. Lēdmanes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lēdmanes pg.; vāciski Ledemannshof; krieviski Ledmanskaja.

Pagasta robeža: z. — Lauberes un Madlienas pg., r. — Madlienas un Krapes pg., d. — Krapes, Jumpravas un Lielvārdes pg., v. — Rembates pg.

Platība — 49,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 862, no tiem vīr. 393, siev. 469.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 68 klm., pa zc. — 70 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 27 klm.; tv. dzc. stc. Jumprava — 13 klm.

Pg. n. atrodas pie Lielvārdes-Krapes ceļa. Pasta adrese: c. Lielvārdi.

Upes: Ogre, Lobe, Aviekste.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 630 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Marga Otto, dz. Akotos, 5 klm. no pg. n., tlr. Kalkaļi 19; pg. pdm. prs. Sniedze Jānis, dz. Jaunstrumalās, 3 klm. no pg. n., tlr. Kalkaļi 45; pg. tiesas prs. Puriņš Teodors, dz. Zāģeros, 3 klm. no pg. n., tlr. Kalkaļi 39. Pg. darbvedis Kalniņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Kalkaļi 12; plc. kārtībnieks Auškins Ādolfs, dz. Krapē, 10 klm. no pg. n., tlr. Krape 22.

2. **Izglītība.** Skolas: Lēdmanes pamatsk., 0,1 klm. no pg. n., prz. Raize Elza, dz. sk., tlr. Kalkaļi 54.

Bibliotēkas: Izglītības bbas „Atvase", pamatsk., 1050 sēj., prz. Miķelsons Jānis, dz. Berģos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Marga Anastāsija, dz. Jaunšiknās, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Kalkaļi 47; Lēdmanes aptieka, provizors Baumanis Z., tlr. Kalkaļi 50.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madlienas raj., vet. ārsts Šmidts V., dz. Madlienā, tlr. Madliena 20.

5. **Satiksme.** —

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 132, saimniecību — 156. Aramzemes 1918,93 ha (37,71% n. z. kpl.), pļavas 752,25 ha (14,79%), ganības 1045,79 ha (20,55%), meži 980,13 ha (19,26%), purvi 118,18 ha (2,32%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, tulči, zuši, vimbas, šķaunaces, grunduļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tirgotava, 0,1 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba, tlr. Kalkaļi 4; 2) Tirgotava, 1,5 klm. no pg. n., īp. Zemīte Indriķis, tlr. Kalkaļi 26; 3) Tirgotava Tautas namā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Auziņš Kārlis, tlr. Kalkaļi 18; 4) Lobes dzirnavas Jaunklinspārnī, 1,5 klm. no pg. n., īp. Hardelis Pauls, tlr. Kalkaļi 16; 5) Aviekstes dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Konrāds E., tlr. Vālodze 4; 6) Koppienotava sbas telpās, 0,1 klm. no pg. n., īp. Lēdmaņu piensaimnieku sba, tlr. Kalkaļi 8.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lielvārdes draudzē, mācītājs Gailītis Paulis, dz. Lielvārdē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Atvase", pr. Ozoliņš Andrejs, dz. Jauntropmačos, tlr. Kalkaļi 34; 2) Savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1884. g., pr. Vīksna Mārtiņš, dz. Vecbekās; 3) Patērētāju bba, db. 1929. g., pr. Ozoliņš Andrējs, dz. Jauntropmačos, tlr. Kalkaļi 34; 4) Piensaimnieku sba, db. 1923. g., pr. Ozoliņš Reinis, dz. Pakalnos, tlr. Kalkaļi 25; 5) Krājaizdevu sba, db. 1925. g., pr. Raize Jānis, dz. Māšēnos, tlr. Kalkaļi 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Vecas kapenes uz Ogres krasta, Dzelmju māju robežās; „Dinamarka akmens", vēsturisks robežakmens Osīšu māju zemē.

1905. g. notikumi: revolucionāri iznīcinājuši pg. archīvu, soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: cauri gājušas krievu un vācu armijas, kādēļ daudzas saimniecības cietušas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Lēdmanes mž. c. — 5,5 klm. no pg. n., ēkas karā nopostītas, sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Ogres upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

24. Lēdurgas pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lēdurgas pg.; vāciski Lodiger; krieviski Loddigerskaja.

Pagasta robeža: z. — Mazstraupes un Nabes pg., v. — Vidrižu pg., r. — Lielstraupes un Turaidas p., d. — Bīriņu pg.

Platība — 118,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Lēdurga.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1613, no tiem vīr. 758, siev. 855.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 70 klm., pa zc. — 64 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Limbaži, pa dzc. vai zc. — 22 klm.; tv. dzc. stc. Stiene — 14 klm.; tv. aut. pstn. Vidriži — 6 klm.

Pg. n. atrodas pie Lēdurgas-Mazstraupes ceļa. Pasta adrese: c. Lēdurgu.

Upes: Brasla, Aģe, Pēterupe.

Ezeri: Aģes — 148 ha, Lielais jeb Aijažu — 310,5 ha.

Kalni: Mālkalns.

Lielākie mežu masīvi: Inciema Zara mežs — 400 ha, Šicu mežs — 300 ha, Lēdurgas mežs — 250 ha.

Lielākie purvi: Laugas — 364 ha, Grabatiņu — 111 ha, Zalšu — 500 ha, Druļļu — 400 ha, Lielais (Kaspedu), Aijažu — 350 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Teteris Jānis, dz. Mežapiņos, 14 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Treijs Eduards, dz. Spindzelniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Lēdurga 42; pg. tiesas prs. Treijs Eduards, dz. Spinduļniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Lēdurga 42. Pg. darbvedis Andersons Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Lēdurga 8; plc. kārtībnieks Ādamsons Jānis, dz. Lejās, 1 klm. no pg. n., tlr. Lēdurga 39.

2. **Izglītība.** Skolas: Lēdurgas I pk. pamatskola, 1 klm. no pg. n., prz. Zvirgzdiņš Jānis, dz. sk., tlr. Lēdurga 28; Lēdurgas II pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Purgalis Jānis, dz. sk., tlr. Lēdurga 19; Lēdurgas-Inciema I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Gulbis Leontīna, dz. sk.; Lēdurgas-Ainažu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Ratnieks Vilis, dz. sk. tlr. Nabe 20.

Bibliotēka: Lēdurgas saviesīgās bbas tautas nama, 960 sēj., prz. Voits Milda, dz. Vienībās.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Zvaigzne Kārlis, ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Lēdurga 6; vecmāte — Anitis Anna, dz. Pagraba mājā. 1 klm. no pg. n., tlr. Lēdurga 49; Lēdurgas aptieka, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Lēdurga 13, īp. Gailītis Gvido.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bīriņu rajonā, vet. ārsts Antons A., dz. Bīriņos, tlr. Bīriņi 39.

5. **Satiksme.** Lēdurga — P. tf. n. Abc. T. C., 0,5 klm. no pg. n., prz. Voits Milda, dz. Vienībās, tlr. Lēdurgas sarunu vieta.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 271, saimniecību — 304. Aramzeme 3517,05 ha (23,94% n. z. kpl.), plavas 1687,35 ha (11,48%), ganības 2098,31 ha (14,28%), meži 3512,21 ha (23,90%), purvi 3501,98 ha (23,83%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, vāveres, seski, pa retam lūši; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, plauži, laši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Lēdurgā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Šmits Karlīne, tlr. Lēdurga 2; 2) Dažādu preču trg. Lēdurgā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Putniņš Jānis; 3) Dzirnavas Lēdurgā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Melkus Kārlis, tlr. Lēdurga 5; 4) Pienotava Lēdurgā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba, tlr. Lēdurga 12; 5) Dažādu preču trg., 0,5 klm. no pg. n., īp. Lēdurgas patēr. bba „Vienība", tlr. Lēdurga 21; 6) I šķ. traktieris Ezerkalnos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zāmuēlis Eduards, tlr. Lēdurga 9; 7) I šķ. traktieris Krāsotavā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Linka Augusts; 8) Drēbju krāsotava un veltuve Krāsotavā, 0,5 klm. no pg. n., nomnieks Kalniņš Ernests; 9) Vilnas kārstuve un vērptuve Klintslejās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lucavs Jānis, tlr. Lēdurga 53.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.874,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Lēdurgas ev.-lut. baznīca, Lēdurgas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Zemītis Pēteris, dz. mācītāja mājā; 2) Lēdurgas pareizticīgo baznīca, Lēdurgas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Baumanis, dz. Limbažu pls.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Patērētāju bba; 2) Saviesīgā bba, db. 1902. g., pr. Andersons Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Lēdurga 8; 3) Savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1879. g., pr. Zvirbulis Juris, dz. Čunkuros, tlr. Lēdurga 30; 4) Latvijas jaunatnes bbas Lēdurgas nodaļa, db. 1930. g., pr. Luika Jānis, dz. Lejiņās, tlr. Lēdurga 36; 5) Piensaimniesu sba, db. 1922. g., pr. Kasparsons Mārtiņš, dz. Auniškalnos; 6) Krājaizdevu sba, db. 1903. g., pr. Gravelsons Jēkabs, dz. Lāčos, tlr. Lēdurga 22.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Lēdurgas ev.-lut. baznīcā glabājas divas senas gleznas.

1905. g. notikumi: nošauti 4 un 1 sodīts ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: sakarā ar kara darbību, daudz saimniecībām ēkas nopostītas, sējumi iznīcināti visā pagastā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Merķelis Garlībs, * 1769. g.; Vācietis Mārtiņš, ģenerālis, * 1873. g.; Liepa Mārtiņš, rakstnieks, * 1874. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Lēdurgas mž. c., 1 klm. no pg. n., kungu māja izbūvēta par tautas namu; Aijažu mž. c. ierīkota I pk. pamatsk.; Lodes mž. c. sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Braslas upes stāvie krasti, Aģes un Aijažu ezeru apk.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Lēdurgas I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n.

25. Lielvārdes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lielvārdes pg.; vāciski Lennewarden; krieviski Ļelvardskaja.

Pagasta robeža: z. — Rembates un Lēdmanes pg., d. — Birzgales pg., v. — Rembates pg., r. — Lēdmanes un Jumpravas pg.

Platība apm. 62 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1841, no tiem vīr. 840, siev. 1001.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 51 klm., pa zc. — 57 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa dzc. un zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Lielvārde — 1,5 klm.
Pg. n. pie Rīgas-Krustpils ceļa.
Pasta adrese: c. Lielvārdi.

Upes: Daugava, Kaibala, Kārtiņa.

Ezeri: n a v.

Kalni: n a v.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 1160 ha.

Lielākie purvi: n a v.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. v e c ā k a i s Stārķis Jānis, dz. Kraukļos, 7 klm. no pg. n., tlr. Vālodze 12; pg. pdm. prs. Saulīte Jānis, dz. Rīmaņos, 8 klm. no pg. n., tlr. Vālodze 14; pg. tiesas prs. Mārtiņsons K., dz. Austriņās, tlr. Lielvārde 27. Pg. d a r b v e d i s Plaudis Jānis, dz. pg. n., tlr. Lielvārde 23; plc. kārtībnieks Krūklis Jānis, dz. Lielvārdes b. a. v., 1,5 klm. no pg. n., tlr. Lielvārde 32.

2. **Izglītība.** S k o l a s: Daugavas 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Kļaviņš Jānis, dz. sk., tlr. Lielvārde 54; Kaibalas 6 kl. pamatsk., 3,5 klm. no pg. n., prz. Pelcbergs Artūrs, dz. sk., tlr. Lielvārde 48; Lielvārdes pirmskola, 1,5 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Erna, dz. sk., tlr. Lielvārde 26.
B i b l i o t ē k a s: Lielvārdes pg. padomes, pg. n., 960 sēj., prz. Plaudis Jānis, dz. pg. n.; Rembates kultūras veic. bbas, tautas namā, 1020 sēj., prz. Panders, dz. Strautiņos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste — Grikītis Valija, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Lielvārde 49; vecmāte — Kaltiņš Marta, dz. tautas n., 0,1 klm. no pg. n., tlr. Lielvārde 61; zobu ārste — Garfunkel, Zidera n., 1,5 klm. no pg. n.; zobu ārste — Pack, Bertelsona n., 1,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts — Vītols Nikolajs, Sīka n., 1 klm. no pg. n., tlr. Lielvārde 46.

5. **Satiksme.** Rīga-Krustpils dzc. līnija.
Lielvārde — P. t. k. N., 1 klm. no pg. n., prz. Dīķis Kārlis; Vālodze — P. tf. n. Ab. T. p. C., Vālodzkrogū, 8 klm. no pg. n., prz. Krastiņš Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 208, saimniecību — 213. Aramzeme 2077,80 ha (35,83% n. z. kpl.), pļavas 858,88 ha (14,81%), ganības 1035,72 ha (17,86%), meži 1427,76 ha (24,62%), purvi 70,66 ha (1,22%).
Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, seski, vāveres; upēs: līdakas, asari, raudas, līņi, laši, sapaļi, zuši, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. b. a. v., 1,5 klm. no pg. n., īp. Eriksons V., tlr. Lielvārde 9; 2) Pārtikas preču trg. b. a. v., 1,5 klm. no pg. n., īp. Dātovs V., tlr. Lielvārde 8; 3) Pārtikas preču trg. b. a. v., 1,5 klm. no pg. n., īp. V. S. Gauja; 4) Pārtikas preču trg. b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Būmanis, tlr. Lielvārde 42; 5) Dzirnavas Vilkaušos, 10 klm. no pg. n., īp. Grepers V.; 6) Dzirnavas Kaibalas cepl., 4 klm. no pg. n., īp. Landovskis.
Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 28.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Lielvārdes ev.-lut. baznīca uz Daugavas krasta, 0,5 klm. no pg. n., māc. Gailītis Paulis, dz. māc. mājā; 2) Lielvārdes pareizticīgo baznīca pie Lielvārdes-Krapes I šķ. ceļa, 1 klm. no pg. n., priesteris Ratnieks V., dz. Rīgā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā apdrošināšanas bba, db. 1922. g., pr. Dubinskis, dz. Jaunzemos; 2) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Skudra, dz. Rīcēs.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** P i l s k a l n i, k a p e n e s u. c.: a) „Pilskalns“ — pie Lielvārdes muižas un baznīcas; b) turpat — vācu bruņinieku pils drupas; ar šo vietu saistās Pumpura Lāčplēša teika un daudz citas; c) „Pilskalns“ — pie Pilskalnu mežsargu m.
1905. g. n o t i k u m i: revolūcionāru sadursme ar karaspēku un muižniekiem pie Ūbeļu mājām, kur nošauts viens zirgs, bet muižnieki sagūstīti un ieslodzīti Lielvārdes pilī; vēlāk atbrīvoti. Soda ekspedīcija vēlāk nošāvusi 12 cilvēkus, vairāki izceļojuši trimdā un daudzi smagi pērti.
P a s a u l e s k a r a n o t i k u m i: pg. ietilpa frontes līnijā un pilnīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Ozoliņš Alfrēds, mūzikas prof., violočellists, * 1895. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Lielvārdes mž. c., 0,2 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi.** Daugavas krasts.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Čuibās, stc. Kaibala.

26. Līgatnes pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Paltmales pg.; vāciski Paltemal; krieviski Paltemaļskaja.

Pagasta robeža: z. — Lielstraupes pg., r. — Kārļu un Drabešu pg., d. — Nītaures un Mores pg., v. — Vildogas pg.

P l a t ī b a — 116 kv. klm.

Pg. b. a. v. Līgatne un Līgatnes papīrfabrika.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3076, no tiem vīr. 1445, siev. 1631.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 66,5 klm., pa zc. — 65,5 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda,

pa dzc. — 11 klm., pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Līgatne — 2 klm.; tv. aut. pstn. „Līgatnes" b. a. v. — 1 klm.

Pg. n. pie Vidzemes šosejas.

Pasta adrese: c. Līgatni.

Upes: Gauja, Līgatne, Kumoda, Skalupe.

Ezeri: Ratnieku — 50 ha.

Kalni: Vecleču, Vaisulu, Bendiņu, Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 700 ha.

Lielākie purvi: Sudas — 6 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Purgailis Jānis, dz. Silos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Līgatne 52; pg. pdm. prs. Robiņš Reinholds, dz. Lielzanderos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Ķempji 13; pg. tiesas prs. Leitmanis Eduards, dz. Jaunspringšļos, 8 klm. no pg. n., tlr. Slāņi 5. Pg. darbvedis Priedītis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Līgatne 10; plc. kārtībnieks Pilskalns Andrējs, dz. Beķerkalnos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Līgatne 54; plc. kārtībnieks Bergs Jānis, dz. Līgatnes papīrfabrikā, 6 klm. no pg. n., tlr. Ķempji 6.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Brants Jēkabs, dz. sk., tlr. Līgatne 20; 6 kl. pamatsk. papīrfabrikā, 7 klm. no pg. n., prz. Priedītis Ernests, tlr. Ķempji 16; Ķempju 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Baltkājs Jānis, tlr. Ieriķi 32.

Bibliotēkas: Līgatnes papīrfabrikas slimo kases, 2233 sējumi, prz. Jonats Zelma, tlr. Ķempji 21; Līgatnes saviesīgās bbas, pg. n., 785 sējumi, prz. Priedītis Pēteris.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Egerts Artūrs, ārsta n., 1 klm no pg. n., tlr. Līgatne 51; ārsts Lundbergs Edgars, Līgatnes papīrfabrikā, 7 klm. no pg. n., tlr. Ķempji 15; zobu ārstes: Kaparkalējs Henriette, papīrfabrikā, un Priedītis Elvīra, Jaunraunā; vecmātes: Plaudis Milda, Jaunraunā un Ceipis Jūlija, papīrfabrikā; Līgatnes papīrfabrikas slimnīca; aptiekas: pie stacijas un papīrfabrikā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Siguldas rajonā, vet. ārsts Saprašs K., dz. Siguldā, tlr. Sigulda 7; veterinārfeldšers Zīle Jānis, dz. Lejaspēterēnos, 8 klm. no pg. n., tlr. Slāņi 10.

5. **Satiksme.** Rīgas-Valkas dzc. līnija un Rīgas-Apes, Rīgas-Smiltenes aut. līn.

Līgatne — P. t. k. N., pasta n., pr. Šperliņš Ernsts, tlr. Līgatne 86; Ķempji — P. tf. n Ab. T. C., papīrfabrikā, 6 klm. no pg. n., prz. Zilveris Irma; Slāņi — Tf. n. T. p. C., Slāņos, 10 klm. no pg. n., prz. Kalējs Milda.

6. **Pārējās iestādes.** Līgatnes dz. stc., pr. Stucis Augusts.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 383, saimniecību — 428. Aramzeme 2998,18 ha (29,32% n. z. kpl.), pļavas 1190,08 ha (11,64%), ganības 2035,22 ha (19,90%), meži 2252,66 ha (22,03%), purvi 1184,05 ha (11,58%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, ūdri, seski u. c.; upēs un ezeros: foreles, līdakas, asari, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dumpja dzirnavas Šķēpelēs, 4 klm. no pg. n., īp. Dumpis Jānis, tlr. Līgatne 36; 2) Visendorfa dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Trofimovs Marta, tlr. Līgatne 7; 3) Mēchaniskā koku apstrādāšana Mūrmaņa mājā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Mūrmanis Jānis, tlr. Līgatne 19; 4) Ķempju elektriskā spēkstacija, Ķempju dzirnavās, 5,5 klm. no pg. n., īp. Engelhards Ernests, tlr. Līgatne 25; 5) Līgatnes papīrfabrika Līgatnē, 6 klm. no pg. n., īp. Rīgas papīru fabrikas akc. sba, tlr. Līgatne 2; 6) Pienotava Piensaimniecības sbas telpās, 1 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba, tlr. Līgatne 22; 7) Dažādu preču trg. Jaunramā, 1 klm. no pg. n., īp. Paltmales patēr. bba, tlr. Līgatne 1; 8) Lauku aptieka Kaktiņa mājā, 1 klm. no pg. n., īp. Kaktiņš Paulis, tlr. Līgatne 14; 9) Vīnu trg. Neimaņa mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Neimanis Jānis, tlr. Līgatne 6; 10) Dažādu preču trg. Neimaņa mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Cīlītis Mārtiņš, tlr. Līgatne 6; 11) Valsts degvīna izdal. punkts Neimaņa mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Neimanis Jānis, tlr. Līgatne 6; 12) Dažādu preču trg. Kārkliņa mājā, 1,8 klm. no pg. n., īp. Gaide Pēteris, tlr. Līgatne 53; 13) Drogu vkl. Jaunramā, 1 klm. no pg. n., īp. Binunus Meijers, tlr. Līgatne 41; 14) Koloniālpreču trg. Pļaviņās, 1 klm. no pg. n., īp. Lindiņš Jānis, tlr. Līgatne 49; 15) Vīnu trg. Pļaviņās, 1 klm. no pg. n., īp. Lindiņš Jānis, tlr. Līgatne 49; 16) Gaļas un desu trg. Pļaviņās, 1 klm. no pg. n., īp. Glēzers Leons; 17) Dažādu preču trg. Grīnvalda mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Bambis Hermans, tlr. Līgatne 55; 18) Konditoreja-maizn. Ozoliņa mājā, 1,2 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Anna, tlr. Līgatne 45; 19) Konditoreja-maizn. Grīnvalda mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Vinters Kārlis, tlr. Līgatne 30; 20) Gaļas un desu trg. Grīnvalda mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Igals Kārlis; 21) Veļas un sīku preču trg. Neimaņa mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Priedītis Anna, tlr. Līgatne 46; 22) Veļas un sīku preču trg. Pelmaņa mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Priedītis Anna, tlr. Ķempji 10; 23) Mednieku bbas „Vanags" bufete Jaunramā, 1 klm. no pg. n., īp. Mednieku bba „Vanags", tlr. Līgatne 33; 24) Krodzniecības vkl. Jaunķempjos, 1 klm. no pg. n., īp. Raks Jānis, tlr. Līgatne 17; 25) Veļas un sīku preču trg. Pļaviņās, 1 klm. no pg. n., īp. Ellers Aleksandrs, tlr. Līgatne 58; 26) Frizieŗa vkl. Breikša mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Rabats Alfrēds; 27) Pulksteņu izlab. vkl. Breikša mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Rabats Alfrēds; 28) Frizieŗa vkl. Mazuļa mājā, 1,7 klm. no pg. n., īp. Dunde Augusts; 29) Frizieŗa vkl. Jaunramā, 1 klm. no pg. n., īp. Brīksis Anna; 30) Frizieŗa vkl. Kārkliņa mājā, 1,7 klm. no pg. n., īp. Priede Elza; 31) Dažādu preču trg. Auera mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Paltmales patēr. bbas Līgatnes nod., tlr. Ķempji 24; 32) Dažādu preču trg. Baldusa mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Balduss Augusts, tlr. Ķempji 8; 33) Dažādu preču trg. Darviņa mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Kibermanis Karlīne; 34) Gaļas un desu trg. Melngaiļa mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Nadoļskis Aleksandrs, tlr. Ķempji 43; 35) Frizieŗa vkl. Jēkabsona mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Vilis; 36) Apavu darb. Matuzina mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Matuzins Icīks, tlr. Ķempji 31; 37) Pulksteņu lab. vkl. Erika mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Gordons Rakmils; 38) Frizieŗa vkl. Erika mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Danka Natālija, 39) Frizieŗa vkl. Sillaka mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Šteins

Jūlija; 40) Friziera vkl. Matuzina mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Rieksts Līna; 41) Maiznīca Auera mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Auers Fridrichs, tlr. Ķempji 40; 42) Maiznīca Jansona mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Nazars Jānis; 43) Ēdienu vkl. Līgatnes fabrikas mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Vite Kārlis, tlr. Ķempji 34; 44) Vīnu trg. Jaunramā, 1 klm. no pg. n., īp. Paltmales pat. bba, tlr. Līgatne 1; 45) Apavu vkl. Jansona mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Jansons Ādolfs, tlr. Ķempji 44; 46) Apavu vkl. Grīnvalda mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Mednis Alma; 47) Sīku preču un veļas trg. Sillaka mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Taube Binuns; 48) Apģērbu un galantēr. preču vkl. Ērika mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Šrubišeks Marija; 49) Sēklu trg. Breikša mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Straume Pēteris; 50) Benzīna izdalīšanas punkts Vidzemes šosejas un Nītaures ceļa krustojumā, 1 klm. no pg. n., īp. A./S. „Apekols", Rīgā, pārstāvis Bīmens M., Jaunramā, tlr. Līgatne 41.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 44.955.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ķempju ev.-lut. baznīca pie Ķempju muižas, 4,5 klm. no pg. n., mācītājs Brēdermanis Fridrichs, dz. Siguldas pg. mācītāja mž.; 2) Baptistu lūgšanas nams Baltajos, sludinātājs Jansons Jānis, dz. Valmierā, Gaujas — 1; 3) Bīskapumetodistu lūgšanas nams — Breikša mājā, sludinātājs Geide Jānis, dz. Līgatnē, Breikša mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Saviesīgā bba, db. 1900. g., pr. Priedītis Pēteris, dz. Līgatnes pg. n., tlr. Līgatne 10; 2) Paltmales patērētāju bba, db. 1919. g., pr. Zommers Jānis, dz. Liepenē; 3) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1929. g., pr. Mūrmanis Jānis, dz. Mūrmaņa mājā, tlr. Līgatne 19; 4) Krājaizdevu sba, db. 1925. g., pr. Mūrmanis Jānis, dz. Mūrmaņa mājā, tlr. Līgatne 19; 5) Piensaimnieku sba, db. 1922. g., pr. Krieviņš Eduards, dz. Vāvuļos, tlr. Līgatne 43; 6) Ķempju savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1884. g., pr. Upītis Jānis, dz. Kumodās, tlr. Ieriķi 7; 7) Paltmales savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1885. g., pr. Ozoliņš Alfrēds, dz. Vaisuļos, tlr. Līgatne 39.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Senču kapenes atrodas Muižnieku, Jānēna, Liepkalna un Incēnu māju zemēs. „Pilskalns" — Nītaures vmžn. robežās, Līgatnes upītes labajā krastā, 1 klm. dienvidos Gaujai, pie Līgatnes papīra fabrikas.

1905. g. notikumi: Nav.

Pasaules kara notikumi: Kā Rīgas 2. apcietināšanas linijā atradās karaspēka nometnes; cietušas vairākas saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** Paltmales mž. c., 1,5 klm. no pg. n., pils ēka pārbūvēta par tautas namu; Ķempju mž. c., 4,5 klm. no pg. n., sadalīta saimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Pie Līgatnes papīrfabrikas dziļas gravas ar mežiem un klintīm.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** a) Līgatnes pamatsk., prz. J. Brants, tlr. Līgatne 20, pasts c. Līgatni; (Līgatnes papīrfabrika 7 klm.), darbojas no 15. V. — 1. IX.; b) „Spriņģos", (pie papīrfabrikas), prz. M. Liepa, tlr. Ķempji 24, stc. Līgatne 7 klm., pasts c. Ķempjiem; c) „Lejassinepjos", prz. Zīraks, tlr. Ieriķi 51, Ieriķu stc. 3 klm.

27. Madlienas pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lielais pg.; vāciski Esenhof; krieviski Lelaskaja.

Pagasta robeža: z. — Ķeipenes un Suntažu pg., r. — Plāteres, Meņģeles un Bebru pg., d. — Viskaļu un Krapes pg., v. — Lēdmanes un Lauberes pg.

Platība — 140 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Madliena.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1550, no tiem vīr. 716, siev. 834.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. 84 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 27 klm.; tv. dzc. stc. Skrīveri — 24 klm.; tv. aut. pstn. Imantās — 1,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Skrīveru-Madlienas ceļa.

Pasta adrese: c. Madlienu.

Upes: Ogre.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Vērenes un Zādzenes meži — 2150 ha.

Lielākie purvi: Vērenes-Bebru un Kokneses purvi.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Kalniņš Miķelis, dz. Jaunkalniņos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Madliena 45; pg. pdm. prs. Esterliņš Jānis, dz. Kidronos, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Zādzene 4; pg. tiesas prs. Kalniņš Mārtiņš, dz. Jaunkalniņos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Madliene 45. Pg. darbvedis Liepiņš Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Madliena 4; vc. plc. kārtībnieks Sāns Ernests, dz. Lielā sk., 3 klm. no pg. n., tlr. Madliene 75.

Apr. plc. III iec., Madlienas b. a. v., iec. pr. Gailītis Jānis, tlr. Madliena 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Zādzenes 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Kleķeris Kārlis, dz. sk., tlr. Zādzene 54.

Bibliotēkas: Madlienes kultūrbiedrības, pg. n., 791 sēj., prz. Liepiņš Rūd., tlr. Madliena 4.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Cīrulis Voldemārs, dz. doktorātā, 3 klm. no pg. n., tlr. Madliena 10; turpat atrodas zobu ārste Rīteris Liena un vecmāte Millersons Kristīne. Aptieka Madlienas b. a. v., īp. Bētiņš Ādolfs, tlr. Madliena 2.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Šmidts Voldemārs, dz. Madlienas vet. ēkā, tlr. Madliena 21.

5. **Satiksme.** Meņģeles-Rīgas aut. līnija.

Madliena — P. t. k. N., 3 klm. no pg. n., prz. Fricis Egle, tlr. Madliena 40; Zādzene — P. n. Abc., Zādzenē, 3 klm. no pg. n., prz. Kārkliņš Jānis, dz. Stirniņās, tlr. Zādzene 56; Zādzene — Tf. n. T. C., Zādzenes vecajā sk., 4 klm. no pg. n., prz. Putniņš Marija; Vērene — P. tf. n. Ab. T. C., Vērenes Mildiņās, 13 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Pēteris.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 256, saimniecību — 315. Aramzeme 2764,74 ha (29,82% n. z. kpl.), pļavas 1294,20 ha (13,96%), ganības 1497,07 ha (16,15%), meži 2820,01 ha (30,42%), purvi 569,26 ha (6,14%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, āpši, caunas, lapsas, medņi, rubeņi, irbes; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vimbas, laši, sapaļi, vēdzeles, zuši, karūsas, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Madlienā, 3 klm. no pg. n., īp. Lielmanis Andrējs, tlr. Madliena 3; 2) Koloniālpreču trg. Dzeņa mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Kovnāts Peisaks; 3) Koloniālpreču trg. Imantās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lielmanis Andrējs, tlr. Madliena 15; 4) Trg. un degvīna nol. Dīķišos, 3 klm. no pg. n., īp. Krastiņš Natālija, tlr. Zādzene 18; 5) Koloniālpreču trg. Rāmniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Sapošņikovs Jozifs, tlr. Vērene 9; 6) Koloniālpreču trg. Vārpiņos, 13 klm. no pg. n., īp. Bekeris Melonija, tlr. Vērene 8; 7) Friziera veikals Lielmaņa mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Silajekobs Pēteris; 8) Friziera veikals Dzeņa mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Preiss Jānis; 9) Mednieku klubs Imantās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Madlienas mednieku bba; 10) Kalēja un mēchaniskā darbnīca Madlienā, 3 klm. no pg. n., īp. Miķelsons Mārtiņš, tlr. Madliena 20; 11) Ādu mītava Keitanos, 6 klm. no pg. n., īp. Hermanis Fricis, tlr. Zādzene 20; 12) Skārnis Pūpoliņa mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Gailis Jānis, tlr. Madliena 79; 13) Ādu ģērētava Madlienā, 3 klm. no pg. n., īp. Mačernieks Kristīna; 14) Ādu ģērētava Madlienā, 3 klm. no pg. n., īp. Mačernieks Emīls, tlr. Madliena 17; 15) Linu pieņemšanas punkts Madlienā, 3 klm. no pg. n., īp. Lielmanis Andrējs, tlr. Madliena 3; 16) Koku apstrādāšanas ierīce Madlienā, 3 klm. no pg. n., īp. Salmiņš Voldemārs, tlr. Madliena 38; 17) Krejošanas punkts Imantos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Krapes Piensaimnieku sba; 18) Krejošanas punkts piena mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Krapes piensaimnieku sba, tlr. Zādzene 14; 19) Krējošanas punkts Mildiņās, 13 klm. no pg. n., īp. Krapes piensaimnieku sba, tlr. Vērenes sarunas punkts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.021,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Madlienas-Meņģeles ev.-lut. draudze; mācītājs Kugrens Jēkabs, dz. Madlienā, tlr. Madliena 71.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras bba, db. 1923. g., pr. Millersons Roberts, dz. Podniekos; 2) Biškopības bba, db. 1920. g., pr. Gūtmanis Anna, dz. Zādzenes sk., tlr. Zādzene 10; 3) Brūno sugas lopu audzētāju bba, db. 1929. g., pr. Salmiņš Rūdolfs, dz. Rozītēs, tlr. Madliena 36; 4) Lielā pg. Pārraugu bba, db. 1922. g., pr. Reinbergs Voldemārs, dz. Melsalās, tlr. Laubere 53; 5) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1928. g., pr. Bētiņš Ādolfs, dz. Madlienas aptiekā, tlr. Madliena 2; 6) Meliorācijas sba, db. 1926. g., pr. Esterliņš Jānis, dz. Kidronos, tlr. Zādzene 4; 7) Mednieku sba, db. 1920. g., pr. Grīnbergs Andrējs, dz. Kastrānes pg. Naglās, tlr. Jaunķeipene 7; 8) Meliorācijas sba „Leja", db. 1929. g., pr. Irbītis Kārlis, dz. Avotiņos, tlr. Zādzene 32; 9) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Kalniņš Miķelis, dz. Jaunkalniņos, tlr. Madliena 45; 10) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas sba, db. 1921. g., pr. Kaurāts Jānis, dz. Lukstiņos, tlr. Zādzene 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: „Pilskalns" — Ogres labajā krastā, 1 klm. augšpus Krapes-Madlienas tiltam, Vecūžānu māju zemē; b) Madlienas mācītāja mājā glabājas vēsturiska alvas kanna un mācītāja krēsls.

1905. g. notikumi: nodedzināta Lielā, Zādzenes un Vērenes pils; soda ekspedīcija nošāvusi 8 pilsoņus un 1 nositusi.

Pasaules kara notikumi: Pg. nopostītas vairāk par 100 saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Brencēns Edvards, gleznotājs un paidagogs, * 1885. g.; Brencēns Kārlis, gleznotājs un paidagogs, * 1879. g.; Brencēns Voldemārs, vec. doc., ūniversitātes mācības spēks, * 1887. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Vērenes mž. c., 13 klm. no pg. n., agrākā īpašnieka lietošanā; Lielās mž. c., 1,5 klm. no pg. n., ierīkota koppienotava, tirgotava un Mednieku bbas klubs; Zādzenes mž. c. piešķirts agrākam īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi.** Ogres krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** „Kalnpiekšēnos", prz. P. Lukstiņš, tlr. Zādzene 15, pasts c. Krapi, Jumpravas stc. 11 klm., Skrīveri 18 klm.

28. Mālpils pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mālpils pg.; vāciski Schloss-Lemburg; krieviski Malpilskaja.

Pagasta robeža: z. — Mores un Siguldas pg., d. — Kastrānes pg., v. — Allažu un Sidgundas pg., r. — Zaubes un Nītaures pg.

Platība — 150 kv. klm.
Pg. b. a. v. Mālpils.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2052, no tiem vīr. 948, siev. 1104.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. — 60 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa zc. — 24 klm.; tv. dz. stc. Sigulda; tv. aut. pstn. Zaķa krogs — 2 klm.
Pg. n. pie Ādmiņu-Gaidas ceļa.
Pasta adrese: c. Mālpili.

Upes: Mergupe, Sudupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 3220 ha.

Lielākie purvi: Utu purvs — 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec. tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Meijers Antons, dz. Kangaros, 7 klm. no pg. n., tlr. Mālpils 71; pg. pdm. prs. Grapmanis Kārlis, dz. Kalnasvērpos, 1 klm. no pg. n., tlr. Mālpils 38; pg. tiesas prs. Riekstiņš Eduards, dz. Kliesnutos, 7 klm. no pg. n., tlr. Mālpils 66. Pg. darbvedis Vītols Jānis, dz. pg. n., tlr. Mālpils 5; plc. kārtībnieks Blīgzna Aleksandrs, dz. Šopā, 3 klm. no pg. n., tlr. Mālpils 15.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Mārupēs, 2 klm. no pg. n., prz. Eicens Erhards, tlr. Mālpils 12; Ķikutu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Meijers Emma.
Bibliotēkas: Labdarības bbas, pilī, 650 sējumi, prz. Kapiņš Kārlis, tlr. Mālpils 16; Kniediņu izglītības bbas, Ķikutu sk., 1340 sēj., prz. Meijers Emma.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Frīdmanis Zal., doktoratā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Mālpils 22; vecmāte Kalniņš Alma, dz. Bebros, 4 klm. no pg. n. Aptieka Viesturos, īp. prov. Tonigs.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Siguldas rajonā, vet. ārsts Saprašs K., dz. Siguldā, tlr. Sigulda 7. Veterinārārfeldšers Grapmanis Kārlis, dz. Kalnasvērpos, 1 klm. no pg. n., tlr. Mālpils 38.

5. **Satiksme.** Rīga-Mālpils-Zaube aut. līnija.
Mālpils — P. t. k. N., 2 klm. no pg. n., prz. Ings Jānis; Kniedini — P. tf. n. Ab. T. C., Auzās, 12 klm. no pg. n., prz. Kalējs Alfrēds; Sikšnukrogs — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Tobīs Klāra; Vite — P. n. Ab., Vitēs, 6 klm. no pg. n., prz. Lazdiņš Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Mālpils IV iec. mžn., 3,5 klm. no Zaķu kroga, aut. pstn., pie Zaķi-Vibroka-Jokumi ceļa, mžz. Paegle Jūlijs, dz. Bukas mž.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 338, saimniecību — 383. Aramzeme 4289,48 ha (28,91% n. z. kpl.), pļavas 2683,85 ha (18,08%), ganības 2210,10 ha (14,89%), meži 4042,78 ha (27,24%), purvi 1047,17 ha (7,06%).
Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, caunas, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, foreles, zuši, raudas, asari, plauži, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Saules kalnā, 3 klm. no pg. n., īp. Kacs Šeine; 2) Dažādu preču trg. Zvirgzdā, 3 klm. no pg. n., īp. Podiņš Anna, tlr. Mālpils 4; 3) Dažādu preču trg. Purzemniekos, 11 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Jānis; 4) Dažādu preču trg. Siksnās, 7 klm. no pg. n., īp. Tobīs Klāra, tlr. Mālpils 50; 5) Gaļas un desu trg. Pļaviņās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Baldus Reinholds, tlr. Mālpils 94; 6) Konditoreja-maiznīca Zaķī, 2 klm. no pg. n., īp. Mažuika Austra; 7) Patērētāju bbas trg. Centros, 2 klm. no pg. n., īp. Mālpils patērētāju bba; 8) Patērētāju bbas nodaļa Pieniniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba; 9) Patērētāju bbas nodaļa Vitteniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba; 10) I šķ. traktieris Zaķī, 2 klm. no pg. n., īp. Kersels Pēteris; 11) Dzirnavas, 3,5 klm. no pg. n., īp. Grote Elza; 12) Dzirnavas Lejasjaunzemos, 8 klm. no pg. n., īp. Ķešānas mantinieki; 13) Koppienotava Pieniniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba; 14) Krejošanas punkts Vitteniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba; 15) Krejošanas punkts Kniediņā, 11 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba; 16) Pienotava Zvirgzdā, 3 klm. no pg. n., īp. Mālpils piensaimn. sba.
Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.974,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Mālpils ev.-lut. baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs Reinsons Arvīds, dz. mācītāja mž.; 2) Mālpils pareizticīgo draudze, virspriesteris Lasis A.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Labdarības bba, db. 1881. g., pr. Eicens Erh., dz. 6 kl. pamatsk.; 2) Kniedinu izglītības bba, db. 1926. g., pr. Detlovs Jūl., dz. Pamparos, tlr. Kniedini 16; 3) Piensaimnieku sba, db. 1922. g., pr. Jansons Kārlis, dz. Kalnmārtiņos, tlr. Mālpils 60; 4) Krājaizdevu sba, db. 1903. g., pr. Kārkliņš M., dz. Urdzenos; 5) Ugunsapdrošināšanas sba, db. 1876. g., pr. Karlsbergs Augusts, dz. Jaunzemos, tlr. Mālpils 27; 6) Patērētāju bba, db. 1919. g., pr. Meijers Pēteris, dz. Kangaros, tlr. Mālpils 71.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" pie Ķešāniem; b) Ordeņa pils drupas; c) divi senlaiku robežakmeņi pie Mālpils ev.-lut. kapsētas.
1905. g. notikumi: Nodedzinātas visu muižu pilis; soda ekspedīcija nošāvusi 6 cilvēkus.
Pasaules kara notikumi: Nodedzinātas visas lielākās saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Grapmanis Rūdolfs, prof., * 1884. g.; Ķešans Augusts, prof., * 1881. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Mālpils mž. c., 2 klm. no pg. n., pils piešķirta Nacionālai atvaļ. karavīru bbai; Bukas mž. c., 5 klm. no pg. n., Mālpils IV iec. mžn.; Vibrokas mž. c., 3 klm. no pg. n., neatsavinamā daļa; Vites mž. c., 6 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; Kniedinu mž. c., 9 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** „Vecā-Pils", uz upes krasta, ieslēgta no stāvas gravas.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Mālpils pilī, prz. K. Zirnis, tlr. Mālpils 93, aut. Rīga-Mālpils; b) Ķikutu pamatsk., prz. E. Meijers, tlr. Kniedini 4, pasts c. Mālpili; c) „Zaķos", Mālpils b. a. v. centrā, pie aut. pieturas, prz. K. Ķerselis, tlr. Mālpils 90.

29. Mangaļu pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mangaļu pg.; vāciski Magnushof; krieviski Magnusovskaja.

Pagasta robeža: r. — Ādažu pg., d.-r. — Rīgas pls., v. — Daugava, z. — Baltijas jūras līcis.
Platība — 41 kv. klm.
Pg. b. a. v. Vecāķi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1637, no tiem vīr. 802, siev. 835.

Attālumi: no Rīgas pa zc. — 15 klm.; apr. un tv. pls. Rīga; tv. dzc. stc. Rinūži — 1,5 klm.; tv. aut. pstn. Ziemeļblāzma — 0,5 klm.
Pg. n. atrodas Daugavas malā — Rinūžu ciemā, pretī Baltai baznīcai.
Pasta adrese: c. Jaunmīlgrāvi.

Upes: Daugava, Langa.

Ezeri: Ķīšezers, Mālezers.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rīgas pls. — 2200 ha.

Lielākie purvi: Eimura purvs — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas prefektūras V iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas pls. V iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Alksnis Eduards, dz. Rinūžos, 0,1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vītols Reinholds, dz. Langas ciemā, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Alksnis Eduards, dz. Rinūžos, 0,1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grunte Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Rīga 37172.

2. **Izglītība.** Skolas: Mangaļsalas ciemā pirmskola. Vairums bērnu apmeklē Rīgas pls. pamatsk.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Štroms Haims, Vecmīlgrāvī, 1 klm. no pg. n., tlr. Rīga 37179; zobu ārste Štauvers-Bone A., Rinūžos, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Rīga 37173; vecmāte Sarfs Elīzabete, Rinūžos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts Kroenbergs V., dz. Rīgā, Cēsu - 11, dz. 7, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīgas-Rūjienas dzc. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** Vecāķi — dzc. stc., pr. Āboliņš Vilis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 318, saimniecību — 326. Aramzeme 219,38 ha (3,72% n. z. kpl.), pļavas 848,76 ha (14,38%), ganības 484,07 ha (8,21%), meži 2979,79 ha (50,50%), purvi 418,76 ha (7,10%).
Mežos sastopami: zaķi, lapsas, seski, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, šķaunaces, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Heidemanis S., tlr. 37275; 2) Pārtikas preču trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Zivtiņš Marija, tlr. 37136; 3) Pārtikas preču trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Mīlgrāvju Pārt. bba, tlr. 37242; 4) Pārtikas preču trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Bagātais Zelma; 5) Pārtikas preču trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Aleksandris; 6) Pārtikas preču trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Jānis; 7) Pārtikas preču trg. Mangaļsalā, 3 klm. no pg. n., īp. Spalvainis Anna; 8) Pārtikas preču trg. Jaunciemā, 4 klm. no pg. n., īp. Everts Paulīne, tlr. 37231; 9) Pārtikas preču trg. Vecāķos, 4 klm. no pg. n., īp. Zariņš J.; 10) Gaļas trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Zviedris Andrējs; 11) Gaļas trg. Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Zaķis Emīlija; 12) Ēdienu veikals Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Apsiņš Teodors, tlr. 37118; 13) Grāmatu veikals Rinūžu ciemā, 0 klm. no pg. n., īp. Puriņš Georgs; 14) Zāģētava Ķīšezera malā, 3 klm. no pg. n., īp. Dombrovskij Aug., tlr. 37117; 15) Zāģētava Ķīšezera malā, 3 klm. no pg. n., īp. Dombrovskij Andr., tlr. 37159; 16) Pārtikas preču vkl. Vecāķos, 4 klm. no pg. n., īp. Gasners Emīlija; 17) Pārtikas preču vkl. Vecāķos, 4 klm. no pg. n., īp. Vītols Reinholds; 18) Pārtikas preču vkl. Vecāķos, 4 klm. no pg. n., īp. Nikitins Marta; 19) Vīnu trg. Vecāķos, 4 klm. no pg. n., īp. Zariņš Voldemārs; 20) I šķ. restorāns Vecāķos, 4 klm. no pg. n., īp. Kolmecs Sigismunds; 21) I šķ. restorāns Vecāķos, 4 klm. no pg. n., īp. Šulcs Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.230,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Daugavgrīvas-Baltā ev.-lut. baznīca, mācītāja vietu izpilda vikārmācītājs T. Zīraks.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpēj āugunsapdrošin. bba, db. 1895. g., pr. Ozoliņš Miķ., dz. Skanstniekos; 2) Zvejnieku bba, db. 1919. g., pr. Innus Roberts, dz. Mangaļsalā, Innus mājā, tlr. 37240; 3) Krājaizdevu sba, db. 1902. g., pr. Brēmanis Kārlis, dz. Rinūžu bij. draudzes sk.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Skanstnieku mājas — agrākā zviedru cietokšņa valņi; Vecbaznīcas ciemā ordeņa laikos ir bijis Daugavgrīvas klosteris.

1905. g. notikumi: —
Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Mangaļu mž. c. — Rīgas pls. mžn.

4. **Dabas jaukumi.** —

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

30. Mārupes pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bieriņu pg.

Pagasta robeža: z. — Rīgas pls., r. — Rīgas pls., d. — Olaines pg., v. — Babītes pg.
Platība — 25 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1889, no tiem vīr. 875, siev. 1014.

Attālumi: no Rīgas pa zc., ar aut. — 6 klm.; apr. un tv. pls. Rīga; tv. dzc. stc. Torņakalns — 5 klm.; tv. aut. pstn. Rīga-Raudas iela — 2 klm.
Pg. n. pie Rīgas-Kantora ceļa.
Pasta adrese: c. Rīgu.

Upes: Mārupīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rīgas pls. mežs — 246 ha.

Lielākie purvi: Torfa purvs — 260 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Rozenbergs Jānis, dz. Lieldzintaros, 3 klm. no pg. n., tlr. Rīga 41460; pg. pdm. prs. Pampe Arnolds, dz. Pampēs, 2 klm. no pag. n.; pg. tiesas prs. Ābelīts Eduards, dz. Dārzābelēs, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Gudrais Jānis, dz. pg. n., tlr. Rīga 41219; plc. kārtībnieks Štaueris Jānis, dz. Eglainēs, 6 klm. no pg. n., tlr. Āvas 21.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., pg. n., prz. Zaļaiskalns Mārtiņš, dz. sk., tlr. 41219.
Bibliotēka: Mārupes lauksaimniecības bbas, pg. n., 600 sējumi, prz. Viša Lilija, dz. Višās.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts Kroenbergs V., dz. Rīgā, Cēsu - 11, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīgas-Jelgavas dzc. un aut. līnijas.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 460, saimniecību — 452. Aramzeme 503,26 ha (19,40% n. z. kpl.), plavas 876,05 ha (33,77%), ganības 493,02 ha (19,01%), meži 254,51 ha (9,81%), purvi 326,16 ha (12,58%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Pampos, 2 klm. no pg. n., īp. Pampe Arnolds; 2) Pārtikas preču trg. Ceros, 7 klm. no pg. n., īp. Namiķis Kārlis, tlr. Āvās 14; 3) Pārtikas preču trg. Viesturos, 4 klm. no pg. n., īp. Fičņevs Miķelis; 4) Pārtikas preču trg. Feldmaņos, 2 klm. no pg. n., īp. Feldmanis Marija; 5) I šķ. restorāns „Rivjēra", 4 klm. no pg. n., īp. Kārkliņš Berta.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.194,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Pļaķu ev.-lut. draudzē, mācītāja pal. Riesbergs Herberts, dz. stc. Babīte, tlr. Babīte 25.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ugunsapdrošināšanas bba, db. 1923. g., pr. Zvirbulis Alfons, dz. Zvirbuļu mājā; 2) Lauksaimnieku bba, db. 1921. g., pr. Grūdups Kārlis, dz. Grūdupī; 3) Mednieku bba, db. 1924. g., pr. Štaueris Jānis, dz. Eglainēs, tlr. Āvas 21; 4) Bieriņu krājaizdevu sba „Avots", db. 1925. g., pr. Rozenbergs Jānis, dz. Lieldzintaros.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —
1905. g. notikumi: nošauti 3 revolūcionāri.
Pasaules kara notikumi: Pg. atradās frontes joslā un stipri cietis.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Vecā Bieriņu mž. c., kur atrodas pg. n.

4. **Dabas jaukumi.** —

5. **Tūristu apmešanās vietas.** —

31. Meņģeles pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Meņģeles pg.; vāciski Altenwoga; krieviski Altenvogskaja.

Pagasta robeža: z. — Ogres pg., r. — Liepkalnes un Iršu pg., d. — Bebru, v. — Madlienas, Plāteres un Taurupes pg.

Platība — 89,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1244, no tiem vīr. 577, siev. 667.

Attālumi: no Rīgas lietojot dzc. — 116 klm., pa zc. — 96 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Plaviņas, pa dzc. — 40 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. stc. Koknese — 22 klm.; tv. aut. pstn. Taurupe — 13 klm.
Pg. n. pie Meņģeles-Liepkalnes ceļa.
Pasta adrese: c. Meņģeli.

Upes: Ogre, Sumulda.

Ezeri: Dzirnavu dambis — 4,5 ha.

Kalni: Tieskalns, Gnēžu kalns, Caunēnu kalns, Indulēnu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Lielais mežs — 2000 ha.

Lielākie purvi: Saurietu, apm. 100 ha, Cielavu — 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Kalnriekstiņš Jānis, dz. Lielcaunēnos, 4 klm. no pg. n., tlr. Meņģele 12; pg. pdm. prs. Kalnriekstiņš Eduards, dz. Lielcaunēnos, 3,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Daudzešāns Jānis, dz. Burtniekos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Neimanis Roberts, dz. pg. n., tlr. Meņģeles sar. v.; vc. plc. kārtībnieks Ozoliņš Jānis, dz. Krievskolā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Meņģele 3.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Jansons Jānis, dz. sk.

Bibliotēkas: Meņģeles kultūras bbas, pg. n., 716 sēj., prz. Ozoliņš Olga.

3. **Veselības kopšana.** Meņģeles rajona ārsts, Veinbergs Kristjānis, dz. Staros, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Meņģele 9; zobu ārsts Ozoliņš Melānija, dz. Vecogrēs, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Meņģele 28; vecmāte Lejiņš Minna, dz. Staros, 2,5 klm. no pg. n.; Meņģeles aptieka „Eglainēs".

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madlienas rajonā, vet. ārsts Šmidts V., dz. Madlienā, tlr. Madliena 20.

5. **Satiksme.** Meņģele — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. pasta palīga nodaļai — Paulis Jānis, dz. Aizupēs, tēlefona centrālei — Lazdiņš Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Kokneses vmžn. IV iec. mžz. Mīlbergs Jūlijs, dz. Mežmuižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Meņģele 8.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 199, saimniecību — 233. Aramzeme 2225,16 ha (26,52% n. z. kpl.), pļavas 1262,61 ha (15,05%), ganības 1647,85 ha (19,64%), meži 2795,79 ha (33,32%), purvi 137,26 ha (1,63%).

Mežos sastopami: lapsas, caunas, ūdri, ūdeles, seski, vāveres, stirnas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, sapali, raudas, karūsas, asari, līņi, retāk zuši un laši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Krievskolā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Meņģeles patērētāju bba, tlr. Meņģele 14; 2) Dažādu preču trg. Baložos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Cibulis Dobe, tlr. Meņģele 7; 3) Dažādu preču trg. Vecgabaliņos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Gnesa Rešteins, tlr. Meņģele 25; 4) Dažādu preču trg. Veģenos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Cibulis Geņa, tlr. Meņģele 24; 5) Dzirnavas, 0,4 klm. no pg. n., īp. Zibiņš Kārlis; 6) Pienotava, 0,2 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba, tlr. Meņģele 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Meņģeles ev.-lut. baznīca, 1,5 klm. no pg. n., mācītājs J. Kugrens, dz. Madlienā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras bba, db. 1920. g., pr. Neimanis Roberts, dz. pg. n.; 2) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Vērsēns Jānis, dz. Jēkuļos; 3) II lopkopības pārraudzības bba, db. 1924. g., pr. Ozoliņš Jānis, dz. Inķēnos, tlr. Meņģele 22; 4) Latv. nac. jaun. sbas nod., db. 1926. g., pr. Auziņš Kārlis, dz. Lieligauņos, tlr. Meņģele 17; 5) Piensaimnieku sba, db. 1923. g., pr. Kalnriekstiņš Jānis, dz. Lielcaunēnos, tlr. Meņģele 12; 6) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas sba, db. 1881. g., pr. Dambergs Fricis, dz. Indulēnos; 7) Lauksaimniecības mašīnu koplietošanas sba, db. 1922. g., pr. Dambergs Fricis, dz. Indulēnos; 8) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Kalnriekstiņš Eduards, dz. Lielcaunēnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c. Meņģeles ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturisks altāŗa lukturis un krucifikss.

1905. g. notikumi: pie pg. n. nošauti 5 zemnieki.

Pasaules kaŗa notikumi: 1919. gadā Tieskalnā nošauti 7 vietējie iedzīvotāji.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Meņģeles mž. c. pilī ierīkots doktorāts un rajona vecmātes dzīvoklis, atrodas 2,5 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi.** Ogres upe ar tās krastiem un līčiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

32. Mores pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mores pg.; vāciski Moritzberg; krieviski Moreskaja.

Pagasta robeža: z. — Siguldas un Līgatnes pg., r. — Nītaures pg., d. — Zaubes un Mālpils pg., v. — Mālpils un Siguldas pg.

Pg. platība — 82,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1217, no tiem vīr. 575, siev. 642.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 75 klm.; pa zc. — 80 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa zc. — 21 klm.; tv. dzc. stc. Līgatne — 13 klm.; tv. aut. pstn. Salmiņu mājas — 5 klm.

Pg. n. atrodas pie Siguldas-Nītaures ceļa.

Pasta adrese: c. Mori.

Upes: Sudas, Gulus un Mergupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ceplu un Gailīšu meži — 10 kv. klm., Ķeisera — ap. 6 kv. klm.

Lielākie purvi: Sudas purvs — 7 kv. klm., Gulus purvs — ap 3,5 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Grūbe Ernests, dz. Veclielkājos, 1 klm. no pg. n., tlr. More 8; pg. pdm. prs. Laiviņš Jānis, dz. Medulājos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Miķelsons Mārtiņš, dz. K.-Salmiņos, 5 klm. no pg. n., tlr. More 30. Pg. darbvedis Kākulis Jūlijs, dz. pg. n., tlr. More 50; vc. plc. kārtībnieks Putniņš Jānis, dz. Akenstakes sk., 6 klm. no pg. n., tlr. More 12.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 0,3 klm. no pg. n., prz. Blomkalns Andrejs, dz. sk., tlr. More 6.

Bibliotēkas: Mores bezmaksas bibliotēkas bbas, pg. n., 600 sēj., prz. Jansons Kārlis, dz. Lejiņās, 3 klm. no pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Bergs Zenta, Akenstakes bij. skolā. 6 klm. no pg. n., tlr. More 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Nītaures rajonā, vet. ārsts Meisters N., dz. Nītaurē, tlr. Nītaure 10.

5. **Satiksme.** Rīgas-Mālpils-Zaubes aut. līnija More — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Kākulis Jūlijs.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 208, saimniecību — 211. Aramzeme 2299,56 ha (27,90% n. z. kpl.), pļavas 1350,60 ha (16,38%), ganības 1560,93 ha (18,94%), meži 1462,41 ha (17,74%), purvi 1291,18 ha (15,67%).

Mežos sastopami: lapsas, seski, stirnas, zaķi u. c.; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Upniekos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Zīberis Kārlis, tlr. More 2; 2) Mores ūdens dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Gailītis Leontīne, tlr. Nītaure 3; 3) Kārtužu spirta dedzinātava Kārtužu muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Fītinghofs Viktors, tlr. More 39.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.176,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Nītaures ev.-lut. draudzē. Mācītāja nav.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1904. g., pr. Bērziņš Artūrs, dz. Lagos, tlr. More 10; 2) Lauks. mašīnu kopliet. bba, db. 1909. g., pr. Kupcis Jānis, tlr. More 5; 3) Savstarpējā apdrošināšanas bba, db. 1888. g., pr. Melbārdis Jānis, dz. Mellītēs; 4) Piens. sba, db. 1927. g., pr. Miķelsons Mārtiņš, dz. Kalna-Salmiņos, tlr. More 30.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenesu. c.: —

1905. g. notikumi: nodedzinātas Mores, Akenstakas un Kārlužu mž. pilis; nošauti daudzi revolūcionāri un notikuši plaši aresti.

Pasaules kara notikumi: notikušas pēdējās kaujas starp latviešu strēlniekiem un vācu spēkiem pie Peļņu mājām.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Gutmanis Marģers-Georgs, ūniversitātes mācības spēks, * 1885. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Mores mž. c. izmanto jaunsaimnieki; Akenstakas mž. c. izm. jauns.; Kartužu mž. c. un spirta dedzinātava piešķirts bijušam īpašniekam; Eglaines mž. c. izmanto jaunsaimn.

4. **Dabas jaukumi.** Mores mž.: upes grava ar dzirnavām, gravas stāvām kraujām, kuras apaugušas ar lapu kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

33. Nītaures pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nītaures pg.; vāciski Nitau; krieviski Nitauskaja.

Pagasta robeža: z. — Līgatnes un Drabešu (Cēsu apr.) pg., r. — Ķēču pg., d. — Zaubes pg., v. — Mores pg.

Platība — 112 kv. klm.

Pagasta robežās atrodas b. a. v. Nītaure.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1405, no tiem vīr. 647, siev. 758.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 80 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa zc. un dzc. — 30 klm., vienīgi pa zc. — 27 klm.; tv. dzc. stc. Līgatne — 18 klm. tv. aut. piest. Nītaure, pie pg. n.

Pg. n. atrodas pie Nītaures-Zaubes ceļa.

Pasta adrese: c. Nītauri.

Upes: Mergupe, Līgatne, Zaube.

Ezeri: Asaru — 0,8 klm.; Domeru — apm. 0,4 kv. klm.; Maliņu — apm. 0,4 kv. klm.

Kalni: Vasu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Nītaures mžn. Peilēnu, Budu un Medņu — 2100 ha.

Lielākie purvi: Meļļu purvs — 3 kv. klm., Lagātas purvs — 3 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. I iec.; tiesu izp.

Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Lazdiņš Jānis, dz. Lejas-Slakteros, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Gailītis Fricis, dz. Krigaļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 3; pg. tiesas prs. Gailītis Fricis, dz. Krīgaļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 3. Pg. darbvedis Mikus Roberts, dz. pg. n., tlr. Nītaure 7; plc. kārtībnieks Gabliks Bernhards, dz. Sauleskalnā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 16.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 0,8 klm. no pg. n., prz. Spalviņš Jānis, dz. Jaunā skolā, 0,8 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 17.

Bibliotēkas: Nītaures patērētāju bbas, pg. n., 920 sēj., prz. Spalviņš Milda, dz. pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Meņģelis Hermanis, dz. Kļavkalnos, 0,7 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 42; vecmāte — Siliņš Paulīne, dz. Ķikutos, 1,5 klm. no pg. n.; ārste zobu slimībām — Andermanis Elza, Ķikutos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 54; aptieka — īp. Daselis Artūrs, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 29.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts — Meisters Nikolajs, Strautiņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 10.

5. **Satiksme.** Rīga-Kaive un Rīga-Zaube aut. līnijas.

Nītaure — P. t. k. N., Liepas mājā, 0,7 klm. no pg. n., prz. Landsmanis Kārlis, tlr. Nītaure 98; Lakši — P. tf. n. Ab. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Marta; Kļāvinēni — P. n. Ab., Kalna-Plausēļos, 4 klm. no pg. n., prz. Damroze Jānis, tlr. Nītaure 30; Ceļastūri — P. n. Ab., 9 klm. no pg. n., prz. Kalnciems Dāvis, dz. Stūrītī, tlr. Slāņi 11; Asarkrogs — P .n. Ab., 9 klm. no pg. n., prz. Kleķeris Anna, dz. Salainēs.

6. **Pārējās iestādes.** Rīgas apr. V iec. miertiesnesis Strēlerts Teodors, aptiekas mājā, tlr. Nītaure 24; Nītaures vmžz. Gosts Ādolfs, vmžn. 1 klm. no pg. n., tlr. Nītaure 6; Nītaures II iec. mžz. Cepurītis Evalds, Lakšos, 6 klm. no pg. n., tlr. Lakši 11.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 230, saimniecību — 287. Aramzeme 2378,96 ha (21,63% n. z. kpl.), pļavas 1858,49 ha (16,90%), ganības 2234,09 ha (20,32%), meži 2945,31 ha (26,78%), purvi 1114,87 ha (10,14%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, retāk stirnas; upēs un ezeros: foreles, līdakas, asari, raudas, līņi, brekši, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tirgotava Nītaurē, 0,3 klm. no pg. n., īp. Patērēt. bba, tlr. Nītaure 14; 2) I šķ. traktieris Lielā krogū, 0,3 klm. no pg. n., īp. pg. sabiedr., tlr. Nītaure 1; 3) Dzirnavas Nītaurē, 1 klm. no pg. n., īp. Vimba Jānis, tlr. Nītaure 8; 4) Dzirnavas Ķauķu gravā, 11 klm. no pg. n., īp. Rīteris Miķelis; 5) Pienotava Nītaurē, 1 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sabiedr., tlr. Nītaure 39.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Nītaures ev.-lut. baznīca Nītaurē, 0,8 klm. no pg. n., vikārmācītājs Nesaule Pēteris, dz. Ķesterejā, 1,5 klm. no pg. n.; 2) Nītaures pareizticīgo baznīca Nītaurē, 0,5 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Ansons Jānis, dz. Jauntīlēnos, tlr. Nītaure 25; 2) Savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Ziemelis Jānis, dz. Pļaviņās, tlr. Nītaure 41; 3) Krājaizdevu sba, db. 1903. g., pr. Gabliks Mārcis, dz. Kalnapurnavās, tlr. Slāņi 8; 4) Piens. sba, db. 1925. g., pr. Ansons Jānis, dz. Jauntīlēnos, tlr. Nītaure 25.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Pilskalns", saukts arī „Vaļņa kalns", pie mācītājmuižas, Mergupes labajā krastā, lielceļa malā; b) Nītaures ev.-lut. baznīcā glabājas divas vēsturiskas katafalka segas un trauki ar uzrakstiem.

1905. g. notikumi: nogalināts mācītājs, nodedzināta pils; soda ekspedīcija nošāvusi 5 personas, vairākas sodītas ar cietumu un miesas sodiem, nodedzinot mājas.

Pasaules kara notikumi: saspridzināta baznīca, 20 mājas pilnīgi nodedzinātas, krievu atkāpjošās armijas pēdējās kaujās.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Salnais Milda, sieviešu kustības darbiniece, * 1886. g., Nītaures Lejas-Saveļās; Lasmanis Fricis, dārzkopis, sabiedrisks darbinieks, * 1862. g.; Vecozols Jūlijs, rakstnieks, * 1884. g.; Zālīts Jānis, komponists, * 1884. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Nītaures mž. c., 0,5 klm. no pg. n., pils drupas piešķirtas pag. sabiedr.; Lakšu mž. c., 6 klm. no pg. n., pils izbūvēta mežziņa vajadzībām un ierīkota pasta nodaļa.

4. **Dabas jaukumi.** Nītaure ar Mergupes gravu un bij. muižas pils parks; Līgatnes upes gravas pie Būdas, Purnavu un Ķauķu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

34. Ogresgala pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ogresgala pg.

Pagasta robeža: d.-v. — Tomes pg.; v. — Ogres pls., z. — Ikšķiles pg., z.-r. — Suntažu pg., r. — Rembates pg.

Platība — 92,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1435, no tiem vīr. 694, siev. 741.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 48 klm., pa zc. — 55 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Ciemupe — 5 klm.

Pg. n. atrodas pie Ogres-Rembates II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Ogresgalu.

Upes: Daugava, Ogre, Ķilupe, Ranka.

Ezeri: Tulku ezers, Vārnas dzirnavu ezers.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rembates vmžn. meži — 2140 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Prauliņš Jānis, dz. Jauntulkos, 7 klm. no pg. n., tlr. Ogresgals 12; pg. pdm. prs. Alksnis Kārlis, dz. 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., tlr. Ogresgals 7; pg. tiesas prs. Meija Andrejs, dz. Lielpečos, 4 klm. no pg. n., tlr. Ogresgals 3. Pg. darbvedis Plaviņš Andrejs, dz. Jocīšos, 4 klm. no pg. n., tlr. Ogresgals 8; plc. kārtībnieks Vītols Andrejs, dz. Vill-Ciemupē, 5 klm. no pg. n., tlr. Ogre 34.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Alksnis Kārlis, dz. sk., 2 klm. no pg. n., tlr. Ogresgals 7; Ķēķa I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Vītums Erna, dz. sk., tlr. Ogresgals 28.

Bibliotēkas: Lejas-Ogres lauksaimn. bbas „Ausēklis", 856 sēj., prz. Birkmanis Andrejs, dz. Ausēkļos.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Lielvārdes rajonā, vet. ārsts Vītols N., dz. Lielvārdē, tlr. Lielvārde 46.

5. **Satiksme.** Rīgas-Daugavpils dzc. līnija.

Ogresgals — P. tf. n. Abc. T. p. C., Lādiņos, prz. Plaviņš Zelma.

6. **Pārējās iestādes.** Mžn. pie Ogres-Lauberes I šķ. ceļa, 11 klm. no Ogres stc., mžz. Rāudzeps Antons, tlr. Ogresgals 30.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 223, saimniecību — 275. Aramzeme 2679,07 ha (28,94% n. z. kpl.), pļavas 1491,88 ha (16,11%), ganības 1511,29 ha (16,32%), meži 2647,96 ha (28,60%), purvi 333,01 ha (3,60%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, vimbas, laši, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Zvaigznītēs, 2 klm. no pg. n., īp. Leitlands Ed., tlr. Ogresgals 26; 2) Pārtikas trg. Vārnas dzirnavās, 2 klm. no pg. n., īp. Jansons J., tlr. Ogresgals 29; 3) Dzirnavas pie Vārnām, 2 klm. no pg. n., īp. Jursons Kārlis; 4) Zāģētava Slokās, 1 klm. no pg. n., īp. Korsaks Līna, tlr. Ogresgals 33; 5) Zāģētava Lakrangās, 3 klm. no pg. n., īp. Niedra Jānis, tlr. Ogresgals 27; 6) Pienotava Ausēklī, 2 klm. no pg. n., īp. Piens. sba, tlr. Ogresgals 1.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.650,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lielvārdes ev.-lut. draudzē, mācītājs Gailītis Paulis, dz. Lielvārdē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1924. g., pr. Ādams Dāv., dz. Rutuļos, tlr. Ogresgals 34; 2) Piens. sba, db. 1922. g., pr. Rozīte Jānis, dz. Ingužtulkos; 3) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Bankovičs Jānis, dz. Jaunutelēs, tlr. Ogresgals 23.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Zilais kalns" — Kangarkalnu kauprē, 1 klm. ziemeļos Ogres stacijai, Tīnūžu lielceļa malā; b) pilsk. „Ķentes kalns", saukts arī „Vecā Rīga", Bērziņu m. zemē, 3 klm. dienv.-austrumos Ogres stacijai; tuvākās m. Pūces; c) „Pilskalns" pie Tulku mājām Ogres krastā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 7 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies kaujas līnijā, nopostītas visas ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Kuga Jānis, prof., dz. 1889. g., Puriņos.

3. **Bijušo muižu centri.** Vārmas mž. c., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Ogres upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

35. Olaines pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Olaines pg.; vāciski Olai; krieviski Olaiskaja.

Pagasta robeža: z. — Mārupes pg., d. — Pēternieku pg., v. — Babītes pg., r. — Katlakalna pg.

Platība — 154 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1035, no tiem vīr. 509, siev. 526.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. vai pa zc. ar aut. — 17,5 klm.; apr. un tv. pls. Rīga; tv. dzc. stc. Olaine — 3 klm.; tv. aut. pstn. Olaine, pie pg. n.

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Jelgavas šosejas.

Pasta adrese: c. Olaini.

Upes: Misa, Olainīte.

Ezeri: Stūrīšu — 20 ha, Vintapu I — 0,3 ha, Vintapu II — 0,3 ha, Grenes — 0,3 ha, Mūrkalnu — 1,0 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rīgas pls. meži ap 4000 ha.

Lielākie purvi: Tīreļpurvs — 915 ha, daļa Mēdema purva.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Baumanis Juris, dz. Andrej-Baudās, 2 klm. no pg. n., tlr. Olaine 29; pg. pdm. prs. Grošinskis Jānis, dz. Pētriņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Baloži 4; pg. tiesas prs. Miķelsons Indriķis, dz. Lielauskājos, 11 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Valdmanis Žanis, dz. pg. n., tlr. Olaine 6; vc. plc. kārtībnieks Erdmanis Ludvigs, dz. Jauncaunēs, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Olaine 4.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. 0,5 klm. no pg. n., prz. Čipa Artūrs, dz. sk.; Plakaņciema I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Eichvalds Herta, tlr. Plakaņciems 4.

Bibliotēkas: Lauksaimniecības bbas bibliotēka, 6 kl. pamatsk., 520 sēj., prz. Celiņš Gustavs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona vecmāte — Lūcis Vera, dz. Lūčos, tlr. Olaine 25; Olaines aptieka Dreimaņos, tlr. Olaine 30; turpat ambulance.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts V. Kroenbergs, dz. Rīgā, Cēsu - 11, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīgas-Jelgavas dzc. un aut. līnijas.

Olaine — P. t. k. N., Hartmaņos, 4 klm. no pg. n., prz. Spuris Ernests; Baloži — P. n. s. y. A. I. N., Baložu dzc. stc., 6 klm. no pg. n., prz. Vītols V.; Plakanciems — P. tf. n. Ab. T. C., Ziemeļos, 11 klm. no pg. n., prz. Alps Mārtiņš; Baloži — Tf. n. T. C., Olaines mežniecībā, 6 klm. no pg. n., prz. Freibergs Eduards.

6. **Pārējās iestādes.** Rīgas pls. Olaines mžn., apm. 2 klm. no Baložu stc., mžzn. Freibergs Eduards.

Baloži — dzc. stc., pr. Vītols Voldemārs; Olaine — dzc. stc., pr. Strupkājs Roberts.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 190, saimniecību — 191. Aramzeme 702,14 ha (4,55% n. z. kpl.), plavas 2829,28 ha (18,33%), ganības 1105,97 ha (7,16%), meži 4368,54 ha (28,30%), purvi 5892,60 ha (38,17%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, asari, alanti.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Bullīšos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Gerke Jūlija; 2) Pārtikas trg. Kausos, 3 klm. no pg. n., īp. Kauss Alīde, tlr. Olaine 1; 3) Pārtikas trg. Ziemeļos, 1 klm. no pg. n., īp. Alps Otīlija, tlr. Plakanciema sar. punkts; 4) Pārtikas trg. Dūjās, 5 klm. no pg. n., īp. Traniņš Hermīne; 5) Pārtikas trg. Rudzīšos, 3 klm. no pg. n., īp. Malmbergs Alfrēds; 6) Dzirnavas un koku zāģētava Jēkabos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Piebalgs Jēkabs, tlr. Olaine 28; 7) Pārtikas trg. Puriņos, 5 klm. no pg. n., īp. Puriņš Pēteris; 8) Pārtikas trg. Maz-Plavniekos, 0,05 klm. no pg. n., īp. Plavnieks Jūlijs; 9) Pārtikas trg. Lejniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Vītoliņš Vilis; 10) Pārtikas trg. Ritenberģos, 3 klm. no pg. n., īp. Dravnieks Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.067,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Elīzabetes ev.-lut. baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Rozenieks Voldemārs, dz. Katlakalna mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Pētersons Mārtiņš, dz. Lubaušos, tlr. Baloži 2; 2) Stavstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Bulderbergs Mārtiņš, dz. Birzniekos; 3) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Grošinskis Jānis, dz. Petriņos, tlr. Baloži 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: pg. divi gadi atradies frontes līnijā, kamdēļ galīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri:** Olaines un Pasta mž., ēkas nopostītas, tagad jaunsaimniecības.

4. **Dabas jaukumi.** Nav.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

36. Pabažu pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pabažu pg.; vāciski Pabbasch; krieviski Pabbažskaja.

Pagasta robeža: z.-v. — Bīriņu un Vidrižu pg., d.-r. — Sējas pg., d.-v. — Rīgas jūras līcis.

Platība — 140 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Katriņbāde.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1358, no tiem vīr. 678, siev. 680.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 73 klm., pa zc. — 68 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Limbaži, pa dzc. 30 klm., pa zc. 36 klm.; tv. dzc. stc. Pabaži — 14 klm.

Pg. n. atrodas pie Pēterupes-Pabažu ceļa.

Pasta adrese: c. Pabažiem.

Upes: Pēterupe, Inčupe.

Ezeri: Pabažu — apm. 100 ha; Līlastes — 502 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 2760 ha.

Lielākie purvi: Dzelves purvs — 451 ha, Veckalniņu — 477 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Jurka Jānis, dz. Jurkās, 3 klm. no pg. n., tlr. Pabaži 11; pg. pdm. prs. Muižuls Sīmanis, dz. Buķos, 14 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Reisons E., dz. Brakšās, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Pabaži 8. Pg. darbvedis Ozoliņš Artūrs, dz. pg. n., tlr. Pabažu sar. p.; vc. plc. kārtībnieks Upīte Eduards, dz. Vecmuižniekos, 6 klm. no pg. n., tlr. Pabaži 25.

2. **Izglītība.** Skolas: Pēterupes 6 kl. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Cīrulis Olga, dz. sk., tlr. Pēterupe 16; I pk. pamatsk. Pabažu mž. c., 0,25 klm. no pg. n., prz. Tidriķis Anna, tlr. Pabaži 18.

Bibliotēkas: Pabažu kultūras bbas, Jaunzemniekos, 500 sēj., prz. Jurka Jānis, tlr. Pabaži 11.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Lipa Kristīne, pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bīriņu rajonā, vet. ārsts A. Antons, dz. Bīriņos, tlr. Bīriņi 39.

5. **Satiksme.** Rīgas-Limbažu dzc. līnija.

Pabaži — P. Tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Ozoliņš Artūrs, dz. pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 241, saimniecību — 259. Aramzeme 1431,74 ha (12,07% n. z. kpl.), pļavas 1148,69 ha (9,68%), ganības 1568,75 ha (13,23%), meži 4482,33 ha (37,79%), purvi 2780,80 ha (23,45%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, caunes, vāveres, seski, āpši; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, zuši, plauži, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Vēzī, 1 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Mārtiņš, tlr. Pabaži 1; 2) Pārtikas preču trg. Ezergailī, 0,2 klm. no pg. n., īp. Dukāts Kārlis, tlr. Pabaži 20; 3) Pārtikas preču trg. Dālderī, 14 klm. no pg. n., īp. Dālders Jūlijs, tlr. Pēterupe 9; 4) Pārtikas preču trg. Lācī, 15 klm. no pg. n., īp. Lācis Rūdolfs, tlr. Pēterupe 17; 5) Pārtikas preču trg. Incī, 14,5 klm. no pg. n., īp. Incis Mārtiņš, tlr. Pēterupe 14; 6) I šķ. traktieris Bangās, 16 klm. no pg. n., īp. Iesalnieks Pēt., tlr. Pēterupe 15; 7) Pabažu vēja dzirnavas, 0,1 klm. no pg. n., īp. Briedis Fricis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Krimuldas draudzē, mācītāja pal. Baumanis Jānis, dz. Krimuldas mācītāja muižā, pst. c. Raganu, tlr. Ragana 34.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras veicināšanas bba, db. 1920. g., pr. Reisons Ed., dz. Brakšēs, tlr. Pabaži 8; 2) Mednieku bba, db. 1928. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Kažokos, tlr. Pabaži 19; 3) Savstarpējā apdrošināšanas bba, db. 1920. g., pr. Zālīte Reinh., dz. Pastaros; 4) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1934. g., pr. Āboliņš Mārtiņš, dz. Vēzī, tlr. Pabaži 1.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: pg. atradās frontes līnijā, kamdēļ pa lielākai daļai izpostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Pabažu mž. c., 0,25 klm. no pg. n., ēkās I pk. pamatsk.

4. **Dabas jaukumi.** Katriņbādē skaista atpūtas vieta, pie jūras; Pēterupes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Pēterupes 6 kl. pamatsk.

37. Plāteres pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Plāteres pg.; vāciski Weisensee; krieviski Platerskaja.

Pagasta robeža: v. — Ķeipenes pg., z.-v. — Kastrānes, z. — Zaubes, z.-r. — Taurupes, d.-r. — Menģeles, d.-v. — Madlienas.

Platība — 72 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 928, no tiem vīr. 421, siev. 507.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 102 klm., pa zc. ar aut. — 84 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 34 klm.; tv. dzc. stc. Skrīveri — 30 klm.; tv. aut. pstn. Plātere — 2 klm.

Pg. n. pie Plaužu-Grikīšu II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Plāteri.

Upes: Ogre, M. Jugla, Abzīte.

Ezeri: Plaužu — ap 1,5 kv. klm.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Plāteres — ap 7 kv. klm., Reiķu sils — ap 4 kv. klm.

Lielākie purvi: Vidsalas — ap 1 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Ozoliņš Voldemārs, dz. Jauncaunēs, 3 klm. no pg. n., tlr. Plātere 33; pg. pdm. prs. Ozoliņš Reinholds, dz. Dzegūzēs, 5,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Sarkans Kārlis, dz. Lejaslācīšos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Avotiņš Bernards, dz. pg. n., tlr. Plātere 13; vc. plc. kārtībnieks Zilbereizens Jānis, dz. Jaunkalniņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Plātere 34.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., pg. n., prz. Sirmacis Gotards, dz. sk., tlr. Plātere 15.

Bibliotēka: Kultūras bbas „Austrums", pg. n., 720 sēj., prz. Avotiņš Alīse, dz. pg. n., tlr. Plātere 13.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Glāzers Kristīne, dz. Jaunčakaros, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madlienas rajonā, vet. ārsts Šmidts V., dz. Madlienā, tlr. Madliena 20.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ērgļu un Rīgas-Meņģeles aut. līnijas.

Plātere — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Avotiņš Bernards, dz. pg. n., tlr. Plātere 13.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 164, saimniecību — 182. Aramzeme 1970,85 ha (29,27% n. z. kpl.), pļavas 1092,32 ha (16,21%), ganības 865,62 ha (12,85%), meži 2211,00 ha (32,83%), purvi 327,67 ha (4,87%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, āpši, caunas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: brekši, līdakas, raudas, ruduļi, līņi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. pienotavā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Goldbergs Pēteris; 2) Krejošanas punkts Ezerplaužos, īp. Aderkašu piens. sba „Ogre"; 3) Krejošanas punkts Pienotavā, īp. Ķeipenes piens. sba; 4) Krējošanas punkts Sucēs, īp. Ķeipenes piensaimn. sba; 5) Ūdens dzirnavas Sauskājās, 8 klm. no pg. n., īp. Upītis Roberts un Ieva, tlr. Jaunķeipene 41.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.606,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Madlineas-Meņģeļu draudzē, mācītājs Kugrens Jēkabs, dz. Madlienā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras bba „Austrums", db. 1907. g., pr. Stepans Arvīds, dz. Ogreskalnā, tlr. Plātere 10; 2) Latvijas vanagu bba, db. 1926. g., pr. Krēģeris Kārlis, dz. Putriņās, tlr. Madliena 12; 3) Krājaizdevu sba, db. 1910. g., pr. Eleksis Andrejs, dz. Lukstiņos, tlr. Taurupe 20; 4) Savstarpējā apdrošināšanas sba, db. 1880. g., pr. Krēgers Kārlis, dz. Putriņās, tlr. Madliena 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Pilskalns" — 0,5 klm. rietumos Plāteres muižai, 2 klm. ziem.-austrumos Vecķeipenes muižai; uz pilskalna viltus pilsdrupas, ko licis celt Plāteres lielkungs, jo patiesībā nekāda bruņinieku pils te nav stāvējusi.

1905. g. notikumi: nodedzinātas Laksteres un Plāteres mž. dzīvojamās ēkas; soda ekspedīcija nodedzinājusi Vecčakaru mājas pavisam, bet Suces un Čaules mājās dažas ēkas.

Pasaules kara notikumi: 1917. g. augustā krievu un vācu karaspēku sadursmes.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Kažociņš Kārlis, komponists un diriģents, * 1885. g., † turpat; Benjāmiņš Jānis, žurnālists, * 1892. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Divi mž. c. — Plāteres un Lakstenes, sadalīti jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Plāteres pilskalns, piemineklu valdes aizsardzībā.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

38. Pļaviņu pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Stukmaņu pg.; vāciski Stockmanshof; krieviski Štokmanskaja.

Pagasta robeža: z. — Bebru, Odzienas un Vietalvas pg., d. — Sēlpils un Seces pg., v. — Kokneses pg., r. — Aiviekstes pg., Pļaviņu un Gostiņu pilsētas.

Platība — 110 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1695, no tiem vīr. 789, siev. 906.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 112 klm., pa zc. — 116 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Pļaviņas, pa zc. — 8 klm.; tv. dzc. stc. Pļaviņas — 8 klm.

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Daugavpils ceļa.

Pasta adrese: c. Pļaviņām.

Upes: Daugava, Mailupīte, Lokstene, Piešupīte, Rīterupīte, Odzes upe, Pērse un Pelasta.

Ezeri: —

Kalni: Avotiņu, Bormaņu, Depšu, Rīteru un Kāļu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Vilkumežs — 2985 ha.

Lielākie purvi: Gnēvu — 300 ha, Siena — 100 ha, Medņu — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Ķeitāns Pēteris,

Skrīveŗu-Madlienas-Pļaviņu rajons.

dz. Lejas-Punčos, 8 klm. no pg. n., tlr. Rīteri 24; pg. pdm. prs. Bērziņš Artūrs, dz. Grāvniekos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kalniņš Andrejs, dz. Sedliniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Rīteri 30. Pg. darbvedis Bērziņš Andrejs, dz. pg. n., tlr. Pļaviņas 10; plc. kārtībnieks Siliņš Jānis, dz. Lokstiņās, 5 klm. no pg. n., tlr. Pļaviņas 68.

2. **Izglītība.** Skolas: Klintaines 6 kl. pamatsk., pg. n., prz. Skudra Jēkabs, dz. sk.

Bibliotēkas: Stukmaņu kultūras bbas, pamatsk., prz. Spruksts Jūlijs, dz. Klintainē.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts — Skroderis Alfrēds, Gundaros, 9 klm. no pg. n., tlr. Pļaviņas 50; veterinārfeldšers — Medēns Jānis, Kampēnos, 12 klm. no pg. n.,

5. **Satiksme.** Rīga-Daugavpils dzc. līnija.

Stukmaņi — P. n. Abc., pg. n., prz. Bērziņš Andrejs, tlr. Pļaviņas 10; Rīteri — P. tf. n. Abc. T. p. C., Rīteros, 6 klm. no pg. n., prz. Dumpis Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** Kokneses vmžn. II iec. mžzn. Ģērmanis Dāvis, dz. bij. Stukmaņu mž., tlr. Pļaviņas 16.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 355, saimniecību — 354. Aŗamzeme 2368,85 ha (24,24% n. z. kpl.), pļavas 1645,14 ha (16,83%), ganības 1133,50 ha (11,60%), meži 3611,10 ha (36,95%), purvi 370,61 ha (3,79%).

Mežos sastopami: brieži, vilki, lapsas, caunas, stirnas, zaķi, seski, sermuļi u. c.; upēs un ezeros: laši, nēģi, zuši, līdakas, asari, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Būdaskalnos, 0,25 klm. no pg. n., Sokolovskis Ernests; 2) Dažādu pr. trg. Rīterī, 6 klm. no pg. n., īp. Nadziņš Made; 3) Dažādu preču trg. Rīterī, 6 klm. no pg. n., īp. Stefans Marija; 4) Zāģētava Stirnās, 10 klm. no pg. n., īp. Spuldzenieks Jānis; 5) Zāģētava un koku apstrādāšanas ietaise Strautiņos, 6 klm. no pg. n., īp. Niedra Kārlis, tlr. Pļaviņas 37; 6) Pienotava Rīterī, 6 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mācītājs Rozenbergs Paulis, Kokneses mācītāja muižā, tlr. Koknese 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras bba, db. 1884. g., pr. Mežvēvers Kārlis, dz. R. Jaunzemjos, tlr. Rīteri 16; 2) Savstarp. ugunsapdrošināšanas bba, db. 1884. g., pr. Leitis Pāvils, dz. Selišakās; 3) Lopkopības pārraudzības bba „Spēks", db. 1931. g., pr. Kārklis Tālivalds, dz. Krišķalnī, tlr. Pļaviņas 87; 4) Pārraudzības bba, pr. Lasis Jānis, dz. Mūrniekos, tlr. Rīteri 13; 5) Piensaimnieku sba, db. 1924. g., pr. Bērziņš Artūrs, dz. Grāviniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Oliņkalns" — 1 klm. dien-

vidos Stukmaņu muižai, 5 klm. no Pļaviņu pilsētas, Daugavas labajā krastā, pretim Sēlpils pilsdrupām, starp Dūņuleju un Oliņu mājām; apkārtnē daudz senkapu; b) „Pilskalns", saukts arī „Jersika", īstā nosaukumā „Vecpils", 2 klm. augšpus „Oliņkalnam", Daugavas labajā krastā, starp Daugavu un Lokstiņas upīti; c) pilsk. „Avotiņkalns" — pie Avotiņu mājām, Daugavas labajā krastā, 2 klm. augšpus Staburagam; d) līdzenie ģindeņu kapu lauki pie Kalniņu mājām; e) senlaiku robežakmens — Kokneses virsmežniecības Stukmaņu iecirkņa 7 kvartālā, „Lejas Silā".

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 2 zemnieku mājas, nošāvusi 6, bet pakārusi 1 iedzīvotāju.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, kamdēļ gandrīz visu saimniecību ēkas nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Štrāls Aleksandrs, gleznotājs, * 1879. g., Bebrulejās; Štrāls Kārlis, dzejnieks un rakstnieks, * 1880. g., Bebrulejās.

3. **Bijušo muižu centri.** Stukmaņu mž. c., 3 klm. no pg. n., pils kara laikā nodedzināta; uz drupām atjaunots Kultūras biedrības nams; viena ēka piešķirta mežniecībai, pārējās — jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi.** Daugavas krasti ar Oliņkalnu, Avotiņkalnu (izcilus skaista vieta uz Daugavas labā krasta, iepretim Staburagam), Rīteru un Lokstenes gravas.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** a) Zvejniekos, Daugavas krastā, pretim Staburagam, prz. J. Andersons, tlr. Rītere 10, pasts c. Rīteri; b) Krustlejās, Daugavas krastā, prz. H. Skudra, tlr. Slavieši 11, Pļaviņas 6 klm.; c) Lejassturtos, prz. P. Balodis, tlr. Pļaviņas 43, Pļaviņas 1 klm.; d) Robežniekos, Daugavas krastā, prz. A. Nedēļa, tlr. Rīga 27631, Pļaviņas 5 klm.

39. Rembates pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rembates pg.; vāciski Ringmundshof; krieviski Rembatskaja.

Pagasta robeža: r. — Lēdmanes un Lielvārdes pg., d. — Lielvārdes pg., v. — Ogresgala pg., z. — Kastrānes, Suntažu un Lauberes pg.

Platība — 82,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1682, no tiem vīr. 795, siev. 887.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 61 klm., pa zc. — 64 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa dzc. — 34 klm., pa zc. — 23,5 klm.; tv. dzc. stc. Lielvārde un Ķegums — 9,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Lielvārdes-Glāžšķūņa ceļa.

Pasta adrese: c. Rēšām.

Upes: Daugava, Ogre.

Ezeri: —

Kalni: Ķeguma un Rumbas kalns.

Lielākie mežu masīvi: Pilskalna mežs — 370 ha, Katlapes sils — 260 ha.

Lielākie purvi: Vilku purvs — 110 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Purgailis Voldemārs, dz. Būžās, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Bērziņš Jānis, dz. Bundiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Lielvārde 62; pg. tiesas prs. Bērziņš Jānis, dz. Bundiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Lielvārde 62. Pg. darbvedis Vītoliņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Rēžas 1; vc. plc. kārtībnieks Āboltiņš Artūrs, dz. pg. n., tlr. Rēžas 30.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Grīnbergs Alvīne, dz. sk.

Bibliotēkas: Jaunatnes savienības, pamatskolā, prz. Lasmanis Jānis, dz. Žagaros.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Polis-Grikītis V., Rēšās, tlr. Rēšas 1.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Lielvārdes rajonā, vet. ārsts Vītols N., dz. Lielvārdē, tlr. Lielvārde 46; veterinārfeldšers Puriņš J., dz. Vilciņos, tlr. Rēžas 28.

5. **Satiksme.** Rīgas-Daugavpils dzc. līnija.

Rēšas — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Muskārs Elvīra, dz. pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** Lielvārde — dzc. stc., pr. Zauls Alfrēds; Ķegums — dzc. stc.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 567, saimniecību — 482. Aramzeme 3529,79 ha (41,62% n. z. kpl.), pļavas 1499,60 ha (17,68%), ganības 1737,16 ha (20,48%), meži 921,30 ha (10,86%), purvi 369,37 ha (4,35%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: parastās zivis; vēžu nav.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. pg. n., īp. Nolle Andrejs; 2) Dažādu preču trg. Glāžšķūnī, 3 klm. no pg. n., īp. Putniņš Jānis, tlr. Rēžas 7; 3) Dažādu preču trg. Ķegumā, 10 klm. no pg. n., Zemīts Mārtiņš, tlr. Ķegums 10; 4) Dzirnavas Straumēs, 5 klm. no pg. n., īp. Briedis Augusts, tlr. Rēžas 17; 5) Koppienotava Glāžšķūnī, 3 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.431,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lielvārdes draudzē, mācītājs Gailītis Paulis, dz. Lielvārdē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1920. g., pr. Bērziņš Mārtiņš, dz. Vecupītēs, tlr. Rēžas 13; 2) Latvijas Jaunatnes savienības bba, db. 1920. g., pr. Lasmanis Jānis, dz. Žagaros; 3) Latvijas jaunatnes bbas Rembates nod., db. 1932. g., pr. Vītoliņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Rēžas 1; 4) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Cālīts Kārlis, dz. Rīgā, Tērbatas - 14, tlr. 33313.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: nav.

1905. g. notikumi: pie Kārļu kroga bruņota sadursme starp revolūcionāriem un soda ekspedīciju; 16 nošauti un 1 siev. mirusi no spīdzināšanas.

Pasaules kara notikumi: Pg. atradies frontes līnijā, kamdēļ gandrīz galīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Ķeguma mž. c., 10 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas bij. īpašniekam Rautenfeldam; zeme sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Ķeguma kalnājs, Ķeguma krāce (Daugavā).

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Engelātos, Ogres krastā, prz. R. Lukss, tlr. Rēžas 5, Ķeguma stc. 8 klm., Ogres pls. 14 klm.

40. Ropažu pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ropažu pg.; vāciski Rodenpois; krieviski Rodenpoiskaja.

Pagasta robeža: z. — Ādažu, Inčukalna un Allažu pg.; r. — Sidgundas un Suntažu pg.; d. — Ikšķiles pg., v. — Stopiņu pg.

Platība — 340 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2639, no tiem vīr. 1273, siev. 1366.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. — 34 klm., bez aut. — 38 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa zc. — 25 klm.; tv. dzc. stc. Vangaži — 16 klm.; tv. aut. pstn. Vāvere — 8 klm.

Pg. n. atrodas pie Ropažu-Sidgundas ceļa.

Pasta adrese: c. Ropažiem.

Upes: L. un M. Jugla, Tumšupe, Krievupe.

Ezeri: Asarīšu — 5,8 ha, Melnais — 5,5 ha, Sēres — 5 ha, Melnezers — 4,5 ha.

Kalni: L. Kangari, Bajāru.

Lielākie mežu masīvi: Kīvuļu — 6251 ha, Ropažu — 5548 ha, Zaķu — 5380 ha, Kangaru — 2152 ha.

Lielākie purvi: Kangaru — 640 ha, Zālītes — 320 ha, Bērnu — 184 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Lūsis Mārtiņš, dz. Pļavmalās, 3 klm. no pg. n., tlr. Ropaži 5; pg. pdm. prs. Miķelsons Eduards, dz. Skudrās, 2 klm. no pg. n., tlr. Ropaži 25; pg. tiesas prs. Kalniņš Jānis, dz. Krampos, 4 klm. no pg. n. ,tlr. Ropaži 22. Pg. darbvedis Krieviņš Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Ropaži 35; vc. plc. kārtībnieks Bertrands Artūrs, dz. policijas n., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Ropaži 2.

2. **Izglītība.** Skolas: II pk. pamatsk. Ropažu muižā, 0,25 klm. no pg. n., prz. Bergs Aleksandrs, dz. sk., tlr. Ropaži 3; Kāķciema I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Eģītis Andrējs, dz. sk., tlr. Kāķciema sar. v.; Enzelīna I pk. pamatsk., 6,5 klm. no pg. n., prz. Bergs Emma, dz. sk., tlr. Ropaži 27; Augšciema I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Pētersons Anna, dz. sk., tlr. Augšciems 4.

Bibliotēkas: Biedrības „Ropažu jaunatne", Mudriņos, 900 sēj., prz. Eglītis Andrejs, dz. Kāķciema sk.

3. **Veselības kopšana.** Ārste — Blaus Alīde, Ropažu mž., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Ropaži 10; vecmāte — Ozols Anlīze, Zemzaros, 1 klm. no pg. n., tlr. Ropaži 37; aptiekas: a) Krustiņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Pēteris, tlr. Ropaži 7, un b) Taučera n., 18 klm. no pg. n., īp. Freibergs Eduards, tlr. Garkalne 36.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts Kroenbergs V., dz. Rīgā, Cēsu - 11, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīga-Ērgļi un Rīga-Zaube-Kaive aut. līnijas.

Ropaži — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Krieviņš Ādolfs, tlr. Ropaži 35; Augšciems — P. tf. n. Ab. T. C., Linglaučos, 8 klm. no pg. n., prz. Jakobsons Andrejs; Zaķumuiža — P. tf. n. Ab. T. C., Juglas vmžn., 10 klm. no pg. n., prz. Jerve Emīlija; Kāķciems — P. tf. n. Ab. T. p. C., Kāķciema sk., 10 klm. no pg. n., prz. Eglītis Andrejs; Tumšupe — P. n. Ab., Enzelīna sk., 6 klm. no pg. n., prz. Bergs Aleksandrs, tlr. Ropaži 27; Vāvere — P. n. Abc., Vāverēs, 8 klm. no pg. n., prz. Nusbaums Herta, tlr. Kāķciems 40.

6. **Pārējās iestādes.** Juglas vmžn., Zaķu muižā, vmžz. Hartmanis Osvalds, tlr. Zaķumuiža 1. IV iec. mžz. Strazdiņš Arvēds, dz. Mežgaitās, tlr. Ropaži 1; Juglas vmžn. I Ulbrokas-Berģu iec. mžn. Smīzenēs, stc. Salaspils 10 klm.; mžz. Jermaks Antons, tlr. Zaķu muiža 3; Inčukalna vmžn. I iec. mžz. Ansons Artūrs, dz. Enzelīna muižā, tlr. Inčukalns 228.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 448, saimniecību — 477. Aramzeme 3740,20 ha (10,87%

n. z. kpl.), pļavas 3339,36 ha (9,70%), ganības 2820,49 ha (8,19%), meži 19.258,44 ha (55,95%), purvi 4111,01 ha (11,94%).

Mežos sastopami: stirnas, caunas, lapsas, āpši, ūdri, zaķi, cauri klejojoši vilki; upēs un ezeros: foreles, laši, līdakas, asari, raudas, luči, līņi, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Ropažu muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Pēteris, tlr. Ropaži 7; 2) Pārtikas trg. Ropažu muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba, tlr. Ropaži 19; 3) Pārtikas trg. Bumbieros, 8 klm. no pg. n., īp. Felkers Kārlis, tlr. Zaķu mž. 9; 4) Pārtikas trg. Palmēnos, 9 klm. no pg. n., īp. Lindbergs Jānis; 5) Dzirnavas un zāģētava Ropažu mž., 1 klm. no pg. n., īp. Sade Vilhelms, tlr. Ropaži 13; 6) Dzirnavas un zāģētava Bajāros, 7 klm. no pg. n., īp. Lukss Artūrs, tlr. Zaķu m. 17; 7) Dzirnavas un vilnas kāšana Skuķīšos, 10 klm. no pg. n., īp. Lackis Filips, tlr. Garkalne 4.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 32.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ropažu ev.-lut. baznīca, Ropažu muižā, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Rozentāls Jānis, dz. mācītāja muižā; 2) Ropažu pareizticīgo baznīca Enzelīna muižā, 6,5 klm. no pg. n., mācītājs Svemps Jānis, dz. Rīgā, M. Pils - 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1893. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Krampos, tlr. Ropaži 22; 2) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Pētersons Augusts, dz. Sēliešos, tlr. Augšciems 8; 3) Mašīnu kopliet. bba, pr. Andersons Mārtiņš, dz. Kāsuļos, tlr. Ropaži 24; 3) Jaunatnes bba, db. 1929. g., pr. Kalniņš Jānis (jun.), dz. Krampos, tlr. Ropaži 22; 5) Krājaizdevu sba, db. 1902. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Krampos, tlr. Ropaži 22.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns ar pils drupām uz L. Juglas labā krasta; uzkalniņu kapi pie Jaunmežplēpjiem, Caunēm un Kaķu mājām.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija, izklīdinot sapulci (pie pg. n.), nošāvusi 10 un ievainojusi vairākus pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: sakarā ar kara darbību, nopostīts pg. Augšciema novads.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Brīvzemnieks Fricis (Fr. Treulands), rakstnieks un tautas atmodas laikmeta darbinieks, † 1907. g.; Voits Oskars, Dr. med., sabiedrisks darbinieks un diplomāts, * 1866. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Ropažu mž. c., 0,5 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa un pg. pašvald.; Zaķu mž. c., 12 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa un Juglas vmžn.; Lielkauguru mž. c., 7 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi.** 1) Ropažu mž. c. ar parku uz L. Juglas krasta; 2) Zaķu mž. uz L. Juglas krasta, skaista mežu apkārtne; 3) Kangaru kalni — īpatnēji, saistās ar tautas teikām.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Birzkalnos, L. Juglas krastā, prz. Krūmiņš, tlr. Zaķumuiža 4; Ropažu stc. 11 klm., aut. Rīga-Ērgļi Zaķumuižas pietura 1 klm.

41. Salas pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Salas pg.; vāciski Holmhof; krieviski Salaskaja.

Pagasta robeža: z. — Slokas un Rīgas Jūrmalas pls., v. — Slokas pg., d. un r. — Babītes pg.

Platība — 60 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 728, no tiem vīr. 332, siev. 396.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 30 klm., pa zc. — 28 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Rīgas Jūrmala, pa zc. — 0,25 klm.; tv. dzc. stc. Asari I — 2,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Spuņuciema-Celtuves ceļa.

Pasta adrese: c. Sloku.

Upes: Lielupe, Spuņupe, Gāte.

Ezeri: Babītes.

Kalni: Spuņu, Lēģeru, Pilskalns, Baznīckalns.

Lielākie mežu masīvi: Gausā jūdze, Meža zars.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas prefektūras XIII iec.; miertiesas Rīgas apr. I iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Straupe Voldemārs, dz. Andrej-Straupēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Sala 22; pg. pdm. prs. Roms Miķelis, dz. Romjos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ķīsis Jēkabs, dz. Dārzniekos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Lācis Konstantīns, dz. pg. n., tlr. Sala 2; plc. kārtībnieks Balodis Ansis, dz. Valterī, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Melluži 118.

2. **Izglītība.** Skolas: 1 pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Vismanis Eižens, dz. sk., tlr. Sala 18.

Bibliotēkas: Salas bibliotēkas bbas, pamatsk., 870 sēj., prz. Vismanis Eižens.

3. **Veselības kopšana.** Ambulance pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts Kroenbergs V., dz. Rīgā, Cēsu - 11, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ventspils dzc. līnija.

Sala — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Lācis Konstantīns, pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** Priedaine — dzc. stc., pr. Ziemelis Richards.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 177, saimniecību — 159. Aramzeme 554,46 ha (10,61% n. z. kpl.), pļavas 997,24 ha (19,07%), ganības 484,02 ha (9,26%), meži 861,25 ha (16,47%), purvi 24,39 ha (0,47%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, seski, āpši, ūdri, vāveres; upēs un ezeros: zuši, līdakas, karūsas, līņi, runduļi, alanti, vimbas, plauži, vēdzeles, zandarti.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Priedainē, 10 klm. no pg. n., īp. Freidenfelds Alvīne.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sv. Jāņa ev.-lut. baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Teodors Pretorius, dz. Priedainē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1884. g., pr. Straupe Jānis, dz. Pēterstraupēs, tlr. Sala 7; 2) Bibliotēkas bba, db. 1921. g., pr. Straupe Arnolds, dz. Pēterstraupē, tlr. Sala 7; 3) Mednieku bba, db. 1492. g., pr. Spera Andrejs, dz. Sperās, tlr. Varkaļi 5; 4) Lopkopības pārraudzības bba, db. 1923. g., pr. Straupe Arnolds, dz. Pēterstraupē, tlr. Sala 7; 6) Labierīcības bba, db. 1932. g., pr. Vanags Pēteris, dz. Priedainē; 7) I lopkopības pārraudzības bba, db. 1933. g., pr. Šteinbachs Žanis, dz. Salas muižā, tlr. Sala 1; 8) Zvejniecības bba, db. 1919. g., pr. Spera Andrejs, dz. Sperās; 9) Zvejnieku sba „Strauts", db. 1922. g., pr. Kāpa Jēkabs, dz. Mežupeniekos, tlr. Sala 17.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns — neliels kalns Gausās jūdzes mežā, apaudzis ar priedēm; turpat Baznīckalns — arī apaudzis priedēm.

1905. g. notikumi: nav.

Pasaules kara notikumi: Pg. atradies frontes līnijā, kāpēc izpostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** —

4. **Dabas jaukumi.** Babītezers un Gāts; Krauja stūris — smilšu kalns, apaudzis priedēm; Spuņupes un Lielupes krasti; Lēģera kalns — Lielupes malā.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

42. Salaspils pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Salaspils pg.; vāciski Kirchholm; krieviski Salaspilskaja.

Pagasta robeža: z. — Stopiņu pg., v. — Katlakalna pg., d. — Daugmales pg., r. — Ikšķiles pg.

Platība — 67 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1091, no tiem vīr. 527, siev. 564.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. vai pa zc. — 22 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa dzc. — 16 klm.; pa zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Salaspils — 3 klm.

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Krustpils ceļa.

Pasta adrese: c. Salaspili.

Upes: Daugava, M.-Jugla, Rāgupe, Kulaine, Pikurga.

Ezeri: —

Kalni: Mūku kalns, Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Čuibes — 10 ha, Zariņu — 20 ha.

Lielākie purvi: Kūlaines — 20 ha, Zariņu — 35 ha, Šautuves — 80 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Jansons Augusts, dz. Dupās, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Miķelsons Andrējs, dz. Jaunķēzī, 4,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Siliņš Jūlijs, dz. Lakatos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Miezis Jānis, dz. pg. n., tlr. Salaspils 11; vc. plc. kārtībnieks Kažmers Harijs, dz. Vērmaņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Salaspils 22.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., pg. n., prz. Jürgensons Eduards, dz. sk., tlr. Salaspils 11.

Bibliotēkas: Salaspils pg. pamatsk., 581 sējums, prz. Jürgensons Eduards; Salaspils izglītības bbas, pamatsk., 111 sēj., prz. Lode Irma, dz. sk.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Zirdziņš, dz. pg. n., tlr. Salaspils 11; aptieka pie Salaspils dzc. stc.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts Kroenbergs V., dz. Rīgā, Cēsu - 11, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīgas-Daugavpils dzc. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** Salaspils — dzc. stc., pr. Grasmanis Vladimirs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 216, saimniecību — 215. Aramzeme 1123,68 ha (19,90% n. z. kpl)., pļavas 1123,12 ha (19,80%), ganības 876,77 ha (15,53%), meži 108,24 ha (1,92%), purvi 848,87 ha (15,03%).

Mežos sastopami: lapsas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: laši, zuši, nēģi, līdakas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Emlavās, 3 klm. no pg. n., īp. Osītis Kārlis; 2) Pārtikas trg. Rempos, 4 klm. no pg. n., īp. Funka Jānis; 3) Pārtikas trg. L. Mazūros, 2 klm. no pg. n., īp. Mazūrs Kristīne, tlr. Salaspils 34; 4) Pārtikas trg. Dzintaros, 2 klm. no pg. n., īp. Šults Jānis, tlr. Salaspils 55; 5) Pārtikas trg. Vējstūros, 6 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons A.; 6) Pārtikas trg. Bluķubzolos, 5 klm. no pg. n., īp. Ozols Jānis; 7) Kaļķu ceplis ar lauztuvi Lipšos, 2 klm. no pg. n., īp. Pētersons Jānis, tlr. Salaspils 21; 8) Kaļķu ceplis ar lauztuvi Jaunzemos, 2,2 klm. no pg. n., īp. Pētersona mantinieki, tlr. Salaspils 38; 9) Kaļķu ceplis ar lauztuvi Roģī, 2,5 klm. no pg. n., īp. Sinis Līze, tlr. Daugmale 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Salaspils ev.-lut. baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs Šēfers Viesturs, dz. Ogrē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ugunsapdrošināšanas bba, db. 1886. g., pr. Jansons Augusts, dz. Dupās; 2) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1911. g., pr. Sproģis Ed., tlr. Salaspils 46; 3) Lauksaimniecības bba, db. 1912. g., pr. Bērziņš Alberts, dz. Snudzēs; 4) Izglītības bba, db. 1923. g., pr. Valdmanis Art., dz. Prauļos, tlr. Salaspils 53; 5) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Jaunzems Otto, dz. ķesterātā, tlr. Salaspils 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) ap 1186. gadu celtās pils drupas Mārtiņsalā; b) turpat — ap 1186. gadu celtās baznīcas drupas; c) 1782. un 1795. g. kapakmeņi Sēmuļu māju zemē; d) seno lībiešu uzkalniņu kapi, t. s. „Poļu kapi", Rēznes m. zemē; e) Pilskalns „Mūku kalns", saukts arī Spolīšu kalns, Spolīšu māju zemē, 5,5 klm. rietumos Ikšķiles stc., 0,5 klm. no Daugavas krasta.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 2 saimniecību ēkas un nošāvusi 6 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: 2 gadus pg. atradies kaujas līnijā, kamdēļ ap 70% no saimniecībām nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** Salaspils mž. c., 2,5 klm. no pg. n., ēkas izmanto kara resors.

4. **Dabas jaukumi.** Salaspils mž. c.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** „Dakteros", Daugavas krastā, prz. A. Balodis, Salaspils stc. 4 klm.

43. Sējas pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sējas pg.; vāciski Zoegenhof; krieviski Cegenskaja.

Pagasta robeža: z. — Pabažu pg., d. — Inčukalna pg., v. — Allažu pg., r. — Krimuldas pg.

Platība — 104,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1344, no tiem vīr. 657, siev. 687.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. vai zc. — 47 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa dzc. — 19 klm., pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Inčukalns — 10 klm.; tv. aut. pstn. Murjāni — 5 klm.

Pg. n. atrodas pie Murjānu-Pēterupes ceļa.

Pasta adrese: c. Jaunsēju.

Upes: Loja, Rāpsta.

Ezeri: —

Kalni: Jēni.

Lielākie mežu masīvi: Jēnu mežs — 1200 ha.

Lielākie purvi: Rāpstas purvs — 700 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Eglīts Jūlijs, dz. Spolužos, 1 klm. no pg. n., tlr. Murjāni 29; pg. pdm. prs. Zvaigzne Jānis, dz. Zvaigznēs, 5 klm. no pg. n., tlr. Sēja 3; pg. tiesas prs. Klinklavs Augusts, dz. Stoķos, 3 klm. no pg. n., tlr. Murjāni 26. Pg. darbvedis Lamsters Frīdrichs, dz. pg. n., tlr. Sēja 1; plc. kārtībnieks Jurka Reinholds, dz. Dārziņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Murjāni 56.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Štāls Paulis, dz. sk., tlr. Sēja 10.

Bibliotēkas: Sējas kultūras veicināšanas bbas, tautas namā, 620 sējumi, prz. Zvaigzne Augusts, dz. Ainavās.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Cimdiņš Milda, dz. Sējas mž., 5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bīriņu rajonā, vet. ārsts Antons A., dz. Bīriņos, tlr. Bīriņi 39.

5. **Satiksme.** Rīgas-Rūjienas dzc. līnija un Inčukalna-Ragankroga aut. līnija.

Jaunsējas — P. n. Abc., Sējas pg. n., prz. Lamsters Frīdrichs, dz. pg. n.; Sēja — P. tf. n. Ab. T. C., Ceļmalās, 5 klm. no pg. n., prz. Mūrnieks Ernests; Murjāni — P. tf. n. Ab. T. p. N., Vīgantos, 5 klm. no pg. n., prz. Vīgants Artūrs.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 232, saimniecību — 269. Aramzeme 1909,83 ha (19,55% n. z. kpl.), plavas 1248,10 ha (12,78%), ganības 1550,39 ha (15,87%), meži 2457,01 ha (25,15%), purvi 1861,87 ha (19,06%).

Meži plaši pazīstami ar medņiem; zvēri parastie; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas un dažādu preču trg. Murjānos, 5 klm. no pg. n., tlr. Murjāni 46; 2) Pārtikas trg. Vīgantos, 5 klm. no pg. n., īp. Vīgants Artūrs, tlr. Murjāni 40; 3) Dažādu preču trg. Sējā, 5 klm. no pg. n., īp. Sējas patēr. bba, tlr. Sēja 16; 4) Dažādu preču trg. Varžu krogā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Sējas patērētāju bba, tlr. Sēja 16; 5) Dažādu preču trg. Ceļmalēs, 5 klm. no pg. n., īp. Mūrnieks Erm., tlr. Sējas s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Krimuldas draudzē, mācītāja pal. Baumanis Jānis, dz. Krimuldas mācītāja muižā, pst. c. Raganu, tlr. Ragana 34.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1922. g., pr. Višs Miķelis, dz. Čaganos; 2) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1933. g., pr. Eglīts Jūlijs, dz. Spallužos, tlr. Murjāni 29; 3) K. V. bba, db. 1925. g., pr. Štāls Paulis, dz. pamatsk., tlr. Sēja 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) seno lībiešu uzkalniņu kapi, saukti „Batareju kalniņi", pie Velētājiem, Plītēm, Rāmniekiem, Reinām, Vecozoliem un Krastkalniem; b) „Krusta akmens" — Velētāju māju zemē; c) apgleznota podiņu krāsns Sējas muižas pilī.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus, vairāki apcietināti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Sējas mž. c., 5 klm. no pg. n., ēkas izīrētas; Jaunās mž. c., 5 klm. no pg. n., ēkas izmanto lauksaimniec. vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi.** Lojas upes ieteka Gaujā pie Murjāniem ar stāvām klintīm un radzēm, kuras apaugušas ar egļu un ozolu mežiem (līdzība ar Siguldas gravām).

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Nav.

44. Sidgundas pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rikteres pg.; vāciski Siggund; krieviski Siggundskaja.

Pagasta robeža: z. — Allažu pg., r. — Mālpils pg., d.-r. — Kastrānes pg., d. — Suntāžu pg., v. — Ropažu pg.

Platība — 70 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 912, no tiem vīr. 452, siev. 460.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. vai zc. — 60 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa zc. — 30 klm.; tv. dzc. stc. Sigulda vai Inčukalns — 30 klm.; tv. aut. pstn. Suntaži — 9 klm.

Pg. n. atrodas pie Mālpils-Sidgundas ceļa.

Pasta adrese: c. Sidgundu.

Upes: L. Jugla, Merģupe, Suda.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ažkalīte — 55 ha, Lūres sala — 27 ha, Briežu purvs — 60 ha, Ozolsala — 28 ha, Nabagmežs — 27 ha, Čūsku siliņš — 30 ha, Jurišsūnāklis — 100 ha, Tomaskakts — 20 ha, Dvēseles sala — 30 ha, Tumšāsala — 55 ha, Braukšas mežs — 27 ha, Vallavas mežs — 30 ha, Potiņkalns — 27 ha.

Lielākie purvi: Lielais purvs — 100 ha, Langi — 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Ziemelis Juris, dz. Melpuros, 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Freimanis Fricis, dz. Zīlītēs, 7 klm. no pg. n., tlr. Sidgunda 56; pg. tiesas prs. Brenners Mārtiņš, dz. Pupaiņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Sidgunda 20. Pg. darbvedis Miķelsons Andrējs, dz. pg. n., tlr. Sidgundas sarunas p.; vc. plc. kārtībnieks Apsītis Miķelis, dz. Ozolos, 2 klm. no pg. n., tlr. Sidgunda 10.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Kazmers Jānis, dz. sk., tlr. Sidgunda 13.

Bibliotēkas: Sidgundas pg. padomes, pg. n., 706 sējumi, prz. Miķelsons Andrējs, dz. pg. n.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Siguldas rajonā, vet. ārsts Saprašs K., dz. Siguldā, tlr. Sigulda 7.

5. **Satiksme.** Jaunbūvējamais Rīgas-Ērgļu dzc. Sidgunda — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Miķelsons Andrējs, dz. pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 155, saimniecību — 166. Aramzeme 1655,38 ha (26,53% n. z. kpl.), pļavas 1186,68 ha (19,01%), ganības 1096,80 ha (17,57%), meži 1465,71 ha (23,48%), purvi 508,56 ha (8,15%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, lapsas, caunas, zaķi; upēs un ezeros: laši, līdakas, zuši, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Sidgundā, īp. Rikteres patēr. bba, tlr. Sidgunda 25; 2) Pārtikas trg. Mālkrogā, 2 klm. no pg. n., īp. Ploriņš Ādolfs, tlr. Sidgunda 9; 3) Pārtikas trg. Jurjānos, 8 klm. no pg. n., īp. Zariņš J., tlr. Allaži 257; 4) Dzirnavas Sidgundā, 2 klm. no pg. n., īp. Veinbergs Emma, tlr. Sidgunda 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.046,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Suntažu draudzē, mācītājs Zunde Jānis, dz. Suntažu mācītāja muižā, tlr. Suntaži 24.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ugunsapdrošināšanas bba, db. 1921. g., pr. Brenners M., dz. Pupaiņos, tlr. Sidgunda 20; 2) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Brenners M., dz. Pupaiņos, tlr. Sidgunda 20; 3) Ugunsdzēsēju bba, db. 1931. g., pr. Mellups Ed., dz. Viesturī, tlr. Sidgunda 51.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: nav.

1905. g. notikumi: muižu dedzināšana un pēc tam soda ekspedīcijas darbība.

Pasaules kara notikumi: pg. lielākā daļa saimniecību nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Rikteres mž. c., 2 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; Škilliņa mž. c., 8 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** L. Juglas upes krasti pie Rikteres mž. c.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Rikteres mž. c.

45. Siguldas pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Siguldas pg.; vāciski Segewold; krieviski Zegevoļdskaja.

Pagasta robeža: z. — Turaidas un Vildogas pg., d. — Siguldas pls., Allažu un Mālpils pg., v. — Inčukalna un Krimuldas pg., r. — Mores un Līgatnes pg.

Platība — 96,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1488, no tiem vīr. 748, siev. 740.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. un zc. — 54 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda — pa zc. — 2,5 klm.; tv. dzc. stc. Sigulda — 2,5 klm.; tv. aut. pstn. Siguldas pg. n. — 0,2 klm.

Pg. n. atrodas pie Siguldas-Vildogas ceļa un Vidzemes š.

Pasta adrese: c. Siguldu.

Upes: Gauja, Lorupe, Vējupe, Šteinberga un Eglupe.

Ezeri: Jūdažu — 0,5 kv. klm., Ummeru — 0,2 kv. klm., Matiņu — 0,1 kv. klm.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: daļa Kauču sila — ap 8 kv. klm.

Lielākie purvi: Jūdažu, ap 10 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Bušs Voldemārs, dz. Lielliepsalās, 12 klm. no pg. n., tlr. Jūdaži 20; pg. pdm. prs. Bērziņš Mārtiņš, dz. Vec-Pakaurī, 4,75 klm. no pg. n., tlr. Jūdaži 13; pg. tiesas prs. Ziemanis Jūlijs, dz. Muldās, 6 klm. no pg. n., tlr. Jūdaži 8. Pg. darbvedis Ķirsis Oskars, dz. pg. n., tlr. Sigulda 222; plc. kārtīnbieks Ronsbergs, dz. Siguldas pls., 2 klm. no pg. n., tlr. Sigulda 205.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 8,5 klm. no pg. n., prz. Sīlis Vilis, dz. pg. n., tlr. Sigulda 300; Jūdažu I pk. pamatsk., Jūdažu mž. c., 7 klm. no pg. n., prz. Lesiņš Alma, dz. sk., tlr. Jūdaži 25.

Bibliotēkas: bbas „Vidzemes Šveice", pg. n., prz. Benjamiņš Teodors, dz. Siguldas pls., Tirgoņu — 4.

3. **Veselības kopšana.** Zušu sēravoti.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Siguldas rajonā, vet. ārsts Saprašs K., dz. Siguldā, tlr. Sigulda 7.

5. **Satiksme.** Rīgas-Valkas dzc. līnija un vairākas aut. līnijas pa Vidzemes šoseju.

Jūdaži — P. tf. n. Abc. T. p. C., Jūdažos, 7 klm. no pg. n., prz. Ķigulis Marta.

6. **Pārējās iestādes.** Silciems — piet. vieta.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 222, saimniecību — 273. Aramzeme 2801,72 ha (25,14% n. z. kpl.), pļavas 1455,99 ha (13,06%), ganības 1298,46 ha (11,65%), meži 3015,45 ha (27,05%), purvi 1919,73 ha (17,22%).

Mežos sastopami: lapsas, caunas, vāveres; upēs un ezeros: zuši, laši, līdakas, raudas, plauži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Jūdažu krejošanas punktā, 9,2 klm. no pg. n., īp. Flaksis Emma, tlr. Jūdaži 11; 2) Pārtikas trg. bij. tautas namā, 0,0 klm. no pg. n., īp. Čablis Anna; 3) Kalēja darbnīca Rudzīšos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Rudzītis Jānis; 4) Kalēju darbnīca Bērziņos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis; 5) Ūdens dzirnavas, 3,5 klm. no pg. n., īp. Pauliņš R., tlr. Sigulda 231; 6) Krejošanas punkts, 9,2 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.906,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mācītājs Brēdermanis, dz. Siguldā, tlr. Sigulda 254.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras veicināšanas bba, pr. Bušs Indriķis, dz. Lielliepsalās, tlr. Jūdaži 20; 2) Siguldas bba „Vidzemes Šveice", db. 1880. g., pr. Leimanis Jānis, dz.

Inderdēlos, tlr. Jūdaži 19; 3) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, pr. Ēvalds Kārlis, dz. Sāros, tlr. Sigulda 91; 4) Krājaizdevu sba, pr. Priedītis Kārlis, dz. Sproģos, tlr. Jūdaži 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) pilsk. „Lību kalns", Pižas māju zemē, 1,5 klm. ziem.-austrumos Siguldas pilsdrupām, 2,5 klm. ziemeļos Siguldas stc.; b) ordeņa pils drupas; c) paugurkapi pie Viesulēniem un Katlapiem, valsts mežā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 cilv.

Pasaules kara notikumi: Pagasts stipri cietis: pg. sbas ēkas un vairākas saimniecības galīgi nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Lorupes mž. c., 4 klm. no pg. n., apsaimnieko Bēma mantinieki; Jūdažu mž. c., 7 klm. no pg. n., pg. sba izmanto (daļu) skolas un nespējnieku patversmes vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi.** „Ķeizerskats", skaists skats uz Gaujas līčiem; gleznainie Gaujas krasti; „Daudas" klintis, Paradīzes kalns, Kraukļu un Pētera alas.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** a) „Kalnaklaukās", prz. A. Kalniņš, tlr. Sigulda 10, pasts c. Siguldu, Siguldas stc. — 3 klm.; b) „Zušos", prz. J. Pogiņš, tlr. Jūdaži 5, Sigulda — 12 klm.

46. Skrīveŗu pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Skrīveru pg.; vāciski Römershof; krieviski Skriverskaja.

Pagasta robeža: z. — Viskaļu un Krapes pg., d. — Jaunjelgavas pls., v. — Jumpravas pg., r. — Aizkraukles pg.

Platība — 99,8 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Skrīveri.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2320, no tiem vīr. 1090, siev. 1230.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 75 klm., pa zc. — 82 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 2 klm.; tv. dzc. stc. Skrīveri — 2,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Krustpils I šķ. ceļa. Pasta adrese: c. Skrīveriem.

Upes: Daugava, Dīvaja, Maizīte, Pulksteņa, Grullēnu, Doku un Kraukļu.

Ezeri: Kalnamuižas ezers — 0,10 kv. klm.

Kalni: Putnu, Pulksteņu, Meteņu, Sprūdu, Ercu.

Lielākie mežu masīvi: Valsts meži ap 32 kv. klm.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Liepa Jānis, dz. Gulbjos, 3 klm. no pg. n., tlr. Skrīveri 39; pg. pdm. prs. Peterss Kārlis, dz. Kalniņos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kalniņš Artūrs, dz. Svarenos, 5 klm. no pg. n., tlr. Skrīveri 20. Pg. darbvedis Zauls Elza, dz. pg. n., tlr. Skrīveri 7; plc. kārtībnieks Kārkliņš Osvalds, dz. Feldmaņa m., tlr. Skrīveri 5. Apr. plc. IV iec. Skrīveŗu b. a. v., iec. pr. Feldmanis Alberts, tlr. Skrīveri 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Plkv. Zemitāna 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Liepiņš Pēteris, dz. skolā, tlr. Skrīveri 60; Skrīveru 2 g. lauksaimniecības sk., 2 klm. no pg. n., prz. Kalējs Alfonss, dz .sk., tlr. Skrīveri 46; Vinterfeldes 6 kl. vācu pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Andersons Olga, tlr. Krape 49.

Bibliotēkas: Kultūras bbas, bbas n., 610 sējumi, prz. Zvejnieks Ādolfs; Zemitāna pamatsk., 744 sējumi, prz. Liepiņš Pēteris; Jaunatnes svbas, Pļaviņās, 250 sējumu, prz. Pļaviņa Marta; lauksaimniecības sk. bibliotēka, 582 sējumi, prz. Niedra Edvīns.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Nīgals Mārtiņš, ārsta mājā, 2 klm. no pg. n., tlr. Skrīveri 10; zobu ārsts Ņemcovs Dore, Kalniņa mājā, tlr. Skrīveri 26; zobu ārsts Miķelsons, Gulbja mājā, tlr. Skrīveri 24; vecmāte Lapiņš Alma, pg. n., tlr. Skrīveri 7; aptieka Skrīveru b. a. v., īp. Egerts T.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Lielvārdes rajonā, vet. ārsts Vītols N., dz. Lielvārdē, tlr. Lielvārde 46.

5. **Satiksme.** Rīgas-Daugavpils dzc. līnija.

Skrīveri — P. t. k. N., dzc. stc. ēkā, prz. Drusts Kārlis, dz. Eglīša mājā, tlr. Skrīveri 2.

6. **Pārējās iestādes.** Rīgas apr. III iec. miertiesn. Kalniņš Miķelis, dz. Dances n., 2,5 klm. no pg. n., tlr. Skrīveri 45; Rembates vmžn. III iec. mžz. Ejubs Jānis, dz. Poriešos, tlr. Skrīveri 38.

Skrīveri — dzc. stc., pr. Michelsons Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 588, saimniecību — 556. Aramzeme 3368,45 ha (32,97% n. z. kpl.), pļavas 1557,27 ha (15,25%), ganības 1290,60 ha (12,63%), meži 3308,82 ha (32,39%), purvi 113,52 ha (1,11%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, zaķi, pa retam vilki; upēs un ezeros: laši, līdakas, foreles, asari, raudas, alanti, nēģi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Manufaktūras trg. b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Švābe Pēteris; 2) Manufaktūras trg. b. a. v., 2,5 klm. no

pg. n., īp. Miezis Rozālija; 3) Manufaktūras trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Dannenbergs Leontīne, tlr. Skrīveri 44; 4) Gaļas trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Vīksna Pēteris, tlr. Skrīveri 15; 5) Gaļas trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Ulpe Jānis; 6) Drogu trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Vulfsons Gersons, tlr. Skrīveri 59; 7) Apavu darbnīca un trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Spēlmanis Roberts, tlr. Skrīveri 37; 8) Maiznīca b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Fēnikss Helēna, tlr. Skrīveri 27; 9) Maiznīca b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Krečmers Benno, tlr. Skrīveri 24; 10) Linu punkts b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Salmiņš Roberts, tlr. Skrīveri 36; 11) Konfekšu darbnīca b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Šmits Alvīne; 12) Spirta dedzinātava Dzirnavās, 2 klm. no pg. n., īp. Brāļi Pēteris un Jānis Zauls, tlr. Skrīveri 1; 13) Zāģētava, Dzirnavās, 2 klm. no pg. n., īp. Brāļi Pēteris un Jānis Zauls, tlr. Jaunjelgava 5; 14) Dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Brāļi Pēteris un Jānis Zauls, tlr. Jaunjelgava 5; 15) A./S. Betons Skrīveros, savā namā, 3 klm. no pg. n., īp. A./S. Betons; 16) Kaļķu ceplis Kalnavekteros, 7 klm. no pg. n., īp. Dubinskis Konrāds, tlr. Jaunjelgava 67; 17) Pienotava b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Austrums", tlr. Skrīveri 29; 18) Pienotava b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Kaktiņš Otto, tlr. Skrīveri 50; 19) Koloniālpreču trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Lauksaimniecības ekonomiskā sba „Gauja", tlr. Skrīveri 8; 20) Koloniālpreču trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Auziņš Jānis, tlr. Skrīveri 9; 21) Koloniālpreču trg. b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Freibergs Mārtiņš, tlr. Skrīveri 25; 22) Koloniālpreču trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Krečmers Benno, tlr. Skrīveri 24; 23) Koloniālpreču trg. b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Miķelsons Pēteris; 24) Koloniālpreču trg. b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Upītis Adelheids; 25) Koloniālpreču trg. b. a. v., 2,5 klm. no pg. n., īp. Gutmanis Zalle, tlr. Skrīveri 32; 26) Koloniālpreču trg. b. a. v., 3 klm. no pg. n., īp. Krečmers Lea; 27) Koloniālpreču trg. Dzirnavās, 2 klm. no pg. n., īp. Oglītis Rūdolfs; 28) Koloniālpreču trg. Gulbja mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Liepa Marta, tlr. Jaunjelgava 11; 29) Koku apstrādāšanas darbnīca b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Lūks Pēteris; 30) Koku apstrādāšanas darbn. b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Berkholes Mārtiņš; 31) Koku apstrādāšanas darbnīca b. a. v., 2 klm. no pg. n., īp. Ribaks Aleksandrs; 32) Poligrafisku darbu un daiļkrāsošanas darbnīca b. a. v., 3 klm. no pg. n., īp. Aspers Kārlis, tlr. Skrīveri 63; 33) Kalēja darbnīca b. a. v., 3 klm. no pg. n., īp. Ratfelders Alberts; 34) Kalēja darbnīca b. a. v., 3 klm. no pg. n., īp. Matisons Kārlis; 35) Kalēja darbnīca Dzirnavās, 2 klm. no pg. n., īp. Štāls Indriķis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.850,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Aizkraukles draudzē, vikārmācītājs Zemnieks Ādolfs, dz. Jaunjelgavā, tlr. Jaunjelgava 44.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1929. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Kr. Lūkos, tlr. Jaunjelgava 57; 2) Mašīnu kopliet. bba, db. 1923. g., pr. Mežaks Jānis, dz. Kr. Lūkos, tlr. Jaunjelgava 57; 3) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1933. g., pr. Pļaviņš Rūdolfs, dz. Pļaviņās; 4) Kultūras bba, db. 1920. g., pr. Krūmiņš Kārlis, dz. Labrenčās, tlr. Skrīveri 16; 5) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Peterss Kārlis, dz. Kalniņos; 6) Piensaimn. sba „Austrums", db. 1925. g., pr. Vīksne Jānis, dz. Jaunzemitānos, tlr. Skrīveri 29; 7) Latv. jaunatnes svba, db. 1923. g., pr. Apsītis Roberts, dz. Skrīveros, Freiberga mājā, tlr. Skrīveri 25.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Skrīveru mž. pilsdrupas, netālu no pilsdrupām veci muižnieku kapi, Daugavas krastā pie Aizkraukles pg. robežas lībiešu kapenes uzietas un izpētītas no Pieminekļu valdes 1931. g.

1905. g. notikumi: Nodedzināta mž. pils un plc. priekšnieka ēka, pie kam pats plc. priekšnieks nošauts. Soda ekspedīcija nodedzinājusi 3 saimniecību ēkas un nošāvusi vairākas personas.

Pasaules kara notikumi: Pg. atradies kaujas līnijā, kamdēļ gandrīz pilnīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** Plkv. Zemitāns Jorģis, * 1873. g.; Purapuķe Jānis † 1902. g., apglabāts Skrīveru kapsētā; Upītis Andrējs, rakstnieks, * 1877. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Skrīveru mž. c., 5 klm. no pg. n., izmanto mežu departaments, parkā Universitātes dendroloģiskais parks; Kalna mž. c., 5,5 klm. no pg. n. un Zalabmuižas c., 5 klm. no pg. n., piešķirts jaunsaimniecībām; Vinkelmaņa mž. c., 12 klm. no pg. n., izmanto lauksaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi.** Skrīveru mž. c. ar dendroloģisko parku, Sprūdu kalns un Daugavas krasts.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Plkv. Zemitāna 6 kl. pamatsk. un lauksaimniecības skolā.

47. Skultes pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Skultes pg.; vāciski Adiamünde; krieviski Skuļtskaja.

Pagasta robeža: d. — Vidrižu un Bīriņu pg., z. — Duntes pg., r. — Stienes pg., v. — Rīgas jūras līcis.

Platība — apm. 84 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Skulte.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2411, no tiem vīr. 1118, siev. 1293.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 56 klm., pa zc. — 57 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Limbaži, pa dzc. — 25 klm., pa zc. — 27 klm.; tv. dzc. stc. Skulte — 4,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: c. Skulti.

Upes: Aģe, Mazupīte.
Ezeri: —
Kalni: —
Lielākie mežu masīvi: Rūpu gārša — 47 ha.
Lielākie purvi: Loku purvs — 54 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Celms Jānis, dz. Stārastos, 5 klm. no pg. n., tlr. Skulte 25; pg. pdm. prs. Melbārdis Jānis, dz. Gaužās, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Skulte 7; pg. tiesas prs. Spūle Mārtiņš, dz. Jaunskujiņās, 4,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Umurs Gustavs, dz. pg. n., tlr. Skultes sar. punkts; plc. kārtībnieks Pētersons Jānis, dz. Bāliņos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Skulte 29.

2. **Izglītība.** Skolas: I Skultes 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Lože Pēteris, dz. sk., tlr. Skulte 38; II Skultes 6 kl. pamatsk., 0,25 klm. no pg. n., prz. Rasa Kārlis, dz. sk., tlr. Skulte 20.

Bibliotēkas: Vidzemes jūrmalas zvejnieku bbas, Jaunsaules, 500 sējumu, prz. Brinkmanis Ernests; Skultes aizsargu nodaļas, pg. n., 800 sēj., prz. Asarītis K.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ciemiņš Jānis, dz. Grēvos, 4 klm. no pg. n., tlr. Zvejniekciems 19; vecmāte Bite Anna, dz. draudzes sk., 3 klm. no pg. n.; aptieka, īp. Polis K., dz. Ielejās, 3 klm. no pg. n., tlr. Skulte 14.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bīriņu rajonā, vet. ārsts Antons A., dz. Bīriņos, tlr. Bīriņi 39.

5. **Satiksme.** Rīgas-Rūjienas dzc. līnija.

Skulte — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Umurs Gustavs, dz. pg. n.; Zvejniekciems — P. tf. n. Ab. T. p. C., prz. Pētersons Ernests.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 440, saimniecību — 463. Aramzeme 3189,19 ha (38,75% n. z. kpl.), pļavas 1377,11 ha (16,74%), ganības 1607,06 ha (19,53%), meži 1237,42 ha (15,04%), purvi 261,03 ha (3,17%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, seski, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: laši, līdakas, asari, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Lielkrogzemnieku mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis, tlr. Skulte 3; 2) Dažādu preču trg. Varigšu mājā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Putniņš Eduards, tlr. Skulte 8; 3) Dažādu preču trg. Jauneglītes mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Eglītis Anna, tlr. Skulte 24; 4) Dažādu preču trg. Ziediņu mājā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Kārlis, tlr. Skulte 12; 5) Vīnu trg. Ziediņu mājā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Kārlis, tlr. Skulte 12; 6) Vīnu trg. Jauneglītes mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Martinsons Hugo, tlr. Skulte 24; 7) Dzirnavas Teterlīču mājā, 4 klm. no pg. n., īp. Treimanis Betija, tlr. Skulte 4; 8) Aģes dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Grēve L. un O., tlr. Skulte 9; 9) Koppienotava Skultes mž., 3 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.050,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Skultes ev.-lut. baznīca pie Skultes I pamatsk., 3 klm. no pg. n., mācītājs Sudārs Alfrēds, dz. Pēterupes mācītāja muižā; 2) „Krastiņu" brāļu draudzes lūgšanas nams pie Skultes Krastiņu mājām; 3) „Zīvartu" brāļu draudzes lūgšanas nams pie Zīvartu mājām.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, pr. Kazaks Jānis, dz. Laučos, tlr. Skultes sar. punkts; 2) Zvejnieku bba, db. 1902. g., pr. Rudzītis Miķelis, dz. Senčos, tlr. Zvejniekciems 18; 3) Piensaimn. sba, pr. Ļitovkins Jānis, dz. Vecozolos, tlr. Dunte 23; 4) Krājaizdevu sba, pr. Legzdiņš Pēteris, dz. Dūčos, tlr. Skulte 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" pie Stārastiem, Aģes upes labajā krastā, 2 klm. no Skultes baznīcas un kapsētas; b) senlaiku robežakmens, saukts „krustakmens", Kurciešu māju zemē; c) saiešanas nami Zīvārtos un Krastiņos.

1905. g. notikumi: Pie Skultes mž. („Slepkavu birzē") nošauti 5 revolūcionāri.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Skultes mž. c., 3 klm. no pg. n., piešķirts meža departamentam.

4. **Dabas jaukumi.** Aģes upes krasti, sākot no ietekas jūrā līdz Vidrišu pg. robežām.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** „Muižniekos", prz. Legzdiņš, tlr. Skulte 18, pasts c. Skulti, aut. Saulkrasti-Skulte-Salacgrīva.

48. Slokas pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Slokas pg.; vāciski Schlok; krieviski Šlokskaja.

Pagasta robeža: Pg. ar Ķemeru pls. territōriju sadalīts divās patstāvīgās daļās. Pg. z. — daļas robeža: z. un r. — Rīgas jūras līcis, d. — Ķemeru pls., v. — Milzkalnes un Smārdes pg.; d. daļas robeža: z. — Ķemeru pls., r. — Slokas pls. un Salas pg., d. un v. — Kalnciema pg.

Platība — 185 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1501, no tiem vīr. 711, siev. 790.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 37 klm., pa zc. — 38 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sloka, pa zc. — 2,5 klm.; tv. dzc. stc. Sloka — 2,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Slokas pls. — Jūrmalas ceļa. Pasta adrese: c. Sloku.

Upes: Lielupe, Siliņu upīte, Starpiņa, Slocene un Pulkaiņa upīte.

Ezeri: Kaņieris — 1259 ha, Dūņers — 4 ha, Slocenes — 300 ha, Aklais — 4 ha, Melnezers — 150 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Gausā jūdze un Raume, koppl. (valsts mežu) 2814 ha.

Lielākie purvi: Pulkainis — ap 500 ha, Slocenes — 741 ha, Raganu purvs — 1211 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas prefektūras XIII iec.; miertiesas Rīgas apr. I iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Grīnbergs Kārlis, dz. Bigauņciemā, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Pauga Augusts, dz. Lapmežciemā, 8 klm. no pg. n., pst. c. Sloku; pg. tiesas prs. Pētersons Teodors, dz. Antiņciemā, 15 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kalnpūrs Augusts, dz. pg. n., tlr. Sloka 43; vc. plc. kārtībnieks Purmaks Kārlis, dz. Bigauņciemā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Bigauņciems 3.

2. **Izglītība.** Skolas: 6-kl. pamatsk., Lapmežciemā, 8 klm. no pg. n., prz. Alste Jānis, dz. sk., tlr. Lapmežciems 3.

Bibliotēkas: Kultūras veicināšanas bbas „Kaņiers", Lapmežciemā, 1432 sējumi, prz. Alste Jānis; pamatsk., 889 sējumi, prz. Alste Jānis.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts Kroenbergs V., dz. Rīgā, Cēsu - 11, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīgas-Tukuma dzc. līnija.

Bigauņciems — P. tf. n. Ab. T. C., Bigauņciemā, 5 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Marija; Lapmežciems — P. tf. n. Ab. T. C., Lapmežciemā, 8 klm. no pg. n., prz. Lediņš Karlīne; Ragaciems — P. tf. n. Ab. T. C., Ragaciemā, 11 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Alberts.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 362, saimniecību — 314. Aramzeme 335,70 ha (3,62% n. z. kpl.), pļavas 1016,83 ha (10,95%), ganības 659,73 ha (7,10%), meži 2983,06 ha (32,12%), purvi 3495,68 ha (37,64%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Bigauņciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Marija, tlr. Bigauņciema sarunu punkts; 2) Pārtikas preču trg. Bigauņciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Ķizulis Pēteris; 3) Pārtikas preču trg. Bigauņciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Kārlis; 4) Pārtikas preču trg. Lapmežciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Lediņš Karlīne, tlr. Lapmežciema sarunu punkts; 5) Pārtikas preču trg. Lapmežciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Teteris Krišs; 6) Pārtikas preču trg. Lapmežciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Štāls Miķelis; 7) Pārtikas preču trg. Ragaciemā, 11 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Alberts; tlr. Ragaciema sarunu punkts; 8) Pārtikas preču trg. Ragaciemā, 11 klm. no pg. n., īp. Ūze Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.225,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mācītājs — Rīgas apriņķa prāvests mag. theol. Rozenieks Vilhelms, dz. Slokā, Kuršu - 14-a.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ugunsapdrošināšanas bba, db. 1923. g., pr. Grīnbergs Kārlis, dz. Bigauņciemā; 2) Latvijas Kultūras veicināšanas bba, db. 1923. g., pr. Alste Jānis, dz. Lapmežciemā, tlr. Lapmežciems 3; 3) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1930. g., pr. Grīnbergs Kārlis, dz. Bigauņciemā; 4) Zvejnieku sba „Jūra", db. 1931. g., pr. Meiers Pēteris, dz. Lapmežciemā, pst. c. Sloku; 5) Zvejnieku sba „Zvejnieks", db. 1932. g., pr. Kalnpūrs Jānis, dz. Ragaciemā, tlr. Ragaciema sarunu punkts.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Antiņu pilskalns, Kaņieres ezera malā, senlatviešu pilskalns, stipri apaudzis krūmiem; Kaujeru pilskalns, valsts mežā, Slokas vmžn. II iec., Čankas apgaitā, 15. kvartālā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilv.

Pasaules kara notikumi: Pg. atradies frontes līnijā, kamdēļ galīgi izpostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Biezbārdis Kaspars, rakstnieks, dz. 1806. g., Biezbāržos.

3. **Bijušo muižu centri.** Pavasarmž. c., 6 klm. no pg. n., neatsavinātā daļa.

4. **Dabas jaukumi.** —

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Lapmežciema Paugas m., prz. Pauga, pasts c. Sloku, Slokas stc. — 9 klm., aut. Ķemeri-Jūrmala — 3 klm.

49. Stopiņu pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Stopiņu p.; vāciski Kurtenhof; krieviski Stopinskaja.

Pagasta robeža: z. — Ādažu pg., z.-r. — Ropažu pg., d. — Salaspils pg., r. — Ikšķiles pg., v. — Dreiliņu pg.

Platība — 80 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1237, no tiem vīr. 616, siev. 621.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 25 klm., pa zc. — 22 klm.; apr. un tv. pls. Rīga; tv. dzc. stc. Salaspils — 4,5 klm.; tv. aut. pstn. Ulbroka — 7 klm.

Pg. n. atrodas pie Salaspils stc. - „Desas" ceļa.

Pasta adrese: c. Salaspili.

Upes: M. Jugla.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ulbrokas — apm. 1000 ha.

Lielākie purvi: Getliņu purvs — 785 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Vītoliņš Jānis, dz. Makaputos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Ulbroka 27; pg. pdm. prs. Jaunozoliņš Kārlis, dz. Galaučos, 3 klm. no pg. n., tlr. Ulbroka 58; pg. tiesas prs. Jurjāks Kārlis, dz. Kalniņos, 2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Lima Ernests, dz. pg. n., tlr. Salaspils 12; plc. kārtībnieks Freibergs Paulis, dz. Brīvkalnos, 4 klm. no pg. n., tlr. Ulbroka 18.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Āboltiņš Pēteris, dz. sk., tlr. Salaspils 41. Bibliotēkas: Kultūras veic., Stopiņu nod., pg. n., 1200 sēj., prz. Straumītis Ferdinands, dz. Sišos, tlr. Ulbroka 17.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka pie Salaspils stc.; zobu ārstes: Kiršteins Nellija un Bērmans Beila, abas dz. pie Salaspils stc., pirmai tlr. Salaspils 10, otrai — Salaspils 49.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rīgas rajonā, vet. ārsts Kroenbergs V., dz. Rīgā, Cēsu - 11, tlr. Rīga 95223.

5. **Satiksme.** Rīgas-Daugavpils dzc. līnija un Rīga-Šeluchina aut. līnija.

Salapils — P. t. k. N., pie Salaspils dzc. stc., prz. Salnis Kārlis, tlr. Salaspils 59; Ulbroka — P. tf. n. Abc. T. NL., prz. Pareizs.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 269, saimniecību — 241. Aramzeme 1064,18 ha (16,50% n. z. kpl.), pļavas 1017,99 ha (15,78%), ganības 987,24 ha (15,30%), meži 1627,85 ha (25,23%), purvi 517,20 ha (8,02%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Jauncekulos, 2 klm. no pg. n., īp. Grunde Mārtiņš; 2) Dzirnavas Ulbrokā, 7 klm. no pg. n., īp. Imša J., tlr. Ulbroka 50; 3) Ģipsa un krāsns podu fabrika Zeltiņu mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Bochma Pauls, tlr. Salaspils 14; 4) Juglas elektrības iestāde Krāģī, 4 klm. no pg. n., īp. valsts; 5) Salaspils kūdras fabrika, valsts īpašums, tlr. Salaspils 48; 6) Dažādu preču trg. pie Salaspils stc., īp. Saulīts Kārlis, tlr. Salaspils 51; 7) Tirgotava pie Salaspils stc., īp. Miklāvs Kārlis, tlr. Salaspils 20; 8) Dažādu preču trg. pie Salaspils stc., īp. Rakūzins Mendels; 9) Preču vkl. Zeltiņos, īp. Klauva Krišjānis, tlr. Salaspils 26; 10) Tirgotava Desās, īp. Martinsons Jānis; 11) Tirgotava Kazārās, īp. Koroļkovs Osips, tlr. Cekuļi 7; 12) Tirgotava Krāģī, īp. Levinskis Kr.; 13) Tirgotava Ulbrokā, īp. Engelberts Reinholds, tlr. Ulbroka 11; 14) I šķ. traktieris-restorāns pie Salaspils stc., īp. Saulīts Kārlis, tlr. Salaspils 18; 15) I šķ. traktieris-restorāns Līču krogū, īp. Verbickis Nikolajs, tlr. Ulbroka 47.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.235,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Salaspils ev.-lut. baznīca, 6 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kult. veicināšanas bba, db. 1922. g., pr. Lima Ernests, dz. pg. n., tlr. Salaspils 12; 2) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, pr. Veidemanis Jānis, dz. Parmā, tlr. Ulbroka 12; 3) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, pr. Sproģis Ed., dz. Zeltiņu mājā, tlr. Salaspils 14; 4) Nacionālā atvaļināto karavīru bba, pr. Raņķis Kārlis, dz. Desas mājā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: nodedzināts pg. n., 9 pilsoņi nošauti un vairāki sodīti.

Pasaules kara notikumi: Pg. ļoti stipri cietis, daudz ēkas nopostītas un saimniecības izputinātas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Ulbrokas mž. c., 7 klm. no pg. n., Centrālās kopējās slimo kases atpūtas nams un bērnu kolonija.

4. **Dabas jaukumi.** M. Juglas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Priedniekos, prz. E. Lima, tlr. Salaspils 12, Salaspils stc. 4 klm., auto piestātne Desukrogs 1 klm. no Stopiņu pg. n.

50. Suntažu pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Suntažu pg.; vāciski Sunzeln; krieviski Sunceļskaja.

Pagasta robeža: z. — Ropažu un Sidgundas pg., r. — Kastrānes pg., d. — Lauberes, Rembates un Ogresgala pg., v. — Ikšķiles un Ropažu pg.

Platība — 126 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1721, no tiem vīr. 925, siev. 796.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. — 57 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa zc. — 25 klm.; tv. dzc. stc. Ogre — 25 klm.; tv. aut. pstn. 0,3 klm. Pg. n. atrodas pie Rīgas-Ērgļu I šķ. ceļa. Pasta adrese: c. Suntažiem.

Upes: M. Jugla, Abza.

Ezeri: Kangaru — 10 ha, Dzirnavu — 15 ha.

Kalni: L. Kangari.

Lielākie mežu masīvi: Vaļļavas un Gerķu — koppl. 4165 ha (valsts meži).

Lielākie purvi: Lielkangaru — 832 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Jēkabsons Kārlis, dz. Lielķišos, 2 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 47; pg. pdm. prs. Babulis Jānis, dz. Ucēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 19; pg. tiesas prs. Grava Mārtiņš, dz. Spainīšos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Bleija Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Suntaži 18; vc. plc. kārtībnieks Lutums Mārtiņš, dz. Blaumaņos, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 16.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., Suntažu pilī, 0,5 klm. no pg. n., prz. Āķis Artūrs, dz. sk., tlr. Suntaži 13.

Bibliotēkas: Sunt. lauk. bbas. tautas namā, 1730 sēj., prz. Cīrulis Jānis, dz. Ziediņos; 6 kl. pamatsk., 500 sēj., prz. Plieniņa Nadiņa, dz. sk.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Pelkaus Artūrs, dz. ārsta n., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 6; vecmāte — Lauberts Anna, dz. Burtniekos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 51; zobu ārste — Pelkaus Helēna, dz. ārsta n., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 6; aptieka pie pg. n., īp. Melcera Persija mant., tlr. Suntaži 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Siguldas rajonā, vet. ārsts Saprašs K., dz. Siguldā, tlr. Sigulda 7; feldšers — Mārtinsons Augusts, Ezerlejās, 2 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 36.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ērgļu un Rīgas-Meņģeles aut. līnijas.

Suntaži — P. t. k. N., Kraujās, 0,3 klm. no pg. n., prz. Pakalns Emīls, tlr. Suntaži 32; Kangari — P. tf. n. Ab. T. C., Lapaiņos, 8 klm. no pg. n., prz. Baumeisters Jānis; Megri — P. tf. n. Ab. T. C., Gruntēs, 8 klm. no pg. n., prz. Zariņš Alberts.

6. **Pārējās iestādes.** Rembates vmžn. V iec. mžz. Inde Jānis, dz. Briežmuižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Suntaži 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 319, saimniecību — 299. Aramzeme 3189,08 ha (22,15% n. z. kpl.), pļavas 2228,16 ha (15,48%), ganības 2215,95 ha (15,39%), meži 4983,14 ha (34,62%), purvi 1139,87 ha (7,92%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, āpši, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, turbas, līņi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Pūpolos, pie pg. n., īp. Suntažu patēr. bba, tlr. Suntaži 11; 2) Dažādu preču trg. Gretēs, 8 klm. no pg. n., īp. Bucholts Augusts, tlr. Kangari 1; 3) Dažādu preču trg. Graudiņos, 6 klm. no pg. n., īp. Graudiņš Jānis, tlr. Kangari 10; 4) Dažādu preču trg. Dābolos, 1 klm. no pg. n., īp. Greifs Leja, tlr. Suntaži 3; 5) Ūdens dzirnavas Suntažos, 1 klm. no pg. n., īp. Celms Jānis, tlr. Suntaži 5; 6) Ķieģeļu rūpniecība Kaltiņos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Karlovs Jānis, tlr. Suntaži 33; 7) Pienotava Rūpniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Suntažu piens. sba, tlr. Suntaži 12.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.030,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Suntažu ev.-lut. baznīca Suntažos, pie pg. n., mācītājs Jānis Zunde, dz. mācītāja muižā; 2) Suntažu pareizticīgo baznīca, 1 klm. no pg. n., priesteris Pēteris Prūsis, dz. Cielavās.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimniecības bba, db. 1913. g., pr. Kārkliņš Arvīds, dz. Lejaskorniešos, tlr. Kangari 5; 2) Biškopības bba, db. 1929. g., pr. Bērziņš Jānis, dz. Jurbalšos; 3) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1921. g., pr. Babulis Jānis, dz. Ucēnos, tlr. Suntaži 19; 4) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Babulis Kārlis, dz. Mašēnos, tlr. Suntaži 11; 5) Lauku jaunatnes bbas nod., db. 1930. g., pr. Zariņš Alberts, dz. Gruntēs, tlr. Megri centrāle; 6) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Bleija Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Suntaži 18; 7) Piensaimnieku sba, db. 1923. g., pr. Stiebriņš Mārtiņš, dz. Silbalšos, tlr. Suntaži 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Lielā vīra gulta" — Ķoderu māju zemē, Rīgas-Lubānas ceļa malā, M. Juglas krastā, iepretim Dēliņu mājām, 8 klm. ziem.-austrumos Turkalnes muižai; b) Suntažu ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiska altāra glezna, koka krucifikss un piemiņas plāksne; Annasmuižas kalns — pēc nostāstiem zviedru kareivju kapenes.

1905. g. notikumi: Par piedalīšanos revolūcijā nošautas 18 personas, bet vairākas sodītas ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: 1917. g. nodedzinātas apm. 80% saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bērents Paulis, mācītājs, vēsturnieks, † 1866. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Suntažu pilsmuižas c., 0,3 klm. no pg. n., pilī pamatsk., pārējās ēkās kopmoderniecība, nespējnieku patversme un jaunsaimniecības.

4. **Dabas jaukumi: „Lielā vīra gulta"** Kangara kalnos, Meģru kalni — Gērku mežā, Annas mž. kalns, Suntažu mž. parks ar alejām; M. Juglas un Abzas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dēliņu un Cerību mājās.

51. Taurupes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aderkašu pg.; vāciski Fistehlen; krieviski Aderkasskaja.

Pagasta robeža: z. — Zaubes pg., d. — Meņģeles pg., v. — Plāteres pg., r. — Ogres pg.

Platība — 85 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1221, no tiem vīr. 568, siev. 653.

Attālumi: no Rīgas pa zc. ar aut. — 84,5 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 40 klm.; tv. dzc. stc. Koknese un Skrīveri — 36 klm.; tv. aut. pstn. Taurupe, pie pg. n.

Pg. n. atrodas pie Rīgas - Lielā Lubānas ceļa.

Pasta adrese: c. Taurupi.

Upes: Ogre, Līčupe, M. Jugla, Abza, Cisēte, Taukatne.

Ezeri: —

Kalni: Eroģu, Zvirbuļu, Sniķeru, Dūju.

Lielākie mežu masīvi: Aderkašu — 900 ha, Taurupes — 374 ha.

Lielākie purvi: Cūkāju — 60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Madonas apr.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Užāns Rūdolfs, dz. J.-Eroģos, 5 klm. no pg. n., tlr. Taurupe 26; pg. pdm. prs. Marga Jānis, dz. Lejaszvirbuļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Taurupe 50; pg. tiesas prs. Āboliņš Dāvis, dz. Kalķos, 6 klm. no pg. n., tlr. Taurupe 13. Pg. darbvedis Vērzemnieks Augusts, dz. pg. n., tlr. Taurupe 5; plc. kārtībnieks Dauce Andrejs, dz. Lukstiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Taurupe 20.

2. Izglītība. Skolas: I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Josts Vilis, dz. sk., tlr. Taurupe 7; II pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Rekevičs Jānis, dz. sk., tlr. Taurupe 37.

Bibliotēkas: Patērētāju bbas „Darbs". pg. n., 1000 sēj., prz. Kalniņš Arsēnijs, dz. Viesturos.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Zilbers Zelma, Aderkašu mācītāja n., 5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madlienas rajonā, vet. ārsts Šmidts V., dz. Madlienā, tlr. Madliena 20.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ērgļu un Rīgas-Meņģeles aut. līnijas.

Taurupe — P. t. k. N., pg. n., prz. Bērziņš Jānis, tlr. Taurupe 64.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 193, saimniecību — 223. Aramzeme 2803,97 ha (33,25% n. z. kpl.), plavas 1463,24 ha (17,35%), ganības 1519,60 ha (18,02%), meži 2059,93 ha (24,43%), purvi 186,96 ha (2,22%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, lūši, caunas, seski un ūdri; upēs un ezeros: līdakas, plauži, vēdzeles, līņi, laši, zuši, raudas, sapali, vimbas, asari un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču tirg. Rūķīšos, īp. Taurupes patēr. bba, tlr. Taurupe 2; 2) Dažādu preču trg. Zemīšos, 3 klm. no pg. n., īp. Taurupes patēr. bba, tlr. Taurupe 9; 3) Dažādu preču trg. Viļņos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Salmiņš Kārlis, tlr. Taurupe 58; 4) Līča dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Bumbiers Roberts, tlr. Taurupe 5; 5) Aderkašu vecās dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Radziņa mantinieki; 6) Pienotava Aderkašu muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Piens. sba „Ogre", tlr. Taurupe 45; 7) Pienotava Taurupes muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ķeipenes piens. sba, tlr. Taurupe 8; 8) Pienotava Caunēs, 5 klm. no pg. n., īp. Aderkašu piens. sba „Ogre"; 9) Dažādu preču vkl. Robežniekos, pie pg. n., īp. Kreicbergs Mendels; 10) Mēchaniska darbnīca Robežniekos, īp. Siliņš Roberts, tlr. Taurupe 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Aderkašu pareizticīgo baznīca pie II pk. pamatsk., mācītājs Ezerlīcis Jānis, dz. Aderkašu mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Āboliņš Augusts, dz. Kalķos, tlr. Taurupe 13; 2) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1885. g., pr. Aleks Eduards, dz. Eglītēs; 3) Izglītības bba, db. 1928. g., pr. Josts Vilis, dz. Taurupes I pk. pamatsk., tlr. Taurupe 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Vecmuižnieku mājās senču kapenes.

1905. g. notikumi: Soda ekspedīcija nošāvusi 3 personas un vairākas sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: Pg. atradies piefrontes joslā, kādēļ cietis.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bangerskis Rūdolfs, ģenerālis, dz. 1878. g., Līču krogā; Jirgens Rūdolfs, doc., * 1869. g., Kalnajurēnos; Liepiņš Aleksandrs, prof., * 1880. g., Kroders Artūrs, žurnālists un publicists, * 1892. g., Aderkašos; Kroders Roberts, žurnālists un kritiķis, * 1892. g., Aderkašos.

3. **Bijušo muižu centri:** Taurupes — 0,5 klm. no pg. n., skola; Aderkaši — 3 klm. no pg. n., nespējnieku patversme un jaunsaimniecības.

4. **Dabas jaukumi:** Ogres un Līčupes sateka (pie Kaukāniem) — skaistas gravas; Aderkašu mž. gravas un parks, Taurupes muiža - parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

52. Tomes pagasts.

(Sk. karti 21. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Tomes pg.; vāciski Tomsdorf; krieviski Tomsdorfskaja v.

Pagasta robeža: z. — Daugava, r. — Birzgales pg., d. — Vecmuižas un Baldones pg., v. — Ikšķiles pg.

Platība — 73 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 763, no tiem vīr. 374, siev. 389.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 45 klm., pa zc. — 50 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Ogre, pa zc. 7,5 klm.; tv. dzc. stc. Ciemupe — 3 klm.; tv. aut. pstn. Baldone — 16 klm.

Pg. n. atrodas pie Ķekavas-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Tomi.

Upes: Daugava, Līčupe, Ķoņupe, Nabiņa, Čurkstiņa.

Ezeri: Lielezers — 0,8 ha, Sīļu — 0,5 ha, Miglaiņu — 3,20 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Tomes novada meži — ap 4000 ha.

Lielākie purvi: Spāres — 90 ha, Lejasvecenes — 95 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. IV iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Aurmanis Dmitrijs, dz. Stilbos, 0,8 klm n.o pg. n., tlr. Tome 35; pg. pdm. prs. Egle Kārlis, dz. Siliņos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Lote Kārlis, dz. Saulītēs, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Tome 2. Pg. darbvedis Blanks Eižens, dz. pg. n., tlr. Tome 12; plc. kārtībnieks Vītols Adrējs, dz. Ogresgala „Villa Ciemupe", tlr. Ogre 34.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Andersons Jānis, dz. sk., tlr. Tome 19.

Bibliotēkas: Tomes pg. padomes, pg. n., 756 sēj., prz. Balodis Arvīds, dz. Baložos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste — Seglenieks Emīlija, dz. Ogrē; rajona vecmāte — Krīgere Antonija, dz. Ogrē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Lielvārdes rajonā, vet. ārsts Vītols N., dz. Lielvārdē, tlr. Lielvārde 46.

5. **Satiksme.** Tome — Tf. n. T. C., Kraukļos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Silgailis Aleksandrs, dz. turpat; Tome — P. n., pg. n., prz. Blanks Eižens, dz. pg. n., tlr. Tome 12.

6. **Pārējās iestādes.** Vecmuižas vmžn. III iec. mžn., mžz. Ieviņš Antons, dz. Zarukalnā.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 165, saimniecību — 150. Aramzeme 634,00 ha (8,67% n. z. kpl.), pļavas 563,20 ha (7,70%), ganības 592,90 ha (8,11%), meži 4785,60 ha (65,43%), purvi 146,00 ha (1,99%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, vāveres; upēs un ezeros: laši, zuši, foreles, norumi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Tautas namā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba „Tirgotājs", tlr. Tome 30; 2) Pārtikas preču trg. Kraķos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Meiersons Boriss, tlr. Tome 26; 3) Pārtikas preču trg. Alkšņos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Indrikovs Anna, tlr. Tome 23; 4) Pārtikas preču trg. Ozoliņos, 2,4 klm. no pg. n., īp. Patēr. bba „Tirgotājs", tlr. Tome 15; 5) Lavdonska dzirnavas, 2,5 klm. no pg. n., īp. Lavdonskis Jānis; 6) Ķieģeļu rūpniecība, 1,5 klm. no pg. n., īp. Putriņš Kārlis, tlr. Tome 11; 7) Krodzniecības vkl. Tautas namā, 0,2 klm. no pg. n., nomn. Grīnfelds Jānis, tlr. Tome 28; 8) Tomes valsts zivju audzētava, vadītājs Zandbergs Alvīns.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 7830,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Tomes ev.-lut. baznīca, 0,3 klm. no pg. n., mācītājs Zuzāns Andrejs, dz. Baldonē, mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1896. g., pr. Daugavbērziņš M., Pantersīļos; 2) Latv. kultūras veic. bbas nod., db. 1923. g., pr. Kurpnieks Ernests, dz. Zarukalnā, tlr. Tome 3; 3) Patērētāju bba „Tirgotājs", db. 1925. g., pr. Valmiers Jānis, dz. Muižniekos, tlr. Tome 18; 4) Tomes lopkopības pārraudz. bba, db. 1934. g., pr. Krauklis Felikss, dz. Putriņās, tlr. Tome 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Lību kapenes atrodas Nāriņu māju robežās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: Pg. atradies frontes joslā un pilnīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Tomes mž. c., ēkas karā nopostītas un mž. sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Daugavas krāces „Ķegums".

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

53. Turaidas pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Turaidas pg.; vāciski Treyden; krieviski Treidenskaja.

Pagasta robeža: z. — Bīriņu un Lēdurgas pg., d. — Siguldas un Vildogas pg., v. — Krimuldas pg., r. — Lielstraupes un Vildogas pg.

Platība — 60 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Turaida.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1033, no tiem vīr. 495, siev. 538.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. vai zc. — 60 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa zc. 10 klm.; tv. dzc. stc. Sigulda — 10 klm.; tv. aut. pstn. Inciems — 2 klm.

Pg. n. atrodas pie Siguldas-Inciema ceļa.

Pasta adrese: c. Turaidu.

Upes: Gauja, Brasla.

Ezeri: Pīļu ezers — 4 ha.

Kalni: Tapeles, Jelgas, Kārļa, Rata, Karātavu, Pilskalni.

Lielākie mežu masīvi: Barģa apgaitas meži — 600 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Vītols Rūdolfs, dz. Rudzīšos, 5 klm. no pg. n., tlr. Inciems 4; pg. pdm. prs. Liepiņš Pēteris, dz. Namšķēnos, 6 klm. no pg. n., tlr. Inciems 1; pg. tiesas prs. Dreimanis Pēteris, dz. Pūteļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Turaida 13. Pg. darbvedis Klānis Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Inciems 3; vc. plc. kārtībnieks Krūmiņš Osv., Šveices m., 5 klm. no pg. n., tlr. Turaida 28.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., Turaidas mž., 5 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Kārlis, dz. skolā, tlr. Turaida 6; Inciema I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Mētra Elfrīde, tlr. Inciems 25.

Bibliotēka: Turaidas izglītības bba. 600 sēj., prz. Nicmanis Elīzabete, dz. pamatsk.; Inciema bibliotēkas bba, 700 sēj., prz. Mētra Elfrīda, dz. pamatsk.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Upenieks Marija, dz. Tveices mājā, 5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Siguldas rajonā, vet. ārsts Sapražs K., dz. Siguldā, tlr. Sigulda 7.

5. **Satiksme.** Inčukalns-Straupe aut. līnija.

Turaida — P. tf. n. Abc. T. p. C., 5 klm. no pg. n., prz. Šenbergs Oskars, dz. Šveices m.; Inciems — P. tf. n. Abc. T. C., 3 klm. no pg. n., prz. Veinbergs Elza, dz. Ražotājos.

6. **Pārējās iestādes.** Bīriņu vmžn. II iec. mžz. Tone Rūdolfs, dz. Turaidas mž., 5 klm. no pg. n., tlr. Turaida 12.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 160, saimniecību — 176. Aramzeme 1169,34 ha (22,01% n. z. kpl.), plavas 665,68 ha (12,53%), ganības 1043,09 ha (19,63%), meži 1973,22 ha (37,14%), purvi 78,33 ha (1,47%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Turaidā, 5 klm. no pg. n., īp. Šenbergs Oskars; 2) Pārtikas trg. Inciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Veinbergs B., tlr. Inciema sarunu punkts; 3) Pārtikas trg. Inciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Taube Irma, tlr. Inciems 25; 4) Pārtikas trg. Braslā, 8 klm. no pg. n., īp. Veinbergs Kārlis, tlr. Inciems 22; 5) Pārtikas trg. Inciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba, tlr. Inciems 35; 6) Ķieģeļu ceplis, 4 klm. no Siguldas, īp. Staels-Holšteins Aleksandrs; 7) Kaļķu ceplis, 10 klm. no Siguldas, īp. Staels-Holšteins Aleksandrs; 8) Gateris pie pg. n., īp. Bērziņš Artūrs; 9) Ūdens dzirnavas Kalna melderos, 6 klm. no Siguldas, īp. Bērziņš Boriss; 10) Gūtmaņalas paviljons, 3 klm. no Siguldas, nomn. Jansons Zelma.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Turaidas ev.-lut. baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Pēteris Zemītis, dz. Lēdurgas mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1927. g., pr. Mētra Elfrīda, dz. Inciemā, tlr. Inciems 25; 2) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. L. Bestās, tlr. Inciems 21; 3) Izglītības bba, db. 1922. g., pr. Šenbergs Art., dz. Bestēs, tlr. Turaida 19; 4) Pērsieša piemiņas fonda bba, db. 1929. g., pr. Dreimanis Anna, dz. Skrāpjos, tlr. Inciems 27; 5) Krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Bērziņš Boriss, dz. K.-Melderos, tlr. Eikaži 75.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Viešu kalns" pie Viešu mājām, Gaujas labajā krastā, iepretim Krastiņiem; b) pilsk. „Kārļa kalns", saukts arī „Ratu kalns", Gaujas krastā pretim Slakteru mājām, 0,5 klm. dienv.-rietumos Turaidas pilsdrupām; c) biskapa pils drupas; d) Turaidas ev.-lut. baznīcā glabājas sena altāra glezna.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pagasts atradies kauju joslā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Pērsietis-Zemītis, rakstnieks-fabulists, † 1901. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Turaidas mž. c., 4 klm. no pg. n., 6 kl. pamatsk., neatsavināmā daļa, Skolotāju arodbiedrības atpūtas nams un Bīriņu vmžn. II iec. mžn.; Inciema mž. c., 3 klm. no pg. n., piešķirts rakstniekam Viktoram Eglītim.

4. **Dabas jaukumi:** Turaidas pilskalns un gravas, Gaujas leja, Turaidas Rozes kaps, Gūtmaņa ala, Karātavkalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Turaidas bij. pils un Turaidas Ābeļkalnos, 4 klm. no Siguldas.

54. Vidrižu pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vidrižu pg.; vāciski Widrisch; krieviski Vidrižskaja.

Pagasta robeža: z. — Nabes un Stienes pg., d. — Bīriņu un Pabažu pg., v. — Skultes un Bīriņu pg., r. — Lēdurgas pg.

Platība — 108,2 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Gravas.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1706, no tiem vīr. 799, siev. 907.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 66 klm., pa zc. — 63,7 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Limbaži, pa dzc. — 22 klm., pa zc. — 23,2 klm.; tv. dzc. stc. Stiene — 11 klm.; tv. aut. pstn. Vidriži — 0,25 klm.

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: c. Vidrižiem.

Upes: Aģe, Ķīšupe, Tara.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vidrižu gārša — 1050 ha, Lēdurgas gārša — 970 ha.

Lielākie purvi: Laugas — 200 ha, Kaktiņu — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Kalniņš Pēteris, dz. Kaln-Ozolos, 7 klm. no pg. n., tlr. Vidriži 41; pg. pdm. prs. Podrečiks Jēkabs, dz. Lejas-Ozolos, 7 klm. no pg. n., tlr. Vidriži 43; pg. tiesas prs. Janitens Pēteris, dz. Jaun-Stūrmaņos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Putniņš Eduards, dz. pg. n., tlr. Vidriži 4; vc. plc. kārtībnieks Lasmanis Ādolfs, dz. Jaun-Lankšās, 6 klm. no pg. n., tlr. Vidriži 12.

2. **Izglītība.** Skolas: II pk. pamatsk., Vidrižu mž. pilī, 2,5 klm. no pg. n., prz. Dālmanis Roberts, tlr. Vidriži 25; I pk. pamatsk. b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., prz. Serģis Jānis, tlr. Vidriži 5; Igates I pk. pamatsk., 5,5 klm. no pg. n., prz. Andruss Artūrs, tlr. Nabe 19.

Bibliotēkas: Pg. padomes, pg. n,. 782 sēj., prz. Augusts Marta, tlr. Vidriži 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Uscinovičs Miķelis, doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vidriži 15; vecmāte — Austere Helga, doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vidriži 15; zobu ārste — Šateksteins, dz. Ceriņos, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Vidriži 22; aptieka — doktorātā, 0,75 klm. no pg. n., īp. Hāks Artūrs, tlr. Vidriži 41.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bīriņu rajonā, vet. ārsts Antons A., dz. Bīriņos, tlr. Bīriņi 39.

5. **Satiksme.** Rīgas-Rūjienas dzc. līnija Rīgas-Limbažu lielceļš.

Vidriži — P. t. k. N., 0,25 klm. no pg. n., prz. Sedols Jorens, tlr. Vidriži 99 un 100; Aģe — P. n. Ab., Upmaļos, 8 klm. no pg. n., prz. Sveķis Jānis; Igate — P. n. Abc., Straumēs, 5,25 klm. no pg. n., prz. Kļaviņš Voldemārs; Lankšas — P. n. Ab., Jaun-Lankšās, 6 klm. no pg. n., prz. Lasmane Alīse, tlr. Vidriži 12.

6. **Pārējās iestādes.** Skulte — dzc. stc., pr. Bekmanis Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 274, saimniecību — 300. Aramzeme 3039,26 ha (33,41% n. z. kpl.), pļavas 1745,06 ha (19,19%), ganības 2021,15 ha (22,22%), meži 1133,24 ha (12,46%), purvi 875,85 ha (9,63%).

Mežos sastopami: stirnas, āpši, lapsas, seski, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, nēģi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kooperātīvs Graudos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba „Grauds", tlr. Vidriži 14; 2) Ūdens dzirnavas Igatē, 6,5 klm. no pg. n., īp. Jenerts Eduards, tlr. Nabe 8; 3) Ūdens dzirnavas Melderos, 0,7 klm. no pg. n., īp. Kurzemnieks Augusts, tlr. Vidriži 10; 4) Spirta dedzinātava Vidrižu muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. K./S. Sarkanbārdis un biedri, tlr. Vidriži 11; 5) Alus darītava Igatē, 6,5 klm. no pg. n., īp. Grāvelsons Roberts, tlr. Nabe 14; 6) Pienotava Straumēs, 5,3 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba, tlr. Nabe 2; 7) Vīnu, degvīna un dažādu preču trg. Vaivaros, īp. Volkovs Oskars, tlr. Vidriži 18; 8) I šķ. traktieris Gravās, īp. Šulcs Irēna, tlr. Vidriži 13; 9) Pārtikas preču trg. Ceriņos, īp. Strazdiņa Alīda, tlr. Vidriži 22.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ietilpst Lēdurgas-Turaidas draudzē, mācītājs Zemītis Pēteris, mācītāja muižā, pst. c. Vidrižiem; 2) Ietilpst Lēdurgas pareizticīgo draudzē, priest. Baumanis J., dz. Limbažu pls.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimniecības bba, db. 1923. g., pr. Dalmanis Roberts, dz. II pk. pamatsk., tlr. Vidriži 25; 2) Patērētāju bba „Grauds", db. 1920. g., pr. Baunis Pēteris, dz. Kalnabudēs, tlr. Vidriži 16; 3) Igates-Nabes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Čūlītis Jānis, dz. Riekstiņos, tlr. Vidriži 37.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns „Kaniņkalns", labi uzglabājies senču pilskalns, 88 metri garš, 23 mtr. plats un 14 mtr. augsts, Aģes upes krastā; netālu no tā senču kapenes, kur uzarti senču kauli un senlietas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: Pg. atradies frontes tuvākā aizmugurē; Latvijas atbrīvo-

šanas karā notikusi sadursme ar landvēristiem, kurā kritis Limbažu komandants Gelbe.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Tentelis Augusts, profesors, tag. izglītības ministrs, * 1876. g., Kalna-Ennēs; Nukša Mārtiņš, sūtnis, * Lankšās; Melngailis Emīlis, komponists un diriģents, * 1874. g., Igates skolā; Ozoliņš Pēteris, teātra darbinieks, * 1864. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Vidrižu mž. c., 2,5 klm. no pg. n., pilī ievietota II pk. pamatsk.; Igates mž. c., pilī Latvijas Bērnu palīdzības savienības atpūtas nams.

4. **Dabas jaukumi:** Rīgas-Limbažu lielceļa 67 kilometra apkārtne apstādīta parkveidīgi un saukta „Sala"; Aģes upes apkārtne Lankšu māju robežās — Vidrižu-Tikmenu ceļa — 6. kilometrī.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vidrižu II pk. pamatsk., prz. Dālmanis R., tlr. Vidriži 25.

55. Vildogas pagasts.

(Sk. karti 7. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nurmižu pg.; vāciski Nurmis; krieviski Nurmižskaja.

Pagasta robeža: z. — Lielstraupes pg., d. — Siguldas pg., v. — Turaidas pg., r. — Līgatnes pg.

Platība — 51,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 981, no tiem vīr. 447, siev. 534.

Attālumi: no Rīga pa dzc. — 65 klm., pa zc. — 66 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda, pa dzc. — 12 klm., pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Vildoga — 4 klm.; tv. aut. pstn. Ozolkrogs — 3 klm.

Pg. n. atrodas pie Siguldas-Līgatnes ceļa.

Pasta adrese: c. Līgatni.

Upes: Gauja, Vildoga, Šteinberģu upīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Nurmižu muižas mežs — 375 ha.

Lielākie purvi: daļa Sudas purva.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. II iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Skādulis Pēteris, dz. Sprogās, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nurmiži 13; pg. pdm. prs. Lauva Roberts, dz. Veļķos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Nurmiži 17; pg. tiesas prs. Ervalds Kārlis, dz. Gančauskās, 6 klm. no pg. n., tlr. Nurmiži 45. Pg. darbvedis Miķelsons Erna, dz. pg. n., tlr. Nurmiži 43; vc. plc. kārtībnieks Grīnbergs Ādolfs, dz. pg. n., tlr .Nurmiži 14.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Bergs Eduards, dz. sk., tlr. Nurmiži 39; Nurmižu 2 kl. lauks. skola, 2,5 klm. no pg. n., prz. Rāmnieks Jānis, tlr. Nurmiži 5.

Bibliotēkas: Bibliotēkas bbas, pamatsk., 150 sēj., prz. Dronis Kornēlijs, tlr. Nurmiži 39.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Siguldas rajonā, vet. ārsts Saprašs Kr., dz. Siguldā, tlr. Sigulda 7.

5. **Satiksme.** Rīgas-Valkas dzc. līnija un vairākas aut. līnijas pa Vidzemes šoseju.

Nurmiži — P. tf. n. Ab. T. p. C., Līdumos, 2,5 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Jānis, dz. Bullos, tlr. Nurmiži 1.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 171, saimniecību — 189. Aramzeme 1764,98 ha (34,15% n. z. kpl.), plavas 704,97 ha (13,64%), ganības 1171,82 ha (22,68%), meži 1046,44 ha (20,25%), purvi 206,73 ha (4,00%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, ūdri, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, foreles, laši, nēģi, sīgas, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tirgotava Līdumos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Paltmales patēr. bba, tlr. Līgatne 1; 2) Vīna rūpniecība Bullos, 2 klm. no pg. n., īp. Kalniņš J., tlr. Nurmiži 1; 3) Krejošanas punkts Līdumos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Līgatnes piens. sba, tlr. Līgatne 22.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.922,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Siguldas-Ķempju draudzē, mācītājs Brēdermanis Fridrichs, dz. Siguldā, tlr. Sigulda 254.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdroš. bba, db. 1890. g., pr. Orniņš Aleksandrs, dz. Laugās, tlr. Nurmiži 31; 2) Nurmižu bibliotēkas bba, db. 1924. g., pr. Dronis Kornēlijs, dz. pamatsk., tlr. Nurmiži 39; 3) Nurmižu lauks. bba „Līdums", db. 1922. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Bullos, tlr. Nurmiži 1; 4) Dārzkopības bba, db. 1933. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Bullos, tlr. Nurmiži 1; 5) Nurmižu I lopkopības pārraudzības bba, db. 1921. g., pr. Vibeks Ernests, dz. Ramas muižā, tlr. Līgatne 12; 6) Nurmižu II lopkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Kalniņš Augusts, dz. Augotiņās, tlr. Nurmiži 42; 7) Sēklaudzēšanas sba, db. 1932. g., pr. Brucers Voldemārs, dz. Nurmižu muižā, tlr. Nurmiži 5; 8) 126. Nurmižu mazpulks, db. 1933. g., pr. Brucers Inna, dz. Nurmižu muižā, tlr. Nurmiži 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: „Pilskalns" — valsts mežā, Nītaures virsmežniecības Nurmižu 5. apgaitā, 1,5 klm. dienvidos Lincauru mežsarga mājai, tikpat tālu austrumos Mucenieku mājām. (Vislabāk šis pilskalns atrodams ejot no Siguldas gar Gauju augšup līdz Muceniekiem, tad gar Šteinbergu upīti uz Nurmižu muižas pusi; apaudzis biezu mežu).

1905. g. notikumi: No soda ekspedīcijas cietušas vairāk personas.

Pasaules kara notikumi: Sakarā ar tuvo frontes līniju, nopostītas vairākas saimniecības un lauki izrakti ierakumiem.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Nurmižu mž. c., 2,5 klm. no pg. n., c. atrodas Nurmižu 2 g. lauksaimniecības skola; Ramas mž. c., 3 klm. no pg. n., c. ēkas izlieto lauksaimniecības vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Nurmižu mž. parks ar krāšņām gravām, veciem, reti sastopamiem kokiem; Gaujas lejas ar stāvām kraujām un skaistiem lapu koku mežiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

56. Viskaļu pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Viskāļu pg.; vāciski Ramdan; krieviski Ramdanskaja.

Pagasta robeža: z. — Madlienas pg.; z.-r. — Bebru pg., r. un d.-r. — Kokneses pg., d. — Aizkraukles pg., d. un d.-v. — Skrīveru pg., v. — Krapes pg.

Platība — 54,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 706, no tiem vīr. 329, siev. 377.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 72,3 klm., pa zc. — 90 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Koknese — 13,5 klm. (Skrīveri — 15,5 klm.).

Pg. n. atrodas pie Kokneses-Krapes ceļa.

Pasta adrese: c. Koknesi.

Upes: Lobe, Bebrupīte, Lokmane.

Ezeri: Lobes — 4 klm. garš un 2 klm. plats.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: daļa no Aklā purva.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. IV iec.; miertiesas Rīgas apr III iec.; izm. tiesneša Rīgas apr. II iec.; tiesu izp. Rīgas apr. I iec. Pg. vecākais Liepiņš Voldemārs, dz. Kalniešos, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ziemanis Pauls, dz. Veclekšos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kļaviņš Mārtiņš, dz. Šultēs, 5 klm. no pg. n., tlr. Viskaļi 1. Pg. darbvedis Daņilovs Alberts, dz. pg. n., tlr. Viskaļi 3; vc. plc. kārtībnieks Griņēvičs J., dz. Kokneses p., tlr. Koknese 60.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Ezerkalnos, pie pg. n., prz. Kalniņš Jānis, dz. sk., tlr. Viskaļi 3.

Bibliotēkas: Kultūras bbas, pamatsk., 600 sēj., prz. Bērziņš Lidija, tlr. Viskaļi 3.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madlienas rajonā, vet. ārsts Šmidts V., dz. Madlienā, tlr. Madliena 20.

5. **Satiksme.** Viskaļi — P. n. Abc., pg. n., prz. Daņilovs Alberts; Viskaļi — Tf. n. T. p. C., prz. Jostsons Jānis; Jaunāre — Tf. n. T. p. C., prz. Pērkons Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 117, saimniecību — 129. Aramzeme 1231,29 ha (29,91% n. z. kpl.), pļavas 866,83 ha (21,05%), ganības 814,05 ha (19,77%), meži 628,48 ha (15,26%), purvi 467,49 ha (11,36%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, seski, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, plauži, asari, raudas, ruduļi, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Žugņos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Jostsons Alma, tlr. Viskaļi 4; 2) Krejošanas p. Jaundzeņos, 1 klm. no pg. n.,

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9592,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Kokneses-Krapes draudzē, mācītājs Rozenbergs Paulis, dz. Kokneses mācītāja muižā, tlr. Koknese 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras bba, db. 1885. g., pr. Kļaviņš Mārtiņš, dz. Šultu mājā, tlr. Viskaļi 1; 2) Lauks. bba, „Arājs", db. 1919. g., pr. Sīlis Andrējs, dz. Aulakos, tlr. Viskaļi 12; 3) Savstarpējā ugunsapdr. bba, pr. Kalniņš Augusts, dz. Jaunlekšu m., tlr. Viskaļi 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: Pg. cietis, jo atradies frontes līnijā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

57. Zaubes pagasts.

(Sk. karti 51. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunpils pg.; vāciski Jürgensburg; krieviski Jaunpilskaja.

Pagasta robeža: z. — Nītaures pg., d. — Taurupes un Kastrānes pg., r. — Ķēču un Ogres pg.; v. — Mālpils pg.

Platība — 155,18 kv. klm.
Pg. robežās b. a. v. Zaube.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2388, no tiem vīr. 1090, siev. 1298.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 100 klm., pa zc. — 90 klm.; apr. pls. Rīga; tv. pls. Sigulda un Cēsis, pa zc. — 40 klm.; tv. dzc. stc. Līgatne — 27 klm.; tv. aut. pstn. Nītaure — 11 klm.
Pg. n. atrodas pie Jaunpils-Tunši III šķ. ceļa. Pasta adrese: c. Zaubi.

Upes: Zaube, Vedze, Vārnupe, Stirve.

Ezeri: Lūkanu — 1 kv. klm.

Kalni: Kazu, Lapsas, Rātes.

Lielākie mežu masīvi: Viegliņu sils — 627 ha.

Lielākie purvi: Bērzu — 257 ha un Lūkanu — 119 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rīgas apr. plc. III iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Rīgas apr. II iec. Pg. vecākais Kalniņš Jānis, dz. Lejas-Čulkstos, 2 klm. no pg. n., tlr. Zaube 48; pg. pdm. prs. Volkovs Kārlis, dz. Vec-Vāķos, 6 klm. no pg. n., tlr. Zaube 22; pg. tiesas prs. Grīnbergs Aleksandrs, dz. Vanadzēnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Zaube 36. Pg. darbvedis Kipers Pēteris, dz. pg. n., tlr. Zaube 3; vc. plc. kārtībnieks Johanstāls Augusts, dz. pg. n., tlr. Zaube 6.

2. **Izglītība.** Skolas: II pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Dindons Jānis, tlr. Zaube 13; Kļaviņkalna I pk. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Odziņš Jānis, tlr. Zaube 7; Krievkalna I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Vieglais Konstantīns, tlr. Zaube 11; Kliģenes I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kaņeps Ernests, tlr. Kliģene 10.
Bibliotēkas: Izglītības bbas, tautas namā, 750 sēj., prz. Gailītis Elvīra, dz. Lejniekos, tlr. Zaube 43.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Ieleja Lidija, doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Zaube 15; ārste zobu slimībās — Mieriņš Ella, dz. Kalniņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Zaube 20; vecmāte — Celms Anna, doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Zaube 70.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Nītaures rajonā, vet. ārsts Meisters N., dz. Nītaurē, tlr. Nītaure 10.

5. **Satiksme.** Rīga-Zaube aut. līnija.
Zaube — P. t. k. N., Jaunpilī, 0,5 klm., no pg. n., prz. Kurpītis Pēteris, tlr. Zaube 158; Kliģene — P. tf. n. Ab. T. p. C., 6,5 klm. no pg. n., prz. Zilberis Andrējs; Dukuri — P. tf. n. Ab. T. p. C., 13 klm. no pg. n., prz. Očenko Helēne; Birznieki — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Zeibots Arnolds; Birznieki — Tf. n. T. p. C., 7 klm. no pg. n., prz. Ducens Austra; Bevuļēni — P. tf. n. Ab. T. p. C., 6 klm. no pg. n., prz. Caune Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** Jaunpils iec. mžn. Viegliņos, 5 klm. no pg. n., mžz. Hekels Heinrichs, tlr. Zaube 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 410, saimniecību — 429. Aramzeme 4414,05 ha (28,45% n. z. kpl.), pļavas 3238,22 ha (20,87%), ganības 3506,24 ha (22,59%), meži 2924,70 ha (18,85%), purvi 738,82 ha (4,76%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, āpši, ūdeles, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, zuši, brekši, asari, foreles, raudas, vēdzeles, vēži, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Jaunpilī, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jaunpils patēr. bba, tlr. Zaube 4; 2) Dažādu preču trg. Spodrās, 0,7 klm. no pg. n., īp. Zeibots Zelma, tlr. Zaube 18; 3) Dažādu preču trg. Ķimenēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ķimenis Anna; 4) Dažādu preču trg. Ezeriņos, 1 klm. no pg. n., īp. Apsalons Mārtiņš; 5) Dažādu preču trg. Aptiekā, 0,6 klm. no pg. n., īp. Oš Ernests, tlr. Zaube 16; 6) Trg. Smidrās, 6 klm. no pg. n., īp. Jaunpils patērētāju bba, tlr. Kliģene 16; 7) Dažādu preču trg. Bērzī, 6 klm. no pg. n., īp. Jaunpils patēr. bba, tlr. Birznieki 4; 8) Vīnu darītava Vec-Bērzā, 6 klm. no pg. n., īp. Tobis Gusts, tlr. Birznieki 1; 9) Dzirnavas Jaunpilī, 1 klm. no pg. n., īp. Kalnačs Francis, tlr. Zaube 34; 10) Dzirnavas Kliģenē, 7 klm. no pg. n., īp. Mieriņš Kārlis, tlr. Kliģene 3; 11) Dzirnavas Bērzmuižā, 7 klm. no pg. n., īp. Ducens Jānis, tlr. Birznieki 11; 12) Pienotava Jaunpilī, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jaunpils piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.876,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Jaunpils ev.-lut. baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītāja nav; 2) Jaunpils

pareizticīgo baznīca, 1 klm. no pg. n., priesteris Ezerlīcis Jānis no Aderkašu draudzes.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunpils izglītības bba, db. 1919. g., pr. Odziņš Jānis, dz. Kļaviņkalnā, tlr. Zaube 7; 2) Jaunpils patēr. bba, db. 1919. g., pr. Kaņeps Jānis, dz. Jaunbrūmestrī, tlr. Zaube 53; 3) Jaunpils savstarpējā ugunsapdrošin. bba, pr. Šops Jānis, dz. Smidrās, tlr. Kliģene 16; 4) Bērzu savst. ugunsapdr. bba, pr. Auziņš Pēteris, dz. Peilēnī; 5) Latvju nac. j. svbas Kliģenes nod., db. 1932. g., pr. Renckulbergs Jānis, dz. Kliģenē, tlr. Kliģene 22; 6) Jaunpils piens. sba, db. 1912. g., pr. Kaņeps Jānis, dz. Jaun-Brūmestrī, tlr. Zaube 53; 7) Jaunpils krājaizdevu sba, db. 1890. g., pr. Hincenbergs Rūdolfs, dz. Tunšos, tlr. Zaube 55.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Zviedru laiku pils drupas „Grille"; senču kapenes pie Bērzmuižas, izrakumi izdarīti 1933. g.

1905. g. notikumi: Soda ekspedīcija Jaunpils „Grillē" nošāvusi 6 cilvēkus un nodedzinājusi 5 saimniecību ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Dievkociņš Reinis, rakstnieks, * 1863. g.; Purvīts Vilhelms, prof., gleznotājs, * 1872. g., Jaužos; Zakss Pauls, prof., dziedonis, * 1878. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bērzmuižas c., 6 klm. no pg. n.; b) Kliģenes mž., 6 klm. no pg., n.; c) Dukuru mž., 13 klm. no pg. n.; d) Slīpes mž., 6 klm. no pg. n.; e) Paulmuiža, 3 klm. no pg. n.; f) Mācītājmuiža, 1 klm. no pg. n.; g) Jaunbērzmuiža, 8 klm. no pg. n. Visas minētās muižas sadalītas jaunsaimniecībās un amatnieku saimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** „Putnu grava", caur jauktu koku mežu un krūmiem dziļos krastos tek upīte.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vecvērpjos, pie Juglas iztekas, prz. P. Biks, tlr. Zaube 54, pasts c. Zaubi, Līgatnes stc. 24 klm., aut. Rīga-Zaube.

II. Cēsu apriņķis.

Apriņķu lauku pašvaldību vecākā kanceleja Cēsīs, Pils - 7. Tlr. Cēsis 41. Ringmanis Jānis, pašv. vec.

Apriņķa priekšnieka kanceleja apvienota ar I iecirkņa priekšnieka kanceleju Cēsīs, Pils - 12. Tlr. 35. Treijs Reinholds-Mārtiņš, apr. pr-ks. Tlr. 35. Pils - 7. Tlr. 33.

Apriņķa policijas II iecirknis. Kanceleja Nēķena muižā, caur Dzērbeni. Bušs Jēkabs, iec. pr-ks. Nēķena muižā. Tlr. Dzērbene 17.

Cēsu apr. I iec. miertiesnesis Cīrulis Teodors, Cēsīs. Tlr. Cēsis 297.

Cēsu apr. II iec. miertiesnesis Sekste Pēteris, Jaunpiebalgā. Tlr. Jaunpiebalga 42.

Cēsu apr. III iec. miertiesnesis Šveics Augusts, Cēsīs.

Cēsu apr. I iec. izmeklēšanas tiesnesis Vītols Antonijs, Cēsīs.

Cēsu apr. II iec. izmeklēšanas tiesnesis Stalažs Jānis, Madonā.

Cēsu apr. tiesu izpildītājs Birkhāns Hugo, Cēsīs.

1. Baižkalna pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Baižkalna pg.; vāciski: Friedrichshof; krieviski Baižkalnskaja.

Pagasta robežas: z. — Mārsnēnu pg., d. — Raunas pg., v. — Liepas un Jaunraunas pg., r. — Raunas pg.

Pg. platība — 27,74 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 647, no tiem vīr. 298, siev. 349.

Attālumi: a) Līdz Rīgai, lietojot dzc. — 117 klm., pa zc. — 107 klm.; b) līdz apr. pls. Cēsis: lietojot dzc. — 24 klm., pa zc. — 21 klm.; līdz tv. pls Cēsīm (sk. augšā); līdz tv. dzc. stc. Lode — 12 klm.; līdz aut. pstn. Rauna — 3,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Baižkalna-Liepas ceļa.

Pasta adrese c. Raunu.

Upes: Rauna.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Baižkalna — 260 ha.

Lielākie purvi: Tīraispurvs — 40 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. I iec. Pg. vecākais Paurnietis Jūlijs, dz. Vidus-Paurniešos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Rauna 89; pg. pdm. pr. Bēniņš Dāvis, dz. Bēniņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Rauna 31; pg. tiesas prs. Paurniets Kārlis, dz. Noriņās, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Lapiņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Rauna 32; vc. plc. kārtībnieks Zambrāns Kārlis (kopējs ar Jaunraunas pg.), dz. Jaunraunas pg.

2. **Izglītība.** Skolas: Baižkalna pg. I pk. pamatsk., pie Strīķeļu-Ģipšļu ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Ēverts Jānis, dz. sk., tlr. Rauna 30.

Bibliotēkas: Pg. padomes bibliotēka, 800 sēj., prz. Lapiņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Rauna 32.

3. **Veselības kopšana.** Raunas veselības aizsardzības savienības ambulance un slimnīca, doktorātā, pie Cēsu-Raunas ceļa; Baižkalna-Raunas aptieka pie Valmieras-Raunas ceļa. Ārsts — Skaidrais Rūdollfs un ārste — Skaidrais-Bariss Elza, doktorātā, 3 klm. no pg. n., tlr. Rauna 18.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Raunas rajonā, vet. ārsts Subris J., dz. Raunas b. a .v., tlr. Rauna 10.

5. **Satiksme.** Baižkalns — P. n. Ab., prz. Dreimanis Marija, dz. Papīrfabrikā, 2 klm. no pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 130, saimniecību — 128. Aramzeme 1180,16 ha (40,73% n. z. kpl.), pļavas 318,83 ha (11,00%), ganības 360,04 ha (12,42%), meži 695,32 ha (23,99%), purvi 183,40 ha (6,33%).

Mežos sastopami: zaķi un lapsas; upēs: līdakas, laši, foreles un sīgas.

2. **Rūpniecība, tirdzniecība un finances.** 1) Ūdensdzirnavas un koku apstrādāšanas darbnīca, 1 klm. no pg. n., īp. Priedīts Pēteris, tlr. Rauna 33; 2) Ūdens dzirnavas papīrfabrikā, 2 klm. no p. n., īp. Āls Fridrichs; 3) Ķieģeļceplis, 4 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Paulis; 4) Sīku preču vkl. Killeros, 3 klm. no pg. n., īp. Gucmans Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8655,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Raunas ev.-lut. draudzē, mācītājs Treics Arvīds, Raunas māc. muižā, tlr. Rauna 40.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Baižkalna savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1880. g., pr. Vidriķis Jūlijs, dz. Lielkalnamūros; 2) Baižkalna kūdras ražošanas bba, db. 1929. g., pr. Vidriķis Jūlijs, dz. Lielkalnamūros; 3) Baižkalna lopu pārraudzības bba, db. 1921. g., pr. Karelis Hermanis, dz. Veckarelos, tlr. Rauna 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Senču kapenes Upmaļu un Mūru māju robežās; b) Senlaiku robežakmens Strīķeļu māju zemē.

1905. g. notikumi: Nodedzināti muižas labības šķūņi un lopu kūtis, soda ekspedīcija nošāvusi vienu personu un vairākas pērtas.

Pasaules kara notikumi: visās mājās mitinājās Kurzemes bēgļi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Latvijas ūniversitātes rektors, prof. Dr. chem. Auškāps Jūlijs, * 1884. g., Baižkalna skolā, kā skolotāja dēls.

3. **Bijušo muižu centri:** Baižkalna mž. centrs, 2 klm. no pg. n., piešķirts bijušam īpašniekam, izmanto lauksaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** Raunas upes krasti, vietām stāvi un apauguši lapu kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Struņķos, 1 klm. no Raunas.

2. Cēsu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Cēsu pils pg.; vāciski Schloss-Wenden; krieviski Samok-Vendenskaja.

Pagasta robežas: z. — Priekuļu un Lenču pg., d. — Drabešu pg., v. — Kārļu un Līvu pg. un r. — Vaives pg.

Pg. platība — 43 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 861, no tiem vīr. 384, siev. 477.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 88 klm., pa zc. — 90 klm.; b) no apr. pls. Cēsis, lietojot dzc. — 8 klm., pa zc. — 5,5 klm.; c) no tuvākās pls. Cēsis, sk. iepriekšējo; d) no tv. dzc. stc. Āraiši — 4,5 klm.

Pg. nams atrodas pie Cēsu-Bānužu ceļa, 5 klm. no Cēsu dzc. stc. Pasta adrese c, Cēsis-pagasts.

Upes: Gauja un Amata.

Ezeri: a) Vēķu — 4 ha, b) Lazdiņu — 3 ha, un c) Ninieris — 4,5 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Pubuliņu — 455 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. I iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. iecirknis. Pg. vecākais Linītis Dāvīds, dz. Kalnjēkuļos, 9 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 278; pg. pdm. prs. Kampa Reinholds, dz. Kampās, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Sietiņsons Mārcis, dz. Kalnasmīdēs, 9 klm. no pg. n., tlr. Drabeši 16. Pg. darbvedis Gertners Kārlis, dz. pg. n., tlr. Cēsis 257; plc. kārtībnieks Tirzmalis Alfrēds, dz. Cēsīs, 5,2 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Šmidts Kārlis, tlr. Cēsis 257.

Bibliotēkas: Cēsu izglītības biedrības bibliotēka, 793 sēj., prz. Soste Imants, dz. Lejaspolušās.

3. **Veselības kopšana:** a) Cēsu pilsētas slimnīca Cēsīs; b) Sarkanā Krusta sanātorija pie Gaujas; c) Cēsu pilsētas aptieka Cēsīs. Pg. ārsts — Brutāns Augusts, dz. Cēsīs, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 162; pg. vecmāte Kārkliņš Lūcija, dz. Cēsīs, 5,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69; vet. feldšers Johansons Augusts, dz. Cēsīs, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 237.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas dzc. līnija.

P. t. k. atrodas Cēsīs, 5,5 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Alfrēds, dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 51; P. n., pg. n., prz. Gertners Kārlis, dz. pg. n., tlr. Cēsis 257.

6. **Pārējās iestādes:** Cēsu vmžn. 4. iec., Cēsu mžn. Dukuru muižā, 2 klm. no Cēsu stc.; mžz. Beinerts Jānis, tlr. Cēsis 44, pasts c. Cēsīm.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 159, saimniecību — 155. Aramzeme 1492,99 ha (34,73% no z. kpl.), pļavu 381,73 ha (8,88%), ganību 917,79 ha (21,35%), meži 899,58 ha (20,93%), purvu 248,51 ha (5,78%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, meža cūkas un caunas; upēs un ezeros: foreles, līdakas, asari, raudas, zuši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Billes tūku fabrika pie Rīgas-Apes šosejas, 78. kilometrā, 9 klm .no pg. n. ,īp. Kondrāts Viktors, dz. Rīgā, pasta adrese caur Ierikiem, tlr. Ierikī 5; 2) Meltura pārtikas preču vkl. pie Rīgas-Apes šosejas, 9 klm. no pg. n., īp. Zīrāks Visvaldis, dz. Melturī, pasta adrese caur Ierikiem, tlr. Drabeši 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.916,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Āraišu ev.-lut. baznīca pie Āraišiem, 4 klm. no pg. n., mācītājs Meistars Jānis; b) Sv. Jāņa baznīca Cēsīs, 5,5 klm. no pg. n.. mācītājs Apkalns Pēteris.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba, db. 1927. g., pr. Šmidts Kārlis, dz. pamatskolā, tlr. Cēsis 257; 2) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1884. g., pr. Kurmītis M., dz. Lejas-Raudavītēs, tlr. Cēsis 257; 3) Mednieku bba „Rubenis", db. 1927. g., pr. Zīrāks Pēteris, dz. Melturī, tlr. Drabeši 14, pasts c. Ierikiem.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905 .g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi apm. 3 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: skolā un pg. n. novietotas karaspēka daļas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Rudzītis Dāvīds, valsts kancelejas direktors, * 1881. g., Cēsu pg. Poliešos; b) Pētersons Jānis, vec. asist., augstsk. māc. spēks, dzim. 1895. g., Maz-Rukos.

3. **Bijušo muižu centri:** Cēsu pils muiža piešķirta Cēsu pilsētai; Dukuru muižas centrs piešķirts mežu resoram; bij. Annas, Jēkaba, Bumburu un Rūkumu muižas sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas līči pie Siļķes, Vāverītes, Piparu un Benču mājām; Āraišu apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Melturī, Rīgas-Valmieras š. malā, 78 klm. no Rīgas, prz. Zīrāks P., tlr. Drabeši 14, pst. c. Āraižiem.

3. Cirstu pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Cirstu-Vāckalna pg.; vāciski Cirsten-Teutschenbergen; krieviski Cirsten-Teičenbergen.

Pagasta robežas: z. — Vecpiebalgas pg., d. — Jumurdas pg., v. — Vecpiebalgas pg., r. — Vējavas pg.

Pg. platība — 27,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 417, no tiem vīr. 191, siev. 226.

Attālumi: a) lietojot autobusu — 119 klm., zc. — tāpat; b) no apr. pls. Cēsis, pa zc. — 60 klm., dzc. satiksmes nav; c) no tv. pls. Madonas, lietojot zc. — 44 klm., dzc. un autobusa sat. nav.; no tv. dzc. stc. Piebalga — 30 klm.; no tv. autobusu piest. Ērgļi — 12 klm. Pasta adrese c. Cirstiem.

Upes: Ogre.

Ezeri: a) Lācīšu — 12 ha, b) Nedzis — 250 ha, c) Sivēns — 500 kv. m. un d) Bezdibens — 200 kv. m.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: nav.

Lielākie purvi: a) Valvītes — 12 ha, b) Palšais — 855 ha, pg. ietilpst daļa šī purva.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesn. Madonas apr.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Eglītis Andrejs, dz. Gala Sāvās, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Polis Jūlijs, dz. Mālkalnos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Eglītis Andrējs. Pg. darbvedis Rozenfelds Augusts, dz. pg. n., tlr. Cirstu sarunu vieta; plc. kārtībnieks Jēzens, dz. Jumurdas Vecskolā, 7 klm. no pg. n., tlr. Jumurdas sarunu vieta.

2. **Izglītība.** Skolas: Cirstu I pk. pamask., atrodas bij. Cirstu pilī, pie pg. n., prz. Vībants Marija, dz. skolā, tlr. Cirsti 6.

Bibliotēkas: Cirstu pg. pdm. bibliotēka, 855 sēj., prz. vieta vakanta.

3. **Veslības kopšana.** Vecmāte — Dzelzainis Alvīne, dz. Cirstu vecā skolā, 2 klm. no pg. n., tlr. Cirsti 9.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst. Piebalgas rajonā, vet. ārsts Eglītis A., Vecpiebalgā, tlr. Vecpiebalga 7.

5. **Satiksme.** P. tf. n. Ab. T. C., Cirstu pg. n., prz. Rozenfelds Augusts ,dz. pg. n., tlr. Cirstu sarunu vieta.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 83, saimniecību — 99. Aramzeme 672,93 ha (25,50% no z. kpl.), plavas 633,51 ha (24,01%), ganības 521,73 ha (19,78%), meži 445,80 ha (16,90%), purvi 271,11 ha (10,28%).

Mežos sastopami: zaķi un stirnas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, vēdzeles, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Sīktirgotava pg. n., īp. Veineris Izraēls.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 6000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Vecpiebalgas ev.-lut. draudzē, mācītājs Treus Augusts, tlr. Vecpiebalga 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Cirstu savst. ugunsapdr. bba, db. 1887. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Galabitēnos, tlr. Cirsti 10; 2) Cirstu lopkop. pārraudz. bba, pr. Židans Antons, dz. Vāckalnos, 4 klm. no pg. n., tlr. Cirsti 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Zviedru skanstes pie tilta pār Ogres upi; b) Senlaiku robežakmens, saukts „Bada akmens", Sīļu māju zemē.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Ēbeļu Reinis, pseud. R. Bitans-Maziņais, dzejnieks, * 1859. g., Cirstu pg.

3. **Bijušo muižu centri:** Cirstu mž. zeme pie pg. n.; divi pilsoņi ieguvuši to no bij. īpašniekiem, pārdalījuši un apsaimnieko.

4. **Dabas jaukumi:** Ogres krasti pie bijušās Cirstu muižas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ogriņu mājās pie Ogres upes, Ērgļu-Vecpiebalgas ceļa malā, prz. Ezertēvs V,- tlr. Cirsti 2.

4. Drabešu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Drabbužu pg.; vāciski Drobbusch; krieviski Drabužskaja.

Pagasta robežas: z. — Kārļu pg., d. — Ķēču un Nītaures pg., v. — Līgatnes pg., r. — Līvu un Vaives pg.

Pg. platība — 109,07 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Ieriķi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2030, no tiem vīr. 931, siev. 1099.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 86 klm.; no apr. pls. Cēsim, lietojot dzc. vai aut. — 11 klm.; no tv. dzc. stc. un aut. pstn. Āraiši — 3 klm. Pasta adrese c. Ieriķiem, Āraišiem, Spāri-Doli.

Upes: a) Amata, b) Ežupe, c) Dadžupe, d) Kumodupe.

Ezeri: a) Āraišu — 10 ha, b) Siemēnu — 7,5 ha, c) Rēvelas — 5 ha, d) Vilkašas — 2,5 ha, un e) Kaikuņu — 5 ha.

Kalni: a) Dziršu kalns, b) Spārniekkalns.

Lielākie mežu masīvi: Spāres-Amatas novads — 2208 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec. un tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Bambis Pēteris, dz. Lejas Lielmārčos, 9 klm. no pg. n., tlr. Spāre-Dole 15, pasta adrese Ieriķi, p. k. 94; pg. pdm. prs. Zīrāks Dāvis, dz. Kaln-Vilkažās, 12 klm. no pg. n., tlr. Spāre-Dole 13; tiesas prs. Zīrāks Dāvīds, dz. (sk. augstāk). Pg. darbvedis Kampe Pēteris, dz. pg. n., tlr. Drabeši 3, pasta adrese st. Āraiši; vecākais polic. kārtībnieks Jansons Jānis, dz. Bērziņa mājā, Ieriķos, tlr. Ieriķi 14.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Āraišu II pk. pamatsk. pie Āraišu-Kārļu III šķ. ceļa, 3 klm. no pg. n., prz. Vilnītis Augusts, dz. skolā, tlr. Drabeši 20, pasta adrese st. Āraiši; b) Doles I pk. pamatsk. pie Spāres-Skujenes II šķ. ceļa, 9 klm. no pg. n., prz. Vērmanis Milija, dz. skolā, tlr. Spāres-Doles sarunu punkts, pasta adrese c. Spāre-Dole; c) Baložu I pk. pamatsk. pie Rāmuļu-Baložu III šķ. ceļa, 11 klm. no pg. n., prz. Johansons Emīlija, dz. skolā, tlr. Rāmuļi 17, pasta adrese st. Āraiši.

Bibliotēkas: Drabešu pg. bezmaksas bibliotēkas biedrības bibliotēka, 900 sēj., atrodas pg. n., prz. Evalds Jānis, dz. pg. n., tlr. Drabeši 3, pasta adrese st. Āraiši.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Diels Alberts, dz. Grūbās, 9 klm. no pg. n., tlr. Ieriķi 15; rajona vecmāte — Bergs-Vimba Emīlija, dz. Tummanos, 10 klm. no pg .n., tlr. Ieriķi 53.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas, Rīgas-Ieriķu-Vecgulbenes dzc. līnijas un Rīgas-Apes, Rīgas-Smiltenes aut. līnijas.

Ieriķi — P. t. k. N., Ieriķos, 10 klm. no pg. n., prz. Gulbis Otomārs, tlr. Ieriķi 3; Spāre-Dole — P. tf. n. Ab. T. C., Doles I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Vērmanis Milija, tlr. Spāre 3; Drabeši — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Meijāts Zelma, tlr. Drabeši 3; Āraiši — P. n. s. v. Abc. I. X., Āraišu dzc. stc., 3 klm. no pg. n., prz. Pumpurs Kārlis, tlr. Āraiši s. v.; Amata — P. n. s. v. Abc. I. X., Amatas dzc. stc., 5 klm. no pg. n., prz. Runcis Kārlis, tlr. Amata s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Cēsu vmžn. 3. iec., Drabešu mžn. Kārļukalnā, 3,5 klm. no Āraišu stc., mžz. Grīnbergs Kārlis, tlr. Drabeši 1.

Amata — dzc. stc., pr. Runcis Kārlis; Ieriķi — dzc. stc., pr. Jansons Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 317, saimniecību — 323. Aramzeme 2943,55 ha (26,45% no z. kpl.), pļavas 1773,52 ha (15,93%), ganības 1993,06 ha (17,90%), meži 2781,46 ha (24,99%) un purvi 799,44 ha (7,18%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, seski, āpši, sermuļi un vāveres; upēs un ezeros: laši, līdakas, asari, raudas, karūsas, sīgas, vēdzeles, ķīši un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Putras dzirnavas pie Amatas dzc. stc., 4 klm. no pg. n., īp. Āboliņa Kārļa mantinieki, dz. Putrās, tlr. Drabeši 25, pasta adrese st. Amata; 2) Ieriķu dzirnavas pie Ieriķu muižas, 9 klm. no pg. n., īp. Laz-

diņa mantinieki, tlr. Ieriķi 21; 3) Zāģeru dzirnavas, 9 klm. no pg. n., īp. Killers Kārlis, tlr. Rāmuļi 33, pasta adrese st. Amata; 4) Pienotava Dzintaros, 6 klm. no pg. n., īp. akc. sab. „Piena eksports", Rīgā, pasta adrese Ieriķos; 5) Pārtikas trg. Ieriķos, 10 klm. no pg. n., īp. Balodis Pēteris; 6) Pārtikas trg. Amatā, 4 klm. no pg. n., īp. Kārkliņš Jānis, dz. Jaun-Jūgās, tlr. Drabeši 15, pasta adrese st. Amata.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.581,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Āraišu ev.-lut. baznīca pie Cēsu-Drabešu šosejas, Āraišu ezera malā, 3 klm. no pg. n., mācītājs Meisters Jānis, dz. Āraišu mācītāja muižā, tlr. Drabeši 2, pasta adrese st. Āraiši.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** 1) Drabešu bibliot. bba, db. 1882. g., atrodas pg. n., pr. Sietiņsons Adelbergs, dz. Cēsu pg. Smīdēs, tlr. Drabeši 16, pasta adrese Ieriķi; 2) Drabešu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1872. g., atrodas Drabešu pg. n. ,pr. Bite Pēteris, dz. Drabešu Vaitiņos, tlr. Drabeši 3, pasta adrese st. Amata; 3) Spāres krājaizdevu sba, db. 1908. g., atrodas Spārē, 7 klm. no pg. n., pr. Āboliņš Kārlis, dz. Cēsu pg. Ilavos, tlr. Drabeši 21, pasta adrese st. Āraiši; 4) Āraišu dziedāšanas bba, db. 1901. g., pr. Vilnīts Augusts, dz. II pk. pamatskolā, tlr. Drabeši 20, pasta adrese st. Āraiši. Bez tikko minētām biedrībām darbojas vēl: 1) Ieriķu un apkārtnes mednieku bba „Mednis"; 2) Ieriķu biškopības sba; 3) Ieriķu brīvprātīgo ugunsdzēsēju sba, un 4) Ieriķu kultūr.-saimn. krājaizdevu sba.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Āraišu pils drupas pie Āraišu ezera; b) „Kapsētas kalniņš, t. s. „kapsētiņas tīrumā" pie L. Kauļu mājām; c) trīs akmens riņķu kapi, saukti „leišu kapi", Kaikuņu māju zemē; d) akmens ar iekaltu krustu pie Rozes mājām; e) senlaiku robežakmens, saukts „Krustakmens", starp Āraišu kapsētu un Skudru mājām.

1905. g. notikumi: nodedzinātas Drabešu un Spāres muižu pilis, soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kaņeps Kārlis — vec. asist. veter. ārsts, augstsk. māc. spēks, dzim. 1897. g., Kalna-Baložos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Drabešu mž. centrs 1,5 klm. no pg. n., kurā ierīkots Cēsu apr. pašvald. bērnu nams; b) Ieriķu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., piešķirts bijušiem īpašniekiem; c) Rencēnu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., pils piešķirta bij. muižas īpašn., bet pārējās ēkas sadalītas jaunsaimniekiem; d) Intu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., pils piešķirta bij. īpašn., bet pārējās ēkas sadalītas jaunsaimniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** No Drabešu muižas centra skats uz Āraišu ezeru, Āraišu baznīcu un mācītājmuižu; no Ieriķu muižas centra skats uz Kunadas upes krastiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunvenčos, prz. J. Sproģis, tlr. Ieriķi 29, pasts c. Ieriķiem, Ieriķu stc. 5 klm.

5. Drustu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Drustu pg.; vāciski Drostenhof; krieviski Drostenskaja.

Pagasta robežas: z. Raunas pg., d. — Vecpiebalgas pg., v. — Dzērbenes pg. un r. — Gatartas pg.

Pg. platība — 120 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Drusti.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1521, no tiem vīr. 674, siev. 847.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 126 klm., pa zc. — 120 klm.; no apr. pls. Cēsis, lietojot dzc. — 71 klm. un pa zc. — 42 klm.; no tv. pls. Smiltenes, lietojot dzc. — 106 klm., pa zc. — 24 klm.; no tv. dzc. stc. Drusti — 6 klm. Autobusu piestātnes nav. Pasta adrese: c. Drustiem.

Upes: a) Gauja un b) Palsa.

Ezeri: a) Kreiļu — 31 ha, b) Skolas — 36 ha, c) Brenkūža — 25 ha.

Kalni: Silakalns.

Lielākie mežu masīvi: nav.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. II iec. un tiesu izpild. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Barons Jānis, dz. Ridelos, 7 klm. no pg. n., tlr. Drusti 61; pg. pdm. prs. Perlachs Jānis, dz. Vecperlās, 6 klm. no pg. n., tlr. Drusti 28; pg. tiesas prs. Lācis Jēkabs, dz. Žagatās, 6 klm. no pg. n., tlr. Drusti 84. Pg. darbvedis Loze Artūrs, dz. pg. n., tlr. Drusti 55; vc. plc. kārtībnieks Veide Jānis, dz. Dārzkalnā, 1 klm. no pg. n., tlr. Drusti 88.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Drustu II pk. pamatsk. pie Drustu-Vecpiebalgas ceļa, 0,5 klm. no pg. n., prz. Ķibers Augusts, tlr. Drusti 12; b) Drustu I pk. pamatsk. Drustu b. a. v., 1 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Kārlis, tlr. Drusti 27.

Bibliotēkas: Drustu viesīgās biedrības bibliotēka, 954 sēj., prz. Lācis Augusts, dz. Drustu pg. Skujiņās, tlr. Drusti 60.

3. **Veselības kopšana.** Drustu Flugina aptieka, Drustu b. a. v.; Latvijas sarkanā krusta Drustu

veselības kopšanas punkts Drustu b. a. v.; ārsts Grūbe Dāvīds, dz. Drustu ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Drusti 7; žēlsirdīgā māsa un vecmāte Rauziņš Elfrīda, dz. Drustos, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Piebalgas rajonā, vet. ārsts Eglīts A., dz. Vecpiebalgā, tlr. Vecpiebalga 7; vet. feldšers Rība Kārlis, Drustu Pērļupē, 3 klm. no pg. n., tlr. Drusti 24.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso ierīķu-Gulbenes dzc. līnija.

Drusti P. t. k. N., Drustos, 1 klm. no pg. n., prz. Silavs Jānis, tlr. Drusti; Drustu P. n. Auļukalnā, 4 klm. no pg. n., prz. Pinnis Marta, tlr. Drusti 16.

6. **Pārējās iestādes.** Drusti — dzc. stc., pr. Kalvišķis Jēkabs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 223, saimniecību — 274. Aramzeme 2575,47 ha (34,82% no z. kpl.), pļavas 1761,57 ha (23,82%), ganības 1614,97 ha (21,83%), meži 686,28 ha (9,27%), purvi 420,79 ha (5,60%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, vāveres, caunas un lūši; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, karūsas, brekši un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Briņģos, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Augusts, dz. Rīgā, Jaunielā 28, pasta adrese: Rīgā; 2) Koku zāģētava Drustos, 1 klm. no pg. n., īp. Halko Tekla, tlr. Drusti 3; 3) Tirgotava Drustos, 1 klm. no pg. n., īp. Āpša Ernests, tlr. Drusti 9; 4) Tirgotava Drustos, 1 klm. no pg. n., īp. Ganiņš Voldemārs, tlr. Drusti 93; 5) Tirgotava Briņģos, 4 klm. no pg. n., īp. Duselis Reinholds, tlr. Drusti 53; 6) Valsts degvīna trg. Veczundos, 4 klm. no pg. n., īp. Biernis Jānis, tlr. Drusti 31; 7) Aptieka Drustos, 1 klm. no pg. n., īp. Flugina mantinieki, tlr. Drusti 10; 8) Ādu mītuve Žvīgurā, 1 klm. no pg. n., īp. Pauga Jānis, tlr. Drusti 77; 9) Tirgotava Drustu vies. bbas namā, 1 klm. no pg .n., īp. Lācis Augusts, tlr. Drusti 15.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.493,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Drustu ev.-lut. baznīca Drustu b. a. v., 1 klm. no pg. n., apkalpo kopējs Dzērbenes-Drustu draudzes mācītājs Birnbaums Alberts.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Drustu viesīgā bba, db. 1924. g., Drustos, 1 klm. no pg. n., pr. Loze Artūrs, pg. n., tlr. Drusti 55; 2) Drustu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1881. g., Drustu pg. n., pr. Ļūļēns Pēteris, dz. Jaunzemjos, tlr. Drusti 47; 3) Drustu-Gatartas krājaizd. sba, db. 1925. g., pg. namā, pr. Perlbachs Jānis, Vecperlās, tlr. Drusti 28; 4) Drustu centra piens. svba, db. 1924. g., Drustos, 1 klm. no pg. n., pr. Markvarts Helmuts, dz. Seisumā, tlr. Drusti 38; 5) Dzērbenes-Auļukalna piens. sba, db. 1924. g., Auļukalnā, 4 klm. no pg. n., pr. Barons Jānis, dz. Rīdeļos, tlr. Drusti 61; 6) Piens. sba Pērļupe I, db. 1921. g., pie Drustu stacijas, 6 klm. no pg. n., pr. Perlbachs Jānis, Vecperlās, tlr. Drusti 28.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 4 cilvēkus un pāri par 30 pērti.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Aumanis Andžs (Kurme Ansis), brāļu draudzes gans un dziesmin., * 1783. g., Kurmjos; b) Bērziņš Pēteris, militārs rakstnieks, * 1882. g.; c) Briedis Augusts, sab. darb., rakstn., * 1877. g., Drustos; d) Cīrulis Indriķis, paidagogs un rakstnieks, * 1860. g., Drustu Zundos; e) Mellups Kārlis, pseud. Dr. Pigors, žurnālists un feļetonists, * 1889. g., Drustos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecdrustu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam, ēkas izmanto dzīvokļiem, pilī ierīkots doktorāts; b) Briņģu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., piešķirts bij. īp., tagad pārdots, ēkas izlieto apsaimniekotāji; c) Auļukalna mž. centrs, 5 klm. no pg. n., piešķirts Drustu pg. sabiedrībai skolas vajadzībām, ēka patbalan brīva, jo skola likvidēta maza skolnieku skaita dēļ.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Drustu viesīgās biedrības namā, prz. Ganiņš; Drustu Vecperlās pie Perlbacha.

6. Druvienas pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Druvienas pg.; vāciski Druwen; krieviski Druvenskaja.

Pagasta robežas: z. — Jaunpiebalgas un Rankas pg., d. — Kraukļu un Liezeres pg., r. — Tirzas un Virānes pg. un v. — Jaunpiebalgas pg.

Pg. platība — 84 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1130, no tiem vīr. 526, siev. 604.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzelzceļa sat. — 165 klm., pa zc. — 172 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. sat. — 110 klm., pa zc. — 92 klm.; c) no tv. pls. Gulbene, lietojot dzc. — 36 klm., pa zc. — 38 klm.; d) no tv. dzc. stc. Lizums — 11 klm., un e) līdz tv. aut. piestātnei Smil-

Drusti P. t. k. N., Drustos, 1 klm. no pg. n., prz. tenes-Vidzemes šosejā — 42 klm. Pg. n. pie Velēnas-Druvienas-Pērles ceļa.

Pasta adrese: c. Druvienu un Pērli.

Upes: a) Tirza, b) Azande, c) Vilaune, d) Sace.

Ezeri: a) Pērļu — 2 ha, b) Silezers — 2 ha, c) Velniņa ezers — 0,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Pērļu sils — 500 ha, b) Sviļāres sils — 800 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. II iec. un tiesu izp. Valkas apr. II iec., 11 klm. no Lizuma. Pg. vecākais Ozoliņš Jānis, Lielvasaraudžos, 4 klm. no pg. n., tlr. Druviena 15; pg. pdm. prs. Auers Jānis, Pērļukalnā, 9 klm. no pg. n., pg. tiesas prs. Kube Kārlis, Silmačos, 10 klm. no pg. n., tlr. Pērle 12; pg. darbvedis Soste Mārtiņš, pg. n., tlr. Druviena 8; plc. kārtībnieks Tebecis Jānis, Dambjos, 1 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. pie Velēnas-Druvienas-Pērles ceļa, 2,5 klm. no pg. n., prz. Zvaigznītis Pēteris, tlr. Druviena 6.

Bibliotēkas: Druvienas pamatsk. bibliotēka, 475 sēj., prz. Zvaigznītis Pēteris, sk. augšā; Druvienas bibliotēkas biedrības bibliotēka Druvienas patēr. bba, prz. Pētersons Artūrs, Bitēs.

3. **Veselības kopšana.** a) Rajona ārsts Hiznakovs Līns, doktorātā, 0,5 klm. no pg. n.; b) zobu ārsts Vilhelms Bruno, ārsta mājā, 0,5 klm. no pg. n.; d) aptiekars Štāls Boriss, aptiekā, Druvienas muižā, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rankas rajonā, vet. ārsts Timrots E., dz. Rankā, tlr. Ranka 16.

Druviena — P. tf. n. Abc. T. p. C., Eglēs, 0,5 klm. no pg. n., prz. Pīlādzis Jānis, tlr. Druviena s. v.; Pērle — P. tf. n. Ab. T. p. C., 7 klm. no pg. n., prz. Karlaps Anna, Pērles dzirnavās, tlr. Pērle s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 172, saimniecību — 222. Aramzeme 1851,87 ha (30,67% no z. kpl.), pļavas 958,98 ha (15,88%), ganības 822,44 ha (13,62%), meži 1363,29 ha (22,58%), purvi 516,27 ha (8,55%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas un vāveres; upēs un ezeros: foreles, sīgas, līdakas, asari, raudas, līņi, sapaļi, vēdzeles, vēži u. t. t.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pērļu dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Hēna Ādolfa mantinieki, Druvienas muižā; 2) Druvienas koppienotava, Druvienas muižā, 0,5 klm. no pg .n.; 3) Druvienas alus darītava Mežlaskumos, 6 klm. no pg. n., īp. Lapiņš Voldemārs, tlr. Pērle 2; 4) Druvienas kooperātīvs, Druvienas muižā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Druviena 1; 5) Krejotava, Pērles dzirnavās, 7 klm. no pg. n., tlr. Pērle s. v.; 6) Dažādu preču trg. Pērlē, 8 klm. no pg. n., īp. Kartenbeks Leontīna, Pērlē, tlr. Pērle 3; 7) Patērētāju bbas vkl. nodaļa Pērlē, 8 klm. no pg. n., tlr. Pērle 13; 8) Dažādu preču trg. Mežlaskumos, 6 klm. no pg. n., īp. Šīrons Pāvils.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Baznīcas pg. nav, ir tikai Latvijas ev.-lut. brāļu draudzes saiešanas nams, kas atrodas Tirzieša mājās, apm. 3 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdr. bba, Druvienā, pat. bbā, pr. Ozols Jēkabs, Tīrumulaivās, tlr. Druviena 2; 2) Piensaimn. sba, db. 1926. g., Druvienā, pašas namā, 1 klm. no pg. n., pr. Ozoliņš J., Lielvasaraudžos, tlr. Druviena 15; 3) Patērētāju bba, db. 1911. g., Druvienā, pašas namā, pr. Āboliņš Jānis, Lieltrašļos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: 1820. gada saiešanas nams Tirziešu mājās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Egle Kārlis, rakstnieks, * 1887. g., Druvienas Mazvasaraudžos; b) Egle Rūdolfs, rakstn. un literāt. teorētiķis, * 1889. g., Mazvasaraudžos; c) Poruku Jānis, dzejnieks un rakstn., * 1871. g., Druvienas Prēdeļos; d) Poruks Jēkabs, komponists, mūz. paidag. un kritiķis, * 1895. g., Druvienas Trušļos; e) Straume Jānis, komp. un mūz. paidag., * 1861. g., Druvienas Ķempjos; f) Straume Jūlijs, gleznotājs un paidag., * 1874. g., Druvienas Ķempjos; g) Rudbārds Jānis, augstsk. māc. spēks, dz. 1885. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Druvienas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n,. ēkas izlieto centra tagadējā īp. Hēna saimnieciskām vajadzībām, daļa mž. ēku piešķirta jaunsaimniekiem, pg. pašvaldības un koppienotavas vajadzībām; B. mž. pils piešķirta tagadējam īp. Hēnam, kā dzīvoj. ēka, bet pa daļai stāv neapdzīvota.

4. **Dabas jaukumi:** Pērļu lielās un varenās priedes; Tirzas un Vilaunes gleznainie krasti, apauguši dažādiem kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Muižas centrā, prz. A. Hēns, tlr. Druviena 17, Lizuma stc. 10 klm., Dzelzava 18 klm., Cesvaine 21 klm.; b) Alusdarītavā, prz, V. Lapiņš, tlr. Pērle 2, Uriekstes stc. 9 klm., Cesvaine 18 klm.

7. Dzērbenes pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pils-Dzērbenes pg.; vāciski Schloss-Serben; krieviski Zerbenskaja.

Pagasta robežas: z. — Veselavas un Raunas pg., d. — Taurenes un Skujenes pg., r. — Drustu un Vecpiebalgas pg. un v. — Skujenes un Veselavas pg.

Pg. platība — 110 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Dzērbene.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1825, no tiem vīr. 865, siev. 960.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 112 klm., pa zc. — 110 klm.; no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 58 klm., pa zc. — 35 klm.; no tv. pls. (sk. iepr.); no tv. dzc. stc. Dzērbenes — 3 klm.; aut. pstn. Dzērbene, 0,4 klm. no pg. n. Pasta adrese: c. Dzērbeni, Kleķeŗiem un Gavariem.

Upes: Vicupe, Gauja.

Ezeri: a) Juvera — 10 ha, b) Janīšu — 3 ha, c) Varžuma — 3 ha, d) Kapsētas — 7 ha, e) Šķesteru — 3 ha, f) Āraišu — 7 ha, g) Asmeņu — 3 ha, h) Kaupēnu — 5 ha, i) Ilzes — 3 ha, k) Mācītāja muižas — 5 ha.

Kalni: a) Augstais kalns, un b) Gavietu kalns.

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec. un tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pagasta v e c ā k a i s Zariņš Paulis, dz. Zariņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Kleķeri 8, pasts c. Kleķeriem; pg. pdm. prs. Cīrulis Pēteris, Stādiņos, 9 klm. no pg. n., tlr. Gavari 11, pasts c. Gavariem; pg. tiesas prs. Grasis Otto, dz. Šķesteros, 3 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 41, pasts c. Dzērbeni. Pg. d a r b v e ž a v. i. Vīstucis Arvēds, pg. n., tlr. Dzērbene 3; vc. plc. kārtībnieks Streipa Jānis, Tupiņās, 4 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 45.

2. **Izglītība.** S k o l a s: Dzērbenes 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Bāņukalns Jānis, tlr. Dzērbene 14; Valsts Dzērbenes 2 gad. lauksaimniecības skola, Dzērbenes muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Saliņš Osvalds, dz. skolā, tlr. Dzērbene 25.

B i b l i o t ē k a s: Dzērbenes pamatsk. bibliotēka, 585 sēj., prz. Pikuss Anna, dz. pamatskolā, tlr. Dzērbene 78; Dzērbenes lauksaimniecības b-bas bibliotēka atrodas pamatskolā, 884 sēj., prz. Bāņukalns Jānis (sk. augšā); Valsts 2 gad. lauks. skolas bibliotēka, 368 sēj., prz. Kārnupe Elza, dz. lauksaimn. skolā.

3. **Veselības kopšana.** a) Fr. Spundes aptieka, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 10; b) rajona ārsts (kopīgs ar Taurenes pg.) Zemmers Roberts, Taurenes pg. ārsta mājā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 31; c) zobu ārste Šīrons Magdalēna, aptiekā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 33; d) vecmāte Sudars Alvīne, Lazaretmājā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 87.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Piebalgas rajonā, vet. ārsts Eglīts A., dz. Vecpiebalgā, tlr. Vecpiebalga 7.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ieriķu-Gulbenes dzc. līnija un Dzērbenes-Vecpiebalgas aut. līnija.

Dzērbene — P. t. k. N., Biedros, 0,5 klm. no pg. n., prz. Runiks Valerijans, tlr. Dzērbene 98; Kleķeri — Tf. n. T. C., Kleķeros, 7 klm. no pg. n., prz. Ozols Juris; Gavari — P. tf. n. Ab. T. C., Gavaros, 8 klm. no pg. n., prz. Lārmanis Jānis, tlr. Gavari 21; Apšukrogs — P. tf. n. Ab. T. C., Apšu krogū, 9 klm. no pg. n., prz. Auniņš Pēteris.

6. **Pārējās iestādes.** Piebalgas vmžn. un I iec. mžn. Auļu muižā, pie Raunas-Dzērbenes un Dzērbenes-Auļu muižas ceļa, 6 klm. no Dzērbenes dzc. stc.; vmžz. Jaunzems Andrejs, Auļu muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 15; I iec. mžz. Cēzars Aleksis, Auļu muižā, tlr. Dzērbene 36.

Dzērbene — dzc. stc., pr. Gulbis Heinrichs; Meļļi — dzc. stc., pr. Urbanovičs Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 236, saimniecību — 259. Aŗamzeme 2665,84 ha (24,16% no z. kpl.), pļavas 1966,60 ha (17,83%), ganības 1393,40 ha (12,63%), meži 3855,24 ha (34,94%), purvi 743,29 ha (6,74%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi un caunas; upēs un ezeros: asari, sapaļi, līdakas, ruduļi, līņi un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Dzērbenē, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lorencs Aleks., tlr. Dzērbene 52; 2) Vēja dzirnavas Jānīšos, 12 klm. no pg. n., īp. Drinks Kārlis, pasts c. Gavariem; 3) Pienotava Zeltkalnā, 7 klm. no pg. n., īp. Dzērbenes-Veselauskas piens. sba, tlr. Kleķeri 38, pasts c. Kleķeriem; 4) Krējošanas punkts Lauksaimn. skolā, 1 klm. no pg. n., īp. Dzērbenes-Veselauskas piens. sba, Zeltkalnā, tlr. Dzērbene 63; 5) Krējošanas punkts Gavaros, 8 klm. no pg. n., īp. Raunas-Baižkalna piens. sba Raunā, pasta adrese c. Raunu; 6) Krējošanas punkts Apšos, 9 klm. no pg. n., īp. Raunas-Baižkalna piens. sba Raunā; 7) Krejošanas punkts Apšos, 9 klm. no pg. n., īp. Richters Jānis, dz. Raunā, pasts c. Raunu; 8) Zāģētava pie Dzērbenes dzc. stc., 3 klm. no pg. n., īp. Zdanovskis Gustavs, tlr. Dzērbene 81; 9) Dažādu preču vkl. Biedros, 0,4 klm. no pg. n., īp. Vītoliņš Rūdolfs, tlr. Dzērbene 11; 10) Dažādu preču vkl. Tautas namā, 0,3 klm. no pg. n., īp. Veide Eduards, tlr. Dzērbene 48; 11) Dažādu preču vkl. Jaunzemos, 3 klm. no pg. n., īp. Krustiņš Mirdza; 12) Dažādu preču vkl. Lapiņās, 3 klm. no pg. n., īp. Skrastiņš Jānis; 13) Valsts degvīna izdal. punkts Saknītēs, 3 klm. no pg. n., īp. valsts; 14) Vīnu trg. Saknītēs, 3 klm. no pg. n., īp. Kauls Jānis, tlr. Dzērbene 29; 15) II šķ. traktieris Meļļos, 6 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Jānis, tlr. Kleķeri 28; 16) II šķ. traktieris Lapiņās, 3 klm. no pg. n., īp. Jankovičs Kārlis, Lapiņās, tlr. Dzērbene 56; 17) Biedrības klubs Tautas namā, 0,3 klm. no pg. n., īp. Dzērbenes mednieku bba; 18) Ekonoms Biedros, 0,4 klm. no pg. n., īp. Dzērbenes lauks. bba; 19) Vilnas vērptuve un kārstuve Tīreļos, 3 klm. no pg. n., īp. Grēda Kārlis, Tīreļos, tlr. Dzērbene 80.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 21.803,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Dzērbenes-Drustu ev.-lut. draudzes baznīca Dzērbenē, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Birnbaums Alberts, dz. Dzērbenes mācītāja muižā, tlr. Dzērbene 13; b) Lūgšanas nams Jaunietēs, 3 klm. no pg. n.; c) Lūgšanas nams Dolēs, 9 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšan. bba, db. 1884. g., pg. n., pr. Šiļinskis Kr., dz. Miezīšos, tlr. Gavari 4, pasta adr. c. Gavariem; 2) Piens. sba, db. 1922. g., Zeltkalna mājās, 7 klm. no pg. n., pr. Sīka Dā-

vis, dz. Veselavas pg. Circeņos, tlr. Veselava 2, pasta adrese c. Veselavu; 3) Krājaizdevu sba, db. 1893. g., Biedru mājās, 0,4 klm. no pg. n., pr. Lācis Jēkabs, dz. Drustu pg. Žagatās, tlr. Dzērbene 40, pasta adr. c. Dzērbeni; 4) Lauksaimniecības bba, db. 1874. g., pašu namā, 0,3 klm. no pg. n., pr. Lazdiņš Jānis, dz. Sērmukšu pg. Klēniekos, tlr. Dzērbene 24; 5) Mednieku bba, db. 1930. g., Tautas namā, 0,3 klm. no pg. n., pr. Prūsis Jānis, dz. Taurenes pg. n., tlr. Dzērbene 2, pasta adrese c. Dzērbeni; 6) Auļu savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Cīrulis Otto, dz. Silniekos, tlr. Kleķeri 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Augstais kalns" Dzērbenes b. a. vietā, piestātnes lielceļa kreisā pusē, Dzērves upītes kreisā krastā, pie kapsētas, draudzes zemē; b) „Mantas kalniņš" — pie Krustiņu mājām; c) 1821. gada saiešanas nams Jaunietēs un 1830. gada saiešanas nams Dolēs.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija pg. robežās nošāvusi 8 cilvēkus.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Dzērbenes kapos paglabāts Baumanis, brāļu draudzes sacītājs, kurš kā pirmais zemnieks tiesājies ar muižniekiem Pēterburgā; b) Zāmuels Voldemārs, žurnālists un polīt. darbin., dz. 1872. g., Dzērbenes baznīcas krogā; c) Gaiduļu Paula (Paulīne Gailīt, dzim. Balod), rakstniece, sabiedriska darbin., dzim. 1848. g., Dzērbenē; d) Celmiņš Marta, sabiedr. darbin., dzim. 1880. g.; e) Gailītis Laimons, entomologs, dzim. 1885. g., Dzērbenē, vair. zinātnisku darbu autors; f) Gailītis Markus, sabiedr. darbinieks, dzim. 1882. g., Dzērbenes draudzes skolā; g) Gailītis Pauls, sabiedr. darbin., dzim. 1869. g., Dzērbenē; h) Marvards Helmuts, dailes rakstnieks un kritiķis, dzim. 1894. g., Dzērbenē; i) Pelekss Jānis, paidagōgs un rosīgs kult. darbin., dzim. 1850. g., Dzērbenē; j) Riekstiņš Jānis, rakstn. un diplomāts, dzim. 1882. g., Dzērbenē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Dzērbenes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts bij. muižas īp., pilī novietota valsts 2 gad. Dzērbenes lauksaimn. skola; b) Dzērbenes mācītāja mž. centrs piešķirts Dzērbenes-Drustu ev.-lut. draudzei.

4. **Dabas jaukumi:** Augstais kalns pie Dzērbenes-Dzērbenes stc. šosejas, 3 klm. no stc., pie mācītāja muižas; skats uz Kapsētas, Mācītājmuižas un Āraišu ezeru, uz Dzērbenes muižu un Mācītājmuižu.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Ērgļu pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ērgļu pg.; vāciski Erlaa; krieviski Ergelskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Kosas, Zaubes un Vecpiebalgas pg., d. — Ozolu pg., r. — Jumurdas, Vestienas un Sausnejas pg., v. — Ogres pg.

Pg. platība — 185,1 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Ērgļi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2281, no tiem vīr. 1077, siev. 1204.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 104 klm., pa zc. — 104 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot zemes ceļus — 66 klm.; c) no tv. pls. Pļaviņām, pa zc. — 34 klm.; d) no tv. dzc.stc. Pļaviņām — 34 klm.; e) tv. autobusu piest. Ērgļi — 3 klm.

Pasta adrse: c. Ērgļiem.

Upes: Ogre, Valola, Meltne un Nāruža.

Ezeri: a) Āķēnu — apm. 96 ha, b) Vecmuižas — 18 ha, c) Davilnis — 2 ha, d) Pakšēnu — 45 ha.

Kalni: Briežkalns un Īvānu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Katriņas — 2737 ha.

Lielākie purvi: Katriņas — 225 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesn. Madonas apr.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. n. atrodas pie Rīgas-Ērgļu ceļa, 3 klm. no Ērgļu aut. piest. Pg. vecākais Saulītis Andžs, dz. Jaunkalveņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Katriņa 31; pg. pdm. prs. Melbārdis Kārlis, dz. Augļēnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Ērgļi 25; pg. tiesas prs. Blūms Juris, dz. Igauņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Ērgļi 62; pg. darbvedis Ķirsis Jānis, dz. pg. n., tlr. Ērgļi 8; plc. kārtībnieks Purlīcis Pēteris, dz. Krievkalnos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Ērgļi 17.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Gaiļkalna I pk. pamatsk. Gaiļkalnā, 50 mtr. no pg. n., prz. Blaus Juris, dz. skolā; b) Katriņas I pk. pamatsk. Katriņās, 12 klm. no pg. n., prz. Grendzions Anna, dz. skolā; c) Burtnieku II pk. pamatsk. Burtniekos, 4 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Pēteris, dz. skolā.

Bibliotēkas: Ērgļu izglītības bbas bibliotēka biedrības namā, 1100 sēj., prz. Eglītis Kārlis, dz. Jaun-Skrīvēnos; b) Gaiļkalnu skolas bibliotēka, 280 sēj., prz. Kalniņš Olga, dz. Gaiļkalnu skolā, tlr. Ērgļi 28; c) Burtnieku skolas bibliotēka, 515 sēj., prz. Kāpostiņš Olga, dz. Burtniekos, tlr. Ērgļi 12; d) Katriņas skolas bibliotēka, 1085 sēj., prz. Grendzions Anna, dz. Katriņā, tlr. Katriņa 12, pasta adrese c. Katriņu.

3. **Veselības kopšana.** a) Latvijas sarkanā krusta slimnīca Ērgļos, tlr. Ērgļi 65; b) vietējā rajona ārsta ambulance; c) zobu ārstniecības kabinets. Ārsts — Ulmanis Artūrs, dz. Ērgļu muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Ērgļi 2; zobu ārste —

Cēsu rajons.

Ulmanis Austra, dz. Ērgļu muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Ērgļi 2; vecmāte — Dzērve Olga, Krievkalnos, 1,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Ārsts — Baķis Alfrēds, dz. Ērgļu muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Ērgļi 6.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso jaunbūvējamais Rīgas-Ērgļu dzc.

Ērgļi — P. t. k. N., Ērgļu b. a. v., 3 klm. no pg. n., prz. Zirnītis Jānis, tlr. Ērgļu s. v.; Katrīna — P. tf. n. Abc. T. p. C., bij. Katrīnas pg. n., 13 klm. no pg. n., prz. Balodis Milda, tlr. Katrīnas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Madonas vmžn. 3. iec. Ērgļu mžn. Ērgļu muižā, 1 klm. no Ērgļu aut. pstn., 35 klm. no Kokneses dzc. stc.; mžz. Krievāns Edgars, tlr. Ērgļi 1; b) Madonas vmžn. 1. iec. Katrīnas mžn. Zviedrī, no Dzērbenes stc. 29 klm.; mžz. Brūmanis Verners, tlr. Katrīna 15.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 293, saimniecību — 285. Aramzeme 2852,00 ha (27,46% no z. kpl.), pļavas 1960,31 ha (18,87%), ganības 2436,90 ha (23,46%), meži 1952,58 ha (18,80%), purvi 570,66 ha (5,49%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, caunas, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, vēži, ruduši, līņi un sapaļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ērgļu ūdens dzirnavas Ērgļos, 5 klm. no pg. n., īp. Krīvēns Otto, tlr. Ērgļi 7; 2) Elektrības dzirnavas Ērgļos, 3 klm. no pg. n., īp. Eglītis un b-dri, dz. Skrīvēnos, tlr. Ērgļi 52; 3) Katrīnas ūdens dzirnavas Katrīnā, 13 klm. no pg. n., īp. Balodis Andrejs, tlr. Katrīna 21; 4) Dažādu preču vkl. Meltnēs, 13 klm. no pg. n., īp. Einers Jānis, tlr. Katrīna 30; 5) Dažādu preču vkl. Rausēnos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Augenbergs Kārlis, tlr. Ērgļi 10; 6) Dažādu preču vkl. Briežkalnos, 2 klm. no pg. n., īp. Meklers Kārlis, tlr. Ērgļi 13; 7) Dažādu preču vkl. Klētskalnos, 3,3 klm. no pg. n., īp. Urovičs Izraels, tlr. Ērgļi 4; 8) Dažādu preču vkl. Atpūtā, 3,3 klm. no pg. n., īp. Kristapsons Alma, tlr. Ērgļi 45; 9) Dažādu preču vkl. Krolejās, 3,3 klm. no pg. n., īp. Bels Estere.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.148,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Ērgļu ev.-lut. baznīca, mācītājs Gabliks Jānis, dz. mācītāja mājās, tlr. Ērgļi 29; b) Ērgļu pareizticīgo baznīca, priesteris Plaudis Jānis, dz. pareizticīgo mācītāju mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ērgļu izglītības bba, db. 1909. g., Ērgļos, 0,2 klm. no pg. n., pr. Blaus Juris, dz. Gaiķalna skolā, tlr. Ērgļi 28; 2) Ērgļu krājaizd. sba, db. 1908. g., Ērgļos, 3 klm. no pg. n., pr. Blaus Juris, dz. Gaiķalna skolā, tlr. Ērgļi 28; 3) Katrīnas jaunatnes bba, db. 1927. g., Danderos, 16 klm. no pg. n., pr. Jirgens Jānis, dz. Lejas Muceniekos, tlr. Katrīna 18, pasts c. Katrīnu; 4) Katrīnas piensaimn. sba, db. 1920. g., Katrīnā, 13 klm. no pg. n., pr. Ozoliņš Jānis, dz. Āriņos, pasts c. Katrīnu; 5) Katrīnas lopkopības pārraudz. bba, db. 1920. g., Daudeŗos, 16 klm. no pg. n., prz. Lūsis Pēteris, dz. Āpšualās, tlr. Katrīna 3, pasts c. Katrīnu; 6) Ērgļu savst. ugunsapdr. bba, Dzirnavās, 5 klm. no pg. n., pr. Krīvēns Otto, tlr. Ērgļi, pasts c. Ērgļiem; 7) Ērgļu ugunsdzēsēju bba, db. 1932. g., Krievkalnos, 2 klm. no pg. n., pr. Purlīcis Pēteris.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Skanstes kalniņš", Ērgļu b. a. vietā, Ogres upes kreisā krastā, pie paša tilta, lielceļa malā; tuvumā elektriskā spēkstacija; b) „Pilskalns" pie Kaivēniem, 3 klm. rietumos Ērgļu b. a. vietai; pilskalna tuvākā apkaimē daudz senvietu, īpaši kapu kalniņu; c) „Kapu kalniņš" pie Rēzenu mājām; d) Ērgļu pilsdrupas no zviedru laikiem.

1905. g. notikumi: nodedzināta Ērgļu muižas pils.

Pasaules kara notikumi: pg. izrakts ļoti daudz tranšeju.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Čuibe Arnolds, skolu un kult. darbin., dz. 1879. g., Ērgļos; b) Blaumanis Rūdolfs, rakstn. un satiriķis, dz. 1863. g., Ērgļu Brakos, apglabāts Ērgļu kapos; c) Blaus Kārlis, ārsts un rakstnieks, dz. 1853. g., Ērgļu Jaundalbos; d) Bumbērs Andrējs, paidagōgs, dz. 1887. g.; e) Dīriķis Bernhards, žurnālists, sab. darb. un lit. vēsturnieks, dz. 1831. g., Ērgļu Vējavas krogā; f) Ezerietis (Kārlis Augenberģis), rakstnieks un žurnālists, dz. 1869. g., Ērgļos. ģ) Grots Jānis, dzejn., dz. 1901. g., Ērgļos; h) Jurjānu Andrejs, profesors, mūsu mūzikas lielmeistars, dz. 1856. g., Ērgļu Meņģeļos; i) Jurjāns Augusts, laikrakstu izdevējs, dz. 1875. g., Ērgļos; j) Jurjāns Juris, mūzikas paidagōgs, dz. 1861. g., Ērgļu Meņģeļos; k) Jurjāns Pāvuls, prof., iev. darbinieks mūzikas druvā, dz. 1866. g., Ērgļu Meņģeļos; Brods Andrējs, sab. darbinieks un paidagōgs, dz. 1864. g., mir. 1933. g.; Lejiņš Pēteris, vec. doc., dz. 1879. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ērgļu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., izmanto slimnīcas, rajona ārsta, veterinārārsta, mežziņa, kā arī jaunsaimnieku vajadzībām; b) Katrīnas mž. centrs, 11 klm. no pg. n., ēkas izmanto koppienotavas un veikala vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Krāšņie Ogres krasti gar Ērgļu muižas centru ar skanstes kalnu un Ērgļu pilsdrupām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

9. Gatartas pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gatartas pg.; vāciski Gatthardsberg; krieviski Gatardskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Raunas pg., d. — Jaunpiebalgas pg., v. — Drustu pg. un r. — Rankas pg.

Pg. platība — 80 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1218, no tiem vīr. 585, siev. 633.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 124 klm., pa zc. — 126 klm.; no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 69 klm., pa zc. — 44 klm.; no tv. pls. Smiltenes, lietojot dzc. — 124,7 klm., pa zc. — 30 klm.; no tv. dzc. stc. Drusti — 4 klm., un no tv. aut. pstn. Launkalns — 18 klm. Pasta adrese: c. Gatartu, Jaundrustiem un Āriešām.

Pg. n. atrodas pie Vecdrustu-Jaunpiebalgas ceļa, 4 klm. no Drustu stc.

Upes: a) Palsa, un b) Ubeja.

Ezeri: a) Dūķa — 30 ha, b) Vieslavēnu — 20 ha, c) Naucu — 20 ha, un d) Alusdarītavas — 2 ha.

Kalni: a) Kaķukalns, b) Kundziņkalns, c) Avotkalns, d) Ješku, e) Kapa un f) Lūkalns.

Lielākie mežu masīvi: a) Luksti — 665 ha, b) Dunija-Cūku sils — 370 ha, un c) Tabiņas — 737 ha.

Lielākie purvi: Lukstu purvs — 15 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. II iec. un tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Dančauska Voldemārs, dz. Zaļkalnos, 8 klm. no pg. n., tlr. Jaundrusti 15; pg. pdm. prs. Lubiņš Eduards, dz. Jaundūķos, 7 klm. no pg. n., tlr. Jaundrusti 23; pg. tiesas prs. Pogulis Jānis, dz. Āriešās, 9 klm. no pg. n., tlr. Ārieši 2. Pg. darbvedis Gubāts Pēteris, dz. pg. n., tlr. Drusti 2, pasts c. Gatartu; plc. kārtībnieks Zvirgzdiņš Jūlijs, dz. pg. n., tlr. Drusti 2.

2. **Izglītība.** Skolas: Gatartas 6 kl. pamatsk. Dūķu-Briņģu III šķ. ceļa malā, 5 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Aleksandrs, dz. skolā, tlr. Jaundrusti 4, pasts c. Gatartu.

Bibliotēkas: Gatartas bibliotēkas biedrības bibliotēka, 653 sēj., pamatskolā, prz. Kalniņš Aleksandrs, tlr. Jaundrusti 4, pasts c. Gatartu.

3. **Veselības kopšana.** Drustu raj. ārsts Grūbe Dāvīds, Drustos, tlr. Drusti 7. Vecmāte — Slaidiņš Elza, dz. muižkunga mājā, 0,2 klm. no pg. n., pasts c. Gatartu.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rankas rajonā, vet. ārsts Timrots E., dz. Rankā, tlr. Ranka 16.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ieriķu - Vecgulbenes dzc. līnija.

Gatarta — P. n. Abc., pg. n., prz. Gubāts Pēteris, tlr. Drusti 2; Ceriņi — s. v., 7 klm. no pg. n., prz. Teikmanis Ernests; Ārieši — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Teteris Paulīna.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 210, saimniecību — 222. Aramzeme 1869,09 ha (25,33% no z. kpl.), pļavas 1206,02 ha (16,34%), ganības 1113,74 ha (15,09%), meži 2092,75 ha (28,35%), purvi 820,68 ha (11,12%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres un seski; upēs un ezeros: vēži, līdakas, karūsas, raudas, līņi, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Alusdarītava Siernīcās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zīvers Eriks, dz. Siernīcās, tlr. Drusti 8, pasta adrese c. Drustiem; 2) Dzirnavas Dunijās, 9 klm. no pg. n., īp. Bulvīts Ernests, dz. Dunijās, tlr. Jaun-

drusti 9, pasts c. Gatartu; 3) Koloniālpreču trg. Sīmaņos, 0,10 klm. no pg. n., īp. Skostiņš M., dz. Sīmaņos, tlr. Drusti 96, pasts c. Gatartu; 4) Koloniālpreču trg. Kundziņkrogā, 0,20 klm. no pg. n., īp. Zandbergs P., tlr. Drusti 52, pasts c. Gatartu; 5) Koloniālpreču trg. Bērziņos, 7 klm. no pg. n., īp. Rūsiņš A., pasts c. Jaundrustiem; 6) Vīntirgotava Ezera Vieslavēnos, 1 klm. no pg. n., īp. Kauliņš Kr., dz. Ezera Vieslavēnos, tlr. Drusti 6, pasts c. Gatartu.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.519,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Ev.-lut. Ješku lūgšanas nams, Ješku mājās, 3 klm. no pg. n.; b) ev.-lut. Viļumu lūgšanas nams Kalna Viļumu mājās, 9 klm. no pg. n. Pg. ietilpst Drustu draudzē, mācītājs Birnbaums Alberts, caur Dzērbeni.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Gatartas bibliotēkas bba, db. 1911. g., 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., pr. Poruks Alberts, dz. Jāņakalnā, pasts c. Gatartu; 2) Gatartas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1886. g., pg. n., prz. Lācis Bērtulis, dz. Lejas Naucos, tlr. Jaundrusti 1, pasts c. Gatartu.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Akmens krāvumu kapenes, sauktas „Kapiņu kalns", pie Lejas Milakšiem; b) 1847. gada saiešanas nams Ješķu mājās; c) Vecas kapenes Āriešu Kļaviņa māju robežās, apaugušas mežu.

1905. g. notikumi: 1905. g. decembrī pg. pilna sapulce ievēlējusi rīcības komiteju, kura valdījusi pg. no 2. XII 1905. g. līdz 27. XII 1905. g. Rīcības kom. atcēlis rotmistrs Nasimovs un tās locekļi sodīti ar miesas sodu.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Baltgailis Kārlis, gleznotājs, dz. 1893. g.; b) Lapiņš Kārlis, pseud. K. Merts, rakstn. un žurnāl., dz. 1895. g., Gatartā; c) Teikmanis Voldemārs, rakstn. un sab. darb., dz. 1870. g., Gatartā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Gatartas mž. centrs pie pg. n., pils ar saimniec. ēkām piešķirta Greblem Jānim, magazīnā ierīkota pienotava, muižkunga mājā rajona vecmātes dzīvoklis; b) Jaundrustu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Lejas Naucu mājās.

10. Jaunpiebalgas pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunpiebalgas pg.; vāciski Neu-Pebalg; krieviski Novo-Pebalgskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Drustu, Gatartas un Rankas pg., d. — Druvienas, Liezeres, Mēdzulas, Veļķu, Vecpiebalgas pg., v. — Vecpiebalgas un Taurenes pg., r. — Rankas pg.

Pg. platība — 233 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Abrupe un Jaunpiebalga.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4514, no tiem vīr. 2079, siev. 2435.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 133 klm., pa zc. — 128 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 78 klm., pa zc. — 55 klm.; c) no tv. pls. Smiltenes, lietojot vienīgi zemes ceļus — 40 klm.; d) no tv. dzc. stc. Piebalga — 3 klm. Pg. n. pie Lejasciema-Piebalgas ceļa, 3 klm. no Piebalgas stc. Pasta adrese: c. Jaunpiebalgu.

Upes: a) Gauja, b) Tirza, c) Tuleja un d) Ubeja.

Ezeri: a) Slieķu — 20 ha, b) Brīcu — 17,50 ha, c) Kāpurkalna — 4 ha, d) Kleivu — 1,50 ha.

Kalni: Ratakalns.

Lielākie mežu masīvi: a) Lielmežs — 3500 ha, b) Zāģa sils — 700 ha.

Lielākie purvi: a) Tīmšsila purvs — 70 ha, b) Riekstu purvs — 5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. II plc. iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Cēsu apr. Pg. vecākais Vimba Pēteris, Lejas-Strupiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 126; pg. pdm. prs. Pikurs Pēteris, Mārtiņskolā, 9 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 83; pg. tiesas prs. Knāķis Antons, Lejas-Nedēļās, 5 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 38; pg. darbvedis Resnais Jānis, pg. n., tlr. Jaunpiebalga 3; miertiesnesis Sekste Pēteris, miertiesā, 7 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 42; vc. plc. kārtībnieks Tirzmalis Kārlis, Gaitniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 107; jaun. plc. kārtībnieks Apsītis Pauls, Zosenā (c. Stepeļiem), 7 klm. no pg. n., tlr. Pēternieki 30.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Draudzes 6 kl. pamatsk., prz. Rudzītis Augusts, dz. draudzes skolā, 4 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 8; b) Pētera 6 kl. pamatsk., prz. Sietiņš Jānis, dz. Pētera skolā (c. Pēterniekiem), 12 klm. no pg. n., tlr. Pēternieki 17; c) Jāņa 1. pk. pamatsk., prz. Budulis Emīlis, dz. Jāņa skolā (c. Veļķiem), 5 klm. no pg. n., tlr. Veļķi 6; d) Jēkaba 1. pk. pamatsk., prz. Erglis Angelika, dz. Jēkāba skolā, 7 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 68; e) Mārtiņa 1. pk. pamatskola, prz. Pikurs Pēteris, dz. Mārtiņa skolā, 9 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 83.

Bibliotēkas: a) Jaunpiebalgas dziedāšanas bbas bibl., 1086 sēj., Abrupē, prz. Ārnis Emīlis,

dz. Pakalniešos, tlr. Jaunpiebalga 141; b) Jaunpiebalgas kultūras b-bas bibl., 928 sēj., Jaunpiebalgas muižā, prz. Pīkurs Pēteris, dz. Mārtiņskolā, tlr. Jaunpiebalga 83; c) Pēteŗa 6 kl. pamatsk. bibl., 863 sēj., Pēterskolā (c. Pēterniekiem); prz. Sietiņš Jānis, dz. Pēterskolā, tlr. Pēternieki 17.

3. **Veselības kopšana.** a) T. L. M. Jaunpiebalgas ārsta ambulance, pie Lejasciema-Piebalgas ceļa, 3 klm. no stc. Piebalga; b) Dr. J. Liepiņa aptieka, pie Lejasciema-Piebalgas ceļa, 3 klm. no stc. Piebalga. Ārstniecības personāls: a) ārsts Liepiņš Jānis, ārsta mājā, 6 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 44; b) zobu ārste Brīvmanis Ella, Saulgožos, 5 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 101; c) vecmāte Rudzītis-Dulbe Ede, Vec-Zariņos (c. Veļķiem), 3 klm. no pg. n.; d) vecmāte Baltiņš Emīlija, Oļukalnā, 8 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 116.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rankas rajonā, vet. ārsts Timrots E., dz. Rankā, tlr. Ranka 16.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ieriķu-Gulbenes dzc. līnija.

Jaunpiebalga — P. t. k. N., pasta nod., 2,5 klm. no pg. n., prz. Vīcups Rūdolfs, dz. turpat, tlr. Jaunpiebalga 108; Stepeļi — P. n. Abc., Zosenā, 6,5 klm. no pg. n., prz. Lejiņš Reinis, tlr. Jaunpiebalga 39; Piebalga — P. n. Ab., Piebalgas stc., 3 klm. no pg. n., prz. Johansons Mārtiņš, tlr. Jaunpiebalga 128; Pēternieki — P. tf. n. Abc. T. C., Jaunmurdīnos, 12 klm. no pg. n., prz. Kauliņš Marija, tlr. Pēternieki; Gāršnieki — P. tf. n. Abc. T. C., Jaun-Gāršās, 13 klm. no pg. n., prz. Jēps Antons, tlr. Gāršnieki.

6. **Pārējās iestādes.** Jaunpiebalgas mžn., pie Lejasciema-Piebalgas ceļa, 4 klm. no Piebalgas ceļa, 4 klm. no Piebalgas stc.; mžz. Bērzlaps Roberts, dz. mežniecībā, 7 klm. no pg. n., tlr. Jaunpiebalga 17.

Piebalga — dzc. stc., pr. Johansons Mārtiņš.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 700, saimniecību — 829. Aramzeme 6778,41 ha (29,70% no z. kpl.), pļavas 4022,64 ha (17,62%), ganības 4170,64 ha (18,27%), meži 5365,98 ha (23,51%), purvi 1428,53 ha (6,26%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, ūdri, āpši, seski, caunas, zebiekstes; upēs un ezeros: vēži, līdakas, asari, raudas, sapali, alanti, līņi, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kolon. un pārtikas preču trg. Viekšelēs (c. Gāršniekiem), 17 klm. no pg. n., īp. Krēsliņš Pēteris, tlr. Gāršnieki 5; 2) Kolon. un pārtikas preču trg. Vec-Viņķos (c. Gāršniekiem), 11 klm. no pg. n., īp. Jēps Jēkabs, tlr. Gāršnieki 3; 3) Kolon. un pārtikas preču trg. Kalna Kaņepos, 9 klm. no pg. n., īp. Šāvējs Hermanis, tlr. Jaunpiebalga 79; 4) Kolon. un pārtikas preču trg. Jaun-Bolos (c. Gāršniekiem), 13 klm. no pg. n., īp. Rubenis Kārlis, tlr. Gāršnieki 6; 5) Kolon. un pārtikas preču trg. Jaunpiebalgas muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Jozeps Jānis, tlr. Jaunpiebalga 145; 6) Kolon. un pārtikas preču trg. Priedniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Kuplis Jānis, tlr. Jaunpiebalga 94; 7) Kolon. un pārtikas preču trg. Krogmaļos, 6 klm. no pg. n., īp. Dzinējs Marta, tlr. Jaupiebalga 4; 8) Kolon. un pārtikas preču trg. Jaunzemjos, 8 klm. no pg. n., īp. Grasis Benj.; 9) Kolon. un pārt. preču trg. Abrupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lauris Arnolds, tlr. Jaunpiebalga 16; 10) Kolon. un pārt. preču trg. Abrupē, 0,4 klm. no pg. n., īp. Reichholds Teodors, tlr. Jaunpiebalga 7; 11) Kolon. un pārt. preču trg. Zeltiņos (c. Veļķiem), 6 klm. no pg. n., īp. Brakšs Oskars, tlr. Veļķi 2; 12) Kolon. un pārt. preču trg. Krastmaļos (c. Stepeļiem), 6 klm. no pg. n., īp. Jiezēns Artūrs, tlr. Jaunpiebalga 39; 13) Krodzniecības vkl. un pārt. preču trg. Strautmaļos, 7 klm. no pg. n., īp. Sābulis Artūrs, tlr. Jaunpiebalga 133; 14) Degvīna trg. un pārt. preču vkl. Ozolos, 3 klm. no pg. n., īp. Jozeps Alvīne, tlr. Jaunpiebalga 20; 15) Krodzniecības vkl., kolon. un pārt. preču trg. Garaušos, 3 klm. no pg. n., īp. Antons Matilde, tlr. Jaunpiebalga 122; 16) Krodzniec. vkl.- kolon. un pārt. preču trg. Jaun-Skrāģos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Kalnups Jānis, tlr. Jaupiebalga 6; 17) Krodzniecības vkl. Jaunpiebalgas muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Salzirnis Tenis, tlr. Jaunpiebalga 145; 18) Krodzniecības vkl. Garaušos, 3 klm. no pg. n., īp. Gulbis Ādolfs; 19) Krodzniecības vkl. Abrupē, 0,4 klm. no pg. n., īp. Apsītis Jānis; 20) II šķ. traktieris Abrupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jaunpiebalgas krājaizd. sba, tlr. Jaunpiebalga 26; 21) Jaunpiebalgas dzirnavas, 5 klm. no pg .n., īp. Vitands Jānis, tlr. Jaunpiebalga 43; 22) Dzirnavas Ilzēnos, 8 klm. no pg. n., īp. Celinskis Kārlis, dz. Lejas-Ilzēnos; 23) Dzirnavas Lejas-Aptekās (c. Pēterniekiem), 12 klm. no pg. n., īp. Vinkmanis Karlīne, dz. Aptekās, tlr. Pēternieki 8; 24) Dzirnavas Viļķenos (c. Pēterniekiem), 14 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis; 25) Pienotava Vec-Zariņos (c. Veļķiem), 3 klm. no pg. n., īp. Jaunpiebalgas piensaimn. sba „Stars", tlr. Veļķi 36; 26) Pienotava Abrupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jaunpiebalgas piensaimn. sba, tlr. Jaunpiebalga 15; 27) Pienotava Jaunpiebalgas muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Jaunpiebalgas piensaimn. sba „Gaujmala", tlr. Jaunpiebalga 24; 28) Pienotava Zosēnā (c. Stepeļiem), 6,5 klm. no pg. n., īp. Zosēna piensaimn. sba, tlr. Jaunpiebalga 39; 29) Pienotava Jēčos, 8 klm. no pg. n., īp. Jaunpiebalgas piensaimn. sba „Rīts", tlr. Jaunpiebalga 98; 30) Krejošanas punkts Viekšelēs, 17 klm. no pg. n., īp. Jaunpiebalgas piensaimn. sba „Gaujmala" (skat. augšā); 31) Krejošanas punkts Jaunpiebalgas Brīcos (c. Vecpiebalgu), 8 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas piensaimn. sba Vecpiebalgas muižā, tlr. Vecpiebalga 25; 32) Koku apstrādāšanas darbnīca Rūpniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Kazaks Rūdolfs; 33) Koku apstrādāšanas darbnīca Jaun-Pūķos, 9 klm. no pg. n., īp. Junga Pēteris; 34) Koku apstrādāšanas darbnīca Kalna Rempos (c. Gāršniekiem), 17 klm. no pg. n., īp. Klapars Rūdolfs, tlr. Gāršnieki 2.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 52.376,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Jaunpiebalgas ev.-lut. draudzes baznīca, pie Lejasciema-Piebalgas ceļa, 5 klm. no pg. n., mācītājs Ozols Jānis, dz. Jaunpiebalgas mācītāja mājā, tlr. Jaunpiebalga 11.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunpiebalgas dziedāšanas bba, db. 1885. g., Abrupē, 0,5 klm. no pg. n., pr. Liepiņš Jānis, dz. ārsta mājā, tlr. Jaunpiebalga 44; 2) Jaunpiebalgas kultūras

bba, db. 1919. g., Jaunpiebalgas muižā, 7 klm. no pg. n., pr. Pikurs Pēteris, dz. Mārtiņskolā, tlr. Jaunpiebalga 83; 3) Zosēna izglītības bba „Atmata", db. 1920. g., Zosēnā, 7 klm. no pg. n., pr. Lejiņš Reinis, dz. Zosēnā, tlr. Jaunpiebalga 39; 4) Jaunpiebalgas krājaizdevu sba, db. 1908. g., Abrupē, 0,5 klm. no pg. n., pr. Rubenis Pēteris, dz. Bašabrupos, tlr. Jaunpiebalga 125; 5) Jaunpiebalgas savstarp. apdrošin. bba, db. 1875. g., Abrupē, 0,5 klm. no pg. n., pr. Knāķis Antons, dz. Lejas-Nedēļās, tlr. 38; 6) Jaunpiebalgas laukkop. pārraudz. bba, db. 1929. g., Abrupē, pr. Bērzlaps Roberts, mežniecībā, tlr. Jaunpiebalga 17; 7) Jaunpiebalgas piensaimn. sba, db. 1923. g., Abrupē, pr. Rubenis Pēteris, dz. Bašabrupos, tlr. Jaunpiebalga 125; 8) Jaunpiebalgas piensaimn. sba „Gaujmala", db. 1923. g., Jaunpiebalgas muižā, pr. Tavars Jānis, dz. Jaun-Garaušos, tlr. Jaunpiebalga 59; 9) Jaunpiebalgas piensaimn. sba „Rīts", db. 1923. g., Jēčos, pr. Balodis Pēteris, dz. Lejas-Krūzēs, tlr. Jaunpiebalga 72; 10) Jaunpiebalgas piensaimn. sba „Stars", db. 1923. g., Zariņos (c. Veļķiem), pr. Sietiņš Jānis, dz. Svēderos; 11) Zosēna piensaimn. sba, db. 1922. g., Zosēnā (c. Stēpeļiem), pr. Pētersons Rūdolfs, dz. Stēpeļos; 12) Jaunpiebalgas 1. lopkopības pārraudz. bba, db. 1911. g., Maz-Bašos, pr. Orniņš Jānis, dz. Maz-Bašos, tlr. Jaunpiebalga 34; 13) Jaunpiebalgas 2. lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., Kalna Kaņepos, pr. Kamenis Pēteris, dz. Kalna Kaņepos, tlr. Jaunpiebalga 60; 14) Jaunpiebalgas 3. lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Jaunbergs Arnolds, dz. Lejas-Melnbāržos, tlr. Pēternieki 3; 15) Jaunpiebalgas 4. lopkopības pārraudz. bba, db. 1925. g., Roćos, pr. Ozoliņš Hermanis, dz. Ročos, tlr. Jaunpiebalga 132; 16) Jaunpiebalgas lopkop. pārraudz. bba „Rīts", db. 1926. g., pr. Gūts Antons, dz. K.-Mauragos; 17) Jaunpiebalgas lopkopības pārraudz. bba „Mirdza", db. 1928. g., pr. Upens Jānis, dz. T.-Skubiņos, tlr. Gāršnieki 40; 18) Jaunpiebalgas meliorācijas sba „Avots", db. 1930. g., Dzeņos (c. Gāršniekiem), pr. Salmiņš Pēteris, dz. Dzeņos; 19) Brāļu kapu komitejas Jaunpiebalgas nod., db. 1927. g., mācītāja mājā, pr. Ozols Jānis, dz. mācītāja mājā, tlr. Jaunpiebalga 11; 20) Jaunpiebalgas ev.-lut. draudzes dāmu komiteja, db. 1925. g., mācītāja mājā, pr. Ozols Marija, dz. mācītāja mājā, tlr. Jaunpiebalga 11; 21) 28. Jaunpiebalgas vanagu novads, db. 1925. g., Lauskā, pr. Odziņš Jānis, dz. Lauskā, tlr. Jaunpiebalga 55; 22) Latvijas pretalkohola bbas Jaunpiebalgas nod., db. 1921. g., draudzes skolā, pr. Rudītis Augusts, dz. draudzes skolā, tlr. Jaunpiebalga 8; 23) Jaunpiebalgas 1. mašīnu koplietošanas bba, db. 1909. g., Vec-Naukšēnos, pr. Resnais Jānis, dz. Vec-Naukšēnos, tlr. Jaunpiebalga 77; 24) Jaunpiebalgas 2. mašīnu kopliet. bba, db. 1914. g., Liel-Mauragos, pr. Timermanis Pēteris, dz. Liel-Mauragos; 25) Jaunpiebalgas 3. mašīnu koplietošanas bba, db. 1910. g., Kalna-Kaņepos, pr. Kamenis Pēteris, dz. K.-Kaņepos, tlr. Jaunpiebalga 60; 26) Jaunpiebalgas 5. mašīnu kopliet. bba, db. 1911. g., P.-Paupos, pr. Pabērzis Jānis, dz. P.-Paupos, tlr. Jaunpiebalga 48; 27) Jaunpiebalgas 1. pašbraucēju un kuļgarnitūras sba, db. 1912. g., Lejas-Melnbāržos (c. Pēterniekiem), pr. Gaujers Antons, dz. Vecpiebalgas Ķenčos; 28) Jaunpiebalgas mašīnu koplietošanas bba „Vārpa", db. 1929. g., Lejas-Nedēļās, pr. Knāķis Antons, dz. Lejas-Nedēļās, tlr. 38; 29) Jaunpiebalgas mašīnu kopliet. bba „Darbs", db. 1930. g., Dzeņos (c. Gāršniekiem), pr. Salmiņš Hermanis, dz. Jaunpiebalgas Lieplejās; 30) Jaunpiebalgas mašīnu kopliet. bba „Vienība", db. 1930. g., Lejas-Ķīšos (c. Pēterniekiem), pr. Ducens Kārlis, dz. Lejas-Ķīšos, tlr. Pēternieki 4; 31) Jaunpiebalgas jaunsaimnieku-sīkgruntnieku mašīnu kopliet. bba, db. 1929. g., Priedniekos, pr. Ūķis Pēteris, dz. Priedniekos; 32) Zosēna mašīnu kopliet. bba, db. 1925. g., Jānēnos (c. Stepēļiem), pr. Bedeicis Andžs, dz. Jānēnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Pilskalns" pie Vieķu mājām, tuvu Migļu ciematam; b) „Pilskalns" pie Lielmežu ciema, 7 klm. dienvidos Piebalgas stacijai; c) senas kapenes „Skanules kalnā", 0,5 klm. ziemeļos Vieķu pilskalnam; d) 1829. gada saiešanas nams Augstāros.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Aplociņš Hermanis, gleznotājs un paidagōgs, dz. 1891. g.; b) Bišers Voldemārs, sab. darbin. dziesmu laukā, dz. 1881. g.; c) Budulis Hermanis, Dr. med. prof., dz. 1882. g., Jaunmiglos; d) Būmanis Aleksandrs, Dr. iur. prof., rakstn., dz. 1881. g.; e) Ceriņu Pēteris, dzejn. un sab. darbin., dz. 1849. g., Variņos; f) Dārziņš Emīls, komponists, dz. 1876. g., Jaunpiebalgā; g) Ducēns Jānis, jūrists un polīt. darbin., dz. 1888. g., Jaunpiebalgā; h) Dulbe Aleksandrs, dzejnieks, dz. 1880. g., Jaunpiebalgā; i) Ģiezēns Augusts, rakstn., dz. 1888. g., Jaunpiebalgā; j) Jēps-Baldzēns Jānis, lugu rakstnieks un lauku skatuves darbinieks, dz. 1891. g., Jaunpiebalgas Meža-Viekšelēs; k) Miesnieks Kārlis, mākslas kritiķis, dz. 1887. g., Jaunpiebalgā, gleznotājs un paidagōgs Latv. Mākslas akadēmijā; l) Miesnieks Jonāss, dzejnieks, dzim. 1896. g.; m) Ulpe Jānis, skolotājs, rakstnieks, dz. 1858. g., Jaunpiebalgā; n) Zvaigznīte Jēkabs, rakstnieks, taut. atm. laikm. darbin., dz. 1833. g., Jaunpiebalgas Abrupkrogā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jaunpiebalgas mž., 7 klm. no pg. n., centra ēkās ierīkota miertiesneša kamera, tautas nams, pienotava un policijas kārtībnieka dzīvoklis; b) Jaunpiebalgas mācītāja muiža, 2 klm. no pg. n., centra ēkas izlieto mācītāja dzīvoklim; c) Kroņa Zosēna mž., centra ēkās ierīkota pienotava un tautas nams.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Jaunraunas pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunraunas pg.; vāciski Roneburg-Neuhof; krieviski Roneburg-Neigofskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Liepas pg., d. — Veselavas pg., v. — Priekuļu pg., r. — Baižkalna pg.

Pg. platība — 40,02 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 689, no tiem vīr. 324, siev. 365.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 116,7 klm., pa zc. — 102 klm.; no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 13 klm.; c) no tv. pls. Cēsīm (sk. augšā); d) no tv. dzc. stc. Lodes — 11,3 klm. Pg. nams pie Cēsu-Raunas ceļa. Pasta adrese: c. Jaunraunu.

Upes: a) Dzelzsupīte, b) Barīte, c) Raunis, d) Ārupe, e) Tālīte, f) Alkšņupīte.

Ezeri: Dzirnavu — 0,8 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Raunas sils — 211,9 ha, b) Baltais sils — 165,4 ha, c) Gāršas sils — 89,7 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. I iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Ozols Kārlis, Gaušās, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunrauna 13; pg. pdm. prs. Zirnis Jēkābs, K.-Gālēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunrauna 6; pg. tiesas prs. Zirnis Jēkābs (sk. augšā); plc. kārtībnieks Zambrāns Kārlis, dz. Zemitānos, 1,5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Jaunraunas 1. pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Dievabērns Kārlis, dz. skolā, tlr. Jaunrauna 4.

Bibliotēkas: Jaunraunas dzied. un mūzikas bbas bibliotēka, 700 sēj., prz. Dievabērns Kārlis (sk. augšā); Jaunraunas 1. pk. pamatsk. bibliotēka, 378 sēj., prz. Dievabērns Kārlis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Podnieks Karlīne, Zemitānē, 1,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Raunas rajonā, vet. ārsts Subris J., dz. Raunā, tlr. Rauna 10.

5. **Satiksme.** a) Jaunrauna — P. n. Abc., pg. n., prz. Koks Augusts, tlr. Jaunrauna 3; b) Jaunrauna — Tf. n. T. C., Ausmās, 1,5 klm. no pg. n., prz. Baiža Kārlis, tlr. Jaunrauna 2.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 119, saimniecību — 131. Aramzeme 1680,77 ha (42,0% no z. kpl.), pļavas 561,43 ha (14,03%), ganības 706,44 ha (17,65%), meži 842,50 ha (21,05%), purvi 50,41 ha (1,26%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: laši, foreles, sīgas, taimiņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču trg. Ausmās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Baiža Kārlis, Ausmās, tlr. Jaunrauna 2; 2) Preču trg. Alpos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Ķauķis Jānis, Alpos; 3) Ūdens dzirnavas, 2,7 klm. no pg. n., īp. J. Baltiņa mant., tlr. Jaunrauna 23; 4) Pienotava Ausmās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba, tlr. Jaunrauna 15.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Raunas ev.-lut. draudzē, mācītājs Treics Arvīds, Raunas māc. muižā, tlr. Rauna 40.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dziedāšanas un mūzikas bba, db. 1879. g., pr. Niklāss Kārlis, dz. Alejās; 2) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas sba, db. 1882. g., pr. Priekūns Eduards, dz. Spāriņos, tlr. Jaunrauna 18; 3) Piensaimnieku sba, db. 1926. g., Ausmās, pr. Reikters Dāvis, dz. Dankās, tlr. Jaunrauna 11; 4) Lopkopības pārraudzības bba, db. 1923. g., pr. Kļavsons Kārlis, dz. Jērilās, tlr. Jaunrauna 31; 5) Lopkopības pārraudzības bba, db. 1932. g., pr. Hofmanis Mārtiņš, dz. Ausmās; 6) 1. kuļmašīnu sba, db. 1934. g., pr. Reikters Dāvis (sk. augšā); 7) Bba „Latvju jaunatne", db. 1931. g., pr. Bāliņš Arvēds, dz. Tirziešos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes „Ignata kapi", valsts mežā un Gaušu māju zemē; turpat apkārtnē apglabāti divi 1905. g. upuri.

1905. g. notikumi: Soda ekspedīcija nošāvusi pie pg. n. 3, Raunu silā 2 cilvēkus, vairāki pērti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Jaunraunas mž., 1,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkoti dzīvokļi pg. plc. kārtībniekam, rajona vecmātei. Daļa iznomāta muižas bij. īp. dēlam u. c. personām. Dažas ēkas stāv neizmantotas.

4. **Dabas jaukumi:** a) Raunupes stāvie krasti atgādina Staburaga klinti, krastu klintīs alas; b) Šautuvu grava — jauks zaļumu sarīkojumu laukums.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunrubeņu mājās, prz. J. Leitis.

12. Jumurdas pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jumurdas pg.; vāciski Jumurden; krieviski Jumurdskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Vecpiebalgas un Cirstu pg., d. — Vestienas un Ērgļu pg., v. — Ērgļu pg., r. — Vējavas pg.

Pg. platība — 87 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 792, no tiem vīr. 345, siev. 447.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 193 klm., pa zc. — 113 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 70 klm.; c) no tv. pls. Madonas, pa zc. — 37 klm.; d) no tv. dzc. stc. Madonas — 37 klm.; e) no tv. aut. pstn. Jumurdas — 1 klm. Pg. n. pie Rīgas-Lubānas ceļa, 1 klm. no Jumurdas-Kokneses aut. pstn. Pasta adrese: c. Jumurdu.

Upes: a) Ogre, b) Valola, c) Lubeja.

Ezeri: a) Jumurdas muižas — 164,3 ha, b) Pakšēnu — 45,3 ha, c) Karietes — 5 ha, d) Sila — 2,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Jumurdas sili — 1300 ha.

Lielākie purvi: Palšais purvs — 855 ha. (Pg. ietilpst daļa šī purva.)

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesn. Madonas apr. rajonā un Cēsu apr. tiesu izp. rajonā. Pg. vecākais Upītis Jānis, Veclempēnos, 1 klm. no pg. n., tlr. Jumurda 20; pg. pdm. prs. Ganģītis Alberts, Mazpavāros, 5 klm. no pg. n., tlr. Jumurda 18; pg. tiesas prs. Dreimanis Jānis, Lielpavāros, 4 klm. no pg. n., tlr. Jumurda 18; pg. darbvedis Zeltiņš Kārlis, pg. n., tlr. Jumurdas sar. vieta; vc. plc. kārtībnieks Jiezēns Jānis, Vecskolā, 1 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Jumurdas 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., bij. Jumurdas pilī, prz. Vīksna Kārlis, dz. skolā, 1 klm. no pg. n.

Bibliotēkas: Jumurdas izglītības bbas bibliotēka biedrības namā, 657 sēj., prz. Blomkalns Anna, dz. Jumurdas pamatskolā, tlr. Jumurda 13.

3. **Veselības kopšana.** Slimnīca kopēja ar Ērgļu pg., Ērgļos. Rajona ārsts Ērgļu pg.; vecmāte Cirstu pg.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ērgļu rajonā, vet. ārsts Baķis A., dz. Ērgļos, tlr. Ērgļi 6.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jumurdas-Kokneses aut. līnija.

Jumurda — P. tf. n. Abc. T. p. C., Jumurdas pg. n., prz. Zeltiņš Kārlis, pg. n., tlr. Jumurdas sarunu vieta.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 134, saimniecību — 149. Aramzeme 1361,67 ha (19,20% no z. kpl.), pļavas 1179,15 ha (16,63%), ganības 1199,02 ha (16,91%), meži 2160,38 ha (30,47%) un purvi 997,98 ha (14,07%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, zaķi, lapsas, caunas, vāveres, āpši, seski un c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, plauži, brekši, zuši, šķaunaces, laši, sapaļi, raudas, ruduļi, karūsas, vēdzeles, līņi un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Alusdarītava Jumurdā, 1 klm. no pg. n., īp. Gubenis Jānis, dz. Lukstos, tlr. Jumurda 8; 2) Dzirnavas ar vilnas vērptuvi Jumurdā, 3 klm. no pg. n., īp. Lamans Artūrs, tlr. Jumurda 3, pst. c. Jumurdu; 3) Ērgļu-Jumurdas piensaimn. sbas krejošan. punkts Jumurdas Grantskalnos, 1 klm. no pg. n., īp. Ērgļu-Jumurdas piensaimn. sba, tlr. Jumurda 6; 4) Kolon. preču trg. Jumurdas Grantskalnā, 1 klm. no pg. n., īp. Doršs Jānis; 5) Kolon. preču trg. Andrejkalnā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Reiznieks Anna, tlr. Jumurda 15.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.076,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ērgļu ev.-lut. draudzē, mācītājs Gabliks Jānis, tlr. Ērgļi 29.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jumurdas kult. izgl. bba, db. 1912. g., Jumurdas muižā, 1 klm. no pg. n., pr. Purviņš Roberts, dz. Jumurdas Jaunlempēnos, pasts c. Ērgļiem; 2) Jumurdas krājaizdevu sba, db. 1924. g., Jumurdas pg. n., pr. Ziluss Jānis, dz. Jumurdas Kapūņos, tlr. Jumurda 4; 3) Jumurdas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1883. g., Jumurdas-Kapūņos, 2 klm. no pg. n., pr. Sotaks Jānis, dz. Jumurdas Celmiņos; 4) Jumurdas ugunsapdrošināšanas bba, db. 1924. g., Jumurdas pg. n., pr. Līčkrastiņš Kārlis, dz. Jumurdas Pieterēnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Akmens krāvumu kapenes, sauktas „Velna klēpji", pie Tjakiem un pie Viesakas mežsarga mājas, Siliešu galā; b) Senkapi, saukti „Krievu kapi", Jumurdas ezera ziemeļu krastā, Niedrēnu māju zemē.

1905. g. notikumi: 1905. g. nodedzināja Jumurdas pili.

Pasaules kara notikumi: Saimniecības galīgi izpostīja un iedzīvotājus padzina, jo pg. šķērsoja poziciju līnija.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Jumurdas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., pilī ievietota Jumurdas 6 kl. pamatskola, kādam nolūkam tā pārbūvēta. Bez tam vienā pils daļā piešķ. telpas Kult. izgl. biedrībai. Bijušais muižas alusbrūzis piešķirts ilggadīgiem lietotājiem, tur turpina darboties alus darītava. Bij. mežkunga ēkas sabrukušas. Kalpu māja pie-

šķirta kareivim-sīksaimniekam. Viena no dzīvojamām ēkām piešķirta pagastam, policijas kārtībnieka un vecmātes dzīvokļiem. Pārējās muižas ēkas, kā klētis, laidari u. t. t., sabrūk, jo tās nelieto un arī neremontē.

4. **Dabas jaukumi:** Jumurdas ezers ar salām un Ogres krasti pie Staukura līčiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kapuņos, pie Jumurdas ezera un Valolas upes, prz. J. Ziluss, tlr. Jumurda 4, pasts c. Jumurdu.

13. Kārļu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kārļu pg.; vāciski Karlsruhe; krieviski Karlskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Raiskuma un Līvu pg., d. — Cēsu un Līgatnes pg., v. — Līvu pg. starpgabals un Lielstraupes pg., r. — Drabešu pg.

Pg. platība — 45,98 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 628, no tiem vīr. 295, siev. 333.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 83,9 klm., pa zc. — 83 klm; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 9,5 klm.; c) no tv. pls. Cēsīm (sk. augšā); d) no tv. dzc. stc. Ieriķi — 10 klm. un Cēsis — 10 klm. Pg. n. pie Cēsu-Līgatnes ceļa, 9,5 klm. no Cēsīm un 10 klm. no Līgatnes papīru fabrikas. Pasta adrese: c. Kārļiem.

Upes: a) Gauja, b) Amata. c) Kumada, d) Pērļupe.

Ezeri: nav.

Kalni: Poda kalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 487 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Blaus Mārtiņš, Pītēgās, 5 klm. no pg. n., tlr. Kārļi 20; pg. pdm. prs. Zariņš Augusts, Zvārtēs, 1,8 klm. no pg. n., tlr. Kārļi 26; pg. tiesas prs. Dzirne Jānis, Simtēnos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Kārļi 1; pg. darbvedis Bite Jānis, pg. n., tlr. Kārļi 6; vc. plc. kārtībnieks Perlbachs Kārlis, Līvu pg. Veišaros (c. Cēsīm), 9 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 141.

2. **Izglītība.** Skolas: Kārļu 1. pk. pamatsk., pg. n., prz. Zīrāks Lūcija, dz. skolā, tlr. Kārļi 3.

Bibliotēkas: Kārļu bibliotēkas bbas bibliotēka, 1148 sēj., Kārļu skolā, prz. Zīrāks Lūcija, dz. skolā.

3. **Veselības kopšana.** a) Kārļu-Cēsu-Līvu pg. rajona ārsts Dr. Brutāns Augusts, Cēsīs, Rīgas - 4, 9,5 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 162; b) Kārļu-Cēsu-Līvu pg. rajona vecmāte Kārkliņš Lūcija, Cēsīs, Līvu - 3, 9,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas dzc. līnija un Vidzemes šoseja.

Kārļi — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Bite Jānis, dz. pg. n., tlr. Kārļi 6.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 114, saimniecību — 117. Aramzeme 1167,78 ha (24,73% no z. kpl.), pļavas 377,58 ha (7,99%), ganības 1230,04 ha (26,04%), meži 1558,72 ha (33,0%), purvi 61,79 ha (1,31%).

Mežos sastopami: lapsas, āpši, stirnas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: laši, taimiņi, foreles, sīgas, alatas, līdakas, zuši, nēģi, sapaļi, vimbas, asari, ruduļi, plauži, vēdzeles, grunduļi, vīķi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Rijniekos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis, tlr. Kārļi 23; 2) Kārļu dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Cēsu pls. pašvaldība, Cēsīs, tlr. Cēsis 23; 3) Elektriskā spēkstacija Kārļu dzirnavās, 4 klm. no pg. n., īp. Cēsu pls. pašvaldība (sk. augšā); 4) Zivju audzētava Kārļu dzirnavās, 4 klm. no pg. n., īp. Zemkopības ministrijas Zivkopības nodaļa, tlr. Kārļi 2; 5) Kārļu krejotava Rijniekos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Līgatnes piensaimn. sba, Līgatnē, tlr. Līgatne 22; 6) Kārļu pomoloģiskā dārza koku audzētava Kārļu muižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Zīverss Aleksandrs, dz. Kārļu muižā (c. Cēsīm), tlr. Kārļi 8.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Āraišu ev.-lut. draudzē, mācītājs Meistars Jānis, Āraišu māc. muižā, tlr. Drabeši 2.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kārļu bibliotēkas bba, db. 1910. g., Kārļu skolā, pg. n., pr. Mieriņš Kārlis, dz. Šorķos; 2) Kārļu savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1883. g., pg. n., pr. Mārtiņsons Mārcis, dz. Viļņos, tlr. Kārļi 37; 3) Kārļu lopkopības pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Dzirne Jānis, dz. Simtēnos, tlr. Kārļi 1; 4) Kārļu jaunsaimnieku un sīkgruntnieku lauksaimn. mašīnu koplietošanas bba, db. 1928. g., pr. Jakobsons Bernhards, dz. Strēlniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Krustakmens" — Kārļu muižas mežā, 16. apgaitā, 9. kvadrātā; b) Zviedru kapi Sarķu māju robežās.

1905. g. notikumi: revolūcionāri nodedzinājuši Kārļu muižas pili; soda ekspedīcija apcietinājusi un turējusi ieslodzījumā 19 personas.

Pasaules kara notikumi: Lielinieki nogalinājuši 4 personas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Kārļu muižas centrs, 3,5 klm. no pg. n., ar visām ēkām un 67 ha zemes atstāts līdzšinējam īp., grāfam Aleksandram Zīversam. 1905. gadā pils nodedzināta un nav atjaunota; mūri nojaukti 1925. g.

4. **Dabas jaukumi:** a) Amatas upes krāšņie krasti no Kārļu dzirnavām līdz ietekai Gaujā, sevišķi izceļas Zvārtes iezis, pie Zvārtes mājām; b) Gaujas krasti un Ķūķa krāces pie Piesēnu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Leimaņos, prz. V. Laškovs, tlr. Kārļi 24, pasts c. Līgatni, Līgatnes stc. 14 klm.; b) Amatās, prz. A. Vilnītis, tlr. Kārļi 35, pasts c. Kārļiem, darbojas no 1. VI — 31. VIII; c) Mudrēnos, prz. K. Vilnītis, pasts c. Kārļiem, Ieriķu stc. 7 klm.

14. Kosas pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kosas pg.; vāciski Kosenhof; krieviski Kazjenno-Kozengof.

Pagasta robežas: z. — Sērmūkšu pg., d. — Ķēču un Zaubes pg., v. — Drabešu pg., r. — Skujenes un Ērgļu pg.

Pg. platība — 108,35 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1557, no tiem vīr. 750, siev. 807.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 102 klm., pa zc. — 90 klm.; b) no apr. un tv. pls. Cēsīm, — 32 klm.; c) no tv. dzc. stc. Amata — 20 klm.; d) tv. aut. pstn. Kosas pg. n. uz Rīga-Kaive līnijas. Pg. n. pie Cēsu-Ērgļu un Rīgas-Vecpiebalgas ceļu krustojuma.

Pasta adrese: c. Skujeni.

Upes: a) Amata, b) Dadžupīte, c) Dzirkstupīte.

Ezeri: a) Kosas — 12 ha, b) Drapmaņu — 8 ha, c) Sarkaņu — 20 ha, d) Zvanieku — 19 ha, e) Doles — 2 ha, f) Pērkoņu — 1,5 ha.

Kalni: a) Andrēnkalns, b) Dūmkalns.

Lielākie mežu masīvi: Sviestiņu mežs — 960 ha.

Lielākie purvi: a) Zeltiņkalna — 10 ha, b) Salas — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Jātnieks Pēteris, Kaņepēs, 10 klm. no pg. n., tlr. Vecskujene 24; pg. pdm. prs. Melkerts Artūrs, Sarkaņos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Brencis Dāvis, dz. Dūmkalnā, 7 klm. no pg. n., tlr. Veczvanieki 7, pst. c. Skujeni. Pg. darbvedis Blaus Kārlis, pg. n., tlr. Skujene 6; plc. kārtībnieks Kleše Roberts, Jaunčankās.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kosas 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Sviestiņš Jānis, skolā; b) Kļavkalna I pk. pamatskola, 5 klm. no pg. n., prz. Līnis Oto, dz. skolā; c) Bedrkalna 1. pk. pamatskola, 12 klm. no pg. n., prz. Vītols Konstantīns, dz. skolā, tlr. Veczvanieki 13.

Bibliotēkas: a) Kļavkalna bibliotēka, 1400 sēj., pg. n., prz. Avens Jānis, dz. Skuķos; b) Kosas 6 kl. pamatsk. bibliot., 600 sēj., prz. Sviestiņš, dz. skolā; c) Kļavkalna skolas bibliot., 200 sēj., prz. Līnis Oto; d) Bedrkalna skolas bibliot., 500 sēj., prz. Vītols Konstantīns (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Ārsts un vecmāte — kopīgi ar Skujenes un Sērmūkšu pg.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Nītaures rajonā, vet. ārsts Meisters N., dz. Nītaurē, tlr. Nītaure 10.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīga-Kaive aut. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 327, saimniecību — 330. Aramzeme 2032,34 ha (19,70% n. z. kpl.), pļavas 1993,44 ha (19,32%), ganības 3407,70 ha (33,04%), meži — 1746,20 ha (16,93%), purvi 803,49 ha (7,79%).

Mežos sastopami: lapsas, āpši, caunas, seski, zaķi, stirnas, vāveres, ūdri; upēs un ezeros: līdākas, asari, raudas, līņi, karūsas, vēdzeles, zuši, ķīši, laši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Vītolos (c. Kosu), 3,2 klm. no pg. n., īp. Martinsons Alv., Vītolos, tlr. Merķeļi 24; 2) Dažādu preču trg. Doreskalnā, 3 klm. no pg. n., īp. Priedītis Roberts, Doreskalnā, tlr. Reinmuižnieki 6; 3) Dažādu preču trg. Amatās, 5 klm. no pg. n., īp. Smilga Anna, Amatās, tlr. Veczvanieki 1; 4) Dažādu preču trg. Ķiberēs, 9 klm. no pg. n., īp. Zosulis Jānis, Ķiberēs, tlr. Veczvanieki 3; 5) Dažādu preču trg. Ceros, 9 klm. no pg. n., īp. Ozols Nikolajs, Ceros, tlr. Vecskujene 54; 6) Kosas patēr. bba Ģērķēnos (c. Kosu), 3 klm. no pg. n., Kosā, tlr. Skujene 8; 7) Krejošanas punkts Ģērķēnos (c. Skujeni), 3 klm. no pg. n., īp. Kosas-Skujenes piensaimn. sba Skujenē; 8) Krejošanas punkts Pērkoņos (c. Annasmuižu), 7 klm. no pg. n., īp. Ķēču piensaimn. sba, Ķēčos; 9) Kre-

jošanas punkts Reinās (c. Reinmuižniekiem), 8 klm. no pg. n., īp. Līgatnes piensaimn. sba, Līgatnē.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Kosas pareizticīgās draudzes baznīca pie Kosas muižas, 3 klm. no pg. n., virspriesteris Konstantīns Vītols, dz. Bedrkalna 1. pk. pamatsk., tlr. Veczvanieki 13. Pg. ietilpst Skujenes ev.-lut. draudzē, māc. pal. Drīzulis Evalds, Skujenes māc. mājā, tlr. Skujene 9.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kļavkalna bibliotēkas bba, db. 1874. g., pg. n., prz. Brūkšs Marija, dz. Plāņos; 2) Kosas savstarpējā apdrošin. bba, pg. n., pr. Krauklis Kārlis, dz. Piekvēnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Pilskalns" pie Doļu mājām, Amatas kreisā krastā, valsts mežā; b) „Krustakmenis" Ūdru māju zemē.

1905. g. notikumi: nodedzināts pg. n., daži iedzīvotāji cietuši, 1 nošauts.

Pasaules kara notikumi: dažas mājas izlaupītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un mirnas vietas:** a) Kiršteins Kārlis, vec. doc., valsts un sabiedr. darbin., * 1890. g., Kosas Upīšu krogā; b) Putniņš Ernests, Dr. med. h. c. prof., dz. 1867. g., Reimnuižās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kosas mž., 3 klm. no pg. n.; b) Kļavkalna mž., 2 klm. no pg. n.; c) Jaunskujenes mž., 10 klm. no pg. n.; d) Mežmuiža, 8 klm. no pg. n. Muižu centri sadalīti saimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Amatas krasti lejup no Kļavkalna skolas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Pievēnos pie Emīlijas Pētersons.

15. Kūduma pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Unguru pg.; vāciski Orellen; krieviski Ungurskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Rozulas, Dauguļu un Kļeģeļu pg., d. — Raiskuma un Lielstraupes pg., v. — Stalbes pg., r. — Lenču pg.

Pg. platība — 125 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 874, no tiem vīr. 425, siev. 449.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 112 klm., pa zc. — 86 klm.; b) no apr. un tv. pls. Cēsīm, lietojot z. c. — 19 klm.; c) tv. aut. pstn. Straupe — 10 klm. Pg. n. pie Rīgas-Valmieras ceļa.

Pasta adrese: c. Kūdumu un Daibi.

Upes: nav.

Ezeri: a) Rustēgas — 381 ha, b) Kūduma — 50 ha, c) Dūkas — 50 ha, d) Melluma — 25 ha, e) Driškina — 25 ha.

Kalni: a) Vērmaņa, b) Baznīcas.

Lielākie mežu masīvi: Lenču novads — 764 ha.

Lielākie purvi: a) Dūkas — 400 ha, b) Maķina — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Grabis Pēteris, Svīkās, 3 klm. no pg. n., tlr. Lenči 14; pg. pdm. prs. Kalniņš Mārtiņš, Emerķos (c. Daibi), 3 klm. no pg. n., tlr. Kūdums 8; pg. tiesas prs. Zommers Pēteris, Emerķos (sk. augšā). Pg. darbvedis Zolmanis Dāvīds, pg. n., tlr. Kūduma centrāle; plc. kārtībnieks Ozoliņš Jānis, Stalbu Ozoliņos (c. Straupi), 4 klm. no pg. n., tlr. Kūdums 23.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kūduma 1. pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Cābulis Ādolfs; b) Daibes 1. pk. pamatsk. Daibē, 6 klm. no pg. n., prz. Jansons Jānis, tlr. Daibe 2.

Bibliotēkas: Latv. nac. jaunatnes sbas Daibes nod. bibliotēka Daibes skolā, prz. Jansons Jānis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Daņilevičs Berta, Puķukalnā, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** a) Kūdums — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Zolmanis Dāvīds, pg. n., tlr. Kūduma centrāle; b) Daibe — P. tf. n. Ab. T. C., Daibes muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Tiders Hermanis, tlr. Daibes centrāle.

6. **Pārējās iestādes.** Kūduma pg. I iec. mžz. Kalniņš Leo, dz. Bābilonē, 6 klm. no pg. n., tlr. Auciems 18, pst. c. Auciemu.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 143, saimniecību — 171. Aramzeme 2293,79 ha (34,28% n. z. kpl.), pļavas 958,48 ha (14,32%), ganības 954,34 ha (14,26%), meži 853,22 ha (12,75%), purvi 1078,42 ha (16,12%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Daibes muižā (c. Daibi), 10 klm. no pg. n., īp. Švalbe Pēteris, tlr. Daibe 9; 2) Krodzniecības vkl. Mazaikrogā, 3 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Aleksandrs, tlr. Kūdums 5; 3) Unguru muižas dzirnavas Unguru muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Kampenhauzens Lilija; 4) Kūduma krejošanas punkts pg. n., īp. Straupes piensaimn. sba, Straupē, tlr. Straupe 17; 5) Daibes pienotava,

Daibes muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Daibes piensaimn. sba, tlr. Daibes s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Straupes ev.-lut. draudzē, mācītājs Lange Edgars, Straupes māc. mājā, caur Straupi.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. nac. jaunatnes svbas Daibes nod., db. 1921. g., pr. Jansons Jānis, dz. Daibes skolā, tlr. Daibe 2; 2) Kūduma savstarpējā ugunsapdrošin. sba, db. 1913. g., pg. n., pr. Rostoks Artūrs, dz. Lāčos, tlr. Daibe 20; 3) Daibes piensaimn. sba, db. 1924. g., Daibes muižā, pr. Segliņš Jānis, dz. Kalniņos (c. Daibi); 4) Unguru krājaizdevu sba, db. 1913. g., pg. n., pr. Zunde Jānis, dz. Salniekos, tlr. Kūdums 9; 5) Kūduma lauksaimn. bba, db. 1930. g., pg. n., pr. Zunde Jānis (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Baznīckalns", 1 klm. dienvidos Ungurmuižai, Rustēgas jeb Unguru ezera ziemeļu krastā, Ernesta Zemīša jaunsaimniecībā; b) akmeņkrāvumu kapi Cēsnieku un Zaļkalnu māju zemē.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Unguru mž. centrs, 3 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējiem īp. Kampenhauzeniem, bij. pils netiek izmantota un sabrūk; b) Daibes mž. centrs, 9 klm. no pg. n., pieder Daibes piensaimn. s-bai, kas to ieguvusi pirkšanas ceļā. Saukto „kungu māju" apdzīvo piensaimn. sbas darbinieki, turpat ievietots arī Daibes tlfn. sarunu punkts.

4. **Dabas jaukumi:** Vērmaņa kalns Rustēgas ezera krastā, pie Unguru muižas. Rustēgas ezera z. krasts ar cieto sēres dibenu, apkārt mežs.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Svīkas mājās, Rīgas-Valmieras ceļa malā; b) Zaļkalnu mājās, pie Rustēgas ezera, Cēsu-Limbažu ceļa malā, prz. B. Kreijers, Cēsis — 14 klm., Straupe — 9 klm.

16. Launkalnes pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Brantu pg.; vāciski Horstenhof; krieviski Brantskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Blomu pg., d. un v. — Raunas pg., r. — Smiltenes pg.

Pg. platība — 70,78 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1186, no tiem vīr. 556, siev. 630.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 119 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot aut. — 40 klm., pa zc. — 35 klm.; c) no tv. pls. Smiltenes, pa zc. — 13 klm.; d) tv. dzc. stc. Smiltene — 14 klm.; e) tv. aut. pstn. uz Rīgas-Apes šosejas — 6 klm. Pg. n. pie Raunas-Smiltenes ceļa.

Pasta adrese: c. Brantiem un Launkalnu.

Upes: Nigra.

Ezeri: a) Brantu — 7 ha, b) Bērtuļu — 1 ha, c) Strantes — 3 ha.

Kalni: Kuiļa kalns.

Lielākie mežu masīvi: Launkalna mežs — 491,5 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Kalniņš Eduards, dz. Veckalniņos (c. Brantiem), 3 klm. no pg. n., tlr. Branti 4; pg. pdm. prs. Līde Jānis, dz. Kalnaprieņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Launkalne 23; pg. tiesas prs. Štrāls Pēteris, dz. Kalniešos, 3 klm. no pg. n., tlr. Branti 6; pg. darbvedis Gaņģis Jānis, dz. pg. n., tlr. Branti 40; vc. plc. kārtībnieks Grundulis Voldemārs, dz. Brantu pamatskolā, 1 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Brantu 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Bulders Jānis, dz. skolā, tlr. Branti 9; b) Launkalnes I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Kurmītis Anna, tlr. Launkalne 4.

Bibliotēkas: Brantu-Raunas bibliotēkas bbas bibliot., 874 sēj., Brantu pamatsk., prz. Bulderis Jānis (sk. augšā); Izglītības bbas „Ausma" bibliot., 750 sēj., Launkalna skolā, prz. Pommers Jānis, dz. Veckažokos, tlr. Launkalns 31.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Ozenīts Kārlis, dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Apes-Smiltenes aut. līnija.

Branti — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Gaņģis Jānis, tlr. Brantu centrāle; Launkalne — P. tf. n. Abc. T. C., Kroņkrogā, 9 klm. no pg. n., prz. Ceriņš Jānis, tlr. Launkalnes centrāle.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 215, saimniecību — 228. Aramzeme 2337,65 ha (33,23% no z. kpl.), pļavas 1241,37 ha (17,65%), ganības 1183,18 ha (16,82%), meži 1272,34 ha (18,09%), purvi 550,42 ha (7,82%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, caunas, vāveres, lapsas; upēs un ezeros: līdakas ,līņi, asari, raudas, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Kroņakrogā, 9 klm. no pg. n., īp. Smiltenes konz. bba, Smiltenē, tlr. Launkalnes S. v.; 2) Pārtikas preču vkl. Launkalnes lauksaimn. bbā, 10 klm. no pg. n., īp. Brants Artūrs, dz. Lauksaimn. bbā, tlr. Launkalne 26; 3) Pārtikas preču vkl. Brantu kopmoderniecībā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Cers Paulis, tlr. Branti 31; 4) Pārtikas preču vkl. Ozolos, 1 klm. no pg. n., īp. Ozols Pēteris, dz. Ozolos, tlr. Branti 23; 5) Jeiskas dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Ērglis Hermanis, tlr. Launkalne 9; 6) Bērtuļa dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Sābulis Pēteris, tlr. Branti 11; 7) Brantu dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Vīksna Mārtiņš, tlr. Branti 44; 8) Brantu pienotava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Brantu piensaimn. sba, tlr. Branti 3; 9) Krejošanas punkts Krogzemjos, 9 klm. no pg. n., īp. Smiltenes piensaimn. sba, Smiltenē, tlr. Launkalne 41.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Raunas ev.-lut. draudzē, mācītājs Treics Arvīds, Raunas māc. muižā, tlr. Rauna 40; b) Raunas ev.-lut. draudzes Liedumiešu lūgšanas nams, 10 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Brantu-Raunas bibliot. bba, db. 1924. g., pr. Grundulis Zelma, dz. Brantu pamatskolā, tlr. Branti 9; 2) Izglītības bba „Ausma", db. 1921. g., pr. Kļaviņš, tlr. Launkalne 20; 3) Launkalnes lauksaimn. bba, db 1928. g., Lauksaimn. bbas namā, pr. Spriņģis Andrejs, dz. Raunas pg. Vīksnās, tlr. Launkalne 3: 4) Brantu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Kalniņš Eduards, dz. Veckalniņos, tlr. Branti 4; 5) Brantu-Launkalnes savstarpējā apdrošin. bba, pg. n., pr. Krievs Jānis, dz. Kalnaraudiešos, tlr. Branti 43.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) sens kapa piemineklis, saukts „Greizais kungs", Vizbuļu jaunsaimniecībā; b) turpat — akmenskrāvumu kapenes, sauktas „Ceplītis"; c) akmenskrāvumu kapenes, sauktas „Krāšmatas", pie Lejas-Klepeņiem, Lejas-Kauguriem, Lejas-Strautiem; d) akmenskrāvumu kapenes, sauktas „Velna kravanti", pie Kalna-Slavēkiem; e) akmensk. kapenes, sauktas „Plikais kalns", pie Tīrumu-Papāniem; f) Brāļu draudzes lūgšanas nams Launkalnes muižas F 57 zemes gabalā; g) krustakmeņi pie Kalna-Kauguriem.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Launkalnes pg. Kainažos, dz. 1881. g., ārlietu min. darbinieks Kārlis Ducmanis, diplomāts un publicists.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Brantu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās ievietota 6 kl. pamatskola; b) Launkalnes mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkās ievietota Launkalnes lauksaimn. bba.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

17. Lenču pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lenču pg.; vāciski Lenzenhof; krieviski Lenčskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Vaidavas pg., d. — Cēsu pg., v. — Kūduma pg., r. — Liepas un Priekuļu pg.

Pg. platība — 71 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 752, no tiem vīr. 377, siev. 375.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 101 klm., pa zc. — 95 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot zc. — 8 klm.; c) no tv. pls. Cēsīm, lietojot zc. — 8 klm.; d) tv. dzc. stc. Cēsis — 8 klm. Pg. n. pie Cēsu-Lenču I šķ. ceļa, 8 klm. no Cēsu stc. Pasta adrese: c. Lenčiem.

Upes: a) Lenču, b) Vaidavas, c) Gauja pg. robežās.

Ezeri: a) Bauzis — 10 ha, b) Mazmuižas — 1 ha, c) Dardacis — 1 ha, d) Pidēnu — 0,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 2036 ha.

Lielākie purvi: Teteru purvs, apm. 2000 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. I plc. iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec. un tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Krūmiņš Pēteris, dz. Miglačos, 2 klm. no pg. n., tlr. Lenči 28; pg. pdm. prs. Balodis Jānis, dz. Kalna-Gaidēnos, 7 klm. no pg. n., tlr. Ķikuti 3; pg. tiesas prs. Liepiņš Jānis, dz. Vidučos, 2 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Blaus Oskars, dz. pg. n., tlr. Lenči 24; plc. kārtībnieks Rode Jānis, dz. Priedainē, 5 klm. no pg. n., tlr. Lenči 8.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Lenču I pk. pamatskola, 1,5 klm. no pg. n., prz. Sedlenieks Jānis, tlr. Lenči 6; b) Strīķu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Eglītis Kārlis.

Bibliotēkas: Lenču izglītības bbas bibliot. Lenču skolā, 786 sēj., prz. Ozols Arnolds, dz. Strēlniekos; Strīķu izglīt. bbas bibliot. Klenēs, 1200 sēj., prz. Gusts Jānis, dz. turpat.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts — Gulbis Olga, dz. Cēsīs, Raunas - 2, 8 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 227. Rajona vecmāte — Brekofs Vilma, dz. Cēsīs, Rīgas - 23, 8 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Cēsu rajona veterinārārsts — Šuberts Haralds, dz. Cēsīs, 8 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Lenči — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Karlsons Augusts, tlr. Lenči 2.

6. **Pārējās iestādes.** Nespējnieku nams pie Cēsu-Rubenes un Lenču-Strīķu ceļa, 10 klm. no Cēsīm.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 160, saimniecību — 162. Aramzeme 1725,99 ha (24,31% no z. kpl.), pļavas 307,18 ha (4,32%), ganības 600,65 ha (8,46%), mežu 2779,13 ha (39,14%), purvu 1398,96 ha (19,70%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, āpši, vāveres, caunas, seski un lapsas; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas, brekši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kalna ūdens dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Bitmetis Fricis, tlr. Lenči 7; 2) Sila ūdens dzirnavas, 3 klm. no pg. p. n., īp. Bitmetis Kārlis, tlr. Auciems 15; 3) Sīkpreču trg. Pielekšos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis; 4) Krejošanas punkts Lejas Bundēs, 6 klm. no pg. n., īp. Cēsu piensaimnieku sba, Cēsīs, tlr. Cēsis 84.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9450,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cēsu Sv. Jāņa baznīcas lauku draudzes rajonā, baznīca atrodas Cēsīs, mācītājs Apkalns Pēteris.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lenču izglītības bba, db. 1922. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Vidučos; 2) Strīķu izglītības bba, db. 1900. g., Ķienēs, 8 klm. no pg. n., pr. Kiršblats Voldemārs, dz. Ķiršos, tlr. Lenči 16; 3) Lenču pg. savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1893. g., pg. n., pr. Krūmiņš Pēteris, dz. Miglačos, tlr. Lenči 28; 4) Lenču apkārtnes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1929. g., pg. n., pr. Tillers Kārlis, dz. Gibolās; 5) Lenču lopkop. pārraudz. bba, db. 1932. g., pr. Pirro Artūrs, dz. Ķienēs, 8 klm. no pg .n.; 6) Strīķu lauksaim. mašīnu kopliet. bba, db. 1933. g., pr. Balodis Andrejs, dz. K.-Bundes Ozolos, 8 klm. no pg. n.; 7) Vaidavas-Lenču kulgarnitūras sba, db. 1910. g., pr. Melnalksnis, dz. Vaidavas pg.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) senkapi, saukti „Kapu kalns", valsts mežā, pie Bakiem; b) Uzkalniņu kapi, valsts mežā pie Laiviņu mājām; c) akmens ar iekaltu krustu, valsts mežā, Lenču novadā.

1905. g. notikumi: pg. vecākais Tūte Mārcis, izsūtīts uz nometināšanu Sibirijā, vēlāk atgriezies dzimtenē.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Apsesdēls (Augusts Apsīts), dzejnieks, dz. 1880. g., Lenču Rāceņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lenču mž. centrā 2 ēkas un 3,72 ha zemes piešķirts Lenču pg. sab., pārējās ēkas un zeme sadalīta jaunsaimniecībās; b) Strīķu mž., 6 klm. no pg. n., visa sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas krasti un līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

18. Lielstraupes pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lielstraupes pg.; vāciski Gross-Roopsche; krieviski Veļiko-Roopskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Stalbes pg., d. Līgatnes pg., v. — Lēdurgas un Turaidas pg., r. — Raiskuma pg. un Mazstraupes pg.

Pg. platība — 107,24 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1395, no tiem vīr. 658, siev. 737.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 71 klm., pa zc. — 71 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot aut. — 27 klm., pa zc. — 22 klm.; c) no tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) no tv. dzc. stc. Līgatne — 18,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Braslā — 3,5 klm. Pg. n. atrodas pie Līgatnes-Lielstraupes ceļa.

Pasta adrese: c. Lielstraupi.

Upes: a) Gauja, b) Brasla.

Ezeri: a) Plaužu — 8 ha, b) Pekšu — 5 ha, c) Pūricas — 5 ha, d) Ķiržu — 4 ha, e) Muižnieku — 3 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: nav.

Lielākie purvi: Tavaiņu — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Lerchs Jānis, dz. Burtniekos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Straupe 42; pg. pdm. prs. Lūsis Ernests, dz. Apiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Lielstraupe 14; pg. tiesas prs. Veitmanis Mārtiņš, dz. Vēžos, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Lielstraupe 27; pg. darbvedis Andersons Jānis, pg. n., tlr. Lielstraupe 30; plc. kārtībnieka vieta vakanta; pienākumus pagaidām izp. Raiskuma pg. plc. kārtībnieks.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Lielstraupes I. pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Ruņģis Mārtiņš, tlr. Lielstraupe 16; b) Straupes II pk. pamatsk., 6,5 klm. no pg. n., prz. Zālītis Augusts, tlr. Straupe 13.

Bibliotēkas: Lielstraupes pg. pdm. bibliot., 854 sēj., pg. n., prz. Andersons Jānis, tlr. Lielstraupe 30.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Alksnītis Anna, dz. Riebiņa mājā, 4,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Umurgas-Straupes-Braslas-Inčukalna aut. līnija.

Lielstraupe — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Andersons Jānis, tlr. Lielstraupe 30.

6. **Pārējās iestādes.** Straupes II iec. mžn., mžz. Rozītis Reinholds, dz. Mežmuižā, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Lielstraupe 26, pst. c. Lielstraupi.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 175, saimniecību — 219. Aramzeme 2064,36 ha (19,01% no z. kpl.), pļavas 798,92 ha (7,36%), ganības 1495,60 ha (13,77%), meži 3923,68 ha (36,13%), purvi 1570,46 ha (14,46%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līņi, līdakas, asari, raudas, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču vkl. Kalnsētās, 4,5 klm. no pg. n., īp. Bīdes Jānis, tlr. Straupe 41; 2) Pārtikas preču vkl. Kraujās, 4,5 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Eduards, tlr. Straupe 32; 3) II šķiras traktieris Gaujēnos (c. Līgatni), 9,5 klm. no pg. n., īp. Šulcs Ernests, dz. Gaujēnos, tlr. Ķempji 7; 4) Klucīšu dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Reidemanis Augusts; 5) Augļu vīnu darītava Līņos (c. Līgatni), 12 klm. no pg. n., īp. Šleijs Voldemārs, tlr. Ķempji 9; 6) Krejošanas punkts Puspūros, 6 klm. no pg. n., īp. Straupes piensaimnieku sba, tlr. Lielstraupe 31; 7) Krejošanas punkts Klucīšos, 6 klm. no pg. n., īp. Līgatnes piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Straupes ev.-lut. draudzes baznīca, 4,5 klm. no pg. n., mācītājs Lange Edgars, dz. mācītājmuižā, tlr. Straupe 44.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lielstraupes savstarpējā ugunsdrošināšan. sba, db. 1903. g., pr. Jānitens Pēteris, dz. Sārniņos, tlr. Lielstraupe 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) senkapi pie Lielgaujmaļiem un Pūricu mājām; b) „Krustakmens" — Vēverīšu māju zemē; c) 1788. g. saiešanas nams Līņu mājās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas nošautas 2 personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisku darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Brastiņš Ernests, senātnes pētnieks, * 1892. g., Lielstraupē; b) Tormanis Kārlis, doc., ūdens spēka stac. cēlājs, * 1882. g., Lielstraupes Šņores muižā; c) Švābe Arvēds, prof., dz. 1888. g., Lielstraupes muižā; d) Šulcs Jānis, L. U. doc., * 1885. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Lielstraupes mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējam īpašniekam līdz ar ēkām.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas krāšņais labais krasts ar Gūdas iezi (pie Gūdu mājām) un Ķūķu iezi (pie Ķūķu mājām).

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Līņos, Gaujas krastā, prz. V. Šleija, tlr. Ķempji 9, pasts c. Līgatni, Līgatnes stc. 10 klm.

19. Liepas pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Liepasmuižas pg.; vāciski Lindenhof; krieviski Lindengofskaja.

Pagasta robežas: z. — Kauguru pg., d. — Jaunraunas un Priekuļu pg., v. — Vaidavas un Kokmuižas pg., r. — Mārsnēnu un Baižkalna pg.

Pg. platība — 68,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1262, no tiem vīr. 559, siev. 703.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 106 klm., pa zc. — 100 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 13 klm., pa zc. — 13klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Lode — 1 klm. Pg. n. pie ceļa Lodes dzc. stc. - Jaunrauna. Pasta adrese: c. stc. Lode.

Upes: a) Gauja, b) Rauna.

Ezeri: nav.

Kalni: Liepas kalns.

Lielākie mežu masīvi: a) Tomēnu sils — 89 ha, b) Salmiņu — 180 ha, c) Dunduru — 285 ha.

Lielākie purvi: Rekšņa — 145 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. I iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izpild. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Timrots Jānis, dz. Lejasbērzemniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Liepa 80; pg. pdm. prs. Maizīte Alberts, dz. Lečos, 4 klm. no pg. n., tlr. Liepa 22; pg. darbvedis Apinis Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Liepa 1; pg. tiesas prs. Stuķis Pēteris, dz. Lejasstuķos, 3 klm. no pg. n., tlr. Liepa 18; plc. kārtībnieks Bērziņš Mārcis, dz. doktorātā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Liepa 73.

2. **Izglītība.** Skolas: Liepas 6 kl. pamatsk. Liepas muižā, 2 klm. no pg. n., prz. Lācis Augusts, tlr. Liepa 4.

Bibliotēkas: a) Liepas izglītības bbas bib-

liotēka „Nākotne“, 480 sēj., „Nākotnes“ namā, prz. Jauntirāns Teodors, dz. Upītēs, tlr. Liepa 32; b) Liepas 6 kl. pamatsk. bibliot., 349 sēj., prz. Apinis Veronika, dz. pamatskolā, tlr. Liepa 4; c) Žūpības apkarošanas fonda bibliot., 176 sēj., pamatskolā, prz. Jauntirāns Pēteris, dz. pamatskolā, tlr. Liepa 4.

3. **Veselības kopšana.** Liepas aptieka — Mazķieģeļos, pie stc. Lode; Liepas rajona ārsts — Ranka Jānis, dz. doktorātā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Liepa 51; rajona vecmāte — Kauliņš Marija, dz. doktorātā, tlr. Liepa 51.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas dzc. līnija.

Lode — P. n. Abc., Mazķieģeļos, 1 klm. no pg. n., prz. Ķiegalis Mārtiņš, tlr. Liepa 15; Liepa — Tf. n. T. C., Ārijās, 0,3 klm. no pg. n., prz. Apinis Alfrēds, dz. Ārijās, tlr. Liepa 30.

6. **Pārējās iestādes.** Mežniecība Liepas muižas Skujeniekos, 2 klm. no pg. n., mžz. Kļaviņš Augusts, tlr. Liepa 2.

Lode — dzc. stc., pr. Eberhards Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 201, saimniecību — 236. Aramzeme 2778,74 ha (40,36% no z. kpl.), pļavas 763,23 ha (11,09%), ganības 739,60 ha (10,74%), meži 2052 ha (29,18%), purvi 210,89 ha (3,07%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, rubeņi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Jaunķiegaļos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Palms Pēteris un biedrs, tlr. Liepa 65; 2) Dažādu preču trg. „Nākotnes“ namā, 0,3 klm. no pg. n., īp. E. Speļģis, tlr. Liepa 32; 3) Dažādu preču trg. Bērzkalnos, 4 klm. no pg. n., īp. P. Merģins, tlr. Liepa 26; 4) Dažādu preču trg. Liepiņā, 2 klm. no pg. n., īp. J. Priedīte, tlr. Liepa 76; 5) Linu punkts Jaunķiegaļos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Štelcs Georgs, tlr. Liepa 3; 6) Grīviņu ūdens dzirnavas ar zāģu gateri, 4 klm. no pg. n., īp. Al. Ditmārs un Al. Linde, dz. Rīgā, tlr. Liepa 33; 7) Vēja dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Lūsāra mant., Liepā; 8) Krejošanas punkts Patērētāju bbā, 0,3 klm. no pg. n., īp. Cēsu piensaimn. sba. Cēsīs, tlr. Liepa 9.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.585,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cēsu ev.-lut. lauku draudzē, mācītājs adj. Treus Armīns.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Liepas izglītības bba „Nākotne“, db. 1908. g., „Nākotne“ namā, pr. Lācis Augusts, dz. pamatskolā, tlr. Liepa 4; 2) Latvju jaunatnes Liepas nodaļa, db. 1932. g., pr. Maldavs J., dz. Jaunķerpjos, tlr. Liepa 5; 3) Liepas savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1880. g., pr. Grabis Jānis, dz. Strautiņos; 4) Liepas brīvpr. ugunsdz. bba, db. 1933. g., pr. Palms Pēteris, dz. Jaunķiegaļos, tlr. Liepa 65; 5) Liepas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Jaunzemis K., dz. Jaunzemjos, tlr. Liepa 11; 6) Liepas I lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Timrots Jānis, dz. Lejasbērzemniekos, tlr. Liepa 80; 7) Liepas II lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Jaunzemis K., dz. Jaunzemjos, tlr. Liepa 11.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Brauns Jānis, pazīst. baznīcu cēlājs, * 1859. g.; b) vec. doc. Maizīte Jānis, ķīmiķis, farmakologs, * 1883. g., Liepas pg. Lečos; c) Rozītis Pāvils, rakstnieks, * 1889. g.; d) Veidenbaums Edvards, dzejn., paglabāts Liepas kapos; e) Veidenbaums Kārlis, dzejn., paglabāts Liepas kapos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Liepas mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkās ievietota 6 kl. pamatskola; b) Skangaļu mž., 5 klm. no pg. n., centrs atstāts līdzšinējam īp.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas un Raunas upju klinšainie krasti un līči; „Ellītes“ ala pie pg. n., Liepas muižā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Lubiņās, prz. A. Vītols, tlr. Ērini 30; Bāles stc. 3 klm., Lode — 4 klm. ,darbojas no 1. IV līdz 1. XI; b) Lodē (dzc. stc.), Palma veikalā, prz. Palms.

20. Līvu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Līvu pg.; vāciski Liewensche; krieviski Ļivenskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Cēsu pls. un Vaives pg., d — Kārļu, Līgatnes un Drabešu pg., v. — Raiskuma un Lielstraupes pg., r. — Cēsu pg.

Pg. platība — 25,24 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 393, no tiem vīr. 182, siev. 211.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 96 klm., pa zc. — 90 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 3 kml.; c) no tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) no tv. dzc. stc. Cēsis (sk. augšā). Pg. n. pie Cēsu-Drabešu š.

Pasta adrese: c. Cēsīm.

Upes: a) Gauja, b) Rakšupe, c) Putras upīte.

Ezeri: a) Mieškas — 4 ha, b) Dāvas — 3 ha, c) Jaunzemju — 3,5 ha.

Kalni: a) Vāļukalni, b) Gaujkalni.

Lielākie mežu masīvi: a) Skaļupu — 389 ha, b) Cēsu pils — 91 ha, c) Meijeru — 59 ha.

Lielākie purvi: Olupu — 12 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Jākobsons Jānis, dz. L.-Putrās, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 6; pg. pdm. prs. Mārtiņsons Jānis, dz. K. Mežiņos, 3,5 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Vārna Jānis, dz. pg. n., tlr. Cēsis 180; plc. kārtībnieks Perlbachs Kārlis, dz. Veišāros, 1 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 14.

2. **Izglītība.** Skolas: Līvu pg. piedalās Cēsu pg. 6 kl. pamatsk. uzturēšanā, 3,5 klm. no Līvu pg. n., prz. Šmits Kārlis.

Bibliotēkas: Līvu pg. pdm. bibliot., 820 sēj., pg. n., prz. pg. valde, tlr. Cēsis 180.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts — Brutāns Augusts, dz. Cēsīs, 3 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 162; vecmāte — Kārkliņš Lūcija, dz. Cēsīs.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas dzc. līnija un Cēsu-Apes aut. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** Āraiši — dzc. stc., pr. Pumpurs Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 118, saimniecību — 91. Aramzeme 891,25 ha (34,87% no z. kpl.), pļavas 182,96 ha (7,16%), ganības 434,30 ha (16,98%), meži 819,48 ha (32,06%), purvi 43,10 ha (1,69%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, āpši; upēs un ezeros: laši, līdakas, foreles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 6500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cēsu ev.-lut. lauku draudzē, mācītājs adj. Treus Armīns.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Līvu savstarpējā ugunsapdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Jākobsons Jānis, dz. L.-Putrās, tlr. Cēsis 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senas kapenes pie Olava-Putru mājām.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri: —**

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas krasti pie Meijermuižas, dziļas gravas; krasti apauguši skuju un lapu kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Puškinos, prz. A. Platers, pasts c. Cēsīm, Āraišu stc. 4 klm., Cēsis — 6 klm.

21. Lizuma pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lizuma pg.; vāciski Lijsohn; krieviski Ļizumskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Sinoles un Lejasciema pg., d. — Druvienas pg., v. — Rankas pg., r. — Tirzas pg.

Pg. platība — 119 kv. klm.

Pg. atrodas b. a. v. Lizums — 0,5 klm. no pg. n. un Velēna — 7 klm. no pg. n.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1791, no tiem vīr. 800, siev. 991.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 154,1 klm., pa zc. — 160 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 99,4 klm., pa zc. — 86 klm.; c) tv. pls. Lejasciems, pa zc. — 22 klm.; d) tv. dzc. stc. Lizums — 0,3 klm. Pg. n. pie Velēnas-Druvienas-Pērļukroga ceļa.

Pasta adrese: c. Lizumu.

Upes: a) Gauja, b) Uriekste, c) Azanda.

Ezeri: Ādmiņu — 16 ha.

Kalni: Pilskalns un Stepiņkalns.

Lielākie mežu masīvi: Lizuma novads — 2494 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec. izm. tiesn. Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Slemperis Pēteris, dz. Lācumēros, 8 klm. no pg. n., tlr. Uriekste 25; pg. pdm. prs. Ķiploks Olģerts, dz. Stopanos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Rupais Jānis, dz. Viņķelēs, 5 klm. no pg. n., tlr. Lizums 40; pg. darbvedis Lietavietis Augusts, dz. pg. n., tlr. Lizums 4; plc. kārtībnieks Lazdiņš Jānis, dz. Kļavos, 1 klm. no pg. n., tlr. Lizums 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Lizuma I pk. pamatskola, pg. n., prz. Zvaigznītis Aleksandrs, tlr. Lizums 20; b) Velēnas draudzes II pk. pamatsk., Velēnā, 7 klm. no pg. n., prz. Bumbērs Jānis, tlr. Velēna 17.

Bibliotēkas: Lizuma pg. aizsargu nod. bibliotēka, 928 sēj., pg. n., prz. Vilnis Arvīds, dz. Upmaļos.

3. **Veselības kopšana.** a) Lizuma un Sinoles pg. rajona ārsts Sūrītis Leonards, dz. Velēnas ārsta mājā, 6 klm. no pg. n., tlr. Velēna 29; b) rajona vecmāte Graudiņš Hilda, dz. Lizuma pilī, 1 klm. no pg. n., tlr. Lizums 16; c) Aptieka Velēnā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rankas rajonā, vet. ārsts Timrots E., dz. Rankā, tlr. Ranka 16.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso ierīķu-Gulbenes dzc. līn. a) Lizums — P. t. k. N., Lizuma muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Lagzdiņš Augusts, tlr. Lizums 48; b) Velēna — Tf. n. T. p. C., Velēnā, 7 klm. no pg. n., prz. Jaunzems Kārlis, tlr. Velēna 4.

6. **Pārējās iestādes.** a) Lejas virsmežniecība, Cepļa mežmājā, vmžz. Irbenieks Žanis, tlr. Lizums 14; b) Lejas virsmežniecības IV iec. mžn., Lizuma mežamuižā, mžz. Eglītis Jānis, tlr. Velēna 13.

Lizums — dzc. stc., pr. Bāliņš Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 276, saimniecību — 298. Aramzeme 2459,86 ha (27,71% no z. kpl.), pļavas 1201,40 ha (13,54%), ganības 1415,20 ha (15,94%), meži 2878,86 ha (32,43%), purvi 532,33 ha (6%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, seski, ūdri, caunas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Maiznīca Pamatos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Lanskis Eduards; 2) Ūdens dzirnavas Siltajos, 7 klm. no pg. n., īp. Vitants A., tlr. Velēna 21; 3) Velēnas ūdens dzirnavas Jaunzemniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Jaunzems Milda, Jaunzemniekos; 4) Koku zāģētava Taurēs, 8 klm. no pg. n., īp. Melliņš Jānis, tlr. Zvejnieki 7; 5) Koku zāģētava Lizumā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zvaigzne Lūcija, tlr. Lizums 9; 6) Ķieģeļu ceplis, 5 klm. no pg. n., īp. Šuma Jānis, tlr. Velēna 10; 7) Gaļas trg. Pamatos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Siliņš Fricis; 8) Koloniālpreču trg. Paegļos, īp. Paeglis Alfrēds, tlr. Lizums 26; 9) Koloniālpreču trg. Kļavos, īp. Mārtinsons Alberts; 10) Spirta dedzinātava Lizumā, īp. Volfs Heinrichs, tlr. Lizums 19; 11) Pienotava Lizumā, īp. Lizuma piens. sba; 12) Bufete Lizuma stc., īp. Lūsis Marta; 13) Bufete Aizsargu namā, ekonoms Pērkons Cēzars; 14) Vīnu trg. Lizumā, īp. Leitis Jānis, dz. Viņķelēs, tlr. Lizums 54; 15) Frizētava Lizuma stc., īp. Sebežs Austra; 16) Velosipēdu, mūz. instr. un lauksaimn. mašīnu trg. Lizumā, īp. Laucis Aleksandrs, tlr. Lizums 35; 17) Valsts degvīna noliktava Lizuma muižā, īp. Upatnieks Ernests, tlr. Lizums 3; 18) Aptieka, īp. Fingerhūts Dāvīds, tlr. Velēna 3; 19) Krejošanas punkts Grūšļos, 3 klm. no pg. n., īp. Velēnas piensaimn. sba, tlr. Velēna 6; 20) Pārtikas preču trg. Velēnā, īp. Paeglis Alfrēds, tlr. Velēna 4; 21) Vīnu trg. Velēnā, īp. Vasarājs Roberts, tlr. Velēna 2; 22) Pārtikas preču trg. Velēnā, īp. Vasarājs Roberts, tlr. Velēna 2; 23) Koloniālpreču trg. Velēnā, īp. Kacs Hone; 24) Ādu mītuve Velēnā, īp. Žube Voldemārs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.980,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Velēnas ev.-lut. draudzes baznīca Velēnā, 7 klm. no pg. n., mācītājs E. Putniņš, dz. Lejasciemā.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** 1) Lizuma krājaizd. sba, db. 1924. g., Lizuma aizsargu n., pr. Dzērve Rūdolfs, dz. Elstēs, tlr. Velēna 16; 2) Lizuma savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1927. g., Lizuma aizsargu n., pr. Dzērve Rūdolfs (sk. augšā); 3) Lizuma lauksaimn. bba, Lizuma aizsargu n., pr. Dzērve Rūdolfs (sk. augšā); 4) Lizuma patērētāju bba „Pamats", db. 1920. g., Pamatos, 0,3 klm. no pg. n., pr. Ķiploks Olģerts, dz. Stapānos; 5) Lizuma piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Rubenis Oto, dz. Kolaņģos; 6) Lizuma biškopības bba, pr. Skarainis Teodors, dz. Gūžīlās; 7) Lizuma patērētāju kooper., db. 1933. g., Pamatos, 0,3 klm. no pg. n., pr. Upatnieks Ernests, dz. Degumos, tlr. Lizums 23; 8) Lizuma lopkopības pārraudz. bba, pr. Leitis Anna, dz. Viņķelēs, tlr. Lizums 54; 9) Velēnas piensaimn. sba, db. 1924. g., Velēnā, 7 klm. no pg. n., pr. Dzērve Rūdolfs, dz. Elstēs, tlr. Velēna 16; 18) Velēnas lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., Velēnā, 7 klm. no pg. n., pr. Eglīts Alberts, dz. Bricos (c. Sinoli), tlr. Velēna 26; 11) Velēnas kultūras veicin. bba Velēnā, 7 klm. no pg. n., pr. Drubiņš Eduards, dz. Kalniņos, tlr. Velēna 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: „Pilskalns" — valsts mežā, Uriekstes upītes labajā krastā, 2 klm. ziemeļos Kalaiņu ciemam, 4 klm. no Gaujas. Stepiņkalns, apaudzis veciem kokiem, vergu laikos pērti dzimtslaudis.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas nošautas 3 personas un miesas sodu sodītas 15.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Apsīšu Jēkabs, populārs tautas rakstn., * 1858. g., Lizuma Kalaņģos; b) Dzērve Rūdolfs, Lauksaimn. kameras prs., dz. 1886. g., Elstēs; c) Kārsteņu Jānis, rakstn., dz. Lizumā; d) Riemelis (Jānis Tomiņš), dzejn., dz. 1865. g., Lizuma Stapanos.

3. **Bijušo muižu centri:** Lizuma mž. centrs, pils piešķirta pg. pašv., tiek iekārtota pamatskola, pārējās centra ēkās: Lizuma piensaimn. sba pienotava, aizsargu nams, pasta kantoris un prz. dzīvoklis; neatsavināmai daļai atstāta bij. muižkunga dzīv. māja un saimn. ēkas.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas līči un Uriekstes stāvie, lazdām apaugušie krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Stopānos, prz. O. Jaunzems, pasts. c. Lizumu, Lizuma stc. 1 klm.

22. Mārsnēnu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mārsnēnu pg.; vāciski Marzenhof; krieviski Marsnenskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Jaunvāles un Kauguru pg., d. — Raunas, Baižkalna un Jaunraunas pg., v. — Liepas pg., r. — Blomu un Smiltenes pg.

Pg. platība — 65,92 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1232, no tiem vīr. 621, siev. 611.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 117 klm., pa zc. — 124 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. un dzc. — 24 klm.; c) no tv. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 20 klm., pa zc. — 19 klm.; d) tv. dzc. stc. Lode — 12 klm., Jaunvāle — 8 klm. Pg. n. pie Cēsu-Smiltenes ceļa.

Pasta adrese: c. Mārsnēniem.

Upes: a) Lisa, b) Miega, c) Kaņupe.

Ezeri: a) Austriņa — 7,43 ha, b) Startu muižas — 19 ha, c) Vēķu — 0,17 ha.

Kalni: a) Tribalsas, b) Avotkalns, c) Tūru.

Lielākie mežu masīvi: Valsts meži — 706 ha.

Lielākie purvi: Lisas-Miegas-Sūnu purvs — 1648 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. I iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. v e c ā k a i s Grabis Hermanis, dz. Peņģos, 1 klm. no pg. n., tlr. Mārsnēni 45; pg. pdm. prs. Zālītis Vilis, dz. Dambjos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mārsnēni 14; pg. tiesas prs. Tīders Jānis, dz. Sīkuļos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mārsnēni 21. Pg. d a r b v e d i s Bauris Jānis, dz. pg. n., tlr. Mārsnēni 52; plc. kārtībnieks Skrastiņš Jānis, Gaitniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Mārsnēni 15.

2. **Izglītība:** S k o l a s: a) Mārsnēnu I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Rācenis Jānis, tlr. Mārsnēni 12; b) Mārsnēnu-Startu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Kalnbērziņš Jūlijs, tlr. Mārsnēni 17.

B i b l i o t ē k a s: Mārsnēnu saviesīgās bbas bibliotēka, 754 sēj., pg. n., prz. Kampenus Kristīne, dz. Kampās, tlr. Mārsnēni 9.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Pētersons Jānis, dz. Miķīšos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mārsnēni 16; vecmāte Ozols-Eglīte Milda, Gaitniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Mārsnēni 27. Aptieka, 0,1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Subris Jānis, dz. Raunā, 13 klm. no pg. n., tlr. Rauna 10.

5. **Satiksme.** Mārsnēni — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Bauris Jānis, tlr. Mārsnēni 52.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 265, saimniecību — 280. Aramzeme 2605,49 ha (37,59% no z. kpl.), plavas 1134,86 ha (16,37%), ganības 761,43 ha (10,99%), meži 901,43 ha (13%), purvi 1289,06 ha (18,60%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, sapaļi, raudas, karūsas, asari, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Mārsnēnos, 0,05 klm. no pg. n., īp. Mārsnēnu patērētāju bba, tlr. Mārsnēni 2; 2) Dažādu preču trg. Lisā, 2 klm. no pg. n., īp. Auniņš Jānis, tlr. Mārsnēni 3; 3) Dažādu preču trg. Stūrīšos, 5 klm. no pg. n., īp. Kļaviņš Ādolfs; 4) Dzirnavas Rūpniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Mārsnēnu pg. pašvaldība, tlr. Mārsnēni 52; 5) Pienotava Mārsnēnos, 25 klm. no pg. n., īp. Mārsnēnu piensaimn. sba, tlr. Mārsnēni 19; 6) Koku zāģētava Mārsnēnos, 25 mtr. no pg. n., īp. Mārsnēnu piensaimn. sba, tlr. Mārsnēni 19; 7) Koku zāģētava Ražotājos, 4 klm. no pg. n., īp. Startu kuļmašīnu sba; 8) Koku zāģētava Rūpniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Māliņš Jānis, dz. turpat.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 18.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Raunas ev.-lut. draudzē, mācītājs Treics Arvīds, Raunas māc. muižā, tlr. Rauna 40.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mārsnēnu saviesīgā bba, db. 1907. g., pg. n., pr. Grabis Hermanis, dz. Peņģos, tlr. Mārsnēni 45; 2) Mārsnēnu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1894. g., pr. Grigors Edvards, dz. Kūlīšos, tlr. Mārsnēni 10; 3) Mārsnēnu piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Tīders Jānis, dz. Sīkuļos, tlr. Mārsnēni 21; 4) Mārsnēnu krājaizd. sba, pg. n., pr. Tīders Jānis (sk. augšā); 5) Mārsnēnu patērēt. bba, db. 1895. g., Patērētāju bbas n., pr. Kampenus Jānis, dz. Kampās, tlr. Mārsnēni 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** P i l s k a l n i, k a p e n e s u. c.: „Startu divpriedes" — Startu mž., 4 F. jaunsaimniecībā; senču kapenes Austrenēs.

1905. g. n o t i k u m i: —

P a s a u l e s k a ŗ a n o t i k u m i: atbrīvošanas kaŗā notikusi kauja pie Startu muižas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Startu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; b) Mārsnēnu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, ēkās iekārtotas dzirnavas, nespējnieku patversme, vecmātes un plc. kārtībnieka dzīvokļi.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Mārsnēnu I pk. pamatskolā, 1 klm. no pg. n.

23. Mazstraupes pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Maz-Straupes pg.; vāciski Klein-Roop; krieviski Malo-Roop.

Pagasta robeža: z. — Umurgas pg., d. — Lielstraupes pg., v. — Lēdurgas un Nabes pg., r. — Rozulas pg.

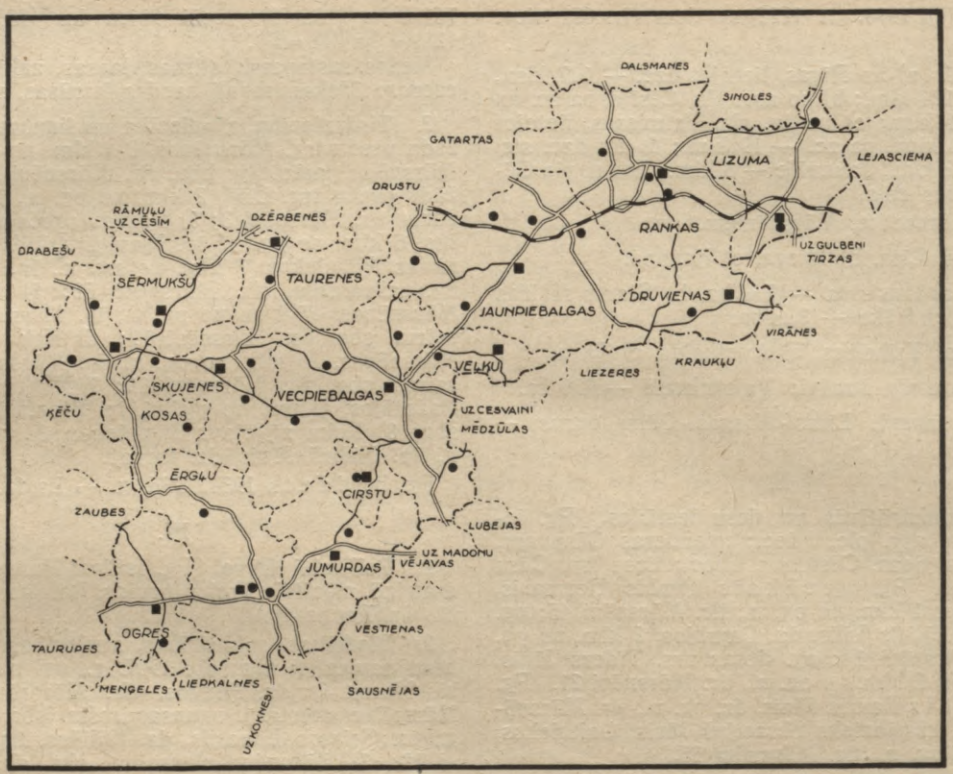

Vecpiebalgas-Ērgļu rajons.

Pg. platība — 58,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 846, no tiem vīr. 382, siev. 464.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai aut. — 79 klm., pa zc. — 79 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 28 klm., pa zc. — 28 klm.; c) tv. pls. Limbaži — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Limbaži — 20 klm.; e) tv. aut. pstn. Lielstraupe — 5 klm.
Pg. n. pie Straupes-Mežamuižas ceļa.
Pasta adrese: c. Mazstraupi.

Upes: Brasla.

Ezeri: a) Eiķenu — 50 ha, b) Riebiņu — 100 ha, c) Sāruma — 200 ha (visi dati — apm.).

Kalni: Baukalns.

Lielākie mežu masīvi: nav.

Lielākie purvi: Elles jeb Lielais purvs — 1623 ha; pg. ietilpst daļa šī purva.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm, tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Ratnieks Pēteris, dz. Skrambās, 4 klm. no pg. n., tlr. Mazstraupe 9; pg. pdm. prs. Eglīte Kārlis, dz. Purkatos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mazstraupe 1; pg. tiesas prs. Eglīte Kārlis, dz. Purkātos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mazstraupe 1; pg. darbvedis Piekuss Jānis, dz. pg. n., tlr. Mazstraupe 15; vc. plc. kārtībnieks Gangnuss Ādolfs, dz. Plācī, Kalniņa m., 7 klm. no pg. n., tlr. Straupe 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Mazstraupes I pk. pamatskola Mazstraupes muižā, 4,5 klm. no pg. n., prz. Riekstiņš Jūlijs, tlr. Straupe 36.

3. **Veselības kopšana.** a) aptieka Plācī, īp. Fr. Spunde; b) Straupes rajona ārsta ambulance Plācī, rajona ārsts Kārkliņš Jānis, dz. Plācī, 7 klm. no pg. n., tlr. Straupe 11; c) zobārste Paeglīte Elza, dz. Plācī, 7 klm. no pg. n., tlr. Straupe 22; d) vecmāte Kazaks Zelma, dz. Plācī, 7 klm. no pg. n., tlr. Straupe 58.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69; vet. feldšers Ābelīte Jānis, dz. Plācī, 7 klm. no pg. n., tlr. Straupe 4.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Inčukalna-Straupes-Plāča aut. līnija.
Straupe — P. t. k. N., Plācī, 7 klm. no pg. n., tlr. Straupe 26, prz. Ozoliņš Jūlijs, dz. turpat, tlr. Straupe 27; Mazstraupe — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Piekuss Jānis, tlr. Mazstraupe 15.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 133, saimniecību — 174. Aramzeme 1451,98 ha (24,74% no z. kpl.), pļavas 734,62 ha (12,51%), ganības 891,28 ha (15,18%), meži 924,69 ha (15,75%), purvi 1568,85 ha (26,73%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, asari, karūsas, brekši, zandarti, zuši, vēžu maz.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Plācī, 7 klm. no pg. n., īp. Straupes kooperātīvs, tlr. Straupe 1; 2) Dažādu preču trg. Plācī, īp. Mors Kārlis, dz. Fromholda mājā, tlr. Straupe 28; 3) Mazstraupes dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Voldemārs, tlr. Straupe 3; 4) Ravlicas dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Pēteris; 5) Straupes koppienotava Plācī, 7 klm. no pg. n., īp. Straupes piensaimn. sba, tlr. Straupe 17; 6) Krejošanas punkts Rātēs, 5 klm. no pg. n., īp. Straupes piensaimn. sba, tlr. Mazstraupe 17.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Straupes pareizticīgo baznīca Mazstraupes Saulītēs, 5 klm. no pg. n., mācītājs Plaudis Jānis, dz. Burtnieku pg.

Pg. ietilpst Straupes ev.-lut. draudzē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Straupes lauksaimn. bba, db. 1865. g., pr. Lerchs Jānis, dz. Lielstraupes Burtniekos, tlr. Straupe 42; 2) Straupes piensaimn. sba, db. 1913. g., pr. Apinis J., dz. Lielstraupes Jaunzemniekos, tlr. Lielstraupe 23; 3) Straupes kooper., db. 1920. g., pr. Ratnieks Pēteris, dz. Skrambās, tlr. Mazstraupe 9; 4) Straupes krājaizdevu sba, db. 1885. g., pr. Freimanis Ernests, dz. Rozulas Šmitēs (c. Rozulū), tlr. Āsteri 3; 5) Mazstraupes savstarpējā ugunsapdrošin. bba, db. pirms 1914. g., pr. Lezdiņš Kristaps, dz. Dzērvēs, tlr. Kaijciems 30; 6) B-bas Latvju jaunatne Mazstraupes nod., db. 1933. g., pr. Bērziņš Jānis, dz. Gribuļos, tlr. Mazstraupe 6.

V.

1. **Vesturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Kranču kalns", Panūtu māju zemē, Braslas labajā krastā, 1,5 klm. rietumos Straupes baznīcai, Straupes-Lēdurgas lielceļa malā; b) pilsk. „Ērgļu kalns" pie Zvejnieku mājām, starp Riebiņu un Eiķēnu ezeriem, 2 klm. z.-rietumos Plāču b. a. vietai; c) pilsk. „Batareja", pie Baukalniem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Dr. iur. Švābe Arvēds, prof., rakstn. un vēsturnieks, dzim. 1888. g., Lielstraupē.

3. **Bijušo muižu centri:** Mazstraupes mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., ēkās ievietota pg. I pk. pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

24. Ogres pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ogres pg.; vāciski Ogerhof; krieviski Ogerskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Zaubes pg., d. — Liepkalnes, Iršu un Meņģeles pg., v. — Taurupes pg., r. — Ērgļu pg.

Pg. platība — 91 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1269, no tiem vīr. 581, siev. 688.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 95 klm., pa zc. — 95 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 65 klm.; c) tv. pls. Pļaviņas — 46 klm.; d) tv. dzc. stc. Koknese — 40 klm.; e) tv. aut. pstn. Vecogre.

Pg. n. pie Rīgas-Ērgļu ceļa.

Pasta adrese: c. Vecogri.

Upes: a) Ogre, b) Atstirve, c) Naruža.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: a) Sausnējas — 800 ha, b) Silakalna — 900 ha.

Lielākie purvi: Jakstu-Bīsnes — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesn. Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Blaus Hugo, dz. Vecpiekšēnos, 10 klm. no pg. n., tlr. Skudres 2; pg. pdm. prs. Holanders Kārlis, dz. Jaužos, 5 klm. no pg. n., tlr. Vecogre 8; pg. tiesas prs. Holanders Kārlis (sk. augšā); pg. darbvedis Pļaviņš Pēteris, pg. n., tlr. Vecogre 32; plc. kārtībnieks Miglinieks Viktors, dz. Vimbās, 4 klm. no pg. n., tlr. Vecogre 34.

2. **Izglītība.** Skolas: Ogres 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Vīksna Aleksandrs, tlr. Vecogre 2.

Bibliotēkas: Ogres bibliot. b-bas bibliot., 896 sēj., prz. Jakobsons Elza, dz. Brakos, tlr. Vecogre 62.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka, 4,5 klm. no pg. n., īp. Rozenšteins Jānis. Ārsts Rozenšteins Kārlis, dz. aptiekā, tlr. Vecogre 15. Vecmāte Smukausis Ilonija, dz. Brakos, 4 klm. no pg. n.,

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ērgļu rajonā, vet. ārsts Baķis A., dz. Ērglos, tlr. Ērgļi 6.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Ērgļu aut. līnija.

Vecogre — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Pļaviņš Pēteris, tlr. Vecogre 32.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 207, saimniecību — 250. Aramzeme 2721,44 ha (31,61% no z. kpl.), pļavas 1647,58 ha (19,14%), ganības 1783,61 ha (20,72%), meži 1780,54 ha (20,68%), purvi 290,52 ha (3,38%).

Mežos sastopami: lapsas, ūdri, seski, caunas, ūdeles, āpši, vāveres, stirnas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, laši, foreles, sapali, asari, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Smilgās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Ogres patērētāju bba, tlr. Vecogre 31; 2) Dažādu preču trg. pie Emmas dzirnavām, 4 klm. no pg. n., īp. Šmits Jānis, tlr. Vecogre 46; 3) Dažādu preču trg. Zeltkalnā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Purgalis Betija, tlr. Vecogre 9; 4) Dažādu preču trg. Vītņēnos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Dreimanis Ede, tlr. Vecogre 67; 5) Dažādu preču trg. Ceļmalos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Baltābols A., tlr. Vecogre 69; 6) Pienotava Smilgās, 1,5 klm. no pg .n., īp. Ogres piensaimn. sba „Straume", tlr. Vecogre 1; 7) Emmas dzirnavas uz Ogres upes, 4 klm. no pg. n., īp. Erhards Heinrichs, tlr. Vecogre 47; 8) Piekiņu dzirnavas uz Naružas upes, 2,5 klm. no pg. n., īp. Paeglītis Augusts, tlr. Vecogre 7; 9) Roplaiņu dzirnavas uz Ogres upes, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Rūdolfs, tlr. Vecogre 38.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.065,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Gabliks Jānis, dz. Ērgļu pg. mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ogres bibliotēkas bba, db. 1900. g., Brakos, pr. Rozenšteins Kārlis, dz. aptiekā, tlr. Vecogre 15; 2) Savstarpīgā ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pg. n., pr. Pļaviņš Pēteris, dz. pg. n.; 3) Ogres piensaimnieku sba „Straume", db. 1923. g., Smilgās, pr. Melbārdis Kārlis, dz. Soklēnos, tlr. Vecogre 12; 4) Ogres krājaizdevu sba, db. 1923. g., pg. n., pr. Bangerskis A., dz. Skroderos, tlr. Vecogre 4; 5) I Ogres lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Holanders K., dz. Jaužos, tlr. Vecogre 8; 6) II Ogres lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Zemītis Brencis, dz. Roplaiņos.

V.

1. **Vesturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.; bijis vecs pilskalns pie Pilskalna mājām, Ogres labajā krastā, 4,5 klm. no Rīgas-Lubānas ceļa.

1905. g. notikumi: nodedzinātas Ogres muižas un Mazozolu muižas pilis un Purva krogs; soda ekspedīcija nošāvusi 2 personas, vairāki sodīti ar miesas sodu.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Blaus Pēteris, dzejn., * 1856. g., Vecpriekšēnos; b) Jēkabsons Kārlis, * 1879. g.; c) Mežītis Andrejs, dzejn. un rakstn., * 1869. g., Priekšēnos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ogresmuižas, 4 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; b) Mazozolu muižas neatsavināmā daļa atstāta līdzšinējam īpašniekam; pārējais sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Ogres upes krasti no Peļīcēnu līdz Grīvu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

25. Priekuļu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Priekuļu pg. (Kroņa Priekuļu muižas); vāciski Freidenberg; krieviski Prekuļskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Liepas pg., d. — Vaives pg., v. — Cēsu pls., Cēsu un Lenču pg., r. — Jaunraunas un Veselavas pg.

Pg. platība — 58 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1392, no tiem. vīr. 661, siev. 731.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 98 klm., pa zc. — 94 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 5,5 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Cēsis (sk. augšā).

Pg. n. pie Cēsu-Vecpiebalgas ceļa.
Pasta adrese: c. Cēsīm.

Upes: a) Gauja, b) Rauna, c) Raunis, d) Vaive.

Ezeri: a) Ninieris — 7 ha, b) Skudriņu — 5,9 ha, c) Jāņa — 4 ha.

Kalni: Jāņukalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 330 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. I iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Jākobsons J., dz. Kalnpinderēs, 6 klm. no pg. n., tlr. Priekuļi 32; pg. pdm. prs. Žagars K., dz. Lejaszagaros, 6 klm. no pg. n., tlr. Vaive 16; pg. tiesas prs. Pēterēns J., dz. Lejaspēterēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Priekuļi 11; pg. darbvedis Pilpis P., dz. pg. n., tlr. Priekuļi 2; plc. kārtībnieks Zvaigzne K., dz. Cēsīs.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Priekuļu pamatsk. Brīvkalnā, 0,1 klm. no pg. n., prz. Vanags Jānis, tlr. Priekuļi 6; b) Lauksaimniecības vidusskola Priekuļu muižā, 1 klm. no pg. n., direktors Liniņš V., tlr. Priekuļi 5.

Bibliotēkas: a) Priekuļu bibliot. bbas bibliotēka, 1873 sēj., pg. n., prz. Kampe Alberts, tlr. Priekuļi 2; b) Priekuļu pg. pamatsk. bibliot., 2247 sēj., prz. Vanags Jānis (sk. augšā); c) Priekuļu lauksaimniec. viduskolas bibliot., 4411 sēj., prz. Šillers Eduards, dz. vidusskolā, tlr. Priekuļi 40.

3. **Veselības kopšana.** a) Rajona ārsts Dr. Andreika Fricis, dz. Cēsīs, Rīgas - 37, tlr. Cēsis 192; b) vecmāte Janiks Emīlija, dz. Cēsīs, Palasta - 8.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas dzc. līnija.

Priekuļi — Tf. n. T. C., lauksaimn. viduskolā, prz. Kaparkalējs Edīte, tlr. Priekuļi 18.

6. **Pārējās iestādes.** Lauksaimniecības mašīnu izmēģināšanas stc., 2 klm. no pg. n.; augu selekcijas stacija, 1 klm. no pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 187, saimniecību — 203. Aramzeme 2457,17 ha (42,71% no z. kpl.), pļavas 533,03 ha (9,27%), ganības 851,54 ha (14,80%), meži 1489,86 ha (25,89%), purvi 104,81 ha (1,82%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, foreles, raudas, sīgas, asari, vēdzeles, laši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Purēnos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Vēvers J., tlr. Priekuļi 20; 2) Dzirnavas Vaivē, 3,5 klm. no pg. n., īp. Berķis Krišjānis, dz. Rīgā, tlr. Priekuļi 17; 3) Krejotava Priekuļmuižā, 1 klm. no pg. n., īp. Cēsu piensaimn. sba, Cēsīs, tlr. Priekuļi 45; 4) Krejotava Kalnpēterēnos, 4 klm. no pg. n., īp. Veselauskas piensaimn. sba, Veselavā, tlr. Priekuļi 8.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.260,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pinderu ev.-lut. lūgšanas nams, 7 klm. no pg. n., pieder pg. pašvaldībai, dievvārdus notura Cēsu lauku draudzes mācītājs adj. Treus Armīns.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Priekuļu bibliotēkas bba, db. 1904. g., pr. Pilpis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Priekuļi 2; 2) Priekuļu krājaizdevu sba, db. 1892. g., pg. n., pr. Štokmanis Jānis, dz. Jaunmežmaļos, tlr. Priekuļi 35; 3) Priekuļu savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1882. g., Lejaszagaros, pr. Popis Mārtiņš, dz. Kalnkampās, tlr. Priekuļi 25.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Sārumu pilskalns, saukts arī Upurkalns, 7 klm. no Cēsīm, Cēsu-Veismaņmuižas-Rāmuļu ceļa malā, Vaives upes labajā krastā; ievērojams ar savu īpatnējo veidu un izrakumiem; b) Kampu senkapenes, 10 klm. no Cēsīm, Cēsu-Vecpiebalgas ceļa malā, ievērojamas ar senlietu izrakumiem; 1808. g. saiešanas nams Pinderos.

1905. g. notikumi: Pinderu-Rāceņu lejā notikusi sadursme ar kazāku nodaļu.

Pasaules kara notikumi: Raunas upes krastos un pie kapsētas notikušas cīņas ar landesvēru. Kapsētā apglabāti cīņās kritušie: 1 igauņu un 1 vācu kareivis.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) cand. oec. Bokalders Jānis, doc., rakstn., valsts un sabiedr. darbin., * 1885. g.; b) Sārums Mārcis, censonis, praktiķis, 5 baznīcu un 13 piļu cēlējs, Cēsu novada lībiešu pēdējā atvase, * 1799. g., Priekuļu Sārumos, kapa vieta Cēsu Lejas kapos; c) Treumanis Edvards, pseud. Zvārguļu Edv., dzejnieks, * 1866. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Priekuļmuiža, 1 klm. no pg. n., ēkās ievietota lauksaimniecības vidusskola; b) Jāņumuiža, 8 klm. no pg. n., sadalīta saimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas, Raunas, Rauņa un Vaives upju krasti un lejas; augstais dzc. tilts pār Raunas upi; Lauksaimniecības vidusskolas parks; Sārumu pilskalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

26. Raiskuma pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Raiskuma pg.; vāciski Raiskum; krieviski Raiskumskaja vol.

Pagasta robeža: d. — Kārļu pg., v. — Lielstraupes un Kūduma pg., r. — Cēsu pls.

Pg. platība — 52 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 751, no tiem vīr. 363, siev. 388.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 103 klm., pa zc. — 95 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot aut. — 9 klm., pa zc. — 9 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Cēsis — 10 klm.; e) tv. aut. pstn. bij. Auciema krogā — 4 klm.

Pg. n. pie Raiskuma-Auciema ceļa.

Pasta adrese: c. Cēsīm.

Upes: a) Gauja, b) Lenčupe.

Ezeri: a) Raiskuma — 0,5 kv. klm., b) Auciema — 0,5 kv. klm.

Kalni: a) Kvēpeņu pilskalns, b) Skasteru kalns.

Lielākie mežu masīvi: Raiskuma novads — 1300 ha.

Lielākie purvi: a) Bedrīšu — 300 ha, b) Jāņmuižas — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Erbss Emīls, dz. Žagatās, 4 klm. no pg. n., tlr. Auciems 6; pg. pdm. prs. Zichmanis Herberts, dz. virsmežniecībā, tlr. Cēsis 172; pg. darbvedis Tropiņš Antons, dz. pg. n., tlr. Auciems 2; pg .tiesas prs. Skrastiņš Jānis, dz. Skujēnos, tlr. Auciems 19; plc. kārtībnieks Vāpa Voldemārs, dz. Gaižēnos, tlr. Auciems 25.

2. **Izglītība.** Skolas: Raiskuma I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Puriņš Paulis, tlr. Auciems 14; mežniec. skola, 0,15 klm. no pg. n., pr. Zichmanis Herberts, tlr. Cēsis 172.

Bibliotēkas: a) Raiskuma izglītības bbas apm. 2000 sēj., pamatskolā, prz. Puriņš Paulis, tlr. Auciems 14; b) Raiskuma pamatskolas bibliot., 600 sēj., prz. Puriņš Paulis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** a) rajona ārste Dr. Gulbis Olga, dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 227; b) rajona vecmāte Brokofs Vilma, dz. Cēsīs, Rīgas - 23.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Limbaži-Straupe-Cēsis aut. līnija.

Auciems — P. tf. n. Ab. T. C., Bērziņos, 4 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Īda, tlr. Auciems 1.

6. **Pārējās iestādes.** Vmžn. un mežsaimn. skola Raiskuma muižā, 10 klm. no Cēsu stc., vmžz. Zichmanis Herberts, tlr. Cēsis 172; Raiskuma vmžn. 1. iec. mžn., Raiskuma muižā, mžz. Danenbergs Jānis, tlr. Cēsis 172, stc. Cēsis 9 klm.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 126, saimniecību — 134. Aramzeme 1275,61 ha (24,54% no z. kpl.), pļavas 448,27 ha (8,62%), ganības 660,24 ha (12,70%), meži 2082,58 ha (40,06%), purvi 365,72 ha (7,03%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, vāveres, medņi, rubeņi, irbes, slokas; upēs un ezeros: zuši, brekši, līņi, līdakas, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Raiskuma muižā, īp. Zabeliņš Lidija, dz. Briežu mājās; 2) Pārtikas preču trg. bij. Auciema krogā, 4 klm. no pg. n., īp. Caunītis Jānis, dz. Jaunstilbu mājās.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Straupes ev.-lut. draudzē, mācītājs Lange Edgars, Straupes māc. muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Raiskuma izglītības bba, db. 1909. g., bbas namā Liepulejā, pr. Gulbis Eduards, dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 227.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns valsts mežā, Cēsu mžn., Kvēpenes apg., pie Krēpeņu mežsarga mājām, Gaujas labajā krastā, 6 klm. lejpus Cēsīm, 5 klm. d. Raiskuma ezeram; senču kapenes Dumpja māju robežās un Auciema muižas apbūves gab.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Raiskuma mž. centrs, no centra atdalīta pulkv. Brieža dēla saimniecība, ēkās iekārtots: pg. n., mežsaimniecības skola, mācības virsmežniecība; b) Auciema mž. centrs atstāts līdzšinējam īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** a) Kvēpenes (Russinu) pilskalns, 10 klm. no Cēsīm; b) krāšņie Gaujas krasti ar iegravām un iežiem Brenguļu māju robežās, zvanu klints — turpat; c) Raiskuma ezera jaukās ainavas — slēpotājiem ieteicama apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Vērpjos, prz. Kr. Tērauds, Cēsu stc. 6 klm.; b) Liepulejās, Izglītības bbas namā, prz. P. Rozītis, tlr. 258, pst. c. Cēsīm; c) Jaunbrenguļos, prz. K. Kārkliņš, tlr. Auciems 5, Cēsu stc. 6 klm.; d) Brenguļos, prz. J. Kārkliņš, Cēsu stc. 6 klm.

27. Rāmuļu pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rāmuļu pg.; vāciski Ramelshof; krieviksi Ramulskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Vaives pg., d. — Sērmūkšu pg., v. — Drabešu pg., r. — Taurenes un Veselavas pg.

Pg. platība — 65 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 797, no tiem vīr. 361, siev. 436.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai aut. — 93 klm., pa zc. — 90 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 38 klm., pa zc. — 16 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Rāmuļi — 1,5 klm.

Pg. n. pie Cēsu-Bānūžu ceļa.

Pasta adrese: c. Rāmuļiem.

Upes: a) Amata, b) Vilkata, c) Rauna.

Ezeri: a) Mazums — 30 ha, b) Gaucis — 18 ha, c) Dziļūksnis — 4 ha, d) Raganiņas — 4 ha.

Kalni: Rauņu.

Lielākie mežu masīvi: a) Rāmuļu, b) Priekuļu.

Lielākie purvi: a) Krievu — 30 ha , b) Pieņu — 15 ha, c) Ogu — 10 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Žers Arnolds, dz. Adleros, 1,5 klm. no pg. n,. tlr. Rāmuļi 15; pg. pdm. prs. Dzegūze Arvēds, dz. L.-Lielmaņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Rāmuļi 12; pg. darbvedis Brants Jānis, dz. pg. n., tlr. Rāmuļi 40; pg. tiesas prs. Lapiņš Kārlis, dz. Jaunītēs, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Rāmuļi 6; plc. kārtībnieks Miške Jānis, dz. Alpos (c. Vaivi), 6,5 klm. no pg. n., tlr. Vaive 4.

2. **Izglītība.** Skolas: Rāmuļu I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Skreitāls Jānis, tlr. Rāmuļi 13.

Bibliotēkas: Rāmuļu bibliot. bbas bibliot., 1069 sēj., pg. n., prz. Zaļaiskalns Arvīds, dz. Veckesās.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka — 0,75 klm. no pg. n. Rajona ārsts — Dr. Nagliņš Jēkabs, dz. Cēsīs, Pils - 1, 16 klm. no pg. n., tlr. Cēsis 75. Rajona ārsts — Dr. Zemmers Roberts, dz. Taurenes pg., Nēķena muižā (c. Dzērbeni), 16 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 31. Rajona vecmāte — Karps Natālija, dz. Rāmuļu Lambartos, 4 klm. no pg. n. ,tlr. Rāmuļi 38.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ieriķu - Vecgulbenes dzc. līnija.

Rāmuļi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Brants Jānis, tlr. Rāmuļi 40.

6. **Pārējās iestādes.** Rāmuļi — dzc. stc., pr. Kupreičiks Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 145, saimniecību — 150. Aramzeme 1471,55 ha (22,75% no z. kpl.), pļavas 819,72 ha (12,67%), ganības 1364,91 ha (21,10%), meži 2189,70 ha (33,86%), purvi 407,32 ha (6,30%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas, karūsas, sīgas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Lazdiņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Riekstiņš Pēteris, tlr. Rāmuļi 44; 2) Pārtikas preču trg. Zibeņos, 2 klm. no pg. n., īp. Laters Jānis, tlr. Rāmuļi 16; 3) Koku zāģētava L.-Klaustēs, 4 klm. no pg. n., īp. Freimanis Jānis, tlr. Rāmuļi 10; 4) Dzirnavas Gustmuižā, 8 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Pēteris, tlr. Bānūži 14, pasts c. Gustmuižu; 5) Ķieģeļu ceplis Veitos, 5 klm. no pg. n., īp. Dzegūze Arvīds, dz. L.-Lielmaņos, tlr. Rāmuļi 12; 6) Krejošanas punkts pie Cēsu-Bānūžu ceļa, 0,2 klm. no pg. n., īp. Dzērbenes-Veselauskas piensaimn. sba, tlr. Rāmuļi 36.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Āraišu ev.-lut. draudzē, mācītājs Meisters Jānis, Āraišu māc. muižā; b) Dzērbenes pareiztic. draudzē, virspr. Vītols K., Kosas pg.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rāmuļu bibliot. bba, db. 1911. g., prz. Apinis Alberts, dz. Rāmuļu stc.; 2) Rāmuļu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Žērs Arnolds, dz. Adleros, tlr. Rāmuļi 15; 3) Rāmuļu lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Dzegūze Arvīds, dz. L.-Lielmaņos, tlr. Rāmuļi 12; 4) Rāmuļu mašīnu koplietoš. bba, db. 1928. g., pr. Ķēze Kārlis, dz. L.-Ķēzēs, tlr. Rāmuļi 5; 5) Rāmuļu biškop. bba, db. 1922. g., pr. Skreitāls Jānis, dz. pamatskolā, tlr. Rāmuļi 13; 6) I Rāmuļu kuļmašīnu bba, db. 1911. g., pr. Sproģis Kārlis, dz. Grīviņos; 7) Rāmuļu tautas nama svba, db. 1929. g., pr. Dzegūze Arvīds, dz. L.-Lielmaņos ,tlr. Rāmuļi 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāru nodedzināta Rāmuļu muiža, soda ekspedīcijas nošauta 1 persona, apcietinātas un miesas sodu sodītas vairākas personas, nodedzināta 1 saimniecība.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Rāmuļu muiža, 4 klm. no pg. n.; vienā ēkā iekārtota nespējnieku patversme, pārējās ēkas izlieto jaunsaimnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Amatas upes krāšņie krasti un līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

28. Rankas pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ramkas pg.; vāciski Ramkau; krieviski Ramkauskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Palsmanes un Sinoles pg., d. — Druvienas un Jaunpiebalgas pg., v. — Gatartas un Drustu pg., r. — Lizuma un Tirzas pg.

Pg. platība — 180,82 kv. klm.

Pg. atrodas b. a. v. Ranka.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3212, no tiem vīr. 1459, siev. 1753.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 144 klm., pa zc. — 144 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 89 klm., pa zc. — 65 klm.; c) tv. pls. Smiltene — 35 klm.; d) tv. dzc. stc. Ranka — 6 klm.

Pg. n. pie Piebalgas-Rankas-Lejasciema ceļa.

Pasta adrese: c. Ranku.

Upes: a) Gauja, b) Palsa, c) Azanda.

Ezeri: a) Kalmodu-Jāneļu — 25,3 ha, b) Melnais — 15 ha, c) Teļezers — 1,90 ha, d) Pakalniešu — 3 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Rankas novads — 3088 ha.

Lielākie purvi: Kaudzīšu — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. v e c ā k a i s Leimanis Eduards, dz. Ķēžos, 6 klm. no pg. n., tlr. Krustakmenis 14; pg. pd. prs. Krūmiņš Pēteris, dz. Jēpos, 5 klm. no pg. n., tlr. Krustakmenis 15; pg. tiesas prs. Krūmiņš Pēteris, dz. Jēpos, 5 klm. no pg. n., tlr. Krustakmenis 15; pg. d a r b v e d i s Kovisārs Arnolds, dz. pg. n., tlr. Ranka 15; vc. plc. kārtībnieks Kurcens Pēteris, dz. pg. n., tlr. Ranka 19.

2. **Izglītība.** S k o l a s: a) Rankas pg. Elīzabetes 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Bundžiņš Emīlis, tlr. Ranka 25; b) Rankas pg. Lutera 6 klm. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Vilks Ernests, tlr. Ranka 22; c) Valsts Ramkas mājturības skola, 0,5 klm. no pg. n., prz. Baķis Eduards, tlr. Ranka 6 un 61.

B i b l i o t ē k a s: Rankas aizsargu nod. bibliotēka, 1600 sēj., aizsargu n., prz. Mārtiņsons Arvīds, dz. Ķākupjos, tlr. Uriekste 14.

3. **Veselības kopšana.** a) aptieka Rankā, īp. K. Apsītis, tlr. Ranka 9; b) rajona ārsts Buševics Artūrs, dz. ārsta mājā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Ranka 5; c) rajona vecmāte Zenova Kristīne, dz. ārsta mājā, tlr. Ranka 59; d) zobārste Timrots Meta, dz. ārsta mājā, tlr. Ranka 16.

4. **Lopārstniecība.** Ārsts Timrots Edgars, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Ranka 16.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ieriķi-Rītupe dzc. līn. a) Ranka — P. t. k. N., Rankā, 0,25 klm. no pg. n., pr. Sīmanis Jānis, tlr. Ranka 39; b) Krustakmenis — P. tf. n. Ab. T. C., Krustakmeņos, 8 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Jānis; c) Ūdrupe — P. n. Ab., Ūdrupjos, 9 klm. no pg. n., prz. Rublovskis Rūdolfs; d) Uriekste — P. tf. n. Ab. T. C., Aizpuros, 7 klm. no pg. n., prz. Skujiņš Eduards; e) Sacupe — P. n. Ab., Strēbelēs, 9 klm. no pg. n., prz. Uzārs Jānis, dz. Strēbelēs; f) Ziemeļi — P. n. s. v. Ab. I. X. Rankas dzc. stc., 6 klm. no pg. n., prz. Kļaviņš Nikolajs, dz. stacijā.

6. **Pārējās iestādes.** Piebalgas vmžn. III iec. mžn., 1 klm. no pg. n., mžz. Pūpons Jūlijs, tlr. Ranka 10.

Ranka — dzc. stc., pr. Lazdiņš Nikolajs; Uriekste — dzc. stc., pr. Vaško Oskars.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 440, saimniecību — 554. Aramzeme 5235,90 ha (28,49% no z. kpl.), pļavas 2468,56 ha (13,43%), ganības 3997,66 ha (21,76%), meži 4021,81 ha (21,88%), purvi 1389,73 ha (7,56%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, karūsas, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Rankas papes fabrika, 5 klm. no pg. n., īp. Mīlmanis Jānis, dz. Rīgā, Zirgu - 23, tlr. Rīga 23095; 2) Kupuru ūdens dzirnavas Tīrumsiliešos, 7 klm. no pg. n., īp. Kupurs Jānis, dz. Tīrumsiliešos; 3) Gaujas dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Skuja Ernests, tlr. Krustakmenis 13; 4) Brantu dzirnavas Brantos, 4 klm. no pg. n., īp. Dūzelis Eduards, tlr. Ranka 30; 5) Vilnas kārstuve Lācīšos, 6 klm. no pg. n., īp. Veinblūms Kārlis, tlr. Ranka 27; 6) Koku zāģētava Aizpuros, 7 klm. no pg. n., īp. Pilāts Jānis, dz. Aizpuros, tlr. Uriekste 4; 7) Koku zāģētava Bieriņos, 3 klm. no pg. n., īp. Stalažs Jānis, tlr. Ranka 74; 8) Koppienotava Rankā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Rankas piensaimn. sba, tlr. Ranka 4; 9) Ādu ģērētava Rankā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Presis Eduards, dz. Upmaļos, tlr. Ranka 23; 10) Galdnieka darbnīca Rankā, 1 klm. no pg. n., īp. Irša Jānis, dz. Ceļmalītēs, tlr. Ranka 35; 11) Maiznīca Rankā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Briedis Jānis, dz. Dzirnaviņās; 12) Ķieģeļu ceplis Kūtumos, 8 klm. no pg. n., īp. Dunkels Alfrēds, dz. Rīgā, Baldones - 1, tlr. Rīga 42665; 13) Ķieģeļu ceplis Siliešos, 7 klm. no pg. n., īp. Raģis Jānis, tlr. Krustakmenis 16; 14) Ķieģeļu ceplis, 3 klm. no pg. n., īp. Arens Liene, tlr. Ranka 51; 15) Dažādu preču trg. Rankā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Rankas patērētāju bba, Stūrīšos, tlr. Ranka 20; 16) Dažādu preču trg. Rankā, īp. Brencis Marija, tlr. Ranka 40; 17) Dažādu preču trg. Rankā- 0,25 klm. no pg. n., īp. Sēlis Pēteris, dz. Brīnumos; 18) Dažādu preču trg. Rankā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Dimdiņš Jānis, dz. Jaundimdiņos, tlr. Ranka 38; 19) Frizieru vkl. Rankā, īp. Kaņepe Natālija; 20) Frizieru vkl. Rankā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Meinarts Vera, dz. Krastkalnos; 21) Dažādu preču trg. Pavāriņos, 6 klm. no pg. n., īp. Šāvējs Hermanis; 22) Dažādu preču trg. Sproģos, 8 klm. no pg. n., īp. Knops Jānis; 23) Dažādu preču trg. Uriekstē, 7 klm. no pg. n., īp. Skujiņš Ed., dz. Aizpuros; 24) Pārtikas preču tgr. Uriekstē, 7 klm. no pg. n., īp. Pilāts Herta, dz. Lapsiņās, tlr. Uriekste 2; 25) Aizsargu klubs Rankā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Iekšlietu ministrija, tlr. Ranka 8; 26) Krodzniecības vkl. Rankā, 0,15 klm. no pg. n., īp. Mekšs Konrāds, dz. Torās.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 34.157,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jaunpiebalgas ev.-lut. draudzē, mācītājs Ozols Jānis, tlr. Jaunpiebalga 11.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rankas izglītības bba, db. 1896. g., pr. Bundziņš Emīlis, dz. Elīzabetes pamatskolā, tlr. Ranka 25; 2) Rankas krājaizdevu sba, db. 1904. g., pr. Cālītis Kārlis, dz. Kalvjos; 3) Rankas lauksaimn. bba, db. 1907. g., pr. Dūzelis Eduards, dz. Brantos, tlr. Ranka 30; 4) Rankas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1888. g., pr. Krūmiņš Pēteris, dz. Jēpos, tlr. Krustakmenis 15; 5) Rankas piensaimn. sba, db. 1909. g., pr. Krūmiņš Pēteris (sk. augšā); 6) Rankas patērētāju bba, db. 1919. g., pr. Baķis Edu-

ards, dz. mājturības skolā, tlr. Ranka 61; 7) Rankas I lopkopības pārraudz. bba, db. 1908. g., pr. Slempers Pēteris, dz. Lizuma pg. Lācmeros (c. Urieksti), tlr. Uriekste 25; 8) Rankas II lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Leimanis Eduards, dz. Ķēžos, tlr. Krustakmenis 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns starp Mucenieku un Pilskalnu m. Gaujas krastā, 1 klm. no Rankas papes fabrikas; b) pilskalns, saukts „Velna kalns", Azandas upes krastā, 0,5 klm. no Silenieku mājām.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bauers Ernests, agron., valsts un sab darbin., dz. 1882. g., Pakalniešos; b) Kraujiņš Kārlis, pseud. Rožmīlis, dzejnieks-satīriķis, dz. 1879. g., Lejas-Veckalvjos; c) Raisters Augusts, doc., architekts, dz. 1888. g., Sproģos; d) Raisters Eriks, dzejn., dz. 1905. g.; e) Stalažs Jānis (Gaujmalietis), laikrakstu līdzstrādn., dz. 1878. g., Līčupos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ramkas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., vecās pils ēkās ievietota Valsts Rankas mājturības skola un internāts, pārējās ēkas kalpo skolas vajadzībām; jaunajā pilī ierīkotas telpas rajona ārstam, vecmātei un veterinārārstam. b) Bij. Ramkas muižas pusmuižas: Suliņas, Vecmuiža, Andrukalni, Birzuļi un Sapas — ar visām ēkām sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** augstie, lazdām apaugušie Gaujas krasti, saukti „Rutkaviņas", pie Sejātu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

29. Raunas pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pils-Raunas pg.; vāciski Schloss-Ronneburg; krieviski Zamok-Roneburgskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Blomes un Launkalnes pg., d. — Drustu, Gatartas un Dzērbenes pg., v. — Veselavas, Baižkalna un Mārsnēnu pg., r. — Smiltenes un Palsmanes pg.

Pg. platība — 340 kv. klm.

Pg. atrodas b. a. v. Rauna.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2930, no tiem vīr. 1379, siev. 1551.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 123 klm., pa zc. — 106 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 23 klm.; c) tv .pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Lode — 18 klm.; e) tv.aut. pstn. Rauna — 3 klm.

Pg. n. Raunas b. a. vietā.

Pasta adrese: c. Raunu.

Upes: a) Rauna, b) Līčupe, c) Cimzas.

Ezeri: a) Lizdole — 56 ha, b) Runģu — 8 ha, c) Ķežu — 7 ha, d) Papalsu — 5 ha, e) Raunaižu — 24 ha, f) Aunu — 5 ha, g) Lubūžu — 14 ha.

Kalni: a) Slapjuma, b) Kapukalns (Lielmežā).

Lielākie mežu masīvi: a) Raunas Lielmežs — 5000 ha, b) Zaķīšu sils — 810 ha, c) Eidriķu — 362 ha, d) Baltais sils — 425 ha, e) Cimzes sils — 175 ha.

Lielākie purvi: a) Krievu purvs (Lielmežā) — 1000 ha, b) Rindes purvi (Baltā silā) — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. I iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Šics Jānis, dz. Rempjos, 3 klm. no pg. n., tlr. Rauna 1; pg. pdm. prs. Kalniņš Kārlis, dz. Krastiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Rauna 77; pg. tiesas prs. Cubergs Miķelis, dz. T. Makoņās, 4 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Indriksons Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Rauna 11; vc. plc. kārtībnieks Pope Voldemārs, dz. Baltā mājā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rauna 16.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Raunas pg. II pk. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Auka Eduards, tlr. Rauna 80; b) Centra I pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Zanders Kārlis, tlr. Rauna 24; c) Jāņa I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Zeltiņš Jānis, tlr. Dāniēļi 8; d) Mārtiņa I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Runcis Jānis, tlr. Slapjumi 3.

Bibliotēkas: Raunas lauksaimn. bbas bibliot., 750 sēj., prz. Lidurts Pēteris, dz. pg. n., tlr. Rauna 11.

3. **Veselības kopšana.** Raunas-Veselavas rajona vecmāte — Batrags Ieva, dz. pg. n., tlr. Rauna 11.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts — Subris Jānis, dz. Baltā mājā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rauna 10.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Smiltenes-Apes aut. līnija.

a) Rauna — P. t. k. N., Raunas b. a. v., 0,1 klm. no pg. n., prz. Jenzis Jānis,tlr. Rauna 50; b) Dāniēļi — P. tf. n. Ab. T. p. C., Dāniēļos, 7 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Kārlis; c) Svikas — P. n. Ab., Svikas krejotavā, 6 klm. no pg. n., prz. Sauts Voldemārs; d) Mežole — P. n. Ab., Mežolēs, 13 klm. no pg. n., prz. Ruks Jānis; e) Rimša — Tf. T. C., L.-Rimšās, 6,5 klm. no pg. n., prz. Rimša

Jānis; f) Slapjumi — Tf. n. T. C., K.-Slapjumos, 12 klm. no pg. n., prz. Ķezis Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** a) Smiltenes vmžn. IV iec. mžn. Cimzā, 17 klm. no Lodes dzc. stc., mžz. Rozenštoks Jānis, tlr. Rauna 4; b) Smiltenes vmžn. V iec. mžn., mžz. Spriņģis Andrējs, Vīksnās, 3 klm. no Launkalnes aut. pstn., tlr. Launkalne 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 523, saimniecību — 529. Aramzemes 5288 ha (25,07% no z. kpl.), plavas 2838,84 ha (13,46%), ganības 3962,01 ha (18,79%), meži 6728,82 ha (31,90%), purvi 1546,43 ha (7,33%).

Mežos sastopami: lapsas, stirnas, zaķi, vāveres, caunas; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, karūsas, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Raunas dzirnavas un elektrības centrāle, 0,5 klm. no pg. n., īp. Raunas lauksaimn. bba, tlr. Rauna 61; 2) Lisas dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Būmanis Jēkabs, dz. Lisā; 3) Raunas-Baižkalna pienotava Raunā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Raunas-Baižkalna piensaimn. sba, tlr. Rauna 17; 4) Richtera pienotava Raunā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Richters Jānis, tlr. Rauna 8; 5) Mēchaniska darbnīca Platača mājā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Platacis Kārlis, tlr. Rauna 28; 6) Pārtikas preču trg. Raunā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Raunas lauksaimn. bba, tlr. Rauna 9; 7) Pārtikas preču trg. „Avota" namā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Raunas patērētāju bba „Avots", tlr. Rauna 5; 8) Pārtikas preču trg. Eizas namā, 0,4 klm. no pg. n., īp. Smukulis Vilis, tlr. Rauna 29; 9) Pārtikas preču trg. Auškāpa n., 0,3 klm. no pg. n., īp. Auškāps Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 38.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Raunas ev.-lut. draudzes baznīca, 0,1 klm. no pg. n., mācītājs Treics Arvīds, dz. mācītāja mājā, tlr. Rauna 40.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Raunas lauksaimn. bba, pr. Zanders Kārlis, dz. centra pamatsk., tlr. Rauna 24; 2) Raunas patērētāju bba „Avots", db. 1919. g., pr. Kļaviņš Voldemārs, dz. Renclavās; 3) Raunas savstarpējā ugunsapdrošin. bba, pr. Kajons Jānis, dz. Lapuļos, tlr. Danieļi 26; 4) Raunas-Baižkalna piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Šics Jānis, dz. Rempos, tlr. Rauna 1; 5) Raunas krājaizdevu sba, pr. Everts Jānis, dz. Baižkalna skolā, tlr. Rauna 30.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Raunas bīskapa pils drupas, vienas no lielākām un vislabāk uzglab. Latvijas pilu drupām. Pilskalni: a) „Skanstes kalns" Pikaiņu māju zemē, Palsas strauta kreisā krastā; b) „Tanīsa kalns" Raunas upītes kreisā krastā, Cēsu lielceļa malā, ļoti jauka apkārtne, Beverīnas pils vieta; c) akmeņi ar iekaltu krustu Lielķipu māju zemē; d) akmeņu krāvuma kapenes, sauktas „Krāšmati", Mūsiņu māju zemē; e) akmens šķirsta kapenes, sauktas „Krāšmati", Rimšu māju zemē; f) bīskapa pils drupas Raunas muižas Nr. 41 F. gabalā; g) akmens šķirsta kapenes, sauktas „Sērmūkšu kalniņš", Jaunzemju māju zemē; h) uzkalniņu kapu lauki Vīksnas mžn., Kapusila apgaitā, X iec.; i) senkapi Vilciņa jaunsaimniecībā; j) akmens krāvuma kapenes, sauktas „Velna kapenes", Jaun-Danieļa māju zemē; k) akmens krāvuma kapenes, sauktas „Noniņi", Vilciņa jaunsaimniecībā.

1905. g. notikumi: kazāki nošāvuši pie baznīcas 2 personas un turpat notikusi baznīcēnu pēršana; tuvākā apkārtnē nošautas vēl 7 person.

Pasaules kara notikumi: —

Latvijas atbrīvošanas karā pie Raunas notikusi kauja ar landvēra pulkiem, pie kam nodedzināta mācītāja muiža.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bērziņš Pēteris (Rudzīšu Pēteris), paidagōgs un rakstnieks, dz. 1848. g.; b) Bormaņu Anna, dziesminiece, dz. 1785. g.; c) Cimze Dāvīds, komponists un skolotājs, dz. 1822. g., Cimzes pusmuižā; d) Cimze Jānis, latv. skolotāju audzinātājs un „Dziesmu rotas" sastādītājs, dz. 1814. g., Cimzes pusmuižā; e) Dīcs Svante Gustavs, mag., dziesminieks, dz. 1670. g., Raunā; f) Dzirne Krišjānis, garīgs rakstnieks, miris 1896. g., Raunā, kur arī apglabāts; g) Krēsliņš Kārlis, mag. pharm., dz. 1860. g., Raunā; h) Mednis Edvīns, rakstnieks un žurnālists, dz. 1897. g., Raunā; i) Šmits Pēteris, prof., ievēroj. zinātn. un vēsturn., dz. 1869. g., Raunas Lisenieku Pekša mājās; j) Ulpe Pēteris, skolotājs, rakstnieks, dz. 1810. g., Raunā; k) Vīstucis Jūlijs, pseud. Aginieks, Radagaiss u. c., rakstn. un sab. darbin., dz. 1838. g., Raunā; l) Zariņš Edvards, prof., zinātnieks-farmakologs, dz. 1876. g., Raunā; m) Zālīte Pēteris, Dr. phil. prof., sab. darbinieks, dz. 1864. g., Raunas pg. Sīļos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Raunas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota I pk. pamatsk.; b) Raunas mācītāja mž., 1,5 klm. no pg. n., ēkās iekārtots Raunas draudzes mācītāja dzīvoklis; c) Lisas mž., 9 klm. no pg. n., neatsavin. centrs; d) Rozes mž., 6 klm. no pg. n., neatsavin. centrs; e) Cimzas pusmuiža, 2 klm. no pg. n., ēkās novietota Smiltenes virsmežniecības IV iec. mežniecība; f) Vīksnas pusmuiža, 20 klm. no pg. n., ēkās novietota Smiltenes virsmežniecības V iec. mežniecība; g) Bormaņa pusmuiža, 2 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; h) Marijkalna pusmuiža, 2 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; i) Lorenču pusmuiža, 3 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; j) Vības pusmuiža, 7 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Raunas, Līčupes un Raunas ezera krāšņie, kokiem un krūmiem apaugušie krasti un gravas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) skolā, bijušā Raunas pilī, prz. R. Zanders, darbojas no 1. VI līdz 1. IX; b) Kauliņos, prz. V. Kauliņš, tlr. Rauna 14, Lodes stc. — 16 klm., Āraiši — 30 klm.; d) Strautiņos, prz. K. Krieviņš.

30. Rozulas pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rozbeķu pg.; vāciski Rosenbek; krieviski Rozenbekskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Vainižu un Augstrozes pg., d. — Stalbes un Mazstraupes pg., v. — Umurgas pg., r. — Dauguļu un Kūduma pg.

Pg. platība — 65 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 822, no tiem vīr. 385, siev. 437.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 117 klm., pa zc. — 81 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 24 klm., dzc. vai aut. — 27 klm.; c) tv. pls. Limbaži — 23 klm.; d) tv. dzc. stc.Limbaži — 23 klm., Cēsis — 24 klm.; e) tv. aut. pstn. Straupe — 5 klm.

Pg. n. pie Pautiņkroga-Mazzaķīša ceļa.

Pasta adrese: c. Rozulu.

Upes: Brasla.

Ezeri: a) Vergu — 2 ha, b) Slejas — 1,5 ha, c) Ruckas — 3,5 ha, d) Dzirnavu — 5 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Silkalns — 600 ha.

Lielākie purvi: Ellespurvs — 800 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Liepiņš Kārlis, dz. Āsteros, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Āsteru centrāle; pg. pdm. prs. Puriņš Richards, dz. Apsēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Āsteri 14; pg. tiesas prs. Puriņš Richards (sk. augšā); pg. darbvedis Zariņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Straupe 20; plc. kārtībnieks Gangnus Ādolfs, dz. Mazstraupes pg. Plācī (c. Straupi), 5 klm. no pg. n., tlr. Straupe 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Rozulas pg. 6 kl. pamatsk., 0,3 klm. no pg. n., Puriņš Valija-Veronika, tlr. Āsteri 22.

Bibliotēkas: Rozulas pg. 6 kl. pamatsk. bibliotēka, 1597 sēj., prz. Puriņš Valija-Veronika (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Straupes apkārtnes pašvaldību veselības aizsardzības svbas doktorāts, ārsts Kārkliņš Jānis, dz. Mazstraupes Plācī (c. Straupi), 5 klm. no pg. n., tlr. Straupe 11. Rajona vecmāte Kazāks-Reiters Zelma, dz. Mazstraupes Plācī (c. Straupi), 5 klm. no pg. n., tlr. Straupe 58.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69; rajona vet. feldšers Ābelītis Jānis, dz. Mazstraupes Plācī (c. Straupi), 5 klm. no pg. n., tlr. Straupe 4.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Cēsu-Limbažu aut. līnija.

a) Āsteri — Tf. n. T. C., 3,5 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Kārlis, dz. Āsteros; b) Vienotne — P. n., 1,5 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Kārlis, dz. Āsteros.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 120, saimniecību — 141. Aramzeme 1965,31 ha (33,79% no z. kpl.), plavas 875,49 ha (15,05%), ganības 1307,26 ha (22,47%), meži 666,33 ha (11,45%), purvi 832,16 ha (14,31%).

Mežos sastopami: seski, caunas, lapsas, ūdeļi; upēs un ezeros: zuši, laši, sapali, līdakas, asari, raudas, plauži, līņi, karūsas, vēdzeles, ķīši, grunduļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ruckas dzirnavas Ruckas muižas centrā, 5 klm. no pg. n., īp. Bortkēvičs Valērija, tlr. Āsteri 17; 2) Rozbeķu dzirnavas, 1,5 klm. no pg. n., īp. Bormanis Jānis, tlr. Āsteri 2; 3) Krejošanas punkts Vienotnēs, 1,5 klm. no pg. n., īp. Straupes piensaimn. sba, Mazstraupes pg. Plācī (c. Straupi), tlr. Straupe 17; 4) Krejošanas punkts Zaķos, 4 klm. no pg. n., īp. Straupes piensaimn. sba (sk. augšā); 5) Dažādu preču trg. Krastkalnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Amoliņš Kārlis, dz. Krastkalnos, tlr. Āsteri 13; 6) Straupes kooperātīva Rozulas nodaļa Vienotnēs, 1,5 klm. no pg. n., īp. Straupes piensaimn. sba (sk. augšā), tlr. Āsteri 1.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** —

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, pr. Klanis Jānis, dz. Sidrabaušos, tlr. Āsteri 8; 2) Rozbeķu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Liepiņš Kārlis, tlr. Āsteri; 3) Rozbeķu lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Liepiņš Kārlis, tlr. Āsteri.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Zviedru laiku pils drupas Vecmuižā, ar pilskalnu un gravu; akmenskrāvumu kapenes Ivantu m. zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ādamsons Roberts, būvinž., vec. doc., dzim. 1880. g.; b) Beldavs Kārlis, mācītājs, dzim. 1868. g.; c) Beldavs Gustavs, Dr. med., dziednieks, rakstnieks, dzim. 1867. g.; d) Cipste V., inženieris, dz. 1881. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Rozbeķu mž., 2 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; b) Ruckas mž., 5 klm. no pg. n., īp. Valērija Bordkēvičs.

4. **Dabas jaukumi:** Braslas upes krasti ar „Bābelīti" — medību māju - paviljonu, bij. Rozbeķu muižas parkā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

31. Sērmūkšu pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sērmūkšu pg.; vāciski Sermuss; krieviski Sermuskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Rāmuļu pg., d. — Skujenes pg., v. — Kosas pg., r. — Taurenes pg.

Pg. platība — 91,02 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1228, no tiem vīr. 591, siev. 637.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 116 klm., pa zc. — 105 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 62 klm., pa zc. — 33 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Meļļi — 16 klm.; e) tv. aut. pstn. Skujenē — 4 klm.

Pg. n. pie Skujenes-Dzērbenes ceļa.

Pasta adrese: c. Sērmūkšiem.

Upes: a) Amata, b) Melnupe, c) Pīsla.

Ezeri: a) Bānūžu — 100 ha, b) Sērmūkšu — 25 ha, c) Vanagu — 13 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: a) Bānūžu novads — 751 ha, b) Pīslas — 793 ha.

Lielākie purvi: Pīslas — 23 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Eliass Roberts, dz. Kalnadandēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Skujene 12; pg. pdm. prs. Sprancis Vilis, dz. Amatās, 4 klm. no pg. n., tlr. Skujene 16; pg. tiesas prs. Lācis Jānis, dz. Lejasrāmuļos, 4,5 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Deisons Kārlis, dz. pg. n., tlr. Skujene 2; vc. plc. kārtībnieks Kleše Roberts (kopīgs ar Kosas pg.), dz. Kosas pg. Čankās, 7 klm. no Sērmūkšu pg. n., pst. c. Skujeni.

2. **Izglītība.** Skolas: Sērmūkšu pg. 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Kimerāls Kārlis, tlr. Skujene 19.

Bibliotēkas: Sērmūkšu izglītības bbas bibliot., 877 sēj., pg. n., prz. Kimerāls Berta, dz. pamatskolā.

3. **Veselības kopšana.** a) Skujenes rajona ārsts Ģibulis Kārlis, dz. Skujenes doktorātā, 4 klm. no pg. n., tlr. Skujene 5; b) Skujenes rajona vecmāte Freimanis Austra, dz. Skujenes mācītāja muižā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Skujene 17.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Piebalgas rajonā, vet. ārsts Eglīts A., dz. Vecpiebalgā, tlr. Vecpiebalga 7.

5. **Satiksme.** a) Sērmūkši — P. n. Ab., pg. n., prz. Deisons Kārlis, tlr. Skujene 2; b) Bānūži — P. tf. n. Ab. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Platais Milda, dz. Viesturos, tlr. Bānūži 24.

6. **Pārējās iestādes.** Piebalgas vmžn. IV raj. mžn. Bānūžos, mžz. Martinovskis Alfrēds, 7 klm. no pg. n., tlr. Bānūži 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 198, saimniecību — 212. Aramzeme 2102,13 ha (23,37% no z. kpl.), plavas 1581,70 ha (17,59%), ganības 1762,61 ha (18,60%), meži 2671,79 ha (29,71%), purvi 563,21 ha (6,26%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, caunas, lapsas, vāveres, āpši, ūdri, seski; upēs un ezeros: vēži, līdakas, līņi, karūsas, plauži, asari, vēdzeles, ķīši, raudas, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Baložu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Harders Hermanis; 2) Lodes dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Upītis Jānis, tlr. Bānūži 6; 3) Pienotava Viesturos, 7 klm. no pg. n., īp. Bānūžu piensaimn. sba; 4) Pienotava Rāmavā, 0,3 klm. no pg. n., īp. Sērmūkšu piensaimn. sba; 5) Dažādu preču trg. Ceriņos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Sērmūkšu patērētāju bba, tlr. Skujene 1; 6) Dažādu preču trg. Viesturos, 7 klm. no pg. n., īp. Garklāvs Jānis, tlr. Bānūžu c.; 7) Dažādu preču trg. Novados, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.667,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Lodes ev.-lut. draudzes baznīca Apšos, 9 klm. no pg. n., mācītājs Drīzulis Evalds, dz. Skujenes mācītāja muižā; b) Bānūžu-Dzērbenes pareizticīgo draudzes baznīca Cieļos, mācītājs Vītols Konstantīns, dz. Kosas mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sērmūkšu izglītības bba, db. 1921. g., pr. Ķepītis Pēteris, dz. Rucēnos; 2) Sērmūkšu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923., pr. Jansons Pēteris, dz. Stoļos (c. Skujeni); 3) Sērmūkšu piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Lazdiņš Jānis, dz. Ezerkalnā; 4) Bānūžu piensaimn. sba, db. 1925. g., pr. Gulbis Pēteris, dz. Dārzniekos (c. Bānūžiem).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns Upesmuižas jaunsaimniecībā, 1 klm. no Bānūžu mž., tuvu skaistajam Bānūžu ezeram; pilsk. apaudzis biezu mežu, kas kādreiz saucies muižas parks. Baznīcas kalns Zirnaiņu māju zemē; senču kapenes uz Kosas pg. robežas.

1905. g. notikumi: nodedzināta Sērmūkšu muiža un viena saimniecība; soda ekspedīcijas nošautas vairākas personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Sērmūkšu mž. centrs, 0,2 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Bānūžu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās novietota mežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Bānūžu ezera un Amatas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

32. Skujenes pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pils-Skujenes pg.; vāciski Schloss Schujen; krieviski Zamok Šujen.

Pagasta robeža: z. — Sērmūkšu un Taurenes pg., d. — Ērgļu pg., v. — Kosas pg., r. — Vecpiebalgas pg.

Pg. platība — 64 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1276, no tiem vīr. 565, siev. 711.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 106 klm., pa zc. — 106 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 75 klm., pa zc. — 38 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Dzērbene — 20 klm.; e) tv. aut. pstn. uz Rīgas-Kaives līnijas — 0,2 klm.

Pg. n. pie Skujenes-Vecpiebalgas muižas ceļa.

Pasta adrese: c. Skujeni.

Upes: a) Amata, b) Pīsla, c) Dzērvīte.

Ezeri: a) Spilvenu — 10 ha, b) Kaives — 2,5 ha, c) Bumbu — 2,5 ha, d) Pīslas — 2 ha.

Kalni: Elka.

Lielākie mežu masīvi: a) Silkalns — 150 ha, b) Siliņa Briežu muižas — 450 ha.

Lielākie purvi: Amatas — 64 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Rīgas apr. V iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākaisOšs Jānis, dz. Muilēnos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Bērziņš Pēteris, dz. Vīcēnos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Gaigals Pēteris, dz. Vībēnos, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecskujene 2; pg. darbvedis Damroze Pēteris, pg. n., tlr. Vecskujenes c.; plc. kārtībnieks Baltzoss Jānis, dz. Mālos, 3 klm. no pg. n., tlr. Vecskujene 27.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Skujenes II pk. pamatsk. pie Nītaures-Vecpiebalgas baznīcas ceļa, 6 klm. no pg. n., prz. Akmens Zelma, tlr. Skujene 14; b) Kaives I pk. pamatskola pie Skujenes-Vecpiebalgas ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Kļaviņš Alvīne, tlr. Vecskujene 13; c) Ežu I pk. pamatsk. pie Kaives-Lodes-Apranu ceļa, 5 klm. no pg. n., prz. Balodis Romans.

Bibliotēkas: Skujenes izglītības bbas bibliotēka, 1515 sēj., pg. n., prz. Kalpiņš Augusts, dz. Ciebaldos.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Dr. Gībulis Kārlis, dz. doktorātā, 7 klm. no pg. n., tlr. Skujene 5; vecmāte Freimanis Austra, dz. Skujenes mācītāja muižā, 8 klm. no pg. n., tlr. Skujene 17.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Piebalgas rajonā, vet. ārsts Eglīts A., dz. Vecpiebalgā, tlr. Vecpiebalga 7.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīga-Kaive aut. līnija. a) Skujene — P. t. k. N., Skujenē, 7 klm. no pg. n., prz. Simanovičs Kārlis, dz. Biedros, tlr. Skujene 39; b) Vecskujene — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Damroze Pēteris, dz. pg. n., tlr. Vecskujene.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 262, saimniecību — 267. Aramzeme 2048,07 ha (25,36% no z. kpl.), plavas 1779,06 ha (22,02%), ganības 1702,33 ha (21,08%), meži 1534,35 ha (19%), purvi 714,27 ha (8,84%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, plauži, sapaļi, līņi, asari, raudas, ruduļi, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kaives dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Pētera Sīpola mant., tlr. Vecskujene 35; 2) Pienotava Kaivē, 5 klm. no pg. n., īp. Skujenes piensaimn. sba, tlr. Vecskujene 36; 3) Pienotava Mālos, 3 klm. no pg. n., īp. Skujenes piensaimn. sba, tlr. Vecskujene 1; 4) Pienotava Pienavā, 6 klm. no pg. n., īp. Skujenes piensaimn. sba, tlr. Skujene 23; 5) Dažādu preču trg. Kauguļos, īp. Bačkiņš Augusts; 6) Dažādu preču trg. Mālos, īp. Kalniņš Osvalds; 7) Dažādu preču trg. Ķilkās, īp. Loks Voldemārs; 8) Dažādu preču trg. Puriņos, īp. Puriņš Bernhards; 9) Dažādu preču trg. Spilvenos, īp. Runiks Jānis; 10) Dažādu preču trg. Tautas namā, īp. Žukovs Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Skujenes ev.-lut. draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n., mācītājs Drīzulis Ēvalds, dz. mācītāja muižā, tlr. Skujene 9; b) Ežu pareizticīgo draudzes baznīca Mālos, 3 klm. no pg. n., mācītājs Kosas pareizticīgo draudzes virspriesteris Vītols Konstantīns, dz. Kosā, tlr. Skujene 27.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības:** 1) Skujenes izglītības bba, pr. Mednis Jānis, dz. Gībēnos, tlr. Vecskujene 6; 2) Skujenes savstarpīgā ugunsapdroš. bba. db. 1904. g., pr. Gaigals Pēteris, dz. Vībēnos, tlr. Vecskujene 2; 3) Ežu savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1882. g., pr. Ronis Jānis, dz. Purmaļos, tlr. Vecskujene 38; 4) Skujenes krājaizd. sba, db. 1902. g., pr. Damroze Pēteris, dz. pg. n., tlr. Vecskujene; 5) Skujenes piensaimn. sba, db. 1922. g. pr. Tarkšs Artūrs, dz. Jaunorķos, tlr. Vecskujene 49.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Akmenskrāvumu kapenes pie Šinkas mājām.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas nošautas 6 personas un nodedzinātas vairākas ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Akmens Jānis, žurnālists un kult. darbin., dz. 1887. g.; b) Erss Ādolfs, rakstn., dz. 1885. g., Ģibēnos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Skujenes mž., 7 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; b) Kaives mž., 4,5 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

33. Stalbes pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Stalbes pg.; vāciski Stolben; krieviski Stolbinskaja vol.

Pagasta robeža: d. — Lielstraupes pg., z. — Rozulas pg., v. — Mazstraupes pg., r. — Kūduma un Raiskuma pg.

Pg. platība — 112 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 636, no tiem vīr. 306, siev. 330.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 81 klm., pa zc. — 81 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 21 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Cēsis (sk. augšā); e) tv. aut. pstn. Mazstraupes Plācis — 6 klm.

Pg. n. pie Stalbes-Augstrozes ceļa.

Pasta adrese: c. Stalbi.

Upes: a) Silakroga, b) Cīruļa.

Ezeri: nav.

Kalni: a) Maura, b) Brenča, c) Jāņa, d) Jaunzemkalns.

Lielākie mežu masīvi: Pērzumu — 300 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izpild. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Timermanis Jānis, dz. Milmēnos, 6 klm. no pg. n., tlr. Straupe 43; pg. pdm. prs. Pommers Kārlis, dz. Vārnēnos, 7 klm. no pg. n., tlr. Straupe 38; pg. tiesas prs. Pommers Kārlis (sk. augšā); pg. darbvedis Vītiņš Ernsts, dz. pg. n., tlr. Straupe 30; plc. kārtībnieks Ozoliņš Jānis, dz. Ozoliņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kūdums 23, pst. c. Straupi.

2. **Izglītība.** Skolas: Stalbes I pk. pamatsk. pie Stalbes-Augstrozes ceļa, 0,1 klm. no pg. n., prz. Cinis Augusts, tlr. Straupe 59.

Bibliotēkas: Stalbes pg. pdm. bibliot., 665 sēj., pg. n., prz. Līdaks Augusts, dz. Priedītēs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Kārkliņš Jānis, dz. Mazstraupes Plācī (c. Straupi), 6 klm. no pg. n., tlr. Straupe 11.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H., dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69; veterinārfeldšers Ābelīte Jānis, dz. Mazstraupes Plācī (c. Straupi), 6 klm. no pg. n., tlr. Straupe 4.

5. **Satiksme.** Stalbe — P. n. Ab., pg. n., prz. Vītiņš Ernsts, tlr. Straupe 30.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 102, saimniecību — 120. Aramzeme 1366,54 ha (29,78% no z. kpl.), pļavas 544,09 ha (11,84%), ganības 598,04 ha (13,03%), meži 850,25 ha (18,52%), purvi 1076,41 ha (23,45%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši; upēs: līdakas, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Veckrogā, 3 klm. no pg. n., īp. Millers Hermanis; 2) Stērķeles fabrika Rūpniekos (c. Straupi), 3 klm. no pg. n., īp. Zvirbulis Rūdolfs; 3) Stērķeles fabrika Zemmeros, 1,5 klm. no pg. n., īp. Pētersons Pēteris, tlr. Straupe 55.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Straupes ev.-lut. draudzē, mācītājs Lange Edgars, Straupes māc. mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Stalbes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1893. g., pr. Pommers Kārlis, dz .Vārnēnos, tlr. Straupe 38; 2) Lāčupurva meliorācijas sba, db. 1927. g., pr. Kūriņš Mārtiņš, dz. Jurģumuižā; 3) Kūdras ražošanas sba, db. 1929. g., pr. Vītols Jānis, dz. Jaņkalnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Valdens Paulis, Dr. chem., zinātnieks, dz. 1863. g., Stalbē.

3. **Bijušo muižu centri:** Stalbes mž., 3 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Stalbes I pk. pamatskolā, prz. Cinis, pst. c. Straupi.

34. Taurenes pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nēķenes pg.; vāciski Noetkenshof; krieviski Netkenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Dzērbenes pg., d. — Vecpiebalgas un Skujenes pg., v. — Sērmūkšu un Rāmuļu pg., r. — Jaunpiebalgas pg.

Pg. platība — 82 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1303, no tiem vīr. 606, siev. 697.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 115 klm., pa zc. — 115 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, pa zc. — 34 klm., pa dzc. — 61 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Dzērbene — 6 klm.; e) tv. aut. pstn. Nēķena muižā — 0,2 klm.

Pg. n. pie Gulbene-Ieriķi-Rīga ceļa.

Pasta adrese: c. Dzērbeni.

Upes: a) Gauja, b) Pīsla.

Ezeri: a) Taurenes — 50 ha, b) Dabaru — 40 ha, c) Stupēnu — 10 ha, d) Rijas — 3 ha, e) Kālenes — 1 ha, f) Nesaulītes — 0,5 ha, g) Brenkūža — 6 ha, h) Alauksts — 796 ha, i) Ilzes — 7 ha, j) Skolas — 10 ha.

Kalni: Bregža.

Lielākie mežu masīvi: Piebalgas — 1000 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izp. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Pūrīts Jānis, dz. Kampās, 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ziediņš Jānis, dz. Lūdos, 8 klm. no pg. n., tlr. Alaukstes c.; pg. tiesas prs. Ziediņš Jānis (sk. augšā); pg. darbvedis Prūsis Jānis, dz. pg. n., tlr. Dzērbene 2; plc. kārtībnieks Jursons Augusts, dz. pg. n., tlr. Dzērbene 2.

2. **Izglītība.** Skolas: Taurenes pg. 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Gaujēns Pēteris.

Bibliotēkas: Latvju jaunatnes Taurenes nod. bibliot., 700 sēj., prz. Galiņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Dzērbene 2.

3. **Veselības kopšana.** a) aptieka Dzērbenes pg.; b) Taurenes-Dzērbenes rajona ārsts Zemmers Roberts, dz. Nēķena muižā, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 31; c) rajona vecmāte Sudārs Alvīne, dz. Dzērbenes pg. Lazaretmājā, 3 klm. no Taurenes pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Piebalgas rajonā, vet. ārsts Eglīts A., dz. Vecpiebalgā, tlr. Vecpiebalga 7; veterinārfeldšers Andriksons Augusts, dz. Taurenes pg. bij. skolā, 2 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 22.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Vecpiebalgas-Dzērbenes stc. aut. līnija.

a) Alaukste — P. tf. n. Ab. T. C., Lūdos, 8 klm. no pg. n., prz. Ziediņš Jānis, tlr. Alaukste 1; b) Lodesmuiža — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Jēps Pēteris.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 214, saimniecību — 296. Aramzeme 2658,82 ha (32,56% no z. kpl.), plavas 1994,16 ha (24,42%), ganības 1856,74 ha (22,73%), meži 1003,99 ha (12,29%), purvi 372,38 ha (4,56%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, meduņi, rubeņi, vāveres, lapsas, meža irbes; upēs un ezeros: līdakas, plauži, asari, raudas, sapali, šķaunes, ruduļi, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg., 0,1 klm. no pg. n., īp. Vītoliņš Aug., dz. Tožos, tlr. Dzērbene 20; 2) Dažādu preču trg., 8 klm. no pg. n., īp. Ziediņš Irīna, dz. Lūdos, tlr. Alaukste 1; 4) Dažādu preču trg., 6 klm. no pg. n., īp. Pelsis Marta, dz. Lodes muižā, tlr. Alaukste 20; 5) Dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Šmits Antonija, dz. Jaunmelderos, tlr. Dzērbene 19; 6) Pienotava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Nēķena piensaimn. sba, tlr. Dzērbene 28; 7) Alus darītava, 0,2 klm. no pg. n., īp. Graudiņš Amilda, dz. Aldaros, tlr. Dzērbene 12.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.975,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dzērbenes ev.-lut. draudzē, mācītājs Birnbaums Alberts, Dzērbenes māc. muižā, tlr. Dzērbene 13.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1880. g., pr. Jansons Aleks., dz. Ielaiņos, tlr. Alaukste 14; 2) Piensaimn. sba, db. 1925. g., pr. Prūsis Jānis, dz. pg. n., tlr. Dzērbene 28; 3) Biedrības Latvju jaunatne Taurenes nodaļa, db. 1931. g., pr. Bormans Kārlis, dz. pamatskolā, tlr. Dzērbene 51; 4) Mednieku bba, db. 1932. g., pr. Prūsis Jānis (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Akmenkrāvumu kapi, saukti „Ievukalniņš", Gailīša m. zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 9 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Elks-Elksnīts, režisors un dziedātājs, dz. 1878. g., Nēķenu muižā; b) Felsbergs Ernests, Dr. phil. h. c. profesors, ievērojams zinātņu vīrs, dz. 1886. g., Pīkāņos, Latv. augstskolas pirmais rektors; c) Pilsātnieks Jēkabs, censonis un tautiskās atmodas laikm. darbin., dz. 1838. g., Nēķenu dzirnavās; d) Bormanis Kārlis, paidagods un sabiedrisks darbin. dz. 1877. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Nēķena mž. centrs, ēkās ievietoti: pilī — Cēsu apr. II plc. iecirknis, bij. muižas pārvaldnieka ēkā — rajona ārsts, bij. krogā — pg. n.; pārējās ēkas piedalītas neatsavināmai daļai, pg. sbai un jaunsaimniecībām; b) Lodes mž. centrs, pils un citas saimniecības ēkas piedalītas neatsavināmai daļai, pārējās ēkas — jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas krasti no Lodes līdz Nēķena muižai, pieci ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav pieteiktas, bet tūristi varētu apmesties Nēķena muižā.

35. Vaives pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Veismaņu pg.; vāciski Veisenstein; krieviski Veismanskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Priekuļu pg., d. — Rāmuļu pg., v. — Cēsu pg., r. — Veselavas pg.

Pg. platība — 56 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 920, no tiem vīr. 425, siev. 495.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 87 klm., pa zc. — 87 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 14 klm., pa zc. — 10 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc.stc. Āraiši — 5 klm.; e) aut. pstn. Vaivē.

Pg. n. pie Vidzemes šosejas.

Pasta adrese: c. Vaivi.

Upes: a) Raunis, b) Vaive, c) Rīdzene.

Ezeri: a) Ezerkalna — 1 ha, b) Paltes — 0,5 ha.

Kalni: Jurģukalns.

Lielākie mežu masīvi: Veismaņu novads — 490 ha.

Lielākie purvi: Rauņu purvs.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izpild. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Vītiņš Kārlis, dz. Šķesterī, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Vaive 38; pg. pdm. prs. Leimanis Artūrs, dz. Jaunpaučos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Sliede Jēkabs, dz. Veclejaspaučos, 4 klm. no pg. n., tlr. Vaive 33; pg. darbvedis Sliede Eduards, dz. pg. n., tlr., Vaive 42; plc. kārtībnieks Miške Jānis, dz. Alpos, 1 klm. no pg. n., tlr. Vaive 4.

2. **Izglītība.** Skolas: Vaives 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Štāks Arvīds, tlr. Vaive 6.

Bibliotēkas: Veismaņu viesīgās bbas bibliot., prz. Vītiņš Kārlis, dz. Šķesterī, tlr. Vaive 38.

3. **Veselības kopšana. —**

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Cēsu rajonā, vet. ārsts Šuberts H. dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Vidzemes šoseja un Rīgas-Smiltenes aut. līnija.

Vaive — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Sliede Eduards, tlr. Vaive 2.

6. **Pārējās iestādes.** Cēsu vmžn. V iec. mžn. bij. Veismaņu muižā, 6 klm. no pg. n., mžz. Voits Pēteris, dz. Autinēs (c. Cēsīm), tlr. Cēsis 106.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 175, saimniecību — 193. Aramzeme 1963,74 ha (40,44% no z. kpl.), plavas 800,66 ha (16,49%), ganības 876,21 ha (18,05%), meži 742,01 ha (15,28%), purvi 224,04 ha (4,62%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, āpši, stirnas, brieži; upēs un ezeros: foreles, līdakas, asari, raudas, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lejas-Kalauzas ūdens dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Anža Liberta mant., dz. Kausiņos; 2) Lejasdzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jūlijs, tlr. Vaive 34; 3) Dažādu preču trg. pg. n., īp. Raunas lauksaimn. bba, tlr. Vaive 31; 4) Lauku trg. Autinēs, īp. Voits Zenta, dz. Autinēs, tlr. Cēsis 106; 5) Krejošanas punkts Veismaņu muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Veselauskas piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.450,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cēsu ev.-lut. draudzē, mācītājs adj. Treus Armīns.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vaives viesīgā bba, db. 1904. g., pr. Cinītis Jānis, dz. Baltkorgā, tlr. Vaive 19; 2) Veismaņu savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1882. g., pr. Miške Jānis, dz. Alpos, tlr. Vaive 4; 3) Veismaņu krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Plūcis Pēteris, dz. Kalnkaupēnos, tlr. Bērzkrogs 39; 4) Veismaņu lopkopības pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Vītiņš Kārlis, dz. Šķesteros, tlr. Vaive 28.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Šķesteru un Slēpeņu māju robežās.

1905. g. notikumi: kazāki nošāvuši vairākas personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Mellers Dāvis, censonis, būvmeistars, dz. 1756. g., Ūbelēs; b) Ramāts Eduards, rakstn., dz. 1888. g.; c) Seskis Jānis, rakstn., diplom. un sab. darbin., dz. 1877. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Veismaņu mž., 6 klm. no pg. n., ēkas pieder Veselauskas piensaimn. sbai, novietots krejošanas punkts.

4. **Dabas jaukumi:** Dāviddzirnavu grava ar klinšainiem krastiem, ūdenskritumu un minerālūdens (dzelzs) avotiņu. Jurģukalns — 211 mtr. virs jūras līmeņa; no virsotnes plašs skats uz Gaujas baseinu, no Valmieras līdz Cēsīm un Līgatnei; ziemeļos (35 klm.) labi saskatāms Zilais kalns un Valmieras baznīca; redzami arī vairāki apkārtnes ezeri. — Tūristiem, slēpotājiem ieteicama vieta.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jurģukalna mājās.

36. Vecpiebalgas pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecpiebalgas pg.; vāciski Alt-Pebalg-Orrishof; krieviski Staro-Pebalgskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Veļķu, Jaunpiebalgas un Drustu pg., d. — Ērgļu, Jumurdas, Cirstu un Vējavas pg., v. — Dzērbenes, Taurenes un Skujenes pg., r. — Lubejas un Mēdzulas pg.

Pg. platība — 187,6 kv. klm.

Pg. atrodas b. a. v. Vecpiebalga.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3766, no tiem vīr. 1690, siev. 2076.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 148 klm., pa zc. — 120 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 93 klm., pa zc. — 51 klm.; c) tv. pls. Madona, pa zc. — 40 klm.; d) tv. dzc. stc. Piebalga — 18 klm.; e) tv. aut. pstn. Kalnakrogs — 1 klm.

Pg. n. pie Piebalgas-Nītaures ceļa.

Pasta adrese: c. Vecpiebalgu.

Upes: a) Gauja, b) Ogre, c) Balga, d) Sustala, e) Alanīte.

Ezeri: a) Alauksts — 796,19 ha, b) Inesis — 534 ha, c) Tauns — 73 ha, d) Leimanis — 90 ha, e) Zobola — 70 ha, f) Nedžis — 91,54 ha, g) Ezergaiļu — 73 ha, h) Briņģu — 70 ha,i) Pāvītes — 23 ha, j) Klebeķis — 15 ha.

Kalni: a) Incēnu, b) Smetes, c) Kaibēnu, d) Augstaiskalns pie Zēniņu mājām.

Lielākie mežu masīvi: a) Vecpiebalgas mežniecības — 1000 ha, b) Pliksils — 300 ha.

Lielākie purvi: a) Palšu — 300 ha, b) Lagātu — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. II iec.; tiesu izpild. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Leitis Jānis, dz. Jauntetītēs, 10 klm. no pg. n., tlr. Mūrnieki 8; pg. pdm. prs. Zirnis Pēteris, Jaunkaikašos, 0,15 klm. no pg. n., tlr. Vecpiebalga 4; pg. tiesas prs. Zirnis Pēteris (sk. augšā); pg. darbvedis Tirzītis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Vecpiebalga 1; vc. plc. kārtībnieks Immurs Kārlis, dz. Vecpiebalgas muižā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Vecpiebalga 48; jaun. plc. kārtībnieks Ābels Jānis, dz. Vecpiebalgas muižā, tlr. 48.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Ogrēnu 6 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Vēliņš Jānis, tlr. Mūrnieki 14; b) Upītes 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Pētersons Roberts, tlr. Vecpiebalga 36; c) Kagaiņu 4 kl. pamatsk., 7,5 klm. no pg. n., prz. Herbsts Reinis, tlr. Mūrnieki 13; d) Greiveru 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Kornets Paulis, tlr. Greiveri 2; e) Pāvītes 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Garbāns Marija.

Bibliotēkas: a) Vecpiebalgas labdar. bbas bibliot., 1100 sēj., Vecpiebalgas labdar. bbas namā, prz. Vīksna Kārlis, dz. Skrīveros, tlr. Vecpiebalga 35; b) Leimaņu izglītības bbas bibliot., 891 sēj., prz. Teteris Jānis, dz. Raušos, tlr. Vecleimaņi 1.

3. **Veselības kopšana.** a) Vecpiebalgas rajona ārsts Helds Otto, dz. doktorātā, pie pg. n., tlr. Vecpiebalga 3; b) pg. aptieka, doktorātā, provizors Eglītis Vilhelms, dz. doktorātā, tlr. Vecpiebalga 8a; c) ārste zobu slimībās Urjāns Marija, dz. bij. magazīnas ēkā, pie pg. n.; d) vecmāte Šūmanis Leontīne, dz. bij. magazīnā; e) vecmāte Freimanis Helēne, dz. Ālmos, 7 klm. no pg. n.; f) vecmāte Dzelzainis Alvīne, dz. Cirstu pg. bij. skolā, tlr. Cirsti 9, pst. c. Cirstiem.

4. **Lopārstniecība.** a) veterinārārsts Eglīts Augusts, dz. Vecpiebalgas muižā, Miera mājā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Vecpiebalga 7; b) veterinārfeldšers Andriksons Augusts, dz. Taurenes pg. bij. draudzes skolā, 18 klm. no pg. n., tlr. Dzērbene 22, pst. c. Dzērbeni.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ieriķu-Rītupes dzc. līnija un Vecpiebalgas-Dzērbenes aut. līnija.

a) Vecpiebalga — P. t. k. N., Vecpiebalgas muižā, 5 klm. no pg. n., prz. Ezerietis Kārlis, tlr. Vecpiebalga 50; b) Mūrnieki — P. tf. n. Ab. T. C., Mūrniekos, 7,5 klm. no pg. n., prz. Ābeltiņš Jūlijs, tlr. Mūrnieki 5; c) Vecleimaņi — P. tf. n. Ab. T. C., Raušos, 16 klm. no pg. n., prz. Ābeltiņš Reinholds, tlr. Vecleimaņu c.; d) Greiveri — Tf. n. T. C., Greiveros, 6 klm. no pg. n., prz. Avens Pēteris, dz. Greiveros, tlr. Greiveri 30.

6. **Pārējās iestādes.** Madonas vmžn. II iec. Vecpiebalgas mžn. Vecpiebalgas muižā, 23 klm. no Gaujas dzc. stc., mžz. Bednieks Artūrs, tlr. Vecpiebalga 10.

III.

1. **Lauksāimniecība.** Zemes īpašumu — 641, saimniecību — 665. Aramzeme 5167,50 ha (27,55% no z. kpl.), plavas 4496,56 ha (23,97%), ganības 3932,57 ha (20,97%), meži 2362,59 ha (12,60%), purvi 1935,38 ha (11,32%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, zaķi, lapsas, meduņi, teteri, rubeņi, irbes, pīles; upēs un ezeros: zuši, līdakas, asari, raudas, līņi, brekši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vecpiebalgas ūdensdzirnavas, zāģētava, vilnas kārstuve un vērptuve Vecpiebalgas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Ķēķis Pēteris, tlr. Vecpiebalga 5; 2) Motordzirnavas Vīndedžu mājās, 8 klm. no pg. n., īp. Melbārdis Kārlis, tlr. Greiveri 31; 3) Ūdensdzirnavas Leimaņos, 15 klm.. no pg. n., īp. Lukašēvičs Helēna, tlr. Veclaimaņi 5; 4) Pienotava Vecpiebalgas muižā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas piensaimn. sba, tlr. Vecpiebalga 9; 5) Pienotava „Nākotne", 6 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Nākotne", tlr. Mūrnieki 6; 6) Krej. p. Kubuliņos, 7 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas lauks. bbas piens. sba, tlr. Mūrnieki 3; 7) Krejošanas punkts Taunā, 1 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas piensaimn. sba „Nākotne", tlr. Vecpiebalga 23; 8) Krej. punkts Raušos, 16 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Nākotne", tlr. Vecleimaņu c.; 9)

Krejošanas punkts Meirēnos, 3 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas piensaimn. sba „Nākotne", tlr. Greiveŗi 16; 10) Krejošanas punkts Avotiņos, 11 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas piensaimn. sba „Nākotne"; 11) Ķieģeļu ceplis Jurmiešos, 10 klm. no pg. n., īp. Ūdris Artūrs, tlr. Vecpiebalga 43; 12) Gaļas un desu trg. Upmaļos, 5 klm. no pg. n., īp. Voldbergs Jūlijs, tlr. Vecpiebalga 13; 13) Koloniālpreču trg. Graustiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Voldbergs Jūlijs, tlr. Vecpiebalga 15; 14) II šķ. traktieris Graustiņos, īp. Voldbergs Jūlijs, tlr. Vecpiebalga 15; 15) Koloniālpreču trg. „Patērētāji", Vecpiebalgas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba, tlr. Vecpiebalga 16; 16) Kalēju darbnīca Vecpiebalgas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Zilmanis Jānis; 17) Degvīna trg. Sprindēnos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Līdacis Eduards, tlr. Vecpiebalga 34; 18) Koloniālpreču trg. Dārziņos, 0,07 klm. no pg. n., īp. Zālītis Olga, tlr. Vecpiebalga 28; 19) Degvīna noliktava Vecgriškās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Zeltiņš Andžs, tlr. Vecpiebalga 24; 20) Koloniālpreču trg. Vecgriškās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Zeltiņš Kārlis, tlr. Vecpiebalga 24; 21) Krodzniecības vkl. Kalnakrogā, 1 klm. no pg. n., īp. Lapiņš Voldemārs; 22) Koloniālpreču trg. Kalnakrogā, 1 klm. no pg. n., īp. Zālītis Pēteris; 23) Koloniālpreču trg. Jaunkaikašos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Zirnis Pēteris, tlr. Vecpiebalga 4; 24) Koloniālpreču trg. Mūrniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Ābeltiņš Jūlijs, tlr. Vecpiebalga 5; 25) Koloniālpreču trg. Raušos, 16 klm. no pg. n., īp. Ābeltiņš Reinholds, tlr. Vecleimaņi; 26) Koloniālpreču trg. Greiveros, 6 klm. no pg. n., īp. Avens Pēteris, tlr. Greiveŗi 30; 27) Koloniālpreču trg. Greiveros, 6 klm. no pg. n., īp. Rēķis Pēteris, tlr. Greiveŗi 1; 28) Koloniālpreču trg. „Nākotne", 6 klm. no pg. n., īp. Tobijs Jānis, tlr. Mūrnieki 6; 29) Koloniālpreču trg. Slavītēs, 9 klm. no pg. n., īp. Kārkliņš Jānis; 30) Koloniālpreču trg. Vecpiebalgas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Zvāguzs Augusts; 31) Vecpiebalgas labdar. bbas bufete bbas namā, 0,05 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas labdar. bba, tlr. Vecpiebalga 35; 32) Krodzniecības vkl. „Dārziņi", pie pg. n., īp. Zālīte Olga.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 49.714,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Vecpiebalgas ev.-lut. draudzes baznīca (pamatakmens likts 23. IX 1839. g., iesvētīta 22. VII 1845. g.), mācītājs Trutcs Augusts, dz. mācītāja mājā, tlr. Vecpiebalga 6; b) Ceplu lūgšanas nams (celts 1817. g.); c) Greiveŗu lūgšanas nams (celts 1820. g.); d) Prizēnu lūgšanas nams (celts 1827. g.); e) Pareizticīgo baznīca, Vecpiebalgas muižā, priesteris Brežģis N., Sausnējā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vecpiebalgas labdar. bba, db. 1869. g., bbas namā, pr. Pētersons Roberts, dz. Upītes skolā, tlr. Vecpiebalga 36; 2) Leimaņu izglīt. bba, db. 1922. g., pr. Leitis Jānis, dz. Jauntētītēs, tlr. Mūrnieki 8; 3) Vecpiebalgas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1880. g., pr. Leitis Jānis (sk. augšā); 4) Vecpiebalgas lauksaimn. bba, db. 1913. g., pr. Zaravičs Pēteris, dz. Čolēnos, tlr. Vecpiebalga 16; 5) Vecpiebalgas lauksaimn. bbas krājaizdevu sba, db. 1908. g., pr. Sproga Pēteris, dz. Spietēnos, tlr. Vecpiebalga 16; 6) Vecpiebalgas patērētāju bba „Patērētāji", db. 1908. g., pr. Zaravičs Pēteris, dz. Čolēnos, tlr. Vecpiebalga 16; 7) Vecpiebalgas krājaizdevu sba, db. 1899. g., pr. Leitis Jānis, dz. Jauntētītēs, tlr. Mūrnieki 5; 8) Leimaņu-Kaives krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Galiņš Augusts, dz. Skujenes pg. Skrodeŗos (c. Skujeni), tlr. Vecleimaņi 5; 9) Vecpiebalgas lauksaimn. bbas piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Zālīts Jānis, dz. Ķemeros, tlr. Vecpiebalga 9; 10) Piensaimn. sba „Nākotne", db. 1923. g., pr. Salums Eduards, dz. Spuldzēnos, tlr. Mūrnieki 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Griškas kalns", lielcela malā starp Veļķu muižu un Vecpiebalgas pg. n.; plašs skats uz apkārtni; b) bīskapa pils drupas; c) akmens krāvuma kapenes, sauktas „Velna klēpis", Jaun-Viļumu māju zemē; d) akmens krāvuma kapenes, sauktas „Velna kreklāji", Saulgožu māju zemē; e) uzkalniņu kapi Jaun-Viļumu zemē; f) akmens krāvumu kapenes Zēniņu māju zemē; g) akmens krāvuma kapenes, sauktas „Smēdes kalniņš", Daugoņu māju zemē; h) līdzenie ģindeņu kapu lauki, saukti „Kapu kalniņš", Jaun-Viļumu māju zemē; i) „Vecā Purgaiļa" kapsēta; k) krīvu kapi pie Ineša ezera; l) zviedru kapi; m) „Asins ieleja" Akmentiņu māju zemē, pie Upītes skolas; pēc nostāstiem — krievu-zviedru karā iznīcināts viss krievu pulks; redzami 7 krustakmeņi.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija uzspridzinājusi draudzes skolas ēku, nodedzinātas 5 dzīvojamās ēkas, nošautas 6 personas un vairākas sodītas ar miesas sodu. Bruņotā sadursmē ar kazākiem pie Vecpiebalgas draudzes skolas krituši 5 kaujinieki.

Pasaules kara notikumi: izvesta postoša rekvizīcija.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Albāts Hermanis, vec. doc., cand. iur., rakstnieks, valsts darbinieks un ūniversitātes mācības spēks, dz. 1879. g.; 2) Austriņš Antons, dzejnieks un rakstnieks, dz. 1884. g., Kaikašos; 3) Bērziņš Artūrs, Nacionālā teātŗa direktors, dz. 1882. g., Spietēnos; 4) Bračs Augusts, dzejnieks, rakstnieks un literāt. vēsturn., dz. 1880. g., Jaunzemjos; 5) Breikšs Jānis, jūŗskolotājs un jūŗniec. rakstn., dz. 1850. g., Vecpiebalgā; 6) Breikšs Jānis, sabiedr. un polīt. darbin., dz. 1884. g.; 7) Dindons Pēteris, dārzkopības rakstn. un darbin., dz. 1887. g.; 8) Gailītis Angelika, rakstniece, dz. 1884. g., Vecpiebalgā; 9) Hiršs-Gaigalis Konstantīns, jūŗists un žurnāl., dz. 1875. g., Vecpiebalgas Lejas-Gaigaļos; 10) Kaudzītes Matīss, pseud. Kalninieks, dzejnieks, rakstn., dz. 1848. g., Vecpiebalgas Madāros, miris 1926. g., apglabāts Vecpiebalgas kapos; 11) Kaudzītes Reinis, pseud. R. Vidzemnieks, rakstn. un sab. darbin., dz. 1829. g., Vecpiebalgas pg., miris 1920. g., Vecpiebalgā; 12) Klinklāvs Pēteris, pašvaldību darbin., dz. 1868. g., Vecpiebalgā; 13) Kronvaldu Atis, rakstn. un sab. darbin., miris 1874. g., Vecpiebalgā, kur arī apglabāts; 14) Pilsātnieks Jēkabs, taut. atm. laika darbin., apglabāts Vecpiebalgas kapos; 15) Ramizars P. (Pēteris Ozoliņš), pseud. Ra-Miza, rakstn., dz. 1886. g., Jaundzumos; 16) Rātminders Andžs, Vecpiebalgas skolas tēvs un sab. darb., dz. 1805. g., Zeikaros; 17) Rātminders Jānis, dziesminieks un rakstn., dz. 1812. g., Zeikaros; 18) Ruceļis Jānis, rakstn. un žurnālists, dz. 1862.

g., Vecpiebalgā; 19) Skalbe Kārlis, dzej. un rakstn., dz. 1879. g.; 20) Sotaks Reinholds, rakst., dz. 1890. g.; 21) Sosaars Burhards, mūzik. paidagōgs un diriģents, darb. Dailes teātrī, dz. 1890. g., Vecpiebalgā; 22) Stērste Elza (Naurēnu Elza — pseud.), dzejniece, dz. 1885. g., Naurēnos; 23) Stiprais Jānis, cand. rer. merc., skolu darbin. un māc. grām. autors, augstskolas māc. spēks, dz. 1870. g., Vecpiebalgā; 24) Sudrabs Jānis, doc., pōmologs, dz. 1884. g., Vecpiebalgā; 25) Vanags Konstantīns, žurnālists, dz. 1885. g., Vecsproģos; 26) Zēvers Jānis, Dr. phil., valodnieks un rakstnieks, dz. 1868. g., Leimaņos; 27) Rātminders Jānis, dz. 1845. g., Zeikaros; visu dziesmu svētku dalībnieks; 28) Grāvis Pēteris, Zemkopības depart. direktors, dz. 1882. g., Lieltaskēnos; 29) Resnais Hugo, Pasta un tēlegr. dep. direktors, dz. 1877. g., Upītes sk.; 30) Šīrons Eduards, doc. augstsk. māc. spēks, dzim. 1893. g., Vecpiebalgas Barackās; 31) Skuja Jānis, vec. asist., Dr. med., augstsk. māc. spēks, dz. 1886. g., Vecpiebalgā.

3. **Bijušo muižu centri:** Vecpiebalgas mž., 4,5 klm. no pg. n., pils un Miera māja — pg. sabiedrības īpašums, kur novietoti plc. kārtībnieki un veterinārārsts, pārpalikušās telpas izīrētas; pārējās muižas ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** ezers Inesis, ar savām 7 salām; skaistākie skati no Incēnu, Smetes un Kaibēnu kalniem, kā arī no Augstākalna pie Zēniņu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Vecpiebalgas mācītāja muižā, b) Mūrniekos, prz. Kamars, tlr. Mūrnieki 10, c) Lejasčolēnos, un d) Kalnakaibēnos.

37. Veļķu pagasts.

(Sk. karti 100. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Veļķu-Grotužu pg.; vācisķi Hohenbergen-Grotusenhof; krieviski Veļkskaja-Grotužskaja vol.

Pagasta robeža: z. un r. — Jaunpiebalgas pg., d. — Mēdzules pg., v. — Vecpiebalgas pg.

Pg. platība — 32,46 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 710, no tiem vīr. 337, siev. 373.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 142 klm., pa zc. — 145 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot dzc. — 87 klm., pa zc. — 61 klm.; c) tv. pls. Madona, pa zc. — 36 klm.; d) tv. dzc. stc. Piebalga — 12 klm.

Pg. n. pie Liedes-Abrupa ceļa.

Pasta adrese: c. Veļķiem.

Upes: Tulija.

Ezeri: a) Ilzēnu — 6 pūrv., b) Ezerņieku — 7 pūrv.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: nav.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. II iec.; tiesu izpild. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Priedīte Antons, dz. Augstlīčos, 4 klm. no pg. n., tlr. Veļķi 10; pg. pdm. prs. Bērziņš Jānis, dz. Slieķos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Bērziņš Jānis, dz. Brektos, 4 klm. no pg. n., tlr. Veļķi c.; pg. darbvedis Bezus Roberts, dz. pg. n., tlr. Veļķi 5; plc. kārtībnieks Ozols Kārlis, dz. pg. n., tlr. Veļķi 59.

2. **Izglītība.** Skolas: Veļķu pg. 6 kl. pamatsk. pie Vecpiebalgas-Jaunpiebalgas ceļa, 5 klm. no pg. n., prz. Strazdiņš Pēteris, tlr. Veļķi 12.

Bibliotēkas: a) Veļķu kultūras bbas bibliot., 300 sēj., pamatskolā, prz. Bergmanis Vilma, tlr. Veļķi 12; b) Veļķu 6 kl. pamatsk. bibliot., 804 sēj., pamatskolā, prz. Strazdiņš Pēteris, tlr. Veļķi 12.

3. **Veselības kopšana.** a) Vecpiebalgas rajona ārsts Helds Otto, dz. Vecpiebalgas doktorātā, 10 klm. no pg. n., tlr. Vecpiebalga 3; b) vecmāte Šūmanis Leontīne, dz. Vecpiebalgas pg. Ceriņos (c. Vecpiebalgu), 10 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Piebalgas rajona veterinārārsts Eglītis Augusts, dz. Vecpiebalgas muižā, 14 klm. no pg. n., tlr. Vecpiebalga 7.

5. **Satiksme.** Veļķi — P. tf. n. Abc. T. p. C., Brektos, 4 klm. no pg. n., pr. Bērziņš Jānis, tlr. Veļķi.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 143, saimniecību — 169. Aramzeme 1211,45 ha (37,53% no z. kpl.), plavas 718,88 ha (22,27%), ganības 555,59 ha (17,21%), meži 481,44 ha (14,92%), purvi 141,69 ha (4,39%).

Mežos sastopami: zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Stupēnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Zariņš Jānis; 2) Krejošanas punkts Zvirgzdupos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas lauksaimn. bbas piensaimn. sba Vecpiebalgā, tlr. Veļķi 37; 3) Krejošanas punkts Grotužos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Vecpiebalgas lauksaimn. bbas piensaimn. sba Vecpiebalgā, tlr. Veļķi 15; 4) Dažādu preču trg. Kūlās, 5,5 klm. no pg. n., īp. Ivankalns Līze, tlr. Veļķi 33; 5) Dažādu preču trg. Augstlīčos, 4 klm. no pg.

n., īp. Priedīte Antons, tlr. Veļķi 10; 6) Dažādu preču trg. Vētrās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lapiņš Artūrs; 7) Dažādu preču trg. Slieķos, 2 klm. no pg. n., īp. Ozols Andžs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8535,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Vecpiebalgas ev.-lut. draudzē, mācītājs Trutcs Augusts, tlr. Vecpiebalga 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Veļķu kultūras bba, pr. Strazdiņš Pēteris, dz. pamatskolā, tlr. Veļķi 12; 2) Veļķu savstarp. ugunsapdroš. bba, pr. Peika Pēteris, dz. Augstlīčos, tlr. Veļķi 54; 3) Veļķu lopkopības pārraudz. bba, pr. Priedīte Antons, dz. Augstlīčos, tlr. Veļķi 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Grišķu mājām, 0,25 klm. no Vecpiebalgas baznīcas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 personas — Pēteri Eglīti un darbvedi Streipu; vairākas personas sodītas miesas sodu; nodedzinātas 2 ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Cukurs Reinis, paidagōgs un mācības grām. sastādītājs, dz. 1866. g., Vecbrektos; b) Stērstu Andrejs, dzejn., rakstn. un sab. darbin., dz. 1843. g., Telviešos; c) Tullijs Antons, rakstn. un skolas grām. sarakst., dz. 1851. g., Žīguros.

3. **Bijušo muižu centri:** a) bij. Grotužu mž. centrs, 0,2 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam Artūram Šeinfogelim; b) bij. Veļķu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās un amatniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

38. Veselavas pagasts.

(Sk. karti 82. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Veselauskas pg.; vāciski Vesselshof; krieviski Veselovskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Raunas un Jaunraunas pg., d. — Taurenes un Rāmuļu pg., v. — Vaives un Priekuļu pg., r. — Dzērbenes pg.

Pg. platība — 55,08 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 920, no tiem vīr. 431, siev. 489.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 99 klm., pa zc. — 99 klm.; b) no apr. pls. Cēsīm, lietojot aut. — 27 klm., pa zc. — 19 klm.; c) tv. pls. Cēsis (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Meļļi — 8 klm.; e) tv. aut. pstn. Veselava — 0,25 klm.

Pg. n. pie Vidzemes šosejas.

Pasta adrese: c. Veselavu.

Upes: a) Raunis, b) Līčupe.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Dikļu novads — 800 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Cēsu apr. plc. I iec.; miertiesas Cēsu apr. III iec.; izm. tiesn. Cēsu apr. I iec.; tiesu izpild. Cēsu apr. rajonā. Pg. vecākais Balodis Jānis, dz. Kalnpintuļos, 1 klm. no pg. n. tlr. Veselava 18; pg. pdm. prs. Zariņš Jānis, Nameļos, 1 klm. no pg. n., tlr. Veselava 5; pg. tiesas prs. Sīka Dāvis, dz. Circeņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Veselava 2; pg. darbvedis Vanags Ludvigs, pg. n., tlr. Veselava 45; plc. kārtībnieks Rīsteris Pēteris, dz. Veselauskā 8 F., 5 klm. no pg. n., tlr. Bērzkrogs 33.

2. **Izglītība.** Skolas: Veselavas 6 kl. pamatsk., 0,15 klm. no pg. n., prz. Lapiņš Pēteris, tlr. Veselava 3.

Bibliotēkas: Veselauskas patērētāju bbas bibliot., pg. n., prz. Vanags Paulīne, tlr. Veselava 45.

3. **Veselības kopšana.** Rajona vecmāte Grundulis Milda, dz. Veselauskā 8 F., 5 klm. no pg. n., tlr. Bērzukrogs 5.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Raunas rajonā, vet. ārsts Subris J., dz. Raunā, tlr. Rauna 10.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīga-Smiltene aut. līnija.

a) Veselava — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Vanags Ludvigs, tlr. Veselavas c.; b) Bērzukrogs — Tf. n. T. C., Bērzukrogā, 3,5 klm. no pg. n., prz. Plūme Pēteris, dz. Slavīšu mājās, tlr. Bērzukrogs 10.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 176, saimniecību — 175. Aramzeme 2070,21 ha (34,55% no z. kpl.), pļavas 967,44 ha (16,15%), ganības 978,75 ha (16,33%), meži 1376,91 ha (22,98%), purvi 353,41 ha (5,90%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas; upēs: dažādas sīkas zivis.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Strautu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Aleks., tlr. Bērzukrogs 36; 2) Dažādu preču tgr.

Zemniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Ilķens Lidija; 3) Veselauskas patērētāju bbas „Merkūrs" vkl., pg. n., tlr. Veselavas c.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Raunas ev.-lut. draudzē, mācītājs Treitcs Arvīds, Raunas māc. muižā, tlr. Rauna 40.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Veselauskas piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Miške Alberts, dz. Vaives pg. Endzeļos, tlr. Bērzukrogs 15; 2) Veselauskas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Sīka Dāvis, dz. Circeņos, tlr. Veselava 2; 3) Veselavas savstarp. apdrošin. bba, db. 1917. g., pr. Ķīsis Pēteris, dz. Zeikaros, tlr. Bērzukrogs 7; 4) I Veselauskas lopkop. pārraudz. bba, db. 1920. g., pr. Sīka Dāvis, dz. Circeņos, tlr. Veselava 2; 5) II Veselauskas lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Imša Eduards, dz. Rubeņos, tlr. Bērzukrogs 21; 6) Bbas „Latvju jaunatne" Veselavas nodaļa, db. 1928. g., pr. Breida Jānis, dz. Upītēs, tlr. Bērzukrogs 4; 7) Veselavas meliorācijas bba „Lielais purvs", db. 1930. g., pr. Imša Eduards, dz. Rubeņos, tlr. Bērzukrogs 21.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Lejaslielkāju māju robežas; seni kulta akmeņi, saukti „Velna akmeņi", Silabuļu m. zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Lapiņš Jānis, publicists, žurnālists, paidagōgs, literāt., pētnieks un kritiķis, dz. 1885. g., Pintuļos.

3. **Bijušo muižu centri:** Veselauska 8 F., 5 klm. no pg. n., pieder pg. pašvaldībai, ēkās iekārtoti sociāli apgādājamo, plc. kārtībnieka un rajona vecmātes dzīvokļi.

4. **Dabas jaukumi:** Veselavas aizsargu parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Circeņu mājās, b) pamatskolā.

III. Valmieras apriņķis.

Apr. lauku pašv. vecākā kancel. Valmierā, Gaujas - 15. Tlr. Valmiera 30. Bringers Roberts, pašv. vec. v. i.

Apr. pr-ka kancel. Valmierā, Dzirnavu - 1. II stāvā. Tlr. 246. Prauliņš Alfrēds, apr. pr-ks. Dzirnavu - 1. Tlr. 24.

Apr. plc. I iecirknis. Kancel. Valmierā, Dzirnavu - 1. Tlr. 67. Brože Kārlis, iec. pr-ks. Gaŗā - 4. Tlr. 83.

Apr. plc. II iecirknis. Kancel. Limbažos, Tirgus laukumā 8. Tlr. 10. Deigels Maksis, iec. pr-ks. Limbažos, Rīgas - 127.

Apr. plc. III iecirknis. Kancel. Rūjienā, Stacijas - 4. Tlr. 3. Mednis Vilis, iec. pr-ks. Stacijas - 4. Tlr. 3.

Apr. I iec. miertiesnesis Plaviņš Andrejs, Valmierā. Tlr. 277.

Apr. II iec. miertiesnesis Pētersons Kārlis, Valmierā. Tlr. 276.

Apr. III iec. miertiesnesis Ozols Augusts, Limbažos. Tlr. 30.

Apr. IV iec. miertiesnesis Viļums Rolands, Rūjienā. Tlr. 119.

Apr. I iec. izm. tiesn. Krūze Eduards, Valmierā. Tlr. 121.

Apr. II iec. izm. tiesn. Iviņš Aleksandrs, Valmierā.

Apr. I iec. tiesu izp. Štelmachers Oskars, Valmierā. Tlr. 181.

Apr. II iec. tiesu izp. Šterns Augusts, Rūjienā. Tlr. 129.

1. Ainažu pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ainažu pg.; vāciski Hainasch; krieviski Hainažskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, d. — Salacas pg., v. — Ainažu pls., r. — Rozēnu pg.

Pg. platība — 113,72 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1436, no tiem vīr. 728, siev. 708.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 200 klm., pa zc. — 127 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 79 klm., pa zc. — 83 klm.; c) tv. pls. Ainaži, lietojot aut. — 6 klm., pa zc. — 6 klm.; d) tv. dzc. stc. Salaca — 1 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Ainažu ceļa, 1 klm. no Salacas stc.

Pasta adrese: c. Mērniekiem.

Upes: Salaca.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ainažu meži — 4208 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Feldmanis Jānis, dz. Punčos, 5 klm. no pg. n., tlr. Mērnieki 9, pst. c. Lagasti; pg. pdm. prs. Leinasars Krišjānis, dz. Vecvietās, 12 klm. no pg. n., tlr. Rozēni 22, pst. c. Rozēniem; pg. tiesas prs. Plūme Arnolds, dz. Akmeņkalnos, 2 klm. no pg. n., tlr. Andrupe 12; pg. darbvedis Līdemanis Ernests, dz. pg. n., tlr. Mērnieki 2; jaun. plc. kārtībnieks Jurģītis Aleksandrs, dz. Upeskalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Mērnieki 25.

2. **Izglītība.** Skolas: Ainažu pg. 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., pie Valmieras-Ainažu ceļa, prz. Blate Augusts, dz. skolā, 6 klm. no pg. n., tlr. Mērnieki 22.

Bibliotēkas: Ainažu izglītības bbas bibliotēka pamatskolā, 920 sēj., prz. Lietavietis Olga, dz. pamatskolā, tlr. Mērnieki 22.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Tirzītis Jānis, dz. Ainažu pls., 6 klm. no pg. n., tlr. Ainaži 65, pst. adrese: c. Ainažiem.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Aveniņš Pāvuls, dz. Salacgrīvā, 16 klm. no pg. n., tlr. Salacgrīva 83, pst. c. Salacgrīvu.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso rītu-vakaru virzienā Valmieras-Ainažu dzc. līnija, tādā pat virzienā Valmieras-Ainažu pst.-pasažieru aut. līnija.

a) Mērnieki — P. n. Ab., Ainažu pg. n., prz. Līdemanis Ernests, tlr. Mērnieki 2; b) Mērnieki — Tf. n. T. C., Mērniekos, 4 klm. no pg. n., prz. Gīmis Anna.

6. **Pārējās iestādes.** Muitas uzraugs Kursietis Augusts, dz. Bitmaņos, 13 klm. no pg. n., tlr. Ekāji 6, pst. c. Urgājiem; Ainažu vmžn. I iec. Ainažu mžn. Ainažu mežmuižā, 16 klm. no Ainažu dzc. stc., mžzn. Zeltiņš Nikolajs, tlr. Ekāji 8, pst. c. Urgājiem.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 145, saimniecību — 170. Aramzeme 957,15 ha (12,91% no z. kpl.), plavas 560,18 ha (7,55%), ganības 1231,18 ha (16,60%), meži 3530,78 ha (47,61%), purvi 723,64 ha (9,76%).

Mežos sastopami: lūši un lapsas; upēs: laši, vimbas, asari, līdakas, raudas, vēdzeles, zuši un sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Norēnu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Ģīmis Leopolds, dz. Norēnos, tlr. Mērnieki 17, pst. c. Lagasti; 2) Mērnieku dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Nemmiks Joh., tlr. Mērnieku s. v.; 3) Cerpeņu pienotava Nackās, 4 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba, tlr. Mērnieki 32, pst. c. Lagasti; 4) Jauktu preču trg. Nackās, 4 klm. no pg. n., īp. Lācis Emīlija, tlr. Mērnieki 32, pst. c. Lagasti; 5) Jauktu preču trg. Mērniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Nemmiks Jūlija, tlr. Mērnieki 6; 6) Jauktu preču trg. Borīšos, 7 klm. no pg. n., īp. Kociņš Vilis, tlr. Mērnieki 44; 7) Jauktu preču trg. Kuskos, pie pg. n., īp. Tīts Emma.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lielsalacas ev.-lut. draudzē, mācītājs Migla Vilhelms, Lielsalacas māc. muižā, tlr. Salacgrīva 24.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba, db. 1925. g., pamatskolā, 6 klm. no pg. n., pr. Izands Kārlis, pamatsk., tlr. Mērnieki 22; 2) Ainažu ugunsapdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Rudzīts Pēteris, dz. Rudzīšos, tlr. Mērnieki 41; 3) Cērpienes piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Kuks Augusts, dz. Jaunskāderos; 4) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Borītis Eduards, dz. Borīšos, tlr. Mērnieki 44.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi pamatskolu un 4 saimniecības, nošāvusi 9 personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Alojas pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ungurpils pg.; vāciski Schloss-Pürkeln; krieviski Pjurkeļskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Skaņkalnes pg., d. — Pāles pg., v. — Rozēnu pg. un r. — Puikules un Vilzēnu pg.

Pg. platība — 164,17 kv. klm.

Pg. robežās atrodas b. a. v. Aloja.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2976, no tiem vīr. 1374, siev. 1602.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. un dzc. — 123 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. satiksmi — 45 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca, pa zc. — 24 klm.; d) tv. dzc. stc. Staicele — 12 klm.; e) tv. aut. pstn. Alojā — 1 klm.

Pg. n. pie Alojas-Staiceles ceļa, 12 klm. no Staiceles stc.

Pasta adrese: c. Aloju.

Upes: Ungurpils ezera upe.

Ezeri: Ungurpils ezers — 100 ha.

Kalni: Kangara kalns.

Lielākie mežu masīvi: Ungurpils novads — 5279 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. II iec. un tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Čukurs Kārlis, dz. Alojas Čukurā, 4 klm. no pg. n., tlr. Puikule 20; pg. pdm. prs. Dreimanis Jānis, dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 9, pst. c. Kuldīgu; pg. tiesas prs. Lūsis Arvīds, dz. Ozoliņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Aloja 47; pg. darbvedis Ķirsis Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Aloja 5; plc. kārtībnieks Ozols Eduards, dz. Alojā, 1 klm. no pg. n., tlr. Aloja 4.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Alojas 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Zeicmanis Ernests, tlr. Sīpoli 17, pst. c. Ungurpili; b) Ausekļa I pk. pamatskola, 0,5 klm. no pg. n., prz. Galeviuss Antons, tlr. Aloja 82; c) Stakenbergu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Kauliņš Jete.

Bibliotēkas: Alojas pg. pdm. bibliotēka, pg. n., 951 sēj., prz. Villa Jānis. Alojas lauksaimnieku bibliot., 800 sēj., prz. Mežgailis Kārlis.

3. **Veselības kopšana.** Pg. atrodas L. S. K. veselības kopšanas punkts un Alojas aptieka. Alojas rajona ārsts Gustsons Pēteris, dz. Alojas ārsta namā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Aloja 13. Vecmāte Leitis Līze, dz. bij. Ungurpils muižā, 5 klm. no pg. n., pst. c. Ungurpili; vecmāte Ādamsons Anna, dz. Alojā, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Dzenis Jānis, dz. Alojā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Aloja 75.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso vēl nepabeigtā Rīgas-Rūjienas platsliežu dzc. līnija, Pāles-Staice-

les šaursliežu dzc. līnija, Limbažu-Alojas un Valmieras-Alojas-Staiceles aut. līnijas.

a) Aloja — P. t. k. N., 1 klm. no pg. n., prz. Bilders Jānis, tlr. Aloja 69; b) Ungurpils — P. n. Abc., 5 klm. no pg. n., prz. Čukurs Jānis, dz. Ezeru mājā, tlr. Ungurpils 28; c) Gulbji — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Šmits Voldemārs, tlr. Sīpoli 4; d) Krogzemji — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Zariņš Augusts, dz. Krogzemniekos, tlr. Pūķi 7.

6. **Pārējās iestādes.** Ainažu vmžn. III iec. Ungurpils mžn. Ungurpils mežmuižā, 2 klm. no Staiceles dzc. stc.; mžzn. Buchards Edgars, tlr. Staicele 11, pst. c. Staiceli.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 457, saimniecību — 529. Aramzeme 4642,77 ha (27,23% no z. kpl.), pļavas 2895,44 ha (16,98%), ganības 3123,27 ha (18,31%), meži 5042,45 ha (29,57%), purvi 885,76 ha (5,19%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, vāveres, caunas, lapsas un arī brieži; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, karūsas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ungurpils dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Jānis, tlr. Aloja 6, pst. c. Ungurpili; 2) Dzirnavas un elektriskā stacija Alojā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Rudzīts Tenis, dz. Rudzīšu mājās, tlr. Aloja 36; 3) Krogzemja dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Priede Pēteris, tlr. Pūķi 5; 4) Nikšas dzirnavas Jaunnikšās, 3 klm. no pg. n., īp. Lamsters Kārlis, tlr. Aloja 30; 5) Alojas koppienotava, 1 klm. no pg. n., īp. Alojas piensaimnieku sba, tlr. Aloja 11; 6) Jauktu preču trg., īp. Laumanis Vilis; 7) Jauktu preču trg., īp. Siktars Arnolds, tlr. Aloja 15; 8) Jauktu preču trg., īp. Mārtinsons Mārtiņš, tlr. Aloja 70; 9) Jauktu preču trg., īp. Šmits Irēne, tlr. Aloja 7; 10) Jauktu preču trg., īp. Bisenieks Roberts; 11) Jauktu preču trg., īp. Cēsis Kārlis, tlr. Aloja 12; 12) Kiosks, īp. Zariņš Velta; 13) Kiosks, īp. Galeviuss Augusts; 14) Valsts degvīnu trg., īp. Āboltiņš Eduards; 15) Vīnu trg., īp. Anšmits Milda; 16) Maiznīca, īp. Purviņš Veronika; 17) Maiznīca, īp. Gaugers Kārlis; 18) Maiznīca, īp. Zariņš Pēteris; 19) Gaļas un desu trg., īp. Gaigalis Eduards, tlr. Aloja 16; 20) Gaļas un desu trg., īp. Kaļiniņš Ernsts, tlr. Aloja 48; 21) Gaļas un desu trg., īp. Bitmanis Ernsts; 22) Dāmu cepuru un galantērijas preču trg., īp. Ivanovs Adelheide; 23) Krodzniecības vkl., īp. Grava Ženija, tlr. Aloja 20; 24) Biedrības bufete, īp. Alojas mednieku bba, tlr. Aloja 4; 25) Grāmatu un rakstāmlietu trg., īp. Vītols Jānis, tlr. Aloja 4; 26) Bufete ar reibinošiem dzērieniem, īp. Alojas lauksaimniec. bba, tlr. Aloja 34; 27) Aptieka, īp. Alojas ev.-lut. draudzes padome, tlr. Aloja 42; 28) Jauktu preču trg. Dzirnavās, 5 klm. no pg. n., īp. Čukurs Jānis, tlr. Sīpoli 28, pst. c. Ungurpili; 29) Jauktu preču trg. Krogzemju dzirnavās, 8 klm. no pg. n., īp. Līte Rūdolfs; 30) Jauktu preču trg. Zaķos, 5 klm. no pg. n., īp. Asnis Ernsts, tlr. Sīpoli 20, pst. c. Ungurpili.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 35.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Alojas ev.-lut. draudzes baznīca Alojā, mācītājs Veinbergs Aleksandrs, Alojas māc. muižā; b) Alojas pareizticīgo draudzes baznīca Alojā, priesteris Baumanis J., dz. Limbažos; c) lūgšanas nams Alojas Šķepastu mājās.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Alojas krājaizdevu sba, db. 1893. g., pr. Liepiņš Augusts, dz. Alojas Elbretos, tlr. Aloja 1; 2) Alojas piensaimnieku sba, db. 1909. g., pr. Liepiņš Augusts, dz. Alojas Elbretos, tlr. Aloja 9; 3) Alojas lauksaimnieku bba, db. 1893. g., pr. Dreimanis Jānis, dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 9, pst. c. Kuldīgu; 4) Alojas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1881. g., pr. Blūme Tenis, dz. Alojas Puriņos, tlr. Puikule 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalni pie Mieskiņu mājām un Babītes pilskalns pie Veclauru mājām. Uzkalniņu kapi Buktes māju zemē, saukti „Baižkalniņš“ jeb „Velna klēpis“.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vairākus pilsoņus un dažus izsūtījusi.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Auseklis (Krogzemju Mikus), tautiskās atmodas dzejn., dz. 1850. g., Sīpolos, apb. Alojas kapos; b) Dreimanis Pāvils, architekts, dz. 1895. g., Alojā; c) Kalniņš Augusts, agr., politisks un lauksaimn. darbin., dz. 1876. g., Pavāros; d) Nemme O., gleznotājs, dz. 1891. g., Alojā; e) Šillings Georgs-Gustavs, garīgu dziesmu sacerētājs un tulkotājs, dz. 1800. g., Alojā; f) Zīle Indriķis, I un III dziesmu svētku virsdiriģents, dz. 1841. g., Alojā; g) Zīle Mārtiņš, Dr. med. prof., augstskolas māc. spēks, dz. 1863. g., Alojā; h) Jirgensons Oskars, asist. inž. ķīm., dz. 1895. g.; i) Anšmits Jānis, valsts darbin., iekšlietu min. admin. depart. direktors, dz. 1892. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ungurpils mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pg. sabiedrība ieguvusi centru savā īpašumā un pili izlieto 6 kl. pamatsk. vajadzībām; b) Stakenberga mž. centrs, 3 klm. no pg. n., līdz ar ēkām piešķirts atbrīvošanas cīņu dalībniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** Ungurpils muižas ezera apkārtne ar plašu bijušās muižas parku un skaistām alejām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Alojas pg. 6 kl. pamatskolā, prz. E. Zeicmanis, pst. c. Ungurpili; b) Alojas Krogzemju dzirnavās, prz. P. Priede, tlr. Pūķi 5, pst. c. Krogzemi, Staiceles stc. 9 klm.; c) Alojā, Jūras - 8, prz. Juris Vītols, tlr. Aloja 4, Puikules stc. 14 klm.

3. Augstrozes pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Augstrozes pg.; vāciski Hochrosen; krieviski Augstrozskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Dikļu pg., d. — Vainižu un Rozulas pg., v. — Vainižu pg. un r. — Dauguļu pg.

Pg. platība — 68,94 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 738, no tiem vīr. 341, siev. 397.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 100 klm., pa zc. — 104 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. vai aut. — 32 klm., pa zc. — 34 klm.; c) tv. pls. Limbaži — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Dauguļi — 14 klm.; d) tv. aut. pstn. Limbaži — 16 klm..

Pg. n. pie Valmieras-Limbažu ceļa, 14 klm. no Dauguļu stc., 10 klm. no Dauguļu pg. n. un 10 klm. no Vainižu pg. n.

Pasta adrese: c. Augstrozi un Dauguļiem.

Upes: —

Ezeri: Lielezers — 410 ha.

Kalni: a) Cēsu kalns un b) Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Slavenu gārša — 200 ha (valsts meži — 687 ha).

Lielākie purvi: Melnais purvs — 400 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. II iec. un tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Matisons Pēteris, dz. Kraukļos, 7 klm. no pg. n., tlr. Augstroze 13; pg. pdm. prs. Baumanis Jānis, dz. Ābelītēs, 3 klm. no pg. n., tlr. Augstroze 10; pg. tiesas prs. Strazdiņš Eduards, dz. Urbjos, 7 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Švēde Jānis, dz. pg. n., tlr. Augstrozes t. c.; plc. kārtībnieks Kampuss Roberts, dz. Mežķeizeros, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Augstroze 21.

2. **Izglītība.** Skolas: Augstrozes I pk. pamatsk., 200 metru no pg. n., pie Valmieras-Limbažu ceļa, prz. Strazdiņš Pēteris, tlr. Augstroze 15.

Bibliotēkas: Augstrozes kultūrveicināšan. bbas bibliot., pg. n., 796 sēj., prz. Rudzītis Jānis, dz. pg. n., tlr. Augstrozes s. v.

3. **Veselības kopšana.** Pg. ārsta nav. Augstrozes pg. ārsts kopējs ar Dauguļu un Ķieģeļu pg., dz. Dauguļos. Tāpat aptieka atrodas Dauguļu pg.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Augstroze — P. tf. n. Abc. T. C., atrodas pg. n., prz. Rudzītis Jānis, dz. pg. n., tlr. Augstrozes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Burtnieku vmžn. IV iec., Augstrozes mžn. Vecmuižā, 12 klm. no Dauguļu dzc. stc., mžzn. Paukšēns Eduards, tlr. Dauguļi 2, pst. c. Dauguļiem.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 111, saimniecību — 138. Aramzeme 1409,40 ha (22,20% no z. kpl.), pļavas 856,26 ha (13,49%), ganības 809,50 ha (12,75%), meži 1116,61 ha (17,59%), purvi 1654,40 ha (26,06%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas un stirnas; upēs un ezeros: līdakas, zandarti, asari, raudas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Krustkalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Gersdorfs Arnolds, dz. Rīgā; 2) Pārtikas preču vkl. Birzniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Dukurs Kārlis, tlr. Augstroze 20; 3) Pārtikas preču trg. muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Jūlmanis Ernests, dz. Katvaros; 4) Pārtikas preču trg. Aizpuriešos, 8 klm. no pg. n., īp. Smalkais Antons.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Dikļu-Augstrozes ev.-lut. draudzes baznīca, 4 klm. no pg. n., mācītājs A. Šeiermanis, dz. Dikļu mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Augstrozes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1923. g., pr. Greizis Jānis, dz. Vermēs, tlr. Augstroze 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns ar bruņinieku pils drupām; b) Kapu kalniņi Tūteļu māju zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** divi muižu centri — a) Augstrozes un 2) Krustkalna. Ēkas izlieto saimnieciskām vajadzībām bijušie muižu īpašnieki Gersdorfi.

4. **Dabas jaukumi:** a) Pilskalns, b) Krustkalns, c) Augstrozes muižas parks, un d) Cēskalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Pilskalnos, prz. E. Grieznis, pst. c. Krustkalni.

4. Bauņu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bauņu pg.; vāciski —; krieviski —.

Pagasta robeža: z. — Vecates pg. un Burtnieku ezers, d. — Dikļu un Jaunburtnieku pg., v. — Braslavas, Vilzēnu un Ozolu pg., r. — Burtnieku pg. un Burtnieku ezers.

Pg. platība — 94 kv. klm.

Pg. robežās atrodas b. a. v. Matīši.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1989, no tiem vīr. 906, siev. 1083.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 148 klm., pa zc. — 127 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. satiksmi — 25 klm., pa zc. — 25 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca — 21 klm.; d) tv. dzc. stc. Valmiera — 27 klm. (Ozolu stc. 18 klm., bet to pg. iedzīvotāji reti lieto); e) tv. aut. pstn. Matīši — 0,150 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Matīšu šosejas, 27 klm. no Valmieras stc.

Pasta adrese: c. Matīšiem un Jēkuļiem.

Upes: a) Dronas, b) Budzes.

Ezeri: Burtnieku ezers — robežo ar pg.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kronīša, Ķīša un Cūgana meži, kopplatība — 412,4 ha.

Lielākie purvi: a) Šķestera purvs, apm. 300 ha, b) Biedrus, apm. 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. II iec. un tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Tiesnieks Roberts, dz. Aizmežos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jēkuļi 13; pg. pdm. prs. Cinis Augusts, dz. Vēvervencelēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Matīši 19; pg. tiesas prs. Zariņš Antons, dz. Lejaskrogā, 5 klm. no pg. n., tlr. Matīši 66; pg. darbvedis Pakalns Jūlijs, dz. pg. n., tlr. Matīši 8; plc. kārtībnieks Mērnieks Hugo, dz. Matīšos, 0,05 klm. no pg. n., tlr. Matīši 58.

2. **Izglītība.** Skolas: Bauņu 6 kl. pamatsk. atrodas Matīšu b. a. v., 1 klm. no pg. n., prz. Buiva Kārlis, tlr. Matīši 22.

Bibliotēkas: Matīšu brīvbibliotēkas bbas bibliot., Matīšu tautas namā, 1026 sēj., prz. Roķis Ernsts, dz. Burtnieku Ausekļa skolā, tlr. Burtnieki 58.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka Matīšos, īp. provizors Rozenbergs Fridrichs, tlr. Matīši 20. Rajona ārsts Spalviņš Eduards, dz. Matīšos, savā namā, 0,15 klm. no pg. n., tlr. Matīši 16. Vecmāte Dreimanis Paulīne, dz. Matīšos, Reimaņa namā, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopkārstniecība.** Rajona veterinārārsts Šēfers Laimons, dz. Matīšos, Tamberga namā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Matīši 63.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras dzc. stc. - Mazsalacas aut. līnija.

a) Matīši — P. t. k. N., Matīšos, 0,2 klm. no pg. n., prz. Zalcmanis Jānis, dz. Matīšos, Ores namā, tlr. Matīši 1; b) Jēkuļi — P. tf. n. Ab. T. C., Jēkuļu mājās, 5 klm. no pg. n., prz. Blanks Maiga, tlr. Jēkuļu s. v.

5. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 312, saimniecību — 348. Aramzeme 3729,98 ha (41,43% no z. kpl.), plavas 2015,97 ha (22,39%), ganības 1777,27 ha (19,74%), meži 702,17 ha (7,80%), purvi 518,98 ha (5,76%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: plauži (brekši), sīgas, līdakas, asari, raudas, zuši, līņi, vēdzeles un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Jauktu preču trg. Matīšos, 0,15 klm. no pg. n., īp. Pušpūrs Rūdolfs, dz. Matīšu tautas namā, tlr. Matīši 9; 2) Koku apstrādāšanas darbnīca Priedēs, 7 klm. no pg. n., īp. Buliņš Augusts, tlr. Buiva 33, pst. c. Matīšiem; 3) Jauktu preču trg. Matīšos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Ernests, dz. Matīšos, Ores namā, tlr. Matīši 42; 4) Jauktu preču trg. Matīšos, 0,23 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Jānis, dz. Matīšos, Brožas namā; 5) Matīšu koppienotava Matīšos, 0,05 klm. no pg. n., īp. Matīšu piensaimn. sba, tlr. Matīši 13; 6) Matīšu motordzirnavas Matīšos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bogdanovs Leontijs, tlr. Matīši 31; 7) Bauņu ūdens dzirnavas Bauņu muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Lācis Jānis, tlr. Jēkuļi 14; 8) Matīšu I šķ. traktieris Matīšos, 0,15 klm. no pg. n., īp. c. savienība „Matīšu tautas nams", ekonoms Briedis Jānis, tlr. Matīši 65; 9) Vīntirgotava promnešanai Matīšos, 0,22 klm. no pg. n., īp. Bērzs Pēteris, dz. Matīšos, Brožas namā; 10) Maiznīca Matīšos, 0,22 klm. no pg. n., īp. Elberts Kārlis, dz. Brožas namā; 11) Skārnis un gaļas apstrādāšanas darbnīca Matīšos, 0,15 klm. no pg. n., īp. Eglīte, dz. Matīšos, ugunsdzēs. biedrības namā, tlr. Matīši 12; 12) Laikrakstu kiosks Matīšos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Rullis Jānis dz. Matīšos, Reimaņa namā.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 33.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Matīšu ev.-lut. baznīca Matīšu biezi apdzīvotā vietā, 0,27 klm. no pg. n., mācītājs Vinters Kārlis, dz. Matīšu mācītāja muižā, tlr. Matīši 64.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Matīšu brīvbibliot. bba, db. 1896. g., Matīšu tautas namā, 0,13 klm. no pg. n., pr. Roķis Ernests, dz. Burtnieku Ausekļa skolā, tlr. Burtnieki 58; 2) Matīšu brīvprātīgo ugunsdzēs. bba, db. 1907. g., pr. Spalviņš Eduards, dz. Matīšos, savā namā, tlr. Matīši 1; 3) Matīšu un apkārtnes biškop. bba, db. 1926. g., pr. Grinbergs Eduards, dz. Bauņu 6 kl. pamatsk., tlr. Matīši 22; 4) Savienība „Matīšu tautas nams", db. 1930. g., Matīšos, 0,15 klm.

no pg. n., pr. Zolts Pēteris, dz. Bauņu Pūpolos, tlr. Matīši 40; 5) Matīšu krājaizd. sba, db. 1922. g., pr. Zolts Pēteris (sk. iepriekšējo); 6) Matīšu piensaimnieku sba, db. 1910. g., pr. Apsīte Aleksandrs, dz. Vecates Strazdiņos, tlr. Vecate 7; 7) Matīšu lauksaimniec. bba, db. 1922. g., pr. Tiesnieks Arnolds, dz. Vildos. tlr. Jēkuļi 4; 8) Matīšu namsaimnieku bba, db. 1922. g., pr. Broža Kārlis, dz. Matīšos, savā namā; 9) Matīšu mazsaimniecību veicin. bba, db. 1925. g., pr. Švalbe Kārlis, dz. Pučurgās, tlr. Matīši 26; 10) Mīlītes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1891. g., pr. Daiga Ernests, dz. Lodēs, tlr. Jēkuļi 21; 11) Matīšu mazsaimnieku un amatnieku savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1929. g., pr. Bērzs Pēteris, dz. Krācēs; 12) Pučurgas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1890. g., pr. Krūmiņš Pēteris, dz. Viršos; 13) Matīšu I lopkop. pārraudz. bba, db. 1909. g., pr. Bērziņš Antons, dz. Paukšēnos, tlr. Jēkuļi 16; 14) Mīlēniešu lauks. mašīnu koplietoš. bba, db. 1930. g., pr. Tiesnieks Arnolds, dz. Bauņu Vildos, tlr. Jēkuļi 4, pst. c. Jēkuļiem.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Ābele Kārlis, doc., Dr. phil., dabas zinātn. un rakstn., dz. 1896. g., Ķinkās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bauņu mž. centrs, 5,5 klm. no pg. n., piešķirts ģenerālim Misiņam Augustam, kas to iznomā; b) Mīlītes mž. centrs, 7,5 klm. no pg. n., piešķirts Bauņu pg. pašvald., kas ierīkojusi tur nespējnieku patversmi; c) Pučurgas mž. centrs, 1,8 klm. no pg. n., piešķirts jaunsaimn.; d) Matīšu mācītāja mž. centrs, 2 klm. no pg. n., pieder Matīšu draudzei, nodots mācītāja lietošanā.

4. **Dabas jaukumi:** Jēkaba kalns pie Bauņu muižas, ar mākslīgi uzmestu kalniņu, raktiem kanāliem un kapenēm.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Matīšos, Valmieras - 12, prz. K. Broža, stc. Ozoli 17 klm., Valmiera 25 klm., Burtnieku ezers 4 klm.

5. Braslavas pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Braslavas pg.; vāciski Breslau; krieviski Braslavskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Skaņkalnes un Vecates pg., d. — Vilzēnu pg., v. — Vilzēnu un Alojas pg. un r. — Vecates un Bauņu pg.

Pg. platība — 36,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 661, no tiem vīr. 302, siev. 359.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 158 klm., pa zc. — 135 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. satiksmi — 38 klm., pa zc. — 38 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca — 11 klm.; d) tv. dzc. st. Puikule — 18 klm.; e) tv. aut. pstn. Matīšu vai Mazsalacas — 11 klm.

Pg. n. pie Limbažu-Mazsalacas ceļa, 22 klm. no Ozolu dzc. stc.

Pasta adrese: c. Braslavu.

Upes: Īge — vakaru robežā.

Ezeri: Ķiruma ezers — rītu robežā.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dērglis, ap 300 ha.

Lielākie purvi: Ēdene — ap 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izmekl. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Dreimanis Jēkabs, dz. Vinteros, 4 klm. no pg. n., tlr. Braslava 16; pg. pdm. prs. Pogulis Jānis, dz. Poguļos, 1 klm. no pg.n., tlr. Braslava 19; pg. tiesas prs. Pogulis Jānis, dz. Poguļos, 1 klm. no pg. n., tlr. Braslava 19; pg. darbvedis Vinklers Indriķis, dz. pg. n., tlr. Braslava 2; plc. kārtībnieks Kvante Jānis, dz. Imantā, 1 klm. no pg. n., tlr. Braslava 28.

2. **Izglītība.** Skolas: Braslavas I pk. pamatsk. Stūra-Zalauskas III šķiras ceļa malā, 2 klm. no pg. n., 1 klm. no Limbažu-Mazsalacas ceļa un 24 klm. no Ozolu dzc. stc., prz. Putenis Arvēds, tlr. Braslava 8.

Bibliotēkas: a) Skolēnu bibliot. Braslavas I pk. pamatsk., 800 sēj., prz. Putenis Arvēds (sk. iepriekšējo); b) Braslavas lauksaimn. bbas bibliot., 500 sēj., pag. n., prz. Žagata Jānis, dz. Klāmaņos.

3. **Veselības kopšana.** a) rajona ārsts Krieviņš Rūdolfs., dz. Braslavas ārsta mājā, 1 klm. no pg. n.; b) lauku aptieka Imantā, provizors Augusts Ādolfs, dz. Braslavas ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Braslava 3; c) rajona vecmāte Braķis M., dz. Vilzēnu pg. Urgā, 6 klm. no pg. n., pst. c. Urgu.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Šefers L., dz. Matīšos, 11 klm. no pg. n., tlr. Matīši 3.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso jaunā Rīgas-Limbažu-Mazsalacas-Rūjienas dzc. līnija.

a) Braslava — P. n. Abc., prz. Vinklers Indriķis, dz. pg. n., tlr. Braslava 2; b) Braslava — Tf.

n. T. C., Klāmaņa krogā, 0,2 klm. no pg. n., prz. Gūtmanis Jānis, dz. Klāmaņa krogā, tlr. Braslavas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Burtnieku vmžn. Vilzēnu II iec. mžn., mžz. Spožais V., dz. Vilzēnu muižā, tlr. Blankas krogs 8.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 100, saimniecību — 137. Aramzeme 1433,50 ha (39,02% no z. kpl.), pļavas 810,67 ha (22,07%), ganības 625,31 ha (17,02%), meži 594,78 ha (16,19%), purvi 101,09 ha (2,75%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, reizēm arī brieži; upēs un ezeros: plauži (brekši), līdakas, asari, raudas, karūsas, līņi un vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Mazsalacas piensaimn. sbas krejošanas punkts Klāmaņa krogā, 0,2 klm. no pg. n., vadītājs Bērziņš J., dz. Klāmaņa krogā, tlr. Braslavas s. v.; 3) Zāģētava Krolos, 4 klm. no pg. n., īp. Kanžens Hermanis, tlr. Braslava 4; 3) Sīku preču trg. Klāmaņa krogā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Gūtmanis Jānis, tlr. Braslavas s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. iedzīvotāji pieder pie Mazsalacas un Matīšu ev.-lut. draudzēm. Mazsalacas baznīca, 11 klm. no pg. n., mācītājs Skrodelis A.; Matīšu baznīca — 11 klm. no pg. n., mācītājs Vinteris K., dz. Matīšu māc. muižā, tlr. Matīši 64.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Braslavas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1882. g., pr. Ozoliņš Jānis, dz. Ķūķos; 2) Braslavas krājaizd. sba, db. 1922. g., pr. Lūsis Kārlis, dz. Ķisuļos, tlr. Urga 4; 3) Braslavas lauks. bba, db. 1922. g., pr. Lūsis Kārlis, dz. Ķīsuļos, tlr. Urga 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: vairāki sodīti miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Blanks Ernsts, public. un žurnālists, dz. 1894. g., Braslavā; b) Gūtmanis Pēteris, rakstnieks, dz. 1848. g., Braslavas pg.; c) Krievs Kārlis, sab. un valsts darbin., dz. 1886. g., Jaunkultēs.

3. **Bijušo muižu centri:** Braslavas mž. centrs, saukts „Imanta", 1 klm. no pg. n., pils lielinieku laikā nodedzināta, pārējās ēkās aptieka, doktorāts, plc. kārtībnieka dzīvoklis, kurpnieku, drēbnieku un kalēja darbnīcas. Centrs piešķirts Braslavas pg. sabiedrībai.

4. **Dabas jaukumi:** Imantas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Brenguļu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vec-Brenguļu pg.; vāciski Alt-Vrangelhof; krieviski Staro-Brangelskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Trikātes pg., d. — Jaunvāles pg., v. — Valmieras pg., r. — Jaunvāles pg.

Pg. platība — 69,37 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 668, no tiem vīr. 321, siev. 347.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 133 klm., pa zc. — 135 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 12 klm., pa zc. — 13 klm.; c) tv. dzc. stc. Brenguļi — 4,5 klm.; d) tv. aut. pstn. Valmierā — 13 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Trikātas ceļa, 4,5 klm. no Brenguļu dzc. stc.

Pasta adrese: c. Valmieru.

Upes: a) Gauja, b) Abuls, c) Dedums.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežu Brenguļu novads — 690 ha.

Lielākie purvi: Baltais purvs (sūnu) — apm. 30 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. I plc. iec.; miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Purgalis Arnolds, dz. Saulītēs, 7 klm. no pg. n., tlr. Mellupe 27; pg. pdm. prs. Bērziņš Rūdolfs, dz. Bērziņos, 6 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Vārans Pēteris, dz. pg. n., tlr. Brenguļu s. v.; vec. plc. kārtībnieks Brūmelis Otto, dz. Muižniekos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Brenguļi 33.

2. **Izglītība.** Skolas: Dzērvītes 6 kl. pamatsk., pie Valmieras-Trikātas ceļa, 4 klm. no Brenguļu dzc. stc., blakus pg. n., prz. Garselis Mārtiņš, tlr. Brenguļi 30.

Bibliotēkas: Dzērvītes pamatskolas bibliotēka skolā, 864 sēj., prz. Krūmiņš Alma, tlr. Brenguļi 30. Brenguļu bibliot. bbas bibliotēka skolā. 1272 sēj., prz. Garselis Mārtiņš, tlr. Brenguļi 30.

3. **Veselības kopšana.** a) rajona ārsts Starks Olģerts, dz. Valmierā, tlr. Valmiera 230; b) rajona vecmāte Rudzītis Emma, dz. Valmierā, tlr. Valmiera 21.

4. **Lopārstniecība.** Rajona vet. ārsts Zāmelis Eduards, dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Valkas dzc. līnija.

Brenguļi — P. n. A., Brenguļu pg. n., prz. Vārans Pēteris; Brenguļi — Tf. n. T. C. (sk. augšā), tlr. Brenguļu s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Brenguļi — dzc. stc., pārzina Bēniņš Alise.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 106, saimniecību — 113. Aramzeme 1330,88 ha (25,49% no z. kpl.), plavas 864,75 ha (16,56%), ganības 976,71 ha (18,71%), meži 1277,61 ha (24,47%), purvi 470,49 ha (9,01%).

Mežos sastopami: pelēkie un baltie zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, āpši, reizēm arī brieži; upēs un ezeros: līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas, elektriskā spēka stacija, zāģētava, sīku preču trg. un dārzsaimniecība Vecbrenguļos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Rūpniecības un tirdzniec. sba „Abuls", tlr. Valmiera 69; 2) Krejošanas punkts Vecbrenguļos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Trikātas piensaimn. sba, tlr. Trikāte 4.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.350,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Brāļu draudzes lūgšanas nams „Daudžu kambaris", pie Valmieras-Trikātas ceļa, 4 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Brenguļu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1892. g., pr. Stokins Eduards, dz. Storēs, 1 klm. no pg. n., tlr. Brenguļi 28; 2) Kulmašīnas lietošanas sba, db. 1903. g., pr. Damelsons Mārcis, dz. Jaundaibēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Brenguļi 11; 3) Loppārraudzības bba, db. 1913. g., pr. Stokins Eduards, dz. Storēs, tlr. Brenguļi 28; 4) Bibliotēkas bba, db. 1914. g., pr. Gāršis Mārtiņš, dz. skolā, tlr. Brenguļi 30; 5) II kulmašīnas lietošanas bba, db. 1920. g., pr. Zvirbulis Dāvīds, dz. Vecozolos, 6 klm. no pg. n.; 6) II loppārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Ūdris Eduards, dz. Bajāros, 7 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senas kapenes pie Daibēm un Saulītēm; pēdējo māju daļā, uz Gaujas attekas, liels ozols, zem kura senči upurējuši saviem dieviem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi vairākus pilsoņus ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Tranzējs Nikolajs, priv. doc., * 1886. g., Jaunbrenguļos; Dāliņš Jānis, sportists un žurnālists, dz. 1904. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Vecbrenguļu mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., īpašnieks Rūpniecības un tirdzniecības sba „Abuls"; centra ēkās atrodas ūdens dzirnavas, zāģu gateris ar zeimeri un ēvelmašīnu, dārzniecība, tirgotava un elektriskā spēkstacija ar jaudu 195 kW; apkalpo 135 lauksaimniecības, 8 skolas, 4 pg. n., 4 muižu centrus, Valmieras dzc. stc., Valmieras elevātoru un Strenču pls.

4. **Dabas jaukumi:** Tilgaļleja uz Abula upes krasta, pie Rīgas-Valkas dzc. tilta. Skaistas smilšakmeņa klintis Abula krastos pie Spreņiem un Saulītēm.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

7. Burtnieku pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Burtnieku pg.; vāciski Schloss-Burtneek; krieviski Zamok-Burtnekskaja.

Pagasta robeža: z. — Jeru, Sēļu un Vecates pg., d. — Valmieras pg., v. — Bauņu, Jaunburtnieku un Vecates pg., r. — Valmieras, Rencēnu un Vecates pg.

Pg. platība — 155 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2082, no tiem vīr. 924, siev. 1158.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. un aut. — 145 klm., pa zc. — 144 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. un aut. — 23 klm., pa zc. — 23 klm.; c) tv. pls. Valmiera (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Valmiera — 24 klm.; e) tv. aut. pstn. Igumi — 7 klm.

Pg. n. atrodas pie Igumi-Rencēni ceļa, 7 klm. no Igumu aut. pstn.

Pasta adrese: c. Burtniekiem.

Upes: a) Briede, b) Eikenu, c) Seda.

Ezeri: a) Burtnieku — 3548,8 ha, b) Liņģis — 2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Radziņa meži — 586 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. II iec. un tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Kiors Jānis, dz. Arumos, 6 klm. no pg. n., tlr. Burtnieki 68; pg. pdm. prs. Lūkins Alfrēds, dz. Burtnieku muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Burtnieki 40; pg. tiesas prs. Podiņš Gustavs, dz. Andruvēs, 3 klm. no pg. n., tlr. Burtnieki 24; pg. darbvedis Krūmiņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Burtnieki

10; vc. plc. kārtībnieks Tilleris Kārlis, dz. pg. n., tlr. Burtnieki 52.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Pilskalna I pk. pamatskola Vellās, 3,5 klm. no pg. n., prz. Muzikants Eduards, tlr. Burtnieki 81; b) Ausekļa 6 kl. pamatsk. Penčos, 2,5 klm. no pg. n., prz. Roķis Ernests, tlr. Burtnieki 58; c) Burtnieku lauksaimn. skola Burtnieku muižā, 3 klm. no pg. n., prz. Jākobsons Jūlijs, tlr. Burtnieki 2.

Bibliotēkas: Latvijas nacionālās jaunatnes savienības Burtnieku nod. bibliot. Burtnieku pg. n., 1036 sēj., prz. Alksnis Mārtiņš, dz. pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Zeltkalns Ludvigs, dz. Silmačos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Burtnieki 22; vecmāte Grasmanis Marija, dz. Vaivaros, 2 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Šefers Leonīds, Bauņu pg. Matīšos, 10 klm. no pg. n., tlr. Matīši 63.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Mazsalacas aut. līnija.

a) Burtnieki — P. t. k. N., Burtnieku pg. n., prz. Rozentāls Roberts, tlr. Burtnieki 50; b) Kapteine — P. n. Ab., 9 klm. no pg. n., prz. Eglītis Jānis, tlr. Pidriķi 32; c) Čakste — P. n. Ab., 5 klm. no pg. n., prz. Drone Kārlis, tlr. Burtnieki 57.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 290, saimniecību — 319. Aramzeme 4097,30 ha (33,28% no z. kpl.), plavas 2953,53 ha (23,78%), ganības 1773,16 ha (14,28%), meži 2367,29 ha (19,06%), purvi 719,12 ha (5,79%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, vāveres, seski, sermuļi un ūdri; upēs un ezeros: plauži, līņi, sīgas, zandarti, zuši, asari, raudas, līdakas, ķīši, luči, karūsas, sapaļi un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motordzirnavas Taubēs, 2 klm. no pg. n., īp. Ampermaņa J. mantinieki, tlr. Burtnieki 7; 2) Ūdens dzirnavas Melderīšos, 5 klm. no pg. n., īp. Miltiņš Teodors, tlr. Burtnieki 66; 3) Vēja dzirnavas Kalndzirnavās, 2 klm. no pg. n., īp. Ozolants Roberts; 4) Pienotava un sierotava Burtnieku muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Burtnieku piensaimnieku sba, tlr. Burtnieki 29; 5) Krejošanas punkts Svartēs, 2 klm. no pg. n., īp. Burtnieku piensaimn. sba, tlr. Burtnieki 29; 6) Krejošanas punkts Švākās, 5 klm. no pg. n, īp. Valmieras piensaimn. sba Valmierā, tlr. Valmiera 79; 7) Krejošanas punkts Lauciņos, 6 klm. no pg. n., īp. Lizdēnu piensaimn. sba Rencēnu pg. Lizdēnos, tlr. Rencēni 71; 8) Sierotava Naučos, 7 klm. no pg. n., īp. Lapiņš Pēteris, dz. Naučos, tlr. Burtnieki 10; 9) Sierotava Kullās, 3,5 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Pēteris, tlr. Burtnieki 28; 10) Jauktu preču trg. Līdumos, 2 klm. no pg. n., īp. Burtnieku patēr. bba „Beverīna", tlr. Burtnieki 35; 11) Jauktu preču trg. Arkādijā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Burtnieku patēr. bba „Beverīna"; 12) Jauktu preču trg. Taubēs, 2 klm. no pg. n., īp. Ampermanis Anna, tlr. Burtnieki 7; 13) Jauktu preču trg. Čakšos, 5 klm. no pg. n., īp. Drone Kārlis, tlr. Burtnieki 57; 14) Jauktu preču trg. Kapteinēs, 9 klm. no pg. n., īp. Eglīte Jānis, tlr. Pidriķi 32; 15) Zāģētava Burtnieku muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Latvijas agronomu bba, tlr. Burtnieki 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 36.050,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. baznīca mācītāja fermā, 4 klm. no pg. n., mācītājs Briedis Ant.; ev.-lut. lūgšanas nams Miernamos, 2 klm. no pg. n.; Burtnieku pareizticīgo draudze, priesteris Liepiņš J.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. nac. jaunatnes savien. Burtnieku nod., db. 1922. g., pr. Krūmiņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Burtnieki 10; 2) Mājturības veicin. bba, db. 1933. g., pr. Bērziņš Maiga, dz. Burtnieku muižā, 3 klm. no pg. n.; 3) Mūzikas un dziedāšanas bba „Beverīna", db. 1872. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Naučos, 7 klm. no pg. n., tlr. Rencēni 10; 4) Burtnieku patērēt. bba „Beverīna", db. 1920. g., Līdumos, 2 klm. no pg. n., pr. Preimenis Kārlis, dz. Mauros, tlr. Burtnieki 32; 5) Burtnieku krājaizd. sba, db. 1922. g., Līdumos, 2 klm. no pg. n., pr. Krūmiņš Jānis, dz. Veičos, tlr. Burtnieki 16; 6) Burtnieku ugunsapdroš. bba, db. 1879. g., pr. Krūmiņš Jānis, dz. Veičos, tlr. Burtnieki 16; 7) I Burtnieku savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1876. g., pr. Vintens Jānis, dz. Eniņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Burtnieki 69.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Burtnieku pils drupas. Pilskalniņš pie bijušās draudzes skolas; uzkalniņu kapi Lielpeivu māju zemē; Burtnieku ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski trauki, altāra segas un koka skulptūras.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Balodis Pēteris, gleznotājs, dz. 1867. g., Burtnieku muižā; b) Bērziņš Ludvigs, doc., teologs, zinātnieks, dz. 1874. g., Rutes krogā, apglabāts Burtnieku kapos; c) Grimma Marta, dzejniece, dz. 1901. g.; d) Zalts Alberts, žurnālists, dz. 1897. g.; e) Zalts Kārlis, pseud. Zalktis, zinātnieks un rakstnieks, dz. 1885. g., Burtnieku Seķu Rubās; f) Māsēns, censonis un pirmais Dantes tulkotājs, apbedīts Burtnieku kapos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Burtnieku mž. centrs, 3 klm. no pg. n., izlieto lauksaimniecībai; b) Seķu, 5 klm. no pg. n., lauksaimniecībai; c) Briedes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., izlieto lauksaimniecībai; d) Eiķenu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., izlietots lauksaimniecībai un aptiekai; e) Zvārtes pusmuižas centrs, 2,5 klm. no pg. n., izlietots lauksaimniecībai; f) Cālu pusmuiža, 2,5 klm. no pg. n., izlietota lauksaimniecībai; g) Luteru mž., 3 klm. no pg. n., izlietota lauksaimniecībai; h) Mācītāja mž., 4 klm. no pg. n., izlietota lauksaimniecības un draudzes vajadzībām; i) Dūres mž., 5 klm. no pg. n., izlietota lauksaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** Burtnieku muiža ar parku un ezeru; parkā daudz retu augu, — starp citu — krāšņās ūdens rozes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Burtnieku muižā, Burtnieku ezera malā, prz. H. Bērziņš; Valmieras pls. 23 klm.

8. Dauguļu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dauguļu pg.; vāciski Daugeln; krieviski Daugelnskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Dikļu pg., d. — Kūduma pg., v. — Augstrozes pg. un r. — Ķieģeļu pg.

Pg. platība — 85 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1105, no tiem vīr. 510, siev. 595.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 147 klm., pa zc. — 100 klm.; b) no tv. apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. satiksmi — 26 klm., pa zc. — 27 klm.; e) tv. pls. Valmiera (sk. iepriekšējo); d) tv. dzc. stc. Dauguļi — 5 klm.; e) tv. aut. pstn. Dikļi — 9 klm.

Pg. n. pie Dikļu-Augstrozes ceļa, 5 klm. no Dauguļu dzc. stc., 10 klm. no Dikļu pg. n., 16 klm. no Kūduma pg. n. un 17 klm. no Ķieģeļu pg. n.

Pasta adrese: c. Dauguļiem.

Upes: —

Ezeri: a) Dauguļu Lielezers — 150 ha, b) Mazezers — 100 ha, c) Brenguļu Mazezers — 100 ha.

Kalni: a) Jāņukalns, b) Lazdukalns, c) Pilskalns un d) Debeskalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežu Dauguļu novads — 441 ha.

Lielākie purvi: Madiešēnu purvs — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. II iec. un tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Balodis Pēteris, dz. Dauguļos, 2 klm. no pg. n., pg. pdm. prs. Bušmanis Jānis, dz. Dauguļu Beikās, 0,2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Balodis Pēteris, dz. Dauguļos, 2 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Rikmanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Dauguļu s. v.; vc. plc. kārtībnieks Eglītis Krišus, dz. Mārtiņos, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Dauguļi 32.

2. **Izglītība.** Skolas: Dauguļu 6 kl. pamatsk. pie Valmieras-Limbažu ceļa, 25 klm. no Valmieras un 2 klm. no pg. n., prz. Bušmanis Jānis, tlr. Dauguļi 5.

Dauguļu izglītības bbas bibliot., 1100 sēj., skolā, prz. Bušmanis Jānis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** a) rajona ārsts Bukļēvičs Augusts, dz. Mārtiņos, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Dauguļi 27; b) provizors Grašiņš Jānis, dz. Mārtiņos, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Dauguļi 16.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valmieras rajonā, vet. ārsts Zāmels Ed., dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu šaursliežu dzc. līnija.

Dauguļi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Rikmanis Jānis, tlr. Dauguļu s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Dauguļi — dzc. stc.; pārzina Jēkabs Žebers.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 159, saimniecību — 198. Aramzeme 2635,92 ha (36,68% no z. kpl.), pļavas 1143,54 ha (15,91%), ganības 1170,90 ha (16,30%), meži 845,16 ha (11,76%), purvi 1029,68 ha (14,33%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, seski, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, luces, plauži, zandarti.

2. **Rūpniecība, tirdzniecība un finances.** 1) Kārlīšu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Gersdorfs Aleksandrs, dz. Lauvas kalnā, tlr. Dauguļi 8; 2) Radziņu dzirnavas Radziņos, 7 klm. no pg. n., īp. Oša Jūlijs; 3) Jauktu preču trg. Liepiņās, 2 klm. no pg. n., īp. Lūsiņš Jānis, tlr. Dauguļi 6; 4) Jauktu preču trg. Beikās, 0,2 klm. no pg. n., īp. Albertiņš Kārlis, tlr. Dauguļi 7; 5) Jauktu preču trg. Baumaņos, 5 klm. no pg. n., īp. Baumanis Richards, tlr. Dauguļi 14; 6) Krejošanas punkts Bekās, 0,2 klm. no pg. n., īp. Dikļu piensaimn. sba; 7) Krejošanas punkts Liepiņās, 2 klm. no pg. n., īp. Daibes piensaimn. sba; 8) Jauktu preču trg. Sprēgstiņu muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Kārlis; 9) Ķieģeļnīca Baikās, 4 klm. no pg. n., īp. Voits Kārlis, tlr. Dauguļi 22; 10) Zāģu gateris un dēlīšu zāģis Ķēniņos, 2 klm. no pg. n., īp. Bukavs Eduards, tlr. Dauguļi 17.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.150,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dikļu-Augstrozes ev.-lut. draudzē, mācītājs Šeiermanis Augusts, tlr. Dikļi 17.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Dauguļu savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1927. g., pr. Blumbergs Kārlis, dz. Baueros, tlr. Dauguļi 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Beikas kapsētas kalniņš, 100 m. no pg. n. Tagad stipri pieskaņojies apkārtnes dabai. Pilskalns „Tiltiņu kalns", Jaunlapiņu māju zemē, 3 klm. dienvidos Augstrozes Lielezeram un Dauguļu muižai. Apkārtne kalnaina un ar mežu apaugusi.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas pērti 3 cilvēki.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Dauguļu mž. centrs, 2 klm. no pg. n., pilī novietota 6 kl. pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Pilskalns pie Valmieras-Limbažu ceļa, apaudzis lapu kokiem. Vakaros no tā virsotnes redzamas Cēsu ugunis.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dauguļu pg. 6 kl. pamatskolā, prz. J. Bušmanis, tlr. Dauguļi 5, pst. c. Dauguļiem, Dauguļu stc. 7 klm., darbojas no 15. V. līdz 30. IX.

9. Dikļu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dikļu pg.; vāciski Dikkeln; krieviski Dikeļuskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Ozolu un Bauņu pg., d. — Mujānu, Dauguļu un Augstrozes pg., v. — Pociema un Vainižu pg., r. — Bauņu un Jaunburtnieku pg.

Pg. platība — 110 kv. klm.

Pg. robežās atrodas b. a. v. Dikļi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1560, no tiem vīr. 737, siev. 823.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 148 klm., pa zc. — 122 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. satiksmi — 25 klm., pa zc. — 25 klm.; e) tv. pls. Valmiera (sk. iepriekšējo); d) tv. dzc. stc. Dikļu pieturas punkts — 1,5 klm.; e) tv. aut. pietura Dikļi — 1,1 klm.

Pg. n. pie Dikļu-Pociema ceļa, 1,5 klm. no Dikļu dzc. piet. pkt.

Pasta adrese: c. Dikļiem.

Upes: a) Briede, b) Pāle, un c) Vēžupīte.

Ezeri: a) Budenbrokas — 2,5 ha, b) Dikļu dzirnavu — 4 ha, un c) Rāku — 15 ha.

Kalni: a) Neikena, b) Grebu, c) Lapurgas, d) Silakalns, un e) Skaderu.

Lielākie mežu masīvi: Ezermuižas gārša un Dikļu Priedala, kopplatība — 1449 ha (valsts meži).

Lielākie purvi: a) Bužas purvs — 220 ha, b) Skalu purvs — 100 ha, un c) Augstais purvs — 60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesn. Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Tiltiņš Jānis, dz. Uzkuros, 6 klm. no pg. n., tlr. Dikļi 24; pg. pdm. prs. Tregers Herberts, dz. Budenbrokas muižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Dikļi 3; pg. tiesas prs. Grīnbergs Alberts, dz. Jostiņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Dikļi 35; pg. darbvedis Meiers Pēteris, dz. Dikļu pg. n., tlr. Dikļi 6; plc. kārtībnieks Ārgalis Arvīds, dz. Staļļu muižā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Dikļi 36.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Dikļu 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Millers Jānis, tlr. Dikļi 61; b) Bērnu patversmes 3 kl. pamatskola un pirmskola, 1,5 klm. no pg. n., prz. Šteibergs Elīza, tlr. Dikļi 4.

Bibliotēkas: Dikļu 6 kl. pamatsk. bibliot. skolā, 1200 sēj., prz. Millers Vilhelmīne, tlr. Dikļi 61; Dikļu izglīt. bbas „Jaunatne" bibliot., Straumēs, 244 sēj., prz. Buiva Jānis, dz. Sidrabiņos, tlr. Dikļi 27.

3. **Veselības kopšana.** a) Dikļu aptieka; b) ārsts Dolgavs Pāvels, dz. doktorātā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Dikļi 7; c) rajona vecmāte Cinis Anna, dz. Vecdrulēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Dikļi 56.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Šefers L., dz. Bauņu pg. Matīšos, 16 klm. no pg. n., tlr. Matīši 63.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu dzc. līnija un Valmieras-Ainažu aut. līnija.

a) Dikļi — P. t. k. N., Krīvos, 1,5 klm. no pg. n., prz. Ūdris Kārlis, tlr. Dikļi 50; b) Ezermuiža — P. tf. n. Ab. T. C., Ezermuižā, 12 klm. no pg. n., prz. Stakmanis Evalds, tlr. Ezermuižas s. v.; c) Ķelderi — P. n. Ab., Ķelderos, 5 klm. no pg. n., prz. Dīcmanis Alberts, tlr. Buiva 32.

6. **Pārējās iestādes.** Burtnieku vmžn. Budenbrokas muižā, vmžz. Trēgers Herberts, tlr. Dikļi 3; Dikļu bērnu patversme.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 211, saimniecību — 229. Aramzeme 2852,92 ha (28,86% no z. kpl.), pļavas 1652,82 (16,72%), ganības 944,09 ha (9,55%), meži 1995,74 ha (20,19%), purvi 2110,17 ha (21,35%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, meduņi, teteri un meža irbes; ūdeņos: šķaunadzes, līņi, līdakas, asari, karpas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dikļu dzirnavas, 1,5 klm. no pg. n., īp. Ranka J., dz. Dikļu dzirnavās, tlr. Dikļi 9; 2) Dikļu pienotava, 1,2 klm. no pg. n., īp. Dikļu pieņsaimn. sba, tlr. Dikļi 10; 3) Pārtikas vkl. Grāvelsiņos, 1,1 klm. no pg. n., īp. Mauriņš J., tlr. Dikļi 19; 4) Pārtikas vkl. Straumēs, 1,2 klm. no pg. n., īp. Albertiņš S., tlr. Dikļi 8; 5) Pārtikas vkl. Grāvelsiņos, 1,2 klm. no pg. n., īp. Čulkovs M., tlr. Dikļi 11; 6) Pārtikas vkl. Dubavos, 1,2 klm. no pg. n., īp. Kaimiņš K.; 7) Krāsotava un veltuve Radziņos, 1,2 klm. no pg. n., īp. Radziņš P.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Dikļu ev.-lut. baznīca, 60 m. no pg. n., Pāles upes krastā, mācītājs Šeiermans Augusts, dz. Dikļu mācītāja muižā, tlr. Dikļi 17.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dikļu izglīt. bba „Jaunatne", db. 1867. g., Straumēs, 1,2 klm. no pg. n., pr. Millers J., dz. Dikļu skolā, tlr. Dikļi 61; 2) Dikļu savstarp. apdrošin. bba, db. 1880. g., pr. Stakmans J., dz. Vitiniekos, tlr. Ezermuiža 18; 3) Budenbrokas savstarp. apdroš. bba, db. 1895. g., pr. Kenģis Antons, dz. Vildēnos, tlr. Dikļi 62; 4) Mājturības veicin. bba „Vētra", db. 1925. g., pr. Ūdris Lilija, dz. Krīvos, tlr. Dikļi 100; 5) Dikļu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Renigers A., dz. Ozoliņos, tlr. Dikļi 42; 6) Dikļu krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Brastiņš Richards, dz. Muceniekos, tlr. Dikļi 18.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Grebu pilskalns, 7 klm. no pg. n.,

Dikļu-Pociema lielceļa malā, Grebu māju robežās; b) Lapurgas pilskalns, 2 klm. no pg. n., Lapurgas māju robežās; c) „Bļodas kalns", Grebu māju zemē, 50 metrus no „Pilskalna"; d) senkapi pie Prauliņu un Greižu mājām.

1905. g. notikumi: slēgta vīnu tirgotava, par ko soda ekspedīcija sodījusi vairākas personas ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: kara laikā celti ierakumi pret ienaidnieka jūras iebrukumu.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Budenbroks Gustavs, Vidzemes zemnieku likumu redaktors, dz. 1758. g., Budenbrokas muižā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Dikļu mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., novietota Valmieras apr. bērnu patversme; b) Budenbrokas mž. centrs, 2 klm. no pg. n., novietota Burtnieku virsmežniecība; c) Mācītāja mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., Dikļu-Augstrozes draudzes mācītāja miteklis.

4. **Dabas jaukumi:** Neikena kalniņš, Dikļu mācītāja muižas robežās, Pāles upes krastā, pie Dikļu dabīgā parka.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dikļu pg. n., prz. Meiers Alma, tlr. Dikļi 6, Dikļu stc. 1,5 klm.

10. Duntes pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Duntes pg.; vāciski Ruthern; krieviski Ruternskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Liepupes pg., d. — Skultes pg., v. — Rīgas jūras līcis un r. — Stienes pg.

Pg. platība — 42,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 928, no tiem vīr. 420, siev. 508.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 67 klm., pa zc. — 67 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 75 klm.; c) tv. pls. Limbaži, lietojot dzc. — 36 klm., pa zc. — 26 klm.; d) tv. dzc. stc. Skulte — 10 klm.; e) tv. aut. pstn. Duntes krogs — 0,4 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Ainažu ceļa, 10 klm. no Skultes dzc. stc.

Pasta adrese: c. Liepupi un Dunti.

Upes: Liepupes upīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Duntes — 670 ha.

Lielākie purvi: Zeķu purvs — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izmekl. tiesn. Valmieras II iec. un tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Nicmanis Jānis, dz. Duntes Vangos, 2 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 16; pg. pdm. prs. Anckalniņš Mārtiņš, dz. Duntes Pārugos, 8 klm. no pg. n., tlr. Dunte 8; pg. tiesas prs. Šņore Emīls, dz. Duntes Uķos, 3 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 25; pg. darbvedis Apse Pēteris, dz. pg. n., tlr. Liepupe 15; plc. kārtībnieks Viksis Alfrēds, dz. Kalnkangos, 2 klm. no pg. n., tlr. Dunte 18.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Duntē, 0,5 klm. no pg. n., prz. Mežgailis Augusts, tlr. Liepupe 18.

Bibliotēkas: Latvijas jaunatnes savien. bibliot., Duntes pg. n., 750 sēj., prz. Apse Jānis, dz. Mustkalnā, pst. c. Liepupi.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Bērziņš Minna, dz. pg. n., pst. c. Liepupi.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Saulkrastu-Salacgrīvas aut. līnija.

Dunte — P. tf. n. Ab. T. p. C., Pamatā, 4 klm. no pg. n., prz. Strazdiņš Pēteris, dz. pg. n., tlr. Dunte 24.

6. **Pārējās iestādes.** Vecsalacas vmžn. IV iec. Liepupes mžn. Kalnājos, 26 klm. no Saulkrastu dzc. stc., mžzn. Didrichsons Augusts, tlr. Liepupe 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 118, saimniecību — 148. Aramzeme 1247,84 ha (29,50% no z. kpl.), pļavas 555,24 ha (13,16%), ganības 819,97 ha (19,44%), meži 1085,27 ha (25,73%), purvi 297,27 ha (7,05%).

Mežos sastopamas lapsas; upēs un ezeros: laši, līdakas, nēģi, upju vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Pienotava Dzintaros, 4 klm. no pg. n., īp. Duntes piensaimnieku sba „Avots", tlr. Dunte 3; Jauktu preču trg. Duntes krogū, 0,4 klm. no pg. n., īp. Podrečiks Pēteris, tlr. Liepupe 29; Jauktu preču trg. Duntes Jaunrozēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Rozīts Augusts, tlr. Liepupe 39; Jauktu preču trg. Duntes muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Duntes patērētāju bba „Pamats", tlr. Dunte 24.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Liepupes ev.-lut. baznīca, 4 klm. no pg. n., mācītājs Lapiņš Jānis, dz. mācītāja mājā, tlr. Liepupe 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. apdrošināš. bba, db. 1875. g., atrodas Dun-

tes pg. n., pr. Vītols Jānis, dz. Stienes Pečos, tlr. Stiene 6; 2) Duntes piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Švaris Reinholds, dz. Skultes Ancīšos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Liepupes pilskalns Vecsalacas mžn. robežās, 0,5 klm. riet. Liepupes baznīcai un kapsētai, Liepupes kreisajā krastā, 3 klm. no jūras, apaudzis egļu mežu un krūmiem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Andersons Alfrēds (Andrass), dzejnieks un sabiedr. darbin., dz. 1879. g.; b) Bērnieks Artūrs, tēlnieks, dz. 1886. g., Duntē; c) Sniķeris Pēteris, Dr. med., prof., ģenerālis, dz. 1875. g., Duntē.

3. **Bijušo muižu centri:** Duntes mž., 4 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Idus pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Idus pg.; vāciski Idwen; krieviski Idejeskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Mazsalacas un Ipiķu pg., d. — Sēļu pg., v. — Mazsalacas pg., r. — Ternejas un Rūjienas pg.

Pg. platība — 40,76 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 747, no tiem vīr. 349, siev. 398.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 175 klm., pa zc. — 151 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. — 56 klm., pa zc. — 56 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca — 11 klm.; d) tv. dzc. stc. Rūjiena — 16 klm.; e) no tv. aut. pstn. Mazsalacas — 11 klm.

Pg. n. pie Rudiņi-Ipiķi ceļa, 16 klm. no Rūjienas dzc. stc.

Pasta adrese: c. Idu.

Upes: Ramata.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Stakles mežs — 648,90 ha.

Lielākie purvi: Ķeseles purvs — 312 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesn. Valkas apr. I iec. un tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Kauliņš Augusts, dz. Idus Jaunzemos, 2,2 klm. no pg. n., tlr. Vērsis 12; pg. pdm. prs. Osis Pēteris, dz. Muižniekos, 4 klm. no pg. n., pst. c. Idu; pg. tiesas prs. Ritmanis Kārlis, dz. Mazuļos, 1 klm. no pg. n., tlr. Idus 12; pg. darbvedis Boss Bertolds, dz. pg. n., tlr. Idus 2; plc. kārtībnieks Lūsa Jānis, dz. Pilātos, 3 klm. no pg. n., tlr. Idus 25.

2. **Izglītība.** Skolas: Idus pg. 6 kl. pamatsk., 0,4 klm. no pg. n., prz. Silpaušs Kārlis, tlr. Idus 35.

Bibliotēkas: Idus bibliotēkas bbas bibliot., Idus Parkā, 1018 sēj., prz. Zaķis Anna, dz. Idus Parkā, tlr. Idus 12.

3. **Veselības kopšana.** a) ārsts Jons Erichs, dz. Rūjienā, 15 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 72, pst. adr. c. Rūjienu; b) ārsts Elsbergs Heinrichs, Rūjienā, 15 klm. no pg. n.; c) vecmāte Bitenieks Marija, dz. Idus Birzītē, 6 klm. no pg. n., tlr. Vērsis 22, pst. c. Vērsi.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā. vet. ārsts Žigurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso jaunbūvējamā Rīgas-Rūjienas dzc. līnija.

a) Idus — P. tf. n. Abc. T. p. C., Idus Vecpilātā, 3 klm. no pg. n., prz. Eglīte Krišs, dz. Idus Vecpilātos, tlr. Idus s. v.; b) Vērsis — P. tf. n. Abc. T. p. C., Idus Bāliņos, 5 klm. no pg. n., prz. Šmits Jēkabs, dz. Idus Jaunsaviņķos, tlr. Vērsis s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 122, saimniecību — 138. Aramzeme 1345,93 ha (21,65% no z. kpl.), plavas 1244,89 ha (20,02%), ganības 752,27 ha (12,10%), meži 838,14 ha (13,48%), purvi 1806,66 ha (29,06%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, āpši, lapsas, caunas un vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Pilātos, 3 klm. no pg. n., īp. Ādamsons Zelma, dz. Švickās, tlr. Idus 15; 2) Dzirnavas Gubeņos, 6 klm. no pg. n., īp. Krievs Augustīne, tlr. Vērsis 28; 3) Krejošanas punkts Avotos, 4 klm. no pg. n., īp. Rūjienas piensaimn. sba, tlr. Idus 7; 4) Krejošanas punkts Vērsī, 5 klm. no pg. n., īp. Rūjienas piensaimn. sba, pst. c. Vērsi; 5) Koloniālpreču trg. Avotos, 4 klm. no pg. n., īp. Švalbe Gustavs, pst. c. Idu; 6) Vīnu trg. Kalnrezgaļos, 1 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Oskars, tlr. Idus 9; 7) Koloniālpreču trg. Vērsī, 5 klm. no

pg. n., īp. Grimma Morics; 8) Koloniālpreču trg. Bāliņos, 5 klm. no pg. n., īp. Idus patērētāju bba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Mazsalacas ev.-lut. draudzē, mācītājs Skrodelis Alfrēds, tlr. Mazsalaca 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Idus bibliot. bba, db. 1907. g., Idus Parkā, 4 klm. no pg. n., pr. Līcis Eduards, dz. Liepājā, tlr. Liepāja 1341; 2) Idus savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1885. g., pr. Meisters Jānis, dz. Ķausās, tlr. Idus 8; 3) Idus mūzikas un dziedāšan. bba, db. 1923. g., pr. Vorps Ludis, dz. Ipiķu Buksās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: arestēti daudzi revolūcionāri.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Idus mž., 4 klm. no pg. n., ēkas karā nopostītas, zeme piešķirta brīvības cīnītājiem.

4. **Dabas jaukumi:** Vērtīšu kalnu kaupre, apm. 3 klm., apaugusi bērzu birstalām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Ipiķu pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ipiķu pg.; vāciski Ippick; krieviski Ippikskaja vol.

Pagasta robežas: z. — Igaunija, d. — Ternejas pg., v. — Mazsalacas un Idus pg. un r. — Ternejas pg.

Pg. platība — 54 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 832, no tiem vīr. 388, siev. 444.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 228 klm., pa zc. — 186 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. satiksmi — 107 klm., pa zc. — 68 klm.; c) tv. pls. Rūjiena, pa dzc. — 17 klm., pa zc. — 19 klm.; d) tv. dzc. stc. Ķirbeļi — 4 klm.; e) no tv. aut. pstn. Rūjienas — 19 klm.

Pg. n. pie Rūjienas-Ozolu-Ipiķu ceļa, 4 klm. no Ķirbeļu dzc. stc.

Pasta adrese: c. Ipiķiem.

Upes: —

Ezeri: Titus — 4 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ipiķu III novada — 787 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras IV iec.; izm. tiesn. Valkas apr. I iec., un tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Tilts Alfrēds, dz. Lejaslaņģos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Dimze Gustavs, dz. Lejasigaļos, 2 klm. no pg. n., tlr. Ipiķi 3; pg. tiesas prs. Švalbe Eduards, dz. Kalnakrūzlaņģos, 3 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Alsiņš Teodors, dz. pg. n., tlr. Ipiķi 6; plc. kārtībnieks Priedīte Gustavs, dz. Dravniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. 8.

Izglītība. Skolas: Ipiķu 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Ķikmanis Arnolds, tlr. Ipiķi 12.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliotēka, pamatskolā, 673 sēj., prz. Ķikmanis Arnolds, dz. pamatskolā, tlr. Ipiķi 12.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā, vet. ārsts Žigurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valkas - Moisakūlas šaursliežu dzc..

a) Ipiķi — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Alsiņš Teodors, dz. pg. n., tlr. Ipiķi 6.

6. **Pārējās iestādes.** Mazsalacas vmžn. I iec. Ķirbēnu mžn. Ķirbēnu muižā, 0,5 klm. no Ķirbēļu stc. un 16 klm. no Rūjienas aut. pstn.; mžz. Briedis Jānis, tlr. Vilpulka 15, pst. c. Rūjienu.

Ipiķi — dzc. stc., pārzina Osterlāde Voldemārs; Ķirbeļi — dzc. stc., pārzina Andersons Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 113, saimniecību — 142. Aramzeme 2001,94 ha (34,07% no z. kpl.), plavas 1326,32 ha (22,57%), ganības 1336,01 ha (22,74%), meži 952,41 ha (16,21%) un purvi 127,79 ha (2,17%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas un āpši; ūdeņos: līdakas, asari, raudas, vēdzeles un karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ipiķu vēja dzirnavas Dzirnavniekos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Olga, dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 5; 2) Ipiķu krejošanas punkts Dzirnavniekos, īp. Rūjienas piensaimn. sba, tlr. Ipiķi 5; 3) Sīķu preču trg. Ipiķu mājās, 0,10 klm. no pg. n., īp. Grimms Moritcs, dz. Rūjienā; 4) Sīku preču trg. Ķirbēnos, 4 klm. no pg. n., īp. Krievs Ansis, dz. Ķirbēnos.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rūjienas-Ziemeļu ev.-lut. draudzē, mācītājs Slokenbergs Roberts, Rūjienā, Upes - 1, tlr. Rūjiena 79.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ipiķu ugunsapdroš. bba, db. 1887. g., pr. Lāns Pēteris, dz. Mežzilpaušos; 2) Ipiķu krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Drone Vilis, dz. Ipiķu pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —
Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Paukšēns Pēteris, skolu mācību grām. sastādītājs, dz. 1854. g., Ipiķos; b) Zariņš Kārlis, rakstnieks, diplomāts, sabiedr. darbin., dzim. 1879. g.; c) Muncis Jānis, dekorātors un inscenētājs, * 1886. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Ipiķu mž., kur tagad novietots pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Auziņos, prz. L. Jurisons, Ķirbeļu stc. 7 klm., pst. c. Ipiķiem.

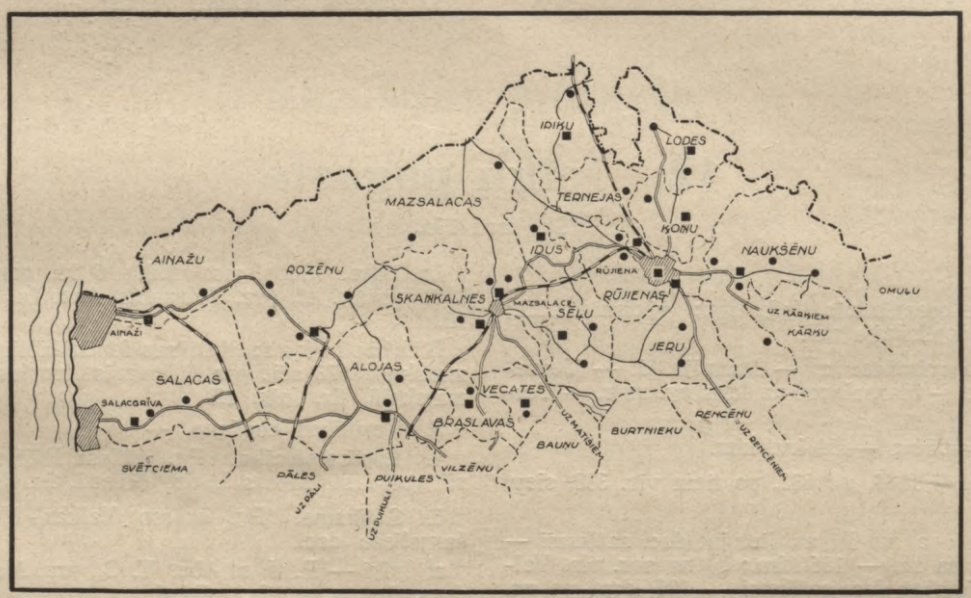

Rūjienas-Mazsalacas-Ainažu rajons.

13. Jaunburtnieku pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunburtnieku pg.; vāciski Sternhof; krieviski Novoburtņekskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Bauņu pg., d. Mujānu pg., v. — Dikļu pg., r. — Valmieras pg.

Pg. platība — 58,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 733, no tiem vīr. 332, siev. 401.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 141 klm., pa zc. — 138 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 20 klm.; c) tv. pls. Valmiera (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Zilaiskalns — 10 klm.; e) tv. aut. pstn. Igums, Matīšu-Valmieras šosejā — 5 klm.

Pg. n. pie Matīšu-Valmieras ceļa.
Pasta adrese: c. Jaunburtniekiem.

Upes: Briede.

Ezeri: Zilūžu — 50 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 161 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. ve-

cākais Klešs Pēteris, dz. Ērgotos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jaunburtnieki 36; pg. pdm. prs. Kārkliņš Pēteris, dz. Naubodos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jaunburtnieki 10; pg. tiesas prs. Zalts Bernhards, dz. Jaunziemeļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunburtnieki 32; pg. darbvedis Rēvalds Modriņš, dz. pg. n., tlr. Jaunburtnieki 31; plc. kārtībnieks Adats Jānis, dz. Bērzainē, 5 klm. no pg. n., tlr. Jaunburtnieki 17.

2. **Izglītība.** Skolas: Jaunburtnieku pg. I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Reinfelds Jēkabs.

Bibliotēkas: Jaunburtnieku pg. pdm. bibliot., 950 sēj., pg. n., prz. Rēvalds Modriņš, dz. pg. n., tlr. Jaunburtnieki 31.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Spalviņš Eduards, dz. Matīšos, 10 klm. no pg. n., tlr. Matīši 16; rajona vecmāte Atslēga Kristīne, dz. Skundreļos, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Šefers Leonīds, dz. Matīšos, 10 klm. no pg. n., tlr. Matīši 63.

5. **Satiksme.** Jaunburtnieki — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Rēvalds Modriņš, tlr. Jaunburtnieki 31.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 107, saimniecību — 140. Aramzeme 1733,56 ha (34,30% no z. kpl.), pļavas 1091,33 ha (21,59%), ganības 880,75 ha (17,43%), meži 488,15 ha (9,66%), purvi 604,45 ha (11,96%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, āpši, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauži, līņi, karūsas, sapaļi, zuši, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Baļļas dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Apsīts Vilhelms, tlr. Jaunburtnieki 7; 2) Krejošanas punkts Vākšēnos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunburtnieki 12, īp. Matīšu piensaimn. sba, Matīšos; 3) Krejošanas punkts Zilužos, 5 klm. no pg. n., īp. Valmieras piensaimn. sba, Valmierā; 4) Tabakas un pārtikas preču trg. Bērzainē, 5 klm. no pg. n., īp. Šternmanis Ernests; 5) Ekonomiskais vkl. Sauliešos, 5 klm. no pg. n., īp. Gulbis Jānis, tlr. Jaunburtnieki 26; 6) Tabakas un pārtikas preču trg. Tautas namā, 2 klm. no pg. n., īp. Vāle Eduards; 7) Tabakas un pārtikas preču trg. Baļļas dzirnavās, 2 klm. no pg. n., īp. Apsītis Vilhelms, tlr. Jaunburtnieki 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jaunburtnieku ev.-lut. lūgšanas nams Priedes jaunsaimniecībā, 2 klm. no pg. n., apkalpo Burtnieku draudzes mācītājs Briedis Artūrs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Jaunburtnieku pg. savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1880. g., pr. Zariņš Pēteris, dz. Kūžēnos, tlr. Jaunburtnieki 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Kapu kalns", Lantus māju robežās; b) „Krievu kapi", Sauliešu māju robežās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Jaunburtnieku, bij. Sternhof mž. centrs, 5 klm. no pg. n., muižas klēts izbūvēta par tautas namu — pirmo aizsargu namu Latvijā; dzīvojamās ēkas iznomātas pg. bezzemniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

14. Jaunvāles pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunvāles pg.; vāciski Neu-Sackenhof; krieviski Novovaleskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Brenguļu pg., d. — Mārsnēnu pg., v. — Kauguru pg., r. — Trikātas pg.

Pg. platība — 40,84 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 768, no tiem vīr. 353, siev. 415.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 130 klm., pa zc. — 120 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 10 klm., pa zc. — 12 klm.; c) tv. pls. Valmiera (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Cempi — 1 klm.

Pg. n. pie Cempu-Trikātes ceļa.

Pasta adrese: c. Cempiem.

Upes: a) Gauja, b) Abuls, c) Lisa, d) Miega.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 434 ha.

Lielākie purvi: Lisas — 400 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I

iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Luste Voldemārs, dz. Jaunzemjos (stc. Jaunvāle), 3 klm. no pg. n., tlr. Cempi 24; pg. pdm. prs. Eliass Oskars, dz. Laužos, 5 klm. no pg. n., tlr. Cempi 34; pg. tiesas prs. Burkins Jānis, dz. Vagaļos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Cempi 25; pg. darbvedis Broka Jānis, dz. pg. n., tlr. Cempi s. v.; plc. kārtībnieks Brumelis Otto, dz. Brenguļu pg. (stc. Brenguļi), 7 klm. no pg. n., tlr. Brenguļi 33.

2. **Izglītība.** Skolas: Jaunvāles I pk. pamatsk., 0,1 klm. no pg. n., prz. Polikarps Jānis.

Bibliotēkas: Jaunvāles bibliot. bbas bibliot., 1100 sēj., prz. Eliass Emīlis, dz. Daudziešos (stc. Jaunvāle), tlr. Cempi 28.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Starks Olģerts, dz. Valmierā, tlr. Valmiera 230; rajona vecmāte Rudzītis Emma, dz. Valmierā, tlr. Valmiera 21.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valmieras rajonā. vet. ārsts Zāmelis Ed., dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Smiltenes dzc. līnija.

Cempi — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Broka Antonija, tlr. Cempi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Jaunvāle — dzc. stc.; pārzina Kalvenas Osips.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 123, saimniecību — 131. Aramzeme 1973,12 ha (43,48% no z. kpl.), plavas 921,08 ha (20,30%), ganības 505,58 ha (11,14%), meži 723,09 ha (15,94%), purvi 252,72 ha (5,57%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Sūnās (stc. Jaunvāle), 5 klm. no pg. n., īp. Stūrmanis; 2) Dažādu preču trg. Lauksaimn. veicin. bbas namā, 0,05 klm. no pg. n., īp. Renga Jānis; 3) Krejošanas punkts Lauksaimn. veicin. bbas namā, 0,05 klm. no pg. n., īp. Valmieras piensaimn. sba, Valmierā, tlr. Valmiera 48.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. Brāļu draudzes saiešanas nams Daudziešu mājās, 4 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunvāles bibliot. bba, db. 1902. g., pr. Luste Voldemārs, dz. Jaunzemjos (stc. Jaunvāle), tlr. Cempi 24; 2) Jaunvāles savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1897. g., pg. n., pr. Eliass Oskars, dz. Laužos, tlr. Cempi 34; 3) Jaunvāles lauksaimn. veicin. bba, db. 1924. g., pr. Leimanis Pēteris, dz. Jaunbāģos, tlr. Cempi 16; 4) Jaunvāles lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Lapiņš Voldemārs, dz. Lepekos.

V.

1. **Vēsturiskās ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Laursons Eduards — kooperāc. darbinieks un rakstnieks, dz. 1876. g., Mailēs; b) Siecenieks Pēteris — lauksaimn. darbinieks, dz. Sieceniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jaunvāles mž., 4 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Cempu mž., 2 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Jaunbrenguļu mž., 5 klm. no pg. n., ēkas izmanto pg. pašvald., daļā izbūvēts nespējnieku nams, pārējās iznomātas.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas un Abula krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunzemjos, prz. Luste, tlr. Cempi 24, Jaunvāles stc. 1 klm., pst. c. Jaunvāli.

15. Jeŗu pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jeŗu pg.; vāciski Seijershof; krieviski Jerreskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Rūjienas pls., d. — Burtnieku un Rencēnu pg., v. — Rūjienas un Sēļu pg., r. — Naukšēnu un Ternejas pg.

Pg. platība — 98 kv. klm.

Pg. robežās atrodas b. a. v. Oleri.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1307, no tiem vīr. 600, siev. 707.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 165 klm., pa zc. — 162 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 44 klm.; c) tv. pls. Rūjiena — 2,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Rūjiena (sk. augšā); e) tv. aut. pstn. Rūjiena (sk. augšā),

Pg. n. pie Valmieras-Rūjienas ceļa.

Pasta adrese: c. Rūjienu.

Upes: a) Rūja, b) Seda, c) Oļa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Oleru un Paipus meži, kopplatība — 1923 ha (valsts meži).

Lielākie purvi: Oleru un Paipus — 2700 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Val-

mieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Velme Eduards, dz. Kraujiņās, 7,3 klm. no pg. n., tlr. Oleri 27; pg. pdm. prs. Lauberts Jēkabs, dz. Klumpja mājā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Oleri 25; pg. tiesas prs. Lauberts Jēkabs (sk. augšā); pg. darbvedis Putniņš Antons, dz. pg. n., tlr. Rūjiena 63; vc. plc. kārtībnieks Breicis Rikards, dz. Oleru skolā, 9,7 klm. no pg. n., tlr. Oleri 1.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Jeŗu 6 kl. pamatsk. Endzeles muižas pilī, 3,7 klm. no pg. n., prz. Pelēkais Roberts, tlr. Rūjiena 134; b) Oleru I pk. pamatsk., Oleru muižas pilī, 9,7 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Milija, tlr. Oleri 30.

Bibliotēkas: a) Jeŗu pg. pdm. bibliot., 990 sēj., pg. n., prz. Prauliņš Kārlis, tlr. Rūjiena 63; b) Jeŗu 6 kl. pamatsk. bibliot., 748 sēj., skolā, prz. Pelēkais Roberts, tlr. Rūjiena 134; c) Oleru pamatsk. bibliot., 390 sēj., skolā, prz. Ozoliņš Milija, tlr. Oleri 1.

3. **Veselības kopšana.** Pg. ietilpst Rūjienas un apkārtnes veselības aizsardzības savienībā, ar slimnīcu Rūjienā. Rajona ārsts Elcbergs Heinrichs, dz. Rūjienā; rajona vecmāte Brolis Ieva, dz. Rūjienā; rajona vecmāte Šulcs Berta, dz. Rūjienā.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Žīgurs Jānis, dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Rūjienas aut. līnija.

Oleri — P. tf. n. Ab. T. C., Zelta mājā, 9,8 klm. no pg. n., prz. Lapsiņš Alfrēds, tlr. Oleri 17.

6. **Pārējās iestādes.** Mazsalacas vmžn. Rūjienas III iec. mžn., mžz. Peniķis Edgars, dz. Mežmuižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 12.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 252, saimniecību — 320. Aŗamzeme 2613,88 ha (28,55% no z. kpl.), pļavas 1953,64 ha (21,34%), ganības 1041,77 ha (11,38%), meži 2271,65 ha (24,81%), purvi 930,23 ha (10,16%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, vāveres, āpši; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauži, šķaunači, vēži, ūdri.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Endzeles spirta dedzinātava Endzeles muižā, tlr. Rūjiena 101, 3,7 klm. no pg. n., īp. Pālēns Vilhelms, dz. Jērcēnu pg. Jaunjērcēnu muižā, tlr. Jaunjērcēni 12; 2) Krejošanas punkts „Oļi", Oļu mājā (c. Oleriem), 9,8 klm. no pg. n., īp. Rūjienas piensaimn. sba, Rūjienā, tlr. Rūjiena 8 un 9; 3) Sīku preču trg. Zelta mājā, 9,8 klm. no pg. n., īp. Lapsiņš Alfrēds, tlr. Oleri 17; 4) Sīku preču trg. Oleros, 10 klm. no pg. n., īp. Papēdis Spricis; 5) Sīku preču trg. Pīleņģa mājā, 3,4 klm. no pg. n., īp. Pīlainis Roberts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rūjienas-Dienvidu ev.-lut. draudzē, mācītājs Bachs Hermanis, tlr. Rūjiena 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jeŗu savstarp. apdrošin. bba, db. 1906. g., pr. Auers Eduards, dz. Mīlavas mājā, Oleros, tlr. Oleri 4; 2) Izglītības bba „Stars", db. 1922. g., pr. Aparjods Voldemārs, dz. Jeŗu pamatskolā, tlr. Rūjiena 134; 3) Jeŗu lauksaimn. mašīnu koplietoš. bba „Grauds", db. 1926. g., pr. Zavelis Pēteris, dz. Cīruļu mājā; 4) Meliorācijas sba „Līvenis-Oļa", db. 1926. g., pr. Nille Pēteris, dz. Kokas mājā; 5) Meliorācijas sba „Maiģis", db. 1926. g., pr. Auers Eduards (sk. augšā); 6) Rūjienas III lopkopības pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Šverns Augusts, dz. Lejas-Punkas mājā; 7) Rūjienas IV lopkopības pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Bergs Antons, dz. Muču mājā, tlr. Oleri 3; 8) Rūjienas VII lopkop. pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Miglāvs Jānis, dz. Bāļas mājā, tlr. Oleri 12; 9) Pakaišu-kūdras ražošanas bbas (pg. pastāv četras bbas).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 personu.

Pasaules kaŗa notikumi.
Latvijas atbrīvošanas kaŗa laikā pg. atradies frontes līnijā; sašauts pg .n. un skolas n., nodegušas un nopostītas vairākas lauksaimnieku ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bērziņš Alfrēds — iekšlietu viceministrs, dz. 1899. g., Jeŗu pg., Liesumu mājās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jeŗu mž. centrs, 1,6 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējam īpašniekam; b) Paipus mž. centrs, 12 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējam īpašniekam; c) Endzeles mž. centrs, 3,7 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, pilī līdz ar 2 saimniecības ēkām novietota 6 kl. pamatsk.; d) Oleru mž. centrs, 9,7 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, pilī un 6 saimniecības ēkās novietota I pk. pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** a) Jeŗu parks Rūjas upes piekrastē no pg. n. līdz Jeŗu muižai; b) Sedas un Rūjas krasti līdz Burtnieku ezeram.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Katvaru pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Katvaru pg.; vāciski Kadfer; krieviski Katverskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Pociema un Pāles pg., d. un v. — Limbažu pg., r. — Umurgas un Vainižu pg.

Pg. platība — 59,25 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 976, no tiem vīr. 478, siev. 498.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai aut. — 88 klm., pa zc. — 94,5 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 50 klm.; c) tv. pls. Limbaži, lie-

tojot aut. — 5 klm., pa zc. — 5,5 klm.; d) tv. aut. pstn. Katvari — 0,2 klm.

Pg. n. pie Limbažu-Rūjienas ceļa.

Pasta adrese: c. Katvariem.

Upes: a) Ludiņu, b) Brasla.

Ezeri: a) Katvaru-Vannišu — 59,90 ha, b) Melnezers, c) Linezers, d) Tiegaždzirnavu ezers, e) Katvaru dzirnavu ezers.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Katvaru — 495,30 ha.

Lielākie purvi: a) Aunu-Strānu — 48,40 ha, b) Gaiļu — 29,10 ha, c) Paupu — 26,60 ha, d) Pēru — 30,60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Maldavs Eduards, dz. Paupos, 6 klm. no pg. n., tlr. Katvari 5; pg. pdm. prs. Spīgulis Jānis, Skujās, 4 klm. no pg. n., tlr. Katvari 38; pg. tiesas prs. Spīgulis J. (sk. augšā); pg. darbvedis Lesiņš Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Katvari 20; vc. plc. kārtībnieks Pērkons Jānis, dz. pasta namā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Katvari 29.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Katvaru 6 kl. pamatsk. Katvaru muižā, 2,5 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Eduards, tlr. Katvari 37; b) Umurgas 2 gad. lauksaimniec. skola, 4 klm. no pg. n., prz. Rēvalds Miervaldis, tlr. Umurga 12.

Bibliotēkas: Katvaru pg. pdm. bibliot., 704 sēj., pg. n., prz. Lesiņš Ādolfs, tlr. Katvari 20.

3. **Veselības kopšana.** Katvaru-Pociema rajona ārsts Ķessels Dāvīds, dz. Limbažos, tlr. Limbaži 104; rajona vecmāte Pickens Ede, dz. Kundziņos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Katvari s. v.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols Arvēds, dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rūjienas dzc. līnija un Limbažu-Alojas aut. līnija.

Katvari — P. tf. n. Abc. T. C., Katvaru muižā, 2,5 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Jānis, tlr. Katvari s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 151 saimniecību — 164. Aramzeme 2029,37 ha (33,95% no z. kpl.), pļavas 1154,70 ha (19,32%), ganības 1400,55 ha (23,43%), meži 588,84 ha (9,85%), purvi 596,84 ha (9,99%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, seski, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēži, karpas, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Katvaru dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Briedis Krišjānis, tlr. Katvari 12; 2) Trautmaņu dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Trautmanis Eduards; 3) Sīku preču trg. Jaunzemjos, 3 klm. no pg. n., īp. Pickens Haralds, tlr. Katvari 44; 4) Sīku preču trg. Gulbjos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Gulbis Jānis, tlr. Katvari 25; 5) Pārtikas vkl. Viesturos, pie pg. n., īp. Katvaru patērēt. bba „Bite"; 6) Tējnīca Viesturos, pie pg. n., īp. Ozoliņš Kārlis; 7) Kulgarnitūra un šindeļu zāģis, Brūveros, 5 klm. no pg. n., īp. Greizis Pēteris un biedri, tlr. Katvari; 8) Galdnieka darbnīca Dravniekos, īp. Neija Arnolds, tlr. Katvari 40; 9) Galdnieka darbnīca Rūjās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ende Jānis; 10) Kalēja darbnīca Strazdiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Ernests; 11) Kalēja darbnīca Kalējos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Tīmanis Rūdolfs; 12) Kalēja darbnīca Mežpēros, īp. Miezītis Voldemārs, tlr. Katvari 3; 13) Austuve Brūveļos, īp. Greizis Jānis, tlr. Katvari 7; 14) Dzīvu un kautu lopu trg. Kalniņos, 2 klm. no pg. n., īp. Mote Kārlis-Voldemārs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Umurgas ev.-lut. draudzē, mācītājs Ozoliņš Viktors, Umurgas māc. muižā, tlr. Umurga 1; b) Umurgas pareizticīgo draudzē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Katvaru izglītības bba, db. 1928. g., pr. Lesiņš Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Katvari 20; 2) Katvaru savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1910. g., pr. Greizis Pēteris, dz. Brūveļos, tlr. Katvari 7; 3) Katvaru patērētāju bba „Bite", db. 1920. g., pr. Bērziņš Eduards, dz. Katvaru pamatsk., tlr. Katvari 37; 4) Biedrības „Latvijas vanagi" 40. Katvaru novads, db. 1930. g., pr. Lesiņš Ādolfs, dz. Katvaru pg. n., tlr. Katvari 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senas kapenes Brūveļos, Sīpolos, Mežbibeņos, Jenavās un Pantiņos.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Vītols Alfrēds — Dr. inž. prof., augstskolas māc. spēks, dz. 1878. g., Katvaru Stirnas skolā; b) Zemmers Eižens — Dr. med. zool. prof., zinātnieks un rakstnieks, dz. 1843. g., Katvaros.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Katvaru mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, ēkās novietoti: pilī — pamatskola, mežsarga mājā — pasts un plc. kārtībnieks, muižkunga mājā — vecmāte, skolas apkalpotāji un zemes nomnieks; b) Tiegažu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., piedalīts jaunsaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** Katvaru muižas parks ar apkārtni un ezeru, Avotleja Katvaru mežā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jenavās, prz. K. Vāle, tlr. Katvari 34.

17. Kauguru pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kauguru pg.; vāciski Kaugershof; krieviski Kaugerskaja vol.

Pagasta robeža: z. Valmieras pls., Valmieras un Brenguļu pg., d. — Mārsnēnu un Liepas pg., v. — Kokmuižas pg., r. — Jaunvāles pg.

Pg. platība — 91 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1420, no tiem vīr. 658, siev. 762.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 126 klm., pa zc. — 118 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 6 klm.; c) tv. pls. Valmiera (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Valmiera — 5 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Raunas ceļa.

Pasta adrese: c. Valmieru.

Upes: a) Gauja, b) Miega, c) Grūžu, d) Mīluma, e) Liekupe.

Ezeri: a) Sapas — 10 ha, b) Mūrmuižas — 2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Kauguru sils — 600 ha, b) Meitu līdums — 250 ha.

Lielākie purvi: a) Riestu — 300 ha, b) Skalu — 110 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr .plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Zaļkalns Pēteris, dz. Daudziešu m., 7 klm. no pg. n., tlr. Mūrmuiža 14; pg. pdm. prs. Markovs Alberts, dz. Vaguļu m., 3 klm. no pg. n., tlr. Valmiera 289; pg. tiesas prs. Upīte Jūlijs, dz. Rūņu m., 5 klm. no pg. n., tlr. Upītes 19. Pg. darbvedis Jerkins Edgars, dz. pg. n., tlr. Valmiera 195; plc. kārtībnieks Kļaviņš Augusts, dz. Kaugurmuižā, 4 klm. no pg. n., tlr. Valmiera 46.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kauguru 6 kl. pamatsk., pie Raunas-Valmieras ceļa, 0,1 klm. no pg. n., prz. Zaķis Dāvīds, tlr. Valmiera 242; b) L. T. Ū. Mūrmuižas nodaļa, pie Raunas-Valmieras ceļa, 3,5 klm. no pg. n., prz. Pētersons Paulis, dz. Briedēs, 5 klm. no pg. n., tlr. Mūrmuiža 5.

Bibliotēkas: a) Kauguru bibliot. bbas bibliot., 1600 sēj., pg. n., prz. Šūpulis Roberts, tlr. Valmiera 195; b) Kauguru 6 kl. pamatsk. bibliot., 1400 sēj., prz. Jerkins Paulīne, dz. pg. n., tlr. Valmiera 195; c) Mūrmuižas nac. jaunatnes bbas bibliot., 1000 sēj., Mūrmuižā, prz. Pumpurs Artūrs, dz. Pumpuros, tlr. Mūrmuiža s. v.

3. **Veselības kopšana.** Rīgas pašvald. darbinieku slimo kases sanātorija „Līči", 3 klm. no stc. Bāle. Rajona ārsts Krogzems Jēkabs, dz. Valmierā, Gaujas - 3, tlr. Valmiera 228; rajona vecmāte Dūrēns Līze, dz. Valmierā, Stacijas - 19.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valmieras rajonā, vet. ārsts Zāmels Ed., dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīga-Valka dzc. līnija un Valmieras šaursliežu pievedceļš.

Mūrmuiža — P. tf. n. Ab. T. C., 3,5 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Dāvis, dz. Kalniņos, tlr. Mūrmuižas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Valmieras vmžn. III iec. mžn. Kaugurmuižā, pie Valmieras-Cēsu ceļa, 1 klm. no stc. Valmiera, 4 klm. no pg. n., mžzn. Upmalis Jānis, tlr. Valmiera 46.

Bāle — dzc. pstn.; — pārzina Jēkabsons Emīlija.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 241, saimniecību — 276. Aramzeme 3195,70 ha (35,01% no z. kpl.), plavas 1472,38 ha (16,13%), ganības 1519,13 ha (16,64%), meži 1933,28 ha (21,18%), purvi 345,99 ha (3,79%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, ūdeļi, seski, zebiekstes, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, asari, raudas, karūsas, brekši, laši, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Sapās, 6 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Alfrēds, tlr. Eriņi 3; 2) Ūdens dzirnavas Mūrmuižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Mūrmuižas piensaimn. sba, Mūrmuižā; 3) Spirta dedzinātava Mūrmuižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. K./S. Meijers un bd-ri, Mūrmuižā, tlr. Mūrmuiža 29; 4) Vilnas kārstuve un vērptuve Sapās, 6 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Alfrēds, dz. Sapās, tlr. Eriņi 3; 5) Dažādu preču trg. Sapās, 6 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Herta; 6) Dažādu preču trg. Mūrmuižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Jonāss Kārlis, dz. Ezerciema m., tlr. Mūrmuiža 15; 7) Krejošanas punkts Sapās, 6 klm. no pg. n., īp. Valmieras piensaimn. sba; 8) Krejošanas punkts Mūrmuižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Mūrmuižas piensaimn. sba, Mūrmuižā; 9) Petrolejas noliktava Gaidēs, 4 klm. no pg. n., īp. Schell Co. Latvia, tlr. Valmiera 169; 10) Mēchaniska darbnīca Rūgumos, 4 klm. no pg. n., īp. Baižmanis R.; 11) Kalēju darbnīcas (pg. 4 darbnīcas).

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Brāļu draudzes lūgšanas nams Gaidēs, 4 klm. no pg. n., Pg. ietilpst Valmieras-Valmiermuižas ev.-lut. draudzē, mācītājs Dr. Beldavs Kārlis, tlr. Valmiera 162.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kauguru bibliotēkas bba, db. 1913. g., pr. Zaķis Dāvīds, dz. pamatskolā, tlr. Valmiera 242; 2) L. nac. jaunatnes bbas Mūrmuižas nodaļa, db. 1921. g., pr. Pētersons Pauls, dz. Briedēs, tlr. Mūrmuiža 5; 3) Kauguru savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1881. g., pr. Stirna Pēteris, dz. Beitēs; 4) Mūrmuižas un apkārtnes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Sprigasts Pēteris, dz. Ķiguļos, tlr. Mūrmuiža 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Beverīnas pilskalns, saukts arī Pekas kalns, Kalneniņu m. robežās, 6 klm. no Valmieras, Cēsu virzienā, Gaujas kreisā krastā; b) Kapenes, sauktas Kapu siliņš, pie Danieļiem, netālu Sapas dzirnavām; c) Senču kapenes Avotiņu, Dau-

dziešu un Beites m. robežās; f) Brāļu draudzes saiešanas nams Gaidēs.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Asars Hermanis — žurnālists un sabiedr. darbinieks, dz. 1882. g., Mičkēnos; b) Asars Jānis — rakstnieks un kult. darbin., dz. 1877. g., Mičkēnos; c) Eliass Kārlis — dzejnieks un rakstn., dz. 1899. g., Svitkās; d) Endzelīns Jānis — Dr. phil., prof., ievērojams valodnieks, dz. 1873. g., Kauguru Mičkēnos; e) Enzeliņš Hermanis — rakstnieks un sabiedr. darbin., dz. 1867. g., Kauguru Mičkēnos; f) Kārkliņš Kārlis — doc., rakstniecības teōrēt., * 1888. g., Kauguru pg.; g) Konrāds Pēteris — vec. docents, agronoms, dz. 1890. g., Kauguros; h) Loske Ernests — financists un ekonomists, dz. 1878. g., Kauguru pg. — † 1935. g., apbedīts turpat.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kauguru mž. centrs, 4 klm. no pg. n., piešķirts Kara ministrijai, centrā novietots 8. Daugavpils kājnieku pulka II bataljons; b) Mūru mž. centrs, pils pieder Mūrmuižas nac. jaunatnes bbai un tiek izlietota kultūrālām vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Kauguru vēris pie Valmieras; b) Ķīšu vēris pie Sapas dzirnavām; c) Gaujas līči un vēri pie Lejasbaiļiem un Iemetējiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Latv. nac. jaunatnes Mūrmuižas nodaļas namā, Mūrmuižā, pie Valmieras-Raunas ceļa, 10 klm. no Valmieras, prz. A. Plētiens, tlr. Mūrmuiža 5, Bāles stc. 4 klm.; b) Sapās, prz. A. Lazdiņš, tlr. Ēriņi 3, Bāles stc. 3 klm.

18. Ķieģeļu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ķieģeļu pg.; vāciski Kegeln; krieviski Kegelnskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Mujānu un Dauguļu pg., d. — Vaidavas pg., v. — Kūduma pg., r. — Kokmuižas pg.

Pg. platība — 62,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1037, no tiem vīr. 489, siev. 548.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 141 klm., pa zc. — 106 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 14 klm.; c) tv. pls. Valmiera, pa zc. — 14 klm.; d) tv. dzc. stc. Zilaiskalns — 7,5 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: c. Ķieģeļiem.

Upes: a) Ziedene, b) Briede.

Ezeri: a) Vaidavas, b) Viķvena, c) Mucenieka, d) Ķieģeļu muižas dzirnavu.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ķieģeļu muižas meži — 483 ha.

Lielākie purvi: a) Bērzkalna, b) Zilākalna.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Niedrīte Mārtiņš, dz. Pokuļos, 6 klm. no pg. n., tlr. Ķieģeļi 5; pg. pdm. prs. Niedrīte Mārtiņš (sk. augšā); pg. tiesas prs. Vīrs Voldemārs, dz. Blukušos (c. Rubeni), 13 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Miezis Eduards, dz. pg. n., tlr. Ķieģeļi 2; plc. kārtībnieks Pommers Aleksandrs, dz. Mārčina m. (c. Rubeni), 6 klm. no pg. n., tlr. Rubene 29.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Ķieģeļu I pk. pamatskola, 0,5 klm. no pg. n., prz. Šmits Roberts, tlr. Ķieģeļi 3; b) Rubenes 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Mežulis Dāvīds, tlr. Ķieģeļi 9, pst. c. Rubeni.

Bibliotēkas: Latvijas jaunatnes svbas bibliotēka, 672 sēj., Ķieģeļu pamatskolā, prz. Šmits Roberts (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dauguļu pg.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valmieras rajonā, vet. ārsts Zāmels Ed., dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu dzc. līnija.

a) Rubene — P. t. k. N., 6 klm. no pg. n., prz. Krūmiņš Jānis, tlr. Rubene 16; b) Ķieģeļi — P. n. Ab., Ķieģeļu pg. n., prz. Miezis Eduards, tlr. Ķieģeļi 2; c) Ķieģeļi — Tf. n. T. p. C., Rāvās, 6 klm. no pg. n., prz. Rudzīts Jānis, tlr. Ķieģeļi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 144, saimniecību — 169. Aramzeme 2499,18 ha (40,02% no z. kpl.), pļavas 953,14 ha (15,26%), ganības 991,34 ha (15,88%), meži 820,77 ha (13,15%), purvi 769,68 ha (12,33%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, zaķi, seski, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, plauži, asari, raudas, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Rubenē, 6 klm. no pg. n., īp. Paeglis R., tlr. Rubene 11; 2) Pārtikas preču trg. Rubenē, 6 klm. no pg. n., īp. Grasis A., tlr. Rubene 8; 2) Pārtikas preču trg. Zvirgzdos, 7 klm. no pg. n., īp. Trušinskijs Mārtiņš.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.590,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Rubenes ev.-lut. draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n., mācītājs Sarkanbārdis

Ernests, dz. Rubenes mācītāja muižā, tlr. Rubene 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rubenes lauksaimn. bba, db. 1879. g., pr. Radziņš E., dz. Babiņās, tlr. Ķieģeļi 10; 2) Rubenes krājaizd. sba, db. 1921. g., pr. Opmanis Ed., dz. Brēķos, tlr. Rubene 15; 3) Rubenes izglītības bba, pr. Mežulis D., dz. Rubenes skolā, tlr. Rubene 9; 4) Latv. jaunatnes svbas Ķieģeļu nod., pr. Izars Voldemārs, dz. Kaņepēs; 5) Ķieģeļu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1876. g., pr. Aliks V., dz. Jānēnos, tlr. Ķieģeļi 13.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, 1 klm. d. Rubenes baznīcai, Vaidavas ezera krastā, pilskalns „Metimne", Vaidavas ezera krastā, 0,5 klm. no Rubenes baznīcas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: 1917. g. nodedzināta Ķieģeļu muižas pils, drupas noplēstas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Zariņš Richards — grafiķis, mākslas akad. prof., * 1869. g., Ķieģeļu muižā.

3. **Bijušo muižu centri:** Ķieģeļu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

19. Kokmuižas pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Koku pg.; vāciski Kokenhof; krieviski Kokengofskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Valmieras pls. un Valmieras pg., d. — Vaidavas un Ķieģeļu pg., v. — Mujānu pg., r. — Kauguru un Liepas pg.

Pg. platība — 78,78 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1596, no tiem vīr. 727, siev. 869.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 126 klm., pa zc. — 122 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 4 klm.; c) tv. pls. Valmiera (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Kokmuiža — 2,5 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Straupes ceļa.

Pasta adrese: c. Valmieru.

Upes: a) Gauja, b) Jumara.

Ezeri: a) Rābuta, b) Dzirnavu, c) Rieviņu.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Stukūža — 366 ha, b) Tarnīsas — 158 ha, c) Gaujas — 315 ha, d) Kreiļa — 515 ha.

Lielākie purvi: a) Stukūžas — 83 ha, b) Tarnīsas — 185 ha, c) Gaujas — 75 ha, d) Kreiļa — 115 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Norvēlis Jānis, dz. Mušās, 5 klm. no pg. n., tlr. Rubene 20; pg. pdm. prs. Meistars Jānis, dz. Kaužos, 9 klm. no pg. n., tlr. Mujāni 24; pg. tiesas prs. Bergmanis Jānis, dz. Ķūļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Upītes 4. Pg. darbvedis Vikmanis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Valmiera 138; plc. kārtībnieks Bietaks Voldemārs, dz. Brandeļos, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Upītes 33.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kokmuižas pg. 6 kl. pamatsk., pie Valmieras-Straupes ceļa, 0,5 klm. no pg. n., prz. Dālderis Jānis, tlr. Upītes 32; b) Dūķeru I pk. pamatsk., pie Dūķeru-Jaunburtnieku ceļa, 9 klm. no pg. n., prz. Alberiņš Jānis.

3. **Veselības kopšana.** Kokmuižas-Mujānu rajona ārsts Šlaus Hāns, dz. Valmierā, Gaujas - 1, tlr. Valmiera 113; rajona vecmāte Ozols Alvīne, dz. Valmierā, Rīgas - 55.

4. **Lopārstniecība.** Valmieras rajona veterinārārsts Zāmēlis Eduards, dz. Valmierā, Rīgas - 20, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu pievedceļš.

Valmiera — P. t. k. C., 4 klm. no pg. n., prz. Jansons Pēteris, Diakonātu - 7, tlr. Valmiera 45; Upītes — Tf. n. T. C., 5 klm. no pg. n., prz. Ūdris Lūcija, tlr. Upītes 24.

6. **Pārējās iestādes.** Valmieras vmžn. II iec. mžn. Upītēs, 5 klm. no pg. n., 6,4 klm. no Kokmuižas dzc. stc.; mžzn. Ūdris Miķelis, tlr. Upītes 24, pst. c. Valmieru.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 238, saimniecību — 313. Aramzeme 3344,56 ha (34,09% no z. kpl.), plavas 1116,51 ha (11,38%), ganības 1410,31 ha (14,38%), meži 2480,51 ha (25,29%), purvi 875,82 ha (8,93%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, brekši, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Alusdarītava Kokmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. K./S. br. Šverci un b-dri, Kokmuižā, tlr. Valmiera 9; 2) Spirta dedzinātava Kokmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. K./S. br. Šverci un b-dri, Kokmuižā, tlr. Valmiera 44; 3) Ķieģeļnīca Mellumā, 0,5 klm. no pg. n., īp. K./S. br. Šverci un b-dri (sk. augšā); 4) Ūdens dzirnavas Kokmuižā, 0,25 klm. no pg. n., īp. K./S. pilnvarnieks Rozenbergs P., tlr. Valmiera 197; 5) Siernīca Rūpniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Kreicbergs Jūlijs, tlr. Mujāni 33; 6) Dažādu

preču trg. Rūpniekos, īp. Kreicbergs Jūlijs (sk. augšā); 7) Dažādu preču trg. Robiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Brants Jānis, tlr. Mujāni 40.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.960,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Valmieras-Veides ev.-lut. draudzē, mācītājs Pavasars Eduards, tlr. Valmiera 157.

2. **Biedrības, savienības, sabiedrības.** 1) Koku savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1881. g., pr. Norvēlis Jānis, dz. Mušās, tlr. Rubene 20; 2) Biedrības Latvju jaunatne Kokmuižas nod., db. 1929. g., pr. Bergmanis Herberts, dz. Beitēs, tlr. Valmiera 172.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) akmeņi ar uzrakstiem „1414" un „1686", Pētera Spiriņa jaunsaimn. zemē; b) Jumarās vēsturiskā egle, pie kuŗas kristīti senči.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Antons Mārtiņš — jurists un sabiedr. darbin., dz. 1888. g., Dūkeŗos; b) Ābele Anna — Dr. phil., valodniece un rakstniece, dz. 1881. g.; c) Bankins Jānis — viens no pirmiem skolotājiem, skolas grāmatu sastādītājiem, dz. 1831. g., Pankās; d) Jaunzemis Jānis — Dr. med., ievērojams ārsts, dz. 1884. g., Kokmuižas skolā (Apsīšu Jēkaba dēls); e) Pēterdēls (Pētersons) — paidag., dzejnieks un rakstnieks-humorists, dz. 1881. g., Kokmuižas pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kokmuižas centrs, 2 klm. no pg. n., piešķirts Valmieras bij. apriņķa valdei, pils neapdzīvota, tiek izlietota vietējo organizāciju sarīkojumiem; b) Dūkermuižas centrs, 6 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējam īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** Sietiņiezis — stāva klints Gaujas labajā krastā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Jumarās, prz. J. Vaseris, tlr. Upīte 9, Valmiera 3 klm.; b) Sietiņos, prz. K. Priedkalns, tlr. Ēriņi 18, Lodes stc. 6 klm., Gauja 1 klm.

20. Koņu pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ķoņu pg.; vāciski Königshof; krieviski Keņigskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Igaunijas valsts, d. — Ternejas pg., v. — Lodes pg., r. — Naukšēnu pg.

Pg. platība — 57,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 885, no tiem vīr. 402, siev. 483.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai aut. — 175 klm., pa zc. — 170 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 53 klm.; c) tv. pls. Rūjiena — 7,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Rūjiena — 7,5 klm.

Pg. n. pie Rūjienas-Valļgu ceļa.

Pasta adrese: c. Rūjienu.

Upes: Rūja.

Ezeri: —

Kalni: Ķoņu augstiene.

Lielākie mežu masīvi: a) Pollīšu novads — 672 ha.

Lielākie purvi: Dīķeŗu — 630 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Bērziņš Gustavs, dz. L.-Tīlikās, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Ķoņi 16; pg. pdm. prs. Krastiņš Eduards, dz. L.-Teimās, 4,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Danebergs Alberts, dz. L.-Ķuķos, 4,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Cīrulis Jānis, dz. pg. n., tlr. Ķoņi 11; vc. plc. kārtībnieks Leitlands Voldemārs, dz. Lodes pg. Upmaļos, 8 klm. no pg. n., tlr. Arakste 15.

2. **Izglītība.** Skolas: Ausekļu 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Cirītis Alfrēds, dz. Ausekļos, tlr. Ķoņi 12.

Bibliotēkas: Ķoņu dziedāš. bbas bibliot., 850 sēj., Ausekļos, prz. Strūja Augusts, dz. Strautniekos.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Straube Traugots, dz. Rūjienā, Aspāzijas - 10, tlr. Rūjiena 85; vecmāte Linde Emma, dz. vecā skolā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā, vet. ārsts Žīgurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Ķoņi — Tī. n. T. C., Tiltā, 1 klm. no pg. n., prz. Papēdis Jānis, dz. Tiltā, tlr. Ķoņi 3.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 153, saimniecību — 180. Aramzeme 2586,68 ha (41,34% no z. kpl.), pļavas 1401,54 ha (22,40%), ganības 811,24 ha (12,97%), meži 907,04 ha (14,50%), purvi 282,02 ha (4,51%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, šķaunas, raudas, asari, luči, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ķoņu ūdens dzirnavas, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lāmanis Ernests, tlr. Ķoņi 5; 2) Dīķeru ūdens dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Taurīte Jēkabs; 3) Ķoņu krejošanas punkts, 2,5 klm. no pg. n., īp.

Rūjienas piensaimn. sba, tlr. Ķoņi 17; 4) Koloniālpreču trg. Tiltā, 1 klm. no pg. n., īp. Rūjienas patērētāju bba „Agronoms", tlr. Ķoņi 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.100,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rūjienas-Ziemeļu ev.-lut. draudzē, māc. Roberts Slokenbergs, Rūjienā, Upes - 1, tlr. Rūjiena 79.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ķoņu savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1888. g., pg. n., pr. Zaķis Pēteris, dz. Zemkopjos, tlr. Ķoņi 8; 2) Ķoņu dziedāš. bba, db. 1909. g., pr. Cirītis Alfrēds- dz. Ausekļos, tlr. Ķoņi 12; 3) Ķoņu lauksaimn. mašīnu koplietoš. bba, db. 1923. g., Rūpniekos, pr. Svīķis Ansis, dz. Turķos, tlr. Ķoņi 4; 4) Ķoņu-Naukšēnu meliorāc. sba „Rūja", db. 1929. g., pg. n., pr. Auniņš Ernests, dz. Rūjienā, Raiņa - 18; 5) Ķoņu lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Paegle Kārlis, K.-Kliņģeros; 6) Ķoņu kūdras ražošanas sba „Raudava", pr. Taurīte Jēkabs, dz. Dīķeru ūdens dzirnavās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Dannenbergs Pēteris — bij. jūrniec. depart. direktors, dz. 1877. g.; b) Eldgasts Hāralds (Jānis Miķelsons) — rakstn., dz. 1882. g., Dīķeru muižā; c) Paegle Edvards — rakstn., etnografs un senmantu krājējs, dz. 1876. g., Ķoņos; d) Paegle Spricis — inžen., sabiedr. un valsts darbin., dz. 1876. g., Ķoņos; e) Dannebergs Artūrs — artil. insp., ģenerālis, dz. 1891. g., Ķoņos; f) Lūsis Arvēds — doc., * 1900. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ķoņu mž. centrs, 2,5 klm. no pg .n., sadalīts jaunsaimniecībās; b) Dīķeru mž. centrs, 4 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola, pārējās ēkas atstātas divām neatsavināmām daļām.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

21. Lādes pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lādes pg.; vāciski Ladenhof; krieviski Ladenskaja vol.

Pagasta robeža: z. un r. — Limbažu pg., d. — Nabes pg., v. — Stienes, Liepupes un Tūjas pg.

Pg. platība — 54,98 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 715, no tiem vīr. 349, siev. 366.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 78 klm., pa zc. — 83 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 72 klm., pa zc. — 65 klm.; c) tv. pls. Limbaži, lietojot dzc. — 12 klm., pa zc. — 10 klm.; d) tv. dzc. stc. Lāde — 4 klm.; e) tv. aut. pstn. Limbaži — 10 klm.

Pg. n. pie Šķērstiņu-Virbutnes ceļa.

Pasta adrese: c. Lādi.

Upes: a) Kimšupe, b) Cimeļu upe, c) Mazupīte, d) Nabes upe.

Ezeri: a) Lādes — 217 ha, b) Bruņķītis — 6 ha, c) Skujas — 19 ha, d) Auziņu — 58 ha, e) Mazezers — 6 ha, f) Riebes — 81 ha, g) Dzilezers — 34 ha.

Kalni: a) Jāņukalns, b) Cepuru.

Lielākie mežu masīvi: a) Domeru — 121 ha, b) Virbutnes — 144 ha.

Lielākie purvi: Erģu — 14,50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Zilkalns Jānis, dz. Šķūnīšos, 3 klm. no pg. n., tlr. Lāde 3; pg. pdm. prs. Grunduls Kārlis, dz. Skujiņos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Jēkabsons Mārtiņš, dz. Sajakos, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Tešs Artūrs, dz. pg. n., tlr. Lādes s. v.; plc. kārtībnieks Bērziņš Jānis, dz. Nabes muižā, 5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Lādes 6 kl. pamatsk., pie Šķērstiņu-Virbutes ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Ābeltiņš Nikolajs, tlr. Lāde 21.

Bibliotēkas: Lādes pg. pašvald. bibliot., 864 sēj., prz. Tešs Emma, pg. n., tlr. Lādes s. v.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rūjienas dzc. līnija.

Lāde — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Tešs Edgars, tlr. Lādes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 98, saimniecību — 115. Aramzeme 1443,32 ha (31,83% no z. kpl.), plavas 1014,71 ha (22,38%), ganības 1055,89 ha (23,28%), meži 304,86 ha (6,72%), purvi 170,50 ha (3,76%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, zandarti, brekši, asari, līņi, raudas, ruduļi, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Jumpravmuižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Rudzītis Teodors, tlr. Lāde 22; 2) Krejošanas punkts Jumpravmuižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Lādes-Stienes piensaimn. sba, tlr .Lāde 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.080,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Limbažu ev.-lut. draudzē, mācītājs Mačs Edmunds, Limbažos, tlr. Limbaži 112.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Lādes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1884. g., pg. n., pr. Lielmanis Jānis, dz. Jaun-Vidiņos, tlr. Lāde 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Jumpravmuižas centrs, 2,5 klm. no pg. n., Rīgas pilsētas īpašums, iznomāts, tagad piešķirts ilggadējam nomniekam Pēterim Grīgulim.

4. **Dabas jaukumi:** Dziļezera rītu krasts ar saliņu, kas atdala Dziļezeru no Riebes ezera.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

22. Liepupes pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Perniģeles pg.; vāciski Pernigel; krieviski Pernigelskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Tūjas pg., d. — Stienes un Duntes pg., v. — Rīgas jūras līcis, r. — Lādes pg.

Pg. platība — 43,21 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Jelgavkrogs.

Iedzīvotāji 1935. g.: 776, no tiem vīr. 379, siev. 397.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 78 klm., pa zc. — 78 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 65 klm.; c) tv. pls. Limbaži, pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Stiene — 12 klm.; e) tv. aut. pstn. Liepupē — 5,5 klm.

Pg. n. pie Limbažu-Jelgavkroga ceļa.

Pasta adrese: c. Liepupi.

Upes: Liepupe.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 356 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Rams Kārlis, dz. Ķiklejās, 3 klm. no pg. n., tlr. Lāde 27; pg. pdm. prs. Erdmanis Paulis, dz. Skrodeļos, 6 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 23; pg. tiesas prs. Erdmanis Paulis (sk. augšā). Pg. darbvedis Kurlis Jānis, dz. pg. n., tlr. Liepupe 1; vc. plc. kārtībnieks Ārgalis Fridrichs, dz. Rimmās, 5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Liepupes 6 kl. pamatsk., Porkās, 1,5 klm. no pg. n., prz. Streipe Marija, tlr. Liepupe 53.

Bibliotēkas: Liepupes patērēt. bbas „Vienība" bibliot., 200 sēj., prz. Miezis Elza, dz. Elgās, tlr. Liepupe 60.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka Jelgavkrastos, īp. K. Rullis; rajona ārsts Dzelve Augusts, dz. Priedkalnos, 9 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 49.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Saulkrastu-Salacgrīvas aut. līnija.

Liepupe — P. t. k. N., Elgās, 5,5 klm. no pg. n., prz. Ērglis Voldemārs, tlr. Liepupe 56.

6. **Pārējās iestādes.** Vecsalacas vmžn. IV iec. mžn., mžz. Didrichsons Augusts, Liepupes Kalnājos, 3 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 108, saimniecību — 137. Aramzeme 1360,22 ha (36,96% no z. kpl.), pļavas 645,94 ha (17,55%), ganības 820,90 ha (22,30%), meži 542,61 ha (14,74%), purvi 142,24 ha (3,87%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, brieži; upēs un ezeros: laši, līdakas, nēģi, vēži, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Jelgavkrastos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Liepupes patērētāju bba, tlr. Liepupe 22; 2) II šķ. traktieris Jelgavkrastos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Čižiks Barbara, tlr. Liepupe 50; 3) Dažādu preču trg. Dzirnavās, 4 klm. no pg. n., īp. Sniķeris Klāra, tlr. Liepupe 5; 4) Dažādu preču trg. Jaunporkās, 2 klm. no pg. n., īp. Krastiņš Jānis; 5) Liepupes dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Sniķeris Jānis, tlr. Liepupe 5; 6) Pienotava Viesturos, 3 klm. no pg. n., īp. Liepupes piensaimn. sba, tlr. Liepupe 20; 7) Dažādu preču trg. Andžmačos, īp. Kalnbērziņš Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Liepupes ev.-lut. draudzē, mācītājs Lapiņš Jānis, Liepupes māc. muižā, caur Liepupi, tlr. Liepupe 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Liepupes mūzikas un dziedāšan. bba, db. 1905. g., Jelgavkrastos, pr. Bērziņš Pēteris, dz. Duntes Ķēšos, tlr. Liepupe 12; 2) Liepupes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1882. g., pg. n., pr. Amoliņš Jānis, dz. Imantās, tlr. Liepupe 61; 3) Liepupes piensaimn. sba, db. 1922. g., Viesturos, pr. Amoliņš Jānis (sk. augšā); 4) Liepupes lopkopības pārraudz. bba, db. 1921. g., Viesturos, pr. Amoliņš Jānis (sk. augšā); 5) Liepupes patērēt. bba „Vienība", db. 1920. g., Jelgavkrastos, pr. Kurlis Jānis, dz. pg. n., tlr. Liepupe 1; 6) Liepupes pg. sbas krājaizd. kase, pg. uzņēmums, pr. Miezis Herberts, dz. Liepupes Elgās, tlr. Liepupe 60; 7) Liepupes meliorāc. sba, pr. Ramms Kārlis, Liepupes Ķīklejās, tlr. Lāde 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senlaiku robežakmeņi, saukti „krustakmeņi", Ķullēs.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Liepupes, agrāk Perniģeles muižas centrs, apsaimnieko Zemkopības ministrija.

4. **Dabas jaukumi:** Liepupes muižas parks, Valsts Liepupes lopu audzēt. robežās, 3 klm. no pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

23. Limbažu pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Limbažu pg.; vāciski Lemsal; krieviski Lemzaļskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Viļķenes un Katvaru pg., d. — Nabes pg., v. — Lādes pg., r. — Umurgas pg., centrā — Limbažu pilsēta.

Pg. platība — 94,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1013, no tiem vīr. 502, siev. 511.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 83 klm., pa zc. — 88 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 50 klm.; c) tv. pls. Limbaži, pa zc. — 1 klm.; d) tv. dzc. stc. Limbaži — 2,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Limbaži — 1 klm.

Pg. n. pie Limbažu-Saulkrastu ceļa.

Pasta adrese: c. Limbažiem.

Upes: a) Donava, b) Svētupe, c) Cimeļupe, d) Cīruļupe.

Ezeri: a) Lielezers — 250 ha, b) Dūņezers — 200 ha, c) Lādes — 100 ha, d) Ģerkisu — 100 ha, e) Cimeļezers — 50 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Igates apgaita — 300 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Gulbis Jānis, dz. Urakšos, 5 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 115; pg. pdm. prs. Klanis Arvēds, dz. Lemškalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 71; pg. tiesas prs. Miķelsons Jānis, dz. Vanagos, 9 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zvīnis Eduards, dz. pg. n., tlr. Limbaži 2; vc. plc. kārtībnieks Neļķe Jānis, dz. L.-Cūkauša m., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 41.

2. **Izglītība.** Skolas: Limbažu 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Epermanis Jānis, tlr. Limbaži 51.

Bibliotēkas: Limbažu draudzes dziedāšanas bbas bibliot., 518 sēj., pg. n., prz. Zvīnis Eduards, dz. pg. n., tlr. Limbaži 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Ozoliņš H., dz. Mežmuižā, tlr. Limbaži 102.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Limbažu dzc. līnija un Limbaži-Inčukalns aut. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** Limbaži — dzc. stc., pr. Ķikuls Hugo.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 169, saimniecību — 188. Aramzeme 2932,80 ha (33,71% no z. kpl.), pļavas 2162,77 ha (24,86%), ganības 1714,42 ha (19,70%), meži 819,88 ha (9,42%), purvi 795,26 ha (9,14%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, brekši, līņi, karūsas, raudas, asari, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lielezera dzirnavas, pie pg. n., īp. Eglītis Rūdolfs, dz. Limbažos, tlr. Limbaži 45; 2) Teiča dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Eglītis Rūdolfs (sk. augšā); 3) Pārtikas preču trg., pie pg. n., īp. Kaufmanis Augusts, dz. Sleikas krogā.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Limbažu ev.-lut. draudzē, mācītājs Mačs Edmunds, Limbažos, tlr. Limbaži 112.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Limbažu draudzes dziedāšanas un bibliot. bba, pg. n., pr. Epermanis Jānis, dz. skolā, tlr. Limbaži 51; 2) Limbažu pg. savstarp. ugunsapdr. bba, pg. n., pr. Ģērmanis Kārlis, dz. Ērmos, tlr. Limbaži 116.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: uzkalniņu kapi, saukti „Zviedru skanstes", Bullu muižas robežās.

1905. g. notikumi: nodedzināta viena saimniecība un vienai saimniecībai sadedzināts inventārs.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Limbažu draudzes kapos apbedīts valsts himnas autors Baumaņu Kārlis.

3. **Bijušo muižu centri:** Lādes mž. centrs.

4. **Dabas jaukumi:** Lielezera un Dūņezera apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

24. Lodes pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lodes pg.; vāciski Metzküll; krieviski Meckjulskaja vol.

Pagasta robeža: z. un r. — Igaunijas valsts, d. — Ķoņu pg., v. — Ternejas pg.

Pg. platība — 65,09 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 943, no tiem vīr. 453, siev. 490.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 224 klm., pa zc. — 177 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 55 klm.; c) tv. pls. Rūjiena, pa zc. — 13 klm.; d) tv. dzc. stc. un aut. pstn. Rūjiena — 13 klm.

Pg. n. pie Rūjienas tilta - Arakstu ceļa.

Pasta adrese: c. Rūjienu.

Upes: Rūja.

Ezeri: Laņģu — 11 ha.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 1027 ha.

Lielākie purvi: Lapskalna, Lucas un Bērzes.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Mālmanis Arvīds, dz. Kļāviņos, 2,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ermansons Valdis, dz. Pērkoņos, 7 klm. no pg. n.; tiesas prs. Beldavs Edv., dz. K. Tautēs, 4,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Mālmanis Ernests, dz. pg. n., tlr. Arakste 7; plc. kārtībnieks Leitlands Voldemārs, dz. Upmaļos, 0,75 klm. no pg. n., tlr. Arakste 15.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Lodes I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Jende Alberts, tlr. Ķoņi 19; b) Arakstes I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Auliciems Elza.

Bibliotēkas: Lodes pg. pdm. bibliot., 888 sēj., pg. n., prz. Lūsis Fridrichs, tlr. Arakste 1.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Straubs Traugots, dz. Rūjienā, Aspāzijas - 10, tlr. Rūjiena 85; vecmāte Kaktiņš Marija, dz. Arakstos, 4 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā, vet. ārsts Žīgurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Arakste — Tf. n. T. C., muižā, 4 klm. no pg. n., prz. Anšmits Pēteris, tlr. Arakstes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Muitas punkts Arakstē, 4 klm. no pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 152, saimniecību — 205. Aramzeme 2460,57 ha (37,58% no z. kpl.), pļavas 1426,77 ha (21,79%), ganības 914,70 ha (13,97%), meži 1385,21 ha (21,16%), purvi 80,68 ha (1,23%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, vēdzeles, grunduļi, asari, sapali, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lodes dzirnavas, 2,5 klm. no pg. n., īp. Jenzens Klaud., tlr. Arakste 8; 2) Arakstes zāģu dzirnavas, 3,5 klm. no pg. n., īp. Rozenbergs Jūlijs, dz. Vēveros; 3) Pienotava „Avoti", īp. Rūjienas piensaimn. sba, tlr. Rūjiena 9; 4) Arakstes pienotava, 4 klm. no pg. n., īp. Rūjienas piensaimn. sba (sk. augšā); 5) Arakstes siernīca, 4 klm. no pg. n., īp. Anšmits Pēteris, dz. muižā, tlr. Arakstes s. v.; 6) Sīkpreču trg. Podniekos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Bilcis Jānis; 7) Krodzniecības vkl. pie pg. n., īp. Koncs Emīlija; 8) Sīkpreču trg. Arakstu muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Lapsiņš Anna; 9) Ķieģeļnīca-drenu cauruļu un krāsns podiņu rūpniec. Vītolos, 1 klm. no pg. n., īp. Pitans Eduards, tlr. Arakste 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rūjienas-Ziemeļu ev.-lut. draudzē, mācītājs Slokenbergs Roberts, tlr. Rūjiena 79.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lodes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1886. g., pg. n., pr. Skalbergs Eduards, dz. Ķerzās; 2) Arakstes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1891. g., pg. n., pr. Mors Richards, dz. Labrenčos, tlr. Arakste 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Kalniņš Reinis, pseud. Kalniņš-Livonus — dzejnieks, dz. 1853. g.; b) Jende Ādams — latviešu mācītājs un skolu darbin., dz. 1861. g., Arakstu Puigās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lodes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, daļa no zemes un ēkām skaitās kā mežsarga dienesta zeme; b) Arakstes mž. centrs, 4 klm. no pg. n., iznomāts.

4. **Dabas jaukumi:** Rūjupes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

25. Mazsalacas pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Valtenbergas pg.; vāciski Salisburg; krieviski Zalisburgskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Igaunijas valsts, d. — Skaņkalnes pg., v. — Rozēnu pg., r. — Ipiķu, Idus un Sēļu pg.

Pg. platība — 169 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2536, no tiem vīr. 1172, siev. 1364.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 167 klm., pa zc. — 145 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 47 klm.; c) tv. dzc. stc. Rūjiena — 23 klm.

Pg. n. Mazsalacas pls., Rīgas - 4/6.

Pasta adrese: c. Mazsalacu.

Upes: Salaca.

Ezeri: a) Lielezers — 409,8 ha, b) Mazezers — 19,7 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: a) Arņa — 1934 ha, b) Raudīša — 1219 ha.

Lielākie purvi: Saklaura — 2261 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Tobis Antons, dz. Jaunkliņģeros, 7 klm. no pg. n., tlr. Jaunkažēni 21; pg. pdm. prs. Tīliks Fricis, dz. Punmutēs, 11 klm. no pg. n., tlr. Jaunsilzemnieki 8; pg. tiesas prs. Šomas Kārlis, dz. Nurmikās, 6 klm. no pg. n., tlr. Nuķi 4; pg. darbvedis Krastiņš Augusts, dz. pg. n., tlr. Mazsalaca 10; plc. kārtībnieks Šics Gerhards, dz. Mazsalacā, 0,5 klm. no pg. n.; plc. kārtībnieks Pētersons Kārlis, dz. Krastiņu krogā, 16 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Raganas pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Laurs Arnolds, tlr. Mazsalaca 61; b) Rauskas pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Zavražnova Eiženija, tlr. Vērsis 19; c) Līča pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Dreimanis Gustavs, tlr. Jaunsilzemnieki 4; d) Valsts ģimnazija, Klintspilī, 1 klm. no pg. n., prz. Treimanis Arnolds, tlr. Mazsalaca 17.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Kueglers Verners, dz. Mazsalacā, tlr. Mazsalaca 90; vecmāte Lācis Alma, dz. Nikučos, 6 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā, vet. ārsts Žigurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** a) Krastiņi — P. n. Ab., Krastiņkrogā, 18 klm. no pg. n., prz. Pētersons Anna, tlr. Vērsis 31; b) Nuķi — P. tf. n. Abc. T. p. C., 9 klm. no pg. n., prz. Kundziņš Krišs, tlr. Nuķi s. v.; c) Jaunsilzemnieki — P. tf. n. Abc. T. p. C., 15 klm. no pg. n., prz. Ore Erhards, tlr. Jaunsilzemnieki s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Mazsalacas vmžn. IV iec. mžn. Valtenbergas muižā, mžzn. Bošvechters Jānis, dz. Mazsalacā, 1 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 34.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 334, saimniecību — 428. Aramzeme 4919,67 ha (24,49% no z. kpl.), pļavas 3830,98 ha (19,07%), ganības 3674,38 ha (18,29%), meži 3180,91 ha (15,83%), purvi 3547,11 ha (17,66%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, sapaļi, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Spirta dedzinātava Priedainē, 1 klm. no pg. n., īp. K./S. E. Sviķis un b-dri, tlr. Mazsalaca 77; 2) Ūdens-motora dzirnavas Nuķos, 9 klm. no pg. n., īp. Platacis Alfrēds, tlr. Nuķis 22; 3) Siku preču trg. Ceļkundziņos, 16 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Eduards, tlr. Vērsis 21; 4) Sīku preču trg. Jaunziediņos, 17 klm. no pg. n., īp. Šoriņš Aleksējs; 5) Sīku preču trg. Melnākšos, 11 klm. no pg. n., īp. Ādamsons Augusts; 6) Sīku preču trg. Meķakrogā, 9 klm. no pg. n., īp. Kundziņš Krišs, tlr. Nuķi s. v.; 7) Sīku preču trg. Blankās, 6 klm. no pg. n., īp. Zilpaušs Hermanis; 7) Jauktu preču trg. Silabodē, 15 klm. no pg. n., īp. Auniņi Jānis un Pēteris, tlr. Jaunsilzemnieki 14; 8) Jauktu preču trg., īp. Dreziņš Roberts, dz. Vecdronēs, 6 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mazsalacas ev.-lut. draudzes baznīca, 0,52 klm. no pg. n., mācītājs Skrodelis Alfrēds, dz. Mazsalacas mācītāja fermā, tlr. Mazsalaca 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Mazsalacas un apkārtnes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1892. g., pg. n., pr. Apsīts Augusts, dz. Kaužēnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Senkapenes, sauktas Promultu jaunie grantskalni, Promultu zemē; b) uzkalniņu kapi Jaunkukurbaļļu zemē.

1905. g. notikumi: pagastā darbojusies soda ekspedīcija, nošauti 13 cilvēki, 2 spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ādamsons Kārlis — Dr. med., ārsts un sabiedr. darbin., dz. 1884. g.; b) Alksnis Ādams — gleznotājs, dz. 1864. g., Alkšņos; c) Butuls Ādams — Dr. med., ārsts un sabiedr. darbin., dz. 1860. g.; d) Daugulis Kaspars — dzejnieks, dz. 1843. g., Alkšņos; e) Kaktiņš Jānis — čakls darbinieks dziesmu laukā, dz. 1827. g., Valtenbergas Jaunkaktiņos; f) Kaktiņš Kristaps — garīgs rakstnieks, dz. 1801. g., Valtenbergas Jaunkaktiņos; g) Kaužens Kārlis — viens no pirm. latviešiem ar plašu Vakar-Eiropas izglītību, dz. 1832. g., Valtenbergā; h) Kundziņš Pēteris — gleznotājs un paidagogs, dz. 1886. g., Saprašos; i) Mednis Eduards — skolu darbinieks, dz. 1863. g.; j) Melnalksnis Augusts — rakstnieks un sabiedr. darbin., dz. 1876. g., Melnalkšņos; k) Melnalksnis Krišs — skolu darbin. un paidagoģisks rakstn., dz. 1879. g., Melnalkšņos; l) Ore Ādams — komponists un ērģeļu virtuozs, dz. 1856. g., Orēs; m) Pēkšens Konstantīns — ievēroj. architekts un sab. darbin., dz. 1859. g., Nuķī; n) Pēkšens Marija — rakstniece, dz. 1845. g., Kalnmačos; o) Kirchenšteins Augusts — prof., * 1872. g.

3. **Bijušo muižu centri:** bij. Valtenberģu mž. centrs Aizupe, 1 klm. no pg. n., pilī novietota valsts ģimnazija un pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** a) Skaņais kalns ar velna alu, 4 klm. no pg. n., Salacas upes krastā; b) Krāšņais parks ar „Velna pagrabu" un augstajiem iežiem Salacas krastā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

26. Mujānu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Imantas pg.; vāciski Schloss Mojahn; krieviski Mojanskaja vol.

Pagasta robeža: z. un r. — Kokmuižas pg., d. — Ķieģeļu pg., v. — Dikļu un Jaunburtnieku pg.

Pg. platība — 46,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 603, no tiem vīr. 284, siev. 319.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 131 klm., pa zc. — 128 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. — 10 klm., pa zc. — 9 klm.; c) tv. pls. Valmiera (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Zilaiskalns — 3 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: stc. Zilaiskalns.

Upes: Briede.

Ezeri: Mujānu dzirnavezers — 30 ha.

Kalni: Zilaiskalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 355 ha.

Lielākie purvi: a) Lielais purvs — 400 ha, b) Dronu purvs — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Mīlenbergs Edgars, dz. Andriņos, 5 klm. no g. n., tlr. Mujāni 4; pg. pdm. prs. Konters Mārtiņš, dz. Ķelpos, 7 klm. no pg. n., tlr. Mujāni 4b; pg. tiesas prs. Jakenfelds Eduards, dz. Kalnacimpēnos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Mujāni 29. Pg. darbvedis Smilga Oskars, dz. pg. n., tlr. Mujāni 5; plc. kārtībnieks Adata Jānis, dz. Jaunburtnieku pg., 13 klm. no pg. n., tlr. Jaunburtnieki 17.

2. **Izglītība.** Skolas: Mujānu pg. 6 kl. pamatsk., prz. Puriņš Alberts, 3 klm. no pg. n., tlr. Mujāni 9.

Bibliotēkas: a) Mujānu izglītības bbas bibliot., 670 sēj., pamatskolā, prz. Puriņš Alma, tlr. Mujāni 9; b) pamatskolas bibliot., 274 sēj., prz. Puriņš Alma (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Šlaus Hansis, dz. Valmierā, 9 klm. no pg. n., tlr. Valmiera 113; rajona vecmāte Ozols Alvīne, dz. Valmierā, 9 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Zāmels Eduards, dz. Valmierā, 9 klm. no pg. n., tlr. Valmiera 133; rajona veterinārfeldšers Pakalns Jānis, dz. Valmierā, 9 klm. no pg. n., tlr. Valmiera 31.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu šaursliežu dzc. līnija un Valmieras-Ainažu pst. aut. līnija.

Zilaiskalns — P. n. s. v. Ab. I. X, dzc. stc. Zilaiskalns, 3 klm. no pg. n., prz. Dreimanis Kārlis, tlr. Zilaiskalns s. v.; Mujāni — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Smilga Mēta, tlr. Mujāni s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Valmieras vmžn. II iec., mžzn. Ūdris, dz. Kokmuižas Upītēs, 10 klm. no pg. n., tlr. Upītes 24, pst. c. Valmieru.

Zilaiskalns — dzc. stc., pārzina Dreimanis Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 97, saimniecību — 129. Aramzeme 1660,50 ha (35,72%

no z. kpl.), pļavas 700,11 ha (15,06%), ganības 750,71 ha (16,15%), meži 605,02 ha (13,02%), purvi 741,86 ha (15,96%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, karūsas, raudas, foreles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Mujānu ūdensdzirnavas muižā, pie pg. n., īp. Kalāča mant.; 2) Krejošanas punkts Zeltiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Valmieras piensaimn. sba, tlr. Mujāni 25; 3) Krejošanas punkts Jaunzīlēs, 3 klm. no pg. n., īp. Valmieras piesaimn. sba; 4) Dažādu preču trg. Izglītības bbas n., pie pg. n., īp. Kitnērs Jānis, dz. Skujeniekos, tlr. Mujāni 17; 5) Dažādu preču trg. Jaunzīlēs, 3 klm. no pg. n., īp. Zīle Indriķis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Valmieras-Veides ev.-lut. draudzes baznīca Valmierā, mācītājs Pavasars Eduards, tlr. Valmiera 157.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mujānu izglītības bba, db. 1921. g., muižā, savā n., pie pg. n., pr. Puriņš Alberts, dz. pamatskolā, tlr. Mujāni 9; 2) Mujānu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1883. g., pr. Jakenfelds Ed., dz. Kalncimpēnos, tlr. Mujāni 29.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Baltais tornis, bij. bīskapa pils drupas Mujānu muižā, pie pg. n.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Mujānu mž. centrs, ēkas izlieto īpašnieks saimnieciskām vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** pazīstamais Zilaiskalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

Valmieras rajons.

27. Nabes pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nabes pg.; vāciski Nabben; krieviski Nabbenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Limbažu un Umurgas pg., d. — Vidrižu pg., v. — Lādes un Stienes pg., r. — Mazstraupes un Lēdurgas pg.

Pg. platība — 43,71 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 581, no tiem vīr. 292, siev. 289.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 73 klm., pa zc. — 73 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 65 klm.; c) tv. pls. Limbaži, pa zc. — 14 klm.; d) tv. dzc. stc. Lāde — 7 klm.; e) tv. aut. pstn. Ķilpu krogs — 0,5 klm.

Pg. n. pie Ķilpu kroga un Jaunzemnieku ceļa.

Pasta adrese: c. Nabi.

Upes: a) Nabes, b) Ģeņģules.

Ezeri: a) Aijažu — 310,5 ha, b) Lādes — 271,1 ha.

Kalni: Āžu.

Lielākie mežu masīvi: a) Kokners — 374 ha, b) Nabes — 320 ha.

Lielākie purvi: a) Peļņu — 393 ha, b) Melderu — ap 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Purmalis Ernests, dz. Maz-Brenguļos, 6 klm. no pg. n., tlr. Nabe 25; pg. pdm. prs. Eglītis Andrejs, dz. Gaiļos, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pētersons Fricis, dz. Stantēs, 1 klm. no pg. n., tlr. Nabe 13. Pg. darbvedis Baumanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Nabes s. v.; vc. plc. kārtībnieks Bērziņš Jānis, dz. Nabes muižā, 5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Nabes pg. I pk. pamatsk., 0,07 klm. no pg. n., prz. Šmits Pēteris, tlr. Nabe 18.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Nabes nod. bibliot., 933 sēj., pg. n., prz. Baumanis Jānis, tlr. Nabes s. v.

3. **Veselības kopšana.** Pg. ietilpst Limbažu un apkārtnes veselības aizsardz. sav-bā, ar slimnīcu un aptiekām Limbažu pls. Rajona ārsts Eglītis Rūdolfs, dz. Limbažos, 14 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 45; rajona vecmāte Golvers Olga, dz. Limbažos, Dzirnavu - 6, tlr. Limbaži 21.

4. **Lopārstniecība.** Limbažu rajona veterinārārsts Ozols Arvīds, dz. Limbažos, 14 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rūjienas dzc. līnija un Limbaži-Inčukalns aut. līnija.

Nabe — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Baumanis Jānis, tlr. Nabes s. v.; Lādezers — P. n. Ab., Nabes muižas ūdens dzirnavās, 5 klm. no pg. n., prz. Pētersons Ansis, tlr. Nabe 15.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 77, saimniecību — 94. Aramzeme 1066,12 ha (22,04% no z. kpl.), plavas 678,18 ha (14,02%), ganības 549,04 ha (11,35%), meži 1161,59 ha (24,02%), purvi 1254,21 ha (25,93%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres, seski; upēs un ezeros: līdakas, zandarti, brekši, asari, raudas, karūsas, plauži, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Nabes spirta dedzinātava muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Edgara Sīversa mant., tlr. Nabe 3; 2) Nabes ūdens dzirnavas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Edgara Sīversa mant., tlr. Nabe 15; 3) Dažādu preču trg. muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Vāle Pēteris; 4) Krejotava muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Lādes-Stienes piensaimn. sba, Stienes pg., tlr. Lāde 19.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8840,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. baznīcas nav; tv. baznīca Lēdurgā vai Limbažos. Brāļu draudzes saiešanas n. Jokās, 2 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Nabes krājaizdevu sba, db. 1924. g., pg. n., pr. Grundulis A., dz. Saulītēs, tlr. Nabe 21; 2) Nabes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1885. g., pg. n., pr. Krastiņš Jānis, dz. Spirgās; 3) Latv. kultūras veicin. bbas Nabes nod., db. 1924. g., pr. Šmits Pēteris, dz. I pk. pamatsk., tlr. Nabe 18.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Nabes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējā īp. mant.

4. **Dabas jaukumi:** Aijažu un Lādes ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Penkā, prz. J. Andersons, tlr. Nabe 12, 1 klm. no Ķilpu kroga aut. pstn. un 7 klm. no dzc. stc. Lāde.

28. Naukšēnu pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Naukšēnu pg.; vāciski Naukschen; krieviski Naukšenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Igaunijas valsts un Ķoņu pg., d. — Rencēnu un Eveles pg., v. — Ternējas un Jeŗu pg., r. — Kārķu un Omuļu pg.

Pg. platība — 180 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2504, no tiem vīr. 1222, siev. 1282.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 204 klm., pa zc. — 161 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. — 43 klm., pa zc. — 43 klm.; c) tv. pls. Rūjiena, lietojot dzc. — 8 klm., pa zc. — 7,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Naukšēni — 1 klm.; e) tv. aut. pstn. Rūjiena — 7,5 klm.

Pg. n. pie Naukšēnu-Piksaru ceļa.

Pasta adrese: c. Naukšēniem.

Upes: a) Rūja, b) Ķire, c) Gulbene, d) Acupe, e) Juldurga, f) Seda.

Ezeri: a) Puksis — 2 ha, b) Piriču — 2 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: a) Nurmu novads — 803 ha, b) Piksaru novads — 3500 ha.

Lielākie purvi: Sarkansaļu — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Vikmanis Jēkabs, dz. Lejassporos, 9 klm. no pg. n., tlr. Piksari 7; pg. pdm. prs. Priede Ernests, dz. Kalnjēģeros, 4 klm. no pg. n., tlr. Naukšēni 11; pg. tiesas prs. Pētersons Voldemārs, dz. Kalnmūļās, 9 klm. no pg. n., tlr. Ķoņi 7. Pg. darbvedis Lejnieks Eduards, dz. pg. n., tlr. Naukšēni 7; plc. kārtībnieks Kinsalas Hermanis, dz. Veczvejniekos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Naukšēni 19.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Mirķu 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Ārgals Ādams, tlr. Naukšēni 16; b) Nurmu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Lūsiņš Oskars, tlr. Kroniši 20; c) Piksaru I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Brūgāns Klāra, tlr. Piksari 2; d) Tēcēnu I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Rudiņš Olga, tlr. Naukšēni 35; e) Valsts Naukšēnu patversmes 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Brūmanis Jāzeps, tlr. Naukšēni 4.

Bibliotēkas: Naukšēnu izglītīb. bbas bibliot., 800 sēj., pg. n., prz. Baltiņš Edgars, dz. Mirķu skolā, tlr. Naukšēni 16.

3. **Veselības kopšana.** a) Naukšēnu doktorāts ar ambulanci, 0,2 klm. no pg. n., ārsts Bebris Austra, dz. doktorātā, tlr. Naukšēni 18; b) Naukšēnu aptieka doktorātā; c) vecmāte Engeris Otīlija, dz. Strazdiņos, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Naukšēni 29.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā, vet. ārsts Žīgurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valka-Moisaküla dzc. līnija.

a) Naukšēni — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Lejnieks Eduards, tlr. Naukšēni 7; b) Piksari — P. n. s. v. Abc. I. X., dzc. stc. Piksari, 9 klm. no pg. n., prz. Kaužens Kārlis, tlr. Piksari 50; c) Juldurga — P. n. Ab., Doles dzirnavās, 8 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Artūrs, tlr. Naukšēni 36; d) Piksari — Tf. n. T. C., Patērētāju bbas Piksaru veikalā, 9 klm. no pg. n., prz. Ameriks Roberts, tlr. Piksari 49; e) Kroniši — Tf. n. T. C., Kronīšos, 9 klm. no pg. n., prz. Kaze Pēteris, tlr. Kroniši 50; f) Lejasintes — Tf. n., 9 klm. no pg. n., prz. Upīte Elmārs, tlr. Lejasintes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Mazsalacas vmžn. V iec. mžn. Piksaros, 1 klm. no dzc. stc. Piksari, 9 klm. no pg. n., mžz. Kalniņš Kārlis, tlr. Piksari 18.

Naukšēni — dzc. stc., pr. Dzilna Andrējs; Piksari — dzc. stc., pr. Kaužens Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 367, saimniecību — 411. Aŗamzeme 5208,52 ha (28,81% no z. kpl.), pļavas 3114,84 ha (17,23%), ganības 2447,13 ha (13,54%), meži 5171,68 ha (28,61%), purvi 1556,28 ha (8,61%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, āpši, caunas; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas, šķaunaces, brekši, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Piksaru dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Ziediņš Eduards; 2) Doles dzirnavas, 9 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Artūrs, tlr. Naukšēni 36, pst. c. Juldurgu; 3) Piksaru pienotava, 9,5 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Piksari"; 4) Naukšēnu patērētāju bbas Piksaru veikals Klintīs, 9 klm. no pg. n., īp. Naukšēnu patērētāju bba; 5) Naukšēnu patērētāju bbas Naukšēnu veikals Imantās, 1 klm. no pg. n., īp. Naukšēnu patērētāju bba, tlr. Naukšēni 3; 6) Dažādu preču trg. Strēlniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Sproģis Alberts, tlr. Naukšēni 17; 7) Alusdarītava, 1 klm. no pg. n., īp. A./S. Naukšēnu alusdarītava, tlr. Naukšēni 2; 8) Spirta dedzinātava Naukšēnu alusdarītavā, 1 klm. no pg. n., īp. E. Krīdeners un Co, tlr. Naukšēni 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 39.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Piksaru ev.-lut. draudzes baznīca, 9,5 klm. no pg. n., mācītājs Bachs Hermanis, dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** a) Naukšēnu savstarp. apdrošin. bba, db. 1923. g., pg. n., pr. Pētersons Voldemārs, dz. Kalnmūļās, tlr. Ķoņi 7, pst. c. Juldurgu; 2) Piensaimn. sba „Piksari", db. 1923. g., pr. Pētersons Voldemārs, dz. Jaunlozās, tlr. Piksari 5; 3) Naukšēnu patērētāju bba, db. 1921. g., pr. Siliņš Eduards, dz. Alejās; 4) Naukšēnu Izglīt. bba, pr. Bultiņš Edg., dz. Mirķu pamatskolā; 5) Piksaru bazn. dāmu komiteja, pr. Lorencs Olga, dz. Damlejos, tlr. Naukšēni 34.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču pilskalns „Zilaiskalns", saukts arī „Kabele", 1 klm. no pg. n., Rūjas kreisā krastā, Naukšēnu muižas parkā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Apsītis Hermanis — tieslietu ministrs, dz. 1893. g., Jēčos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Naukšēnu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., apsaimnieko Valsts Naukšēnu patversmes 6 kl. pamatsk.; b) Nurmu mž. centrs, 10 klm. no pg. n., apsaimnieko pg. pašvaldība, ēkās novietota I pk. pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** a) gleznainie skuju un lapu kokiem apaugušie Rūjas krasti; b) stāvie skuju kokiem apaugušie Sedas krasti pie Spiģiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Valsts Naukšēnu patversmes 6 kl. pamatskolā.

29. Ozolu pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ozolu pg.; vāciski Lapier; krieviski Lapierskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Vilzēnu un Puikules pg., d. — Dikļu pg., v. — Pociema pg., r. — Bauņu pg.

Pg. platība — 75 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Ozoli.

Iedzīvotāji 1935. g.: 734, no tiem vīr. 358, siev. 376.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 164 klm., pa zc. — 115 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 43 klm., pa zc. — 33 klm.; c) tv. pls. Limbaži, lietojot dzc. vai aut. — 27 klm., pa zc. — 27 klm.; d) tv. dzc. stc. Ozoli — 6,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Buiva — pie pg. n.

Pg. n. pie Matīšu-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: c. Buivu.

Upes: Aģe.

Ezeri: Ozolmuižas — 200 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 1009 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Mālmanis Pēteris, dz. Virķos, 4 klm. no pg. n., tlr. Buiva 14; pg. pdm. prs. Mednis Jānis, dz. Paegļos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Buiva 5; pg. tiesas prs. Alksnis Mārcis, dz. Birzniekos, 8,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Melderis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Buiva s. v.; vc. plc. kārtībnieks Švēde Pēteris, dz. Jāņupītēs, 5 klm. no pg. n., tlr. Buiva 27.

2. **Izglītība.** Skolas: Ozolu I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Ozoliņš Anna.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot., 600 sēj., pamatskolā, prz. Gailis Marija.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Kiršners Anna, dz. Kiršneros, 6,5 klm. no pg. n. Rajona ārsts Glikmanis Bērs, dz. Puikules pg. Mārtinsonos, 8,5 klm. no pg. n., tlr. Puikule 18.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Matīšu rajonā, vet. ārsts Šefers L., dz. Matīšos, tlr. Matīši 63.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu dzc. līnija, Limbaži-Aloja un Valmiera-Staicele aut. līnijas.

a) Buiva — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Melderis Kārlis, tlr. Buiva s. v.; b) Ozoli — P. n. Ab., Melderos, 6,5 klm. no pg. n., prz. Zariņš Mārtiņš, tlr. Puikule 11.

6. **Pārējās iestādes.** Ozoli — dzc. stc., pr. Vīgants Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 117, saimniecību — 135. Aramzeme 1407,71 ha (25,91% no z. kpl.), pļavas 836,29 ha (15,40%), ganības 515,52 ha (9,49%), meži 1150,61 ha (21,18%), purvi 1133,91 ha (20,87%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, līņi, raudas, asari.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Melderos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Zariņš Mārtiņš, tlr. Puikule 11; 2) Dažādu preču trg. Baumaņos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Baumanis Kārlis, tlr. Puikules st. 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dikļu-Augstrozes ev.-lut. draudzē, mācītājs Šeiermanis Augusts, tlr. Dikļi 17.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Ozolu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1879. g., pr. Alksnis Mārcis, dz. Birzniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Ozolmuižas centrs, 3 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Ozolmuižas mežs ar ezeru un pili.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

30. Pāles pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pāles pg.; vāciski Sepküll; krieviski Sepkuļskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Alojas pg., d. — Katvaru un Viļķenes pg., v. — Svētciema pg., r. — Puikules un Pociema pg.

Pg. platība — 174,60 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3096, no tiem vīr. 1495, siev. 1601.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 177 klm., pa zc. — 110 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 57 klm., pa zc. — 64 klm.; c) tv. pils. Limbaži, pa zc. — 22 klm.; d) tv. dzc. stc. Pāle — 4 klm.

Pg. n. pie Limbažu-Pāles ceļa.

Pasta adrese: c. Pāli.

Upes: a) Svētupe, b) Pērļupe.

Ezeri: a) Āsteres — 72 ha, b) Ārciema dzirnavu — 10 ha, c) Jāņdzirnavu — 15 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 3677 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Prāms Elmārs, dz. Mālzemniekos, 7,5 klm. no pg. n., tlr. Pāle 42; pg. pdm. prs. Brūvelis Antons, dz. Skultēs, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Ārciems 19; pg. tiesas prs. Daugulis Voldemārs, dz. Vārnās, 8 klm. no pg. n., tlr. Pāle 40. Pg. darbvedis Slesers Pēteris, dz. pg. n., tlr. Pāle 4; vc. plc. kārtībnieks Auziņš Jānis, dz. Drieliņu muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Pāle 46.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Segruma I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Pupuriņš Jānis, tlr. Pāle 33; b) Ārciema I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Muskars Pēteris, tlr. Ārciems 8; c) Āsteres I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Bikše Jānis, tlr. Druķi 7; d) Āsteres II pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Oliņš Teodors, tlr. Druķi 3.

Bibliotēkas: a) Pāles lauksaimn. bbas bibliot., 629 sēj., bbas n., prz. Āboltiņš Alma, dz. Podniekos; b) Ārciema kultūras bbas bibliot., 1200 sēj., Ārciema I pk. pamatsk., prz. Muskars Emma, tlr. Ārciems 8.

3. **Veselības kopšana.** a) Lāču aptieka; b) Vārnu aptieka. Ārsts Sedlenieks Emma, dz. Drieliņu muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Pāle 31; zobu ārste Magidsons Roza, dz. Spundēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Pāle 3; vecmāte Kupcis Elīza, dz. Robiņos, 1,5 klm. no pg. n.; vecmāte Saksons Lūcija, dz. Saksonos, 3 klm. no pg. n., tlr. Pāle 61.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36; veterinārfeldšers Balodis Pēteris, dz. Pāles lauksaimn. bbas n., 3 klm. no pg. n., tlr. Pāle 14.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Smiltenes-Ainažu šaursliežu dzc. līnija un Valmieras-Salacgrīvas pst. aut. līnija.

a) Pāle — P. t. k. N., 3 klm. no pg. n., prz. Hanzens Aleksandrs, tlr. Pāle 39; b) Ārciems — P. tf. n. Abc. T. p. C., Zvaigznēs, 10 klm. no pg. n., prz. Knupke Vilis, dz. Zvaigznēs, tlr. Ārciems s. v.; c) Druķi — Tf. n. T. C., Druķos, 6 klm. no pg. n., prz. Ameriks Artūrs, tlr. Druķi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Burtnieku vmžn. I iec. Ārciema mžn., Ārciema muižā, 4 klm. no Ārciema dzc. stc.; mžzn. Kubulnieks Arvīds, tlr. Ārciems 5.

Ārciems — dzc. stc., pārzina Ķikveils Pēteris; Pāle — dzc. stc., pr. Gailis Alberts.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 395, saimniecību — 576. Aramzeme 5456,33 ha (31,84% no z. kpl.), pļavas 2200,79 ha (12,84%), ganības 3063,61 ha (17,88%), meži 4765,16 ha (27,80%), purvi 1027,06 ha (5,99%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, brieži, lapsas, meduņi, rubeņi, meža un tīruma irbes, caunas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, plauži, brekši, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pāles ūdens dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Birkenfelds D., tlr. Pāle 5; 2) Ūdens dzirnavas Šķirstiņu muižā, 8 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Jānis, tlr. Viļķene 32; 3) Ūdens dzirnavas Ārciema muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Cakars Frid., dz. Valmierā, tlr. Valmiera 106; 4) Jāņdzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Eglīte Pēteris, tlr. Ārciems 21; 5) Pienotava Pāles muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Pāles piensaimn. sba, tlr. Pāle 17; 6) Pienotava Ārciema muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Ārciema piensaimn. sba, tlr. Ārciems 12; 7) Dažādu preču trg., pie Pāles stc., 4 klm. no pg. n., īp. Kulles Vikt., dz. Baumaņos, tlr. Pāle 25; 8) Dažādu preču trg. pie Pāles stc., īp. Saksons Ed., dz. Saksonos, tlr. Pāle 54; 9) Dažādu preču trg. Pāles muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Seļķeris K., dz. Vītolos; 10) Dažādu preču trg. Cepļa krogā, 1 klm. no pg. n., īp. Veidemanis Ž., tlr. Pāle 70; 11) Dažādu preču trg. Āsteres muižā, īp. Pikšens Kārlis, tlr. Druķi 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 38.950,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Umurgas ev.-lut. draudzes Ārciema baznīca, pie Ārciema skolas, mācītājs Ozoliņš Viktors, dz. Umurgā; b) Sv. Katrīnas ev.-lut. draudzes Pāles lūgšanas nams, pie Lauksaimn. bbas, mācītājs Birznieks Arnolds, dz. Viļķenes pg., tlr. Viļķēni 40.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pāles krājaizd. sba, db. 1903. g., pg. n., pr. Birkenfelds Didrichs, dz. Pāles dzirnavās, tlr. Pāle 5; 2) Pāles lauksaimn. bba, db. 1922. g., bbas n., pr. Āboltiņš J., dz. Sargaļos, tlr. Pāle 6; 3) Pāles piensaimn. bba, db. 1926. g., Pāles muižā, pr. Prāms Elmārs, dz. Mālzemniekos, tlr. Pāle 42; 4) Ārciema piensaimn. sba, db. 1922. g., Ārciema

muižā, pr. Skudriņš A., dz. Imantos; 5) Pāles savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1883. g., Vārnās, pr. Muižnieks Kārlis, dz. Malējkalnos, tlr. Ārciems 10; 6) Ārciema kultūras bba, db. 1927. g., pr. Muskars Pēteris, dz. skolā, tlr. Ārciems 8; 7) I Pāles lauksaimniec. mašīnu koplietošanas bba, db. 1914. g., pr. Āboltiņš Jānis, dz. Sargaļos, tlr. Pāle 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Kalniņš Juris, pseud. Prātkopis — rakstnieks un žurnālists, dz. 1847. g., Kanadžos; b) Kalniņš Paulis — Dr. phil., ķīmiķis, dz. Pālē; c) Neikens Juris — rakstn., kult. darbin., dz. 1826. g., Kanadžos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Pāles mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējam īpašniekam kā neatsavināma daļa; b) Drieliņu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, novietots doktorāts un plc. kārtībnieka dzīvoklis; c) Šķirstiņu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, novietota nespējnieku patversme; d) Āsteres mž. centrs, piešķirts pg. pašvaldībai, novietota II pk. pamatskola; e) Ārciema mž. centrs, piešķirts dārzkopim, kas ierīkojis dārzsaimniecību.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Norvēļos, prz. Tilcēns Artūrs, pst. c. Pāli.

31. Pociema pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pociema pg.; vāciski Posendorf; krieviski Pozendorfskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Puikules un Ozolu pg., d. — Katvaru pg., v. — Pāles pg., r. — Dikļu un Vainižu pg.

Pg. platība — 60,25 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1012, no tiem vīr. 483, siev. 529.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 96 klm., pa zc. — 102 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 45 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Limbaži, pa zc. — 14 klm.; d) tv. dzc. stc. Ozoli — 9 klm.; e) tv. aut. pstn. Limbaži — 14 klm., Umurga — 10 klm.

Pg. n. pie Limbaži-Mazsalaca-Rūjiena ceļa.

Pasta adrese: c. Pociemu.

Upes: a) Braslas izteka, b) Svētupes izteka.

Ezeri: a) Rāķu — 67 ha, b) Melnezers — 15 ha, c) Pociema mežezers — 5 ha.

Kalni: Limbažu augstiene.

Lielākie mežu masīvi: Valsts mežu Lielpociema novads — 819 ha.

Lielākie purvi: a) Žvīguru — 143 ha, b) Dikļu — 130 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Rullers Eduards, dz. Pilskalnos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Jirgensons Paulis, dz. Ķekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Pociems 14; pg. tiesas prs. Auziņš Kārlis, dz. Kļaviņos, 3 klm. no pg. n.; pg. darbvedis Mōrs Oskars, dz. pg. n., tlr. Pociems 8; vc. plc. kārtībnieks Pērkons Jānis, dz. Katvaru pg. Katvaru muižā, 5 klm. no pg. n., tlr. Katvari 29.

2. **Izglītība.** Skolas: Pociema pg. Pilāga 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Baltiņš Alberts, tlr. Pociems 4.

Bibliotēkas: a) Lauksaimn. bbas bibliot., 562 sēj., bbas namā, prz. Ozoliņš Jānis, dz. Katvaru muižā, tlr. Katvari; b) Pamatskolas bibliot., 850 sēj., prz. Lerme Milda, tlr. Pociems 4.

3. **Veselības kopšana.** Pg. ietilpst Limbažu un apkārtnes veselības aizsardzības sbā ar slimnīcu Limbažos. Ārsts Kessels Dāvīds, dz. Limbažos; ārsts Glikmanis Bērs, dz. Puikules pg., pie stc. Puikule, 8 klm. no pg. n., tlr. Puikule 18; vecmāte Pickens Ede, dz. Katvaru muižā (c. Katvariem), 5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Limbažu rajona veterinārārsts Ozols Arvīds, dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rūjienas un Valmieras-Ainažu dzc. līnijas.

Pociems — P. tf. n. Abc. T. C., Lauksaimniec. bbas namā, 0,15 klm. no pg. n., prz. Vikmanis Jānis, tlr. Pociems s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Burtnieku vmžn. III iec., Pociema mžn. Ķipēnu muižā, mžz. Ābols Jūlijs, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Pociems 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 145, saimniecību — 186. Aramzeme 1956,46 ha (32,70% no z. kpl.), pļavas 1143,19 ha (12,11%), ganības 990,75 ha (16,56%), meži 1231,67 ha (20,59%), purvi 391,52 ha (6,53%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, vāveres, rubeņi, medņi, meža irbes; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Lauksaimn. bbas n., 0,15 klm. no pg. n., īp. Pociema patērēt. bba, tlr. Pociems; 3) Sīku preču trg. Stūrīšos, 1 klm. no pg. n.,

īp. Klimpmanis K., tlr. Pociems 3; 3) Dzirnavas 0,1 klm. no pg. n., īp. Valbergs Alberts, tlr. Pociems 5; 4) Liestu darbnīca Censoņos, 2 klm. no pg. n., īp. Kaņeps Jānis, dz. Censoņos; 5) Krejošanas punkts Atvasēs, 1,5 klm. no pg. n., īp. Limbažu piensaimn. sba, tlr. Limbaži 20; 6) Krejošanas punkts Liepiņās, 1 klm. no pg. n., īp. Umurgas piensaimn. sba, tlr. Umurga 7; Ķieģeļu ceplis Aišenu mājās, īp. Lūkins Antons, tlr. Pociems 20.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Umurgas-Pociema pareizticīgo draudzes baznīca, 0,15 klm. no pg. n., virspriesteris Barbans Pēteris, dz. mācītāja mājā. Pg. ietilpst Umurgas ev.-lut. draudzē, mācītājs Ozoliņš Viktors, Umurgas māc. muižā, tlr. Umurga 1.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pociema patērētāju bba, db. 1920. g., Lauksaimniec. bbas n., pr. Mōrs Oskars, dz. pg. n., tlr. Pociems 8; 2) Pociema savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1898. g., Lauksaimniec. bbas n., pr. Auziņš Kārlis, dz. Skalbēs, tlr. Pociems 29; 3) Pociema lauksaimniecības bba, db. 1872. g., bbas n., pr. Dišlers Jānis, dz. Jaunķemeros, tlr. Pociems 34; 4) Pociema krājaizd. sba, db. 1882. g., Lauksaimn. bbas n., pr. Ozoliņš Alfrēds, dz. Kabros, tlr. Pociems 11; 5) Pociema lopkopības pārraudz. bba, db. 1926. g., Lauksaimn. bbas n., pr. Cakalovs Eduards, dz. Ozdos, tlr. Pociems 21; 6) Bbas „Latvijas vanagi" 30. Pociema novads, pr. Ozoliņš Jānis, dz. Katvaru muižā, tlr. Katvaru s. v.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bārda Fricis — dzejnieks, dz. 1890. g., Rumbiņās; b) Bārda Antons — dzejnieks, dz. 1891. g., Rumbiņās; c) Goba Jānis, Alojietis — rakstnieks, dz. 1869. g., Pociemā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Pociema mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Ķipēnu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., dzīvojamā ēkā novietots Burtnieku virsmežniecības III iec., kam piedalītas vēl 2 saimniecības ēkas, siernieka māja piešķirta Limbažu piensaimn. sbai, citas ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** gravas pie Kaukuļu un Vēveru mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

32. Puikules pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Puiķeles pg.; vāciski Puikeln; krieviski Puikelnskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Alojas pg., d. — Ozolu un Pociema pg., v. — Pāles pg., r. — Vilzēnu pg.

Pg. platība — 60,30 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 975, no tiem vīr. 473, siev. 502.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 169 klm., pa zc. — 115 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 48 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Limbaži, pa zc. — 26 klm.; d) tv. dzc. stc. Puikule — 8,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Aloja — 5,5 klm.

Pg. n. pie stc. Puikule - Aloja ceļa.

Pasta adrese: c. Puikuli.

Upes: Iģe.

Ezeri: a) Paužas — 19 ha, b) Purva — 19 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Puikules muižas — 822 ha.

Lielākie purvi: a) Puikules muižas — 864 ha, b) Kandavas — 44 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Lūsis Jānis, dz. Vecmuižniekos, 1 klm. no pg. n., tlr. Puikule-pg. 3; pg. pdm. prs. Liepiņš Roberts, dz. Jaunzemniekos, 2 klm. no pg. n., tlr. Puikule-pg. 8; pg. tiesas prs. Eglīte Jānis, dz. Ķilpās, 2 klm. no pg. n., tlr. Puikule-pg. 12. Pg. darbvedis Skreituls Antons, dz. pg. n., tlr. Puikule-pg. 24; vc. plc. kārtībnieks Švēde Vilhelms (kopējs ar Ozolu pg.), dz. Ozolu pg. Jāņupītēs, 11 klm. no pg. n., tlr. Buiva 27.

2. **Izglītība.** Skolas: Puikules pg. I pk. pamatsk., pie Puikules-Alojas ceļa, 0,25 klm. no pg. n., prz. Luste Jānis, tlr. Puikule-pg. 6.

Bibliotēkas: Puikules pg. pdm. bibliot., 649 sēj., prz. Skreituls Antons, dz. pg. n., tlr. Puikule-pg. 24.

3. **Veselības kopšana.** Puikules-Ozolu-Pociema pg. rajona ārsts Glikmanis Bērs, dz. Mārtinsonos, 8,5 klm. no pg. n., tlr. Puikule 18. Neiberga aptieka pie Puikules stc.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vīķu rajonā, vet. ārsts Dzenis J., dz. Alojā, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Aloja 75.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ainažu-Smiltenes dzc. līnija, Valmiera-Ainaži aut. līnija un jaunbūvējamā Rīgas-Rūjienas dzc. līnija.

a) Puikule-pagasts — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Krīpēns Valija, tlr. Puikule-pg. s. v.; b) Puikule — P. tf. n. Abc. T. C., 8,5 klm. no pg. n., prz. Spīgulis Jānis, dz. Pētersonos, tlr. Puikule s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Puikule — dzc. stc., pārzina Putniņš Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 139, saimniecību — 186. Aramzeme 1871,57 ha (31,30% no z. kpl.), pļavas 1131,68 ha (18,93%), ganības 1057,43 ha (17,68%), meži 1041,51 ha (17,50%), purvi 742,94 ha (12,43%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Krejošanas punkts Puikules muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Alojas piensaimn. sba, tlr. Aloja 11 2) Koku zāģētava Jaunbērziņos, 8,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Pēteris; 3) Dažādu preču trg. Pētersonos, 8,5 klm. no pg. n., īp. Spīgulis Jānis, tlr. Puikule s. v.; 4) Dažādu preču trg. muižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Nuķis Alfrēds, dz. Āriņos; 5) Dažādu preču trg. muižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Zariņš Jānis, dz. Patversmēs, tlr. Puikule-pg. 30; 6) Vīnu trg., 8,5 klm. no pg. n., īp. Spīgulis Jānis, dz. Pētersonos, tlr. Puikule s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.710,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Alojas ev.-lut. draudzē, mācītājs Veinbergs Aleksandrs, dz. māc. mājā, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Aloja 13.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Puikules kuļmašīnu sba, db. 1924. g., pr. Liepiņš Roberts, dz. Jaunzemniekos, tlr. Puikule-pg. 8; 2) Puikules un apkārtnes meliorācijas sba, db. 1926. g., pr. Lūsis Jānis, dz. Vecmuižniekos, tlr. Puikule-pg. 3; 3) Paužas ezera novadgrāvja meliorācijas sba, db. 1927. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Alkšņos, tlr. Urga 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu vairākus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: vācu kareivji nošāvuši vienu cilvēku.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Puikules mž. centrs, 4 klm. no pg. n., pils telpas neapdzīvotas, vienā daļā ierīkota neliela izrīkojumu zāle, citās ēkās iekārtota linu apstrādāšanas fabrika, kas pieder Finanču ministrijai.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dūdalēs, prz. E. Eglīte, pst. c. Puikuli, Puikules stc. 2 klm.; Puikules muiža 2 klm., Aloja 11 klm.

33. Rencēnu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rencēnu pg.; vāciski Ranzen; krieviski Rencenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Jeru un Naukšēnu pg., d. — Valmieras pg., v. — Burtnieku pg., r. — Eveles un Jērcēnu pg.

Pg. platība — 137,6 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Rencēni.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2359, no tiem vīr. 1091, siev. 1268.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 147 klm., pa zc. — 142 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 24 klm.; c) tv. pls. Valmiera (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Valmiera (sk. augšā); e) tv. aut. pstn. Rencēni — 0,2 klm., no pg. n.

Pg. n. pie Valmieras-Rūjienas ceļa.

Pasta adrese: c. Rencēniem.

Upes: Seda.

Ezeri: a) Timbas — 5,4 ha, b) Ūdens dzirnavu — 2 ha, c) Aičas (dzirnavu) — 1,5 ha, d) Lizdēnu (dzirnavu) — 1 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Popuļa un Rencēnu meži, kopplatība 3378 ha (valsts meži).

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec. miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Kuplis Alfrēds, dz. Mašās, 1 klm. no pg. n., tlr. Rencēni 9; pg. pdm. prs. Auniņš Ernests, dz. Indrānos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rencēni 37; pg. tiesas prs. Kuplis Fricis, dz. Mašās, 1 klm. no pg. n., tlr. Rencēni 9. Pg. darbvedis Mintāls Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Rencēni 6; plc. kārtībnieks Osvalds Jānis, dz. Doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rencēni 14.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rencēnu 6 kl. pamatskola, 0,5 klm. no pg. n., prz. Lapsiņš Artūrs, tlr. Rencēni 17; b) Sauļu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Pencis Alfrēds, tlr. Buka 7.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., 2384 sēj., Rencēnu pamatskolā, prz. Lapsiņš Artūrs, tlr. Rencēni 17.

3. **Veselības kopšana.** R. Kreišmaņa aptieka, Rencēnos. Rajona ārsts Burkins Augusts, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rencēni 60; vecmāte Breicis Emma, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valmieras ra-

jonā, vet. ārsts Zāmels Ed., dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Rūjienas aut. līnija.

a) Rencēni — P. t. k. N., Šnikvaldos, 0,1 klm. no pg. n., prz. Svars Jānis, tlr. Rencēni 50; b) Seda — P. tf. n. Ab. T. p. C., muižā, prz. Ozols Eduards, tlr. Seda 15.

6. **Pārējās iestādes.** a) Valmieras vmžn. IV iec., Burtnieku mžn. Baložu muižā, 28,3 klm. no Valmieras dzc. stc., 3 klm. no pg. n.; mžzn. Jermaks Antons, tlr. Rencēni 30; b) Valmieras vmžn. V iec., Rencēnu mžn. Rencēnu muižā. 20 klm. no Strenču dzc. stc., mžzn. Roķis Eduards, tlr. Rencēni 34, pst. c. Sedu.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 397, saimniecību — 479. Aramzeme 4199,52 ha (31,69% no z. kpl.), pļavas 2934,26 ha (22,15%), ganības 1562,97 ha (11,80%), meži 3549,05 ha (26,79%), purvi 565,41 ha (4,27%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Lizdēnu muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Lizdēnu piensaimn. sba, tlr. Rencēni 33; 2) Pienotava muižā, 6,5 klm. no pg. n., īp. Rencēnu piensaimn. sba, tlr. Seda 15; 3) Ūdens dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Jānis, Ūdensdzirnavās, tlr. Seda 26; 4) Teidemaņa dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Teidemanis Elma, tlr. Rencēni 75; 5) Aičas dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Lūsis Fricis, tlr. Rencēni 18; 6) Koloniālpreču trg. b. a. v., 0,2 klm. no pg. n., īp. Rencēnu patērēt. bba, tlr. Rencēni 31; 7) Koloniālpreču trg. b. a. v., 0,2 klm. no pg. n., īp. Vinters Jānis, tlr. Rencēni 79; 8) Koloniālpreču trg. muižā, 6,5 klm. no pg. n., īp. Eveles patērēt. bba, tlr. Seda 25; 9) Koloniālpreču trg. Teidemaņos, 5 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Augusts, tlr. Rencēni 91

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Burtnieku ev.-lut. draudzes baznīca, mācītājs Briedis Artūrs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Straume", db. 1908. g., pr. Kuplis Fricis, dz. Mašās, tlr. Rencēni 9; 2) Lauksaimniecības bba, db. 1920. g., pr. Meneks Aleksandrs, dz. Gaiļos, tlr. Burtnieki 63; 3) Savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1888. g., pr. Ozoliņš Roberts, dz. K.-Sprastā, tlr. Rencēni 74; 4) Lizdēnu piensaimn. sba, db. 1923. g., muižā, pr. Upmacis Antons, dz. Mincī, tlr. Rencēni 28; 5) Rencēnu piensaimn. sba, muižā, pr. Kaucis Ādams, dz. Eveles Lāčos, tlr. Seda 5; 6) Rencēnu krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Upmacis Antons, dz. Mincī, tlr. Rencēni 28.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Čigānu kalnā un Dēļas kalniņā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu 11 revolūcionārus un nodedzinājusi 1 dzīvojamo ēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Apinis Georgs — Dr. med., sabiedr. darbinieks, dz. 1859. g., Ambās; b) Einbergs Jānis — sabiedr. darbin., dz. 1843. g., Jukšos; c) Golts Augusts — grāmatu rūpnieks, dz. 1882. g., Jaundambīšos; d) Melders Emīls — skulptors, dz. 1889. g., Speļģos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Rencēnu mž. centrs, 6,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Lizdēnu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējam īpašniekam kā neatsavināma daļa; c) Sauļu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; d) Baložu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas izmanto Valmieras virsmežniecības IV iec. mežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

34. Rozēnu pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rozēnu pg.; vāciski Koddiak; krieviski Kodjakskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Igaunijas valsts, d. un d.-r. — Alojas pg., v. un d.-v. — Ainažu pg., v. — Salacas pg., r. — Mazsalacas un Skaņkalnes pg.

Pg. platība — 225 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Staicele.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3297, no tiem vīr. 1617, siev. 1680.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 190 klm., pa zc. — 130 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 69 klm., pa zc. — 58,7 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca, pa zc. — 26 klm.; d) tv. dzc. stc. Staicele — 1,5 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Ainažu ceļa.

Pasta adrese: c. Staiceli.

Upes: a) Salaca, b) Īģe.

Ezeri: Kodaja — 100,8 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Igaunijas pierobežas un Vilklaužņu-Rīdus, kopplatība 5384 ha (valsts meži).

Lielākie purvi: a) Kodaja — 788 ha, b) Kammas — 620 ha, c) Janišu — 329 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Sāns Oskars, dz. Plančos, 1 klm. no pg. n., tlr. Staicele 22; pg. pdm. prs. Sedlenieks Augusts, dz. Ķilās, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Treija Jānis, dz. Miekņos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Plūme Arnolds, dz. pg. n., tlr. Staicele 9; vc. plc. kārtībnieks Cielēns Pēteris, dz. Sānos, tlr. Staicele 46.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Staiceles 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Medinieks Jānis, tlr. Staicele 47; b) Rozēnu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Ramans Jēkabs, tlr. Rozēni 4; c) Vīķu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Mārtinsons Antons, tlr. Vīķi 3; d) Puršanu I pk. pamatskola, 5,5 klm. no pg. n., prz. Čečiņš Emma, tlr. Staicele 56.

Bibliotēkas: Staiceles drāmatiskā pulciņa biblot., 900 sēj., pg. n., prz. Plūme Arnolds, tlr. Staicele 9.

3. **Veselības kopšana.** a) Staiceles aptieka; b) Latv. Sarkanā krusta bērnu veselības kopšanas punkts; c) pg. pašvaldības rajona ārsts Kuplis Hermanis, dz. Kupļos, tlr. Staicele 45; zobu ārste Ozols Zelma, dz. Lībsbergos, tlr. Staicele 33; vecmāte Rumba Kristīne, dz. Lībsbergos, tlr. Staicele 62; žēlsirdīgā māsa Ozols Elza, dz. Mediniekos; ārste Dauguls Erna, dz. Staicelē Nr. 5, tlr. Staicele 13.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alojas rajonā, vet. ārsts Dzenis J., dz. Alojā, tlr. Aloja 75.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmiera-Ainaži aut. līnija.

a) Staicele — P. t. k. N., prz. Bērziņš Pēteris, dz. Lībsbergos, tlr. Staicele 52; b) Rozēni — P. n. Abc., 10 klm. no pg. n., prz. Andersons Jānis, dz. Krastos, tlr. Rozēni 12; c) Ķīši — P. n. Ab., 15 klm. no pg. n., prz. Dančauskis Olga, dz. Ķīšos, tlr. Gaņģi 4; d) Vīķi — P. tf. n. Abc. T. p. C., 5,5 klm. no pg. n., prz. Āboltiņš Eduards, dz. Bodniekos, tlr. Vīķi 6; e) Rozēni — Tf. n. T. p. C., 8,6 klm. no pg. n., prz. Rumba Pēteris, dz. Vilkos; f) Gaņģi — Tf. n. T. p. C., 12 klm. no pg. n., prz. Bitmanis Ernests.

6. **Pārējās iestādes.** Ainažu vmžn. IV iec., Limšēnu mžn. Limšēnu muižā, pie Vīķu-Nuķu ceļa, 7 klm. no stc. Staicele; mžzn. Sirius Augusts, tlr. Vīķi 23; Ainažu vmžn. II iec. mžn. Rozēnu muižā, 9 klm. no pg. n., mžz. Polmanis Jānis, tlr. Rozēni 1.

Staicele — dzc. stc., pr. Jansons Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 385, saimniecību — 444. Aramzeme 3797,21 ha (15,97% no z. kpl.), pļavas 2321,51 ha (9,77%), ganības 3115,61 ha (13,11%), meži 7556,27 ha (31,79%), purvi 6073,43 ha (25,55%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres, caunas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, plauži, vimbas, sapaļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lejas dzirnavas, 9,5 klm. no pg. n., īp. Upmals Krišjānis, tlr. Rozēni 7; 2) Kalndzirnavas, tlr. Rozēni 14, 10,5 klm. no pg. n., īp. Spandegs Vilis, dz. Liepājā; 3) Dūngravas dzirnavas, 7,5 klm. no pg. n., īp. Bufejs Vilis; 4) Dzirnzemnieku dzirnavas, 5,5 klm. no pg. n., īp. Āboltiņš Arvēds, tlr. Vīķi 11; 5) Papīra un papes fabrika Staicelē, īp. Baltijas papīra un papes fabrikas A./S., Rīgā, pārstāvis Staicelē, tlr. Staicele 2; 6) Koku zāģētava Marēnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lībsbergs Kārlis, dz. Rēciemos, tlr. Staicele 10; 7) Pienotava Krastos, 10 klm. no pg. n., īp. Ainažu-Rozēnu piensaimn. sba; 8) Pārtikas preču trg. Staicelē, īp. Rudzītis Paulis, dz. Rudzīšos, tlr. Staicele 28; 9) Pārtikas preču trg. Staicelē, īp. kooperātīvs „Dadzis", tlr. Staicele 61; 10) Pārtikas preču trg. Staicelē, īp. Vītols Jānis, dz. Vītolos, tlr. Staicele 29; 11) Pārtikas preču trg. Staicelē, īp. Liepiņš Pēteris, dz. Jaunliepiņos; 12) Pārtikas preču trg. Staicelē, īp. Tomsons Kārlis, dz. Lībsbergos, tlr. Staicele 3; 13) Pārtikas preču trg. Staicelē, īp. Zaķis Rūdolfs, dz. Zaķos, tlr. Staicele 5; 14) Pārtikas preču trg. Bodniekos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Āboltiņš Eduards, tlr. Vīķi 6; 15) Pārtikas preču trg. Krastos, 10 klm. no pg. n., īp. Andersons Jānis, tlr. Rozēni 12; 16) Pārtikas preču trg. Lejasdzirnavās, 9,5 klm. no pg. n., īp. Upmals Marija, tlr. Rozēni 7; 17) Pārtikas preču trg. Vidzemniekos, 8,5 klm. no pg. n., īp. Skujiņš Alma, tlr. Rozēni 5; 18) Gaļas trg. Staicelē, īp. Gaigals Kārlis, dz. Lībsbergos, tlr. Staicele 15; 19) Gaļas trg. Staicelē, īp. Krūze Jānis; 20) Jauktu preču trg. Staicelē, īp. Rudzītis Emma, dz. Limbažu pls., tlr. Staicele 74; 21) Pārtikas un sīkpreču trg. Jaunkaktiņos, 13 klm. no pg. n., īp. Vāle Emma; 22) Jauktu preču trg. Kalējos, 9,5 klm. no pg. n., īp. Krastiņš Anna; 23) Jauktu preču trg. Strazdiņos, 11,5 klm. no pg. n., īp. Čočiņš Aug.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 39.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca Staicelē, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Veinbergs Aleksandrs, dz. Alojā, mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Lībsbergs Kārlis, dz. Rēciemos, tlr. Staicele 10; 2) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1913. g., pr. Rudzītis Aleks., dz. Staicelē, tlr. Staicele 74; 3) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1904. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Jaunzemēs, tlr. Vīķi 10; 4) Piensaimnieku sba, db. 1922. g., pr. Leinasārs Krišjānis, dz. Ainažu pg. Vecvietos, tlr. Rozēni 24; 5) Staiceles dramatiskais pulciņš, db. 1922. g., pr. Plūme Arnolds, dz. Staicelē, tlr. Staicele 9; 6) Staiceles sporta bba, db. 1927. g., pr. Gvībe Alfrēds, dz. Gvībēs, tlr. Staicele 26; 7) Staiceles sieviešu labklājības bba, db. 1926. g., pr. Ozols Zelma, dz. Lībsbergos, tlr. Staicele 33.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Rozēnu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., dažas ēkas izlieto Ainažu virsmežniecības II iec. mežniecība, pārējās ēkas pie-

dalītas jaunsaimniecībām; b) Vīķu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., sadalīts lauksaimniecībās; c) Limšēnu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., dažas ēkas izlieto Ainažu virsmežniecības IV iec. mežniecība, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Dripatas mž. centrs, 10,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Salacas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Tāllīdumos, prz. A. Ārnavs, pst. c. Jaunsilzemniekiem, Staiceles stc. 20 klm.; Kalnadzirnavās, prz. Vircavs, tlr. Rozēni 14, Staiceles stc. 12 klm., darbojas no 1. VI līdz 30. X.

35. Rūjienas pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rūjienas pg.; vāciski Rujen; krieviski Ruenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Ternejas pg., d. — Jeru un Sēļu pg., v. — Idus pg., r. — Rūjienas pls.

Pg. platība — 68 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1038, no tiem. vīr. 443, siev. 595.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 213 klm., pa zc. — 165 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 90 klm., pa zc. — 46 klm.; c) tv. pls. Rūjiena, pa zc. — 2 klm.; d) tv. dz. stc. Rūjiena — 1 klm.

Pg. n. Rūjienas pls., Valdemāra - 13.

Pasta adrese: c. Rūjienu.

Upes: a) Rūja, b) Pestava, c) Virķe, d) Palmute.

Ezeri: Virķēnu — 7 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Valsts Virķēnu novada — 365 ha.

Lielākie purvi: a) Brīvpurvs — 300 ha, b) Virķēnu-Tīreļa — 177 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Dancis Eduards, dz. Urmos, 4 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 84; pg. pdm. prs. Melderis Arvīds, dz. Ciešās, 8 klm. no pg. n., tlr. Vilpulka 19; pg. tiesas prs. Eglītis Artūrs, dz. Elmetēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 104. Pg. darbvedis Krūskops Augusts, dz. pg. n., tlr. Rūjiena 27; plc. kārtībnieks Ķinne Otto, dz. pg. n., tlr. Rūjiena 27.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rāmnieku II pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Boķis Eduards, tlr. Rūjiena 60; b) Rūjienas 2 gad. lauksaimniec. skola, Virķēnu muižā, 6 klm. no pg. n., prz. Reveliņš Teodors, tlr. Rūjiena 46.

Bibliotēkas: a) Rūjeniešu bibliot. bbas „Raža" bibliot., 1000 sēj., Rāmnieku pamatskolā, prz. Skreitulis Ernests, tlr. Rūjiena 60; b) Rāmnieku pamatsk. bibliot., 1000 sēj., prz. Skreitulis Ernests (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts un vecmāte — Rūjienas pls.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā, vet. ārsts Žīgurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Pg. šķērsos jaunbūvējamā Rīgas-Rūjienas dzc. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 153, saimniecību — 200. Aramzeme 2165,65 ha (33,85% no z. kpl.), plavas 1749,75 ha (27,35%), ganības 995,39 ha (15,56%), meži 705,53 ha (11,03%), purvi 408,06 ha (6,38%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, brekši, līņi, asari, raudas, šķaunaces, vēdzeles, sapaļi, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Virķēnos, 8 klm. no pg. n., īp. Šmits Teodors, tlr. Vilpulka 26; 2) Vēja dzirnavas Rudiņos, 13 klm. no pg. n., īp. Anša Krieva mant., dz. Kārķēnos, tlr. Vērsis 7; 3) Siernīca Lustēs, 7 klm. no pg. n., īp. Šīlers Hermanis, tlr. Vilpulka 17; 4) Mēchaniskā darbnīca Ozoliņos, 6 klm. no pg. n., īp. Skujiņš Alfrēds.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rūjienas-Dienvidu ev.-lut. draudzē, mācītājs Bachs Hermanis, tlr. Rūjiena 13.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rūjeniešu bibliot. bba „Raža", db. 1912. g., Rāmnieku pamatskolā, pr. Sprincis Kārlis, dz. Peļņos, tlr. Rūjiena 105; 2) Virķēnu savstarpīgā ugunsapdroš. bba, db. 1890. g., pg. n., pr. Boķis Eduards, dz. Rāmnieku pamatskolā, tlr. Rūjiena 60.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Rūjienas ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski trauki, alvas vīna kannas, sienas lukturi un piemiņas vapeņi.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Alberings Artūrs — bij. Saeimas viceprez. un bij. ministru prez., dzim. 1877. g., Vir-

ķēnu Klāvos, apbedīts Rūjienā; b) Lauberts Eriks — režisors un teātŗa darbinieks, dzim. 1878. g., Aŋģos; c) Melders Jānis — žurnālists, dzim. 1890. g., Jāņa muižā; d) Priedīts Jānis — sabiedr. darbin., dzim. 1876. g., Cēšās; f) Šķilters Gustavs — tēlnieks, * 1874. g., Rūjienā; f) Zilpaušs Tenis — rakstnieks, dzim. 1843. g., Peitos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Rūjienas Lielās mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izlieto dzīvokļiem un lauksaimniecībai; b) Virķēnu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota Rūjienas 2 gad. lauksaimniecības skola.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

36. Salacas pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecsalacas pg.; vāciski Alt-Sales; krieviski Starosalackaja vol.

Pagasta robeža: z. — Ainažu pls. un Ainažu pg., d. — Svētciema pg., v. — Rīgas jūŗas līcis un Salacgrīvas pls., r. — Rozēnu un Alojas pg.

Pg. platība — 165,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2418, no tiem vīr. 1152, siev. 1266.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 199 klm., pa zc. — 120 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 78 klm., pa zc. — 74 klm.; c) tv. pls. Salacgrīva, pa zc. — 4,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Zonepe — 15 klm.; e) tv. aut. pstn. Salacgrīva — 4,5 klm.

Pg. n. pie Salacgrīvas-Mērnieku ceļa.

Pasta adrese: c. Salacgrīvu.

Upes: a) Salaca, b) Korģupīte, c) Jaunupe.

Ezeri: a) Kliķu — 7 ha, b) Primma — 10 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Vecsalacas virsmežniecības — 6240 ha.

Lielākie purvi: a) Kuivižu — 2 kv. klm., b) Zoneppurvs — 3 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Bērziņš Jānis, dz. Dzeņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Salacgrīva 31; pg. pdm. prs. Linde Hermanis, dz. Karogos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Dārziņš Alfrēds, dz. Vīskalnā, 11 klm. no pg. n., tlr. Korģeni 3. Pg. darbvedis Jekalis Reinholds, dz. pg. n., tlr. Salacgrīva 23; vc. plc. kārtībnieks Linde Alfrēds, dz. Krievu skolā, 8 klm. no pg. n., tlr. Korģeni 29.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Korģenes 6 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Sedlenieks Gusts, tlr. Korģeni 9; b) Ausekļa I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Liepa Jūlijs, tlr. Korģeni 22.

Bibliotēkas: a) Vecsalacas bibl. bbas bibliot., 1500 sēj., skolā, prz. Mendziņš Jānis, dz. Jaunjemekļos, tlr. Korģeni 3; b) Korģenes pamatsk., bibliot., 600 sēj., skolā, prz. Sedlenieks Gusts, tlr. Korģene 25; c) Ausekļa pamatsk., bibliot., 600 sēj., skolā, prz. Liepa Jūlijs, tlr. Korģeni 22.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Veikins-Rozīte Alma, dz. Salacgrīvā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Salacgrīva 75; vecmāte Liepiņš Alīde, dz. Jemekļos, 9 klm. no pg. n., tlr. Korģeni 20.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Aveniņš Pāvils, dz. Salacgrīvā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Salacgrīva 83.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu šaursliežu dzc. līnija un Valmieras-Ainažu pst. aut. līnija.

a) Korģeni — P. tf. n. Abc. T. C., Sprīdīšos, 9 klm. no pg. n., prz. Āboltiņš Hermīne, tlr. Korģeni s. v.; b) Zonepe — P. tf. n. Abc. T. C., Austrumā, 15 klm. no pg. n., prz. Vitkaus Alfrēds, tlr. Zonepe s. v.; c) Andrupi — Tf. n. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Maurītis Karlīne, tlr. Andrupi s. v.; d) Bērzsula — P. n. Ab., Upēs, 6 klm. no pg. n., prz. Izands Elvīra; e) Kuiviži — P. tf. n. A. T. C., 7,5 klm. no pg. n., prz. Prūsis Jānis, tlr. Kuiviži s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Vecsalacas vmžn. Vecsalacas muižā, 1,5 klm. no pg. n., vmžz. Pētersons Arnolds, tlr. Salacgrīva 4; b) Vecsalacas vmžn. I iec. Vecsalacas mžn. Medniekos, 5 klm. no Zonepes dzc. stc., 15 klm. no pg. n., mžzn. Lamberts Pēteris, tlr. Korģeni 13; c) Vecsalacas vmžn. V iec. Salacgrīvas mžn. Immes muižā, 16 klm. no Ainažu dzc. stc., 2,5 klm. no pg. n., mžzn. Sedlenieks Gustavs, tlr. Salacgrīva 46, pst. c. Salacgrīvu.

Zonepe — dzc. stc., pārzina Gailītis Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 422, saimniecību — 437. Aŗamzeme 3927,65 ha (19,23% no z. kpl.), pļavas 2129,36 ha (10,43%), ganības 4590,83 ha (22,49%), meži 7264,14 ha (35,59%), purvi 1362,87 ha (6,68%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, caunas, stirnas, brieži; upēs un ezeros: laši, sīgas, vimbas, nēģi, zuši, asari, sapaļi, vēži, līdakas, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Korģenes pienotavā, 11 klm. no pg. n., īp. Korģenes patērēt. bba, tlr. Korģeni 11; 2) II šķ. traktieris Austrumos, 15 klm. no pg. n., īp. Vitkaus Alfrēds, tlr. Zonepe s. v.; 3) Dažādu preču trg. Karateros, 4,5 klm. no pg. n., īp. Tomsons Jēkabs, tlr. Andrupi 2; 4) Dažādu preču trg. Bērziņos, 7 klm. no pg. n., īp. Pommers Ingrīda,

tlr. Kuiviži 18; 5) Dažādu preču trg. Vīskalnos, 11,5 klm. no pg. n., īp. Birzgalis Ādams, tlr. Korģeni 3; 6) Vēja dzirnavas, Kīcos, 9,5 klm. no pg. n., īp. Kīcs Nikolajs, tlr. Korģeni 24; 7) Ūdens dzirnavas Steliņos, 7 klm. no pg. n., īp. Indr. Cimermaņa mant.; 8) Ķieģeļu ceplis, 6 klm. no pg. n., īp. Šmita Mārtiņa mantin.; 9) Ādu ģērētava Uplejās, īp. Verlis Irēne, dz. Rīgā.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Lielsalacas ev.-lut. draudzē, mācītājs Migla Vilhelms, Lielsalacas māc. muižā, tlr. Salacgrīva 24; b) Vecsalacas pareizticīgo draudzē, priesteris Laucis N.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vecsalacas bibl. bba, db. 1900. g., skolā; 2) Korģenes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Leinasars Richards, dz. Pelītēs, tlr. Korģeni 6; 3) Korģenes piensaimn. sba, db. 1922. g., pienotavā, pr. Kics Nikolajs, dz. Kičos, tlr. Korģeni 24; 4) Korģenes patērēt. bba, db. 1919. g., pienotavā, pr. Liepiņš Eduards, dz. Jaunjemekļos, tlr. Korģeni 25; 5) Korģenes mašīnu kopliet. bba, db. 1922. g., pr. Birzgalis Ādams, dz. Vīskalnos, tlr. Korģeni 3; 6) Salacgrīvas mašīnu koplietošanas bba, db. 1922. g., pr. Eidemanis Milda, dz. Svētciema pg. Patkuļos, tlr. Salacgrīva 14; 7) Vecsalacas lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Kalnrūjās; 8) Salacas jūrmalas biškopības bba, db. 1919. g., pr. Sedlenieks Gusts, dz. Korģenes skolā, tlr. Korģene 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.:

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 9 revolūcionārus un nodedzinājusi 1 tirgotavu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Dzirne Krišjānis — rakstn., dz. 1829. g., Salacā; b) Kalniņš J. — ģenerālis, saukts „Vecais Kalniņš", veco strēlnieku vadonis, dz. Jesperos; c) Rozenšteins Eižens — docents, dz. 1886. g., Mērnieku Muižiņā.

3. **Bijušo muižu centri:** Vecsalacas mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., 3 ēkās novietota Vecsalacas virsmežniecības kanceleja un darbinieku dzīvokļi; Zaļmājas ar nodegušās pils drupām, parku un muižas dārzu piešķirtas atv. ģenerālim Jānim Kalniņam; Uplejas ar saimniecības ēkām nopircis Rīgas apgabaltiesas prs. biedrs Pēteris Leitāns; pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Salacas upes un tās pieteku krasti: a) krāšņais Korģupītes līcis pie Oļķiem, b) Sarkanā klints Salacas krastos pie Rostiem; c) Steliņu ūdens dzirnavu apkārtne pie Salacas upes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dzeņos, prz. J. Bērziņš, pst. c. Salacgrīvu, Ainažu stc. 12 klm., Salacgrīva 3 klm.; Veckalējos, prz. P. Šuriņš, tlr. Korģeni 17, Zonepes stc. 11 klm.

37. Sēļu pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sēļu pg.; vāciski Sehlen; krieviski Zelenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Mazsalacas un Idus pg., d. — Burtnieku ezers, v. — Vecates pg., r. — Jeru pg.

Pg. platība — 144 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1019, no tiem vīr. 465, siev. 554.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 159 klm., pa zc. — 160 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 41,5 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca — 7 klm.; d) tv. dzc. stc. Rūjiena — 22 klm.; e) tv. aut. pstn. Vecate — 5 klm.

Pg. n. pie Mazsalacas-Sēļu ceļa.

Pasta adrese: c. Jaunkažēniem.

Upes: a) Rūja, b) Salaca, c) Seda.

Ezeri: Burtnieku — 3548,8 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Sēļu-Pantenes-Košķeles meži — 1160 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Tobīs Oskars, dz. Runčos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunkažēni 33; pg. pdm. prs. Tilts Pēteris, dz. Jostos, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunkažēni 5; pg. tiesas prs. Hincenbergs Kārlis, dz. Vālēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunkažēni 25. Pg. darbvedis Vēbers Kārlis, dz. pg. n., tlr. Jaunkažēni 2; plc. kārtībnieks Lūsis Jānis, dz. Košķeles muižā, 5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Košķeles I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Hibšs Amandus, tlr. Jaunkažēni 7; b) Sēļu I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Glate Līze, tlr. Jēči 13.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot., 500 sēj., pg. n., prz. Tūters Arnolds, dz. Liel-Tūteros, 1 klm. no pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Ermanis Eduards, dz. Mazsalacā, 7 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 53; vecmāte Zadde Elīzabete, dz. Mazsalacā, 7 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 53.

Limbažu rajons.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Žīgurs Jānis, dz. Rūjienā, 22 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 36; veterinārfeldšers Bukhards Arnolds, dz. Mazsalacā, 7 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 3.

5. **Satiksme.** Pg. šķērsos Rīgas-Rūjienas jaunbūvējamā dzc. līnija.

Jaunkažēni — P. tf. n. Abc. T. p. C., 3 klm. no pg. n., prz. Anšmits Augusts, tlr. Jaunkažēni 2; b) Jēči — P. tf. n. Abc. T. p. C., 3 klm. no pg. n., prz. Spriņģis Augusts, tlr. Jēči 8.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 145, saimniecību — 177. Aramzeme 2229,16 ha (30,38% no z. kpl.), pļavas 1884,52 ha (25,68%), ganības 1081,93 ha (14,75%), meži 1316,42 ha (17,94%), purvi 607,93 ha (8,29%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, brieži; upēs un ezeros: līdakas, plauži, līņi, asari, raudas, sīgas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Ozolos, 1 klm. no pg. n., īp. Tobīss Pēteris; 2) Dažādu preču trg. Ķipēnos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Štumfs Alfrēds; 3) Vēja dzirnavas Krūmiņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Vente Bernh.; 4) Vēja dzirnavas Sēļu muižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jēkabs; 5) Vēja dzirnavas Zemturos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Menzenkampfs; 6) Krejošanas punkts Krupjos, 2 klm. no pg. n., īp. Mazsalacas piensaimn. sba, tlr. Jaunkažēni 36; 7) Krejošanas punkts Pantenē, 5,5 klm. no pg. n., īp. Mazsalacas piensaimn. sba, tlr. Mazsalaca 96.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Mazsalacas ev.-lut. draudzē, mācītājs Skrodelis Alfrēds, tlr. Mazsalaca 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Biedrības Latvju jaunatne Sēļu nodaļa, db. 1930. g., pg. n., pr. Siktars Oskars, dz. Vecgaliņos, tlr. Jēči 18; 2) Sēļu-Košķeles savstarpējā ugunsapdroš. bba, db. 1892. g., pg. n., pr. Tilts Pēteris, dz. Jostos, tlr. Jaunkažēni 5; 3) Sēļu lopkopības pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Golde Gustavs, dz. Pakundzē, tlr. Jaunkažēni 9; 4) Kulmašīnas

sba, pr. Tilts Pēteris, dz. Jostos, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunkažēni 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Tūteres ozols Liel-Tūteros; bij. akmeņa laikmeta mītnes Zvejniekos.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Pantenes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Sēļu mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., atstāts līdzšinējam īpašniekam kā neatsavināma daļa; c) Košķeles mž. centrs, 5 klm. no pg. n., piešķirts Latvijas zirgu audzētāju bbai.

4. **Dabas jaukumi:** Burtnieku ezera piekraste; Rūjas un Sedas upju krasti un ietekas Burtnieku ezerā, daļa Salacas upes labā krasta.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kokšķelēs, prz. M. Pārume, tlr. Jaunkažēni 14, Vecate 5 klm., Rūjiena 19 klm.

38. Skaņkalnes pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Skulberģu pg.; vāciski Kolberg; krieviski Kolbergskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Mazsalacas pls. un pg., d. — Braslavas pg., v. — Alojas un Rozēnu pg., r. — Vecates pg.

Pg. platība — 128,35 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1456, no tiem vīr. 683, siev. 773.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai aut. — 171 klm., pa zc. — 142 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. — 50 klm., pa zc. — 50 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca — 2 klm.; d) tv. dzc. stc. Rūjiena — 25 klm.; e) tv. aut. pstn. Mazsalaca — 2 klm.

Pg. n. pie Mazsalacas-Staiceles ceļa.

Pasta adrese: c. Mazsalacu.

Upes: a) Salaca, b) Iģe, c) Ķirele, d) Lāņupīte.

Ezeri: a) Grūbes — 2 ha, b) Iģes — 1 ha, c) Ķāvu — 1 ha.

Kalni: a) Skaņaiskalns, b) Laņģa, c) Dzelvju.

Lielākie mežu masīvi: Skulberģu novads — 3809 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Rīsbergs, Rūdolfs, dz. Streiķos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 19; pg. pdm. prs. Zaļais Andrejs, dz. Skulberģu muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 20; pg. tiesas prs. Vītiņš Jānis, dz. Ķāvos, 12 klm. no pg. n., tlr. Nuķi 2. Pg. darbvedis Rusmanis Eduards, dz. pg. n., tlr. Mazsalaca 27; plc. kārtībnieks Grava Fricis, dz. Mazsalacas pls., 2 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 29.

2. **Izglītība.** Skolas: Skulberģu I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Muižnieks Eižens, tlr. Mazsalaca 73.

Bibliotēkas: Skaņkalnes pg. pdm. bibliot., 647 sēj., prz. Rusmanis Ella, dz. pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Pg. ietilpst Mazsalacas un apkārtnes veselības aizsardz. sav-bā ar slimnīcu Mazsalacā. Rajona ārsts Ērmanis Eduards, dz. Mazsalacas pls., 2,5 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 53; vecmāte Kangars Ilze, dz. Mazsalacas pls.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rūjienas rajonā, vet. ārsts Žīgurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rūjienas dzc. līnija un Valmieras-Mazsalacas aut. līnija.

Apse — Tf. n. T. p. C., 5 klm. no pg. n., prz. Petaks Elīzabete, tlr. Apses s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Mazsalacas vmžn. Skulberģu muižā, 0,5 klm. no Mazsalacas, vmžz. Zaļais Andrejs, tlr. Mazsalaca 20; b) Mazsalacas vmžn. II iec. Skulberģu mžn. Mežmuižā, 6 klm. no Valmieras-Mazsalacas aut. pstn., 31 klm. no Rūjienas dzc. stc., mžz. Tenteris Ansis, tlr. Mazsalaca 46.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 256, saimniecību — 297. Aramzeme 2898,87 ha (25,64% no z. kpl.), pļavas 1705,55 ha (15,09%), ganības 1645,51 ha (14,55%), meži 3611,27 ha (31,94%), purvi 1054,69 ha (9,33%).

Mežos sastopami: zaķi, caunas, lapsas, stirnas, vāveres; upēs un ezeros: sapaļi, līdakas, asari, zuši, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģētava Grauzējos, 3 klm. no pg. n., īp. A. Rīsberga mant., tlr. Apse 6; 2) Dzirnavas un zāģētava Cēlēnos, 3 klm. no pg. n., īp. Ģīmis Vilhelms, tlr. Mazsalaca 14; 3) Dzirnavas Grūbēs, 2 klm. no pg. n., īp. Daugens Augusts; 4) Iģes dzirnavas, 12 klm. no pg. n., īp. Sedlenieks Jēkabs, tlr. Jaunsilzemnieki 18; 5) Dzirnavas Ķāvos, 12 klm. no pg. n., īp. Vītiņš Jānis, tlr. Nuķi 2; 7) Koloniālpreču trg. Lejaslīčos, 5 klm. no pg. n., īp. Dimze Marta, tlr. Mazsalaca 84; 8) Koloniālpreču trg. Rembauskās, 5 klm. no pg. n., īp. Alainis Alvīne; 9) Koloniālpreču trg. Jaunatē, 9 klm. no pg. n., īp. Vītiņš Zelma.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Skulberģu pareizticīgo draudzes baznīca, 1 klm. no Mazsalacas pls., mācītājs Laucis Nikolajs, dz. Salacgrīvā. Pg. ietilpst Mazsalacas ev.-lut. draudzē, mācītājs Skrodelis Alfrēds, tlr. Mazsalaca 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Savstarpīgā ugunsapdroš. bba, db. 1927. g., pg. n., pr. Siliņš Feliks, dz. Jaunsīlaņģos, tlr. Apse 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns pie Pilskalniem, 2 klm. no pg. n.; b) pilskalns pie Skulberģu muižas.

1905. g. notikumi: vēsturiska vieta pie Kaužēnu mājām, kur nošauti Mazsalacā un apkārtnē apcietinātie revolūcionāri.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ārgalis Ādams — darbinieks mūzikas un dziesmu druvā, dz. 1850. g., Ķeinatos; b) Kalniņš Kārlis — rakstnieks un sabiedr. darbin., dz. Vikšēnos; c) Zariņš Jānis — valodnieks un māc. grām. autors, dz. 1869. g., Cēlena dzirnavās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Skulberģu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izmanto Mazsalacas virsmežniecība; b) Jaunātes mž. centrs, 9 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināma daļa agrākajam īp., vēlāk pārdots privātpersonai, kas zemi un ēkas iznomā.

4. **Dabas jaukumi:** a) Skaņkalns pie Salacas upes, 4 klm. no pg. n.; b) Dzelvju kalns, starp Salacu un Laņģupīti, 2 klm. no pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Iģes dzirnavās, prz. J. Sedlenieks, tlr. Jaunsilzemnieki 18, Salacas stc. 13 klm., Staicele 13 klm., Salaca 1 klm.; b) Veclaņģos, prz. Mucenieks, tlr. Mazsalaca 83, Mazsalaca 4 klm., Skaņais kalns 2 klm.

39. Stienes pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Stienes pg.; vāciski Ulpisch; krieviski Ulpišskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Liepupes, Lādes un Nabes pg., d. — Skultes pg., v. — Duntes pg., r. — Vidrižu pg.

Pg. platība — 44,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 713, no tiem vīr. 339, siev. 374.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 74 klm., pa zc. — 66 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 68 klm.; c) no tv. pls. Limbažiem, lietojot dzc. — 24 klm., pa zc. — 18 klm.; d) no tv. dzc. stc. Stienes — 8 klm.; e) no tv. aut. pstn. Duntes (uz Saulkrasti-Salacgrīva ceļa) — 6 klm.

Pg. n. pie Stienes-Pīlāgu ceļa.

Pasta adrese: c. Stieni.

Upes: a) Aģe, b) Tāra.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Upes gāršas — 402,5 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Kušķis Augusts, dz. Kalnklāvos, 4 klm. no pg. n., tlr. Stiene 20; pg. pdm. prs. Rudzītis Pēteris, dz. Stārastos, 3,3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Vītols Jānis, dz. Piešos, 7,5 klm. no pg. n., tlr. Stiene 6. Pg. darbvedis Ķikmanis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Stiene 3; vc. plc. kārtībnieks Vīksis Alfrēds, dz. Duntes pg. Kalnkaņģī, 7 klm. no pg. n., tlr. Dunte 18.

2. **Izglītība.** Skolas: Stienes pg. I pk. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Landsmanis Voldemārs, dz. skolā, tlr. Stienes s. v.

Bibliotēkas: Izglītības bbas „Imanta" bibliot., 1400 sēj., Stūrīšos, prz. Zeibarts Viktors, dz. Lādes pg. Upmaļos, tlr. Lāde 11.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ozoliņš Hermanis, dz. Limbažu pg. Mežmuižā, 18 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 102 un 58; vecmāte Bērziņš Minna, dz. Duntes pg. n. (c. Liepupi), tlr. Liepupe 15.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rūjienas dzc. līnija.

Stiene — Tf. n. T. C., Stienes skolā, 4,5 klm. no pg. n., prz. Landsmanis Voldemārs, dz. skolā, tlr. Stienes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 120, saimniecību — 150. Aramzeme 1404,67 ha (35,44% no z. kpl.), pļavas 786,61 ha (19,85%), ganības 687,91 ha (17,36%), meži 570,38 ha (14,40%), purvi 346,70 ha (8,75%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Meldeŗos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Teņa

Rauska mant.; 2) Lādes-Stienes koppienot. Imantās, 6 klm. no pg. n., īp. Lādes-Stienes piensaimn. sba, tlr. Lāde 19; 3) Dažādu preču trg. Stūrīšos, 6 klm. no pg. n., īp. Graudiņš Teodors, tlr. Lāde 9; 4) Vīnu trg. Stūrīšos, 6 klm. no pg. n., īp. Ungurs Kārlis; 5) Dažādu preču trg. Zaturos, 5 klm. no pg. n., īp. Bēms Jēkabs; 6) Dažādu preču trg. Krogā, 1,7 klm. no pg. n., īp. Melnalksnis Pēteris, tlr. Stiene 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8960,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Liepupes ev.-lut. draudzē, mācītājs Lapiņš Jānis, Liepupes māc. muižā, tlr. Liepupe 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Imanta", db. 1917. g., Stūrīšos, pr. Landsmanis Voldemārs, dz. Stienes skolā, tlr. Stienes s. v.; 2) Lādes-Stienes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Zilkalns Jānis, dz. Lādes pg. Šķūnīšos, tlr. Lāde 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi Lejas-Strūgas mājas un nošāvusi to īp. Neļķi. Kopā ar Neļķi nošauti 2 strādnieki.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Grantskalns Eduards — sab. darbin., dz. 1881. g., Stienē.

3. **Bijušo muižu centri:** Stienes mž. centrs, piešķirts pg. pašvaldībai, bij. muižkunga mājā ierīkots pg. nams, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

40. Svētciema pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunsalacas (Sveiciema) pg.; vāciski Neu-Salis; krieviski Novosalackaja vol.

Pagasta robeža: z. — Salacas pg., d. — Vītrupes pg., v. — Salacgrīvas pls., r. — Pāles pg.

Pg. platība — 133 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1720, no tiem vīr. 836, siev. 884.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai aut. — 120 klm., pa zc. — 102 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 67 klm., pa zc. — 82 klm.; c) tv. pls. Salacgrīva — 10 klm.; d) tv. dzc. stc. Pāle — 14 klm.; e) tv. aut. pstn. Salacgrīvā — 10 klm.

Pg. n. pie Salacgrīvas-Pāles ceļa.

Pasta adrese: c. Lauvu.

Upes: a) Svētupe, b) Jaunupe, c) Dzirnupe.

Ezeri: a) Primmas — 10 ha, b) Priecuma — 1 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Valsts meži — 4187 ha.

Lielākie purvi: Lielpurvs — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Kalniņš Edgars, dz. Ozolos, 5 klm. no pg. n., tlr. Lauva 3; pg. pdm. prs. Sergējevs Jānis, dz. Kraujās, 14 klm. no pg. n., tlr. Salacgrīva 68; pg. tiesas prs. Brunsets Jānis, dz. Plesiņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Lauva 24. Pg. darbvedis Garklāvs Pēteris, dz. pg. n., tlr. Lauva 2; plc. kārtībnieks Roska Žanis, dz. kārtībnieka dzīvoklī, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Lauva 31.

2. **Izglītība.** Skolas: Svētciema 6 kl. pamatsk., 0,1 klm. no pg. n., papildēka 1 klm. no pg. n., prz. Buliņš Eduards, dz. skolā, tlr. Lauva 20.

Bibliotēkas: Lielsalacas lauksaimn. bbas bibliot., 450 sēj., prz. Krogzems Alfrēds, dz. Salacas pg. Viļčos, tlr. Korģene 5.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Kviesītis Matilde, dz. Lielkuikuļos, 0,1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Salacgrīvas rajonā, vet. ārsts Aveniņš P., dz. Salacgrīvā.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Salacgrīva-Saulkrasti aut. līnija.

a) Lauva — P. tf. n. Abc. T. C., 4 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Aleksandrs, tlr. Lauvas s. v.; b) Avotkalns — Tf. n. T. C., 2,5 klm. no pg. n., prz. Osītis Jānis, dz. Avotkalnā, tlr. Avotkalns 6; c) Līdumi — P. tf. n. Ab. T. C., 11 klm. no pg. n., prz. Dreimanis Emma, dz. Līdumos, tlr. Līdumi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Vecsalacas vmžn. II iec. Sveiciema mžn. Avotkalnā, 17 klm. no Pāles dzc. stc., mžz. Osītis Jānis, tlr. Avotkalns 6, pst. c. Salacgrīvu.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 246, saimniecību — 278. Aramzeme 3179,62 ha (25,64% no z. kpl.), plavas 960,15 ha (7,74%), ganības 2057,39 ha (16,60%), meži 5153,98 ha (41,57%), purvi 609,24 ha (4,91%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, brieži; upēs un ezeros: līdakas, vimbas, raudiņi, turbes.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Lauvā, 4 klm. no pg. n., īp. Birkenfelds Didrichs, dz. Pāles dzirnavās (c. Pāli), tlr.

Pāle 5; 2) Pienotava Lauvā, 4 klm. no pg. n., īp. Sveiciema piensaimn. sba, tlr. Lauva s. v.; 3) Dažādu preču trg. Pakalniņos, 4 klm. no pg. n., īp. Pakalniņš Džonis, dz. Pakalniņos (c. Lauvu), tlr. Lauva 28; 4) Dažādu preču trg. Lauvā, 4 klm. no pg. n., īp. Steinbergs Emma, dz. Lauvā, tlr. Lauva 37; 5) Dažādu preču trg. Kuiķulē, 0,1 klm. no pg. n., īp. Priekulis Aleksandrs; 6) Dzirnavas Svētciema muižā, 9 klm. no pg. n., īp. Augusta Rozenšteina mant., tlr. Līdumi 10; 7) Dažādu preču trg. Līdumos, 11 klm. no pg. n., īp. Dreimanis Helēne, tlr. Līdumi s. v.; 8) Dažādu preču trg. Ķegulī, 11 klm. no pg. n., īp. Pumpurs Voldemārs; 9) Dažādu preču trg. Ķekaros, 12 klm. no pg. n., īp. Freimanis Jānis, tlr. Pāle 35; 10) Vīntirgotava Lauvā, 4 klm. no pg. n., īp. Pakalniņš Elza, tlr. Lauva 28.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lielsalacas ev.-lut. draudzē, mācītājs Migla Vilhelms, Lielsalacas māc. muižā, tlr. Salacgrīva 24.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sveiciema savstarpīgā ugunsapdroš. bba, db. 1920. g., pr. Ozols Kārlis, dz. Lielkuikuļos, tlr. Lauva 25; 2) Sveiciema piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Lielnors Mārtiņš, dz. Mazceliņos, tlr. Lauva 13.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: grantskalni ar senkapiem Priecumu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 personu, ar miesas sodu sodītas vairākas personas.

Pasaules kara notikumi: iedzīvotāji cietuši karaspēka patvalības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Svētciema mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkās ierīkota Valsts zirgu audzētava; b) Lānu mž. centrs, atstāts līdzšinējam īpašniekam kā neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Kuiķules krastu skaistās klintis.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Sprundās, prz. K. Šterns, tlr. Lauva 6, pst. c. Lauvu, Pāles stc. 12 klm., darbojas no 1. V līdz 1. IX; b) Lielkuikuļos, prz. kapt. K. Ozols, tlr. Lauva 25, Salacgrīvas stc. 11 klm., Pāle 14 klm.

41. Ternejas pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ternejas pg.; vāciski Rujen-Torney; krieviski Torneiskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Ipiķu un Lodes pg., Igaunija, d. — Jeru pg. un Rūjienas pls., v. — Rūjienas un Idus pg., r. — Ķoņu un Naukšēnu pg.

Pg. platība — 76,30 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1330, no tiem vīr. 613, siev. 717.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 170 klm., pa zc. — 165 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 48 klm.; c) no tv. pls. Rūjienas — 0,5 klm.; d) no tv. dzc. stc. Rūjienas — 0,5 klm.

Pg. n. pie Rūjienas-Vilpulkas ceļa.

Pasta adrese: c. Rūjienu.

Upes: a) Rūja, b) Pestava, c) Virķe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 219 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Priede Jānis, dz. Klokuļļās, 12 klm. no pg. n., tlr. Vilpulkas 10; pg. pdm. prs. Šķiņķis Jānis, dz. Kalnbrindās, 9 klm. no pg. n., tlr. Vilpulkas 3; pg. tiesas prs. Sedmalis Jānis, dz. Rencīšos, 3 klm. no g. n., tlr. Rūjiena 30. Pg. darbvedis Āboliņš Teodors, dz. pg. n., tlr. Rūjiena 48; plc. kārtībnieks Judzis Ernests, dz. Lipēs, 1 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 108.

2. **Izglītība.** Skolas: Pendigas I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Traubergs Rūdolfs, tlr. Vilpulka 4.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Ternejas nod. bibliot., 320 sēj., pg. n., prz. Dreimanis Alfrēds, dz. Vilpulkās, tlr. Vilpulkas 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Elcbergs Heinrichs, dz. Rūjienas pls., 0,5 klm. no pg. n.; ārsts Johns Eriks, dz. Rūjienas pls., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 72; vecmāte Brolis Ieva, dz. Rūjienas pls., 0,75 klm. no pg. n., tlr. Rūjiena 98; vecmāte Šulcs Berta, dz. Rūjienā, 0,75 klm. no pg. n.; vecmāte Bitenieks Marija, dz. Idus pg. Birzītēs (c. Vērsi), tlr. Vērsis 22.

4. **Lopārstniecība.** Rūjienas rajona veterinārārsts Žīgurs J., dz. Rūjienā, tlr. Rūjiena 38.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valkas-Moisakūlas šaursliežu dzc.

Vilpulka — P. tf. n. Abc. T. C., Vilpulkas smēdē, 11 klm. no pg. n., prz. Skuja Alfrēds, tlr. Vilpulka 14.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 210, saimniecību — 254. Aramzeme 2950,44 ha (42,01% no z. kpl.), plavas 1834,29 ha (26,11%), ganības 1392,92 ha (19,83%), meži 333,71 ha (4,75%), purvi 262,49 ha (3,74%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, caunas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, sapali, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Juratā, 3 klm. no pg. n., īp. Rūjienas zemkop. bba Rūjienā, tlr. Rūjiena 117; 2) Krejošanas punkts Vienībās (c. Vilpulku), 11 klm. no pg. n., īp. Rūjienas piensaimn. bba Rūjienā; 3) Vēja dzirnavas Ulļelauros, 12 klm. no pg. n., īp. Laurs Ādams, dz. Ulļelauros, tlr. Vilpulka 11; 4) Siernīca Ēriņu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Niklaus Alfrēds, tlr. Rūjiena 71; 5) Ādu ģērētava Mazrūjās, 2 klm. no pg. n., īp. Jostsons Ernests, tlr. Rūjiena 92; 6) Sīku preču trg. Vienībās, īp. Upītis Jānis, pst. c. Vilpulku.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rūjienas-Ziemeļu ev.-lut. draudzē, mācītājs Slokenbergs Roberts, Rūjienā, Upes - 1, tlr. Rūjiena 79.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ternejas pg. savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1925. g., pr. Sedmalis Jānis, dz. Rencīšos, tlr. Rūjiena 30; 2) II Rūjienas lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Amēriks Jēkabs, dz. Vecmūļās; 3) V Rūjienas lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Jējers Vilums, dz. Lejasdīriķos (c. Vilpulku), tlr. Vilpulka 6; 4) Rūjienas meliorācijas sba „Ziemelis", db. 1927. g., Ternejas, Ķoņu un Naukšēnu pg., pr. Nazars Jēkabs, dz. Naukšēnu pg. Tercēnos; 5) Ternejas-Rūjienas meliorācijas sba „Purvs", db. 1928. g., pr. Reveliņš Teodors, dz. Rūjienas pg. Virķēnu muižā, tlr. Rūjiena 46.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Rūjienas ordeņa pilsdrupas, Rūjupes labajā krastā, pils celta 1263. g. Pēc vēsturnieku domām pili sagrāvuši Jāņa Briesmīgā karapulki.

1905. g. notikumi: viens nošauts, 9 cilvēki notiesāti spaidu darbos un viens izsūtīts trimdā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Velme Jēkabs — Dr. phil. h. c., rakstnieks un valodnieks, dzim. 1855. g., Ternejas Kalna-Aņģos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Juratas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; b) Jaunās mž. centrs, 15 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; c) Šīvaru pusmuižas centrs, 9 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Rūjas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

42. Tūjas pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecmuižas pg.; vāciski Sussikas; krieviski Sussikasskaja vol.

Pagasta robeža: z. un z.-r. — Vītrupes pg., r. — Viļķenes un Limbažu pg., d.-r. — Lādes pg., d. — Liepupes pg., v. — Rīgas jūras līcis.

Pg. platība — 80 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1259, no tiem vīr. 617, siev. 642.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. un aut. — 80 klm., pa zc. — 80 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. — 85 klm., pa zc. — 70 klm.; c) tv. pls. Limbaži — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Limbaži — 21 klm.; e) tv. aut. pstn. Liepupe — 4 klm.

Pg. n. pie Zaķukroga-Mētagmuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Tūju.

Upes: Zaķupīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vecsalacas virsmežniecības III un IV iec. novads — 2800 ha.

Lielākie purvi: Sallapu — 3 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Kalniņš Hermanis, dz. Melbāržos (c. Melbāržiem), 7 klm. no pg. n., tlr. Melbārži 2; pg. pdm. prs. Taube Pēteris, dz. Kaišes m., 7 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 44; pg. tiesas prs. Taube Mārtiņš, dz. Jaunīšu m., 4 klm. no pg. n., tlr. Melbārži 4. Pg. darbvedis Vītols Augusts, dz. pg. n., tlr. Liepupe 7; vc. plc. kārtībnieks Ārgalis, dz. Liepupes pg., 4 klm. no pg. n. (c. Liepupi).

2. **Izglītība.** Skolas: a) Tūjas 6 kl. pamatsk. Dūjas muižā, 4 klm. no pg. n., prz. Ozols Voldemārs; b) Vecmuižas I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Vītols Fricis, tlr. Melbārži 17.

Bibliotēkas: Kultūras veicināšanas bbas „Zvaigzne" bibliot., 853 sēj., pg. n., prz. Vītols Alma, tlr. Liepupe 7.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dzelve Augusts, dz. Liepupes pg. Priedkalnos (c. Liepupi), 7 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 49; rajona vecmāte Gārns Eižēnija, dz. bij. pg. n., 1 klm. no pg. n., tlr. Liepupe 62.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Saulkrasti-Liepupe-Salacgrīva aut. līnija.

a) Tūja — P. n. Abc., pg. n., prz. Vītols Augusts, tlr. Liepupe 7; b) Melbārži — P. tf. n. Ab. T. p. C., Melbāržos, 7 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Hermanis, tlr. Melbārži 2.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 220, saimniecību — 223. Aramzeme 1999,15 ha (25,91% no z. kpl.), pļavas 1106,33 ha (14,43%), ganības 1254,37 ha (16,25%), meži 2802,47 ha (36,32%), purvi 249,03 ha (3,23%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, pa retam āpši; upēs: laši, līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Krejošanas punkts Melbāržos, 7 klm. no pg. n., īp. Limbažu piensaimn. sba, Limbažos, tlr. Limbaži 20; 2) Krejošanas punkts Mētagmuižā, 5 klm. no pg. n., īp. Liepupes piensaimn. sba, Liepupes pg., tlr. Liepupe 20; 3) Krejošanas punkts Zaļkalnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Liepupes piensaimn. sba (sk. augšā); 4) Sezonas zāģētava Kaijās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jirgensons Erasts, tlr. Liepupe 54; 5) Vēja dzirnavas Melbāržos, 7 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Hermanis, tlr. Melbārži 2; 6) Dažādu preču trg. Melbāržos, 7 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Hermanis (sk. augšā); 7) Dažādu preču trg. Mētagmuižā, 6 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Hermanis, tlr. Melbārži 14; 8) Dažādu preču trg. Indrānos, 6 klm. no pg. n., īp. Andersons Augusts, tlr. Ķimši 14; 9) Dažādu preču trg. Zaķos, 1 klm. no pg. n., īp. Andersons Johans, tlr. Liepupe 35; 10) Ķieģeļnīca un drenu rūpniecība Jūrdzeņos, 4 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Mārtiņš, tlr. Liepupe 42; 11) Ķieģeļnīca Ķeros, 5 klm. no pg. n., īp. Felkers Eduards un Jankovičs Ed., tlr. Melbārži 19; 12) Dažādu preču trg. Ķirejos, 5 klm. no pg. n., īp. Ķirijs Alfrēds; 13) Dažādu preču trg. Mūrniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Šņore Alvīne.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.040,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Liepupes ev.-lut. draudzē, baznīca Duntes pg., 5 klm. no pg. n., mācītājs Lapiņš Jānis, dz. mācītāja mājā pie baznīcas, tlr. Liepupe 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras veicin. bba „Zvaigzne", db. 1923. g., pr. Kalniņš Hermanis, dz. Melbāržos, tlr. Melbārži 2; 2) Biedrības Latvju jaunatne Tūjas nod., db. 1929. g., pr. Vītols Alma, tlr. Liepupe 7; 3) Tūjas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1922. g., pr. Ķirša Jānis, dz. Roplaiņos, tlr. Melbārži 15; 4) Lauksaimn. mašīnu koplietoš. bba „Arājs", db. 1927. g., pr. Celmiņš Jānis, dz. Kurpniekos, tlr. Liepupe 43; 5) Tūjas I lopkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Ābele Eduards, dz. Limbažu pg. Gribuļos, tlr. Ķimši 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes „Tiniņkalns", piemineklu valdes aizsardzībā, 6 klm. no pg. n., tuvu Mētagmuižai.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vienai saimniecībai ēkas ar visu inventāru.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Leimanis Jānis — doc., dzelzceļu būvētājs, dz. 1881. g., Kurpniekos; b) Leimanis Augusts — Franču liceja direktors, dz. 1886. g., Kalējos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecmuižas centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām, izņemot pili, kas piešķirta pg. pašvaldībai, pilī pg. nams un izrīkojumu telpas; b) Dūjas mž. centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām, izņemot galveno dzīvojamo māju, kas piešķirta pg. pašvaldībai, ēkā novietota pamatskola; c) Mētagmuižas centrs, sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Rīgas jūras līča krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

43. Umurgas pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Umurgas-Sārumu pg.; vāciski Ubbenorm-Saarum; krieviski Ubbenorm-Sarumskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Katvaru pg., d. — Nabes un Mazstraupes pg., v. — Limbažu pls., Limbažu un Lādes pg., r. — Rozulas un Vainižu pg.

Pg. platība — 68 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Umurga.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1102, no tiem vīr. 529, siev. 573.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. satiksmi — 91 klm., pa zc. — 93 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. satiksmi — 46 klm., pa zc. — 46 klm.; c) tv. pls. Limbaži — 9 klm.; d) tv. dzc. stc. Limbaži — 9 klm.

Pg. n. 1,5 klm. no Cēsu-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: c. Umurgu.

Upes: Brasla.

Ezeri: a) Maizezers — 100 ha, b) Zvejnieku — 100 ha, c) Melnezers — 3 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Pauku un Egļu meži, kopplatība — 740 ha (valsts meži).

Lielākie purvi: a) Purgaiļu — 300 ha, b) Saules purva daļa — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Zvīgulis Jānis, dz. Miezī, 7 klm. no pg. n., tlr. Vainiži 10; pg. pdm. prs. Upmalis Rodions, dz. Bodīšos (c. Kaijciemu), 7 klm. no pg. n., tlr. Kaijciems 3; pg. tiesas prs. Upmalis Rodions (sk. augšā). Pg. darbvedis Alksnis Ernests, dz. pg. n., tlr. Umurga 23; plc. kārtībnieks Mārtinsons Jānis, dz. Vēzī, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Umurga 15.

2. **Izglītība.** Skolas: Umurgas I pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Mārtiņš, tlr. Vainiži 11.

Bibliotēkas: a) Kaijciema izglītības bbas bibliot., 200 sēj., Kaijciemā, prz. Upmalis Aleksandrs, tlr. Kaijciems 3; b) Umurgas dziedāšan. bbas bibliot., 1323 sēj., Umurgā, prz. Sīlis Kārlis, dz. Katvaru pg. Dirbiķos, tlr. Katvari 9.

3. **Veselības kopšana.** Pg. ietilpst Limbažu un apkārtn. veselības aizsardz. sbā. Rajona ārsts Eglītis Rūdolfs, dz. Limbažos, Jūras ielā, paša namā, tlr. Limbaži 45; rajona vecmāte Golvers Olga, dz. Limbažos, Dzirnavu ielā, Prūša namā, tlr. Limbaži 21.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Ozols Arvīds, dz. Limbažos, Rīgas ielā, Hincenberga n., tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Limbaži-Straupe-Cēsis aut. līnija.

a) Umurga — P. tf. n. Abc. T. C. — 3 klm. no pg. n., prz. Vītols Jānis, tlr. Umurgas s. v.; b) Kaijciems — Tf. n. T. C., Klāmaņos, 9 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Gustavs, tlr. Kaijciems s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 200, saimniecību — 211. Aramzeme 2334,46 ha (33,48% no z. kpl.), pļavas 1254,59 ha (18,00%), ganības 1580,48 ha (22,67%), meži 1038,32 ha (14,89%), purvi 525,26 ha (7,54%).

Mežos sastopami: lapsas; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Kaijciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Kaijciema piensaimn. sba, tlr. Kaijciems 24; 2) Dažādu preču trg. Kaijciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Penka Jānis, tlr. Kaijciems 24; 3) Pienotava Umurgā, 3 klm. no pg. n., īp. Umurgas piensaimn. sba, tlr. Umurga 7; 4) Umurgas kooperāt. Umurgā, 3 klm. no pg. n., īp. Umurgas patērētāju bba, tlr. Umurgas s. v.; 5) Dzirnavas Upītēs, 10 klm. no pg. n., īp. Korps Jānis, tlr. Kaijciems 20; 6) Kuļgarnitūra un jumstiņu zāģis Ziemeļos, 4 klm. no pg. n., īp. Vīķis Jānis, tlr. Vainiži 30; 7) Zāģu gaters Kaijās, 2 klm no pg. n., īp. Jēkabsons Mārtiņš, tlr. Vainiži 20.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Umurgas ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Ozoliņš Viktors, dz. mācītāja muižā, tlr. Umurga 1; Umurgas pareizticīgo draudze, virspriesteris Barbans P., Viļķenē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Umurgas lauksaimn. bba, db. 1904. g., pr. Matisons Jānis, dz. Pāļos, tlr. Umurga 8; 2) Umurgas dziedāšanas bba, db. 1869. g., pr. Sīlis Kārlis, dz. Katvaru pg. Dirbiķos, tlr. Katvari 9; 3) Umurgas patērētāju bba, pr. Matisons Jānis (sk. augšā); 4) Umurgas piensaimn. sba, db. 1911. g., pr. Matisons Jānis (sk. augšā); 5) Umurgas krājaizd. sba, pr. Matisons Jānis (sk. augšā); 6) Umurgas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1880. g., pr. Jansons Mārtiņš, dz. Viesturos, tlr. Kaijciems 7; 7) Kaijciema krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Upmalis Rodions, dz. Bodītēs, tlr. Kaijciems 3; 8) Kaijciema piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Eglītis Jānis, dz. Skomakos, tlr. Kaijciems 4; 9) Kaijciema izglītības bba, db. 1929. g., pr. Upmalis Aleksandrs, dz. Bodīšos, tlr. Kaijciems 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) senču kapenes pie Stūŗu mājām, b) ziemeļu kara kapenes pie Āžu mājām, c) ziemeļu kara aizsargvaļņi — no Āžu līdz Jaundambīšu mājām.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bārda Fricis — dzejnieks, † 1919. g., apglabāts Umurgas kapos; b) Cīrulis Jānis — komponists un mūzikas kritiķis, dzim. 1897. g.; c) Neikens Juris — rakstnieks, miris 1868. g., Umurgā, apglabāts Umurgas kapos; d) Miķelsons Jānis — prof., Dr. med., * 1888. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Sāruma mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Roperbeku mž. centrs, 4 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināma daļa agrākam īp.

4. **Dabas jaukumi:** Braslas upes krasti pie Roperbeku muižas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Umurgas Tukumu mājā, 1 klm. no pg. n., stc. Limbaži 5 klm., prz. Straubergs N.

44. Vaidavas pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vaidavas pg.; vāciski Waidau; krieviski Vaidauskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Ķieģeļu pg., d. — Lenču pg., v. — Kūduma pg., r. — Liepas un Kokmuižas pg.

Pg. platība — 60,57 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 983, no tiem vīr. 445, siev. 538.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 109 klm., pa zc. — 93 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 20,5 klm.; c) tv. pls. Cēsis — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Cēsis — 16 klm.

Pg. n. pie Briežu muižas - Vaidavas muižas ceļa.

Pasta adrese: c. Ķikutiem.

Upes: a) Pērlene, b) Ziedene.

Ezeri: a) Vaidavas, b) Briežu — 3 ha, c) Bauzis — 45 ha, d) Audens — 45 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Valsts meži — 499 ha.

Lielākie purvi: Lielais Luksts — 971,7 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Bregže Eduards, dz. Lejas-Bregžēs, 8 klm. no pg. n., tlr. Liepa 75; pg. pdm. prs. Krēbs Voldemārs, dz. Telmēnos, 4 klm. no pg. n., tlr. Ķikuti 18; pg. tiesas prs. Eglītis Augusts, dz. Mazgaidēnos, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Ķikuti 54. Pg. darbvedis Garklāvs Vilhelms, dz. pg. n., tlr. Ķikuti 2; vc. plc. kārtībnieks Pomers Aleksandrs (kopīgs ar Ķieģeļu pg.), dz. Ķieģeļu pg. Rubenē, 7 klm. no pg. n., tlr. Rubene 29.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Briežu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Graudiņš Kārlis, dz. skolā, tlr. Ķikuti 12; b) Podzēnu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Eglīte Elza, tlr. Rubene 23.

Bibliotēkas: Vaidavas pg. pdm. bibliot., 788 sēj., pg. n., prz. Virsnieks Eduards.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Gulbis Olga, dz. Cēsīs, tlr. Cēsis 227; rajona ārsts Ranks Jānis, dz. Liepā (c. Lodi), 11 klm. no pg. n., tlr. Liepa 51; vecmāte Melnalsknis Aleksandra, dz. Strautiņos (c. Rubeni), 7 klm. no pg. n., tlr. Ķieģeļi 20.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Zāmuels Eduards, dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133; veterinārfeldšers Pakalns A., dz. Valmierā.

5. **Satiksme.** Ķikuti — P. tf. n. Ab. T. p. C., Ķikutos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Zeimelis Jānis, tlr. Ķikuti s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 184, saimniecību — 195. Aramzeme 2411,84 ha (38,87% no z. kpl.), pļavas 657,68 ha (10,49%), ganības 812,05 ha (12,95%), meži 1368,26 ha (21,82%), purvi 671,47 ha (10,71%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, caunas; upēs un ezeros: zuši, asari, raudas, līdakas, ķīši, līņi, plauži, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Vaidavā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Auslics Emīlijas mant., tlr. Ķikuti 5; 2) Rubenes koppienotava Vaidavas muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Rubenes piensaimn. sba, tlr. Rubene 14; 3) Pārtikas preču trg. Ventās, 5 klm. no pg. n., īp. Ļoļa Artūrs; 4) Tabākas preču trg. Jaunzibeņos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Norvēlis Jānis, dz. Jaunzibeņos, tlr. Ķikuti 50.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rubenes ev.-lut. draudzē, baznīca Rubenē, 7 klm. no pg. n., mācītājs Sarkanbārdis Ernests, dz. Rubenes draudzes mācītāja muižā Ķieģeļu pg., tlr. Rubene 6 Pg. daļa ietilpst Cēsu lauku ev.-lut. draudzē, mācītājs adj. Armins Treus.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vaidavas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1931. g., pr. Bērziņš Jānis, dz. Kalnbuliņos (c. Ķikutiem), tlr. Liepa 79; 2) Rubenes piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Gaiļos, tlr. Rubene 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) akmens šķirstu kapenes Strazdu māju un Lāču māju zemē; b) uzkalniņu kapi ar akmens šķirstiem Mazgaidēnu māju zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Ačuks (A. Ruberts) — feļetonists, dz. 1893. g., Vaidavā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Podzēnu mž. centrs, 10 klm. no pg. n.; b) Vaidavas mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; c) Briežu mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; d) Veļķu mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n. Visu mž. centru ēkas izmanto zemju lietotāji.

4. **Dabas jaukumi:** Vaidavas ezera krasti ar plašu skatu uz apkārtni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Viļumos, prz. F. Miķelsons, tlr. Liepa 83, pst. c. Rubeni, Lodes stc. 3 klm., darbojas no 1. VI līdz 1. X.

45. Vainižu pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vainižu pg.; vāciski Wainsel; krieviski Vainižskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Pociema un Dikļu pg., d. — Rozulas pg., v. — Umurgas pg., r. — Augstrozes pg.

Pg. platība — 61,79 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 937, no tiem vīr. 454, siev. 483.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 92 klm., pa zc. — 97 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot vienīgi zemes ceļus — 46 klm.; c) tv. pls. Limbaži — 11 klm.; d) tv. dzc. stc. Limbaži — 11 klm.

Pg. n. pie Cēsu-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: c. Vainižiem.

Upes: a) Brasla, b) Skausta, c) Jencele, d) Ušas upīte.

Ezeri: Zvejnieku — 100 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 283 ha.

Lielākie purvi: Villīšu — 543 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Meņģelis Jānis, dz. Lejasernestiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Vainiži 15; pg. pdm. prs. Golvers Pēteris, dz. Vidkokiņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Vainiži s. v.; pg. tiesas prs. Mežgailis Jānis, dz. Mazķītās, 3 klm. no pg. n., tlr. Vainiži 23; pg. darbvedis Strauss Vilis, dz. pg. n., tlr. Vainiži 7; vc. plc. kārtībnieks Kampuss Roberts, (kopīgs ar Augstrozes pg.), dz. Augstrozes pg. Mežķizaros, tlr. Augstroze 21.

2. **Izglītība.** Skolas: Vainižu pg. 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Lībants Voldemārs, tlr. Vainiži 8.

Bibliotēkas: Vainižu pg. izglītības bbas bibliot., 728 sēj., pamatskolā, prz. Lībants Voldemārs (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Eglīts Rūdolfs, dz. Limbažos, 11 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 45; rajona vecmāte Golvers Olga, dz. Limbažos, 11 klm. no pg. n., tlr. Limbaži 21.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārst. Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso aut. līnija Limbaži-Straupe-Cēsis.

Vainiži — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Golvers Pēteris, dz. Vidkokiņos, tlr. Vainižu s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 164, saimniecību — 179. Aramzeme 1867,45 ha (30,22% no z. kpl.), pļavas 1093,33 ha (17,69%), ganības 1654,37 ha (26,78%), meži 733,19 ha (11,87%), purvi 660,36 ha (10,69%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, karūsas, līņi, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Vainižos, 5 klm. no pg. n., īp. Vainižu pg. pašvaldība, tlr. Vainiži 28; 2) Koppienotava Vainižos, 5 klm. no pg. n., īp. Vainižu piensaimn. sba; 3) Koppienotava Iesalkājās, 5 klm. no pg. n., īp. Umurgas piensaimn. sba; 4) Pārtikas preču trg. Vidkokiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Golvers Pēteris, tlr. Vainiži s. v.; 5) Pārtikas preču trg. Vainižu muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Vītoliņš Eduards, tlr. Vainiži 28; 6) Jauktu preču trg. Ražotājos, 5 klm. no pg. n., īp. Ābelīte Minna; 7) Jauktu preču trg. Celmos, 6 klm. no pg. n., īp. Treijs Kārlis; 8) Jauktu preču trg, Iesalkājās, 5 klm. no pg. n., īp. Mizers Pēteris; 9) Jauktu preču trg. Stūrīšos, 5 klm. no pg. n., īp. Caucis Alfrēds.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Umurgas ev.-lut. draudzē, mācītājs Ozoliņš Viktors, Umurgas māc. muižā, tlr. Umurga 1.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vainižu pg. izglītības bba „Atmoda", db. 1928. g., pr. Strauss Vilis, dz. Vainižu pg. n., tlr. Vainiži 7.
2) Vainižu piensaimn. sba Vainižos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pils drupas Pilskalnu jaunsaimniecības robežās, 1 klm. no Vainižu muižas; b) akmens krāvumu kapenes Kaugurkalnā, Tāšu māju zemē; c) Lībiešu uzkalniņu kapi Vainižu muižas jaunsaimniecībās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Vainižu mž. centrs līdz ar ēkām sadalīts trīs daļās: pg. sabiedrībai, piensaimnieku sbai un amatniecībai „Ražotāji".

4. **Dabas jaukumi:** Lielķītu iezis Braslas pietekas Skaustas krastā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

46. Valmieras pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Valmieras pg.; vāciski Wolmarshofsche; krieviski Volmarsgofskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Burtnieku, Rencēnu, Jērcēnu pg., d. — Valmieras pls., Kauguru un Kokmuižas pg., v. — Jaunburtnieku pg., r. — Brenguļu pg.

Pg. platība — 144,45 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2127, no tiem vīr. 974, siev. 1153.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 127 klm., pa zc. — 122 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, ar aut. — 3,5 klm.; c) tv. pls. Valmiera — 3,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Valmiera — 6 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Rūjienas šosejas.

Pasta adrese: c. Valmieru.

Upes: a) Gauja, b) Andrupe, c) Mellupe, d) Varīte.

Ezeri: a) Iršu parka — 3 ha, b) Ezera ezers — 5 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: a) Vecumi — 101 ha, b) Alkšņu sala — 150 ha.

Lielākie purvi: a) Līgotnes — 250 ha, b) Tīpurs — 135 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. I iec.; miertiesas Valmieras apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Cīrulis Jānis, dz. Kalngibžos, 3 klm. no pg. n., tlr. Mellupe 25; pg. pdm. prs. Zariņš Eduards, dz. Veczilāpos, 4 klm. no pg. n., tlr. Buka 31; pg. tiesas prs. Eiduks Jūlijs, dz. Kalnpulekšos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Langins Antons, dz. pg. n., tlr. Valmiera 137; plc. kārtībnieks Kārkliņš Paulis, dz. Mācītāja skolā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Valmiera 273.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Viestura 6 kl. pamatskola Valmieras muižā, 1,5 klm. no pg. n., prz. Reinerts Augusts; b) Baložu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Pāvuls Hermanis, tlr. Mellupe 12; c) Ausekļa I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Lapiņš Otto, tlr. Pidriķis 15.

Bibliotēkas: a) Izglītības bbas bibliot., 827 sēj., Viestura skolā, prz. Reinerts Augusts; b) Kultūras veicināšanas bbas bibliot., 936 sēj., Ausekļa skolā, prz. Lapiņš Otto (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valmieras rajonā, vet. ārsts Zāmels Ed., dz. Valmierā, tlr. Valmiera 133.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Rūjienas un Valmieras-Mazsalacas aut. līnija.

a) Buka — P. tf. n. Ab. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Olga, dz. Bukas krejošanas punktā. tlr. Buka s. v.; b) Pidriķis — P. tf. n. Ab. T. C., 12 klm. no pg. n., prz. Ozols Jānis, tlr. Pidriķi s. v.; c) Mellupe — Tf. n. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Ziediņš Kārlis, tlr. Mellupe s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Valmieras vmžn., Valmieras muižā, vmžz. Bērtulsons Dāvīds, tlr. Valmiera 43; b) Valmieras vmžn. I iec. mžn. Valmieras muižā, pie Valmieras-Burtnieku ceļa, 2 klm. no Valmieras pls., mžz. Briedis Alfrēds, tlr. Valmiera 229; c) Valsts Valmieras lauksaimn. izmēģinājumu stc. ferma Valmiermuižā, 1,5 klm. no pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 257, saimniecību — 363. Aramzeme 4899,47 ha (34,12% no z. kpl.), pļavas 2974,05 ha (20,71%), ganības 2045,48 ha (14,25%), meži 2567,23 ha (17,88%), purvi 1282,25 ha (8,93%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: asari, raudas, zuši, līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Bukās, 7 klm. no pg. n., īp. Finanču ministrija; 2) Koku zāģētava Bukās, 7 klm. no pg. n., īp. Finanču ministrija; 3) Dzirnavas Iršu parkā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Jānis, dz. Vaives pg., tlr. Vaive 23; 4) Koku zāģētava Iršu parkā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Jānis (sk. augšā); 5) Krejošanas punkts Pīkolos, 12 klm. no pg. n., īp. Valmieras piensaimn. sba Valmierā, tlr. Valmiera 48; 6) Krejošanas punkts Bukās, 7 klm. no pg. n., īp. Valmieras piensaimn. sba (sk. augšā); 7) Krejošanas punkts Ceipos, 8 klm. no pg. n., īp. Valmieras piensaimn. sba (sk. augšā); 8) Dažādu preču trg. Bukās, 7 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Alīde; 9) Dažādu preču trg. Pidrikos, 12 klm. no pg. n., īp. Ozols Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 36.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Valmieras-Valmiermuižas ev.-lut. draudzē, mācītājs Dr. Beldavs Kārlis, Valmierā, tlr. Valmiera 162.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba, db. 1908. g., pr. Kalniņš Kārlis, dz. Indrās; 2) Kultūras veicināš. bba, db. 1928. g., pr. Cībers Pēteris, dz. Jaunmērniekos, tlr. Pidriķi 12; 3) Savstarpīgā ugunsapdr. bba, db. 1874. g., pr. Bergs Eduards, dz. Mūrniekos (c. Pidriķi) tlr. Buka 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: 1919. g. krievu karaspēks atkāpdamies nodedzinājis Valmieras muižas pili.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ērmanis Jānis — garīgu rakstu sacerētājs, dz. 1862. g.; b) Ābele Anna — valodniece, priv. docente, dz. 1881. g.; c) Balodis Voldemārs-Dāvīds — skolotājs un vēsturnieks, dz. 1848. g., Baložos; d) Reinberģis Mārcis — dziesminieks, dz. 1826. g.; e) Rieteklis (Jūlijs Balodis) — dzejnieks, dz. 1856. g., Baložos; f) Ruģēns Jānis — dzejnieks un rakstnieks, dz. 1817. g., Ru-

ģēnos; g) Sīmansons Dāvīds — ģenerālis, dz. 1860. g., Pīlātos; h) Ūders Teodors — gleznotājs, dz. 1868. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Valmiermuižas centrs, 1,5 klm. no pg. n.; pilī ierīkota Viestura pamatsk., kantora ēkā — Valmieras virsmežniecība un I iec. mežniecība, kalpu mājā — pg. nespējnieku patversme; pārējās ēkas izmanto Valsts Valmieras lauksaimn. izmēģinājumu stacijas ferma.

4. **Dabas jaukumi:** a) Cīruļu mājas vēris Gaujas krastā; b) Sīmanēnu mājas vēris ar svētozoliem — senču upurvieta.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

47. Vecates pagasts.

(Sk. karti 134. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vec-Attes pg.; vāciski Alt-Ottenhof; krieviski Staro-Ottenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Skaņkalnes pg., d. — Bauņu pg., v. — Braslavas pg., r. — Sēļu pg.

Pg. platība — 42,58 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 563, no tiem vīr. 250, siev. 313.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 158 klm., pa zc. — 135 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot aut. — 38 klm., pa zc. — 38 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca — 10 klm.; d) tv. dzc. stc. Rūjiena un Ozoli — 25 klm.; e) tv. aut. pstn. Baltaiskrogs — 3 klm.

Pg. n. pie Valmieras-Mazsalacas ceļa.

Pasta adrese: c. Vecati.

Upes: Salaca.

Ezeri: a) Ķirumezers — 1,5 kv. klm., b) Rebeles.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 89 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. IV iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Apsīts Aleksandrs, dz. Strazdiņa m., 1 klm. no pg. n., tlr. Vecate 7; pg. pdm. prs. Treimanis Arnolds, dz. Lielgāgara m., 3 klm. no pg. n., tlr. Vecate 8; pg. tiesas prs. Ozols Jānis, dz. Veckleiņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecate 27. Pg. darbvedis Rozenbergs Ernests, dz. pg. n., tlr. Vecate 17; plc. kārtībnieks Grava Fricis, dz. Mazsalacā (c. Mazsalacu), 10 klm. no pg. n., tlr. Mazsalaca 29.

2. **Izglītība.** Skolas: Vecates I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Girgensons Jānis, tlr. Vecate 15.

Bibliotēkas: a) Vecates pg. pdm. bibliot., 900 sēj., prz. Ķinmanis Kārlis, dz. Pīņa m., tlr. Vecate 13; b) Skolēnu bibliot., 100 sēj., pamatskolā, prz. Girgensons Jānis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Pg. ietilpst Vecates-Vilzenes-Braslavas pg. kopējā rajonā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. apkalpo Matīšu rajona veterinārārsts Šēfers L., dz. Matīšos, tlr. Matīši 63.

5. **Satiksme.** Valmieras-Mazsalacas aut. līnija.

Vecate — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Alksne Paulīne, pg. n., tlr. Vecate 41.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 85, saimniecību — 99. Aramzeme 1636,00 ha (42,07% no z. kpl.), pļavas 853,80 ha (21,95%), ganības 571,15 ha (14,68%), meži 156,77 ha (4,03%), purvi 400,11 ha (10,29%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas, līņi-plauži, ķīši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Stagaros, 3 klm. no pg. n., īp. Teteris Alfrēds, tlr. Vecate 14; 2) Vēja dzirnavas Melderīšos, 7 klm. no pg. n., īp. Lejiņš Pēteris; 3) Krejošanas punkts Rebelēs, 3 klm. no pg. n., īp. Matīšu piensaimn. sba, tlr. Matīši 13; 4) Dažādu preču trg. Vecmellūža m., 3 klm. no pg. n., īp. Teteris K., Vecmellūžos, tlr. Vecate 4; 5) Dažādu preču trg. Baltā m., 2 klm. no pg. n., īp. Čiča Ernests, dz. Mazsalacā, tlr. Mazsalaca 8.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Mazsalacas ev.-lut. draudzē, mācītājs Skrodelis Alfrēds, tlr. Mazsalaca 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpīgā ugunsapdroš. bba, db. 1884. g., Strazdiņa m., pr. Purmalis Eduards, dz. Purmaļos, tlr. Vecate 25; 2) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1933. g., Auziņos, pr. Apsīts Aleksandrs, dz. Strazdiņu m., tlr. Vecate 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Ķiņu kalns, akmens laikmeta nometne Salacas upes krastā; uzkalniņu kapi Vecates mž. zemē.

1905. g. notikumi: vairāki sodīti ar miesas sodu un daži emigrējuši uz ārzemēm.

Pasaules kara notikumi: pg. apmetās Kurzemes bēgļi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ansīts Jānis — vec. doc., lauksaimn. darbin., rakstn. un augstskolas māc. spēks, dz. 1886. g., Strazdiņos; b) Birzgalis-Lapiņš Valdemārs, pseud. Valdis Esmeraldis — dzejnieks, dz. 1896. g., Žērbelēs; c) Krieviņš Ādams — valsts, pašvald. un sabiedr. darbin., dz. 1889. g., Atē; d) Lejiņš Paulis — prof., lauksaimn. un augstsk. māc. spēks, dz. 1883. g., Vecatēs Ķimeikās.

3. **Bijušo muižu centri:** Vecates mž. centrs, ēkas piedalītas zemes īpašniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

48. Viļķenes pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Viļķenes pg.; vāciski Wilkenhof; krieviski Viļkenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Svētciema pg., d. — Limbažu un Tūjas pg., v. — Vitrupes pg., r. — Pāles pg.

Pg. platība — 89,37 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1184, no tiem vīr. 550, siev. 634.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 97. klm., pa zc. — 103 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 67 klm., pa zc. — 65 klm.; c) tv. pls. Limbaži — 15 klm.; d) tv. dzc. stc. Pāle — 14 klm.; e) tv. aut. pstn. Limbaži — 15 klm.

Pg. n. pie Limbažu-Salacgrīvas un Katrīnas-Pāles ceļa.

Pasta adrese: c. Viļķēniem.

Upes: a) Svētupe, b) Veterupe.

Ezeri: Viļķenes muižas — 2 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Kolas — 1900 ha.

Lielākie purvi: a) Lielais purvs — 70 ha, b) Tollu — 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Mende Bernhards, dz. Pētēs, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Viļķēni 4; pg. pdm. prs. Ārgalis Eduards, dz. Kullažos, 4 klm. no pg. n., tlr. Viļķēni 26; pg. tiesas prs. Gailis Pēteris, dz. Lejasmāskužos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Frīdvalds Jānis, dz. pg. n., tlr. Viļķēnu s. v.; plc. kārtībnieks Žīgurs Augusts, dz. pg. n., tlr. Viļķēnu s. v.

2. **Izglītība.** Skolas: Viļķenes 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Noriņš Hermanis, tlr. Viļķēni 6.

Bibliotēkas: Katrīnas izglītības bbas bibliot., 800 sēj., Kalniņa m., prz. Vīriņa Elza, dz. Augustiņos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Pommers Jānis, dz. Grīnberga m., 0,1 klm. no pg. n., tlr. Viļķēni 2; zobu ārsts Pommers Emma, dz. Grīnberga m. (sk. augšā); vecmāte Līde-Jagde Emma, dz. koppienotavā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Viļķēni 15. Aptieka pg. n., īp. Petaks Verners.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Limbažu rajonā, vet. ārsts Ozols A., dz. Limbažos, tlr. Limbaži 36.

5. **Satiksme.** a) Viļķēni — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Frīdvalds Jānis, tlr. Viļķēni s. v.; b) Ķimši — P. tf. n. Ab. T. p. C., Ķimšos, 9 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Minna, tlr. Ķimši s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Rīgas pls. Limbažu mžn. Kolas mežniecībā, 4 klm. no pg. n.; mžz. Štāks Mārtiņš.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 131, saimniecību — 192. Aramzeme 2477,73 ha (28,64% no z. kpl.), plavas 1493,42 ha (17,26%), ganības 1588,54 ha (18,37%), meži 2308,46 ha (26,69%), purvi 565,88 ha (6,54%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas, āpši, vāveres, caunas; upēs un ezeros: zuši, līņi, karūsas, līdakas, asari, raudas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Rūstužu muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Robiņš Jānis, dz. Labrenčos; 2) Ūdens dzirnavas Viļķenes muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Skujiņš Augusts, tlr. Viļķēni 11; 3) Koppienotava Katrīnā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Viļķenes piensaimn. sba, tlr. Viļķēni 15; 4) Dažādu preču trg. Katrīnā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Viļķenes patērētāju bba, tlr. Viļķēni 23; 5) Dažādu preču trg. Katrīnā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Šteinbergs Eduards, tlr. Viļķēni 38; 6) Dažādu preču trg. Katrīnā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Zirnis Ādolfs, dz. Strauberga m.; 7) Dažādu preču trg. Ķimšos, 9 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Minna un Anna, tlr. Ķimši s. v.; 8) Maiznīca Kalniņos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Kalnietis Pēteris, tlr. Viļķēni 42; 9) Ogu vīnu darītava Rammās, 3 klm. no pg. n., īp. Zeimelis Eduards, dz. Rammās, tlr. Viļķene 9.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Sv. Katrīnas ev.-lut. draudzes baznīca Katrīnā, 0,1 klm. no pg. n., māc. Birznieks Arnolds, dz. māc. mājā; b) Viļķenes pareizticīgo draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., māc. Barbans Pēteris, dz. Pociema skolā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Katrīnas izglītības bba „Gaisma", db. 1921. g., Kalniņos, pr. Noriņš Alfrēds, dz. pamatskolā, tlr. Viļ-

ķene 6; 2) Viļķenes savstarpīgā ugunsapdroš. bba, db. 1885. g., pg. n., pr. Ārgalis Fricis, dz. Kalnpīlāgos, tlr. Viļķēne 7; 3) Viļķenes piensaimn. sba, db. 1923. g., koppienotavā, pr. Ārgalis Eduards, dz. Kullažos, tlr. Viļķēne 26; 4) Sv. Katrīnas krājaizd. sba, db. 1903. g., pr. Karnupis Pēteris, dz. Upītēs, tlr. Viļķēne 8; 5) Viļķenes lauksaimn. bba, db. 1922. g., pg. n., pr. Frīdvalds Jānis, dz. pg. n., tlr. Viļķēne s. v.; 6) Viļķenes patērētāju bba, db. 1919. g., pr. Ārgalis Fricis, dz. Kalnpīlāgos, tlr. Viļķēne 7; 7) Viļķenes lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Noriņš Fricis, dz. Ilmaķos, tlr. Viļķēne 33; 8) Viļķenes biškop. bba, db. 1932. g., pr. Matisons Eduards, dz. Kolas Mežsargos, tlr Viļķēne 22; 9) Viļķēnes mazpulks № 97, db. 1932. g., vad. Matisons Elza, dz. pamatskolā, tlr. Viļķēne 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes bijušās Katrīnas mājas robežās — Baznīckalniņā, kur agrāk atradusies baznīca.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Baumaņu Kārlis — Latv. himnas autors, dz. 1835. g., Indriķa pusmuižā; b) Lesiņš Valdis — rakstnieks, dz. 1881. g., Strobos; c) Krūmiņš, Kārlis — priv. doc., * 1890. g. Radziņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Viļķēnes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., īp. Rīgas pls., ēkas apdzīvo zemes nomnieki; b) Rūstužu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, ēkās novietota nespējnieku patversme.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

49. Vilzēnu pagasts.

(Sk. karti 149. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vilzēnu pg.; vāciski Wilsenhof; krieviski Vilzenskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Braslavas pg., d. — Ozolu pg., v. — Puikules un Alojas pg., r. — Bauņu pg.

Pg. platība — 48,09 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 681, no tiem vīr. 328, siev. 353.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 157 klm., pa zc. — 125 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, pa zc. — 34,7 klm.; c) tv. pls. Mazsalaca — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Ozoli — 14,6 klm.; e) tv. aut. pstn. pie pg. n.

Pg. n. pie Rūjienas-Mazsalacas-Limbažu ceļa.

Pasta adrese: c. Urgu.

Upes: Iģe.

Ezeri: Urgas.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Vilzēnu novads — 244 ha.

Lielākie purvi: Vilzēnu — 410 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. III iec.; miertiesas Valmieras apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Jenčs Jānis, dz. Jenčos, 5 klm. no pg. n., tlr. Blankaskrogs 3; pg. pdm. prs. Kreišmanis Pēteris, dz. Ausmās, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Priedīte Emīls, dz. Ārgaļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Blankaskrogs 3. Pg. darbvedis Zariņš Pāvils, dz. pg. n., tlr. Urga 6; plc. kārtībnieks Kvante Jānis (kopīgs ar Braslavas pg.), dz. Braslavas muižā, 7 klm. no pg. n., tlr. Braslava 28.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vilzēnu pg. II pk. pamatsk., Urgas pilī, 3 klm. no pg. n., prz. Jungmanis Kārlis, tlr. Urga 5; b) Vilzēnu I pk. pamatsk., 0,25 klm. no pg. n., prz. Meļķis Pēteris, tlr. Blankaskrogs 17.

Bibliotēkas: Vilzēnu izglītības bbas bibliotēka, 684 sēj., I pk. pamatskolā, prz. Meļķis Pēteris (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Braslavas-Vilzēnu-Vecates rajona ārsts Dr. Krieviņš, dz. Braslavas muižā, 7 klm. no pg. n.; aptieka — Braslavas muižā, Braslavas pg.; vecmāte Braķis Minna, dz. Urgas muižā, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Matīšu rajona veterinārārsts Šēfers, dz. Bauņu pg. Matīšos, 9,8 klm. no pg. n.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Valmieras-Ainažu aut. līnija.

a) Urga — P. tf. n. Abc. T. C., Urgas patērētāju bbas n., 3 klm. no pg. n., prz. Kante Jānis, tlr. Urgas s. v.; b) Blankaskrogs — P. tf. n. Abc. T. C., 2 klm. no pg. n., prz. Kāposts Pēteris, tlr. Blankaskorgs s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Burtnieku vmžn. II iec. Vilzēnu mžn. Vilzēnu muižā, 3 klm. no pg. n., 13,5 klm. no Ozolu dzc. stc., mžzn. Spožais Voldemārs, tlr. Blanka 8, pst. c. Aloju.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 106, saimniecību — 144. Aramzeme 1553,54 ha (40,76% no z. kpl.), pļavas 735,80 ha (19,31%), ganības 634,78 ha (16,65%), meži 228,22 ha (5,99%), purvi 521,72 ha (13,69%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, āpši, lapsas, caunas, seski; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, zuši, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Urgā, 3 klm. no pg. n., īp. Urgas patērētāju bba, tlr. Urgas s. v.; 2) Dažādu preču trg. Blankaskrogā, 2 klm. no pg. n., īp. Skrastiņš Kārlis, tlr. Blankaskrogs 16; 3) Krejošanas punkts Urgā, 3 klm. no pg. n., īp. Alojas piensaimn. sba; 4) Krejošanas punkts Blankaskrogā, 2 klm. no pg. n., īp. Matīšu piensaimn. sba; 5) Ūdens dzirnavas Urgā, 3 klm. no pg. n., īp. Rozīte Jānis, tlr. Urga 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Matīšu ev.-lut. draudzē, mācītājs Vinters Kārlis, Matīšu māc. muižā, tlr. Matīši 64.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vilzēnu izglītības bba, db. 1920. g., pr. Meļķis Pēteris, dz. skolā, tlr. Blankaskrogs 17; 2) Savstarpīgā ugunsapdrošin. bba, db. 1888. g., pg. n., pr. Jenčs Jānis, dz. Jenčos, tlr. Blankaskrogs 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu vairākus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kreišmanis Pāvils — doc. agr., rakstnieks un sabiedr. darbin., dz. 1885. d., Ķirķos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vilzēnu mž. centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Urgas mž. centrs, pilī novietota II pk. pamatsk.

4. **Dabas jaukumi:** Urgas muižas parks, kam cauri tek Iģes upe.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Urgā, Vilzēnu II pk. pamatskolā.

50. Vitrupes pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ķirbišu pg.; vāciski Kürbis; krieviski Kirbižskaja vol.

Pagasta robeža: z. — Svētciema pg., d. — Tūjas pg., v. — Rīgas jūras līcis, r. — Viļķēnes pg.

Pg. platība — 177,42 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1606, no tiem vīr. 780, siev. 826.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 108 klm., pa zc. — 91 klm.; b) no apr. pls. Valmieras, lietojot dzc. — 78 klm., pa zc. — 74 klm.; c) tv. pls. Limbaži, pa zc. — 22 klm.; d) tv. dzc. stc. Limbaži — 24 klm., Pāle — 25 klm.; e) tv. aut. pstn. Zeltiņu māja — 1 klm.

Pg. n. pie Saulkrastu-Salacgrīvas ceļa.

Pasta adrese: c. Vitrupi.

Upes: Vitrupe.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Ķirbižu novads — 4929,1 ha.

Lielākie purvi: Lūra — 247,3 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valmieras apr. plc. II iec.; miertiesas Valmieras apr. III iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. II iec.; tiesu izp. Valmieras apr. I iec. Pg. vecākais Laiviņš Eduards, dz. Kalniņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vitrupe 34; pg. pdm. prs. Cigus Eduards, dz. Ķirbižu-Blomes piensaimn. sbā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Lielkalne 10. Pg. darbvedis Kārkliņš Jūlijs, dz. pg. n., tlr. Vitrupes s. v.; plc. kārtībnieks Sermus Arnolds, dz. Puriņos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Vitrupe 23.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Ķirbižu 6 kl. pamatsk., pie Salacgrīvas-Limbažu ceļa, 6 klm. no pg. n., prz. Baldiņš Eduards; b) Blomes I pk. pamatsk., pie Saulkrastu-Salacgrīvas ceļa, 5 klm. no pg. n., prz. Niedre Kārlis, tlr. Ķimsis 19.

Bibliotēkas: a) pg. pdm. bibliot., 1080 sēj., pg. n., prz. Kārkliņš Jūlijs, tlr. Vitrupes s. v.; b) Ķirbižu-Blomes bibliot. bbas bibliot., 1312 sēj., Blomes skolā, prz. Niedre Kārlis, tlr. Ķimsis 19.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Pommers Jānis, dz. Viļķenē, 8 klm. no pg. n., tlr. Viļķene 2; zobu ārste Pommers Emma, dz. Viļķenē, 8 klm. no pg. n., tlr. Viļķene 2; vecmāte Kaugerts Marta, dz. Dārziņos, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Dzenis Jānis, dz. Salacgrīvā, tlr. Salacgrīva 83.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Saulkrastu-Salacgrīvas aut. līnija.

a) Vitrupe — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kārkliņš Jūlijs, tlr. Vitrupes s. v.; b) Brīdaga — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Veinbergs Augusts, tlr. Vitrupe 36.

6. **Pārējās iestādes.** Vecsalacas vmžn. III iec. Ķirbižu mžn. Ķirbižu muižā, pie Salacgrīvas-Limbažu ceļa, 19 klm. no Pāles dzc. stc., mžz. Aderkašs Gerts, tlr. Vītrupe 24.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 223, saimniecību — 267. Aramzeme 2522,16 ha (20,42% no z. kpl.), pļavas 1331,48 ha (10,78%), ganības 1707,50 ha (13,82%), meži 4949,94 ha (40,08%), purvi 1364,49 ha (11,05%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lūši, lapsas un brieži; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, laši, zutiņi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdensdzirnavas ar turb. Ķirbižu muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Vīgants Oto; 2) Ūdens dzirnavas ar turb. Blomes muižā, tlr. Ķimsis 16, 5 klm. no pg. n., īp. Aidniks Verners, dz. Rīgā; 3) Pienotava Saušos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Ķirbižu-Blomes piensaimn. sba, tlr. Vitrupe 10; 4) Zāģu gateris Voldēs, 3 klm. no pg. n., īp. Lielkalns Jānis, tlr. Vitrupe 5; 5) Dažādu preču trg. Bridagā, 7 klm. no pg. n., īp. Veinbergs Augusts, tlr. Vitrupe 36; 6) Dažādu preču trg. Smiltniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Sproģis Anna, tlr. Lielkalni 15; 7) Dažādu preču trg. Indrānos, 5 klm. no pg. n., īp. Uzkalns Bernhards, tlr. Vitrupe 35; 8) Dažādu preču trg. Zeltiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Lūsis Elmārs, tlr. Vitrupe 13; 9) Vīnu trg. Zeltiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Lūsis Remberts, tlr. Vitrupe 13; 10) Dažādu preču trg. Grantskalnos, 5 klm. no pg. n., īp. Grantskalns A., tlr. Ķimši 24; 11) Dažādu preču trg. Vecmelbāržos, 2 klm. no pg. n., īp. Caune Voldemārs, tlr. Vitrupe 2; 12) Vīnu trg. Smilteniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Admidiņš Irma.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīciņa pie Bridagiem, 7 klm. no pg. n.; pg. ietilpst Lielsalacas draudzē; mācītājs Migla, dz. Salacgrīvā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ķirbižu-Blomes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Legzdiņš Augusts, dz. Ivašās, tlr. Ķimši 18; 2) Blomes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1878 .g., pr. Ozoliņš Eduards, dz. Tiržumos, tlr. Vitrupe 8; 3) Ķirbižu-Blomes bibliotēk. bba, db. 1909. g., Blomes skolā, pr. Legzdiņš Jānis, dz. Kurkuļos; 4) Mašīnu koplietoš. bba „Grauds", db. 1931. g., pr. Legzdiņš Augusts (sk. augšā); 5) Ķirbižu sporta bba, db. 1924. g., pr. Bērzs Ernests, dz. Krūmiņos, tlr. Vitrupe 28; 6) Vitrupes meliorācijas sba „Nākotne", db. 1927. g., pr. Treijs Kārlis, dz. Āboltiņos, tlr. Vitrupe 4; 7) Vitrupes jūrmalas zvejnieku bba „Ausma", db. 1924. g., pr. Bezbailis Hugo, dz. Druvniekos (c. Bridagu).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Grasis Artūrs — jūrniecības rakstnieks, dz. 1879. g., Inciemos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ķirbižu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts agrākam īp. kā neatsavināma daļa; b) Blomes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts agrākam īp. kā neatsavināma daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Rīgas jūras līča krasts Vitrupes upe.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Ķirbižu skolā, b) Blomes skolā, c) Varoņu mājā, jūrmalā.

IV. Valkas apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Valkā, Tālavas - 4. Tlr. Valka 7. Kimerāls Antons, pašv. vec. Semināra - 19.

Apr. pr-ka un I iec. apvienotā kancel. Valkā, Rīgas - 3. Tlr. 8. Briedis Kārlis, apr. pr-ks, tlr. 8. Tālavas - 4. Tlr. 47. Tilgalis Fricis, I iec. pr-ks. Tlr. 8. Tālavas - 4. Tlr. 47.

Apr. plc. II iec. Kancel. Smiltenē, Galdnieku - 6. Tlr. 8. Pumpainis Žanis, iec. pr-ks. Tlr. 11. Galdnieku - 6.

Apr. plc. III iec. Kancel. Alūksnē, Lielā Ezera - 11. Tlr. 7. Siliņš Andrejs, iec. pr-ks.

Apr. I iec. miertiesneša v. i. Dāboliņš Artūrs, Valkā.

Apr. II iec. miertiesnesis Siliņš Artūrs, Smiltenē.

Apr. III iec. miertiesnesis Vosvinieks Akselis, Alūksnē. Tlr. 95.

Apr. IV iec. miertiesnesis Kreicbergs Jānis, Apē. Tlr. 67.

Apr. I iec. izm. tiesn. Vasiļkovs Vladimīrs, Valkā. Tlr. 85.

Apr. II iec. izm. tiesn. Janovičs Vasīlijs, vec. t. kand., Alūksnē.

Apr. I iec. tiesu ipz. Vilkuss Voldemārs, Alūksnē.

Apr. II iec. tiesu izp. Lapiņš Jūlijs, Smiltenē. Tlr. 108.

1. Alsviķa pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Alsviķa pg.

Pagasta robeža: r. — Alūksnes un Annas pg., d. — r. un d. — Annas un Kalncempju pg., v. — Zeltiņu un Ilzenes pg. un z. — Karvas un Ziemeļa pg.

Pg. platība — 130 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2114, no tiem vīr. 978, siev. 1136.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 225 klm.; pa zc. — 197 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 79 klm., pa zc. — 94 klm.; tv. pls. Alūksne, pa dzc. — 14 klm., pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Alsviķi — 6,4 klm.

Pg. n. atrodas pie Alūksnes-Lejasciema ceļa.

Pasta adrese: caur Strautiņiem.

Upes: Vaidava, Melnupe, Paparze.

Ezeri: Indzera — 146 ha, Buliņa — 10 ha, Pameitas — 0,5 ha, Tūjas — 3 ha, Bērtiņu — 6 ha, Ķemeru — 1 ha, Bišulāču — 1,5 ha, Slavišu — 0,3 ha.

Kalni: Cepļa, Spiedzenieku (pilskalns), Rebeņu.

Lielākie mežu masīvi: Alsviķu iec. valsts mežs — 1954 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Leimanis Adolfs, dz. Vilnīšos, 6 klm. no pg. n., tlr. Strautiņi 5; pg. pdm. prs. Vītums Adolfs, dz. Platpieros, 2 klm. no pg. n., tlr. Strautiņi 8; pg. tiesas prs. Līcis Jānis, dz. Līcīšos, 3 klm. no pg. n., tlr. Strautiņi 11. Pg. darbvedis Līcis Augusts, dz. pg. n., tlr. Strautiņi 40; vc. plc. kārtībnieks Kalniņš Alfrēds, dz. Alūksnes pg. Indzeros, 11 klm. no pg. n., tlr. Alūksne 143.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatskola un papildskola Ķemeros pie pg. n., pārz. Akmentiņš Andrējs, dz. turpat, tlr. Strautiņi 48.

Bibliotēkas: Alsviķu bibliotēkas biedrības bibl. Strautiņos, pārz. Tilgass Anna, dz. Kraujos.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Apes dzc. lin.

Strautiņi — P. tf. n. Abc. T. C. pg. n., pārz. Steberis Arvīde, dz. turpat, tlr. Strautiņu s. v. Cerkazi — P. n. Abc., Cerkazos, 8 klm. no pg. n., pārz. Podziņš Eduards, dz. turpat, tlr. Kalncempji 41. Alsviķi — P. n. Ab. dzc. stc., 6,4 klm. no pg. n., prz. Erje Ella, dz. turpat.

6. **Pārējās iestādes.** Alsviķi — dzc. stc., pr. Erje Elza.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 351, saimniecību — 470. Aramzeme 3835,15 ha (29,34% no z. kpl.), plavas 2065,03 ha (15,80%), ganības 1991,31 ha (15,24%), meži 3634,39 ha (27,80%), purvi 727,09 ha (5,56%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, vāveres, caunas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, vēdzeles, asari, sapaļi, brekši, līņi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču veikals „Vienība“ 5 klm. no pg. n., īp. Alsviķu patēr. bba, tlr. Strautiņi 15; 2) Pārtikas preču veikals Strautiņos, īp. Alsviķu patēr. bba, tlr. Strautiņi 2; 3) Pārtikas preču veikals Dzelmēs, 4 klm. no pg. n., īp. Alsviķu patēr. bba, tlr. Strautiņi 22; 4) Dzirnavas un zāģētava Ķikutos, 9 klm. no pg. n., īp. Gabrans Oskars; 5) Dzirnavas un zāģētava Līču salā, 9 klm. no pg. n., īp. Ziņģis Jānis, tlr. Māriņkalns 3; 6) Dzirnavas un zāģētava Līčupēs, 3 klm. no pg. n., īp. Kūčs Arvīds, tlr. Strautiņi 59; 7) Spirtdedzinātava Tūjā, 6 klm. no pg. n., īp. Lamsters Rūdolfs, tlr. Alūksne 98; 8) Pienotava Ausekļos, 5 klm. no pg. n., īp. Alsviķa piens. sba, tlr. Strautiņi 12; 9) Krejošanas punkts Ķemeros, īp. Alsviķu piens. sba, tlr. Strautiņi 3; 10) Dzirnavas Dārziņos, 5 klm. no p. n., īp. Lukins K., tlr. Strautiņi 45; 11) Ķieģeļu ceplis 1,5 klm. no pg. n., īp. Alsviķu pg. pašvaldība, nomn. Gerhards A., tlr. Strautiņi 55; 12) Ķieģeļrūpniecība Jauntūjās, 6 klm. no pg. n., īp. Ikkeris R., tlr. Strautiņi 37; 13) Krejotava Dzelmēs, 4 klm. no pg. n., īp. Alsviķu piensaimn. sba, tlr. Strautiņi 22.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.860,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Alūksnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Kņess-Kņesinskis Gustavs, dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 12; b) Alūksnes igauņu ev.-lut. draudzē, mācītājs Feldmanis Jūlijs, dz. Alūksnē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Alsviķa bibl. bba, db. 1915. g., pr. Akmentiņš Andrējs, dz. pamatsk., tlr. Strautiņi 48; 2) Alsviķu piens. sba, db. 1922. g., pr. Adamsons Jānis, dz. Līgotņos, tlr. Strautiņi 28; 3) Alsviķa pat. bba, db. 1920. g., pr. Vītums Adolfs, dz. Platpieros, tlr. Strautiņi 8; 4) Alsviķa kr.-aizd. sba, db. 1924. g., pr. Jaunbērziņš Jānis, dz. Ķerēs, tlr. Strautiņi 20; 5) Alsviķa savstarp. ugunsapdrošināšanas bba, db. 1924. g., pr. Vītums Adolfs, dz. Platpieros, tlr. Strautiņi 8; 6) Alsviķa I ugunsapdroš. bba, db. 1888. g., pr. Līcis Jānis, dz. Līcīšos, tlr. Strautiņi 11; 7) Alsviķa lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Leimanis Adolfs, dz. Vilnīšos, tlr. Strautiņi 5; 8) Alsviķa Strautiņu lopkop. pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Nīmanis Pēters, dz. Lielmuceniekos, tlr. Strautiņi 4; 9) Alsviķa biškop. b-ba, db. 1920. g., pr. Aulis Kārlis, dz. Stameros, tlr. Strautiņi 30.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pilskalns Spiedzenieku mājas robežās; senču kapenes pie Ķemeru skolas, pie Jaunlaiviņām, Žīguros, Rebenēs, Ambrosos, Lukinu māju tuvumā pie tā sauktā „Kaputilta“.

1905. gada notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Alsviķa mžas centrs — 6 klm. no pg. n., piešķirts Valkas apr. pašvaldībai bērnu patversmes ierīkošanai; tagadējais nosaukums „Patversme“; 2) Tūjas mžas centrs Tūja — 6 klm. no pg. n., tagad spirta brūzis; 3) Buliņa mžas centrs Buliņi — 8 klm. no pg. n., ierīkota lauksaimniecība.

4. **Dabas jaukumi.** Indzeru ezers ar salām un tuvāko apkārtni; tāpat pg. n. un skolas apkārtne Ķemeri. Vispār apvidus viscaur kalnains — jauks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Nesaulītes, prz. K. Junkuris, Alūksne — 8 klm.; b) Platpieros, prz. A. Vītums-Jaunzems, pst. c. Strautiņiem, tlr. Strautiņi 8, Alūksne — 12 klm.; c) Cerkazos, prz. E. Podziņš, tlr. Kalncempji 41, pst. c. Cerkaziem, Umernieku stc. — 4 klm., Alūksne — 10 klm., Indzera ezers 3 klm.

2. Alūksnes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Alūksnes pg., vāciski Marienburg; krieviski Marienburgskaja.

Pagasta robeža: z.— Ziemera un Mārkalnes pg., d. — Alsviķa un Annas pg., v. — Alsviķa un Ziemera pg., r. — Bejas pg. un Alūksnes pls. pg. vidū.

Pg. platība — 94,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1264, no tiem. vīr. 592, siev. 672.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 213 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 80 klm., pa zc. — 94 klm.; tv. pls. Alūksne (pg. n. pilsētā); tv. dzc. stc. Alūksne — 1 klm.

Pg. n. atrodas Alūksnes pilsētā.

Pasta adrese: caur Alūksni.

Upes: Vaidava.

Ezeri: Alūksnes — 1616 ha, Indzera — 146 ha, Pullana — 20 ha.

Kalni: Garasimu.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 516 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Kļaviņš Ernests, dz. Ruņčos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Jansons Andrējs, dz. Dravniekos, 2,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Tiljonis Jānis, dz. Geicenos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kalļa Arnolds, dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 35; vc. plc. kārtībnieks Vīksne Alfreds, dz. Alūksnē, 1 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Alūksnes pg. 6 kl pamatsk. „Paideri", 3 klm. no pg. n., prz. Štojašs Sīmanis, dz. skolā, tlr. Alūksne 146.

Bibliotēkas: —

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Bērkinš-Lauks Anna, dz. Alūksnē, Pils - 44, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Alūksne 89; vecmāte Lesiņš Marta, dz. Alūksnē, Valmieras pulka ielā, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūris A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Alūksnes-Gulbenes dzc. lin.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 241, saimniecību — 276. Aramzeme 2186,02 ha (23,15% no z. kpl.), pļavas 1241,63 ha (13,15%), ganības 999,60 ha (10,59%), meži 1149,86 ha (12,18%), purvi 532,42 ha (5,64%).

Mežos sastopami: lapsas, seski, vāveres, stirnas, zaķi; upēs un ezeros: repši, zuši, līdakas, asari, raudas, brekses, līņi, karpas u. t. t.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Preču vkl. Siseņpriedēs, 3 klm. no pg. n., īp. Koks Jūlijs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.864,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Alūksnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Knes-Knesinskis Gustavs, dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 12; b) Alūksnes igauņu ev.-lut. draudzē, mācītājs Feldmanis J., dz. Alūksnē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Alūksnes lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Klaviņš Ernests, dz. Runčos; 2) Alūksnes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1893. g., pr. Gērmanis Jānis, dz. Priedniekos; 3) Alūksnes-Alsviķa melior. bba, db. 1925. g., pr. Kabucis E., dz. Indzerās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Garasimu pilskalns pie Alūksnes-Liepnas ceļa, 5 klm. d. — r. no Alūksnes.

1905. gada notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 9, pakārusi 2 un spīdzinājusi 5 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Mīlbergs Gotfrīds (Skuju Frīdis) — rakstnieks, bij. iekšl. ministrs, * 1887. g., Sproģos.

3. **Bijušo muižu centri:** Jaunalūksnes mžas centrs, 3 klm. no pg. n. — īpašnieka neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Alūksnes un Indzera ezeri ar salām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Āriņos, prz. P. Egle, Alūksnes dzc., stc.

3. Annas pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Annas pg.; vāciski Alt-Annenhof; krieviski Annenskaja.

Pagasta robeža: r.— Mālupes un Balvu pg., d. — Litenes un Kalncempju pg., v. — Alsviķa pg. un z. — Alūksnes pg.

Pg. platība — 148,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2338, no tiem vīr. 1093, siev. 1245.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 204 klm., pa zc. — 213 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 89 klm., pa zc. 107 klm.; tv. pls. Alūksne, pa dzc. — 10 klm., pa zc. — 13 klm.; tv. dzc. stc. Umernieki — 1 klm.

Pg. n. atrodas pie Ottes-V. Annas II šķ. ceļa.

Pasta adrese: caur Annu.

Upes: Pededze, Paparze, Ievedne, Sita.

Ezeri: Indzeru — 100 ha (skar tikai robežas).

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lielais mežs — apm. 4000 ha; Garais sils — apm. 1000 ha.

Lielākie purvi: Ķēniņu — 600 ha; Sāmanu — 1000 ha

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Johansons Jūlijs, dz. Koruļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Anna 21; pg. pdm. prs. Sīmanis Arturs, dz. Dacvaros, 3 klm. no pg. n.; tiesas prs. Sīmanis Arturs, dz. Dacvaros, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Stāvauss Hugo, dz. pg. n., tlr. Anna 2; vc. plc. kārtībnieks Klaviņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Anna 54.

2. **Izglītība.** Skolas: Annas pg. 6 kl. pamatsk., 100 metrus no pg. n., prz. Kārkliņš Jānis, dz. turpat, tlr. Anna 3.

Bibliotēkas: Annas bezmaksas tautas bibliot. bba, pg. n., prz. Šķipsne Emma, dz. pg. n., tlr. Anna 2.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Celmiņš Irmgarde, dz. Ziedoņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Kalncempji 23; vecmāte Melecs Zelma, dz. Annas bibl. namā, 200 metrus no pg. n., tlr. Anna 39; aptiekare Lisners Marija, dz. Dārziņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Kalncempji 30.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Apes dzc. lin.

Anna — P. tf. n. Abc. T. C. pg. n., prz. Bērzs Fricis, dz. turpat, tlr. Anna 1; Jaunanna — P. n. Ab. Ceplos, 7 klm. no pg. n., prz. Pētersons Oskars, dz. turpat, tlr. Jaunanna 4.

6. **Pārējās iestādes.** Stāmerienes vmzn. II iec. mežniec. Jaunannas mežmuižā, 7 klm. no Annas dzc. stc.; mžz. Plošs Jānis, tlr. Jaunanna 2.

Anna — dzc. stc., pr. Bindemanis Aleksandrs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 357, saimniecību — 453. Aramzeme 3559,89 ha (24,00% no z. kpl.), plavas 2038,58 ha (13,74%), ganības 1792,62 ha (12,08%), meži 5429,46 ha (36,60%), purvi 1091,57 ha (7,35%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, vilki, lapsas, lūši, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, zuši, raudas, sapali, asari un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sīku preču trg. Smiltniekos, īp. Kappa Aleksandrs, tlr. Kalncempji 26; 2) Dzirnavas Jaunannā, 7 klm. no pg. n., īp. Slimbachs, tlr. Jaunanna 3; 3) Dzirnavas Ottes muižā, 9 klm. no pg. n., īp. Elza un Aleksandris Rengarti, tlr. Kalncempji 6; 4) Koppien. Veršās, 300 metru no pg. n., īp. Annas piens. sba, tlr. Anna 4; 5) Krejošanas punkts Nākotnē, 6 klm. no pg. n., īp. Annas piens. sba, tlr. Jaunanna 13; 6) Vīna tirg. Cintiņos, īp. Ūdris Aleksandrs; 7) Vīna tirg. Indrās, īp. Visendorfs Aleksandrs, tlr. Anna 47; 8) Vīna tirg. Smiltniekos, ip. Kappa Aleksandrs, tlr. Kalncempji 26, pst. c. Kalncempjiem; 9) Pārtikas preču tirgotava Veršās, īp. Mālkalns Eižens, tlr. Anna 16; 10) Sīku preču tirgot. Sprekstēs, īp. Bite Arvīds, tlr. Anna 45; 11) Sīku preču tirg. Ceplos, īp. Pētersons Oskars, tlr. Jaunanna 4; 12) Sīku preču tirg. Induļos, īp. Zaķīts Mīle, tlr. Jaunanna 12; 13) Sīku preču trg. Indrās, īp. Visendorfs Aleksandrs, tlr. Anna 47.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīvē.** Pg. ietilpst: a) Alūksnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Knoss-Knesinskis Gustavs, dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 12; b) Alūksnes igauņu ev.-lut. draudzē, mācītājs Feldmanis Jūlijs, dz. Alūksnē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Annas bibl. bba, db. 1890. g., pr. Būmanis Alfreds, dz. Kazradzos, tlr. Anna 19; 2) Annas piens. sba, db. 1922. g., pr. Auziņš Fricis, dz. Gaigaļos, tlr. Anna 2; 3) Annas savst. ugunsapdr. bba, db. 1887. g., pr. Ezītis Eduards, dz. Kušķos; 4) Annas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Bundzeniekos, tlr. Anna 6; 5) Annas lopk. pārr. bba, db. 1921. g., pr. Stāvausis Hugo, dz. Annas pg. n., tlr. Anna 2; 6) Annas raž. pat. bba, db. 1920. g., pr. Eglīte Konstantins, dz. Ūsiņos, tlr. Anna 17.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Uzkalniņu kapi Lupatu ciemā; b) akmens krāvumu kapi Gaigaļu ciemā; c) Trīsenes kalni ar akmens krāvumu kapenēm Trīsenes c-mā.

1905. gada notikumi: dažas personas cietušas no soda ekspedīcijas, 1 nošauts un 1 no spīdzināšanas miris.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Vecanna, Jaunanna un Ottes muižas; Mežamuižas, Kaulu un Zāles pusmuižas — visas sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Augstienes pie Kušķu, Kazradžu, Kauļu, Trisenes un Lēģernieku mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Bejas pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kolberga pg.; vāciski Goldbeck; krieviski Koļdbekskaja.

Pagasta robeža: z. — Mārkalnes pg., z. — r. Pededzes pg., r. — Liepnas pg., d. — r. un d. — Mālupes pg., v. — Alūksnes pg.

Pg. platība — 139,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2344, no tiem vīr. 1104, siev. 1240.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 223,9 klm., pa zc. apm. — 213 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 91,8 klm., pa zc. — apm. — 107 klm.; tv. pls. Alūksne, pa zc. —12 klm.; tv. dzc. stc. Alūksne — 13 klm.

Pg. n. atrodas pie Alūksnes-Mālupes-Liepnas ceļa — Alūksnes-Bejas un Ottesmuižas-Matisenes ceļu krustojuma.

Upes: Pededze, Beja.

Ezeri: daļa Alūksnes — 244 ha.

Kalni: Garujuru kalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 3973 ha.

Lielākie purvi: Baltais purvs.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr.I iec. Pg. vecākais Saldābols Elmars, dz. Grantskalnos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jurenski 7; pg. pdm. prs. Žagars Oskars, dz. Bejā, 2 klm. no pg. n., tlr. Jurenski 8; pg. tiesas prs. Zaķis Kārlis, dz. Ozolniekos, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Rezgoriņš Eduards, dz. pg. n., tlr. Jurenski 7; vc. plc. kārtībnieks Baķis Akselis, dz. Birzmaļos, 6 kl. no pg. n., tlr. Vētraine 8.

2. **Izglītība.** Skolas: Bejas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Zībiņš Jānis, dz. skolā, tlr. Jurenski 19.

Bibliotēkas: L. j. s. Kolberga org. bibl., pamatsk., prz. Baltais Jānis, dz. Bejas pg. n., tlr. Jurenski 7.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Bērziņš Alma, dz. Bejas Ilgās, 8 klm. no pg. n., tlr. Vētraine 3.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrītis A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Pakalniešu meža dzc. līn.

Beja — P. n. Ab. pg. n., prz. Baltais Jānis, dz. turpat, tlr. Jurenski 7.

Garjuri — P. n. Ab., Garosjuros, 6 klm. no pg. n., prz. Rāgs Paulis, dz. turpat.

Jurenski — Pt. n. T. C. Jurenskos, 5 klm. no pg. n., prz. Špāts Andrējs, dz. turpat, tlr. Jurensku s. p.

Vētraiņi — P. t. t. n. Ab. T. C. Vētrainē, 7 klm. no pg. n., prz. Baltkājs Aleksandris, dz. turpat, tlr. Vētraines s. p.

Vizma — Tf. n. T. C. Pededzē, 15 klm. no pg. n. prz. Zvaigzne Edīte, dz. turpat, tlr. Vizmas s. p.

6. **Pārējās iestādes.** Bejas mžn. pie Alūksnes-Bejas ceļa, mežzinis Žagars Oskars, dz. Bejā, tlr. Jurenski 8; Kolberga mžn. pie Alūksnes-Lazdeigu ceļa, mžzn. Potoškovs Jānis, dz. Kolberģē, tlr. Alūksne 64a.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 360, saimniecību — 415. Aramzeme 3696,74 ha (26,55% no z. kpl.), pļavas 2279,19 ha (16,37%), ganības 1720,39 ha (12,35%), meži 5233,18 ha (37,58%), purvi 403,15 ha (2,89%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, zuši, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas veikals Pededzē, 15 klm. no pg. n., īp. Zvaigzne Edīte, tlr. Vizmas s. p.; 2) Pārtikas veikals Vīsikumā, 7 klm. no pg. n., īp. Kaspars Art., tlr. Vētraine 22; 3) Preču veikals Dambīšos, 7 klm. no pg. n., īp. Kokle Eduards, tlr. Vētraiņi; 4) Preču veikals Bejā, 2 klm. no pg. n., īp. Mūrnieks Arvīds; 5) Preču veikals Stūrīšos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Dambis Kārlis; 6) Preču veikals Robežniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Sizas Otilija; 7) Preču veikals Garjuros, 6 klm. no pg. n., īp. Hollo Oskars; 8) Preču veikals Kolberģī, 8 klm. no pg. n., īp. Jaunzems Emīls; 9) Dzirnavas Bejā, 2 klm. no pg. n., īp. Šloss Marta, tlr. Alūksne 4; 10) Dzirnavas Murjanos, 6 klm. no pag. n., īp. Krustiņš Rob., tlr. Jurenski 10; 11) Pienotava Matīsenē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bejas piens. s-ba, tlr. Jurenski 11; 12) Krejošanas punkts Garosjuros, 6 klm. no pg. n., īp. Bejas piens. sba, tlr. Jurenski 12; 13) Krejoš. punkts Vīsikumā, 7 klm. no pg. n., īp. Bejas piens. s-ba, tlr. Jurenski; 14) Zāģētava Bejā, 2 klm. no pg. n., īp. Šloss M., tlr. Alūksne 4; 15) Bbas klubs Kolberģi, 8 klm. no pg. n., īp. Mednieku bba Kolberģa-Lazberga nod.; 16) Vīntirgotava Vīsikumā, 7 klm. no pg. n., īp. Kaspars Art., tlr. Vētraiņi 22; 17) Alus darītava Kreiļos, 8 klm. no pg. n., īp. Kreilis Jēkabs, tlr. Alūksne 70.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.340,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Alūksnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Kņess-Kņesinskis Gustavs, dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 12; b) Alūksnes igauņu ev.-lut. draudzē, mācītājs Feldmanis Jūlijs, dz. Alūksnē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) L. J. s. Kolbergas org., db. 1919. g., pr. Baķis Akselis, dz. Birzmaļos, tlr. Vētraine 8; 2) Bejas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1890. g., pr. Liepiņš Eduards, dz. Melnalksnā; 3) Bejas piens. sba „Matīss", db. 1922. g., pr. Saldābols Elmars, dz. Grantskalnos; 4) Kolberga-Mālupes un apkārtnes biškop. bba, db. 1921. g., pr. Kušķis Emils, dz. Mālupes pg. Klavusalā; 5) Mednieku b-ba Kolberģa-Lazberģa nod., db. 1922. g., pr. Ozols Fricis, dz. Zeltiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Uzkalniņu kapi Lenkaviešu ciemā.

1905. gada notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 personu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Bejas muiža — 2 klm. no pg. n.; vecā krogā ierīkoti dzīvokļi, darbu uzrauga dzīvoklī ierīkots veikals, muižas šķūnī biedrības nams, muižas īpašnieka telpās ierīkota mžn. Kolberģa mž., 8 klm. no pg. n., alus brūzis pastāv, stallos ierīkots bbas klubs, Meldera dzīvojamā ēkā ierīkota mžn. Vīsikuma mž., 7 klm. no pg. n. — vecās kroga un kalpu telpās ierīkoti veikali un krejošanas punkts, mž. dzīvojamo ēku apdzīvo jaunsaimnieks un ierīkota tēlef. centr. ar pasta palīg. nod.

4. **Dabas jaukumi:** skaistais Alūksnes ezers ar salām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Garjuros, prz. A. Sieks, 9 klm. no Alūksnes dzc. stc.

5. Bilskas pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bilskas pg.; vāciski Bilskenshof; krieviski Bilskenskaja.

Pagasta robeža: d. un v. — Smiltenes pg., z. — Plāņu un Vijciema pg., r. — Cirgaļu un Mēra pg.

Pg. platība — 92,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1448, no tiem vīr. 644, siev. 804.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 157 klm., pa zc. — 134 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 82 klm.,

pa zc. — 41 klm; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 4 klm; tv. dzc. stc. un aut. piest. Smiltene — 4 klm.

Pg. n. atrodas pie Smiltenes-Jami-Bilskas ceļa.

Pasta adrese: caur Smilteni.

Upes: Vija, Kamaldiņa.

Ezeri: Vec-Bilskas — 30 ha, Suča — 10 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 876 ha.

Lielākie purvi: Geides purvs — 480 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Mūrnieks Kārlis, dz. Jaun-Varicēnos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Bilska 9; pg. pdm. prs. Mežulis Mārtiņš, dz. Pāpiņās, 11 klm. no pg. n., tlr. Loberģi 20; pg. tiesas prs. Sīmanis Kārlis, dz. Lācīšos, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Pennes Augusts, dz. pg. n., tlr. Smiltene 125; vc. plc. kārtibnieks Elstiņš Rūdolfs, dz. pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Bilskas pag. 6 kl pamatsk. Vecbilskā, 6 klm. no pg. n., prz. Stalažs Jānis, dz. skolā, tlr. Bilska 11.

Bibliotēkas: Bilskas pg. pad. kult. fonda bibl., pg. n., prz. Mūrnieks Kārlis, dz. Jaun-Varicēnos, tlr. Bilska 9.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Spilva Emilija, dz. Lazdiņos 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Dzenīts K., dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.** Bilska — P. tf. n. Ab. T. C. Imantās, 5 klm. no pg. n., prz. Reinbachs Roberts, dz. Imantos, tlr. Bilskas s. p.

Vilkumuiža — P. n. Ab. Cerībās, 6 klm. no pg. n., prz. Vimba Meta, dz. turpat, tlr. Bilska 10.

Raudiņas — Tf. n. T. C. Upītēs, 10 klm. no pg. n., prz. Dzenītis Eduards, dz. turpat, tlr. Raudiņas s. p.

6. **Pārējās iestādes.** Smiltenes vmžn. I iec. mžn. Jaunbilskas mž., 4,5 klm. no Smiltenes dzc. stc., mžz. Jākobsons Jānis, tlr. Smiltene 19, Smiltenes vmžn. II iec. mžn, Varnisā, 12 klm. no Smiltenes dzc. stc., mžz. Lūsis Kārlis, tlr. Smiltene 173.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 225, saimniecību — 267. Aramzeme 3301,01 ha (35,65% no z. kpl.), pļavas 1756,54 ha (18,97%), ganības 1129,23 ha (12,20%), meži 1145,58 ha (12,37%), purvi 1408,66 ha (15,21%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari un vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Krejošanas punkts Vec-Bilskā, 6 klm. no pg. n., īp. Smiltenes piens. sba; 2) Krejošanas punkts Bānužos, 9 klm. no pg. n., īp. Smiltenes piens. sba; 3) Preču veikals Jaun-Bilskā, pie pg. n., īp. Linde Kārlis; 4) Dzirnavas Jaun-Bilskā, pie pg. n., īp. Linde Kārlis; 5) Preču veikals Imantā, 5 klm. no pg. n., īp. Reinbachs Roberts, tlr. Bilska 4; 6) Preču veikals „Cerība" Vec-Bilskā, 6 klm. no pg. n., īp. Bilskas patēr. bba, tlr. Bilska 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.543,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Brāļu draudzes Baltaču lūgšanas nams, 2 klm. no pg. n.; 2) Brāļu draudzes Liepiņu lūgšanas nams Liepiņu m., 11 klm no pg. n.; 3) Brāļu draudzes Alksnīšu lūgšanas nams Alksnīšu m., 8 klm. no pg. n. Pg. ietilpst Smiltenes ev.-lut. draudzē, mācītājs Kronbergs Ernests, dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 61.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Bilskas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1884. g., pr. Knope Augusts, dz. Upmaļos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) brāļu draudzes saiešanas nams ar inventāru Baltačos; b) ģindeņu kapi, saukti kapu siliņi, Dzirkaļu māju zemē; c) brāļu draudzes saiešanas nams Liepiņos; vecas liepas un kapu kalniņi Līdaciņu māju zemē; Jāņa kalns un akmeņi uz tā, Līdaciņu māju zemē.

1905. gada notikumi: soda ekspedīcijas sodījušas dažus pilsoņus ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Benjamiņš Antons, avīžnieks, laikr. „Jaunākās Ziņas" red.-izdevējs, sabiedr. darbinieks, * 1860. g., Bilskā; Dravnieks Jēkabs, valodnieks un rakstnieks, * 1858. g., Dravniekos; Zeiboltu Jēkabs, rakstnieks, * 1867. g., Jekaros; Ziemeļnieks Jānis, dzejnieks, * 1897. g., Bānužu muižā; Blūmentāls Dāvis — ģen., bij. kara farmacijas insp., * 1871. g., Jaunelos.

3. **Bijušo muižu centri.** 1) Jaun-Bilskas m. c. pieder pg. pašv, kurā atrodas pg. valde un plc. kārtībnieks; 2) Vec-Bilskas, 6 klm. no pg. n. (Vilkumuižas) m. c. pieder pg. pašv., atrod. pamatsk.; 3) Bānužu m. c., 9 klm. no pg. n., atstāts bij. īp.; 4) Raudiņas m. c., 11 klm. no pg. n. (Raudes); 5) Pāpiņas m. c., 11 klm. no pg. n., piešķirts lauks. izmantošanai; 6) Zeltiņu m. c., 5 klm. no pg. n., piešķirts lauksaimn. izmantošanai.

4. **Dabas jaukumi:** Vecbilskas un Sučas ezeri ar apkārtni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Blomes pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nigras pg., Blomu pg.; vāciski Blumenhof; krieviski Blumenskaja.

Pagasta robeža: z. — Trikātas pg., v. — Jaunvāles un Mārsnēnu pg., d. — Launkalnes pg. un r. — Smiltenes pg.

Pg. platība — 64,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1254, no tiem vīr. 574, siev. 680.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 146, pa zc. — 142 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 71 klm., pa zc. — ap 55 klm.; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 8 klm.; tv. dzc. stc. Bikseja — 6 klm.; tv. aut. pstn. Smiltene — 8 klm.

Pg. n. atrodas pie Smiltenes-Cēsu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: caur Smilteni.

Upes: Nigra (arī Lābzna jeb Blomupe), Mutulīte.

Ezeri: Blomes dzirnavu ezers — 0,5 ha, Muiniešu dzirnavu ezers — 0,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Biksejas mežs — 90 ha.

Lielākie purvi: Lisas purvs — ap 300 ha, Vānu-Vērša-Biksejas purvs.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Skrastiņš Kārlis, dz. Dzērvītēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Blome 28; pg. pdm. prs. Strāls Pēteris, dz. Pauros, 5 klm. no pg. n., tlr. Blome 37; pg. tiesas prs. Strāls Pēteris, dz. Pauros, 5 klm. no pg. n., tlr. Blome 37. Pg. darbvedis Sīmanis Jūlijs, dz. pg. n. un Ventās, tlr. Blome 5 un 14; vc. plc. kārtībnieks Kalējs Vilis, dz. pg. n.,tlr. Blome 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Blomes 6 kl. pamatsk. „Siļķīte", 2 klm. no pg. n., prz. Mednis Ernests, dz. skolā, tlr. Blome 84.

Bibliotēkas: Blomes pg. pad. kult. fonda bibl. pg. n., prz. Bramanis Kārlis, dz. turpat, tlr. Blome 5.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Krūmiņš Anna, dz. Sirmiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Blome 62.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Dzenīts K., dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.** Smiltenes-Valmieras šaursliežu dzc. lin.

Blome — P. tf. n. A. T. N. pg. n., prz. Sīmanis Jūlijs, dz. Ventās, tlr. Blome 14 un 5; Jaunaiskrogs — P. tf. n. Ab. T. C., prz. Pubulis Kristīne, tlr. Jaunaiskrogs 28; Biksēja — P. n. s. v. Ab. T. X., Biksejas dzc. stc., 6 klm no pg. n., prz. Narke Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Bikseja — dzc. stc., pārzina Narke Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 216, saimniecību — 233. Aramzeme 2722,52 ha (42,60% no z. kpl.), pļavas 1531,47 ha (23,96%), ganības 1083,16 ha (16,94%), meži 406,81 ha (6,36%), purvi 373,39 ha (5,84%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, āpši, zaķi, seski, vāveres, sermuļi, zebiekstes; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, asari, raudas, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču veikals Bodniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Simsons Pēteris, tlr. Blome 21; 2) Preču veikals „Strauts", Blomē, 0,5 klm no pg. n., īp. Blomes pat. bba, tlr. Blome 3; 3) Koppienotava Blomos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Blomu-Nigales piens. sba, tlr. Blome 33; 4) Ūdens dzirnavas Blomos 0,3 klm. no pg. n., īp. Miezis Kārlis, tlr. Blome 2; 5) Ūdens dzirnavas Muiniešos, 2 klm. no pg. n., īp. Liezers Kārlis, tlr. Blome 20; 6) Vēja dzirnavas Jaunbrikužos, 6 klm. no pg. n., īp. Upe Hermanis, tlr. Blome 65.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.000,—.

IV.

1. **Reliģiska dzīve.** Latvijas ev. Brāļu draudzes Blomes nod. lūgšanas nams Blomes Riņģos, ap 2 klm. no pg. n., prz. Zaķis Pēteris, dz. Paņos. Pg. ietilpst Smiltenes ev.-lut. draudzē, mācītājs Kronbergs Ernests, dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 61.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Blomes savst. ugunsapdroš. bba, db. 1875. g., pr. Krūmiņš Pēteris, dz. Bārdiņās; 2) Blomes-Nigales piens. sba, db. 1921. g., pr. Apse Jānis, dz. J. Steģos, tlr. Stariņi; 3) Blomes kr.-aizd. sba, db. 1924. g., pr. Ozols Jūlijs, dz. Strebelēs; 4) Blomes I un II lopkop. pārraudz. bba, db. 1921. g., pr. Pētersons, Kārlis, dz. K. Spruguļos, tlr. Blome 88; 5) Blomes Jaunatnes bba, db. 1934. g., pr. Bramanis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Blome 5; 6) Smiltenes-Blomes biškop. bba, db. 1929. g., pr. Nulle Jānis, dz. K. Rapās, tlr. Blome 74.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Akmens krāvumu kapi, saukti „Zelta kalniņi", Zeltaleju māju zemē; b) brāļu draudzes saiešanas nams Riņģos.

1905. gada notikumi: soda ekspedīcija nošāva 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Ābele, Adolfs — skaņradis un ērģeļu virtuozs, * 1889. g., Blomes skolā; 2) Pētersons, Jūlijs — drāmatiķis un satīriķis * 1880. g. Blomu pg.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Blomu m. c. 0,5 klm. no tag. pg. n., neapdzīvoto mž. pili pārbūvē par pg. n. — tautas namu; 2) Jaunsmiltenes m. c. 3,5 klm. no pg. n. piešķirts bij. mž. īp.; 3) Biksējas m. c., 6 klm. no pg. n., izdalīts jaunsaimniecībās; 4) Ikšeles m. c., 2 klm. no pg. n. sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Nigras upes krasti, Blomes un Muiniešu ezeru apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ceriešos, prz. J. Sileniece, tlr. Blome 6, pst. c. Smilteni, darbojas no 15. V — 1. IX.

7. Cirgaļu pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aumeisteru pg.; vāciski Serbigal; krieviski Serbigalskaja.

Pagasta robeža: r. — Zvārtavas un Grundzāles pg.; d. — Mēru un Bilskas pg.; v. — Vijciema pg.; z. — Lugažu un Valkas pg.

Pg. platība — 185,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2434, no tiem vīr. 1140, siev. 1294.

Attālumi: no Rīgas, ar aut. — 158 klm.; apr. pls. Valka, pa zc. — 34 klm.; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 26 klm.; tv. dzc. stc. Smiltene — 26 klm.; tv. aut. pstn. Dzeņi — 14 klm.

Pg. n. atrodas pie Palsmanes-Valkas I šķ. ceļa.

Pasta adrese: caur Aumeisteri.

Upes: Gauja, Vija, Pubuļa, Kāšupe.

Ezeri: Salaiņu — 86 ha, Garule-Vēdere — 20 ha, Sētas — 10 ha, Līdaces — 5 ha

Kalni: Klētenes, Mārču, Putras, Pakulīšu.

Lielākie mežu masīvi: Birzuļu-Bokstes sils — 5732 ha.

Lielākie purvi: Laužu-Kurpnieku — 58 ha, Zavadas — 116 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Lūsis Jānis, dz. Lejaspalejās, 5 klm. no pg. n., tlr. Loberģi 4; pg. pdm. prs. Briedis Augusts, dz. Vecrukonaņos, 10 klm. no pg. n., tlr. Vecbrēķi 33; pg. tiesas prs. Gaumigs Jēkabs, dz. Dikļos, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Aumeisteri 13. Pg. darbvedis Alksnis Eduards, dz. pg. n., tlr. Aumeisteri 2; vc. plc. kārtībnieks Kārkliņš Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Aumeisteri 14.

2. **Izglītība.** Skolas: Cirgaļu pg. II pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Bērts Alvers, dz. skolā, tlr. Aumeisteri 17; Mierkalna I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Rūdolfs, dz. turpat, tlr. Aumeisteri 43; Priežkalna I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Pētersons Ernests, dz. skolā, tlr. Aumeisteri 12; Loberģu I pk. pamatskola, 8 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Paulīne, dz. skolā.

Bibliotēkas: Cirgaļu jaunatnes biedr. bibliot., Cirgaļu pamatsk., prz. Bērts Alvers, dz. skolā, tlr. Aumeisteri 17.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Briedis Roberts, dz. ārsta mājā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Aumeisteri 39; rajona vecmāte Ozols Marija, dz. Elvijās, 6 klm. no pg. n., tlr. Aumeisteri 28.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gaujienas rajonā, vet. ārsts Valdovskis L., dz. Virešos, tlr. Vireši 69.

5. **Satiksme.** Aumeisteri — P. t. k. N., Aumeisteros, 0,05 klm. no pg. n., prz. Riekstiņš Roberts, dz. turpat, tlr. Aumeisteri 25; Loberģi — P. tf. n. Ab. T. C., Beverīnā, 8 klm. no pg. n., prz. Ūdris Mārtiņš, dz. turpat, tlr. Loberģi 15; Lielaiskrogs — P. n. Ab., Latos, 6 klm. no pg. n., prz. Šūpulis Elza, dz. turpat, tlr. Aumeisteri 8; Gobkalni — P. n. Ab., Priežkalnā, 5 klm. no pg. n., prz. Pētersons Eugens, dz. turpat, tlr. Aumeisteri 22.

6. **Pārējās iestādes.** Gaujienas vmžn. I iec. mžn., 12 klm. no pg. n., mžz. Liepiņš Pēteris, dz. Birzuļos, tlr. Aumeisteri 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 370, saimniecību — 426. Aramzeme 4244,51 ha (22,83% no z. kpl.), plavas 2865,48 ha (15,41%), ganības 1949,60 ha (10,48%), meži 6493,17 ha (34,92%), purvi 1691,24 ha (9,10%).

Mežos sastopami: irši, stirnas, zaķi, lapsas, ūdri, caunas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, līņi, brekši, zuši, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Beverinā, 8 klm. no pg. n., īp. Aumeist. piens. sba, tlr. Loberģi 15; 2) Preču vkl. Beverinā, 8 klm., no pg. n., īp. Māsens Jūlijs, tlr. Loberģi 22; 3) Preču vkl. Braslās, 8 klm. no pg. n., īp. Alksnis Roberts, tlr. Loberģi 16; 4) Preču vkl. Nolejās, 3 klm. no pg. n., īp. Birkenfelds Arnolds, tlr. Aumeisteri 33; 5) Preču vkl. Latos, 7 klm. no pg. n., īp. Prauliņš Eduards, tlr. Aumeisteri 8; 6) Preču veikals Stīpniekos 0,10 klm. no pg. n., īp. Tankelovičs Judels; 7) Preču vkl. Prīmaņos 0,10 klm. no pg. n., īp. Lazars Kocis, tlr. Aumeisteri 42; 8) Tvaika dzirnavas 0,10 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Rolands, tlr. Aumeisteri 23.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.148,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. baznīca Aumeisteros, 0,5 klm. no pg. n., māc. E. Birzuls, dz. Mēru pg. māc. mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Cirgaļu Jaunatnes bba, db. 1933. g., pr. Bērts A., dz. II pk. pamatsk., tlr. Aumeisteri 17; 2) Aumeisteru biškop. bba, db. 1920. g., pr. Teteris Jānis, dz. Kubulniekos, tlr. Loberģi 10; 3) Aumeist. savst. ugunsapdr. bba, db. 1906. g., pr. Ozoliņš, Rolands; 4) Aumeist. piens. sba, db. 1922. g., pr. Lūsis Jānis, dz. Lejas Palejās, tlr. Loberģi 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Kletenes kalns — senču pilskalns, Lejaskurpnieku māju robežās; senču kapenes Buliņu māju robežās; Aumeisteru ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski alvas lukturi ar uzrakst. no 1735. g.

1905. gada notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 personu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Pētersons Eduards, priv. doc., * 1882. g. Priežukalna skolā.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Aumeisteru mž. c. ieguvusi Cirgaļu pg. pašvald. un visas ēkas izlieto pašvald. vajadz.; 2) Putras mž. c. tagad saukts „Augstkalnu" un 3) Zaķu mž. c. iznomāti lauksaimniecībai; 4) Loberģu mž. c. pieder bij. īp. kā neatsavin. daļa. Bij. Loberģu mž. pils ēka piešķirta Aumeisteru biškop. bbai „Beverina" un tajā ierīkota Aumeisteru piensaimn. tvaika pienotava; 5) Pubuļu pusmuižas centrs — jaunsaimniecība un tajā ierīkota arī tvaika pienotava.

4. **Dabas jaukumi.** Aumeisteru mž. parks ar Gaujas līčiem; Salaiņu ezera salas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Dūres pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dūres pg.; vāciski Duhrenhof; krieviski Durenskaja.

Pagasta robeža: r. — Ilzenes pg., d. — Lejasciema pg., v. — Gaujienas pg., z. — Trapenes pg., d. — Sinoles pg.

Pg. platība — 80,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 715, no tiem vīr. 328, siev. 387.

Attālumi: no Rīgas, lietojot aut. sat. — 177 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 165 klm., pa zc. — 70 klm.; tv. pls. Lejasciems — 7 klm.; tv. stc. Lizums — 28 klm.; tv. aut. pstn. Vireši — 20 klm.

Pg. n. atrodas pie Gulbenes-Gaujienas ceļa.

Pasta adrese: caur Dūri.

Upes: Gauja, Jožupīte, Dzērvupīte, Pīļupīte.

Ezeri: —

Kalni: — —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 4498 ha.

Lielākie purvi: Kodāju purvs — 3 ha; Klajais purvs — 5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Samsons Jēkabs, dz. Krūtājos, 4 klm. no pg. n., tlr. Dūre 11; pg. pdm. prs. Mucenieks Augusts, dz. Jaunlaukos, 9 klm. no pg. n., tlr. Silciems 2; pg. tiesas prs. Tonnis Osvalds, dz. Kalnamackās, 7 klm. no pg. n., tlr. Silciems 16. Pg. darbvedis Vītols Antons, dz. pg. n., tlr. Dūre s. v.; vc. plc. kārtībnieks Zviedris Richards, dz. Lejasciema pls., 7 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Dūres 6 kl. pamatsk. Dūres mž, 1,5 klm. no pg. n., prz. Spranemanis Jūlijs, dz. turpat.

Bibliotēkas: Dūres pg. pad. bibl. pg. n., prz. Dūres pg. valde.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Vilks K., dz. Lejasciema pls.; rajona vecmāte kopēja ar Lejasciema pg., dz. Lejasciemā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gaujienes rajonā, vet. ārsts Valdovskis L., dz. Virešos, tlr. Vireši 69.

5. **Satiksme.** Dūre — P. tf. n. Abc. T. C. pg. n., prz. Vītols Antons, dz. turpat, tlr. Dūres s. p.

Silciems — P. tf. n. Ab. T. C. Cerzakās, 10 klm. no pg. n., prz. Actiņš, Jānis, dz. turpat, tlr. Silciema s. p.

6. **Pārējās iestādes.** Lejas vmžn. III iec. mžn. Dūres mž., mžzn. Ķauķis Jānis, tlr. Dūre 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 118, saimniecību — 113. Aramzeme 908,00 ha (11,33% no z. kpl.), pļavas 476,85 ha (5,95%), ganības 472,22 ha (5,90%), meži 5576,34 ha (69,61%), purvi 333,36 ha (4,16%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, caunas, seski; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Konstant., 5 klm. no pg. n., īp. Jaunbērziņš Ad.; 2) Preču vkl. Smiltājos, pie pg. n., īp. Jaunbērziņš Jānis; 3) Preču vkl. Dūres mž, 1,5 klm. no pg. n., īp. Jaunbērziņš Jānis, tlr. Dūre 15; 4) Koppienotava Lejas pak., 8 klm. no pg. n., īp. Gaujienas piens. sba, tlr. Vireši 9; 5) Koppienotava Konstant., 5 klm. no pg. n., īp. Lejasciema piens. sba, tlr. Lejasciems 20; 6) Koppienotava Avotiņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Dūres piens. sba, tlr. Dūre 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 7.687,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lejasciema ev.-lut. draudzē, mācītājs Putniņš Ernests, dz. Lejasciemā, tlr. Lejasciems 21.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) L. K. V. B. Dūres nod., db. 1928. g., pr. Spranemanis J., dz. VI kl. pamatsk.; 2) Dūres pat. bba, db. 1919. g., pr. Samsons Jēkabs, dz. Krūtajos, tlr. Dūre 11; 3) Dūres piens. sba, db. 1925. g., pr. Strupauss Reinh., dz. Jenicos; 4) Dūres savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Neibergs Antons, dz. Ledupē.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. gada notikumi: nodedzināta 1 saimniecības ēka, 3 pilsoņiem sadedzināta kustamā manta.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** Dūres mž. c., 1,5 klm. no pg. n., bijušā pilī ievietota pamatsk., mžn., koppienotava un mežsarga māja.

4. **Dabas jaukumi.** Dūres mž. pils parks un Gaujas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kalnapoļu mājā.

9. Ērģemes pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ērģemes pg.; vāciski Ermes; krieviski Ermesskaja.

Pagasta robeža: z. — Omuļu pg., d. — Eveles un Jērcenu pg., v. — Kārķu pg., r. — Lugažu pg.

Pg. platība — 124,4 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Ērģeme.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1709, no tiem vīr. 765, siev. 944.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 200 klm., pa zc. — 170 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 20 klm., pa zc. — 17 klm.; tv. pls. Valka; tv. dzc. stc. Ērģeme — 8 klm.

Pg. n. atrodās pie Varnas-Vīgantu ceļa.

Pasta adrese: caur Ērģemi.

Upes: Seda, Rikande.

Ezeri: Andums — 1 ha, Valdis — 30 ha, Vēršāda — 1,5 ha, Mīzums — 0,5 ha, Vircelis — 6 ha, Kurelis — 21 ha, Sūdainis — 4 ha, Goras — 4 ha, Dzirnavu — 0,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Gurnavas, Ērģemes, kopplatība — (valsts mežu) 2108 ha.

Lielākie purvi: Tīreļpurvs, Šķirmetpurvs.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Heidemanis Jānis, dz. Upmaļos, 4 klm. no pg. n., tlr. Turna 10; pg. pdm. prs. Šķetris Augusts, dz. Tručos, 3 klm. no pg. n., tlr. Ērģeme 25; pg. tiesas prs. Šķetris Augusts, dz. Tručos, 3 klm. no pg. n., tlr. Ērģeme 25. Pg. darbvedis Auniņš Alberts, dz. pg. n., tlr. Ērģeme 4; vc. plc. kārtībnieks Vējiņš Otto, dz. Arkadijā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Ērģeme 48.

2. **Izglītība.** Skolas: Turnas 6 kl. pamatsk. 3,5 klm. no pg. n., prz. Čabulis Oskars, dz. turpat, tlr. Turna 12; Ērģemes 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Rezevskijs Eduards, dz. turpat, tlr. Ērģeme 20.

Bibliotēkas: L. N. J. S. Ērģemes nod. bibl. pg. n., prz. Auniņš Alberts, dz. turpat, tlr. Ērģeme 4.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Manus-Gunbīns N., dz. Arkādijā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Ērģeme 30; vecmāte Reinčs Emilija, dz. Arkādijā, 3,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valkas rajonā, vet. ārsts Zāmels N., dz. Valkā, tlr. Valka 4.

5. **Satiksme.** Valkas-Rūjienas šaursliežu dzc. lin.

Ērģeme — P. t. k. N., Ērģemes b. a. v., 4 klm. no pg. n.,prz. Zāns Edgars, dz. turpat, tlr. Ērģeme 38; Turna — Tf. n. T. C., Turnā, 3,5 klm. no pg. n., prz. Zauska Arvīds, dz. turpat, tlr. Turna 7.

6. **Pārējās iestādes.** Ērģeme — dzc. stc. pr. Marcinkjānis Zilvestrs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 309, saimniecību — 327. Aramzeme 3147,03 ha (25,31% no z. kpl.), pļavas 2294,24 ha (18,44%), ganības 1587,55 ha (12,76%), meži 1766,37 ha (14,20%), purvi 3125,61 ha (25,13%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, vāveres, caunas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, līņi, brekši, asari, raudas, karūsas, vēdezles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Anžēs, 4 klm. no pg. n., īp. Anže Lūcija un Kārlis, tlr. Ērģeme 21; 2) Preču vkl. Pumpuros 3,5 klm. no pg. n., īp. Fridenbergs Olga, tlr. Ērģeme 33; 3) Preču vkl. Dzirnupēs, 3 klm. no pg. n., īp. Kikans Arvids, tlr. Ērģeme 50; 4) Preču vkl. Virzās, 3 klm. no pg. n., īp. Traubergs Eduards; 5) Motordzirnavas Kureļos, 4 klm. no pg. n., īp. Grāpis Augusts, tlr., Arņi 6; 6) Ūdens dzirnavas Ērģemē, 4 klm. no pg. n., īp. Sarkanābols Jānis, tlr. Ērģeme 29; 7) Koppienotava Ausekļos, 3 klm. no pg. n., īp. Ērģemes piens. sba, tlr. Ērģeme 17; 8) Koppienotava Turnā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Ērģemes piens. sba, tlr. Turna 7; 9) Ķieģeļnīca Druvniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Ampermanis Antons, tlr. Turna 24; 10) Zāģētava Eglītēs, 3 klm. no pg. n., īp. Lucs Pēteris, tlr. Turna 3; 11) Zāģētava Priedulajos, 3 klm. no pg. n., īp. Purans Voldemārs; 12) Vīntirgotava Ābelēs, 4 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Marija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ērģemes ev.-lut. baznīca, 5 klm. no pg. n. mācītājs Priede Roberts, dz. Ērģemes māc. mž.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ērģemes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1876. g., pr. Heidemanis Jānis, dz. Upmaļos, tlr. Turna 10;

2) Ērģemes kr.-aizd. sba, db. 1909. g., pr. Gredzens Alfreds, dz. Lejassmērtēs, tlr. Ērģeme 12; 3) L. N. J. svbas Ērģemes nod., db. 1921. g., pr. Ūdens Arturs, dz. Aptiekā, tlr. Ērģeme 7; 4) Ērģemes piens. sba „Avots", db. 1923. g., pr. Vilisters, J., dz. Kalnakrogā, tlr. Turna 3; 5) Ērģemes piens. sba, db. 1924. g., pr. Beikmanis Eduards, dz. Brentos, tlr. Ērģeme 28; 6) Ērģemes lauks. bba, db. 1924. g., pr. Beikmanis Eduards, dz. Brentos, tlr. Ērģeme 28; 7) Ērģemes medn. bba, db. 1926. g., pr. Gredzens Alfrēds, dz. Lejassmērtēs, tlr. Ērģeme 12; 8) Ērģemes mājt. veic. bba, db. 1933. g., pr. Putnis Tereze, dz. Kalnbozenos, tlr. Ērģeme 15; 9) Ērģemes biškop. un dārzkop. bba, db. 1933. g., pr. Ragis Kārlis, dz. Ozolniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pilskalns „Gaŗaiskalns", pie bijušās draudzes skolas; Ērģemes ordeņa pilsdrupas; uzkalniņu senkapi pie Lejasbozeniem un Lejasteltēm.

1905. gada notikumi: —

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Sokolovski Georgs, Gustavs — garīgu un laicīgu rakstu tulkotājs, * 1792. g. Ērģemē; 2) Students Kārlis — dzejn. un rakstn., * 1892. g., Ērģemē.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ērģemes mž c., 5 klm. no pg. n., ēkas izlietā lauks. vajadzībām; 2) Brentu mž. c., 3,5 klm. no pg. n., ēkas izlietā lauksaimn. vajadz.; 3) Vīgantu mž. c., 2 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimn. un ēkas izlietā lauks. vaj.; 4) Turnas mž. c., 3,5 klm. no pg. n., pilī ieviet. skola.

4. **Dabas jaukumi:** Ērģemes pilsdrupas un to apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

10. Ēveles pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Eveles pg.; vāciski Alt-Wohlfart; krieviski Evelskaja.

Pagasta robeža: z. — Naukšēnu un Kārķu pg., d. un r. — Jercēnu pg., v. — Rencēnu pg.

Pg. platība — 89,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1681, no tiem vīr. 773, siev. 908.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 154 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 39 klm., pa zc. — 40 klm.; tv. pls. Strenči, pa zc. — 13 klm.; tv. dzc. stc. Strenči; tv. aut. pstn. Lizdeņi — 11 klm.

Pg. n. pie Strenču-Rencēnu ceļa.

Pasta adrese: cauri Ēveli.

Upes: Seda.

Ezeri: Ēveles — 1 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ķemeres sils — 355 ha.

Lielākie purvi: Būdas purvs — 40 ha; Pennes purvs — 30 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Verners Jūlijs, dz. Jaunbolos, 8 klm. no pg. n., tlr. Daksti 19; pg. pdm. prs. Rogulis Fricis, dz. Roguļos, 1 klm. no pg. n., tlr. Ēvele 9; pg. tiesas prs. Spalviņš Dāvis, dz. Ozoliņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Ēvele 29. Pg. darbvedis Liepiņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Ēvele 12; vc. plc. kārtībnieks Brikmanis R., dz. Podlejās, 2 klm. no pg n., tlr. Ēvele 23.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Pāvulēnos, 2 klm. no pg. n., prz. Legzdiņš Antons, dz. skolā, tlr. Ēvele 11; 4 kl. pamatsk. Ķemerē, 7 klm. no pg. n., prz. Siliņš Jānis, dz. turpat., tlr. Daksti 17.

Bibliotēkas: Latv. jaun. sav. Eveles organ. bibl., Eveles patēr. bbas vkl., prz. Brants Eduards, dz. Krejēnos, tlr. Ēvele 24; Latv. jaun. sav. Sedmales nod. bibl., Ķemeres skolā, prz. Karlsons Otto, dz. turpat, tlr. Daksti 17; 6 kl. pamatsk. bibl. Pāvulēnos, prz. Legzdiņš Antons, dz. Pāvulēnos, tlr. Ēvele 11; 4 kl. pamatsk. bibl., Ķemeres skolā, prz. Siliņš Jānis, dz. turpat, tlr. Daksti 17.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Cilinskis Viktors, dz. ārsta mājā, 2 klm. no pg. n., tlr. Ēvele 46; ārste zobu slim. Paegle Elenore, dz. Krustceļos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Ēvele 49; vecmāte Kaguss Johanna, dz. rajona ārsta mājā, 2 klm. no pg. n. tlr. Ēvele 46.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Strenču rajonā, vet. ārsts Birznieks Ž., dz. Strenčos, tlr. Strenči 33.

5. **Satiksme.** Daksti — P. t. k. N., Dakstos, 9 klm. no pg. n., prz. Runģis Rūdolfs, dz. turpat, tlr. Dakstu s. v.; Ēvele — P. n. Abc., Krustceļos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Raugulis Alberts, dz. turpat, tlr. Ēvele 5; Ēvele — Tf. n. T. C., Podlejās, 2 klm. no pg. n., prz. Mušs Emma, dz. turpat, tlr. Eveles s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 230 saimniecību — 299. Aramzeme 2974,16 ha (33,10% no z. kpl.), pļavas 2160,23 ha (24,04%), ganības 1091,33 ha (12,14%), meži 1922,15 ha (21,39%), purvi 476,30 ha (5,30%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, karūsas, asari, raudas, šķaunadzes, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Bišpilī, 3 klm. no pg. n. īp. Eveles lauks. bba, tlr. Evele 35; 2) Preču vkl. Krustceļos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Eveles pat. bba, tlr. Evele 5; 3) Preču vkl. Dakstos, 9 klm. no pg. n., īp. Traubergs Jūlijs, tlr. Daksti 26; 4) Tvaika dzirnavas Evelē, 3 klm. no pg. n., īp. Eveles piens. sba, tlr. Evele 36; 5) Koppienotava Evelē, 3 klm. no pag. n., īp. Eveles piens. sba, tlr. Evele 36; Zāģētava Evelē, 3 klm. no pg. n., īp. Eveles piens sba, tlr. Evele 36; 7) Zāģētava Ķežos, 1 klm. no pag. n., īp. Gailis Jānis, tlr. Evele 14; 8) Stērķeļu fabrika Bāros, 5 klm. no pg. n., īp. Austriņš Heinrichs, tlr. Evele 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.682,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Eveles ev.-lut. baznīca Evelē, 2 klm. no pg. n., mācītājs Volbergs Indriķis, dz. mācītājmuižā, tlr. Evele 31. Burtnieku pareiztic. baznīca Dakstos, 9 klm. no pg. n., priesteris Liepiņš Jānis, dz. turpat.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. jaun. sav. Eveles org., db. 1922. g., pr. Brants Vera, dz. Krejēnos, tlr. Evele 24; 2)Latv. Nac. Jaun. sav. Sedmales nod., db. 1922 g., pr. Valtenbergs Elmars, dz. Dakstos, tlr. Daksti 1; 3) Eveles draudzes savst. ugunsapdroš. bba, db. 1881. g., pr. Spalviņš Roberts, dz. Čamatos, tlr. Evele 40; 4) Eveles brīvpr. ugundz. bba, db. 1933. g., pr. Spalviņš Eduards, dz. Ģeros, tlr. Evele 47; 5) Eveles lauks. bba, db. 1903. g., pr. Austriņš Heinrichs, dz. Bāros, tlr. Evele 10; 6) Eveles piens. sba, db. 1922. g., pr. Puriņš Alberts, dz. Valm. pg. Žuburos, tlr. Buka 30; 7) Eveles pat. bba, db. 1917. g., pr. Gailis Jānis, dz. Ķežos, tlr. Evele 14; 8) Eveles krāj-aizd. sba, db. 1923. g., pr. Liepiņš Eduards, dz. Vīcupos, tlr. Evele 28; 9) Kūdras ražoš. koop. „Pennes purvs", db. 1929. g., pr. Jukāms Valdemārs, dz. Jaunvalgos, tlr. Daksti 48; 10) Kūdras ražoš. sba „Būdaspurvs", db. 1933. g., pr. Lasis Jūlijs, dz. Lejas Vīburos, tlr. Evele 18; 11) Eveles melior. sba „Sūnupe", db. 1927. g., pr. Spalviņš Davis, dz. Ozoliņos, tlr. Daksti 36; 12) Eveles melior. sba Ķempēni, db. 1929. g., pr. Vīpulis Kārlis, dz. Vecdīvelē, tlr. Evele 4; 13) Eveles melior. sba „Ancupe", db. 1929. g., pr. Vīpulis Kārlis, dz. Vecdīvelē, tlr. Evele 4; 14) Eveles nov. melior. sba „Strenčupīte", db. 1932. g., pr. Salnītis Jānis. dz. Bisītēs, tlr. Evele 13; 15) Eveles I lopkop. pārraudz. b-ba, db. 1904. g., pr. Liepiņš Eduards, dz. Vīcupos, tlr. Evele 28; 16) Eveles II lopkop. pārraudz. b-ba db. 1923. g., pr. Spalviņš Dāvis, dz. Ozoliņos, tlr. Daksti 36; 17) Valmieras I lopkop. pārraudz. bba, db. 1913. g., pr. Puriņš Alberts, dz. Valmieras pg. Žuburos, tlr. Buka 30.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Eveles pilskalns, kur agrāk atradusies „Bišu Pils".

1905. gada notikumi: nošauts 1 pg. pilsonis.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Alksnis Jānis-Rūdolfs, senātors, * 1888. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Eveles mž. c., 3 klm. no pg. n., piešķirts bij. īp. Dažas ēkas, to starpā arī bij. pils, piešķirtas jaunsaimniekiem; 2) Ķemeres mž. c., 9 klm. no pg. n., piešķirts bij. īp.; 3) Ķempēnu mž. c., 4,5 klm. no pg. n., bij. pils ēka piešķirta laukstr. sav. Dažas ēkas un parks ar dārzu piešķirts jaunsaimniekam.

4. **Dabas jaukumi:** Eveles mž. parks, ezers un pilskalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vīnaudos, prz. T. Kreišmanis, tlr. Evele 48, Strenču stc. — 15 klm.

11. Gaujienas pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gaujienas pg.; vāciski Schloss-Adsel; krieviski Adzeļskaja.

Pagasta robeža: z. — Zvārtavas pg., d. — Dūres un Sinoles pg., v. — Grundzāles un Palsmanes pg., r. — Trapenes pg.

Pg. platība — 232 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Gaujiena.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2487, no tiem vīr. 1170, siev. 1317.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar auto — 154 klm.; apr. pls. Valka, pa zc. — 56 klm.; tv. pls. Ape, pa zc. ar auto — 25 klm.; tv. dzc.stc. Ape; tv. auto pstn. pie pg. nama (Vireši).

Pg. n. atrodas pie Rīgas-Apes šosejas.

Pasta adrese: caur Virešiem.

Upes: Gauja.

Ezeri: Vizlas — 4,5 ha; Melderīšu — 12,5 ha; Vidagas — 8 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Gaujienas vmžn. novads — 10.484 ha.

Lielākie purvi: Cunču purvs — 623 ha, Kalna un Zemais purvs — 660 ha, Kalnezera purvs — 576 ha, Melnās salas purvs — 632 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu

izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Stūrmanis Vilhelms, dz. Lejasbindos, 2 klm. no pg. n., tlr. Vireši 16; pg. pdm. prs. Saars Voldemārs, dz. Niglos, 7 klm. no pg. n., tlr. Dārzciems 3; pg. tiesas prs. Liepiņš Jānis, dz. Stārastos, 14 klm. no pg. n., tlr. Gaujiena 24. Pg. darbvedis Jaunozols Jānis, dz. pg. n., tlr. Vireši 6; vc. plc. kārtībnieks Jozus Jānis, dz. Lieldukuļos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vireši 28.

2. **Izglītība.** Skolas: Augšgaujas II pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Berģis Pēteris, dz. turpat, tlr. Vireši 24; Dārzciema I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Vārtukapteinis Voldemārs, dz. turpat, tlr. Dārzciems 6; Umalnieku pilna pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Rūdolfs, dz. turpat, tlr. Gaujiena 9; Sikšņu I pk. pamatsk. 6 klm. no pg. n., prz. Millers Alberts, dz. skolā, tlr. Sikšņi 21; Gaujienas ģimn., 8 klm. no pg. n., dir. Osītis Jānis, dz. Gaujienā, tlr. Gaujiena 10.

Bibliotēkas: Gaujienas-Palsmanes izglīt. bbas „Strauts" bibliot. Virešos, prz. Gulbis Lizete, dz. turpat, tlr. Vireši 9.

3. **Veselības kopšana.** Gaujienas rajona ārsts Lūsis Pēteris, dz. Gaujienā, 8 klm. no pg. n., tlr. Gaujiena 21; Virešu rajona ārsts Levins Hiršs, dz. Virešos, 0,5 klm. no pag. n., tlr. Vireši 51; Gaujienas rajona vecmāte Bišers Elizabete, dz. Virešos, 0,5 klm. no pg. n. tlr. Vireši 51.

4. **Lopārstniecība.** Gaujienas raj. veterinārārsts Valdovskis Ludvigs, dz. Virešos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vireši 69.

5. **Satiksme.** Rīgas-Apes autobusu līnija.

Gaujiena — P. t. k. N., Gaujienā, 8 klm. no pg. n., prz. Martīnī Pēteris, dz. turpat, tlr. Gaujienas s. v.; Vireši — P. tf. n. Abc. T. C., Virešos pie pg. n., prz. Jaunozols Jānis, dz. turpat, tlr. Vireši 6; Dārzciems — P. tf. n. Ab. T. C., Autužos, 8 klm. no pg. n., prz. Skaris Jānis, dz. turpat, tlr. Dārzciema s. v.; Sikšņi — P. tf. n. Ab. T. C., Klētniekos, 8 klm. no pg. n, prz. Liepiņš Alfrēds, dz. turpat, tlr. Sikšņi 12.

6. **Pārējās iestādes.** Gaujienas vmžn. III iec. mžz. Heniņš Aleksandrs, Gaujienas mžn., 8 klm. no pg. n., tlr. Gaujiena 12; V iec. mžn. Lībukalnā, 4 klm. no pg. n., mžz. Ziemelis Pēteris, tlr. Vireši 18; Lejas vmžn. I iec. mžn. Sikšņa mežmājā, 8 klm. no pg. n., mžz. Briedis Jānis, tlr. Vireši 7.

Valkas-Smiltenes rajons.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 325, saimniecību — 331. Aŗamzeme 3590,04 ha (15,48% no z. kpl.), pļavas 1929,62 ha (8,31%), ganības 1389,30 ha (5,99%), meži 11.298,00 ha (48,70%), purvi 4046,50 ha (17,45%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, āpši, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģu gaters Vidagā, 6 klm. no pg. n., īp. Saliņš Valfrīds, tlr. Vireši 37; 2) Dzirnavas Melderīšos, 4 klm. no pg. n., īp. Āboltiņš Kārlis, tlr. Gaujiena 35; c) Koppienotava Virešos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Gaujienas piens. sba, tlr. Vireši 9; 4) Koppienotava Dārzciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Dārzciema piens. sba, tlr. Dārzciems; 5) Koppienotava Vidagā, 6 klm. no pg. n., īp. Sikšņu piens. sba, tlr. Sikšņi 10; 6) Koppienotava Pilsleja, 9 klm. no pg. n., īp. Umalnuzu piens. sba, tlr. Gaujiena 29; 7) Koloniāl-preču tirg. Virešos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Rusels Alfrēds, tlr. Vireši 2; 8) Preču vkl. Virešos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Smiltenes Konzuma bba, tlr. Vireši 13; 9) Preču vkl. Antušos, 8 klm. no pg. n., īp. Zaks Taube, pst. c. Dārzciemu; 10) Preču vkl. Vidagā, 6 klm. no pg. n., īp. Brencis Berta, tlr. Vireši 11, pst. c. Sikšņiem; 11) Preču veikals Vairogos, 6 klm. no pg. n., īp. Bolmaks Nanija, pst. c. Sikšņiem; 12) Preču vkl. Gaujās, 8 klm. no pg. n., īp. Ziediņš Rūdolfs, tlr. Gaujiena 15; 13) Preču vkl. Grantos, 8 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Konstantins, tlr. Gaujiena 46; 14) Aptieka Virešos, 0,3 klm. no pg. n., nomnieks Šames Herm, tlr. Vireši 65; 15) Aptieka Gaujienā, 8 klm. no pg. n., īp. Jirgensons Emīlis, tlr. Gaujiena 31; 16) Tējnīca Virešos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Kreilis Jēkabs, tlr. Vireši 47; 17) Tējnīca Vidagā, 6 klm. no pg. n., īp. Jedrovičs Jēkabs, pst. c. Sikšņiem; 18) Tējnīca Tiltagalos, 8 klm. no pag. n., īp. Usiks Eduards, tlr. Gaujiena 32; 19) Maiznīca Andrīšos, 8 klm. no pg. n., īp. Andrītis Kārlis, tlr. Gaujiena 19; 20) Maiznīca Pilskalnā, 8 klm. no pg. n., īp. Bertušs Alvīne, tlr. Gaujiena 1; 21) Vīna tirg. Kalnavecvīstučos, 1 klm. no pg. n., īp. Ausiņš Otto, tlr. Vireši 59; 22) Vīna tirg. Andrīšos, 8 klm. no pg. n., īp. Tālešs Ādolfs, tlr. Gaujiena 19; 23) Vīna tirg. Vidagā, 6 klm. no pg. n., īp. Brencis Berta, tlr. Vireši 11, pst. c. Sikšņiem; 24) I šķ. traktieris Gaujās, 8 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis, tlr. Gaujiena 54; 25) Gaļas tirg. Jaunvirešos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Šivars Eduards, tlr. Vireši 50, pst. c. Virešiem; 26) Gaļas trg. Pilslejā, 8 klm. no pg. n., īp. Šivars Edgars, pst. c. Gaujienu.

Pg. budžets 1934./-1935. g. — Ls 28.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Gaujienas ev.-lut. baznīca, 8 klm. no pg. n., mācītājs Janelsītis Jānis, dz. Zvārtavas pg., tlr. Gaujiena 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Gaujienas-Palsm. izglīt. bba, pr. Apse Jānis, dz. Gaujienas pg. n.; 2) Gaujienas kr.-aizd. sba, db. 1924. g., pr. Bišers Vold., dz. Lieldukuļos, tlr. Vireši 28; 3) Gaujienas un apkārtnes ugunsapdr. bba, db. 1924. g., pr. Ierasts Voldemārs, dz. Žaklēs, tlr. Vireši 22; 4) Gaujienas brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1924. g., pr. Alksnis Alberts, dz. Gaujzemniekos, tlr. Gaujiena 30; 5) Gaujienas piens. sba, db. 1924. g., pr. Grāvis Voldemārs, dz. Pakuļos, tlr. Vireši 5; 6) Umalnieku piens. sba, db. 1924. g., pr. Bērziņš Alberts, dz. Ivaškās; 7) Sikšņu piens. sba, db. 1924. g., pr. Paeglis Eduards, dz. Palsmanes Silgaļos, tlr. Vireši 34; 8) Dārzciema piens. sba, db. 1924. g., pr. Pētersons Oskars, dz. Miķeļos, tlr. Dārzciems 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Gaujienas pilsdrupas.

1905. gada notikumi: cietuši vairāki pilsoņi.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Zālīte Elīna, rakstniece, dzim. 1899. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Gaujienas mž. c., 8 klm. no pg. n.; Dārtes mž. c., 4 klm. no pg. n. un Sikšņu mž. c., 6 klm. no pg. n. Muižu ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām; Gaujienas mž. c., piešķirts Izglīt. ministrijai Gaujienas ģimnazijas ierīkošanai.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas līči un krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Grundzāles pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Grundzāles pg.; vāciski Grundsahl; krieviski Grundzaļskaja.

Pagasta robeža: z. — Zvārtavas pg.; d. — Palsmanes un Mēŗa pg., v. — Cirgaļu pg. un r. — Gaujienas pg.

Pg. platība — 37,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 706, no tiem vīr. 318, siev. 388.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar auto — 150 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 103 klm., pa zc. — 45 klm.; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 25 klm., pa zc. ar auto — 27 klm.; tv. dzc. stac. Smiltene; tv. autopstn. Dzeņi — 3 klm.

Pg. n. pie Smiltenes-Grundzāles II šķ. ceļa.

Pasta adrese: caur Grundzāli.

Upes: Palsa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Liepiņsils — 75 ha; Smiltiņsils — 25 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Strelis Jānis, dz. K. Piekārumos, 2,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Millers Augusts, dz. Rijniekos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Millers Augusts, dz. Rijniekos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Skaris Pēteris, dz. pg. n., tlr. Grundzāles s. p.; vc. plc. kārtībnieks Kabucis Boriss, dz. 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., tlr. Grundzāle 29.

2. **Izglītība.** Skolas: Grundzāles pg. 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Klāvs, Jānis, tlr. Grundzāle 19.

Bibliotēkas: Grundzāles pg. pad. bibl. pg. n., prz. Kalniņš Marta, dz. K. Saulgožos, tlr. Grundzāles s. p.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Eglītis Alvīna, dz. K. Baložos, 1 klm. no pg. n., tlr. Grundzāle 36.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gaujienas rajonā, vet. ārsts Valdovskis L., dz. Virešos, tlr. Vireši 69.

5. **Satiksme.** Rīgas-Apes autobusu līn.

Grundzāle — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kalniņš Marta, dz. K. Saulgožos, tlr. Grundzāles s. p.; Dzeņu krogs — P. n. Abc. T. C.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 91, saimniecību — 112. Aramzeme 1168,22 ha (31,26% no z. kpl.), pļavas 721,18 ha (19,29%), ganības 525,71 ha (14,07%), meži 769,28 ha (20,59%), purvi 215,01 ha (5,77%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši; upēs un ezeros: laši, līdakas, zuši, vēdzeles, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Dzeņos, 3 klm. no pg. n., īp. Dūmiņš Eduards; 2) Preču vkl. Dzeņos, 3 klm. no pg. n., īp. Smiltenes Konzuma bba, tlr. Grundzāle 34; 3) Preču vkl. K. Saulgožos, pie pg. nama, īp. Smiltenes Konzuma bba, tlr. Grundzāle 37; 4) Dzirnavas un zāģētava K. Saulgožos, pie pg. nama, īp. Grundzāles piens. sba, tlr. Grundzāle 7; 5) Koppienotava K. Saulgožos, pie pg. nama, īp. Grundzāles piens. sba, tlr. Grundzāle 7; 6) Krejošanas punkts „Palsa", īp. Grundzāles piensaimn. sba, tlr. Grundzāle 10.

Pag. budžets 1934./1395. g. — Ls 8148,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Gaujienas ev.-lut. draudzē, mācītājs Janelsitis Jānis, tlr. Gaujiena 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Grundzāles izglīt. veic. bba, db. 1929. g., pr. Skaris Vilhelms, dz. 6 kl. pamatsk., tlr. Grundzāle 29; 2) Grundzāles krāj-aizd. s-ba, db. 1924. g., pr. Millers Jānis, dz. K. Ozoliņos, tlr. Grundzāle 28; 3) Grundzāles piens. sba, db. 1910. g., pr. Briedis Augusts, dz. V. L. Bindēs, tlr. Grundzāle 5; Grundzāles meliorac. bba, db. 1925. g., pr. Krūmiņš, dz. Bieriņos, tlr. Grundzāle 23; 6) Grundzāles lopkop. pārraudz. bba, db. 1910. g., pr. Kauliņš Augusts, dz. K. Ozoliņos, tlr. Grundzāle 53; 7) Gaujienas un apkārtnes laukkop. pārraudz. bba, dib. 1934. g., pr. Rožlaps Jānis, dz. J. L. Bindēs, tlr. Grundzāle 26.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** Grundzāles mž. c., 3,5 klm. no pg. n., Mž. centra ēkas piešķ. jaunsaimniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** Palsas upes krasti un pamatskolas apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

13. Ilzenes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ilzenes pg.; vāciski Ilsen; krieviski Ilzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunlaicenes, Karvas un Alsviķa pg., d. — Lejasciema un Dūres pg., v. — Gaujienas un Trapenes pg., r. — Alsviķa un Zeltiņu pg.

Pg. platība — 82,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1281, no tiem vīr. 636, siev. 645.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 263 klm., pa zc. — 175 klm.; apr. pls. Valka, lietojot dzc. — 79 klm., pa zc. — 75 klm.; tv. pls. Lejasciems, pa zc. — 17 klm.; tv. dzc. stc. Ape — 25 klm.; tv. aut. pstn. Lizespasts — 22 klm.

Pg. n. atrodas pie Gulbenes-Apes ceļa.

Pasta adrese: caur Ilzeni.

Upes: Melnupe, Baltiņupe, Mērupe.

Ezeri: Garais — 65 ha, Sētas — 20 ha, Luksta — 38 ha, Sloku — 64 ha, Ķīša — 12 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs 2472 ha.

Lielākie purvi: Drabiņu — 2 kv. klm., Klajais — 1,5 kv. klm., Ucu — 1 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Kalējs Aleksandris, dz. Jaunmežslokās, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Ilzene 10; pg. pdm. prs. Pelcis Eduards, dz. Lielslokās, 6 klm. no pg. n., tlr. Ilzene 30; pg. tiesas prs. Pelcis Eduards, dz. Lielslokās, 6 klm. no pg. n., tlr. Ilzene 30. Pg. darbvedis Egle Otto, dz. pg. n., tlr. Ilzene 2; vc. plc. kārtībnieks Kappa Otto (kopējs ar Zeltiņu pg.), dz. Zeltiņu pg. Berkoltos.

2. **Izglītība.** Skolas: Ilzenes 6 kl. pamatskola Čonkās, 50 mtr. no pg. n., prz. Grīnbergs Aleksandris, dz. skolā, tlr. Ilzene 3.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Ozoliņš Valija, dz. Zeltiņu pg. Imantos, tlr. Zeltiņi 17; rajona ārsts Kleinbergs, dz. Trapenes pg., tlr. Trapene 47; rajona vecmāte Tipans J., dz. Zeltiņu pg. Norās, tlr. Zeltiņi 18.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Apes rajonā, vet. ārsta v. i. Ozols A. — Alksnis, dz. Apē, tlr. Ape 20.

5. **Satiksme.** Ilzene — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Egle Otto, dz. pg. n., tlr. Ilzene 2; Ilzenesmuiža — P. n. Ab., prz. Smiltiņš Otto, dz. Dzintaros, tlr. Zeltiņi 43; Ādami — P. n. Ab., prz. Boks Anna, dz. Mētrās.

6. **Pārējās iestādes.** Stāmerienas vmžn. III iec. mžn., mžz. Štāls Emīls, tlr. Zeltiņi 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 204, saimniecību — 242. Aramzeme 1924,06 ha (23,40% no z. kpl.), pļavas 1201,36 ha (14,01%), ganības 1036,25 ha (12,60%), meži 2749,53 ha (33,45%), purvi 866,69 ha (10,54%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, ūdri, āpši, caunas, vāveres, seski, zebiekstes; upēs un ezeros: laši, līdakas, līņi, zuši, asari, raudas, foreles, brekši, ķīši, vēdzeles, sapali, ruduļi un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Čonkās, 0,21 klm. no pg. n., īp. Vārtiņš V., tlr. Ilzene 23; 2) Preču vkl. Čonkās, 0,10 klm. no pg. n., īp. Tabaks A., tlr. Ilzene 28; 3) Preču vkl. Jaunmežslokās, 4,5 klm. no pg. n., īp. Kalējs Z., tlr. Ilzene 10; 4) Preču vkl. Paiķēnos, 2 klm. no pg. n., īp. Pētersons A.; 5) Preču vkl. Dzintaros, 5 klm. no pg. n., īp. Smiltiņš O., tlr. Zeltiņi 43; 6) Preču vkl. Mētrās, 10 klm. no pg. n., īp. Boks, A.; 7) Ūdens dzirnavas Silalejās, 6 klm. no pg. n., īp. Zariņu mant.; 8) Zāģētava, 2 klm. no pg. n., īp. Langrāts G., tlr. Ilzene 26; 9) Koku apstrādāšanas uzņēmums Tinupē, 11 klm. no pg. n., īp. Brakšs H.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.723,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Zeltiņu ev.-lut. baznīca Zeltiņu pg., mācītājs Eduards Putniņš, dz. Ilzenes pg. Dukulienā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ilzenes bibliot. bba, db. 1909. g., pr. Egle Otto, dz. Ilzenes pg. n., tlr. Ilzene 2; 2) Ilzenes ugunsapdr. bba, db. 1895. g., pr. Bārda Ābelis, dz. Čonkās, tlr. Ilzene 23; 3) Ilzenes krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Brūniņš Jānis, dz. Brūniņos, tlr. Ilzene 29.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pie Sivecu mājām vecas kapenes.

1905. g. notikumi: revolūcionāru kaujas pie Lielslokām un Melnupes tilta; divām personām sadedzinātas mantas un nodedzinātas ēkas; viens nošauts, vairāki sodīti ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ilzenes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pils un brūža telpas stāv neizmantotas, pārējās telpās dzīvo centra nomnieks. 2) Ādama mž. centrs, 10 klm. no pg. n., pils stāv neizmantota, vienu daļu apdzīvo centra nomnieks.

4. **Dabas jaukumi:** Melnupes krasti pie Dukulienas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Zvirgzdiņos, prz. E. Bērziņš, tlr. Ilzene 24; pst. c. Ilzeni, Kalmenas stc. 18 klm., Ilzenes pils 3 klm.

14. Jaunlaicenes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunlaicenes pg.; vāciski Neu-Laitzen; krieviski Novo-Laicenskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunrozes un Veclaicenes pg., d. — Karvas pg., v. — Ilzenes, Trapenes un Jaunrozes pg., r. — Ziemeļa pg.

Pg. platība — 161,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2163, no tiem vīr. 1002, siev. 1161.

Attālumi: no Rīgas, lietojot aut. — 181 klm., pa zc. — 181 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 68 klm., pa zc. — 75 klm.; tv. pls. Ape, pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Vaidava — 6 klm.; tv. aut. pstn. Jaunlaicene — 0,2 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Apes šosejas.

Pasta adrese: caur Jaunlaiceni.

Upes: Vaidava, Melnupe, Pēterupe, Maltenieku upīte.

Ezeri: Rūcu — 1 ha, Maltenieku — 0,5 ha, Luckas — 0,5 ha, Kalnezers — 0,7 ha, Krogusezers —

0,3 ha, Mellīšu ezers — 0,3 ha, un Reveļu ezers — 0,5 ha.

Kalni: Dēliņkalns, Apekalns, Paureskalns.

Lielākie mežu masīvi: Ķepekalna sils — 3177 ha.

Lielākie purvi: Vārnu purvs — 50 ha, Rušku purvs — 15 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec. miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Liepa Nikolajs, dz. Miķeļos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunlaicene 7; pg. pdm. prs. Sande Ābers, dz. Ančkās, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunlaicene 3; pg. tiesas prs. Ķeksis Pēteris, dz. Ķekšos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunlaicene 5. Pg. darbvedis Ignašs Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Jaunlaicene 12; vc. plc. kārtībnieks Lazdiņš Alfrēds, dz. Miķeļos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunlaicene 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Kantora 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Melnmatis Kārlis, dz. turpat; Majora I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Slaucītājs Jānis, dz. turpat, tlr. Majorskolas s. v.

Bibliotēkas: Apekalna izglītības bbas „Strauts" bibliot., Jaunlaicenes tautas namā, prz. Kazāks Vera, dz. turpat.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Upītis Zelma, dz. Upītēs, 8 klm. no pg. n., tlr. Veclaicene 17.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Apes rajonā vet. ārsta v. i. Ozols-Alksnis, dz. Apē, tlr. Ape 20.

5. **Satiksme.** Valkas-Gulbenes dzc. līnija, Rīgas-Apes-Veclaicenes autob. līn.

Jaunlaicene — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Grūbe Alma, dz. Ruskos; Majorskola — P. tf. n. Ab. T. C., Majora skolā, 6 klm. no pg. n., prz. Pavlova Irēna, dz. turpat; Opekalns — P. n. Ab., Apekalnā, 8 klm. no pg. n., prz. Vilciņš Jānis, dz. Mierkalnos, tlr. Majorskola 12; Šļukumi — P. n. Ab., Šļukumos, 6 klm. no pg. n., prz. Kristkalns Jānis, dz. turpat.

6. **Pārējās iestādes.** Jaunlaicenes mžn. Ģērmaņos, pie Apes-Alūksnes ceļa, 6 klm. no Apes dzc. stc., mžz. Vīgants Konrāds, tlr. Ape 13.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 461, saimniecību — 534. Aramzeme 4148,94 ha (25,62% no z. kpl.), pļavas 2290,77 ha (14,15%), ganības 2625,43 ha (16,21%), meži 4571,20 ha (28,23%), purvi 1398,34 ha (8,64%).

Mežos sastopami: stirnas, vilki, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, raudas, asari un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Apekalnā, 8 klm. no pg. n., īp. Rachm. Portnojs; 2) Preču vkl. Grantes kalnā, 4 klm. no pg. n., īp. Klots Jūl.; 3) Preču vkl. Dravniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Ārste Rud., tlr. Majorskola 14; 4) Preču vkl. J. Vuškalnos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Kambars Marta; 5) Preču vkl. Ruškos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bočs Rūd., tlr. Jaunlaicene 14; 6) Papes fabrika Grūbē, 1 klm. no pg. n., īp. Milmanis Jānis, tlr. Jaunlaicene 2; 7) Ūdens dzirnavas Ančkās, 2 klm. no pg. n., īp. Sande Ābers, tlr. Jaunlaicene 3; 8) Ūdens dzirnavas Miķeļos, 2 klm. no pg. n., īp. Liepa Nik., tlr. Jaunlaicene 7; 9) Ūdens dzirnavas Rumpaņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Rasa Emil., tlr. Jaunlaicene 8; 10) Ūdens dzirnavas Trapanos, 4 klm. no pg. n., īp. Trapans Augusts; 11) Koppienotava Līgotnēs, 4 klm. no pg. n., īp. Jaunlaicenes piens. sba, tlr. Majorskola 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.200.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Apekalna ev.-lut. baznīca, 8 klm. no pg. n., māc. Dambrovskis Andrējs, dz. Veclaicenes pg., tlr. Veclaicene 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Apekalna izglīt. bba, db. 1908. g., pr. Liepa Nik., dz. Miķeļos, tlr. Jaunlaicene 7; 2) Apekalna biškop. bba, db. 1898. g., pr. Vārna Kārlis, dz. Vārnās, tlr. Majorskola 7; 3) Jaunlaicenes savstarp. apdroš. bba, db. 1898. g., pr. Vārna Kārlis, dz. Vārnās, tlr. 4) Jaunlaicenes piens. sba ,db. 1924. g., pr. Lācītis Em., dz. Lācīšos; 5) Brīvprātīgo ugunsdz. bba, db. 1933. g., pr. Zeltiņš Kārlis, dz. Šļukumos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pilskalns pie Popju un Melnkaulu mājām.

1905. g. notikumi: nodedzinātas dzirnavas un lauku mājas, ar miesas sodu sodīti vairāki pg. iedzīvotāji.

Pasaules kara notikumi:

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Slaucītājs Leonīds — ģeofiziķis, hidrografs, L. Ū. priv. doc., * 1899. g.; 2) Slaucītājs Sergejs, astronoms un publicists, * 1902. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Jaunlaicenes mž. c., 4 kl. no pg. n. Ēkas izīrētas.

4. **Dabas jaukumi.** Vaidavas upes krasts pie Ančkām un Apekalna.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Antos, prz. J. Jērums, Vaidavas stc. — 10 klm.

15. Jaunrozes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunrozes pg.; vāciski Neu-Rosensche; krieviski Novo-Rozenskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, z.-r. — Veclaicenes pg., d. un r. — Jaunlaicenes pg., v. — Trapenes pg.

Pg. platība — 24,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1014, no tiem vīr. 455, siev. 559.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 180 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 54 klm., pa zc. — 73 klm.; tv. pls. Ape, pa zc. — 1 klm.; tv. dzc. stc. Ape — 1,5 klm.; tv. aut. pstn. Ape — 1 klm.

Pg. n. atrodas pie Apes-Korneta II šķ. ceļa.

Pasta adrese: caur Api.

Upes: Vaidava.

Ezeri: Kalekaura — 1 kv. klm., Emiķu — ½ kv. klm.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm .tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Tilts Pēteris, dz. Dzenīšos, 0,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Akmentiņš Richards, dz. Uskanos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Ape 24; pg. tiesas prs. Bremze Augusts, dz. Zilos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Ape 70. Pg. darbvedis Jansons Arvēds, dz. pg. n., tlr. Ape 19; vc. plc. kārtībnieks Muzikants Edgars, dz. Apē, Pasta - 39, tlr. Ape 51.

2. **Izglītība.** Skolas: Jaunrozes-Apes I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Mazpurans Ernests, dz. Apes skolā; Jaunrozes-Dauškanu I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Induss Vēra, dz. skolā.

Bibliotēkas: —

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Apes rajonā, vet. ārsta v. i. Ozols-Alksnis, dz. Apē, tlr. Ape 20.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Valkas šaursliežu dzc. līnija, Rīgas-Apes autobusa līn.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 56, saimniecību — 98. Aramzeme 751,06 ha (30,75% no z. kpl.), pļavas 314,19 ha (12,86%), ganības 630,14 ha (25,80%), meži 228,72 ha (9,36%), purvi 200,26 ha (8,20%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas un zaķi; upēs un ezeros: līdakas, brekši, raudas, asari un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava „Pamats", 3 klm. no pg. n., īp. Jaunrozes piensaimn. sba, tlr. Ape 32.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9183,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Apekalna ev.-lut. draudzē, mācītājs Dombrovskis Andrejs, tlr. Veclaicene 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunrozes savst. ugunsapdrošin. bba, db. 1889. g., pr. Tilts Pēteris, dz. Dzenīšos; 2) Apes krājaizd. sba, db 1921. g., pr. Lusts Jānis, dz. Laurēnos, tlr. Ape 37; 3) Apes savst. ugunsapdrošin. bba, db. 1882. g., pr. Siliņš Jānis, dz. Bērzpurvā.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Ezerlauks Olga, Žēfelds — viena no pirmajām skatuves darbiniecēm, * 1858. g., Jaunrozē; 2) Ozoliņš Kārlis — paidagogs un skolu darbinieks, * 1881. g., Jaunrozē.

3. **Bijušo muižu centri:** Apes mž. centrs, 2 klm. no pg. n., centra ēkas izlieto dzīvokļiem.

4. **Dabas jaukumi:** Vaidavas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Jērcēnu pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jērcēnu pg.; vāciski Neu-Wohlfahrt; krieviski Jercenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ērģemes un Kārķu pg., d. — Valmieras pg., v. — Eveles pg., r. — Brenguļu pg. un Strenču pls.

Pg. platība — 92,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1140, no tiem vīr. 551, siev. 589.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 153 klm., pa zc. — 144 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 36 klm., pa zc. — 40 klm.; tv. pils Strenči, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Strenči; tv. aut. pstn. Valmiera — 19 klm.

Pg. n. atrodas pie Jērcēnu-Strenču ceļa.

Pasta adrese: caur Strenčiem.

Upes: Gauja, Seda.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 2322 ha.

Lielākie purvi: Tīrelis — 820,4 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Ēvalds Jēkabs, dz. Ķežos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Jērcēni 9; pg. pdm. prs. Dolģis Ādolfs, dz. Jaunzemēs, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Apsītis Ernests, dz. Bančos, 1 klm. no pg. n., tlr. Jērcēni 4. Pg. darbvedis Jekalis Arnolds, dz. pg. n., tlr. Jēr-

cēnu s. p.; vc. plc. kārtībnieks Āzens Andrejs, dz. Jēņos, pie pg. n., tlr. Jērcēni 14.

2. **Izglītība.** Skolas: Jērcēnu pg. 6 kl. pamatsk., 0,25 klm. no pg. n., prz. Jende Jānis, dz. turpat, tlr. Jērcēni 5.

Bibliotēkas: Jērcēnu pg. padomes bibliotēka, pg. n., prz. Jekalis Arnolds, dz. turpat, tlr. Jērcēnu s. p.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Rudzītis Anna, dz. Jērcēnu bij. skolā, 7 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Strenču rajonā, vet. ārsts Birznieks Ž., dz. Strenčos, tlr. Strenči 33.

5. **Satiksme.** Rīgas-Valkas-Tallinas dzc. līn.

Jērcēni — Tf .n. T. C., pg. n., prz. Brants Anna, dz. turpat, tlr. Jērcēnu s. v.; Jaun-Jērcēni — P. n. Ab., Jaunjērcēnos, 5 klm. no pg. n., prz. Cīrulis Teodors, dz. Kaņepēs, tlr. Jaun-Jērcēni 2; Ķeiži — P. n. Ab., Ķeižos, 4,5 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Fricis, dz. Ķeižos, tlr. Jērcēni 30.

6. **Pārējās iestādes.** Strenču vmžn. VIII iec. Jērcēnu mžn. Jaun-Jērcēnu muižā, 8 klm. no Strenču dzc. stc., mžz. Grendzions Kārlis, tlr. Jaun-Jērcēni 10, pst. c. Strenčiem.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 176, saimniecību — 247. Aramzeme 2332,63 ha (25,11% no z. kpl.), pļavas 1822,38 ha (19,61%), ganības 1048,36 ha (11,28%), meži 2668,87 ha (28,72%), purvi 1203,36 ha (12,95%).

Mežos sastopami: stirnas un zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Andrupē, 4,5 klm. no pg. n., īp. Zariņš Marta, tlr. Jērcēni 21; 2) Preču vkl. Ķeižos, 4 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Fricis, tlr. Jērcēni 30; 3) Preču vkl. Smēdes mājās, 3,5 klm. no pg. n., īp. Krišjānis Karlīne; 4) Preču vkl. Vec-Jērcēnu mājā, 4 klm. no pg. n., īp. Eveles pat. bbas Jērcēnu nod., tlr. Jaun-Jērcēni 4; 5) Ūdens dzirnavas Kalndzirnavās, 7 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Hugo; 6) Lejas dzirnavas, 9 klm. no pg. n., īp. Brasliņš Jānis, tlr. Strenči 52.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.310,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Eveles ev.-lut. draudzē, mācīt. Volbergs Indriķis, Eveles māc. muižā, tlr. Eveles 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jērcēnu mašīnu koplietoš. bba, db. 1930. g., pr. Cīrulis Teodors, dz. Kaņepēs, tlr. Jaun-Jērcēni 2; 2) Valmieras-Jērcēnu piens. sba „Andrupe", db. 1922. g., pr. Cīrulis Jānis, dz. Valmieras pg. Ķeizīšos, tlr. Mellupe 23.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: nav.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Balodis Antons (A. Krauja) — rakstnieks un diplomāts, * 1880. g., Kraujās; Kārkliņš Jānis — rakstn. un žurnālists, * 1891. g.; Zeltiņš Dāvids (D. Golts) — grāmatu izdevējs un sab. darbin., * 1867. g.; Kupcis Jānis, profesors, * 1871. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ķeižu mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., ēkas izmanto Valmieras-Jērcēnu piensaimn. sba „Andrupe"; 2) Vec-Jērcēnu mž. centrs, 4 klm. no pg .n., ēkas izlieto Jērcēnu mašīnu kopliet. bba un Eveles piensaimnieku sba; 3) Jaun-Jērcēnu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas izlieto Strenču virsmežniecība, Jērcēnu pg. aizsargu nodaļa un neatsavināmās daļas ieguvējs.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas un Sedas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

17. Kalncempju pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kalnciema pg.; vāciski Kalnemoise; krieviski Kalncemskaja.

Pagasta robeža: z.-v. — Zeltiņu pg., r. — Alsviķa pg., v. — Beļavas pg., d. — Stāmerienas un Litenes pg., r. — Annas pg.

Pg. platība — 86,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1953, no tiem vīr. 855, siev. 1098.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 202 klm., pa zc. — apm. 205 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 107 klm.; tv. dzc. stc. Kalniena — 9 klm.

Pg. n. atrodas pie Zeltiņu-Ates-Mālupes II šķ. ceļa.

Pasta adrese: caur Kalncempjiem.

Upes: Paparze, Ermiķu upīte, Melnupīte-Biritene.

Ezeri: Ģērmaņu — 16 ha, Ludzezers (daļa) — 288 ha, Putriņu (daļa) — 50 ha, Omordas (daļa) — 14 ha, Jaun-Malaču — 34 ha.

Kalni: Apses, Pilskalns, Žagatu, Vējkalns, Egleskalns.

Lielākie mežu masīvi: Ludzas sils — 578 ha, Kāršu purvs — 482 ha, Kabuc-Melnāsala — 463 ha.

Lielākie purvi: Lubāniešu, Lauķu, Čukstu.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu

izp. Valkas apr. I iec. Pg. veçākais Berkolds Aleksandrs, dz. Nāzupos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Kalncempji 9; pg. pdm. prs. Zābaks Hugo, dz. Mežmaļos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Vanags Rūdolfs, dz. Voldupēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Kalncempji 3. Pg. darbvedis Seglis Jānis, dz. pg. n., tlr. Kalncempji 7; vc. plc. kārtībnieks Briedis Jānis, dz. Kalnienā, 8 klm. no pg. n., tlr. Kalniena 9.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Cempjos, 300 mtr. no pg. n., prz. Skarnelis Teodors, dz. skolā, tlr. Kalncempji 5; 4 kl. pamatsk. Priedniekos, 10 klm. no pg. n., prz. Neimanis Eduards, dz. skolā, tlr. Kalniena 15.

Bibliotēkas: Kalncempju un apk. izglītības bbas „Vienība" bibliot. pg. n., prz. Aizpurs Marija, dz. Nāzupos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Celmiņš, dz. Annas pg., tlr. Kalncempji 23; vecmāte Auniņš Zuzanna, dz. Kalnienā, 8 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Alūksnes-Valkas dz. līnija.

Kalniena — P. t. k. N., Kalnienā, 8 klm. no pg. n., prz. Vilnītis Andrejs, dz. turpat, tlr. Kalniena 50; Kalncempji — P. tl. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Seglis Jānis, dz. turpat, tlr. Kalncempji 1; Sprīvuļi — P. n. Abc., Sprīvuļos, 5 klm. no pg. n., prz. Lāčgalvis Pēteris, dz. turpat, tlr. Kalncempji 33; Gaidupe — P. n. Abc., Jaunienā, 14 klm. no pg. n., prz. Podziņš Eduards, dz. turpat, tlr. Kalniena 33.

6. **Pārējās iestādes.** Stāmerienas vmžn. Kalnamuižā, 8 klm. no pg. n., vmžz. Brants Jānis, tlr. Kalniena 4; Kalniena — dzc. stc., pr. Fomins Konstantins.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 252, saimniecību — 320. Aramzeme 2818,36 ha (32,50% no z. kpl.), pļavas 1491,84 ha (17,20%), ganības 1125,59 ha (12,98%), meži 2030,69 ha (23,41%), purvi 816,19 ha (9,41%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, lūši, caunes un vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, brekši, karūsas, vēdzeles, asari, raudas, pliči, ruduši, ķīši, sapaļi, grunduļi un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. un vīntirgotava Sprīvuļos, 5 klm. no pg. n., īp. Lāčgalvs Pēteris, tlr. Kalncempji 33; 2) Preču vkl. Ķellēs, 1,5 klm. no pg. n., īp. Skudrulis Lizete, tlr. Kalncempji 8; 3) Preču vkl. un vīntirgotava Rūpniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Stirājs Voldem., tlr. Kalniena 6; 4) Preču vkl. Jaunienā. 14 klm. no pg. n., īp. Podziņš Eduards, tlr. Kalniena 33; 5) Podniecība Kaln-Bānūžos, 8 klm. no pg. n., īp. Muchins Paulis, tlr. Kalniena 23; 6) Ķieģeļu ceplis Bānūžos, 8 klm. no pg. n., īp. Rižovs Aleksandris; 7) Koppienotava, pie pg. n., īp. Kalncempju piensaimn. sba, tlr. Kalncempji 36; 8) Krejošanas punkts Kalnamuižā-Pamatos, īp. Kalnc. piens. sba; 9) Krejošanas punkts Sprīvuļos, īp. Kalnc. piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.950,—.

V.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Zeltiņu ev.-lut. draudzē, mācītājs Putniņš Eduards, Zeltiņu māc. muižā, tlr. Zeltiņi 24. Pg. daļa ietilpst Alūksnes un Gulbenes ev.-lut. draudzē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kalncempju un apkārtnes izglīt. bba „Vienība", db. 1926. g., pr. Koliņš Oskars, dz. pg. n., tlr. Kalncempji 7; 2) Latvju jaun. Kalnienas nod., db. 1928. g., pr. Lāčgalvs Antons, dz. Sprīvuļos; 3) Kalncempju savst. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Purs Otto, dz. Jēkužos, tlr. Kalncempji 4; 4) Kalncempju krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Purs Otto, dz. Jēkužos, tlr. Kalncempji 4; 5) Kalncempju piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Purs Otto, dz. Jēkužos, tlr. Kalncempji 4; 6) Kalncempju lauks. bba, db. 1923. g., pr. Seglis Jānis, dz. pg. n., tlr. Kalncempji 7 un 45.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Lūkužu-Nāzupu mājas; kapenes Uranažu, Malaču, Skujiņu māju robežās un Ludzas silā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 7 cilv., ar miesas sodu sodīti 8, spīdzināti 2, mantas sadedzinātas 5 personām, nodedzinātas pilis Kalnamuižā un Jaunkalna muižā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Kalnamuižas (Vec-Kalnamuiža) mž. centrs, 8 klm. no pg. n., sadalīts 3 saimniecībās (1 jaunsaimn. ar ēkām, 1 dārzsaimniecība ar dārzu un 1 amatn. gab.), pats centrs ar pili, parku, dīķi un daļu dārza iznomāts. Jaun-Kalnamuižas mž. centrs sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** bij. Kalnamuižas parks, Ludzas sila aleja, grava Gravas mājas robežās.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

18. Kārķu pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kārķu pg.; vāciski Karkell; krieviski Karkeļskaja.

Pagasta robeža: z. — Naukšēnu pg., d. Erģemes pg., v. — Eveles pg., r. — Omuļu pg.

Pg. platība — 120,5 kv. klm.

Pg. atrodas b. a. v. Jaunkārķi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1660, no tiem vīr. 778, siev. 882.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 206 klm.,

pa zc. — 164 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 39 klm., pa zc. — 30 klm.; tv. pls. Rūjiena, pa dzc. — 25 klm., pa zc. — 21 klm.; tv. dzc. stc. Piksari — 10 klm.

Pg. n. atrodas pie Valkas-Rūjienas ceļa.

Pasta adrese: caur Kārķiem.

Upes: Seda, Ķire, Akmeņupe, Acupe.

Ezeri: Cepšu — 39 ha, Bezdibeņu — 15 ha, Trūdu — 2 ha, Lejaspelēdas — 4 ha.

Kalni: Ķeizaru kalns.

Lielākie mežu masīvi: Kārķu meži — 1913 ha.

Lielākie purvi: Dāņkalna — 70 ha, Bezdibeņa — 35 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Ogsts Jānis, dz. Kalnkustaļos, 10 klm. no pg. n., tlr. Arņi 7; pg. pdm. prs. Ampermanis Jānis, dz. Irbītēs, 6 klm. no pg. n., tlr. Daksti 46; pg. tiesas prs. Cābulis Pēteris, dz. Spaļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kārķi 30. Pg. darbvedis Kauliņš Augusts, dz. pg. n., tlr. Kārķi 13; vc. plc. kārtībnieks Božs Emīls, dz. Ziedulejās, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Kārķi 50.

2. **Izglītība.** Skolas: Kārķu pg. 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Drulle Jānis, dz. turpat, tlr. Kārķi 19; Kārķu pg. I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Burkins Velta, dz. skolā, tlr. Arņi 21.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot. pg. n., prz. Kauliņš Lūcija, dz. turpat, tlr. Kārķi 13.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Vīksniņš Teodors, dz. Zaļkalnos, 100 metrus no pg. n., tlr. Kārķi 15; vecmāte Kļaviņa Līze, dz. Ziedulejās, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Kārķi 50. Žēlsirdīgā māsa Šaliņš Elza, dz. Zaļkalnos, 100 metrus no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valkas rajonā, vet. ārsts Zāmels N., Valkā, tlr. Valka 4; vet. feldšers Alsiņš Pēteris, dz. Ārēs, 1 klm. no pg. n., tlr. Kārķi 39.

5. **Satiksme.** Kārķi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kauliņš Augusts, dz. turpat, tlr. Kārķi 13; Arņi — Tf. n. T. C., Jāņkalnos, 9 klm. no pg. n., prz. Mežulis Alvīne, dz. turpat, tlr. Arņu s. v.; Ķirēni — P. n. Ab., Ķikškalnos, 8 klm. no pg. n., prz. Balodis Augusts, dz. turpat; Vēveri — P. n. Ab., Vēveros, 8 klm. no pg. n., prz. Vēvers Antonija, dz. turpat, tlr. Arņi 2.

6. **Pārējās iestādes.** Valmieras vmžn. VI iec. mžn., Veckārķu mž., 12 klm. no Piksaru dzc. stc., mžz. Klepers Hermanis, tlr. Kārķi 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 259, saimniecību — 309. Aramzeme 3158,91 ha (26,21% no z. kpl.), pļavas 2353,71 ha (19,52%), ganības 1625,75 ha (13,49%), meži 2539,69 ha (21,07%), purvi 1780,18 ha (14,77%)

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, brekši, šķaunes, karūsas, asari, raudas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Viesturos, 150 mtr. no pg. n., īp. Kārķu pat. bba, tlr. Kārķi 12; 2) Preču vkl. Austrumos, 2 klm. no pg. n., īp. Kārķu pat. bba, tlr. Kārķi 49; 3) Preču vkl. Tirgotavā, 20 mtr. no pg. n., īp. Students Ernests, tlr. Kārķi 11; 4) Vīntirgotava Ezerlejās, 100 mtr. no pg. n., īp. Vilkins Milda; 5) Vīntirgotava Vēveros, 8 klm. no pg. n., īp. Vēvers Antonija, tlr. Arņi 2; 6) Preču vkl. Vēveros, 8 klm. no pg. n., īp. Vēvers Ernests, tlr. Arņi 2; 7) Preču vkl. Jaunrozēnos, 2 klm. no pg. n., īp. Tenters Jānis; 8) Kartupeļu miltu rūpn. Jaunkārķu dzirnavās, 0,3 klm. no pg. n., īp. Leitāss Jānis, tlr. Kārķi 10; 9) Ūdens dzirnavas Jaunkārķos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Leitāss Jānis, tlr. Kārķi 10; 10) Zāģētava Jaunkārķos, 0,7 klm. no pg. n., īp. Leitāss Jānis, tlr. Kārķi 10; 11) Ūdens-tvaika dzirnavas Austrumos, 2 klm. no pg. n., īp. Kārķu piensaimn. sba, tlr. Kārķi 8 un 49.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.917,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ērģemes ev.-lut. draudzē, mācītājs Priede Roberts, Ērģemes māc. muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kārķu izglīt. bba, db. 1932. g., pr. Students Ernests, dz. Tirgotavā, tlr. Kārķi 11; 2) Kārķu piens. sba, db. 1925. g., pr. Gailis Jānis, dz. Kalnzīlēs, tlr. Kārķi 6; 4) Kārķu savstarp. apdroš. bba. db. 1887. g., pr. Tobišs Augusts, dz. Tūžos, tlr. Kārķi 7; 5) Kārķu patēr. bba, db. 1919. g., pr. Jende Richards, dz. Bāliņos, tlr. Daksti 9; 6) Veckārķu ugunsapdrošin. bba, db. 1888. g., pr. Ķikards Jende, dz. Bāliņos, tlr. Daksti 9; 7) Kārķu biškopības bba, db. 1921. g., pr. Augusts Šķudītis, dz. Jundzīšos, pst. c. Ērģemi; 8) Mājturības veicināš. bba, db. 1928. g., pr. Marija Jende, dz. Bāliņos, tlr. Daksti 9, pst. c. Dakstiem; 9) Kārķu krāj-aizdevu sba, pr. Gailis Jānis, dz. Kl. Zīlēs, tlr. Kārķi 6; 10) Kārķu mednieku bba, pr. Šķiņķis Hugo, dz. Naukšēnu pg. Kl. Ķīkās, tlr. Kārķi 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Veckārķu Smilšukalniņu māju robežās, 2 klm. no pg. n.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Lapas Mārtiņš — rakstnieks, * 1846. g., Kārķu Vecumos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Jaunkārķu mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., pils noplēsta, pārējās saimn. ēkas izlietotas lauksaimn. vajadzībām; 2) Veckārķu mž. centrs, 2 klm. no pg. n., pils noplēsta un pārējās ēkas izlietotas lauksaimn. vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Lustiņdruva pie bij. Jaunkārķu mž.; Veckārķu mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Bāliņos, prz. R. Jende, tlr. Daksti 9, Strenču stc. 22 klm.

19. Karvas pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Karvas pg.; vāciski Korwenhof; krieviski Korvenskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunlaicenes pg., d. — Alsviķa pg., v. — Ilzenes pg., r. — Ziemera pg.

Pg. platība — 68,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 961, no tiem vīr. 487, siev.: 474.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 229 klm., pa zc. — 184 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 63,5 klm., pa zc. — 77 klm.; tv. pilsēta Ape, pa dzc. — 10 klm., pa zc. — 10,6 klm.; tv. dzc. stc. Vaidava — 0,4 klm., Apes aut. pstn. — 10 klm.

Pg. n. atrodas pie Alūksnes-Apes ceļa.

Pasta adrese: caur Korvu.

Upes: Vaidava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 3140 ha.

Lielākie purvi: Blīgznes purvs — 5 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Kalacis Jūlijs, dz. Suskos, 2 klm. no pg. n., tlr. Korva 15; pg. pdm. prs. Palkavnieks Jūlijs, dz. Kalējos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Palkavnieks Jūlijs, dz. Kalējos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zviedrīts Gustavs, dz. pg. n., tlr. Korva 7; vc. plc. kārtībnieks Dreimanis Hugo, dz. Liepaskalnos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Korva 9.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Korvas mž. c., 0,5 klm. no pg. n., prz. Krievans Otto, dz. skolā, tlr. Korva 17.

Bibliotēkas: Latv. kult. veic. bbas Vaidavas nod. bibl. pamatsk., prz. Dambis Kārlis, dz. Zušos.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Apes rajonā, vet. ārsta v. i. Ozols-Alksnis, dz. Apē, tlr. Ape 20.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Valkas šaursliežu dzc. līn.

Korva — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Lazdiņš Austra, dz. Rumpanos, tlr. Jaunlaicene 16.

6. **Pārējās iestādes.** Alūksnes vmžn. III iec. mžn. Rēzakas mž., 5 klm. no Vaidavas dzc. stc., mžzn. Kalniņš Fricis, tlr. Korva 21; Vaidava — dzc. stc., pr. Saulīts Vitalijs, tlr. Korva 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 154, saimniecību — 171. Aramzeme 1259,95 ha (18,51% no z. kpl.), plavas 824,13 ha (12,11%), ganības 847,81 ha (12,46%), meži 3191,32 ha (46,89%), purvi 427,69 ha (6,28%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, caunas, vāveres, seski, ūdeles, ūdri, āpši; upēs un ezeros: līdakas, foreles, sīgas, asari, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Zīlītenē, pie pg. n., īp. Skulte Br.; 2) Preču vkl. Korvā 0,1 klm. no pg. n., īp. Portnojs B., tlr. Korva 20; 3) Preču vkl. Rēzakā, 6 klm. no pg. n., īp.Ošs Marta; 4) Dzirnavas Korvā, 1 klm. no pg. n., īp. Kalniņš K., tlr. Korva 2; 5) Dzirnavas Rēzakā, 6 klm. no pg. n., īp. Vilciņš J., tlr. Korva 19; 6) Dzirnavas Čukstos, 7 klm. no pg. n., īp. Ērņa mant.; 7) Krejošanas punkts Rēzakā, 6 klm. no pg. n., īp. Alsviķa piens. sba, tlr. Korva 22; 8) Krejošanas punkts Korvā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Alsviķa piens. sba, tlr. Korva 23; 9) Preču vkl. Straumēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Garais Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Apekalna ev.-lut. draudzē, mācītājs Dombrovskis Andrejs, caur Api, tlr. Veclaicene 7.

2) **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) L. K. V. B. Vaidavas nod., db. 1921. g., pr. Briedis Elmārs, dz. Meisteros; 2) Korvas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Jurģīts J., dz. Liepas kalnos, tlr. Korva 9; c) Korvas krāj-aizd. sba, db. 1923. g., pr. Ziņģis J., dz. Līču salā, tlr. Mārtiņkalns 3; 4) Korvas I lopkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Berķis Kārlis, dz. Jaunlaicenes pg. Berķos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Zviedru kapu kalniņi valsts mežā starp Bēteru, Pidiķu un Klungstu ciemiem; b) līdzenie ģindeņu kapi, t. s. zviedru kapi Alūksnes vmžn. Vaidavas nov. mežā, ceļa malā.

1905. gada notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kampe Pauls, vec. doc. — architekts * 1885. g. Korvā.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Korvas mž. c., 0,5 klm. no pg. n., izlietots 6 klm. pamatsk., vajadz.; 2) Rēzakas mž. c., Alūksnes vmžn. III iec. mžn. vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Vaidavas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

20. Lejasciema pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lejas pg.; vāciski Aahof; krieviska Ļeiskaja.

Pagasta robeža: z. — Dūres un Ilzenes pg., d. — Galgauskas, Tirzas un Lizuma pg., z.-r. — Zeltiņu pg. centrā — Lejasciema pls., v. — Sinoles pg., r. — Beļavas un Vecgulbenes pg.

Pg. platība — 153.2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2026, no tiem vīr. 945, siev. 1081.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 175 klm., pa zc. — 180 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 158 klm., pa zc. — 75 klm.; tv. pls. Lejasciems — 0,5 klm.; tv. dzc. stc. Lizums — 21 klm.; tv. aut. pstn. Vireši — 28 klm.

P. n. atrodas pie Lejasciema-Gulbenes ceļa.

Pasta adrese: caur Lejasciemu.

Upes: Gauja, Tirza, Sudaliņš, Dzegsnupīte.

Ezeri: Sudala — 175 ha; Augulienes — 20 ha; Umbas — 5 ha, Galgauskas — 8 ha (puse).

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži 4703 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Grasis Otto, dz. Cinčos, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. b. Otvars Roberts, dz. Umaros, 6 klm. no pg. n., tlr. Bozemnieki 12; pg. tiesas prs. Avotiņš Aleksandrs, dz. Kručkos, 3 klm. no pg. n., tlr. Lejasciems 31. Pg. darbvedis Skrodelis Fricis, dz. pg. n., tlr. Lejasciems 4; vc. plc. kārtībnieks Kunasts Jānis, dz. Lejasciema pils., 1 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: I pk. pamatsk. Grabažās, 4 klm. no pg. n., prz. Zariņš Otto, dz. skolā.

Bibliotēkas: Lejasciema labd. bbas bibl. biedr. mājā, prz. Leitis Herberts, dz. pg. n., tlr. Lejasciems 24.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16; vet. feldšers Vanags J., dz. Lejasciemā.

5. **Satiksme.** Auguliena — P. n. Ab., Augulienē, 7 klm. no pg. n., prz. Zemītis Paulis, dz. turpat, tlr. Bozemnieki 7; Bozemnieki — P. tf. n. Ab. T. C., Bozemniekos, 7 klm. no pg. n., prz. Burans Otto, dz. turpat, tlr. Bozemnieku s. p.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 372, saimniecību — 489. Aramzeme 2928,13 ha (19,11% no z. kpl.), pļavas 1857,03 ha (12,12%), ganības 2302,44 ha (15,03%), meži 5600,06 ha (36,56%), purvi 1857,46 ha (12,13%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, brekši, līņi, raudas, asari un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Sviķļa ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Sviklis Aleksandris, tlr. Sinole 7; 2) Ūdens dzirnavas Lejos, 3 klm. no pg. n., īp. Magaziņš M., tlr. 16a; 3) Ūdens dzirnavas Paideros, 3 klm no pg. n., īp. Lūkins Bruno, tlr. Lejasciems 18; 4) Ūdens dzirnavas Jānužos, 4 klm. no pg. n., īp. Magaziņš Marija, tlr. Lejasciems 16-a.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.683,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lejasciema ev.-lut. draudzē, mācītājs Putniņš Ernests, Lejasciemā, tlr. Lejasciems 21.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lejasciema labd. bba, db. 1885. g., pr. Baltiņš Aleksandris, dz. Silamiķeļos; 2) Lejasciema bibl. bba, pr. Leitis Herberts, dz. pg. n., tlr. Lejasciems 24; 3) Lejasciema savst. ugunsapdr. bba, db. 1881. g., pr. Suntažs, dz. Salakos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. gada notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 2 saimniecību ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Augulienas mž. c., 7 klm. no pg. n., izrentēts.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas un Tirzas krasti, Sudalas u. c. ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

21. Lugažu pagasts.

(Sk. karti 162. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lugažu pg.; vāc. Schloss-Luhde; krieviski Zamok-Lugažskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunijas valsts robeža, d — Vijciema un Trikates pg., v. — Ērģemes pg., r. — Valkas pls. un Valkas pg.

Pg. platība — 241 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1594, no tiem vīr. 830, siev. 764.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 170 klm., pa zc. — 170 klm.

Pg. n. atrodas Valkas pls. atdministrātīvās rob.

Pasta adrese: caur Valku.

Upes: Gauja, Seda, Pedele.

Ezeri: Bridegas — 30 ha; Dibenu — 6 ha; Kokšu — 0,5 ha, Sila — 2 ha; Leišu — 8 ha; Dziļais — 6 ha; Salu — 5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lugažu mežs — 11.417 ha.

Lielākie purvi: Tīrelpurvs — 759 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Stifts Jānis, dz. Kalnvīndedzēs, 8 klm. no pg. n., tlr. Pedele 8; pg. pdm. prs. Radziņš Jēkabs, dz. Tačos, 10 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Apinis Eižens, dz. Puņģos, 5 klm. no pg. n., tlr. Valka 104. Pg. darbvedis Ēvele Hugo, dz. pg. n., tlr. Valka 48; vc. plc. kārtībnieks Ērglis Otto, dz. Pedelē, 8 klm. no pg. n. tlr. Pedele 22.

2. **Izglītība.** Skolas: —

Bibliotēkas: Lugažu pg. pad. bbl. pg. n., prz. Ēvele Hugo, dz. pg. namā, tlr. Valka 48.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valkas rajonā, vet. ārsts Zāmels N., dz. Valkā, tlr. Valka 4.

5. **Satiksme.** Valkas-Rīgas un Valkas-Rūjienas dzc. līn.

Pedele — P. tf. n. Ab. T. p. C., Pedele, 8 klm. no pg. n., prz. Ozols Kristīne dz. turpat tlr. Pedeles s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Strenču vmžn. I iec. mžn., Zīlē, 10 klm. no Valkas dzc. stc., mžz. Celms Jānis, tlr. Valka 37; Strenču vmžn. II iec. mžn. Saulē, 1 klm. no Saules dzc. stc., mžz. Pūka Eduards, tlr. Strenči 32; Strenču vmžn. VII iec. mžn. Pedeles mž., 1 klm. no Pedeles dzc. stc., mžz. Vītols Antons, tlr. Pedele 9; Saule — dzc. stc., pr. Tupurītis Dāvis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 261, saimniecību — 277. Aramzeme 3601,91 ha (14,95% no z. kpl.), pļavas 2048,51 ha (8,50%), ganības 1445,06 ha (6,00%), meži 12.499,11 ha (51,87%), purvi 3660,70 ha 15,19%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, vilki, lapsas, zaķi, caunas, ūdri, āpši; upēs un ezeros: līdakas, līņi, šķaunes, sīgas, sapali, asari, raudas, zuši, karūsas, brekši un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Saulē, 12 klm. no pg. n., īp. Rūsis Jūlija; 2) Preču vkl. Saulē, 12 klm. no pg. n., īp. Balodis Jānis; 3) Dzirnavas Dzirnavniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Zālīte Augusts, tlr. Pedele 3; 4) Krejošanas punkts Mauriņos, 7 klm. no pg. n., īp. Valkas piensaimn. sba, tlr. Valka 56; 5) Krejošanas punkts Pedelēs, 8 klm. no pg. n., īp. Valkas piens. sba, tlr. Valka 56.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lugažu ev.-lut. draudzē, mācītājs Krauze Otto, Valkā, Rīgas - 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) L. N. J. svbas Lugažu nod., db. 1930. g., pr. Priednieks Alfreds, dz. 6 kl. pamatsk., tlr. Valka 14; 2) Lugažu savst. apdroš. bba, db. 1884. g., pr. Traube Pēteris, dz. Lielsproģos; 3) Valkas piens. sba, db. 1921. g., pr. Kaksis Aug., dz. Rīgā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pilsdrupas pie Lugažu mž.; astoņi robežakmeņi Utku māju zemē.

1905. gada notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Celms Teodors, Dr. philos. — zinātnieks un rakstnieks, * 1893. g., Pedelē, tagadējā Lugažu pg.; b) Radziņš Pēteris — ģenerālis, * 1880. g., Lugažu Jaun-Vīndedzēs.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Lugažas mž. c., 2 klm. no pg. n.; 2) Burgas mž. c., 5 klm. no pg. n.; 3) Jaunās mž. c., 4 klm. no pg. n. Muižu centru ēkas izlieto lauksaimniecības vajadzībām; 4) Pedeles mž. c. ierīko nespējnieku patversmi.

4. **Dabas jaukumi.** Gaujas krasti pie Zīles mžn.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Gaujkalns, Valkas sporta bbas tūristu mītne pie Zīles mžn., tlr. Valka 23, Valkas stc. — 9 klm.

22. Mālupes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mālupes pg.; vāciski Malup; krieviski Malupskaja.

Pagasta robeža: z. — Bejas pg., d. — Annas pg., v. — Alūksnes pg., r. — Liepnas un Balvu pg.

Pg. platība — 174,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2481, no tiem vīr. 1214, siev. 1267.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 230 klm., pa zc. — 215 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 96 klm. pa zc. — 106 klm.; tv. pls. Alūksne, pa zc. — 17 klm.; tv. dzc. stc. Alūksne — 17 klm. un Mālupe — 7 klm.

Pg. n. atrodas pie Alūksnes-Viļakas ceļa.

Pasta adrese: caur Mālupi.

Upes: Pededze, Ievedne, Igrīve, Dambīte.

Ezeri: Grundu — 48,7 ha; Siguldas — 6 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Grundu — 2150 ha; Sitas — 1100 ha.

Lielākie purvi: Siguldas — 340 ha; Lielais purvs — 167,8 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Balodis Kārlis, dz. Mālupē, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Mālupe 13; pg. pdm. prs. Balodis Saša, dz. Blūmreiņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Mālupe 7; pg. tiesas prs. Nāgelis Augusts, dz. Purmalē, 6 klm. no pg. n., tlr. Jurenski 6. Pg. darbvedis Brilts Otto, dz. pg. n., tlr. Mālupe 2; vc. plc. kārtībnieks Dambekalns Elmars, dz. pg. n., tlr. Mālupe 35.

2. **Izglītība.** Skolas: Mālupes pg. 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Ruņģis Alfreds, dz. skolā, tlr. Mālupe 24.

Bibliotēkas: Izglīt. bbas „Vārds" bibl. Brenčos, 701 sēj., prz. Ķirsis Eduards, dz. turpat, tlr. Mālupes centrs. Pg. pamatsk. bibl. Brenčos, 1630 sēj., prz. Ruņģis Alfreds, dz. turpat, tlr. Mālupe 24.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Leitis Elizabete, dz. Mālupē, pie pg. n., tlr. Mālupe 30; Lauku aptieka, īp. Puriņš Minna, pie pg. n., tlr. Mālupe 27; rajona vecmāte Dreimanis Berta, dz. Mālupē, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Kūdupes-Pakalniešu dzc. līn. atzarojums.

Mālupe — Tf. n. T. C., Brenčos, 6 klm. no pg. n., prz. Ķirsis Kārlis, dz. turpat, tlr. Mālupes s. p.; Sofikalns — P. tf. n. Abc. T. C., Sofikalnā, 7 klm. no pg. n., prz. Teterovskis Vold., dz. turpat, tlr. Sofikalna s. v.; Mālupe — P. n. Abc., pg. n., prz. Brūniņš Konrads, dz. turpat, tlr. Mālupe 2.

6. **Pārējās iestādes.** Stāmerienes vmžn. IV iec. mžn. Tarvās, 8 klm. no Mālupes dzc. stc., mžz. Zommers Gustavs, tlr. Mālupe 19.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 395, saimniecību — 432. Aramzeme 3405,25 ha (19,51% no z. kpl.), plavas 2231,42 ha (12,78%), ganības 2953,73 ha (16,92%), meži 6906,95 ha (39,58%), purvi 1284,81 ha (7,36%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, lapsas un lūši; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, sapaļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Mālupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Vīksne, tlr. Mālupe 4; 2) Preču vkl. Mālupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Augstkalns; 3) Preču vkl. Brenčos, 6 klm. no pg. n., īp. Ķirsis, tlr. Mālupe t. c.; 4) Dzirnavas Mālupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Balodis, tlr. Mālupe 13; 5) Koppienotava Mālupē 0,5 klm. no pg. n., īp. Mālupes piens. sba, tlr. Mālupe 6.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.598,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mālupes pareiztic. baznīca, 1,5 klm. no pg. n. mācītājs virsp. Jansons Jēkabs, dz. Alūksnes pls. Pg. ietilpst Alūksnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Kņess-Kņesinskis Gustavs, Alūksnē, tlr. Alūksne 12.

2. **Biedrības. sabiedrības, savienības.** 1) Mālupes izglīt. b-ba, db. 1910. g., pr. Ruņģis A., dz. Brenčos, tlr. Mālupe 24; 2) Mālupes pamatsk. absolv. bba, db. 1933. g., pr. Semenovičs, dz. Mālupes pg. n., tlr. Mālupe 2; 3) Mālupes savstarp. apdroš. bba, db. 1888. g., pr. Arājs Alb., dz. Dzintaros; 4) Mālupes piens. sba, db. 1924. g., pr. Aizups Ed., dz. J. Strickos, tlr. Mālupe 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) kapu kalniņi Kopmaņu māju zemē; b) uzkalniņu kapi, t. s. kapu kalniņi Betervas ciemā; c) senkapi Naglu māju zemē.

1905. gada notikumi: nodedzināta viena tirgotava; cietuši no soda ekspedīcijas 2 pg. skolotāji un vairāki lauksaimnieki.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Buchholcs Alvils, prof., * 1880. g. Mālupes muižā.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Mālupes mž. c. ēkas piešķirtas pg. pašv. un vietējai piens. sbai, ēkās ierīkots pg. n., doktorāts un koppienotava; 2) Ermaņu mž. c. piešķ. jaunsaimniekiem.

4. **Dabas jaukumi.** Pededzes upes līči ar saviem krāšņajiem krastiem, apaugušiem simtgadīgiem ozoliem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ciršņos, pie Andrēja Peleca, tlr. Sofijkalns 13.

23. Mārkalnes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lazberģa pg.; vāciski Fianden; krieviski Lasbergskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, d. — Bejas pg., v. — Ziemeļa pg., r. — Igaunija un Pededzes pg.

Pg. platība — 122,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1949, no tiem vīr. 911, siev. 1038.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 228 klm., pa zc. — 212 klm.; apr. pls. Valka, lietojot dzc. — 95 klm., pa zc. — 95 klm.; tv. pls. Alūksne, pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Alūksne — 16 klm.

Pg. n. atrodas pie Alūksnes-Volkovas ceļa.

Pasta adrese: caur Mārkalni.

Upes: Pededze, Akaviņa, Alūksne, Vaidava.

Ezeri: Alūksnes (daļa); Lūkumītis — 40 ha; Mudenieku — 2 ha; Vārnas — 4 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Meistarsils — 366,3 ha; Birze — 408,2 ha.

Lielākie purvi: Augures — 289,7 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Dišlēris Jānis, dz. Vēcagos, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Mārkalne s. p.; pg. pdm. prs. Bērkulis Alfreds, dz. Augurēs, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ezītis Eduards, dz. Dekšņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Vētraine 4. Pg. darbvedis Siliņš Vold., dz. pg. n., tlr. Mārkalne s. p.; vc. plc. kārtībnieks Līviņš Otto, dz. Vēcagos, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Mārkalne s. p.

2. **Izglītība.** Skolas: Mārkalnes pg. 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Bērziņš Kārlis, dz. turpat, tlr. Mārkalne 2.

Bibliotēkas: Mārkalnes kult. bbas „Blāzma" bibl. pamatsk., prz. Leiškalns Jūlijs, dz. skolā, tlr. Mārkalne 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona vecmāte Berezis Matilde, dz. Ezēšavās, 3 klm. no pg. n., tlr. Mārkalne 5. Rajona ārsts Vanags E., dz. Alūksnē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Mārkalne — P. tf. n. Ab. T. C., Vēcagos, 0,25 klm. no pg. n., prz. Jānis Dišleris, dz. turpat, tlr. Mārkalnes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 334, saimniecību — 376. Aramzeme 2825,97 ha, (23,11% no z. kpl.), pļavas 1808,22 ha (14,79%), ganības 2177,24 ha (17,80%), meži 2820,06 ha (23,06%), purvi 1596,86 ha (13,06%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, vilki, zaķi caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, zuši, līņi, plauži, vēdzeles, foreles, raudas, ruduši, asari, sīgas, ķīši, brekši, repši un citas sīkas zivis.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas un zāģētava Melderos, 7 klm. no pg. n., īp. Kambara Otto mant.; 2) Ūdens dzirnavas Ieviņās, 3 klm. no pg. n., īp. Rudzītis Eduards; 3) Ūdensdzirnavas un zāģētava Puķeniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Tūcis Voldem.; 4) Zāģētava Vēcagos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Dišlēris Jānis, tlr. Mārkalne; 5) Zāģētava Volkovā, 3 klm. no pg. n., īp. Kronbergs Otto; 6) Koppienot. Volkovā, 3 klm. no pg. n., īp. Lāzberģu-Volkovas piens. sba, tlr. Mārkalne 11; 7) Preču vkl. Volkovā, 3 klm. no pg. n., īp. Lāzberģa-Volkovas piens. sba; 8) Vīntirgotava Volkovā, 3 klm. no pg. n., īp. Lāzberģa-Volkovas piens. sba, tlr. Mārkalne; 9) Preču vkl. Vēcagos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Dišlēris Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.100,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Alūksnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Kņess-Kņesinskis Gustavs, Alūksnē, tlr. Alūksne 12.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mārkalnes kult. bba Blāzma", db. 1924. g., pr. Bērzkalns Augusts, dz. pamatsk., tlr. Mārkalne; 2) Mārkalnes kult. veic. bba „Vēsma", db. 1931. g., pr. Ausējs Pēteris, dz. Pļavmalās; 3) Mārkalnes savst. apdroš. bba, db. 1911. g., pr. Mellītis Eduards, dz. Mellīšu mājās; d) Lāzberģa-Volkovas piens. sba, db. 1923. g., pr. Ezītis Jūlijs, dz. Ezešavās, tlr. Mārkalne 11.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. gada notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Sermūkslis Jānis — ērģeļu virtuozs, * 1855. g., Lāzberģos.

3. **Bijušo muižu centri:** Lāzberģa mž. c., 6 klm. no pg. n., kuŗu apsaimnieko tā īp. Ēkas izlieto lauksaimniecības vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Alūksnes ezers un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

24. Mēŗa pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mēŗa pg.; vāciski Mehrhof; krieviski Mereskaja.

Pagasta robeža: z. — Cirgaļu, Grundzāles pg., d. — Rauzas, Smiltenes pg., v. — Bilskas pg., r. — Palsmanes pg.

Pg. platība — 55,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 865, no tiem vīr. 374, siev. 491.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 137 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 93 klm., pa zc. — 50 klm.; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Smiltene — 16 klm.; tv. aut. pstn. Vidz. šosejas-Mēra-Rauzas ceļā — 1 klm.

Pg. n. atrodas pie Palsmanes-Smiltenes ceļa.

Pasta adrese: caur Mēri.

Upes: Vija.

Ezeri: Mēŗa — 3,0 ha, Dzirnavu — 2,0 ha.

Ķalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 847 ha.

Lielākie purvi: Tīrupurvs — 3 kv. klm.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Gaismiņš Kārlis, dz. Vijaspuķēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Mēris 31; pg. pdm. prs. Sīkulis Ernests, dz. Ježos, 4 klm. no pg. n., tlr. Mēris 17; pg. tiesas prs. Brūzītis Aleksandrs, dz. Karnītēs, 4 klm. no pg. n,- tlr. Mēris 16. Pg. darbvedis Mucenieks Eduards, dz. pg. n., tlr. Mēŗa s. v.; vc. plc. kārtībnieks Kamaldnieks Roberts, dz. nespējn. patv., tlr. Mēris 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Mēŗa pg. 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Buža Herberts, dz. skolā, tlr. Mēris 10.

Bibliotēkas: Mēŗa pg. pad. bibl., skolā, prz. Buža Herberts, tlr. Mēris 10.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Ozols Zelma, dz. Rauzas pg. n., tlr. Rauza 27.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Dzenīts K., dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.** Rīgas-Apes autobusa līnija.
Mēris — P. tf. n. Ab. T. C., pg .n., prz. Mucenieks, Eduards, tlr. Mēŗa s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 132, saimniecību — 135. Aŗamzeme 1660,61 ha (30,06% no z. kpl.), plavas 983,91 ha (17,81%), ganības 830,49 ha (15,04%), meži 1229,13 ha (22,25%), purvi 603,73 ha (10,93%).
Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas, seski u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Mēŗos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Smiltenes konz. bba, tlr. Mēris 2; 2) Preču vkl. Mēŗos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Ciguzis Karlīne, tlr. Mēris 7; 3) Ūdens dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. pašv., tlr. Mēŗa s. v.; 4) Koppienotava Mēŗos 1,5 klm. no pg. n., īp. Mēŗa piens. sba, tlr. Mēris 15.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Palsmanes ev.-lut. draudzē, mācītājs Birzulis Eduards, pst. c. Dzeņukrogu.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mēŗa ugunsapdr. b-ba, db. 1881. g., pr. Sīkulis Ernests, dz. Ježos, tlr. Mēris 17; 2) Mēŗa piens. sba, db. 1922. g., pr. Sīkulis Ernests, dz. Ježos, tlr. Mēris 17.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —
1905. gada notikumi: dažus pilsoņus soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu.
Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Mēŗa mž. c., 1,5 klm. no pg. n.; pilī — 6 kl. pamatsk.

4. **Dabas jaukumi:** Vijas upes krasti pie savienojuma ar dzirnavu ezeriņu.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Karnītēs, prz. A. Bruzītis, tlr. Mēris 16, Smiltenes stc. — 16 klm.; Dambīši, prz. Krankovskis J., tlr. Mēris 50, Smiltenes stc. — 14 klm.

25. Omuļu pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Omuļu pg.; vāciski Homeln; krieviski Omelnskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, d. — Kārķu pg., v. — Naukšēnu pg., r. — Ērģemes pg.

Pg. platība — 59,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 762, no tiem vīr. 352, siev. 410.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 189 klm., pa zc. — 190,0 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 21 klm., pa zc. — 26 klm.; tv. pls. Valka; tv. dzc. stc. Omuļi — 3,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Omuļu-Piksaru ceļa.

Pasta adrese: caur Omuļiem.

Upes: Omuļu, Acupe.

Ezeri: Puksis, Cepsis.

Ķalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 2578 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Rudītis Konrāds, dz. Kārkliņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Omuļi 22; pg. pdm. prs. Latsons Emīlis, dz. Jaunkoprienos, 2,5 klm. no pag. n. tlr. Omuļi 7; pg. tiesas prs. Osis Emīlis, dz. Kalnpierbēs, 1 klm. no

pg. n., tlr. Omuļi 10. Pg. darbvedis Martinsons Jānis, dz. pg. n., tlr. Omuļu s. v.; vc. plc. kārtībnieks Sīmanis Pēteris, dz. Āpšiņās, 2 klm. no pg. n., tlr. Omuļi 12.

2. **Izglītība.** Skolas: Omuļu 6 kl. pamatsk., 25 m. no pg. n., prz. Latsons Milda, dz. skolā.

Bibliotēkas: Latv. kult. veic. bbas Omuļu nod. bibl., pg. n., prz. Martinsons Vēra, dz. turpat, tlr. Omuļu s. v.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Misiņš Marija, dz. Āpšiņās, 2 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valkas rajonā, vet. ārsts Zāmels N., dz. Valkā, tlr. 4.

5. **Satiksme.** Valkas-Moisakūlas dzc. līn.

Omuļi — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Martinsons Jānis, dz. turpat, tlr. Omuļu s. v.; Omuļi — P. n. S. V. Abc. I. X. — Omuļu dzc. stc., prz. Cers Kārlis, dz. turpat, tlr. dzc. stc. s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Omuļi — dzc. stc., pr. Cers Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 135, saimniecību — 158. Aramzeme 1377,58 ha (23,09% no z. kpl.), pļavas 629,18 ha (10,54%), ganības 877,51 ha (14,71%), meži 2785,07 ha (46,67%), purvi 147,95 ha (2,48%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, ūdri, caunas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pg. pašv. ēkā, īp. Melbārdis P., tlr. Omuļi 13; 2) Preču vkl. Dārziņos 3,5 klm. no pg. n., īp. Zaļkalns K., tlr. Omuļi 6; 3) Pārtikas preču vkl. Rangās 3,5 klm. no pg. n., īp. Lepiks M.; 4) Dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Gaisma Vēra, tlr. Omuļi 11; 5) Zāģētava Dzirnavās, 3 klm. no pg. n., īp. Gaisma Alfrēds, tlr. Omuļi 11; 6) Zāģētava, 3 klm. no pg. n., īp. Nerings Otto; 7) Krejošanas punkts pg. pašv. ēkā, pie pg. n.. īp. Valkas piens. sba, tlr. Valka 56; 8) Krejošanas punkts Ezerkalnos, 2 klm. no pg. n., īp. Ērģemes piens. sba, tlr. Ērģeme 17.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.560,—

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ērģemes ev.-lut. draudzē, mācītājs Priede Roberts, Ērģemes māc. muižā, pst. c. Ērģemi.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) L. K. V. bbas Omuļu nod., dib. 1923. g., pr. Martinsons J., dz. pg. n., tlr. Omuļu s. v.; 2) Omuļu lopk. pārraudz. bba, db. 1926. g., pz. Osis Emīlis, dz. Kalnpierbēs, tlr. Omuļi 10; 3) Omuļu savst. ugunsapdr. bba, dib. 1904. g., pr. Putniņš Indr., dz. Ceros; 4) Omuļu brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1934. g., pr. Latsons Pēteris, dz. Jaunkoprienos, 3 klm. no pg. n., tlr. Omuļi 7; 5) Omuļu lauksaimn. mašīnu koplietošanas bba „Zemturis", pr. Lucs Arnolds, dz. Ērgļos, 2 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns „Pilskalna" jaunsaimniecības zemē.

1905. gada notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Omuļu mž., 2 klm. no pg. n. Muižas centra ēkas netiek izlietotas.

4. **Dabas jaukumi:** Omuļu muižas parks un Omuļu upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

Alūksnes-Lejasciema rajons.

26. Palsmanes pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Palsmanes pg.; vāciski Palzmar; krieviski Palcmarskaja.

Pagasta robeža: z. — Grundzāles un Gaujienas pg., d. — Rankas un Smiltenes pg., V. — Rauzas un Mēra pg., r. — Sinoles pg.

Pg. platība — 169,8 kv. klm.

Pg. robežās atrodās b. a. v. Palsmane.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2716, no tiem vīr. 1265, siev. 1451.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 143 klm.; apr. pls. Valka, lietojot dzc. — 99,8 klm., pa zc. — 60 klm.; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 22 klm.; tv. dzc. stc. Smiltene — 22; tv. aut. pstn. Mēra-Rauzas ceļa gals — 6 klm.

Pg. n. atrodas pie Rankas-Mēra ceļa.

Pasta adrese: caur Palsmani.

Upes: Palsa, Vizla, Vidaga.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 3263 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Dziļums Eduards, dz. Ozoliņos, 11 klm. no pg. n., tlr. Pinnītes 15; pg. pdm. prs. Tālbergs Kārlis, dz. Lejaskuļkos, 6 klm. no pg. n., tlr. Pinnītes 6; pg. tiesas prs. Beitiks Osvalds, dz. Brīvzemniekos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zālītis Jānis, dz. pg. n., tlr. Palsmane 8; vc. plc. kārtībnieks Skrīvelis Ernests, dz. Palsmanes muižā, tlr. Palsmane 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Palsmanes 6 kl. pamatsk. Palsmanē, 0,4 klm. no pg. n., prz. Eglīte Oskars, dz. skolā, tlr. Palsmane 18; Palsmanes Ķempu 1. pak. pamatsk. Ķempēs, 5 klm. no pg. n., prz. Ķepsis Jānis, dz. skolā, 5 klm. no pg. n., tlr. Pinnītes 24; Palsmanes Spaliņu 1. pak. pamatsk. Spaliņos, 6 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Kārlis, dz. skolā.

Bibliotēkas: Palsmanes izglīt. bbas bibl. Palsmanes 6 kl. pamatsk., prz. Eglīte Oskars, dz. skolā, tlr. Palsmane 18.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Cukurs Pauls-Eriks, dz. Palsmanes doktorātā 0,3 klm no pg. n., tlr. Palsmane 7; vecmāte Migla Zelma, dz. Amatniekos, 0,4 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Dzenīts K., dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.**

Palsmane — P. t. k. N., Palsmanē, 0,3 klm. no pg. n., prz. Lapiņš Jānis, dz. turpat, tlr. Palsmane 37; Pinnītes — P. tf. n. Ab. T. p. C., Pinnītēs, 8,5 klm. no pg. n., prz. Apse Amalija, dz. turpat, tlr. Pinnīšu s. p.; Vizla — P. tf. n. Ab. T. p. C., Vizlā, 9 klm. no pg. n., prz. Kamšs Alberts, dz. turpat, tlr. Vizlas s. p.; Vaskenieki — P. n. Ab., Vaskeniekos, 11 klm. no pg. n., prz. Butka Augusts, dz. turpat, tlr. Cepļi 14; Cepļi — P. tf. n. Ab. T. C., Cepļos, 6 klm. no pg. n., prz. Zvirbulis, Valfrids, dz. turpat, tlr. Cepļu s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Smiltenes vmžn. III iec. mžn., Palsmanes mž., 25 klm. no Smiltenes, mžzn. Ilsters Teodors, tlr. Palsmane 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 366, saimniecību — 419. Aramzeme 4612,45 ha (27,16% no z. kpl.), plavas 2184,35 ha (12,86%), ganības 2541,41 ha (14,97%), meži 4590,18 ha (27,03%), purvi 1654,94 ha (9,75%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, caunas, seski, vāveres, āpši; upēs un ezeros: līdakas, brekši, asari, raudas, sapaļi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Liepziedos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Jostiņš Kristīne, tlr. Palsmane 5; 3) Preču vkl. Palsās 0,4 klm. no pg. n., īp. Zuicens Jānis; 4) Preču vkl. Poriešos 0,10 klm. no pg. n., īp. Porietis Jānis, tlr. Palsmane 24; 5) Preču vkl. Vizlā, 9 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Olga; 6) Preču vkl. Lejas Vizlās, 9 klm. no pg. n., īp. Zeltiņš Emma; 7) Preču vkl. Kalnvariņos, 9 klm. no pg. n., īp. Prikašs Margarita, tlr. Pinnītes 18; 8) Preču vkl. Lejas Variņos, 9 klm. no pg. n., īp. Mucenieks Jānis, tlr. Pinnītes 1; 9) Zāģētava Kalngrošļos, 12 klm. no pg. n., īp. Puriņš Jānis, tlr. Pinnītes 3; 10) Ūdens dzirnavas Kalnkadēs, 10 klm. no pg. n., īp. Dūmiņš Jūlijs; 11) Dzirnavas un ģipša maltuve Vizlā, 9 klm. no pag. n., īp. Saliņš Valfrīds, tlr. Vireši 37; 12) Dzirnavas Sliepos, 10 klm. no pg. n., īp. Zaķītis Jānis; 13) Ūdens dzirnavas, zāģētava un vilnas apstrādāš. Palsmanē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Elfrīde, tlr. Palsmane 11; 14) Maiznīca un trg. Amatniekos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Dzenītis Eduards, tlr. Palsmane 25; 15) Vīna trg. LejasVariņos, 9 klm. no pg. n., tlr. Pinnītes 1; 16) Vīna trg. Bērzlejās, 0,2 klm. no pg. n., īp. Puriņš Paulīne, 17) Biedrības bufete Tautas namā, 0,3 klm. no pg. n., ekonome Kārkliņš Emma, tlr. Palsmane 13.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.768,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Palsmanes ev.-lut. baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācitājs Birzulis E., dz. Mēra pg. māc. mājā; b) Palsmanes pareizt. baznīca 1,5 klm. no pg. n., priesteris Pakalniņš A., Smiltenē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Palsmanes izglīt. bba, db. 1921. g., pr. Cukurs Paulis, dz. Palsmanē, tlr. Palsmane 7; 2) L. J. bbas Palsmanes nod., db. 1933. g., pr. Mednis Arturs, dz. Liepziedos; 3) Palsmanes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Tālbergs Kārlis, dz. Lejaskuļkos, tlr. Pinnītes 6.; 4) Palsmanes krāj-aizd. sba, db. 1925. g., pr. Tālbergs Kārlis, dz. Lejaskuļkos,

tlr. Pinnītes 6; 5) Palsmanes brīvpr. ugunsdz. bba, db. 1911. g., pr. Beitiks Osvalds, dz. Brīvzemniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: akmens krāvumu kapenes Vec-Lindes māju zemē, apm. 100 m. uz d. no Vec-Lindes meža ceļa; akmeņi, saukti „velna pēdas" Mazkalnu māju zemē un Vizlas plavās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 personu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Mucenieks Pēteris, doc., * 1899. g., Lejasvariņos.

3. **Bijušo muižu centri:** Palsmanes mž. c., 0,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās un amatniecībās, dažas ēkas piešķirtas pg. pašv., tajās ierīkots skolas internāts, doktorāts un aptieka.

4. **Dabas jaukumi:** Palsas un Vizlas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

27. Pededzes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pededzes pg.; vāciski Scharlotenburg; krieviski Kalnapedeskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, d. — Liepnas un Bejas pg., v. — Bejas un Mārkalnes pg., r. — Kacēnu pg.

Pg. platība — 126,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3040, no tiem vīr. 1518, siev. 1522.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 251 klm., pa zc. — 230 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 110 klm., pa zc. — 124 klm.; tv. pls. Alūksne, pa zc. — 30 klm.; tv. dzc. stc. Kūdupe — 6,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Liepnas-Lauri I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Kudepi.

Upes: Pededze, Vergulica, Kūdupe, Šepca.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Liepnas vmžn. meži — 1419 ha; Alūksnes vmžn. meži — 1188 ha.

Lielākie purvi: Zabalovas — 300 ha, Čikstigu — 150 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Reismanis Kārlis, dz. Slobodkā, 2,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Putnis Rūdolfs, dz. Slobodkā, 2,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ozoliņš Oto, dz. Āboldruvā, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Bite Edgars, dz. pg. n., tlr. Pededze 7; vc. plc. kārtībnieks Jansons Jānis, dz. pg. n., tlr. Pededze 7.

2. **Izglītība.** Skolas: Pededzes II pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Šnuka Kārlis, dz. turpat; Kuršu I pk. krievu pamatskola, 2 klm. no pg. n., prz. Paizo Teofils, dz. skolā; Jaseņecu latv.-krievu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Zvaners Alvīne, dz. skolā, tlr. Aizpurve 15; Vidienes I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Priedītis Pēteris, dz. skolā, tlr. Pededze 7; Kūdupes I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Ropšs Kondrāts, dz. skolā.

Bibliotēkas: Kalnapededzes bibliot. bba Sprīdīšos, prz. Koks Augusts, dz. turpat; Latv. jaun. sav. Pededzes org. bibl., pg. n., prz. Salaks Aleksandrs, dz. turpat; Latv. kult. veic. bbas Kūdupes nod. bibl. Kūdupē, prz. Petričeks Jevgenijs, dz. Liepājā, tlr. Kūdupe 2

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Graudums Bruno, dz. doktorātā, pie pg. nama, tlr. Pededze 7; vecmāte Riekstiņš Milda, dz. pg. namā, tlr. Pededze 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Pakalniešu meža dzc. līnija ar gala staciju Kūdupe.

Kudepe — P. tf. n. Abc. T. C., Kudepē, 4 klm. no pg. n., prz. Petričeks Jevg., dz. Liepājās, tlr. Kudepe 2; Pededze — Tf. n. T. C., Ponkuļos, 7 klm. no pg. n., prz. Ros Rūdolfs, dz. turpat, tlr. Vizma 8; Zabalova — P. n. Ab., Zabolovā, 6 klm. no pg. n., prz. Daugulis Arnolds, dz. turpat; Zvaneri — P. n. Ab., Jasenecos, 7 klm. no pg. n., prz. Sazonovs Alvīne, dz. turpat.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 648, saimniecību — 593. Aramzeme 3259,28 ha (25,78% no z. kpl.), plavas 1777,80 ha (14,06%), ganības 2579,74 ha (20,40%), meži 3998,73 ha (31,62%), purvi 545,07 ha (4,31%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, lūši, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, laši, asari, raudas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Kaļķukalnā, 6 klm. no pg. n., īp. Eglīts Minna; 2) Preču vkl. Zaicevā, 2 klm. no pg. n., īp. Ķauķis Alfrēds, tlr. Kūdupe 4; 3) Preču vkl. M. Slobodkā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Priedītis Margrieta; 4) Preču vkl. Čistigā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Siļķens Aleks., tlr. Kūdupe 8; 5) Preču vkl. Čistigā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Kūls Eduards; 6) Preču vkl. Jaseņicos, 7 klm. no pg. n., īp. Sazonovs Alv.; 7) Preču vkl. Zabolovā, 6 klm. no pg. n., īp. Viķelis Alberts; 8) Preču vkl. Sprīdīšos, 7 klm.

no pg. n., īp. Koks Augusts; 9) Preču vkl. Zaicevā, 2 klm. no pg. n., īp. Rozens Gab., tlr. Kūdupe 7; 10) Preču vkl. Sileniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Purs Aleksandrs; 11) Pienotava Čistigos, 3,5 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Strauts"; 12) Vīntirgotava Zaicevā, 2 klm. no pg. n., īp. Salaks Jūlija, tlr. Kūdupe 4; 13) Vīntirgotava Kūdupē, 4 klm. no pg. n., īp. Zariņš Elv., tlr. Kūdupe 1; 14) Dzirnavas Jaseņicos, 8 klm. no pg. n., īp. Minovs Grigorijs; 15) Dzirnavas Kūdupē, 4 klm. no pg. n., īp. Semeika Ed., tlr. Kūdupe 1; 16) Dzirnavas Sileniekos, 11 klm. no pg. n., īp. Eižena Erna mant.; 17) Dzirnavas Zaicevā, 2 klm. no pg. n., īp. Gržibovskis J., tlr. Kūdupe 4; 18) Dzirnavas Severikā, 5 klm. no pg. n., īp. Karlovičs R.; 19) Dzirnavas Ponkuļos, 8 klm. no pg. n., īp. Rabus Arn.; 20) Dzirnavas Kraukovā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Kraucis B.; 21) „Pedeces" koppienotava Ponkuļos, 8 klm. no pg. n., īp. Piens. sba „Pedece", tlr. Vizma 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ķuršu pareiztic. draudzes baznīca Ķuršu sādžā, mācītājs Georgijs Sberegajevs, dz. Fikos. Pg. ietilpst Alūksnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Kņess-Kņesinskis, Alūksnē, tlr. Alūksne 12.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kalnapededzes bibliot. bba, db. 1901. g., pr. Pedecs Oto, dz. Mārkalnes pg.; 2) Latv. j. s. Pededzes organ., db. 1926. g., pr. Kubuliņš Alfr., dz. Mežmaļos; 3) Latv. kult. veic. Kūdupes nod., db. 1919. g., pr. Kūders Roberts, dz. Laukmalēs; 4) Piensaimn. sba „Strauts", db. 1926. g., pr. Siļķens Arvīds, dz. Čistigos; 5) Pededzes krājaizd. sba, db. 1932. g., pr. Salaks Jānis, dz. Zaicevā; 6) Pededzes savst. ugunsapdr. bba, db. 1926. g., pr. Salaks Jānis, dz. Zaicevā; 7) Kalnpededzes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1901. g., pr. Reismanis K., dz. Slobodkā; 8) Piensaimnieku sba „Pedece", db. 1924. g., pr. Kols Arvīds, dz. Mārkalnes pg., tlr. Vizma 4; 9) Kūdupes piens. sba, db. 1929. g., pr. Ezītis Augusts, dz. Aizupē.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Akmens krāvumu kapenes Klementīnes ciemā; akmens kapi ar akmens riņķiem L. Stuborovas sādžā; senlaiku akmens, saukts „Krustakmens", pie Kūdupes-Silenieku III šķ. ceļa, Liepnas vmžn. meža daļā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Ausējs Longins — doc., * 1885. g., Aizupes mājās.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Kalnapededzes mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimn.; 2) Kūdupes mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimn.; 3) Ozolmuižas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimn.; 4) Liepājas mž. c., 7,5 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimn.; 5) Bērzkalna mž. centrs, (agrāk Kleskovas-Saveļjevas-Benderovas m.), 5 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** Pededzes u. c. upju līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

28. Plāņu pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Plāņu pg.; vāciski Planhof; krieviski Planskaja.

Pagasta robeža: z. — Trikātas pg., d. — Bilskas un Smiltenes pg., v. — Trikātas pg., r. — Vijciema pg.

Pg. platība — 45,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 619, no tiem vīr. 290, siev. 329.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 157 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 42 klm., pa zc. — 31 klm.; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Strenči — 16 klm.; tv. aut. pstn. Smiltene — 15 klm.

Pg. n. atrodas pie Smiltenes-Strenču ceļa.

Pasta adrese: c. Plāņiem.

Upes: Vija, Nārvēlis, Kamaldiņa.

Ezeri: Slīpa — 40 ha, Taures — 30 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 652 ha.

Lielākie purvi: Taures — 750 ha (pg. ietilpst daļa), un Kačoras — 1362 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Lūkins Teodors, dz. Plavniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Plāņi 5; pg. pdm. prs. Krieviņš Jānis, dz. Knieros, 4 klm. no pg. n., tlr. Plāņi 15; pg. tiesas prs. Rābants Fricis, dz. Bābēnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Raudiņa 10. Pg. darbvedis Prauliņš Edgars, dz. pg. n., tlr. Plāņi 8; vc. plc. kārtībnieks Elstiņš Rūdolfs, dz. Bilskas pg. n., 13 klm. no pg. n., tlr. Smiltene 125.

2. **Izglītība.** Skolas: Plāņu pg. I pk. pamatsk., prz. Ozoliņš Jānis, dz. skolā, tlr. Plāņi 54.

Bibliotēkas: Plāņu nac. jaunatnes bbas bibl. pg. namā, prz. Zieds Elmārs, dz. Jaunskripstos, tlr. Plāņi 44; Plāņu pamatsk. bibl. skolā, prz. Ozoliņš Jānis, dz. turpat, tlr. Plāņi 54.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Dzenītis K., dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.** Plāņi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Prauliņš Edgars, dz. turpat, tlr. Plāņi 8.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 85, saimniecību — 98. Aramzeme 1389,57 ha (30,33% no z. kpl.), plavas 780,74 ha (17,05%), ganības 616,66 ha (13,46%), meži 1120,32 ha (24,46%), purvi 538,08 ha (11,75%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, vāveres, āpši, caunas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, šķaunadzes, raudas, asari, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Viesturos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Jurjāņis Voldemārs, tlr. Plāņi 19; 2) Krejošanas punkts Avotos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Trikātes piensaimn. sba, tlr. Trikāte 4; 3) Krejošanas punkts Zviedros, 5 klm. no pg. n., īp. Smiltenes piens. sba, tlr. Smiltene 14; 4) Zāģētava Ķelpūtos, 1 klm. no pg. n., īp. Gatera sba, tlr. Plāņi 27; 5) Mašīnu koplietoš. punkts Ķelpūtos, 1 klm. no pg. n., īp. Plāņu mašīnu koplietoš. bba, tlr. Plāņi 27.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) saiešanas nams ev.-lut. draudz., Plāņu pg., Jaunmežuļos, 2 klm. no pg. n. (168 g. vecs); b) saiešanas nams ev.-lut. draudz., Plāņu pg. Knapēs, 4 klm. no pg. n. Pg. ietilpst Trikātas ev.-lut. draudzē, mācītājs Lecmanis Vitolds, caur Strenčiem, tlr. Trikāta 10.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Plāņu nac. jaun. bba, db. 1924. g., pr. Poncius Jānis, dz. Purmaļos, tlr. Plāņi 41; 2) Savstarpējā ugunsapdroš. bba, db. 1883. g., pr. Liezeris Pēteris, dz. Jaunsležos, tlr. Plāņi 40; 3) Plāņu lopk. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Grīnblats Jūlijs, dz. Bilskas pg. Sieros, tlr. Vīļciems 44; 4) Plāņu mašīnu koplietoš. bba, tlr. Plāņi 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Jurģu baznīca Smiltenes virsmežniecības Plāņu mežniecībā, 15. apgaitā; b) seni kulta akmeņi Plāņu mežniecības 16. apgaitā, pie Gulbīšu mājām; c) br. dr. Knapes saiešanas nams un br. dr. Mežuļu kambari.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi:

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Ērmanis Pēteris — rakstnieks, dzejnieks un literāt. kritiķis, dzim. 1893. g., Plāņu Rūķos; 2) Gopers Kārlis — ģener., militārs rakstnieks un sabiedr. darbin., dz. 1876. g., Plāņos.

3. **Bijušo muižu centri:** Plāņu mž. centrs, muižas centra ēkas izlieto Plāņu pg. pašv., dzīvojamā ēkā novietota skola, pg. valde un pasta-tēlefona palīgnodaļa, viena saimn. ēka piešķirta Trikātas piensaimnieku sabiedrībai, kur ievietots krejošanas punkts, muižas klēts piešķirta Plāņu nacionālās jaunatnes biedrībai un izbūvēta par biedrības namu.

4. **Dabas jaukumi:** Vijas upes krasti; ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunslāžos, prz. P. Liezeris, tlr. Plāņi 40, Smiltene 14 klm., Trikāta 14, klm., Strenči 20 klm.

29. Rauzas pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rauzas pg.; vāciski Rausenhof; krieviski Rauzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Mēra pg., d. — Smiltenes un Palsmanes pg., v. — Smiltenes pg., r. — Palsmanes pg.

Pg. platība — 36,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 548, no tiem vīr. 256, siev. 292.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 139 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 96 klm., pa zc. — 50 klm.; tv. pls.. Smiltene, pa zc. — 17 klm.; tv. dzc. stc. Smiltene — 18 klm.; tv. aut. pstn. Vidzemes šosejā — 1,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Rauzas-Mežmuižas II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Rauzu.

Upes: Palsa, Rauza, Šepka, Ludzīte.

Ezeri: Dzirnavu ezers — 7 ha.
Kalni: Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Klavaišu — 723,4 ha, Maiļupes — 323 ha.

Lielākie purvi: Sausais — 31,1 ha, Jēra — 7 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Ramanis Kārlis, dz. Braslās, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Rauza 22; pg. pdm. prs. Jansons Dāvīds, dz. Cīruļos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Zvirbulis Kārlis, dz. Stūrīšos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zvejnieks Roberts, dz. pg. n., tlr. Rauza 27; vc. plc. kārtībnieks Kamaldnieks Roberts, dz. Mēru skolā, 3 klm. no pg. n., tlr. Mēris 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Rauzas pg. I pk. pamatsk., prz. Vilks Jānis, dz. skolā, tlr. Rauza 25.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., pg. n., prz. v. i. Zvejnieks Roberts, dz. turpat, tlr. Rauza 27.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Ozols Zelma, dz. pg. n., tlr. Rauza 27.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Dzenīts K., dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.** Rauza — P. n. Abc., pg. n., prz. Zvejnieks Roberts, dz. turpat, tlr. Rauza 27; Rauza — Tf. n. T. p. C., Jaun-Pavāros, 4,5 klm. no pg. n., prz. Šķērītis Viļums, dz. turpat, tlr. Rauzas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 95, saimniecību — 99. Aramzeme 1060,64 ha (28,83% no z. kpl.), pļavas 543,76 ha (14,78%), ganības 500,86 ha (13,62%), meži 1284,60 ha (34,92%), purvi 88,98 ha (2,42%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, caunas, vāveres; upēs un ezeros: laši, taimiņi, līdakas, foreles, sapaļi, asari, raudas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Kraujiņās, 0,08 klm. no pg. n., īp. Lācis Jānis, tlr. Rauza 5; 2) Preču vkl. Celmiņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Biķiņš Jēkabs; 3) Ūdens dzirnavas Rauzā, 2 klm. no pg. n., īp. Siliņš Žanis; 4) Krejošanas punkts Kraujiņās, 0,08 klm. no pg. n., īp. Mēra piens. sba, tlr. Mēris 44.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 7355,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Palsmanes ev.-lut. draudzē, mācītājs Birzulis Eduards, pst. c. Dzeņkrogu.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rauzas savst. ugunsapdr. bba, db. 1889. g., pr. Akmentiņš Jānis, dz. L. Kalnzemniekos, tlr. Rauza 7; 2) Rauzas krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Ruša Jānis, dz. M. Kļavaišos, tlr. Palsmane 30; 3) Rauzas lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Brikmanis J., dz. L. Kļavaišos, tlr. Palsmane 31; 4) Rauzas medn. bba, db. 1928. g., pr. Ramanis Eduards, dz. Trašķās, tlr. Rauza 22; 5) Rauzas mašīnu koplietoš. bba, db. 1924. g., pr. Zāģeris Kārlis, dz. Silniekos; 6) Mēru-Rauzas meliorāc. bba, db. 1925. g., pr. Sīkulis Ernests, dz. Iežos, tlr. Mēris 17; 7) Palsmanes-Rauzas meliorāc. sba, pr. Pavasars Roberts, dz. Mālijās; 8) Rauzas meliorāc. bba, pr. Zvaigzne Voldemārs, dz. Grāvīšos, tlr. Palsmane 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Cauņu un Gaiļupu mājām, 1 klm. no Vidzemes šosejas; zviedru kapi pie Gubeņu mājas, 1 klm. no Rauzas-Mežmuižas ceļa.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku, pērti 8.

Pasaules kara notikumi: vācu okupācijas laikā nošauts 1, atbrīvošanas karā krituši 3.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Rauzas mž. centrs, pg. sabiedrības īpašums, tagad pg. n., skola un nespējnieku patversme.

4. **Dabas jaukumi:** Gubeņu un Pavār-Ķeizeru mājas apkārtne; Rauzas upes skaistie krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

30. Sinoles pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sinoles pg.; vāciski Sinohlen; krieviski Zinolenskaja.

Pagasta robeža: z. — Gaujienas-Dūres pg., d. — Lejasciema, Lizuma un Rankas pg., v. — Palsmanes pg., r. — Lejasciema pg.

Pg. platība — 138,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1297, no tiem vīr. 631, siev. 666.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 166 klm., pa zc. — 180 klm.; apr. pls. Valka, lietojot dzc. — 138 klm., pa zc. — 80 klm.; tv. pls. Lejasciems, pa zc. — 8 klm.; tv. dzc. stc. Lizums — 13 klm.; tv. aut. pstn. Vireši — 31 klm.

Pg. n. atrodas pie Sinoles-Mālu mž. II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Sinoli.

Upes: Gauja, Svārbe-Dzelzupe, Baltupe.

Ezeri: Roznieku — 11 ha, Ādmiņu — 30 ha, Musteru — 15 ha, Klincs — 3 ha, Lāčezers — 1 ha.

Kalni: Kamankalni, Sarkanie.

Lielākie mežu masīvi: Sinoles mežu novads — 5282 ha, Mālu novads — 1620 ha.

Lielākie purvi: Dūņu, Piļavas un Lāčezera.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Krieviņš Aleksandrs, dz. Palātā, 2 klm. no pg. n., tlr. Sinole 3; pg. pdm. prs. Eglīts Alberts, dz. Bricos, 11 klm. no pg. n., tlr. Velēna 26; pg. tiesas prs. Brutāns Jānis, dz. Krāčukaktā, 3 klm. no pg. n., tlr. Sinole 16. Pg. darbvedis Galejs Kārlis, dz. pg. n., tlr. Sinole 22; vc. plc. kārtībnieks Jozeps Kārlis, dz. Mālmuižā, 8 klm. no pg. n., tlr. Mālmuiža 11.

2. **Izglītība.** Skolas: Sinoles pg. 6 kl. pamatsk., Mālu m., 8 klm. no pg. n., prz. Berkulis

Aleks., dz. turpat; Sinoles pg. I pk. pamatsk. Rīdužos, 8 klm. no pg. n., prz. Knappe Arvīds, dz. turpat, tlr. Velēna 1.

Bibliotēkas: Sinoles pg. padomes kultūras fonda bibl. pg. namā, prz. Galejs Kārlis, dz. pg. namā, tlr. Sinole 22.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16; vet. feldšers Vanags J., dz. Lejasciemā.

5. **Satiksme.** Sinole — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Galejs Kārlis, dz. turpat, tlr. Sinole 22; Mālmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., Muižniekos, 8 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Ardijs, dz. turpat, tlr. Mālmuižas s. v.; Zvejnieki — Tf. n. T. C., Zvejniekos, 15 klm. no pg. n., prz. Kude Krišjānis, dz. turpat, tlr. Zvejnieku s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Lejas vmžn. II iec. mžn., Mālu muižā, 17 klm. no Lizuma dzc. stc., mžz. Mantenieks Eduards, tlr. Mālmuiža 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 247, saimniecību — 250. Aramzeme 1791,42 ha (12,91% no z. kpl.), pļavas 1256,80 ha (9,06%), ganības 1064,67 ha (7,67%), meži 7471,78 ha (53,84%), purvi 1113,16 ha (8,02%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, lūši, āpši, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, zuši, līņi, brekši, šķaunadzes, sapaļi, karūsas, sīgas, asari, raudas, vēdzeles, vēži, ūdri, ūdeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Rijniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Sviklis Viktors, tlr. Mālumuiža 8; 2) Preču vkl. Mālniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Dels M., tlr. Mālumuiža 7; 3) Preču vkl. Meņģelī, 0,5 klm. no pg. n., īp. Sviklis Paulis, tlr. Sinole 10; 4) Ūdens dzirnavas Sinoles muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Mengdens Kārlis, tlr. Sinole 19; 5) Ūdens dzirnavas Mālu muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Bedrītis Roberts, tlr. Mālumuiža; 6) Koppienotava Mālniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Sinoles-Mālu piens. sba, tlr. Mālumuiža; 7) Krejošanas punkts Meņģelī, 0,5 klm. no pg. n., īp. Velēnas piens. sba, tlr. Sinole 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.548,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Velēnas ev.-lut. draudzē, mācītājs Putniņš Ernests, tlr. Lejasciems 21.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sinoles-Mālu kult. veic. bba, db. 1925. g., pr. Mucenieks Jānis, dz. Jaunstrautos; 2) Sinoles latvju jaunatnes sav. nod., db. 1925. g., pr. Ruiga Arvīds, dz. Krācēs; 3) Sinoles savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Runcis Arvīds, dz. Staidos; 4) Sinoles-Mālu piens. sba, db. 1923. g., pr. Jukstoks Jānis, dz. Vīcupos; 5) Sinoles mednieku bba, db. 1926. g., pr. Rudzīts Kārlis, dz. Zvejniekos; 6) Sinoles meliorāc. sba „Dūņupurvs", db. 1930. g., pr. Sēlis Jānis, dz. Strautiņos; 7) Sinoles meliorāc. sba „Šnalles purvs", db. 1931. g., pr. Ploks Andrejs, dz. Arņos: 8) Sinoles meliorāc. sba „Dzelzupe", db. 1930. g., pr. Pērkons Jānis, dz. Silupos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 personas, vairāki sodīti ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: nodedzināts Gaujas tilts pie Sinoles.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Sinoles mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., pieder bij. mž. īpašniekam, viņā atrodas ūdens dzirnavas ar zāģu gateri un koka apstrād. mašīnām un elektriskā spēka stacija; 2) Mālu mž. centrs, piešķirts pg. pašvald., pilī ierīkota 6 kl. pamatsk., daļa no šī centra piešķirta mežniecībai un mežziņa vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Gauja pie Sinoles.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Sinoles pg. Meņģelēs.

31. Smiltenes pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Smiltenes pg.; vāciski Smilten; krieviski Smiltenskaja.

Pagasta robeža: z. — Plāņu un Bilskas pg., d. — Raunas un Launkalnes pg., v. — Blomes un Trikātas pg., r. — Mēra, Rauzas, Palsmanes, Rankas un Gatartas pg.

Pg. platība — 244,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3380, no tiem vīr. 1580, siev. 1800.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 153 klm., pa zc. ar aut. — 134 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 78 klm., pa zc. — 45 klm.

Pg. n. atrodas Smiltenes pilsētā, 1 klm. no dzc. stc. Smiltene.

Pasta adrese: c. Smilteni.

Upes: Abula, Nigra, Narvela, Vija, Kamaldiņa, Rauza, Šepka, Vārna, Sprāstaka, Sprindene, Skuja, Cērtene, Avotiņa, Lipsa un Lapupe.

Ezeri: Slīpu — 50 ha, Stariņu — 0,75 ha, Spicieris — 40 ha, Niedrājs — 41,4 ha, Salainis — 2 ha, Zumeris — 1,38 ha, Bezdibenis — 0,96 ha, Melluzis — 1,49 ha, Podiņu un Babenis — 1,29 ha.

Kalni: Vaktskalns, Pārkalnes un Kapusils.

Lielākie mežu masīvi: Slazduveris — 5300 ha, Ķeņģu — 2500 ha.

Lielākie purvi: Laiksnis — 75 ha, Nārvelis — 200 ha, Baltais purvs — 100 ha, Apiņu purvs — 75 ha un Locekļa purvs — 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Apse Jānis, dz. Jaun-Steģos, 8 klm. no pg. n., tlr. Stariņi 21; pg. pdm. prs. Zadiņš Jānis, dz. Zadiņos, 12 klm. no pg. n., tlr. Launkalne 15; pg. tiesas prs. Rācenis Pēteris, dz. Lejas Paliepās, 5 klm. no pg. n., tlr. Blome 9. Pg. darbvedis Zaķis Jānis, dz. pg. n., tlr. Smiltene 39; vc. plc. kārtībnieks Alļēns Pēteris, dz. Smiltenē, Dārza - 13, 300 m. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Mežoles I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Zolmanis Pēteris, dz. turpat; Bērzaines 6 kl. pamatsk., 3,5 klm. no pg. n., prz. Rutkis Aleksandrs, dz. turpat, tlr. Smiltene 73; Valsts Smiltenes lauksaimn. mācības iestādes Smiltenes muižā, 1 klm. no pg. n., dir. agr. Lielgalvis Kristaps, tlr. Smiltene 28.

Bibliotēkas atrodas tikai augšminētās skolās, publisku nav.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Smiltenes rajonā, vet. ārsts Dzenīts K., dz. Smiltenē, tlr. Smiltene 66.

5. **Satiksme.** Valmieras-Smiltenes šaursliežu dzc. līnija, Apes-Smiltenes-Rīgas un Cēsu-Smiltenes-Veclaicenes aut. līnijas.

Stariņi — P. tf. n. Ab. T. N., Stariņos, 6 klm. no pg. n., prz. Kublenieks Jūlijs, dz. turpat, tlr. Stariņi 10.

6. **Pārējās iestādes.** Smiltenes vmžn. Zilvas mžz. mājā, 3 klm. no pg. n., vmžz. Ažiņš Pēteris, tlr. Smiltene 23 un 112; Smiltenes vmžn. II iec. mžn. Vārniņās — 11 klm. no Smiltenes, mžz. Lūsis Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 526, saimniecību — 640. Aramzeme 6939,98 ha (28,37% no z. kpl.), pļavas 3829,20 ha (15,65%), ganības 2640,45 ha (10,79%), meži 9078,73 ha (37,11%), purvi 1210,58 ha (4,95%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, lūši, vāveres, seski, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, līņi, brekši, šķaunadzes, foreles, asari, raudas, vēdzeles un retā vietā vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Dampniekos, 16 klm. no pg. n., īp. Staša Jānis; 2) Preču vkl. Stariņos, 6 klm. no pg. n., īp. Kublenieks Kristīne, tlr. Stariņi 48; 3) Preču vkl. Cērstenes Mieža m., 2 klm. no pg. n., īp. Miezis Pēteris; 4) Preču vkl. Centros, 8 klm. no pg. n., īp. Brambāts Eduards, tlr. Rauza 26; 5) Dzirnavas un vilnas apstrād. darbnīca Brutuļos, 3 klm. no pg. n., īp. Dance Marta un Ozols Hedviga, tlr. Smiltene 52; 6) Ķieģeļu ceplis Pūcēs, 10 klm. no pg. n., īp. Smiltenes rūpn. akc. sab., tlr. Smiltene 42 un Bilskas 24; 7) Ķieģeļu ceplis Kaikos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Mekše Jēkabs; 8) Ķieģeļu ceplis Vec-Zelītē, 4 klm. no pg. n., īp. Mežiels Jānis; 9) Koku zāģētava Stariņos, 6 klm. no pg. n., īp. Kublenieks Jūlijs, tlr. Stariņi 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 45.117,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Brāļu draudzes lūgšanas nami Lejas Macuļu un Ķāķu mājās, 5,5 un 4 klm. no pg. n. Pg. ietilpst Smiltenes ev.-lut. draudzē, māc. Lorbergs Voldemārs, Strenčos.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Smiltenes savst. ugunsapdr. bba, db. 1882. g., pr. Rozītis Jānis, dz. Kalna Ekitēs; 2) Smiltenes mašīnu koplietoš. bba „Spēks", db. 1929. g., pr. Kukurītis Jānis, dz. Mūrziņos; 3) Smiltenes mašīnu koplietoš. bba, db. 1907. g., pr. Piesis Jānis, dz. Ķeveros; 4) Smiltenes lauks. mašīnu kopliet. bba „Bērzenieši", db. 1901. g., pr. Rācenis Pēteris, dz. Lejas Paliepos, tlr. Blome 9; 5) Smiltenes Mežoles jaunatn. bba, db. 1917. g., pr. Ozoliņš Jānis, dz. Lejas Alkšņos, tlr. Launkalne 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Bīskapa pilsmūru atliekas Smiltenes muižas robež.; br. dr. saiešanas nams Maculos.

1905. g. notikumi: sevišķu notikumu nav bijis. Sodīti ar nāves sodu divi kriminālnoziedznieki.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Kažoku Dāvis (D. Pelcs) — rakstn. un sab. darbin., dz. 1850. g., Smiltenes Kažaučos; 2) Gailīts Toms, pseud. Gaidulis — rakstnieks un sabiedr. darbin., dz. 1843. g., Grestēs; 3) Vanags Kārlis, Latv. bankas galv. dir., * Buliņos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Smiltenes pilsmuižas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., Valsts Smiltenes lauksaimn. mācības iestāžu un to fermas lietošanā; 2) Vēskas pusmuiža, 2,5 klm. no pg. n.; 3) Grotuzas pusmuiža, 2 klm. no pg. n.; 4) Jāņa mž. centrs, 12 klm. no pg. n.; 5) Mācītāja mž. centrs, 2 klm. no pg. n., Smiltenes ev.-lut. draudzes īp., galveno ēku lieto draudzes māc., bet pārējais tiek iznomāts; 6) Cērtenes mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; 7) Lembu pusmuižas c., 5 klm. no pg. n.; 8) Rauzas pusm. centrs, 11 klm. no pg. n.; 9) Vec-Mežamuižas c., 8 klm. no pg. n.; 10) Ķeņģu pusm. c., 16 klm. no pg. n. Uzskaitīto muižu un pusmuižu centru ēkas lieto jaunsaimnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Rauzas upes krasti pie Kalna-Ekites un Mensku mājām, 1 klm. no Vidzemes šosejas; Spieceru un Niedrāju ezeru apkārtne; Abulas krasti Lejas-Pavāru, Pavāru un Saltupu māju robežās; Skuju un Cērtenes upju krasti vecā pilskalna tuvumā; Nigras upes krasti ap Steģu un Treides mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Grotužos, prz. K. Grīnbergs, tlr. Smiltene 177.

32. Trapenes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bormaņu pg.; vāciski Treppenhof; krieviski Bormanskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, Jaunrozes un Jaunlaicenes pg., d. — Dūres pg., v. — Gaujienas pg., r. — Ilzenes pg.

Pg. platība — 111,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1394, no tiem vīr. 632, siev. 762.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 170 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 68 klm., pa zc. — 61 klm.; tv. pls. Ape, pa zc. — 17 klm.; tv. dzc. stc. Ape; tv. aut. pstn. Līzespasts — 5 klm.

Pg. n. atrodas pie Gaujienas-Alūksnes ceļa.

Pasta adrese: c. Trapeni.

Upes: Pēteŗa upe, Melnupe, Dzērve.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 3975 ha.

Lielākie purvi: Kublu purvs — 428 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Liepiņš Voldemārs, dz. Nīgastos, 2 klm. no pg. n., tlr. Trapene 22; pg. pdm. prs. Kaksis Osvalds, dz. Āriņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Trapene 44: pg. tiesas prs. Ozoliņš Arvīds, dz. Vecvāverēs, 4,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Šķiliņš Evalds, dz. pg. n., tlr. Trapene 10; vc. plc. kārtībnieks Kalniņš Ernests, dz. Tīrumniekos, 300 m. no pg. n., tlr. Trapene 33.

2. **Izglītība.** Skolas: Trapenes pg. 6 kl. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Vēvers Eižens, dz. skolā, tlr. Trapene 12.

Bibliotēkas: Bormaņu bibl. bbas bibliot. pamatskolā, prz. Vēvers Eižens, dz. skolā, tlr. Trapene 12.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Kleinbergs Frideberts, dz. Tīrumniekos, 300 m. no pg. n., tlr. Trapene 47; vecmāte Kārkliņš Paulīna, dz. Kārkliņos, 100 m. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gaujienas rajonā, vet. ārsts Valdovskis L., dz. Virešos, tlr. Vireši 69.

5. **Satiksme.** Rīgas-Apes autobusa līnija.

Trapene — P. tf. Abc. T. C., pg. namā, prz. Valģis Anna, dz. turpat, tlr. Trapenes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Gaujienas vmžn. pie Rīgas-Apes šosejas, 12 klm. no Apes, vmžz. Podiņš Valentīns, tlr. Trapene 25; Gaujienas vmžn. IV iec. mžn. (Bormaņu) Skoliņā, 16 klm. no Apes, mžzn. Prauliņš Teodors, tlr. Trapene 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 202, saimniecību — 241. Aŗamzeme 2517,65 ha (25,05% no z. kpl.), pļavas 1001,62 ha (9,97%), ganības 1031,12 ha (10,26%), meži 4348,99 ha (43,28%), purvi 797,97 ha (7,94%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, caunas; upēs un ezeros: līdakas, zuši, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Kociņos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Šulcs Ella; 2) Preču vkl. Stūrīšos, 200 m. no pg. n., īp. Sproģis Oto, tlr. Trapene 53; 3) Preču vkl. Kristiņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Birzulis Indriķis, tlr. Trapene 8; 4) Preču vkl. Kārkliņos, 100 mtr. no pg. n., īp. Birzulis Indriķis, tlr. Trapene 27; 5) Koppienotava Vilkurijās, 300 mtr. no pg. n., īp. Ādamu-Bormaņu piens. sba, tlr. Trapene 6.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.100,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. brāļu draudzes lūgšanas nams Mikužos, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Janelsītis Jānis, dz. Zvārtavas pg. mācītāja muižā, tlr. Gaujiena 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bormaņu bibliot. bba, db. 1888. g., pr. Kaksis Oskars, dz. Āriņos, tlr. Trapene 44; 2) Trapenes krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Kopmanis Otto, dz. Krampjos, tlr. Trapene 39; 3) Bormaņu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1888. g., pr. Ozoliņš Arvēds, dz. Vecvāverēs, tlr. Trapene 19; 4) Ādamu-Bormaņu piens. sba, db. 1913. g., pr. Caune Nikolajs, dz. Stādzēnos, tlr. Trapene 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Brāļu draudzes Mikužu saiešanas nams ar iekārtu.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas nošauti 2 pilsoņi.

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Bormaņu mž. centrs, kuŗš pieder pašvaldībai. Ierīkota aptieka, doktorāts, tautas nams un policija.

4. **Dabas jaukumi:** Melnupes un Dzērves līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

33. Trikātas pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Trikātas pg.; vāciski Trikaten; krieviski Trikatenskaja.

Pagasta robeža: z. — Lugažu un Jērcēnu pg. un Strenču pls., d. — Jaunvāles, Blomes un Smiltenes pg., v. — Jaunvāles un Brenguļu pg., r. — Plāņu un Vijciema pg.

Pg. platība — 301,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3035, no tiem vīr. 1426, siev. 1609.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 138 klm., pa zc. — 130,6 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 48 klm., pa zc. — 34 klm.; tv. pls. Strenči, pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Brenguļi — 9,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Trikātas-Valmieras ceļa.

Pasta adrese: c. Trikāti.

Upes: Gauja, Abula, Lisa.

Ezeri: Trikātas — 15 ha, Baznīcas — 20 ha, Tiepeles — 4 ha. Dutkas — 5 ha.

Kalni: Jēņa kalns un Cīruļu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Strenču vmžn. Trikātas un Oliņu novada meži — 10.694 ha.

Lielākie purvi: Dutkas — 100 ha, Taures — 816 ha, Tīreļa — 5753 ha, Baltais — 430 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valmieras apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Linters Jānis, dz. Spēlniekos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Trikāta 37; pg. pdm. prs. Gaiss Dāvis, dz. Šķetrās, 9 klm. no pg. n., tlr. Jaunklidzis 64; pg. tiesas prs. Krusts Pēteris, dz. Ķiplokos, 8 klm. no pg. n., tlr. Plāņi 21. Pg. darbvedis (vieta vakanta), dz. pg. n., tlr. Trikāta 48; vc. plc. kārtībnieks Rasa Arvīds, dz. Pilskalnā, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Trikāta 7.

2. **Izglītība.** Skolas: II pk. pamatsk. Gaismaskalnā, 1 klm. no pg. n., prz. Vasilis Jānis, dz. skolā, tlr. Trikāta 56; I pk. pamatsk. Abulskolā, 2 klm. no pg. n., prz. Āre Jānis, dz. sk., tlr. Trikāta 27; I pk. pamatsk. Kazruņģskolā, 9 klm. no pg. n., prz. Brants Eduards, dz. skolā, tlr. Jaunklidzis 37.

Bibliotēkas: Kultūras fonda Trikātas pg. bibliot. pg. namā, prz. Vipulis Augusts, dz. pg. n., tlr. Trikāta 48.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Krujelis Pēteris, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Trikāta 6; vecmāte Rievītis Anna, dz. Gaismaskalnā, 1 klm. no pg. n., tlr. Trikāta 69.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Strenču rajonā, vet. ārsts Birznieks Ž., dz. Strenčos, tlr. Strenči 33.

5. **Satiksme.** Valkas-Rīgas dzc. līnija.

Trikāta — P. t. k. N., Beverīnās, 0,5 klm. no pg. n., prz. Pupa Arvēds, dz. turpat, tlr. Trikāta 70; Jaunklidze — P. n. Ab., Jaunklidzēs, 6 klm. no pg. n., prz. Zvaigzne Voldem., dz. turpat, tlr. Jaunklidžu s. v.; Jaunklidzis — Tf. n. T. C., Kraujiņās, 6 klm. no pg. n., prz. Kušulis Berta, dz. turpat, tlr. Kraujiņu s. v.; Oliņas — Tf. n. T. C., Oliņas meža muižā, 12 klm. no pg. n., prz. Balodis Milda, dz. turpat, tlr. Oliņu s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Strenču vmžn. Ūdriņos, vmžz. Lapiņš Andrejs, tlr. Strenči 12; Strenču vmžn. III iec. mžn. Oliņā, 11 klm. no Strenču dzc. stc., mžzn. Āboliņš Augusts, tlr. Oliņi 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 436, saimniecību — 491. Aramzeme 6069,02 ha (20,15% no z. kpl.), pļavas 3661,88 ha (12,15%), ganības 2157,76 ha (7,16%), meži 11.835,98 ha (39,28%), purvi 5495,93 ha (18,24%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, lapsas, zaķi, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, brekši, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Zelta aunā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Trikātas pat. bba, tlr. Trikāta 57; 2) Preču vkl. Jaunklidzos, 6 klm. no pg. n., īp. Trikātas pat. bba, tlr. Trikāta 57; 3) Preču vkl. Vecvālē, 6 klm. no pg. n., īp. Trikātas pat. bba, tlr. Trikāta 57; 4) Preču vkl. Foto, 0,5 klm. no pg. n., īp. Skoste Pēteris, tlr. Trikāta 54; 5) Preču vkl. Mālkrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Pūka Roberts, tlr. Jaunklidzis 42; 6) Degvīna trg. Mālkrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Pūka Roberts, tlr. Jaunklidzis 42; 7) Degvīna trg. Apsītēs, 1 klm. no pg. n., īp. Rievītis Dāvis, tlr. Trikāta 69; 8) Degvīna trg. Vecvālē, 6 klm. no pg. n., īp. Trikātas pat. bba, tlr. Trikāta 57; 9) Degvīna trg. Jaunklidžos, 6 klm. no pg. n., īp. Trikātas pat. bba, tlr. Trikāta 57; 10) Frizētava Jaunā veikalā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Ore Kristīna; 11) Preču vkl. Trikātā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Laimiņa mant., tlr. Trikāta 45; 12) Dzirnavas Trikātā, 1 klm. no pg. n., īp. sba „Abuls", tlr. Valmiera 69; 13) Dzirnavas Pluķos, 7 klm. no pg. n., īp. Venters Jānis, tlr. Jaunklidzis 14; 14) Zāģētava Trikātā, 1 klm. no pg. n., īp. sba „Abuls", tlr. Valmiera 69; 15) Koppienotava Trikātā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Trikātas piens. sba, tlr. Trikāta 4 un 32; 16) Krejošanas punkts Jaunklidžos, 6 klm. no pg. n., īp. Trikātas piens. sba, tlr. Trikāta 4 un 32; 17) Krejošanas punkts Vecvālē, 6 klm. no pg. n., īp. Trikātas piens. sba, tlr. Trikāta 4 un 32; 18) Fotografija „Foto", 0,5 klm. no pg. n., īp. Limbēns Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 44.324,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) ev.-lut. baznīca Trikātā, 2 klm. no pg. n., mācītājs Lecmanis Ernests, dz. Trikātas mācītāja muižā; b) brāļu draudzes saiešanas nams Jaunķepītēs, 3 klm. no pg. n.; c) brāļu draudzes saiešanas nams Pluķos, 7 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. jaun. sba, db. 1917. g., pr. Vasīlis Jānis, dz. Gaismaskalnā, tlr. Trikāta 56; 2) Izglīt. bba „Tālava".

db. 1924. g., pr. Knape Pēteris, dz. Vecvālē; 3) Trikātas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1884. g., pr. Abuls Miķelis, dz. Vecennēs, tlr. Jaunklidzis 7; 4) Lubu ugunsapdr. bba, db. 1890. g., pr. Sirmis Pēteris, dz. Zālītēs; 5) Trikātas piens. sba, db. 1921. g., pr. Ozols Dāvis, dz. Jaunbidžos, tlr. Plāņi 20; 6) Trikātas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Lecmanis Ernests, dz. Mācītājmuižā, tlr. Trikāta 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Ordeņa pilsdrupas; upuru ozols Atpilu māju zemē; Jāņa kalns Ķikutu māju zemē; Tiepeles ozols Tiepeles muižā; akmeņi ar krusta zīmi Jaun-Biķu māju zemē; br. dr. Jaunķepīšu saiešanas nams; Trikātas ev.-lut. baznīca ar iekārtu un tur esošiem vēsturiskiem priekšmetiem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 4 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Balodis Jānis — ģenerālis, kara ministrs, dz. 1881. g., Vēžnieku mājās; 2) Balodis Jānis — vec. doc., dz. 1878. g.; 3) Bricis Jūlijs — agronoms, dz. 1892. g., Trikātā; 4) Laimiņš Antons — paidag. un skolas grām. sarakstītājs, dz. 1857. g., Trikātā; 5) Laimiņš Eduards — doc., pašv. darbin., dz. 1882. g., Trikātas Zaltēs; 6) Lībietis Jānis — Dr., sabiedr. darbin., ievēr. dziedn. iestād. „Ķemeru sēravoti" direktors, dz. 1885. g., Trikātā; 7) Lībietis Kārlis — atmodas laika darbin., dz. 1846. g., Trikātā; 8) Mežciems Aleksandrs — Dr. med., kara ārsts, dz. 1891. g., Trikātā; 9) Vanadziņš Nikolajs — ērģeļu virtuozs un mūz. paidag., nacionālās operas direktors, dz. 1892. g., Trikātā; 10) Apinis Kārlis — ārsts, Latv. ūniversitātes priv.-doc., ārstu klīnikas vadītāja v. i., dzim. 1895. g.; 11) Lazdiņš Hugo — Tiesu palātas priekšsēd., dzim. 1877. g.; 12) Zāmels Aleksandrs — vec. asist. un priv.-doc., * 1897. g., Jaunvāles Norvēļos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Trikātas mž. c., 0,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, daļa no zemes ar centra ēkām piešķirta Trikātas piens. sbai, kuŗa ierīkojusi ēkās kopmoderniecību, spirta dedzin. un vaislas punktu; 2) Tiepeles mž. c., 2,5 klm. no pg. n., zeme ar daļu no muižas ēkām sadal. jaunsaimniec., centra dzīv. ēka piešķirta Izglītības bbai „Tālava"; 3) Lipškalna mž. c., 1 klm. no pg. n., zeme ar daļu no muižas ēkām sadalīta jaunsaimniecībās, centra dzīv. ēka Trikātas pg. pašvaldībai, II pk. pamatskolas telpām; 4) Lubu mž. c., 0,7 klm. no pg. n., daļa sadalīta jaunsaimniecībās, centra dzīv. ēka Trikātas pg. pašvaldībai nespējnieku patversmes vajadzībām; 5) Dutkas mž., 6 klm. no pg. n., daļa sadalīta jaunsaimniecībās, centrs īpašniekam; 6) Vecvāles mž., 7 klm. no pg. n., visa zeme ar ēkām sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Pilskalns, Gaujas un Abula skaistie krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Trikātas pg. Beverīnā.

34. Valkas pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Valkas pg.; vāciski Walksche; krieviski Valkskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, d. — Cirgaļu un Lugažu pg., v. — Valkas pls., r. — Igaunija.

Pg. platība — 49,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 598, no tiem vīr. 291, siev. 307.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 179,2 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 12 klm., pa zc. — 10,5 klm.; tv. dzc. stc. Žuldiņas — 1,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Valkas-Gaujienas ceļa.

Pasta adrese: c. Tomeņiem.

Upes: Gauja, Seda, Kaicupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kāģēru novada meži — 1404 — ha.

Lielākie purvi: Lazdiņu purvs — 795 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valmieras apr. II iec. Pg. vecākais Anže Jānis, dz. Kalniešos, 5 klm. no pg. n., tlr. Tomēni 22; pg. pdm. prs. Pavlovičs Jānis, dz. Kalnsviļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Tomēni 8; pg. tiesas prs. Mencis Kārlis-Oskars, dz. Līlēs, 1,4 klm. no pg. n., tlr. Tomēni 17. Pg. darbvedis Ignašs Arvēds, dz. pg. n., tlr. Tomēnu s. v.; vc. plc. kārtībnieks Students Oskars, dz. pg. n., tlr. Tomēnu s. v.

2. **Izglītība.** Skolas: Valkas pg. I pk. pamatsk. Tomēnos, 0,2 klm. no pg. n., prz. Bratka Paulis, dz. skolā, tlr. Tomēni 4.

Bibliotēkas: Valkas pg. padomes bibliotēka pg. namā, prz. Ignašs Arvēds, dz. turpat, tlr. Tomēnu s. v.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Valkas rajonā, vet. ārsts Zāmels N., dz. Valkā, tlr. Valka 4.

5. **Satiksme.** Valkas - Gulbenes šaursliežu dz. līnija.

Tomēni — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Ignašs Arvēds, dz. turpat, tlr. Tomēnu s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Žuldiņu muitas punkts.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 86, saimniecību — 123. Aramzeme 1263,92 ha (25,74% no z. kpl.), plavas 598,36 ha (12,18%), ganības

387,58 ha (7,89%), meži 1613,53 ha (32,85%), purvi 757,79 ha (15,43%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, stirnu buki, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, brekši, sīgas, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Sēļos, 6 klm. no pg. n., īp. Kogers, Rolfs, 2) Zāģētava Lejaskalcos, 2 klm. no pg. n., īp. Valkas pg. mašīnu kopliet. sba, tlr. Tomēni 12; 3) Koppienotava Pērlēs, 2,1 klm. no pg. n., īp. Valkas piens. sba, tlr. Valka 56.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.077,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jāņa (Valkas) ev.-lut. draudzē, māc. Jundzis Edgars, Valkā, Kalēju - 3.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Latv. kult. veicin. bba, Valkas pg. n., db. 1923. g., pr. Pedraudzis Kārlis, dz. Cirgaļu pg. Gaujmaļos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Sēļu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., apsaimnieko bijušie muižas īpašnieki, nodarbojoties ar lauksaimniecību.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas upes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

35. Veclaicenes pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Veclaicenes pg.; vāciski Alt-Laizen; krieviski Staro-Laicenskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, d. — Jaunlaicenes pg., v. — Jaunrozes pg., r. — Igaunija un Ziemeļa pg.

Pg. platība — 79,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1597, no tiem vīr. 746, siev. 851.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 193 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 74 klm., pa zc. — 85 klm.; tv. pls. Alūksne, pa zc. — 22 klm.; tv. dzc. stc. Vaidava — 12 klm.; tv. aut. pstn. pie pg. n.

Pg. n. atrodas pie Vidzemes šosejas.

Pasta adrese: c. Veclaiceni.

Upes: Sveķa upe.

Ezeri: Ievas — 2,5 ha, Raipalu — 14,8 ha, Dzērves — 2,5 ha, Pilskalna — 1,5 ha.

Kalni: Sauleskalns, Pilskalns, Dzērveskalns, Ābeles kalns.

Lielākie mežu masīvi: Rulles mežs — 85 ha, Murata — 65 ha.

Lielākie purvi: Sveķa — 60 ha, Kāpkas — 43 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Strazds Kārlis, dz. Auziņās, 6 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Mucenieks Jēkabs, dz. Liepās, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Klungsts Otto, dz. Ozolos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Krastiņš Arvīds, dz. pg. n., tlr. Veclaicene 18; vc. plc. kārtībnieks Zakars-Zakis Ādolfs, dz. Jaunbāliņos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Veclaicene 11.

2. **Izglītība.** Skolas: Veclaicenes pg. 6 kl. pamatsk. Romeškalnā, 4 klm. no pg. n., prz. Kincis Jūlijs, dz. skolā; Paiķa I pk. pamatsk. Paiķos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Pilskalns Emma, dz. turpat; Igauņu taut. I pk. pamatsk. Kroņa skolā, 8 klm. no pg. n., prz. Mucenieks Artūrs, dz. skolā.

Bibliotēkas: Veclaicenes aizsargu nodaļas bibliot. Vaiņagā, prz. Miežītis Edgars, dz. Ignašās, tlr. Kroņlaicene 3.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Ādiņš-Upītis Zelma, dz. Jaunlaicenes pg. Upītēs, 5 klm. no Veclaicenes pg. n., tlr. Veclaicene 17; vecmāte Rullītis Marija, dz. Lejniekos, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Apes rajonā, vet. ārsta v. i. Ozols - Alksnis, dz. Apē, tlr. Ape 20.

5. **Satiksme.** Cēsu-Veclaicenes autobusa līn.

Veclaicene — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Krastiņš Alma, dz. turpat, tlr. Veclaicenes s. v.; Kroņlaicene — P. tf. n. Ab. T. C., Kroņlaicenē, 8 klm. no pg. n., prz. Ignašs Jūlijs, dz. Ignašās, tlr. Kroņlaicenes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 276, saimniecību — 324. Aramzeme 2638,87 ha (33,10% no z. kpl.), pļavas 1226,29 ha (15,38%), ganības 1449,87 ha (18,19%), meži 1375,41 ha (17,25%), purvi 662,46 ha (8,31%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, seski, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, brekši, raudas, asari, ķīši. Ezeri ļoti bagāti vēžiem.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Pļavniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Valga Linde, tlr. Veclaicene 15; 2) Ūdens dzirnavas Laknās, 4 klm. no pg. n., īp. Stenderа mant., tlr. Veclaicene 12; 3) Koppienotava Avotos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jaunlaicenes piens. sba, tlr. Veclai-

cene 5; 4) Pārtikas preču vkl. Ozolkalnā, 1 klm. no pg. n., īp. Jurģītis Alīda, tlr. Veclaicene 8; 5) Pārtikas preču vkl. Ozolkalnos, īp. Nurka Jūlijs; 6) Pārtikas preču trg. Renčos, 8 klm. no pg. n., īp. Rencis Rūdolfs, tlr. Kroņlaicene 12; 7) Preču trg. Sirseņos, 8 klm. no pg. n., īp. Melzobs Pēteris; 8) Aptieka Apekalnā, 5 klm. no pg. n., īp. J. un M. Rozentāli, tlr. Veclaicene 9; 9) Kokrūpniecības uzņēmums, 3 klm. no pg. n., īp. Dāvīds Elmārs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.293,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Ev.-lut. baznīca Apekalnā, 4 klm. no pg. n., mācītājs Dombrovskis Andrējs, dz. Apekalna mācītāja muižā; b) Brāļu draudzes lūgšanas nams Vistiņās; c) Baptistu draudzes lūgšanas nams Sauleskalnā; d) Pareizticīgo baznīca, mācītājs Pakalniņš A., Smiltenē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Veclaicenes ugunsapdr. bba, db. 1884. g., pr. Klotiņš Toms, dz. Dukānos, tlr. Veclaicene 2; 2) Veclaicenes piens. sba, db. 1927. g., pr. Lācītis, dz. Lācīšos; 3) Veclaicenes pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Klotiņš Toms, dz. Dukānos, tlr. Veclaicene 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns valsts zemē, 1 klm. rietr. Kornetu muižai, 4 klm. z. Apei, apaudzis simtsgadīgiem kokiem. Apkārtne ļoti skaista un kalnaina. Zviedru kapi Ķempju māju zemē; kapu kalni Mazkalu māju zemē. Apekalna ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski trauki no 1730. g. Divi akmeņi, t. s. „Marijas pēda", Vasvu māju zemē, br. dr. Vistiņu saiešanas nams.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija vairākus cilvēkus sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Korneta mž. centrs, 4 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa piešķirta jaunsaimniekiem; 2) Veclaicenes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., iedalīts jaunsaimniecībā; 3) Apekalna māc. mž., 2 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa piešķirta Apekalna ev.-lut. draudzei.

4. **Dabas jaukumi:** Korneta muiža ar aizsargu namu, atrodas vairāku ezeru starpā. Pg. vairākas skaistas vietas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Apekalna dr. māc. muižā, prz. māc. A. Dombrovskis, tlr. Veclaicene 7, pst. c. Api, Apes stc. 18 klm., Vaidava 12 klm., Alūksne 17 klm., Dēliņkalns 1,5 klm.; b) Izglītības bbā „Vainags", prz. A. Miezītis, tlr. Veclaicene 13, pst. c. Api; e) Ignāšos, prz. E. Miezītis, tlr. Kroņlaicene 3, pst. c. Kroņlaiceni, Apes stc. 14 klm.; d) Bārdās, prz. E. Meisters, tlr. Veclaicene 6, Vaidavas, Alsviķu stc. 13 klm., Ape, Alūksne 18 klm.; e) Lejās, prz. R. Rags, pst. c. Veclaiceni, Apes stc. 22 klm., Karvas stc. 18 klm.; f) Aizsargu namā, prz. A. Miezītis, tlr. Veclaicene 13, pst. c. Api.

36. Vijciema pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vijciema pg.; vāciski Wiezenhof; krieviski Vijcemskaja.

Pagasta robeža: z. — Lugažu un Valkas pg., d. — Bilskas pg., r. — Cirgaļu pg., d.-v. — Plāņu pg., z.-v. — Trikātas pg.

Pg. platība — 130 kv. klm.

Pg. robežās ietilpst b. a. v. Vijciems.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1594, no tiem vīr. 813, siev. 781.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 172 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Valka, pa zc. — 28 klm.; tv. pls. Smiltene, pa zc. — 19 klm.; tv. dzc. stc. Smiltene.

Pg. n. atrodas pie Smiltenes-Valkas ceļa.

Pasta adrese: c. Vijciemu.

Upes: Gauja, Vija.

Ezeri: —

Kalni: Celītkalns.

Lielākie mežu masīvi: Vijciema-Cirgaļu un Vijciema-Lugažu, koppl. 6200 ha (valsts meži).

Lielākie purvi: Baltais — 10 ha, Taures — 15 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. I iec.; miertiesas Valkas apr. I iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Rožlapa Augusts, dz. Jaun-Būdās, 6 klm. no pg. n., tlr. Vijciems 11; pg. pdm. prs. Grigors Paulis, dz. Līdakās, 4 klm. no pg. n., tlr. Vijciems 32; pg. tiesas prs. Celmiņš Dāvis, dz. Paukulīšos, 6 klm. no pg. n., tlr. Vijciems 14. Pg. darbvedis Krūmiņš Pēteris, dz. pg. n., tlr. Vijciems 2; vc. plc. kārtībnieks Pakalnietis Eriks, dz. Rožlapās, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Vijciems 28.

2. **Izglītība.** Skolas: Vijciema pg. 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg.. n., prz. Lībietis Jānis, dz. skolā, tlr. Vijciems 29.

Bibliotēkas: Vijciema mūzikas-dziedāšanas bbas bibliot., prz. Ziediņš Alberts, dz. Mirdzās.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Ozols Eduards, dz. doktorātā, 4 klm. no pg. n.,, tlr. Vijciems 36; vecmāte Lapiņš Antonija, dz. doktorātā, 4 klm. no pg. n., tlr. Vijciems 36; aptiekars Pone Artūrs, dz. Vijaskrastos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Vijciems 65.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Strenču rajonā, vet. ārsts Birznieks Ž., dz. Strenčos, tlr. Strenči 33.

5. **Satiksme.** Vijciems — P. t. k. N., Vijciemā, 3 klm. no pg. n., prz. Pakulis Voldemārs, dz. turpat, tlr. Vijciems 58; Vijmeži — P. n. Ab., Mežmuižā, 9 klm. no pg. n., prz. Purmalis Roberts, dz. turpat.

6. **Pārējās iestādes.** Strenču vmžn. V iec. mžn. Vijciema meža muižā, 19 klm. no Saules dzc. stc., mžz. Andersons Rūdolfs, tlr. Vijciems 20; Strenču vmžn. VI iec. mžn. Vijciema meža muižā, mžz. Rudzītis Jānis, tlr. Vijciems 20.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 200, saimniecību — 203. Aramzeme 2522,62 ha (19,39% no z. kpl.), pļavas 1479,68 ha (11,37%), ganības 1002,45 ha (7,70%), meži 6048,30 ha (46,48%), purvi 1261,91 ha (9,70%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, lapsas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Vijciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Jirgens Kārlis, tlr. Vijciems 5; 2) Gaļas skārnis Vijciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Oskars; 3) Preču vkl. Vijciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Vijciema pat. bba, tlr. Vijciems 9; 4) Dzirnavas, 4,5 klm. no pg. n., īp. Eglītis Kārlis, tlr. Vijciems 8; 5) Zāģētava Gailīšos, 7 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Eduards, tlr. Vijciems 34; 6) Koppienotava Vijciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Vijciema piens. sba, tlr. Vijciems 19; 7) Preču vkl. Vijciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Brūzītis Anna, tlr. Vijciems 21.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.878,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Vijciema ev.-lut. baznīca Vijciemā, 3 klm. no pg. n., mācītājs Lecmanis Voldemārs, dz. Trikātas mācītāja muižā; b) Brāļu draudzes saiešanas nams Kalējos, 5 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vijciema mūzikas-dzied. bba, db. 1900. g., pr. Lībietis Jānis, dz. pamatsk., tlr. Vijciems 29; 2) Vijciema pat. bba, db. 1920. g., pr. Rožlapa Augusts, dz. Jaun-Būdās, tlr. Vijciems 11; 3) Vijciema piens. sba, db. 1926. g., pr. Ciekurs Kārlis, dz. Jaunlēpelēs, tlr. Vijciems 25; 4) Vijciema ugunsapdr. bba, db. 1886. g., pr. Rožlapa Augusts, dz. Jaun-Būdās, tlr. Vijciems 11; 5) Vijciema-Plāņu krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Vīnups Jānis, c. Vijciemu; 6) Vijciema I lopkop. pārraudz. bba, db. 1918. g., pr. Ciekurs Kārlis, dz. Jaunlēpelēs, tlr. Vijciems 25; 7) Vijciema I kuļmaš. sba, db. 1904. g., pr. Avotiņš Jānis, dz. Veckukuriņos; 8) Vijciema II kuļmašīnu sba, db. 1907. g., pr. Rožlapa Pēteris, dz. Vec-Būdās, tlr. Vijciems 51.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Celītkalns, 0,5 klm. z. Vijciema muižai pie Celīša skolas, Vijas upes kreisā krastā, 3 klm. d. Gaujai; brāļu draudzes Kalējiņu saiešanas nams ar pieder. iekārtu.

1905. g. notikumi: nodedzināta Mežmuiža; soda ekspedīcija nošāvusi 4 personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Vijciema mž. centrs, 3 klm. no pg. n., izlieto pg. 6 kl. pamatskolas vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas krasti un Vijas ieteka Gaujā pie Plītiņiem; Celītkalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Rudzīšos, prz. J. Brauķis, tlr. Vijciems 13, Strenču stc. 16 klm., Valka 20 klm., b. a. v. Vijciems, 2 klm.

37. Zeltiņu pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zeltiņu pg.; vāciski Seltinghof; krieviski Zeļtinskaja.

Pagasta robeža: z. — Alsviķu pg., d. — Beļavas pg., v. — Dūres un Ilzenes pg., r. — Kalncempju pg.

Pg. platība — 53,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 986, no tiem vīr. 439, siev. 547.

Attālumi: no Rīgas, lietojot aut. — 195 klm., pa zc. — 195 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 80 klm., pa zc. — 96 klm.; tv. pls. Alūksne, pa zc. — 22 klm.; tv. dzc. stc. Vaidava — 18 klm.; tv. aut. pstn. Līzespasts — 23 klm.

Pg. n. atrodas pie Zeltiņu-Ādama-Apes II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Zeltiņiem.

Upes: Melnupe.

Ezeri: Ķiploks — 26 ha, Sudals — 33,5 ha, Pātražs — 33 ha, Vilku — 4 ha.

Kalni: Vilku kalns, Skolas kalns, Krusta kalns.

Lielākie mežu masīvi: bij. Zeltiņu mž. mežs — 1543 ha.

Lielākie purvi: Lielais purvs — 23,2 ha.

II.

1. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Vičs Arvīds, dz. Kalna dzirnavās, 2 klm. no pg. n., tlr. Zeltiņi 40; pg. pdm. prs. Pelēkais Kārlis, dz. Med-

ņos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kalniņš Antons, dz. Kundrātos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Laksbergs Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Zeltiņi 9; vc. kārtībnieks Kappa Oto, dz. Berkoldtos, 1 klm. no pg. n., tlr. Zeltiņi 6.

2. **Izglītība.** Skolas: Zeltiņu pg. 6 kl. pamatsk., 0,05 klm. no pg. n., prz. Eglīte Dāvis, dz. skolā, tlr. Zeltiņi 37.

Bibliotēkas: Zeltiņu bezmaksas bibl. bbas, pg. n., prz. Bormanis Eduards, dz. Joškās, tlr. Zeltiņi 36.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Ozoliņš Valija, dz. Imantos, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Zeltiņi 17; vecmāte Tipans-Berkolds Zenta, dz. Norās, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Zeltiņi 18.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksnē 69.

5. **Satiksme.** Zeltiņi — P. t. k. N. Zeltiņos, 0,6 klm. no pg. n., prz. Arnolds Antons, dz. turpat, tlr. Zeltiņi 92.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 154. saimniecību — 173. Aramzeme 1548,62 ha (28,82% no z. kpl.), pļavas 795,77 ha (14,81%), ganības 613,71 ha (11,43%), meži 1184,82 ha (22,05%), purvi 661,89 ha (12,32%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, caunas, ūdri, seski, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, brekši, asari, raudas, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Zeltiņos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Zeltiņu pat. bba „Atvase", tlr. Zeltiņi 11; 2) Preču vkl. Zeltiņos, 0,7 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Jānis, tlr. Zeltiņi 15; 3) Preču vkl. Zeltiņos, 0,7 klm. no pg. n., īp. Rozītis Georgs, tlr. Zeltiņi 8; 4) Dzirnavas Zeltiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Vičs Arvīds, tlr. Zeltiņi 40; 5) Dzirnavas Zeltiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Kiploks Paulis, tlr. Zeltiņi 4; 6) Zāģētava Zeltiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Kundrāts Jānis, tlr. Zeltiņi 45; 7) Koppienotava Zeltiņos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Zeltiņu piens. sba, tlr. Zeltiņi 29.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. baznīca Zeltiņos, 0,8 klm. no pg. n., mācītājs Putniņš Eduards, dz. Ilzenes pg. Dukulienā, tlr. Zeltiņi 24.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zeltiņu bibl. bba, db. 1929. g., pr. Eglītis Dāvis, dz. skolā, tlr. Zeltiņi 37; 2) Zeltiņu savst. ugunsapdr. bba, db. 1881. g., pr. Veinbergs Paulis, dz. Ziemeļos, tlr. Zeltiņi 7; 3) Zeltiņu piens. sba, db. 1923. g., p. Kundrats Kārlis, dz. Bajāros; 4) Zeltiņu lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Bormanis Jānis, dz. Joškās, tlr. Zeltiņi 36; 5) Zeltiņu patēr. bba „Atvase", db. 1920. g., pr. Skrodelis Georgs, dz. Lūšos, tlr. Zeltiņi 33; 6) Zeltiņu meliorāc. bba, db. 1929. g., pr. Aizpurs Rūdolfs, dz. Pāvulos, tlr. Zeltiņi 47.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, 8 klm. z. Beļavas pilskalnam, 3 klm. austr. Zeltiņu muižai, pie Medņu ciema; vecā baznīcas vieta, t. s. „Baznīcas kalniņš", Zeltiņu muižas zemes gab. Nr. 57 F.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Zeltiņu mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., muižas c. ēkas, kā pils, zirgu stalļi un klēts, kas atstātas kā neatsavināma daļa bij. muižas īpašniekam, stāv neizlietotas.

4. **Dabas jaukumi.** Zeltiņu muižas parks un Melnupes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Grēvelēs, prz. P. Ģērmanis, pst. c. Zeltiņiem, Gulbenes stc. 25 klm., Stāmeriena 18 klm., Alsviķi 17 klm., Alūksne 23 klm.

38. Ziemeļa pagasts.

(Sk. karti 205. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ziemeļa pg.; vāciski Semershof; krieviski Zemerskaja.

Pagasta robeža: z. — Veclaicenes pg., d. — Alsviķa un Alūksnes pg., v. — Jaunlaicenes un Karvas pg., r. — Mārkalnes pg.

Pg. platība — 94,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1630, no tiem vīr. 752, siev. 878.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 225 klm.; pa zc. — 194 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 75 klm.; pa zc. — 85 klm.; tv. pls. Alūksne, pa dzc. — 12,7 klm., pa zc. — 8,6 klm.; tv. dzc. stc. Alsviķi — 4,5 klm.

Pg. n. atrodas pie Alsviķu-Ziemeļa ceļa.

Pasta adrese: c. Māriņkalnu.

Upes: Vaidava.

Ezeri: Voiku — 4 ha, Tālešu — 3 ha, Ģeiķu — 1,5 ha, Bērtužu — 3 ha, Garožu — 2 ha.

Kalni: Dēliņkalns, Ķauķu, Tālešu, Māriņkalns, Vistaskalns, Cīreskalns.

Lielākie mežu masīvi: Ziemeļu II iec. mežniecības meži — 2503 ha.

Lielākie purvi: Avotu, Lagažu — 100 ha, Ģeiķu — 15 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. III iec.; miertiesas Valkas

apr. III iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Zupa Alfrēds, dz. Tālēšos, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ratenieks Augusts, dz. Leiškalnos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Skulte Gvīdo, dz. Voikās, 2 klm. no pg. n., tlr. Mariņkalns 4. Pg. darbvedis Kanasts Emīlis, dz. pg. n., tlr. Mariņkalns 2; vc. plc. kārtībnieks Roks Edgars, dz. Rateniekos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mariņkalns 7.

2. **Izglītība.** Skolas: Ziemeŗa 6 kl. pamatsk. Kaktiņos, 3 klm. no pg. n., prz. Podziņš Sandis, dz. skolā, tlr. Māriņkalns 12; Ziemeŗa 4 kl. pamatsk. Šļukumā, 8 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Ernests, dz. turpat.

Bibliotēkas: Ziemeŗa pg. pdm. bibl. 6 kl. pamatsk., prz. Muriņš Edgars, dz. Kaktiņos, tlr. Māriņkalns 12; Ziemeŗa pg. pdm. bibliot. 4 kl. pamatsk., prz. Bērziņš Ernests, dz. turpat.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Ķaukis Berta, dz. pg. namā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Alūksnes rajonā, vet. ārsts Stūrīts A., dz. Alūksnē, tlr. Alūksne 69.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Alūksnes dzc. līnija. Māriņkalns — P. n. Ab., pg. namā, prz. Kanasts Emīlis, dz. turpat, tlr. Māriņkalns 2; Ziemere — P. tf. n. Ab. T. C., Ziemeŗos, 9 klm. no pg. n., prz. Pirisilds Šarlote, dz. turpat, tlr. Ziemeŗu s. v.; Māriņkalns — Tf. n. T. C., Māriņkalnā, 0,1 klm. no pg. n., prz. Lapiņš Kārlis, dz. piens. sbā, tlr. Māriņkalna s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Alūksnes vmžn. II iec. mžn. Ziemeŗa muižā, 15 klm. no Alūksnes, mžz. Majevskis Eduards, tlr. Ziemeri 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 262, saimniecību — 285. Aŗamzeme 2445,21 ha (25,94% no z. kpl.), pļavas 1273,30 ha (13,51%), ganības 1197,55 ha (12,70%), meži 3482,86 ha (36,95%), purvi 584,01 ha (6,20%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, āpši, seski, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, vēdzeles, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Ošukalnos, 9 klm. no pg. n., īp. Cekulītis Alfrēds; 2) Preču vkl. Piensaimniekos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Podegrads Jānis; 3) Dzirnavas Šļūkumā, 8 klm. no pg. n., īp. Ziemelis Konstantīns, tlr. Māriņkalns 8; 4) Koppienotava Piensaimniekos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Māriņkalna piensaimn. sba, tlr. Māriņkalna s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.382,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Brāļu draudzes saiešanas nams Ādiņās, 7 klm. no pg. n. Pg. ietilpst Apekalna ev.-lut. draudzē, māc. Dombrovskis Andrējs, tlr. Veclaicene 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ziemeŗa izglīt. bba „Rīts", db. 1920. g., pr. Podziņš Sandis, dz. 6 kl. pamatsk., tlr. Māriņkalns 12; 2) Ziemeŗa savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1884. g., pr. Lāviņš Augusts, dz. Poliešos; 3) Māriņkalna piens. sba, db. 1920. g., pr. Lāviņš Augusts, dz. Poliešos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: kapu kalniņi Baltkaula māju zemē; brāļu draudzes Ādiņu saiešanas nams.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ziemeŗa mž. centrs, 9 klm. no pg. n., sadalīts sīksaimniecībās; 2) Šļūkuma mž. Olešķi, 8 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 3) Māriņkalna mž. c., nopirkusi Ziemeŗa pg. pašvaldība, kur arī atrodas pag. valde.

4. **Dabas jaukumi.** Dēliņkalns, Māriņkalns, Kampjukalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Imantās, prz. A. Ābele, Alūksnes stc. 10 klm., darbojas tikai vasarā; b) Apekalna māc. muižā, Baložos, pst. c. Alūksni, Vaidavas stc. 9 klm., Ape, Alūksne 16 klm., Apekalns 2 klm.

39. Zvārtavas pagasts.

(Sk. karti 190. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zvārtavas pg.; vāciski Adsel-Schwarzenhof; krieviski Svartskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunija, d. — Gaujienas pg., v. — Cirgaļu un Grundzāles, r. — Gaujienas pg.

Pg. platība — 86,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1364, no tiem vīr. 609, siev. 755.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 160 klm.; apr. pls. Valka, pa dzc. — 44 klm.; tv. pls. Ape pa zc. ar aut. — 28 klm.; tv. dzc. stc. Tacheva (Igaunijā) — 16 klm.; tv. aut. pstn. Gaujieņa — 3 klm.

Pg. n. atrodas pie Zvārtavas-Šodu ceļa.

Pasta adrese: c. Gaujienu.

Upes: Gauja, Palsa.

Ezeri: Zvārtavs — 45 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Liepiņsils — 1990 ha.

Lielākie purvi: Sautu purvs — 45 ha, Lesiņu purvs — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Valkas apr. plc. II iec.; miertiesas Valkas apr. IV iec.; izm. tiesneša Valkas apr. I iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Vimba Kārlis, dz. Lejascūkašķos, 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Rudzītis Jānis, dz. Lauros, 2 klm. no pg. n., tlr. Gaujiena 17; pg. tiesas prs. Zariņš Jūlijs, dz. 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Bīriņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Gaujiena 8; vc. plc. kārtībnieks Stūre Hugo, dz. Gaujienas Sauliešos, 4 klm. no pg. n., tlr. Gaujiena 11.

2. **Izglītība.** Skolas: Zvārtavas pg. I pk. pamatsk. Kučkalnos, 4 klm. no pg. n., prz. Ketners Veronika, dz. turpat, tlr. Gaujiena 6; Zvārtavas pg. 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Mežgailis Kārlis, dz. turpat, tlr. Vecbrēķi 11.

Bibliotēkas: Zvārtavas pg. pdm. bibliot. 6 kl. pamatsk., prz. Mežgailis Kārlis, dz. skolā, tlr. Vecbrēķi 11.

3. **Veselības kopšana.** Zobu ārste Gordons Blūme, dz. Jaunleimanī, 3 klm. no pg. n.; vecmāte Brikmanis Berta, dz. Jaunleimanī, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gaujienas rajonā, vet. ārsts Valdovskis L., dz. Virešos, 12 klm. no pg. n., tlr. Vireši 69.

5. **Satiksme.** Vecbrēķi — P. tf. n. Ab. T. C., Vecbrēķos, 7 klm. no pg. n., prz. Priede Gustavs, dz. turpat, tlr. Vecbrēķu s. v.; Puškas — P. n., Puskās, 5 klm. no pg. n., prz. Briedis Roberts, dz. turpat; Zvārtava — P. n. Ab.

6. **Pārējās iestādes.** Gaujienas vmžn. II iec. mžn. Vēverkalnā, 16 klm. no Tahevas dzc. stc., mžz. Rozenkrons Eduards, tlr. Gaujiena 14.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 203, saimniecību — 216. Aramzeme 2370,30 ha (27,38% no z. kpl.), plavas 1613,32 ha (18,63%), ganības 1183,36 ha (13,67%), meži 2679,93 ha (30,95%), purvi 418,87 ha (4,84%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, brekši, asari.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Zvārtavā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Teteris Antons; 2) Preču vkl. Plutniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Caune Edgars; 3) Dzirnavas Toroškās, 10 klm. no pg. n., īp. Grosvalds Volf., tlr. Vecbrēķi 5; 4) Koppienotava Zvārtavā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zvārtavas piens. sba, tlr. Gaujiena 22.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.166,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst. Gaujienas ev.-lut. draudzē, māc. Janelsītis Jānis, tlr. Gaujiena 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zvārtavas bibliot. bba, db. 1929. g., pr. Mežgailis Kārlis, dz. 6 kl. pamatsk., tlr. Vecbrēķi 11; 2) Zvārtavas savst. ugunsapdr. bba, db. 1893. g., pr. Kabucis Jānis, dz. Stepos, tlr. Vecbrēķi 10; 3) Zvārtavas piens. sba, db. 1922. g., pr. Vimba Kārlis, d. Cūkaškos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Lācīšu mājām; līdzenie senkapi, t. s. „Zviedru kapi", Mieniķu māju zemē.

1905. g. notikumi: ar cietuma sodu sodītas 2 personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Zvārtavas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., izlietots lauksaimniecībai; Jaunās muižas un Luturumuižas centri, abi ap 7 klm. no pg. n., sadalīti jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Gaujas un Palsas krasti pie šo upju savienojuma; Gaujas krasti no Jaunās muižas līdz Aumeisteru mežam.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Plutniekos, prz. P. Vārna, Apes stc. 25 klm., pst. c. Gaujienu.

V. Madonas apriņķis.

Apr. lauku pašv. vecākā kancel. Madonā, Avotu-8. Tlr. Madona 57. Mūrnieks Aleksandrs, pašv. vec. Avotu - 8. Tlr. 57.

Apr. plc. Madonā, Avotu ielā, apr. pašvald. namā. Tlr. 4. Krīgens Juris, apr. pr-ks. Tlr. 155. Apr. pašvald. namā.

Apr. plc. I iec. Kancel. Madonā, Avotu ielā, apr. pašvald. namā. Tlr. 4.

Apr. plc. II iec. Kancel. Gulbenē, Kopdarbības laukumā. Tlr. 8. Sproģis Fridrichs, iec. pr-ks.

Apr. I iec. miertiesnesis Daukša Vladislavs. Kancel. Madonā.

Apr. II iec. miertiesnesis Kalniņš Olģerts, Gulbenē. Tlr. 74.

Apr. III iec. papildu miertiesnesis Noriņš Fridrichs, Madonā.

Apr. izm. tiesn. v. i. Grunde V., Madonā.

Apr. tiesu izp. Asars Pēteris, Madonā. Tlr. 74.

1. Adulienas pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Adlienas pg.; vāciski Adlehn; krieviski Adļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Tirzas pg., d. — Dzelzavas pg., v. — Virānes pg., r. — Jaungulbenes pg.

Pg. platība — 65,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1076, no tiem vīr. 492, siev. 584.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 200 klm., pa zc. — 170 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 49 klm., pa zc. — 37 klm.; tv. pls. Gulbene, pa dzc. vai zc. — 24,5 klm.; tv. dzc. stc. Jaungulbene — 7,5 klm.

Pg. n. pie Jaungulbenes-Druvienas ceļa.

Pasta adrese: c. Adulienu.

Upes: Liede.

Ezeri: Ūķis — 15 ha, Jaunadulienas — 7 ha, Bauzis — 0,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Valsts mežs — 828 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Zvaigznīte J., dz. Stāmeros, 10 klm no pg. n.; pg. pdm. prs. Sproģis Ernests, dz. Sēliešos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Aduliena 2; pg. tiesas prs. Sproģis Ernests, dz. Sēliešos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Aduliena 2. Pg. darbvedis Ciguzis Jānis, dz. pg. n., tlr. Adulienas s. v.; plc. kārtībnieks Blūms Emīls, dz. Sveķu vecajā skolā, 2 klm. no pg. n., tlr. Aduliena 15.

2. **Izglītība.** Skolas: Adulienas pg. Sveķu 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Kangisers Kārlis, tlr. Aduliena 8.

Bibliotēkas: Adulienas dziedāš. bbas bibliot. Sveķu skolā, prz. Freimanis Milda, tlr. Aduliena 8; Sveķu skolas bibliot., prz. Kangizers Kārlis, dz. skolā, tlr. Aduliena 8.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kraukļu rajonā, vet. ārsts Kārkliņš N., tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Aduliena — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Ciguzis Jānis, tlr. Adulienas s. v.

6. **Pārējās iestādes.**

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 184, saimniecību — 196. Aramzeme 1900,11 ha (31,80% n. z. kpl.), pļavas 1002,35 ha (16,77%), ganības 834,27 ha (13,96%), meži 1644,20 ha (27,51%), purvi 325,15 ha (5,44%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres, caunas; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, vēdzeles, asari, raudas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Kalnvēveros, 1,5 klm. no pg. n., īp. Stupels Rūdolfs, tlr. Aduliena 13; 2) Preču vkl. Sveķu skolā, 2 klm. no pg. n., īp. Jablokovs Ede, tlr. Aduliena 15; 3) Preču vkl. Norās, 6 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Vera; 4) Ķieģeļu ceplis Ābelēs, 1 klm. no pg. n., īp. Tenīss Ādolfs, tlr. Dzelzava 35a.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Tirzas ev.-lut. draudzē, mācītājs Beks Georgs, dz. Tirzas māc. muižā, tlr. Tirza 35, pst. c. Lizumu.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Adulienas dziedāš. bba, db. 1911. g., pr. Vīksne Ādolfs, dz. Siliešos, pst. c. Adulienu; 2) Adulienas-Gulbenes lopkop. pāraudz. bba, db. 1924. g., pr. Jansons Rūdolfs, dz. Ķerlānos, tlr. Aduliena 23; 3) Savstarpēja uguns apdrošin. bba, db. 1920. g., pr. Vītoliņš Jānis, dz. Arājos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Liedes kalns Liedes upes labajā krastā. No tilta Jaungulbenes lielceļa un Liedes upes krustojumā z. austr. virzienā atrodas 9 kalni. No tilta skaitot otro sauc par „Pilskalnu", trešo par Svētās Māras kalnu.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus, vairākus sodījusi ar miesas sodu; nodedzinājusi vienas saimniecības ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Vītoliņš Roberts, mākslas keramiķis, skolotājs, * 1900. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Jaunadulienas mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; Vecadulienas mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; sadalīti jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Liedes upes krasti, trīs ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Beļavas pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Beļavas pg.; vāciski Kortenhof; krieviski Bellavskaja.

Pagasta robeža: z. — Zeltiņu pg, d. — Vecgulbenes pg., v. — Lejasciema pg., r. — Kalncempju pg., d.-r. — Stāmerienas pg.

Pg. platība — 83,₃ kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1524, no tiem vīr. 681, siev. 843.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 189 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 64 klm.; pa zc. — 68 klm.; tv. pls. Gulbene, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Gulbene.

Pg. n. pie Gulbenes-Zeltiņu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Beļavu.

Upes: —

Ezeri: Ludza — 37 ha, Sprivuļa — 30 ha, Opuļa — 12 ha, Pinteļa — 65 ha, Moveša — 15 ha, Letes — 10 ha.

Kalni: Kantora, Štuku, Bērzkalns, Lapsukalns, Čurukalns, Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Gulbenes sils — 1923 ha, Stāmerienes mežniecības novads — 2562 ha.

Lielākie purvi: Sīļu purvs — 40 ha, Letes purvs — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. II. iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II. iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Gedrovskis Mārtiņš, dz. Miezītēnos, 4 klm. no pg. n., tlr. Beļava 10; pg. pdm. prs. Kļaviņš Rūdolfs, dz. Plonkās, 6 klm. no pg. n., pst. c. Beļavu; pg. tiesas prs. Grāmatiņš Harijs-Haritons, dz. Atpūtās, 6 klm. no pg. n., tlr. Pilsskola 17. Pg. darbvedis Sakss Oskars, dz. pg. n., tlr. Beļava 36; vc. plc. kārtībnieks Jurjāns Jūlijs, dz. Beļavā, 5 klm. no pg. n., tlr. Pilsskola 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Beļavas pg. 6 kl. pamatsk., pie pg. n. prz. Rozītis Aleks., tlr. Beļava 5; Beļavas pg. 6 kl. Pils pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Martinsons Ernests, tlr. Pilsskola 14.

Bibliotēkas: Beļavas bezmaksas bibliot. bbas bibliot., Tautas n., prz. Skopans Antons, dz. Baranos.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16.

5. **Satiksme.** Beļava — P. tf. n. Abc. T. p. C., pag. n. prz. Sakss Oskars, tlr. Beļava 36.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 243, saimniecību — 295. Aramzeme 2462,₇₁ ha (31,₆₂% no z. kpl.), pļavas 1288,₄₇ ha (16,₅₄%), ganības 1338,₉₈ ha (17,₁₀%), meži 1293,₆₅ ha (16,₆₁%), purvi 1111,₂₃ ha (14,₂₇%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, brekši, līņi, karūsas, vēdzeles, raudas, asari, ruduļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie pg. n., īp. Rubenis N.; 2) Preču vkl. Krieviņos, 4 klm. no pg. n., īp. Cepurnieks Otilija; 3) Preču vkl. Pilskalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Rakovskis Arveds, tlr. Pilsskola 8; 4) Preču vkl. Zaķīšos, 4 klm. no pg. n., īp. Karlins R., tlr. Pilsskola 10; 5) Pienotava Magazinā pie pg. n., īp. Beļavas piensaimn. sba, tlr. Beļava 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. Ls. 17.400.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Gulbenes ev.-lut. draudzē, māc. vik. pal. Egle Jūlijs, dz. Gulbenes māc. muižā, pst .c. Gulbeni, tlr. Gulbene 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Beļavas bezmaksas bibliot. bba, db. 1909. g., pr. Zariņš E., dz. Upmalās, tlr. Pilsskola 15; 2) Beļavas savstarpējā ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Jauntirans Rūdolfs, dz. Lielkalnos; 3) Beļavas pien-

saimn. sba, db. 1923. g., pr. Gedrovskis Mārtiņš, dz. Miezītenē, tlr. Beļava 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" Skultes un Krieviņu māju tuvumā, 1 klm. rietumos Beļavas muižai. Apaudzis veciem kokiem; b) akmens krāvuma kapenes, sauktas „Zviedru kapi" Jaun-Letas māju zemē; c) Senkapi, saukti „Bērzu kalniņš" Cīruļu māju zemē.

1905. g. notikumi: nemieros nošauti 2 pilsoņi.

Pasaules kara notikumi:

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Duks Sergejs — darb. dziesmu laukā, koŗu diriģents, dzim. 1902. g. Baranos; 2) Svemps Leo, gleznotājs un advokāts, * 1897. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Beļavas mž. centrs, piešķirts Beļavas pg. pašvaldībai, ēkās novietota 6 kl. pamatsk.; 2) Naglienas mž. centrs, iedalīts jaunsaimniecībā.

4. **Dabas jaukumi:** Beļavas mž. parks, Dobra kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Mārtiņos, prz. J. Krīgers, Gulbenes, Stāmerienas stc. 9 klm., Beļavas pilskalns 5 klm.

3. Bērzaunes pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bērzaunes pg.; vāciski — Bersohn; krieviski — Berzonskaja.

Pagasta robeža: z. — Viesienas pg., d. — Kalsnavas un Mārcienas pg., v. — Vestienas pg., r. — Grostonas pg.

Pg. platība — 69 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1262, no tiem vīr. 588, siev. 674.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 150 klm., pa zc. — 139 klm.; apr. pls. Madona, lietojot dzc. — 19 klm., pa zc. — 14 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Mārciena — 6 klm.

Pg. n. — Madonas-Vecpiebalgas un Bērzaunes-Liezeres ceļu krustojumā.

Pasta adrese: c. Bērzauni.

Upes: Taleja, Bērzaunīte, Savīte.

Ezeri: Kaņepēnu — 70 ha, Grīvu — 1 ha, Zābaka — 0,7 ha, Brencenu — 0,5 ha Talejas (daļa), Virksteņu 0,5 ha.

Kalni: Spiru kalns.

Lielākie mežu masīvi: Strīdas — 104 ha.

Lielākie purvi: Virksteņa — 4 ha, Garais — 4 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Sipans Arvids, dz. Ķīķos, 10 klm. no pg. n., tlr. —; pg. pdm. prs. Dzenītis Andrējs, dz. Brūtēnos, 12 klm. no pg. n., tlr. Kalnozols 2; pg. tiesas prs. Namatēvs Pēteris, dz. Lipšos, 7 klm. no pg. n., tlr. Boķi 22. Pg. darbvedis Kirulis Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Bērzaunes s. v.; vc. plc. kārtībnieks Berķis Jēkabs, dz. Boķos, 4 klm. no pg. n., tlr. Boķi 26.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 6,5 klm. no pg. n., prz. Reisneris Voldemārs, tlr. Boķi 12; I pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Brežģis Marianna, tlr. Bērzaune 2.

Bibliotēkas: 6 kl. pamatsk. bibliot., prz. Reisneris Vold., tlr. Boķi 12; I pk. pamatsk. bibliot., prz. Brežģis Marianna, tlr. Bērzaune 2; piens. sbas „Bērzkalns" bibliot.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Bērzaune — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kirulis Aleksandrs, tlr. Bērzaunes s. v.

Boķi — P. tf. n. Ab. T. C., 4,5 klm. no pg. n., prz. Actiņš Kārlis, tlr. Boķu s. v.

Kalnozoli — P. tf. n. Ab. T. C., 14 klm. no pg. n., prz. Linde, Jānis, tlr. Kalnozola s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 242, saimniecību — 253. Aramzeme 2500,65 ha (36,24% no z. kpl.), plavas 1262,24 ha (18,29%), ganības 2057,97 ha (29,83%), meži 563,50 ha (8,17%), purvi 173,54 ha (2,52%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, zuši, asari, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Garkalnos, 14 klm. no pg. n., īp. Garkalns Pēteris, tlr. Kalnozols 16; 2) Preču tirgot. Boķos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Actiņš Kārlis, tlr. Boķi s. v.; 3) Preču tirgot. Dambīšos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Volfarts Elma, tlr. Bērzaune 14; 4) Preču vkl. Viesunēnos, 10 klm. no pg. n., īp. Ķubins Dāvīds; 5) Preču vkl. Smēdēs, 0,1 klm. no pg. n., īp. Feļs Gersons, tlr. Bērzaune 18; 6) Preču vkl. Bruņiniekos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Osvalds, tlr. Bērzaune 28; 7) Krodzniecības vkl. Bruņiniekos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Sirsniņš Augusts; 8) Valsts degvīna pārdotava Ābeltiņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Kaušs

Jānis; 9) Dzirnavas un gaters Viesunēnos, 10 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Jānis, tlr. Kalnozols 6; 10) Dzirnavas un gaters Kremeros, 2,5 klm. no pg. n., īp. Greiziņš Augusts, tlr. Bērzaune 5; 11) Gaters Bindēnos, 6 klm. no pg. n., īp. Trauciņš Jānis; 12) Dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Blūms Jānis; 13) Dzirnavas Āriņos, 8 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Zinaida, tlr. Boķi 18; 14) Koppienotava 0,25 klm. no pg. n., īp. Bērzaunes piens. sba, tlr. Bērzaune 10; 15) Koppienotava Bērzkalnā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Bērzaunes piensaimn. sba, tlr. Boķi 2; 16) Koppienotava Viesūnēnos, 10 klm. no pg. n., īp. Bērzaunes-Kalsnavas piensaimn. sba Atvase, tlr. Kalnozols 6; 17) Koppienotava Kalnozolos, 14 klm. no pg. n., īp. Kalsnavas-Ozolkalna piensaimn. sba, tlr. Kalnozoli s. v.; 18) Krejošanas punkts Staldenos, 7 klm. no pg. n., īp. Vestienas piensaimn. sba., tlr. Vestiena 4.

Pg. budžets 1934./1935. g. Ls 14.500.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bērzaunes ev.-lut. baznīca, 0,25 klm. no pg. n., mācītājs Kārlis Sautiņš, dz. Bērzaunes mācītāja mājā, tlr. Bērzaune 3; Bērzaunes gr. kat. sv. Trijādības draudzē, prz. virspr. Stūrīts P.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bērzaunes draudzes krāj-aizdevu sba., db. 1924. g., pr. Čaurs Alberts, dz. Čauros, tlr. Boķi 1; 2) Bērzaunes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1891. g., pr. Trauciņš Jānis, dz. Bindēnos; 3) Bērzaunes dr. piensaimn. sba., db. 1923. g., pr. Baltpurvs Pēteris, dz. Līdumos, tlr. Bērzaune 10; 4) Bērzaunes piensaimn. sba. Bērzkalns, db. 1934. g., pr. Belorags Pēteris, dz. Utēnos, tlr. Boķi 2; 5) Bērzaunes-Kalsnavas piensaimn. sba. Atvase, db. 1923. g., pr. Ambainis Artūrs, dz. Muceniekos, tlr. Kalnozols 6; 6) Kalsnavas-Ozolkalna piensaimn. sba. db. 1922. g., pr. Dzenītis Andrējs, dz. Brutēnos, tlr. Kalnozoli s. v.; 7) Bērzaunes labdarības bba, db. 1880. g., pr. Reisneris Voldemārs, dz. Lipšos; 8) Bērzaunes I lopkop. pārraudz. bba., db. 1922. g., pr. Vidužs Pēteris, dz. Bindēnos; 9) Bērzaunes II lopkop. pārraudz. bba., db. 1929. g., pr. Trumekalns Pēteris, dz. Nilķinos; 10) Bērzaunes III lopkop. pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Lielpēteris Pēteris, dz. Muižniekos, tlr. Bērzaune 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" Kaņepēnu m. zemē, 10 klm. rietumos Bērzaunei, plašs skats uz skaisto apkārtni; b) „Pilskalns" pie Bindēnu mājām; c) kapu kalniņi Viesunēnu māju zemē; d) Senlaiku zviedru kapenes Spridzēnu māju zemē; e) „Kaulu kambari" Bērzaunes ev.-luter. kapos; f) bīskapa pils drupas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija dažas personas nošāvusi, vairākas sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Apkalns Pēteris — mācītājs un sab. darbin., dzim. 1882. g., Abrienās. 2) Aronu Matīss — žurnālists, rakstn., literāt. vēsturnieks, dzim. 1858. g., Brencēnos. 3) Dievkociņš Pēteris — skolu darbin., dzim. 1868. g., Bērzaunē; 4) Asare Veronika, pianiste, vec. doc. Latv. konservatorijā, *1881. g.; 5) Nonācis Otto, cand. rer. merc., publicists, *1880. g.; 6) Runģis Pēteris, gleznotājs un skolotājs, *1893. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Bērzaunes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Paleja, Bērzaunītes, Savītes līči; daudzie ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Cesvaines pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I

Agrākie nosaukumi: Cesvaines pg.; vāciski Sesswegen; krieviski Cesvanskaja.

Pagasta robeža: z. — Kraukļu un Virānes pg., d — Oļu un Patkules pg., v. — Kārzdabas un Grašu pg., r. — Dzelzavas — Lubānas pg.

Pg. platība — 140 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Cesvaine.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2096, no tiem vīr. 1014, siev. 1082.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 172 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 17 klm., pa zc. — 17 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Cesvaine — 2 klm.

Pg. n. pie Madonas-Gulbenes ceļa.

Pasta adrese: c. Cesvaini.

Upes: Kuja, Sūla.

Ezeri: Kujas — 3 ha, Bēts — 10 ha, Mucenieku — 5 ha.

Kalni: Vidzemes kalnājs.

Lielākie mežu masīvi: Aizkujas — 8,5 un Cesvaines valsts mežs — 5650 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Grīnbergs Aleksandrs, dz. Kalna-Paukšos, 4 klm. no pg. n., tlr. Cesvaine 63; pg. pdm. prs. Briedis Jēkabs, dz. Lejas Bulderēs, 4 klm. no pg. n., tlr. —; pg. tiesas prs. Lucs Jānis, dz. Ludzēs, 3,5 klm. no pg. n., tlr. —; Pg. darbvedis

Galējs Kārlis, dz. pg. n., tlr. Cesvaine 30; vc. plc. kārtībnieks Skopiņš Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Cesvaine 83.

2. **Izglītība.** Skolas: Cesvaines valsts ģimnazija, 0,5 klm. no pg. n., dir. Skulte Valfrīds, tlr. Cesvaine 27; Cesvaines I. pak. pamatsk., 0,1 klm. no pg. n., prz. Zariņš Otto, tlr. Cesvaine 38; II pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Zariņš Otto.

Bibliotēkas: Cesvaines kultūras bbas bibliot. prz. Zariņš Otto, dz. pamatsk., tlr. Cesvaine 43.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Lesnieks Voldemārs, dz. b. a. v. 0,1 klm. no pg. n., tlr. Cesvaine 22; Zobu ārste Rupais Elfrīde, dz. b. a. v., 0,1 klm no pg. n., tlr. Cesvaine 19; Vecmāte Dzelzskalējs Alma, dz. b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Cesvaine 85.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kraukļu rajonā, vet. ārsts Kārkliņš N., dz. Kraukļos, tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Pļaviņu-Gulbenes dzc. līnija.

Cesvaine — P. t. k. N., 0,3 klm. no pg. n., prz. Avots Pauls, tlr. Cesvaine 14; Aizkuja — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Rušmanis Fricis, tlr. Līcieši 31.

6. **Pārējās iestādes.** Cesvaines vmžn. muižā, virsmežzinis Ozoliņš Oskars, tlr. Cesvaine 10; a) Cesvaines vmžn. I iec. Aizkūjas mžn., Baltā mājā, 2 klm. no Cesvaines dzc. stc.; mžz. Vende Augusts, tlr. Cesvaine 77; b) Cesvaines vmžn. II iec. Dravnieku mžn. Krusta krogā, 6 klm. no Cesvaines dzc. stc.; mžz. Kirsons Aleksandrs, tlr. Cesvaine 12, pst. c. Aizkuju; c) Cesvaines vmžn. IV iec. Cesvaines-Liezeres mžn., Baltā mājā, 2 klm. no Cesvaines dzc. stc., mžz Lutcs Nikolājs, tlr. Cesvaine 78; Cesvaine — dzc. stc. — pr. Dāvīds Roberts.

III

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 296, saimniecību — 308. Aramzeme 2426,77 ha (17,09% n. z. kpl.), pļavas 1832,39 ha (12,90%), ganības 999,99 ha (7,04%), meži 6991,89 ha (49,23%), purvi 1414,87 ha (9,96%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, lūši, āpši, caunas, vāveres, seski, zebiekstes; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, šķaunaces, vēdzeles, grunduļi, sapaļi, raudas, asari, karūsas, rauduļi, ķīši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl., 0,3 klm. no pg. n., īp. Centr. koop. Pašpalīdzība, tlr. Cesvaine 9; 2) Preču vkl., 0,4 klm. no pg. n., īp. Millers Jānis, tlr. Cesvaine 60; 3) Preču vkl., 0,2 klm. no pg. n., īp. Gaiguls Jānis, tlr. Cesvaine 56; 4) Preču vkl., 0,3 klm. no pg. n., īp. Ķirsons Jānis, tlr. Cesvaine 45; 5) Dzirnavas, 0,7 klm. no pg. n., īp. Puiše Oskars, tlr. Cesvaine 3; 6) Pienotava 0,5 klm. no pg. n., īp. Cesvaines piensaimn. sba, tlr. Cesvaine 29; 7) Krejošanas punkts Aizkujā, 7 klm. no pg. n., īp. Cesvaines piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Cesvaines ev. luter. baznīca Cesvainē, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines mācītājmuižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Cesvaines piens. sba, db. 1912. g., pr. Lūsis Jānis, dz. Sarkaņu Dalgos, tlr. Līcieši 11; 2) Cesvaines savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1883. g., pr. Vālants Jānis, dz. Lejas-Balgalvos; 3) Cesvaines krāj-aizd. sba, db., 1910. g., pr. Lima Otto, dz. Dzelzavas pg. Sila Sniķeros, tlr. Dzelzava 29; 4) Cesvaines kultūras bba, pr. Lesnieks Voldemārs, tlr. Cesvaine 22; 5) A. Saulieša kapa piem. fonda bba, db. 1934. g., pr. Lesnieks Voldemārs, tlr. Cesvaine 22; 6) Mājturības veicināš. bba, db. 1934. g. pr. v. Vītols Marta, dz. Cesvainē, tlr. 46; 7) Ugunsdzēs. bba, db. 1933. g., pr. Grinbergs Aleksandrs, dz. Kl. Paukšos, tlr. Cesvaine 63.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" z.-austr. Cesvaines mž. Sūlas upītes kreisajā krastā. Plašs skats uz Lubānas ezeru; b) senkapi, saukti „kapu kalni" Ludzes māju zemē; c) vidus laiku kapa akmeņi Cesvaines mž. parkā; d) Cesvaines ev.-luter. baznīcā glabājas vēsturiski trauki, biķeri, sudraba šķīvi u. c.

1905. gada notikumi: soda ekspedīcija nošāvuši vairākus pilsoņus. Pie Cesvaines notikusi sadursme starp kazākiem un tautas miličiem, 1 nošauts, 2 smagi un vairāki viegli ievainoti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Bebru Juris (Bīderu Juris) — skolu darb. un koru vadonis, dzim. 1859. g.; 2) Daugulis Arvīds, prof.-pianists un mūzikas paidagōgs, dzim. 1879. g.; 3) Saulietis Augusts, rakstnieks, paglabāts Ķinderu kapos; 4) Markaus Voldemārs, cand. oec., tautsaimnieks un žurnālists, * 1880. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Cesvaines mž. c., 0,4 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; ēkās novietota Valsts ģimnazija, Cesvaines virsmežniecības.

4. **Dabas jaukumi:** Cesvaines Valsts ģimnazijas parks; vēsturiskais karātavu kalns; mācītāja muižas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) valsts ģimnazijas tūristu mītne Cesvaines pilī, prz. V. Skulte.

5. Dzelzavas pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dzelzavas pg.; vāciski Selsau; krieviski Zeļzavskaja.

Pagasta robeža: z. — Adulienas pg., d. — Lubānas un Cesvaines pg., v. — Virānes pg., r. — Jaungulbenes pg.

Pg. platība — 74 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1700, no tiem vīr. 784, siev. 916.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 179 klm., pa zc. — 164 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 23 klm., pa zc. — 27 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Dzelzava — 1 klm.; tv. aut. pstn. Dzelzava — 1 klm.

Pg. n. pie Dzelzavas-Padoma ceļa.

Pasta adrese: c. Dzelzavu.

Upes: Liede.

Ezeri: Bokanu — 25 ha.

Kalni: Obzerkalns.

Lielākie mežu masīvi: Dzelzavas mežs — 8500 ha.

Lielākie purvi: Lielais — 100 ha, Elmaņu — Rozu-Kozuļu — 105 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Galejs Otto, dz. Jaunzemos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vanags Roberts, dz. pamatskolā, 2 klm. no pg. n., tlr. Dzelzava 17; pg. tiesas prs. Zāle Jānis, dz. Ješkānos, 2 klm. no pg. n., tlr. Dzelzava 28. Pg. darbvedis Biezais Jānis, dz. pg. n., tlr. Dzelzava 21; vc. plc. kārtībnieks Upītis Grigorijs, dz. Dzelzavas muižā, pie pg. n., tlr. Dzelzava 19.

2. **Izglītība.** Skolas: Dzelzavas 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Vanags Roberts, tlr. Dzelzava 17.

Bibliotēkas: Dzelzavas aizs. nama bbas, aizs. namā, prz. Upīts Jānis.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Miglaus Alīde, dz. pg. n.; vecmāte Raģis Emma, dz. pg. n., tlr. Dzelzava 108; aptieka Alejās, tlr. Dzelzava 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kraukļu rajonā, vet. ārsts Kārkliņš N., dz. Kraukļos, tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Plaviņu dzc. līnija. Lubānas-Dzelzavas aut. līnija.

Dzelzava — P. t. k.. N., muižā, pie pg. n., prz. Baltgailis Helmuts, tlr. Dzelzava 70.

6. **Pārējās iestādes.** a) Dzelzava — dzc. stc., pr. Spunde Vold., tlr. Dzelzava 11; 6) Degas — dzc. stc., pr. Kreicbergs Žanis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 279, saimniecību — 353. Aramzeme 2916,06 ha (40,81% no z. kpl.), pļavas 1310,15 ha (18,33%), ganības 616,49 ha (8,63%), meži 1744,65 ha (24,41%), purvi 167,52 ha (2,35%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vilki; upēs un ezeros: raudas, vēdzeles, līņi, vēži, zuši, asari, līdakas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Imantās, 0,1 klm. no pg. n., īp. Tomass Arvīds, tlr. Dzelzava 77; 2) Preču vkl. Liepiņkalnā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Lifšics I., tlr. Dzelzava 54; 3) Preču vkl. Ārkalnos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Lifšics A.; 4) Preču vkl. Lejiešos, 1 klm. no pg. n., īp. Mežaks J., tlr. Dzelzava 10; 5) Preču vkl. Padomos, 2 klm. no pg. n., īp. Tenis Roberts, tlr. Dzelzava 18; 6) Preču vkl. Bokānos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Tenīss A., tlr. Dzelzava 35-a; 7) Dzirnavas muižā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Otvars Jūl., tlr. Dzelzava 16.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1859. g., pr. Vanags Kārlis, dz. Ārkalnos, tlr. Dzelzava 50; 2) Piensaimn. sba, db. 1913. g., pr. Briedīts J., dz. Bokānos; 3) Dzelzavas aizs. nama bba, pr. Jozeps Ādolfs, tlr. Dzelzava 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Obzerkalns Griguļu ciemata zemē, 3 klm. d. Adulienas pg. n., 150 m. z. Liedes upei un 1 klm. d.-austr. Griguļiem; b) senkapi pie Griguļu mājām, lielceļa malā.

1905. g. notikumi: nodedzināta Dzelzavas mž. pils. un dažas saimnieku ēkas, nošauti divi cilvēki.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Doku Atis — rakstn., dz. 1861. g., Muceniekos, apbedīts Dzelzavas kapos; 2) Kažoks Augusts — paidagōgs, dzejnieks, dz. 1863. g., Dzelzavā.

3. **Bijušo muižu centri:** Dzelzavas mž. centrs, pils piešķirta pg. pašvaldībai, pilī novietota pg. valde, ierīkota izrīkojumu zāle, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Obzerkalns, vasaras sarīkojumu vieta; Dzelzavas muižas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

6. Galgauskas pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Galgauskas pg.; vāciski Golgowsky; krieviski Golgovskaja.

Pagasta robeža: z. — Lejasciema un Vecgulbenes pg., d. — Adulienas pg., v. — Tirzas pg., r. — Jaungulbenes pg.

Pg. platība — 111 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2094, no tiem vīr. 927, siev. 1167.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 164 klm., pa zc. — 180 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 70 klm., pa zc. — 48 klm.; tv. pls. Gulbene, pa dzc. — 21,5 klm., pa zc. — 16 klm.; tv. dzc. stc. Tirza — 4,5 klm.

Pg. n. pie Tirzas-Kropas-Gulbenes ceļa.

Pasta adrese: c. Gaulgausku.

Upes: Tirza.

Ezeri: Valmes — 15 ha.

Kalni: Kapukalns, Pilskalns, Kaķukalns.

Lielākie mežu masīvi: Kropas gārša — 500 ha, Kropas siliņi — 200 ha, Vietassils — 281 ha, Galgauskas sils — 1146 ha, Beiriņu sils — 300 ha.

Lielākie purvi: Olenes — 80 ha, Vēršpurvs — 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Drīzulis Jānis, dz. Krimos, 6 klm. no pg. n., tlr. Galgauska 32; pg. pdm. prs. Matīss Jānis, dz. Klāvānos, 5 klm. no pg. n., tlr. Galgauska 46; pg. tiesas prs. Līnis Augusts, dz. Milšos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kalnsk. 33. Pg. darbvedis Ēvele Hugo, dz. pg. n., tlr. Galgauska 15; vc. plc. kārtībnieks Stirna Roberts, dz. Burtniekos, 9 klm. no pg. n., tlr. Roņkalns 15.

2. **Izglītība.** Skolas: Galgauskas Veišu II pk. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Pulveris Jānis, tlr. Galgauska 17; Kropas I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Valbis Ādolfs, tlr. Elste 66.

Bibliotēkas: Galgauskas dzied. bbas bibl. Beveronī, prz. Lāčgalvis Elmārs, tlr. Galgauska 36; Biedrības „Latvju jaunatne" Kropas nod. bibl. Lubāniešos, prz. Olla Pēteris.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Valdens Helēna, dz. Aizupos, 13 klm. no pg. n., tlr. Roņkalns 5.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Ierikū-Rīgas un Gulbenes-Plaviņu-Rīgas dzc. līnija.

Galgauska — P. tf. n. Abc. T. p. C., Veišos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Lācis Oto, dz. Maldoņos; Roņkalns — P. tf. n. Ab. T. p. C., Dzeņos, 11 klm. no pg. n., prz. Graudums Richards, tlr. Roņkalna s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Tirza — dzc. stc., pr. Kālējs Eduards, tlr. Galgauska 45.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 346, saimniecību — 376. Aramzeme 3946,66 ha (35,67% no z. kpl.), plavas 1745,75 ha (15,71%), ganības 1184,77 ha (10,66%), meži 2762,16 ha (24,85%), purvi 822,37 ha (7,40%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Lībants Andžs, tlr. Galgauska 2; 2) Spēkstacija „Tirza", 4 klm. no pg. n., īp. Lībants Andžs, tlr. Galgauska 2-a; 3) Galgauskas-Veišu pienotava, 1 klm. no pg. n., īp. Galgauskas-Veišu piensaimn. sba, tlr. Galgauska 4; 4) Dažādu preču trg. Tirzmalās, 4,5 klm. no pg. n., īp. Sviklis Arvīds, tlr. Galgauska 60; 5) Dažādu preču trg. Sauliešos, 9 klm. no pg. n., īp. Kropas patēr. bba „Rūķis", tlr. Galgauska 36; 6) Dažādu preču un vīnu trg. Censoņos, 13 klm. no pg. n., īp. Kropas patēr. bba „Rūķis", pst. c. Gulbeni; 7) Dažādu preču trg. Ražās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Matīss Jānis, tlr. Galgauska 6; 8) Dažādu preču trg. Vietās, 0,1 klm. no pg. n., īp. Ambergs Auguste; 9) Dažādu preču trg. Ceriņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Paeglis Kristīne, tlr. Galgauska 31; 10) Dažādu preču trg. Sīļos, 5 klm. no pg. n., īp. Lamsters Kārlis; 11) Dažādu preču trg. Auseklos, 4 klm. no pg. n., īp. Mucenieks Anna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 27.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pareizticīgo draudzes baznīca Galgauskas muižā, 5 klm. no pg. n., mācītājs Bērziņš, dz. Rīgā. Pg. ietilpst Tirzas ev.-lut. draudzē, mācītājs Bekers Georgs, dz. Tirzas māc. muižā, tlr. Tirza 35, pst. c. Lizumu.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Galgauskas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1860. g., pr. Drīzulis Jānis, dz. Krimos, tlr. Galgauska 32; 2) Kropas savstarp. ugunsapdroš. bba, pr. Ceriņš Otto, dz. Liepiņos, tlr. Roņkalns 11; 3) Galgauskas dzied. bba, db. 1908. g., pr. Kļaviņš Kārlis dz. Jaungaujiņās, tlr. Galgauska 16; 4) Galgauskas-Veišu piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Lācis Kārlis, dz. Meišos, tlr. Galgauska 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, 0,5 klm. z.-riet. Kropas muižai, plašs skats uz apkārtni; b) līdzenie senkapi, saukti „Kapu kalns", Kanderu māju zemē; c) senlaiku kapenes, sauktas „Zviedru ģenerāļa kaps", Fr. Vītoliņam pieder. jaunsaimniecībā; d) kara kapi Ticānu māju zemē.

1905. g. notikumi: vairākus iedzīvotājus soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Āboliņš Jānis, priv. doc. Latv. universitātē, mēch. fak., * 1891. g.; 2) Ozoliņa Emma, pseud. Birzmaliete, rakstniece, * 1897. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Galgauskas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., centra ieguvējs privātpersona, iznomā lauksaimniekiem un amatniekiem; 6) Kropas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., centrs vairākkārt pārdots, pašreizējais ieguvējs privātpersona, izmanto lauksaimnieciski, centra dzirnavu ēka un iekārta novecojusies un stāv nelietota; c) Veišu pusmuižas centrs, 0,5 klm. no pg. n.; bij. kroga telpās novietota pasta un tlf. nodaļa, bij. magaziņas klētī — pienotava; d) Jaunās muižas pusmuiž. centrs, 3 klm. no pg. n., centrs piešķirts ilggad. nomniekam kā jaunsaimniecība; e) Aņķupenes pusmuižas centrs, 15 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; f) Rimstavu pusmž. centrs, 4 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, centrs piešķirts ilggadējam nomniekam; g) Vīcupa pusmž. centrs, 12 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Kapukalns pie Kropas skolas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Božās, prz. J. Sausais, Tirzas stc. 1 klm.

7. Grašu pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Grašu pg.; vāciski Geistershof; krieviski Grašskaja.

Pagasta robeža: z.-r. — Kraukļu pg., z. — Liezeres pg., d. — Oļu pg., v. — Kārzdabas pg., r. — Cesvaines pg.

Pg. platība — 30,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 706, no tiem vīr. 320, siev. 386.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 177,4 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 22 klm., pa zc. — 20 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Cesvaine — 5,3 klm.

Pg. n. pie Kraukļu-Kārzdabas ceļa.

Pasta adrese: c. Cesvaini.

Upes: Urdava, Kujupe.

Ezeri: —

Kalni: Lāču kalns.

Lielākie mežu masīvi: Grašu novads — 254 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I. iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II. iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Mednītis Jānis, dz. Spruktos, 2 klm. no pg. n., tlr. Kraukļi 47; pg. pdm. prs. Ozoliņš Augusts, dz. Lejas Putniņos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pīlāts Pēteris, dz. Lejiešos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kraukļi 29. Pg. darbvedis Beiziķis Jānis, dz. pg. n., tlr. Cesvaine 36; vc. plc. kārtībnieks Viļumsons Pēteris, dz. Grašu skolā, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Cesvaine 92.

2. **Izglītība.** Skolas: I pk. pamatsk., 0,25 klm. no pg. n., prz. Emoliņš Edgars, tlr. Cesvaine 84.

Bibliotēkas: Latvju nac. jaun. Grašu nod. bibliot., skolā, prz. Emoliņš Milija, tlr. Cesvaine 84.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kraukļu rajonā, vet. ārsts Kārkliņš N., dz. Kraukļos, tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Putniņi — P. n. Ab., Lejas Putniņos, 6 klm. no pg. n., prz. Breņķis Helēna, tlr. Kārkli 22.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 128, saimniecību — 130. Aramzeme 1110,28 ha (36,66% no z. kpl.), pļavas 547,09 ha (18,07%), ganības 547,66 ha (18,09%), meži 617,82 ha (20,40%), purvi 48,34 ha (1,60%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Jaunzemos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Stalbovs Andrejs, tlr. Cesvaine 35; 2) Preču vkl. Baltmājā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Flachsmanis Mozus; 3) Kujmuižas ūdens dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Celmiņš Jānis, tlr. Kārkli 3; 4) Grašu ūdens dzirnavas, 1,5 klm. no pg. n., īp. Skuja Rūdolfs, tlr. Cesvaine 54; 5) Ādu mītava Gremukalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Skrodelis Kristīne.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols, Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1879. g., pr. Kante Pēteris, dz. Kaļķeniekos, tlr. Kraukļi 45; 2) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1932. g., pr. Kļaviņš Jēkabs, dz. Magaziņās; 3) Latvju nac. jaun. sav. Grašu nodaļa, pr. Emoliņš Edgars, dz. Grašu I pk. pamatskolā, tlr. Cesvaine 84.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vienu pilsoni, vairāki sodīti ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Dāvis Jānis — atturības darbin., paidagōgs un skolu grām. sastād., dz. 1867. g., Puteņos; 2) Plensners Aleksandrs — rakstn. un žurnālists, dz. 1892. g., Grašu pg.; 3) Saulietis Augusts (A. Plikauss) — rakstn., dz. 1869. g., Sauliešos, miris 1934. gadā, apbedīts Ķiņderu kapsētā, Cesvaines pag.

3. **Bijušo muižu centri:** Grašu mž. centrs, 0,25 klm. no pg. n., novietota I pk. pamatsk. un nespējnieku patversme, pārējās ēkas pārbūvētas par saimniecības ēkām.

4. **Dabas jaukumi:** Urdavas un Kujupes līči. Kalnaina, jauka apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Grostonas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Grostonas pg.; vāciski Grasdohn; krieviski Grozdonskaja.

Pagasta robeža: z. — Viesienas pg., d. — Mārcienas pg., v. — Bērzaunes pg., r. — Kusas un Lazdonas pg.

Pg. platība — 39 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 951, no tiem vīr. 443, siev. 508.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 165 klm.; pa zc. — 140 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 8 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona.

Pg. n. pie Madonas-Kurtsalu ceļa.

Pasta adrese: c. Grostonu.

Upes: Arona.

Ezeri: Lipielu — 20 ha, Ezermuižas — 19 ha.

Kalni: Aronas, Sauleskalns.

Lielākie mežu masīvi: Pakavu un Siliņu meži — 445 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Meiers Osvalds, dz. Jurēnos, 7 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Lakstīgals Andrejs, dz. Vaškos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Zobens Andrejs, dz. Purmalēs, 10 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zandbergs Pēteris, dz. pg. n., tlr. Grostona 11; vc. plc. kārtībnieks Legzdiņš Eduards, dz. Zelgauskā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Grostona 34.

2. **Izglītība.** Skolas: Kaileņu 6 kl. pamatskola pie Madonas-Bērzaunes ceļa, 9 klm. no pg. n., prz. Kaušs Vladimirs, tlr. Bērzaune 1; Zelgauskas 4 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Laucenieks Andrejs, tlr. Grostona 50.

Bibliotēkas: Grostonas patērētāju un kultūras bbas bibliot. Zelgauskas bbas n., prz. Kalniņš Pēteris, dz. Grostonas virsmežniecībā, tlr. Grostona 12; Grazdonas izglītības bbas bibliot. Valtskalnā, prz. Zobāns Anna, dz. Kailenēs, tlr. Bērzaune 1.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Grundulis Berta, dz. Daukstos, 3 klm. no pg. n., tlr. Grostona 13.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Grostona — P. n. Abc., pg. n., prz. Zandbergs Pēteris, tlr. Grostona 11; Grostona — Tf. n. T. C., Grostonas pat. bbas n. Zelgauska, 0,5 klm. no pg. n., prz. Doriņš Pēteris, tlr. Grostonas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Madonas vmžn. Zelgauskas muižā, 7,5 klm. no Madonas, vmžz. Kalniņš Pēteris, tlr. Grostona 12.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 193, saimniecību — 201. Aramzeme 1488,76 ha (35,49% no z. kpl.), pļavas 744,85 ha (17,76%), ganības 905,30 ha (21,59%), meži 764,74 ha (18,23%), purvi 73,39 ha (1,75%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, stirnas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, laši, raudas, asari.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Zelgauskā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Doriņš Pēteris, tlr. Grostonas s. v.; 3) Degvīna tirg., Kalnājos, 1 klm. no pg. n., īp. Grebežs O., tlr. Grostona 28; 3) Dzirnavas Birānos, 5 klm. no pg. n., īp. Bušs Pēteris, tlr. Madona 61; 4) Dzirnavas Zelgauskā, 1 klm. no pg. n., īp. Rudzītis Hermanis, tlr. Grostona 23; 5) Dzirnavas Brucos, 8 klm. no pg. n., īp. Sprica mtn.; 6) Pienotava Zelgauskā, 0,5 klm. no pg. n., īp. I Grazdonas piensaimn. sba, tlr. Grostona 16; 7) Pienotava Melderēs, 5 klm. no pg. n., īp. II Grazdonas piensaimn. sba, tlr. Grostona 27.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.743,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bērzaunes pareizticīgo draudzes baznīca pie Madonas-Bērzaunes ceļa, 9 klm. no pg. n., māc. Pēteris Stūrītis, dz. Kailenēs.

Pg. ietilpst Bērzaunes ev.-lut. draudzē, māc. pal. Sautiņš Kārlis, pst. c. Mārcienu, tlr. Bērzaune 3.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zelgauskas sav. ugunsapdr. bba, db. 1884. g., pr. Rauda Jānis, dz. Lipielās, tlr. Grostona 38; 2) Grostonas savst. ugunsapdr. bba, db. 1883. g., pr. Maizītis Pēteris, dz. Iedzēnos; 3) I Grazdonas piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Dobulis V., dz. Kurtsalās, tlr. Grostona 22; 4) II Grazdonas piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Gravāns Jānis, dz.

Jānīšos; 5) Grostonas patērētāju un kultūras bba, db. 1921. g., pr. Dzenis Jānis, dz. Utkuros, tlr. Grostona 3; 6) Grazdonas izglīt. bba, db. 1907. g., pr. Melderis Augusts, dz. Celtnēs.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Arones kalns, arī Pilskalns un Gultas kalns Brencēnu māju zemē, Bērzones-Madonas lielceļa malā pie Ārones strauta tilta, 4 klm. austr. Bērzonei. Apkārtne kalnaina un jauka.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi divas zemnieku mājas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Delle Pēteris — doc., lauks. un mācīts vīndaris, dz. 1877. g., Grostonā; 2) Gulēns Aleksis, paidagōgs, Rīgas valsts komercskolas direktors un Latvijas ūniversitātes lektors, * 1875. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Zelgauskas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota Madonas virsmežniec., pg. n., Zelgauskas pamatsk., muižas zeme sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Aronas un Saules kalni pie Aronas upes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Viesienos, prz. Māliņa L., tlr. Grostona 33, Mārcienas stc., 5 klm, Gaiziņkalns, 8 klm.

9. Iršu pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Iršu kolonijas; vāciski Kolonie Hirschenhof; krieviski Giršengofskaja kol.

Pagasta robeža: z. — Sausnējas un Liepkalnes pg., d. — Pērses un Bebru pg., v. — Meņģeles un Ogres pg., r. — Vietalvas un Odzienas pg.

Pg. platība — 71 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1700, no tiem vīr. 832, siev. 868.

Attālumi: no Rīgas, lietojot aut. — 114 klm., pa zc. — 114 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 88 klm., pa zc. — 50 klm.; tv. pls. Plaviņas, pa zc. — 25 klm.; tv. dzc. stc. Koknese un Plaviņas — 25 klm.; tv. aut. pstn. Irši — 0,25 klm.

Pg. n. pie Bebru-Ērgļu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Vecliepkalni.

Upes: Iršu.

Ezeri: —

Kalni: Špicbukēļa kalns, Vaska kalns.

Lielākie mežu masīvi: Iršu novads — 1215 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Rīgas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Dekerts Nikolajs, dz. māja 58, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecliepkalne 3; pg. pdm. prs. Millers Roberts, dz. mājā 65, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecirši 11; pg. tiesas prs. Mercs Jānis, dz. mājā 36, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Pīlbaums Herberts, dz. pg. n., tlr. Vecliepkalne 9.; vc. plc. kārtībnieks Bērziņš Jūlijs, dz. mājā 41, 1 klm. no pg. n., tlr. Vecliepkalne 35.

2. **Izglītība.** Skolas: vācu centra 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Bušs Verners, tlr. Vecliepkalne 7; vācu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Švechheimers Aurēlija, tlr. Vecirši 9; vācu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Stāls Marija, tlr. Vecliepkalne 23; vācu Altienas I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Pops Lidija, dz. mājā 99, tlr. Vecliepkalne 24.

Bibliotēkas: Latv. vācu vecāku savienības Iršu nod. bibliot., vecā skolā, prz. Šulcs Alfonss, dz. mājā 52.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Krīgers Ādolfs, dz. mājā 41, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Vecliepkalne 21; rajona vecmāte Lucs Olga, dz. mājā 53a, 0,3 klm. no pg. n.; aptieka mājā 52b, 0,5 klm. no pg. n., īp. Treifelds Aleksandrs, tlr. Vecliepkalne 5.

4. **Lopārstniecība.** —

5. **Satiksme.** Kokneses-Jumurdas aut. līnija. Vecirši — P. tf. n. Abc. T. p. C., mājā 81, 4 klm. no pg. n., prz. Šmits Ottomārs, tlr. Vecirši 20.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 216, saimniecību — 227. Aramzeme 2419,66 ha (37,34% no z. kpl.), pļavas 1246,60 ha (19,24%), ganības 1441,07 ha (22,24%), meži 965,68 ha (14,90%), purvi 243,62 ha (3,76%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, asari, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. mājā 53-a, 0,25 klm. no pg. n., īp. Torsters Vilhelms, tlr. Vecliepkalne 28; 2) Preču vkl. mājā 88, 6 klm. no pg. n., īp. Torsters Fridrichs, tlr. Vecirši 5; 3) Preču vkl. mājā 87, 5 klm. no pg. n., īp. Pfeifs Herta, tlr. Vecirši 1; 4) Preču vkl. mājā 40-a, 1,5 klm. no pg. n., īp. Rātfelders Georgs, tlr. Vecliepkalne 16; 5) Ūdens dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Zītara mant., tlr. Vecliepkalne 15; 6) Pienotava Krustupjos, 2 klm. no pg. n., īp. Iršu piensaimn. sba; 7) Preču vkl. mājā 58, 2 klm. no pg. n., īp. Dekerts Zigrīda, tlr. Vecliepkalne 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.213,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Iršu kolōnijas draudze, mācītājs Holmanis Francis.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latviešu-vācu vec. savienības Iršu nodaļa, db. 1921. g., pr. Holmanis Francis, dz. pastorātā; 2) Iršu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Bīdermanis Markuss, dz. mājā 77, tlr. Vecirši 7; 3) Iršu piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Dekerts Nikolajs, dz. mājā 58, tlr. Vecliepkalne 3; 4) Iršu krājaizdevu sba, db. 1920. g., pr. Lucs Erichs, dz. mājā 46-a; 5) Landesvēra bba, db. 1922. g., pr. Neanders Eduards, dz. centra skolā, tlr. Vecliepkalne 7; 6) Iršu lauksaimn. bba, db. 1926. g., pr. Lucs Roberts, dz. mājā 45, tlr. Vecliepkalne 29; 7) Iršu lopkopības pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Gangnuss Harijs, dz. mājā 85.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.; Ozolkalns Bulanu māju zemē, 1 klm z.-austr. Iršu muižai, starp Ozolmuižas lielceļu un Pērses upi, labajā krastā; Pilskalns Alsienā, Ogres krastā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: iedzīvotāji izceļojuši bēgļu gaitās uz Krieviju.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Lucs Oskars — ķīmijas profesors, dzim. 1871. g., Iršos.

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** pg. n. tuvākā apkārtnē un 2 pilskalni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

10. Jaungulbenes pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaungulbenes pg.; vāciski Neu-Schwaneburgsche; krieviski Novo-Gulbenskaja.

Pagasta robeža: z. — Galgauskas pg., d. — Lubānas un Dzelzavas pg., v. — Adulienas pg., r. — Vecgulbenes un Rugāju pg.

Pg. platība — 252 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4672, no tiem vīr. 2203, siev. 2469.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 195 klm., pa zc. — 175 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 40 klm., pa zc. — 43 klm.; tv. pls. Gulbene, pa dzc. — 19 klm., pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Jaungulbene — 2 klm.; tv. aut. pstn. Dzelzava — 18 klm.

Pg. n. pie Madonas-Gulbenes ceļa.

Pasta adrese: c. Jaungulbeni.

Upes: Pededze, Liede.

Ezeri: Ušuri — 156 ha, Siladzirnavu — 80 ha, Stigu — 1,5 ha.

Kalni: Liedeskalni.

Lielākie mežu masīvi: Jaungulbenes meži — 6558 ha.

Lielākie purvi: Lielais purvs — 750 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Lutcs Andrējs, dz. Sileniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Kalnaskola 5; pg. pdm. prs. Mālkalns Jēkabs, dz. Roplaiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaungulbene 21; pg. tiesas prs. Šmits Jānis, dz. Lembās, 3 klm. no pg. n., tlr. nav. Pg. darbvedis Bīdelis Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Jaungulbene 12; vc. plc. kārtībnieks Saukants Vilis, dz. Gulbītēs, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Jaungulbene 11.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., Siltajos, 9 klm. no pg. n., prz. Mednis Pēteris, tlr. Līgo 10; Gulbīša 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Vārdaunis Arvīds, tlr. Jaungulbene 48; Daukstu 6 kl. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Ejups Oskars, tlr. Daukste 16; Kalna 4 kl. pamatsk., Lembī, 6 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Marija, tlr. Kalnaskola s. v.

Bibliotēkas: Jaungulbenes patērētāju bbas bibliot. Klintīs, prz. Lācis Vilma, tlr. Jaungulbene 8; Gulbenes lauksaimn. bbas bibliot. Elstēs, prz. Vītiņš Anna, tlr. Elste 33.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Skrastiņš Arturs, dz. Gulbītī, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Jaungulbene 5; ārsts Bārdiņš Pēteris, dz. Siltājos, 8,5 klm. no pg. n., tlr. Jaungulbene 19; zobārste Bariss Lūcija, dz. Cinīšos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaungulbene 36; vecmāte Steps Kristīne, dz. Struņķos, 6 klm. no pg. n.; vecmāte Grāvītis Emma, dz. Elstēs, 6 klm. no pg. n., tlr. Elste 13; Aptieka Siltājos un aptieka Gulbīšos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16.

5. **Satiksme.** Pļaviņu-Gulbenes dzc. līn.

Jaungulbene — P. t. k. N., 2 klm. no pg. n., prz. Krūmiņš Jānis, tlr. Jaungulbene 99; Līgo — P. tf. n. Ab. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Cinkus Kristīne; Kalnaskola — P. tf. n. Ab. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Šmits Lidija, dz. Rimstavās, tlr. Kalnaskola 24; Daukste — P. tf. n. Abc. T. p. C., 13 klm. no pg. n., prz. Melnstrazds Gustavs; Elste — Tf. n. T. p. C. Abc., 5 klm. no pg. n., prz. Melngailis Anna.

6. **Pārējās iestādes.** a) Gulbenes vmžn. III iec. Briču mžn. Ušuros, 4 klm. no Jaungulbenes dzc. stc., mžz. Vitmanis Teodors, tlr. Jaungul-

bene 3; b) Gulbenes vmžn. IV iec. Jaungulbenes mžn., Jaungulbenes muižā, 1 klm. no Jaungulbenes dzc. stc., mžz. Pētsals Jānis, tlr. Jaungulbene 6.

a) Jaungulbene — dzc. stc., pr. Vārdaunis Arvīds; b) Elste — dzc. stc., pr. Dobrovičs Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 592, saimniecību — 625. Aramzeme 7749,30 ha (30,52% n. z. kpl.), pļavas 3607,32 ha (14,21%), ganības 2688,64 ha (10,59%), meži 7714,07 ha (30,38%), purvi 2500,12 ha (9,85%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lūši, caunas, seski, vāveres; upēs un ezeros: zandarti, brekši, līņi, līdakas, zuši, raudas, asari, vēdzeles auslēji, skopri, ķīši, sīgas, grunduļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl. Daukstēs, 14 klm. no pg. n., īp. Kravecs Feiga; 2) Preču vkl. Elstēs, 5 klm. no pg. n., īp. Gulbenes-Elstu piensaimn. sba, tlr. Elste 8; 3) Preču vkl. Elstē, 5 klm. no pg. n., īp. Vinograds Aba; 4) Preču vkl. Salasakās, 3 klm. no pg. n., īp. Bēris Leja; 5) Preču vkl. Klintīs, 2 klm. no pg. n., īp. Jaungulbenes patērētāju bba, tlr. Jaungulbene 8; 6) Preču vkl. Gulbītī, 0,2 klm. no pg. n., īp. Jaungulbenes patērētāju bba; 7) Preču vkl. Jaungulbenes muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Jaungulbenes patērētāju bba, tlr. Jaungulbene 50; 8) Preču trg. Gravās, 2,5 klm. no pg. n., īp. Vilhelms Agatus; 9) Preču trg. Ziedoņos, 12 klm. no pg. n., īp. Ādlers Voldemārs, tlr. Līgo 5; 10) Preču trg. Brīviņos, 3 klm. no pg. n., īp. Ulmanis Ārons; 11) Preču vkl. Daukstēs, 13 klm. no pg. n., īp. Daukstu piensaimn. sba, tlr. Daukste 20; 12) Krodzniecības vkl. Elstēs, 5 klm. no pg. n., īp. Students Olga; 13) Maiznīca Pamatos, 3 klm. no pg. n., īp. Blaus Kārlis, tlr. Jaungulbene 44; 14) Maiznīca Liepkalnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lediņš Kārlis; 15) Gaļas skārnis Liepkalnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Marija; 16) Gaļas skārnis Pamatos, 3 klm. no pg. n., īp. Leimanis Jānis; 17) Frizētava Klintīs, 2 klm. no pg. n., īp. Jaungulbenes patērētāju bba; 18) Frizētava Birzmalās, 2 klm. no pg. n., īp. Kronis Johanna; 19) Mēchaniska darbnīca Birzmalās, 2 klm. no pg. n., īp. Anusēvičs Miķelis; 20) Sērkociņu stiebriņu fabrika Švandorfā, 2 klm. no pg. n., īp. A./S. Sērkociņu skaliņu centrāle; 21) Koppienotava Elstē, 5 klm. no pg. n., īp. Gulbenes-Elstes piens. sba, tlr. Elste 33; 22) Koppienotava Daukstēs, 13 klm. no pg. n., īp. Daukstu piensaimn. sba; 23) Dzirnavas Līgo, 10 klm. no pg. n., īp. Gulbenes-Elstes piensaimn. sba, tlr. Līgo s. v.; 24) Siladzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Stamers Jānis, tlr. Jaungulbene 9; 25) Dzirnavas, zāģētava Elstēs, 5,5 klm. no pg. n., īp. Ābeltiņš Eduards, tlr. Elste 1; 26) Dzirnavas, mēchaniska darbnīca Birzniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Akmens F., tlr. Jaungulbene 22.

Pg. budžets 1934./1935. g. — 41.037. —

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Gulbenes ev.-lut. draudzē, māc. pal. Egle Jūlijs, dz. Gulbenes māc. muižā, tlr. Gulbene 30.

2. **Biedrības, savienības, sabiedrības.** 1) Gulbenes piensaimn. sba, db. 1911. g., pr. Rubenis Jūlijs, dz. Mālukalnos, tlr. Elste 2; 2) Daukstu piensaimn. sba, db. 1910. g., pr. Klucis Ernests, dz. Jaunzemos, tlr. Daukste 26; 3) Jaungulbenes ugunsapdr. bba, db. 1880. g., pr. Znotiņš Reinholds, dz. Zaķakājās, tlr. Kalnaskola 6; 4) Jaungulbenes krāj-aizdevu sba Spēks, db. 1924. g., pr. Vītmanis Teodors, dz. Ušuros, tlr. Jaungulbene 3; 5) Jaungulbenes patērētāju bba, db. 1919. g., pr. Mālkins Jēkabs, dz. Roplaiņos, tlr. Jaungulbene 21; 6) Jaungulbenes dziedāšanas bba, db. 1873. g., pr. Vārdaunis Arvīds, dz. Gulbītī, tlr. Jaungulbene 48; 7) Gulbenes lauksaimn. bba, db. 1912. g., pr. Strautiņš Ernests, dz. Dreiņos, tlr. Elste 10; 8) Daukstu izglītības bba, db. 1921. g., pr. Ejups Oskars, dz. Daukstēs, tlr. Daukste 16; 9) Daukstu II kuļgarn. sba, db. 1909. g., pr. Kanaviņš Lūdolfs, dz. Ploskupos; 10) Briča kuļgarn. sba, db. 1907. g., pr. Staune Jānis, dz. Medņos, tlr. Daukste 7; 11) Stukmaņu kuļgarn. sba, db. 1906. g., pr. Driķis Kārlis, dz. Līkumos, tlr. Līgo 4; 12) Mežgala lauksaimn. mašīnu koplietošanas sba, db. 1922. g., pr. Sirmais Teodors, dz. Saliņās, tlr. Līgo 16; 13) Jaungulbenes I lopkop. pārraudz. bba, db. 1920. g., pr. Melkalns Jēkabs, dz. Roplaiņos, tlr. Jaungulbene 21; 14) Jaungulbenes II lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Stabulnieks Pēteris, dz. Imantās, tlr. Jaungulbene 18; 15) Mežagala lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Sirmais Teodors, dz. Saliņās, tlr. Līgo 16; 16) Daukstu-Mārkušurvu mel. sba, db. 1928. g., pr. Bormanis Ludvigs, dz. Elstēs, tlr. Elste 58; 17) Obrapurva mel. sba, db. 1924. g., pr. Franckevičs Hilmārs, dz. Jaungulbenes mž, tlr. Jaungulbene 4; 18) Jaungulbenes lopkop. pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Bormanis Jānis, dz. Lejasandžos, tlr. Elste 3; 19) Ezernieku kuļgarn. sba, db. 1914. g., pr. Barons Jūlijs, dz. Ezerniekos, tlr. Elste 25.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) akmens kraāvuma kapenes, sauktas „Kara kapi", Priedkalnu māju zemē; b) akmens uzkalniņu kapi, saukti „Akmens krasts", Struņķu-Aizupju māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 pilsoņus, vairākus sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Galējs Jūlijs, Dr. med. ārsts speciālists, augstskolas māc. spēks, dzim. 1884. g., Struņķos; 2) Lancmanis Zelmars, rakstnieks un dzimtenes pētnieks, dzim. 1883. g. Jaungulbenē; 3) Šmits Arvīds, agronoms, priv. doc., rakstījis par lauksaimn. un lopkopību, * 1895. g.; 4) Sirmais Oskars, žurnālists, laikr. „Pēdējā Brīdī" red. loc., dzimis 1891. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Jaungulbenes mž. c., 3 klm. no pg. n., ierīkota valsts ferma, lauksaimniecības skola, izmēģinājumu stacija; Obravas, Gulbīšu, Jaunāmuižas, Bērziņu, Stukmaņu un Siltais pusmuižu c. sadalīti jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Jaungulbenes mž. parks; Siludzirnavu mežs.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Kalsnavas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kalsnavas pg., vāciski Kalzenau; krieviski Kalcenovskaja.

Pagasta robeža: z. — Bērzaunes pg., d. — Sāvienas un Aiviekstes pg., v. — Vietalvas pg., r. — Ļaudonas pg.

Pg. platība — 178 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2573, no tiem vīr. 1163, siev. 1410.

Attālumi: no Rīgas pa dzc. — 141 klm.; pa zc. — 135 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. 30 klm., pa zc. — 25 klm.; tv. pls. Plaviņas, pa dzc. — 19 klm., pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Jaunkalsnava — 10 klm.

Pg. n. pie Bērzaunes-Kokneses ceļa.

Pasta adrese: c. Jāņukalnu.

Upes: Aiviekste, Veseta, Arona, Bērzonīte, Savita, Taleja.

Ezeri: Veckalsnavas, Puduļu — 11,7 ha, Dāmeņa — 26 ha, Neļauba — 2 ha, Pigaiņa — 8 ha.

Kalni: Lidneskalns, Pogaiņu, Sviļu, Kaņepītes, Virtiņu.

Lielākie mežu masīvi: Veckalsnavas novads — 3850 ha.

Lielākie purvi: Līņu purvs — 16 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Masuls Aleksandrs, dz. Kazākās, 5 klm. no pg. n., tlr. Jāņukalns 33; pg. pdm. prs. Reiznieks Jānis, dz. Gibiešēnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Jāņukalns 19; pg. tiesas prs. Purviņš Jūlijs, dz. Alunēnos, 10 klm. no pg. n., tlr. Jaunkalsnava 7. Pg. darbvedis Līcītis Jānis, dz. pg. n., tlr. Jāņukalns 26; vc. plc. kārtībnieks Bērziņš Teodors, dz. pg. n., tlr. Jāņukalns 42.

2. **Izglītība.** Skolas: Jāņkalna I pk. pamatsk., 0,25 klm. no pg. n., prz. Stērstiņš Aleksandrs, tlr. Jāņukalns 1; Gribēnu I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Siliņš Augusts, tlr. Jāņukalns 2; II pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Reinholds, tlr. Veckalsnava 15.

Bibliotēkas: Saviesīgās bbas bibliot. Gribēnu sk., prz. Siliņš Augusts, tlr. Jāņukalns 2; visās trijās pamatskolās ir bibliotēkas, kuras pārzina skolu pārziņi.

3. **Veselības kopšana.** Raj. ārsts Kalniņš Arnolds, dz. Veckalsnavā, 8 klm. no pg. n., tlr. Veckalsnava 3; rajona vecmāte Gintens Milda, dz. pg. n., tlr. Jāņukalns 54. Aptieka Veckalsnavā, 8 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** —

5. **Satiksme.** Plaviņu-Gulbenes dzc. līn.

Jaunkalsnava — P. t. k. N., 10 klm. no pg. n., prz. Linde Fricis, tlr. Jaunkalsnava 4; Jāņukalns — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Līcītis Otīlija, tlr. Jāņukalns 99; Veckalsnava — P. n. s. v. Abc. T. N., Kalsnavas bij. stc., 10 klm. no pg. n., prz. Blumbergs Juris, tlr. Veckalsnava 9; Veckalsnava — Tf. n. T. C., Sidrabiņos, 10 klm. no pg. n., prz. Plaudis Augusts, dz. turpat; Virska — P. n. Ab., Virskās, 5 klm. no pg. n., prz. Auziņš Elfrīda, tlr. Jāņukalns 48; Radio stc „Madona", pie spēkstacijas, tlr. Jaunkalsnava 30.

6. **Pārējās iestādes.** a) Kalsnavas vmžn., Jaunkalsnavā, 9,5 klm. no pg. n., vmžz. Cepurīts Gustavs, tlr. Jaunkalsnava 3; b) Kalsnavas vmžn. III. Mārcienas iec. mžn. Vesetniekos, 10,5 klm. no Jaunkalsnavas dzc. stc., mžz. Dreimanis Eduards, tlr. Jaunkalsnava 13; c) Kalsnavas vmžn. IV Jaunkalsnavas iec. mžn. Stepēs, 4,5 klm. no Jaunkalsnavas dzc. stc., mžz. Kunderts Arvīds, tlr. Jaunkalsnava 12; d) Jaunkalsnava — dzc. stc., pr. Spole Pēteris, tlr. Jaunkalsnava, stc. s. v.; b) Kalsnava — dzc. stc., pr. Blumbergs Juris, tlr. Kalsnava, stc. s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 498, saimniecību — 523. Aramzeme 4108,97 ha (23,08% n. z. kpl.), plavas 2382,11 ha (13,38%), ganības 2453,21 ha (13,78%), meži 7186,47 ha (40,37%), purvi 762,47 ha (4,28%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, vilki; upēs un ezeros: līdakas, šķaunadzes, zuši, vēdzeles, foreles, plauži, līņi, asari, raudas, ruduļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl. Auzēnos, 1 klm. no pg. n., īp. Lapsiņš Marija, tlr. Jāņukalns 3; 2) Preču vkl. pg. n., īp. Salmiņš Marta, tlr. Jāņukalns 34; 3) Preču vkl. Kapukalnā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Teriņš Anna, tlr. Jāņukalns 11; 4) Preču vkl. Jaunārēs, 10 klm. no pg. n., īp. Uberts Marija; 5) Preču vkl. Pietniekos, 9,5 klm. no pg. n., īp. Skolņiks Faivušs, tlr. Jaunkalsnava 5; 6) Preču vkl. Rasiņās, 9 klm. no pg. n., īp. Auziņš Jānis; 7) Preču vkl. Virskā, 5 klm. no pg. n., īp. Mednis E.; 8) Preču vkl. Rīziņos, 8 klm. no pg. n., īp. Fingergoits Estere, tlr. Veckalsnava 8; 9) Preču vkl. Dimantos, 10 klm. no pg. n., īp. Gargurnis Jānis, tlr. Veckalsnava 10; 10) Preču vkl. Sidrabiņos, 10 klm. no pg. n., īp. Plaudis Emīlija; 11) Preču vkl. Celmiņos, 11 klm. no pg. n., īp. Leitrauts Konstantīns, tlr. Veckalsnava 20; 12) Pienotava Driķos, 9 klm. no pg. n., īp. Jaunkalsnavas piensaimn. bba, tlr. Jaunkalsnava 23; 13) Pienotava Virskā, 5 klm. no pg. n., īp. Kalsnavas piensaimn. sba Draugs, tlr. Jāņukalns 48; 14) Krejošanas punkts Caunēs, 2 klm. no pg. n., īp. Jaunkalsnavas piensaimn. sba, tlr. Jāņukalns 35; 15) Krejošanas punkts Parkmalās, 9 klm. no pg. n., īp. Jaunkalsnavas piensaimn. sba; 16) Krejošanas punkts Alunēnos, 5 klm. no pg. n., īp. I Vietalvas-Odzienas piensaimnieku sba Bites, tlr. Jāņukalns 20; 17) Ūdensdzirnavas Aroniešos, 12 klm. no pg. n., īp. Hartmanis Jūlijs; 18) Ūdensdzirnavas Talejās, 6 klm. no pg. n., īp. Zemītis Johanna, tlr. Veckalsnava 18; 19)

Ūdensdzirnavas Gribēnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Putniņš Pēteris, tlr. Jāņukalns 53; 20) Spēkstacija Jaunkalsnavā, 14 klm. no pg. n., īp. sba „Aiviekste", tlr. Krievciems 10; 21) Koku zāģētava Jaunkalsnavā, 14 klm. no pg. n., īp. sba „Aiviekste", tlr. Krievciems 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.962,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ev.-lut. baznīca Veckalsnavā, 9 klm. no pg. n., macītājs Osis Jēkabs, dz. mācītājmuižā, tlr. Veckalsnava 16; 2) Pareizticīgo baznīca Jāņkalnā, 0,2 klm. no pg. n., mācītājs Sakss Aleksandrs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kalsnavas saviesīgā bba, pr. Reiznieks Jānis, dz. Ģibiešēnos, tlr. Jāņukalns 19; 2) Kalsnavas (bij. Veckalsnavas) savstarp. ugunsapdroš. bba, pr. Bariņš Jānis, dz. Aizberos; 3) Jaunkalsnavas savstarp. ugunsapdroš. bba, pr. Žīds Kārlis, dz. Rucēnos, tlr. Jāņukalns 6; 4) Latv. jaunatnes savien. Kalsnavas nod., pr. Lapsiņš Pēteris, dz. Auzēnos, tlr. Jāņukalns 3; 5) Nac. Latv. atv. karavīru bbas Jaunkalsnavas nod., pr. Stūre Pēteris, dz. Sauliešos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, Akapenes: a) uzkalniņu kapi Leišmartu māju zemē; b) uzkalniņu kapi, saukti „Zviedru ģenerāļa kaps" Caunu māju zemē; c) uzkalniņu kapi, saukti „Krievu kapi" Jaunrūcēnu un Treikaiņu māju zemē; d) kapu kalns Daktiņu māju zemē.

1905. g. notikumi: nodedzinātas Veckalsnavas muižas ēkas, soda ekspedīcija nošāvusi 1 pilsoni. Pie Veckalsnavas muižas notikusi kauja starp kazākiem un revolūcionāriem. Kaujā piedalījušies apm. 3000 cilvēku, 23 nošauti un vairāki desmiti ievainoti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Allunans Heinrichs, sab. darb. un rakstn., dzim. 1835. g.; 2) Allunans Juris — dzejnieks, valodnieks un atmodas laikmeta darbinieks, dzim. 1832. g., Jaunkalsnavas muižā; 3) Apsītis Jānis, pseud. Sārts Jānis, rakstn. * 1905. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Veckalsnavas mž. c., piešķirts sieviešu palīdzības korpusam. Bij. pils netiek izmantota; b) Jaunkalsnavas mž. c., ēkas izmanto Kalsnavas virsmežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Skaistie Savītes upes krasti pie Ozolkalna un Talejas upes krasti pie II pk. pamatsk.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Kārzdabas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kārzdabas pg.; vāciski Kersterbehm; krieviski Kersterbemskaja.

Pagasta robeža: z. — Liezeres pg., d. — Oļu pg., v. — Liezeres pg., r. — Grašu pg.

Pg. platība — 23,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 582, no tiem vīr. 262, siev. 320.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 180 klm., pa zc. — 142 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 23 klm., pa zc. — 20 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Cesvaine — 9 klm.

Pg. n. pie Cesvaines-Rīgas ceļa.

Pasta adrese: c. Kārzdabu.

Upes: Urdava, Sūle.

Ezeri: Kārzdabas — 13,3 ha, Govītes — 0,5 ha, Jurguču — 1,5 ha.

Kalni: Ūsiņa, Ķepestu, Stradu.

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonav apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Dakša Artūrs, dz. Jurgučos, 2 klm. no pg. n., tlr. Kārzdaba 34; pg. pdm. prs. Balodis Jānis, dz. Kalnatenčos, 2 klm. no pg. n., tlr. Kārzdaba 22; pg. tiesas prs. Krieviņš Aleksandrs, dz. Upmalēs, 0,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kanaviņš Pauls, dz. pg. n., tlr. Kārzdaba s. v.; vc. plc. kārtībnieks Viļumsons Pēteris, dz. Grašu pg. skolā, tlr. Cesvaine 92.

2. **Izglītība.** Skolas: Kārzdabas 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Zirnis Marianna, dz. skolā.

Bibliotēkas: Kārzdabas 6 kl. pamatsk. bibliot. skolā, prz. Zirnis Marianna; L. K. V. bbas Kārzdabas nod. bibliot. pamatsk., prz. Plikausis Marija, dz. Ezerniekos, tlr. Kārzdaba 1.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kraukļu rajonā, vet. ārsts Kārkliņš N., dz. Kraukļos, tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Kārzdaba — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kanaviņš Pauls, tlr. Kārzdaba s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 129, saimniecību — 140. Aramzeme 906,98 ha (38,29% n. z. kpl.), pļavas 587,38 ha (24,80%), ganības 643,13 ha (27,15%), meži 95,22 ha (4,02%), purvi 29,14 ha (1,23%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, raudas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl. Stūrīšos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Bakmans Arnolds; 2) Preču vkl. Ūsiņkrogā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Evjans Josels; 3) Pienotava Ūsiņkrogā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Kārzdabas piensaimn. sba, tlr. Kārzdaba 5; 4) Mēchaniska darbnīca Kalnarēzēnos, 2 klm. no pg. n., īp. Bicals Pēteris, tlr. Kārzdaba 2; Ādu mītuve Siliņos, 6 klm. no pg. n., īp. Suka Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 7700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Kārzdabas pareizticīgo draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Namnieks Jānis, dz. Kārzdabas muižā; Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kārzdabas piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Krūmiņš Rūdolfs, dz. Liezeres Zīduļos, tlr. Kārzdaba 14; 2) Kārzdabas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1892. g., pr. Podiņš Jēkabs, dz. Vēteros, tlr. Kārzdaba 20; 3) L. k. v. bbas Kārzdabas nod., db. 1925. g., pr. Plikausis Jēkabs, dz. Ezerniekos, tlr. Kārzdaba 1.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senlaiku kapenes, sauktas „Krakali", Veršaru māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu vairākus pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Ezeriņš Jānis, rakstnieks, * 1891. g., Beiros.

3. **Bijušo muižu centri:** Kārzdabas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa izlietota kā Kārzdabas pareizticīgo draudzes mācītāja māja.

4. **Dabas jaukumi:** upes, kalni, ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Tējnīcā, prz. K. Bernovskijs.

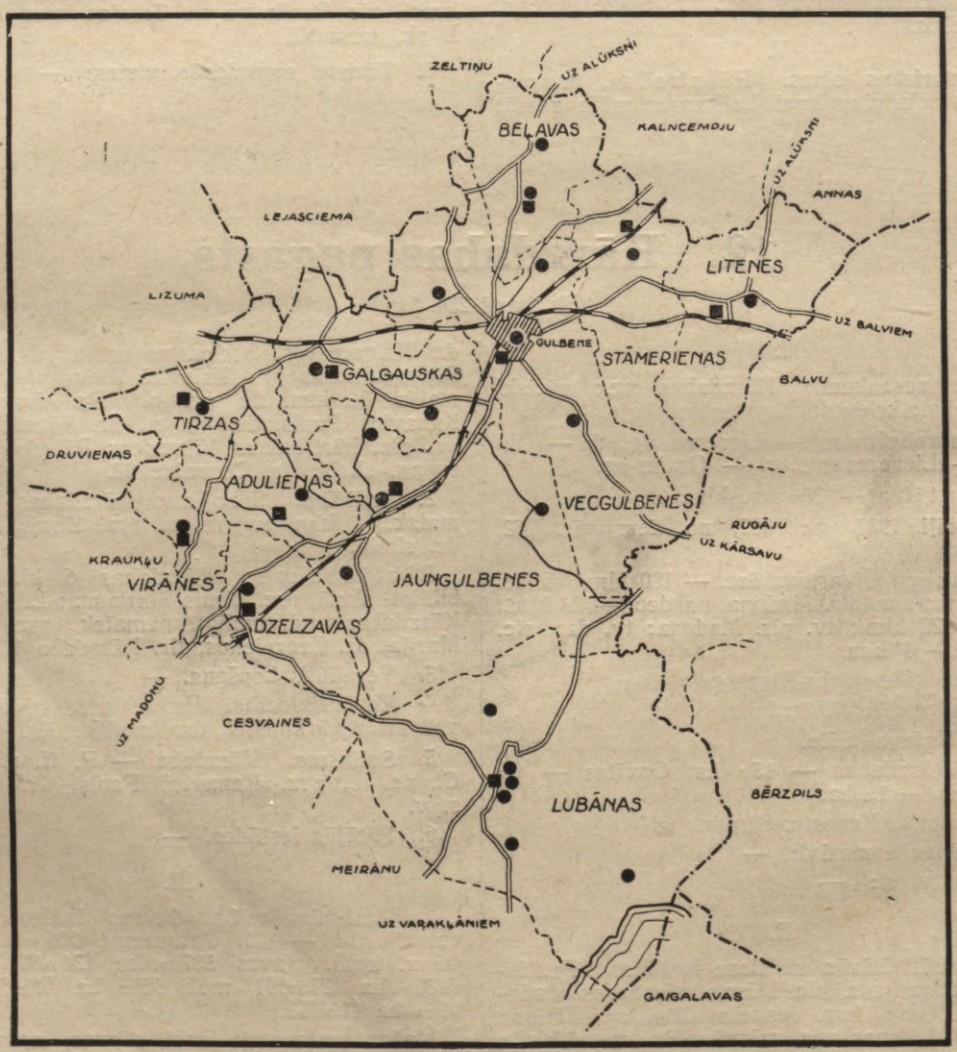

Gulbenes rajons.

13. Kraukļu pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kraukļu pg.; vāciski Grawendalsche; krieviski Kraukļinskaja.

Pagasta robeža: z. — Druvienas pg., d. — Cesvaines un Grašu pg., v. — Liezeres un Jaunpiebalgas pg., r. — Virānes un Dzelzavas pg.

Pg. platība — 88 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1745, no tiem vīr. 807, siev. 938.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 172 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 23 klm., pa zc. — 23 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Cesvaine — 8 klm.

Pg. n. pie Cesvaines-Tirzas ceļa.

Pasta adrese: c. Kraukļiem.

Upes: Kujupe, Tirza, Apiņupe, Virānītes upe un Lācīte.

Ezeri: Virānes — 155 ha, Lūšu — 6 ha, Spārviņu — 4 ha un Kaulaču — 12 ha.

Kalni: Gremu un Jokumu.

Lielākie mežu masīvi: Slēdeņu mežs — 400 ha, Riteņu — 300 ha, Piku — 200 ha.

Lielākie purvi: Virānītes — 16 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Mednīts Jānis, dz. Kalna-Gremos, 2 klm. no pg. n., tlr. Kraukļi 20; pg. pdm. prs. Stoķis Kārlis, dz. Vidus-Sviķos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Maldups Kārlis, dz. Dolačos, 8 klm. no pg. n., tlr. Kārkli 14. Pg. darbvedis Zvirgzdiņš Teodors, dz. pg. namā, tlr. Kraukļi 14; vc. plc. kārtībnieks Bambāns Teodors, dz. vecā doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Kraukļi 3.

2. **Izglītība.** Skolas: Kraukļu pg. Viļuma 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Liepiņš Artūrs, tlr. Kraukļi 46; Kraukļu pg. Nikolaja 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Blūms Oskars, tlr. Kārkli 12.

Bibliotēkas: Kraukļu bibliot. bba pg. n., prz. Liepiņš Artūrs, dz. Viļuma skolā, tlr. Kraukļi 46.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Prismans Grigorijs, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Kraukļi 32; vecmāte Kliezbergs Antonija, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Kraukļi 10.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Kārkliņš Nikolajs, dz. Kalna-Vībotos, 1 klm. no pg. n., tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Kraukļi — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Gūts Jānis; Kārkli — P. tf. n. Abc. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Beitāns Austra, tlr. Kārkli 10.

6. **Pārējās iestādes.** Cesvaines vmžn. III iec. Riteņu mžn. Riteņos, 19 klm. no Cesvaines dzc. stc., mžz. Bēniņš Pēteris, tlr. Kārkļi 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 240, saimniecību — 264. Aramzeme 2895,65 ha (32,95% no z. kpl.), pļavas 1365,10 ha (15,53%), ganības 1609,87 ha (18,32%), meži 1872,98 ha (21,31%), purvi 448,62 ha (5,10%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, vēdzeles, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Kārklos, 6 klm. no pg. n., īp. Ipugdiņš Šeine; 2) Skārda trauku trg. Atpūtās, īp. Bērziņš Roberts; 2) Reibinošu dzērienu trg. Vīna kalnā, 1 klm. no pg. n., īp. Mirovičs Marija, tlr. Kraukļi 23; 3) Krodzniecības vkl. Ausmās, 1 klm. no pg. n., īp. Andersons Jēkabs, tlr. Kraukļi 53; 4) Dažādu preču trg. Brenčeros, 7 klm. no pg. n., īp. Žīgurs Jānis; 5) Alitānu dzirnavas, īp. Zībiņš Kārlis; 6) Kalna Kārklu dzirnavas, īp. Kurmis Augusts; 6) Dažādu preču trg. — kiosks muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Pērle Eduards, dz. Upes Pērlēs; 7) Ūdens dzirnavas un vilnas vērptuve muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Zvaigzne Ede, tlr. Kraukļi 7; 8) Dažādu preču trg. Vairogos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Cesvaines lauksaimn. bba, tlr. Kraukļi 4; 9) Dažādu preču trg. Jokumā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Cesvaines lauksaimn. bba, tlr. Kraukļi 4; 10) Krodzniecības vkl. Tautas n., 0,5 klm. no pg. n., īp. Mednis Jānis, dz. Jaunķeirānos, tlr. Kraukļi 64; 11) Krodzniecības vkl. Biržos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Puriņš Oskars, tlr. nav; 1) Skārda trauku trg. Raudupos, 1 klm. no pg. n., īp. Zacharovs Jānis, tlr. Kraukļi 63; 13) Pienotava Jokumā, 2 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba „Nora", tlr. Kraukļi 5; 14) Pienotava Kārklos, 7 klm. no pg. n., īp. Kraukļu piensaimn. sba, tlr. Kārklu s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.297,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. brāļu draudzes Kraukļu nod. Kalna Vēveros, 3 klm. no pg. n.; Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kraukļu bibliot. bba, db. 1909. g., pr. Blūms Oskars, dz. Nikolaja skolā, tlr. Kārkli 14; 2) Kraukļu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1865. g., pr. Dzenis Jānis, dz. Kalna Skrīdos; 3) Kraukļu ugunsdzēsēju bba, db. 1934. g., pr. Barševskis Kārlis, dz. Spruktķeirānos, tlr. Kraukļi 13; 4) Cesvaines lauks. bba, db. 1899. g., pr. Gaiguls Pēteris, dz. Vidus-Daugstēs, tlr. Kraukļi 9; 5) Kraukļu mednieku bba, db. 1926. g., pr. Blūms Oskars, tlr. Kārkli 12; 6) Piensaimnieku sba „Nora", db. 1899. g., pr. Stalbovs Alfrēds, dz. Kalna-Mežjukānos, tlr. Kraukļi 22; 7) Kraukļu piensaimn. sba, db. 1898. g., pr. Dārznieks Jānis, dz. Osvijās, tlr. Kārkli 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: nošauts pg. rakstvedis, nodedzināta viena saimniecība.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Gubene Marija — prof., komponiste un mūzikas paid., dz. 1872. g., Kraukļu pg.; 2) Maldups Aleksandrs, Valsts statistiskās pārvaldes vicedirektors, vairāku statistiska rakstura grāmatu autors, dzim. 1894. g., Kraukļu muižā; 3) Vičs Andrējs, pseud. A. Jukans — paidagōģijas rakstn. un skolu vēsturnieks, dzim. 1879. g., Mazjukanos; 4) Stalbovs Jānis, Latvijas bankas direktors, dzim. 1886. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Kraukļu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimn. vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Kaulaču līcis, Kraukļu dzirnavu līcis, Virānes ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Jaunvēveros, prz. E. Tiltiņa, tlr. Kraukļi 55, Cesvaines stc. 10 klm., Virānes ezers 3 klm., darbojas no 6. V. līdz 6. X; b) Lejasvēveros, prz. L. Kļaviņa, tlr. Kraukļi 57, Cesvaines stc. 10 klm., Gaiziņa kalns 33 klm.

14. Kusas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kusas pg.; vāciski Kussen; krieviski Kussenskaja.

Pagasta robeža: z. — Lubējas un Liezeres pg., d. — Grostonas pg., v. — Viesienas pg., r. — Olu, Sarkaņu un Lazdonas pg.

Pg. platība — 50 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 652, no tiem vīr. 304, siev. 348.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 168 klm.; pa zc. — 133 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 11 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona.

Pg. n. pie Madonas-Rīgas ceļa.

Pasta adrese: c. Kusu.

Upes: Kapupe, Jole, Arona.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Kusas — 150 ha, Lodes — 100 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Purviņš Pēteris, dz. Izandos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kusa 19; pg. pdm. prs. Dreimanis Jānis, dz. Bikās, 5 klm. no pg. n., tlr. Grostona 6; pg. tiesas prs. Saliņš Jānis, dz. Kaņepēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kusa 37. Pg. darbvedis Richters Heinrichs, dz. pg. n., tlr. Kusa 33; vc. plc. kārtībnieks Apsēns Nikolajs, dz. Sarkaņu pg. n., tlr. Sarkaņi 8.

2. **Izglītība.** Skolas: Kusas 6 kl. pamatsk., Kusas muižā, 2 klm. no pg. n., prz. Bieziņš Pēteris, tlr. Kusa 13.

Bibliotēkas: pg. pašvald. bibliot. pamatsk., prz. Egle Velta, tlr. Kusa 13; pamatskolas bibliot. skolā, prz. Egle Velta, tlr. Kusa 13.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Kusa — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Richters Heinrichs, tlr. Kusa 33.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 140, saimniecību — 142. Aramzeme 1157,53 ha (32,54% no z. kpl.), pļavas 674,69 ha (18,96%) ganības 845,34 ha (23,76%), meži 493,06 ha (13,86%), purvi 178,74 ha (5,02%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Bodēs, 1 klm. no pg. n., īp. Laukmanis Jānis, tlr. Kusa 4; 2) Ūdens dzirnavas Lejasrubeņos, 5 klm. no pg. n., īp. Siliņš Jānis, tlr. Grostona 7; 3) Pienotava Gērķos, 3 klm. no pg. n., īp. Kusas-Gērķu piensaimn. sba, tlr. Kusa 6; Krodniecības vkl., Dravās, 1 klm. no pg. n., īp. Šestakovs Pāvels.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9235,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1885. g., pr. Zariņš Pēteris, dz. Satekās, tlr. Kusa 50; 2) Biškopības bba, db. 1919. g., pr. Dzirkalis Jānis, dz. Aroniešos; 3) Piensaimnieku sba, db. 1925. g., pr. Bērziņš Jānis, dz. Grāveros, tlr. Kusa 43.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: akmens krāvuma kapi, saukti „Kapu kalns", Lazdiešu māju zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Dreimanis Pēteris — rakstn. un paidagōgs, dz. 1879. g., Kusas pg.; 2) Sestulis Antons — paidag. un rakstn., dz. 1882. g., Poķos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Kusas mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola, pārējās ēkas piešķirtas neatsavināmai daļai; 2) Lodes mž. centrs, 0,25 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Kapupes, Joles, Aronas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

15. Lazdonas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lazdonas pg.; vāciski Lasdohn; krieviski Lazdonskaja.

Pagasta robeža: z. — Madonas pls., Grostonas pg., d. — Ļaudonas pg., v. — Mārcienas pg., r. — Sarkaņu un Praulienas pg.

Pg. platība — 70,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1146, no tiem vīr. 530, siev. 616.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 162 klm., pa zc. — 147 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 5 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona.

Pg. n. pie Lazdonas-Niedruškas ceļa.

Pasta adrese: c. Madonu.

Upes: Kujupe, Niedruška, Svētupe.

Ezeri: Rāceņu — 50 ha, Lazdonas — 14 ha, Baltiņu — 17,5 ha, Vadzoles — 8,5 ha, L. Klauģis — 7,5 ha, M. Klauģis — 3,5 ha, Dibenezers — 7 ha, Melnezers — 6 ha.

Kalni: Lapsu, Ļaudonas.

Lielākie mežu masīvi: Lazdonas novads — 957 ha, Ļaudonas novads — 172 ha.

Lielākie purvi: Ormaņu — 29 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Vīksne Jānis, dz. Druķos, 6 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Kļaviņš Otto, dz. Suvēnos, 4 klm. no pg. n., tlr. Niedruška 4; pg. tiesas prs. Petrovskis Pēteris, dz. Ievlīčos, 7 klm. no pg. n., tlr. Niedruška 31. Pg. darbvedis Egle Jānis, dz. pg. n., tlr. Madona 66; vc. plc. kārtībnieks Gailītis Pēteris, dz. Rāceņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Madona 67.

2. **Izglītība.** Skolas: pamatskola pie Lazdonas-Zelgauskas ceļa, 4 klm. no Madonas stacijas, un 1 klm. no pg. n., prz. Karčevskis Harijs, dz. skolā, tlr. Madona 136.

Bibliotēkas: Lazdonas bezmaksas bibl. bba bbas n., prz. Rācenājs Andrejs, tlr. Madona 69; Lazdonas pamatsk. bibliotēka, prz. Karčevskis Harijs, tlr. Madona 136.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Bite Ilze un ārsts Torru Leonhards, dz. Madonā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Madonas-Ērgļu, Rīgas-Gulbenes dzc. līnijas.

Niedruška — P. tf. n. Ab. T. C., dzirnavās, 7 klm. no pg. n., prz. Zaķis Andrejs, tlr. Niedruška 2.

6. **Pārējās iestādes.** Madonas vmžn. IV iec. Madonas mžn., mžz. mājā, 2 klm. no Madonas dzc. stc., mžz. Krastiņš Jēkabs, tlr. Madona 35.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 182, saimniecību — 210. Aramzeme 1893,19 ha (26,79% no z. kpl.), pļavas 1107,26 ha (15,67%), ganības 1230,74 ha (17,42%), meži 1577,73 ha (22,33%), purvi 655,30 ha (9,28%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, plauži, līņi, asari, raudas, karūsas, ruduļi un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl., 2 klm. no pg. n., īp. Jankelovičs Šmuels; 2) Pienotava Lazdonas muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Lazdonas piensaimn. sba, tlr. Madona 112; 3) Ūdens dzirnavas Niedruškās, 7 klm. no pg. n., īp. Zaķis Andrejs, tlr. Niedruška 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.820,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Lazdonas ev.-lut. draudzes baznīca, 4 klm. no pg. n., 2 klm. no Madonas pls.; māc. Dzērvītis Arvīds; 2) Lazdonas pareizticīgo draudzes baznīca, 4 klm. no pg. n., 2 klm. no Madonas pls.; māc. Enniņš J.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lazdonas bezmaksas bibliot. bba, pr. Māliņš Aleks., dz. Midzeņos, tlr. Madona 70; 2) Lazdonas piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Kļaviņš Otto, dz. Suvēnos, tlr. Niedruška 4; 2) Lazdonas savstarpējā ugunsapdr. bba, pr. Bērziņš Kārlis, dz. Muškās, tlr. Niedruška 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senlaiku akmeņi Biku māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Dobulis Jānis — skolu un kult. darbin., dz. 1876. g., Lazdonā; 2) Karčevskis Antons-Otto, jurists, Rīgas apgabaltiesas prokurors un tautas labkl. min. juriskonsults, * 1900. g.; 3) Vīgrabs Emīls-Viktors, valsts darbinieks, diplomāts, * 1887. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Lazdonas mž. centrs, piešķirts bij. īpašniekam; klēts ēka piešķirta Lazdonas piensaimn. sabiedrībai, kas tanī ierīkojusi koppienotavu.

4. **Dabas jaukumi:** Lazdonas mž. centrs ar meža salu; Mirdziņsala pie pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Trulēs, prz. A. Cīrulis, pst. c. Madonu, Madonas stc. 5 klm., darbojas no 1. V līdz 1. XI.

16. Ļaudonas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ļaudonas pg.; vāciski Laudohn; krieviski Laudonskaja.

Pagasta robeža: z. — Lazdonas un Mārcienas pg., d. — Mētrienas pg., v. — Sāvienas un Kalsnavas pg., r. — Saikavas un Praulienas pg.

Pg. platība — 121,2 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Ļaudona (Liograda).

Iedzīvotāji 1935. g.: 2817, no tiem vīr. 1301, siev. 1516.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 145 klm., pa zc. — 160 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 22 klm., pa zc. — 19 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Mārciena — 9 klm.

Pg. n. pie Madonas-Mārcienas ceļa.

Pasta adrese: c. Ļaudonu.

Upes: Aiviekste, Nirīte, Arona, Talicka, Svētupe, Tocita, Kujupe, Driksnīte, Milupe.

Ezeri: Ubuķu — 25 ha, Driksne — 40 ha.

Kalni: Krustkalni.

Lielākie mežu masīvi: Driksnas novads — 566 ha.

Lielākie purvi: Niedruškas — 153 ha un Svētupes — 187 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Lācis Jēkabs, dz. Ruķos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Ļaudona 21; pg. pdm. prs. Markvarts Andrejs, dz. Romā, 2 klm. no pg. n., tlr. Ļaudona 48; pg. tiesas prs. Lange Eduards, dz. Suņupos, 5 klm. no pg. n., tlr. Ļaudona 66. Pg. darbvedis Kuršinskis Ed., dz. pg. n., tlr. Ļaudona 8; vc. plc. kārtībnieks Kvēps Jūlijs, dz. pg. n., tlr. Ļaudona 30.

2. **Izglītība.** Skolas: Ļaudonas 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Osītis Arnolds, tlr. Ļaudona 24; Ļaudonas 2 gad. lauksaimn. skola, 0,5 klm. no pg. n., prz. Baumanis Eduards, dz. Skolasārēs, tlr. Ļaudona 31.

Bibliotēkas: Ļaudonas kult. bbas bibliot. lauksaimn. bbas n., prz. Lauva Voldis, dz. pamatskolā, tlr. Ļaudona 24.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Salmiņš Jānis, dz. b. a. v. pie pg. n., tlr. Ļaudona 19; zobu ārste Salmiņš Made, dz. b. a. v. pie pg. n., tlr. Ļaudona 19; zobu ārste Fridrichsons Milda, dz. b. a. v. 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Mucenieks Alfrēds, dz. Avotiņos, 2 klm. no pg. n. ,tlr. Ļaudona 22; veterinārfeldšers Stūrainis Pēteris, dz. Jaunpekstiņos, 4 klm. no pg. n.

5. **Satiksme.** Ļaudona — P. t. k. N., 1 klm. no pg. n., prz. Šustiņš Kārlis, dz. Ļaudonā, Brīvības-21, tlr. Ļaudona 1; Kalnvirsa — P. tf. n., Abc. T. C., prz. Andulis Jānis; Veresmala — P. tf. n. Ab. T. C., prz. Iesalnieks Pēteris.

6. **Pārējās iestādes.** Kalsnavas vmžn. I iec. Ļaudonas mžn. Ļaudonas muižā, 10 klm. no Mārcienas dzc. stc., mžz. Muldiņš Konrāds, tlr. Ļaudona 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 434, saimniecību — 485. Aramzeme 4127,25 ha (34,04% no z. kpl.), pļavas 1811,57 ha (14,94%), ganības 2119,98 ha (17,49%), meži 2784,88 ha (22,97%), purvi 608,74 ha (5,02%).

Mežos sastopami: zaķi brieži, stirnas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, laši, līņi, zuši, plauži, sami, vēdzeles, asari, raudas, ķiši, vimbas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas 0,5 klm. no pg. n., īp. Vimba Artūrs, tlr. Ļaudona 2; 2) Vilnas kārstuve, 0,5 klm. no pg. n., īp. Turss Otto, tlr. Ļaudona 4; 3) Zāģētava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Vimba Artūrs, tlr. Ļaudona 2; 4) Krejošanas punkts, 0,5 klm. no pg. n., īp. Sāvienas piensaimn. sba, tlr. Sāviena 4; 5) Dažādu preču trg. Rūpniekos-Baložos, Ļaudonas b. a. v., pie pg. n., īp. Balodis Osvalds, tlr. Ļaudona 17; 6) Dažādu preču trg. Joffēs, Ļaudonas b. a. v. pie pg. n., īp. Joffe Berke, tlr. Ļaudona 73; 7) Drogu vkl. Ļaudonas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., īp. Zosars Otto, tlr. Ļaudona 29; 8) Dažādu preču vkl. Ļaudonas b. a. v., 0,4 klm. no pg. n., īp. Ļaudonas patēr. kooper., tlr. Ļaudona 10; 9) Dažādu preču vkl. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Rauchmanis Silems; 10) Dažādu preču vkl. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Šnitke Mendels, tlr. Ļaudona 82; 11) Skārdn. vkl. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Šnitke Mendels, tlr. Ļaudona 82; 12) Frizētava Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no. pg. n., īp. Balodis Pēteris; 13) Dzelzs un ādu trg. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Joffe Nokums, tlr. Ļaudona 20; 14) Krodzniec. vkl. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Priede Jūlijs, tlr. Ļaudona 14; 15) Manufakt, vkl. Ļaudonas b. a .v., 1 klm. no pg. n., īp. Guļaks Gersons; 16) Gatavu apģērbu vkl. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Krieviņš Marta; 17) Pārtikas preču vkl. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Līcītis Augusts; 18) Maiznīca Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Gobiņš Jānis; 19) Frizētava Ļaudonas b. a. v., 1,2 klm. no pg. n., īp. Šņornieks Zelma; 20) Dažādu preču trg. Ļaudonas b. a. v., 1,2 klm. no pg. n., īp. Stūrainis Anžs; 21) Dažādu preču trg. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Kurlands Bērs, tlr. Ļaudona 60; 22) Gaļas trg. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Kurlands Bērs, tlr. Ļaudona 60; 23) Apavu vkl. Ļaudonas b. a. v., 1,4 klm. no pg. n., īp. Borodovka Jāzeps, tlr. Ļaudona 79; 24) Fotogr. Ļaudonas b. a. v., 1,4 klm. no pg. n., īp. Rūdolfs Verners, tlr. Ļaudona 33; 25) Aptieka Ļaudonas b. a. v., pie pg. n., īp. Kesners Kārlis, tlr. Ļaudona 16; 26) Laikrakstu un sīku preču kiosks Ļaudonas b. a. v., pie pg. n., īp. Andrāns Jānis; 27) Krodzn. vkl. Ļaudonas b. a. v., pie pg. n., īp. Gruziņš Anna, tlr. Ļaudona 15; 28) Dažādu preču trg. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Lauge Artūrs, tlr. Ļaudona 18; 29) Dažādu preču trg. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Zakars Jānis; 30) Pulkstenu vkl. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Naglis Jāzeps; 31) Frizētava Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no

pg. n., īp. Smalcis Pēteris, tlr. Ļaudona 41; 32) Frizētava Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Vītols Augustīne; 33) Gaļas trg. Ļaudonas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Asmuss Arvīds, tlr. Ļaudona 69; 34) Sīku preču trg. Kalnvirsās, 5 klm. no pg. n., īp. Kovnāts Aiziks; 35) Valsts degvīna trg. Avotiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Reveliņš Alīde; 36) Laikrakstu un dažādu preču kiosks Ļaudonā, pie pg. n., īp. Apars Jānis; 37) Kalnvirsas krejošanas punkts, īp. Jaunkalsnavas piensaimnieku sba, tlr. Kalnvirsas s. v.; 38) Veresmalas krejošanas punkts, īp. Praulienas piensaimnieku sba, tlr. Veresmalas s. v.; 39) Suņupes krejošanas punkts, īp. Sāvienas piensaimnieku sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 31.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Ļaudonas ev.-lut. dr. baznīca pie pg. n., prāvests Avots Kārlis, dz. Ļaudonas mācītāja muižā; b) Ļaudonas pareizticīgo dr. baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Michailovs Konstantīns.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ļaudonas savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1884. g., pr. Lācis Eduards, dz. Načos, tlr. Ļaudona 50; 2) Ļaudonas lauks. bbas krājaizd. sba, db. 1903. g., pr. Brēmers Arvīds, dz. Glāzniekos, tlr. Trakši 30; 3) Ļaudonas kultūras bba, pr. Ošs Jūlijs; 4) Ļaudonas lopkop. pārz. bba, pr. Kesners Kārlis; 5) Ļaudonas brīvprāt. ugunsdzēsēju bba, pr. Priede Jūlijs; 6) Ļaudonas mašīnu kopliet. bba „Kopība", pr. Lācis Eduards; 7) Ļaudonas medn. bba „Gāršenieki", pr. Brēmens Arvīds, dz. Glāzniekos, tlr. Trakši 30.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Ļaudonas ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski trauki, sudraba vīna kausi, dievmaizītes trauki, alvas biķeri.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 7 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: 1919. g. maija mēneša beigās, nācionālā armija un igauņu karaspēks izdzina no Ļaudonas lieliniekus, kuri pie atkāpšanās mēģināja uzspridzināt tiltu pār Aiviekstes upi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Brēmers A. — sab. darbin. (deputāts Krievijas valsts domē), dz. Ļaudonā; 2) Dīriķis Andrejs — rakstn. un sab. darbin., dz. 1853. g., Ļaudonas-Odzienas Asarkrogū; 3) Reiters Teodors — diriģents, dz. 1884. g., Muižniekos; 4) Līventāls Ansis, dziesminieks, * 1803. g., Jožmaļos.

3. **Bijušo muižu centri:** Ļaudonas mž. centrs, pie pg. n., un Toces mž. centrs, 2 klm. no pg. n., piešķirti agrākajiem īpašniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** skaistie Krustkalni pie Mārcienas-Ļaudonas lielceļa un Alu kalni Driksnu silā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Tautas namā, Brīvības - 2, prz. P. Sprūde, tlr. Ļaudona 10.

17. Liepkalnes pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Liepkalnes pg.; vāciski Ohselshof; krieviski Linden-Ozolskaja.

Pagasta robeža: z. — Ērgļu pg., d. — Iršu pg., v. — Meņģeles un Ogres pg., r. — Sausnejas pg.

Pg. platība — 55,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 995, no tiem vīr. 450, siev. 545.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 121 klm.; pa zc. — 112 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 90 klm., pa zc. — 45 klm.; tv. pls. Pļaviņas, pa zc. — 30 klm.; tv. dzc. stc. Koknese — 27 klm.; tv. aut. pstn. pie pg. n.

Pg. n. pie Kokneses-Ērgļu ceļa.

Pasta adrese: c. Vecliepkalni.

Upes: Pērse, Ogre, Sumulda, Šukuma, Gaiļupīte.

Ezeri: —

Kalni: Ziestu.

Lielākie mežu masīvi: Silava novads — 500 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais un pg. pdm. prs. Neilands Jēkabs, dz. Jaunzemjos, 1 klm. no pg. n., tlr. Vecliepkalne 30; pg. tiesas prs. Cīrulis Augusts, dz. Aizkalnēs, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Purviņš Antons, dz. pg. n., tlr. Vecliepkalne 1; vc. plc. kārtībnieks Dreimanis Bernhards, dz. Apšu krogā.

2. **Izglītība.** Skolas: Liepkalnes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Čanders Nikolajs.

Bibliotēkas: 6 kl. pamatsk. I un II pk. bibl. 6 kl. pamatskolā, prz. Pūce Roberts, dz. Ķestermājā, tlr. Vecliepkalne 10; Liepkalnes-Ozolu bibliot. bba, pg. n., prz. Endzelis Jānis, tlr. Vecliepkalne 1.

3. **Veselības kopšana.** Zobu ārste Pūce Magdalēna, dz. Ķestermājā, 4 klm. no pg. n., tlr. Vecliepkalne 10.

4. **Lopārstniecība.** Privāta veterinārārste Kalniņš Emma, dz. 6 kl. pamatskolā, pie pg. n., tlr. Vecliepkalne 27.

5. **Satiksme.** Jumurdas-Ērgļu-Kokneses autobusa līnija.

Vecliepkalne — P. t. k. N., Gobiņās, 3,5 klm. no pg. n., prz. Gailīts Verners, tlr. Vecliepkalne 22;

Sidrabiņi — P. n. Abc., Sidrabiņos, 2,7 klm. no pg. n., prz. Sudrabs Alberts.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 175, saimniecību — 188. Aramzeme 1799,20 ha (33,27% no z. kpl.), pļavas 1102,50 ha (20,39%), ganības 1288,34 ha (23,83%), meži 946,75 ha (17,51%), purvi 114,82 ha (2,12%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši, seski u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, plauži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Ozolmuižā, 3 klm. no pg. n., īp. Liepkalnes piensaimnieku sba, tlr. Veseta 23; 2) Pienotava Rāceņos, 4 klm. no pg. n., īp. Liepkalnes piens. sba, tlr. Vecliepkalne 4; 3) Dažādu preču trg. Ziediņos, 6 klm. no pg. n., īp. Vaskis Jēkabs; 4) Degvīna trg. Ziediņos, 6 klm. no pg. n., īp. Vaskis Marija; 5) Dažādu preču trg. Rāceņos, 3 klm. no pg. n., īp. Jēriņš Jānis, tlr. Vecliepkalne 2; 6) Dažādu preču trg. Apsēnos, pie pg. n., īp. Apsītis Paulīne; 7) Dažādu preču trg. Kalniņos, 3 klm. no pg. n., īp. Kartenbeks Viļums, tlr. Vecliepkalne 38; 8) Dažādu preču trg. Sidrabiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Sudrabs Alberts; 9) Degvīna trg. Krustiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Jetcis Juris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.463,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca pie Kokneses-Ogres ceļa, 4 klm. no pg. n., māc. Gabliks Jānis, dz. Ērgļu pg. mācītāja muižā, tlr. Ērgļi 29.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Liepkalnes-Ozolu bibliot. bba, pr. Bērziņš Pēteris, dz. Dzirklēnos, tlr. Vecirši 25; 2) Liepkalnes-Ozolu piensaimn. sba, pr. Bērziņš Pēteris, dz. Dzirklēnos, tlr. Vecirši 25; 3) Savstarpējā ugunsapdr. bba, pr. Dzenītis Jānis, dz. Lejas Beišēnos, tlr. Vecliepkalne 8; 4) Liepkalnes krājaizd. sba, pr. Dzenītis Jānis, dz. Lejas-Beišēnos, tlr. Vecliepkalne 8; 5) Liepkalnes piensaimn. sba, pr. Pilskalns Jēkabs, dz. Vētiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: ap 2000 g. vecas senču kapenes pie ev.-lut. draudzes baznīcas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi Ozolu muižu un vienu saimniecību.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bērziņš Andrejs — žurnālists, sab. darbin., dz. 1875. g., Ozolos.

3. **Bijušo muižu centri:** Ozolu mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; Laustupes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām; Ozolu mž. dažas ēkas piešķirtas muižas agrākajiem īpašniekiem un pārējās ēkas piešķirtas Liepkalnes-Ozolu piensaimn. sabiedrībai.

4. **Dabas jaukumi:** Ziestu kalns, no kalna plašs skats uz apkārtni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Rāceņos, prz. R. Jēriņš, Kokneses stc. 27 klm., darbojas tikai vasarā.

18. Liezeres pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Liezeres pg.; vāciski Lösern; krieviski Lezerskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunpiebalgas pg., z-r. — Druvienas pg., r. Kraukļu pg., d.-r. — Kārzdabas pg., d. — Lubejas un Kusas pg., v. — Mēdzūlas pg.

Pg. platība — 112,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1972, no tiem vīr. 908, siev. 1064.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 191 klm., pa zc. — 140 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. 35 klm., pa zc. — 28 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Cesvaine — 20 klm.; tv. aut. pstn. Vecpiebalga — 20 klm.

Pg. n. pie Cesvaines-Vecpiebalgas ceļa.

Pasta adrese: c. Liezeri.

Upes: Kujupe, Ogre, Tirza.

Ezeri: Liezera — lielais — 300 ha, Sēzers — 90 ha, Dziļūkste — 80 ha, Atsternas — 60 ha.

Kalni: Kušla, Baudas.

Lielākie mežu masīvi: Liezeres novads — 1650 ha.

Lielākie purvi: Bluķis — 30 ha; Apdega — 50 ha.

II.

1. Administrātīvās un tiesu iestādes. Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Ūdentiņš Kārlis, dz. Gausās, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Liezere 33; pg. pdm prs. Blekte Pēteris, dz. Kurmjos, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Siliņš Jānis, dz. Stukulēs, 7 klm. no pg. n., tlr. Kārzdaba 18. Pg. darbvedis Kārkliņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Liezere 1; vc. plc. kārtībnieks Siecenieks Roberts, dz. Vīnakalnā, 1,8 klm. no pg. n., tlr. Liezere 56.

2. **Izglītība.** Skolas: Liezeres pg. 6 kl. pamatsk., 2 ēkas, 0,2 un 2 klm. no pg. n., prz. Delle Hugo, dz. Liezeres bij. draudzes skolā, tlr. Liezere 36.

Bibliotēkas: Liezeres labdarības bbas bibliotēka Ausekļos, prz. Eglīts Paulīna, tlr. Liezere 39.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Gediņš Arvēds, dz. doktorātā, 5 klm. no pg. n., tlr. Liezere 14; vecmāte Igaunis Made, dz. Pilskalnā, 3 klm. no pg. n., tlr. Liezere 47; Liezeres draudzes slimnīca; Liezeres draudzes aptieka.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kraukļu rajonā, vet. ārsts Kārkliņš N., dz. Kraukļos, tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Liezere — P. t. k. N., Brīvzemē, 0,9 klm. no pg. n., prz. Jansons Voldemārs, tlr. Liezere 24.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 355, saimniecību — 357. Aramzeme 3052,40 ha (27,18% n. ž. kpl.), pļavas 1866,49 ha (16,62%), ganības 2823,94 ha (25,15%), meži 2229,43 ha (19,85%) purvi 629,52 ha (5,61%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, plauži, zuši, līņi, vēdzeles, karūsas, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl. Brīvzemē, 0,9 klm. no pg,. n., īp. Liezeres patērētāju bba, tlr. Liezere 3; 2) Preču vkl. Ārstniekos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Evjāns Hiršs, tlr. Liezere 8; 3) Preču vkl. Ilgās, 1 klm. no pg. n., īp. Evjāns Raisa, tlr. Liezere 12; 4) Preču vkl. Salnās, 7 klm. no pg. n., īp. Evjāns Lipmans, tlr. Viesiena 68; 5) Kalna dzirnavas, 1,2 klm. no pg. n., īp. Norvilis Kārlis, tlr. Liezere 9; 6) Dzirnavas Dobuļos, 3 klm. no pg. n., īp. Puzuks Zelma, tlr. Liezere 43; 7) Koppienotava Krogzemē, 0,9 klm. no pg. n., īp. Liezeres piensaimn. sba, tlr. Liezere 30.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 24.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve:** Liezeres ev.-lut. baznīca, 1 klm. no pg. n., māc. Oliņš A., dz. māc. mž., tlr. Liezere 26.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Liezeres labdarības bba, db. 1888. g., pr. Dzendža Jānis, dz. Liezeres Ceplī; 2) Liezeres piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Legers Teodors, dz. Sēnuļos, tlr. Liezere 45; 3) Liezeres savstarp. ugunsanpdroš. bba, db. 1881. g., pr. Ķeirāns Jānis, dz. Miķelēnos, tlr. nav; 4) Liezeres krāj-aizdevu sba, db. 1924. g., pr. Kazaks Fricis, dz. Mēdzūlas Buļenos, tlr. Liede 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** P i l s k a l n i, k a p e n e s: a) „Pilskalns" Pilskalnu māju zemē, 1 klm. d. Liezeres ezeram, 1 klm. z. Ozolmuižai; b) akmenis, saukts „Velna akmenis", J. Strupauša māju zemē; c) Krusta priede; d) senču kapi Pelavu māju zemē; e) Liezeres ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski sudraba vīna kausi un Kristus tēls ar uzrakstu.

1905. g. n o t i k u m i: soda ekspedīcija nošāvusi 4 revolūcionārus, ar miesas sodu sodīts viens, apcietināti 6, nodedzinājusi 7 saimniecību ēkas.

P a s a u l e s k a ŗ a n o t i k u m i: vairākas saimniecības izpostītas un nodedzinātas; plašos apmēros nopostīti sējumi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Berģis Pēteris, jūrists un tautsaimnieks, dzim. 1882. g. Liezerē; 2) Birnbaums Kārlis, mežkopis, meža depart. direktors, * 1895. g.; 3) Paļeviča Milda, Dr. phil., aistētikas lektore Valsts konservātorijā, Latvju drāmatiskajos kursos un c., * 1889. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ozolmuižas c., piešķirts agrākajam īpašniekam, vēlāk pārdots, izmanto lauksaimn.; 2) Liezeres mž. c., piešķirts jaunsaimniecībām un amatniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Kujupe, Ogre, Tirza; ezeri; kalni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** „Kaukuros", prz. M. Turņa, Cesvaines stc. 14 klm., Gaisiņa kalns 15 klm., Nesaules kalns 4 klm., darbojas no 1. V—1. IX.

19. Litenes pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Litenes pg.; vāciski Lettin; krieviski Litenskaja.

Pagasta robeža: z. — Annas pg., z.-v. — Kalncempju pg., v. un d.-v. — Stāmerienas pg., r. — Balvu pg.

Pg. p l a t ī b a — 149,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2080, no tiem vīr. 970, siev. 1110.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 195 klm., pa zc. 205 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 70 klm., pa zc. — 70 klm.; tv. pilsēta Gulbene, pa dzc. — 17 klm., pa zc. — 17 klm.; tv. stc. Litene — 1,5 klm.

Pg. n. pie Gulbenes-Balvu ceļa.

Pasta adrese: c. Liteni.

Upes: Pededze, Sita, Mugurupe.

Ezeri: Kūšolu, Kalna.

Kalni: Zemes vārti, Sebeža.

Lielākie mežu masīvi: Litenes novads — 3666 ha.

Lielākie purvi: Litenes novada purvi — 174, Salenieku — 134 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II

iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Svūksts Jūlijs, dz. Auravās, 8,7 klm. no pg. n., tlr. Litene 30; pg. pdm. prs. Nikāns Jūlijs, dz. Vilkumuižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Litene 6; pg. tiesas prs. Voskis Otto, dz. Saldūkšņos, 3,4 klm. no pg. n., tlr. Litene 29. Pg. darbveža v. i. Laugalis Ludmila, dz. pg. n., tlr. Litene 2; vc. plc. kārtībnieks Karpiničs Miķelis, dz. bij. skolā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Litene 41.

2. **Izglītība.** Skolas: Litenes 6 kl. pamatsk., muižā, 2 klm. no pg. n., prz. Balcers Pēteris, tlr. Litene 43.

Bibliotēkas: Litenes pg. padomes Kultūras fonda bibliot. pamatsk., prz. Kupuršmits Alfrēds, tlr. Litene 37.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Jakobsons Bencions, dz. mž., 1,8 klm. no pg. n., tlr. Litene 31; vecmāte Palameiks Minna, dz. Kūšolās, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Cemeri 2; Litenes aptieka mž., 1,8 klm. no pg n., aptiekars Konrāds Ādolfs, tlr. Litene s. v.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ieriķu-Jaunlatgales dzc. līn.

Litene — P. n. Abc., Atpūtās, pie pg. n., prz. Auziņš Meta, tlr. Litene 9; Litene — Tf. n. T. p. C., Konrāda aptiekā, 1,8 klm. no pg. n., prz. Konrāds Ādolfs, dz. Tauriņos, tlr. Litene 22; Cemeri — Tf. n. T. p. C., Lapiņa mājā, 6,6 klm. no pg. n., prz. Lapiņš Arvīds, tlr. Cemeri s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Stāmerienas vmžn. I iec. Litenes mžn. Vilku mž., 2 klm. no Litenes dzc. stc.; mžz. Nikans Jūlijs, tlr. Litene 6.

Litene — dzc. stc., pr. Gorsvāns Onufrijs, tlr. Litene, stc. s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 356, saimniecību 389. Aramzeme 3534,30 ha (23,59% n. z. kpl.), plavas 1840,30 ha (12,28%), ganības 2120,82 ha (14,15%), meži 5014,98 ha (33,47%), purvi 1801,68 ha (12,02%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lūši, caunas, u. c.; upēs un ezeros: līdakas, zuši, raudas, asari, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl. Atpūtās, pie pg. n., īp. Gagainis Arvīds, tlr. Litene 39; 2) Preču vkl. Parkās, 1,8 klm. no pg. n., īp. Bīriņš Eduards, tlr. Litene 4; 3) Preču vkl. Kalējos, 1,8 klm. no pg. n., īp. Bitmets Pēteris, tlr. Litene 42; 4) Preču vkl. Kangaros, 2,5 klm. no pg. n., īp. Zvaigzne Jānis; 5) Preču vkl. papīrfabrikā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Minna; 6) Dzirnavas un zāģētava Litenes papīrfabrikā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Baltiņš Jānis, tlr. Litene 24; 7) Dzirnavas Leškos, 2,6 klm. no pg. n., īp. Sakārnis Leontīne, tlr. Litene 25.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Gulbenes ev.-lut. draudzē, vik. māc. pal. Egle Jūlijs, dz. Gulbenes māc. muižā, tlr. Gulbene 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības:** 1) Litenes savstarp. ugunsapdroš. bba, pr. Erdmanis Ludvigs, dz. Ošmalēs, tlr. Cemeri 8; 2) Litenes krāj-aizdevu sba, db. 1923. g., pr. Cepurītis Boriss, dz. pamatsk., tlr. Litene 44; 3) I Litenes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Kudaps Kārlis, dz. Ūsiņos, tlr. Litene 16; 4) Cemeru piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Buravs Augusts, dz. Stāmerienas Reiņa silā, tlr. Cemeri 13.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) kapenes Podnieku māju zemē; b) senkapi, saukti „Kapu tīrumi", Lešku dzirnavu robež.

1905. g. notikumi: nodedzināta pils; soda ekspedīcija nošāvusi 4 personas un nodedzinājusi 2 dzīv. ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Balodis Eduards, doc., kooperācijas darbinieks un rakstnieks, dzim. 1880. g. Litenē; 2) Vītoliņš Jānis, komp., diriģents, dzim. 1886. g. Litenē.

3. **Bijušo muižu centri:** Litenes mž. c., 2 klm. no pg. n., pilī novietota skola, mž. klētis — tautas nams, daļa no muižas centra ar kalpu mājām piešķirta bij. īpašniekam, visa pārējā zeme ar pusmuižām sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Pededzes upes līči ar kalniem; Litenes mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** „Speģos", prz. J. Gagainis, tlr. Litene 7, Litenes stc. 2 klm., ezers 1 klm., Pededze 3 klm.

20. Lubānas pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lubānas pg.; vāciski Lubahn; krieviski Lubanskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaungulbenes pg., z.-v. — Dzelzavas pg., v. — Cesvaines pg., r. — Bērzpils pg., d. — Meirānu, Gaigalavas un Varakļānu pg., z.-r. Ružāju pg.

Pg. platība — 292,2 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Lubāna.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4206, no tiem vīr. 2089, siev. 2117.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 202 klm., pa zc. — 180 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. un zc. — 45 klm.; tv. pilsēta Madona; tv. dzc. stc. Dzelzava — 23 klm.; tv. aut. pstn. pie pg. n. pg. n.

Pg. n. pie Lubānas-Barkavas ceļa.

Pasta adrese: c. Lubānu.

Upes: Aiviekste, Pededze, Liede, Zvidzupe, Abaina.

Ezeri: Lubānas — 9004,5 ha, Zvidzes — 200 ha, Eiņa — 100 ha, Naudas — 50 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lubānas novads — 8950 ha.

Lielākie purvi: Baltie — 4064 ha, Drikšņu — 864 ha, Dzedziekstes — 1375 ha, Lielais — 1526 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Ceimers Konrāds, dz. Prodos, 8 klm. no pg. n., tlr. Ošupe 18; pg. pdm. prs. Bērziņš Otto, dz. Birziņos, 12 klm. no pg. n., tlr. Zvidziena 22; pg. tiesas prs. Kampiņš Kārlis, dz. Gundegās, 2 klm. no pg. n., tlr. Lubāna 32. Pg. darbvedis Vītiņš Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Lubāna 2; vc. plc. kārtībnieks Lambris Kārlis, dz. Lubānas mž., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Lubāna 29.

2. Izglītība. Skolas: Lubānas valsts ģimnazija 0,5 klm. no pg. n., prz. Klepers Artūrs, tlr. Lubāna 77; Lubānas II pk. pamatsk., pie ģimnazijas, prz. Klepers Artūrs; Centra pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Ziemiņš Pēteris, tlr. Lubāna 20; Rupsalas I pk. pamatsk., 5,5 klm. no pg. n., prz. Arklons Andrējs, tlr. Ošupe 7; Cepurītes I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Šmits Pēteris; Lakstienes I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Saulītis Jānis, tlr. Zvidziena 7.

Bibliotēkas: Centra, Rupsalas, Cepurītes un Lakstienes pamatsk. bibliot. skolās, tās pārzina skolu pārziņi; Lubānas valsts ģimnazijas bibliot., prz. Kārkliņš Lizete; Lubānas-Zvidzienas mazpulka Nr. 3 bibliot. Zvidzienā, prz. Bērziņš Otto, dz. Birziņos, tlr. Zvidziena 22; Lubānas patēr. bbas Vienība bibliot., prz. Sutniņš K.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Lāže Marija, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Lubāna 65; zobu ārste Pammers Irīna, dz. Lubānā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Lubāna 53; vecmāte Senka Ede, dz. Ružānos, 1 klm. no pg. n., tlr. Lubāna 89; vecmāte Zibenis Ida, dz. Induļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Lubāna 87; aptieka Lubānā, īp. M. Beskins.

4. **Lopārstniecība.** Feldšers Avens Antons, dz. pie pg. n., tlr. Lubāna 44, rajona vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Autobusa satiksme no pg. n. līdz Dzelzavas stac.

Lubāna — P. t. k. N., Lubānas b. a. v., pie pg. n., prz. Vintens Jānis, tlr. Lubāna 48; Zvidziena — P. tf. n. Abc. T. p. C., 12,5 klm. no pg. n., prz. Krīvens Leonhards, dz. Cesvainiekos, tlr. Zvidziena s. v.; Ošupe — P. tf. n. Ab. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Egle Elza, tlr. Ošupe s. v.; Indrāni — P. tf. n. Ab. T. p. C., 7 klm. no pg. n., prz. Valgs Arvīds, tlr. Indrāni s. v.; Mendauga — P. tf. n., Ab. T. p. C., 9 klm. no pg. n., prz. Putniņš Kārlis, tlr. Mendauga s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Lubānas vmžn. Morozas pusmuižā, vmžzn. Celmiņš Augusts, tlr. Lubāna 12; b) Lubānas vmžn. I iec. Liedes mžn. Liedes vecās ūdens dzirnavās, 22 klm. no Dzelzavas dzc. stc., mžz. Trauciņš Pēteris, tlr. Lubāna 36; c) Lubānas vmžn. II iec. Jaun-Lubānas mžn. II iec. mžz. mājā, 1 klm. no Lubānas dzc. stc., mžzn. Eglītis Gerhards, tlr. Lubāna 35.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 583, saimniecību — 631. Aramzeme 5067,38 ha (17,34% n. z. kpl.), plavas 4928,70 ha (16,86%), ganības 3223,17 ha (11,02%), meži 10,780,94 ha (36,89%), purvi 4099,34 ha (14,03%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vilki, lūši, āpši; upēs un ezeros: sami, līdakas, līņi, zuši, raudas, asari, saloži, ķīši, zandarti, vēdzeles, šķaunadzes, šķobri, ruduži, brekši, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lubānas centra piensaimn. sba, tlr. Lubāna 10; 2) Elektriskā spēka stacija muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jēkabs Ozoliņš, tlr. Lubāna 16; c) Vēja dzirnavas Sipiņos, 15 klm. no pg. n., īp. Upīts Juris, tlr. Degumnieki 27; 4) Vēja dzirnavas Lejniekos, 14 klm. no pg. n., īp. Līberts Kārlis; 5) Koku zāģētava muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Spridzēns Richards, tlr. Lubāna 88; 6) Koku zāģētava muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jēkabs Ozoliņš, tlr. Lubāna 16; 7) Koku zāģētava Siliņos, 12 klm. no pg. n., īp. Skudre Ernests; 8) Alus darītava Lubānas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Michaelis Alfrēds, tlr. Lubāna 13; 9) Patērēt. bbas vkl. Zvidzienā, 12 klm. no pg. n., īp. Zvidzienas patērētāju bba, tlr. Zvidziena 25; 10) Krāsotava Lubānā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lezdiņš Dāvis; 11) Tirgotava muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Evalds Artūrs, tlr. Lubāna 54; 12) Tirgotava, 0,4 klm. no pg. n., īp. Gailītis Mārtiņš, tlr. Lubāna 17; Tirgotava, 0,3 klm. no pg. n., īp. Tagers Izraels; 14) Tirgotava, 0,25 klm. no pg. n., īp. Kacs Ābrams, tlr. Lubāna 82; 15) Tirgotava, 0,2 klm. no pg. n., īp. Kacs Meiers, tlr. Lubāna 62; 16) Tirgotava pie pg. n., īp. Grāvers Kārlis, tlr. Lubāna 14; 17) Tirgotava pie pg. n., īp. Liepiņš Jānis, tlr. Lubāna 9; 18) Gaļas trg. pie pg. n., īp. Ceimers Zenta, tlr. Lubāna 66; 19) Gaļas trg. pie pg. n., īp. Ceimers Andrējs; 20) Gaļas trg. pie pg. n., īp. Rullis Eduards, tlr. Lubāna 80; 21) Tirgotava pie pg. n., īp. Talvinskis Nosons; 22) Lubānas patērēt. bbas trg. pie pg. n., īp. patēr. bba „Vienība", tlr. Lubāna 24; 23) Grāmatu vkl. pie pg. n., īp. Grāvers Alfrēds, tlr. Lubāna 15; 24) Aptieka pie pg. n., īp. Beskins Buniks, tlr. Lubāna 18; 25) Pārtikas vkl. pie pg. n., īp. Lācis Kristīne; 26) Tirgotava pie pg. n., īp. Talvinskis Ābrams, tlr. Lubāna 5; 27) Tirgotava pie pg. n. ,īp. Kopmanis Haje; 28) Maiznīca, 0,8 klm. no pg. n., īp. Erns Marija; 29) Tirgotava Baložos, 5 klm. no pg. n., īp. Matīss Pauls; 30) Tirgotava Ošupē, 8 klm. no pg. n., īp. I Lubānas piensaimn. sba, tlr. Ošupes s. v.; 31) Tirgotava Robežmuižā, 7 klm. no pg. n., īp. Pusvilks Rūdolfs, tlr. Meirāni 22; 32) Tirgotava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ulmanis Nechama; 33) Tirgotava Jaunlubānā, 6 klm. no pg. n., īp. Heseds.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 40.977,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Lubānas baznīca pie pg. n., mācītāja v. vakanta.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lubānas savstarp. apdrošin. bba, db. 1881. g., pr. Ceimers Konrāds, dz. Prodos, tlr. Ošupe 18; 2) Lubānas krājaizd. sba, db. 1911. g., pr. Upīts Juris, dz. Sīpiņos, tlr. Degumnieki 27; 3) Lubānas centra piens. sba, db. 1922. g., pr. Kampiņš Kārlis, dz. Gundegās, tlr. Lubāna 32; 4) Piensaimn. sba „Pamats", db. 1922. g., pr. Kažoks Mārtiņš, dz. Gulbīšos, tlr. Indrāni 4; 5) Zvidzienas piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Mālnieks Jānis, dz. Druveniekos, tlr. Zvidziena 15; 6) I Lubānas piensaimn. sba, db. 1912. g., pr. Māliņš Richards, dz. Muteniekos, tlr. Ošupe 2; 7) Lubānas lauks. bba, db. 1897. g., pr. Saliņš Roberts, dz. Rupsalā, tlr. Ošupe 8; 8) Lubānas centra brīvpr. ugunsdzēs. bba, db. 1927. g., pr. Šmits Rūdolfs, dz. Lubānas muižā, tlr. Lubāna 3; 9) L. S. K. Lubānas Meirānu nod., db. 1928. g., tlr. Lubāna 53.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: akmens krāvuma kapi, saukti „Krievu kapči", līdz ar 13 mazākiem uzkalniņiem, pie Kreklu purva; Senkapi Līču galā.

1905. g. notikumi: daži pilsoņi nogalināti, daži apcietināti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Celmiņš Hugo — agronoms, sabiedr. darbin., dz. 1877. g., Nagliņās; 2) Salnais Voldemārs — valsts un sabiedr. darbin., bij. tautas labklājības un ārlietu ministrs, Valsts statistiskās pārvaldes direktors, vairāku statistiska rakstura grāmatu autors, dzim. 1886. g., Pauros; 3) Gruzītis Alfrēds — žurnālists, dzim. 1871. g., Lubānā.

3. **Bijušo muižu centri.** Lubānas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., pilī novietota Lubānas ezera regul. darbu pārvalde.

4. **Dabas jaukumi:** Liedes līcis pie Laktiņas; Zaķu vecaine uz Aiviekstes krasta.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Cīruļos, prz. M. Sausiņa; b) Āboliņos, prz. V. Rutka, pst. c. Zvidzienu; c) Lubānā, Brīvības - 4, prz. L. Brutāne, tlr. Lubāna 25, Dzelzavas stc. 22 klm., Aiviekste 0,3 klm.

21. Lubejas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lubejas pag.; vāciski Lubeij; krieviski Lubeiskaja.

Pagasta robeža: z. — Mēdzūlas un Liezeres pg., d. — Vējavas pg., v. — Vecpiebalgas pg., r. — Liezeres, Kusas un Viesienas pg.

Pg. platība — 47,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 938, no tiem vīr. 444, siev. 494.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 177 klm., pa zc. — 125 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 21 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona.

Pg. n. pie Rīgas-Cesvaines ceļa.

Pasta adrese: c. Lubeju.

Upes: Ogre.

Ezeri: L. Līderes — 117 ha, M. Līderes — 12 ha, Sasera — 9 ha, Naglas — 4 ha.

Kalni: Pelnukalns, Svētais.

Lielākie mežu masīvi: Lubejas novads — 298 ha.

Lielākie purvi: Sasera, Aklais.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Liepiņš Pēteris, dz. Linužos, 3 klm. no pg. n., tlr. Viesiena 9; pg. pdm. prs. Zariņš Pēteris, dz. Lejas Kupros, 10 klm. no pg. n., tlr. Kusa 28; pg. tiesas prs. Niedrītis Jānis, dz. Ozoliņos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Drulle Jānis, dz. pg. n., tlr. Viesiena 6; vc. plc. kārtībnieks Šķerstiņš Jānis, dz. Vējavā, 6 klm. no pg. n., tlr. Vējava 10.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Lubejā, 1 klm. no pg. n., prz. Trods Eduards, tlr. Viesiena 1; I pk. pamatsk. Līderē, 6 klm. no pg. n., prz. Namnieks Jānis.

Bibliotēkas: Latv. jaun. svbas Lubejas nod. bibliot. 6 kl. pamatsk., prz. Bokmelderis Pēteris, tlr. Viesiena 1; Līderes izgl. bbas bibliot. Līderes bbas n., prz. Kalniņš Aleksandrs, dz. Kaulos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Gedins A., dz. Liezeres pg., tlr. Liezere 14; vecmāte Terants M., dz. Mēdzūlas Kalniešos, 10 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Vet. ārsts Siliņš Pēteris, dz. Madonā, 21 klm. no pg. n., tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Lubeja — P. n. Abc., pg. n., prz. Drulle Jānis, tlr. Viesiena 6; Līdere — P. n. Ab., Līderes bbas n., 10 klm. no pg. n., prz. Dinka Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 183, saimniecību — 177. Aramzeme 1447,29 ha (31,57% no z. kpl.), pļavas 965,66 ha (21,07%), ganības 964,43 ha (21,04%), meži 629,33 ha (13,73%), purvi 310,73 ha (6,78%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, seski; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Virdzēs, 2 klm. no pg. n., īp. Gruzins Leiba; 2) Preču vkl. Ezermalās, 5 klm. no pg. n.,

īp. Aršs Iciks, tlr. Viesiena 31; 3) Preču vkl. Dambī, 5 klm. no pg. n., īp. Aršs Iciks, tlr. Viesiena 69; 4) Koppienotava Virdzēs, 2 klm. no pg. n., īp. Vējavas-Lubejas piensaimn. sba „Rīts", tlr. Vējava 6; 5) Koppienotava Atvasēs, 5 klm. no pg. n., īp. Līderes piensaimn. sba „Atvase", tlr. Viesiena 17.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.350,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Līderes pareizticīgo draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., dievkalpojumus notur Kalsnavas pareizticīgo draudzes māc. Aleksandris Sakss, dz. Kalsnavā; b) Līderes baptistu draudzes lūgšanas nams, 8 klm. no pg. n., slud. Skrabe J., dz. Mazsaimniekos; Pg. ietilpst Liezeres ev.-lut. draudzē, mācītājs Oliņš Alfrēds, dz. Liezeres māc. muižā, pst. c. Liezeri.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lubejas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Liepiņš Pēteris, dz. Linužos, tlr. Viesiena 9; 2) Vējavas-Lubejas piensaimnieku sba „Rīts", db. 1928. g., pr. Lapiņš Roberts, dz. Vējavas Laktās, tlr. Vējava 13; 3) Līderes piensaimn. sba „Atvase", db. 1922. g., pr. Gailītis Pēteris, dz. Roktēnos; 4) Lubejas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1886. g. pr. Zariņš Augusts, dz. Norās; 5) Līderes savstarpējā ugunsapdroš. bba, db. 1883. g., pr. Gailīts Pēteris, dz. Roktēnos; 6) Līderes lauks. bba „Vienība", db. 1922. g., pr. Putniņš Jānis, dz. Lejas Putnos; 7) Latv. jaunatnes svbas Lubejas nod., db. 1926. g., pr. Liepiņš Augusts, dz. Krievlejās, tlr. Viesiena 36; 8) Līderes izglītības bba, db. 1911. g., pr. Kalniņš Jānis, dz. Kaulos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: kapenes Pelnu kalnā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Starcs Pēteris — doc., dz. 1887. g., Pumpos.

3. **Bijušo muižu centri:** Lubejas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., pilī iekārtota 6 kl. pamatskola, pārējās ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** bij. Lubejas mž. parks; Pelnu kalns ar plašu skatu uz apkārtni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

22. Mārcienas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mārcienes pg.; vāciski Martzenhof; krieviski Marcenskaja.

Pagasta robeža: z. — Bērzaunes un Grostonas pg., d. — Ļaudonas pg., v. — Kalsnavas pg., r. — Lazdonas pg.

Pg. platība — 74,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1359, no tiem vīr. 645, siev. 714.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 144 klm., pa zc — 146 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 12 klm., pa zc. — 13 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Mārciena — 0,3 klm.

Pg. n. pie Madonas-Pļaviņu ceļa.

Pasta adrese: c. Mārcienu.

Upes: Arona, Bērzaune, Taleja, Svētupe.

Ezeri: Dūku, Svētes, Diņķenu, Labonas.

Kalni: Pilskalns, Kampaskalns.

Lielākie mežu masīvi: Smeceres novads — 948 ha.

Lielākie purvi: Sautnieku, Svētupes.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Teteris Andrējs, dz. Plancos, 8 klm. no pg. n., tlr. Bērzaune 15; pg. pdm. prs. Sirsniņš Andrējs, dz. Ūdros, 9 klm. no pg. n., tlr. Bērzaune 19; pg. tiesas prs. Sirsniņš Andrējs, dz. Ūdros, 8 klm. no pg. n., tlr. Bērzaune 19. Pg. darbvedis Rassons Artūrs, dz .pg. n., tlr. Mārciena 5; vc. plc. kārtībnieks Purlīcis Rūdolfs, dz. Smiltniekos, tlr. Mārciena 30.

2. **Izglītība.** Skolas: Mārcienas pg. 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Tropuliņš Pēteris, tlr. Mārciena 15.

Bibliotēkas: Mārcienas bibliot. bbas bibliotēka Burtniekos, prz. Vaskis Andrējs, dz. J.-Usmaņos.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Galviņš Marija, dz. Lāčplēšos, 1 klm. no pg. n.; Mārcienas aptieka, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Vet. feldšers Sirsniņš Andrējs, dz. Ūdros, 9 klm. no pg. n., tlr. Bērzaune 19; rajona vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Pļaviņu-Gulbenes dzc. līnija.

Mārciena — P. t. k. N., 0,4 klm. no pg. n., prz. Legzda Valdis, tlr. Mārcienas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Mārciena — dzc. stc., pr. Melbārdis Augusts, tlr. Mārciena 8.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 236, saimniecību — 271. Aramzeme 2081,57 ha (27,93% no z. kpl.), pļavas 1118,27 ha (15,01%), ganības 1691,11 ha (22,69%), meži 1620,94 ha (21,75%), purvi 345,36 ha (4,64%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances:** 1) Krodniecības vkl. Priedkalnos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Stumburs Emma, tlr. nav; 2) Preču vkl. Priedītēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Rožeckis Nochums, tlr. Mārciena 13; 3) Koop. „Pašpalīdzība", 0,1 klm. no pg. n., īp. C. k. „Pašpalīdzība", Mārcienas nod., tlr. Mārciena 21; 4) Dzirnavas Rusuļos, 4 klm. no pg. n., īp. Dadzītis Andrējs, tlr. Mārciena 17; 5) Dzirnavas Aronās, 3 klm. no pg. n., īp. Dimpens Arvīds, tlr. Mārciena 19; 6) Koppienotava Mārcienas muižā, 0,5 klm. no pg .n., īp. Mārcienas piensaimn. sba, tlr. Mārciena 28; 7) Trg. Upmalās, 0,3 klm. no pg. n., īp. Kleimanis I.; 8) Pārtikas preču vkl. Riekstiņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Puriņš E.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.097,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mārcienas pareizticīgo draudzes baznīca, 0,1 klm. no pg. n., māc. Namnieks Jānis, dz. Kārzdabas mācītājmuižā. Pg. ietilpst Bērzaunes ev.-lut. draudzē, māc. pal. Sautiņš Kārlis, pst. c. Mārcienu, tlr. Bērzaune 3.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mārcienas bibliot. bba, db. 1900. g., pr. Ķeipāns Kārlis, dz. Dambekalnā; 2) Mārcienas savstarpējā ugunsapdrošin. bba, db. 1875. g., pr. Lapiņš Jānis, dz. Slūžēnos; 3) Mārcienas krājaizdevu sba, pr. Teteris Andrējs, dz. Plaucos, tlr. Bērzaune 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns, 4 klm. riet. Mārcienai un tikpat tālu d. Bērzaunei, 2 klm. no Veckalsnavas muižas starp Pilskalnu pusmuižas ēkām un Bērzaunītes strautu, strauta kreisajā krastā; apkārtne kalnaina. b) Pilskalns valsts mežā, 1,5 klm. d.-riet. Mārcienas muižai un dzc. stc., 1 klm. austr. Āronas upei. c) Zviedru skanstes Plekšēnu māju zemē. d) Uzkalniņu senkapi Lejnieku jaunsaimn.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 4 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bērziņš Jānis — doc., rakstn., vēsturnieks, dz. 1883. g., Piejaudzēnos.

3. **Bijušo muižu centri:** Mārcienas mž. centrs, 0,3 klm. no pg. n., centra ēkas izlieto valsts linkop. izmēģ. stacijas ferma, laborātorija, aptieka, pasts un koppienotava.

4. **Dabas jaukumi:** bij. Mārcienas mž. parks ar alejām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Lejasdiņķēnos, prz. A. Poriešs, Mārcienas stc. 2,5 klm., Madona 14 klm., Gaiziņkalns 10 klm.

23 Mēdzūlas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mēdzulas pg.; vāciski Meselau; krieviski Medzulskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunpiebalgas un Veļķu pg., d. — Lubejas pg., v. — Vecpiebalgas pg., r. — Liezeres pg.

Pg. platība — 89,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1414, no tiem vīr. 626, siev. 788.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 155 klm., pa zc. — 140 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 28 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Piebalga — 25 klm.; tv. aut. pstn. Vecpiebalgas mž. — 11 klm.

Pg. n. pie Madonas-Cēsu ceļa.

Pasta adrese: c. Mēdzūlu.

Upes: Ogre, Aiša, Eglupe.

Ezeri: Gulbēres — 80 ha, Ūbera — 20 ha, Graustiņš — 5 ha, Govenis — 5 ha.

Kalni: Klēts, Ozoliņkalns, Vilciņkalns.

Lielākie mežu masīvi: Gulbēres novads — 297 ha.

Lielākie purvi: Inķēnu — 70 ha un Biedres — 12 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Burdajs Artūrs, dz. Vērmos, 3 klm. no pg .n., tlr. Liede 12; pg. pdm. prs. Purviņš Jānis, dz. Kaļēnos, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Purviņš Jānis, dz. Kaļēnos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Fricsons Jānis, dz. pg. n., tlr. Mēdzula 24; vc. plc. kārtībnieks Freimanis Ringolds, dz. bij. Gulbēres skolā, 6 klm. no pg. n., tlr. Mēdzula 16-a.

2. **Izglītība.** Skolas: Mēdzulas Ozoliņkalna 6 kl. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Brīvkalns Jānis, tlr. Mēdzula 4.

Bibliotēkas: Mēdzulas bezmaksas bibliot. bbas bibliotēka, 6 kl. Ozoliņkalna pamatsk., prz. Brīvkalns Jānis, tlr. Mēdzula 4.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Piebalgas vet. ārsta rajonā.

5. **Satiksme.** Mēdzūla — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Fricsons Jānis, tlr. Mēdzūla 24; Liede — P. tf. n. Abc. T. C., bij. Liedes krogā, 6 klm. no pg. n., prz. Lapselis Olga, tlr. Liedes s. v.; Niedra — P. tf. n. Ab. T. C., Niedrās, 12 klm. no pg. n., prz. Ķinķeris Voldemārs, tlr. Niedras s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 270, saimniecību — 286. Aramzeme 2507,63 ha (28,55%

no z. kpl.), pļavas 1922,95 ha (21,90%), ganības 2045,77 ha (23,30%), meži 1321,11 ha (15,04%), purvi 582,79 ha (6,64%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, ūdri, caunas, vāveres, seski; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, plauži, asari, raudas, foreles, mailītes, grunduļi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Stienūzī, 1 klm. no pg. n., īp. Apiņs Jānis, tlr. Mēdzula 2; b) Preču vkl. Vidučos, 2 klm. no pg. n., īp. Lapsels Pēteris, tlr. Mēdzūla 34; 3) Preču vkl. Jaunliedē, 6 klm. no pg. n., īp. Baumanis F.; 4) Preču vkl. Liedē, 7 klm. no pg. n., īp. Sprincs Emīls, tlr. Liede 14; 5) Preču vkl. Ošu krogā, 6 klm. no pg. n., īp. Zeltiņš Nikolajs; 6) Preču vkl. Kalniešos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Mērnieks Pēteris; 7) Ūdens dzirnavas Ģērķos, 10 klm. no pg. n., īp. Stūbis Arvīds; 8) Ūdens dzirnavas Gravā, 5 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Ant., tlr. Mēdzūla 29; 9) Koppienotava Mēdzūlās, 1,5 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Zieds", tlr. Mēdzūla 10; 10) Krejošanas punkts Liedē, 6 klm. no pg. n., piensaimn. sba „Liede"; 11) Krejošanas punkts bij. Gulberes skolā, 6 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Druva", tlr. Mēdzula 16; 12) Preču vkl. Mēdzūlas muižā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Aperjods Anna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Liezeres ev.-lut. draudzē, mācītājs Oliņš Alfrēds, dz. Liezeres māc. muižā, pst. c. Liezeri.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mēdzūlas bezmaksas bibliot. bba, db. 1872. g., pr. Ābrams Roberts, dz. Inķēnos, tlr. Mēdzūla 3; 2) Mēdzūlas savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1880. g., pr. Pinnis V., dz. Muižniekos, tlr. Mēdzūla 30; 3) Bbas Latvijas vanagi 52. Mēdzūlas novads, db. 1932. g., pr. Grīslis Paulis, dz. Vērmos; 4) Liedes krāj-aizdevu sba, db. 1923. g., pr. Bite Jānis, dz. Garaušos, tlr. Liede 6; 5) Mēdzūlas piensaimn. sba „Zieds", db. 1924. g., pr. Purviņš J., dz. Kaļēnos; 6) Gulbenes piensaimn. sba „Druva", db. 1925. g., pr. Lapselis J., dz. Ezerciemā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns valsts mežā, 1 klm. d.-riet. Ogriešu mājām, 1 klm. austr. Zvejnieku mājām; apkārtnē pļavas un meži.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Dāvis Kārlis, paidagōgs, Daugavpils ģimn. direktors, dz. 1886. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Mēdzūlas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās ierīkota koppienotava; 2) Gravas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas sadalītas jaunsaimniecībām; 3) Gulberes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ierīkota dārzsaimniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Gulberes ezera krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Gulberes pilī, prz. Upīšu Augusts.

24. Meirānu pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.

I.

Agrākie nosaukumi: Meirānu pg.; vāciski Meiran; krieviski Meiranskaja.

Pagasta robeža: z.-r. — Lubānas pg., z.-v. — Cesvaines pg., v. — Praulienas pg., d. — Saikavas un Barkavas pg.

Pg. platība — 174,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2084, no tiem vīr. 1073, siev. 1011.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 185 klm., pa zc. — 170 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 30 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona; tv. aut. pstn. Lubāna — 12 klm.

Pg. n. pie Meirānu-Sīpiņu ceļa.

Pasta adrese: c. Meirāniem.

Upes: Aiviekste, Asna.

Ezeri: Lubānas — 9004,5 ha, Salas — 5,3 ha, Kapu — 8,5 ha, 2 Ezergala ezeri.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Valsts mežs — 3912 ha.

Lielākie purvi: Olgas — 3540 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Kamols Arnolds, dz. Lielmežniekos, 9 klm. no pg. n., tlr. Degumnieki 41; pg. pdm. prs. Dragūns Ernests, dz. Vientiešos, 6 klm. no pg. n., tlr. Degumnieki 25; pg. tiesas prs. Sams Jānis, dz. Paukuļniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Degumnieki 22. Pg. darbvedis Vītoliņš Arvīds, dz. pg. n., tlr. Meirāni 24; vc. plc. kārtībnieks Pudists Eduards, dz. Krogzemjos, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Meirāni 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Meirānu-Kalpaka 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Drinkens Arvīds, tlr. Meirāni 31; Meirānu pg. Gotlība I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Gailītis Kārlis, tlr. Degumnieki 5.

Bibliotēkas: Latv. kult. veic. bbas Meirānu nod. bibliot. bbas n., prz. Drinkens Arvīds, dz. skolā, tlr. Meirāni 31; Meirānu bibliot. bbas bibliot. Gotlība I pk. pamatsk., prz. Gailītis Kārlis, tlr. Degumnieki 5.

3. **Veselības kopšana.** Ārsta vieta vakanta. N. Orniņa aptieka Meirānos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vec. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Meirāni — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Vītoliņš Arvīds, tlr. Meirāni s. v.; Degumnieki — P. tf. n. Abc. T. p. C., 10 klm. no pg. n., prz. Laivinieks Eduards, tlr. Degumnieki 21.

6. **Pārējās iestādes.** Lubānas vmžn. III iec. Meirānu mžn. Meirānu mežmājā, 2,5 klm. no Meirānu dzc. stc., mžz. Forstmanis Oskars, tlr. Meirāni 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 341, saimniecību — 345. Aramzeme 3742,89 ha (21,46% no z. kpl.), pļavas 2249,30 ha (12,90%), ganības 1799,24 ha (10,31%), meži 4776,00 ha (27,38%), purvi 4271,88 ha (24,49%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, lūši; upēs un ezeros: sami, līdakas, zuši, plauži, šķaunadzes, asari, raudas, grunduļi, sapaļi, ķīši, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Degumnieku, 10 klm. no pg. n., īp. Meirānu piensaimn. sba, tlr. Degumnieki 38; 2) Preču vkl. Krogzemjos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Meirānu patēr. bba „Centība", tlr. Meirāni 3; 3) Preču trg. Vīnavās, 0,4 klm. no pg. n., īp. Kurzemnieks Rūdolfs, tlr. Meirāni 8; 4) Dzirnavas Maltuvēs, 1 klm. no pg. n., īp. Doņuks Pēteris, tlr. Meirāni 29; 5) Koppienotava Degumnieku, 10 klm. no pg. n., īp. Meirānu piensaimn. sba, tlr. Degumnieki 42; 6) Sezonas zāģētava Ezerniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Ķerods Voldemārs, tlr. Meirāni 2; 7) Sezonas zāģētava Gaigalos, 2 klm. no pg. n., īp. Baltais Ernests, tlr. Meirāni 10; 8) Krejotava Meirānu muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Meirānu piensaimn. sba, tlr. Meirāni 6; 9) Mācības sierotava Ozoliņos, 8 klm. no pg. n., tlr. Degumnieki 68.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.662,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lubānas ev.-lut. draudzē, mācītāja nav.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Meirānu bibliot. bba, db. 1912. g., pr. Gailītis Kārlis, dz. Gotlība I pk. pamatsk., tlr. Degumnieki 5; 2) Meirānu krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Kamols Arnolds, dz. Lielmežniekos, tlr. Degumnieki 41; 3) Meirānu piensaimn. sba, db. 1913. g., pr. Erglis Jūlijs, dz. Rīgā, Dzirnavu - 62, dz. 11, tlr. 26853; 4) Latv. nac. jaunatnes svbas Meirānu nod., db. 1920. g., pr. Krēsliņš Jānis, dz. Paukuļniekos, tlr. Degumnieki 24; 5) Latvijas kult. veic. bbas Meirānu nod., db. 1924. g., pr. Grīva Richards, tlr. Meirāni 31; 6) Meirānu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1911. g., pr. Kalpaks Alberts, dz. Gaigalās, tlr. Meirāni 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, 4 klm. d.-riet. Meirānu muižai, netālu no Aiviekstes upes, 0,25 klm. d.-riet. Visagāles kapsētai, Brakaļu-Grīvu māju laukos.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Kalpaks Oskars — pulkvedis un pirmais Latvijas bruņoto spēku komandieris, dz. 1882. g., Liepsalās. Kritis atbrīvoš. cīņās un apbedīts dzimtenes kapos (Meirānu pg.). 2) Erglis Jūlijs — sabiedr. darbin., * 1886. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Meirānu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., pilī novietota Meirānu Kalpaka 6 kl. pamatsk., magazīnas ēkā biedrības n., pārējās ēkas piešķirtas jaunsaimniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** Visagalas kapsēta; Salas un Kapu ezeru apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Meirānu Kalpaka 6 kl. pamatskolā, prz. Lāže Elīze, tlr. Meirāni 31.

25. Mētrienas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ļaudonas-Odzienas pg.; vāciski Laudon-Odsen; krieviski Ļaudon-Odzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Saikavas un Barkavas pg., d. — Atašienes, Ungurmuižas un Sāvienas pg.

Pg. platība — 133,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1790, no tiem vīr. 820, siev. 970.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 165 klm., pa zc. — 165 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 23 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Mārciena — 21 klm.

Pg. n. pie Madonas-Atašienes ceļa.

Pasta adrese: c. Mētrienu.

Upes: —

Ezeri: Odzienas — 49,6 ha, Runču — 12,9 ha, Sildu — 11,8 ha, Kurtavas — 80 ha, Baltais jeb Timsmales — 25,6 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Valsts mežs — 2048 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Zakars Jānis, dz. Rubeņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Lūmaņi 12; pg. pdm. prs. Liepiņš Kārlis, dz. Jaunārēs, 3 klm. no pg. n., tlr. Pamati 9; pg. tiesas prs. Līcītis Eduards, dz. Vec-Ārēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Pamati 37. Pg. darbvedis Kārkliņš Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Pamati 29; vc. plc. kārtībnieks Balodis Voldemārs, dz. Runčos, tlr. Pamati 1.

2. **Izglītība.** Skolas: Mētrienas pg. 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Eglīte Kārlis, tlr. Pamati 60.

Bibliotēkas: Mētrienas viesīgās bbas bibliotēka Runčos, prz. Krastiņš Ernests, dz. skolā, tlr. Pamati 82.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Bērziņš Austra, dz. Pīlāros, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Pamati 45; Mētrienas aptieka pie pg. n., īp. Gutkins Gane, tlr. Pamati 44.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ļaudonas rajonā, vet. ārsts Mucenieks A., dz. Ļaudonā, tlr. Ļaudona 22.

5. **Satiksme.** Mētriena — P. n. Abc., pg. n. pr. Kārkliņš Voldemārs, tlr. Pamati 29; Pamati — P. tf. n. Ab. T. C., Krūtaiņos, 3 klm. no pg. n., prz. Purviņš Edīte, tlr. Pamati s. v.; Lūmaņi — P. tf. n. Ab. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Miķelsons Arvīds, tlr. Lūmaņi s. v.; Rūcāni — P. n. Abc., 8 klm. no pg. n., prz. Kāpostiņš Alvīne, tlr. Lūmaņi 45; Āre — P. n. Ab., 4 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Jūlija, tlr. Pamaţi 35.

6. **Pārējās iestādes.** Kalsnavas vmžn. II iec. Ļaudonas-Odzienas mžn., Ļaudonas-Odzienas mž., 25 klm. no Mārcienas dzc. stc., mžz. Paškovs Konstantīns, tlr. Pamati 16.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 290, saimniecību — 289. Aramzeme 3513,58 ha (27,17% no z. kpl.), pļavas 1387,16 ha (10,79%), ganības 1521,66 ha (11,76%), meži 3287,54 ha (25,42%), purvi 2423,00 ha (18,74%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, sesķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, plauži, sīgas, zuši, asari, raudas, vēdzeles, karūsas, ķīši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Krastos, pie pg. n., īp. Krasts Andžs, tlr. Pamati 51; 2) Preču vkl. Krūtaiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Sauleskalns Jānis; 3) Preču vkl. Dārzājos, pie pg. n., īp. Talvinskis Iļja, tlr. Pamati 64; 4) Preču vkl. Rāksalā, 10 klm. no pg. n., īp. Rubinšteins Beno, tlr. Lūmaņi 34; 5) Koppienotava Pamatos, 3 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Pamats", tlr. Pamati 77; 6) Mētrienas aptieka pie pg. n., īp. Gutkins Gane, tlr. Pamati 44; 7) Preču vkl. Laukstrādniekā, 2 klm. no pg. n., īp. Utinans Albins; 8) Preču vkl. Odzienā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Grudulis Emīlija; 9) Preču vkl. Beļavā, 10 klm. no pg. n., īp. Mendels Moreins.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.130,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ļaudonas ev.-lut. draudzē, mācītājs Cēsu iec. prāvests Avots Kārlis, tlr. Ļaudona 47; Rāksālas pareizticīgo draudze, prz. virspr. Enniņš J.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mētrienas viesīgā bba, db. 1908. g., pr. Zakars Jānis, dz. Deglos, tlr. Pamati 12; 2) Mētrienas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1924. g., pr. Vieglais Artūrs, dz. Aizpurvos, tlr. Pamati 48; 3) Mētrienas piensaimn. sba „Pamats", db. 1910. g., pr. Goba Eduards, dz. Saikavas Kuceniešos, tlr. Saikava 74.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, 2 klm. austr. Ļaudonas-Odzienai. Austr. un d. purvs. Plašs skats uz līdzeno apkārtni. Apkārtne purvaina, mežaina, maz apdzīvota.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vairāku saimniecību ēkas un nošāvusi 3 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Liepiņš Oļģerts, pseud. Eols — žurnālists, feļetonists, dz. 1904. g., Mētrienas pag.; 2) Frīdenbergs Jānis, agronoms un redaktors, dz. 1894. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Ļaudonas-Odzienas mž. centrs, Pīlāri, 2,5 klm. no pg. n., vairākas ēkas piešķirtas pg. pašvaldībai, kas tanīs novietojusi doktorātu, nespējnieku patversmi, krejošanas punktu, Kalsnavas virsmežniecības II iec. mežniecību, Mētrienas viesīgās bbas namu; pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Odzienas ezers un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

26. Odzienas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vietalvas-Odzienas pg.; vāciski Odensee; krieviski Viatalvo-Odzenzeskaja.

Pagasta robeža: z. — Sausnējas pg., d. — Pļaviņu pg., v. — Iršu un Pērses pg., r. — Vietalvas pg.

Pg. platība — 75,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1282, no tiem vīr. 594, siev. 688.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 128 klm., pa zc. — 126 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 60 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. pls. Pļaviņas, pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Pļaviņas; tv. aut. pstn. — 11 klm. (Līnija Koknese-Ērgļi.)

Pg. n. pie Odzienas-Vietalvas ceļa.

Pasta adrese: c. Odzienu.

Upes: Veseta, Pelve, Odze.

Ezeri: Trakškinu — 258 ha, Apezers — 3 ha, Starna — 5 ha.

Kalni: Kurmēnu, Pāvuliņu.

Lielākie mežu masīvi: Odzienas novads — 850 ha.

Lielākie purvi: Riesta purvs — apm. 500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Bunduls Jānis, dz. Veros, 7 klm. no pg. n., tlr. Odziena 33; pg. pdm. prs. Kalniņš Bernhards, dz. Rušēnos, 2 klm. no pg. n., tlr. Odziena 9; pg. tiesas prs. Mežmalis Pēteris, dz. Jurģakalnā, 9 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Mežmalis Bernhards, dz. pg. n., tlr. Odziena 5; vc. plc. kārtībnieks Kalniņš Alberts, dz. pg. n., tlr. Odziena 42.

2. **Izglītība.** Skolas: Odzienas I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Maskavs Jānis; Vietalvas un Odzienas II pk. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Dievkociņš Kārlis, tlr. Vietalva 8.

Bibliotēkas: Vietalvas labdar. bbas bibliotēka bbas n., prz. Penders Pēteris, tlr. Vietalva 30.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ērgļu vet. ārsta rajonā.

5. **Satiksme.** Odziena — P. tf. n. Abc. T. C., Zemturos, 2,5 klm. no pg. n., prz. Princis Aurora, tlr. Odziena 99; Bite — P. tf. n. Abc. T. C., 12 klm. no pg. n., prz. Cielaviņš Pēteris, tlr. Bites s. v.

6. **Pārējās iestādes:** Kalsnavas vmžn. V Vietalvas-Odzienas iec. mžn. Vietalvas-Odzienas mž., 11 klm. no Pļaviņu dzc. stc.; mžz. Kalniņš Jānis, tlr. Odziena 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 237, saimniecību — 258. Aramzeme 2718,10 ha (36,00% no z. kpl.), pļavas 1350,76 ha (17,89%), ganības 1134,77 ha (15,03%), meži 1564,41 ha (20,72%), purvi 365,11 ha (4,84%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: zandarti, karpas, zuši, sīgas, plauži, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl., 2,5 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Pēteris; 2) Preču vkl., 2,5 klm. no pg. n., īp. Eglīts Jūlijs; 3) Preču vkl. Bitēs, 12 klm. no pg. n., īp. Mūrnieks Pēteris, tlr. Bites 15; 4) Odzienas dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Galviņš Augusts, tlr. Odziena 14; 5) Koppienotva Bitēs, 12 klm. no pg. n., īp. I Vietalvas-Odzienas piens. sba „Bites", tlr. Bites s. v.; 6) Pienotava Odzienā, 2,5 klm. no pg. n., īp. II Odzienas piensaimn. sba, tlr. Odziena 40.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.293,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Vietalvas ev.-lut. draudzē, mācītājs Osis Jēkabs, pst. c. Kalsnavu.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Odzienas un apkārtnes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1886. g., pr. Kalniņš Bernhards, dz. Rusēnos, tlr. Odziena 9; 2) Vietalvas draudzes krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Vasīlis Leons, dz. Pērses pg. n., tlr. Odziena 6; 3) Vietalvas labdar. bba, db. 1860. g., pr. Plavinskis Pēteris, dz. Vietalvas Ozoliņos, tlr. Odziena 44.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes Jaktenu māju robežās.

1905. g. notikumi: nodedzināta Odzienas pils; soda ekspedīcija nošāvusi 8 pilsoņus, 5 arestējusi.

Pasaules kara notikumi: novietotas karaspēka rezerves.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Odzienas mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n.; II Odzienas piensaimnieku sbas īpašums, daļa izbūvēta darbinieku dzīvokļiem, daļa iekārtota dažādiem sarīkojumiem, apmēram puse vēl neizbūvēta.

4. **Dabas jaukumi:** Trakšķiņu ezers un Kurmēnu kalni (6 klm. no Pļaviņām); no kalniem, kas ir Vidzemes augstienas dienvidus sākums, atveras plašs skats uz apkārtni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

27. Oļu pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Oļu-Apeltienes pg.; vāciski Ohlenhof; krieviski Oļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kārzdabas un Grašu pg., d. — Sarkaņu un Patkules pg., v. — Kusas un Liezeres pg., r. — Cesvaines pg.

Pg. platība — 27 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 435, no tiem vīr. 198, siev. 237.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 180 klm., pa zc. — 148 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 23 klm., pa zc. — 14 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Cesvaine — 8 klm.

Pg. n. pie Cesvaines-Oļu-Lodes ceļa.

Pasta adrese: c. Oļiem.

Upes: —

Ezeri: Nesaules — 1 ha, L. Rāvas — 4 ha, M. Rāvas — 1,5 ha.

Kalni: Nesaules, Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Valsts mežs — 226 ha.

Lielākie purvi: Lielais purvs — 130 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Banders Jānis, dz. Toliņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Vienība 1; pg. pdm. prs. Ērglis Pēteris, dz. Miķelēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Cesvaine 74; pg. tiesas prs. Skubiņš Jēkabs, dz. Vīpužos, 2,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Raudiņš Ēriks, dz. pg. n., tlr. Vienība 16; vc. plc. kārtībnieks Rozentāls Jānis, dz. Patkules Krustceļniekos, 11 klm. no pg. n., tlr. Līcieši 29.

2. **Izglītība.** Skolas: Oļu I pk. pamatsk., pie pg. n., 3,5 klm. no pg. n., prz. Everts Roberts, tlr. Vienība 5.

Bibliotēkas: Oļu-Apeltienas viesīgās bbas bibliot. pg. n., prz. Ilzens Otto, tlr. Vienība 16.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Oļi — P. n. Abc., pg. n., prz. Raudiņš Ēriks, tlr. Vienība 16; Vienība — P. tf. n. Abc. T. p. C., Oļu piensaimn. sba n., 3,75 klm. no pg. n., prz. Kļaviņš Jānis, tlr. Vienība.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 95, saimniecību — 91. Aramzeme 851,38 ha (31,66% n. z. kpl.), pļavas 520,68 ha (19,36%), ganības 492,25 ha (18,30%), meži 510,14 ha (18,97%), purvi 223,53 ha (8,31%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, seski, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, vēdzeles, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl. Oļu piensaimn. sbas n., 3,75 klm. no pg. n., īp. Kļaviņš Jānis, tlr. Vienība s. p.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 6370,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Oļu piensaimn. sba Vienība, db. 1922. g., pr. Strads Jānis, dz. Oļos, tlr. Vienība 11; 2) Oļu-Apeltienas ugunsapdr. bba, db. 1885. g., pr. Liepiņš Jānis, dz. Krievos; 3) Oļu-Apeltienas viesīgā bba, db. 1887. g., pr. Bluķis Jānis, dz. Brīvmaņos; 4) Oļu lopkop. pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Buiķis Jānis, dz. Alejās, tlr. Vienība 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) Pilskalns Ārnīcēnu māju zemē, 3 klm. riet. Apeltienas muižai, apkārtnē pļavas; b) senlaiku kapenes, sauktas „krakali" Lejas Galsu (Briežu) māju zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Apeltienas mž. c., 1 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimniekiem; Oļu mž. c., 4 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** Nesaules kalns, 3 klm. no pg. n.; Pilskalns, 5 klm. no pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

28. Patkules pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Patkules pg; vāciski Gilsensche; krieviski Patkuļskaja.

Pagasta robeža: z. un r. — Cesvaines pg., d. — Sarkaņu pg., v. — Oļu pg.

Pg. platība — 44 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 841, no tiem vīr. 398, siev. 443.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 170 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Madona, lietojot dzc. — 13 klm., pa zc. — 9 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Patkule — 3 klm.

Pg. n. pie Madonas-Gulbenes I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Patkuli.

Upes: Kuja, Libe, Ižupīte.

Ezeri: Ižezers — 2 ha, Patkules — 12 ha, Ermaņu — 1,5 ha.

Kalni: Ķīšu.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 379 ha.

Lielākie purvi: Patkules purvs — 60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Kaņepons Harijs, dz. Lielgravās, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Pavārs Jēkabs, dz. Pagrabiešos, 5 klm. no pg. n., tlr. Līcieši 4; pg. tiesas prs. Umurs Jānis, dz. Dārzājos, 1,5 klm. no pg. n.; Pg. darbvedis Maldups Augusts, dz. pg. n., tlr. Sarkaņi 9; vc. plc. kārtībnieks Rozentāls Jānis, dz. Krustceļniekos, 2 klm. no pg. n., tlr. Līcieši 29.

2. **Izglītība.** Skolas: Patkules pg. I pk. pa-

matsk. pie pg. n., prz. Antens Jānis, tlr. Sarkaņi 38;

Bibliotēkas: Patkules pg. padomes bibliot. pg. n., prz. Maldups Augusts, tlr. Sarkaņi 9.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Rīgas-Pļaviņu-Gulbenes dzc. līn. Patkule — P. n. Abc., pg. n., prz. Maldups Augusts, tlr. Sarkaņi 9.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 194, saimniecību — 202. Aramzeme 1510,67 ha (34,36% n. z. kpl.), pļavas 904,17 ha (20,57%), ganības 1009,21 ha (22,96%), meži 645,30 ha (14,68%), purvi 90,61 ha (2,06%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, lūši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** 1) Preču vkl. Libē, 2 klm. no pg. n., īp. Bebris Liene, tlr. Līcieši 28; 2) Preču vkl. Graudā, pie pg. n., īp. Stapans Arvīds; 3) Preču vkl. Bromultos, pie pg. n., īp. Rasons Jūlijs; 4) Ūdens dzirnavas Bikserēs, 3 klm. no pg. n., īp. Magnusa mant., tlr. Līcieši 22; 5) Valsts degvīna trg. Lejiešos, 2 klm. no pg. n., īp. Liene Bebris, tlr. Līcieši 28; 6) Dažādu preču trg. Lejiešos, 2 klm. no pg. n., īp. Liene Bebris, tlr. Līcieši 28.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9836,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības:** a) Patkules piensaimn. sba, db. 1911. g., pr. Skubiņš Jēkabs, dz. Oļu Vīpužos; b) Patkules savstarpējā ugunsapdrošin. bba, db. 1864. g., pr. Šmits Pēteris, dz. Alpos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Akmens krāvuma kapi, saukti „Dolmaņa kunga kaps" Vec-Dolmaņu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vairākas ēkas; sodījusi dažus pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Biezinš Aleksandrs, Dr. med. — ievēr. ārsts un zinātnisku darbu autors, dzim. 1891. g. Dilmaņos; 2) Ezeriņš Jānis, rakstnieks, dzim. 1891. g. Beiros.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Patkules mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimnieciskām vajadzībām; b) Bikseres mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., ēkas izlietā lauksaimnieciskām vajadzībām.

4. **Dabas jaukumi:** Bikseres mž. gravas stāvie krasti apauguši ozoliem un citiem lapu kokiem, gravā tek Libes upīte.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Sauliešos, prz. Maldups Augusts, tlr. Līcieši 28, Paktnules stc. 1 klm.

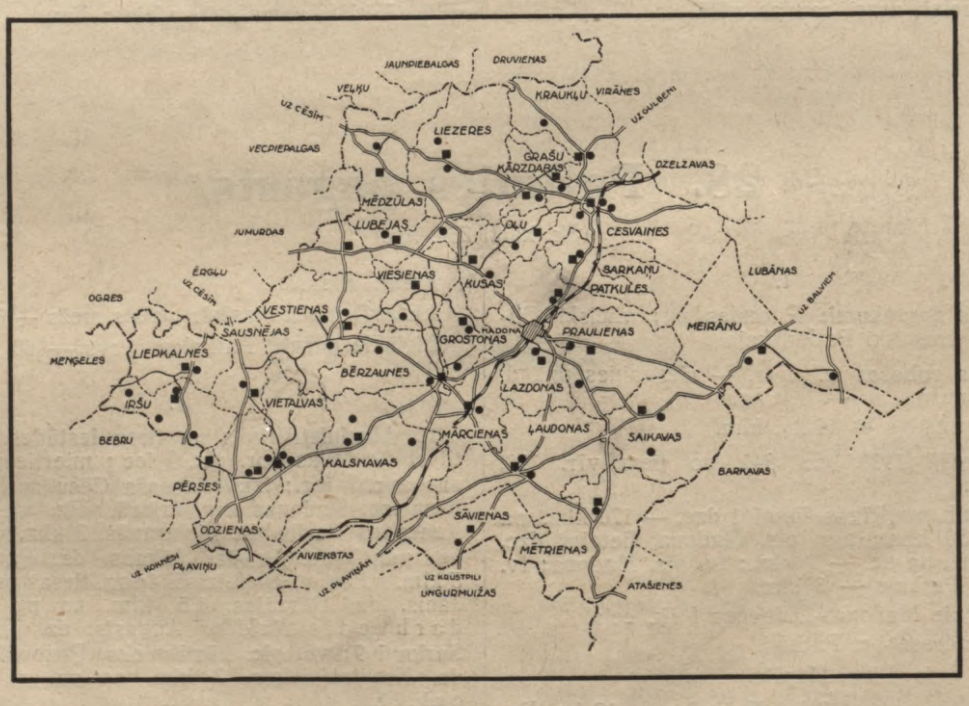

Madonas rajons.

29. Pērses pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Iršu pg.; vāciski Hirschenhof; krieviski Iršenskaja.

Pagasta robeža: z. — Iršu pg., d. — Plaviņu pg., v. — Bebru pg., r. — Odzienas pg.

Pg. platība — 20 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 231, no tiem vīr. 106, siev. 125.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 127 klm., pa zc. — 125 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 60 klm., pa zc. — 45 klm.; tv. pls. Plaviņas, pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Plaviņas; tv. aut. pstn. Jaunbebri — 3 klm.

Pg. n. pie Odzienas-Bebru ceļa.

Pasta adrese: c. Odzienu.

Upes: Pelve, Pelne, Melupe, Grābiņupe.

Ezeri: —

Kalni: Kaivēnu.

Lielākie mežu masīvi: Iršu novads — apm. 800 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Jurgens Andrējs, dz. Sila Kaivenos, 0,75 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Plaudis Kārlis, dz. Siljāņos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Vasilis Leons, dz. pg. n., tlr. Odziena 6; vc. plc. kārtībnieks Kalniņš Alberts, dz. Odzienas pg. n., tlr. Odziena 42.

2. **Izglītība.** Skolas: —

Bibliotēkas: Pērses pg. padomes bibliot., pg. n., prz. Vasilis Leons, tlr. Odziena 6.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ērgļu vet. ārsta rajonā.

5. **Satiksme.** —

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 48 saimniecību — 53. Aramzeme 397,33 ha (21,48% n. z. kpl.), pļavas 340,94 ha (18,43%), ganības 336,67 ha (18,20%), meži 610,32 ha (32,99%), purvi 97,07 ha (5,25%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība, finances.** —

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 3800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Liepkalnes ev.-lut. draudzē, mācītājs Gabliks Jānis, tlr. Ērgļi 29.

V.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** —

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kārlis Zemītis, pseud. Pērsietis, arī Mēlgalis — rakstn.-fabulists, * 1862. g., Siljāņos.

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Perses upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** „Siljāņos", prz. P. Augusts, tlr. Jaunbebri 10, Kokneses stc. 18 klm., Plaviņas — 20 klm.

30. Praulienas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Praulienas pg.; vāciski Praulen; krieviski Praulenskaja.

Pagasta robeža: z. — Sarkaņu pg., d. — Meirānu pg., v. — Saikavas pg., r. — Lazdonas pg., — d. v. — Ļaudonas pg.

Pg. platība — 91,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1678, no tiem vīr. 778, siev. 900.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 162 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 5,8 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona — 5,8 klm.

Pg. n. pie Madonas-Varakļānu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Praulienu.

Upes: Kujupe, Lisa, Rieba, Ilga.

Ezeri: Salas — 32,7 ha, Praulīša — 3,45 ha, Nesaules — 2,20 ha, Sakarņa — 3,94 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Centrālmežs un Līnībiņas novads, kopā 890 ha.

Lielākie purvi: Baltais — 53 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Mado-

nas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Ūdris Pēteris, dz. Žīvenēs, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Prauliena 37; pg. pdm. prs. Barbans Eduards, dz. Dančos, 8 klm. no pg. n., tlr. Trakši 2; pg. tiesas prs. Pakalns Jānis, dz. Liepaskalpos, 4 klm. no pg. n., tlr. Prauliena 42. Pg. darbvedis Elksnītis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Prauliena 3; vc. plc. kārtībnieks Krūmiņš Kārlis, dz. Lejas krogā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Prauliena 4.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., Praulienas pg., Lazdonas māc. muižas draudzes sk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Mednis Haralds, tlr. Prauliena 8; I pk. pamatsk.Gustavskolā, 4 klm. no pg. n., prz. Viksniņš Teodors, tlr. Prauliena 16.

Bibliotēkas: Praulienas lauksaimn. bbas Drava bibliot. Pilsdārzos, prz. Maure Jēkabs, tlr. Prauliena 32.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Madonas-Domopoles dzc. līn.

Prauliena — P. tf. n. Abc. T. C., Salaskalnā, 0,8 klm. no pg. n., prz. Sprūds Teodors, tlr. Prauliena s. p.; Trakši — P. tf. n. Abc. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Lūcija, dz. Tiltsīļos, tlr. Trakši 1; Sabulāre — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Polfanders Pauls, tlr. Prauliena 86.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 262, saimniecību 288. Aramzeme 3177,76 ha (34,76% n. z. kpl.), pļavas 1877,15 ha (20,54%), ganības 1436,83 ha (15,72%), meži 1735,93 ha (18,99%), purvi 429,45 ha (4,70%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, seski u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, raudas, asari, karūsas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finanču.** 1) Praulienas dzirnavas, 2,4 klm. no pg. n., īp. Pērkons Andrējs, tlr. Prauliena 48; 2) Ūdens dzirnavas Auziņos, 11 klm. no pg. n., īp. Malta Līze, tlr. Trakši 19; 3) Ūdens dzirnavas Tiltsiļos, 9,5 klm. no pg. n., īp. Kalniņa mant. tlr. Trakši 8; 4) Pienotava Trakšos, 8 klm. no pg. n., īp. I Praulienas piensaimn. sba, tlr. Trakši — s. v.; 5) Pienotava Salaskalnā, 0,8 klm. no pg. n., īp. Praulienas piensaimn. sba „Kate", tlr. Prauliena 1; 6) Sīkpreču trg. Lejaskrogā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Šnitke Mendels; 7) Sīkpreču trg. Salaskalnā, 0,7 klm. no pg. n., īp. Sprūds Teodors; 8) Sīkpreču trg. Silniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Dravnieks Pēteris, tlr. Prauliena 38; 9) Sīkpreču trg. Trakšos, 7 klm. no pg. n., īp. Praulienas patērētāju bba „Ilga", tlr. Trakši 41; 10) Praulienas spirta dedzinātava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Rasa Berta, tlr. Prauliena 2; 11) Ūdens dzirn. Salās, 4 klm. no pg. n., īp. Pfeifers Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.490,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lazdonas ev.-lut. draudzē, mācītājs Dzērvītis Arvīds.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Praulienas lauksaimn. bba „Drava", pr. Barbans Jānis, dz. Palejās, tlr. Prauliena 21; 2) Praulienas savst. ugunsapdr. bba, pr. Vārsbergs Vikt., dz. Silkalpos, tlr. Prauliena 14; 3) I Praulienas piensaimn. sba, db. 1921. g. pr. Barbans Andrējs, dz. Saikavas Kamatauskās, tlr. Trakši 49; 4) Praulienas piensaimn. sba Kate, db. 1924. g., pr. Barbans Jānis, dz. Palejās, tlr. Prauliena 21; 5) Praulienas meliorācijas bba, db. 1928. g., pr. Vārsbergs Viktors, dz. Silkalpos, tlr. Prauliena 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) Pilskalns Lejas-Ubānu māju zemē, 2 klm. d.-austr. Lazdonas muižai. Saikavas lielceļa kreisā pusē; b) Velna krāsns, saukta „Naudas dobe", Madonas vmžn., Praulienas apgaitā; c) Akmens krāvumu kapi, 0,8 klm. no Aizāru mājām, d.-rītu virzienā; d) Akmeņiem klāti paugura kapi, saukti „Krāsmatas", Rožu māju mežā; e) Klobeku dzimtas kapliča Praulienas ev.-lut. kapos.

1905. g. notikumi: sadursmes ar kazākiem, kuŗās kritis viens virsnieks un viens kazāks; soda ekspedīcija nodedzinājusi vienu māju un vairākus pilsoņus sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Leiše Andrējs — putnkopības speciālists un rakstnieks, dzim. 1888. g. Akmeņsalās; 2) Pommers Jānis — bīskaps un bij. Saeimas deputāts, dzim. 1876. g., Praulienā; 3) Ruperts Adrians — skolu darb. un rakstu cenzors, dzim. 1837. g., Praulienā; 4) Vārsbergs Jānis, prof., dzim. 1879. g., Drikajos; 5) Norvilis Jānis — komponists, diriģents un pianists, dzim. 1906. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Praulienas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts Praulienas lauksaimn. bbai Drava.

4. **Dabas jaukumi:** Kujupes, Lisas krasti, Salas, Nesaules u. c. ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

31. Saikavas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Saikavas pg., vāciski Friedrichswald; krieviski Saikauskaja.

Pagasta robeža: z. — Meirānu un Praulienas pg., d. — Mētrienas un Ļaudonas pg., v. — Ļaudonas un Praulienas pg., r. — Meirānu un Barkavas pg.

Pg. platība — 118,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2463, no tiem vīr. 1143, siev. 1320.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 174 klm., pa zc. — 160 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 17 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona.

Pg. n. pie Ļaudonas-Lubānas ceļa.

Pasta adrese: c. Saikavu.

Upes: Aiviekste, Kujupe, Isliena, Joša.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Saikavas novads — 2400 ha.

Lielākie purvi: Zaļmežnieku — 100 ha, Apsalas — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Alders Kārlis, dz. Purmalās, 5 klm. no pg. n., tlr. Saikava 42; pg. pdm. prs. Goba Edmunds, dz. Kuceniešos, 5 klm. no pg. n., tlr. Saikava 74; pg. tiesas prs. Elepans Kārlis, dz. Jaunzeltiņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Saikava 56. Pg. darbvedis Kalniņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Saikava 30; vc. plc. kārtībnieks Kalniņš Voldemārs, dz. Buzulās, tlr. Saikava 69.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. Kalna pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Grāvis Kārlis, tlr. Saikava 52; I pk. pamatsk., Lejasskolā, 1,5 klm. no pg. n., prz. Finartijs Pēteris, tlr. Saikava 51.

Bibliotēkas: Saikavas izgl. bbas bibliot. fabrikā. Abām augšā minētām skolām ir bibliot., kuras pārzina skolotāji.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Zirnis Anna, dz. doktorātā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Saikava 13; raj. vecmāte Viducis Milda, dz. doktorātā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Saikava 13. Aptieka, 3,5 klm. no pg. n., aptiekars Orniņš Nikolajs, tlr. Saikava 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ļaudonas rajonā, vet. ārsts Mucenieks A., dz. Ļaudonā, tlr. Ļaudona 22.

5. **Satiksme.** Saikava — P. t. k. N., pg. n., prz. Torokofs Augusts, tlr. Saikava 65; Rosība — P. n. Abc., 5 klm. no pg. n., prz. Goba Otto, tlr. Saikava 17; Vilkate — P. tf. n. Ab. T. C., Vilkatē, 6 klm. no pg. n., prz. Ruņģis Karlīne, tlr. Vilkate — s. v.; Apsala — Tf. n. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Kalve Jānis, tlr. Apsala — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Madonas vmžn. V iec. Saikavas mžn. Jaun-Saikavas muižā, 19 klm. no dzc. stc., mžz. Bērziņš Miķelis, tlr. Saikava 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 364, saimniecību — 410. Aramzeme 4216,77 ha (35,66% n. z. kpl.), pļavas 1800,57 ha (15,23%), ganības 1942,93 ha (16,43%), meži 2985,55 ha (25,25%), purvi 377,76 ha (3,20%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: sami, līdakas, asari, raudas, sapali, zuši, vēdzeles, vimbas, grunduļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Indānos, 4 klm. no pg. n., īp. Turins Jānis, tlr. Saikava 59; 2) Kooperātīvs Straumē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba Straume, tlr. Saikava 3; 3) Kooperātīvs Rosība, 5 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba Straume, tlr. Saikava 17; 4) Kaļķu ceplis Kamtauskās, 2 klm. no pg. n., īp. Varkalis Jānis, tlr. Trakši 7; 5) Krodzniecības vkl. Viesturos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Taukulis Līze; 6) Tvaika dzirnavas un zāģu gaters Aizupiešos, 11 klm. no pg. n., īp. Mačs Richards, tlr. Stalidzāni 43; 7) Ķieģeļu ceplis, 4 klm. no pg. n., īp. Saikavas patērētāju bba „Straume".

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.900.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve:** Saikavas pareizticīgo draudzes lūgšanas nams, 5 klm. no pg. n., mācītājs Ļaudonas pareizticīgo draudzes virsmācītājs Jānis Eniņš, dz. Lazdonā; pg. ietilpst Ļaudonas ev.-lut. draudzē, mācītājs Cēsu iecirkņa prāvests Kārlis Avots, tlr. Ļaudona 47.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Saikavas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1882. g., pr. Elepans Kārlis, dz. Jaunzeltiņos, tlr. Saikava 56; 2) Lauksaimniec. bba, db. 1923. g., pr. Finartijs Pēteris, dz. Lejas sk.; 3) Saikavas patērēt. bba Straume, db. 1919. g., pr. Aizsilnieks Jānis, dz. Viesābos; 4) Krājaizd. sba, db. 1928. g., pr. Goba Eduards, dz. Kuceniešos, tlr. Saikava 74; 5) Piensaimn. sba Rosība, db. 1922. g., pr. Aizsilnieks Jānis, dz. Viesābos; 6) Piensaimn. sba Atauga, db. 1912. g., pr. Žīgurs Pēteris, dz. Meirānu Kozaros, tlr. Stalidzāni 55; 7) Saikavas izglītības bba, db. 1910. g., pr. Bērziņš Iraida, dz. mežniecībā, tlr. Saikava 2; 8) Saikavas mājturības veicināšanas bba, db. 1928. g., pr. Pommers Elza, dz. pg. n., tlr. Saikava 30.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 2 mājas, vairākus pilsoņus sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Saikavas mž. centrs, (Fridrichsvalde) 1,5 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatsk., un mežniecība; b) Vecsaikavas pusmuižas centrs, 3,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkots doktorāts; c) Švāna pusmž. centrs, piešķirts kā neatsav. daļa īpašniekam; d) Aleksandrovas mž. centrs (Tauslavu), piešķirts kā neatsavināmā daļa bij. īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** Aiviekstes krasti no Vecsaikavas līdz Sauleskalna mājām un Saikavas mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Vintiešos, prz. J. Krūklis, darbojas no 1. VI—1. IX; b) Viesturos, prz. L. Taukuļa, darbojas no 1. VI—1. IX.

32. Sarkaņu pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sarkaņu pg.; vāciski Heydenfeld; krieviski Sarkanskaja.

Pagasta robeža: z. — Oļu, Patkules un Cesvaines pg., d. Praulienas, Lazdonas un Madonas pg., v. — Kusas pg., r. — Meirānu un Praulienas pg.

Pg. platība — 82,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1406, no tiem vīr. 669, siev. 737.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 162 klm., pa zc. — 147 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 5. klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona.

Pg. n. pie Madonas-Gulbenes I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Sarkaņiem.

Upes: Kuja, Rieba, Libe.

Ezeri: Rāvijas — 4 ha.

Kalni: Rēķu, Kaļvu, Breses.

Lielākie mežu masīvi: Aizkujas novads — apm. 800 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Āboliņš Pēteris, dz. Daukstos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Lūsis Jānis, dz. Daļgos, 8 klm. no pg. n., tlr. Līcieši 11; pg. tiesas prs. Lācis Pēteris, dz. Viesturos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Jēgers Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Sarkaņi 10; vc. plc. kārtībnieks Apsēns Nikolajs, dz. pg. n., tlr. Sarkaņi 8.

2. **Izglītība.** Skolas: Sarkaņu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Grīns Oskars, tlr. Sarkaņi 1.

Bibliotēkas: Sarkaņu pg. pašvald. bibliot. pg. n., prz. Jēgers Voldemārs, tlr. Sarkaņi 10; Sarkaņu pamatsk. bibliot. skolā, prz. Dāvis Marija, tlr. Sarkaņi 1.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. G. Brunovskis, dz. Madonā, tlr. Madona 68; vecmāte Ļūļāks Made, dz. Madonā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Rīgas-Plaviņu-Vecgulbenes dzc. līn.

Sarkaņi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Jēgers Voldemārs, tlr. Sarkaņi 10; Līcieši — P. tf. n. Ab. T. p. C., Līciešu krej. punktā, 8 klm. no pg. n., prz. Stūris Ēriks, tlr. Līcieši — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 223, saimniecību — 259. Aramzeme 2252,79 ha (29,24% n. z. kpl.), pļavas 1844,06 ha (23,94%), ganības 2260,01 ha (29,33%), meži 567,15 ha (7,36%), purvi 387,18 ha (5,03%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, āpši, ūdri, caunas, lūši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, vēdzeles, asari, raudas, plauži, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Riekstiņos, pie pg. n., īp. Nusbaums Emma, tlr. Sarkaņi 5; 2) Dzirnavas un vilnas kārstuve Jukānos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Sprukts Jānis, tlr. Sarkaņi 2; 3) Dzirnavas un vilnas kārstuve Ganiņos, īp. Graudiņš Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.389,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lazdonas ev.-lut. draudzē, mācītājs Dzērvītis Arvīds; Katoļu baznīca Sarkaņos, prāv. Anspoks Aloizs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sarkaņu pg. savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1881. g., pr. Rušmanis Jānis, dz. Bāgunos, tlr. Sarkaņi 31; 2) Biržu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Mederis Artūrs, dz. Zaros; 3) Laukkopības bba Vārpa, db. 1933. g. pr. Lūsis Jānis, dz. Daļgos, tlr. Līcieši 11; 4) I Sarkaņu lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Ragainis Voldemārs, dz. Doriņos, tlr. Sarkaņi 35; 5) II Sarkaņu lopkop. pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Ramāns Pēteris, dz. Dzeņos, tlr. Sarkaņi 17; 6) Latvju jaunatnes Sarkaņu nod., db. 1932. g., pr. Indāns Beate, dz. K. Sikšņos; 7) Sarkaņu mednieku bba Medinieks, db. 1928. g., pr. Kļaviņš Jānis, dz. Daļgos, tlr. Līcieši 23.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: nav.

1905. g. notikumi: revolūcionāru cīņa ar kazākiem pie Madonas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Eglīts Viktors, rakstnieks, dzim. 1877. g., Lejas Kaupeņos; 2) Skubiņš Vilis, agronoms un sabiedr. darbin., * 1876. g., Buliņos; 3) Vītoliņš Jēkabs, mūzikas kritiķis, paidag. un diriģents, dzim. 1898. g., Bākšānos.

3. **Bijušo muižu centri.** Sarkaņu mž. centrs, pie pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, daļa ēku piešķirta jaunsaimniekiem, daļa pagasta sabiedrībai, klēts pārbūvēta par tautas namu.

4. **Dabas jaukumi:** Breses kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

33. Sausnējas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sausnējas pg.; vāciski Saussen; krieviski Sausenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ērgļu pg., r. — Vestienas un Vietalvas pg., d. — Odzienas pg., d.-v. — Iršu pg., v. — Liepkalnes pg.

Pg. platība — 42 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 720, no tiem vīr. 335, siev. 385.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 133 klm., pa zc. — 112 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 40 klm.; tv. pls. Pļaviņas, pa zc. — 21 klm.; tv. dzc. stc. Pļaviņas; tv. aut. pstn. Ērgļi — 13 klm.

Pg. n. pie Pļaviņu-Ērgļu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Sausnēju.

Upes: Veseta, Pērse.

Ezeri: Ilzenes — 16,6 ha, Cālīšu, Stirnas, Blodas — 6,3 ha.

Kalni: Kaukuru un Lausku.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 303 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Lejiņš Pēteris, dz. Putrēnos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Veseta 15; pg. pdm. prs. Platais Jānis, dz. Dzirnavās, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Leimanis Jānis, dz. Lauskos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Veseta 19. Pg. darbvedis Blumbergs Jānis, dz. pg. n., tlr. Bite 30; vc. plc. kārtībnieks Dreimanis Bernhards, dz. Liepkalnes Apšu krogā.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. Sausnējas muižā, 0,5 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Mārtiņš, dz. turpat, tlr. Bite 20.

Bibliotēkas: Sausnējas lauksaimniecības izglītības bbas bibliot. pamatskolā, prz. Bērzkalns Arvīds, dz. Plāceņos.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Mālkalnītis Anna, dz. doktorātā, pie pg. n., tlr. Bite 9.

4. **Lopārstniecība.** Ērgļu vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Sausnēja — P. n. Abc., pg. n., prz. Blumbergs Jānis, tlr. Bite 30.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 120, saimniecību — 135. Aramzeme 1460,41 ha (35,09% no z. kpl.), plavas 777,05 ha (18,67%), ganības 801,53 ha (19,26%), meži 695,81 ha (16,72%), purvi 240,51 ha (5,78%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, plauži, zuši, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie pg. n., īp. Vēveris Ansis; 2) Preču vkl. Kapmalās, 0,05 klm. no pg. n., īp. Strazdiņš Reinis; 3) Ūdens dzirnavas Vesetā, 4 klm. no pg. n., īp. Vidaiņa mant., tlr. Veseta 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sausnējas pareizticīgo draudzes baznīca, 0,3 klm. no pg. n.; māc. Brežģis Nikolajs, dz. Dārziņos, tlr. Veseta 31; daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Vietalvas ev.-lut. draudzei, mācītājs Osis Jēkabs, pst. c. Kalsnavu.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sausnējas lauksaimniecības-izglītības bba, db. 1929. g., pr. Grāvītis Pēteris, dz. pamatskolā, tlr. Bite 20; 2) Sausnējas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1895. g., pr. Platais Jānis, dz. Dzirnavās; 3) Sausnējas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Leimanis Jāni, dz. Lauskos, tlr. Veseta 19; 4) Sausnējas strādnieku patērēt. bba, db. 1922. g., pr. Pētersons Pēteris, dz. Dambjos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 8 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Valdis (Valdemārs Zālītis) — rakstnieks, dz. 1865. g., Sausnējas muižā; Zālītis Jānis — pirmais kara ministrs, dzim. 1876. g., Boķēnos; Kauliņš Jānis — prof., dr. h. c., * 1863. g., Kalna Stanģēnos.

3. **Bijušo muižu centri:** Sausnējas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., pilī ievietota 6 kl. pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Kaukuru kalns, no kura pārredzama plaša apkārtne (20—30 klm.); Lausku kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

34. Sāvienas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sāvienas pg.; vāciski Sawensee; krieviski Savenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ļaudonas pg., d. — Aiviekstes un Ungurmuižas pg., v. — Kalsnavas pg., r. — Mētrienas pg.

Pg. platība — 64,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1122, no tiem vīr. 537, siev. 585.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 142 klm., pa zc. — 155 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 39 klm., pa zc. — 27 klm.; tv. pls. Madona un Krust-

pils, abas pa zc. — 27 klm.; tv. dzc. stc. Jaunkalsnava — 12 klm.

Pg. n. pie Ļaudonas-Plaviņu ceļa.

Pasta adrese: c. Sāvienu.

Upes: Aiviekste, Aloksnīte, Arona.

Ezeri: Sāvienas — 100 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Sāvienas novads — apm. 3000 ha.

Lielākie purvi: Strīdus — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Lācis Jānis, dz. Jokstos, 3 klm. no pg. n., tlr. Sāviena 12; pg. pdm. prs. Miķelsons Brencis, dz. Upes Dzīšļos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ūdris Arvēds, dz. Strautos, pie pg. n., tlr. Sāviena 61. Pg. darbvedis Versons Pēt., dz. pg. n., tlr. Sāviena 10; vc. plc. kārtībnieks Priedītis Emīls, dz. Vecnainiešos, 2 klm. no pg. n., tlr. Sāviena 18.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. pie Ļaudonas-Krustpils ceļa, 1,5 klm. no pg. n., prz. Dāvis Jēkabs, tlr. Sāviena 9.

Bibliotēkas: Sāvienas bibl. bbas bibliot., skolā, prz. Zoliņš Teodors, dz. Dzīšļos.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Rabents Ede, dz. pie pg. nama.

4. **Lopārstniecība.** —

5. **Satiksme.** Pg. ietilpst Ļaudonas rajonā, vet. ārsts Mucenieks, dz. Ļaudonā, tlr. Ļaudona 22.

5. **Satiksme.** Sāviena — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Kalniņš Lūcija, dz. koppienotavā, tlr. Sāviena 4.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 200, saimniecību — 199. Aramzeme 2171,07 ha (33,54% no z. kpl.), plavas 1125,35 ha (17,38%), ganības 790,96 ha (12,22%), meži 1901,50 ha (29,37%), purvi 190,83 ha (2,95%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, brekši, līņi, sami, zuši, raudas, asari, karūsas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Manižniekos pie pg. n., īp. Joffe Mozus, tlr. Sāviena 26; 2) Preču vkl. Dārziņos, īp. Kāpostiņš Ernests, tlr. Sāviena 63; 3) Dzirnavas Aburtā, 4 klm. no pg. n., īp. Drumolts Eduards, tlr. Sāviena 43; 4) Koppienotava Sāvienas muižā, īp. Sāvienas piensaimnieku sba, tlr. Sāviena 4; 5) Zāģu gaters un kulgarnitūra Ezerlejā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Salietis Andrējs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ļaudonas ev.-lut. draudzē, mācītājs Cēsu iecirkņa prāvests Avots Kārlis, tlr. Ļaudona 47.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sāvienas bibl. bba, db. 1908. g., pr. Zoliņš Augusts, dz. Zīliņos, tlr. Sāviena 48; 2) Sāvienas savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1889. g., pr. Silkalns Ansis, dz. Grīvniekos, tlr. J. Kalsnava 29; 3) Sāvienas piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Avotiņš Alfonss, dz. Sarķos, tlr. Sāviena 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns valsts mežā, 1 klm. d.-riet. Aizdrīkšņu ezeram, 0,5 klm. no lielceļa, labā pusē; plašs skats uz Vidzemi un Latgali; apkārtne līdzena. b) Uzkalniņu kapi Driķu māju zemē. c) Senlaiku kapenes-smilšu uzkalniņi ar akmens sētu pie Drikšņu ezera, 6 klm. no Ļaudonas, Ļaudonas-Beļavas lielceļa labā pusē. d) Uzkalniņu kapi pie Vilču mājām, valsts mežā.

1905. g. notikumi: Sāvienas mž. ēkas nodedzinātas; soda ekspedīcija nošāvusi 1 pilsoni, daudziem piespriests miesas un cietuma sods.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Sāvienas mž. centrs pie pg. n., piešķirts koppienotavai; 2) Aburtmuižas centrs, sadalīts jaunsaimniecībās; 3) Aiviekstes pusmuižas centrs, piešķirts bij. Sāvienas mž. īp.-kas to pārdevis.

4. **Dabas jaukumi:** Sāvienas mž. alejas, parks ar ezeru.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunzemos, prz. J. Kaminskis, tlr. Jaunkalsnava 16, Jaunkalsnavas stc. 3 klm.

35. Stāmerienas pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Stāmerienas pg.; vāciski Stomersee; krieviski Stomerskaja.

Pagasta robeža: z. — Kalncempju pg., d. — Rugāju pg., a.-v. — Vecgulbenes un Beļavas pg., r. — Litenes pg.

Pg. platība — 87,9 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Stāmeriena.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2192, no tiem vīr. 1036, siev. 1156.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 189 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. —

60 klm., pa zc. — 70 klm.; tv. pls. Gulbene, pa dzc. — 10 klm., pa zc. — 13 klm.; tv. dzc. stc. Stāmeriene — 0,25 klm.

Pg. n. pie Gulbenes-Stāmerienes ceļa.

Pasta adrese: c. Stāmerienu.

Upes: Pededze, Melnupe.

Ezeri: Ludzes — 288 ha, Stāmerienas — 85 ha, Pogas — 25 ha, Kalņa — 30 ha, Lazdagas — 139,8 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Āpšalas — 444 ha, Reiņa sils — 374 ha, Kalņa sils — 1000 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Makstenieks Jānis, dz. Kapeniešos, 8 klm. no pg. n., tlr. Zeltaleja 21; pg. pdm. prs. Bielajs Alberts, dz. Lāčplēšos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Zedēns Jūlijs, dz. Meženiekos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kaufmanis Eduards, dz. pg. n., tlr. Stāmeriena 3; vc. plc. kārtībnieks Pulkstenis Jānis, dz. bij. pg. n., 2 klm. no pg. n., tlr. Stāmeriena 37.

2. **Izglītība.** Skolas: Stāmerienas 6 kl. pamatsk., pie Stāmerienas stacijas, 2 klm. no pg. n., prz. Priedītis Jānis, tlr. Stāmeriena 6.

Bibliotēkas: Stāmerienas bibliotēk. bbas bibliot. pamatskolā, prz. Lapiņš Pēteris; tlr. Stāmeriena 6; Stāmerienas pg. 6 kl. pamatsk. bibliot. skolā, prz. Priedītis Jānis, tlr. Stāmeriena 6.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Mārtinsons Pēteris, dz. Putrānos, 0,75 klm. no pg. n., tlr. Stāmeriena 13; vecmāte Mačs Helēna, dz. pg. n., tlr. Stāmeriena 23.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Apes-Valkas un Gulbenes-Jaunlatgales dz. līnija.

Stāmeriena — P. t. k. N., (b. a. v.), prz. Kiploks Kārlis, tlr. Stāmeriena 12; Jaunzemi — P. n. Abc., 10 klm. no pg. n., prz. Biezais Aleksandrs, tlr. Kalniena 22; Zeltaleja — Tf. n. T. p. C., Zeltalejās, 7 klm. no pg. n., prz. Āboliņš Jānis, tlr. Zeltalejas s. v.; Melnupe — P. n., Melnupes stc., 8 klm. no pg. n., prz. Kleimanis H., tlr. Melnupes s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Stāmerienas vmžn. V iec. Stāmerienas mžn. Stāmerienas muižā, 3 klm. no Stāmerienas dzc. stc., mžz. Kalējs Roberts, tlr. Stāmeriena 4.

a) Stāmeriena — dzc. stc., pr. Spravņiks Jānis, tlr. Stāmeriena 21; b) Melnupe — dzc. stc., pr. Kleimanis Herberts, tlr. Melnupes s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 323, saimniecību — 356. Aramzeme 3310,46 ha (37,67% no z. kpl.), pļavas 1529,94 ha (17,41%), ganības 1462,77 ha (16,65%), meži 1535,33 ha (17,47%), purvi 432,53 ha (4,92%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vilki, ūdri u. c.; upēs un ezeros: līdakas, brekši, zuši, šķaunadzes, asari, raudas, vēdzeles, ķīši un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču trg. pie pg. n., īp. Matīss J.; 2) Preču vkl. pie pg. n., īp. Karlīns Rūd., tlr. Stāmeriena 35; 3) Preču vkl. pie pg. n., īp. Āboliņš Otto, tlr. Stāmeriena 27; 4) Preču trg. Stāmerienā, īp. Kravecs V.; 5) Preču trg. pie pg. n., īp. Skaidrais Ida, tlr. Stāmeriena 30; 6) Konditoreja pie pg. n., īp. Irbe Aleksandrs; 7) Gaļas skārnis pie pg. n., īp. Reselis Anna, tlr. Stāmeriena 22; 8) Grāmatu trg. pie pg. n., īp. Maldonis V., tlr. Stāmeriena 36; 9) Koppienotava Zeltalejā, 7 klm. no pg. n., īp. Stāmerienas piensaimn. sba, tlr. Zeltaleja 32; 10) Krejošanas punkts Rūdinā pie pg. n., īp. Stāmerienas piensaimn. sba, tlr. Stāmeriena 17; 11) Ūdens dzirnavas Stāmerienas mž., 3 klm. no pg. n., īp. Kordons Otto, tlr. Stāmeriena 25; 12) Ūdens-tvaika dzirnavas Rūdinā pie pg. n., īp. Svemps Nikolajs, tlr. Stāmeriena 8; 13) Preču trg. Zēmeļos, 6 klm. no pg. n., īp. Puriņš Alma; 14) Vīna trg. Zēmeļos, 6 klm. no pg. n., īp. Puriņš Alma; 15) Vīna trg. Stāmerienas aizs. n., 1,2 klm. no pg. n., īp. Pēča Alfrēds; 16) Preču trg. Jaunzemos, 10 klm. no pg. n., īp. Biezais Aleksandrs, tlr. Kalniena 22.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Stāmerienas pareizticīgo draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Hofmans A. Pg. ietilpst Gulbenes ev.-lut. draudzē, mācītājs Egle Jūlijs, dz. Gulbenes māc. muižā, tlr. Gulbene 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Stāmerienas bibliot. bba, db. 1909. g., pr. Vanags Jānis, dz. Līdumniekos; 2) Stāmerienas biškopības bba, db. 1917. g., pr. Ūdris Eduards, dz. Kraujās, tlr. Zeltaleja 34; 3) Stāmerienas piensaimn. sba, db. 1914. g., pr. Bruss A., dz. Drepjos, tlr. Zeltaleja 39; 4) Stāmerienas lopkop. pārraudz. bba, db. 1913. g., pr. Zēmels Elm., dz. Zēmeļos, tlr. Zeltaleja 7; 5) Stāmerienas savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Vīksniņš Alfr., dz. Medņos, tlr. Cemeri 11; 6) Stāmerienas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Svenne Jēkabs, dz. Mežameišos, tlr. Stāmeriena 16; 7) Stāmerienas lopkop. pārraudz. bba „Centība", db. 1925. g., pr. Lībietis Osvalds, dz. Saleniekos; 8) Latvju jaunatnes bbas Stāmerienas nod., db. 1931. g., pr. Sproģis Alfrēds, dz. Siljāņos, tlr. Zeltaleja 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) akmens krāvuma kapenes Stāmerienas vmžn. Litenes novada 25. kvartālā; b) uzkalniņu kapenes Antanu māju zemē, 0,5 klm. no Vec-Jušku mājām, lauku ceļa malā; c) uzkalniņi, saukti „Zviedru kapi", Antanu māju zemē; d) līdzenie senkapi, saukti „Zviedru kapi", Smoņu māju zemē; e) senkapi, saukti „Zviedru kapi", Skolu māju zemē.

1905. g. notikumi: nodedzināta Stāmerienes mž. pils; soda ekspedīcija nošāvusi 3 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Āboliņš Leons — vec. doc., dabas zinātnieks, dzim. 1895 g.; 2) Liepiņš Reinis — paidagogs, rakstnieks, dzim. 1885. g., Stāmerie-

nā; 3) Zemgaliešu Biruta (Konstance Grencions) — dzejn., dzim. 1878. g., Stāmerienā; 4) Svenne Otto, pseud. Malenietis A. — pāidagōgs un tautskolu inspektors, dzim. 1886. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Stāmerienas mž. centrs atstāts bij. muižas īpašniekam kā neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Pededzes upes apkārtne; pļavas, ozoli, meži; Stāmerienas muiža, starp diviem ezeriem — Stāmerienas un Pogas; muižas centrā skaists parks, kas pieiet Stāmerienas ezeram, Ludzas upīte, apaugusi lapu kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

36. Tirzas pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Tirzas-Pils pg.; vāciski Schloss Tirsen; krieviski Zamok-Tirzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Lizuma un Lejasciema pg., d. — Adulienas un Virānes pg., v. — Lizuma Rankas un Druvienas pg., r. — Galgauskas pg.

Pg. platība — 79 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1578, no tiem vīr. 716, siev. 862.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 160 klm., pa zc. — 175 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 85 klm., pa zc. — 42 klm.; tv. pls. Gulbene, pa dzc. 31 klm., pa zc. — 26 klm.; tv. dzc. stc. Lizums — 6 klm.

Pg. n. pie Tirzas-Lizuma ceļa.

Pasta adrese: c. Lizumu.

Upes: Tirza, Azanda, Isliņa, Gosupe.

Ezeri: —

Kalni: Torņa.

Lielākie mežu masīvi: Tirzas novads — 3101 ha, Lejas novads — 121 ha.

Lielākie purvi: Mīzelpurvs — 38,1 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Cēsu apr. II iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. II iec. Pg. vecākais Kaudze Andrējs, dz. Skošķos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Liepkalns Kārlis, dz. Liepās, 2 klm. no pg. n., tlr. Tirza 17; pg. tiesas prs. Niedra Fridrichs, dz. Brantos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Sebris Kārlis, dz. pg. n., tlr. Tirza 5; vc. plc. kārtībnieks Lucs Jānis, dz. Kraulenēs, 5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Vigrants Jānis.

Bibliotēkas: Tirzas izglītīb. bbas bibliot. skolā, prz. Niedra Alīde.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Ozols-Vīgrants Olga, dz. ārsta mājā, 3 klm. no pg. n., tlr. Tirza 6; vecmāte Matisons Dagmāra, dz. ārsta mājā, 3 klm. no pg. n.; aptieka.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16.

5. **Satiksme.** Vecgulbenes-Ieriķu dzc. līn. Tirza — P. tf. n. Abc. T. p. C., Tirzas lauksaimn. bbas n., 2 klm. no pg. n., prz. Liepkalns Kārlis, dz. Liepās, tlr. Tirza 16.

6. **Pārējās iestādes.** Gulbenes vmžn. V iec. Tirzas mžn. Tirzas muižā, 5 klm. no Tirzas dzc. stc.; mžz. Liepiņš Jānis, tlr. Tirza 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 264, saimniecību — 272. Aramzeme 2472,70 ha (31,31% no z. kpl.), pļavas 1096,06 ha (13,87%), ganības 1237,27 ha (15,66%), meži 2421,43 ha (30,65%), purvi 301,12 ha (3,81%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, ūdri, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, laši, sīgas, sapaļi, asari, raudas, foreles, pērļu gliemeži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču trg. Lejās, 3 klm. no pg. n., īp. Ķikulis Oskars, tlr. Tirza 2; 2) Preču vkl. Zvirgzdiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Nīmands Rūdolfs, tlr. Tirza 15; 3) Preču vkl. Brantos, 5 klm. no pg. n., īp. Niedra Alma; 4) Tirzas patērētāju vkl., Tirzas lauksaimn. bbas n., 2 klm. no pg. n., īp. Tirzas patērētāju bba, tlr. Tirza 8; 5) Koppienotava Tirzas lauksaimn. bbas n., 2 klm. no pg. n., īp. Tirzas lopkopīb. bba, tlr. Tirza 8; 6) Āžu dzirnavas un koku zāģētava, 5 klm. no pg. n., īp. brāļi Edgars un Kārlis Pētersoni, tlr. Tirza 4; 7) Ķieģeļu ceplis, 4 klm. no pg. n., īp. Sīpols Jānis, tlr. Tirza 29; 8) Kaļķu ceplis, 3 klm. no pg. n., īp. Potseps A.

Pg. budžets 1934./1935. g., — Ls 20.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Tirzas ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., māc. Bekers Georgs, dz. mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Tirzas lauksaimn. bba, db. 1900. g., pr. Ermanis Jānis, dz. Siliešos; 2) Tirzas krājaizd. sba, db. 1902. g., pr. Ermanis Jānis, dz. Siliešos, tlr. Tirza 12; 3) Tirzas ugunsapdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Liepkalns Kārlis, dz. Liepās, tlr. Tirza 8; 4) Lauku pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Liepkalns Kārlis, dz. Liepās, tlr. Tirza 25; 5) Tirzas patērētāju bba, db. 1932. g., pr. Subris Kārlis, dz. Subros, tlr. Tirza 25; 6) Tirzas koppienotavas sba, db. 1923. g., pr. Liepa Jānis, dz. Ģevos; 7) I lopu pārraudz. bba, db. 1908. g., pr. Ābelskalns Jānis, dz. Ģevos;

8) Tirzas izglītības bba, db. 1910. g., pr. Treijs Kārlis, dz. Brūveros; 9) Mājturības bba, db. 1932. g., pr. Šubris Elza, dz. Subros.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Tirzas ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski sudraba dievmaizes šķīvji, sudraba vīna kausi.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 11 pilsoņus, ar miesas sodu sodīti 20, ar cietumu 8, izsūtīti 2; nodedzināta viena saimniecība.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Liberts Lūdolfs — gleznotājs-dekorātors un operu inscenētājs, tag. Valstspapīru spiestuves pārvaldnieks, dzim. 1895. g., Tirzas pg.; 2) Maldonis Voldemārs — Dr. phil., prof., augstsk. māc. spēks, mācītājs, sabiedrisks darbin., dzim. 1870. g., Tirzā; 3) Misiņš Jānis — bibliofils, dzim. 1862. g., Krācēs; 4) Niedra Aida — rakstn., dzim. 1899. g., Tirzā; 5) Niedra Andrievs — rakstnieks un romānists, dzim. 1871. g., Daukšānos; 6) Priedkalns Andrējs — Dr., ārsts, rakstnieks un sabiedr. darbinieks, dzim. 1873. g., Tirzā; 7) Tirzmaliete (Minna Dzelzkalns) — rakstniece, dzim. 1876. g., Tirzā; 8) Vētra Māris — dziedonis, dzim. 1901. g., Tirzā.

3. **Bijušo muižu centri:** Tirzas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas neatsavināmai daļai, V Tirzas iecirkņa mežniecībai, 3 jaunsaimniecībām, 2 amatnieku zemes gabaliem.

4. **Dabas jaukumi:** Tirzas upes baseins ar skaistajiem līčiem; Tirzas un Azandas upju sateka; Torņakalns ar plašu skatu uz apkārtni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Tirzas lauksaimniecības bbas n.

37. Vecgulbenes pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecgulbenes pg.; vāciski Alt-Schwanenburgsche; krieviski Staro - Gulbenskaja.

Pagasta robeža: z. — Beļavas pg., d. — Galgauskas un Jaungulbenes pg., v. — Galgauskas un Lejasciema pg., r. — Stāmerienas pg., d.-r. — Rugāju pg.

Pg. platība — 209 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2971, no tiem vīr. 1422, siev. 1549.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 182 klm., pa zc. — 185 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 56 klm., pa zc. — 56 klm.; tv. pls. Gulbene, pa zc. — 0,5 klm.; tv. dzc. stc. Gulbene — 2,8 klm.

Pasta adrese: c. Gulbeni.

Upes: Pededze, Kristalīca.

Ezeri: Mezīšu — 33 ha, Lazdaga — 100 ha, Valmes — 9 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Gulbenes novads — 7678 ha, Blomes novads — 2784 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. II iec.; izm. tiesneša Valkas apr. II iec.; tiesu izp. Valkas apr. I iec. Pg. vecākais Tiliks Aleksandrs, dz. Tilikos, 12 klm. no pg. n., tlr. Ozolkalns 21; pg. pdm. prs. Pokulis Rūdolfs, dz. Strautmaļos, 8 klm. no pg. n., tlr. Ozolkalns 37; pg. tiesas prs. Baltiņš Otto, dz. Loros, 8 klm. no pg. n., tlr. Ozolkalns 4. Pg. darbvedis Nogobods Jānis, dz. pg. n., tlr. Gulbene 21; vc. plc. kārtībnieks Lazdiņš Pēteris, dz. Kārtībniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Gulbene 138.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Mārtinsons Kārlis, tlr. Gulbene 31; Blomes 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Pakalns Žanis, tlr. Ozolkalns 31; Krusta I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Pupuriņš Pēteris, tlr. Lejasstradi 20; Meišu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Brūniņš Edgars, tlr. Gulbene 90.

Bibliotēkas: Blomes dzied. bbas „Klints" bibliot., Blomes skolā, prz. Pakalns Žanis, tlr. Ozolkalns 31.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Gulbenes rajonā, vet. ārsts Richters V., dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 16.

5. **Satiksme.** Gulbenes-Ieriķu, Gulbenes-Plaviņu, Gulbenes-Valkas, Gulbenes-Jaunlatgales dzc. līnijas.

Lejasstradi — P. tf. n. Ab. T. p. C., 8 klm. no pg. n., prz. Bite Jānis, tlr. Lejasstradu s. v.; Ozolkalns — P. tf. n. Ab. T. p. C., 6 klm. no pg. n., prz. Vīksniņš Arvīds, tlr. Ozolkalnu s. v.; Dziesnieki — P. tf. n. Ab. T. p. C., 15 klm. no pg. n., prz. Stiprais Ludmila, tlr. Dziesnieku s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Gulbenes vmžn. I iec. Vecgulbenes mžn. Ceplī, 4,5 klm. no Gulbenes dzc. stc., mžz. Liepiņš Eduards, tlr. Gulbene 19; Gulbenes vmžn. II iec. Stradu mžn. Strados, 11 klm. no Gulbenes dzc. stc., mžz. Priedītis Nikolajs, tlr. Lejas-Stradi 17; c) Gulbenes vmžn VI iec. Blomes mžn. Svelberģī, 2 klm. no Gulbenes dzc. stc., mžz. Mauslis Ernests, tlr. Gulbene 46.

Kamalda — dzc. stc., pr. Kokarēvičs Lūcija.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 506, saimniecību — 539. Aramzeme 4717,40 ha (22,57% no z. kpl.), pļavas 2488,76 ha (11,91%), ganības

2479,81 ha (11,87%), meži 9282,33 ha (44,42%), purvi 904,63 ha (4,33%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lūši, caunas, ūdri, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, brekši, sami, raudas, asari, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Robežkalnā, 3 klm. no pg. n., īp. Kessels Civja; 2) Preču vkl. Mieriņos, 11 klm. no pg. nama, īp. Skarnelis Reinhards; 3) Preču vkl. Stākos, 4 klm. no pg. n., īp. Moreins Sora, tlr. Gulbene 112; 4) Vīntirgotava Būdiņās, 3 klm. no pg. n., īp. Dziedātājs Aleks.; 5) Zāģētava Garkalnos, 1 klm. no pg. n., īp. Tomāss Arnolds, tlr. Gulbene 144.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30,000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Brāļu draudzes lūgšanas nams, 14 klm. no pg. n.; pg. ietilpst Gulbenes ev.-lut. draudzē, mācītājs Egle Jūlijs, dz. Gulbenes māc. muižā, tlr. Gulbene 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Blomes dziedātāju bba „Klints", db. 1930. g., pr. Pakalns Žanis, dz. Blomes skolā, tlr. Ozolkalns 31; 2) Latv. kultūrveicināšanas bbas Ūtavas nod., db. 1928. g., pr. Tulķis Eduards, dz. Dumpos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Lazdu kalns, 6 klm. z.-riet. Vecgulbenes muižai; b) Rutkastes kalns, Līkaušu māju zemē, 4 klm. z.-riet. Vecgulbenes muižai, 1 klm. no Svelberģes muižas, pie Tirzas-Lejasciema ceļa; c) senkapi, saukti „Kapu kalns", valsts meža I iec. robežās.

1905. g. notikumi: nodedzināta Gulbenes pils; soda ekspedīcija nošāvusi pg. vecāko, ar miesas sodu sodīti vairāki pilsoņi.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Madernieks Jūlijs — gleznotājs, mākslas kritiķis, rakstnieks, dz. 1870. g., Lejasgala Vecmaderniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** Vecgulbenes mž. centrs, ietilpst Gulbenes pls. administrātīvās robežās.

4. **Dabas jaukumi:** Pededzes upes rajons ar ozolu birzēm no Ostraviešu līdz Elksnīšu mājām (10 klm. garumā).

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ozollīčos, Lielķīšos, Jaunvaiņagos, Jaunmezīšos un Jaunpīskupos, prz. Pakulis O., Gulbenes stc. 6 klm., darbojas no 15. V līdz 15. X.

38. Vējavas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vējavas pg.; vāciski Fegen; krieviski Fegenskaja.

Pagasta robeža: z. — Vecpiebalgas pg., d. — Vestienas pg., v. — Jumurdas pg., r. — Lubejas pg.

Pg. platība — 31,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 423, no tiem vīr. 201, siev. 222.

Attālumi: no Rīgas, lietojot aut. — 120 klm., pa zc. — 120 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 27 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona; tv. aut. pstn. Ērgļi — 18 klm.

Pg. n. pie Ērgļu-Cesvaines ceļa.

Pasta adrese: c. Vējavu.

Upes: Ogre, Ilzīte, Virdzīte.

Ezeri: Videzers — 30 ha, Dreimaņu-Liepu — 52 ha, Dinišķu — 13 ha, Celmu — 11 ha.

Kalni: Pilskalns, Bakūžu, Kapu.

Lielākie mežu masīvi: Veļķu-Ogres novads — 674 ha, Pilskalna novads — 53 ha.

Lielākie purvi: Līčklajais purvs — 5,5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Lapiņš Roberts, dz. Laktās, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Vējava 13; pg. pdm. prs. Gargurns Pēteris, dz. Viesturos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Mednis Jānis, dz. Lečos, 3,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grāvītis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Vējavas s. v.; vc. plc. kārtībnieks Šķērstiņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Vējava 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Vējavas I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Kļaviņš Aleksandra, tlr. Vējava 13.

Bibliotēkas: Vējavas bibliot. bbas bibliot. pamatskolā, prz. Kļaviņš Aleksandra, tlr. Vējava 15.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Ērgļu vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Jaunbūvējamā Rīgas-Ērgļu-Domopoles dzc. līnija.

Vējava — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Grāvītis Pēteris, tlr. Vējavas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 71, saimniecību — 71. Aramzeme 726,60 ha (24,25% no z. kpl.), pļavas 599,34 ha (20,00%), ganības 442,02 ha (14,75%), meži 921,69 ha (30,76%), purvi 169,63 ha (5,66%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, līņi, zuši, plauži, karūsas, asari, raudas, sapaļi, ruduši un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Zāģētava Kalnos, 1 klm. no pg. n., īp. Dzenis Hermanis, tlr. Vējava 3; 2) Preču vkl. pie pg. n., īp. Balsers Mārtiņš, tlr. Vējava 5; 3) Ķieģeļu ceplis Cepļa mājā, īp. Lācis Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 7200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ērgļu ev.-lut. draudzē, mācītājs Gabliks Jānis, tlr. Ērgļi 29.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, pr. Grāvītis Pēteris, dz. pg. namā; 2) Savstarp. ugunsapdr. bba ,db. 1888. g., pr. Pilsētnieks Kārlis, dz. Jaun-Vējavā, tlr. Vējava 18; 3) Vējavas patērētāju bba, db. 1919. g., pr. Sipans Pēteris, dz. Skrandā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Laģēnu māju tuvumā, 1 klm. d.-riet. no pg. n., tikpat tālu z.-austr. Vējavas muižai.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. vairākām saimniecībām nopostīti lauki, noganīti sējumi un pļavas; aizdzīti visi lopi, izputināts saimniecības inventārs.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Volmārs Jānis — valsts darbinieks un vairāku zinātniski-saimniecisku rakstu autors, dzim. 1900. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Vējavas mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., piešķirts bij. muižas īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** Bakužu un Kapukalns ar plašu skatu uz apkārtni; Dreimaņu ezera krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vēverkalnos, prz. K. Baumanis, Madonas stc., darbojas no 15. V līdz 15. IX.

39. Vestienas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vestienas pg.; vāciski Festen; krieviski Festenskaja.

Pagasta robeža: z. — Vējavas pg., z.-r. — Lubejas pg., z.-v. — Jumurdas pg., r. — Viesienas pg., d. — Vietalvas pg., d.-r. — Bērzaunes pg., d.-v. — Sausnējas pg., v. — Ērgļu pg.

Pg. platība — 102 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1772, no tiem vīr. 790, siev. 982.

Attālumi: no Rīgas, pa zc. ar aut. — 123 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 28 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Mārciena — 19 klm.; tv. aut. pstn. Ērgļi — 17,5 klm.

Pg. n. pie Ērgļu-Bērzaunes ceļa.

Pasta adrese: c. Vestienu.

Upes: Veseta.

Ezeri: Kāls — 350 ha, Taleja — 55 ha, Salājs — 50 ha, Ilziņš — 48 ha.

Kalni: Spiru kalns.

Lielākie mežu masīvi: Vestienas Veris — 385 ha, Tolkas, Ilziņsalas — 170 ha.

Lielākie purvi: Garmuižas-Akmenāju-Lubejas — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Nusbaums Kārlis, dz. Vērniekos, 10 klm. no pg. n., tlr. Veseta 26; pg. pdm. prs. Frīdbergs Arnolds, dz. Kalnsētās, 10 klm. no pg. n., tlr. Kalnsētas 6; pg. tiesas prs. Ārents Pēteris, dz. Ezerkalnā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Vestiena 35. Pg. darbvedis Veide Aleks., dz. pg. n., tlr. Vestiena 1-a; vc. plc. kārtībnieks Bērziņš Kārlis, dz. polic. mājā pie pg. n., tlr. Vestiena 12.

2. **Izglītība.** Skolas: I pk. pamatsk. Jāņlejā, 2 klm. no pg. n., prz. Vikmanis Milda; II pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Kaprans Elmārs, tlr. Vestiena 13; Valsts Vestienas 2 gad. lauksaimn. skola, 0,5 klm. no pg. n., prz. Plostiņš Pēteris, tlr. Vestiena 6.

Bibliotēkas: Latv. jaunatn. sav. Vestienas nod. bibliot. pg. n., prz. Avotiņš Jānis, dz. Ozoliņos.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Tīlmanis Fricis, dz. ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Vestiena 18; vecmāte Mednis Marija, dz. pie pg. n. Latvijas Sarkanā krusta Vestienas nod. veselības kopšan. punkts. Vestienas aptieka.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšers Piņķis Teodors, dz. Vestienas Lubejās, 7 klm. no pg. n., tlr. Kalnsētas 6.

5. **Satiksme.** Vestiena — P. t. k. N., prz. Kreims Jēkabs, tlr. Vestienas s. v.; Kalnsēta — P. tf. n. Ab. T. p. C., prz. Frīdbergs Arnolds, tlr. Kalnsētas s. v.; Kaķīši — P. n., prz. Rūtiņš Marija.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 310, saimniecību — 313. Aramzeme 2922,86 ha (28,65% no z. kpl.), pļavas 1714,25 ha (16,81%), ganības 2283,22 ha (22,39%), meži 1912,26 ha (18,75%), purvi 368,47 ha (3.61%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, līņi, zuši, plauži, karūsas, sapaļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču trg. 0,5 klm. no pg. n., īp. Vestienas patēr.

bba, tlr. Vestiena 2; 2) Preču vkl. pie pg. nama, īp. Kļaviņš Pēteris, tlr. Vestiena 46; 3) Preču vkl. Kālās, 2 klm. no pg. n., īp. Streipa Jēkabs, tlr. Vestiena 44; 4) Preču vkl. Tolkās, 2 klm. no pg. n., īp. Braunšteins Marta, tlr. Vestiena 7; 5) Preču vkl. Raķīšos, 7 klm. no pg. n., īp. Liepiņš; 6) Kopienotava Jāņlejās, 2 klm. no pg. n., īp. Vestienas piensaimn. sba, tlr. Vestiena 4; 7) Vrejošanas p. Uzvarās, 3 klm. no pg. n., īp. Vestienas piensaimn. sba, tlr. Vestiena 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Vestienas ev.-lut. draudzes baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs Kārlis Sautiņš, dz. Bērzaunēs; b) Vestienas-Tolkas pareizticīgo draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., māc. Brežģis Nikolajs, dz. Sausnējā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Šaus Augusts, dz. Zvejniekos, tlr. Vestiena 34; 2) Tolkas piensaimn. sba, db. 1925. g., pr. Priede Jēkabs, dz. Priedēnos, tlr. Vestiena 34; 3) Krājaizdevu sba, db. 1906. g., pr. Frīdbergs Arnolds, dz. Kalnsētās, tlr. Kalnsētas 7; 4) Tolkas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1872. g., pr. Priede Jēkabs, dz. Priedēnos; 5) Vestienas lauksaimniec. bba, db. 1902. g., pr. Frīdbergs Arnolds, dz. Kalnsētās, tlr. Kalnsētās 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Putnu kalns Kadiķu jaunsaimn. zemē, 3 klm. z,-riet. Vestienas muižai, 0,5 klm. z. Tolkas muižai un pareizticīgo baznīcai; plašs skats uz Tolkas muižu, Vestienu un Spiru kalniem; b) senkapi, saukti „Kapu kalniņi", jaunsaimniec. Nr. 69 F gabalā; c) Vestienas ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski dievmaizes šķīvji, svečturi un vīna kausi; d) Vestienas ev.-lut. kapos bēru šķūnis, saukts „Kaulu kambaris".

1905. g. notikumi: nodedzināta Vestienas muižas pils un Siliešu mājas; soda ekspedīcija nošāvusi 6 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Ilsters Jānis — pirm. latv. botaniķis, dz. 1851. g., Vestienā, miris 1889. g., apbedīts Vestienas kapsētā; 2) Ozoliņš Voldemārs — komponists, dz. 1896. g., Aizkalnos; 3) Puriņš Klāvs — rakstn. un žurn., dz. 1858. g., Kāļu krogā; 4) Zālītis Fricis — rakstn., vēsturn. un paidagōgs, dz. 1877. g., Beksaros.

3. **Bijušo muižu centri:** Vestienas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ierīkota valsts ferma; 2) Tolkas mž .centrs, 2 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa; 3) Devenas mž. centrs, 7 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa; 4) Indrēnu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Kāla ezers ar salām, Priežukalns-Jāņleja; Ilziņezers ar brīnumsalu, kas redzama par trim gadiem reizi.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Bunkānos, prz. J. Lācis, Mārcienas stc. 19 klm., Vestiena 3 klm., Madona 23 klm.; b) Latv. Sark. krusta Vestienas nod. tūristu mītne Slokās, prz. P. Bērziņš, Mārcienas stc. 17 klm., Gaiziņkalns 4 klm.; c) Krastos, prz. B. Augstkalne, tlr. Vestiena 35; Mārcienas stc. 18 klm.; d) Ezerkalnos, prz. P. Ārents, tlr. Vestiena 35, Mārcienas stc. 18 klm., Gaiziņkalns 5 klm.; e) Birzniekos, prz. P. Eglītis, tlr. Vestiena 25, pst. c. Gaiziņkalnu, Mārcienas dzc. stc., Gaiziņkalns 1,5 klm.

40. Viesienas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lautera-Viesienas pg.; vāciski Fehsen; krieviski Fezenskaja.

Pagasta robeža: z. — Vējavas pg., d. — Bērzaunes un Grostonas pg., v. — Vestienas pg., r. — Kusas un Lubejas pg.

Pg. platība — 60,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 945, no tiem vīr. 450, siev. 495.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 172,1 klm., pa zc. — 135 klm.; apr. pls. Madona, pa zc. — 15,5 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Madona.

Pg. n. pie Vestienas-Madonas ceļa.

Pasta adrese: c. Viesienu.

Upes: —

Ezeri: Kaķīša — 303 ha, Lauteres — 32 ha.

Kalni: Gaiziņa, Ķeļeņu, Bērzkalns.

Lielākie mežu masīvi: nav.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Actiņš Arnolds, dz. Astenos, 2 klm. no pg. n., tlr. Viesiena 49; pg. pdm. prs. Bērzkalns Antonija, dz. Čiglās, 2 klm. no pg. n., tlr. Viesiena 60; pg. tiesas prs. Arents Augusts, dz. Admeņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Viesiena 71. Pg. darbvedis Ābels Jānis, dz. pg. n., tlr. Viesiena 14; vc. plc. kārtībnieks Legzdiņš Eduards, dz. Grostonas Zelgauskas mž., tlr. Grostona 34.

2. **Izglītība.** Skolas: Smilteņu 6 kl. pamatsk., prz. Priedītis Andrējs, tlr. Boķi 21.

Bibliotēkas: Viesienas lauks. bbas bibliot. pg. n., prz. Actiņš Marija, dz. Astenos, tlr. Viesiena 49.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Madonas rajonā, vet. ārsts Siliņš P., dz. Madonā, tlr. Madona 5.

5. **Satiksme.** Viesiena — P. n. Abc., pg. n., prz. Ābels Lina, tlr. Viesiena 14; Viesiena — Tī. n. T. C., Grāvos, 3 klm. no pg. n., prz. Štrauss Aleksējs, tlr. Viesiena 50.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 172, saimniecību — 170. Aramzeme 1870,17 ha (32,02% n. z. kpl.), pļavas 1260,53 ha (21,59%), ganības 1461,54 ha (25,03%), meži 629,26 ha (10,78%), purvi 305,45 ha (5,23%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, plauži, asari u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Dārzniekos, 1,3 klm. no pg. n., īp. Viesienas patērētāju bba, tlr. Viesiena 15; 2) Ūdens dzirnavas un vilnas apstrādāšana Grāvās, 3 klm. no pg. n., īp. Štrauss Aleksējs, tlr. Viesiena 50; 3) Ūdens dzirnavas Kučuros, 3 klm. no pg. n., īp. Mednis Jūlijs, tlr. Viesiena 73; 4) Ūdens dzirnavas Briedēnos, 2 klm. no pg. n., īp. Vembe Pēteris, tlr. Viesiena 52; 5) Kieģeļu ceplis Lauterē, 5 klm. no pg. n., īp. Breņķis Pēteris, tlr. Viesiena 44.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.520,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Bērzaunes ev.-lut. draudzē, mācītājs Sautiņš Kārlis, pst. c. Mārcienu, tlr. Bērzaune 3.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimn. bba, db. 1926. g., pr. Spruksts Pēteris, dz. Baidiņos, tlr. Grostona 40; 2) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Āboliņš Jānis, dz. Bricos, tlr. Viesiena 2; 3) Piensaimn. sba Zieds, pr. Vēbers Andrējs, dz. Meņģelos, tlr. Viesiena 10; 4) Piensaimn. sba, Gaiziņkalns, db. 1923. g., pr. Piņķis Kārlis, dz. Garkājās; 5) Viesienas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1882. g., pr. Jankavs Jānis, dz. Glemžos, tlr. Viesiena 4; 6) Lautera savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Piņķis Pēteris, dz. Ķelēnos; 7) L.-Viesienas krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Dzenis Jānis, dz. Grostonas Utkuros, tlr. Grostona 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns", Viesienas lielceļa malā, 1 klm. riet. Lauteres muižai, 2 klm. austr. Glemža kalnam. Tāli skati uz apkārtējiem ezeriem; b) Dārznīcas kalns, 1 klm. aust. Viesienas muižai.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Baltpurviņš Augusts, rakstnieks, dzim. 1871. g., Kulitēnos; 2) Dievkociņš Jūlijs, pseud. Jūlijs — dzejnieks un jaunatnes rakstnieks, dzim. 1879. g., Lauteres Ezerkalnos; 3) Apkalns Pēteris, armijas mācītājs, dzim. 1882. g., Abrienās.

3. **Bijušo muižu centri:** Viesienas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n. un Lauteres mž. centrs. 4 klm. no pg. n., piešķirti bij. īpašniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** Gaiziņa kalns — augstākā vieta Latvijā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Tropelēs, prz. P. Kučers, tlr. Viesiena 48, pst. c. Gaiziņkalnu, Madonas stc. — 21 klm., darbojas no 1. VI—1. X; b) Kulitēnos, prz. R. Baltpurviņš, tlr. Viesiena 59, pst. c. Gaiziņkalnu, Mārcienas stc. — 17 klm., Gaiziņkalns — 1 klm., Bākuža kalns — 2,5 klm., Ķelēnu kalns — 2 klm., Kāļa ezers — 6 klm.; c) Lejastīžos, prz. E. Šmita, tlr. Viesiena 33, Madona stc. — 17 klm.

41. Vietalvas pagasts.

(Sk. karti 254. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vietalvas pg.; vāciski Fehteln.; krieviski Vetalvskaja.

Pagasta robeža: z. — Vestienas pg., d. — Aiviekstes un Pļaviņu pg., v. — Odzienas pg., r. — Kalsnavas pg.

Pg. platība — 81 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1256, no tiem vīr. 570, sievietes 686.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 127 klm., pa zc. — 130 klm.; apr. pls. Madona, lietojot dzc. — 59 klm., pa zc. — 32 klm.; tv. pls. Pļaviņas, pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Pļaviņas.

Pg. n. pie Vestienas-Vietalvas ceļa.

Pasta adrese: c. Vietalvu.

Upes: Veseta.

Ezeri: Odzes — 260 ha, Līdacis — 5 ha, Alvišu — 14 ha, Vabulītis — 3 ha, Tulmans — 2 ha, Baltenis — 2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 1849 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātivās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. I iec.; miertiesas Madonas apr. III iec.; izm. tiesneša Madonas apr. rajonā; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Eiduks Kārlis, dz. Jaunzemos, 6 klm no pg. n., tlr. Kalnozoli 12; pg. pdm. prs. Prūsis Kārlis, dz. Miglēnos, 8 klm. no pg. n., tlr. Veseta

7; pg. tiesas prs. Kaņeps Jēkabs, dz. Kaņepos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Vietalva 3. Pg. darbvedis Kļaviņš Jānis-Alberts, dz. pg. n., tlr. Vietalva 14; vc. plc. kārtībnieks Rotveilers Alfr., dz. skolā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vietalva 32.

2. **Izglītība.** Skolas: Vietalvas I pk. pamatsk., 0,3 klm. no pg. n., prz. Balodis Pēteris, tlr. Vietalva 11; Vietalvas un Odzienas II pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Dievkociņš Kārlis, tlr. Vietalva 8.

Bibliotēkas: Vietalvas aizsargu nod. bibliot. pg. n., prz. Kļaviņš Jānis, tlr. Vietalva 14.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dzenis Kārlis, dz. ārsta mājā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Vietalva 9; vecmāte Āboliņš Marta, dz. ārsta mājā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Vietalva 31; Vietalvas aptieka, īp. Avens Nikolajs, dz. ārsta mājā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Vietalva 22.

4. **Lopārstniecība.** Pļaviņu vet. ārsta rajons.

5. **Satiksme.** Pļaviņu-Gulbenes dzc. līn. Vietalva — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kļaviņš Jānis, tlr. Vietalva — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 214, saimniecību — 237. Aramzeme 2425,13 ha (29,92% n. z. kpl.), pļavas 1221,45 ha (15,07%), ganības 1341,62 ha (16,55%), meži 2309,07 ha (28,49%), purvi 390,29 ha (4,82%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, vilki, lapsas, āpši, seski, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, zuši, vēdzeles, foreles, līņi, šķaunadzes, kamsas, asari, raudas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Saulītēs, 0,2 klm. no pg. n., īp. Ošs Kārlis, tlr. Vietalva 6; 2) Preču vkl. Purviņos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Genchelis Ābrams, tlr. Vietalva 29; 3) Preču vkl. Kalvencos, 8 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Andrējs, tlr. Kalnozols 7; 4) Preču vkl. Vietalvas dzirnavās, 4 klm. no pg. n., īp. Rubins Dāvids; 5) Pienotava Vesetā, 10 klm. no pg. n., īp. Vesetas piensaimn. sba, tlr. Veseta — s. v.; 6) Vietalvas dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Balodis Marija, tlr. Vietalva 17; 7) Vilnas apstrādāšanas fabrika Kroglejās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Helda mant., tlr. Vietalva 4.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vietalvas ev.-lut. baznīca, pie pg. n., māc. Jēkabs Osis, dz. Kalsnavas mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vesetas piensaimn. sba, db. 1912. g., pr. Širons Pēteris, dz. Cūkājos, tlr. Veseta 2; 2) Vietalvas savstarp. ugunsapdr. sba, db. 1920. g., pr. Prūsis Pēteris, dz. Pumpuros; 3) Vietalvas un Odzienas krāj-aizdevu sba, db. 1920. g., pr. Pauliņš Kārlis, dz. Mazpāvuliņos, tlr. Bite 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) Pilskalns, 8,5 klm. d. Vietalvas muižai, 5 klm. z. Pļaviņām, 1 klm. aust. Odzes ezeram, Vietalvas-Pļaviņu lielceļa malā; b) Vietalvas ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski sudraba dievmaizes šķīvji, vara kristāmā bļoda, sudraba vīna kauss.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 8 pilsoņus, 3 spīdzinājusi.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Iksens Andrējs, pseud. Andriks, rakstnieks un feļetonists, dz. 1888 g., Vietalvā.; 2) Jankavs Andrējs, rakstnieks un sab. darb., dzim. 1847. g., Skriņos; 3) Jankavs Visvalds, rakstnieks, dzim. Vietalvā; 4) Lasis Pēteris, žurnālists, dzim. 1863. g., Aizpurvos.

3. **Bijušo muižu centri:** Vietalvas mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., pils neapdzīvota, sagruvusi.

4. **Dabas jaukumi:** Vesetas upes krasti starp Vietalvas dzirnavām un Lejas krogu.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Saulītēs un Ozoliņos.

42. Virānes pagasts.

(Sk. karti 236. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bučauskas pg., vāciski Butckowskij; krieviski Buckovskaja.

Pagasta robeža: z. — Adulienas pg., d. — Cesvaines pg., v. — Kraukļu pg., r. — Dzelzavas pg.

Pg. platība — 40,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 744, no tiem vīr. 347, siev. 397.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 188 klm., pa zc. — 160 klm.; apr. pls. Madona, pa dzc. — 30 klm., pa zc. 30 klm.; tv. pls. Madona; tv. dzc. stc. Dzelzava — 8 klm.; tv. aut. pstn. Dzelzava — 8 klm.

Pg. n. pie Cesvaines-Tirzas ceļa.

Pasta adrese: c. Virāni.

Upes: Tirza, Virane.

Ezeri: Virānes — 78,8 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 747 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Madonas apr. plc. II iec.; miertiesas Madonas apr. I iec.; izm. tiesneša Cēsu apr. II iec.; tiesu izp. Madonas apr. rajonā. Pg. vecākais Ritenis Arvīds, dz. Kaktu-Kākeros, 1 klm. no pg. n., tlr. Virāne 12; pg. pdm. prs. Stāmers Vilis, dz. Treičos, 4 klm. no pg. n., tlr. Virāne 36; pg. tiesas prs. Vanags Alfrēds, dz. Virānes pg. Riteņos. Pg. darbvedis Apinis Jānis, dz. pg. n., tlr. Virāne 18; vc. plc. kārtībnieks Upītis Grigorijs, dz. Dzelzavas muižā, tlr. Dzelzava 19.

2. **Izglītība.** Skolas: Virānes 6 kl. pamatsk., pg. n., prz. Nusbaums Jūlijs.

Bibliotēkas: Bučauskas izglītības bbas bibliot. pamatskolā, prz. Nusbaums Jūlijs.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kraukļu rajonā, vet. ārsts Kārkliņš N., dz. Kraukļos, tlr. Kraukļi 34.

5. **Satiksme.** Virāne — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Poruks Anna, tlr. Virāne — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 116, saimniecību — 126. Aramzeme 1443,95 ha (37,13% n. z. kpl.), pļavas 710,94 ha (18,28%), ganības 463,57 ha (11,92%), meži 882,27 ha (22,69%), purvi 207,50 ha (5,34%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Tujānos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Ipukdins Sara-Leja; 2) Preču vkl. Muižniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Lifšics Leiba; 3) Preču vkl. Ceriņos, 5 klm. no pg. n., īp. Kļaviņš Kārlis; 4) Pienotava Bučauskas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Bučauskas piensaimn. sba, tlr. Dzelzava 13.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8766,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pareizticīgo draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n. Māc. vieta vakanta. Pg. ietilpst Cesvaines ev.-lut. draudzē, mācītājs Vītols Alberts, dz. Cesvaines māc. muižā, tlr. Cesvaine 31.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Virānes pg. savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1898. g., pr. Sāpe Eduards, dz. Tujānos, tlr. Virāne 50; 2) Bučauskas izglītības bba, db. 1920. g., pr. Ģēģers Jānis, dz. Kākeros, tlr. Virāne 7; 3) Bučauskas piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Vanags Alfrēds, dz. Riteņos; 4) Bučauskas lopkopības bba „Nākotne", db. 1922. g., pr. Ritenis Arvīds, dz. Kaktu-Kākeros, tlr. Virāne 12; 5) Bučauskas un apkārtnes lopkopības bba, db. 1926. g., pr. Driķis Roberts, dz. Gribašās, tlr. Virāne 24; 6) Virānes sugas lopu audzēšanas bba, db. 1927. g., pr. Aveniņš, dz. Riteņos, tlr. Dzelzava 14; 7) Virānes brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1933. g., pr. Sāpe Eduards, dz. Tujānos, tlr. Virāne 50.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns Kalna-Jāņgribažu zemē, 5 klm. d. Vec-Adulienas un Jaun-Adulienas muižām. Tāli skati uz Tirzu un Cesvaini.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija ar miesas sodu sodījusi 4 personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Vītols Alberts — garīdznieks un vairāku garīgu rakstu autors, dzim. 1888. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Bučauskas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., centra ēkas piešķirtas Bučauskas piensaimnieku sbai un jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Tirzas upes baseins.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vēveros, prz. J. Sipāns, tlr. Virāne 45, Dzelzavas stc. 7 klm.

VI. Liepājas apriņķis.

Apr. lauku pašv. vecākā kanceleja Liepājā, Kr. Barona - 11. Tlr. Liepāja 53. Līcis Eduards, pašv. vec. Kr. Barona - 11. Tlr. 1341.

Apr. plc. Liepājā, Kr. Barona - 11. Tlr. Liepāja 63. Tikmanis Kārlis, apr. pr-ks, 3. stāvā, ist. 1. Kr. Barona - 11. Tlr. Liepāja 1988.

Apr. plc. I iec. Kancel. Liepājā, Kr. Barona - 11. 2. st., ist. 5, tlr. 63. Šķērstiņš Jānis, iec. pr-ks. Baznīcas - 18. Tlr. 734.

Apr. plc. II iecirknis. Kancel. Priekules pg. Tlr. Priekule 8. Klints Harijs, iec. pr-ks.

Meike Herberts, lauku iec. miertiesn. Tlr. 370. Liepājā, Republikas - 14.

Priekules-Vaiņodes iec. miertiesnesis Hūns Ernests, Priekulē, Liepājas - 2. Tlr. 71.

Liepājas lauku iec. izm. tiesn. Tlr. 42. Liepājā. (Vieta vakanta.)

Apr. I iec. tiesu izp. Ķīnens Žanis, Liepājā, Dzintara - 9.

Apr. II iec. tiesu izp. Meike Ādolfs, Liepājā, Tiesas - 4. Tlr. 1452.

1. Aizteres pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aizteres pg.; vāciski Aistern; krieviski Aisternskaja.

Pagasta robeža: z. — Dunalkas un Rāvas pg., d. — Tadaiķu pg., v. — Tāšu pg., r. — Durbes pagasts un Durbes pilsēta.

Pg. platība — 30 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 576, no tiem vīr. 274, siev. 302.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 204 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. vai zc. — 25 klm.; tv. pls. Durbe, pa zc. — 1 klm.; tv. dzc. stc. Lieģi — 1,5 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Aizputes ceļa.

Pasta adrese: c. Durbi.

Upes: Durbe.

Ezeri: Durbes — 578,8 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Aizputes mežs — 510 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Penkulis Ādolfs, dz. Kreijās, 3 klm. no pg. n., tlr. Tāši 89; pg. pdm. prs. Grullis Nikolajs, dz. Tīreļos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Krūmiņš Ernests, dz. Ķīrā, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Eņģelis Līna, dz. pg. n., tlr. Durbe 13; vc. plc. kārtībnieks Zvirbulis Voldemārs, dz. Rāvas mž.

2. **Izglītība.** Skolas: Aizteres I pk. pamatskola, 3 klm. no pg. n., prz. Treibachs Andrejs, dz. skolā.

Bibliotēkas: Lieģu-Aizteres lauksaimnieku bbas bibliot., 600 sēj., prz. Eņģelis Līna, dz. pg. n., tlr. Durbe 13.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Aizputes dzc. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 103, saimniecību — 99. Aramzeme 1580,36 ha (52,58% no z. kpl.), plavas 405,73 ha (13,50%), ganības 100,80 ha (3,35%), meži 755,78 ha (25,14%), purvi 37,30 ha (1,24%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, āpši, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koppienotava Lieģu muižā, īp. Lieģu piens. sba, tlr. Durbe 7; 2) Pārtikas preču vkl. Lieģu mž. pie pg. n., īp. Krišus Gulbis, pst. adrese c. Durbi; 3) Pārtikas preču vkl. Aizteres Jaunzemju mājās, 8 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis, pst. adrese c. Ravu.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9.268.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Durbes-Ziemeļu ev.-lut. draudzē; mācītāja vieta vakanta.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lieģu piens. sba, db. 1924. g., pr. Bauze Emīls, dz. Dravniekos, tlr. Durbe 2; 2) Lieģu-Aizteres lauks. bba, db. 1924. g., pr. Penkulis Ādolfs, dz. Krejās, tlr. Tāši 89; 3) Lieģu lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g. pr. Teležs Jēkabs, dz. Medniekos, tlr. Durbe 34.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c. —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija pakārusi 1 un nošāvusi 4 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Aizteres mž. c., 7 klm. no pg. n., iznomāts ģen. V. Dankeram, kā priekšzīmīga saimniecība; Lieģu mž. c. pie pg. n. piešķirts pg. sabiedrībai.

4. **Dabas jaukumi:** Durbes ezers un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

2. Aizviķu pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aizviķu pg.; vāciski Aiswicken; krieviski Asvikenskaja.

Pagasta robeža: z. — Gramzdas pg., r. — Vaiņodes pg., d. — Lietuva, v. — Gramzdas pg.

Pg. platība — 58,₂ kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 974, no tiem vīr. 447, siev. 527.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 189 klm., pa zc. — 190 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 60 klm., pa zc. — 65 klm.; tv. pls. Priekule, pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Vaiņode — 16 klm.

Pg. n. pie Paplakas-Gramzdas ceļa.

Pasta adrese: c. Aizviķiem.

Upes: Apšu, Vidvidus, Sprecele, Ruņa.

Ezeri: —

Kalni: pilskalni.

Lielākie mežu masīvi: Aizviķu un Damas, koppl. (valsts meži) — 1270 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesn. Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Spraude Fricis, dz. Karuļos 4 klm. no pg. n., tlr. Aizviķi 5; pg. pdm. prs. Šteins Fricis, dz. Šteinos, 6 klm. no pg. n., tlr. Smaiži 4; pg. tiesas prs. Trumpenieks Miķelis, dz. Trumpeniekos, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Plostnieks Fricis, dz. pg. n., tlr. Aizviķu sarunu punkts; vc. plc. kārtībnieks Janevičs Arvīds, dz. pg. n., tlr. Aizviķi 19.

2. **Izglītība.** Skolas: Aizviķu 6 kl. pamatsk. 0,₃ klm. no pg. n., prz. Grinbergs Nikolajs, dz. skolā, tlr. Aizviķi 7.

Bibliotēkas: Aizviķu lauksaimn. bbas „Vārpa" bibliot., 741 sēj., prz. Grīnbergs Nikolajs, dz. 6 kl. pamatskolā, tlr. Aizviķi 7.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Aizviķi — P. tf. n. Abc. T. p. C. pg. n., prz. 1) Plostnieks Fricis un 2) Smiukšis Žanis, pg. n., tlr. Aizviķu sarunu punkts. Smaiži — P. tf. n. Ab. T. p. C. prz. Dambis Voldemārs, Smaižos, tlr. Smaižu sarunu punkts.

6. **Pārējās iestādes.** Aizviķu I iec. mžn., pie Aizviķu-Vaiņodes ceļa, 14 klm. no Vaiņodes; mžz. Mednis Kārlis, Aizviķu muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Aizviķi 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 188, saimniecību — 211. Aramzeme 2760,₀₂ ha (47,₆₄% no z. kpl.), plavas 833,₃₉ ha (14,₃₉%), ganības 385,₄₄ ha (6,₆₅%), meži 1470,₁₄ ha (25,₃₇%), purvi 101,₉₂ ha (1,₇₆%).

Mežos sastopami: lapsas, vilki, mežacūkas, stirnas, āpši, caunas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, foreles, sapaļi, raudas, asari, līņi, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg., Birzmaļos, 4 klm. no pg. n., īp. Kagans Miķelis, tlr. Gramzda 13; 2) Kooperātīvs Aizviķu kooperātīva ēkā, 0,₄ klm. no pg. n., īp. Vaiņodes kooperātīvs, tlr. Vaiņode 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — 10.750.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Aizviķu baptistu lūgšanas nams, 0,₃ klm. no pg. n., mācītājs A. Meija, dz. Liepājā, Lāču — 28; 2) Smaižu brāļu draudzes lūgšanas nams, 10 klm. no pg. n., mācītājs Pēteris Jankaitis, dz. Smaižu Piķeļos. Pg. ietilpst Gramzdas ev.-lut. draudzē, mācītājs Biezais Haralds, dz. Gramzdas māc. muižā, tlr. Gramzda 5.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauks. bba „Vārpa" db. 1925. g., pr. Grietēns Fricis, dz. Timbaros, tlr. Smaiži 23; 2) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Sudmalis Žanis, dz. Robežniekos, tlr. Aizviķi 8; 3) Aizviķu mazpulks, db. 1931. g., pr. Plostnieks Fricis, dz. pg. n., tlr. Aizviķu sarunu vieta; 4) Latv. jaun. svbas Aizviķu nod., db. 1925. g., pr. Eidiņš Osvalds, dz. Vecvagaros; 5) Bātes-Smaižu piens. sba.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: 1) „Pilskalns" Vidvidas upītes labajā krastā, 1 klm. z. n. no Lieldāmes-Aizviķu lielceļa tilta; 2) „Pilskalns" — iepretīm iepriekšējam, Vid-

vidas upītes otrā krastā, 1 klm. z. muižai; 3) pie šī pilskalna, ozoliem apaugušā uzkalniņā, senlaiku kapenes; 4) Dāmas pilskalns.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 7 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Aizviķu mž. c. 0,5 klm. no pg. n. piešķirts mežu departamentam, pilī iec. mžzn.; Dāmas mž. c. 5 klm. no pg. n., un Smaižu mž. c., 10 klm. no pg. n. sadalīti saimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** bij. Aizviķu mž. parks un alejas ar krāšņiem kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

3. Asītes pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Asītes pg.; vāciski Assiten; krieviski Assitenskaja.

Pagasta robeža: r. — Embūtes un Vaiņodes pg., d. — Vaiņodes un Priekules pg., v. — Priekules, Krotes un Bunkas pg.; z. — Kalvenes un Nīkrāces pg.

Pg. platība — 130 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1751, no tiem vīr. 867, siev. 884.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 186 klm., pa zc. — 178 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 53 klm., pa zc. — 50 klm.; tv. pls. Priekule, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Elkuzeme — 6 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Jelgavas ceļa.

Pasta adrese: caur Asīti.

Upes: —

Ezeri: Sepenes — 40 ha, Gīļu — 2 ha, Bindžu — 1 ha, Reiņu — 3 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dinzdurbes un Asītes, koppl. (valsts meži) — 3780 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Ranga Ernests, dz. Vistiņās, 4 klm. no pg. n., tlr. Asīte 34; pg. pdm. prs. Andersons Jūlijs, dz. Tilteniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Asīte 9; pg. tiesas prs. Andersons Jūlijs, dz. Tilteniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Asīte 9. Pg. darbvedis Daugurs Roberts, dz. pg. n. tlr, Asīte 15; vc. plc. kārtībnieks Vīcups Jānis, dz. Avotos, 1 klm. no pg. n., tlr. Asīte 50.

2. **Izglītība.** Skolas: Asītes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Dziļums Teodors, dz. skolā, tlr. Asīte 7.

Bibliotēkas: Asītes pamatsk. bibliot., 1000 sēj., prz. Krumcholds Alvīne, dz. pamatskolā, tlr. Asīte 7; Asītes izglītības bbas bibliot., 779 sēj., prz. Daugurs Minna, dz. pg. n., tlr. Asīte 15; Nodegu bbas bibliot., 100 sēj., prz. Petrovics Ernests, dz. Podniekos.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Micholovičs Harijs, Dinzdurbē, 5 klm. no pg. n., tlr. Asīte 35; vecmāte Leduskukainis Eda, Dinzdurbē, 5 klm. no pg. n., tlr. Asīte 35; aptieka, Kunike Erika, Dinzdurbē, 5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Asīte — P. tf. n. Abc. T. C. pg. n., prz. Daugurs Roberts, dz. pg. n., tlr. Asīte 15; Dinsdurbe — Tf. n. T. C., Glāzniekos, prz. Eglītis Fricis, dz. Glāzniekos, tlr. Dinsdurbes sarunu punkts.

6. **Pārējās iestādes.** Priekules vmžn. Asītes II iec. mžn., Dinzdurbes mž., 5 klm .no pg. n., mžz. Plūme Eižens, tlr. Asīte 10.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu 335, saimniecību — 336. Aramzeme 4812,51 ha (37,41% no z. kpl.), pļavas 1619,34 ha (12,59%), ganības 723,99 ha (5,63%), meži 4509,35 ha (35,05%), purvi 526,67 ha (4,09%).

Mežos sastopami: lapas, zaķi, stirnas, āpši, caunas, vāveres, retāk mežacūkas; ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Druvā, 5 klm. no pg. n., īp. Erichs, Ed., tlr. Asīte 4; 2) Pārtikas trg. Tautas namā, pie pg. n., īp. Dreija Jānis; 3) Pārtikas trg. Priedniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Lībeķis Jānis, tlr. Asīte 26; 4) Dzirnavas Dinzdurbē, 3 klm. no pg. n., īp. Drullis Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.959.—,

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Audara-Asītes ev.-lut. baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Bānis Jānis, dz. Priekules mācītāja muižā; 2) Ļaviņu baptistu draudzes lūgšanas nams, 15 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba, db. 1918. g., pr. Daugurs Rob., dz. pg. n., tlr. Asīte 15; 2) Bibliotēkas bba, db. 1921. g., pr. Langmanis Rūdolfs, dz. Deģos, tlr. Vārtāja 1; 3) Krājaizd. sba, db. 1889. g., pr. Ranga Kārlis, dz. Pirtkuros, tlr. Asīte 23.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c. a) „Pilskalns“ strautiņa malā, kas ietek Priekules upē (Bārtas pietekā), 0,5 klm. a. no Audaru-Asītes muižas, netālu no Tiltnieku m.; b) „Priežu kalns“, agrāk bij. karātavas, tagad apaudzis kokiem, z. Audaru-Asītes muižai; c) Pilenes kalns, 3 klm. z. r. Nodegu muižai, Leģnieku m. un Vārtāju mazmuižas tuvumā; d) tuvumā esošā „Misiņkalnā“ ugunskapenes; e) „Pilskalns“ Jēkaba Bungera zemē; f) „Pilskalns“ Kriša Gūža m. robežās.

1905. g. notikumi: pilsoņu sadursmes ar karaspēku Nodegu birzē.

Pasaules kara notikumi: nav.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Gulbis Fricis — vec. doc., fiziķis, * 1891. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Dinzdurbes mž. c., 5 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Sepenes un Gīļu ezeri un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Asītes izglītības bbas n., pie pg. n., prz. Daugurs Roberts, dz. pg. n., tlr. Asīte 15.

4. Bārtas pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bārtas pg.; vāciski Oberbartau; krieviski Bartauskaja.

Pagasta robeža: d. — Dunikas pg., v. — Nīcas un Grobiņas pg., z. — Gaviezes pg., r. — Purmsātu un Kalētu pg.

Pg. platība — 113,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2039, no tiem vīr. 930, siev. 1109.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 237 klm., pa zc. — 220 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 35 klm., pa zc. — 41 klm.; tv. pls. Grobiņa, pa dzc. — 24 klm., pa zc. — 26 klm.; tv. dzc. stc. Bārta — 5,5 klm.

Pg. n. pie Grobiņas-Bārtas-Rucavas ceļa.

Pasta adrese: c. Bārtu.

Upes: Bārta, Vārtāja.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Bārtas-Gaviezes, kopplat. (valsts meži) — 4980 ha.

Lielākie purvi: Brienamais purvs — 650 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Kairis Jēkabs, dz. Kairos, 4 klm. no pg. n., tlr. Bārta 1; pg. pdm. prs. Kudis Klāvs, dz. Briežos, 3 klm. no pg. n., tlr. Bārta 21; pg. tiesas prs. Zemītis Ķaups, dz. Zemīšos, 1 klm. no pg. n., tlr. Bārta 36. Pg. darbvedis Bauze Eduards, dz. pg. n., tlr. Bārta 38; vc. plc. kārtībnieks Opolts Jānis, dz. Sauleskalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Bārta 47.

2. **Izglītība.** Skolas: Bārtas II pk. pamatskola, 1 klm. no pg. n., prz. Šteins Jēkabs, dz. skolā, tlr. Bārta 18; Krūtes I pak. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Vītoliņš Ņina, dz. skolā.

Bibliotēkas: Bārtas pg. padomes bibliot., 650 sēj., prz. Kalējiņš Augusts, dz. pg. n., tlr. Bārta 38.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Peludе-Strungs Anna, dz. doktorātā, 4 klm. no pg. n., tlr. Bārta 42; zobu ārste Fišers-Kāns, dz. Sauleskalnos, 3,5 klm. no pg. n.; vecmāte Kūma Anna, Sauleskalnos, 3,5 klm. no pg. n.; aptieka Sauleskalnos, 3,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rucavas rajonā, vet. ārsta v. i. Kripe H., dz. Rucavā, tlr. Rucava 27.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Rucavas dzc. līnija.

Bārta — P. t. k. N. „Liepās“, prz. Liepa Teodors, dz. Liepās; Bārta — S. v. I. X., pie Grobiņas ceļa, 6 klm. no Bārtas stacijas; Krūte — P. tf. n. Abc. T. C., skolā, prz. Ausmanis Minna, dz. skolā; Ķiburi — P. n. Ab., Burģeļos, prz. Burģelis Jānis, dz. Bārtas Burģeļos.

6. **Pārējās iestādes.** Bārtas VI iec. mžn. pie Bārtas-Krūtes ceļa, 6 klm. no Bārtas dzc. stacijas; mžz. Dobelis Jānis, Meža muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Bārta 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 289, saimniecību — 307. Aramzeme 3159,26 ha (27,89% no z. kpl.), pļavas 1002,75 ha (8,86%), ganības 537,10 ha (4,74%), meži 5331,93 ha (47,08%), purvi 606,52 ha (5,36%).

Mežos sastopami: vilki, mežacūkas, lapsas, caunas, seski, zaķi, stirnas, āpši; upēs: līdakas, zuši, alanti, asari, brekši, nēģi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Rūpniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Piens. sba; 2) Ūdens dzirnavas Krūtē, 7 klm. no pg. n., īp. Elerts Hugo; 3) Zāģētava Meža muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Birznieks Jānis; 4) Zāģētava Rātos, 4 klm. no pg. n., īp. Dobelis, Jēk.; 5) Pienotava Bārtas Rūpniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Piens. sba; 6) Pienotava Krūtē, 10 klm. no pg. n., īp. Lauks. bba; 7) Vīnu trg. Ruņos, 3 klm. no pg. n., īp. Runis Miķelis; 8) Pārtikas preču trg. Dārzniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Bružis Jānis; 9) Preču trg. Sauleskalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Dižgalvis Jēkabs; 10) Pārtikas preču trg. Kairos, 5 klm. no pg. n., īp. Kairis Atis; 11) Pārtikas preču trg. Briežos, 3 klm. no pg. n., īp. Kudis Jēkabs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.000.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Bārtas ev.-lut. baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Špērs; 2) Krūtes ev.-lut. baznīca, 10 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Špērs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Liesma", db. 1923. g., pr. Bauze Eduards, dz. pg. n.; 2) Ugunsapdr. bba. db. 1922. g., pr. Zemīts Kaups, dz. Zemīšos; 3) Mednieku bba, db. 1928. g., pr. Puļķis Jēk., dz. Kudos; 4) Lauks. bba, db. 1925. g., pr. Sudiks Miķelis, dz. Puļķos; 5) Lopkopības pārraudzības bba, db. 1928. g., pr. Puļķis Jēk., dz. Ķudos; 6) Meliorācijas sba, db. 1927. g., pr. Ruņis Miķelis, dz. Ruņos; 7) Krājaizdevu sba db. 1923. g., pr. Birznieks Jānis, dz. Birznieko s; 8) Piens. sba, db .1923. g., pr. Birznieks Jānis, dz. Birzniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) „Pilskalns" Bārtas upes labā krastā, z. baznīcai; pilskalnā ierīkota kapsēta; b) ārpusē atrodas dažas ugunskapenes; c) „Pilskalns" Vārtājas un Bārtas upju satekā, 5 klm. no Bārtas; d) Bārtas baznīcā glabājas 1805. g. sols ar uzrakstu „Bumbuļu Klāvs" un 1578. g. lukturis.

1905. g. notikumi: nošauts pg. vecākais, darbvedis un 2 privātpersonas.

Pasaules kara notikumi: nodedzināts Bārtas tilts un 14 saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Birznieks Jānis, zemkopības ministrs, dzim. 1895. g., Lejas-Birzniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** Bārtas mž. c., 1 klm. no pg. n.; Krūtes mž. c., 12 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Bārtas upes apkārtne ar baznīcu. Bārtas upe izceļas ar saviem gleznainiem krastiem un daudzām gravām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Puišeļos, prz. G. Ķiburis, pasts c. Ķiburiem, stc. Otanka 0,5 klm.; b) Lāču mežsargos, prz. Z. Šmiukšis, tlr. Bārta 46, Bārtas stc. 8 klm.

5. Bunkas pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bunkas-Ordangas pg.; vāciski Funkenhof; krieviski Funkengofskaja.

Pagasta robeža: z. — Durbes un Krotes pg., d. — Priekules un Virgas pg., v. — Tadaiķu un r. — Asītes pg.

Pg. platība — 38 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1014, no tiem vīr. 482, siev. 532.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. vai zc. — 198 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. 49 klm., pa zc. — 37,5 klm.; tv. pls. Priekule, pa zc. — 8,5 klm.; tv. dzc. stc. Priekule — 8,5 klm.

Pg. n. pie Asītes-Bunkas-Tadaiķu-Liepājas ceļa.

Pasta adrese: c. Priekuli.

Upes: Vārtāja.

Ezeri: —

Kalni: Izriedes, Gaiļukalns.

Lielākie mežu masīvi: Usaiķu birze apm. 90 ha.

Lielākie purvi: Bunkas — apm. 40 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Strauss Jēkabs, dz. Bērzenos, 4 klm. no pg. n., tlr. Bunka 17; pg. pdm. prs. Cipriķis Kristaps, dz. Ķerēs, 3 klm. no pg. n., tlr. Bunka 1; pg. tiesas prs. Bērants Jānis, dz. Jaunzemjos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Sudmalis Valdis, dz. pg. n., tlr. Bunka 7; vc. plc. kārtībnieks Podnieks Kārlis, dz. Bunkas skolā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Bunka 11.

2. **Izglītība.** Skolas: Bunkas I pak. pamatsk., 0,3 klm. no pg. n., prz. Grāpis Pēteris, dz. skolā.

Bibliotēkas: Latvju Nācionālās jaunatnes svbas Bunkas nod. bbas bibl., 560 sēj., pr. Meniķis Kārlis, dz. Krastiņos.

3. **Veselības kopšana.** Pagasta rajona ārsts Šmits Jūlijs, Priekulē, apr. slimnīcā, 9 klm. no pg. n., tlr. Priekule 59; Vecmāte, Krotes muižā, 9 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Rajona ārsts Alksnis, Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Bunka. Tf. n. T. p. C., pg. n., prz. Vilciņš-Mežavilks Alīse, pg. n., tlr. Bunkas centrāle.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 181, saimniecību — 172. Aramzeme 2461,34 ha (64,82% no z. kpl.), pļavas 631,30 ha (16,63%), ganības 115,57 ha (3,04%), meži 215,91 ha (5,69%), purvi 131,74 ha (3,47%).

Mežos sastopami: mežacūkas, lapsas, caunas, seski; upēs: līdakas, sapali, vēdzeles, asari, raudas, brekši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Ziņģeniekos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Runiks Ženija, tlr. Bunka 9; 2) Pārtikas preču trg. Bunkā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Kagainis Jūlijs; 3) Ūdens dzirnavas Bunkas muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Birziņš Krišs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.000.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Bunkas ev.-lut. baznīca, 2,5 klm. no pg. n., mācītājs Zēcens Roberts, dz. Dienvidu Durbes mācītāja muižā; 2) Brāļu draudzes sapulces vieta Remešos, 5,5 klm. no pg. n., sludinātājs Remesis Vilis.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Piens. sba, db. 1922. g., pr. Zvirbulis Kristaps, dz. Tiltiņos, tlr. Bunka 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pilskalns Gaiļu kalns; senču kapenes: a) Izriedes, b) Bunkas grantsbedru.

1905. g. notikumi: viens revolūcionāru vadonis pakārts, otrs nošauts, bet viņu mājas nodedzinātas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Bunkas mž. c. sadalīts saimniecībās; Diž-Izriedes mž. c. pilī slimo kases vasaras bērnu atpūtas vieta; Ordangas mž. c. sadalīts saimniecībās; Usaiķu mž. c. sadalīts saimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Bunkas un Izriedes mž. parki ar gravām un veciem kokiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Kalnieku mājās; b) Bunkas tautas namā, prz. Sudmalis V., dz. pg. n., tlr. Bunka 7.

6. Dunikas pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dunikas pg.; vāciski —; krieviski —.

Pagasta robeža: z. — Bārtas pg., r. — Kalētu pg., d. — Lietuva, v. — Rucavas pg., z. v. — Nīcas pg.

Pg. platība — 174,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2550, no tiem vīr. 1214, siev. 1336.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 253 klm., pa zc. — 240 klm.; apr. pls. Liepāja. pa dzc. — 48,3 klm., pa zc. — 46 klm.; tv. pls. Liepāja; tv. dzc. stc. Jēči — 12 klm.

Pg. n. pie Bārtas-Jēču kroga I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Duniku.

Upes: Bārta.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dunikas un Luknas, kopplat. (valsts mežu) — 7100 ha.

Lielākie purvi: Tīrs — 1315 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Tamužs Miķelis, dz. Sprūdos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Dunika 14; pg. pdm. prs. Nezduļkins Miķelis, dz. Celminiekos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Dižgalvis Jānis, dz. Dižgalvjos, 11 klm. no pg. n., tlr. Bārta 31. Pg. darbvedis Kviešons Konstant., dz. pg. n., tlr. Dunika 30; vc. plc. kārtībnieks Mantnieks Nikolajs, dz. pg. n., tlr. Dunika 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Sikšņu 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Jansons Oskars, dz. skolā; Sudargu 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Veisbuks Jānis, dz. skolā; Dunikas II ciema pamatskola pie pg. n., prz. Krauze Marta, dz. skolā, tlr. Dunika 61; Dunikas 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Vītoliņš Jēkabs.

Bibliotēkas: Dunikas lauksaimn. bbas bibliot., 466 sēj., pr. Rolle Juris, dz. Kalneniekos, tlr. Dunika 19; Izglītības bbas „Lāpa" bibliot., 700 sēj., pr. Prūsis Jānis, dz. Prūšos; Saviesīgās bbas „Stari" bibliot. 450 sēj., prz. Ziemelis Pēteris, dz. Ziemeļos, tlr. Dunika 3.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Peludе-Strunge Anna, rajona ārsta mājā, 8 klm. no pg. n., tlr. Bārta 42; Vecmāte, Sanders Ieva, Mežasanderos, 4 klm. no pg. n., tlr. Dunika 43.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rucavas rajonā, vet. ārsta v. i. Kripe H., dz. Rucavā, tlr. Rucava 27.

5. **Satiksme.** Pagastu šķērso Liepājas-Rucavas dzc. līnija.

Dunika P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Sungals Anna, pg. n.,tlr. Dunika 30; Sikšņuciems P. n. Ab. Sikšņos, prz. Lauksargs Jēkabs, Sikšņos, tlr. Dunika 37; Liepieni, P. n. Ab. Vecvagaros, prz. Pakulis Jānis, Vecvagaros; Laņģeri, P. n. Ab. Dižgalvjos, prz. Dižgalvis Jānis, Dižgalvjos, tlr. Bārta 31; Sedviņi, P. tf. n. Abc. T. C., Lauku mājās, prz. Duļķins Jānis, tlr. Sedviņu sar. punkts.

6. **Pārējās iestādes.** Dunikas II iec. mžn. pie Sedviņu-Luknes III šķ. c., 6 klm. no Kalētu dzc. stc., mžz. Zvagulis Jānis, Krūtes meža muižā, 10 klm. no pg. n., tlr. Sedviņi 5; Luknes III iec. mžn. pie Šūķines-Luknes III šķ. ceļa, 18 klm. no dzc. stc., mžz. Nudienis Vladimirs, Luknes mž., 14 klm. no pg. n., tlr. Sedviņi 6; Muitas punkts „Piečі", eksperts Dambis Nikolajs, Piečos 15 klm. no pg. n., tlr. Sedviņi 13; Muitas punkts „Lankuti", eksperts Grāvers Viktors, Lankutos, 7 klm. no pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 455, saimniecību — 433. Aramzeme 2811,97 ha (16,10%

no z. kpl.), plavas 2408,70 ha (13,79%), ganības 2641,77 ha (15,13%), meži 6870,85 ha (39,34%), purvi 1797,80 ha (10,29%).

Mežos sastopami: meža cūkas, stirnas, lapsas, āpši, caunas, zaķi; upēs: līdakas, nēģi, asari, raudas, alanti.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Pienotavā, pie pg. n., īp. Piens. sba, tlr. Dunika 28; 2) Dažādu preču trg. Rusiņos, 0,25 klm. no pg. n., īp. Rusiņš Jānis, tlr. Dunika 44; 3) Dažādu preču trg. Sikšņos, 6 klm. no pg. n., īp. Lauksargs Jēk., tlr. Dunika 34; 4) Dažādu preču trg. Brūņos, 6,25 klm. no pg. n., īp. Strolis Anna, tlr. Jēču krogs 1; 5) Dažādu preču trg. Kalnos, 12 klm. no pg. n., īp. Kalns Jānis, tlr. Jēčukrogs 13; 6) Vīna trg. Vecvagaros, 3 klm. no pg. n., īp. Krīgens M., tlr. Dunika 8; 7) Vīna trg. Balceros, 14,2 klm. no pg. n., īp. Balcers Jānis, tlr. Sedviņi 8; 8) Vēja dzirn. Lukažos, 5 klm. no pg. n., īp. Lukažs Pēteris, tlr. Dunika 50; 9) Tvaika dzirnavas un zāģētava Garkājos, 3 klm. no pg. n., īp. Blauzde Jānis, tlr. Dunika 6; 10) Pienotava pie pg. n., īp. Piensaimn. sba, tlr. Dunika 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.882.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Bārtas-Dunikas ev.-lut. draudzē, mācītāja vieta vakanta.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Lāpa", db. 1911. g., pr. Sungals Pēteris, dz. Sungalos, tlr. Dunika 41; 2) Saviesīgā bba „Stari", db. 1920. g., pr. Bumbulis Pēteris, dz. Vecbumbuļos, tlr. Dunika 33; 3) Lauks. bba, db. 1922. g., pr. Cvībelis Juris, dz. Šuķos, tlr. Dunika 23; 4) Ugunsapdroš. bba, db. 1925. g., pr. Laipnieks Jānis, dz. Laipniekos; 5) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Lukažs Mik., dz. Lukažos, tlr. Dunika 35; 6) Piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Krīgens Miķelis, dz. Skrandās, tlr. Dunika 11; 7) Krājaizdevu sba, db. 1925. g., pr. Tamužs Jānis, dz. Tiļugos, tlr. Dunika 1.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. .c: —

1905. g. notikumi: vairāki pilsoņi sodīti ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: nav.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Bārtas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Sungaļos, prz. M. Sungals, tlr. Dunika 41, stc. Jēči, 4 klm.; b) Smiltniekos, Bārtas krastā, prz. J. Metējs, tlr. Bārta 34, stac. Slampe un Bārta 12 klm.

7. Durbes pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Durbes pg.; vāciski Durben; krieviski Durbenskaja.

Pagasta robeža: z. — Vecpils pg., d. — Bunkas un Tadaiķu pg., v. — Durbes pilsēta, r. — Krotes pg.

Pg. platība — 64,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1313, no tiem vīr. 622, siev. 703.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 194,8 klm., pa zc. apm. 196 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 31 klm., pa zc. — 33 klm.; tv. pls. Durbe, pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Padone — 1,5 klm.

Pasta adrese: c. Durbi.

Upes: Vārtāja, Pluģe, Roņu-Lauksēta, Morķe.

Ezeri: Durbes ezers — 578,8 ha.

Kalni: Dubļu un Krūmu kalni.

Lielākie mežu masīvi: Līgutu mežs, kopplat. (valsts meži) — 160 ha.

Lielākie purvi: Durbes — 390 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Roķivils Jānis, dz. Roķos, 2 klm. no pg. n,, tlr. Padone 28; pg. pdm. prs. Michelsons Kārlis, dz. Kalpaka mājā, 4 klm. no pg. n., tlr. Durbe 22; pg. tiesas prs. Vītoliņš Jēkabs, dz. Kiros 3,5 klm. no pg. n., tlr. Padone 15. Pg. darbvedis Grīnbergs Žanis, dz. pg. n., tlr. Padone 6; vc. plc. kārtībnieks Rišis Fricis, dz. Durbē, 7 klm no pg. n., tlr. Durbe 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Durbes I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Jansons Didriķis, dz. skolā, tlr. Padone 44.

Bibliotēkas: Kultūras fonda un Durbes skolas bibliot., 900 sēj., prz. Ķesters Vēra, dz. Raiņa mājā.

3. **Veselības kopšana.** Durbes rajona ārsts Gludiņš Voldemārs, Durbes pls., 7 klm. no pg. n., tlr. Durbe 11; Vecmāte Caunbergs Elizabete, Durbes pls., 7 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija.

Padone — P. tf. n. Ab. T. C., Padonē, prz. Runnis Jānis, dz. pienotavā.

6. **Pārējās iestādes.** Durbe — dzc. stc., pr. Brikmanis Nikolajs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 254, saimniecību — 231. Aramzeme 3986,56 ha (61,49% no z. kpl.), pļavas 1339,65 ha (20,66%), ganības 255,57 ha (3,94%), meži 380,85 ha (5,87%), purvi 55,31 ha (0,85%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, āpši, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Durbes pienotavā, 2 klm. no pg. n., īp. Runnis Jānis; 2) Pārtikas trg. Padones krogū, 2 klm. no pg. n., īp. Lankovskis Jēkabs; 3) Vēja dzirnavas Graudiņos, 6 klm. no pg. n., īp. Graudiņš Jānis, tlr. Durbe 63; 4) Pienotava Padonē, 2 klm. no pg. n., īp. Runnis Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.265,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Durbes-Dienvidu ev.-lut. draudzē, mācītājs Zēcens Roberts, dz. Durbē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. palīdz. bba ugunsgrēka gadījumos, db. 1897. g., pr. Dambergs Atis, dz. Dambeniekos, tlr. Padone 43; Lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., Ronis Matīss, tlr. Padone 22; 3) Mājturības bba „Bite", db. 1927. g., pr. Andersons Līze, dz. Morķos, tlr. Padone 12; 4) Latvju Jaunatnes svbas Durbes nod., db. 1933. g., pr. Ķesters Vēra, dz. Raiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 cilvēkus; nodedzinājusi Lišķu un Stepēnu māju saimniecības ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Alksnis Jēkabs, Dr. med., prof., * 1870. g., Ķīviļos; Ezers Jēkabs, rakstnieks un paidagōgs, * 1869. g., Oktes pusmuižā.

3. **Bijušo muižu centri:** Līgutu mž. c., 10 klm. no pg. n., kokaudzētava; Padones mž. c., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Durbes ezers un Līgutu mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Līgutu mž. c.

8. Embūtes pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Embūtes pg.; vāciski Amboten; krieviski Ambotenskaja.

Pagasta robeža: z. — Nīkrāces pg., d. — Vaiņodes pg., v. — Asītes pg., r. — Nīgrandes pg.

Pg. platība — 80,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1337, no tiem vīr. 626, siev. 711.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 183 klm., pa zc. — 170 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 68 klm., pa zc. — 56 klm.; tv. pls. Priekule, pa zc. — 19 klm.; tv. dzc. stc. Vaiņode — 10 klm.

Pg. n. pie Aizputes-Vaiņodes ceļa.

Pasta adrese: c. Embūti.

Upes: Lētīža, Dzirnavupe, Kuiļupe.

Ezeri: Briņķu — 7,5 ha.

Kalni: Krievu, Bakūzes, Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Bada lauks un Drašķis, koppl. (valsts meži) — 1560 ha.

Lielākie purvi: Krustkalna — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Veits Ernests, dz. Luntos, 2 klm. no pg. n., tlr. Embūte 3; pg. pdm. prs. Čeksters Jānis, dz. Jāņkalnos, 6 klm. no pg. n., tlr. Embūte 1; pg. tiesas prs. Čeksters Jānis, dz. Jāņkalnos, 6 klm. no pg. n., tlr. Embūte 1. Pg. darbvedis Stapars Emīlija, dz. pg. n., tlr. Embūte 19; vc. plc. kārtībnieks Lībis Andrējs, dz. Audariņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Embūte 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Embūtes II pk. pamatskola, pie pg. n., prz. Cēbers Oto, dz. skolā; Embūtes-Bakūzes I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Veisbuks Juris, dz. skolā.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Hermanis Marta, Radiņkalnā, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Embūte — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Stapars Rūdolfs, pg. n., tlr. Embūte 19.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 233, saimniecību — 218. Aramzeme 3239,50 ha (40,22% no z. kpl.), pļavas 817,81 ha (10,15%), ganības 1372,41 ha (17,04%), meži 1846,84 ha (22,93%), purvi 388,29 ha (4,82%).

Mežos sastopami: meža cūkas, lapsas, stirnas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, laši, foreles, sīgas. asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Bakūzē, 5 klm. no pg. n., īp. Vaiņodes un apk. kooperātīvs, tlr. Embūte 10; 2) Dzirnavas Embūtē, 1 klm. no pg. n., īp. Andersons Pauls un Sanders Gedimins, tlr. Embūte 11; 3) Dzirnavas Dēselē, 7 klm. no pg. n., īp. Gailītis Richards, tlr. Dēsele 17; 4) Dzirnavas Krustkalnā,

4 klm. no pg. n., īp. Piziks Hermanis, tlr. Embūte 24; 5) Pienotava Bākūzē, 5 klm. no pg. n.; 6) krejošanas punkts Embūtē, 1 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.743,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Embūtes ev.-lut. baznīca Embūtē, 1 klm. no pg. n., mācītājs Alfrēds Ernests Freibergs, dz. mācītāja mājā; 2) Embūtes baptistu baznīca, 1 klm. no pg. n., sludin. Augusts Umblija, dz. Embūtes baptistu baznīcā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Nākotne", db. 1918. g., pr. Jurševskis Fricis, dz. Drapeļos, tlr. Dēsele 11; 2) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Strādnieks Evalds, dz. Nīgrandas pg. Saldeniekos, tlr. Dēsele 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Embūtes pilskalns ar pils drupām; senču kapenes „Kapkalni" Sproģu māju robežās; senču kapenes Biņķu māju robežās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija vienu nošāvusi un vairākus sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: Vairākas saimniecības nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** Embūtes mž. c., 1 klm. no pg. n., tiek izmantots lauksaimniecībā; Krustkalna mž. c., 4 klm. no pg. n., lauksaimniecībai; Bakūzes mž. c., 6 klm. no pg. n., lauksaimniecībai; Vībiņu mž. c., 5 klm. no pg. n., lauksaimniecībai; Jagmaņu mž. c., 3 klm. no pg. n., lauksaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi.** Embūtes pilskalns un tā apkārtne ar ezeriem.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Embūtes tautas namā; Bricaišos, prz. V. Andersons, pasts c. Dēseli, stc. Vaiņode — 7 klm., Embūte — 10 klm.

9. Ezeres pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ezeres pg.; vāciski Gross-Essern; krieviski Gros-Ezernskaja.

Pagasta robeža: r. — Rubes pg., z. — Kursīšu un Pampāļu pg., v. — Nīgrandas pg., d. — Lietuva.

Pg. platība — 139,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Lielezere.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3056, no tiem vīr. 1461, siev. 1595.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 136 klm., pa zc. — 132 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 132 klm., pa zc. — 96 klm.; tv. pls. Saldus, pa zc. — 35 klm.; tv. dzc. stc. Reņģe — 19 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Jelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Ezeri.

Upes: Venta, Vadakste, Zana.

Ezeri: a) Celmu — 44,7 ha, b) Elies — 5,47 ha, c) Pupu — 54,9 ha, d) Skarbu — 48,48 ha, e) Dzirnavu — 19,67 ha, f) Zāgenu — 6,87 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ezeres mežs — 1752 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Kuldīgas apr. Saldus iec. Pg. vecākais Kankalis Gustavs, dz. Grīvaišos, 4 klm. no pg. n., tlr. Zariņi 13; pg. pdm. prs. Baldiņš Jānis, dz. Amberģī, 5 klm. no pg. n., tlr. Ezere 1; pg. tiesas prs. Grantiņš Gustavs, dz. Kampaišos, 10 klm. no pg. n., tlr. Zaņa 23. Pg. darbvedis Vorošinskis Eduards, dz. pg. n., tlr. Ezere 9; vc. plc. kārtībnieks Donis Andrejs, dz. pg. n., tlr. Ezere 21.

2. **Izglītība.** Skolas: Ezeres 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Zariņš Jānis, dz. skolā, tlr. Ezere 10; Ezeres 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Ulmanis Teodors, dz. skolā, tlr. Zaņa 49.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot., 910 sēj., prz. Belickis Ludvigs, dz. pg. n., tlr. Ezere 9.

3. **Veselības kopšana.** Ambulance, atrodas Ezeres b. a. v.; aptieka atrodas Ezeres b. a. v.; Rajona ārsts, Gailis-Rozenfelds Elvīra, ārsta namā pie pg. n., tlr. Ezere 15; Zobu ārsts Perepļetčikovs Berks, ārsta namā pie pg. n.; Vecmāte Vītols-Ozols Erna, ārsta namā, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Skrundas rajonā, vet. ārsts Dumpis Teodors, dz. Skrundā, tlr. Skrunda 51.

5. **Satiksme.** Ezere — P. t. k. N. Ezeres b. a. v., pie pg. n., prz. Starks Kārlis, dz. pasta kantorī, tlr. Ezere 43; Zaņa — P. tf. n. Abc. T. C. Līgotņos, 11,5 klm. no pg. n., prz. Arķis Eduards, dz. Līgotņos; Marijskola — P. n. Ab. Marijas skolā, 6 klm. no pg. n., prz. Mēnesis Bernhards, dz. Marijas skolā.

6. **Pārējās iestādes.** Ezeres robežpārejas pkts atrodas pie Liepājas-Jelgavas ceļa, 19 klm. no Reņģes stc., Ezeres b. a. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 417, saimniecību — 427. Aramzeme 8195,63 ha (58,68% no z. kpl.), pļavas 535,15 ha (3,83%), ganības 1210,38 ha (8,67%), meži 2738,75 ha (19,65%), purvi 203,14 ha (1,46%).

Mežos sastopami: meža cūkas, lapsas, āpši, caunas, seski; upēs un ezeros: līdakas, asari, rau-

das, plauži, līņi, karūsas, zuši, ruduļi, vēdzeles, sapali, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Latos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Prūsis Os-

Liepājas-Durbes-Rucavas rajons.

valds, tlr. Ezere 23; 2) Pārtikas trg. Jaunzemjos, 10 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Alberts, tlr. Sīmaņi 9; 3) Pārtikas trg. Zariņos, 11,5 klm. no pg. n., īp. Kīls Nātāns, tlr. Vaiņode 19; 4) Pārtikas trg.

Ezeres b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Kīls Nātāns, tlr. Vaiņode 19; 5) Pārtikas trg. Cīkstēs, 2 klm. no pg. n., īp. Prūsis Osberts, tlr. Ezere 11; 6) Pārtikas trg. Atvasītēs, 1 klm. no pg. n., īp. Spradzis Gustavs, tlr. Ezere 19; 7) Pārtikas trg. Smiltniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Rektiņš Miķelis, tlr. Sīmaņi 2; 8) Pārtikas trg. Kraujās, 12 klm. no pg. n., īp. Vilpors Klāra; 9) Pārtikas trg. Tenebielos, 7 klm. no pg. n., īp. Kozlovskis Paulīne; 10) Vīna trg. Atvasītēs, 1 klm. no pg. n., īp. Spradzis Gustavs, tlr. Ezere 19; 11) Vīna trg. Līgotņos, 11,5 klm. no pg. n., īp. Ezeres pat. bba „Skudra", tlr. Zaņa 2; 12) Kooperātīvs I Ezeres b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., īp. Patēr. bba „Skudra", tlr. Ezere 8; 13) Kooperātīvs II Līgotnī, 11,5 klm. no pg. n., īp. Pat. bba „Skudra", tlr. Zaņa 2; 14) Ūdens-tvaika dzirnavas Ezeres b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., īp. Dumpfa mantinieki, tlr. Ezere 6; 15) Ūdens-tvaika dzirnavas Zaņā, 15 klm. no pag. n., īp. Helms Herberts, tlr. Zaņa 8; 16) Zāģētava Ezeres b. a. v., 0,2 klm. no pg. n., īp. Valsts Ezeres sēklu audzētava; 17) Pienotava Ezeres b. a. v., 0,5 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 44.996,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Griezes ev.-lut. baznīca Griezē, pie Ezeres-Griezes ceļa, 9 klm. no pg. n., pastāvīga mācītāja nav; 2) Grīvaišu ev.lut. baznīca Grīvaišos, 4 klm. no pg. n., vikārmācītājs P. Mednis; 3) Baptistu draudzes lūgšanas nams, Ezerkāju mājā, 2 klm. no pg. n., mācītājs Kārlis Satiks.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Opelts Ādolfs, dz. Laižniekos, tlr. Zariņi 23; 2) Lauks. bba, db. 1923. g., pr. Meijers Jānis, dz. Kunaišos, tlr. Zaņa 11; 3) Tautas nama bba, db. 1925. g., pr. Baldiņš Jānis, dz. Amberģī, tlr. Ezere 1; 4) Biškopības bba, db. 1928. g., pr. Jirgensons Valfrīds, dz. Ūbulaišos; 5) I Lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Baldiņš Jānis, dz. Amberģī, tlr. Ezere 1; 6) Piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Redovics Jānis, dz. Dreimaņos, tlr. Ezere 26; 7) Krājaizdevu sba „Pūrs", db. 1923. g., pr. Zommerfelds Fricis, dz. Gundegās, tlr. Ezere 35; 8) Mazpulks „Asni", db. 1929. g., pr. Kalniņš Richards, dz. 6 kl. pamatsk., tlr. Ezere 33.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Gēliņš Eduards, rakstnieks un dabas zinātnieks, docents Latvijas ūniversitātē, * 1883. g. Ezerē.

3. **Bijušo muižu centri.** Ezeres mž. c., valsts paraugsēklaudzētava, pilī, 6 kl. pamatsk.

4. **Dabas jaukumi:** kalnainais apgabals, upju līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Zaņas Mēnešos, prz. Krauze Ž., tlr. Zaņa 34.

10. Gaviezes pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gaviezes pg.; vāciski Gawesen; krieviski Gavezenskaja.

Pagasta robeža: v. — Grobiņas pg., z.-v. — Tāšu pg., z.-r. — Tadaiķu, Virgas un Purmsātu pg., d. — Bārtas pg.

Pg. platība — 134,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1578, no tiem vīr. 740, siev. 838.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 216,5 klm., pa zc. — 206 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 23 klm., pa zc. — 20 klm.; tv. pilsēta Grobiņa, pa zc. — 8 klm.; tv. dzc. stc. Tore — 4,5 klm.

Pg. n. pie Gaviezes mž. — Gaviezes stc. ceļa.

Pasta adrese: c. Dižgaviezi.

Upes: Otaņķe, Vārtāja.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Gaviezes-Lustes un Tenckalna mežs, koppl. (valsts mežu) 4880 ha.

Lielākie purvi: Brienamais — 650 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Skroderēns Andrējs, dz. Krāģos, 3 klm. no pg. n., tlr. Dižgavieze 4; pg. pdm. prs. Zvirbulis Jēkabs, dz. Zvirbuļos, 7 klm. no pg. n., tlr. Dižgavieze 46; pg. tiesas prs. Dienavs Andrējs, dz. Iliķos, 4 klm. no pg. n., tlr. Dižgavieze 16. Pg. darbvedis Grundmanis Arnolds, dz. pg. n., tlr. Dižgavieze 50; vc. plc. kārtībnieks Reinholds Jānis, dz. pg. n., tlr. Dižgavieze 35.

2. **Izglītība.** Skolas: Gaviezes I pk. pamatsk., 3,5 klm. no pg. n., prz. Skube Kārlis, dz. skolā, trl. Dižgavieze 20; Sustas I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Cinovskis Ieva, dz. skolā.

Bibliotēkas: Gaviezes bbas bibiliot., 1186 sēj., prz. Landers Marija, dz. Landeros, tlr. Dižgavieze 28.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte, Krastiņš Ieva, pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas, Liepājas-Možeiķu un Liepājas-Aizputes dzc. līnijas.

Dižgavieze — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Brūns Eižens, dz. pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** Liepājas vmžn. IV iec. mžn. 2 klm. no Gaviezes stc. un 7 klm. no pg. n., mžz. Ļebeģevs Jānis, dz. Sustas Blāžos, 7 klm. no pg. n., tlr. Dižgavieze 77 un 78.

Gavieze — dzc. stc., pr. Gerste Otto.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 302, saimniecību — 294. Aramzeme 3962,03 ha (29,43% no z. kpl.), plavas 1965,89 ha (14,60%), ganības 964,37 ha (7,17%), meži 5444,14 ha (40,44%), purvi 707,02 ha (5,25%).

Mežos sastopami: lapsas, meža cūkas, stirnas, caunas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, sapali, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Upenieku mājā, 15 klm. no pg. n., īp. Grava Jānis; 2) Pārtikas preču un degvīna trg. Blumberga mājā, 5 klm. no pg. n., īp. Reinfelds Anna, tlr. Dižgavieze 5; 3) Koppienotava un vkl. Gaviezes koppienotavā, 0,2 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.678,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Grobiņas ev.-lut. draudzē, mācītājs Valters Kristaps, dz. Grobiņā, tlr. Grobiņa 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1909. g., pr. Lamberts Jānis, dz. Dižgūda mājās, tlr. Dižgavieze 17; 2) Lauks. bba „Līdums", db. 1925. g., pr. Skābardis Nikolajs, dz. Skabaržos, tlr. Dižgavieze 82; 3) Piens. sba, db. 1923. g., pr. Lamberts Jānis, dz. Dižgūda mājā, tlr. Dižgavieze 17.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Elkukalns, 0,5 klm. dienvidos no Gaviezes muižas.

1905. g. notikumi: revolūcionāri nodedzinājuši Gaviezes mž. pili; soda ekspedīcija nošāvusi 7 cilvēkus, 2 iepriekš spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: 1915. g. vācu okupācijas karaspēka sagrauts pg. nams un Gaviezes vēja dzirnavas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas.** —

3. **Bijušo muižu centri.** Gaviezes mž. c. piešķirts pg. sbai, pilī 6 kl. skola, citas ēkas pg. n. un pasts; Sustas mž. c., 7 klm no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; Maz-Gaviezes mž. c., 5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Otaņķes un Vārtājas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Cīkās, prz. Sproģis R., tlr. Dižgavieze 67, Pores stc. 4 klm.

11. Gramzdas pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gramzdas pg.; vāciski Gramsden; krieviski Gramzdenskaja.

Pagasta robeža: d. - un d. - v. — Kaletu pg., v. — Purmsātu pg. z. un z.-r. — Priekules pg., r. — Vaiņodes pg. un d.-r. — Aizviķu pg.

Pg. platība — 67,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1380, no tiem vīr. 545, siev. 735.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 200 klm., pa zc. — 190 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 51 klm., pa zc. — 52 klm.; tv. pls. Priekule, pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Priekule — 11 klm. un Purmsāti — 6,5 klm.

Pg. n. pie Skrundas-Priekules ceļa.

Pasta adrese: c. Gramzdu.

Upes: Birstele, Ruņa, Mālupe, Spricele.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Trekņi, koppl. (valsts mežu) — 1280 ha.

Lielākie purvi: Maz-Gramzdas — 27 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules- Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Jauģietis Ernests, dz. Kadiķos, 3 klm. no pg. n., tlr. Gramzda 19; pg. pdm. prs. Iņķis Jānis, dz. Iņķos, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Dižgalvis Miķelis, dz. Apšos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Treiers Krišs, dz. pg. n., tlr. Gramzda 21; vc. plc. kārtībnieks Murziņš Jānis, dz. policijas mājā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Gramzda 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Gramzdas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Jauģietis Fricis, dz. skolā, tlr. Gramzda 14.

Bibliotēkas: Gramzdas pg. kultūras fonda bibliot., 840 sēj., prz. Makužs Žanis, dz. pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Liepiņš Jānis, dz. krogū, pie pg. n., tlr. Gramzda 24; rajona vecmāte Jansons Līze, dz. policijas mājā, pie pg. n. Aptieka.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Gramzda — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Treiers Krišs, dz. pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** Priekules vmžn. pie Embūtes-Gramzdas ceļa, 6 klm. no pg. n.; vmžz. Klēvers Fridrichs, dz. Rudzīšos, tlr. Priekule 39.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 227, saimniecību — 203. Aramzemes 3228,43 ha (47,55% no z. kpl.), pļavas 889,65 ha (13,10%), ganības 719,83 ha (10,60%), meži 1561,31 ha (22,99%), purvi 98,05 ha (1,44%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, āpši, caunas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vimbas, foreles, sapaļi, līņi, plauži, laši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Gramzdas krogū, pie pg. n., īp. Danga Andrejs, tlr. Gramzda 3; 2) Pārtikas trg. Mazgrazmdas krogū, 3 klm. no pg. n., īp. Kagans Zāra, tlr. Gramzda 13; 3) Vīntirgotava Mazgramzdas krogū, 3 klm. no pg. n., īp. Kagans Miķelis, tlr. Gramzda 13; 4) Ūdens dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Vegners Vilhelms, tlr. Grazmda 7; 5) Zāģētava pie skolas nama, 0,1 klm. no pg. n., īp. Juzups Izabela, tlr. Gramzda 25; 6) Koppienotava Trekņu muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Gramzdas piensaimn. sba, tlr. Gramzda 8.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.284,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Gramzdas ev.-lut. baznīca pie pg. n., mācītājs Haralds Biezais, dz. mācītāja mājā; 2) Baptistu lūgšanas nams, 2 klm. no pg. n., sludin. nav.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Veits Ferdinands, dz. Purveniekos, tlr. Gramzda 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" pie Vecvagariem, 3 klm. d-a Trekņu muižai un 2 klm. a. Gramzdas baznīcai, pie Spriceles ietekas Ruņas upē; b) „Pilskalns" pie Biržu muižas, 3 klm. a. Maz-Gramzdas muižai, Pilskalnu jaunsaimn. zemē; c) Saulitēnu m. robežās purva vidū, uz r. no dzīvoj. ēkas sena upuru vieta.

1905. g. notikumi: soda eksedīcija nošāvusi 5 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Diž-Gramzdas, Maz-Gramzdas un Trekņu mž. c., sadalīti jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Gravas Sudmaļu māju robežās; savienojas divas upes — Ruņa un Mālupe, abās pusēs stāvi krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

12 Grobiņas pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Grobiņas pg.; vāciski Grobin; krieviski Grobinskaja.

Pagasta robeža: v. — Pērkones pg., Liepājas pls. un ezers, Tosmares ezers, z. — Medzes un Tāšu pg., r. — Gaviezes pg., d. — Bārtas un Nīcas pg.

Pg. platība — 143,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2655, no tiem vīr. 1278, siev. 1377.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 235 klm., pa zc. — 214 klm.; no apr. pls. Liepājas, pa dzc. — 11 klm.; tv. pls. Grobiņa — 1 klm.; tv. dzc. stc. Grobiņa — 1 klm.

Pg. n. Grobiņas pilsētā.

Pasta adrese: c. Grobiņu.

Upes: Ālanda.

Ezeri: Liepājas — 3715,6 ha, Tosmares — 375,2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Liepājas vmžn. I un III iec. meži — 4620 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Sūnaitis Klāvs, dz. Mālos, 7 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Dūcmanis Jorens, dz. Čauros, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Freimanis Jānis, dz. Dūcmaņos, 7 klm no pg. n. Pg. darbvedis Kapelis Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Grobiņa 6; vc. plc. kārtībnieks Landers Jēkabs, dz. Grobiņā, Lielā - 27, tlr. 129.

2. **Izglītība.** Bibliotēkas: Grobiņas pg. Kultūras fonda bibliotēka, 1000 sēj., prz. Puņinovs Voldemārs, dz. 6 kl. pamatsk., Grobiņā, tlr. Grobiņa 27.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas, Liepājas Možeiķu-Rīgas, Liepājas-Rucavas, Liepājas-Alsungas un Liepājas-Aizputes dzc. līnijas.

6. **Pārējās iestādes.** Liepājas vmžn. pie Liepājas-Nīcas ceļa, 5,26 klm. no Dubeņu stc. un 12 klm.

no Liepājas pls., vmžz. Robežnieks K., dz. Vītiņu mežmuižā, 7 klm. no pg. n., tlr. Grobiņa 3; Liepājas vmžn. I iec. mžz. Gailis J., dz. Ilģu mž., tlr. Grobiņa 4; Liepājas vmžn. III iec. mžz. Mednis P., dz. Vītiņu mežmuižā, tlr. Grobiņa 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 681, saimniecību — 532. Aramzeme 3312,49 ha (23,13% no z. kpl.), plavas 2634,76 ha (18,39%), ganības 1931,02 ha (13,48%), meži 5232,50 ha (36,52%), purvi 440,36 ha (3,07%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, āpši, caunas, lapsas, seski; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Dubeņu ciemā, 4 klm. no pg.n., īp. Kopštāls Hermanis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.257,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bīskapu metodistu dr. Dubeņu ciemā, 6 klm. no pg. n. Pg. ietilpst Grobiņas ev.-lut. draudzē, mācītājs Valters Kristaps, dz. Grobiņā, tlr. Grobiņa 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** a) Grobiņas savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1920. g., Grobiņas pg. n., Grobiņas pls., pr. Mackars Jēkabs, dz. Cukniekos, tlr. Grobiņa 63; b) Dorupes lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g. pr. Mackars Jēkabs (sk. augšā); c) Meliorācijas sba „Batapurvs", db. 1926. g., Bata cietuma fermā, 3 klm. no pg. n., pr. Bušis Kristaps, dz. Liepājā, Dārzu - 14; d) Grobiņas-Gaviezes meliorācijas sba „Leja", db. 1928. g., Liepniekos, 5 klm. no pg. n., pr. Tauriņš Jēkabs, dz. Ozolu mžā, tlr. Grobiņa 71; e) Dorupes-Baidzeles meliorācijas sba „Straume", db. 1928. g., Skrumdās, 10 klm. no pg. n., pr. Sūnaitis Klāvs, dz. Mālos; f) Grobiņas un apkārtnes dārzkopības pārraudz. bba, db. 1930. g., Kaleniekos, 4 klm. no pg. n., pr. Jaunbrūns Hermanis, dz. Vītēs; g) Grobiņas un apkārtnes lauksaimnieku mednieku bba „Vanags", db. 1930. g., Namiķos, 1 klm. no pg. n., pr. Vartnieks Eduards, dz. Vārtniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Cūknieku un Limbiķu mājās akmens laikmeta apmetnes; vidējā dzelzs laikmeta kapenes Remesa mājās; Skandināviešu kapenes pie Smukuma un Pūrānu mājām un pie mācītāja muižas. Arābu nauda atrasta pie Grobiņas un pie Kušķu mājām. Vēsturisku laiku kapenes Cepļakalna mājās. Skandināviešu senkapi. Tajos 1929. g. un 1930. g. zviedru archeologs prof. B. Nermans izdarījis plašus izrakumus. Tuvākās kapenes atrodas pie Smukuma mājām, Mācītāja muižas un Purānu mājām. Sevišķi bagāti atradumiem līdzenie ugunskapi pie Smukuma mājām, no kuriem izpētīti 100. Sieviešu kapos atrastas bronzas saktas, gredzeni, aproces, važiņu rotas, kakla riņķi, sprādzes, atslēgas, krāsainas zīlītes, ķemmes, brakteāti u. c.; vīriešu kapos dzelzs zobeni, šķēpi, vairogu apkalumi, naži, bronzas sprādzes un apkalumi. Visas šīs senlietas ir tipiskas Gotlandei. Pavisam retas to starpā ir kuršu formas. Kapenes piešķiramas laika sprīdim no 650 līdz 800 g. pēc Kr. Grobiņas pls. bij. ordeņa Grobiņas pilsdrupas.

1905. g. notikumi: noslepkavots Ernests Rolavs, apbedīts Limbiķu kapos; nošauti 9 cilvēki.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** Mežnieku mž. c., 7 klm. no pg. n.; Amt-Grobiņas mž. c., 0,25 klm. no pg. n. un Battes mž. c., 2,5 klm. no pg. n., sadalīti jaunsaimniecībās; Ilģu mž. c., 2,5 klm. no pg. n., pilī Ilģu 2 g. lauksaimniecības skola.

4. **Dabas jaukumi:** Grobiņas pilskalns, Ilģu mežs.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

13. Kalētu pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kaletu pg.; vāciski Kalleten; krieviski Kaletenskaja.

Pagasta robeža: z. — Purmsātu pg., d. — Lietuva, v. — Dunikas un Bārtas pg., r. — Gramzdas pg.

Pg. platība — 75,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1880, no tiem vīr. 856, siev. 1024.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 209,5 klm., pa zc. apm. — 200 klm.; apr. pilsēta Liepāja, pa dzc. — 60 klm., pa zc. — 55 klm.; tv. pls. Priekule, pa dzc. — 19,7 klm., pa zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Kaleti — 3,5 klm.

Pg. n. pie Kaletu-Ozolu III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Kaletiem.

Upes: Birztele, Apšupe, Vārtāja, Bārta.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kaletu mežs — 2090 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša

Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Feldmanis Kārlis, dz. Briežos, 0,7 klm. no pg. n., tlr. Kaleti 20; pg. pdm. prs. Sprūds Ģirts, dz. Gobās, 3,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Jūzups Jēkabs, dz. Ķempjos, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Gramzda 32. Pg. darbvedis Piziks Alfons, dz. pg. n., tlr. Kaletu centrālē; vc. plc. kārtībnieks Freibergs Kārlis, dz. Skursteņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kaleti 4.

2. **Izglītība.** Skolas: Kaletu 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Leja Žanis, dz. skolā, tlr. Kaleti 7.

Bibliotēkas: Kaletu saviesīgās bbas bibliot., 1046 sēj., prz. Rubenis Žanis, dz. Meiros.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka, pienotavas mājā; Vecmāte Piziks Maiga, dz. Dumpjos, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Priekules-Kaletu- Skodas dzc. līnijas.

Kalēti — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Piziks Alfonss, dz. pg. n., tlr. Kalētu centrāle.

6. **Pārējās iestādes.** Priekules vmžn. VI iec. mžn. pie mžn. III šķ. ceļa, mžz. Saļinskis Bruno, dz. mežziņa mājā. tlr. Kaleti 2; Liepājas muitnīcas Ozolkroga muitas punkts, Plūdoņu mājās.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 267, saimniecību — 255. Aramzeme 3211,76 ha (42,29% no z. kpl.), pļavas 1040,31 ha (13,70%), ganības 644,93 ha (8,49%), meži 2106,73 ha (27,74%) purvi 187,45 ha (2,47%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, āpši, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, raudas, sapali, asari.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Sēdolu mājā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Sprūds Alfrēds, tlr. Kaleti 1; 2) Kooperātīvs paša namā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Kaletu kooperātīvā sba, tlr. Kalēti 6; 3) Kooperātīvs Kalētu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Kaletu kooperātīvā sba, tlr. Kaleti 9; 4) Kooperātīvs Tūbeļu mājā, 5 klm. no pg. n., īp. Kaletu kooperāt. sba; 5) Siernīca Bāliņu mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Trummers Lidija un Oskars, tlr. Kaleti 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Gramzdas ev.-lut. draudzē, mācītājs Biezais Haralds, dz. Gramzdas māc. muižā, tlr. Gramzda 5.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Saviesīgā bba, db. 1909. g., pr. Grietēns Matīss, dz. Bitīšu mājā, tlr. Kalēti 23; 2) Savst. ugunsapdr. bba, db. 1928. g., pr. Strungs Fricis, dz. Purmsātu pg. Upīšos, tlr. Purmsāti 32; 3) Lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Budžans Jēkabs, dz. Gulbju mājā; 4) Biškopības bba „Bite", db. 1929. g., pr. Mielavs Andrējs, dz. Mielavu mājā, tlr. Kaleti 33; 5) Dārzkopības pārraudzības bba, db. 1934. g., pr. Sirsniņš Eduards, dz. Sirsniņos; 6) Mednieku bba, db. 1922. g., pr. Grietēns Jānis, dz. Priednieku mājās; 7) Kaletu kooperātīvs, db. 1920. g., pr. Grietēns A., dz. Dakteru mājā; 8) Latv. nācionālās jaunatnes svbas Kaletu nod., db. 1931. g., pr. Kūdums Žanis, dz. Poļu mājās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senlatvju pilskalns Vārtājas un Bārtas satekā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 cilvēkus, viens iepriekš spīdzināts.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Sprūde Jānis — Sarkanā Krusta slimnīcas direktors Liepājā, * 1864. g.

3. **Bijušo muižu centri.** Dižkaletu mž. c. 2,5 klm. no pg. n., piešķirts Liepājas pls, kura tur ierīkojusi nespējnieku patversmi; Mazkaletu mž. c., 7 klm. no pg. n., Mazkrūtu mž. c., 6 klm. no pg. n., Annas mž., 2,9 klm. no pg. n.; Vidus mž., 1 klm. no pg. n.; Ozolu mž., 3,5 klm. no pg. n.; Upesmuiža, 7 klm. no pg. n. un Udiķu mž., 7 klm. no pg. n. — visas sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi.** Bārtas upes krasti ar košām ozolu birzēm.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Pazaros, prz. Ķeris A., Kaletu stc. 2,5 klm., pst. c. Gramzdu.

14. Krotes pagasts.

(Sk. karti 293. lpp).

I.

Agrākie nosaukumi: Krotes pg.; vāciski Kroten; krieviski Krotenskaja.

Pagasta robeža: r. — Kalvenes un Asītes pg., d. — Bunkas pg., v. — Durbes pg., z. — Vecpils pg.

Pg. platība — 36,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 795, no tiem vīr. 384, siev. 411.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 191 klm., pa zc. — 196 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 38,8 klm., pa zc. — 43 klm.; tv. pls. Priekule, pa zc. — 13 klm.; tv. dzc. stc. Ilmāja — 3,5 klm.

Pg. n. pie Priekules-Aizputes I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Kroti.

Upes: Vārtaja, Agere, Cikstes.

Ezeri: —

Kalni: —
Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 1210 ha.
Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Hūns Jānis, dz. Spiņģēnos, 7 klm. no pg. n., tlr. Vārtaja 4; pg. pdm. prs. Ronis Jānis, dz. Zviederos, 7 klm. no pg. n., tlr. Vārtaja 5; pg. tiesas prs. Ronis Jānis, dz. Vidiņos, 6,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Beķeris Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Bunka 23; vc. plc. kārtībnieks Podnieks Kārlis, dz. Bunkas skolā, 6 klm. no pg. n., tlr. Bunka 11.

2. **Izglītība.** Skolas: Krotes 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Vārna Marija, dz. skolā, tlr. Bunka 38.

Bibliotēkas: Krotes pg. kultūras fonda bibliotēka, 640 sēj., pr. Vārna Marija, dz. skolā, tlr. Bunka 38.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Priedīte Marija, dz. pg. n., tlr. Bunka 23.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Krote — P. n. Abc., pg. n., prz. vieta vakanta.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 113, saimniecību — 151. Aramzeme 1717,68 ha (47,59% no z. kpl.), pļavas 503,47 ha (13,95%), ganības 175,64 ha (4,87%), meži 1005,49 ha (27,86%), purvi 41,65 ha (1,16%).

Mežos sastopami: meža cūkas, ūdri, caunas, seski, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas, karpas, ruduļi, vēdzeles, foreles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kooperātīvs Kalnakrogā, 0,5 klm. no pg. n., īp. sabiedr.; 2) Kalēja darbnīca Ievniekos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Štāls Fr.; 3) Kalēja darbnīca Smēdē, 1,5 klm. no pg. n., īp. Krotes pg. pašvald.; 4) Ūdens dzirnavas Krotē, 0,3 klm. no pg. n., īp. Grotuss Ž.; 5) Krejošanas punkts Vārtājā; 6) Krejošanas p. Kalna krogā.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.556.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Durbes-Dienvidu ev.-lut. draudzē, mācītājs Zēcens Roberts, dz. Durbē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dārzkopības un biškop. bba, db. 1930. g., pr. Eņģelis O., dz. Olās; 2) Mednieku bba, db. 1922. g., pr. Hūns Jānis, dz. Spiņģekos; 3) Laukkopības bba, db. 1923. g., pr. Zemītis K., dz. Zemīšos; 4) Latv. nācionālās jaunatnes svbas Krotes nod., db. 1929. g., pr., Delands Jānis, dz. Priedniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns z.-r. Krotes mž.

1905. g. notikumi: viens pilsonis nošauts.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kronvalds Atis — atmodas laikmeta darbinieks, paidagōgs un valodnieks, * 1837. g. 15. aprīlī, Krotes vidusmuižā.

3. **Bijušo muižu centri:** Krotes mž. centrs pie pg. n., pilī 6 kl. pamatsk., klēts paredzēta tautas namam, vienā dzīvojamā ēkā pg. valdes kanceleja un pasts, otrā — nespējnieku patversme.

4. **Dabas jaukumi:** Krotes tautas parks, starp Vārtājas un dzirnavu upīti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

15. Medzes pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Medzes pg.; vāciski Medsen; krieviski Medzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ziemupes un Vērgaļu pg., r. — Tāšu pg., d. — Liepājas pls. un Grobiņas pg., v. — Baltijas jūra.

Pg. platība — 95,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2144, no tiem vīr. 1012, siev. 1132.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 239 klm., pa zc. — 225 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 16,2 klm., pa zc. — 17,5 klm.; tv. pls. Grobiņa, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Māteri — 2 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Sakas ceļa.

Pasta adrese: c. Medzi.

Upes: —
Ezeri: —
Kalni: Spicais, Jāņu, Zvieda.

Lielākie mežu masīvi: Medzes-Saraiķu — 1269 ha, Kapsēdas — 360 ha.

Lielākie purvi: Ploču purvs (daļa) — 73 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas

apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Dūcmanis Voldemārs, dz. Diždreijās, 2 klm. no pg. n., tlr. Medze 7; pg. pdm. prs. Šterns Miervaldis, dz. Šternos, 2 klm. no pg. n., tlr. Medze 9; pg. tiesas prs. Atmats Ādolfs, dz. Grobzemjos, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kapelis Jānis, dz. pg. n., tlr. Medze 28; vc. plc. kārtībnieks Tamužu Jānis, dz. bij. Mātru skolas namā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Medze 34.

2. **Izglītība.** Skolas: Medzes-Kapsēdas 6 kl. pamatskola, 4 klm. no pg. n., prz. Večeroks Artūrs, dz. skolā, tlr. Medze 36; Medzes-Saraiķu I pk. pamatsk., 3,5 klm. no pg. n., prz. Rogulis Pauls, dz. skolā, tlr. Medze 5; Medzes-Šķēdes I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Volkēvics Irēna, dz. skolā, tlr. Šķēdes s. v.

Bibliotēkas: Medzes izglīt. bbas „Dzirkstele" bibliot., prz. Dārznieks Fricis, dz. Dzirkstelē; bij. progresīvās apvien. Medzes nod. bibliot., prz. Ozols Toms, dz. Upītēs.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas - Alsungas dzc. līnija.

Medze — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Francis Kreinerts, dz. Celmājos, tlr. Medze 31.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 422, saimniecību — 449. Aramzeme 3626,72 ha (38,08% no z. kpl.), pļavas 1508,16 ha (15,84%), ganības 1865,16 ha (19,59%), meži 1639,35 ha (17,21%), purvi 267,51 ha (2,81%).

Mežos sastopami: meža cūkas, stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: —

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Anužos, 4 klm. no pg. n., īp. Galiņš Indriķis, tlr. Medze 17; 2) Pārtikas trg. Moricos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Morics Jānis, tlr. Medze 20; 3) Pārtikas trg. Medzes muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Kauliņš Jūlijs, tlr. Medze 6; 4) Pārtikas trg. Beltēs, 6,5 klm. no pg. n., īp. Rencis Miķelis; 5) Ūdens dzirnavas Melderos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Bundovičs Justiņš; 6) Vēja dzirnavas Sudmalniekos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Hibners Hermanis; 7) Koppienotava Kapsēdas muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Liepājas un apkārtnes piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.334,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Medzes-Saraiķu ev.-lut. Grobiņas draudzes baznīca, pie Liepājas-Ziemupes-Sakas I šķ. ceļa, 7 klm. no pg. n., mācītājs Valters Kristaps, dz. Grobiņas māc. muižā, tlr. Grobiņa 30; b) Mātru bīskapu metodistu baznīca pie Liepājas - Sakas - Ventspils I šķ. ceļa, 14. kilometrī, 3 klm. no pg. n., mācītājs Miķelis Švarcs, dz. Medzes pg. Zelmeņos; c) Šķēdes baptistu draudzes lūgšanas nams Šķēdes ciemā, pie Liepājas-Ziemupes I šķ. ceļa, 15. kilometrī, 6 klm. no pg. n., pastāvīga mācītāja vai sludinātāja nav.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Kazrausis Andrējs, dz. Kazraušos; 2) Mednieku bba, db. 1924. g., pr. Kreinerts Francis, dz. Celmājos, tlr. Medze 31; 3) Izglītības bba „Dzirkstele", pr. Kreinerts Francis, dz. Celmājos, tlr. Medze 31; 4) Šķēdes zvejnieku bba, Reiņa mazm., 6 klm. no pg. n., pr. Reķis Andrējs, dz. Jūrniekos; 5) Krājaizdevu sba, db. 1922. g., pr. Valters Ansis, dz. Kalnmaņos, tlr. Medze 8; 6) Medzes lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Benužis Alfrēds, dz. Piņķos, tlr. Grobiņa 12; 7) Medzes lopkop. pārraudz. bba „Straume", db. 1924. g., pr. Bušņevics H., dz. Lazdiņu mājās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: nodedzināta Šterna mazmāja.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks; nodedzinātas Gudu-Kārļa un Jozdreija mājas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Kapsēdas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., 6 kl. pamatsk., daļa piešķirta koppienotavai; Materu mž. c., 4,5 klm. no pg. n., piešķirta jaunsaimniecībām; Medzes mž. c., 2,5 klm. no pg. n., piešķirta jaunsaimniecībām; Saraiķu mž. c., 8,5 klm. no pg. n., piešķirta jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Medzes un Kapsēdas mž. parki, Zvieda kalns un Saraiķu Rožubirze.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Nīcas pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nīcas pg.; vāciski Niederbartau; krieviski Niderbartauskaja.

Pagasta robeža: d. — Rucavas un Dunikas pg., z. — Pērkones pg. un Liepājas pls., r. — Grobiņas un Bārtas pg., v. — Baltijas jūra.

Pg. platība — 219,3 kv. klm.

Pagasta robežās b. a. v. Nīca un Jūrmalciems.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4160, no tiem vīr. 1926, siev. 2234.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 252 klm., pa zc. — 256 klm.; apr. pls. Liepāja, pa zc. ar aut. — 24 klm.; tv. pls. Liepāja; tv. dzc. stc. Jēči — 10,5 klm.; tv. aut. pstn. Nīcas bbas nams — 2 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Palangas šosejas.

Pasta adrese: c. Nīcu.

Upes: Bārta, Tosile, Kriste, Beitiņa, Otaņķe.

Ezeri: Liepājas, Mēķes.

Kalni: Pūsēnu, Ķupu, Tiesas.

Lielākie mežu masīvi: Rucavas, Liepājas mežs, koppl. (valsts mežu) — 8990 ha.

Lielākie purvi: Sūnāklis — 540 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Pese Toms, dz. Ceļmaiņos, 10 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Kalējs Jānis, dz. Kalnājos, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Raņķis Jānis, dz. Ulpēnos, 0,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Lācis Juris, dz. pg. n.; vc. plc. kārtībnieks Vaške Egons, dz. policijas mājā.

2. **Izglītība.** Skolas: Nīcas 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Apsītis Rūdolfs, dz. skolā; Rudes I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Timma Eduards, dz. skolā; Otaņķes I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Prenclavs Lūcija, dz. skolā, Lejnieku I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Aizpurs Jānis, dz. skolā; Paipas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Finbauers Berta, dz. skolā.

Bibliotēkas: Nīcas krājaizd. sbas bibliot., 1000 sēj., prz. Aizpurs Jānis, dz. Lejnieku pamatskolā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Straumanis Rolfs, dz. ārsta namā, 0,5 klm. no pg. n. Rajona vecmāte Platnieks Elīzabete, dz. ārsta namā, 0,5 klm. no pg. n. Nīcas aptieka, 2 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Nīcas autobusa līnija.

Nīca — P. t. k. N., Nīcā, 2 klm. no pg. n., prz. Kulmanis Kārlis, dz. pasta kantorī; Otaņķi — P. tf. n. Ab. T. p. C., Otaņķī, 14 klm. no pg. n., prz. Svēte Jēkabs, dz. Briežos; Laurciems — P. n. Ab. Lauros, 7 klm. no pg. n., prz. Pirtnieks Pēteris, dz. Lauros; Jūrmalciems — P. tf. n. Abc. T. p. C., Jūrmalciemā, 10 klm. no pg. n., prz. Pieņups Jānis, dz. Pieņupos.

6. **Pārējās iestādes.** a) Rucavas vmžn. I iec. Slamstes mžn., mžz. Mende Hermanis, dz. Nīcas mžz. mājā, tlr. Nīca 1; b) Rucavas vmžn. VI iec. Jūrmales mžn., mžz. Kreicbergs Miķelis, dz. Pērkones pg., mžz. mājā, tlr. Bernati 5; c) Liepājas vmžn. V iec. Nīcas mžn., mžz. Eltermanis Alfrēds, dz. Nīcas mžz. mājā, tlr. Otaņķi 14.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 892, saimniecību — 842. Aramzeme 2849,33 ha (13,00% no z. kpl.), plavas 5123,17 ha (23,36%), ganības 2052,78 ha (9,36%), meži 10.314,10 ha (47,03%), purvi 621,04 ha (2,83%).

Mežos sastopami: meža cūkas, stirnas, lapsas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kooperātīvs Nīcas muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Patēr. bba; 2) Vējdzirnavas Rūdes ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Prenclavs Alfrēds; 3) Vējdzirn. Upmaļu ciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Prenclavs Herberts; 4) Vējdzirnavas Nīcas muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Pelnēns Miķelis; 5) Ķieģeļu ceplis Pamatos, 3 klm. no pg. n., īp. Ritenis Jānis; 6) Ķieģeļu ceplis Mežgaļa ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Eglijs Heinrichs; 7) Preču vkl. Kramēnos, 5 klm. no pg. n., īp. Kramēns Pēteris; 8) Preču vkl. Krūkļos, 7 klm. no pg. n., īp. Krūklis Jēkabs; 9) Preču vkl. Jūrmalciema Tukšniekos, 13 klm. no pg. n., īp. Nīcas zvejnieku koop. „Zvejnieks", tlr. Jūrmalciems 19; 10) Preču vkl. Rūdupos, 3 klm. no pg. n., īp. Kupšis Margrieta; 11) Preču vkl. Klajumos, 13 klm. no pg. n., īp. Smāģis Jēkabs; 12) Preču vkl. Piekšēnos, 4 klm. no pg. n., īp. Sīklis Miķelis; 13) Preču vkl. Šukļos, 12 klm. no pg. n., īp. Smāģis Maiga; 14) Preču vkl. Sedolos, b. a. v., īp. Sedols Jānis, tlr. Otaņķi 23; 15) Preču vkl. Kroņkalnos, 2 klm. no pg. n., īp. Neimanis Jēkabs, tlr. Nīca 65; 16) Preču vkl. muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Nīcas patērētāju bba „Bite", tlr. Nīca 14; 17) Preču vkl. Gebhardos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Gebhards Fricis; 18) Preču vkl. Kalneniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Lauka Andrējs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 31.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Nīcas ev.-lut. baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs Gustavs Špērs, dz. Nīcas mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1908. g., pr. Bumbulis Jēkabs, dz. Skaras mājās; 2) Krājaizdevu sba, db. 1913. g., pr. Ābols Jānis, dz. Miltiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Nīcas mž. centrs, 2 klm. no pg. n., skola; Pētermuiža, 3 klm. no pg. n., jaunsaimniecības; Auzes mž., jaunsaimniecības.

4. **Dabas jaukumi:** Bārtas upe, jūrmalas kāpas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Nīcas mācītāja mājā; Nīcas pg. n.; Nīcas Leideru mājās; Kaires ciema Staņislavos, prz. J. Ūdris, tlr. Jūrmalciems 9, pasts c. Nīcu.

17. Nīgrandas pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nīgrandas pg.

Pagasta robeža: z. — Pampaļu pg., d. — Lietuva, d.-v. — Vaiņodes pg., v. — Embūtes pg., z.-v. — Nīkrāces pg., r. — Ezeres pg.

Pg. platība — 87,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1716, no tiem vīr. 836, siev. 880.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 190 klm., pa zc. — 160 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 75 klm., pa zc. — 70 klm.; tv. pls. Priekule, pa dzc. — 35 klm., pa zc. — 37 klm.; tv. dzc. stc. Vaiņode — 18 klm.

Pg. n. pie Griezes-Meldzeres II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Nīgrandu.

Upes: Venta, Loša, Lētiša.

Ezeri: —

Kalni: Āžukalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 2050 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Lukēvics Rūdolfs, dz. Muceniekos, 6 klm. no pg. n., tlr. Grieze 7; pg. pdm. prs. Eberliņš Fricis, dz. Upmaļos, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Grieze 9; pg. tiesas prs. Vilsons Fricis, dz. Beltīs, 2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Pētersens Felikss, dz. pg. n., tlr. Nīgranda 22; vc. plc. kārtībnieks Baumanis Kārlis, dz. ārsta mājā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nīgranda 14.

2. **Izglītība.** Skolas: Nīgrandas 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Kuršinskis Jānis, dz. skolā, tlr. Nīgranda 11; Dzīru vācu I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Gilberts Margrieta, dz. Dzīrās, tlr. Nīgranda 18.

Bibliotēkas: Nīgrandas sadraudzīg. bbas bibliot., 1735 sēj., prz. Vilsons Jānis, dz. Jaunzemjos, tlr. Nīgranda 7.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Asaris-Liepiņš Emma, dz. ārsta mājā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nīgranda 1; vecmāte Evaltovičs Karlīne, dz. ārsta mājā, 0,5 klm. no pg. n. Aptieka Biteniekos, provizors Feldmanis A.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Nīgranda — P. tf. n. Abc. T. p. C., Dzīrās, pie pg. n., prz. Baumanis Alīda, dz. ārsta mājā, tlr. Nīgranda 14; Grieze — P. tf. n. Ab. T. p. C., Zeltiņos, 7 klm. no pg. n., prz. Stepenovičs Marija, dz. Zeltiņos.

6. **Pārējās iestādes.** Priekules vmžn. V iec. mžn., 5 klm. no pg. n., mžz. Putns Arnolds, dz. mežniecības ēkā, tlr. Nīgranda 16; Reņģes muitas Piķelmuižas punkts pie Lietuvas robežas, 6,5 klm. no pg. n., uzraugs Kumpiņš Vladislavs, dz. muitas mājā, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Grieze 22.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemeņ īpašumu — 279, saimniecību — 303. Aramzeme 4557,49 ha (52,03% no z. kpl.), pļavas 680,60 ha (7,77%), ganības 655,14 ha (7,48%), meži 2318,13 ha (26,47%), purvi 105,18 ha (1,20%).

Mežos sastopami: stirnas, retāki meža cūkas un caunas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, sapali, raudas, zuši, vēdzeles, laši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču trg. bij. magazīnas ēkā, 4 klm. no pg. n., īp. Vaiņodes apkārtnes kooperāt., tlr. Nīgranda 3; 2) Preču trg. Meldzeres muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Vaiņodes apkārtnes kooperātīvs, tlr. Dēsele 14; 3) Preču trg. Kalnaliekņos, 3,8 klm. no pg. n., īp. Jansons Emma, tlr. Grieze 19; 4) Preču trg. Krasta krogā, 6 klm. no pg. n., īp. Ābele Lāte; 5) Preču trg. Ventmaļu mājā, 6 klm. no pg. n., īp. Veics Bencis; 6) Preču trg. Alšu krogā, 7 klm. no pg. n., īp. Veics Bencis; 7) Preču trg. Brandavu mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Freimanis Fricis; 8) Preču trg. Meldzeres bij. pg. n. ēkā, 7 klm. no pg. n., īp. Briedis Kristaps; 9) Preču trg. Dziru muižā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Kīls Natāns; 10) Degvīna trg. Kalnuliekņos, 3,8 klm. no pg. n., īp. Jansons Emma, tlr. Grieze 19; 11) Degvīna trg. Livāniju mājā, 5 klm. no pg. n., īp. Einaus Jēkabs; 12) Degvīna trg. Balkaišu mājā, 8 klm. no pg. n., īp. Leitongs Līna, tlr. Nīgranda 36; 13) Preču trg. Balkaišu mājā, 8 klm. no pg. n., īp. Leitongs Līna, tlr. Nīgranda 36; 14) Rožu ūdens dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Rozenbachs Johans; 15) Lošu ūdens dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Tomass Amandus; 16) Griezes ūdens dzirnavas, 9 klm. no pg. n., īp. Spriņģis Arnolds, tlr. Grieze 21; 17) Zāģētava Klētnieku mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Rupeiks Kārlis, tlr. Grieze 15; 18) Zāģētava Alšu muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Kauls Teodors, tlr. Nīgranda 10; 19) Kaļķu dedzinātava Alšu ceplī, 7 klm. no pg. n., īp. Kaula Hugo mantinieki, tlr. Nīgranda 10; 20) Galdnieku darbnīca Dziru muižā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Jakštēts Kārlis; 21) Galdnieku darbnīca Alšu krogā, 7 klm. no pg. n., īp. Kļava Teodors; 22) Linu apstrādāšanas mašīna Vilku mājā, 8 klm. no pg. n., īp. Ādamsons Ēvalds, tlr. Nīgranda 23; 23) Kulgarnitūra Birznieku mājā, 3 klm. no pg. n., īp. Ādamovskis Fricis; 24) Kulgarnitūra Baložu mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Eberliņš Fricis; 25) Kulgarnitūra Širmeļa mājā, 2 klm. no pg. n., īp. Plānica mantinieki; 26) Kulgarnitūra Ratenieku mājā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Ādamsons Ādams; 27) Kulgarnitūra Klētnieku mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Rupeiks Kārlis, tlr. Grieze 15; 28) Āboliņa kūlējs Klētnieku mājā, 7 klm. no pg. n., īp. Rupeiks Kārlis, tlr. Grieze 15; 29) Krejošanas punkts Nīgrandes bbas namā, tlr. Nīgranda 3; 30) Krejošanas punkts Balkaišu mājā, tlr. Nīgranda 36; 31) Krejošanas punkts Meldzeres pilī, tlr. Dēsele 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.158,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Nīgrandas ev.-lut. baznīca pie Liepājas-Jelgavas I šķ. ceļa, 6 klm. no pg. n.,

mācītājs Freibergs Alfrēds, dz. Embūtes pg. mācītāja mājā, tlr. Embūte 4.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sadraudzīgā bba, db. 1910. g., pr. Eberliņš Fricis, dz. Upmaļu mājā, tlr. Grieze 9; 2) Mednieku bba, db. 1922. g., pr. Barons Kārlis, dz. Jaunzemjos, tlr. Grieze 10; 3) I lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Rupeiks Eduards, dz. Ēpu mājā, tlr. Nīgranda 12; 4) Lopkopības pārraudz. bba „Pamats", db. 1933. g., pr. Lēvalds Žanis, dz. Pānu mājā; 5) Stavstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Grickuss Indriķis, dz. Stūŗu mājā, tlr. Nīgranda 31; 6) Krājaizdevu sba, db. 1904. g., pr. Grickuss Indriķis, dz. Stūŗu mājā, tlr. Nīgranda 31.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija 1 personu pakārusi, 2 personas nošautas, vairāki sodīti ar miesas sodu un 1 saimniecība nodedzināta.

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Janševskis Jēkabs — rakstnieks, žurnālists, * 1865. g., Nīgrandas muižā; Feldmanis Jūlijs — jūrists, ārkārtējs sūtnis un pilnvarots ministrs Šveicē, * 1889. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Nīgrandas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ierīkota 6 kl. pamatsk.; Griezes mž. centrs, 10 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa; Dziŗu mž. centrs, 0,1 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Āžu kalns ar stāvo nogāzi uz Letišas upes krasta; Rožu ūdens dzirnavu leja, kuŗu visapkārt robežo stāvi atkalni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

18. Pērkones pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pērkones pg.; vāciski Perkunen; krieviski Perkunenskaja.

Pagasta robeža: r. — Liepājas ezers, d. — Nīcas pg., v. — Baltijas jūŗa, z. — Liepājas pilsēta.

Pg. platība — 45 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1492, no tiem vīr. 684, siev. 808.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 233 klm., pa zc. — 235 klm.; apr. pls. Liepāja, pa zc., ar aut. — 10 klm.; tv. pls. Liepāja; tv. dzc. stc. Liepāja; tv. aut. pstn. Bernātu šosejā — 1 klm.

Pg. n. 1 klm. no Liepājas-Bernātu šos.

Pasta adrese: c. Cenkoni.

Upes: —

Ezeri: Liepājas ezers — 3715,6 ha.

Kalni: Bernātu kāpas.

Lielākie mežu masīvi: Reiņa mežs — 400 ha, Bernātu mežs — 300 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Ķeiris Miķelis, dz. Ķeiros, 6 klm. no pg. n., tlr. Pērkone 12; pg. pdm. prs. Ruzga Andrējs, dz. Ruzgās, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ruzga Andrējs, dz. Ruzgās, 1 klm. no pg. n., Pg. darbvedis Strautiņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Pērkone 11; vc. plc. kārtībnieks Ģinters Fricis, dz. pg. n., tlr. Pērkone 11.

2. **Izglītība.** Skolas: Pērkones II pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Ģeistauts Toms, dz. pg. n., Pērkones-Cenkones I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Strautiņš Marta, dz. skolā, tlr. Pērkone 5; Pērkones-Skatres I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Cīčis Jēkabs, dz. skolā, tlr. Bernāti 8.

Bibliotēkas: P. k. v. b. „Blāzma", kultūras fonda bibliot. nod., 893 sēj., prz. Piļķis Anna, dz. Piļķos; II pk. pamatsk. kultūras fonda bibliot., 400 sēj., prz. Ģeistauts Toms, dz. skolā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Zarmerstīds E., dz. Liepājā, Tirgoņu - 12, tlr. Liepāja 681.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Nīcas autobusa līnija.

Cenkone — P. n. Ab., Peņķos, 3 klm. no pg. n., prz. Peņķis Pēteris, dz. Peņķos, tlr. Pērkone 8; Kluģi — P. n. s. v. Ab. T. p. C., Kluģos, 3 klm. no pg. n., prz. Laukgalis Ansis, dz. Kluģos, tlr. Kluģu s. p.; Bernati — P. tf. n. Ab. T. p. C., Bernatos, 6 klm. no pg. n., prz. Rusmanis Viktorija, dz. Bernatos, tlr. Bernatu centrāle; Pērkone — Tf. n. T. p. C., Pērkones p. n. pie pg. n., prz. Pienupe Anna, dz. pg. n., tlr. Pērkones centrāle.

6. **Pārējās iestādes.** Bernatu VI iec. mžn., 15 klm. no Liepājas pls. un 5 klm. no pg. n., mžz. Kreicbergs Miķelis, dz. Bernatu mežniecībā, 5 klm. no pg. n., tlr. Bernati 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 446, saimniecību — 351. Aŗamzeme 839,73 ha (25,09% no z. kpl.), pļavas 1052,13 ha (31,43%), ganības 644,57 ha (19,26%), meži 271,45 ha (8,11%), purvi 152,81 ha (4,57%).

Mežos sastopami: stirnas, zaķi, irbes; upēs un ezeros: līdakas, līņi, brekši, asari, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Rolava namā, 8 klm. no pg. n., īp.

Rolavs Jānis; 2) Koloniālpreču trg. Šķipera mājā, 6 klm. no pg. n., īp. Šķiperis Jēkabs, tlr. Bernati 10; 3) Koloniālpreču trg. Dzintras namā, 1 klm. no pg. n., īp. Grietēns Zuzanna, tlr. Pērkone 10; 4) Koloniālpreču trg. Sīpola namā, 4 klm. no pg. n., īp. Kundziņš M.; 5) Bufete ar reibinošiem dzērieniem Bernatu pav., 6 klm. no pg. n., īp. Liepājas J. l. bba; 6) Mednieku klubs Reiņa mežā, 3 klm. no pg. n., īp. Pētersons A., tlr. Pērkone 4; 7) Vējdzirnavas Bandenieka namā, 5 klm. no pg. n., īp. Prenclavs Herberts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.725,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ev.-lut. bba „Gedzemāne", 3 klm. no pg. n.; 2) Baptistu lūgšanas nams, 5 klm. no pg. n. Pg. ietilpst Nīcas ev.-lut. draudzē, mācītāja vieta vakanta.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) „Blāzma" bba, db. 1918. g., pr. Spuntelis J., dz. Šķilas mājās, tlr. Pērkone 2; 2) Ugunsapdr. bba, db. 1885. g., pr. Pankoks Jānis, dz. Alpa mājā, tlr. Bernāti 1; 3) Lauksaimn. bba, db. 1918. g., pr. Dzintarnieks M., dz. Dzintaru mājā, tlr. Pērkone 1; 4) Mednieku bba, db. 1922. g., pr. Ķeiris Miķelis, dz. Ķeira mājā, tlr. Pērkone 12; 5) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Jaunzemis M., dz. Zirģeļa mājā; 6) Zvejnieku bba „Vilnis", db. 1924. g., pr. Tīda Ansis, dz. Lauru namā; 7) Piensaimn. sba, db. 1934. g., pr. Gailis M., dz. Kroģera mājā, tlr. Pērkone 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** nav.

4. **Dabas jaukumi:** Bernatu kurorta meža rajons.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

19. Priekules pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Priekules pg.; vāciski Preekuln; krieviski Prekulnskaja.

Pagasta robeža: z. — Virgas un Bunkas pg., d. — Priekules pls. un Gramzdas pg., v. — Purmsātu pg., r. — Asītes pg.

Pg. platība — 78 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1307, no tiem vīr. 585, siev. 722.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 191,2 klm., pa zc. — 188 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 41 klm., pa zc. — 41 klm.; tv. pls. Priekule, pa zc. — 1 klm.; tv. dzc. stc. Priekule — 1,5 klm.

Pg. n. pie Priekules-Aizputes ceļa.

Pasta adrese: c. Priekuli.

Upes: Priekule, Lašupe, Niedrupe, Cirene.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kņuipju mežs — 492 ha.

Lielākie purvi: Priekules — 111 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Belts Jānis, dz. Ustubās, 4 klm. no pg. n., tlr. Bunka 24; pg. pdm. prs. Vigelis Fricis, dz. Kaņepos, 6 klm. no pg. n., tlr. Bunka 22; pg. tiesas prs. Lagzdiņš Kārlis, dz. Dobeltreidos, 0,2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Berke Miķelis, dz. pg. n., tlr. Priekule 13; vc. plc. kārtībnieks Treids Hermanis, dz. Rūdolfos, 15 klm. no pg. n., tlr. Priekule 76.

2. **Izglītība.** Skolas: Priekules I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Strauts Krišs, dz. skolā, tlr. Priekule 68; Austrumu I pk. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Ķesters Amālija, dz. skolā.

3. **Veselības kopšana.** Liepājas apr. slimnīca atrodas Priekulē. Ārsts — Šmits Jūlijs, ārsta namā, 1,2 klm. no pg. n., tlr. Priekule 59; vecmāte — Mauriņš Marija, dz. Priekulē, Aizputes - 20, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Priekule 90.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Mažeiķu-Liepājas un Priekules-Skodas dzc. līnija.

Priekule — S. v. I. N., Priekules stc., 1,5 klm. no pg. n., prz. Tīdemans Andrējs, dz. Priekulē, Raiņa - 25.

6. **Pārējās iestādes.** Priekules vmžn. III iec. mžn. pie Priekules-Bunkas ceļa, 1 klm. no Priekules dzc. stc., mžz. Hartmanis Aleksis, tlr. Priekule 14.

Priekule — dzc. stc., pr. Melbārds Nikolajs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 206, saimniecību — 188. Aramzeme 3377,58 ha (56,02% no z. kpl.), pļavas 835,30 ha (13,85%), ganības 493,12 ha (8,18%), meži 705,70 ha (11,70%), purvi 110,84 ha (1,84%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, āpši, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, karūsas, baltenes, raudas, laši, vēdzeles, nedaudz vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Daļģa mājā, 6 klm. no pg. n., īp. Jaunzems Ilze, tlr Purmsāti 18; 2) Dzirnavas Priekules muižā, 1,3 klm. no pg. n., īp. Ozols Kārlis, tlr. Priekule 27; 3) Zāģētava Priekules muižā, 1,3 klm. no pg. n., īp. Ozols Kārlis; 4) Pienotava mašīnu darba ēkā; 5) Priekules pārtikas preču vkl. pie Priekules baznīcas, 1,5 klm. no pg. n., īp. Priekules pārtikas bba, tlr. Priekule 9.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.953,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Priekules ev.-lut. baznīca pls. robežās, mācītājs Ernests Bāns, dz. mācītāja muižā, tlr. Priekule 1.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pārtikas bba, db. 1885. g., pr. Hertels Rūdolfs, dz. Asītes pg. Lejniekos, tlr. Vārtāja 35; 2) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1914. g., pr. Belts Jānis, dz. Ustubos, tlr. Bunka 24; 3) Lauku pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Gulbis Rūdolfs, dz. Muceniekos, tlr. Priekule 54; 4) Biškopības bba, db. 1928. g., pr. Kozaks Erhards, dz. Vecā aptiekas namā, tlr. Priekule 11; 5) Mednieku bba, db. 1921. g., pr. Kozaks Vilhelms, dz. Priekulē, Raiņa - 9, tlr. Priekule 17; 6) Piesaimn. sba, db. 1908. g., pr. Dreimanis Ernests, dz. Priekulē, Dīķa - 1/2, tlr. Priekule 4; 7) Krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Belts Jānis, dz. Ustubos, tlr. Bunka 24.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Ķera pilskalns, apaudzis dažādiem lapu kokiem, 2 klm. no pg. n.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 17 pilsoņus, 1 pakārts un vairāki nežēlīgi piekauti.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Priekules mž. centrs, 1 klm. no pg. n., kulturālais centrs, iznomāts.

4. **Dabas jaukumi:** Elekša mežs, 2 klm. no pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

20. Purmsātu pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Purmsatu pg., vāciski Pormsaten; krieviski Pormsatenskaja.

Pagasta robežas: z. — Virgas pg., r. — Priekules un Gramzdas pg., d. — Kalētu pg., v. — Bārtas un Gaviezes pg.

Pg. platība — 42 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 904, no tiem vīr. 424, siev. 480.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 198 klm., pa zc. — 195 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 48 klm., pa zc. — 43 klm.; tv. pls. Priekule, pa dzc. — 7,5 klm., pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Purmsati — 1 klm.

Pg. n. pie Priekules-Kalētu ceļa.

Pasta adrese: c. Purmsātiem.

Upes: Birstele, Vārtāja, Melnupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Purmsātu novada mežs, kopplat. (valsts mežu) — 580 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Erpe Fricis, dz. Kalniekos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Purmsati 34; pg. pdm. prs. Gauše Ernests, dz. Purmsatu stacijā, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Blūms Miķelis, dz. Riekstiņos, 1,8 klm. no pg. n., tlr. Purmsāti 12; Pg. darbvedis Galvans Ženija, dz. pg. n., tlr. Purmsāti 49; vc. plc. kārtībnieks Zentiņš Krišs, dz. Purmsatu muižā, tlr. Purmsāti 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Purmsātu I pk. pamatsk., Purmsātu muižā, prz. Karelis Miķelis, dz. skolā, tlr. Purmsāti 3.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 657 sējumu, prz. Grietēns Augusts, dz. skolā, tlr. Purmsāti 3.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Šmits Jūlijs, dz. Priekulē, ārsta namā, tlr. Priekule 59.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Priekules-Skodas dzc. līnija.

Purmsāti — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Galvāns Ženija, dz. pg. n., tlr. Purmsāti 49.

6. **Pārējās iestādes.** Purmsāti — dzc. stc., pr. Petrovskis Staņislavs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 161, saimniecību — 149. Aramzeme 2102,14 ha (53,30% n. z. kpl.), pļavas 655,70 ha (16,63%), ganības 298,14 ha (7,56%), meži 626,76 ha (15,89%), purvi 33,43 ha (0,85%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, alanti, sapali, asari, foreles, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Purmsātu muižā, pie pg. n., īp.

Mendelsons Roza, tlr. Purmsāti 8; 2) Krejošanas punkts Piensaimnieku mājā; 3) Pārtikas trg. Kalviņa mājā, īp. Biģelis Fricis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9869,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Gramzdas ev.-lut. draudzē, mācītājs Biezais Haralds, dz. Gramzdas māc. muižā, tlr. Gramzda 5.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Biškopības bba. Zieds, db. 1932. g., pr. Karelis Miķelis, dz. skolas namā; 2) Mazsaimniecību veicināšanas bba, db. 1927. g., pr. Blūms Miķelis, dz. Riekstiņu mājā, tlr. Purmsāti 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: „Pilskalns" 1 klm. d. r. Paplakas stc., Vārtājas upes kreisajā krastā, 1 klm. z. Virpiņu mazmuižai. Tuvākās m. Pilenieki.

1095. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 lauksaimniekus un nodedzinājusi vairākas saimniecības.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Purmsātu mž. centrs, apm. 1 klm. no Purmsātu-Kaletu II šķ. ceļa. Pilī tagad atrodas Purmsātu pamatskola, pg. valde, tlr. un pst. palīgnodaļa.

4. **Dabas jaukumi:** a) „Pilenieku pilskalns" ar apkārtni; b) Kastaņu aleja pie Purmsātu mž.; c) bij. pamatskola ar kalnu un mežupīti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

21. Rāvas pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rāvas pg.; vāciski Rawen; krieviski Ravenskaja.

Pagasta robeža: z. — Dunalkas un Cīravas pg., d. — Durbes pg., v. — Aizteres pg., r. — Vecpils pg.

Pg. platība — 30 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 537, no tiem vīr. 267, siev. 270.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 253,6 klm., pa zc. — 220 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 31 klm., pa zc. — 32 klm.; tv. pls. Durbe, pa dzc. — 10 klm., pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Rāva, — 1 klm.

Pg. n. pie Kroga-Rāvas muižas ceļa.

Pasta adrese: c. Rāvu.

Upes: Durbes. Vecpils.

Ezeri: Durbes — 578,8 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Laņģu mežs, koppl. (valsts mežu) — 340 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Treilibs Ernests, dz. Kalnaleišos, 2 klm. no pg. n., tlr. Rāva 2; pg. pdm. prs. Ošis Fricis, dz. Ābramos. 6 klm. no pg. n., tlr. Vecpils 11; pg. tiesas prs. Feldmanis Jānis, dz. Tīsos, 3 klm. no pg. n., tlr. Dunalka 2. Pg. darbvedis Ciesnieks Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Rāva 20; vc. plc. kārtībnieks Zvirbulis Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Rāva 25.

2. **Izglītība.** Skolas: Rāvas I pk. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Treimanis Kārlis, dz. skolā.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., 752 sēj., prz. Ciesnieks Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Rāva 20; Rāvas-Vecpils kultūras veicin. bbas bibliot., 600 sēj., prz. Sermols Ernests, dz. Sniķeros II, tlr. Rāva 8.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas - Aizputes dzc. līnija.

Rāva — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Ciesnieks Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Rāva 20.

6. **Pārējās iestādes.** Rāva — dzc. stc., pr. Pusaudzis Andrējs, tlr. Rāva 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 83, saimniecību — 79. Aramzeme 1661,78 ha (54,17% no z. kpl.), pļavas 508,96 ha (16,59%), ganības 178,10 ha (5,81%), meži 548,88 ha (17,89%), purvi 14,12 ha (0,46%).

Mežos sastopami: meža cūkas, stirnas, lapsas, āpši, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, brekši, raudas, sapali, asari.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Ceļmalās, 1 klm. no pg. n., īp. Pusaudzis Andrējs; 2) Pārtikas trg. Pienotavā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Rāvas piens. sba; 3) Dzirnavas Ķintos, 3 klm. no pg. n., īp. Ķints Kārlis; 4) Pienotava Rāvas muižā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Rāvas piens. sba; 5) Pienotava Dupļu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Dupļu ciema piens. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8891,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** —

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras veicin. bba, db. 1920. g., pr. Treilibs Ernests, dz. Kalnaleišos; 2) Piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Berķis Jēkabs, dz. Graudiņos; 3) Dupļu ciema piens. sba, db. 1924. g., pr. Rezevskis Jēkabs, dz. Rijniekos II.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: nav.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus, nodedzinātas 2 mājas, vairāki sodīti ar miesas sodu un izsūtīšanu.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Rāvas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Rāvas muižas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

Priekules-Vaiņodes rajons.

22. Rucavas pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rucavas pg.; vāciski Rutzau; krieviski Rutcavskaja.

Pagasta robeža: z. — Nīcas pg., z.-r. — Dunikas pg., r.-, d.-r. un d. — Lietuvas robeža, v. — Baltijas jūra.

Pg. platība — 268 kv. klm.

Pg. b. a. v. Paurupe.

Iedzīvotāji 1935. g.: 5026, no tiem vīr. 2415, siev. 2611.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 256 klm., pa zc. — 245 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 52 klm., pa zc. — 45 klm.; tv. pls. Liepāja; tv. dzc. stc. Rucava — 2 klm.; tv. dzc. pieturas vieta Pūce — 0,2 klm.

Pasta adrese: c. Rucavu.

Upes: Sventa, Līgupe, Paurupe.

Ezeri: Pāpes — 1205,4 ha.

Kalni: Lāvas kalns.

Lielākie mežu masīvi: Rucavas mežniecības meži — 6560 ha.

Lielākie purvi: Ķirbas — 2010 ha, Nidus (Tīreļi) — 2156 ha un Sūnāklis — 540 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Vamzis Juris, dz. Papes Varsbergos, 11 klm. no pg. n., tlr. Papes centrāle; pg. pdm. prs. Laipenieks Jēkabs, dz. Miemju skolā, 4 klm. no pg. n., tlr. Rucava 28; pg. tiesas prs. Pomers Jānis, dz. Cauros, 11 klm. no pg. n., tlr. Ģeistauti 3. Pg. darbvedis Sležis Jānis, dz. pg. n., tlr. Rucava 15; vc. plc. kārtībnieks Kraučis Miķelis, dz. Paurupē, 2 klm. no pg. n., tlr. Rucava 40.

2 **Izglītība.** Skolas: Rucavas 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Ozols Kārlis, dz. Paurupē, tlr. Rucava 2; Ģeistautu I pk. pamatsk.,

9 klm. no pg. n., prz. Viļumsons Miķelis, dz. skolā, tlr. Ģeistauti 5; Upmaļu I pk. pamatskola, 6 klm. no pg. n., prz. Drille Emma, dz. skolā; Miemju I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Laipenieks Jēkabs, dz. skolā, tlr. Rucava 28; Ezera I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Brušvits Emīlija, dz. skolā, tlr. Kalnišķi 1; Papes I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Sīlis Emīls, dz. skolā, tlr. Pape 7.

Bibliotēkas: Rucavas kooperāt. „Pašpalīdzība" bbas bibliot., 703 sēj.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Mauriņa Elīzabete, Paurupē, 2 klm. no pg. n., tlr. Rucava 19; vecmāte Ķerve Eleonora, Paurupē, 2 klm. no pg. n., tlr. Rucava 26; žēlsirdīgā māsa Hofrāts Olga, Paurupē, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Rucava 21; Latvijas sarkanā krusta Rucavas veselības kopšanas punkts.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Kripe Haralds, Paurupē, 2 klm. no pg. n., tlr. Rucava 27.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Rucavas dzc. līnija.

Rucava — P. t. k. N., Paurupē, 2 klm. no pg. n., prz. Pente Andrējs, dz. Hempeļos, tlr. Rucavas centrāle; Ģeistauti — P. tf. n. Ab. T. p. C., Ģeistautos, 8 klm. no pg. n., prz. Pese Juris, dz. Pēsēs, tlr. Ģeistautu centrāle; Palaipe — P. tf. n. Ab. T. p. C., Palaipē, 7 klm.. no pg. n., prz. Mangalis Anna, dz. Teležos, tlr. Palaipes centrāle; Kalnišķi — P. tf. n. Ab. T. p. C., Kalnišķos, 7 klm. no pg. n., prz. Šmitchens Aleksandrs, dz. Kalnišķos, tlr. Kalnišķu centrāle; Pape — P. tf. n. Ab. T. p. C., Papē, 11 klm. no pg. n., prz. Vamzis Juris, dz. Vārsbergos, tlr. Papes centrāle; Nīda — P. tf. n. Ab. T. p. C., Nīdā, 15 klm. no pg. n., prz. Kuršis Miķelis, dz. Nīdas Ķempjos; Jēčukrogs — Tf. n. T. p. C., 15 klm. no pg. n., prz. Jansons Jānis, dz. Jēčukrogū, tlr. Jēčukroga centrāle; Jēči — S. v. I. X., Jēču dzc. stc., prz. Feldmanis Valters; Rucava — S. v. I. X., Rucavas dzc. stc., prz. Faulbaums Arvīds.

6. **Pārējās iestādes.** a) Rucavas vmžn. Paurupē, vmžz. Ronimoiss Kārlis, dz. vmžn., tlr. Rucava 3; b) Paurupes IV iec. mžn., mžz. Eikerts Krists, dz. Stomera mājā, tlr. Rucava 4.

Rucava — dzc. stc., pr. Faulbaums Arvīds; Jēči — dzc. stc., pr. Feldmanis Valters; Papes bāka, prz. Hofmanis Jānis, tlr. Pape 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1162, saimniecību — 983. Aramzeme 3906,04 ha (14,57% no z. kpl.), pļavas 6145,25 ha (22,93%), ganības 5004,09 ha (18,67%), meži 6109,48 ha (22,79%), purvi 3573,14 ha (13,33%).

Mežos sastopami: pa retam vilki un meža cūkas, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Rucavas kooperātīvs „Pašpalīdzība", tlr. Rucava 5; 2) Pārtikas trg. Paurupē, 8 klm. no pg. n., īp. Bušs Jānis un Alīse, tlr. Rucava 6; 3) Pārtikas trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Burnšteins Izāks, tlr. Rucava 23; 4) Pārtikas preču trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Ļebedjevs Katrīna; 5) Pārtikas preču trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Pese Toms; 6) Pārtikas preču trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Veinbergs Heinrichs, tlr. Rucava 37; 7) Pārtikas preču trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Šēperis Viktorija; 8) Pārtikas preču trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Šterns Ādolfs, tlr. Rucava 26; 9) Pārtikas preču trg. Kalnišķos, 8 klm. no pg. n., īp. Rāts Klāvs, tlr. Kalnišķi 4; 10) Pārtikas preču trg. Papē, īp. Kauliņš Jānis; 11) Gaļas un desu trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Rozenbergs Art.; 12) Degvīna trg. Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Rucavas kooperātīvs „Pašpalīdzība", tlr. Rucava 5; 13) Tējnīca-bufete Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Rucavas kooperātīvs „Pašpalīdzība", tlr. Rucava 8; 14) Aptieka Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Krīgens Juris, tlr. Rucava 17; 15) Ādu ģērētava Brastiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Bielis Juris; 16) Vadmalas veltuve un krāsotava Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Sprūds Maiga, tlr. Rucava 20; 17) Koku zāģētava un dzirnavas Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Kargasts Zelma; 18) Koku zāģētava un dzirnavas Paurupē, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lankutis Anna; 19) Pienotava Paurupē, 2 klm. no pg. n., īp. Rucavas piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls. 34.333,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Rucavas ev.-lut. baznīca Paurupē, 2 klm. no pg. n., mācītājs Kamols Pēteris, dz. Rucavas mācītāja mājā; 2) Rucavas baptistu baznīca, 1,7 klm. no pg. n., mācītājs Lasmanis Kārlis.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā apdrošin. bba, db. 1896. g., pr. Rolle Jānis, dz. Šūnas mājā, tlr. Palaipe 4; 2) Mūzikas un dziedāš. bba, db. 1903. g., pr. Krīgens Juris, dz. Rucavas aptiekā, tlr. Rucava 17; 3) Lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Jaunciems Jānis, dz. Urbānos, tlr. Rucava 11; 4) Lauksaimn. bba, db. 1920. g., pr. Jaunciems Jānis, dz. Urbānos, tlr. Rucava 11; 5) Dārzkop. pārraudz. bba, db. 1934. g., pr. Jaunciems Jānis, dz. Urbānos, tlr. Rucava 11; 6) Biškopīb. bba, db. 1920. g., pr. Pente Andrējs, dz. Paurupē, tlr. Rucavas centrāle; 7) Brīvprāt. ugunsdzēsēju bba, db. 1932. g., pr. Rozentāls Boriss, dz. Heinrichsona namā, tlr. Rucava 16; 8) Mednieku bba „Mednis", db. 1934. g., pr. Rozentāls Boriss, dz. Heinrichsona namā, tlr. Rucava 16; 9) Zvejnieku bba „Kalva", db. 1928. g., pr. Vamzis Juris, dz. Vārsberģu mājā, tlr. Papes centrāle; 10) Pretalkohola bba, db. 1929. g., nedarbojas; 11) Zirgu audzētāju bba, db. 1934. g., pr. Veits Miķelis, dz. Lieljūču mājā, tlr. Palaipe 19; 12) Meliorācijas sba, db. 1929. g., pr. Štāls Jānis, dz. Rozieļu mājā; 13) Meliorācijas sba „Tīrelis", db. 1933. g., pr. Vamzis Juris, dz. Vārsberga mājā, tlr. Papes centrāle; 14) Kūdras ražošanas sba „Tīrs", db. 1926. g., pr. Sležis Juris, dz. Piļķa m.; 15) Meliorācijas sba „Ķirba", db. 1926. g., pr. Reinholds Jānis, dz. Mazjūču mājā, tlr. Palaipe 24; 16) Krājaizdevu sba, db. 1905. g., pr. Ģiga Juris, dz. Ģeistautu Galurēju mājā, tlr. Ģeistauti 4; 17) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Eikerts Krists, dz. Štomeros, tlr. Rucava 4; 18) Patērētāju kooperāt. „Pašpalīdzība", db. 1920. g., pr. Eikerts Krists, dz. Stomeru m., tlr. Rucava 4; 19) Nīdas zvejnieku kooperātīvs, db. 1934. g., pr. Sproģis Andrējs, dz. Nīdā; 20) Papes zvejnieku kooperāt., db. 1934. g., pr. Vamzis Juris, dz. Vārsberģu mājā; 21) Latvijas jaunatnes sarkanā krusta pulciņš, db. 1929. g., pr. Rozenbergs Dāvis, dz. Paur-

upē; 22) Latvijas sarkanā krusta nodaļa, db. 1932. g., pr. Krīgens Juris, dz. Paurupē, tlr. Rucava 17; 23) Mežu darbinieku bbas nod., db. 1925. g., pr. Briedis Kārlis, dz. Sējēju mājā, tlr. Rucava 1; 24) Tautas nama sba, db. 1934. g., pr. Eikerts Krists, dz. Štomeros, tlr. Rucava 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.; a) Bašķa māju robež. 3 uzkalniņu kapi; b) Maz-Katužu m. robež. archaioloģisku atradumu vieta, 1,8 ha (atrasti: bronzas rotas lietas, dzelzs rīki un ieroči, romiešu naudas gabali).

1905. g. notikumi: izvēlēta rīcības komiteja; soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Vēbers Aleksandrs — nacionālās atmodas laikmeta darbinieks, rakstnieks un žurnālists, * 1848. g., Kaķišķos; Rolle Miķelis — Dr. med. vet., docents, * 1892. g., Šunās.

3. **Bijušo muižu centri:** Rucavas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., iekārtota pamatsk.; Kaķišķu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ierīkota pamatsk.; Papes mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ierīkota pamatsk.

4. **Dabas jaukumi:** Sventas upes līči, Pleiķu māju apkārtnē; Upmala pie Rucavas muižas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Dižcelpesēs prz. Deme J., tlr. Kalnišķi 9, tv. dzc. stc. Pape 0,5 klm.; b) Reimaņos, prz. Reimanis R., tlr. Kalnišķi 2, stc. Pape 4 klm.

23. Tadaiķu pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Tadaiķu pg.; vāciski Tadaiken; krieviski Tadaikenskaja.

Pagasta robeža: z. — Aizteres, Tāšu, Durbes pg. un Durbes pls., d. — Gaviezes un Virgas pg., v. — Gaviezes pg., r. — Bunkas un Durbes pg.

Pg. platība — 60,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1401, no tiem vīr. 647, siev. 754.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 199,7 klm., pa zc. — 205 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 23,1 klm., pa zc. — 26 klm.; tv. pls. Durbe, pa zc. — 10 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Izriedes ceļa.

Pasta adrese: c. Tadaiķiem.

Upes: Vārtāja, Durbe.

Ezeri: —

Kalni: Pilskalns, Elkas kalns.

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: Vārvas — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Kārkliņš Kārlis, dz. Stiebros, 9 klm. no pg. n., tlr. Tadaiķi 73; pg. pdm. prs. Ķiecis Jānis, dz. Leļaskiečos, 3 klm. no pg. n., tlr. Tadaiķi 3; pg. tiesas prs. Treimanis Ernests, dz. Kalneniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Virga 9. Pg. darbvedis Lūsis Jānis, dz. pg. n., tlr. Tadaiķi 43; vc. plc. kārtībnieks Kazimirs Pēteris, dz. Lielvārvā, 3 klm. no pg. n., tlr. Tadaiķi 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Tadaiķu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Pēks Jānis, dz. skolā, tlr. Tadaiķi 1.

Bibliotēkas: Lauksaimnieku bbas „Skudra" bibliot., 600 sējumu, prz. Vasermanis Jānis, dz. Pluiņos, tlr. Virga 3.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līn.

Tadaiķi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Lūsis Jānis, dz. pg. n., tlr. Tadaiķi 43.

6. **Pārējās iestādes.** Tadaiķi — dzc. stc., pr. Jukums Vilis, tlr. Tadaiķi 56.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 249, saimniecību — 240. Aramzeme 3529,33 ha (58,77% no z. kpl.), plavas 986,60 ha (16,43%), ganības 686,56 ha (11,43%), meži 122,26 ha (2,04%), purvi 251,18 ha (4,18%).

Mežos sastopami: —; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Ieleniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Apinis Krišs, tlr. Tadaiķi 4; 2) Pārtikas trg. Krastmaļos, 3 klm. no pg. n., īp. Ķibens Anna, tlr. Tadaiķi 45; 3) Pārtikas trg. Leļās, 3 klm. no pg. n., īp. Blankenburgs Roberts, tlr. Tadaiķi 28; 4) Pārtikas trg. Avotos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Vītiņš Osvalds; 5) Pārtikas trg. Mākī, 6 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Roza, tlr. Virga 31; 6) Pienotava Krastmaļos, 3 klm. no pg. n., īp. Tadaiķu piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.905,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Durbes-Ziemeļu ev.-lut. draudzē, mācītāja vieta vakanta. Baptistu lūgšanas nams Sīkšu kalnā, 5 klm. no pg. n.,

mācītājs Freimanis Voldemārs, dz. Liepājā, Nikolaja ielā 12.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mednieku bba, db. 1928. g., pr. — Lūsis Jānis, dz. pg. n., tlr. Tadaiķi 43; 2) Lauksaimn. bba „Skudra", db. 1925. g., pr. Vasermanis Jānis, dz. Pluiņu m., tlr. Virga 3; 3) Lopkop. pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Freidis Rūdolfs, dz. Pakalniņos, tlr. Tadaiķi 12; 4) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1933. g., pr. Sproģis Jānis, dz. Sproģa mājā, tlr. Tadaiķi 11; 5) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Sproģis Jānis, dz. Sproģa mājā, tlr. Tadaiķi 11.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Pilskalns „Elkas kalns", starp Kalneniekiem un Znotiņiem, liela loma Kurzemes vēsturē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 10 pilsoņus, nodedzinātas 2 saimniecības.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Paļevičs Indriķis — skolotājs un rosīgs darbinieks mūzikas druvā, * 1862. g.; b) Rudzītis Kristaps — Dr. med., privātdocents, * 1899. g., Grobiņās.

3. **Bijušo muižu centri:** Tadaiķu, L.-Vārves, Jaunā muiža, M.-Vārves un Vārtājas mž., L.-Vārves mž. ēkās ierīkota nespējnieku patversme, bet pārējās sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Pēka grava.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Macīšos, pr. Iļģis Fr., tlr. Tadaiķi 20, stc. Tadaiķi 2 klm.; b) Ķīļos, prz. Ozols J., tlr. Tadaiķi 64, tv. dzc. stc. Tadaiķi 4 klm.

24. Tāšu pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Talsu pg.; vāciski Talsen; krieviski Talsenskaja.

Pagasta robeža: z. — Vērgaļu un Dunalkas pg., d. — Grobiņas un Gaviezes pg., v. — Grobiņas un Medzes pg., r. — Aizteres un Tadaiķu pg.

Pg. platība — 62,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1122, no tiem vīr. 539, siev. 583.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 190 klm., pa zc. — 220 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 20,5 klm., pa zc. — 18 klm.; tv. pls. Grobiņa, pa dzc. — 9,1 klm., pa zc. — 8 klm.; tv. dzc. stc. Rolava — 4,5 klm.

Pg. n. pie Grobiņas-Tāšu ceļa.

Pasta adrese: c. Tāšiem.

Upes: Ālande.

Ezeri: Tāšu — 189,6 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Tāšu mežs — 749 ha.

Lielākie purvi: Ploču — 461 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Landers Jānis, dz. Diž-Nužos, 4 klm. no pg. n., tlr. Tāši 37; pg. pdm. prs. Tauriņš Kārlis, dz. Apās, 5 klm. no pg. n., tlr. Tāši 4; pg. tiesas prs. Lakševics Fricis, dz. Stibās, 5 klm. no pg. n., tlr. Tāši 3. Pg. darbvedis Makbets Jorens, dz. pg. n., tlr. Tāši 101; vc. plc. kārtībnieks Grīnmanis Andrējs, dz. pg. n., tlr. Tāši 101.

2. **Izglītība.** Skolas: Tāšu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Legzdiņš Jānis, dz. skolā, tlr. Tāši 90.

Bibliotēkas: Pg. padomes kultūras fonda bibliot., 769 sējumu, prz. Legzdiņš Jānis, dz. skolā, tlr. Tāši 90.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Aizputes dzc. līn.

Tāši — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Grīnberģe Līna, dz. pg. n., tlr. Tāšu centrāle.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 212, saimniecību — 209. Aramzeme 3117,43 ha (49,85% no z. kpl.), pļavas 829,81 ha (13,27%), ganības 652,32 ha (10,43%), meži 900,67 ha (14,40%), purvi 326,25 ha (5,22%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, zaķi, retāki — meža cūkas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Dorupes mājā, 5 klm. no pg. n., īp. Strazds Andrējs; 2) Pārtikas trg. Tāšu bijušā muižā, pie pg n., īp. Lēns Žanis; 3) Pienotava Tāšu bijušā muižā, pie pg. n., īp. Piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.361,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Grobiņas ev.-lut. draudzē, mācītājs Valters Kristaps, dz. Grobiņā, tlr. Grobiņa 30.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba, db. 1924. g., pr. Strazds Andrējs, dz. Dorupes mājā; 2) Dārzkopības pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Pilagers Jānis, dz. Ēniku mājā; 3) Lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Taurinš Kārlis, dz. Āpu mājā; 4) Piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Robežnieks Jānis, dz. Akmeņkrogā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: zviedru kapi, Jāču māju robežās.

1905. g. notikumi: daži pilsoņi bijuši spiesti emigrēt.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks. Tāšu mž. pilī 1919. g. db. Latv. arm. I jātnieku pulks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Tāšu mž. centrs, pilī 6 kl. pamatsk., pārējās ēkās pg. valde, koppienotava, veikals, dārzniecība; Rolavas mž. centrs, piešķirts kā jaunsaimniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Tāšu mž. ar parku, ezeru un dzirnavdīķis ar augstajiem krastiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

25. Vaiņodes pagasts.

(Sk. karti 293. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vaiņodes un Bātes pg.; vāciski Vainoden un Bahten; krieviski Vainodenskaja.

Pagasta robeža: z. — Asītes un Embūtes pg., d. — Aizviķu un Gramzdas pg. un Lietuva, v. — Priekules pg., r. — Nīgrandas pg.

Pg. platība — 157 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. „Bāta" un „Vaiņode".

Iedzīvotāji 1935. g.: 4079, no tiem vīr. 1965, siev. 2114.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 175 klm., pa zc. — 172 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 60,5 klm., pa zc. — 64 klm.; tv. pls. Priekule, pa dzc. — 20,2 klm., pa zc. — 22 klm.; tv. dzc. stc. Vaiņode — 2,8 klm.

Pg. n. pie Priekules-Vaiņodes ceļa.

Pasta adrese: c. Vaiņodi.

Upes: —

Ezeri: Kalšu — 20 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Valsts meži — 3840 ha.

Lielākie purvi: Kalšu purvs — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. II iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Gulbis Kristaps, dz. Pižukastriķos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 69; pg. pdm. prs. Sprūde Fricis, dz. Mežasaukantos, 7 klm. no pg. n., tlr. Losa 3; pg. tiesas prs. Sprūde Fricis, dz. Mežasaukantos, 7 klm. no pg. n., tlr. Losa 3. Pg. darbvedis Saulītis Ermanis, dz. pg. n., tlr. Vaiņode 25.

2. **Izglītība.** Skolas: Vaiņodes II pk. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Ciemgalis Jānis, dz. skolā, tlr. Vaiņode 72; Bātas II pk. pamatsk., 0,25 klm. no pg. n., prz. Ūdris Jānis, dz. skolā, tlr. Vaiņode 38; Kalnamuižas I pk. pamatsk., 3,8 klm. no pg. n., prz. Vītols Milda, dz. skolā; Gulbenes I pk. pamatsk., 11 klm no pg. n., prz. Jankovskis Ernests, dz. skolā, tlr. Elkuzeme 29.

Bibliotēkas: Vaiņodes - Bātes saviesīgās bbas bibliot., 652 sējumu, pr. Auniņš Milda, dz. Novozeneca namā.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Vallis Felikss, dz. valsts darbinieku sanātorijā, 3 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 36; ārsts Vallis Berta, dz. sanātorijā, 3 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 36; ārsts Lecmanis Harijs, Saulkalnes sanātorijā, 1,25 klm. no. pg. n., tlr. Vaiņode 4; ārsts Laukmanis Andrējs, Saulkalnes sanātorijā, 1,25 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 4; ārsts Osenieks Lidija, Saulkalnes sanātorijā, 1,25 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 4; ārsts Upītis Kārlis, Rogas namā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 60; zobārste Jansons Zofija, Puļķa namā, pie pg. n.; zobārste Balons Elza, Skrabļa namā, 2,5 klm. no pg. n.; zobārsts Perlmanis Iciks, Grīnberga namā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 55; vecmāte Kaprans Ieva, Vecbātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 30. Valsts darbinieku sanātorija; Latvijas Slimo kasu savienības Saulkalnes sanātorijā; rajona ārsta ambulance Rogas namā.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Sudmalis Artūrs, Sudmaļa n., 2,5 klm. no pg. n., tlr. Vaiņode 65; feldšers Valters Gustavs, Simaitiškos, 12 klm. no pg. n., tlr. Nīgranda 8.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Možeiķu-Rīgas dzc. līnija.

Vaiņode — P. t. k. N., Vaiņodē, Lielā ielā 2, 2,8 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Andrējs, dz. pasta namā; Elkuzeme — Tf. n. T. p. C., Sauliešos, 11 klm. no pg. n., prz. Stepanovičs Ernests, dz. Sauliešos; Losa — P. tf. n. Ab. T. p. C., Sudmaļos, 8 klm. no pg. n., prz. Gibietis Jānis, dz. Gibiešos; Vaiņode — S. v. I. X., Vaiņodes stacijā, 2,8 klm. no pg. n., prz. Balodis Jānis, dz. Vaiņodes stacijā; Elkuzeme — P. n. Ab., prz. Kļaviņš Anna.

6. Pārējās iestādes. Mežniecība atrodas pie Kungu un Sanātorijas ielas, 1,25 klm. no pg. n.

Vaiņode — dzc. stc., pr. Balodis Jānis, tlr. Vaiņode 44; Elkuzeme — dzc. stc., pārzina Kļaviņš Anna.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 670, saimniecību — 612. Aramzeme 6573,80 ha (41,85% no z. kpl.), pļavas 1901,38 ha (12,10%), ganības 1451,83 ha (9,24%), meži 4082,67 ha (25,99%), purvi 544,91 ha (3,47%).

Mežos sastopami: meža cūkas, stirnas, lapsas, caunas, zaķi, vāveres, seski, āpši; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas, karūsas, foreles, sapali, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Drogu trg. Sudmaļa namā, 3 klm. no pg. n., īp. Sudmalis Ādolfs, tlr. Vaiņode 8; 2) Manufaktūras un galanterijas trg. Grīnberga namā, 3 klm. no pg. n., īp. Upenieks Aleksandrs; 3) Preču trg. Juškevica namā, 3 klm. no pg. n., īp. Juškevics Gustavs, tlr. Vaiņode 47; 4) Preču trg. Novožeņeca namā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Novožeņecs Jekers, tlr. Vaiņode 37; 5) Preču trg. Matisona namā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Matisons Pauls, tlr. Vaiņode 23; 6) Preču trg. Kīla n., 3 klm. no pg. n.. īp. Kīls Natāns, tlr. Vaiņode 19; 7) Preču trg. Dzc. apb. gab. Nr. 1, 3 klm. no pg. n., īp. Rupeiks Jānis; 8) Drogu trg. Neiburga namā, 3 klm. no pg. n., īp. Neiburgs Fricis, tlr. Vaiņode 21; 9) Preču trg. Gaica namā, 3 klm. no pg. n., īp. Gaics Mendelis, tlr. Vaiņode 57; 10) Preču trg. Pērkoņa namā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Spēlmanis Frīda; 11) Manufaktūras, pulksteņu un galanterij. preču trg. Zaksa namā, 2,8 klm. no pg. n., īp. Lifšics Smulis, tlr. Vaiņode 6; 12) Apavu un ādu trg. Zaksa namā, 2,8 klm. no pg. n., īp. Magidsons Iļja; 13) Mēbeļu trg. Jēkabsona namā, 2,8 klm. no pg. n., īp. Krūza Jenkus, tlr. Vaiņode 11; 14) Vīnu trg. Bolmaņa namā, 2,8 klm. no pg. n., īp. Bolmanis Krisis; 15) Maizes trg. Stallīša namā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Stallītis Mārtiņš; 16) Maiznīca Kīla namā, 3 klm. no pg. n., īp. Cechs Otto; 17) Manufaktūras trg. Jēkabsona namā, 3 klm. no pg. n., īp. Treiguts Marija; 18) Gaļas trg. Zaksa namā, 3 klm. no pg. n., īp. Satenšteins Sloms; 19) Maizes trg. Zaksa namā, 3 klm. no pg. n., īp. Garokalns Kārlis, tlr. Vaiņode 73; 20) Apavu trg. Kīla namā, 3 klm. no pg. n., īp. Kīls Natāns, tlr. Vaiņode 19; 21) Vīnu un degvīnu trg. Stallīša namā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Matuls Pēteris; 22) Labības, preču, elektr. un radio aparātu trg. Lielā ielā Nr. 4, 3 klm. no pg. n., īp. kooperatīvs, tlr. Vaiņode 10; 23) Gaļas trg. Grīnberga namā, 3 klm. no pg. n., īp. Innis Žanis, tlr. Vaiņode 42; 24) Grāmatu un rakstāmlietu trg. Dzc. apb. gabals Nr. 1, 3 klm. no pg. n., īp. Runkovskis Berta; 25) Elektrības un radio piederumu trg. Lielā ielā Nr. 3, 3 klm. no pg. n., īp. Karelis Voldemārs; 26) Puķu un augļu trg. Pauzera namā, 3 klm. no pg. n., īp. Narķis Žanis; 27) Grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielā ielā Nr. 3, 3 klm. no pg. n., īp. Reneslācis Alberts, tlr. Vaiņode 48; 28) Pulksteņu trg. Lielā ielā Nr. 3, 3 klm. no pg. n., īp. Daļģis Pēteris; 29) Galdniecība Jākobsona namā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Jākobsons Ādolfs, tlr. Vaiņode 11; 30) Galdniecība Strazda namā, 3 klm. no pg. n., īp. Strazds Ernests, tlr. Vaiņode 16; 31) Betona darbnīca, Stallīša n., 0,25 klm. no pg. n., īp. Boks Hermanis, tlr. Vaiņode 59; 32) Kurpnieka darbnīca Treiguta namā, 3 klm. no pg. n., īp. Treiguts Kārlis; 33) Drēbju krāsotava Skudras namā, 3 klm. no pg. n., īp. Skudra Jānis; 34) Spodrgludinātava Jākobsona namā, 3 klm. no pg. n., īp. Piķelis Anna; 35) Kalēju darbnīca, Ģibieša namā, 3 klm. no pg. n., īp. Mūrnieks Kristaps; 36) Frizētava Grīnberga namā, 3 klm. no pg. n., īp. Lucis Rūdolfs; 37) Frizētava Kareļa namā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Zemītis Elīzabete; 38) Fotografs Ģibieša namā, 3 klm. no pg. n., īp. Ģibietis Jānis; 39) Fotografs Hūna namā, 2,8 klm. no pg. n., īp. Hūns Eduards, tlr. Vaiņode 43; 40) Šuvējas darbn. Skabarda n., 2,8 klm. no pg. n., īp. Martinellis Malvīne; 41) Šuvējas-drēbnieces darbn. Pauzera n., 3 klm. no pg. n., īp. Nārķis Anete; 42) Atslēdznieks Krūzas n., 3 klm. no pg. n., īp. Krūza Žanis; 43) Ādu ģērētava Bubja namā, 3 klm. no pg. n., īp. Bubis Jankelis; 44) Adītava Sīļa namā, 3 klm. no pg. n., īp. Sīlis Līze; 45) Vadmalas veltuve Skabarda namā, 3 klm. no pg. n., īp. Skabardis Grieta; 46) Ādu ģērētava Ķieģeļu ceplī, 3 klm. no pg. n., īp. Spilģis Līza; 47) Sedlinieka darbn. Skrabļa n., 3 klm. no pg. n., īp. Ažēns Jēk.; 48) Gateris Pļaviņās, 6 klm. no pg. n., īp. Gulbis Pēteris; 49) Koku zāģētava Krieviņa namā, 1,8 klm. no pg. n., īp. Krieviņš Kārlis; 50) Motora dzirnavas Hūna namā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Hūns Eduards, tlr. Vaiņode 43; 51) Bātas dzirnavas ar vilnas vērptuvi un zāģu gateri, 2 klm. no pg. n., īp. Muskata mantinieki, tlr. 1; 52) Krejošanas punkts Pūcenē.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 47.065,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Vaiņodes ev.-lut. baznīca, 1 klm. no pg. n.; 2) Vaiņodes baptistu draudzes lūgšanas nams, Vaiņodes b. a. v., 2,5 klm. no pg. n.; 3) Veldas baptistu dr. lūgšanas nams, 2 klm. no pg. n.; 4) Bātas baptistu dr. lūgšanas nams., 9 klm. no pg. n.; 5) Gulbenes baptistu dr. lūgšanas nams, 12 klm. no pg. n.; 5) Vaiņodes brāļu dr. lūgšanas nams, b. a. v., 2 klm. no pg. n.; 6) Vaiņodes Rom.-kat. baznīca, 2 klm. no pg. n.; 7) Vaiņodes žīdu lūgšanas nams b. a. v., 2,5 klm. no pg. n.; 8) Vaiņodes sv. Nikolaja pareiztic. draudzes baznīca b. a. v., prz. virspriesteris Jankovičs P., dz. Liepājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1927. g., pr. Upenieks Aleksandrs, dz. Upenieka namā; 2) Vaiņodes-Bātes b. a. v. namsaimnieku bba, db. 1930 g., pr. Balodis Jānis, dz. stacijas ēkā, tlr. Vaiņode 44; 3) Mednieku bba, db. 1923. g., pr. Muskats Roberts, dz. Bātas dzirnavās, tlr. Vaiņode 1; 4) Zirgu audzētāju bba, db. 1934. g., pr. Sudmalis Artūrs, dz. Sudmaļu namā, tlr. Vaiņode 65; 5) Plēpju lopkopības pārraudzības bba, db. 1931. g., pr. Bruže Jēkabs, dz. Sudmaļos, tlr. Vaiņode 13; 6) Biškopības bba „Bite“, db. 1923. g., pr. Bokums Alberts, dz. Briškados, tlr. Dēsele 7; 7) Kurorta labierīcības bba, db. 1930. g., pr. Salenieks Krišjānis, dz. Pampaļu pg. Pūteļkalnā, tlr. Pampaļi 35; 8) Zivkopības bba, db. 1926. g., pr. Feldmanis Gustavs, dz. Embutes pg. Ruņos, tlr. Vaiņode 25; 9) Latv. jaunatnes bba, db. 1934. g., pr. Lejnieks Ernests, dz. Vaiņodē, mežziņa namā, tlr. Vaiņode 9; 10) Pretalkohola bba, db. 1933. g., pr. Lejnieks Ernests, dz. Vaiņodē, mežziņa n., tlr. Vaiņode 9; 11) Paulenieku lopkopības pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Bēts Kristaps, dz. Mažos, tlr. Smaiži 5; 12) Meliorācijas bba „Grava“, db. 1922. g., pr.

Salenieks Krišjānis, dz. Pampaļu pg. Pūteļkalnā, tlr. Pampaļi 35; 13) Meliorācijas bba „Avotu mežs", db. 1930. g., pr. Skudra Jānis, dz. Skudras namā; 14) Vaiņodes lopkopības pārraudzības bba, db. 1924. g., pr. Skabardis Arnolds, dz. Kalšos, tlr. Vaiņode 46; 15) Bātas-Vaiņodes lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Skabardis Arnolds, dz. Kalšos, tlr. Vaiņode 46; 16) Bātas-Vaiņodes saviesīgā bba, db. 1902. g., pr. Kalšenieks Rūdolfs, dz. Kalšenieka namā; 17) Bātas-Vaiņodes krājaizd. sba, db. 1911. g., pr. Valters Kārlis, dz. Mazkrūtaiņos, tlr. Losa 4; 18) Piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Valters Kārlis, dz. Mazkrūtaiņos, tlr. Vaiņode 14; 19) Vaiņodes un apkārtnes tirgotāju krājaizd. sba, db. 1930. g., pr. Neiburgs Fricis, dz. aptiekā, tlr. Vaiņode 51; 20) Pasta-tēlegrafa un tēlefona darbinieku Vaiņodes nod., db. 1930. g., pr. Apriķis Fricis, dz. Vaiņodē, Sīļa namā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 1,5 klm. z.-r. Lauku mž., dažus simts soļus d. Vecpakuļu m.; z. pusē tek neliels strauts; b) Pilskalns 2 klm. a. Bātes mž., 3 klm. a. Vaiņodes stc., iespiežas Bātes dzirnavu ezerā; c) Elku kalns pie Elkuzemes mž.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 personas, pakārtas 2; nodedzinātas 2 muižu pilis.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks, ierīkojot lidmašīnu un cepelīnu bazi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Lācis Teodors, pseud. Lavreckis — Nac. teātra aktieris, * 1882. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Vaiņodes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ierīkota Valsts darbinieku sanatorija; Liel-Bātes mž. centrs, 1,8 klm. no pg. n., Latvijas slimo kasu savienības Saulkalnes sanatorija; Plēpju mž. centrs, 7 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa; Veldas mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Bātas grava, Silenieku kalns, Bokultu māju kalni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

26. Vecpils pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecpils pg.; vāciski Altenburg; krieviski Altenburgskaja.

Pagasta robeža: z. — Dzērves un Aizputes pg., d. — Krotes pg., v. — Durbes, Rāvas un Cīravas pg., r. — Kalvenes pg.

Pg. platība — 97,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1812, no tiem vīr. 872, siev. 940.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 200 klm., pa zc. — apm. 193 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 37 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. pls. Durbe, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Padone — 7,5 klm.

Pg. n. pie Rāvas-Stroķu III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Vecpili.

Upes: Vecpils.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lāņu mežs — 2075 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Aizputes apr. iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Ritenis Pēteris, dz. Riteņos, 2,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Brantēvics Indriķis, dz. Ladiķos, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Vecvagars Kārlis, dz. Dekšņos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Runiks Teodors, dz. pg. n., tlr. Vecpils 23; vc. plc. kārtībnieks Kalnīts Pēteris, dz. Lankas kr., 3 klm. no pg. n., tlr. Vecpils 32.

2. **Izglītība.** Vecpils 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Bušvechters Pauls, dz. skolā, tlr. Vecpils 8; Vecpils-Stroķu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Veniņš Gustavs, dz. skolā; Vecpils-Ilmājas I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Brambergs Marta, dz. skolā.

Bibliotēkas: Tautas nama bbas bibliotēka, 750 sēj., prz. Grīnblats Hermīne, dz. Vecpils 6 kl. pamatskolā.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte — Vētra Marija, ārsta mājā, 3 klm. no pg. n., tlr. Vecpils 25.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija.

Vecpils — P. tf. n. Abc. T. C., Dižlāņos, pie pg. n., prz. Jostsons Anna, dz. pg. n., tlr. Vecpils sarunu punkts; Stroķi — P. n. Ab., Kārpēnos, 9 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Atis, dz. Kārpēnos; Ilmāja — P. n. s. v. Abc. I. X., Ilmājas stc., 10 klm. no pg. n., prz. Puriņš Pēteris, dz. Ilmājas stc., tlr. Ilmājas sarunu punkts; Ilmāja — Tf. n. T. C., Sudmalkrogā, 8 klm. no pg. n., prz. Andersons, dz. Sudmaļkrogā, tlr. Ilmājas s. p.

6. **Pārējās iestādes.** Liepājas vmžn. II iec. mžn., Dižlāņu muižā, 7,5 klm. no pg. n., mžz. Mīlgrāvis Jānis, dz. Lāņos, pie pg. n., tlr. Vecpils 1.

Ilmāja — dzc. stc., 8 klm. no pg. n., pr. Valters Aleksējs, tlr. Ilmājas dzc. stc. s. p.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 312, saimniecību — 315. Aramzeme 4488,09 ha (44,48% no z. kpl.), pļavas 1392,18 ha (13,80%), ganības 374,50 ha (3,71%), meži 2614,91 ha (25,92%), purvi 206,82 ha (2,05%).

Mežos sastopami: stirnas, lapsas, caunas, seski, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Sudmalkrogā, 10 klm. no pg. n., īp. Andersons Andžs; 2) Pārtikas preču trg. Baznīckrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Bredovskis Gust.; 3) Pārtikas preču trg. Puķīšos, 13 klm. no pg. n., īp. Bredovskis Gustavs; 4) Pārtikas preču trg. Vecpilī, 2 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Klāvs, tlr. Vecpils 31; 5) Pārtikas preču trg. Medņos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Mednis Jēkabs, tlr. Vecpils 9; 6) Pārtikas preču trg. Tautiešos, 10 klm. no pg. n., īp. Vanags Toms; 7) Ūdens dzirnavas Lekšos, 4 klm. no pg. n., īp. Kuprinska mantinieki, tlr. Vecpils 16; 8) Krejošanas punkti Vecpilī un Stroķos, īp. Piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.860,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Vecpils ev.-lut. baznīca, mācītājs Deksnis, dz. Durbes pg. mācītāja mājā; 2) Rom.-katoļu baznīca Vecpilī, mācītājs Dauģis Jānis, dz. mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vecpils piens. sba „Ražotājs", pr. Krišs Suska, dz. Vecpils Jedravniekos, tlr. Vecpils 26; 2) Vecpils piens. sba, pr. Indriķis Brantēvics, dz. Vecpils Ladiķos; 3) Vecpils Tautas nama bba, pr. Bušvechters P., dz. Vecpils pamatsk.; 4) Lauksaimniecības bba „Sējējs", pr. Vecvagars K., dz. Dekšņos; 5) Biškopības bba, pr. Lībergs J., dz. Birzmaļos; 6) Mednieku bba, pr. Reinfelds K., dz. Mazlāņos; 7) Pretalkohola bba, pr. Ievenieks K., dz. Graviņās; 8) Zivkopības bba, pr. Reinfelds K., dz. Mazlāņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns aiz Vecpils katoļu baznīcas, pa labi ceļam.

1905. g. notikumi: nošautas 8 personas, nodedzinātas 3 mž. pilis un 5 vecsaimniecības.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** Dižstroķu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., kulturālais centrs; Vecpils mž. 2 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; Ilmājas mž. c., 10 klm. no pg. n., sadalīta jaunsaimniecībās; Dižlānu mž. c., pie pg. n., pilī pg. valde un pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Vecpils upes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Bērzkalnos, prz. Fr. Svilis.

27. Vērgaļu pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vērgaļu pg.; vāciski Virginahlen; krieviski Virgenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ziemupes pg., d. — Tāšu pg., v. Medzes pg., r. — Dunalkas pg.

Pg. platība — 65,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1280, no tiem vīr. 636, siev. 644.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 250 klm., pa zc. — 220 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 27,5 klm., pa zc. — 30 klm.; tv. pls. Grobiņa, pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Vērgaļi — 2,5 klm.

Pasta adrese: c. Vērgaļiem.

Upes: nav.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Vērgaļu valsts mežs — 1690 ha.

Lielākie purvi: Ploču purvs — 461 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Treibachs Didriķis, dz. Duķos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Vērgaļi 24; pg. pdm. prs. Limbuks Kārlis, dz. Ozoliņos, 3,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Bērziņš Jēkabs, dz. Diždīpos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Vērgaļi 4. Pg. darbvedis Niedols Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Vērgaļu centrāle; vc. plc. kārtībnieks Rabats Juris, dz. pg. n., tlr. Vērgaļi 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Vērgaļu 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Celms Eduards, dz. skolā, tlr. Vērgaļi 1.

Bibliotēkas: Lauksaimniecības bbas bibliotēka, 264 sēj., prz. Lieknis Fricis, dz. skolā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Kiors Antons, dz. Vērgaļu muižā, pie pg. n., tlr. Vērgaļi 10; rajona vecmāte Lautenbachs Katarīna, dz. skolas namā, pie pg. n., tlr. Vērgaļi 14; aptieka, aptiekars Šeffelis Dāvīds, dz. aptiekā, 2 klm. no pg. n., tlr. Vērgaļi 6.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas - Alsungas dzc. līnija.

Vērgaļi — P. tf. n. Abc. T. C., Vērgaļu muižā, ārsta mājā, prz. Grickus Valija, dz. ārsta mājā, tlr. Vērgaļu centrāle; Vērgale — S. v. I. X., Vērgales dzc. stc., prz. Sluburs Voldemārs.

6. **Pārējās iestādes.** Cīravas vmžn. II iec., mžz. Sproģis Matīss, dz. Vērgales mž., tlr. Vērgaļi 2.

Vērgale — dzc. stc., pr. Sluburs Voldemārs, tlr. Vērgales dzc. stc. s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 182, saimniecību — 257. Aramzeme 2340,14 ha (35,46% no z. kpl.), pļavas 1070,20 ha (16,22%), ganības 770,79 ha (11,67%), meži 1861,13 ha (28,20%), purvi 211,93 ha (3,21%).

Mežos sastopami: meža cūkas, stirnas, lapsas, seski, āpši, caunas, zaķi, vāveres; upēs un ezeros: —

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg., 2 klm. no pg. n., īp. Sīmans Haims; 2) Koloniālpreču trg., 6 klm. no pg. n., īp. Rukuts Jānis; 3) Valsts degvīna un pārtikas preču trg., 6 klm. no pg. n., īp. Bruņenieks Krišs; 4) Kooperātīvs, 2 klm. no pg. n., īp. pat. bba, tlr. Vērgaļi 7; 5) Kooperātīva nodaļa pie pg. n., īp. Pārtikas bba, tlr. Vērgaļi 8; 6) Vēja dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Neimanis Amālija, tlr. Vērgaļi 37; 7) Motordzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Vidiņš Arnolds, tlr. Vērgaļi 3; 8) Krejošanas punkts pie pg. n., īp. Vērgaļu piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.829,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vērgaļu ev.-lut. baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītāja vieta vakanta.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pārtikas bba, db. 1920. g., pr. Smildziņš Ādolfs, dz. Podniekos, tlr. Vērgaļi 7; 2) Mednieku bba, db. 1923. g., pr. Vidiņš Jānis, dz. Sileniekos, tlr. Vērgaļi 3; 3) Mājturības bba „Saulcerīte", db. 1928. g., pr. Eichvalds Emma, dz. Jaunzemju mājās; 4) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Karlsons Mārtiņš, dz. Zemgaļos, tlr. Vērgaļi 39; 5) Lauksaimn. bba, db. 1928. g., pr. Karlsons Mārtiņš, dz. Zemgaļos, tlr. Vērgaļi 39; 6) Latv. jaunatnes bbas Vērgaļu nod., db. 1929. g., pr. Reteris Mariss, dz. Kalna Kristapos, tlr. Vērgaļi 45; 7) Piensaimnieku sba, db. 1923. g., pr. Kristapšteins Jānis, dz. Censoņos, tlr. Vērgaļi 38.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Elku mājām, 1,5 klm. no Vērgales baznīcas, tuvumā vēl ziedojumu vieta dieviem.

1905. g. notikumi: nošauti vienpadsmit revolūcionārās kustības dalībnieki, nodedzināts pg. nams un vienas mājas.

Pasaules kara notikumi: 4 vecsaimniecībām nodedzinātas visas ēkas; pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** nav.

3. **Bijušo muižu centri:** Vērgaļu mž. centrs pie pg. n., daļa no mž. ēkām piešķirta pg. sabiedr., šajās ēkās ierīkotas — skola, pg. n., pienotava, tautas nams; citās ēkās mežzinis un doktorāts; Jaunbebes mž. centrs, neatsavināmā daļa; Vecbebes mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Vērgales mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

28. Virgas pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Virgas pg.; vāciski Wirgen; krieviski Virgenskaja.

Pagasta robeža: z. — Bunkas pg., d. — Purmsātu pg., v. — Gaviezes un Tadaiķu pg., r. — Priekules pg.

Pg. platība — 39,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 999, no tiem vīr. 448, siev. 551.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 203,5 klm., pa zc. — 196 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 41,5 klm., pa zc. — 29,5 klm.; tv. pls. Priekule, pa dzc. — 13 klm., pa zc. — 14 klm.; tv. dzc. stc. Paplaka — 7,5 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Embūtes-Ezeres ceļa.

Pasta adrese: c. Virgu.

Upes: Vārtāja, Melnupe, Lašupe.

Ezeri: —

Kalni: Avota kalns, Paplakas kalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 480 ha.

Lielākie purvi: Bunkas purvs — 40 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Zakars Mārtiņš, dz. Staļuantos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Virga 20; pg. pdm. prs. Bočauts Miķelis, dz. Ambrēnos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Gaušis Andrējs, dz. Kandarkurcos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Virga 11. Pg. darbvedis Ķirpis Žanis, dz. pg. n., tlr. Virga 55; vc. plc. kārtībnieks Žentiņš Kristaps, dz. Purmsātu muižā, 9 klm. no pg. n., tlr. Purmsāti 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Virgas 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Strautmanis Eduards, dz. skolā, tlr. Virga 8; Virgas vācu I pk. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Beiningens Helēna, dz. skolā.

Bibliotēkas: Lauksaimn. bbas bibliot., 612 sēj., prz. Plācenis Eduards, dz. Ceklaušos, tlr. Virga 22.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Dūkstenieks Erika, dz. Virgas skolā, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajonā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas - Možeiku dzc. līnija.

Virga — P. tf. n. Abc. T. C., pg. namā, prz. Ķirpis Žanis, dz. pg. n., tlr. Virga 55.

6. **Pārējās iestādes.** Paplaka — dzc. stc., pr. Krikmanis Žanis, tlr. Paplakas s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 157, saimniecību — 144. Aramzeme 2106,16 ha (52,78% no z. kpl.), pļavas 733,80 ha (18,39%), ganības 273,31 ha (6,85%), meži 576,10 ha (14,43%), purvi 95,76 ha (2,40%).

Mežos sastopami: lapsas, caunas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, vēdzeles, asari, raudas, baltenes, karūsas, alanti, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Lejās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Elias, tlr. Virga 5; 2) Vīnu trg. Lejās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Jēkobsons Elias, tlr. Virga 5; 3) Kuļgarnitūra Krogzemos, 5 klm. no pg. n., īp. Laudams Jānis; 4) Vēja dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba; 5) Pienotava Virgas muižā, īp. Piensaimn. sba; 6) Pienotava Paplakas mājā, īp. Piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Virgas ev.-lut. baznīca, 0,8 klm. no pg. n., mācītājs Valters Kristaps, dz. Grobiņas mācītāja muižā; 2) Brāļu ev.-lut. draudzes lūgšanas nams, 3,5 klm. no pg. n., mācītājs Žvagulis Ādams, dz. Gulbenē; 3) Baptistu lūgšanas nams, 4,5 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimnieku bba, db. 1923. g., pr. Gaušis Andrējs, dz. Kandarkurcos, tlr. Virga 11; 2) Lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Polis Ernests, dz. Lapsēnos; 3) Izglītības bba, db. 1924. g., pr. Frickops Otto, dz. Virgas I pk. pamatsk.; 4) Dārzkopības pārraudz. bba, db. 1932. g., pr. Ivanovs Evalds, dz. Ezerlaukos, tlr. Virga 40.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks, nošauts 1 lauksaimnieks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Paplakas mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., piešķirts jaunsaimniecībai; Virgas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., centrs valsts sēklaudzētava.

4. **Dabas jaukumi:** Paplakas kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Virgas 6 kl. pamatsk., prz. Strautmanis Eduards, tlr. Virga 8.

29. Ziemupes pagasts.

(Sk. karti 279. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ziemupes pg.

Pagasta robeža: z. — Sakas pg., d. — Medzes un Vērgales pg., v. — Baltijas jūra, r. — Sakas pg.

Pg. platība — 63,0 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 756, no tiem vīr. 363, siev. 393.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 257 klm., pa zc. — 230 klm.; apr. pls. Liepāja, pa dzc. — 34 klm., pa zc. — 30 klm.; tv. pls. Liepāja; tv. dzc. stc. Vērgale — 9 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Ziemupes ceļa.

Pasta adrese: c. Ziemupe.

Upes: Kapupe, Mazupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 1080 ha.

Lielākie purvi: Mājmežu purvs — 40 ha, Klaupurvs — 27 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Liepājas-Aizputes apr. plc. I iec.; miertiesas Liepājas apr. lauku iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. II iec. Pg. vecākais Stokmanis Ernests, dz. Upmaļos, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Pinnis Augusts, dz. Zaļkalnos, 0,75 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Grants Ansis, dz. Jūrmalniekos, 0,25 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Stauģis Emīls, dz. pg. n., tlr. Ziemupe 1; vc. plc. kārtībnieks Rabāts Juris (kopējs ar Vērgaļu pg.), dz. Vērgaļu pg. n., tlr. Vērgaļi 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Ziemupes 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Freibachs Andrējs, dz. skolā, tlr. Ziemupe 2.

Bibliotēkas: Izglītības bbas „Centība" bibliot., 1145 sēj., prz. Zēbergs Andrējs, dz. Kukaiņos.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Liepājas rajo-

nā, vet. ārsts Alksnis K., dz. Liepājā, Avotu - 4, tlr. Liepāja 192.

5. **Satiksme.** Ziemupe — P. tf. n. Abc. T. C., muižā, 1,2 klm. no pg. n., prz. Ansulis Jānis, dz. muižā.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 176, saimniecību — 185. Aramzeme 1008,52 ha (16,00% no z. kpl.), pļavas 781,96 ha (12,40%), ganības 838,76 ha (13,30%), meži 1701,45 ha (26,99%), purvi 624,51 ha (9,91%).

Mežos sastopami: meža cūkas, stirnas, lapsas, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas trg. Ziemupes muižā, 1,2 klm. no pg. n., īp. patēr. bba, tlr. Ziemupes sarunu punkts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8290,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ziemupes ev-lut. baznīca, 0,25 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Centība", db. 1921. g., pr. Gutmanis Eberchards, dz. Balgavjos; 2) Patēr. bba „Straume", db. 1930. g., pr. Skuja Kārlis, dz. Rīdzeniekos; 3) Piensaimnieku sba „Zieds", db. 1924. g., pr. Venbergs Indriķis, dz. Stumbreniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: nav.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Ziemupes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., 6 kl. pamatsk., tautas nams, kooperātīvs, nespējnieku patversme.

4. **Dabas jaukumi:** jūrmala.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

VII. Aizputes apriņķis.

Apr. lauku pašv. vecākā kancel. Aizputē, Lielā - 31. Tlr. Aizpute 5. Zelmenis Jānis, pašv. vec. Lielā - 31. Tlr. 5.

Liepājas-Aizputes plc. III iec. Kancel. Aizputē, Lielā - 12a. Tlr. 8. Stabulnieks Jānis, iec. pr-ks. Lielā - 12a.

Apr. iec. miertiesnesis, Aizputē, Lielā - 12a. Robežnieks Viljāms, Aizputē. Tlr. 45.

Apr. iec. izm. tiesn. Aizputē, Boju - 16. Tlr. 27. Hinše Aleksandrs, izm. tiesn. Tlr. 29. Aizputē.

Apr. iec. tiesu izp. Sālavs Andrējs, Aizputē. Pieņem piektd. no 10—15. Aizputē, Jelgavas - 4. Tlr. 86.

1. Aizputes pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aizputes-Pils pg.; vāciski Schlos-Hasenpoht; krieviski Šloss-Gazenpotskaja.

Pagasta robeža: z. — Lažas un Dzērves pg., d. — Vecpils un Kalvenes pg., v. — Dzērves, Cīravas un Vecpils pg., r. — Kazdangas un Lažas pg. un Aizputes pls.

Pg. platība — 75,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 951, no tiem vīr. 441, siev. 510.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 191,1 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 3,3 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Aizpute — 2,5 klm.; tv. aut. pstn. Aizpute — 3,3 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Aizputes ceļa.

Pasta adrese: c. Aizputi.

Upes: Tebra, Vīcupe, Dubeņu, Laukupe.

Ezeri: Bezdibeņa — 7,26 ha.

Kalni: Melnais, Ormaņu.

Lielākie mežu masīvi: Slampas, Kalnalauka, Vāles un Irbiņu — kopplatība 1372 ha.

Lielākie purvi: Pleces — 130 ha, Pora kāja — 100 ha, Tīreļa — 70 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Grundmanis Andrējs, dz. Vecvagaros, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Dzenītis Aleksandrs, dz. Dzenīšos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Grundmanis Andrējs, dz. Vecvagaros, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Asītis Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Aizpute 69; vc. plc. kārtībnieks Zauls Ansis, dz. Remesu mājās, 25 klm. no pg. n., tlr. Aizpute 13.

2. **Izglītība.** Skolas: Aizputes I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Hertelis Aleksandrs.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 700 sēj., prz. Hertelis Aleksandrs, dz. skolā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Čakārnis Dāvids, dz. Aizputē, Jāņa - 12, 3,3 klm. no pg. n., tlr. Aizpute 73; rajona vecmāte Horns Alma, dz. Aizputē, Jāņa - 38, 3,3 klm. no pg. n., tlr. Aizpute 21.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Aizputes dzc. līnija.

Ievade — P. n. Ab., prz. Krumbergs Miķelis, tlr. Marija 3.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 169, saimniecību — 156. Aramzeme 2155,71 ha (36,94% no z. kpl.), pļavas 926,42 ha (15,88%), ganības 710,19 ha (12,17%), meži 1186,78 ha (20,34%), purvi 537,27 ha (9,21%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, karpas, karūsas, „baltenes", grunduļi, mailītes, sapaļi, zuši, alanti, vēdzeles un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lopu uzpirkšana-pārdošana Dubeniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Vilmanis Kārlis, tlr. Marija 6; 2) Smēde Misiņkalnā, 2 klm. no pg. n., īp. Grīntāls Otto; 3) Smēde Kalējos, 4 klm. no pg. n., īp. Zauers Krišs; d) Smēde Baumaņos, 8 klm. no pg. n., īp. Baumanis Fricis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Aizputes ev.-lut. draudzē, mācītājs Sakārnis Oskars, tlr. Aizpute 89.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1928. g., pr. Andžens Mārtiņš, dz. Mežmaļa mājās; 2) Jauns. lauks. kooper. sba, db. 1925. g., pr. Hertelis Aleksandrs, dz. pamatskolā; 3) Dārzkopības pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Bercs Kārlis, dz. Birzniekos.

IV.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: pie Rokas birzes notikusi kauja starp apm. 200 dragūniem un 100 revolūcionāriem-cīravniekiem. Dragūni cīravniekus ielenkuši; kaujā krituši ap 60 revolūcionāru. Soda ekspedīcija nošāvusi 2 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: vācu karaspēks pg. okupējis.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Jākobsons Eduards, doc. būvinž., * 1896. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ievades mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ierīkota zivkopības saimniecība; b) Dubeņu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., izmanto lauksaimnieciski.

4. **Dabas jaukumi:** Ormaņu kalni, viss apvidus stipri kalnains.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

2. Alšvangas pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Alšvangas pg.; vāciski Alschwangensche; krieviski Alšvangenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ēdoles un Ivandes pg., r. — Gudenieku pg., d. — Ulmales pg., v. — Jūrkalnes pg.

Pg. platība — 225,7 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Alšvanga.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3365, no tiem vīr. 1546, siev. 1819.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 292 klm., pa zc. — 185 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 37 klm.; tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 30 klm.; tv. dzc. stc. Alsunga — 0,5 klm.

Pg. n. pie Aizputes-Basu-Alšvangas ceļa.

Pasta adrese: c. Alšvangu.

Upes: Užavas, Margavas, Kauliņu.

Ezeri: Zvirgzdu — 90 ha, Kukšu — 45 ha, Putras — 3 ha, Dzirnavezers — 8 ha.

Kalni: Tiesas kalns.

Lielākie mežu masīvi: Alšvangas novads — 11.500 ha.

Lielākie purvi: Tīrlauks — 320 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Klūģis Ādams, dz. Klūģos, 3 klm. no pg. n., tlr. Alšvanga 11; pg. pdm. prs. Knāzis Pēteris, dz. Vilplūčos, 7 klm. no pg. n. pg. tiesas prs. Zaļums Jānis, dz. Zaļumos, 2 klm. no pg. n., tlr. Alšvanga 25. Pg. darbvedis Gaudiņš Pēteris, dz. pg. n., tlr. Alšvanga 3; vc. plc. kārtībnieks Lundbergs Rūdolfs, dz. pilī, pie pg. n.; tlr. Alšvanga 20.

2. **Izglītība.** Skolas: Alšvangas 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Brūkiis Krists, tlr. Alšvanga 4.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot., 1050 sēj., pr. Mucenieks Pauls, dz. bbas n., tlr. Alšvanga 10.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Remelings Vilhelms, dz. pg. n., tlr. Alšvanga 12. Vecmāte Ieva Neimanis, dz. Kaupjos. Rajona ārsta ambulance b. a. v. Aptieka — b. a. v.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Sakas rajonā, vet. ārsta v. i. Gailīts Jānis, dz. Sakā.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Alšvangas-Kuldīgas dzc. līnija.

Alšvanga — P. t. k. N., pilī, 0,5 klm. no pg. n., prz. Ansons Ernests, tlr. Alšvanga 14; Almale — P. n. Ab., Almales muižā, 5 klm. no pg. n., prz. Ruškēvics Alma, tlr. Ēdole 16.

6. **Pārējās iestādes.** a) Aizputes vmžn. VI iec. Alšvangas mžn. Stirnu muižā, 0,5 klm. no Stirnas dzc. stc., mžz. Bērziņš Andrējs, tlr. Alšvanga 6; b) Aizputes vmžn. VII iec. Almāles mžn. Almāles muižā, 7 klm. no Alsungas dzc. stc., mžz. Ruškēvics Marcels, tlr. Ēdole 16.

Alsunga — dzc. stc., pr. Michails Šulcs, tlr. Alsungas s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 550, saimniecību — 573. Aramzeme 3795,57 ha (16,81% no z. kpl.), pļavas 3581,17 ha (15,87%), ganības 2903,33 ha (12,86%), meži 10.223,26 ha (45,29%), purvi 862,92 ha (3,82%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas, nēģi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie pg. n., īp. Mazzariņš Pēteris, tlr. Alšvanga 7; 2) Preču vkl. pie pg. n., īp. Valciņš Jāzeps; c) Preču vkl. pie pg. n., īp. Skuja Jānis; 3) Pārtikas vkl. pie pg. n., īp. Skuja Pauls, tlr. 32; 4) Alšvangas kooper. vkl. pie pg. n., īp. Alšvangas kooper., tlr. Alšvanga 16; 5) Alšvangas ūdens dzirnavas pie pg. n., īp. Ezernieks Jēkabs, tlr. Alšvanga 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 34.986,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ēdoles ev.-lut. draudzē, mācītājs Ozoliņš A., b. a. v.; Alšvangas rom.-kat. baznīca pie pg. n., prāvests Vaivods Jūlians, dz. māc. muižā, tlr. Alšvanga 17.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības:** 1) I Alšvangas krājaizd. sba, db. 1911. g., pr. Upenieks

Jēkabs, dz. Lienotos; 2) Alšvangas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Klūģis Ādams, dz. Klūģos, tlr. Alšvanga 11; 3) Alšvangas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1924. g., pr. Korāts Andrējs, dz. Lezeriņos; 4) Alšvangas katoļu jaunatnes bba „Klints", db. 1923. g., pr. Pīkša Jānis, dz. Pīkšās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilene „Dižgabalkalns" starp Alšvangas pili un katoļu baznīcu, Dzirnezera malā; b) Pilskalns pie Leiškalnu m., ezera malā, tuvumā Tadaižu muiža, apkārt purvi un plavas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas nošauti vairāki revolūcionāri.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Alšvangas mž. centrs, pie pg. n., ēkās ierīkoti skolotāju dzīvokļi un pasta kantoris; b) Rēģu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., īp. privātpersona.

4. **Dabas jaukumi:** pie b. a. v. Žīdleja Pidiltgrava; Žibu līcis, 1 klm. no pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

3. Apriķu pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Apriķu pg.; vāciski Appriken; krieviski Aprikenskaja.

Pagasta robeža: z. un z.-v. — Gudenieku pg., d. un d.-r. — Lažas pg., r. un z.-r. — Klosteres pg., v. — Sakas pg., d. un d.-v. —Dzērves pg.

Pg. platība — 77,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 866, no tiem vīr. 401, siev. 465.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 203 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 13 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Aizpute — 12 klm.; tv. aut. pstn. Aizpute — 13 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Aizputes-Kuldīgas ceļa.

Pasta adrese: c. Apriķiem.

Upes: Aloksne, Tebra, Rīve, Mariņa.

Ezeri: —

Kalni: Karātavu, Aloksnes, Zīles, Tuņķu.

Lielākie mežu masīvi: Apriķu novads — 2970 ha.

Lielākie purvi: Pūļu purvs — 16,6 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Ēlerts Kārlis, dz. Lejās, 3,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Nikrencis Fricis, dz. Censoņos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Neimanis Krišs, dz. Vecvagaros, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Bruģis Jānis, dz. pg. n., tlr. Apriķi s. v.; vc. plc. kārtībnieks Didrichsons Jānis, dz. Klosteres pg., tlr. Klostere 2.

2. **Izglītība.** Skolas: Apriķu 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Kamerovskis Miķelis.

Bibliotēkas: Lauksaimniecības bbas „Līdums" bibliot., 1000 sēj., prz. Dambergs Līze.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Horns Alma, dz. Aizputē, tlr. Aizpute 21.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Apriķi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Bīmanis Milda, tlr. Apriķi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Aizputes vmžn. Apriķu III iec. mžn. pie Apriķu-Sakas ceļa, 15 klm. no Aizputes stc., mžz. Folksdorfs Jānis, dz. mācītāja muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Apriķi 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 170, saimniecību — 175. Aramzeme 2237,18 ha (28,80% no z. kpl.), plavas 899,59 ha (11,50%), ganības 987,31 ha (12,63%), meži 3206,58 ha (41,00%), purvi 117,80 ha (1,51%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, meža cūkas; upēs un ezeros: līdakas, sapaļi, alanti, asari, raudas, zuši, līņi, vēdzeles, karpas, brekši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Censoņos, 1 klm. no pg. n., īp. Strazdiņš Alberts, tlr. centr. Apriķi; 2) Krejošanas punkts Censoņos, 1 klm. no pg. n., īp. Dunalkas piensaimn. sba, tlr. Dunalkas s. v.; 3) Zāģētava Kļaviņos, 2 klm. no pg. n., īp. Miķelsons Beatrīse.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., māc. Sakārnis Oskars, dz. Aizputē, tlr. Aizpute 89.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā apdrošin. bba, db. 1933. g., pr. Ēlerts Kārlis, dz. Lejās; 3) Pretalkohola bba, db. 1931. g., pr. Ginters Ernests, dz. Ozoliņos; 4) Mednieku bba, db. 1932. g., pr. Bruģis Jānis, dz. pg. n., tlr. Apriķi s. v.; 5) Apriķu lauksaimn. bba „Līdums", db. 1924. g., pr. Ēlerts Kārlis, dz. Lejās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Neredzīgais Indriķis — pirmais latviešu dziesminieks, * 1783. g., Apriķos.

3. **Bijušo muižu centri:** Apriķu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., galvenās ēkās novietota 6 kl. pamatsk., tautas nams; pārējās ēkas piešķirtas dārzsaimniecībai un jaunsaimniecībām.

4. **Daļas jaukumi:** Aloksnes upes krasti pie pamatskolas un zivkopības saimniecības; Tebras upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Mežvagaros.

4. Basu pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bases pg.; vāciski Bassen; krieviski Basenskaja.

Pagasta robeža: d.-v. un z.-v. — ar Gudenieku pg., z. un z.-r. — Īvandes un Planicas pg., r. — Turlavas pg., d.-r. — Klosteres pg.

Pg. platība — 35,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 874, no tiem vīr. 389, siev. 485.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 306 klm., pa zc. — 170 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 24 klm.; tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 19 klm.; tv. dzc. stc. Alsunga — 14 klm.; tv. aut. pstn. Kuldīga — 19 klm.

Pg. n. pie Biržu-Jaunās mž. III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Basiem.

Upes: Rīva.

Ezeri: Erkules — 6,9 ha.

Kalni: Strēļu, Pola.

Lielākie mežu masīvi: Biržu novads — 480 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Rasmanis Andrējs, dz. Lāčos, 1,3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Megnis Jāzeps, dz. Muceniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Basi 5; pg. tiesas prs. Megnis Jāzeps, dz. Muceniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Basi 5. Pg. darbvedis Janševskis Andrējs, dz. pg. n., tlr. Basu s. v.; vc. plc. kārtībnieks Šmits Augusts, dz. Gudenieku pg., 5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Basu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Runds Voldemārs, tlr. Basi 12.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., 787 sēj., pr. Janševskis Andrējs, dz. pg. n., tlr. Basi s. v.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Levs Josifs, dz. Klosteres pg. Jamaiķos, tlr. Klostere 18; vecmāte Ronis Marija, dz. Klosteres pg. Jamaiķos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Basi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Janševskis Andrējs, tlr. Basi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 203, saimniecību — 152. Aramzeme 1400,16 ha (41,34% no z. kpl.), plavas 704,78 ha (20,81%), ganības 648,45 ha (19,14%), meži 409,34 ha (12,08%), purvi 98,15 ha (2,90%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Lēneniekos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Simanovics Sīmanis; 2) Preču vkl. Lezās, 2 klm. no pg. n., īp. Steinbergs Jūle; 3) Preču vkl. Biržu krogā, 1 klm. no pg. n., īp. Gotfrīdsons Miķelis, tlr. Basi 13; 4) Krejošanas punkts Biržu krogā, 1 klm. no pg. n., īp. Ēdoles piensaimn. sba, tlr. Basi 13; 5) Motora dzirnavas Jaunzemos, 2 klm. no pg. n., īp. Mucenieks Pauls, tlr. Basi 10; 6) Zāģu gaters un labības kūlējs Gailos, 5 klm no pg. n., īp. Gailis Pēteris, tlr. Basi 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Īvandes ev.-lut. draudzē, mācītājs Ozoliņš A., Ēdolē; Gudenieku rom.-kat. draudzē, mācītājs Broņislavs Dyra, tlr. Gudenieki 8.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Basu lauksaimn. bba „Arājs", db. 1921. g., pr. Liepiņš Pāvils, dz. K. Kalteniekos, tlr. Basi 8.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie bij. Bases mž.; tuvumā uguns kapi.

1905. g. notikumi: nodedzināta Biržu mž. pils.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Biržu mž. centrs, piešķirts pg. pašvaldībai, ēkās novietots pg. n. un 6 kl. pamatskola; b) Basu mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Rīvas līči, Erkules ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

5. Cīravas pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Cīravas pg.; vāciski Zierausche; krieviski Ciravskaja.

Pagasta robeža: z. un z.-v. — Sakas pg., v. — Vērgaļu pg., d.-v. — Dunalkas pg., d. — Rāvas pg., d.-r. — Vecpils un Aizputes pg., r. — Dzērves pg.

Pg. platība — 116 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1400, no tiem vīr. 681, siev. 719.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 207 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Aizpute, pa dzc. — 15 klm., pa zc. — 16 klm.; tv. pls. Aizpute, tv. dzc. stc. Marija — 8 klm.; tv. aut. pstn. Aizpute — 16 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Cīravu.

Upes: Durbe, Vīčupīte, Zīlīte, Tebra, Rudīte, Pilsnikupīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Cīravas novads — 4750 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Rūtenbergs Ernests, dz. Klāviņos, 9 klm. no pg. n., pg. pdm. prs. Upītis Hugo, dz. Mežsaimniecības skolā, 1 klm. no pg. n., tlr. Cīrava 2; pg. tiesas prs. Stabulnieks Andrējs, dz. Kalnājos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Arājs Jānis, dz. pg. n., tlr. Cīrava 1; vc. plc. kārtībnieks Ozols Jānis, dz. ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Cīrava 8.

2. **Izglītība.** Skolas: Mežsaimniecības skola, 1 klm. no pg. n., prz. Upītis Hugo, tlr. Cīrava 2.

Bibliotēkas: Kooperātīva bibliot., 1100 sējumu, prz. Bumbieris Bille, dz. kooperātīvā, tlr. Cīrava 13; Latvijas kultūras veicināšanas bbas Cīravas nodaļas bibliot., 600 sējumu, prz. Paegle Valija, dz. Mežsaimniecības skolā.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Mendians Edgars, dz. ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Cīrava 14; vecmāte Caunbergs Emilija, dz. ārsta mājā, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Aizputes un Liepājas-Alsungas dzc. līn.

Cīrava — P. tf. n. Abc. T. C., ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., prz. Arājs Ernests, dz. Liepkalnos.

6. **Pārējās iestādes.** a) Cīravas vmžn., pie Cīravas-Marijas stc. ceļa, 7 klm. no Marijas stc., vmžzn. Upītis Hugo, dz. mežniecības skolā, tlr. Cīrava 2; b) Cīravas vmžn. I iec. Cīravas mžn., Cīravas muižā, 6,5 klm. no Marijas dzc. stc., mžzn. Austriņš Nikolajs, tlr. Cīrava 23.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 277, saimniecību — 225. Aramzeme 2942,09 ha (27,98% no z. kpl.), pļavas 944,10 ha (8,98%), ganības 1040,50 ha (9,89%), meži 5211,17 ha (49,56%), purvi 59,73 ha (0,57%).

Mežos sastopami: zaķi, meža cūkas, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u c.: upēs un ezeros: līdakas, laši, asari, raudas, vēdzeles, karpas, sapali, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Cīravas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Cīravas kooperātīvs, tlr. Cīrava 13; 2) Preču vkl. Cīravas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Treilības Ilze; 3) Preču vkl. Jaunā m., pie pg. n., īp. Hiršmanis Jēkabs, tlr. Cīrava 18; 4) Preču vkl. Lustēs, pie pg. n., īp. Milvickis Lība, tlr. Cīrava 7; 5) Krejošanas punkts muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Cīravas kooperātīvs, tlr. Cīrava 13; 6) Dzirnavas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Sprūde Fricis, tlr. Cīrava 3; 7) Krejošanas punkts Lielkungos, 10 klm. no pg. n., īp. Upsēžu piensaimn. sba, tlr. Upsēde 7; 8) Zāģētava muižā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Stelmanis Kārlis, tlr. Cīrava 22.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Cīravas ev.-lut. draudzes baznīca, Cīravas muižā, 1 klm. no pg. n., mācītājs Ernstsons Arnolds.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Cīravas lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Stabulnieks Andrējs, dz. Kalnājos; 2) Cīravas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1932. g., pr. Bumbieris Fricis, dz. Dārzniekos; 3) Cīravas krāj-aizdevu sba, db. 1924. g. pr. Trautmanis Kārlis, dz. Rūķos; 4) Cīravas biškopības bba, db. 1923. g., pr. Birznieks Ernests, dz. Cīravas muižā; 5) Cīravas lopkop. bba, db. 1925. g., pr. Kaufmanis Ansis, dz. Smilkšos, tlr. Marija 8; 6) Latv. Kult. Veic. bbas Cīravas nod., db. 1925. g., pr. Upītis Hugo, dz. Cīravas mežsaimniecības skolā, tlr. Cīrava 2; 7) Upsēžu piensaimn. sba, db. 1934. g., pr. Vecvagars Voldemārs, dz. Dunalkas Diž-Atupos, tlr. Upsēde 4; 8) Latv. jaun. svbas Upsēžu nod., db. 1925. g., pr. Knots Ludvigs, dz. Aļenkās; 9) Cīravas kooperātīva bba, db. 1921. g., pr. Eņģelis Kārlis, dz. Liepājā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Blieķu pilskalns un senču kapenes pie Durbes upes; Ev.-lut. baznīcā — baznīcas zvans, četri XVIII g. s. luktuŗi.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 revolūcionāru.

Pasaules kaŗa notikumi: pg. okupējis vācu kaŗaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bergmanis Andrējs — pirmais latviešu tautskolotājs, * 1810. g., Kalniekos; Baumanis Kārlis — tēlnieks, dzim. 1894. g.; Grāmatnieks Kristaps — redaktors un sabiedr. darbin., laikraksta „Kurzemes Vārds" redaktors, dzim. 1888. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Cīravas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota Cīravas mežsaimniecības skola.

4. **Dabas jaukumi:** Cīravas mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Dunalkas pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dunalkas pg.; vāciski Dubenalken; krieviski Dubenalkenskaja.

Pagasta robežas: z. — Cīravas pg., d. — Rāvas un Aizteres pg., v. — Tāšu un Vērgales pg., r. — Cīravas un Rāvas pg.

Pg. platība — 57 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 974, no tiem vīr. 449, siev. 525.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 213 klm.; apr. pls. Aizpute, pa dzc. — 18 klm., pa zc. — 22 klm.; tv. pls. Durbe, pa zc. — 17 klm; tv. dzc. stc. Dunalka — 3 klm.

Pg. n. pie Būderu kroga — Mālu kroga ceļa.

Pasta adrese: c. Dunalku.

Upes: Durbe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dunalkas novads — 1590 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Muižarājs Kārlis, dz. Muižarājos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Štāls Kristaps, dz. Dižveiļos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Grantmanis Krišs, dz. Vecvagaros, 7 klm. no pg. n., tlr. Dunalka 19. Pg. darbvedis Putniņš Andrējs, dz. pg. n., tlr. Dunalka 45; vc. plc. kārtībnieks Doniņš Augusts, dz. Zemturos, 1 klm. no pg. n., tlr. Dunalka 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Dunalkas 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Fridrichsons Juris, tlr. Dunalka 14.

Bibliotēkas: Latvijas Kultūras veicināšanas bbas Dunalkas bibliot., 1100 sējumu, prz. Laups Indriķis, dz. Upmalos.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Aizputes dzc. līn. Dunalka — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Putniņš Andrējs, tlr. Dunalka 45.

6. **Pārējās iestādes.** Cīravas vmžn. III iec. Dunalkas mžn. pie Bindera kroga — Mālu kroga ceļa, 3 klm. no Dunalkas stc., mžz. Bērgelis Augusts, dz. Dunalkas muižā, tlr. Dunalka 10.

Dunalka — dzc. stc., pr. Markmanis Alfrēds, tlr. Dunalka 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 170, saimniecību — 165. Aramzeme 2410,68 ha (42,94% no z. kpl.), pļavas 735,05 ha (13,09%), ganības 562,29 ha (10,02%), meži 1367,18 ha (24,35%), purvi 230,20 ha (4,10%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, meža cūkas, lapsas, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, karpas, asari, raudas, sapaļi, zuši, līņi, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Censoņos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba „Marss"; 2) Preču vkl. 3,5 klm. no pg. n., īp. Goldštrēms E., tlr. Dunalka 37; 3) Koppienotava Censoņos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Dunalkas piensaimn. sba, tlr. Dunalka 16; 4) Vēja dzirnavas Kalējos, 5 klm. no pg. n., īp. Kalējs K., tlr. Dunalka 35; 5) Vēja dzirnavas Sanderos, 4 klm. no pg. n., īp. Mūrnieks K., tlr. Dunalka 1; 6) Terpentīna tecinātava pie Dunalkas kapiem, 5 klm. no pg. n., īp. Vache V.; 7) Preču vkl., 3 klm. no pg. n., īp. Bērzs K., tlr. Dunalka 17; 8) Preču vkl., 3,5 klm. no pg. n., īp. Bloks A., tlr. Dunalka 13.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.165,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve:** Pg. ietilpst Cīravas ev.-lut. draudzē, mācītājs Ernstsons Arnolds.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. Kultūras veicināš. bbas Dunalkas nod., db. 1921. g., pr. Putniņš A., dz. pg. n., tlr. Dunalka 43; 2) Dunalkas piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Grīberis Ž., dz. Diženiekos; 3) Dunalkas lauks. bba, db. 1921. g., pr. Donis K., dz. Doņos; 4) Dunalkas lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. K. Grantmanis, dz. Vecvagaros, tlr. Dunalka 19; 5) Dunalkas patērētāju bba Marss, db. 1920. g., pr. Breitbergs A., dz. Garipaldos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Elku kalns, Daidzu mž. jaunsaimniecībā, uz šī kalna bijusi senču pils.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas nošauti 2 revolūcionāri; daudzi sodīti ar miesas sodu; nodedzinātas 3 saimniecību ēkas.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Spāģu Andrējs — patriots, rakstnieks, * 1820. g., Spāģos.

3. **Bijušo muižu centri:** Dunalkas mž. centrs, galvenā ēkā novietota pg. valde un mežniecība, bijušā mž. klētī — tautas nams.

4. **Dabas jaukumi:** Durbes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

7. Dzērves pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dzērves pg.; vāciski Dserwen; krieviski Dzērvenskaja.

Pagasta robeža: z. — Apriķu pg., v. — Sakas pg., d. — Cīravas pg., r. — Aizputes pg.

Pg. platība — 67 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1096, no tiem vīr. 523, siev. 573.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 205 klm., pa zc. 200 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 14 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Marija — 6 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Apriķu ceļa.

Pasta adrese: c. Cīravu.

Upes: Tebra, Ilmade.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dzērves novads — 1641 ha.

Lielākie purvi: Krievu purvs — 500 ha, Dzērves mž. purvs — 200 ha, Gaiļu mž. purvs — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesas iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Skroderēns Rūdolfs, dz. Skroderēnos, 10 klm. no pg. n., tlr. Marijas 1; pg. pdm. prs. Caune Voldemārs, dz. Šudikos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Cīrava 16; pg. tiesas prs. Lejnieks Ernests, dz. Drubežos, 2 klm. no pg. n., tlr. Cīrava 6. Pg. darbvedis Iltners Kārlis, dz. Būriņos, tlr. Cīrava 11; vc. plc. kārtībnieks Sedols Kārlis, dz. pg. n., tlr. Cīrava 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Dzērves-Cīravas pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Kurzemnieks Pēteris, tlr. Cīrava 9.

Bibliotēkas: Dzērves bbas bibliot., 1300 sējumu, prz. Savelova Minna, dz. pg. n., tlr. Cīrava 10.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts un vecmāte Cīravas pg.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Aizputes dzc. līn.

6. **Pārējās iestādes.** Marija — dzc. stc., pr. Kunstmanis Nikolajs, tlr. Marijas s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 185, saimniecību — 193. Aramzeme 2867,50 ha (42,81% no z. kpl.), pļavas 1231,02 ha (18,37%), ganības 633,51 ha (9,46%), meži 1709,92 ha (25,52%), purvi 28,99 ha (0,43%).

Mežos sastopami: zaķi, meža cūkas, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Āboliņoš, 1 klm. no pg. n., īp. Tamsons Rūdolfs, tlr. Cīrava 17; 2) Preču vkl. Kīlos, 6 klm. no pg. n., īp. Ķīlis Vilis, tlr. Marijas 11; 3) Preču vkl. Lūkās, 10 klm. no pg. n., īp. Veiss Žanis, tlr. Marijas 5; 4) Krejošanas punkts Āboliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Dzērves piensaimn. sba, tlr. Cīrava 10; 5) Krejošanas punkts Kīlos, 6 klm. no pg. n., īp. Dunalkas piensaimn. sba; 6) Ūdens dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. pagasta pašvaldība, tlr. Cīrava 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Cīravas ev.-lut. draudzē, mācītājs Ernstsons Arnolds.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1910. g., pr. Altans Kārlis, dz. Ķēniņos; 2) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Lejnieks Ernests, dz. Drubežos, tlr. Cīrava 6; 3) Lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Liepiņš Indriķis, dz. Kupšos, tlr. Marijas 4; 4) Meliorācijas bba, db. 1926. g., pr. Caune Vold., dz. Šudikos, tlr. Cīrava 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Dzintaru pilskalns, pie Gravām.

1905. g. notikumi: nodedzināta Dzērves mž. pils; soda ekspedīcija nošāvusi 4 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Dzērves mž. centrs, 4 klm. no pg. n., dažas ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām, pārējās ēkās novietota pamatsk; b) Gaiļa mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts jaunsaimniecībām; ēkas noplēstas; c) Grābstes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., piešķirts jaunsaimniecībām; d) Marijas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., piešķirts jaunsaimniecībām; e) Pundiku un Lukas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., dažas ēkas noplēstas, pārējās piešķirtas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Dzērves mž. parks pie pamatskolas; Dzērves pašvaldības parks pie pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Gudenieku pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gudenieku pg.; vāciski Guddeneeken; krieviski Gudenekenskaja.

Pagasta robeža: z. — Alšvangas un Edoles pg., d. — Klosteres un Apriķu pg., v. — Sakas, Jūrkalnes un Alšvangas pg., r. — Ivandes un Basu pg.

Pg. platība — 82,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1662, no tiem vīr. 755, siev. 907.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 303 klm., pa zc. — 180 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 27 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Alsunga — 11 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Gudeniekiem.

Upes: Rīve.

Ezeri: Zvirgzdu — apm. 200 ha.

Kalni: Katlapu, Pils, Naudītes, Cepuru.

Lielākie mežu masīvi: Gudenieku novads — 493 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Brūders Jāzeps, dz. Jēros, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Bullis Jāzeps, dz. Bulļos, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Freimanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Gudenieki 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Gudenieku 6 kl. pamatsk., 3,5 klm. no pg. n., prz. Petrovskis Jānis.

Bibliotēkas: Gudenieku bibliot., 826 sējumi, prz. Jansons Pēteris, dz. Jansonos.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Gertsons Olga, dz. pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Gudenieki — P. n. Abc., pg. n., prz. Freimanis Jānis, tlr. Gudenieki 10; Saltvalki — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Roze Jāzeps.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 397, saimniecību — 320. Aramzeme 3042,89 ha (36,88% no z. kpl.), pļavas 1961,42 ha (23,78%), ganības 1852,34 ha (22,45%), meži 676,45 ha (8,20%), purvi 273,46 ha (3,32%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, brekši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Perševicos, 1 klm. no pg. n., īp. Perševics Pēteris; 2) Preču vkl. Rudzīšos, 3 klm. no pg. n., īp. Gruntmans Made; 3) Preču vkl. Cīmās, 3 klm. no pg. n., īp. Saknīte Margrieta; 4) Preču vkl. Baložos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Hunaus Hillels; 5) Preču vkl. Būvmeisteros, 4 klm. no pg. n., īp. Prūsis Jānis; 6) Preču vkl. Staltvalkās, 6 klm. no pg. n., īp. Gruntmans Jēkabs; 7) Preču vkl. Čūčās, 7 klm. no pg. n., īp. Kronbergs Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Apriķu ev.-lut. draudzē, mācītājs Sakārnis Oskars, dz. Aizputē, tlr. Aizpute 89. Gudenieku rom.-kat. draudzes baznīca, pie Liepājas-Ventspils ceļa, 3 klm. no pg. n., māc. Dyra Broņislavs, dz. māc. muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, saveinības.** 1) Gudenieku izglītības bba, db. 1920. g., pr. Petrovskis Jānis, dz. Gudenieku skolā; 2) Gudenieku lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Freimanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Gudenieki 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Rīves līči, Zvirgzdu ezers, kalni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

9. Jūŗkalnes pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pilsbergas pg.; vāciski Felixberg; krieviski Feliksbergskaja.

Pagasta robeža: z. — Užavas pg., d. — Ulmales pg., r. — Alšvangas pg., v. — Baltijas jūŗa.

Pg. platība — 94,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1153, no tiem vīr. 565, siev. 588.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 305 klm., pa zc. — 214 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 47 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Alsunga — 13 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Sakas-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Jūŗkalni.

Upes: Ēnava, Muižas upīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Jūŗkalnes novads — 3140 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Raibarts Jānis, dz. Daugos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vārpiņš Krists, dz. pamatskolā, pie pg. n., tlr. Jūŗkalne 10; pg. tiesas prs. Kviesis Jānis,

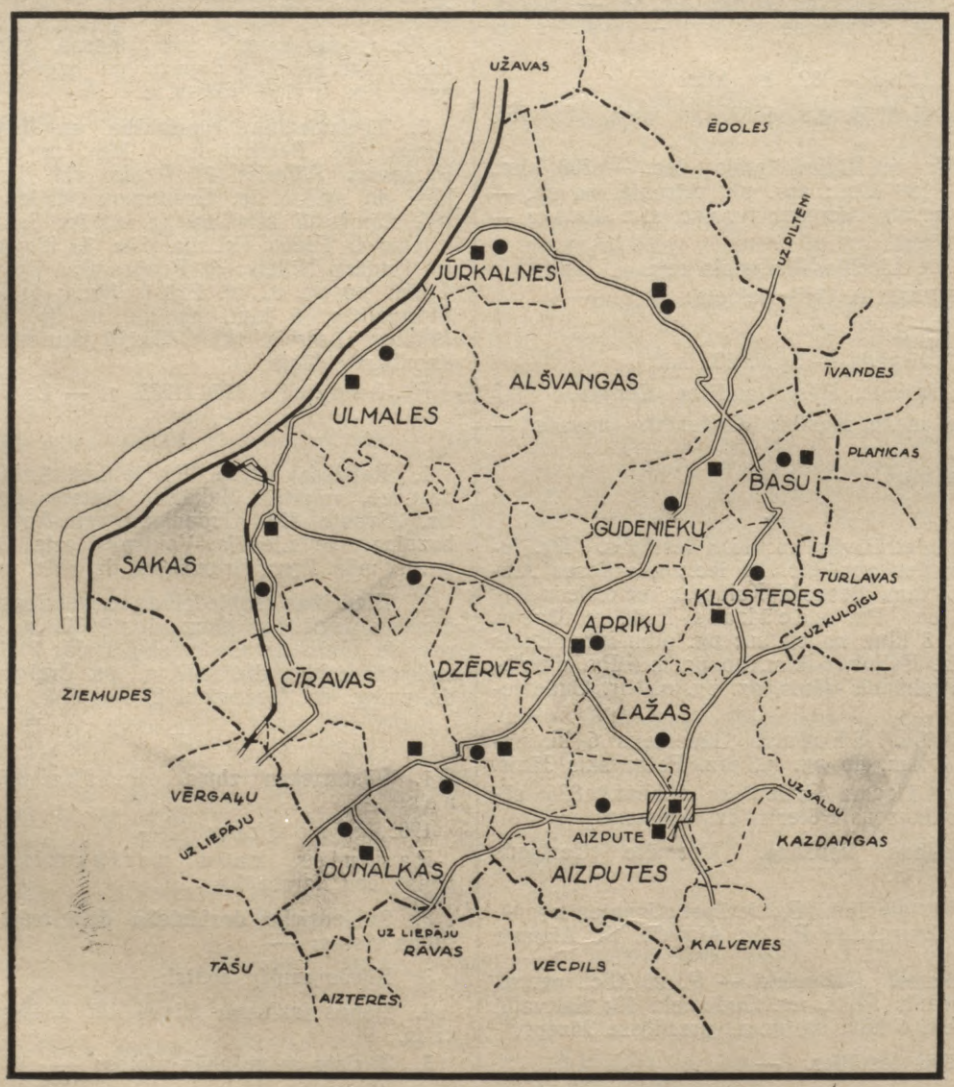

Aizputes-Pāvilostas-Alšvangas rajons.

dz. Vecarājos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zikmanis Jāzeps, dz. pg. n., tlr. Jūrkalnes sarunu punkts; vc. plc. kārtībnieks Fricis Pauls, dz. Ulmales pg. Imantos, 5 klm. no pg. n., tlr. Jūrkalne 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Jūrkalnes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. v. i. Vārpiņš Katrīne, tlr. Jūrkalne 10.

Bibliotēkas: Pg. padomes bibliot., 827 sējumi, prz. Zikmanis Jāzeps, dz. pg. n., tlr. Jūrkalne — s. v.; pamatsk. bibliot., 793 sējumi, prz. Vārpiņš Katrīne, dz. skolā, tlr. Jūrkalne 10.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Remlings Vilhelms, dz. Alšvangā, 13 klm. no pg. n., tlr. Alšvanga 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Sakas rajonā, vet. ārsta v. i. Gailīts Jānis, dz. Sakā.

5. **Satiksme.** Jūrkalne — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Zikmanis Jāzeps, tlr. Jūrkalne — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 338, saimniecību — 259. Aramzeme 931,55 ha (16,39% no z. kpl.), pļavas 1621,93 ha (28,54%), ganības 693,78 ha (12,21%), meži 2020,42 ha (35,55%), purvi 82,94 ha (1,46%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, irši, lapsas, caunas, seski, meža cūkas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un zāģu gaters, 2 klm. no pg. n., īp. Plegermanis Ansis, tlr. Jūrkalne 2; 2) Sīkpreču, vīna un valsts degvīna tirgotava Lejkalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Zivs Meijers, tlr. Jūrkalne 3; 3) Preču trg. Kalniņos, pie pg. n., īp. Štrauss Andžs; 4) Sīkpreču trg. Šmēmaņos, pie pg. n., īp. Šmēmanis Zāra; 5) Sīkpreču trg. Dižcelos, pie pg. n., īp. Zivs Fanija, tlr. Jūrkalne 4; 6) Sīkpreču trg. Priedoļos, 5 klm. no pg. n., īp. Priedoliņš Anna; 7) Sīkpreču trg. Trumaros, 8 klm. no pg. n., īp. Trumars Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 8399,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jūrkalnes rom.-kat. draudzes baznīca pie pg. n., prāvests Cibulis Jāzeps.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jūrkalnes lauksaimniecības bba Zemkopis, db. 1926. g., pr. Puris Andrējs, dz. Vamžos; 2) Alšvangas jaunatnes bbas Klints Pilsbergas nod., db. 1925. g., pr. Zikmanis Līze, dz. pg. n., tlr. Jūrkalne — s. v. 3) Pilsbergas jūrmalas zvejn. arodbiedrība, pr. Štrauss Andrējs, dz. Adzeniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Zviedru kapi Dārdedžu māju robežās.

1905. g. notikumi: Valtaiķos soda ekspedīcija nošāvusi 22 jūrkalniešus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Pilsbergas mž. centrs, ēkas noplēstas.

4. **Dabas jaukumi:** Baltijas jūras krasts pie Rom. katoļu baznīcas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** pamatskolā.

10. Kalvenes pagasts.

(Sk. karti 320. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Tāšu-Padures pg.; vāciski Tasch-Padderen; krieviski Taš-Paddernskaja.

Pagasta robeža: z.-r. — Kazdangas pg., r. — Rudbāržu pg., v. — Vecpils un Aizputes pg., d. — Nīkrāces pg., d.-v. — Krotes pg.

Pg. platība — 134 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Kalvene.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2253, no tiem vīr. 1123, siev. 1130.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 181 klm., pa zc. — 179 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 16 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Kalvene — 4 klm.; tv. aut. pstn. Kalvene — 4 klm.

Pg. n. pie Aizputes-Vaiņodes un Liepājas-Skrundas ceļu krustojuma.

Pasta adrese: c. Kalveni.

Upes: Tebra, Vārtāja, Misikas.

Ezeri: Podnieku — 10,6 ha, Tīdes — 32,3 ha, Ilzikas — 15 ha, Tāšu-Padures — 44,9 ha, Ģēģeru — 5,1 ha, Celma — 4,3 ha, Vārdenas — 4 ha, Jaunarāju — 6 ha, Vecvagaru — 4 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kalvenes novads — 4046 ha, Bojas novads — 403 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Reichenbachs Rūdolfs, dz. Tebrās, 2 klm. no pg. n., tlr. Kalvene 27; pg. pdm. prs. Rolovs Žanis, dz. Eriņģos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Balodis Ernests, dz. Maiķos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ulmanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Kalvene 20; vc. plc. kārtībnieks Jurkovskis Fricis, dz. nespējnieku namā, 2 klm. no pg. n., tlr. Kalvene 8.

2. **Izglītība.** Skolas: Kalvenes 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Klabis Alberts, tlr. Kalvene 19; Vācu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Lange Gerhards, dz. Krusatdrogās.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 871 sējums, prz. Klabis Alberts, dz. pamatskolā, tlr. Kalvene 19; Pamatskolas bibliot., 867 sēj., prz. Klabis Alberts, dz. skolā, tlr. Kalvene 19.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Mīrāms Alīse, dz. Padurēs, 1 klm. no pg., tlr. Kalvene 11; Aptieka Padurēs.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līn. un Kalvenes-Aizputes-Kazdangas aut. līn.

Kalvene — P. t. k. N., Sudmalkalnos, pie pg. n., prz. Brauers Arsenijs, tlr. Kalvene 24; Remesi — P. tf. n. Ab. T. C., Zelmeņos, 7 klm. no pg. n., prz. Štrauss Jānis, tlr. Remesi 1; Pērbone — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Birznieks Ādolfs; Vecdroga — P. n. Ab., Dobeļos, 8 klm. no pg. n., prz. Ekmanis Jānis, tlr. Ilmāja 15; Lieldroga — P. n. Ab., Dižd rogas krejošanas punktā, 5 klm. no pg. n., prz. Matens Voldemārs, tlr. Kalvene 26.

6. **Pārējās iestādes.** Skrundas vmžn. IV iec. Kalves mžn., pie Liepājas-Skrundas II šķ. ceļa, Tāšu-Padures muižā, 6 klm. no Kalvenes stc., mžz. Reinstoms Kārlis, dz. Padures mežniecībā, tlr. Kalvene 14; Aizputes vmžn. IV iec. mžn. pie Aizputes-Vaiņodes ceļa, 10 klm. no Kalvenes stc., mžz. Osis Žanis, dz. Bojās, tlr. Aizpute 49.

Kalvene — dzc. stc., pr. Meiers Eižens; Rudbārži — dzc. stc., pr. Blikerts Pēteris, tlr. Rudbāržu s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 345, saimniecību — 382. Aramzeme 4572,13 ha (34,06% no z. kpl.), pļavas 2217,69 ha (16,52%), ganības 1318,44 ha (9,82%), meži 4340,54 ha (32,33%), purvi 229,29 ha (1,71%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, meža cūkas, caunas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, karūsas, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Jauncelmiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Kristapsons Andrējs, tlr. Kalvene 37; 2) Preču vkl. Padurēs, 1 klm. no pg. n., īp. Kristapsons Ieva; 3) Preču vkl. Ozoliņos, 11 klm. no pg. n., īp. Linde Elza, tlr. Remesi 8; 4) Preču vkl. Vīnkalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Reinholds Kārlis, tlr. Kalvene 43; 5) Preču vkl. Atkalniņos, 9 klm. no pg. n., īp. Blikerts Natālija; 6) Preču vkl. Vaivaros, 1 klm. no pg. n., īp. Ritmeistars Lavīze; 7) Preču vkl. Dižd rogas piens., 5 klm. no pg. n., īp. Mateus Līze, tlr. Kalvene 26; 8) Preču vkl. Pulciņos, 2 klm. no pg. n., īp. Gariņš Elīzabete, tlr. Kalvene 48; 9) Preču vkl. Mazskubjos, 10 klm. no pg. n., īp. Kauliņš Ed.; 10) Preču vkl. Stūrīšos, 4 klm. no pg. n., īp. Birkmanis Ieva, tlr. Kalvene 45; 11) Kalvenes stc. bufete, 4 klm. no pg. n., nomn. Cepurnieks Biruta; 12) Rudbāržu stc. bufete, 9 klm. no pg. n., nomn. Jurjāns Olga; 13) Krejošanas punkts Dižd rogās, 5 klm. no pg. n., īp. Liepājas un apk. p. sba, tlr. Kalvene 26; 14) Krejošanas punkts Padurēs, 1 klm. no pg. n., īp. Liepājas un apk. p. s.; 15) Ūdensdzirnavas Ausmās, 2 klm. no pg. n., īp. Šmits Indriķis, tlr. Kalvene 7; 16) Ūdens dzirnavas Bojas muižā, 11 klm. no pg. n., īp. Rogenmanis Alfrēds; 17) Vēja dzirnavas Ābolkalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Āboltiņš Eduards; 18) Bufete Stūrīšos, 4 klm. no pg. n., īp. Kalvenes medn. bba „Sloka"; 19) Vīna trg. Maz-Skubjos, 10 klm. no pg. n., īp. Kauliņš Edgars.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.890,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Valtaiķu ev.-lut. draudzē, mācītājs Freibergs Reinholds, dz. Valtaiķu mācītāja muižā, tlr. Valtaiķi 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kalvenes nāc. jaun. bba, db. 1921. g., pr. Ulmanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Kalvene 20; 2) Kalvenes med. bba „Sloka", db. 1927. g., pr. Mīrams Zilvis, dz. Padurēs, tlr. Kalvene 11; 3) Kalvenes biškopības un dārzkopības bba, db. 1933. g., pr. Brauers Arsenijs, dz. Sudmalkalnos, tlr. Kalvene 18; 4) Tāšu-Padures lauksaimn. bba, db. 1921. g., pr. Vilmanis Fricis, dz. Poros, tlr. Kalvene 23; 5) Bojas-Viedogas lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Petrovics Krišs, dz. Tupiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: „Pilskalns" — 0,5 klm. z. no Pilskalnu mājām, pie apr. robežām; „Pilskalns" — Kalves mž. apkārtnē, 0,5 klm. r. — Pavāriņu mājām; Senkapi — Mazpadurē.

1905. g. notikumi: nodedzināta Kalvenes mž., soda ekspedīcija nošāvusi 17 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupēja vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Tāšu-Padures mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota Kalvenes 6 kl. pamatsk.; b) Bojas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Beberes birze pie Tīdes ezera.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Kazdangas pagasts.

(Sk. karti 320. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kazdangas pg.; vāciski Katzdangen; krieviski Kazdangenskaja.

Pagasta robeža: z. — Klosteres un Turlavas pg., d. — Kalvenes pg., v. — Aizputes un Lažas pg., r. — Valtaiķu un Sieksātes pg.

Pg. platība — 100,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2150, no tiem vīr. 1047, siev. 1103.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 180 klm., pa zc. — 177 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 9 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Aizpute — 9 klm.; Rudbārži — 13 klm.; tv. aut. pstn. Kazdanga — 0,5 klm.

Pg. n. Liepājas-Saldus un Aizputes-Vaiņodes ceļu krustojumā.

Pasta adrese: c. Kazdangu.

Upes: Alokste, Skalda, Lapupe, Tebra, Vaipa.

Ezeri: Dzirnavu ezers — 60 ha.

Kalni: Pilskalns, Čaņkalns.

Lielākie mežu masīvi: Kazdangas, Blendinas, Dzirkaļu, Pūķu, Vangas, Cildu un Skabuļu, kopplatība 1540 ha.

Lielākie purvi: Ploču — 200 ha, Vangas — 150 ha, Cildu — 150 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Malks Krišs, dz. Malkos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Putniņš Pauls, dz. Pēpjos, 2 klm. no pg. n., tlr. Kazdanga 24; pg. tiesas prs. Putniņš Pauls, dz. Pēpjos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kazdanga 24. Pg. darbvedis Grīntāls Vilis, dz. pg. n., tlr. Kazdanga 2; vc. plc. kārtībnieks Folkmanis Heinrichs, dz. Strautiņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kazdanga 12.

2. **Izglītība.** Skolas: valsts Kazdangas lauksaimn. vidussk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Grava Fr., tlr. Kazdanga 15; Kazdangas II pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Doniņš Jānis, dz. skolā; Vangas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Šmits Kārlis; Pūņu bērnu patversmes skola, 7 klm. no pg. n., prz. Kauliņš Alvīne, tlr. Valtaiķi 6.

Bibliotēkas: Valsts vidusskolas bibliot., 1500 sēj., prz. Sudiņš Maiga, tlr. Kazdanga 2; Izglītības bbas bibliot., 2000 sēj., prz. Doniņš Jānis, dz. pg. n., tlr. nav; Vangas I pk. pamatsk. bibliot., 200 sēj., prz. Šmits Kārlis; Pūņu bērnu patversmes bibliot., 430 sēj., prz. Kauliņš Alvīne, tlr. Valtaiķi 6.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Vēžnieks Roberts, dz. Kapšos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kazdanga 3; Vecmāte Rosmanis Marija, dz. Vangas muižā, 10 klm. no pg. n.; aptieka Kapšos, 3 klm. no pg. n., aptiekars Asmuss Richards.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kazdangas-Aizputes-Kalvenes aut. līn.

Kazdanga — P. n. Abc., pg. n., prz. v. Grīntāls Ruta, dz. pg. n., tlr. Kazdanga 2; Kazdanga — Tf. n. T. C., kooperātīva n., 0,5 klm. no pg. n., prz. Zovickis Miķelis, dz. fermā, tlr. Kazdanga s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 255, saimniecību — 319. Aramzeme 4419,46 ha (43,23% no z. kpl.), pļavas 1735,30 ha (16,97%), ganības 1079,67 ha (10,56%), meži 1870,66 ha (18,30%), purvi 367,95 ha (3,60%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, irbes, teteri, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līņi, līdakas, asari, raudas, vēži, meža pīles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kazdangas ūdens dzirnavas, atslēdznieku darbnīca, kalēju un galdnieku darbnīcas, zāģētava, Valsts Kazdangas fermā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zemkopības ministrija, tlr. Kazdanga 1; 2) Ūdens dzirnavas Vecpilī, 3 klm. no pg. n., īp. Galviņš Emīls, tlr. Kazdanga 6; 3) L. T. B. ieķīl. preču noliktava Kazdangas fermā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Aizputes apr. kooperātīvs; 4) Ķieģeļu ceplis Blendinē, 5 klm. no pg. n., īp. Kazdangas ferma; 5) Kalēja darbnīca Ģedertos, 5 klm. no pg. n., īp. Tamsons Jēkabs, tlr. Remesi 20; 6) Krejošanas punkts Valsts Kazdangas fermā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Valtaiķu piensaimn. sba, tlr. Valtaiķi 9; 7) Krejošanas punkts Kaneniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Valtaiķu piensaimn. sba, tlr. Valtaiķi 9; 8) Krejošanas punkts Ciedos, 6 klm. no pg. n., īp. Klosteres piensaimn. sba, tlr. Klostere 10; 9) Pārtikas preču vkl. Kazdangas lauksaimn. bbas n., pie pg. n., īp. Kārlis Ozoliņš; 10) Pārtikas preču vkl. Vangas muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Fricis Grundmanis; 11) Pārtikas preču vkl. Jaun-Lingās, 10 klm. no pg. n., īp. Karlīne Jēkabsons; 12) Spirta dedzinātava Kazdangas fermā, īp. Kazdangas ferma; 13) Siernīca Kazdangas fermā, īp. Kazdangas ferma.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.630,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Valtaiķu ev.-lut. draudzē, mācītājs Freibergs Reinholds, dz. Valtaiķu mācītāja muižā, tlr. Valtaiķi 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kazdangas mednieku bba, pr. Bumbieris E., dz. Lažas pg. Dūkās; 2) Kazdangas izglīt. bba, db. 1919. pr. Doniņš Jānis, dz. pamatsk., tlr. Kazdanga 2; 3) Kazdangas lauksaimniecības bba, db. 1908. g., pr. Zīlītis Jēkabs, dz. Zīlēs, tlr. Kazdanga 20; 4) Kazdangas dārzkopības bba, db. 1929. g., pr. Zīlītis Jēkabs, dz. Zīlēs, tlr. Kazdanga 20; 5) Meliorācijas sba „Skalda", pr. Rozentāls Kārlis, dz. Rožulejās, 9 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" 1 klm. d. Atmatas mazmuižai, divu strautiņu satekā; b) „Pilskalns"

3 klm. d. Kazdangas muižai, starp Valātes un Vecpils mazmuižām, Alokstas upes līcī; c) Uguns kapi, Roņu māju zemē, r. iepriekš minētam pilskalnam pie Alokstas upes; d) uz Vecpils pusi „Baznīckalns"; e) 1 klm. r. „Vaidu kalns".

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi un pakārusi vairākus pilsoņus; nodedzinātas vairākas mājas.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Māteru Juris — * 1845. g., Cildu Vidukļos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kazdangas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., izmanto Valsts Kazdangas lauksaimniecības vidusskola un ferma; b) Pūņu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās novietota Aizputes-Liepājas-Kuldīgas apr. bērnu patversme; c) Vangas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkās novietota I pk. pamatsk.; d) Cildu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; e) Kapšu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās novietota aptieka un rajona ārsta dzīvoklis; f) Valātes, Vecpils, Cepļa, Ziemciema un Mazvangas pusmuižas sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Kazdangas parks un pilskalns. Valātes grava pie Valātes pilskalna, ar lielo „Joda akmeni" Alokstes upē.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Klosteres pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Klosteraizputes pg.; vāciski Kloster-Hazenpoth; krieviski Klostergazenpotskaja.

Pagasta robeža: z. — Gudenieku un Bases pg., z.-r — Turlavas pg., r. — Kazdangas pg., d. — Lažas pg., v. — Apriķu pg.

Pg. platība — 50 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 843, no tiem vīr. 385, siev. 458.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — (caur Aizputi) — 289 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 15 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Aizpute — 17 klm.; tv. aut. pstn. Aizpute — 15 klm.

Pg. n. pie Aizputes-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Klosteri.

Upes: Māras, Raudiņas, Skaldas un Rīvas.

Ezeri: Ķikuru — 25 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Klosteres novads — 494 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Megnis Pēteris, dz. Mazansos, 1 klm no pg. n.; pg. pdm. prs. Kalniņš Mārtiņš, dz. Kalniekos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Klostere 5; pg. tiesas prs. Kalniņš Mārtiņš, dz. Kalniekos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Klostere 5. Pg. darbvedis Mikšēns Kārlis, dz. pg. n., tlr. Klosteres sarunu vieta; vc. plc. kārtībnieks Didrichsons Jānis, dz. Remešos, 0,7 klm. no pg. n., tlr. Klostere 2.

2. **Izglītība.** Skolas: Klosteres I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Ozols Jānis, dz. Jamaiķos, tlr. Klostere 18.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., 721 sēj., prz. Kalniņš Mārtiņš, dz. Kalniekos, tlr. Klostere 5.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Levs Jāzeps, dz. Jamaiķos, 3 klm. no pg. n., tlr. Klostere 18; Vecmāte Ronis Marija, dz. Jamaiķos, 3 klm. no pg. n.; Aptieka Jamaiķos, 3 klm. no pg. n., aptiekars Zeba Ābrams.

4. **Lopkārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Klostere — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Mikšēns Kārlis, tlr. Klostere s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 155, saimniecību — 153. Aramzeme 2222,63 ha (49,49% no z. kpl.), pļavas 1008,63 ha (22,46%), ganības 635,30 ha (14,14%), meži 351,33 ha (7,82%), purvi 79,80 ha (1,78%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, meža cūkas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, vēdzeles, raudas, līņi, brekši, zuši, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Maras preču vkl. Tiltgaļos, 6 klm. no pg. n., īp. Jankevics Anna; 2) Ķikuru preču vkl. Ceļarājos, 3 klm. no pg. n., īp. Zeltkalns Krists; 3) Zamaiku preču vkl. Priedniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Priedīts Kristaps; 4) Pienotava Ķikuros, 3 klm. no pg. n., īp. Klosteres piensaimn. sba, tlr. Klostere 10; 5) Dzirnavas Lūkos, 4 klm. no pg. n., īp. Freidenfelds Armīns; 6) Dzirnavas Jaunā muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Hincs Aleksandrs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.617,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. Pētera baznīca, 2 klm. no pg. n., māc. Sakārnis O., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 89.

2. **Biedrības sabiedrības, savienības.** 1) Klosteres un apkārtnes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1931. g., pr. Megnis Pēteris, dz. Mazansos; 2) Klosteres pg. piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Kalniņš Mārtiņš, dz. Kalniekos, tlr. Klostere 5; 3) Klosteres pg. izglītības bba, db. 1919. g., pr. Pantelovičs Vilis, dz. Sīļos; 4) Klosteres lauksaimn. bba, db. 1921. g., pr. Grasmanis Jēkabs, dz. Drebuļos, tlr. Klostere 1; 5) Klosteres lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Birznieks Hermans, dz. Birzniekos, tlr. Klostere 4; 6) Klosteres dārzniecības bba, db. 1934. g., pr. Kalniņš Mārtiņš, dz. Kalniekos, tlr. Klostere 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. g. notikumi: nodedzinātas Maras un Jamaiķu muižas; pg. darbojusies soda ekspedīcija.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Sīlis Oskars — valsts un sabiedr. darbinieks, * 1888. g., Klosteres pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Maras mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām; b) Jamaiķu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās novietota skola un doktorāts; c) Ķīkura mž. centrs, 3 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Jamaiķu mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

13. Lažas pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Apvienots Lažas un Aizputes-Padures pg.; vāciski Laschen und Paddern-Hasenpoht; krieviski Laženskaja i Gazenpot-Paddernskaja.

Pagasta robeža: z. — Klosteres pg., v. — Apriķu pg., d. — Aizputes pls., r. — Kazdangas un Kalvenes pg.

Pg. platība — 71,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1267, no tiem vīr. 587, siev. 680.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 192 klm., pa zc. — 185 klm.; apr. pls. Aizpute; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Aizpute — 1 klm.; aut. pstn. Aizpute — 0,8 klm.

Pg. n. Aizputes pls.

Pasta adrese: c. Aizputi.

Upes: Tebra, Alokste, Laža.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Apriķu novads — 212 ha, Aizputes novads — 368 ha.

Lielākie purvi: Torķu — 60 ha, Pleču — 430 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Miķelsons Jānis, dz. Purvmalēs, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Pulturs Mačs, dz. Purviņos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Blumbergs Ādams, dz. Ķingutos, 7 klm. no pg. n., tlr. Apriķi 15. Pg. darbvedis Paupe Ernests, dz. Aizputē, Kalēju - 3, tlr. Aizpute 66; vc. plc. kārtībnieks Vecbaštins Jēkabs, dz. 6 kl. pamatskolā, 4 klm. no pg. n., tlr. Aizpute 56.

2. **Izglītība.** Skolas: Lažas 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Pēteris, tlr. Aizpute 56.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot. 6 kl. pamatsk., 1300 sēj., prz. Bērziņš Pēteris, tlr. Aizpute 56; Izglītības bbas „Progress" bibliot., 800 sēj., prz. Priede Mārtiņš, dz. Kalnos, tlr. Aizpute 120.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aizputes rajonā, vet. ārsts Zvirgzdiņš P., dz. Aizputē, tlr. Aizpute 88.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kazdangas-Kalvenes aut. līn.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 230, saimniecību — 223. Aramzeme 2975,10 ha (41,47% no z. kpl.), pļavas 1407,07 ha (19,61%), ganības 1108,36 ha (15,45%), meži 1012,53 ha (14,1%), purvi 363,46 ha (5,07%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, meža cūkas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, sapali, karūsas, līņi, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Krejošanas punkts Rokaižu muižā, 5 klm. no pg. n., ip. Aizputes apr. kooperātīvs, tlr. Aizpute 13.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls. 17.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Aizputes ev.-lut. draudzē, mācītājs Sakārnis Oskars, dz. Aizputē, tlr. Aizpute 89.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba Progress, db. 1920. g., pr. Strauss Ādams, dz. Lambjos; 2) Savstarp. apdroš. bba Druva, db. 1925. g., pr. Grundbergs Ādolfs, dz. Aizputē, Boju - 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Pilskalns, 2 klm. z. Aizputes pls., tagad pilskalnā ierīkota kapsēta.

1905. g. notikumi: pie Rokaižu muižas pakārts skolotājs Zingbergs, tur tagad uzcelts piemineklis.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Fr. Brīvzemnieks (Fricis Treulands) — rakstnieks, tautas gara mantu krājējs, tautiskā atmodas laikmeta darbinieks, dzim. 1846. g., Brīvzemniekos (bij. Rokaižu krogā).

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lažas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam, izlieto lauksaimn.; b) Rokaižu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašn., izlieto lauksaimn.; c) Langsēžu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašn., izlieto lauksaimn.; d) Padures mž. centrs, 4 klm. no pg. n., piešķirts pg. sabiedrībai, ēkās novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Tebras, Alokstes, Lažas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

14. Nīkrāces pagasts.

(Sk. karti 320. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Briņķu pg.; vāciski Brinkenhof; krieviski Brinkenskaja.

Pagasta robeža: z. — Rudbāržu pg., r. — Skrundas pg., d.-r. — Nīgrandas pg., d.-v. — Embūtes pg., v. — Asītes pg.

Pg. platība — 91,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1784, no tiem vīr. 849, siev. 935.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 190 klm., pa zc. — 170 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 35 klm.; tv. dzc. stc. Vaiņode — 17 klm.

Pg. n. pie Embūtes-Tukummuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Nīkrāci.

Upes: Venta, Leitiža un Dzelda.

Ezeri: Briņķu — 15 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Nīkrāces novads — 1288 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Priekules-Vaiņodes iec.; izm. tiesneša Liepājas apr. lauku iec.; tiesu izp. Liepājas apr. I iec. Pg. vecākais Lācis Jānis, dz. Mežsargu mājā, 4 klm. no pg. n., tlr. Nīkrāce 17; pg. pdm. prs. Dūks Fricis, dz. Gailos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Nīkrāce 5; pg. tiesas prs. Strautmans Jēkabs, dz. Krūmos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Elleris Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Nīkrāce — s. v.; vc. plc. kārtībnieks Lundbergs Kārlis, dz. Vormsatā, 1 klm. no pg. n., tlr. Nīkrāce 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Nīkrāces 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Blūms Jānis, dz. skolā, tlr. Nīkrāce 1.

Bibliotēkas: Briņķu bbas bibliot., 892 sēj., prz. Kamerovskis Ernests, dz. Vormsatā.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Lindbergs Jānis, dz. Vormsatā, 1 klm. no pg. n., tlr. Nīkrāce 7; vecmāte Sudiks Anna, dz. Vormsatā, 1 klm. no pg. n. Aptieka — Nīkrācē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vaiņodes rajonā, vet. ārsts Sudmals A., dz. Vaiņodē, tlr. Vaiņode 65.

5. **Satiksme.** Nīkrāce — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Elleris Jēkabs, tlr. Nīkrāce — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 346, saimniecību — 308. Aramzeme 4256,28 ha (46,48% no z. kpl.), pļavas 1062,98 ha (11,61%), ganības 1170,21 ha (12,78%), meži 1958,09 ha (21,38%) purvi 177,67 ha (1,94%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, seski, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: karūsas, līdakas, asari, laši, vimbas, foreles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. koppieņotavā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bībelnieks Emīlija, tlr. Nīkrāce 10; 2) Preču vkl. Lieldzeldā, 4 klm. no pg. n., īp. Kēls Nātans; 3) Preču vkl. Stāšos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Kēls Nātans; 4) Preču vkl. Malciemos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Olga, tlr. Nīkrāce 11; 5) Preču vkl. Krogzemjos, 1 klm. no pg. n., īp. Dundurs Olga; 6) Vīntirgotava Dzelzgalē, 9 klm. no pg. n., īp. Drullis Jēkabs, tlr. Dinsdurbe 16; 7) Kooperātīvs 0,2 klm. no pg. n., īp. Vaiņodes apkārtnes kooperātīvs; 8) Pienotava 0,5 klm. no pg. n., īp. Briņķu piensaimn. sba, tlr. Nīkrāce 10; 9) Siernīca Lieldzeldē, 4 klm. no pg. n., īp. Verrens Gotfrīds, tlr. Nīkrāce 14; 10) Zāģētava Tukumā, 5 klm. no pg. n., īp. Strautiņš Žanis; 11) Dzirnavas Tukumā, 5 klm. no pg. n., īp. Strautiņš Žanis; 12) Dzirnavas Vormsatā, 2 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Žanis; 13) Dzirnavas Dzeldā, 6 klm. no pg. n., īp. Straumiņš Fricis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.660,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Embūtes ev.-lut. draudzē, mācītājs Freibergs Alfrēds, dz. Embūtes māc. mž.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Briņķu bibliot. bba, db. 1899. g., pr. Blūms Jānis, dz. Nīkrāces skolā, tlr. Nīkrāce 1; 2) Briņķu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Dūks Fricis, dz. Gailos, tlr. Nīkrāce 5; 3) Briņķu pašpalīdzības bba, Progress, pr. Redlichs Kristaps, dz. Siliņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) „Pilskalns" Priekules vmžn. V iec., Liel-Vormsātes ūdens dzirnavu robežās; b) „Pilskalns" Upenieku māju robežās; c) „Pilskalns" Jaunzemju II māju robežās; d) „Pilskalns" netālu no Kojas upes labā krasta, Jaunzemju māju robežās, 3 klm. Dzeldes muiža; e) simts soļu Kriču virzienā „Kapkalniņš", Tuņņu māju dalā, upmalā; f) netālu no „Kapkalniņa" „Baznīckalns".

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 10 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bachmans Kristaps — publicists, sabiedr. darbin., dzim. 1867. g.; Bulmerinks Ernests — statistiķis, Rīgas pls. statistiskā biroja direktors, dzim. 1885. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) L. Nīkrāces mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas dārzniecībai, koppienotavai un biedrības n.; b) Vormsātas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās ierīkota ārsta māja, policijas kārtībnieka, vecmātes un skolotāju dzīvokļi; c) L. Dzeldas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkās ierīkota siernīca un veikals; d) Briņķu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam; e) Tukuma mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas un Dzeldas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

15. Rudbāržu pagasts.

(Sk. karti 320. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rudbāržu pg.; vāciski Rudbahren; krieviski Rudbarenskaja.

Pagasta robeža: z. — Sieksātes pg., r. — Skrundas pg., d. — Nīkrāces pg., v. — Kalvenes un Valtaiķu pg.

Pg. platība — 100 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1731, no tiem vīr. 829, siev. 902.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 175 klm., pa zc. — 180 klm., apr. pls. Aizpute, lietojot dzc. vai aut. — 31 klm., pa zc. — 25 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Rudbārži — 7 klm.

Pg. n. pie Rudbāržu-Lēņu III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Rudbāržiem.

Upes: Venta, Koja, Kandeļu, Slugu, Lēnas.

Ezeri: Ilzikas.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rudbāržu novads — 3510 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes apr. iec.; tiesu izp. Aizputes apr. iec. Pg. vecākais Karlsons Didriķis, dz. Aizās, 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Eglīts Ernests, dz. Rudbāržkalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Rudbārži 8; pg. tiesas prs. Karlsons Didriķis, dz. Aizās, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grīnbergs Arvīds, dz. pg. n., tlr. Rudbārži 4; vc. plc. kārtībnieks Šmits Augusts, dz. policijas mājā, tlr. Rudbārži 23.

2. **Izglītība.** Skolas: Rudbāržu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Ratnieks Rūdolfs, tlr. Rudbārži 5; Lēņu 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Šenkevics Katrīna, dz. skolā, tlr. Lēna 7.

Bibliotēkas: Latviešu Jaunatnes svbas Rudbāržu nod. bibliot., 400 sēj., prz. Ratnieks Rūdolfs, dz. 6 kl. pamatsk., tlr. Rudbārži 5; Lēņu latv. kat. bbas bibliot., 700 sēj., prz. Eglītis Augusts, dz. Mazblendniekos, tlr. Lēņi 8.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Skrablis Dārta, dz. pg. n., tlr. Rudbārži 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Skrundas rajonā, vet. ārsts Dumpis Teodors, dz. Skrundā, tlr. Skrunda 51.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līn.

Rudbārži — P. n. Abc., pg. n., prz. Grīnbergs Arvīds, tlr. Rudbārži 4; Rudbārži — Tf. n. T. C., Rudbāržu muižā, 2 klm. no pg. n., prz. Cinis Jānis, tlr. Rudbārži s. v.; Lēnas — Tf. n. T. C., Šilos, 4 klm. no pg. n., prz. Kārkliņš Krišs, tlr. Lēnas - s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Skrundas vmžn. V iec., Rudbāržu mžn., pie Skrundas-Liepājas I šķ. ceļa, Rudbāržu muižā, 5 klm. no Rudbāržu stc., mžzn. Sniķeris Edgars, 2 klm. no pg. n., tlr. Rudbārži 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 261, saimniecību — 261. Aramzeme 3227,06 ha (32,22% no z. kpl.), pļavas 1290,43 ha (12,89%), ganības 839,96 ha (8,39%), meži 4065,63 ha (40,60%), purvi 150,15 ha (1,50%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, āpši, seski, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Siernīca Rudbāržu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Trummers Valters, tlr. Rudbārži 10; 2) Pienotava Rudbāržu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Rudbāržu piensaimn. sba; 3) Spirta dedzinātava Rudbāržu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Cinis Jānis, tlr. Rudbārži 3; 4) Ūdens dzirnavas, 0,2 klm. no pg. n., īp. Cinis Jānis, tlr. Rudbārži 7; 5) Tirgotava Lēņu māc. muižā, īp. Gudermanis Ints; 6) Tirgotava Gobu mājās, īp. Jurševskis Krišs; 7) Tirgotava Kliņķu mājās, īp. Birznieks K.; 8) Tirgotava Rudbāržu mž., īp. Brencis Juris; 9) Tirgotava Graudu mājās, īp. Jerumanis Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.250,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ev.-lut. draudzes baznīca Rudbāržu muižā, 2 klm. no pg. n., mācītājs Frīdbergs R., dz. Valtaiķu mācīt. mājā, tlr. Valtaiķi 18; 2) Rom. kat. baznīca, 5 klm. no pg. n., mācīt. Vanags Aleksandrs, dz. Lēņu māc. mž.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rudbāržu piensaimn. sba, db. 1932. g., pr. Birznieks Fricis, dz. Lakstiņos; 2) Rudbāržu lauku jaunatnes bba, db. 1933. g., pr. Zemeskalns Jānis, dz. Zemītēs; 3) L. J. S. Rudbāržu organizācija, pr. Eglīts Fricis, dz. Jaunzemjos; 4) Rudbāržu-Lēņu mājturības veicin. bba, pr. Eglītis Anna, dz. Draveniekos; 5) Rudbāržu lauksaimn. bba „Grauds", pr. Jurševskis Ernests, dz. Diž-Blendniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 4 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Rudbāržu mž. centrs, 2 klm. no pg. n., Zemkopības ministrija iznomā.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas u. c. upju krasti, Ilzikas ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dravniekos, Ventas krastā, prz. Eglīts J., Skrundas stc. 9 klm., tlr. Lēna 2.

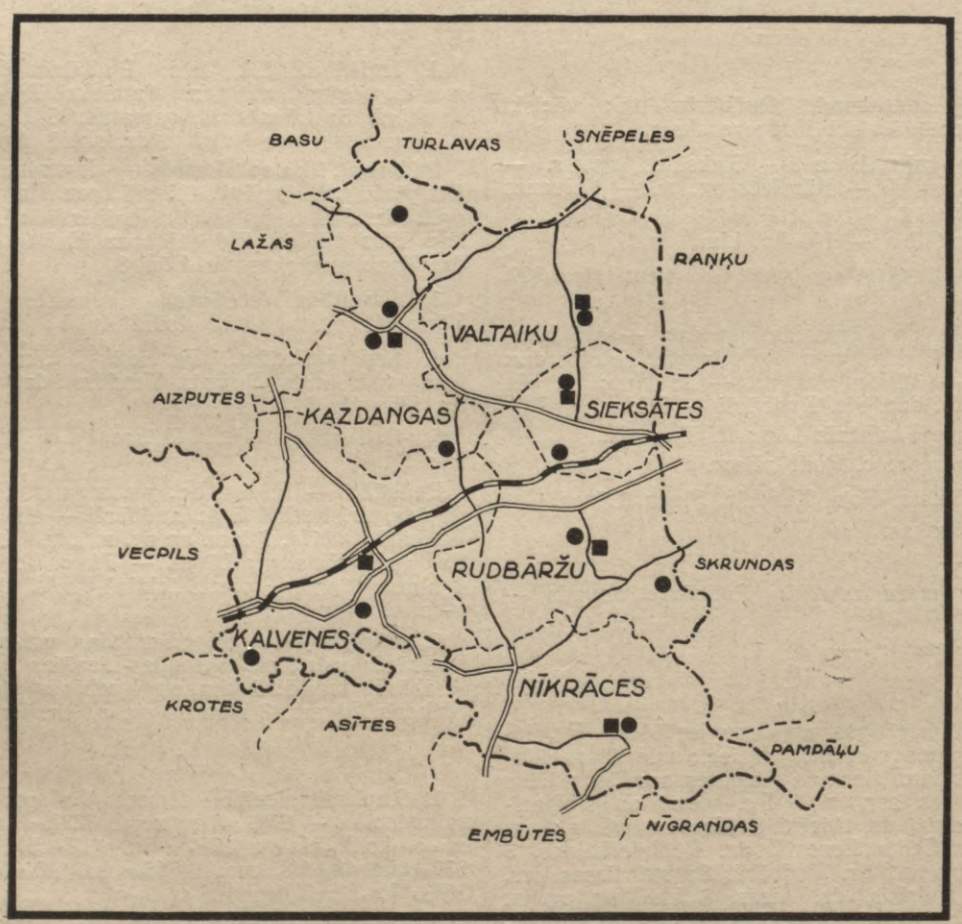

Aizputes-Nīkrāces-Rudbāržu rajons.

16. Sakas pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Upesmuižas pg.; vāciski Bächhof; krieviski Bechgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Ulmales pg., r. — Apriķu pg., d. — Ziemupes un Cīravas pg., v. — Baltijas jūra.

Pg. platība — 141,₁ kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Pāvilosta.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2906, no tiem vīr. 1377, siev. 1529.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 265 klm., pa zc. — 220 klm.; apr. pls. Aizpute, lietojot dzc. — 92 klm., pa zc. — 32 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Saka — 2 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Saku.

Upes: Tebra, Durbe, Saka.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Salienes — 396 ha, Grīna — 3680 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes apr. iec.; tiesu izp. Aizputes apr. iec. Pg. vecākais Ģēģeris Andrējs, dz. Klienos, 7 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Štālbergs Jānis, dz. Štubjos, 10 klm. no pg. n., tlr. Akmeņrags 2. Pg. darbvedis Grīnbergs Jānis, dz. pg. n., tlr. Saka 9; pg. tiesas prs. Šnipke Augusts; vc. plc. kārtībnieks Vītols Ansis.

2. **Izglītība.** Skolas: Pāvilostas 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Šneiders Ernests; Sakas 4 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Bumbieris Jānis; Salienas 4 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Silkalns Jānis, tlr. Saliena 9.

Bibliotēkas: Pg. padomes bibliot., 700 sēj., prz. Šternbergs Miķelis, dz. pg. n., tlr. Saka 9; Pāvilostas bibliot., 600 sēj., prz. Kūdriņš Žanis, tlr. Pāvilosta — s. v.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Frišs Otto, dz. Upes muižā, 2,₅ klm. no pg. n., tlr. Saka 10; vecmāte Dunkelis Emīlija, dz. Upes muižā, 2,₅ klm. no pg. n., tlr. Saka 4; Latv. Sark. Krusta Pāvilostas veselības kopšanas punkts, Pāvilostā. Aptieka — Pāvilostā, Upmales - 12.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Gailītis Jānis, dz. mācītāja mājā, 2,₅ klm. no pg. n., tlr. Saka 15.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Alsungas dzc. līn.

Saka — P. t. k. N., 4 klm. no pg. n., prz. Bunte Ansis, tlr. Saka 20; Pāvilosta — P. tf. n. Abc. T. p. C., prz. Kūdriņš Žanis; Orgsaliena — P. tf. n. Ab. T. p. C., prz. Treilons Andrējs; Akmeņrags — P. tf. n. Ab. T. p. C., prz. Kiršteins Jānis; Lejnieki — P. n. Ab., prz. Putniņš Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** a) Aizputes vmžn. I iec. Sakas mžn. Upesmuižā, 1 klm. no dzc. stc. Kursa, mžzn. Teters Alfrēds, tlr. Saka 17; b) Aizputes vmžn. II iec. Salienes muižā, 8 klm. no Rēves dzc. stc., mžzn. Dūrējs Jānis, tlr. Orgsaliene 4.

Saka — dzc stc., pr. Sīlis Arvīds; Pāvilosta — dzc. stc., pr. Voišvilo Pauls.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 653, saimniecību — 463. Aramzeme 2392,₇₁ ha (16,₉₅% no z. kpl.), pļavas 2299,₅₃ ha (16,₃₀%), ganības 2376,₇₈ ha (16,₈₄%), meži 5352,₉₆ ha (37,₉₄%), purvi 229,₃₁ ha (1,₆₂%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, meža cūkas, u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, brekši, sapali, zuši, plauži, laši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Jaunzemjos, 3 klm. no pg. n., īp. Hāze Leibe, tlr. Saka 32; 2) Preču vkl. Vējkalnos, 1 klm. no pg. n., īp. Šnipke, tlr. Saka 14; 3) Preču vkl. bij. pienotavā, 1,₅ klm. no pg. n., īp. Krauze, tlr. Saka 27; 4) Salienes ūdensdzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Zemeļa mant., tlr. Orgsaliena 2; 5) Vējdzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Lasmanis Krišs; 6) Koloniālpreču vkl. Pāvilostā, Upmalas - 26, īp. Āboliņš Krišs; 7) Koloniālpreču vkl. Pāvilostā, Upmalas - 12, īp. Bloms Jānis; 8) Koloniālpreču vkl. Pāvilostā, Tirgus - 2, īp. Freibergs Vilis; 9) Koloniālpreču vkl. Pāvilostā, Upmalas - 13; īp. Freibergs Kārlis; 10) Koloniālpreču vkl. Pāvilostā, Brīvības - 15, īp. Geršens Jēkabs; 11) Koloniālpreču vkl. Vecavotos, īp. Zāle Mārtiņš; 12) Koloniālpreču vkl. Štokmaņos, īp. Skrullis Kārlis; 13) Koloniālpreču vkl. Brenoltos, īp. Eņģelis Reinis; 14) Koloniālpreču vkl. Pāvilostā, Upmalas - 4, īp. Galiņš Kārlis; 15) Sakas spirta dedzinātava, īp. Ozols Krišs; 16) Zāģētavas un kulgarnitūras Pāvilostā, Tirgus laukumā 14, īp. Gabaliņš Jānis, Viļņu - 14, īp. Rūtenbergs Mārtiņš, Lejzemniekos, īp. Šnipke Augusts; 17) Frizētava Pāvilostā, īp. Kloks Ferdinands; 18) Frizētava Pāvilostā, īp. Danče Marija; 19) Frizētava Pāvilostā, īp. Štobis Vāra; 20) Degvīna trg. Pāvilostā, īp. Bendorfs Gustavs; 21) Degvīna trg. Pāvilostā, īp. Berelovičs Joselis; 22) Drēbju vkl. Pāvilostā, Tirgus - 7, īp. Hāze Mozus; 23) Pārtikas preču vkl. Pāvilostā, Upmalas - 24, īp. Zivs Josefs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.845,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Sakas-Lejas ev.-lut. draudzes baznīca, 1,₅ klm. no pg. n., mācītājs Müllers Vilhelms; 2) Ev.-lut. lūgšanas n. Pāvilostā; 3) Pāvilostas baptistu draudzes lūgšanas n.; 4) Lat. evaņģēliskās brāļu draudzes lūgšanas n. Pāvilostā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Krājaizdevu sba, db. 1925. g., pr. Klavsons Otto, dz. Kļaviņos, tlr. Saka 19; 2) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1929. g., pr. Ģēģeris Andrējs, dz. Klienos; 3) Lauksaimniecības bba, db. 1925. g., pr. Nelsons Andrējs, dz. Celminos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: „Pilskalns“ pie Ilmedes upītes ietekas Tebrā, netālu no Dzinteres mazmuižas, Grāvju māju robežās.

1905. g. notikumi: nodedzināta Upesmuižas pils; izdemolēta pg. valde.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Upesmuižas centrs, 2,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkoti rajona ārsta, vecmātes, pg. kārtībnieka un pg. nespējnieku dzīvokļi. Zeme izdalīta pašvaldības darbiniekiem kā dienesta zeme; b) Ostbakas, Sarkanmuižas, Freibergu, Baltās un Mindes mž. centri sadalīti jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Tebras upes krasti starp Kāvužu un Stembres mājām; Durbes upes krasti pie Caurkalnu mājām; Upesmuižas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Malduguņos, pie Kursas stc., prz. J. Strazdiņš, Liepāja — 45 klm.

17. Sieksātes pagasts.

(Sk. karti 320. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sieksātes pg.; vāciski Sexaten; krieviski Seksatenskaja.

Pagasta robeža: z. un v. — Valtaiķu pg., r. — Skrundas pg., d. — Rudbāržu pg.

Pg. platība — 38,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 798, no tiem vīr. 372, siev. 426.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 164 klm., pa zc. — 165 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 22 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Sieksāte — 4 klm.

Pg. n. pie Kalnamuižas-Laidu ceļa.

Pasta adrese: c. Sieksāti.

Upes: —

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kalnamuižas — 449 ha, Sieksātes — 196 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Zīlmanis Kārlis, dz. Zīlmaņos, 0,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Tilts Fricis, dz. Dorbēs, 3 klm. no pg. n., tlr. Rudbārži 15. Pg. darbvedis Eizenarms Amālija, dz. pg. n., tlr. Valtaiķi 11; vc. plc. kārtībnieks Jākobsons Kārlis, dz. Liepās, 1 klm. no pg. n., tlr. Valtaiķi 24; pg. tiesas prs. Zandbergs Fricis, dz. Mazzīlēs, 3 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Sieksātes I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Kūtcs Vilis; Valtaiķu vācu II pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Prechtelis Elza.

Bibliotēkas: Lauksaimn. bbas bibliot., 642 sēj., prz. Briedis Olga, dz. pamatskolā.

3. **Veselības kopšana. —**

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Skrundas rajonā, vet. ārsts Dumpis Teodors, dz. Skrundā, tlr. Skrunda 51.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līn.

Sieksāte — P. n. s. v. Abc. I. X., Sieksātes stc., 4 klm. no pg. n., prz. Nāruns Jānis, tlr. Sieksāte — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Sieksātes dzc. stc., pr. Nāruns Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 119, saimniecību — 119. Aramzeme 1315,62 ha (33,95% no z. kpl.), pļavas 559,41 ha (14,44%), ganības 512,90 ha (13,24%), meži 1149,58 ha (29,67%), purvi 137,37 ha (3,55%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, līņi, sapaļi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Četrozolos, 1 klm. no pg. n., īp. Kūtcs Emīls, tlr. Rudbārži 24; 2) Dzirnavas Jaunsieksātē, 1 klm. no pg. n., īp. Rāts Luiss; 3) Terpentīna fabrika Dižtomos, 4 klm. no pg. n., īp. Pinchusovičs Giršs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 6800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Valtaiķu ev.-lut. draudzē, mācītājs Freibergs Reinholds, dz. Valtaiķu mācītājmuižā, tlr. Valtaiķi 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Grietēns Žanis, dz. Priedēs; 2) Izglītības bba, db. 1924. g., pr. Kronbergs Žanis, dz. Kļaviņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 pilsoni.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kalnmuižas centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatsk.; b)

Jaun-Sieksātes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam, izmanto lauksaimn.; c) Jaun-Apūzes mž. centrs, 2 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam, izmanto lauksaimn.

4. **Dabas jaukumi:** Kalnamuižas apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dorbēs, 2,5 klm. no Sieksātes stc., tlr. Rudbārži 15.

18. Ulmales pagasts.

(Sk. karti 312. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: daļa Upesmuižas un Pilsbergas pg.; vāciski —; krieviski Bechgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Jūrkalnes pg., r. — Alšvangas un Gudenieku pg., d. — Sakas pg., v. — Baltijas jūra.

Pg. platība — 120 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 865, no tiem vīr. 414, siev. 451.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 275 klm., pa zc. — 205 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. 43 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Kursa — 7 klm.

Pg. n. pie Liepājas-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Ulmali.

Upes: Rīva.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Šarlotes novads — apm. 1000 ha, Ulmales novads — apm. 1000 ha.

Lielākie purvi: Pūlis — apm. 400 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Aizputes iec. Pg. vecākais Kristapsons Jānis, dz. Drustos, 2 klm. no pg. n., tlr. Ulmale 2; pg. pdm. prs. Mertens Fridrichs, dz. Kalnarājos, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ābols Kristaps, dz. Ulmales Smēdēs, 0,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ozoliņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Ulmale — s. v.; vc. plc. kārtībnieks Pauls Fricis, dz. Imantās, 6 klm. no pg. n., tlr. Jūrkalne 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Ulmales 4 kl. pamatskola, 3 klm. no pg. n., prz. Pamaurs Jūlijs, tlr. Ulmale 11.

Bibliotēkas: Ulmales-Labragas lauksaimn. bbas bibliot., 642 sēj., prz. Ozoliņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Ulmales — s. v.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Frišs Otto, dz. Upes mž., 8 klm. no pg. n., tlr. Saka 10; vecmāte Dunkels Emīlija, dz. Upes mž., 8 klm. no pg. n., tlr. Saka 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Sakas rajonā, vet. ārsta v. i. Gailīts Jānis, dz. Sakā.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Alsungas dzc. līn.

Ulmale — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Ozoliņš Kārlis, tlr. Ulmale — s. v.; Pieviķi — P. tf. n. Ab. T. p. C., Vecvagaros, 10 klm. no pg. n., prz. Miķelsons Indriķis, tlr. Pieviķi — s. v.; Labrags — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Ragovskis Vladislavs, tlr. Ulmale 1.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 168, saimniecību — 155. Aramzeme 1195,73 ha (14,82% no z. kpl.), pļavas 1530,79 ha (18,96%), ganības 1021,10 ha (12,66%), meži 3863,22 ha (47,86%), purvi 196,31 ha (2,43%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, meža cūkas, brieži, vāveres, caunas; upēs un ezeros: līdakas, laši, foreles, raudas, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Lauciņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Kūdriņš A., tlr. Ulmale 9; 2) Preču vkl. Vītolos, 10 klm. no pg. n., īp. Vītols M.; 3) Preču vkl. Ojāros, 9 klm. no pg. n., īp. Cērpiņš M.; 4) Linu mīstītava Drustos, 2 klm. no pg. n., īp. Kristapsons J., tlr. Ulmale 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 7962,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ev.-lut. draudzes baznīca pie Liepājas-Ventspils I šķ. ceļa, 6 klm. no pg. n., mācītāja vieta vakanta. 2) Baptistu lūgšanas n. pie Liepājas-Ventspils I šķ. ceļa, 2 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1924. g., pr. Kristapsons Jānis, dz. Drustos, tlr. Ulmale 2; 2) Lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Kristapsons Jānis, dz. Drustos, tlr. Ulmale 2; 3) Mednieku bba, db. 1924. g., pr. Ādolfs Kārlis, dz. Markevicos, tlr. Ulmale 3; 4) Izglītības bba, db. 1928. g. pr. Jansons Mārtiņš, dz. Klaparos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) senlaiku reliģiskais kulta akmens Dzeņu māju robežās; b) „Dievekļa akmens" Pinnas māju robežās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīciia sodījusi ar miesas sodu vairākus pg. iedzīvotājus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks; nodedzināta bij. Ulmales mž. pils.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Strantes mž. centrs, īp. privātpersona.

4. **Dabas jaukumi:** Labraga grava pie Rīves upes ietekas jūrā; jūrmala ar klinšveidīgiem krastiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Krastos, pie Ventspils-Liepājas I šķ. ceļa, 6 klm. no pg. n., prz. Grence Jānis, tlr. Jūrkalne 5, pst. c. Labragu.

19. Valtaiķu pagasts.

(Sk. karti 320. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Valteiķu pg.; vāciski Neuhausen; krieviski Neigauzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Turlavas un Snēpeles pg., r. — Raņķu un Skrundas pg., d. — Sieksātes un Rudbāržu pg., v. — Kazdangas pg.

Pg. platība — 150 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1792, no tiem vīr. 850, siev. 942.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 168 klm., pa zc. — 180 klm.; apr. pls. Aizpute, pa zc. — 24 klm.; tv. pls. Aizpute; tv. dzc. stc. Sieksāte — 8 klm.; tv. aut. pstn. Aizpute — 24 klm.

Pg. n. pie Kalnamuižas-Laidu III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Laidiem.

Upes: Ēnavas, Vaipa, Skalda, Dzirnavu strauts.

Ezeri: Bezdibeņa — 9 ha.

Kalni: Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Ēnavas — 160 ha, Kaspara — 83,6 ha.

Lielākie purvi: Līņu — apm. 400 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Aizputes apr. plc. III iec.; miertiesas Aizputes apr. iec.; izm. tiesneša Aizputes apr. iec.; tiesu izp. Aizputes apr. iec. Pg. vecākais Andersons Krišs, dz. Kublos, 11 klm. no pg. n., tlr. Valtaiķi 3; pg. pdm. prs. Fēlavs Alberts, dz. Skaļķī, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ķevīts Ādolfs, dz. Ādģērī, 1,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Māters Andžis, dz. pg. n., tlr. Laide 14; vc. plc. kārtībnieks Jākobsons Kārlis, dz. Sieksātes pg. Liepās, tlr. Valtaiķi 24.

2. **Izglītība.** Skolas: Laidu pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Krievs Dāvis, tlr. Laidi 3.

Bibliotēkas: Laidu izglītības bbas bibliot., pamatsk., 1000 sēj., prz. Jēgermanis Olga.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Bensons Marta, dz. Laidu pamatskolā, 0,5 klm. no pg. n.; rajona ārsts Vēžnieks Roberts, dz. Kazdangas pg. Kapšos, tlr. Kazdanga 3.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Skrundas rajonā, vet. ārsts Dumpis Teodors, dz. Skrundā, tlr. Skrunda 51.

5. **Satiksme.** Laidi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Māters Andžis, pg. n., tlr. Laidi — s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 300, saimniecību — 282. Aramzeme 3439,50 ha (38,04% no z. kpl.), pļavas 1470,54 ha (16,26%), ganības 1392,21 ha (15,40%), meži 2082,35 ha (23,03%), purvi 209,68 ha (2,32%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: brekši, līdakas, asari, raudas, līņi, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Laidos, pie pg. n., īp. Laidu patērētāju bba, tlr. Laidi 15; 2) Pienotava, 9 klm. no pg. n., īp. Valtaiķu piensaimn. sba, tlr. Valtaiķi 20; 3) Pienotava Valtaiķos, 9 klm. no pg. n., īp. Valtaiķu piensaimn. sba, tlr. Valtaiķi 9; 4) Alusdarītava Lejaskrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Ross Kārlis, tlr. Lejaskrogs — s. v.; 5) Dzirnavas Rudē, 6 klm. no pg. n., īp. Muižzemnieks Jānis; 6) Dzirnavas Bangotnēs, 1,5 klm. no pg. n., īp. Skudra Frīda.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Latviešu ev.-lut. draudzes baznīca, 9 klm. no pg. n., māc. Freibergs Reinholds, dz. Valtaiķu māc. muižā, tlr. Valtaiķi 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bba Latvju jaunatne, db. 1932. g., pr. Pērkons Alfrēds, dz. Laidu pamatskolā; 2) Valtaiķu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1933. g., pr. Gansons Teodors, dz. Ziedlejās, tlr. Lejaskrogs 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Pilsdrupas Valtaiķu Pilsmuižas jaunsaimniecībā. Ev.-lut. baznīcā glabājas sens altāris, kancele, sudraba lukturi no 1776. g., sudraba vīna kauss no 1710 g., sudraba upuru trauks no 1823. g., sudraba upuru trauks no 1742. g., sudraba dievgalda maizīšu vācele no 1676., sudraba vīna kanna, divi sudraba lukturi no 1721. g., sv. vakarēdiena šķīvji no 1667. g., XVIII g. s. koka ģērbonis, kapara upuru trauks no 1865. g., pērmindera krusts un 5 nozīmes.

1905. g. notikumi: Valtaiķu-Patrapu māju robežās soda ekspedīcija nošāvusi 32 apkārtējo pagastu pilsoņus, 1933. g. uzcelts piemineklis.

Pasaules kara notikumi: sadursmes starp krievu un vācu karaspēku Laidu muižā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Laidu mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Rudes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās ierīkota nespējnieku patversme; c) Sermītes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., neatsavināma daļa; d) Pilsmuižas centrs, sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Laidu mž. parks un birze.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

VIII. Kuldīgas apriņķis.

Apr. lauku pašv. vecākā kancel. Kuldīgā, Liepājas - 14. Tlr. Kuldīga 8. Vilks Fricis, pašv. vec. Liepājas - 14.

Apr. plc. pr-ka kancel. Kuldīgā, Kalpaka - 3. Tlr. 6. Kalve Jāzeps, apr. pr-ks. Kuldīgā, Skrundas - 9. Tlr. 76.

Apr. plc. I iec. Kancel. Kuldīgā, Kalpaka - 3. Tlr. 6. Lācis Jānis, iec. pr-ks. Kuldīgā, Liepājas - 14. Tlr. 150.

Apr. plc. II iec. Kancel. Saldū, Striķu - 22. Tlr. 9. Puriņš Vilis, iec. pr-ks. Saldū, Striķu - 22. Tlr. 4.

Kuldīgas iec. miertiesa. Kuldīgā, Kalnu - 25. Aivars Arvīds, miertiesn. Tlr. Kuldīga 19.

Saldus iec. miertiesa. Saldū, Dzirnavu - 1. Kalniņš Kārlis, miertiesnesis. Tlr. Saldus 3.

Kuldīgas iec. izmekl. tiesn. Kuldīgā, Kalnu - 25. Burkēvics Haralds, izm. tiesn. Tlr. Kuldīga 19.

Kuldīgas iec. tiesu izp. Jansons Ansis. Pieņem trešd. no 10—15. Kuldīgā, Ventspils - 19.

Saldus iec. tiesu izp. Gūža Andrējs, Saldū, Dzirnavu - 7, dz. 6. Tlr. 132.

1. Cieceres pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Cieceres pg.; vāciski Zezern; krieviski Cecernskaja.

Pagasta robeža: z. — Saldus un Gaiķu pg., r. — Remtes un Zvārdes pg., d. — Zvārdes pg., v. — Sātiņu pg. un Saldus pls.

Pg. platība — 120 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2028, no tiem vīr. 962, siev. 1066.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 128 klm., pa zc. — 126 klm.; apr. pls. Kuldīga, lietojot dzc. — 68 klm., pa zc. — 52 klm.; tv. pls. Saldus; tv. dzc. stc. Saldus — 2,5 klm.

Pg. n. Saldus pilsētā, Dzirnavu - 8, tlr. Saldus 24.

Pasta adrese: Saldū.

Upes: Cieceres, Mazupe, Vēršāda.

Ezeri: Cieceres — 272,2 ha, Brocēnu — 25 ha, Ildzis — 10 ha, Luknes — 7 ha, Baltezers — 15 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kursīšu un Saldus novads, koppl. (valsts mežu) — 3590 ha.

Lielākie purvi: Baltezera — 150 ha, Plateņu — 60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Ābele Rūdolfs, dz. Dūzēnos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Dravnieks Kārlis, dz. Spolēnos, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Striķi 1; pg. tiesas prs. Vācietis Andrējs, dz. Kroģeļos, 8 klm. no pg. n., tlr. Brocēni 28. Pg. darbvedis Lapiņš Fricis, dz. pg. n., tlr. Saldus 24; vc. plc. kārtībnieks Pavārs Fricis, dz. Saldū. Bērzu - 14, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Saldus 214.

2. **Izglītība.** Skolas: Saldus pls. ģimnazija, 2 klm. no pg. n., prz. Lāva Jēkabs, dz. Kalnamuižā, tlr. Saldus 101; 2 gad. valsts lauksaimn. skola 2 klm. no pg. n., prz. Niedra Edvins, dz. Kalnamuižā, tlr. Saldus 31; Cieceres I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Priede Jēkabs, tlr. Pilskalns 1; Brocēnu I pk. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Štammers Jēkabs, tlr. Saldus 35.

Bibliotēkas: Cieceres izglīt. bbas bibliot., 696 sēj., prz. Krūmiņš Jūlijs, tlr. Pilskalns 1; Cieceres pamatsk. bibliot., 560 sēj., prz. Priede Jēkabs, tlr. Pilskalns 1; Brocēnu pamatsk. bibliot., 600 sēj., prz. Štammers Jēkabs, tlr. Saldus 35; Saldus 2 g. lauksaimniec. skolas bibliot., prz. Lāva J., dz. Kalnamuižā, tlr. Saldus 101.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Gailis Kārlis, dz. Saldū, Upesmuižas - 15, pie pg. n., tlr. Saldus 222; vecmāte Reinšmits Late, dz. Saldū, Dzirnavu - 6.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, vet. ārsts Velps J., dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija.

Lemzere — P. n. Ab., Brīvniekos, 9 klm. no pg. n., prz. Granovskis Mārts, tlr. Pilskalni 13; Brocēni — P. n. Ab., Brocēnu krejošanas punktā 6 klm. no pg. n., prz. Konrāds Krišs, tlr. Brocēni 20; Pilskalns — Tf. n. T. p. C., 14 klm. no pg. n., prz. Mateuss Žanis, tlr. Pilskalns s. v.; Brocēni — F., Ķeļļās, 7,5 klm. no pg. n., prz. Vācietis Žanis, tlr. Brocēni s. v.; Brocēni — S. v. I. X., prz. Zommerfelds M.; Brocēni — Tf. n. T. p. C.

6. **Pārējās iestādes.** Saldus vmžn. I iec. Saldus mžn. Biļļu krogā, 4 klm. no Brocēnu dzc. stc., mžz. Šulcs Jūlijs, tlr. Saldus 18.

Brocēni — dzc. stc., pr. Zommerfelds Miķelis, dz. Aurās, tlr. Brocēni 25.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 292, saimniecību — 312. Aramzeme 4656,54 ha (38,27% no z. kpl.), plavas 1476,55 ha (12,14%), ganības 1204,43 ha (9,90%), meži 3937,73 ha (32,37%), purvi 272,64 ha (2,24%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Gruntskrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Gross Miķelis, tlr. Brocēni 7; 2) Preču vkl. Brīvniekos, 9 klm. no pg. n., īp. Granovskis M., tlr. Pilskalni 13; 3) Zāģētava Purviņos, 14 klm. no pg. n., īp. Šlāgs Krišs, tlr. Pilskalni 4; 4) Dzirnavas pie Kalnamuižas, 3 klm. no pg. n., īp. Baldiņš Mārtiņš, tlr. Saldus 29; 5) Kaļķu ceplis M. Ciecerē, 5 klm. no pg. n., īp. akc. sab. C. Ch. Šmidt, tlr. Saldus 181; 6) Ķieģeļu ceplis Strīķos, 3 klm. no pg. n., īp. Krūza Jānis, tlr. Saldus 88; 7) Ķieģeļu ceplis Lagzdiņās, 3 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Elīzabete, tlr. Saldus 104; 8) Preču vkl. M. Ciecerē, 5 klm. no pg. n., īp. Rauska Ervīns; 9) Preču vkl. Pližukos, 6 klm. no pg. n., īp. Rauska Ervīns; 10) Preču vkl. Cieceres tautas namā, 12 klm. no pg. n., īp. Pūce Krišs, tlr. Pilskalns 29.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Saldus pareizticīgo baznīca, 0,5 klm. no pg. n., māc. priesteris Žunda Nikolajs, dz. pareiztic. māc. muižā; 2) Romas-katoļu baznīca, 13 klm. no pg. n., māc. prāvests Vanags A., dz. Lēnās.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Cieceres sporta bba, db. 1933. g., pr. Rūsis Kārlis, dz. Upeniekos; 2) Cieceres ugunsapdrošināš. bba, db. 1929. g., pr. Zavickis Jānis, dz. Vaičukās; 3) Mednieku bba „Caune", db. 1928. g., pr. Gross Mārtiņš, dz. Klāmaņos, tlr. Brocēni 6; 4) Izglītības bba „Vienība", db. 1921. g., pr. Dravnieks Kārlis, dz. Cieceres Spolēnos, tlr. Striķi 1; 5) Cieceres tautas nama bba, db. 1926. g., pr. Grīslis Fricis, dz. Imantās, tlr. Pilskalns 2; 6) Saldus-Ildzes ezeru meliorācijas bba, db. 1926. g., pr. Lagzdiņš Kārlis, dz. Porukos; 7) Cieceres lopkopības pārraudz. bba, db. 1920. g., pr. Grīslis Fricis, dz. Imantās, tlr. Pilskalns 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns 3 klm. d.-austr. Lielcieceres muižai, austr. un d. kalnam tek Cieceres upe.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Kalnamuižas centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota 2 g. lauksaimniec. skola un ģimnazija; 2) V. Cieceres mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 3) Brocēnu mž. centrs, 7 klm. no pg. n.. sadalīts jaunsaimniecībās; 4) Emburgas mž. centrs, 2 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimn.; 5) L. Cieceres mž. centrs, 11 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniec.; 6) Lemzeres mž. centrs, 9 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniec.; 7) Ulpes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniec.; 8) M. Cieceres mž. centrs, 4 klm. no pg. n., sadal. jaunsaimniec.; 9) Saldus ev.-lut. dr. mācītāja mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., izlieto draudzes mācītājs; 10) Saldus pareizticīgo dr. mācītāja mž., 0,5 klm. no pg. n., izlieto dr. mācītājs.

4. **Dabas jaukumi:** Cieceres ezera salas un apkārtne; Kalnamuižas parks ar skaistām gravām, dziļi ielejā tek Cieceres upe.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Čunkās, prz. P. Veide, pst. c. Saldu, Saldus stc. 5 klm.

2. Gaiķu pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gaiķu pg.; vāciski Gaiken; krieviski Gaikenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kabiles un Aizupes pg., r. — Zantes un Remtes pg., d. — Cieceres un Saldus pg., v. — Lutriņu pg.

Pg. platība — 104 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1958, no tiem vīr. 946, siev. 1012.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 136 klm., pa zc. — 120 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 52 klm.; tv. pls. Saldus, pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Saldus — 10 klm.

Pg. n. pie Saldus-Sabiles I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Gaiķiem.

Upes: Imula, Dzīvene, Amula, Imulupīte.

Ezeri: Vec-Satiķu — 150 ha.

Kalni: Stārķu.

Lielākie mežu masīvi: Gaiķu novads — 2410 ha.

Lielākie purvi: Spundiņu.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Krecers Kārlis, dz. Puntos, 1,25 klm. no pg. n., tlr. Gaiķi 3; pg. pdm. prs. Zoltners Voldemārs; pg. tiesas prs. Cepurnieks Kārlis, dz. Robežniekos, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Turks Matīss, dz. pg. n., tlr. Gaiķi 19; vc. plc. kārtībnieks Kinavs Gustavs, dz. pg. n., tlr. Gaiķi 22.

2. **Izglītība.** Skolas: Gaiķu 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Andersons Fricis, tlr. Gaiķi

1; Gaiķu vācu 4 klm. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Freidenfelds Irma.

Bibliotēkas: Bbas „Latvijas vanagi" Gaiķu novada bibliot., 710 sēj., prz. Burķēvics Egons, dz. Dzelzīšos, tlr. Gaiķi 23.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Assiks Oskars, dz. doktorātā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Gaiķi 16; rajona vecmāte Janmeijs Marija, dz. doktorātā, 4,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, vet. ārsts Velps J., dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Gaiķi — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Turks Matīss, dz. pg. n., tlr. Gaiķi 19; Āžukalns — Tf. n. T. C., Pauros, 10 klm. no pg. n., prz. Dišlers Alberts, tlr. Āžukalns s. v.; Satiķi — P. n. Ab., Pilēģos, 4,5 klm. no pg. n., prz. Pureklis Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Saldus vmžn. III iec. Gaiķu mžn. Jaunzemju m., 13 klm. no Saldus dzc. stc., mžz. Didriķis Ringolds, tlr. Gaiķi 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 365, saimniecību — 343. Aramzeme 4691,18 ha (45,00% no z. kpl.), plavas 1089,63 ha (10,45%), ganības 1177,56 ha (11,30%), meži 2817,45 ha (27,03%), purvi 270,55 ha (2,60%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši, ūdri, caunas, vāveres, mežacūkas, seski, zebiekstes; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas, karpas, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Jaunmuižciemā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Kazāks Pēteris; 2) Preču vkl. Irbītēs, 5,5 klm. no pg. n., īp. Hartfils Vilhelms, tlr. Gaiķi 20; 3) Preču vkl. Rāmniekos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Mikans Alfons; 4) Preču vkl. Jurģu vēja dzirnavās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Pēteris, tlr. Gaiķi 2; 5) Pienotava Jurģu vēja dzirnavās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Saldus piensaimn. sba, tlr. Saldus 188; 6) Vecsatiķu pienotava Pilēģos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Saldus piensaimn. sba, tlr. Saldus 188; 7) Jurģu vēja dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Pēteris, tlr. Gaiķi 2; 8) Vecsatiķu ūdens dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Gaiķu-Satiķu lauks. bba „Arājs", tlr. Gaiķi 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.750,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Gaiķu ev.-lut. baznīca, blakus Gaiķu krogam, 1 klm. no pg. n., māc. Grantiņš Alfrēds, dz. Gaiķu mācītājmājā, tlr. Gaiķi 13; 2) Lielsatiķu vācu baptistu lūgšanas nams pie Rīņiekiem, 7 klm. no pg. n., māc. Šulcs M., dz. Rīgā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Gaiķu-Satiķu lauksaimn. bba „Arājs", db. 1922. g., pr. Richters Fricis, dz. Briežgravās, tlr. Gaiķi 33; 2) Gaiķu biškopības bba „Censonis", db. 1927. g., pr. Redīns Fricis, dz. Rikutos; 3) Gaiķu savstarp. apdrošin. bba, db. 1930. g., pr. Krecers Kārlis, tlr. Gaiķi 3; 4) Bbas „Latvijas vanagi" 41. Gaiķu novads, db. 1930. g., pr. Zoltners Fricis, dz. Lielaušos, tlr. Gaiķi 5; 5) Gaiķu dārzkopības pārraudz. bba, db. 1932. g., pr. Irbe Kārlis, dz. Irbītēs, tlr. Gaiķi 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Stārķu kalns Kloņu māju tuvumā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 revolūcionārus; viens pirms nošaušanas nežēlīgi spīdzināts.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Dišlers Ernsts — vec. doc., inž., * 1880. g., Lejas Lauciniekos; 2) Dišlers Kārlis — prof., Dr. iur., * 1878. g., Lejas Lauciniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Muižciema mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecīb.; 2) Jurģu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts ilggadīgam nomniekam; 3) Gaiķu mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkās novietota 6 kl. pamatsk.; 4) Vecsātiķu mž. centrs, pilī novietots tautas nams, aptieka, ārsta un vecmātes dzīvokļi; 5) Lielsātiķu mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Vec-Sātiķu ezera krasti no Dzīvkalniem līdz Vec-Sātiķu ūdens dzirnavām, pie kurām sevišķi gleznaini dabas skati.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jāņkalnos, prz. E. Tīls, Blīdenes stc. 16 klm., Saldus — 18 klm.

3. Ivandes pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ivandes pg.; vāciski Iwanden; krieviski Ivandenskaja.

Pagasta robeža: z. — Padures pg., r. — Kurmales pg., d. — Planicas pg., v. — Ēdoles pg.

Pg. platība — 78,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1201, no tiem vīr. 577, siev. 624.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 173 klm., pa zc. — 164 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 15 klm.; tv. pls. Kuldīga; tv. dzc. stc. Alsunga — 14 klm.; tv. aut. pstn. Kuldīga — 15 klm.

Pg. n. pie Kuldīgas-Ēdoles ceļa.

Pasta adrese: c. Ivandi.

Upes: Dzirnavu.

Ezeri: Dzirnavu.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Svārdes novads — 1500 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Jansons Fricis, dz. Bērtuļos, 6 klm. no pg. n., tlr. Ivande 3; pg. pdm. prs. Jēgermanis Miķelis, dz. Klučos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pigēvics Ansis, dz. Tiltiņos, 5,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Puciriuss Vilis, dz. pg. n., tlr. Ivande 12; vc. plc. kārtībnieks Lauls Jānis, dz. Valciņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Ivande 8.

2. **Izglītība.** Skolas: Ivandes 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Setlers Jānis, tlr. Ivande 1.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Bergmanis Vēra, dz. Aplokos, 10 klm. no pg. n., tlr. Padure 16.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Ivande — P. n. Abc., pg. n., prz. Puciriuss Vilis, tlr. Ivande 12; Muižarāji — P. n. Abc., Miezīšos, 3 klm. no pg. n.; Ivande — Tf. n. T. C.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 218, saimniecību — 230. Aramzeme 2372,59 ha (30,37% no z. kpl.), pļavas 1418,68 ha (18,16%), ganības 1550,73 ha (19,85%), meži 1850,84 ha (23,69%), purvi 346,73 ha (4,44%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl., 1 klm. no pg. n., īp. Puciriuss Jānis, tlr. Ivande 6; 2) Dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Ivandes pg. sba, tlr. Ivande 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.668,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Ozoliņš V., dz. Ēdoles mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ivandes bibliot. bba, pr. Kungs Hugo, dz. Ceplos; b) Ivandes lauksaimniec. bba „Vārpa", pr. Berķis J., dz. Muceniekos; c) Mašīnu koplietošanas bba „Saule", pr. Grīnfelds M., dz. M. Brūveros.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns austr. Ivandes Vecmuižai, upītes malā; b) uguns kapenes Ivandes muižas Nr. 12 F. gabalā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nežēlīgi spīdzinājusi vienu revolūcionāru, pēc tam nošāvusi.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Liel-Ivandes mž. centrs, ēkās novietots Tautas nams un pg. n.; 2) Maz-Ivandes mž. centrs, 2 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa; 3) Tadaižu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa; 4) Deksnes mž. centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašn. kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Dzirnavu upe un ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Kabiles pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I

Agrākie nosaukumi: Kabiles pg.; vāciski Kabillen; krieviski Kjabiļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Rendas pg., d. Vārmas, Lutriņu un Gaiķu pg., v. — Kuldīgas pg., r. — Valgales, Matkules un Vānes pg.

Pg. platība — 226,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3143, no tiem vīr. 1481, siev. 1662.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 141 klm., pa zc. — 124 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 29 klm.; tv. pls. Sabile, pa zc. — 17 klm.; tv. dzc. stc. Stende — 30 klm.; tv. aut. pstn. Kabile — 1 klm.

Pg. n. pie Dzirnavu-Lejas ceļa.

Pasta adrese: c. Kabili.

Upes: Režu, Mergavas, Veļdžu, Kroķu, Galamuižas.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Rendas novads — 8220 ha; Bruņniecības novads — 620 ha.

Lielākie purvi: Eģenieku — 224 ha, Kalnaušu — 143 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Auns Andrējs, dz. Mazvišļos, 8 klm. no pg. n., tlr. Višļi 1; pg. pdm. prs. Štelmachers Žanis, dz. Kanneniekos, 10 klm. no pg. n., tlr. Jaunmuiža 23; pg. tiesas prs. Cubachs Heinrichs, dz. Gaižumos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kabile 33. Pg. darbvedis Ekerts Fricis, dz. pg. n., tlr. Kabile 2; vc. plc. kārtībnieks Brancs Krists, dz. pg. n., tlr. Kabile 20.

2. **Izglītība.** Skolas: Kabiles 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Rozentāls Matīss, tlr. Kabile 29; Zuteņu 4 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Irma, tlr. Iljēni 10.

Bibliotēkas: pg. sbas bibliot., 517 sēj., prz.

Rozentāls Matīss, dz. Kabiles pamatsk., tlr. Kabile 29; Zuteņu bbas bibliot., 235 sēj., prz. Simtiņš Jānis, dz. Zuteņu pamatsk., tlr. Iļģēni 10, pst. c. Zuteņiem.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Gulbis Kristīne, dz. Kabiles muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Kabile 30. Zobu ārste Gailītis Marija, dz. mācītājmuižā, 4 klm. no pg. n., tlr. Kabile 26; rajona vecmāte Kauliņš Anna, dz. Druveniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kabile 75; Kabiles aptieka muižā, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso aut. līnija Tukums-Vāne-Kabile.

Kabile — P. t. k. N., 1 klm. no pg. nama, prz. Vītiņš Ansis, dz. Kabilē, tlr. Kabile 83; Ķinguti — P. tf. n. Abc. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Vaitķēvics Gustavs, dz. Ķingutos, tlr. Ķinguti 40; Pusgaldiņi — P. tf. n. Abc. T. C., Mežamuižā, 8 klm. no pg. n., prz. Kaķis Milda; Višļi — P. tf. n. Ab. T. C., Stradiņos, 10 klm. no pg. n., prz. Valdis Žanis, dz. Matkules Kņopēs; Krēslas — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Vīnzarājs Jānis, tlr. Ķinguti 22; Zutēni — P. n. Abc., Zuteņu skolā, 12 klm. no pg. n., prz. Flugins Anna; Remezņieki — P. n. Ab., 3 klm. no pg. n., prz. Žagata Fricis, tlr. Kabile 5; Dārznieki — P. n., 9 klm. no pg. n., prz. Grīnvalds Krišs, tlr. Iļģēni 16.

6. **Pārējās iestādes.** Rendas vmžn. IV iec., Kabiles mžn. Kabiles mežmuižā, 34 klm. no Stendes dzc. stc., mžz. Kaķis Kārlis, tlr. Pusgaldiņi 6; Rendas vmžn. V iec. Vānes mžn. Briežos, 43 klm. no Stendes dzc. stc., mžz. Strads Jānis, tlr. Pusgaldiņi 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 428, saimniecību — 445. Aramzeme 6817,51 ha (31,01% no z. kpl.), plavas 3141,55 ha (14,29%), ganības 2812,07 ha (12,79%), meži 8036,63 ha (36,55%), purvi 602,56 ha (2,74%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, mežacūkas, brieži, lapsas, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, brekši, vēdzeles, līņi, foreles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Ķingutos, 9 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Krišs, tlr. Ķinguti 5; 2) Preču vkl. Kabiles muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Venteris Jānis, tlr. Kabile 8; 3) Preču vkl. Kroķos, 10 klm. no pg. n., īp. Zutis Kārlis; 4) Preču vkl. Kabiles Krogā, 2 klm. no pg. n., īp. Vidužs Jānis, tlr. Kabile 67; 5) Preču vkl. Raudupēs, 10 klm. no pg. n., īp. Žagata Žanis, tlr. Višļi 6; 6) Preču vkl. Kalējos, 10 klm. no pg. n., īp. Freimanis Erenfr.; 7) Preču vkl. Kabiles muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Pērkūns Vilis, tlr. Kabile 9; 8) Preču vkl. Vaiņagos, 1 klm. no pg. n., īp. Perlmanis Benjāmiņš, tlr. Kabile 13; 9) Preču vkl. Ezeriņos, 9 klm. no pg. n., īp. Cīgenhagens Lība; 10) Preču vkl. Remezniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Žagata Fricis, tlr. Kabile 5; 11) Preču vkl. Draudziņos, 12 klm. no pg. n., īp. Prūsis Kārlis, tlr. Iļģēni 4; 12) Vīntirgotava, 1 klm. no pg. n., īp. Dzeguze Antonija, tlr. Kabile 17; 13) Konfekšu fabrika Mazēģeniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Elpe Jēkabs, tlr. Kabile 24; 14) Koppienot., 1 klm. no pg. n., īp. Kabiles piensaimn. sba, tlr. Kabile 11; 15) Krejošanas punkts Bāliņos, 10 klm. no pg. n., īp. Kabiles piensaimn. sba, tlr. Kabile 11; 16) Krejošanas punkts Dižkrēslās, 12 klm. no pg. n., īp. Kabiles piensaimnieku sba, tlr. Kabile 11; 17) Krejošanas punkts Ķingutos, 9 klm. no pg. n., īp. Kabiles piensaimn. sba, tlr. Kabile 11; 18) Krejošanas punkts Zutēnos, 12 klm. no pg. n., īp. Zutēnu piensaimnieku sba, tlr. Iļģēni 23; 19) Aptieka, 1 klm. no pg. nama, īp. Praškēvičs Juris; 20) Ūdens dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. prof. G. Taube; 21) Ūdens dzirnavas Zutēnos, 14 klm. no pg. n., īp. Jakubovskis Arnolds, tlr. Varieba 14; 22) Ūdens dzirnavas Upesmuižā, 3 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Indriķis, tlr. Kabile 76; 23) Tvaika dzirnavas Miltiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Ābele Teodors, tlr. Kabile 39; 24) Ķieģeļu ceplis, 6 klm. no pg. n., īp. prof. G. Taube.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 39.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Kabiles ev.-lut. draudzes baznīca, 2 klm. no pg. n., pie bij. Kabiles muižas pusmuižas „Jaunāmuiža", māc. Kārlis Gailītis, dz. Kabiles mācītājmuižā, tlr. Kabile 26.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kabiles krājaizdevu sba, db. 1888. g., pr. Āboliņš Vilhelms, dz. Kvintos, tlr. Kabile 16; 2) Kabiles lauks. koop. „Kultūra", db. 1901. g., pr. Filholds Roberts, dz. Mieriņos, tlr. Kabile 14; 3) Kabiles lopkop. pārraudz. bba, db. 1908. g., pr. Vīnzarājs Jānis, dz. Krēslās, tlr. Ķinguti 22; 4) Zutēnu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Štelmachers Žanis, dz. Kanneniekos, tlr. Jaunāmuiža 23; 5) Kabiles piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Sesks Fricis, dz. Dzeguzēs, tlr. Kabile 36; 6) Kabiles savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1926. g., pr. Sesks Fricis, dz. Dzeguzēs, tlr. Kabile 36; 7) Kabiles lopkop. pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Filholds Roberts, dz. Mieriņos, tlr. Kabile 14; 8) Zutēnu bibliot. bba, db. 1931. g., pr. Rozentāls Roberts, dz. Utaļās, tlr. Iļģēni 6; 9) Mājturības veicināš. bba, db. 1931. g., pr. Jēkabsons Herta, dz. Ūdrājos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Drāku mājām, 3 klm. z.-austr. Kabiles muižai, apkārtnē plavas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Plāķis Juris — prof., mag. Dr. h. c., valodnieks, dzim. 1869. g., Kalvās; 2) Zeltmatis (Ernests Kārkliņš) — rakstnieks, teātra darbinieks, dzim. 1868. g., Bukos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Kabiles mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietots pasta-tēl. kantoris, ārsta telpas, aptieka, koppienotava; 2) Gala pmž. centrs, 4 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimn.; 3) Višļu pmž. centrs, 9 klm. no pg. n. ,sadalīts jaunsaimn.; 4) Vecās pmž. centrs, 2 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 5) Jaunās pmž. centrs, 2 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimn.; 6) Zutēnu mž. centrs, 12 klm. no pg. n., ēkās novietota I pk. pamatsk., veikals un krejošanas punkts; 7) Kāņu pmž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkās ierīkots veikals; 8) Vidzeru pmž. centrs, 13 klm. no pg. n., sad. jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Kabiles mž. parks; Polīšu un Ķingutu lejas; Kabiles dzirnavas, mežniecība.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

5. Kuldīgas pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kuldīgas pg.; vāciski Goldingen; krieviski Goldingenskaja.

Pagasta robeža: z. — Zlēkas pg., r. — Rendas un Kabiles pg., d. — Vārmas, d.-v. — Snēpeles, v. — Kurmales un Padures pg. un Kuldīgas pls.

Pg. platība ap 240. kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2732, no tiem vīr. 1322, siev. 1410.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 157 klm., pa zc. — 149 klm.; tv. pls. Kuldīga; tv. dzc. stc. Skrunda — 35 klm.; aut. pstn. Kuldīgā.

Pg. n. Kuldīgas pilsētā.

Pasta adrese: c. Kuldīgu.

Upes: Venta, Abava, Eda, Reža, Rudupe, Veldze.

Ezeri: Diemesta — 0,4 ha, Āžu — 0,4 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kuldīgas novads — 9760 ha.

Lielākie purvi: Tīreļu — 100 ha, Pāze — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Pakalnīts Mārtiņš, dz. Korlos, 7 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Garokalns Ernests, dz. Vecvagaros, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Freimanis Jānis, dz. Rumbās, 1 klm. no pg. n., tlr. Kuldīga 129. Pg. darbvedis Stepanovičs Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Kuldīga 34; vc. plc. kārtībnieks Kūrlmanis Fricis, dz. Zemgaļos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kuldīga 133.

2. **Izglītība.** Skolas: Kuldīgas I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Vilerts Ernests, tlr. Kuldīga 260; Veldzes II pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Garokalns Juris.

Bibliotēkas: Kuldīgas pg. bibl. bbas bibl., 500 sēj., prz. Garokalns Juris, dz. Veldzes pamatskolā.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Kraulis Juris, dz. Kuldīgā, Pēteŗa - 5, 1 klm. no pg. n., tlr. Kuldīga 29. Vecmāte Līnis Anna, Kuldīgā, Kalna - 2, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas raj. vet. ārsta Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso vēl nepabeigtā Alsungas dzc. līnija, Kuldīgas-Stendes un Kuldīgas-Skrundas autobusa līnijas.

Krogsēta — P. n. Abc., prz. Grīnbergs Indriķis; Dami — P. n. Ab., prz. Rubulis Krišs.

6. **Pārējās iestādes.** a) Kuldīgas vmžn., vmžz. Krišjānis Kārlis, dz. Mežmuižā, tlr. Kuldīga 15; b) Kuldīgas vmžn. III iec. Kuldīgas mžn. Upmaļos, 43 klm. no Stendes dzc. stc., Ērglis Roberts, tlr. Kuldīga 169; c) Kuldīgas vmžn. IV iec. Griķu mžn. Mežmaļos, 43 klm. no Stendes dzc. stc., mžz. Auseklis Eduards, tlr. Kuldīga 63.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 470, saimniecību — 471. Aramzeme 4226,43 ha (16,52% no z. kpl.), plavas 3529,58 ha (13,80%), ganības 4434,89 ha (17,34%), meži 10.391,82 ha (40,62%), purvi 2103,97 ha (8,23%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, irši, mežacūkas, lapsas, caunas, stirnas, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, foreles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Kalnmuižā, 1 klm. no pg. n., īp. Kažus Antons; 2) Preču vkl. Viesturos, 8 klm. no pg. n., īp. Garokalns Jānis; 3) Zāģētava un dzirnavas Kalnmuižā, 1 klm. no pg. n., īp. Vintelers Ralfs, tlr. Kuldīga 65; 4) Vēja dzirnavas Cērpos, 9 klm. no pg. n., īp. Kiničs Vilhelms; 5) Zāģētava Taļeju mājās, īp. Libeks Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Kuldīgas ev.-lut. draudzē, mācītājs prāv. v. i. Freibergs Ernests, dz. Kuldīgā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kuldīgas pg. bibliot. bba, db. 1928. g., pr. Garokalns Juris, dz. Veldzes pamatsk.; 2) Kūdras izmantošanas bba, db. 1926. g., pr. Ābols Juris, dz. Galiņos; 3) Kuldīgas I lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Austriņš Pēteris, dz. Bekmaņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 2,6 klm. z. no Kuldīgas pls. Ventas kreisajā krastā, Veckuldīgas upītes grīvā; b) Pilskalns pie Tignes muižas, 17 klm. no Kuldīgas; c) aizvēsturiska kapeņu vieta Baļļu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija pie Brūveru kapiem nošāvusi vairākus pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Kaltiķu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam; 2) Veldzes mž. centrs, 8 klm. no pg. n., izlieto lauksaimnieciski; 3) Mundikas mž. centrs, 15 klm. no pg. n., izlieto lauksaimnieciski; 4) Ēķupes mž. centrs, 7 klm. no pg. n., izlieto lauksaimnieciski.

4. **Dabas jaukumi:** Režu un Abavas upju krasti; pie Zveju mājām Režu upes krastos smilšu alas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Kurmāles pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kurmāles pg.; vāciski Kurmahlen; krieviski Kurmaļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kuldīgas pls., d. — Snēpeles pg., v. — Planicas un Īvandes pg., r. — Kuldīgas pg.

Pg. platība — 67,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1306, no tiem vīr. 637, siev. 669.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 163 klm., pa zc. — 155 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 5,5 klm.; tv. pls. Kuldīga; tv. dzc. stc. Skrunda — 30 klm.; tv. aut. pstn. Kuldīga — 5,5 klm.

Pg. n. pie Kuldīgas-Aizputes ceļa.

Pasta adrese: c. Kuldīgu.

Upes: Āpu.

Ezeri: Āpu — 12 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kurmāles novads — 960 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr., plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Grīnbergs Miķelis, dz. Rieksātos, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Cincels Jēkabs, dz. Baložos, 3 klm. no pg. n., tlr. Kuldīga 24; pg. tiesas prs. Šmits Jēkabs, dz. Baložos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Mailepors Kristaps, dz. pg. n., tlr. Kuldīga 132; vc. plc. kārtībnieks Apsiņš Ansis, dz. pg. n., tlr. Kuldīga 132.

2. **Izglītība.** Skolas: Kurmāles Kr. Valdemāra 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Osis Kārlis, tlr. Kuldīga 252; Vācu I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Elīzabete.

Bibliotēkas: Izglītības bbas „Stars" bibliot., 712 sēj., prz. Izgl. bbas valde, tlr. Kuldīga 252; Kr. Valdemāra pamatsk. bibliot., 642 sēj., prz. Osis Kārlis.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Feierabends Herberts, Kuldīgā, Kalna ielā, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Kuldīga 28; rajona vecmāte Plieniņš Marija, dz. Kuldīgā, Policijas ielā, 5,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Ruļļi — P. n. Abc., Mazruļļos, 4 klm. no pg. n., prz. Dreimanis Ansis.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 268, saimniecību — 260. Aramzeme 2292,75 ha (33,79% no z. kpl.), pļavas 1209,32 ha (17,82%), ganības 1327,24 ha (19,56%), meži 1286,50 ha (18,96%), purvi 186,56 ha (2,75%).

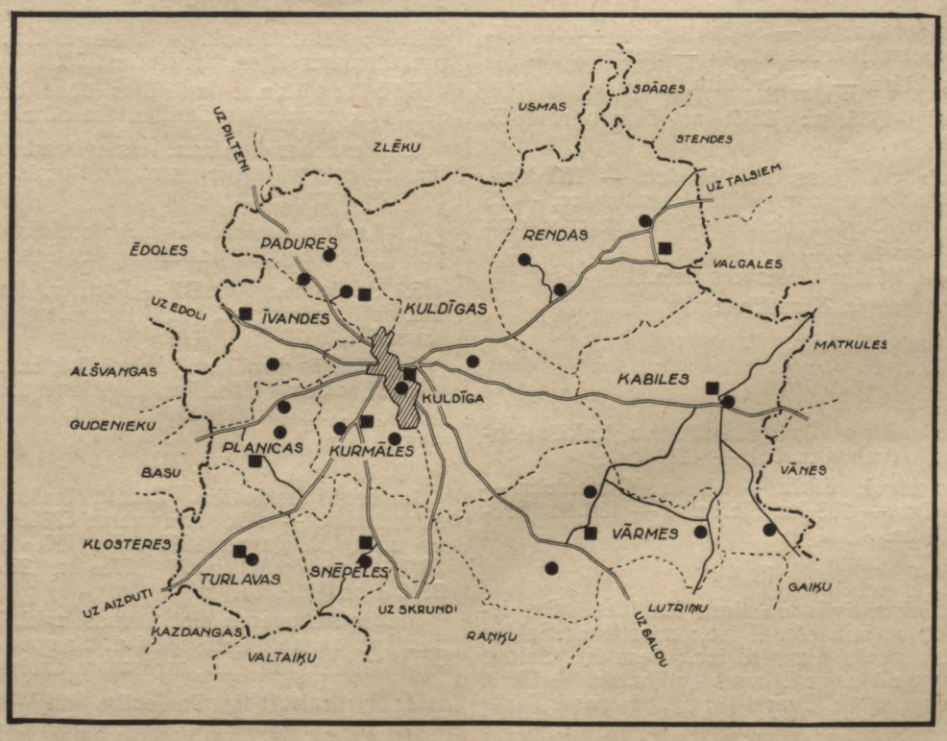

Kuldīgas rajons.

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, caunas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: foreles, līdakas, vēži, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kalna Zaļās dzirnavas Aizputes-Kuldīgas lielceļa malā, 3 klm. no pg. n., īp. Pleinics Arnolds; 2) Lejas Zaļās dzirnavas Aizputes-Kuldīgas lielceļa malā, 3 klm. no pg. n., īp. Goldingers Šolems, tlr. Kuldīga 158; 3) Dzirnavas Pelču muižas centrā, 3 klm. no pg. n., īp. Štūbendorfs Oskars; 4) Krejošanas punkts Vilciņos, 4 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Miķelis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.715,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Kuldīgas ev.-lut. draudzē, mācītājs prāv. v. i. Freibergs Ernests, dz. Kuldīgā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Stars", db. 1926. g., pr. Grīnbergs Pēteris, dz. Vilciņos; 2) Zivkopības bba, db. 1925. g., pr. Grīnbergs Miķelis, dz. Vilciņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: ar kara tiesas spriedumu nošauti 4 lauku māju īpašnieki.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Kurmāles mž. centrs, 3 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 2) Ernestmuižas centrs, 3 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam; 3) Taurkalnes mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam; 4) Pelču mž. centrs, 3 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvald., pilī novietota 6 kl. Kr. Valdemāra pamatsk., 2 ērbērģos nespējnieku patversmes.

4. **Dabas jaukumi:** Āpu upes un ezera apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

7. Kursīšu pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kursīšu pg.; vāciski Kursiten; krieviski Kursitenskaja.

Pagasta robeža: z. — Sātiņu pg., d., Ezeres pg., r. — Rubas un Zvārdes pg., v. — Pampaļu pg.

Pg. platība — 188 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2819, no tiem vīr. 1325, siev. 1494.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 150 klm., pa zc. — 136 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 73 klm.; tv. pls. Saldus, pa zc. — 21 klm.; tv. dzc. stc. Saldus — 24 klm.

Pg. n. pie Saldus-Lielezeres ceļa.

Pasta adrese: c. Kursīšiem.

Upes: Zaņa, Brūzila.

Ezeri: —

Kalni: Gailīšu.

Lielākie mežu masīvi: Klagātu un Kaķīšu novads, koppl. (valsts mežu) — 4210 ha.

Lielākie purvi: Bikšu — 230 ha, Ķirmenieku — 88 ha, Bāliņu — 108 ha, Meldziru — 180 ha, Brūzilu — 130 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Līkums Artūrs, dz. Mužikos, 8 klm. no pg. n., tlr. Evarži 13; pg. pdm. prs. Turks Žanis, dz. Purviņos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Brikšķe Matīss, dz. Stilmjos, 11 klm. no pg. n., tlr. Pampaļi 27. Pg. darbvedis Klabis Roberts, dz. pg. n., tlr. Kursīši 1; vc. plc. kārtībnieks Loms Andrējs, dz. doktorātā, pie pg. n., tlr. Kursīši 27.

2. **Izglītība.** Skolas: Kursīšu 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Gostons, tlr. Kursīši 32; Kursīšu I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Romanis Olga, tlr. Kursīši 20.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., 1200 sēj., prz. Andersons Emīlija, dz. Bērzkrogū.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Dombrovska Valilija, dz. doktorātā, pie pg. n., tlr. Kursīši 8; vecmāte Sproģis Marija, dz. pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, vet. ārsts Velps J., dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Kursīši — P. tf. n. Abc. T. p. C., doktorātā, pie pg. n., prz. Klabis Ženija, dz. pg. n., Kursīši 1.

6. **Pārējās iestādes.** Mžn. 25 klm. no Saldus, mžz. Blachins Voldemārs, dz. Akmeņdzirās, 1 klm. no pg. n., tlr. Kursīši 11.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 417. saimniecību — 419. Aramzeme 6838,23 ha (38,13% no z. kpl.), pļavas 1827,99 ha (10,19%), ganības 2307,89 ha (12,87%), meži 4027,12 ha (22,46%), purvi 2116,41 ha (11,80%).

Mežos sastopami: alņi, stirnas, zaķi, lapsas, mežacūkas, caunas, āpši, seski u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, raudas, karūsas, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. doktorātā, pie pg. n., īp. Senza Ženija, tlr. Kursīši 2; 2) Preču vkl. pie pg. n., īp. Vēdiķis Roberts, tlr. Kursīši 6; 3) Vīna trg., 2 klm. no pg.

n., īp. Roķis Fricis; 4) Pienotava Kursīšu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Kursīši 5; 5) Dzirnavas Stilmjos, 11 klm. no pg. n., īp. Brikšķe Matīss, tlr. Pampāļi 27; 6) Dzirnavas Bruzilās, 6 klm. no pg. n., īp. Cāzers Ādolfs; 7) Ķieģeļu ceplis Rumbeniekos, īp. Jakstiņš Žanis, tlr. Evarži 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.927,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Kursīšu ev.-lut. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Vējiņš Jūlijs, tlr. Kursīši 22.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Reichmanis Jānis, dz. Vizuļos, tlr. Evarži 2; 2) Izglītības bba, db. 1921. g., pr. Grīnbergs Jēkabs, dz. Upmaļos; 3) Lauksaimniec. bba, db. 1922. g., pr. Kraulis Fr., dz. Rogās, tlr. Kursīši 23; 4) Krājaizd. sba, db. 1881. g., pr. Kalniņš Rūdolfs, dz. Mālos, tlr. Kursīši 37; 5) Ugunsapdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Rudziņš Alfrēds, dz. Evaržos; 6) Mazpulks, db. 1933. g., pr. Trūmanis Vilis, dz. Sūbros, tlr. Liepene 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 7 pilsoņus; nodedzinājusi 2 saimniecību ēkas.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Vītiņš Jānis — zemes pētnieks, tag. virstaksātors Zemkopības ministrijā, * 1885. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Bruzilu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., izlieto lauksaimnieciski; 2) Kursīšu mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Zāņas un Brūzilas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Lutriņu pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lutriņu pg.; vāciski Luttringen; krieviski Lutringenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kabiles pg., r. — Gaiķu pg., d. — Saldus pg., v. — Skrundas pg.

Pg. platība — 208,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2954, no tiem vīr. 1380, siev. 1574.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 138 klm., pa zc. — 136 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 42 klm.; tv. pls. Saldus, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Lutriņi — 4 klm.

Pg. n. pie Saldus-Kuldīgas ceļa.

Pasta adrese: c. Lutriņiem.

Upes: Cieceres.

Ezeri: Veiķenieku — 28,4 ha.

Kalni: Ķieru augstiene.

Lielākie mežu masīvi: Lutriņu novads — 2950 ha.

Lielākie purvi: Vilīšu — 477 ha, Kovaļevska — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Beiers Jānis, dz. Anskrūzās, 10 klm. no pg. n., tlr. Jaunmuiža 7; pg. pdm. prs. Jirgensons Teodors, dz. Jātniekos, 11 klm. no pg. n., tlr. Jaunmuiža 3; pg. tiesas prs. Jansons Žanis, dz. Lenčos, 13 klm. no pg. n., tlr. Ošenieki 11. Pg. darbvedis Valters Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Lutriņi 22; vc. plc. kārtībnieks Ruicens Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Lutriņi 28.

2. **Izglītība.** Skolas: Lutriņu 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Gērķis Otto, tlr. Jaunmuiža 31; Lutriņu I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Freibergs Mārtiņš, tlr. Lutriņi 2.

Bibliotēkas: Kultūras veicin. bbas „Ausma" bibliot., 840 sēj., prz. Bērziņš, dz. Kļaviņos, tlr. Jaunmuiža 8; Aizsardžu pulciņa bibliot., 200 sēj., prz. Osis Marija, dz. Līgotņos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona vecmāte Šternbergs Emīlija, dz. Jaunmuižā, 12 klm. no pg. n., tlr. Jaunmuiža 35.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, veterinārārsts Velps J., dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija.

Lutriņi — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Valters Alfrēds, tlr. Lutriņi 22; Jaunmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., 12 klm. no pg. n., prz. Magone Jānis, dz. Jaunmuiža s. v.; Ošenieki — P. tf. n. Abc. T. p. C., 12 klm. no pg. n., prz. Šmēlis Jānis, tlr. Ošenieki s. v.; Siljurģi — P. tf. n. Ab. T. p. C., 8 klm. no pg. n., prz. Grīslis Mārtiņš, tlr. Siljurģi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Lutriņu vmžn. Lutriņu mežmuižā, 0,25 klm. no dzc. stc. (piet. pkts) Lašupe, vmžz. Desmitnieks Arvīds, tlr. Siljurģi 14; b) Lutriņu vmžn. IV iec. Lašupes mžn. Lutriņu mežmuižā, 0,25 klm. no dzc. stc. Lašupe, mžz. Upīts Artūrs, tlr. Siljurģi 12.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 457, saimniecību — 458. Aramzeme 7935,94 ha (39,26% no z. kpl.), pļavas 3408,63 ha (16,87%), ganības 3706,65 ha (18,34%), meži 2856,16 ha (14,13%), purvi 1528,18 ha (7,56%).

Mežos sastopami: lapsas, āpši, caunas, seski,

stirnas, zaķi, mežacūkas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Šmēliņos, īp. Šmēliņš Miķelis, dz. Šmēliņos; 2) Preču vkl. Lutriņu piensaimn. sbas „Trifoliums" n., īp. Osis Ansis, tlr. Lutriņi 13; 3) Preču vkl. Kulpjos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Rožukalns J.; 4) Vēja dzirnavas Anskrūzās, 10 klm. no pg. n., īp. Beiers Jānis, tlr. Jaunmuiža 7; 5) Preču vkl. Ošeniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Šmēliņš Anna, tlr. Ošenieki s. v.; 6) Preču vkl. Grantiņos, 12 klm. no pg. n., īp. Freimanis Juris, tlr. Jaunmuiža 28; 7) Preču vkl. Jaunmuižā, 12 klm. no pg. n., īp. Fleišers Mozus, tlr. Jaunmuiža 19; 8) Vēja dzirnavas Greizkalnos, 7 klm. no pg. n., īp. Bēnuss Jānis; 9) Preču vkl. Dreimaņos, 10 klm. no pg. n., īp. Fārnests Arvīds; 10) Pienotava Jaunmuižā, 12 klm. no pg. n., īp. Lutriņu piensaimn. sba „Zvaigzne", tlr. Jaunmuižas s. v.; 11) Sierotava Upatnieku Tiltiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Aizpurvs Rūdolfs, tlr. Lutriņi 23; 12) Lašupes dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Fricis un Jānis Kreicbergi, tlr. Siljurģi 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 35.083,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Lutriņu ev.-lut. draudzes baznīca pie Jaunmuižas, māc. Kangars Jānis, dz. Lutriņu mācītājmuižā, tlr. Jaunmuiža 25.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lutriņu kultūras veicin. bba „Ausma", db. 1920. g., pr. Ģērķis Otto, dz. Jaunmuižas 6 kl. pamatsk., tlr. Jaunmuiža 31; 2) Lutriņu piensaimnieku sba „Zvaigzne", db. 1922. g., pr. Brauns Voldemārs, dz. Lejas-Kunčos, tlr. Jaunmuiža 15; 3) Lutriņu I dārzkopības pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Beiers Jānis, dz. Anskrūzās, tlr. Jaunmuiža 7; 4) Lutriņu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Beiers Jānis, dz. Anskrūzās, tlr. Jaunmuiža 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Mizaiņu mājām, apaudzis skuju kokiem; b) akmeņi, saukti „Velna akmeņi", Bikstu māju zemē.

1905. g. notikumi: viens pg. iedzīvotājs izsūtīts trimdā.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Štāls Miķelis — skolu darbin., rakstnieks, dzim. 1874. g., Lutriņos; Hartmanis K. — mākslinieks, paidagōgs, * 1874. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Lutriņu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; 2) Jaunmuižas centrs, ēkās novietota 6 kl. pamatskola, ārsta dzīvoklis.

4. **Dabas jaukumi:** Cieceres upes krasti pie Lutriņu vmžn.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** nav.

9. Padures pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Padures pg.; vāciski Paddern; krieviski Paddernskaja.

Pagasta robeža: z. — Zlēku pg., d. — Īvandes un Kurmales pg., v. — Ēdoles pg., r. — Kuldīgas pg. un pls.

Pg. platība — 89,6 klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1403, no tiem vīr. 639, siev. 764.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 164 klm., pa zc. — 156 klm.; apr. un tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Alsunga — 28 klm.

Pg. n. pie Mežakroga-Andavas III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Paduri.

Upes: Venta, Padure.

Ezeri: Nabes — apm. 400 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Padures mežs — ap 3000 ha, Padures novads — 2640 ha.

Lielākie purvi: Ķimāles — 20 ha, Umuļu — 25 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Rodiņš Mārtiņš, dz. bij. pamatsk., 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Jēkabsons Krišs, dz. Ķingūtos, 10 klm. no pg. n., tlr. Zlēkas 15; pg. tiesas prs. Dīriņš Eduards, dz. Ezerkalnos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ruskis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Padure 6; vc. plc. kārtībnieks Lukstiņš Ludvigs, dz. bij. pamatskolā, 1 klm. no pg. n., tlr. Padure 14.

2. **Izglītība.** Skolas: Padures 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Gaušs Ādolfs; Valsts Padures 2 g. lauksaimniec. skola, 1 klm. no pg. n., prz. Bergs Augusts, tlr. Padure 2; Padures vācu pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Hillers Hermanis.

Bibliotēkas: Padures bbas bibliot., 1237 sēj., prz. Līberts Elza, dz. Zaķos, tlr. Padure 19.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kuldīgas-Ventspils aut. līniju.

Padure — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Palms Hildegarde; Ķimale — P. n. Abc., Padures 6 kl. pamatsk., 5,5 klm. no pg. n., prz. Bergholcs Heinrichs, dz. Ķimālē.

6. **Pārējās iestādes.** Kuldīgas vmžn. I iec. mžn. Krāču muižā, 50 klm. no Stendes dzc. stc., mžz. Janelsīns Jānis, tlr. Kuldīga 128.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 263, saimniecību — 270. Aramzeme 2429,02 ha (27,13% no z. kpl.), pļavas 1080,32 ha (12,06%), ganības 1452,04 ha (16,22%), meži 3001,04 ha (33,52%), purvi 506,24 ha (5,66%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, aļņi, mežacūkas, lapsas, caunas, stirnas, vāveres; upēs un ezeros: laši, taimiņi, sīgas, zuši, foreles, sapali, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Arājos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Padrēvičs Alma; 2) Preču vkl. Aplokos, 3 klm. no pg. n., īp. Balodis Mārtiņš; 3) Preču vkl. Ķimāles krogā, 6 klm. no pg. n., īp. Valkovskis Emma; 4) Dzirnavas pie pg. n., īp. Bēze Teodors, tlr. Padure; 5) Ķieģelnīca, 2 klm. no pg. n., īp. Jenerts Anna, tlr. Padure 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.435,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Kuldīgas ev.-lut. draudzē, mācītājs prāv. v. i. Freibergs Ernests, dz. Kuldīgā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Padures bibliot. bba, db. 1926. g., pr. Fekters Jēkabs, dz. Vēgās; 2) Padures lauksaimn. bba „Arājs", db. 1924. g., pr. Upesleja Kārlis, dz. Padures lauksaimn. skolā, tlr. Padure 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Beltu mājām, 8 klm. no Kuldīgas, Ventas kreisajā krastā; b) Vecie kapi, Padures muižas mežā; c) Pilskalns pie Kuldīgas-Ventspils lielceļa, 17 klm. no Kuldīgas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Padures mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota 2 g. lauksaimniec. skola; 2) Ķimāles mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās novietota 6 kl. pamatsk.; 3) Jaunvirkas mž. centrs, 7 klm. no pg. n., piešķirts bij īpašniekam; 4) Nabes mž. centrs, 9 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam.

4. **Dabas jaukmi:** Ventas un Padures līči; Nabes ezers un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vēversātos, Ventas krastā, prz. A. Feldmanis, Stendes stc., darbojas no 15. I līdz 1. X.

10. Pampāļu pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pampāļu-Ezeres pg.

Pagasta robeža: z. — Skrundas un Sātiņu pg., r. — Kursīšu pg., d. — Ezeres pg., v. — Nīgrandas pg.

Pg. platība — 131,8 kv. klm.

Pg. b. a. v. Pampāļi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2484, no tiem vīr. 1204, siev. 1280.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 182 klm., pa zc. — 154 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 63 klm.; tv. pls. Saldus, pa zc. — 28 klm.; tv. dzc. stc. Skrunda — 27 klm.

Pg. n. pie Skrundas-Ezeres II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Pampāļiem.

Upes: Venta, Zaņa, Abrupe, Melnupīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Pampāļu novads — 5200 ha.

Lielākie purvi: Tīreļu — 90 ha, Ritmeisteru — 75 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Herbsts Osvalds, dz. Vēžos, 5 klm. no pg. n., tlr. Pampāļi 26; pg. pdm. prs. Ūķis Rūdolfs, dz. Ģeros, 6 klm. no pg. n., tlr. Kražas 1; pg. tiesas prs. Zembergs Žanis, dz. Lūķī, 8 klm. no pg. n., tlr. Kražas 5. Pg. darbvedis Kankalis Oskars, dz. pg. n., tlr. Pampāļi 1; vc. plc. kārtībnieks Volbergs Kārlis, dz. pg. n. tlr. Pampāļi 47.

2. **Izglītība.** Skolas: Pampāļu 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Meiers Ansis, tlr. Pampāļi 10.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot., 1323 sēj., prz. Brūns Alfrēds, tlr. Pampāļi 9.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Zēmanis Herberts, dz. dotorātā, pie pg. n., tlr. Pampāļi 4. Vecmāte Valds-Vadzis Alīda, dz. Pirtsgaros, 4 klm. no pg. n., tlr. Pampāļi 31. Aptieka Dārzniekos, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Skrundas rajonā, vet. ārsts Dumpis T., dz. Skrundā, tlr. Skrunda 51.

5. **Satiksme.** Pampāļi — P. t. k. N., 0,3 klm. no pg. n., prz. Sīkais Augusts, tlr. Pampāļi 50; Kražas — P. tf. n. Abc. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Cēbers Rūdolfs; Ūdri — Tf. n. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Balodis Anna.

6. **Pārējās iestādes.** Skrundas vmžn. III iec. Pampāļu mžn. Pūteļkalnā, 28 klm. no Skrundas dzc. stc., 25 klm. no Vaiņodes dzc. stc., mžz. Salenieks Krišjānis, tlr. Pampāļi 35.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 424, saimniecību — 472. Aramzeme 5051,38 ha (38,33% no z. kpl.), pļavas 985,58 ha (7,48%), ganības 1074,26 ha (8,15%), meži 5101,45 ha (38,71%), purvi 296,69 ha (2,25%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, mežacūkas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, brekši, sīgas, sapali, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Dārzniekos, pie pg. n., īp. Kiels, tlr. Pampāļi 5; 2) Preču vkl. Paēnās, pie pg. n., īp. Jušķēvics Gustavs, tlr. Pampāļi 44; 3) Preču vkl. Betānijā, pie pg. n., īp. Kaļķis, tlr. Pampāļi 61; 4) Kooperātīvs Uzvarās, pie pg. n., īp. Pampāļu patērēt. bba, tlr. Pampāļi 2; 5) Kooperātīva nodaļa Kalēju krejošanas punktā, 6 klm. no pg. n., īp. Pampāļu patērētāju bba, tlr. Ūdri 18; 6) Maiznīca Zemniekos, pie pg. n., īp. Kurmiņš Eduārds; 7) Pienotava pie pg. n., īp. piensaimn. sba, tlr. Pampāļi 3; 8) Ūdens dzirnavas pie pg. n., īp. Feierabends Alfrēds, tlr. Pampāļi 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ev.-lut. baznīca pie pg. n., mācītāja vieta vakanta; 2) Baptistu lūgšanas n. „Pelēķi", 5 klm. no pg. n., mācītājs Šmidts Konstantīns, dz. Betānijā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pampāļu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Konrāds Fricis, dz. Vilkos, tlr. Pampāļi 7; 2) Pampāļu krājaizd. sba, db. 1911. g., pr. Hertels Eduards, dz. Tilkās; 3) Pampāļu lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Herbsts Osvalds, dz. Vēžos, tlr. Pampāļi 26; 4) Pampāļu patērētāju bba, db. 1924. g., pr. Cībers Rūdolfs, dz. Kražās, tlr. Kraža s. v.; 5) Pampāļu biškop. bba, db. 1924. g., pr. Meijers Fridrichs, dz. Terasēs; 6) Pampāļu mednieku bba, db. 1934. g., pr. Konrāds Fricis, dz. Vilkos, tlr. Pampāļi 7; 7) Pampāļu ugunsapdrošin. bba, db. 1925. g., pr. Rieksts Matīss, dz. Zariņos, tlr. Zaņa 41; 8) Pampāļu ugunsdzēsēju bba, db. 1933. g., pr. Rieksts Matīss, dz. Zariņos, tlr. Zaņa 41; 9) Pampāļu kultūras bba, db. 1926. g., pr. Brūns Alfrēds, dz. skolā, tlr. Pampāļi 9; 10) Kareļu mašīnu koplietošanas bba, db. 1924. g., pr. Rieksts Matīss, dz. Zariņos, tlr. Zaņa 41; 11) Pampāļu I lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Konrāds Fr., dz. Vilkos, tlr. Pampāļi 7; 12) Pampāļu II lopkopības pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Valds Osvalds, dz. Pirtsgaros, tlr. Pampāļi 31.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 revolūcionārus, nodedzinājusi divām saimniecībām ēkas.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Galenieks Pauls — vec. asist., pr.-doc., māc. agr., dzim. 1891. g., Birzēs.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Franču mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; 2) Karēļu mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; 3) Lūku mž. centrs, 10 klm. no pg. n.; 4) Auniņu mž. centrs, 4 klm. no pg. n.;5) Lavīzes mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n.; — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; 6) Pampāļu mž. centrs, piešķirts pg. pašvaldībai un piensaimn. sbai. Ēkās novietota pg. valde, doktorāts, nespējnieku patversme un pienotava.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas upes krasti pie Šķērveļiem, Pītupiem un Lukām; Zaņas upes līcis.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Planicas pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Planicas pg.; vāciski Planetzen; krieviski Planecenskaja.

Pagasta robeža: z. — Īvandes pg., d. — Turlavas un Snēpeles pg., v. — Bases pg., r. — Kurmāles pg.

Pg. platība — 62 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1076, no tiem vīr. 506, siev. 570.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 176 klm., pa zc. — 167 klm.; apr. un tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Kuldīga — 18 klm.; tv. aut. pstn. Kuldīga — 18 klm.

Pg. n. pie Jāteles-Kalnkroga ceļa.

Pasta adrese: c. Planicu.

Upes: —

Ezeri: Vilgales — 238,5 ha.

Kalni: Vārdupes.

Lielākie mežu masīvi: Planicas novads — 830 ha.

Lielākie purvi: Tīreļpurvs — 15 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Freimanis Vilis, dz. Mazķīšos, 1 klm. no pg. n., tlr. Zaļāmuiža 13; pg. pdm. prs. Hartmanis Kristaps, dz. Muižrājos, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Lēvīts Ernests, dz. Pļavrājos, 0,5 klm. no pg. n. Pg. darbve-

dis Jākobsons Ernests, dz. pg. n., tlr. Zaļāmuiža 12; vc. plc. kārtībnieks Blumbergs Indriķis, dz. Planicas muižā, 8 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Planicas I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Restbergs Anete; Planicas vācu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Lange Ernests.

Bibliotēkas: Lauksaimniec. bbas „Kalva" bibliot., 1000 sēj., prz. Fernāts Kristaps, dz. Rēķos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Feierābends, dz. Kuldīgā, Kalna - 17, tlr. Kuldīga 28; rajona vecmāte Plieniņš M., dz. Kuldīgā, Policijas - 13.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Planica — P. n. Abc., pg. n., prz. Jakobsons Ernests, tlr. Zaļāmuiža 12; Zaļāmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., Liepās, 5 klm. no pg. n., prz. Skuķis Erna, dz. Grantskalnos, tlr. Zaļāmuiža 18.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 194, saimniecību — 199. Aramzeme 1885,21 ha (28,52% no z. kpl.), pļavas 1140,65 ha (17,25%), ganības 1542,61 ha (23,33%), meži 1179,66 ha (17,84%), purvi 444,81 ha (6,73%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, raudas, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Planicas dzirnavās, 8 klm. no pg. n., īp. Šubis Johans, tlr. Ivande 10; 2) Preču vkl. Zaļāmuižā, 5 klm. no pg. n., īp. Vegners Anna, tlr. Zaļāmuiža 4; 3) Koppienotava Zaļāmuižā, 5 klm. no pg. n., īp. Planicas piensaimn. sba „Pienupe", tlr. Zaļāmuiža 4; 4) Ūdens dzirnavas Vilgālē, 3 klm. no pg. n., īp. V. Tamsēna mant., tlr. Zaļāmuiža 2; 5) Ūdens dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Šubis Johans, tlr. Ivande 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.985,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lipaiķu ev.-lut. draudzē, mācītājs Savickis Jānis, dz. Lipaiķu mācītājmuižā, tlr. Turlava 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Planicas lauksaimn. bba „Kalva", db. 1921. g., pr. Neilands Juris, dz. Jāmaņos; 2) Planicas piensaimniec. sba „Pienupe", db. 1934. g., pr. Vegners Aleksandrs, dz. Planicas Zaļāmuižā, tlr. Zaļāmuiža 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Akmeņi, saukti „Joda akmeņi", Kļaviņu māju zemē; b) robežstabs Kuldīgas-Turlavas ceļa malā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vienu revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Planicas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkās novietota vācu pamatskola, pg. kārtībnieka dzīvoklis; 2) Jāteles mž. centrs, 2 klm. no pg. n., pārdots privātpersonai.

4. **Dabas jaukumi:** Vilgales ezera z.-r. krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Zaļāmuiža, prz. A. Vegners, tlr. Zaļāmuiža 4, Kuldīga 15 klm., Aizpute 25 klm.

12. Raņku pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Raņķu pg.; vāciski Ranken; krieviski Rankenskaja.

Pagasta robeža: z. — Snēpeles un Vārmes pg., d. — Skrundas pg., v. — Valtaiķu un Sieksātes pg., r. — Lutriņu pg.

Pg. platība — 151 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1631, no tiem vīr. 804, siev. 827.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 167 klm., pa zc. — 168 klm.; apr. un tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 23 klm.; tv. dzc. stc. Skrunda — 12 klm.; tv. aut. pstn. Raņķi, pie pg. n.

Pg. n. pie Kuldīgas-Skrundas ceļa.

Pasta adrese: c. Raņķiem.

Upes: Venta, Ponakste, Dūrupe, Robalta.

Ezeri: —

Kalni: Augstais.

Lielākie mežu masīvi: Raņķu novads — 6310 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Zīrups Ernests, dz. Gailīšos, 7,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Cimermanis Krišs, dz. Cerendā, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Vītoliņš Eduards, dz. Ķepuros, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kudokas Jāzeps, dz. pg. n., tlr. Raņķu s. p.; vc. plc. kārtībnieks Albiņš Jānis, dz. Kūmiņa ceplī, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Raņķi 4.

2. **Izglītība.** Skolas: Raņķu 6 klm. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Čapante Irma, tlr. Raņķi 7.

Bibliotēkas: Lauksaimniec. bbas bibliot., 710 sēj., prz. Kudokas Jāzeps, dz. pg. n., tlr. Raņķi s. v.; pamatsk. bibliot., 1000 sēj., prz. Smiltainis Elmārs, tlr. Raņķi 7; Raņķu bibliot. bbas bibliot., 300 sēj., prz. Dazarts Jānis, dz. Plostniekos, tlr. Raņķi 3.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Rumbenieks Billa, dz. Maz-Dūzēnos, 7,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Skrundas rajonā, vet. ārsts Dumpis T., dz. Skrundā, tlr. Skrunda 51.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kuldīgas-Skrundas autobusa līnija.

Raņķi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kudokas Jāzeps, tlr. Raņķi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Lutriņu vmžn. II iec. Raņķu mžn. Raņķu muižā, 12,5 klm. no Skrundas dzc. stc., mžz. Čapants Voldemārs, tlr. Raņķi 6; b) Lutriņu vmžn. III iec. Kancleru mežmuižā, 14 klm. no Airītes dzc. stc., mžz. Prūsis Kārlis, tlr. Ošenieki 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 238, saimniecību — 242. Aramzeme 3716,37 ha (23,53% no z. kpl.), pļavas 1774,70 ha (11,24%), ganības 2701,26 ha (17,10%), meži 6542,41 ha (41,43%), purvi 488,68 ha (3,09%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, mežacūkas, caunas, vāveres, seski; upēs un ezeros: laši, sīgas, zuši, līdakas, brekši, vimbas, sapali, līņi, raudas, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Raņķu meža muižā, pie pg. n., īp. Dazarts Anna, tlr. Raņķi 10; 2) Preču vkl. Plostniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Dazarts Jānis, tlr. Raņķi 3; 3) Ūdens dzirnavas Sudmalniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Vīksne Cecīlija, tlr. Kuldīga 152; 4) Tvaika dzirnavas Ikaišos, 3 klm. no pg. n., īp. Gulbis Jānis; 5) Zāģētava Ikaišos, 3 klm. no pg. n., īp. Gulbis Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Skrundas ev.-lut. draudzē, mācītājs Grīnbergs Alfrēds, dz. Skrundas mācītājmuižā, tlr. Skrunda 33.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Raņķu bibliot. bba, db. 1912. g., pr. Smiltenis Elmārs, dz. Raņķu pamatsk., tlr. Raņķi 7; 2) Raņķu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Aploks Jānis, dz. Kalniņos; 3) Raņķu krājaizdevu sba, db. 1881. g., pr. Gulbis Klāvs, dz. Gulbjos, tlr. Raņķi 12; 4) Raņķu lauksaimniec. bba, db. 1922. g., pr. Priedīte Jānis, dz. Kalēnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Plostnieka mājas laukiem. Ponakstes upītes krastā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nežēlīgi mocījusi un pēc tam nošāvusi vienu revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Raņķu mž. centrs, pie pg. n.; 2) Jeras mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; 3) Vārnas mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; 4) Allažu mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; 5) Niedres mž. centrs, 12 klm. no pg. n.; 6) Savenieku mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; 7) Kancleru mž. centrs, 13 klm. no pg. n.; Raņķu, Savenieku un Kancleru mž. c. ēkas izmanto mežu resors, pārējo centru ēkas sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Šķēpeļu māju birze uz Ventas upes krasta.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jeros, prz. N. Bērics, tlr. Raņķi 22, Skrundas stc.

13. Rendas pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rendas pg.; vāciski Rönnensche; krieviski Rennenskaja.

Pagasta robeža: z. — Stendes, Spāres un Usmas pg., d. un v. — Kuldīgas pg., r. — Kabiles un Valgales pg.

Pg. platība — 226,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Renda.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2437, no tiem vīr. 1210, siev. 1227.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 135 klm., pa zc. — 130 klm.; apr. un tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 23 klm.; tv. dzc. stc. Stende — 25 klm.; tv. aut. pstn. Renda — 2 klm.

Pasta adrese: c. Lielrendu.

Upes: Abava, Ivande, Renda, Serža, Ozolu, Mērgava.

Ezeri: Usmas — 3877,9 ha, Slujas — 200 ha, Sviriņa — 100 ha, Mordaiķu — 75 ha, Segliņa — 50 ha, Mežkunga — 50 ha, Ziloņa — 50 ha, Gulbja — 75 ha.

Kalni: Ķīķīzera.

Lielākie mežu masīvi: Rendas novads — 11.360 ha.

Lielākie purvi: Ozolu tīrelis — 400 ha, Graudupes — 300 ha, Rendas — 400 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp.

Kuldīgas iec. Pg. vecākais Bliska Augusts, dz. Putniņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Lielrenda 9; pg. pdm. prs. Saržants Pauls, dz. Paipalās, 8 klm. no pg. n., tlr. Graudupe 4; pg. tiesas prs. Gailis Mārtiņš, dz. Leišos, 10 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Birģelis Jānis, dz. pg. n., tlr. Lielrenda 2; vc. plc. kārtībnieks Lācis Teodors, dz. Maija namā, 2 klm. no pg. n., tlr. Lielrenda 3.

2. **Izglītība.** Skolas: Rendas 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Sproģis Kārlis, tlr. Lielrenda 30; Graudupes 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Vēzis Jānis, tlr. Graudupe s. v.; Ozolu vācu pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Zass Anna, dz. Vecozolos.

Bibliotēkas: Rendas bbas bibliot., 800 sēj., prz. Delle Vilhelmīne, dz. Dzelzāmuros.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Erags Zelma, dz. ārsta mājā, 5 klm. no pg. n., tlr. Lielrenda 4; rajona vecmāte Rusmanis Grieta, dz. Bajāros, 2 klm. no pg. n.; aptieka Ābiņa n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kuldīgas-Stendes autobusa līnija.

Lielrenda — P. t. k. N., 3 klm. no pg. n., prz. Reguts Jānis; Graudupe — P. tf. n. Abc. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Vēzis Jānis, dz. Graudupes skolā; Streijas — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Riekstiņš Jānis; Mežciems — P. n. Ab., 9 klm. no pg. n., prz. Leināts Jānis, dz. Liepniekos; Tiezumi — P. n. Ab., 13 klm. no pg. n., prz. Zanders Alberts, dz. Lejastiezumos.

2. **Pārējās iestādes.** a) Rendas vmžn. meža muižā, 11 klm. no Spāres dzc. stc., vmžz. Rolavs Ernests, tlr. Lielrenda 1; b) Rendas vmžn. III iec. Aizabavas mžn. Rendas muižā, 28 klm. no Stendes dzc. stc., mžz. Veisbergs Voldemārs, tlr. Lielrenda 29; c) Rendas vmžn. II iec. Rendas mžn. Rendas mežmuižā, 11 klm. no Spāres dzc. stc., mžz. Jirgens Alfrēds, tlr. Lielrenda 34; d) Kuldīgas vmžn. II iec. Abavas mžn. Laucinieku mājā, 28 klm. no Stendes dzc. stc., mžz. Knochenfelds Jēkabs, tlr. Graudupe 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 382, saimniecību — 409. Aramzeme 3808,34 ha (17,10% no z. kpl.), pļavas 2172,70 ha (9,76%), ganības 2214,97 ha (9,95%), meži 11.779,34 ha (52,90%), purvi 1321,20 ha (5,94%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, alņi, stirnas, mežacūkas, lapsas, caunas, seski, vāveres, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, karpas, līņi, vēdzeles, raudas, asari, zuši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl., 2 klm. no pg. n., īp. P./S. „Pašpalīdzība", tlr. Lielrenda 12; 2) Preču vkl., 2 klm. no pg. n., īp. Zīverts Fricis, tlr. Lielrenda 24; 3) Preču vkl., 2 klm. no pg. n., īp. Valdmanis Jūle; 4)

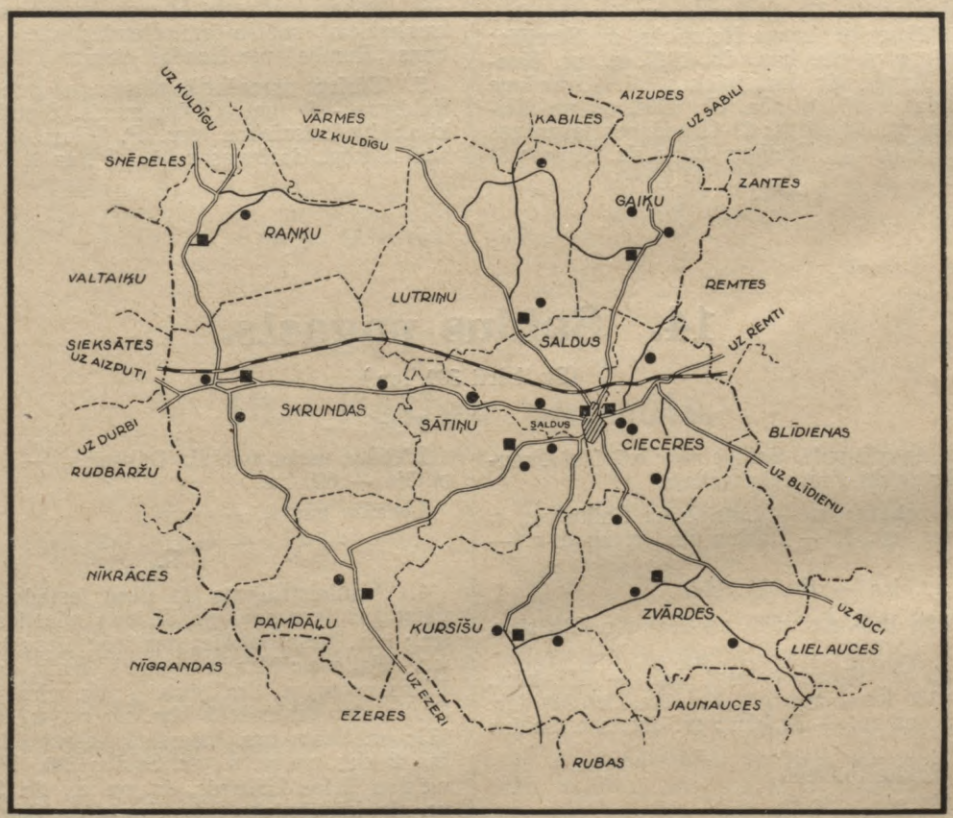

Saldus rajons.

Preču vkl., 2 klm. no pg. n., īp. Vīgants Jānis; 5) Preču vkl., 6 klm. no pg. n., īp. Šūmachers Nātans; 6) Gaļas vkl., 2 klm. no pg. n., īp. Hanzovskis Anna; 7) Gaļas vkl., 2 klm. no pg. n., īp. Ķerns Aleksandrs; 8) Tējnīca, 2 klm. no pg. n., īp. Prāmbergs Fricis; 9) Biedrības bufete, 2 klm. no pg. n., īp. Lauksaimn. bba „Avots"; 10) Vīnu darītava, 6 klm. no pg. n., īp. Freimanis Šarlote; 11) Frizētava, 2 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Lizete; 12) Kaļķu ceplis, 7 klm. no pg. n., īp. Levi Baševa; 13) Ķieģeļu ceplis, 14 klm. no pg. n., īp. Tītars Heinrichs; 14) Ķieģeļu ceplis, 8 klm. no pg. n., īp. Rātenbergs Fricis; 15) Mežzīles dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Auziņš Marta, tlr. Lielrenda 7; 16) Ozolu dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Grīnvalds Hugo; 17) Dzirnavas un zāģētava, 2 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Lizete; 18) Zāģētava, 4,5 klm. no pg. n., īp. Birznieks Jānis, tlr. Lielrenda 20.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Rendas ev.-lut. draudzes baznīca Rendas ciemā, 2 klm. no pg. n., mācītājs Šķutte Leonhards, dz. mācītāja muižā, tlr. Lielrenda 13; 2) Usmas ev.-lut. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs (sk. augšā).

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rendas lauksaimn. bba „Avots", db. 1912. g., pr. Birģelis Jānis, dz. pg. n., tlr. Lielrenda 2; 2) Rendas bibliot. bba, db. 1884. g., pr. Delle Vilhelmīne, dz. Dzelzāmuros; 3) Rendas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Derkmanis Ernests, dz. Kanneniekos, tlr. Lielrenda 22; 4) Rendas mašīnu kopliet. bba, db. 1927. g., pr. Langa Heinrichs, dz. Streijās; 5) Mājturības veicin. bba, db. 1927. g., pr. Knochenfelds Marija, dz. Lauciniekos, tlr. Graudupe 6; 6) Rendas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Neilands Jānis, dz. Valdātos; 7) Graudupes jaunatnes bba, db. 1928. g., pr. Treilons Jānis, dz. Stīņos; 8) Piensaimn. sba „Kurzemnieks", pr. Rēķis Jānis, dz. Vidsētās, tlr. Graudupe 9; 9) Piensaimn. sba „Straume", pr. Pīrons Jānis, dz. Talcniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Valdātu māju zemē, 0,5 klm. z. no Lielrendas mācītāja muižas, Abavas kreisajā krastā; b) Pilskalns pie Lejas Viezumu mājām, 14 klm. no Rendas; c) Pilskalns pie Mordaiķu mājām, 6 klm. d.-riet. Rendas muižai; d) akmens kraāvuma kapenes Avotiņu māju zemē; e) Māras kambari Jaunlauku mājās; f) robežakmeņi Rendas-Kuldīgas ceļa malā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 8 revolūcionārus, 3 notiesājusi spaidu darbos.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Lielrendas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās ierīkota 6 kl. pamatsk.; 2) Mazrendas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 3) Kronrendas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota mežniecība; 4) Mācītāja mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., izlieto Rendas ev.-lut. dr. mācītājs; 5) Graudupes mž. centrs, 13 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 6) Jaunās mž. centrs, 3 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 7) Ozolu mž. centrs, 15 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniec.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas krasts ar „Māras kambariem" smilšu iezī, Rendas upes ūdens kritums „Rumba" pie Rendas ciema.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Rendas ciemā, Kuldīgas - 8, prz. K. Valdmanis, Stendes stc. 23 klm.; b) Leisniekos, prz. P. Viļumsons, Stendes stc. 17 klm., darbojas no 1. VI līdz 1. IX.

14. Saldus pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Saldus pg.; vācīski Frauenburg; krieviski Frauenburgskaja.

Pagasta robeža: z. — Lutriņu un Gaiķu pg., r. — Cieceres pg., d. — Saldus pls., v. un d.-v. — Sātiņu pg.

Pg. platība — 76,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1544, no tiem vīr. 724, siev. 820.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 128 klm., pa zc. — 126 klm.; apr. pls. Kuldīga, lietojot dzc. — 68 klm., pa zc. — 52 klm.; tv. dzc. stc. Saldus — 2,5 klm.

Pg. n. Saldus pilsētā.

Pasta adrese: c. Saldu.

Upes: Ciecere.

Ezeri: Saldus — 12 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dekšnieku — 120 ha, Tupētāju — 600 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Kūmiņš Žanis, dz. Digiņās, 7 klm. no pg. n., tlr. Lutriņi 7; pg. pdm. prs. Bomis Kārlis, dz. Birēnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Saldus 133; pg. tiesas prs. Lagzdiņš Andrējs, dz. Laukaišos, 2 klm. no pg. n., tlr. Saldus 220. Pg. darbvedis Zeipe Eduards, dz. pg. n., tlr. Saldus 14; vc. plc. kārtībnieks Gočs Fricis, dz. Saldū, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Saldus 14.

2. **Izglītība.** Skolas: Saldus I pk. pamat-

skola, 4 klm. no pg. n., prz. Meija Roberts, dz. skolā, tlr. Saldus 134.

Bibliotēkas: skolas bibliot., prz. Meija Roberts, tlr. Saldus 134.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Pone Jānis, dz. Saldū, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Saldus 128; rajona vecmāte Gortentaums A., dz. Saldū, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Saldus 128; Slimnīcas ārsts Gailis Kārlis, dz. Saldū, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Saldus 222; Saldus slimnīca Saldus muižas centrā, 1 klm. no pg. n., tlr. Saldus 50.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, vet. ārsts Velps Jānis, dz. Saldū, tlr. Saldus 59.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija.

Būriņozoli — P. n. S. v. Ab. I. C., Lutriņu stacijā, 12 klm. no pg. n., prz. Grīntāls Pēteris, dz. Lutriņu stacijā.

6. **Pārējās iestādes.** Saldus — dzc. stc., pr. Krūmiņš Jēkabs.

Lutriņi — dzc. stc., pr. Grīntāls Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 280, saimniecību — 248. Aramzeme 3837,26 ha (50,32% no z. kpl.), pļavas 1187,24 ha (15,57%), ganības 1442,75 ha (18,92%), meži 764,91 ha (10,03%), purvi 112,96 ha (1,48%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, mežacūkas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, karpas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Saldus muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Līna, tlr. Saldus 217; 2) Preču vkl. Bodēs, 2,5 klm. no pg. n., īp. Petrušēvics Jānis, tlr. Saldus 195; 3) Pienotava Saldus muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Saldus piensaimn. sba, tlr. Saldus 188; 4) Bufete Saldus stc., 2,5 klm. no pg. n.; 5) Dzirnavas Upesmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. Saldus koop. „Neatkarība", tlr. Saldus 10 un 28.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Saldus ev.-lut. draudzē, mācītāja p. Vanags Romans, dz. mācītājmuižā, tlr. Saldus 96.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Kasparovics Kārlis, dz. Aunakrogā, tlr. Saldus 127; 2) Saldus piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Bomis Kārlis, dz. Birēnos, tlr. Saldus 133; 3) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Bomis Kārlis, dz. Birēnos, tlr. 133.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns 1 klm. z.-austr. Saldus pls., mācītājmuižas laukos, 0,05 klm. z. Saldus-Jelgavas lielceļam; apkārtnē pļavas, ziemeļgalā Saldus ezers.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija pie Kalnamuižas spīdzinājusi un pēc tam nošāvusi 4 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks. Atbrīvošanas cīņās — sadursmes starp ģen. Baloža karaspēka vienību un lieliniekiem.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Rozentāls J. — gleznotājs, dzim. 1866. g., Bebros.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Saldus mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota Kuldīgas apr. slimnīca, Saldus pilsētas nespējnieku patversme; 2) Kumbru mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Cieceres upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Būriņos, prz. Ozols M., tlr. Sesile 10, pst. c. Saldu, Lutriņu stc. 2,5 klm., tuvumā Cieceres ezers, Kalnamuižas parks.

15. Sātiņu pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sātiņu pg.; vāciski Sahtingen; krieviski Satingenskaja.

Pagasta robeža: z. — Saldus un Lutriņu pg., r. — Cieceres pg. un Saldus pls., d.-r. — Zvārdes pg., d. — Kursīšu pg., v. — Pampāļu pg., z.-v. — Skrundas pg.

Pg. platība — 129 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2308, no tiem vīr. 1098, siev. 1210.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 142 klm., pa zc. — 133 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 59 klm.; tv. pls. Saldus, pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Lutriņi — 8 klm.

Pg. n. pie Sesiles mž. - Lielā kroga II šķ. ceļa. Pasta adrese: c. Sesili.

Upes: Ciecere.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Sātiņu novads — 2340 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Jurgenovskis Kārlis, dz. Pakuļos, 6 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Rāva Fricis, dz. Buķos, 4 klm. no pg. n., tlr. Sesile 6; pg. tiesas

prs. Kinstlers Kārlis, dz. Pauguros, 3 klm. no pg. n., tlr. Sesile 19. Pg. darbvedis Lapiņš Paulis, dz. pg. n., tlr. Sesile 1; vc. plc. kārtībnieks Romanovskis Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Sesile 13.

2. **Izglītība.** Skolas: Sātiņu 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Lagzdiņš Fricis, tlr. Sesile 5; Sesiles 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n.,prz. Ruba Kārlis, tlr. Sesile 12; Sesiles-Jaunās muižas vācu pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Grauduša Erna, tlr. Sesile 30.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 1122 sēj., prz. Kreits Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Sesile 1.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Lībmanis Dāvīds, dz. Saldū, Upesmuižas - 11, tlr. Saldus 44; vecmāte Preiss Auguste, dz. Saldū, Upesmuižas - 26.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, vet. ārsts Velps J., dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Sesile — P. tf. n. Ab. T. p. C., Sesiles muižā, pie pg. n., prz. Traube Roberts, tlr. Sesile s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Saldus vmžn. Upesmuižā, 5 klm. no Saldus dzc. stc., vmžz. Jākobsons Jēkabs, tlr. Saldus 7; b) Saldus vmžn. II iec. Sesiles mžn. Sesilē, 9 klm. no Saldus dzc. stc., mžz. Tumšēvičs Eižens, tlr. Sesile 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 404, saimniecību — 394. Aramzeme 5679,39 ha (43,74% no z. kpl.), plavas 1717,23 ha (13,23%), ganības 2025,93 ha (15,60%), meži 2798,06 ha (21,55%), purvi 224,51 ha (1,73%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, seski, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, vēdzeles, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Drustos, 3 klm. no pg. n., īp. Lasmanis Līna; 2) Preču vkl. Upeskrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Tileris Miķelis; 3) Preču vkl. Dubeskrogā, 4 klm. no pg. n., īp. Barons Lavīze, tlr. Sesile 8; 4) Preču vkl. Sesiles smēdē, pie pg. n., īp. Sproģis Kārlis, tlr. Sesile 25; 5) Krejošanas punkts Sesiles muižā, pie pg. n., īp. Saldus piens. sba, tlr. Saldus 188; 6) Vēja dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Poļumickis Krists; 7) Ūdens dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis, tlr. Sesile 9; 8) Kaļķu ceplis, 1 klm. no pg. n., īp. Milts Evalds, tlr. Sesile 4; 9) Preču vkl. Lielākrogā, 4 klm. no pg. n., īp. Lasmanis Līna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.621,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Saldus ev.-lut. draudzē, mācītājs p. Vanags Romans, dz. Saldus mācītājmuižā, tlr. Saldus 96.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sātiņu izglītības bba, db. 1925. g., pr. Tiltiņš Roberts, dz. Grebutniekos; 2) Sātiņu zivkopju bba, db. 1925. g., pr. Ozols Hermanis, dz. Kūgurēs; 3) Sātiņu apdrošin. bba, db. 1903. g., pr. Tiltiņš Žanis, dz. Grebutniekos, tlr. Sesile 11; 4) Sātiņu mazsaimn. veicin. bba, db. 1926. g., pr. Grīnbergs Fricis, dz. Rijniekos, tlr. Sesile 24.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Sesiles mž. centrs, ēkās novietots pg. n., krejošanas punkts, mašīnu koplietošanas punkts, labības kalte; 2) Paures mž. centrs, 6 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniekiem; 3) Sātiņu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** Cieceres upes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

16. Skrundas pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Skrundas pg.; vāciski Schrunden; krieviski Šrundenskaja.

Pagasta robeža: z. — Raņķu pg., z.-r. — Lutriņu pg., r. — Sātiņu pg., d. — Pampāļu pg., d.-v. — Nīkrāces pg., v. — Rudbāržu un Sieksātes pg.

Pg. platība — 280,2 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Skrunda.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4898, no tiem vīr. 2321, siev. 2577.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 159 klm., pa zc. — 152 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 40 klm.; tv. pls. Saldus, pa dzc. — 36 klm., pa zc. — 28 klm.; tv. dzc. stc. Skrunda — 4,3 klm.; tv. aut. pstn. Skrunda — 4,3 klm.

Pg. n. pie Saldus-Skrundas ceļa.

Pasta adrese: c. Skrundu.

Upes: Venta, Ciecere, Paksīte, Sudmalupe.

Ezeri: Sudmalezers — 20 ha.

Kalni: Sārmkalns.

Lielākie mežu masīvi: Skrundas novada meži 8470 ha.

Lielākie purvi: Gāgu — 4842 ha, Drabeņu — 807 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Šteinbergs Krists, dz. Pidraišos, 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Bergs Jānis, dz. Kojniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Skrunda 68; pg. tiesas prs. Bergs Jānis, dz. Kojniekos, 4 klm. no pg. n., tlr. Skrunda 63. Pg. darbvedis Drubazs Arvīds, dz. pg. n., tlr. Skrunda 7; vc. plc. kārtībnieks Freimanis Kārlis, dz. Skrundā, 4,8 klm. no pg. n., tlr. Skrunda 53.

2. **Izglītība.** Skolas: Skrundas 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Grietēns Žanis, tlr. Skrunda 36; Skrundas 4 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Redlichs Pauls, tlr. Zirni 6; Skrundas 4 kl. pamatsk., 4,3 klm. no pg. n., prz. Markops Anna, dz. Skrundas pilī.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., 1450 sēj., prz. Ansbergs Ansis, dz. Zirņos; krājaizd. sbas bibliot., 700 sēj., prz. Salms Elīzabete, dz. Salmos, tlr. Skrunda 19; Skrundas 6 kl. pamatsk. bibliot., 700 sēj., prz. Pantelovičs Olga, dz. skolā, tlr. Skrunda 36; Skrundas II pk. pamatsk. bibliot., 435 sēj., prz. Redlichs Pauls, tlr. Zirņi 6; Latvijas jaunatnes svbas bibliot., 450 sēj., prz. Zembergs Ernests, dz. Jansona n., tlr. Skrunda 27.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Kalniņš Nikolajs, dz. ārsta mājā, pie pg. n., tlr. Skrunda 50; zobu ārste Ducens Marta, dz. Brūmerta n., 4,3 klm. no pg. n., tlr. Skrunda 71; ārste Bitners Elīzabete, dz. virsmežniecībā, 3 klm. no pg. n., tlr. Skrunda 8; vecmāte Būmerts Domicella, dz. ārsta mājā. Skrundas aptieka.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Skrundas rajonā, vet. ārsts Dumpis Teodors, dz. Bumerta namā, 4,3 klm. no pg. n., tlr. Skrunda 51.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija un Skrundas-Kuldīgas aut. līnija.

Skrunda — P. t. k. N., 4,3 klm. no pg. n., prz. Knops Fricis; Avoti — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Ektermans Ansis; Zirņi — P. tf. n. Ab. T. C., 11 klm. no pg. n., prz. Ansbergs Ansis.

6. **Pārējās iestādes.** a) Skrundas vmžn. Vēršu muižā, 2,5 klm. no Skrundas dzc. stc., vmžz. Bitners Aleksanders, tlr. Skrunda 8; b) Skrundas vmžn. I iec. Skrundas mžn. Skrundas muižā, 2,5 klm. no Skrundas dzc. stc., mžz. Lagzdiņš Krišs, tlr. Skrunda 21; c) Skrundas vmžn. II iec. Grāveru mžn., Grāveru meža muižā, 20 klm. no Skrundas dzc. stc., mžz. Borgs Fricis, tlr. Avoti 12.

Airīte — dzc. stc., pr. Narkēvičs Boļeslavs; Skrunda — dzc. stc., pr. Andersons Teodors.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 744, saimniecību — 539. Aramzeme 6986,13 ha (24,61% no z. kpl.), plavas 4089,69 ha (14,40%), ganības 4643,65 ha (16,35%), meži 9441,35 ha (33,25%), purvi 1542,55 ha (5,43%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, āpši, mežacūkas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, foreles, vēdzeles, laši, zuši, sapali, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. un maizes ceptuve, 4 klm. no pg. n., īp. Jansons Ģirts, tlr. Skrunda 27; 2) Pārtikas vkl., īp. Hūns Jānis, tlr. Skrunda 59; 3) Preču vkl., 4 klm. no pg. n., īp. Danenbergs Jānis, tlr. Skrunda 47; 4) Pārtikas vkl., 4 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Marija; 5) Preču vkl. Ērgļa n., 4 klm. no pg. n., īp. Biksons Tauba; 6) Preču vkl. Kovaļevska n., 4 klm. no pg. n., īp. Rudziņš Fricis; 7) Preču vkl., īp. Blumbergs Icigs, tlr. Skrunda 18; 8) Preču vkl., īp. Grābants Andrējs, tlr. Skrunda 6; 9) Preču vkl. īp. Freimanis Miķelis; 10) Preču vkl. Aizas n., 8 klm. no pg. n., īp. Videnieks Ida, tlr. Skrunda 3; 11) Preču vkl. Gūraiša n., 12 klm. no pg. n., īp. Levis Pese; 12) Preču vkl. Reiņos, 11 klm. no pg. n., īp. Reinis Krists, tlr. Skrunda 8; 13) Preču vkl. Smelteros, 13 klm. no pg. n., īp. Rodiņš Anna; 14) Preču vkl. Airītēs, 9 klm. no pg. n., īp. Gureckis J.; 15) Preču vkl. Zirņos, 14 klm. no pg. n., īp. Ansbergs Ansis; 16) Preču vkl. Ēbeļos, 11 klm. no pg. n., īp. Kozlovskis Kārlis; 17) Preču vkl. Sikutos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Eikerts Krists, tlr. Skrunda 25; 18) Preču vkl. Pīseniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Balamovskis Jānis; 19) Preču vkl. Upītēs, 8,5 klm. no pg. n., īp. Ratenieks Juris; 20) Pārtikas vkl. Baužās, 10 klm. no pg. n., īp. Ozols Juris; 21) Gaļas un desu trg. Ēža n., 4 klm. no pg. n., nomn. Gailis Jānis; 22) Gaļas trg. Ērgļa n., 4 klm. no pg. n., īp. Garokalns Marija; 23) Gaļas un desu trg. Rāvas n., īp. Prenclavs Indriķis; 24) Tirgotava Grīnblata n., 4 klm. no pg. n., īp. Grīnblats Juris, tlr. Skrunda 57; 25) Tirgotava Freimaņa n., 4 klm. no pg. n., īp. Freimanis Augusts, tlr. Skrunda 9; 26) Kooperātīvs Zandberga n., 4 klm. no pg. n., īp. Laides patērēt. bba, tlr. Skrunda 15; 27) Tirgotava Rāvas n., īp. Rudziņš Alfrēds, tlr. Skrunda 12; 28) Maiznīca Grābanta n., īp. V. Kleinbergs; 29) Ūdens dzirnavas un vilnas kārstuve, 7 klm. no pg. n., nomn. Freidenfelds Eduards, tlr. Skrunda 3; 30) Valsts degvīna trg., 4 klm. no pg. n., īp. Skrundas brīvprāt. ugunsdzēs. bba; 31) Tējnīca, 4 klm. no pg. n., īp. Mikas Jēkabs; 32) Tējnīca Gulbja n., 4 klm. no pg. n., īp. Lange Kate; 33) Tējnīca Viesiņa n., 4 klm. no pg. n., īp. Ergūts Katrīne; 34) Tējnīca, 4 klm. no pg. n., īp. Girvaitis Ints; 35) Pienotava Zirņos, 13 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Kalpaks"; 36) Krejošanas punkts Jaunā muižā, 8,5 klm. no pg. n., īp. Pampāļu piensaimn. sba; 37) Labības trg., 4 klm. no pg. n., īp. Jevoskers J. un brāļi Epšteini, tlr. Skrunda 49; 38) Klubs Ēža namā, 4 klm. no pg. n., īp. Skrundas medību bba, tlr. Skrunda 55; 39) Viesnīca-klubs Grābanta n., īp. Skrundas aizsargu nodaļa, ekonoms Strautiņš Žanis, tlr. Skrunda 41; 40) Klubs Gulbja n., īp. Skrundas brīvprātīgo ugunsdzēs. bba, ekonoms Grosmanis Ernests, tlr. Skrunda 17; 41) Augļūdens rūpniecība, 4 klm. no pg. n., īp. Majevskis Augusts, tlr. Skrunda 23; 42) Manufaktūras vkl. Jevoskera n., 4 klm. no pg. n., īp. Pavārs Kārlis, tlr. Skrunda 13; 43) Manufaktūras vkl. Lagzdiņa n., 4 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Marija; 44) Manufaktūras trg. Meira n., 4 klm. no pg. n., īp. Lieģis Emīlija; 45) Manufaktūras trg. Grosa n., 4 klm. no pg. n., īp. Gross Fricis, tlr. Skrunda 65; 46) Manufaktūras trg. Girvaiša n., 4 klm. no pg. n., īp. Bušēvics Anna; 47) Mēchaniska darbnīca Mikasa n., 4 klm. no pg. n., īp. Brensons Ansis, tlr. Skrunda 30; 48) Mēchaniska darbnīca Priežkalna n., īp. Driķis Jānis; 49) Frizētava Meira n., 4 klm. no pg. n. īp. Hofšteters Herberts; 50) Frizētava Cinovska n., 4 klm. no pg. n., īp. Veiss Emma; 51) Frizētava Grābanta n., īp. Gludavs Ida;

52) Frizētava Freimaņa n., īp. Grīnbergs Anna; 53) Fotografija Grīnblata n., 4 klm. no pg. n., īp. Miklāvičs Augusts; 54) Fotografija Heniņa n., 4 klm. no pg. n., īp. Heniņš Oskars, tlr. Skrunda *32*; 55) Grāmatu trg. Freimaņa n., 4 klm. no pg. n., īp. Cipants Alma, tlr. Skrunda *22*; 56) Ādu un apavu vkl. Cinovska n., 4 klm. no pg. n., īp. Freimanis Jūle; 57) Ādu un apavu vkl. Egļukalna n., īp. Krūmiņš Voldemārs, tlr. Skrunda 56; 58) Pulksteņu vkl. Kovaļevska n., 4 klm. no pg. n., īp. Šmēliņš J.; 59) Pulksteņu vkl. Egļukalna n., īp. Blumbergs Basja; 60) Aptieka Brikmaņa n., īp. Brikmanis Jānis, tlr. Skrunda *2*; 61) Drogu preču vkl. Egļukalna n., īp. Majevskis Augusts, tlr. Skrunda *23*; 62) Podu rūpniecība Maz-Kripās, 6 klm. no pg. n., īp. Krauze Vilhelms, tlr. Skrunda 43; 63) Elevātors Skrundā, īp. Zemkopības ministrija, tlr. Skrunda *52*; 64) Ūdens dzirnavas, nomn. Krumbergs Miķelis, tlr. Skrunda 68; 65) Tvaika dzirnavas Avotos, 8 klm. no pg. n., īp. Ektermanis Ansis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 51.997,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Skrundas ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., māc. Grīnbergs Alfrēds, dz. mācītājmuižā, tlr. Skrunda *33*.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Skrundas un apkārtnes krājaizd. sba, db. 1933. g., pr. Bergs Jānis, dz. Kojniekos; 2) Skrundas krājaizd. sba, db. 1880. g., pr. Strāls Jānis, dz. Pļavniekos; 3) Piensaimn. sba „Kalpaks", db. 1926. g., pr. Bušmanis Ansis, dz. Spaliņos; 4) B. a. v. brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1930. g., pr. Gross Fricis, tlr. Skrunda 65; 5) Skrundas savstarp. apdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Strāls Jānis, dz. Pļavniekos; 6) Skrundas un apkārtnes savstarp. ugunsapdrošināš. bba, db. 1933. g., pr. Cipants Kārlis.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Skrundas pilskalns, uz Ventas krasta, pie b. a. v.

1905. g. notikumi: nodedzinātas triju saimniecību ēkas.

Pasaules kara notikumi: pie Airītēm kritis Latvijas armijas pirmais virspavēlnieks pulkvedis Oskars Kalpaks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Skrundas mž. centrs, ēkās novietota skola un nespējnieku patversme; 2) Vēršu mž. centrs, ēkās novietota virsmežniecība; 3) Ropju mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās; 4) Jaunās mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās; 5) Pikuļu mž. centrs, atstāts bij. īpašniekam kā neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Gobziņu klintis pie Ventas; Gudupes grava pie Daubeskalniņiem; Saksītes upes krasti pie Pidraišiem; Cieceres upes krasti pie Strazdiņiem un Tilgaļiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Smelteros, prz. J. Šteinbergs, Airītes stc. 0,2 klm.

17. Snēpeles pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Snēpeles pg.; vāciski Schnehpeln; krieviski Šnepelnskaja.

Pagasta robeža: z. — Planicas un Kurmales pg., d. — Valtaiķu un Raņķu pg., v. — Turlavas pg., r. — Kuldīgas un Vārmes pg.

Pg. platība — 79,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1339, no tiem vīr. 641, siev. 698.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 177 klm., pa zc. — 165 klm.; apr. un tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Skrunda — *22* klm.; tv. aut. pstn. Jeri — 5 klm.

Pg. n. pie Kuldīgas-Kazdangas ceļa.

Pasta adrese: c. Snēpeli.

Upes: Venta.

Ezeri: Ķepši — 1,5 ha, Kaltika — 1,7 ha.

Kalni: Sudrabkalns.

Lielākie mežu masīvi: Snēpeles novads — 1520 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Jēkabsons Andrējs, dz. Mazošniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Snēpele 18; pg. pdm. prs. Jansons Kristaps, dz. Graudiņos, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Fogelis Jānis, dz. Caņās, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Dobums Richards, dz. pg. n.; vc. plc. kārtībnieks Kļaviņš Roberts, dz. pg. n., tlr. Snēpele 21.

2. **Izglītība.** Skolas: Snēpeles 6 kl. pamatsk., 1,3 klm. no pg. n., prz. Bubinduss Marija, tlr. Snēpele 24; Snēpeles bibliotēka, 820 sēj., prz. Miezis Jānis, dz. Kļavniekos, tlr. Snēpele 22.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Uzijs-Žagata Anna, dz. muižā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Snēpele 16; Snēpeles aptieka pg. n., aptiekars Uzijs Herberts.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kuldīgas-Skrundas aut. līnija.

Snēpele — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Zvejnieks Hermanis, dz. Snēpeles mž.

6. **Pārējās iestādes.** Lutriņu vmžn. V iec. Kundu mžn. Kundu muižā, 14 klm. no Sieksātes dzc. stc., mžz. Bušs Augusts, tlr. Lejaskrogs 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 238, saimniecību — 241. Aramzeme 2570,22 ha (32,26% no z. kpl.), pļavas 1489,45 ha (18,69%), ganības 1557,20 ha (19,55%), meži 1908,18 ha (23,95%), purvi 108,45 ha (1,36%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, meža cūkas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Mazsālija dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. ģenerālis Peniķis, tlr. Snēpele 15; 2) Pārtikas preču vkl. Amatniekos, pie pg. n., īp. Edvins Albiņš, tlr. Snēpele 27; 3) Pārtikas preču vkl. koppienotavā, 1 klm. no pg. n., īp. Augusts Bandenieks, tlr. Snēpele 8; 4) Pārtikas preču vkl. Mazsāliju krogā, 4 klm. no pg. n., īp. Jānis Bulavs; 5) Dažādu preču trg. Kundu muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Laidu kooperātīva Snēpeles nodaļa.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.390,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca pie pg. n., māc. Grīnberģis Augusts, dz. Skrundas māc. muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Snēpeles bibliot. bba, db. 1919. g., pr. Rožkalns Kristaps, dz. Snēpeles mž.; 2) Snēpeles savst. ugunsapdrošin. bba, db. 1921. g., pr. Lamperts Jānis, dz. Kušķos; 3) Snēpeles piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Gulbis Klāvs, dz. Raņķu Gulbjos, tlr. Raņķi 12; 4) Snēpeles krājaizd. sba, pr. Geriks Indriķis, dz. Gervelos, tlr. Snēpele 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Viesalgas ciema vēsturiskie dokumenti un rotāta koka kārbiņa, Viesalga ciemā, Andrēju mājās; b) Pilskalns Snēpeles pg. jaunsaimn. Nr. 56 F. — Nr. 58 F robež.; c) Pilskalns starp Sālijas mazmuižu un dzirnavām; d) Sudrabkalns pie Snēpeles muižas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 pilsoņus, vairākus sodījusi ar cietuma un miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Zeberiņš Indriķis — gleznotājs, grafiķis, dzim. 1882. g., Saldeniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** Snēpeles mž. centrs, 1,3 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas pg. sbai un tajās novietota skola, koppienotava, tautas n. un rajona ārsta dzīvoklis; pārējās ēkas sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Sudrabkalns, Ventas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Pileniekos, Mazsālijas muižā, prz. Blekte J., Kuldīga 11 klm.

18. Turlavas pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Turlavas pg.; vāciski Turlausche; krieviski Turlauskaja.

Pagasta robeža: z. — Planicas un Basu pg., d. — Valtaiķu un Kazdangas pg., v. — Klosteres pg., r. — Snēpeles pg.

Pg. platība — 95,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1551, no tiem vīr. 714, siev. 837.

Attālumi: no Rīgas, pa dzc. — 188 klm., pa zc. — 172 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 23 klm.; tv. pls. Aizpute — 20 klm.; tv. dzc. stc. Sieksāte — 20 klm.; tv. aut. pstn. Jeri — 17 klm.

Pg. n. pie Lipaiķu-Snēpeles III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Turlavu.

Upes: Rīva, Lapupe.

Ezeri: Vilgales — 238,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Turlavas novads — 840 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Gūriks Kristaps, dz. Šeputos, 1 klm. no pg. n., tlr. Turlava 8; pg. pdm. prs. Doniņš Jēkabs, dz. Niekaiņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Turlava 5; pg. tiesas prs. Nemrods Jēkabs, dz. Evartos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Stepe Ernests, dz. pg. n.; vc. plc. kārtībnieks Alksnis Mārtiņš, dz. Vecskolā, 5 klm. no pg. n., tlr. Turlava 3.

2. **Izglītība.** Skolas: Turlavas 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Dziesma Aleksandrs, tlr. Turlava 14.

Bibliotēkas: Turlavas bibliot., 775 sēj., prz. Dziesma Aleksandrs, tlr. Turlava 14.

3. **Veselības kopšana.** Rajona vecmāte Stūlmanis Jūlija, dz. Poriņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Turlava 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Turlava — P. t. k. N., Laukziemeļos, 2 klm. no pg. n., prz. Ūdris Kārlis, dz.

Laukziemeļos; Turlavmuiža — P. n. Abc., Liepās, 5 klm. no pg. n., prz. Ēķis Juris.

6. **Pārējās iestādes.** Aizputes vmžn. V iec. Turlavas mžn. Hipeļu mežmuižā, 21 klm. no Aizputes dzc. stc., mžz. Bredrichs Eduards, tlr. Lejaskrogs 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 259, saimniecību — 246. Aramzeme 2887,09 ha (31,53% no z. kpl.), pļavas 1885,62 ha (20,59%), ganības 2301,64 ha (25,14%), meži 1597,40 ha (17,44%), purvi 228,54 ha (2,50%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: sapali, raudas, asari, līdakas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Liepās, 5 klm. no pg. n., īp. Ēķis Anna; 2) Preču vkl. Vidsētās, 1 klm. no pg. n., īp. Rūtens Alberts, tlr. Turlava 13; 3) Preču vkl. Biezaišos, 7 klm. no pg. n., īp. Jansons Kārlis, tlr. Lejaskrogs 7; 4) Preču vkl. Līdumniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Bēriņš Ludvigs; 5) Preču vkl. Priedniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Miske Ādolfs; 6) Preču vkl. Vidmauļos, 3 klm. no pg. n., īp. Tontegode Līze, tlr. Turlava 16; 7) Ūdens dzirnavas Sudmalejās, 3 klm. no pg. n., īp. Salmgriezis Anna, tlr. Turlava 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.089.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Latv. ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., pie Lipaiķu-Turlavas-Valtaiķu III šķ. ceļa; mācītājs Zavickis Jānis, dz. Lipaiķu mācītājmuižā, tlr. Turlava 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Turlavas bibliot. bba, db. 1920. g., pr. Ciemgalis Juris, dz. Ciemgaļos, tlr. Turlava 1; 2) Turlavas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Rezevskis Mārtiņš, dz. Induļos, tlr. Turlava 17; 3) Turlavas lauksaimniec. bba, db. 1913. g., pr. Rezevskis Mārtiņš, dz. Induļos, tlr. Turlava 17.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 5 klm. z.-r. starp Muižciemu un Kalnēju mājām, apaudzis biezu mežu; b) Pilskalns Rīves upes labajā krastā, starp Lipaiķu baznīcu un Sudmalēju mājām; c) Senlaiku klētiņa Ķoniņciemā; d) Lipaiķu ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski trauki, biķeri, divi loga gleznojumi ar „Ziemeļu" un „Kalēju" ciema ģērboņiem.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Vilgales mž. centrs, 5 klm. no pg. n., un 2) Platgales mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n.; ēkas izlietotas lauksaimnieciski.

4. **Dabas jaukumi:** Vilgales ezers un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

19. Vārmes pagasts.

(Sk. karti 331. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vārmes pg.; vāciski Wormen; krieviski Vormenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kuldīgas un Kabiles pg., d. — Lutriņu un Raņķu pg., v. — Snēpeles un Kuldīgas pg., r. — Kabiles un Lutriņu pg.

Pg. platība — 169 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2289, no tiem vīr. 1075, siev. 1214.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 153 klm., pa zc. — 137 klm.; apr. un tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 25 klm.; tv. dzc. stc. Saldus — 27 klm.; tv. aut. pstn. Kabile — 15 klm.

Pg. n. pie Vārmes-Kabiles ceļa.

Pasta adrese: c. Vārmi.

Upes: Venta, Vārme, Šķēde, Dūrupe.

Ezeri: —

Kalni: Maizes, Melnkalns.

Lielākie mežu masīvi: Vārmes novads — 5760 ha.

Lielākie purvi: Šķēdes — 196 ha, Pīckaiņu — 50 ha, Tīreļu — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. I iec.; miertiesas Kuldīgas iec.; izm. tiesneša Kuldīgas iec.; tiesu izp. Kuldīgas iec. Pg. vecākais Ešenvalds Hermanis, dz. Ķiermās, 10 klm. no pg. n., tlr. Ķinguti 10; pg. pdm. prs. Laukgailis Ernests, dz. Auzukalējos, 3 klm. no pg. n., tlr. Ķinguti 38; pg. tiesas prs. Laukagailis Ernests, dz. Auzukalējos, 3 klm. no pg. n., tlr. Ķinguti 38. Pg. darbvedis Švīpiņš Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Vārme 22; vc. plc. kārtībnieks Hartmanis Indriķis, dz. vecā skolā, 1 klm. no pg. n., tlr. Vārme 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Vārmes 6 kl. pamatskola, 2 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Arnolds, tlr. Vārme 16; Dūru I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Bekmanis Fricis, tlr. Vārme 27.

Bibliotēkas: pg. pdm. kultūras fonda bibliot., 629 sēj., prz. Kalniņš Arnolds, dz. Vārmes 6 kl. pamatsk., tlr. Vārme 16; Latvju jaunatnes Vār-

mes nod. bibliot., 568 sēj., prz. Bergholds Fricis, dz. Šilderos, tlr. Vārme 47.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Amtmanis Valērija, dz. mācītāja muižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Vārme 11; rajona vecmāte Osis Līze, dz. Bunās, 4 klm. no pg. n., tlr. Vārme 42. Aptieka Saulstaros, aptiekars Meisters Gustavs, 2 klm. no pg. n., tlr. Vārme 20.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Vārme — P. t. k. N., 2 klm. no pg. n., prz. Boass Leonards, dz. pasta kantorī, tlr. Vārme 10; Dūrupe — P. n. Ab., Dūru pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Bekmanis Fricis, tlr. Vārme 27; Ēda — P. n. Ab., Ēdas dzirnavās, 10 klm. no pg. n., prz. Šneiders Jānis, tlr. Ciesnieki 25; Ciesnieki — P. tf. n. Abc. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Reimanis Krišs, tlr. Ciesnieki 19.

6. **Pārējās iestādes.** Lutriņu vmžn. I iec. Vārmes mžn. Vārmes mežmājā, 33 klm. no Saldus dzc. stc., mžz. Grasmanis Gothards, tlr. Vārme 23.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 370, saimniecību — 393. Aramzeme 5016,70 ha (29,68% no z. kpl.), pļavas 2059,83 ha (12,19%), ganības 2246,54 ha (13,29%), meži 5962,11 ha (35,27%), purvi 890,23 ha (5,27%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas caunas, seski, vāveres, ūdri; upēs un ezeros: foreles sapali, līņi, karpas, līdakas, asari, raudas, vēdzeles, zuši, laši, ķīši, vimbas, nēģi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Zvaņos, 2 klm. no pg. n., īp. Budovskis Pēteris, tlr. Vārme 4; 2) Preču vkl. Vārmes muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Vārmes patērēt. bba, tlr. Vārme 30; 3) Preču vkl. Šķēdes lielūdens dzirnavās, 5 klm. no pg. n., īp. Pērkons Roberts, tlr. Ķinguti 43; 4) Preču vkl. Šķēdes muižā, 12 klm. no pg. n., īp. Stupmanis Jānis; 5) Preču vkl. Dūru dzirnavās, 6 klm. no pg. n., īp. Valkers Fricis, tlr. Ošnieki 12; 6) Preču vkl. Ēdas dzirnavās, 10 klm. no pg. n., īp. Hiršsons Jāzeps; 7) Vārmes patērētāju bbas koperāt., 2 klm. no pg. n., tlr. Vārme 6; 8) Koppienotava Vārmes muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Vārmes piensaimn. sba, tlr. Vārme 14; 9) Zāģētava Pīckaiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Intepe Mārtiņš; 10) Degvīna trg. Kalvēs, 1 klm. no pg. n., īp. Paparde Jānis; 11) Linu mīstīšanas ietaise Kūļās, pie Kuldīgas - Saldus ceļa, 5 klm. no pg. n., īp. Kūlmanis Made, tlr. Vārme 12; 12) Šķēdes lielūdens dzirnavas pie Vārmes-Kabiles ceļa, 5 klm. no pg. n., īp. Goldmanis Teodors, tlr. Vārme 19; 13) Ūdens dzirnavas pie Vārmes-Dūru-Jeru ceļa, 1 klm. no pg. n., īp. Feldmanis Toms, tlr. Vārme 3; 14) Dūru ūdens dzirnavas, pie Vārmes-Dūru-Jeru ceļa, 6 klm. no pg. n., īp. Valkers Fricis, tlr. Ošnieki 12; 15) Šķēdes m. ūdens dzirnavas, Šķēdes muižā, 12 klm. no pg. n., īp. Laudams Jānis, tlr. Jaunmuiža 24; 16) Ēdas ūdens dzirnavas, pie Kuldīgas-Saldus ceļa, 10 klm. no pg. n., īp. Zemkopības ministrija; 17) Preču vkl. Rūšos, īp. Jankovskis A., tlr. Vārme 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.315,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vārmes ev.-lut. draudzes baznīca, 2 klm. no pg. n., pie Kuldīgas-Saldus ceļa. mācītājs Kangars Jānis, dz. Lutriņu pg. mācītājmuižā, tlr. Jaunmuiža 25.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1932. g., pr. Freiborns Fricis, dz. Iesalniekos, tlr. Vārme 8; 2) Krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Freiborns Fricis, dz. Iesalniekos, tlr. Vārme 8; 3) Vārmes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Frijārs Alfrēds, dz. Šilderos, tlr. Vārme 13; 4) Vārmes patērēt. bba „Marss", db. 1919. g., pr. Jansons Krists, dz. Akmentiņos, tlr. Ķinguti 46; 5) Vārmes lopkopības pārraudzīb. bba, db. 1923. g., pr. Vaitkēvics Gustavs, tlr. Ķinguti 40; 6) Vārmes pg. lopkop. pārraudzības bba „Dūrupe", db. 1934. g., pr. Bergmanis Alfrēds; 7) Dūru-Ošenieku lopkop. pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Freifelds Ansis, tlr. Ošnieki 4; 8) Vārmes meliorācijas sba „Straume", db. 1928. g., pr. Rozenbachs Jānis; 9) Vārmes meliorācijas sba „Lejasgals", db. 1929. g., pr. Reimanis Krišs, dz. Ciesniekos, tlr. Ciesnieki 19; 10) Lutriņu un apkārtnes biškop. bba „Ziedonis", db. 1927. g., pr. Bekmanis Fricis, dz. Dūru pamatsk., tlr. Vārme 27; 11) Vārmes dārzkop. bba, db. 1934. g., pr. Švīpiņš Mārtiņš, dz. Vārmes pg. namā, tlr. Vārme 22; 12) Bbas „Latvju jaunatne" Vārmes nodaļa, db. 1928. g., pr. Klāsons Jēkabs, dz. Skarēs, tlr. Vārme 34; 13) Vārmes pg. un apkārtnes mednieku bba „Mednis", db. 1924. g., pr. Švīpiņš Mārtiņš, dz. Vārmes pg. n., tlr. Vārme 22; 14) Vārmes tautas n. bba, db. 1932. g., pr. Trijārs Alfrēds, dz. Šilderos, tlr. Vārme 13.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 4 pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Bergmanis Fricis — žurnālists, dzim. 1860. g., Vārmē; 2) Kokaīns (Kārlis Strauchs) — rakstnieks, feļetonists, dzim. 1899. g., Vārmē; 3) Obšteins Fricis — paidag., sab. darbin., dzim. 1878. g., Vārmē.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Vārmes mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkās novietota 6 kl. pamatsk.; 2) Šķēdes mž. centrs, 12 klm. no pg. n., izmanto privātpersona.

4. **Dabas jaukumi:** Šķēdes un Ēdas-Ventas upes ar ļoti lieliem akmeņiem un klinšainiem krastiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

20. Zvārdes pagasts.

(Sk. karti 339. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zvārdes pg.; vāciski Schwarden; krieviski Švardenskaja.

Pagasta robeža: z. un z.-r. — Blīdienas un Lielauces pg., d.-r. — Vecauces un Jaunauces pg., d. — Jaunauces pg., d.-v. un v. — Kursīšu pg., z.-v. — Sātiņu un Cieceres pg., z. — Cieceres pg.

Pg. platība — 214,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3117, no tiem vīr. 1535, siev. 1582.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — apm. 144 klm., pa zc. — apm. 122 klm.; apr. pls. Kuldīga, pa zc. — 70 klm.; tv. pls. Saldus — 16 klm.; tv. dzc. stc. Saldus — 18,5 klm.

Pg. n. pie Vec-Zvārdes-Kursīšu ceļa.

Pasta adrese: c. Zvārdi.

Upes: —

Ezeri: Odzēnu — 100 ha, Svētaiņu — 175 ha, Ķerkliņu — 250 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Zvārdes novads — 4837 ha.

Lielākie purvi: Stūru — 913 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Kuldīgas apr. plc. II iec.; miertiesas Saldus iec.; izm. tiesneša Aizputes iec.; tiesu izp. Saldus iec. Pg. vecākais Krieviņš Fricis, dz. Tīreļu mājās, 7 klm. no pg. n., tlr. Zvārde 40; pg. pdm. prs. Grundmanis Miķelis, dz. Arnikaišu mājās, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Zvārde 3; pg. darbvedis Ekerts Žanis, dz. pg. n., tlr. Zvārde 20; pg. tiesas prs. Meilards Kārlis, dz. Jaunzemjos, 7 klm. no pg. n., tlr. Striķi 9; vc. plc. kārtībnieks Gruzis Žanis, dz. Progresa mājā, 3 klm. no pg. n., tlr. Zvārde 34.

2. **Izglītība.** Skolas: Zvārdes 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Upmanis Kārlis, tlr. Zvārde 6; Ķerkliņu II pk. pamatsk., 10,5 klm. no pg. n., prz. Embovics Kārlis; Striķu pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Mērnieks Jānis, tlr. Striķi 17.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., 1081 sēj., prz. Lācis Emīlija, dz. Zvārdes 6 kl. pamatsk., tlr. Zvārde 6; Striķu pamatsk. bibliot., 165 sēj., prz. Mūrnieks Jānis, tlr. Striķi 17; Ķerkliņu pamatsk. bibliot., 611 sēj., prz. Embovics Kārlis.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Šlesers Milda, dz. Vec-Zvārdē, tlr. Zvārde 53; rajona vecmāte Stanga Līze, pg. n., tlr. Zvārde 39. Aptieka Zvārdē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā vet. ārsts Velps J., dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Lāma — P. n. Ab., Puijās, 11 klm. no pg. n., prz. Ozols Žanis, dz. Puijās, tlr. Stūrumuiža 5; Zauri — P. n. Ab., Zauru krogā, 15 klm. no pg. n., prz. Brilmanis Jānis, tlr. Pilskalni 5; Striķi — P. tf. n. Ab. T. p., Strēlniekos, 8 klm. no pg. n., prz. Teichmanis Fricis, dz. Strēlniekos, tlr. Striķi s. v.; Kauķi — P. n. Ab., Jaunsēržos, 6 klm. no pg. n., prz. Rūdītis Jānis; Kerkliņi — P. n. Ab., Kerkliņu IV pk. pamatsk., 10,5 no pg. n., prz. Embovics Kārlis; Kerkliņi — Tf. n. T. C., Rītumos, 3 klm. no pg. n., prz. Šmēliņš Miķelis; Zvārde — P. t. k. N., Ritumos, 3 klm. no pg. n., prz. Šmēliņš Miķelis.

6. **Pārējās iestādes.** a) Kursīšu vmžn. mežmuižā, 22 klm. no Auces dzc. stc., vmžz. Konrāds Voldemārs, tlr. Zvārde 2; b) Kursīšu vmžn. I iec. mžn. Zvārdes Stediņos, 16 klm. no Saldus dzc. stc., mžz. Šulcs Olģerts, tlr. Zvārde 10; c) Kursīšu vmžn. IV iec. mžn. Ķērkliņu mežmuižā, 22 klm. no Auces dzc. stc., mžz. Grīnfelds Indriķis, tlr. Zvārde 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 493, saimniecību — 502. Aramzeme 7782,43 ha (36,70% no z. kpl.), pļavas 2165,48 ha (10,21%), ganības 2872,27 ha (13,55%), meži 5929,99 ha (27,97%), purvi 1851,12 ha (8,73%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, mežacūkas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, brekši, karūsas, līņi, sapaļi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Striķos, 5 klm. no pg. n., īp. Baizums Jānis, tlr. Striķi 11; 2) Vēja dzirnavas Zauros, 15 klm. no pg. n., īp. Štickobers Jānis, tlr. Pilskalni 20; 3) Vēja dzirnavas Jurģos, 8 klm. no pg. n., īp. Danenbergs Žanis, tlr. Zvārde 25; 4) Vēja dzirnavas Grīnertos, 13 klm. no pg. n., īp. Grīnerts Eduards; 5) Vēja dzirnavas Kauķos, 5 klm. no pg. n., īp. Laumanis Ludvigs; 6) Tvaika dzirnavas Rūpniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Dovgerds Viktors, tlr. Zvārde 29; 7) Tvaika dzirnavas Upeniekos, 11 klm. no pg. n., īp. Šenbergs Juris, tlr. Pilskalni 11; 8) Aptieka Pūķīšos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Bekmanis Augusts, tlr. Zvārde 7; 9) Pārtikas preču, manufaktūras un degvīna trg. Spodrās, 3,5 klm. no pg. n., īp. Lācis Kārlis, tlr. Zvārde 31; 10) Pārtikas preču trg. Zvārdes muižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Rusmanis Krišus, tlr. Zvārde 16; 11) Pārtikas preču trg. Zauru krogā, 14,5 klm. no pg. n., īp. Brilmanis Žanis, tlr. Pilskalni 5; 12) Pārtikas preču trg. Krodziņos, 6 klm. no pg. n., īp. Poselis Elizabete; 13) Pārtikas preču trg. Strēlniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Tilla Ern., pstc. c. Striķiem; 14) Pārtikas preču trg. Kauķos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Millers Alberts; 15) Pārtikas preču trg. Kundziņos. 10 klm. no pg. n., īp. Bokums Jānis; 16) Pārtikas preču trg. Koka krogā, 12 klm. no pg. n., īp. Ziedniekš Elizabete, tlr. Ķerkliņi 5; 17) Vīnu trg. Koka krogā, 12 klm. no pg. n., īp. Tamsons Roberts, tlr. Ķerkliņi 5; 18) Pārtikas preču trg. Ziemeļniekos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Akermanis Augusts; 19) Pārtikas preču trg. Puijās, 12 klm. no pg. n., īp. Strazds Žanis; 20) Pārtikas preču trg. Lāmas krogā, 13 klm. no pg. n., īp. Ločs Ādams.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.130,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Zvārdes ev.-lut. draudzes baznīca, pie Saldus-Auces ceļa, 3,5 klm. no

pg. n., mācītājs Vējiņš Jūlijs, dz. Kursīšu mācītājmuižā; 2) Ķerkliņu ev.-lut. draudzes baznīca, pie Rīteļu-Auces ceļa, 8 klm. no pg. n., mācītājs Knape, dz. Jaunauces pg. mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba, db. 1909. g., pr. Upmanis Kārlis, dz. Zvārdes 6 kl. pamatsk., tlr. Zvārde 6; 2) Lauksaimniec. bba, pr. Grundmanis Miķelis, dz. Arnikaišos, tlr. Zvārde 3; 3) Savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Līkums Rūdolfs, dz. Bērzkausos, tlr. Zvārde 43; 4) Piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Elferts Kārlis, Svētaiņos, tlr. Zvārde 18; 5) Krājaizdevu sba, db. 1926. g., pr. Grundmanis Miķelis, dz. Arnikaišos, tlr. Zvārde 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 1 klm. austr. Striķu muižai, viens no tālākām apcietinātām vietām Zemgales riet., aiz Pilskalna mežs, kas plašā joslā atšķir Zemgali no Kurzemes; b) Pilskalns Ķerkliņu muižas mežā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Veczvārdes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, pilī ierīkoti koppienotava, pasta kantoris un rajona ārsta dzīvoklis; 2) Ķerkliņu mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās; 3) Striķu mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās; 4) Jaunzvārdes mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Dobes kalni — skaisti izveidota kalnu grēda.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunzemos, prz. M. Guben-Gubbis, tlr. Liepene 12.

IX. Ventspils apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Ventspilī, Kuldīgas - 55. Tlr. Ventspils 7. Dzenis Jēkabs, pašvald. vec. Tlr. 412. Kuldīgas - 55.

Apr. plc. pr-ka kancel. Ventspilī, Skolas - 4. Tlr. 84. (Vakanta.) Tlr. 38. Ventspilī, Užavas - 29. Tlr. 121.

Apr. plc. I iec. Kancel. pievienota apr. pr-ka kancelejai. Skolas - 4. Peinbergs Augusts, iec. pr-ks. Tlr. 25. Skolas - 4. Tlr. 230.

Apr. plc. II iec. Kancel. Dundagā, Dundagas pilī. Tlr. 20. Lepše Tālivaldis, iec. pr-ks.

Apr. I iec. miertiesnesis Zemols Roberts, Ventspilī. Tirgus laukumā. Tlr. 5.

Apr. II iec. miertiesnesis Cīrulis Aleksandrs, Ventspilī. Pieņem no 10—15. Tlr. 5.

Apr. izm. tiesn. Zinkēvics Miķelis, Ventspilī.

Apr. tiesu izp. Daile Jānis, Ventspilī, Kuģinieku - 7. Tlr. 155.

1. Ances pagasts.

(Sk. karti 356. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ances pg.; vāciski Anzen; krieviski Ancenskaja.

Pagasta robeža: d. — Puzes pg., v. — Sarkanmuižas un Popes pg., r. — Dundagas pg., z. — Baltijas jūra.

Pg. platība — 374,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3302, no tiem vīr. 1718, siev. 1584.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 180 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. un tv. pls. Ventspils, lietojot dzc. — 38 klm., pa zc. — 40 klm.; tv. dzc. stc. Virpe — 4,5 klm.

Pg. n. pie Ventspils-Ances-Dundagas ceļa.

Pasta adrese: c. Anci.

Upes: Stende, Angera, Lielirbe, Lonasta.

Ezeri: Gaŗais — 18,5 ha, Makšķerezers — 8,9 ha, Dūmu — 7 ha, Bērzezers — 2,7 ha, Skarbezers — 18,7 ha, Lūkinezers — 5 ha, Bočezers — 1,30 ha, Kalpiņezers — 1,6 ha, Zigatezers — 10 ha.

Kalni: Rindas kalns.

Lielākie mežu masīvi: Ances novads — 6413 ha, Rindas — 3821 ha, Vičakas — 7960 ha, Irbes — 9074 ha.

Lielākie purvi: Dižpurvi — 895 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. II iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Krauze Dāvīds, dz. Atvaros, 7 klm. no pg. n., tlr. Rinda 5; pg. pdm. prs. Grīntāls Edmunds, dz. Cobēnos, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. v. i. Grīnbergs Fricis, dz. Jāņniekos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grīnbergs Krišs, dz. pg. n., tlr. Ance 5; vc. plc. kārtībnieks Jātnieks Arvīds, dz. Strautniekos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Ance 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Ances 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Siktārs Artūrs, tlr. Ance 2; Rindas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Strikšs Lilija, tlr. Rinda 2; Pizes I pk. pamatsk., 24 klm. no pg. n., prz. Talle Karija; Lielirbes I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Elvīra.

Bibliotēkas: Rindas tautas nama bibliot., 700 sēj., prz. Grīnvalds Fricis, dz. Rindas tautas n., tlr. Rindas s. v.; Ances patērēt. bbas „Imanta" bibliot., 450 sēj., prz. Angers Eduards; Ances k. v. b. „Atmoda" bibliot., 160 sēj., prz. Ludvigs Emīlija, dz. pg. n., tlr. Ance 5.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Lazdiņš Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Ance 20; vecmāte Griče Jūlija, dz. Gričos, pie pg. n.; vecmāte Priednieks Sofija, dz. Tomos, 24 klm. no pg. n. Aptieka pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dundagas rajonā, vet. ārsta v. i. Vulfs A., dz. Dundagā, tlr. Dundaga 80.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ventspils-Virpes-Dundagas un Ventspils-Stendes dzc. līnijas.

Ance — P. n. Abc., pg. n., prz. Grīnbergs Krišs; Ance — Tf. n. T. C., 3 klm. no pg. n., prz. Vītols Jānis; Dīcmaņi — P. n. Ab., 15 klm. no pg. n., prz. Zalcmanis; Lielirbe — P. n. s. v. Abc. I. C.; Lielirbe — Tf. n. T. p. C., 18 klm. no pg. n., prz. Klestrovs Uldr., dz. Mazgalniekos; Lūžņa — P. n. Ab., 23 klm n.o pg. n., prz. Auns Kārlis, dz. Lūžņas stc.; Miķeļa bāka — P. tf. n. Ab. T. C., 24 klm. no pg. n., prz. Grivāns Milda; Rinda — P. tf. n. Abc. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Baštiks Alīse; Virpe — Tf. n. T. C., 5 klm. no pg. n., prz. Vilis Alksnis; Virpe — P n. s. v. Abc. I. X., prz. Zeltiņš Ludvigs.

6. **Pārējās iestādes.** a) Popes vmžn. II iec. Vičakas mžn. Vičakas mežmuižā, 5 klm. no Lūžņas dzc. stc., mžz. Krims Felikss, tlr. Rinda 4-a; b) Popes vmžn. III iec. Ances mžn. Ances mežmuižā, 2 klm. no Noras dzc. stc., mžz. Dimzēns Žanis, tlr. Ance 4; c) Popes vmžn. IV iec. Irbes mžn. Lielirbē, 2,5 klm. no Lielirbes dzc. stc., mžz. Brechmans Oskars, tlr. Lielirbe 1.

Virpe — dzc. stc., pr. Zeltiņš Ludvigs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 435, saimniecību — 587. Aramzeme 2247,21 ha (6,00% no z. kpl.), pļavas 4694,81 ha (12,52%), ganības 3287,13 ha (8,76%), meži 22.346,73 ha (59,59%), purvi 3648,66 ha (9,73%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, alņi, bebri, seski, pa retam — vilki, stirnas, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, līņi, zuši, laši, foreles, brekši, nēģi, alanti, asari, sapali, raudas, vimbas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie pg. n., īp. Ances pat. bba, tlr. Ance 6; 2) Preču vkl. Imantā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Ances pat. bba; 3) Preču vkl. Lielirbē, 18 klm. no pg. n., īp. Andersons Didriķis, tlr. Lielirbe 2; 4) Sīktirgotava Rindā, 10 klm. no pg. n., īp. Jākobsons Hinka; 5) Koppienotava Panos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba; 6) Dzirnavas pie pg. n., īp. Treigūts Uldriķis; 7) Dzirnavas Rindā, 10 klm. no pg. n., īp. Brūns Ansis; 8) Preču vkl. Konkurencē, pie pg. n., īp. Levinsons Merija, tlr. Ance 14; 9) Preču vkl. bij. Virpes skolā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Brauns Uldriķis; 10) Preču vkl. Teteros, 5 klm. no pg. n., īp. Alksnis Vilis; 11) Preču vkl. Lūžņās, īp. Polis Vilis; 12) Preču vkl. Piedrabos, 7 klm. no pg. n., īp. Lapiņš Fricis; 13) Sīku preču trg. Miežos, 4 klm. no pg. n., īp. Ošups Fricis; 14) Preču vkl. Lielirbē, īp. Jurēvics Alfrēds; 15) Preču vkl. Rindas tautas namā, 9 klm. no pg. n., īp. Mencenbergs Uldriķis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.632,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Rindas ev.-lut. draudzes baznīca, 10 klm. no pg. n., mācītājs Zēcens V., dz. Rindas mācītājmuižā, tlr. Rinda 1; 2) Lielirbes baptistu lūgšanas nams „Zarana"; 3) Pizes ev.-lut. draudzes baznīca, 25 klm. no pg. n., mācītājs Zēcens V., dz. Rindas mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rindas kultūras vieicin. bba „Gaisma", db. 1928. g., pr. Zablovskis, dz. Rindā; 2) Popes-Ances uguns apdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Anškenis Uldriķis, dz. Stariņos; 3) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Dūče Uldriķis, dz. Dūčos; 4) Popes krājaizd. sba db. 1923. g., pr. Dimzēns Alfrēds, dz. Ances mežamājā, tlr. Ance 4; 5) Ances kultūras veic. sba „Atmoda", db. 1930. g., pr. Grīnbergs Krišs, dz. pg. n., tlr. Ance 5; 6) Ances pat. bba, db. 1935. g., pr. Grīnvalds Ferdinands, dz. Strautniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) uzkalniņu kapi Pēterlaukā; b) senkapi, saukti „Dambkalns", Vēdes māju tuvumā; c) svētliepa, 2,5 klm. no Ances mž.; d) Rindas (Angermindes) pilsdrupas Zigatu māju zemē; e) Pilskalns Ventas labajā krastā, 3 klm. lejup no Abavas ietekas, pie Paventu mājām.

1905. g. notikumi: nodedzinātas divas zemnieku mājas un viens to īpašnieks nošauts.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks; stipri cietis zvejnieku ciems.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Popes-Ances mž. centrs, piešķirts pg. pašvald., ēkas izlieto pg. valde, bij. klētī novietota aptieka un vietējo bbu izrīkojumu telpas.

4. **Dabas jaukumi:** Platela un Ilģenes pļavas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Dundagas pagasts.

(Sk. karti 356. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dundagas pg.; vāciski Dondangen; krieviski Dondangenskaja.

Pagasta robeža: z. — Baltijas jūra; d. — Lubezeres, Ārlavas, Stendes un Spāres pg., v. — Ances un Puzes pg., r. — Rīgas jūras līcis.

Pg. platība — 853,2 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Dundaga un Mazirbe.

Iedzīvotāji 1935. g.: 9160, no tiem vīr. 4541, siev. 4619.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 146 klm., pa zc. — 165 klm.; apr. pls. Ventspils, lietojot dzc. — 51 klm., pa zc. — 65 klm.; tv. pls. Valdemārpils, pa zc. — 24 klm.; tv. dzc. stc. Dundanga — 0,5 klm.

Pg. n. pie Dundagas-Talsu ceļa.

Pasta adrese: c. Dundagu.

Upes: Mazirbe, Kaļķupe, Rakupe, Pitraga, Melnsila.

Ezeri: Sturmezers — 20 ha, Pētera — 3 ha, Jaunciema — 3 ha.

Kalni: Šlīteres zilie kalni, Puiškalns.

Lielākie mežu masīvi: Dundagas novads — 35.940 ha.

Lielākie purvi: Ūķenes-Zāles — 1450 ha, Piltenes — 35 ha, Rukša — 406 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. II iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Legzdiņš Valdis, dz. Lodiņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Kaļķi 12; pg. pdm. prs. Grīvāns Gustavs, dz. Jaunarājos, 22 klm. no pg. n., tlr. Ģipka 5; pg. tiesas prs. Paegle Kārlis, dz. Emiņos, 5 klm. no pg. n.,

tlr. Dundaga 62. Pg. darbvedis Sauleskalns Jānis, dz. Ezeriņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Dundaga 44; vc. plc. kārtībnieks Spundiņš Vilis, dz. pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Dundagas 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Šultners Jānis, dz. skolā, tlr. Dundaga 25; Ģipkas 6 kl. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Grīvāns Sibilla, tlr. Ģipka 6; Mazirbes I pk. pamatsk., 24 klm. no pg. n., prz. Šics Leonards, tlr. Mazirbe 10; Nevejas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kenigs Emīlija, tlr. Laukgaļi 10; Vīdales I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Jānis, tlr. Vīdale 17; Ģibzdes I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Indriksons Jānis, tlr. Ģibzde 10; Dinsberģa 6 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Dreimanis Vilhelms, tlr. Plintiņi 9; Kaļķu pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Avots Ernests, tlr. Kaļķi 8; Sīkraga pamatsk., 20 klm. no pg. n., prz. Vembris Paulīne, tlr. Sīkrags 3; Saunagas pamatsk., 28 klm. no pg. n., prz. Bukstiņš Anna; Melnsilas pamatsk., 24 klm. no pg. n., prz. Balodis Elza; Kolkas pamatsk., 35 klm. no pg. n., prz. Bernšteins Kārlis, tlr. Kolka 10.

Bibliotēkas: Sadraudzīgās bbas „Vārpa" bibliot., 1005 sēj., prz. Šultners Jānis, tlr. Dundaga 25.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsti Ķikmanis Edgars, dz. pg. n., tlr. Dundaga 18; ārste Sīpols Antonija, dz. Mazirbē, 24 klm. no pg. n., tlr. Mazirbe 4, žēls. māsa Sudars Anna, dz. Jaundundagā, 2 klm. no pg. n.; zobārste Drafenis Friderika, dz. Dundagas pienotavā, tlr. Dundaga 31; vecmāte Grīnbergs Olga, dz. Jaundundagā, 2 klm. no pg. n., tlr. Dundaga 49; vecmāte Salmiņš Klāra, dz. Mazirbē, 26 klm. no pg. n., tlr. Mazirbe 21; feldšers Grīnbergs Fricis, dz. Ezeriņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Dundaga 44.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Vulfs Arvīds, dz. Dundagas pienotavā, tlr. Dundaga 80.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Stendes - Dundagas - Ventspils un Ventspils-Dundagas dzc. līnijas.

Dundaga — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Jankovskis Jānis; Mazirbe — P. t. k. N., 24 klm. no pg. n., prz. Dembergs Alfrēds, tlr. Mazirbe 2; Kolkasrags — P. tf. n. Abc. T. p. C., Kolkā, 35 klm. no pg. n., prz. Budiņš Kārlis; Melnsils — P. tf. n. Abc. T. C., 24 klm. no pg. n., prz. Kilmeiers Alfrēds; Ģibzde — P. tf. n. Abc. T. C., Ģipkās, 22 klm. no pg. n., prz. Frišenfelds Anna, dz. Ģipkās; Vīdale — P. tf. n. Abc. T. C., Vīdalēs, 14 klm. no pg. n., prz. Vītols Matilde.

6. **Pārējās iestādes.** 1) Dundagas vmžn. Mežmuižā, 1 klm. no Dundagas dzc. stc., vmžz. Kūlis Kārlis, tlr. Dundaga 53; 2) Dundagas vmžn. I iec. Laukmuižas mžn. Laukmuižā, 1,5 klm. no Dundagas dzc. stc., mžz. Miķelsons Eduards, tlr. Dundaga 83; 3) Dundagas vmžn. II iec. Ķurbes mžn. Bukuragos, 14 klm. no Dundagas dzc. stc., mžz. Valdmanis Alberts, tlr. Ķurbe 8; 4) Dundagas vmžn. III iec. Ģipkas mžn. Ģipkas muižā, 22 klm. no Dundagas dzc. stc., mžz. Pirro Reinholds, tlr. Ģipka 1; 5) Dundagas vmžn. IV iec. Kaugas mžn. Kaugas mežamuižā, 10 klm. no Pāces dzc. stc., mžz. Zīmanis Kārlis, tlr. Kauga 4; 6) Dundagas vmžn. V iec. Ukenes mžn. Heidekampā, 8 klm. no Plintiņu dzc. stc., mžz. Bānukalns Nikolajs, tlr. Ģibzde 4; 7) Šlīteres vmžn. Šlīteres muižā, 2 klm. no Šlīteres dzc. stc., vmžz. Zichmanis Bernhards, tlr. Laukgaļi 3; 8) Šlīteres vmžn. I iec. Kolkasraga mžn. Kolkā, 21 klm. no Mazirbes dzc. stc., mžz. Bērziņš Voldemārs, tlr. Kolkasrags 4; 9) Šlīteres vmžn. II iec. Ezermuižas mžn. Ezermuižā, 21 klm. no Dundagas dzc. stc., mžz. Akers Roberts, tlr. Melnsils 3; 10) Šlīteres vmžn. III iec. Jaun-Dundagas mžn. Sūdes mž., 4 klm. no Dundangas dzc. stc., mžz. Linde Kārlis, tlr. Dundaga 48; 11) Šlīteres vmžn. IV Šlīteres mžn. Mazirbē, 1 klm. no Mazirbes dzc. stc., mžz. Kaktiņš Jānis, tlr. Mazirbe 13.

Ventspils apriņķa policijas II iec. Dundagas pilī, pr. Lepše Tālivalds, dz. pg. n., tlr. Dundaga 20.

Dundanga — dzc. stc., pr. Šmiteris Jānis; Mazirbe — dzc. stc., pr. Krastiņš Emīlis; Plintiņi — dzc. stc., pr. Jegeris Kārlis; Kurči - dzc. stc., pr. Lācis Jānis; Sīkrags — dzc. stc., pr. Ozoliņš Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1160, saimniecību — 1501. Aramzeme 9099,04 ha (10,66% no z. kpl.), pļavas 13.252,68 ha (15,53%), ganības 10.581,68 ha (12,40%), meži 40.061,36 ha (46,95%), purvi 9377,53 ha (10,99%).

Mežos sastopami: alņi, mežacūkas, stirnas, lapsas, āpši, zaķi, lūši; upēs un ezeros: līdakas, nēģi, asari, raudas, laši, foreles, līņi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Spirta dedzinātava Dundagā, 0,25 klm. no pg. n., īp. K./S. K. Seislers, A. Sosnovskis un b-dri, tlr. Dundaga 68; 2) Stērķeļu fabrika, 0,5 klm. no pg. n., īp. Paju sba, tlr. Dundaga 24; 3) Elektriskā stacija, 0,25 klm. no pg. n., īp. Dundagas muižas centra valsts saimniecība; 4) Ūdens turbīna, 0,5 klm. no pg. n., īp. (iepriekšējais); 5) Kalēja darbnīca, 0,25 klm. no pg. n., īp. (iepriekšējais); 6) Kalēja darbnīca Muņos, 9,5 klm. no pg. n., īp. Akmens Ernests, dz. Vecvagaros, tlr. Vīdale 20; 7) Mēchaniska darbn. Vecskrīveros, 1 klm. no pg. n., īp. Tomsons Augusts, tlr. Dundaga 63; 8) Ūdens dzirnavas ar vilnas kārstuvi un vērptuvi Pācē, 5 klm. no pg. n., īp. Priedīts Arnolds, tlr. Dundaga 60, pasts c. Dundagu, Pācē; 9) Tvaika dzirnavas Sausterē, 5 klm. no pg. n., īp. Kristlības Kārlis, dz. Kristos; 10) Tvaika dzirnavas Nevejā, 10 klm. no pg. n., īp. Tenders Ričards, tlr. Laukgaļi 7, dz. Tenderos; 11) Tvaika dzirnavas Spicelos, 9 klm. no pg. n., īp. Spicbergs Jānis; 12) Tvaika dzirnavas ar zāģu gateri Mazirbē, 24 klm. no pg. n., īp. Zēle Alfrēds, tlr. Mazirbe 19; 13) Vēja dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Šrēders Juris; 14) Vēja dzirnavas Puriņos, 18 klm. no pg. n., īp. Zandfelds Teodors, pasts c. Ģipku; 15) Vēja dzirnavas Vēžos, 12 klm. no pg. n., īp. Balodis Ernests, pasts c. Dundagu; 16) Drēbju krāsotava Pācē, 5 klm. no pg. n., īp. Ķeģis Aleksandrs, tlr. Dundaga 37; 17) Drēbju krāsotava Pācē, 5 klm. no pg. n., īp. Ozollapa Kārlis; 18) Lopkautuve Valdniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Ērglis Teodors, tlr. Dundaga 76; 19) Desu darbnīca Celarājos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Kuškis Jānis, tlr. Dundaga 81; 20) Koku apstrādāšanas darbnīca Pācē, 5 klm. no pg. n., īp. Brensons Augusts; 21) Koku apstrādāšanas darbnīca Laukmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. Dzintars Fricis, dz. Dzintaros, tlr. Dundaga 61; 22) Koku apstrādāšanas darbnīca Laukmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. Kristlības Kārlis; 23) Kulgarnitūra un zāģu gaters Grīvos, 4 klm. no pg. n., īp. Sausteres kulmašīnu sba, tlr. Dundaga 28; 24) Kulgarnitūra un zāģu gaters Lecniekos, 10 klm. no pg. n., īp. kulmašīnu sba „Jē-

kabs", tlr. Vīdale 23; 25) Pienotava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Dundagas I piensaimn. sba, tlr. Dundaga 22; 28) Pienotava Kaļķos, 10 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba „Pamats", tlr. Kaļķi 3; 27) Pienotava un tvaika dzirnavas Vīdalē, 14 klm. no pg. n., īp. Vīdales piensaimn. sba, tlr. Vīdale 3; 28) Ķieģeļnīca Prometējos, 7 klm. no pg. n., īp. Hāns Kārlis, tlr. Ķurbe 1; 29) Ķieģeļnīca Ogliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Tenders Jānis, dz. Jaundundagā; 30) Ķieģeļnīca Vārpniekos- 8,5 klm. no pg. n., īp. Egle Augusts; 31) Ķieģeļnīca Mazirbē, 24 klm. no pg. n., īp. Vestbergs Rūdolfs, tlr. Mazirbe 11; 32) Aptieka, 0,5 klm. no pg. n., īp. Sinka Zelma, tlr. Dundaga 92; 33) Aptieka Mazirbē, 24 klm. no pg. n., īp. Linde Ansis, tlr. Mazirbe 9; 34) Drogu preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Rusmanis Emma; 35) Vīntirgotava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jambergs Gustavs, tlr. Dundaga 17; 36) Tējnīca 0,5 klm. no pg. n., īp. Trapiņš Jānis, tlr. Dundaga 23; 37) Viesnīca 0,5 klm. no pg. n., īp. Hercenbergs Karlīne, tlr. Dundaga 43; 36) Alus lielnoliktava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Hercenbergs Karlīne; 39) Skārdnieka darbnīca pg. namā, īp. Hūnavs Smarja; 40) Galdniecība pg. namā, īp. Meijers Fricis; 41) Galdniecība, 0,5 klm. no pg. n., īp. Markēvics Vilis; 42) Galdniecība, 0,5 klm. no pg. n., īp. Arkelbalstiņš Kārlis; 43) Galdniecība Sīmos, 9,5 klm. no pg. n., īp. Krūze Gustavs, tlr. Vīdale 41; 44) Segl. darbn. Segliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Moika Eduards; 45) Ratnīca Uzkalniņos, 1 klm. no pg. n., īp. Tons Indriķis; 46) Pulksteņu izlabošanas darbnīca, 0,5 klm. no pg. n., īp. Kenklis Albāns; 47) Pulksteņu izlabošanas darbnīca, 0,2 klm. no pg. n., īp. Stobe Teodors; 48) Drēbnieka darbnīca Timburos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Kiršteins Nikolajs; 49) Drēbnieka darbnīca, 0,5 klm. no pg. n., īp. Blumbergs Rūdolfs; 50) Drēbnieka darbnīca pg. namā, īp. Brikmanis Teodors; 51) Drēbnieka darbnīca Viesnīcā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Smilkšzieds Eduards; 52) Kurpnieka darbnīca, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zalkovskis Eduards; 53) Kurpnieka darbnīca pg. namā, īp. Breitenbergs Kārlis; 54) Kurpnieka darbnīca, 0,5 klm. no pg. n., īp. Tenders Jānis; 55) Kurpnieka darbnīca, 0,5 klm. no pg. n., īp. Goldmanis Fricis; 56) Kiosks, 0,5 klm. no pg. n., īp. Galdiņš Kristaps; 57) Kiosks, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lindenbergs Teodors; 58) Gaļas skārnis, 0,5 klm. no pg. n., īp. Kušķis Jānis, tlr. Dundaga 102; 59) Maiznīca pg. n., īp. Kronbergs Lizete, tlr. Dundaga 94; 60) Frizētava, 0,3 klm. no pg. n., īp. Rasa Teodors; 61) Frizētava, 0,3 klm. no pg. n., īp. Līkums Minna; 62) Frizētava, 0,3 klm. no pg. n., īp. Amatnieks Helēne; 63) Fotografa darbnīca un vkl. pg. n., īp. Bergholcs Andrējs, tlr. Dundaga 34; 64) Pārtikas preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Blumbergs Jānis; 67) Pārtikas preču vkl., 0,3 klm. no pg. n., īp. Dundagas patērētāju bba, tlr. Dundaga 70; 66) Pārtikas preču vkl. Pācē, 5 klm. no pg. n., īp. Brensons Augusts; 67) Pārtikas preču vkl., 0,3 klm. no pg. n., īp. Karlsons Richards, tlr. Dundaga 38; 68) Pārtikas preču vkl. Mežābelēs, 9 klm. no pg. n., īp. Grīnfogels Ernests, tlr. Kaļķi 13; 69) Pārtikas preču vkl. Jaundundagā, 2 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Klāvs; 70) Pārtikas preču vkl. Liepgaļos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Frīdmanis Māle, tlr. Dundaga 39; 71) Vkl. Punčakos, 14 klm. no pg. n., īp. Grīnfogels Kārlis. tlr. Vīdale 4; 72) Vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Izraelsons Mozus, tlr. Dundaga 100, pasts c. Dundagu; 73) Vkl. Lejās, 7 klm. no pg. n., īp. Spicbergs Fricis; 74) Vkl. Vecskrīveros, 0,5 klm. no pg. n., īp. Tomsons Augusts, tlr. Dundaga 63; 75) Vkl. Vecskrīveros, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lemchens Mozus, tlr. Dundaga 85; 76) Pārtikas preču vkl. Pīniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Zēle Kārlis; 77) Pārtikas preču vkl. Kolkā, 34 klm. no pg. n., īp. Dišlers Kirils, pasts c. Mazirbi; 78) Pārtikas preču vkl. Kalnbunkos, 32 klm. no pg. n., īp. Ludeviks Eduards, pasts c. Mazirbi; 79) Pārtikas preču vkl. Pitragā, 30 klm. no pg. n., īp. Rozenfelds Baba, pasts c. Mazirbi; 80) Pārtikas preču vkl. Sīkragā, 19 klm. no pg. n., īp. Sproģis Kārlis, pasts c. Mazirbi; 81) Pārtikas preču vkl. Kolkā, 34 klm. no pg. n., īp. Tilmanis Eduards, tlr. Kolkasrags 6, pasts c. Mazirbi; 82) Pārtikas preču vkl. Saunagā, 32 klm. no pg. n., īp. Tilmanis Eduards, tlr. Saunags 16, pasts c. Mazirbi; 83) Pārtikas preču vkl. Mazirbē, 24 klm. no pg. n., īp. Vītols Teodors tlr. Mazirbe 17; 84) Pārtikas preču vkl. Pitragā, 30 klm. no pg. n., īp. Tilmanis Kārlis, tlr. Pitrags s. v., pasts c. Mazirbi; 85) Pārtikas preču vkl. Ģipkā, 21 klm. no pg. n., īp. Tomkalns Vilhelms, tlr. Ģipka 14; 86) Preču vkl. Dundagā, pie pg. n., īp. Dundagas patērēt. bba, tlr. Dundaga 70; 87) Pienotava Kaļķos, 10 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Pamats", tlr. Kaļķi 3; 88) Pienotava Vīdalē, 14 klm. no pg. n., īp. Vīdales piensaimn. sba, tlr. Vīdale 3; 89) Pienotava Dundagā, pie pg. n., īp. piensaimn. sba, tlr. Dundaga 22; 90) Ūdens dzirnavas Pāces ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Priedīts Arnolds, tlr. Dundaga 60.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 72.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Dundagas ev.-lut. draudzes baznīca pie pg. n.; 2) Ģipkas ev.-lut. draudzes baznīca, 20 klm. no pg. n.; 3) Mazirbes ev.-lut. draudzes baznīca, 24 klm. no pg. n.; 4) Kolkas ev.-lut. draudzes baznīca, 35 klm. no pg. n.; draudzes apkalpo mācītāji Ville Edgars, dz. Dundagas māc. mājā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Dundaga 35 un Blūmentāls Valters, dz. Mazirbes māc. mājā, 24 klm. no pg. n.; 5) Pareizticīgo draudzes baznīca Dundagā, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Gredzens P.; 6) Kolkas pareizticīgo draudzes baznīca, 35 klm. no pg. n., mācītājs Varfolomējevs G.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dundagas sadraudz. bba, db. 1914. g., pr. Šultners Jānis, dz. Dundagas skolā, tlr. Dundaga 25; 2) Dundagas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1927. g., pr. Grīvāns G., dz. Ģipkas Jaunarājos, tlr. Ģipka 5; 3) Krājaizd. sba, db. 1921. g., pr. Eichlers Kārlis, dz. Krumaļos, tlr. Plintiņi 17; 4) Dundagas I piensaimnieku sba, db. 1922. g., pr. Drafenis Ansis, dz. Tūļos, tlr. Dundaga 74; 5) Vīdales piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Vītols Fricis, dz. Laukos, tlr. Vīdale 1; 6) Piensaimn. sba „Pamats", db. 1922. g., pr. Vandsbergs Vilis, dz. Plaģos, tlr. Kaļķi 17; 7) Dundagas sporta bba „Sports", db. 1933. g., pr. Kleinšmits Paulis, dz. Dundagas dzc. stc.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Puiša kalns Ivenieku māju zemē, 10 klm. no Dundagas muižas un 3 klm. no Kaļķu pusmuižas, Zilo kalnu austr. malā; b) Pilskalns pie Pāces ciema, Sudmalu ezera z. galā, apkārtne purvaina un mežaina, pāri ezeram, pilskalna z. paaugsts krasts Elka kalns; c) senlaiku apcietināta vieta Dundagas muižas centrā; d) jaunā dzelzs

laikmeta apcietināta vieta Dundagas muižas centrā; d) jaunā dzelzs laikmeta līdzeni ģindeņu kapi Laukmuižas grants bedrēs; e) dižakmens Dundagas vmžn.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi piecas zemnieku mājas un nošāvusi divpadsmit revolūcionārus, trīs pirms nošaušanas mežonīgi spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Adamovičs Ludvigs — Dr. theol., profesors, Latvijas ūniversitātes prorektors, bij. izglītības ministrs, dzim. 1884. g., Kublu skolā; 2) Adamovičs Fricis — rakstnieks, paidagōgs, dzim. 1863. g., Rīzemēs; 3) Dinsberģis Ernests — dzejnieks, dzim. 1816. g., Ierniekos, apglabāts Dundagas kapos; 4) Dinsberģis Krišjānis — kultūras darbinieks, dzim. 1830. g.; 5) Dravnieks Fricis — rakstnieks, paidagōgs, dzim. 1873. g., Dundagā; 6) Dreiberģis Jānis — tautskolotājs, dzim. 1854. g., Dundagā; 7) Freivalds Kārlis — žurnālists, grāmatu izdevējs, dzim. 1865. g., Dundagā; 8) Grīnbergs Teodors — Dr. theol. h. c., Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps un L. Ū. teoloģijas fakultātes profesors, dzim. 1870. g., Ģibzdes muižā; 9) Mālberģis Fridrichs — ievēr. sava laika dziesminieks, dzim. 1825. g., Antēs.

3. **Bijušo muižu centri:** Dundagas mž. centrs, pils piešķirta pg. pašvaldībai, pārējās ēkas iznomātas; Vecmuižas pusmuižas centrs; Ģibzdes pusmuižas centrs; Kārļu pusmuižas centrs; Klāras pusmuižas centrs; Kurbes pusmuižas centrs; Valpenes pusmuižas centrs; Jaunās pusmuižas centrs; Šlīteres pusmuižas centrs; Kaļķu pusmuižas centrs, un Ģipkas pusmuižas centrs — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Zilie kalni pie Šlīteres; Puiškalns pie Dundagas-Ģipkas ceļa.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Ķošragos, prz. D. Volanskis, tlr. Mazirbe 18, Mazirbes stc. 3 klm.; b) Mazirbes Grabos, prz. M. Lepste, tlr. Mazirbe 22, Mazirbes stc. 0,5 klm.; c) Mazirbes valsts pamatskolā, prz. Šics L., dzc. stc. Mazirbe 1 klm.

3. Edoles pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.

I.

Agrākie nosaukumi: Edoles pg.; vāciski Edwahlen; krieviski Edvaļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Zlēku, Ziras un Piltenes pg., d. — Alšvangas un Ivandes pg., v. — Užavas un Alšvangas pg., r. — Ivandes un Padures pg.

Pg. platība — 162,5 kv. klm.

Pg. b. a. v. Edole.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2192, no tiem vīr. 1033, siev. 1159.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 177 klm., pa zc. — 192 klm.; apr. pls. Ventspils, ar aut. — 53 klm., pa zc. — 50 klm.; tv. pls. Kuldīga, pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Alsunga — 10 klm.; tv. aut. pstn. Liedķu krogs — 10 klm.

Pg. n. pie Ventspils-Edoles-Aizputes ceļa.

Pasta adrese: c. Edoli.

Upes: Užava, Mazupe, Vankas upīte, Kauliņa upīte.

Ezeri: Piņķu — 200 ha, Venru — 30 ha, Kuikatu — 30 ha, Mācītāja — 50 ha, Kaķu — 30 ha, Balgaļu — 50 ha, Plaču — 25 ha, Dīļu — 25 ha.

Kalni: Piņķis, Ozolkalns, Stumbrukalns, Plieņkalns, Pilskalns, Krauķkalns, Struiju, Kaušu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Edoles novads — 4500 ha, Tēraudes novads — 3010 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr.; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Kiršteins Mārtiņš, dz. Liellankos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Kēlers Mārtiņš, dz. Leišmačos, 3 klm. no pg. n., tlr. Edole 24; pg. tiesas prs. Roģis Jānis, dz. Ozolniekos, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Strazdiņš Fricis, dz. pg. n., tlr. Edole 17; vc. plc. kārtībnieks Tunne Alberts, dz. Edoles pilī, 1 klm. no pg. n., tlr. Edole 2.

2. **Izglītība.** Skolas: Edoles 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Vēvers Kārlis, tlr. Edole 14; Tēraudes I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Millers Juris, tlr. Sise 17.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 1063 sēj., prz. Strazdiņš Fricis, dz. pg. n., tlr. Edole 17; Edoles 6 kl. pamatsk. bibliot., 500 sēj., prz. Vēvers Kārlis, tlr. Edole 14.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Mežīts Jānis, dz. doktorātā, pie pg. n., tlr. Edole 7; vecmāte Ķēlers Anna, dz. Leišmačos, 3 klm. no pg. n., tlr. Edole 24.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kuldīgas rajonā, vet. ārsts Ķilps R., dz. Kuldīgā, tlr. Kuldīga 47.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas - Alsungas - Kuldīgas dzc. līnija un Ventspils-Kuldīgas aut. līn.

Edole — P. t. k. N., Edoles pilī, 1 klm. no pg. n., prz. Ostups Vilis, dz. Edoles pilī, tlr. Edole 27; Lēpice — P. tf. n. Ab. T. C., Rāviņos, 6,4 klm. no pg. n., prz. Jansons Jānis; Postnieki — P. n. Ab., Postu mežsarga mājā, 7 klm. no pg. n., prz. Jansons Fricis, tlr. Edole 19; Struijas — P. tf. n. Ab. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Muldavs Alma; Tērande — P. n. Abc., 14 klm. no pg. n., prz. Žagars Jānis, tlr. Sisse 17.

6. **Pārējās iestādes.** a) Piltenes vmžn. V iec. Tērandes mžn. Sluķu muižā, 43 klm. no Ventspils dzc. stc., mžz. Virsnītis Jānis, tlr. Struijas 14; b) Piltenes vmžn. VI iec. Ēdoles mžn. Struijās, 43 klm. no Ventspils dzc. stc., mžz. Muldavs Jānis, tlr. Struijas 11.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 375. saimniecību — 350. Aramzeme 3513,39 ha (20,68% no z. kpl.), pļavas 2954,26 ha (17,39%), ganības 1361,83 ha (8,02%), meži 8487,47 ha (49,97%), purvi 130,97 ha (0,77%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, aļņi, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, foreles, raudas, asari, laši, nēģi, vimbas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Ēdoles muižā, 0,75 klm. no pg. n., īp. Štrauss Kārlis, tlr. Ēdole 28; 2) Preču vkl. Ēdoles muižā, 0,75 klm. no pg. n., īp. Šacs Markus, tlr. Ēdole 22; 3) Preču vkl. Bridagos, 5 klm. no pg. n., īp. Sedliņš Andrējs, tlr. Lēpice 1; 4) Preču vkl. Grunduļos, 7,5 klm. no pg.n.,īp.Vangravs Andžs; 5) Preču vkl. Tērandēs, 14 klm. no pg. n., īp. Žagars Jānis, tlr. Sisse 17; 6) Preču vkl. Vecmātros, 3 klm. no pg. n., īp.. Špude Andrējs; 7) Preču vkl. un vīntirgotava Ēdoles muižā, 0,75 klm. no pg. n., īp. Preiss Jānis, tlr. Ēdole 33; 8) Preču vkl. un vīntirgotava Ēdoles muižā, 0,57 klm. no pg. n., īp. Dūdiņš Pēteris, tlr. Ēdole 25; 9) Tvaika koppienotava Ēdoles muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Ēdoles piensaimn. sba „Avots", tlr. Ēdole 15; 10) Spirta dedzinātava Ēdoles muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Ozols Krišs, tlr. Ēdole 9; 11) Ūdens-tvaika dzirnavas Ēdoles muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Vinters Amālija, tlr. Ēdole 4; 12) Ķieģelnīca Mātrās, 4,5 klm. no pg. n., īp. Golubovskis Georgs, tlr. Ēdole 26; 13) Kalēja darbnīca Ēdoles muižā, 0,75 klm. no pg. n., īp. Preiss Indriķis, tlr. Ēdole 33; 14) Kalēja darbnīca Bāliņos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Kaminskis Jāzeps, tlr. Ēdole 5; 15) Kalēja darbnīca Grunduļos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Vangravs Andžs; 16) Kalēja darbnīca Kalējos, 14 klm. no pg. n., īp. Urbāns Kārlis; 17) Gaters Šķībgalos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Lasis Jānis, tlr. Lēpice 2; 18) Gaters Ēdoles ūdens-tvaika dzirnavās, 1 klm. no pg. n., īp. Vinters Amālija, tlr. Ēdole 4; 19) Dzirnavas Dreišarājos, 15 klm. no pg. n., īp. Jansons Eduards, tlr. Sisse 6; 20) Koku apstrādāšana Plāņos, 14 klm. no pg. n., īp. Rūsis Andžs, tlr. Lēpice 8; 21) Vilnas apstrādāšanas ierīce Ēdoles ūdens dzirnavās, 1 klm. no pg. n., īp. Vinters Amālija, tlr. Ēdole 4; 22) Kulgarnitūra Ēdoles muižas kult. centrā, 1 klm. no pg. n., īp. Horsts Elfrīda, tlr. Ēdole 11; 23) Kulgarnitūra Bāliņos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Sembiņš Ermanis, tlr. Ēdole 5; 24) Kulgarnitūra Kažokos, 3,2 klm. no pg. n., īp. Bergsons Jānis, tlr. Ēdole 21; 25) Kulgarnitūra Riškalējos, 5,3 klm. no pg. n., īp. Plieniņš Kārlis; 26) Kulgarnitūra Akmenājos, 10 klm. no pg. n., īp. Silkalns Mārtiņš, tlr. Lēpice 10; 27) Kulgarnitūra Kuikatās, 2 klm. no pg. n., īp. Delle Pēteris, tlr. Ēdole 30; 28) Kulgarnitūra un āboliņa kūlējs Mežokos, 4,2 klm. no pg. n., īp. Lilienfelds Jānis, tlr. Ēdole 1; 29) Kulgarnitūra un linu mīstāmā mašīna Šķībgalos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Lasis Jānis, tlr. Lēpice 2; 30) Kulgarnitūra Plāņos, 14 klm. no pg. n., īp. Rūsis Andžs, tlr. Lēpice 8.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.844,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ēdoles ev.-lut. draudzes baznīca, Ēdoles muižā, 0,75 klm. no pg. n., mācītājs Ozoliņš Alberts.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ēdoles pg. savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Sembiņš Ermanis, dz. Bāliņos, tlr. Ēdole 5; 2) Ēdoles krājaizdevu sba, db. 1925. g., pr. Delle Jānis, dz. Kuikatos, tlr. Ēdole 30; 3) Ēdoles piensaimn. sba „Avots", db. 1926. g., pr. Zeidemanis Mārtiņš, dz. Ķistniekos, tlr. Ēdole 15; 4) Ēdoles lauksaimn. bba „Atmata", db. 1926. g., pr. Kiršteins Mārtiņš, dz. Lielankās, tlr. Ēdole 17; 5) Ēdoles latv. jauniešu bba, db. 1920. g., pr. Mārtiņsons, dz. Lejas Pūkās; 6) Bbas „Latvijas Vanagi" 48. Ventspils vanagu novads, II Ēdoles vienība, db. 1934. g., pr. Stauers Kārlis, tlr. Ēdole 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Ēdoles ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski priekšmeti, patrona krēsls, griestu lukturi, altārs; b) Pilskalns 3 klm. z.-riet. Ēdoles muižai, pie Pujalgu mājām, meža vidū.

1905. g. notikumi: nodedzināta Ēdoles pils; soda ekspedīcija nošāvusi trīs revolūcionārus, vairākus sodījusi ar miesas un cietuma sodu.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Glazenaps Maksimilians — prof., ievēr. ķīmiķis, dzim. 1841. g., Ēdolē, vairāku zinātn. darbu autors.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ēdoles mž. centrs, 1 klm. no pg. n., vienā ēkā novietota Ēdoles piensaimn. sba „Avots", pārējās ēkās laukstrādnieku dzīvokļi, spirta dedzinātava; Ēdoles pilī pg. pašvaldība; 2) Liediķu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa; 3) Tērandes mž. centrs, 14 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, dzīv. ēkā novietota I pk. pamatskola; 4) Tīreļu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 5) Mācītāja mž. centrs, 1 klm. no pg. n., neatsavināmā daļa piešķirta Ēdoles ev.-lut. draudzei ar visām ēkām, atdalītas 3 jaunsaimniecības.

4. **Dabas jaukumi:** Stumbrkalns; Piņķu grava starp diviem ezeriem; Ēdoles pils parks; Piņķu ezers un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Piltenes pagasts.

(Sk. karti 356. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Piltenes pg.; vāciski Landgemeinde Pilten; krieviski Piltenskaja.

Pagasta robeža: z. — Piltenes pils un Zūru pg., v. — Ziras pg., r. — Zlēku un Ugāles pg., d. — Edoles pg.

Pg. platība — 126 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1038, no tiem vīr. 495, siev. 543.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 177 klm., pa zc. — 190 klm.; apr. pls. Ventspils, pa zc. — 26 klm.; tv. pls. Piltene — 0,5 klm.; tv. dzc. stc. Ventspils, pa zc. — 26 klm.; tv. aut. pstn. Speķu krogs — 5 klm.

Pg. n. pie Piltenes-Tērandes ceļa.

Pasta adrese: c. Pilteni.

Upes: Venta, Vecventa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Piltenes novads — 5730 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr.; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Kārkliņš Fricis, dz. Bolderos, 3 klm. no pg. n., tlr. Piltene 17; pg. pdm. prs. Krūmiņš Dāvīds, dz. Švīstos, 2 klm. no pg. n., tlr. Piltene 9; pg. tiesas prs. Mauriņš Augusts, dz. Mauriņos, 16 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Sauleskalns Žanis, dz. pg. n., tlr. Piltene 10; vc. plc. kārtībnieks Done Kristaps, dz. Pumpuros, 3 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Piltenes 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Garkalns Teodors, tlr. Piltene 7.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 637 sēj., prz. Sauleskalns Žanis, dz. pg. n., tlr. Piltene 10.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Miezis Artūrs, dz. Piltenē, Lielā - 4, tlr. Piltene 21; vecmāte Kalviņš Jūle, dz. Piltenē, Baznīcas ielā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ventspils rajonā, vet. ārsts Šķute J., dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 136.

5. **Satiksme.** (Piltenes pls.)

6. **Pārējās iestādes.** Piltenes vmžn. I iec. Piltenes mžn. Lagzdienas mž., 30 klm. no Ugāles dzc. stc., mžz. Irbe Jānis, tlr. Piltene 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 221, saimniecību — 216. Aramzeme 1741,83 ha (13,55% no z. kpl.), pļavas 2269,34 ha (17,65%), ganības 1711,23 ha (13,30%), meži 6276,72 ha (48,81%), purvi 310,50 ha (2,41%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, alņi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, alanti, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Lūķu mājās, 15 klm. no pg. n., īp. Be-

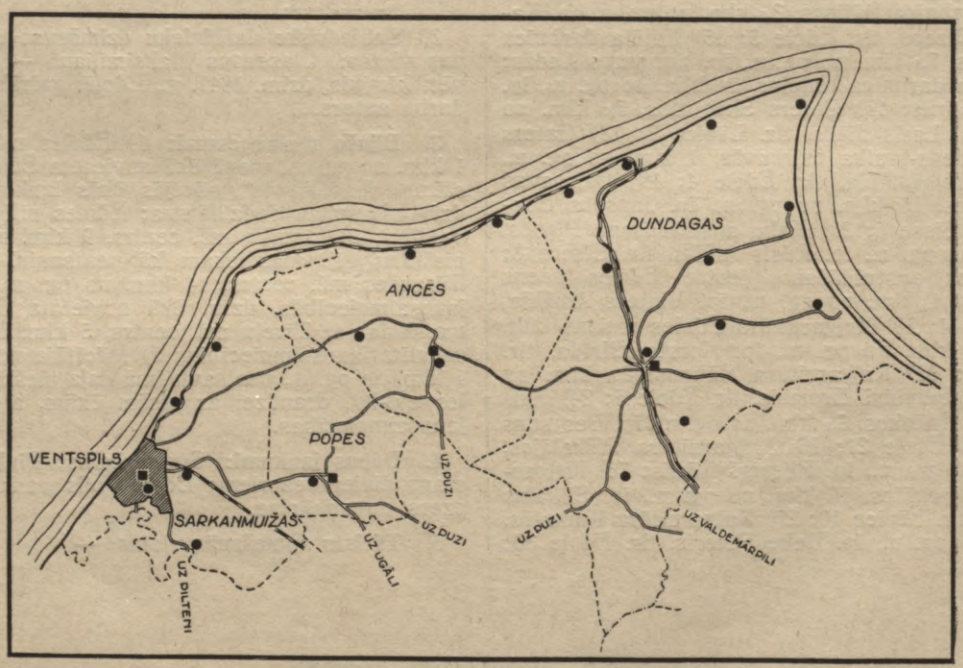

Ventspils-Dundagas rajons.

tija Priede; 2) Preču vkl. Draveļu mājās, 12 klm. no pg. n., īp. Augusts Raiska.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.392,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca pie Piltenes pilsētas robežām, pie pg. n., mācītājs Šalme Žanis, dz. Bestēs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā apdrošināš. bba, db. 1931. g., pr. Brencsons Andrējs, dz. M. Katlapos; 2) Piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Dīcmanis Krists, dz. Dīriķos; 3) Krājaizdevu sba, db. 1925. g., pr. Grīnvalds Kārlis, dz. Zūru pg. Virziķos, tlr. Zūra 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Piltenes muižas zemē; b) uzkalniņu kapi, saukti Zviedru kapi Raptu ciemā; c) Pilskalns 8 klm. z.-riet. Piltenei, pie Lagzdienes Tāšu mājām, Ventas labajā krastā; d) Piltenes mž. pilsdruvas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nogalinājusi divus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Lagzdienas mž. centrs, izmanto lauksaimn.; 2) Obes mž. centrs, izmanto lauksaimn.; 3) Mācītāja mž. centrs, piešķirts Piltenes ev.-lut. draudzes padomei; 4) Amālijas mž. centrs, piešķirts pareizticīgo draudzes padomei; 5) Bestes mž. centrs, īp. māc. Šalme Žanis.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

5. Popes pagasts.

(Sk. karti 356. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Popes pg.; vāciski Popensche; krieviski Popenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ances pg., r. un d. — Puzes pg., v. — Sarkanmuižas pg.

Pg. platība — 177,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1961, no tiem vīr. 1023, siev. 938.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 193 klm., pa zc. — 170 klm.; apr. un tv. pls. Ventspils, lietojot dzc. — 17,3 klm., pa zc. — 20,1 klm.; tv. dzc. stc. Pope — 2 klm.

Pg. n. pie Ventspils-Dundagas un Ventspils-Talsu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Popi-pagasts.

Upes: Rinda.

Ezeri: Klāņu — 100 kv. mtr.

Kalni: Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Popes novads — 5890 ha, Rindas novads — 3170 ha.

Lielākie purvi: Klāņu — 300 ha, Pāžu — 73,8 ha, Kaganu — 11,66 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. II iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr.; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Ansabergs Kārlis, dz. muižas centrā, 1 klm. no pg. n., tlr. Pope 1; pg. pdm. prs. Reinfelds Kārlis, dz. Tīrumos, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Dzērvīts Verners, dz. pg. n., tlr. Popes s. p.; vc. plc. kārtībnieks Bulta Gustavs, dz. muižas centrā, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kromtmanis Fricis, dz. Popes mž., 2 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Popes 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Feldmanis Ernests, tlr. Pope 6.

Bibliotēkas: Lauksaimniecības veicināšan. bbas bibliot., 1200 sēj., prz. Gresers Žoržs, dz. Popes muižā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Heins Fridrichs, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Pope 13; vecmāte Mucenieks Marjūle, dz. Mežmuižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Pope 2.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ugāles rajonā, vet. ārsta v. i. Lindevs O., dz. Ugālē, tlr. Ugāle 30.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ventspils-Popes-Dundagas dzc. līnija.

Pope — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Dzērvīts Verners, dz. pg. n.

6. **Pārējās iestādes.** a) Popes vmžn. Popes mežmuižā, 3 klm. no Popes dzc. stc., vmžz. Mucenieks Jukums, tlr. Pope 2; b) Popes vmžn. I iec. Popes mžn. Popes muižā, 1 klm. no Popes dzc. stc., mžz. Reinholds Kristaps, tlr. Pope 4; c) Popes vmžn. V iec. Rindes mžn. Dobejos, 4 klm. no Rindas dzc. stc., mžz. Vaivars Jānis.

Pope — dzc. stc., pr. Vītoliņš Ludvigs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 300, saimniecību — 366. Aramzeme 1742,08 ha (9,83% no z. kpl.), pļavas 2968,75 ha (16,75%), ganības 1933,44 ha (10,91%), meži 9096,51 ha (51,32%), purvi 1560,71 ha (8,81%).

Mežos sastopami: zaķi, alņi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres, mežacūkas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, laši, asari, raudas, brekši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie pg. n., īp. Štrombergs Alvins; 2)

Preču vkl. 12 klm. no pg. n., īp. Auziņš Ansis; 3) Preču vkl., 8 klm. no pg. n., īp. Rudzīts Kārlis; 4) Koka destilācijas fabrika, 2 klm. no pg. n., īp. Dimitrijevs Pēteris, tlr. Pope 12; 5) Popes lauksaimniec. veic. bbas gateris, 1 klm. no pg. n., īp. Lauksaimn. bba; 6) Jaunmuižas tvaika un ūdens dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Meiers Johans.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.516,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Popes ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Sēcens Verners, dz. Rindas mācītājmuižā, tlr. Rinda 1.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Popes lauksaimn. veicināš. bba, db. 1921. g., pr. Ansabergs Kārlis, dz. Popes muižā, tlr. Pope 1; 2) Popes un apkārtnes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1932. g., pr. Teteris Ansis, dz. Mežmalniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Ģertrūdes akmens pie Kāganu mājām, ceļa malā; b) senlaiku robežakmeņi Popes vmžn. robež. apgaitā 133; c) Pilskalns, 1 klm. riet. Popes muižai.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi piecus revolūcionārus, viens pirms nošaušanas nežēlīgi spīdzināts.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** Popes mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās, pils ar 8 ha zemes Tautas labklājīb. ministrijas pārziņā.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas u. c. upju līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

6. Puzes pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Puzes pg.; vāciski Pussen; krieviski Puzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ances pg., z.-r. — Dundagas pg., d.-r. — Spāres pg., d. — Ugāles pg., v. — Zūru un Sarkanmuižas pg., z.-v. — Popes pg.

Pg. platība — 261,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2041, no tiem vīr. 959, siev. 1082.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 189 klm., pa zc. — 210 klm.; apr. pls. Ventspils, lietojot dzc. — 39,1 klm., pa zc. — 30 klm.; tv. pls. Piltene, pa zc. — 25 klm.; tv. dzc. stc. Ugāle — 10,5 klm.

Pg. n. pie Ugāles-Ances un Ventspils-Dundagas I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Puzi.

Upes: Stende, Engure, Raķu, Svēte.

Ezeri: Puzes — 447,7 ha; Seklenes II — 7,8 ha; Zuteņu — 9,5 ha ; Seklenes I — 7,8 ha ; Dziliņu — 7,5 ha; Dūņu — 3,2 ha; Krāču — 3 ha; Ieriņu — 7 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Puzes novads — 6765 ha, Puzenieku — 6535 ha.

Lielākie purvi: Vasenieku — 473,7 ha, Gansilu — 264,1 ha, Dūmiņu — 121,6 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. II iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils iec.; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Rūms Jānis, dz. Aizupītēs, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ozoliņš Fricis, dz. Zemzaros, 13 klm. no pg. n., tlr. Amele 10; pg. tiesas prs. Gruškēvics Johans, dz. Akmeņkalnos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Lasmanis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Puze 10; vc. plc. kārtībnieks Rode Krišjānis, dz. Tīreļos, 1 klm. no pg. n., tlr. Puze 1.

2. **Izglītība.** Skolas: Puzes 6 kl. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Planders Pauls, tlr. Puze 9; Puzes II pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Pumpurs Fricis, tlr. Amele 7.

Bibliotēkas: Patērētāju bbas bibliot., 859 sēj., prz. Bergs Anna, dz. tautas namā.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Rostovskis Mērs, dz. ārsta mājā, 3 klm. no pg. n., tlr. Puze 6; vecmāte Buņķis Marija, dz. pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ugāles rajonā, vet. ārsta v. i. Lindešs O., dz. Ugālē, tlr. Ugāle 30.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Ventspils dzc. līnija.

Puze — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Kraulis Anna; Amele — P. tf. n. Abc. T. C., Eglītēs, 10 klm. no pg. n., prz. Dzērve Fricis, dz. Vīgriežos un Eglītēs; Stikli — Tf. n. T. C., bij. stiklu fabr. „Annahitē", 16 klm. no pg. n., prz. Richters Arvīds, dz. Jaunannahitē.

6. **Pārējās iestādes.** a) Puzenieku III iec. mžz. Sviķis Eduards, dz. Mežmuižā, 11 klm. no pg. n., tlr. Amele 6; b) Puzes IV iec. mžz. Mūris Jānis, dz. Daudzītēs, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Puze 8; c) Mētru VII iec. mžz. Zingniks Eduards, dz. Gulbīšos, 11 klm. no pg. n., tlr. Ugāle 31.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 380, saimniecību — 432. Aramzeme 2667,06 ha (10,22% no z. kpl.), pļavas 3019,09 ha (11,56%), ganības 2466,41 ha (9,44%), meži 14.044,27 ha (53,77%), purvi 3226,59 ha (12,35%).

Mežos sastopami: zaķi, alņi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie Ventspils-Dundagas I šķ. ceļa, 1 klm. no pg. n., īp. Puzes patērētāju bba, tlr. Puze 2; 2) Preču vkl. pie Ventspils-Dundagas I šķ. ceļa, 1 klm. no pg. n., īp. Veinbergs Ievalds; 3) Preču vkl. pie Ventspils-Dundagas I šķ. ceļa, 10 klm. no pg. n., īp. Priekulis Anna; 4) Preču vkl. bij. vecā stiklu fabrikā, 6 klm. no pg. n., īp. Zviedris Ansis; 5) Preču vkl., 3 klm. no pg. n., īp. Kristapsons Jānis; 6) Sipenes ūdens dzirnavas, 3 klm. no pg. n., pie Mežupes-Puzes III šķ. ceļa, īp. Blūmanis Amālija, tlr. Puze 21; 7) Preču vkl. Brūveros, 4,5 klm. no pg. n., īp. Svīķukalns Žanis; 8) Preču vkl. pie pg. n., īp. Līners Fricis; 9) Preču vkl. Zemzaros, 13 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Lūcija; 10) Preču vkl. Birzgaļos, 12 klm. no pg. n., īp. Dosbergs Jānis; 11) Krejošanas punkts Birzkalnos, 12 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.499,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Puzes ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n. - Ventspils-Talsu III šķ. ceļa, 3,5 klm. no pg. n.; mācītāja vieta vakanta; 2) Baptistu lūgšanas n. Viecīšu mājās, 4 klm. no pg. n., sludinātājs Jānis Lācis, Viecīšos.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Puzes patērētāju bba, db. 1922. g., pr. Teteris Eduards, dz. Rūmniekos; 2) Puzes savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1922. g., pr. Zīle Jānis, dz. Druvniekos; 3) Puzes lauksaimn. bba, db. 1921. g., pr. Rode Krišjānis, dz. Tīreļos, tlr. Puze 1; 4) Puzes 6 kl. pamatsk. absolventu bba, db. 1934. g., pr. Brīvnieks Fricis, dz. Brīvniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 1 klm. d.-riet. Puzes muižai. Apkārtnē purvi un meži.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Oļukalns Fricis — pašvaldības un sabiedrisks darbinieks, dzim. 1887. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Puzes mž. centrs, 4 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsav. daļa; 2) Puzenieku mž. centrs, 4 klm. no pg. n., vienā ēkā novietota 6 kl. pamatskola, pārējās ēkas atstātas bij. īpašniekam pie neatsavināmās daļas.

4. **Dabas jaukumi:** pie Jaunarāju mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vecupēs, pie Puzes ezera, prz. E. Matisons, Ugāles dzc. stc. 4,5 klm., Pope — 12 klm., darbojas no 1. VI līdz 1. IX.

7. Sarkanmuižas pagasts.

(Sk. karti 356. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sarkanmuižas pg.; vācisķi Rothof; krieviski Rotgofskaja.

Pagasta robeža: d. — Zūru un Vārves pg., d.-r. — Puzes pg., r. — Popes pg., z.-r. — Ances pg., z. — Baltijas jūra, v. — Ventspils pilsēta.

Pg. platība — 308,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3061, no tiem vīr. 1522, siev. 1539.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 175,7 klm., pa zc. — 236 klm.; apr. un tv. pls. Ventspils — 0,5 klm.; tv. dzc. stc. Ventspils — 0,5 klm.

Pg. n. pie Ventspils-Sarkanmuižas-Popes ceļa.

Pasta adrese: c. Ventspili.

Upes: Venta, Packule, Lošupe, Brida.

Ezeri: Būšnieku — 340,3 ha, Klāņu — 200 ha, Mazais — 30 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Sarkanmuižas novads — 14.210 ha.

Lielākie purvi: Platenes — 635 ha, Bullu — 558 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Danne Jukums, dz. Bierandos, 5 klm. no pg. n., tlr. Ventspils 449; pg. pdm. prs. Princis Jānis, dz. Aploku mazmājā, 26 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Miezītis Andrējs, dz. Sleņģos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zēbergs Vilhelms, dz. pg. n., tlr. Ventspils 370; vc. plc. kārtībnieks Dzīrnieks Jēkabs, dz. Krievlaukos, 2 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Sarkanmuižas I pk. pamatsk., prz. Bērziņš Juris; Sarkanmuižas II pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Reinbergs Kārlis; Tārgales I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Skoliņš Pauls, dz. skolā; Staldzenes I pk. pamatsk., prz. Mencendorfs Alīse; Liepenes I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Heinsbergs Elza.

Bibliotēkas: Sarkanmuižas I pk. pamatsk. bibliot., 210 sēj., prz. Bērziņš Velta; Sarkanmuižas II pk. pamatsk. bibliot., 322 sēj., prz. Bude Jūlija; Tārgales pamatsk. bibliot., 291 sēj., prz. Štīrs Lūcija; Staldzenes pamatsk. bibliot., 430 sēj., prz. Mencendorfs Alīse; Lauksaimniecības kooperāt. bibliot., 878 sēj., prz. Apmanis Aleksandra, dz. Burtniekos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Pornieks Marija, dz. Ventspilī, Saules - 4, 1 klm. no pg. n., tlr. Ventspils 154; vecmāte Pormalans Otīlija, dz. Ventspilī, Dzirnavu - 4, 1 klm. no pg. n., tlr. Ventspils 52; vecmāte Kraulis Eda, dz. Vārves pg. Enšķos, 12 klm. no pg. n., tlr. Vārve 1.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ventspils rajonā, vet. ārsts Šķute J., dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 136.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ventspils-Dundagas, Ventspils-Popes un Ventspils-Rīgas dzc. līnija.

Sarkanmuiža — P. tf. n. Ab. T. C., Burtniekos, 10 klm. no pg. n., prz. Apmanis Jānis; Kamarce — P. n. Ab., Dobeļos, 17 klm. no pg. n., prz. Rediņš E., dz. Dobeļos; Staldzene — P. tf. n. Ab. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Talbergs Emīls.

6. **Pārējās iestādes.** a) Ugāles vmžn. VI iec. Tārgales mžn. Elkšķenes mežmuižā, 1,5 klm. no Elkšķenes stc., mžz. Dreimanis Ernests, tlr. Ugāle 6-a; b) Ventspils vmžn. I iec. mžn. Platenes mežmājā, 6 klm. no Ventspils stc., mžz. Šapovalovs Leontijs, tlr. Ventspils 360; c) Ventspils vmžn. IV iec. mžn. Ovišu ciemā, 1 klm. no Ovišu stc., mžz. Kuzis Vladimirs, tlr. Oviši 1; d) Ventspils vmžn. III iec. Užavas mžn., Užavas mžz. mājā, 25 klm. no Ventspils dzc. stc., mžz. Jātnieks Jēkabs.

Oviši — dzc. stc., pr. Pope Jānis; Staldzene — dzc. stc., pr. Mīlgrāvis Pauls, tlr. Ventspils dzc. stc.; Elkšķene — dzc. stc., pr. Atvars J.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 988, saimniecību — 761. Aramzeme 2506,96 ha (8,13% no z. kpl.), pļavas 7451,73 ha (24,18%), ganības 2448,96 ha (7,95%), meži 15.067,34 ha (48,89%), purvi 1177,35 ha (3,82%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, aļņi, stirnas, lapsas, mežacūkas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, līņi, karūsas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Tārgales krogā, 15 klm. no pg. n., īp. Silarājs Andrējs; 2) Preču vkl. Staldzenes ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Talbergs Emīls, tlr. Staldzene s. v.; 3) Kooperātīvs Burtniekos, 9 klm. no pg. n., īp. Ventspils apkārtnes lauks. kooperātīvs, tlr. Sarkanmuiža 33; 4) Koku destillācijas fabrika Jaunupes ciemā, 17 klm. no pg. n.; īp. Dimitrijēvs Pēteris, tlr. Oviši 7; 5) Damaņu vēja dzirnavas Packules ciemā, 9 klm. no pg. n., rentn. Šēniņš Emīls; 6) Tārgales vēja dzirnavas Tārgales ciemā, 15 klm. no pg. n., īp. Kvists Emīls; 7) Lošu ūdens dzirnavas Staldzenes ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Asaris Fricis, tlr. Staldzene 1.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.502,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Latv. ev.-lut. draudzes baznīca Ventspilī, mācītājs Grosbachs Arnolds, dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 137; Baptistu draudzes lūgšanas n. Staldzenes ciemā, 7 klm. no pg. n., mācītājs Švanenbergs, dz. Ventspilī.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sarkanmuižas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Sviriņš Juris, dz. Viesturos, tlr. Kamarce 4; 2) Sarkanmuižas-Popes meliorāc. sba, db. 1926. g., pr. Insbergs Roberts, dz. Liepniekos, tlr. Žagatnieki 5; 3) Sarkanmuižas meliorāc. sba „Ropa", db. 1923. g., pr. Erdmanis Pēteris, dz. Dižznotiņos; 4) Sarkanmuižas meliorāc. sba „Elšķene". db. 1928. g., pr. Gorbants Krists, dz. Sāmišos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks; nopostīts koka tilts pār Ventu.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Tārgales mž. centrs, vairākās ēkās novietots krejošanas punkts, pārējās ēkas atstātas bij. īpašniekam pie neatsavināmās daļas.

4. **Dabas jaukumi:** Puzes ezers u. c. sīkie ezeriņi un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Ugāles pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ugāles pg.; vāciski Ugahlen; krieviski Ugaļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Puzes pg., d. — Zlēku un Usmas pg., v. — Piltenes un Zūru pg., r. — Spāres pg.

Pg. platība — 190,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2183, no tiem vīr. 1080, siev. 1103.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 140 klm., pa zc. — 150 klm.; apr. pls. Ventspils, lietojot dzc. — 31 klm., pa zc. — 42 klm.; tv. pls. Piltene, pa zc. — 27 klm.; tv. dzc. stc. Ugāle — 3,5 klm. Pg. n. pie Ventspils-Talsu ceļa.

Pasta adrese: c. Ugāli.

Upes: Engure, Stende, Sirgumu, Bangena.

Ezeri: Ilzika — 200 ha.

Kalni: Virbu.

Lielākie mežu masīvi: Ugāles novads — 6500 ha, Zlēkstendes — 3800 ha.

Lielākie purvi: Pūteļu — 200 ha, Tīreļa — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. II iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr.; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais

Priekulis Andžs, dz. Zievadu mājās, 10 klm. no pg. n., tlr. Vecsinepes 7; pg. pdm. prs. Kajaks Augusts, dz. Liepniekos, 10 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Dermaks Fricis, dz. Muižgaļos, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Šenkovskis Heinrichs, dz. pg. n., tlr. Ugāle 14; vc. plc. kārtībnieks Millers Fricis, dz. Tautas namā, 0,6 klm. no pg. n., tlr. Ugāle 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Ugāles 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Vīksne Jānis, tlr. Ugāle 13; Māteru I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Kajaks Marija, tlr. Ugāle 35.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., 1293 sēj., prz. Vīksne Jānis, dz. Ugāles pamatskolā, tlr. Ugāle 13.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Rafalsons Dāvīds, dz. doktorātā, 0,8 klm. no pg. n., tlr. Ugāle 15; zobu ārste Rūtenbergs Elīzabete, dz. muižā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Ugāle 3; vecmāte Krūmiņš Anna, dz. Tautas n., 0,6 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Vet. ārsta v. i. Lindešs O., dz. Ugālē, tlr. Ugāle 30.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ventspils-Rīgas dzc. līnija.

Ugāle — P. t. k. N., 3,5 klm. no pg. n., prz. Šteinhards Kārlis; Vecsinepes — P. tf. n. Ab. T. C., 7,5 klm. no pg. n., prz. Ķeņģis Kārlis, dz. Vecsinepēs; Vecbirznieki — P. n. Ab., 9 klm. no pg. n., prz. Gailis Fricis; Māteri — P. n. Abc., 10 klm. no pg. n., prz. Žvingulis Didžs.

6. **Pārējās iestādes.** a) Ugāles vmžn. Ugāles meža mājā, 0,75 klm. no Ugāles dzc. stc., vmžz. Vēciņš Kārlis, tlr. Ugāle 5; b) Ugāles vmžn. I iec. Ugāles mžn. Dārzniekos, pie Ugāles dzc. stc., mžz. Audze Andrējs, tlr. Ugāle 19; c) Ugāles vmžn. V iec. Zlēk-Stendes mžn. Kalviņos, 13,75 klm. no Ugāles dzc. stc., mžz. Zaķis Valdemārs, tlr. Ugāle 12.

Ugāle — dzc. stc., pr. Lubejs Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 284, saimniecību — 326. Aramzeme 2647,64 ha (13,89% no z. kpl.), pļavas 2831,19 ha (14,85%), ganības 1953,16 ha (10,25%), meži 9801,47 ha (51,42%), purvi 1484,75 ha (7,79%).

Mežos sastopami: brieži, aļņi, mežacūkas, bebri, stirnas, zaķi, caunas, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, brekši, līņi, zuši, sami.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču trg. Kalniņos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Ķeizars Andrējs, tlr. Ugāle 20; 2) Preču vkl. pie pasta n., 3,5 klm. no pg. n., īp. Frēlichs Ansis, tlr. Ugāle 8; 3) Preču trg. Ugāles muižā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lejasmeiers, tlr. Ugāle 28; 4) Preču vkl. Eniņos, 3 klm. no pg. n., īp. Blumbergs, tlr. Ugāle 24; 5) Preču vkl. Smildziņos, 0,6 klm. no pg. n., īp. Gusts Kārlis, tlr. Ugāle 27; 6) Koppienotava Ugāles muižā, 1,5 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba, tlr. Ugāle 10; 7) Ugāles dzirnavas, 5,5 klm. no pg. n., īp. Jansons Jēkabs, tlr. Ugāle 17; 8) Koku zāģētava Sniķeros, 4 klm. no pg. n., īp. K/S. „Fenikss", tlr. Ugāle 8.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.503,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ugāles ev.-lut. baznīca pie Ugāles muižas, mācītājs Dzenis Kārlis, dz. Ugāles mācītājmuižā, tlr. Ugāle 39; 2) Ugāles pareizticīgo baznīca pie Ugāles muižas.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba, db. 1925. g., pr. Zvirbulis, dz. P. Kauliņos; 2) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Sproģis Fr., dz. Zīlēs; 3) Ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Zaļkalns E., dz. Liflenderos, tlr. Ugāle 5; 4) Krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Zaļkalns E., dz. Liflenderos, tlr. Ugāle 5; 5) Mašīnu kopl. bba, db. 1922. g., pr. Dermaks Fr., dz. Muižgaļos; 6) Mednieku bba, db. 1925. g., pr. Dadzis Fr., dz. Gruntēs; 7) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1933. g., pr. Vanags Jānis, dz. Vanagos, tlr. Ugāle 40.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 1 klm. z. Ugāles muižai, pa kreisi Pusenieku-Puzes ceļam, apkārtne purvaina, mežaina, maz apdzīvota; b) reliģiskā kulta ozols Vec-Kušķu māju zemē; c) akmeņi ar velna pēdām Dampeļu māju zemē; d) Ugāles ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski trauki, lukturi, dievgalda biķeri, dievgalda maizīšu šķīvji, vīna kauss, kristāmā bļoda.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Ugāles mž. centrs, 1 klm. no pg. n., centrs iznomāts, izmanto lauksaimnieciski.

4. **Dabas jaukumi:** Iziķa ezers un upes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Gaismas Tautas n., 0,8 klm. no pg. n.; b) Zievados, 10 klm. no pg. n.

9. Usmas pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Usmas pg.; vāciski Usmaiten; krieviski Usmaitenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ugāles pg., r. — Spāres un Rendas pg., d. — Kuldīgas un Rendas pg., v. — Zlēku un Ugāles pg.

Pg. platība — 101,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 934, no tiem vīr. 482, siev. 452.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 141,8 klm. apr. pls. Ventspils, lietojot dzc. — 43,9 klm., pa zc. — 54 klm.; tv. pls. Talsi, lietojot dzc. — 44,5

klm., pa zc. — 38 klm.; tv. dzc. stc. Usma — 5 klm.

Pg. n. pie Usmas stacijas III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Ausekļiem.

Upes: Engure, Tirukša, Ostupe, Baņģava, Struncele, Riekte, Āpe.

Ezeri: Usmas — 3970 ha, Lakšu — 52 ha, Āborga — 8,6 ha, Tirukša — 45 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Usmas novads — 4960 ha.

Lielākie purvi: Plucu tīrelis — 400 ha, Māliņa — 40 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. II iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr.; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Gailis Fricis, dz. Lakšos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Usma 4; pg. pdm. prs. Gailis Ansis, dz. Irbiņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Usma 8; pg. tiesas prs. Dermaks Fricis, dz. Ugāles pg. Muižgaļos. Pg. darbvedis Princis Pauls, dz. pg. n., tlr. Usma 9; jaun. plc. kārtībnieks Petrovs Aleksandrs, dz. Bērzragos, 3 klm. no pg. n., tlr. Usmas centrāle.

2. **Izglītība.** Skolas: Usmas I pk. pamatsk., 0,3 klm. no pg. n., prz. Meiers Kārlis, tlr. Usma 11;

Bibliotēkas: Latv. kultūras veic. bbas Usmas nod. bibliot., 930 sēj., prz. Meiers Kārlis, dz. Usmas skolā, tlr. Usma 11.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Babičeva Anna, dz. Spāres pg., 14 klm. no pg. n., tlr. Spāre 20; vecmāte Neimanis Anna, dz. Spāres pg., 14 klm. no pg. n., tlr. Spāre 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ugāles rajonā, vet. ārsta v. i. Lindešs O., dz. Ugālē, tlr. Ugāle 30.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Ventspils dzc. līnija.

Usma — P. n. s. v. Abc. I. N., Usmas dzc. stc., 5 klm. no pg. n., prz. Kliģis Pēteris, tlr. Usma s. v.; Amjūdze — P. n. Abc., Jaunstruņķos, 23 klm. no pg. n., prz. Betmanis Andrējs; Usma — Tf. n. T. C., Bērzragos, 3 klm. no pg. n., prz. Petrovs Aleksandrs, tlr. Usma s. v.; Ausekļi — P. n. Abc., pg. n., prz. Princis Pauls, tlr. Usma 9.

6. **Pārējās iestādes.** Rendas vmžn. I iec. Usmas mžn. Usmas muižā, 5 klm. no Usmas dzc. stc., mžz. Haverds Kārlis, tlr. Usma 16.

Usma — dzc. stc., pr. Kliģis Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 101, saimniecību — 105. Aramzeme 832,20 ha (8,20% no z. kpl.), pļavas 1000,11 ha (9,86%), ganības 1070,02 ha (10,55%), meži 5553,52 ha (54,76%), purvi 1398,54 ha (13,79%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, aļņi, stirnas, vāveres, caunas, lapsas, seski, zebiekstes, ūdri, āpši; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zandarti, sīgas, alanti, sapali, brekši, repši, ruduļi, mailes, ķīši, zuši, līņi, vēdzeles, karūsas, plauži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Dižvilskalnos, 22 klm. no pg. n., īp. Ešenvalds Jānis; 2) Preču vkl. Usmas dzc. stc., 5 klm. no pg. n., īp. Gūtpelcs Elīzabete, tlr. Usma 13; 3) Preču vkl. Jaunsūdzeros, 5 klm. no pg. n., īp. Kīls Leibs, tlr. Usma 12; 4) Zāģētava Jaunsūdzeros, 5 klm. no pg. n., īp. Ventspils koku tirdzniec. sba, tlr. Usma 23 un Ventspils 345; 5) Zāģētava Usmas stacijā, 5 klm. no pg. n., īp. Dzc. virsvalde.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 7900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** —

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimniecības pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Gailis Ansis, dz. Irbiņos, tlr. Usma 8; 2) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Gailis Ansis, dz. Irbiņos, tlr. Usma 8; 3) Ugunsapdrošināš. bba, db. 1922. g., pr. Hermansons Mārtiņš, dz. Mauriņos, tlr. Usma 3; 4) Kultūras veicin. bbas nod., db. 1921. g., pr. Polis Hermans, dz. Bēģos, tlr. Usma 21; 5) Mednieku bba, db. 1929. g., pr. Olekalns Fricis, dz. Usmas stc.; 6) Lauksaimniec. bba, db. 1922. g., pr. Kiršteins Ernests, dz. Jaunarājos; 7) Zvejniecības bba, db. 1930. g., pr. Valtmanis Andrējs, dz. Mazrimniekos; 8) Meliorāc. bba, db. 1926. g., pr. Gailis Ansis, dz. Kūlās, tlr. Usma 26.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) koka griestu lukturi un katēdris Usmas ev.-lut. baznīcā; b) Lielgabalu kalns Usmas ezera krastā, Govskalns, arī pilskalns, 1 klm. d.-riet. Usmas baznīcai ezera austr. krastā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Usmas mž. centrs, dzīvojamā ēka, kurā bija novietots pg. n., nojaukta, turpat ceļ jaunu pg. n.; 2) Zaļās mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Morica sala Usmas ezerā; Engures upes krasti pie Gaiļu mājām; Baņģavas upe pie Žatu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Laugaļos pie Usmas ezera, prz. Zariņš J., Usmas dzc. stc. 5 klm., Engures upe 2 klm., Morica sala 1 klm.; b) Alkšņos, prz. F. Nollendorfs, Usmas dzc. stc. 3 klm., darbojas no 1. V līdz 1. X; c) Jaunarājos pie Usmas ezera, prz. Kiršteins A., Usmas dzc. stc. 1 klm., Morica sala 3 klm., Tirukšu ezers 0,2 klm.

10. Užavas pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ziŗas pg.; vāciski Sirgensche; krieviski Zirenskaja.

Pagasta robeža: z. — Vārves pg., r. — Zūru un Ziŗas pg., d. — Ēdoles un Jūŗkalnes pg., v. — Baltijas jūŗa.

Pg. platība — 138 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1947, no tiem vīr. 891, siev. 1056.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 224 klm., pa zc. — 220 klm.; apr. pls. Ventspils, pa zc. — 24 klm.; tv. pls. Piltene, pa zc. — 16 klm.; tv. dzc. stc. Ventspils — 26 klm.; tv. aut. pstn. Leči — 9 klm.

Pg. n. pie Ventspils-Liepājas ceļa.

Pasta adrese: c. Užavu.

Upes: Užava.

Ezeri: Mazais Sarnatas — 3,5 ha; Lielais Sarnatas — 52 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Jūŗmalas aizsargmežs — 4540 ha, Gumbeļmežs — 480 ha.

Lielākie purvi: Sarnatas kūdras purvs — 770; Venzavas kūdras purvs — 355 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Kronbergs Jānis, dz. Gaisiņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Užava 11; pg. pdm. prs. Kalniņš Krists, dz. Braķos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Lekters Jānis, dz. Rēdzos, 17,5 klm. no pg. n., tlr. Sarnate 5. Pg. darbvedis Bergmanis Andrējs, dz. pg. n., tlr. Užava 15; vc. plc. kārtībnieks Tarzers Nikolajs, dz. Baznīcas krogā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Užava 18.

2. **Izglītība.** Skolas: Užavas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Šneiners Kārlis, tlr. Užava 28; Sarnates II pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Drēbe Jānis, tlr. Sarnate 2.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot. pie Užavas lauksaimn. bbas, 700 sēj., prz. Valks Valts, dz. Spiņčos, tlr. Užava 4; Kultūras fonda bibliot. pie Sarnates izglīt. bbas, 900 sēj., prz. Drēbe Jānis, dz. Sarnates skolā, tlr. Sarnate 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Krašiņš Berta, dz. ārsta mājā, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Užava 24; vecmāte Ozoliņš Kristīne, dz. pg. n., tlr. Užava 33; Užavas aptieka ārsta mājā, aptiekare Goldšmits Sofija.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ventspils rajonā, vet. ārsts Šķute J., dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 136.

5. **Satiksme.** Užava — Tf. n. T. C., Mežgrīvās, prz. Šuchtins Leonids; Užava — P. n. Abc., Piniekos, 9 klm. no pg. n., prz. Lakstīgala Teodors; Kangrote — Tf. n. T. C., Užavas Krastmaļos, 2,2 klm. no pg. n., prz. Dzirnieks Andrējs.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 415, saimniecību — 461. Aŗamzeme 2528,69 ha (18,19% no z. kpl.), pļavas 3246,14 ha (23,35%), ganības 2607,07 ha (18,75%), meži 3779,24 ha (27,18%), purvi 1237,33 ha (8,90%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, nēģi, sapali, līņi, vēdzeles, laši, brekši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koppienotava 0,5 klm. no pg. n., īp. Užavas piensaimn. sba; 2) Tvaika dzirnavas Užavas koppienotavā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Užavas piensaimn. sba; 3) Vēja dzirnavas Šrēderos, 3,5 klm. no pg. n., īp. G. Šrēdera mant.; 4) Sarnates vēja dzirnavas Rosos, 15 klm. no pg. n., īp. Ross Fricis; 5) Tvaika dzirnavas Zaksos, 5 klm. no pg. n., īp. L. Zaksa mant., tlr. Užava 5; 6) Pārtikas preču vkl. Avotiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Anna, tlr. Užava 23; 7) Pārtikas preču vkl. Brūveros, pie pg. n., īp. Brūveris Kaspovs; 8) Pārtikas preču vkl. Leļiņos, pie pg. n., īp. Viļķis Zelma, tlr. Užava 17; 9) Pārtikas preču vkl. Zaksos, 5 klm. no pg. n., īp. Zakss Emma, tlr. Užava 5; 10) Pārtikas preču vkl. Lagzdiņos, 9 klm. no pg. n., īp. Lagzdiņš Augusts, dz. Ābaļos, tlr. Užava 38; 11) Pārtikas preču vkl. Baložos, 13 klm. no pg. n., īp. Erkšķis Kristaps; 12) Pārtikas preču vkl. Šnoriņos, 12,9 klm. no pg. n., īp. Krafts Augusts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.885,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Užavas ev.-lut. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Grosbachs; 2) Užavas baptistu draudzes lūgšanas n., 0,6 klm. no pg. n., mācītājs A. Vēgners; 3) Sarnates baptistu draudzes lūgšanas n., 14 klm. no pg. n., māc. Spīgulis A.

2. **Biedrība, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Šteinbergs Krists, dz. Kūļos; 2) Lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Valks Valts, dz. Spiņčos, tlr. Užava 7; 3) Jūŗmalas zvejnieku bba, db. 1923. g., pr. Jēka Andrējs, dz. Ostniekos, tlr. Kangrote 3; 4) Sarnates izglītības bba, db. 1919. g., pr. Drēbe Jānis, dz. Sarnates pamatskolā, tlr. Sarnate 2; 5) Meliorāc. bba „Nākotne", db. 1927. g., pr. Valks Valts, dz. Spiņčos, tlr. Užava 7; 6) Sarnates meliorāc. bba, db. 1927. g., pr. Lapāns Ādams, dz. Jaunkalējos; 7) Krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Jātnieks Jēkabs, dz. Užavas meža mājā, tlr. Užava 1; 8) Piensaimnieku sba, db. 1924. g., pr. Ozols Krists, dz. Dampeļos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Sarnates mž. centrs, 16 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, ēkās novietota pamatskola; 2) Užavas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, ēkās ierīkota ķieģeļu rūpniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Užavas bākas apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Vārves pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vārves pg.; vāciski Warwen; krieviski Varvenskaja.

Pagasta robeža: z. — Sarkanmuižas pg., d. — Zūru un Užavas pg., v. — Baltijas jūra, r. — Sarkanmuižas un Zūru pg.

Pg. platība — 50,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 785, no tiem vīr. 371, siev. 414.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 187,2 klm., pa zc. — 197,25 klm.; apr. un tv. pls. Ventspils, pa zc. — 10,5 klm.; tv. dzc. stc. Ventspils — 11,5 klm.; tv. aut. pstn. Vārve, pie pg. n.

Pg. n. pie Ventspils-Kuldīgas ceļa.

Pasta adrese: c. Ventspili.

Upes: Venta.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vārves novads — 830 ha.

Lielākie purvi: Vārves kūdras purvs — 560 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Jencis Fricis, dz. Jenčos, 2 klm. no pg. n., tlr. Vārve 2; pg. pdm. prs. Peninbergs Ansis, dz. Priežkalnos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Reimanis Nikolajs, dz. Krogarājos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Krūmiņš Nikolajs, dz. pg. n., tlr. Vārve 23; vc. plc. kārtībnieks Siliņš Krists, dz. pg. n., tlr. Vārve 21.

2. **Izglītība.** Skolas: Vārves 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Būcens Vilis, tlr. Vārve 7.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 860 sēj., prz. Būcens Vilis, dz. skolā, tlr. Vārve 7.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Kraulis Eda, dz. Jaunenšķos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Vārve 1.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ventspils rajonā, vet. ārsts Šķute J., dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 136.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Kuldīgas - Ventspils aut. līnija.

Vārve — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Krūmiņš Anna, tlr. Vārve 23.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 176, saimniecību — 182. Aramzeme 1518,70 ha (29,92% no z. kpl.), pļavas 1176,00 ha (23,17%), ganības 821,76 ha (16,18%), meži 718,64 ha (14,16%), purvi 510,11 ha (10,05%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, āpši, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, nēģi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie pg. n., īp. Bērznieks Tija; 2) Preču vkl. Rijniekos, pie pg. n., īp. Runcis Berta; 3) Vēja dzirnavas Pasiekstē, 4 klm. no pg. n., īp. Skolmeistars Andrējs, tlr. Ventspils 370.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.750,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ventspils ev.-lut. draudzē, mācītājs Grosbachs Arnolds, dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 137.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sarkanmuižas-Vārves lauksaimn. bba, db. 1905. g., pr. Knipe Pēteris, dz. Langsēžos, tlr. Vārve 9; 2) Vārves izglīt. bba, db. 1929. g., pr. Būcens Vilis, dz. pamatskolā, tlr. Vārve 7; 3) Vārves lopkop. pārraudz. bba, db. 1933. g., pr. Sīmanis Andrējs, dz. Pūsanos; 4) Vārves mājturības bba, db. 1924. g., pr. Stūre Lizete, dz. Kreņos, tlr. Vārve 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Kapu uzkalniņi, saukti Zviedru kapi, J. Kauliņa jaunsaimniecībā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Vārves mž. centrs, pie pg. n.; 2) Pasiekstes mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; 3) Jaunmuižas centrs, 3 klm. no pg. n.; 4) Langsēžu pusmž. centrs, 1 klm. no pg. n.; 5) Mazrudbāržu pusmž. centrs, 2 klm. no pg. n., centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Ziļras pagasts.

(Sk. karti apakšā.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ziļras pg.; vāciski Sirgen; krieviski Zirenskaja.

Pagasta robeža: z. — Zūļu pg., d. — Ēdoles pg., v. — Užavas pg., r. — Piltenes pg.

Pg. platība — 90 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1227, no tiem vīr. 564, siev. 663.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 230 klm., pa zc. — 190 klm.; apr. pls. Ventspils, pa zc. — 29 klm.; tv. pls. Piltene, pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Ventspils — 31 klm.; tv. aut. pstn. Speķa krogs — 4 klm.

Pg. n. pie Ziļras mž. - Izlana - Ostgalu - Laidaru III šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Ziļrām.

Upes: Venta, Užava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ziļras novads — 3360 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Brencsons Jānis, dz. Brenčos, 5 klm. no pg. n., tlr. Sisse 1; pg. pdm. prs. Šefanovskis Fricis, dz. Laidarājos, 1,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Peldeķis Toms, dz. Silarājos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Strazdiņš Mačs-Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Ziļra 20; vc. plc. kārtībnieks Paičis Pēteris, dz. Strazdos, 1 klm. no pg. n., tlr. Ziļra 7.

2. **Izglītība.** Skolas: Ziļras I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Kārkliņš Ernests, tlr. Ziļra 18.

Bibliotēkas: pg. padomes bibliot., 750 sēj., prz. Strazdiņš Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Ziļra 20; Kultūras veicin. bbas „Ausma" bibliot., 325 sēj., prz. Kraulis Anna, dz. Ratniekos; Baptistu jaun. bbas bibliot., 170 sēj., prz. Brencsons Arvēds, dz. Brenčos.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Dr. Oše Leonija, dz. Zūras pg. n., 8 klm. no pg. n., tlr. Zūras 15;

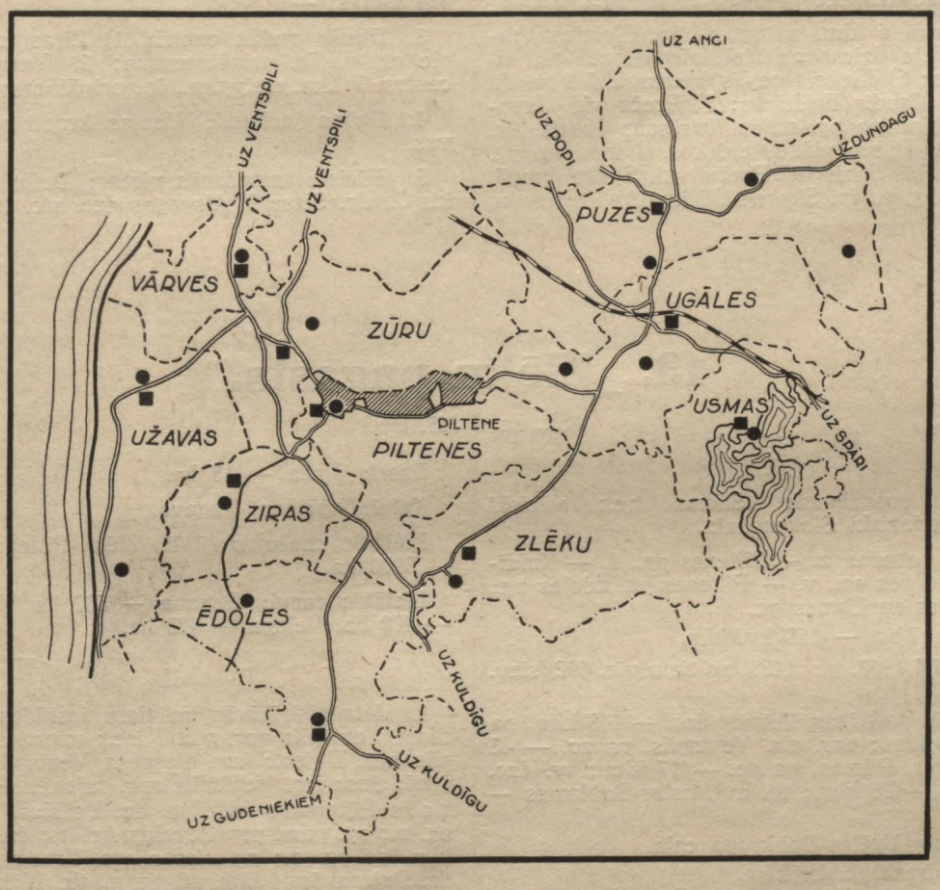

Ventspils-Ēdoles-Usmas rajons.

vecmāte Mucinieks Elfrīda, dz. Zūras pg. n., tlr. Zūras 11.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ventspils rajonā, vet. ārsts Šķute J., dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 136.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ventspils - Kuldīgas aut. līnija.

Ziŗa — P. tf. n. Abc. T. p. C., Strazdiņos, 0,4 klm. no pg. n., prz. Duza Andrējs; Sisse — Tf. n. T. p. C., 4,5 klm. no pg. n., prz. Dancels Nikolajs; Ventava — P. n. Ab., prz. Antanovičs M.

6. **Pārējās iestādes.** Piltenes vmžn. II iec. Sisses mžn. Sisses mežmuižā, 36 klm. no Ventspils dzc. stc., mžz. Lācis Ernests, tlr. Sisse 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 238, saimniecību — 261. Aŗamzeme 2000,94 ha (22,23% no z. kpl.), plavas 1658,05 ha (18,42%), ganības 1246,76 ha (13,85%), meži 3830,51 ha (42,56%), purvi 52,07 ha (0,58%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, sesķi, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, laši, nēģi, brekši, sapaļi, vimbas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Sissē, 5 klm. no pg. n., īp. Vīnvalks K.; 2) Preču vkl. Ziŗā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Strauts Jānis; 3) Pienotava Sisses ciemā, 4 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Liekne"; 4) Ūdens dzirnavas Venzavā, 6 klm. no pg. n., īp. Pleinics Verners; 5) Vēja dzirnavas Ziŗā, pie pg. n., īp. Feifers Artūrs; 6) Ķieģeļu ceplis Venzavā, 7 klm. no pg. n., īp. Raudis Fridrichs; 7) Preču vkl. Jaunziŗās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Hiršsons Josels, tlr. Ziŗa 10; 8) Preču vkl. Ošeniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Ērkšķis Jānis; 9) Preču vkl. Speķa krogā, 4 klm. no pg. n., īp. Skorejs Jānis; 10) Preču vkl. Stūŗos, 5 klm. no pg. n., īp. Dadzis Jēkabs, tlr. Ziŗa 3; 11) Degvīna trg. Stūŗos, 5 klm. no pg. n., īp. Dadzis Anna, tlr. Ziŗa 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.081,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Pg. ietilpst Piltenes ev.-lut. draudzē, mācītāja vieta vakanta; 2) Sisses baptistu draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Spīgulis, dz. Mazdurkuros.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ziŗas lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Auziņš Jānis, dz. Pāvalos, tlr. Ziŗa 9; 2) Sisses un apkārtnes kultūras veicināšanas bba „Ausma", db. 1928. g., pr. Mucenieks Ernests, dz. Mučos, tlr. nav; 3) Sisses baptistu jaunatnes bba, db. 1923. g., pr. Eglīte Mārtiņš, dz. Pekstēs, tlr. Ziŗa 8; 4) Sisse piensaimn. sba „Liekne", db. 1926. g., pr. Rušķis Jānis, dz. Duļos, tlr. Ziŗa 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāru sapulce un sadursme ar kazākiem Sisses ciemā.

Pasaules kaŗa notikumi: pg. okupējis vācu kaŗaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ziŗas mž. centrs, pie pg. n., īp. privātpersona; 2) Venzavas mž. centrs, 7 klm. no pg. n., īp. privātpersona.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas krasti pie Venzavas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Duļos, prz. Rušķis J., tlr. Sisse 2, Alsungas dzc. stc. 18 klm.

13. Zlēku pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Slēkas pg.; vāciski Schleck; krieviski Šlekenskaja.

Pagasta robeža: z. — Piltenes pg., d. — Kuldīgas un Padures pg., v. — Piltenes un Ēdoles pg., r. — Ugāles un Usmas pg.

Pg. platība — 168 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1428, no tiem vīr. 692, siev. 736.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 148 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Ventspils, pa zc. — 43 klm.; tv. pls. Piltene, pa zc. — 17 klm.; tv. dzc. stc. Ugāle — 25 klm.; tv. aut. pstn. Dobkrogs — 4 klm.

Pg. n. pie Ugāles-Dobkroga ceļa.

Pasta adrese: c. Zlēkām.

Upes: Venta, Abava, Kaža.

Ezeri: Kaža — 15 ha.

Kalni: Kartava, Ragava.

Lielākie mežu masīvi: Zlēku-Piltenes novads — 8900 ha.

Lielākie purvi: Popana — 500 ha, Novadnieku — 400 ha, Veloga — 400 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Pētersons Indriķis, dz. Dzīkļos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Zēvalds Artūrs, dz. Ķauvās, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Francis Gotfrīds, dz. Dzirnavās, 4 klm. no pg. n., tlr. Zlēkas 18. Pg. darbvedis Rozenbergs Kārlis, dz. pg. n., tlr.

Zlēkas 20; vc. plc. kārtībnieks Pikmeisters Krišs, dz. Zlēkas muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Zlēkas 4.

2. **Izglītība.** Skolas: Zlēku 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Grīnvalds Gustavs, tlr. Zlēkas 5.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Zvejnieks Alma, dz. Zlēku muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Zlēkas 12; vecmāte Lindenbergs Grieta, dz. Zlēku muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Zlēkas 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ugāles rajonā, vet. ārsta v. i. Lindešs O., dz. Ugālē, tlr. Ugāle 30.

5. **Satiksme.** Zlēkas — P. tf. n. Abc. T. p. C., Zlēkas muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Podnieks Erna, tlr. Zlēkas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Piltenes vmžn. Zlēkas mežmuižā, 25 klm. no Ugāles dzc. stc., vmžz. Riekstiņš Antons, tlr. Zlēka 2; b) Piltenes vmžn. IV iec. Cirkales mžn. Cirkales pusmuižā, 15 klm. no Ugāles dzc. stc., mžz. Kaktiņš Antons; c) Piltenes vmžn. III iec. Zlēkas mžn. Zlēkas-Abavas pusmuižā, 27 klm. no Ugāles dzc. stc., mžz. Jēkabsons Jānis, tlr. Zlēka 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 204, saimniecību — 231. Aramzeme 1905,87 ha (11,66% no z. kpl.), pļavas 2123,93 ha (12,99%), ganības 2252,03 ha (13,78%), meži 8524,18 ha (52,15%), purvi 1163,81 ha (7,12%).

Mežos sastopami: zaķi, alņi, mežacūkas, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, vēdzeles, raudas, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pie pg. n., īp. Dziesma Andžs, tlr. Zlēkas 3; 2) Preču vkl. pie pg. n., īp. Līdaka Žanis, tlr. Zlēkas 6; 3) Ūdens dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Francis Gotfrīds, tlr. Zlēkas 18; 4) Pārtikas preču vkl. Brančos, 6 klm. no pg. n., īp. Pledermanis Hugo, tlr. Zlēkas 22; 5) Pārtikas preču vkl. Ievniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Valta, tlr. Zlēkas 13.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.880,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Zlēku ev.-lut. draudzes baznīca, mācītāja vieta vakanta; 2) Lūgšanas n. Cirkalē, 14 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zlēku izglīt. bba, pr. Grīnvalds Gustavs, dz. Zlēku 6 kl. pamatskolā, tlr. Zlēkas 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 3 klm. riet. Zlēkas muižai Ventas labajā krastā, pie Karātavu kalna; b) Zlēku ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski priekšmeti, gleznoti baznīcas soli, altāra glezna; c) Karātavu kalns Zlēku muižas 152 F gabalā; d) aizvēsturiska kapa vieta Dzīkļu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi deviņus revolūcionārus, trīs pirms nošaušanas nežēlīgi spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: Bermonta karaspēks nošāvis četrus pg. iedzīvotājus; pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Zlēku mž. centrs, 1 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas un Ventas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Zlēku pilī.

14. Zūru pagasts.

(Sk. karti 365. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zūru pg.; vāciski Suhrs; krieviski Zurskaja.

Pagasta robeža: z. Sarkanmuižas pg., d. — Ziras un Piltenes pg., v. — Vārves un Užavas pg., r. — Ugāles un Puzes pg.

Pg. platība — 159,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1966, no tiem vīr. 917, siev. 1049.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 192 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Ventspils, pa zc. — 17 klm.; tv. pls. Piltene, pa zc. — 5 klm.; tv. dzc. stc. Ventspils — 19 klm.; tv. aut. pstn. Zūras — 1 klm.

Pg. n. pie Selgas-Zūru mž. ceļa.

Pasta adrese: c. Ventspili.

Upes: Venta, Vēžupe.

Ezeri: Branča — 2 ha, Ezīša — 0,5 ha.

Kalni: Kritkalns, Laumas.

Lielākie mežu masīvi: Zūru novads — 6440 ha.

Lielākie purvi: I un II Zūru kūdras purvi — 401 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ventspils apr. plc. I iec.; miertiesas Ventspils apr. II iec.; izm. tiesneša Ventspils apr. rajonā; tiesu izp. Ventspils apr. rajonā. Pg. vecākais Grīnvalds Andrējs, dz. Lodēs, 10 klm. no pg. n., tlr. Sarkanmuiža 8; pg. pdm. prs. Grīnvalds Kārlis, dz. Zūru muižā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Zūras 3; pg. tiesas prs. Mittenbergs Uldriks, dz. M. Ābelniekos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ozols Augusts, dz. pg. n.; vc. plc. kārtībnieks Brauns Andrējs, dz. pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Zūru 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Goldmanis Jānis; Zūru I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Radiņš Jēkabs,

dz. skolā; Vācu I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Dubencevs Erna; 2 gad. lauksaimniec. skola, 4 klm. no pg. n., prz. Arents Jēkabs, dz. Lēču muižā, tlr. Zūŗas 6.

Bibliotēkas: Lauksaimniec. bbas bibliot., 520 sēj., prz. Birkāns Ādolfs, dz. Birkānos; Kultūras veicin. bbas Liepnas n. bibliot., 450 sēj., prz. Pavāriņš Krists, dz. Snoriņos, tlr. Piltene 31.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Oše Leonija, dz. pg. n., tlr. Zūras 15; vecmāte Kleinbergs Elfrīda, dz. pg. n. Aptieka, 3,5 klm. no pg. n., īp. Rogals E.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ventspils rajonā, vet. ārsts Šķute J., dz. Ventspilī, tlr. Ventspils 136.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ventspils-Kuldīgas aut. līnija.

Zūŗas — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Ozols Augusts.

6. **Pārējās iestādes.** Ugāles vmžn. II iec. Zūras mžn. Zūras meža mājā, 16,25 klm. no Ugāles dzc. stc., mžz. Kalniņš Jānis,, tlr. Ugāle 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 341, saimniecību — 344. Aŗamzeme 3821,63 ha (23,59% no z. kpl.), pļavas 3588,91 ha (22,16%), ganības 1928,05 ha (11,90%), meži 5908,56 ha (36,48%), purvi 403,36 ha (2,49%).

Mežos sastopami: zaķi, aļņi, stirnas, lapsas, mežacūkas, vāveres, caunas, āpši, ūdri; upēs un ezeros: laši, līdakas, nēģi, zuši, asari, līņi, raudas, brekši, vēdzeles, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Bodniekos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Feldmanis Valērija; 2) Preču vkl. Roževicos, 4 klm. no pg. n., īp. Roževics Kristjānis; 3) Preču vkl. Valkos, 3 klm. no pg. n., īp. Magdeburgers Kirils; 4) Preču vkl. Zūru muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Liepājnieks; 5) Krejošanas punkts Zūru muižā, pie pg. n., īp. Vārves piensaimn. sba „Ropa", tlr. Ventspils 275; 6) Krejošanas punkts Dižpuļkos, 7 klm. no pg. n., īp. Vārves piensaimn. sba „Ropa", tlr. Ventspils 275; 7) Krejošanas punkts Udrandē, 4 klm. no pg. n., īp. Vārves piensaimn. sba „Ropa", tlr. Ventspils 275; 8) Ūdens dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Šubbe Leo, tlr. Piltene 29; 9) Kalēja darbnīca Darbniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Freibergs Žanis; 10) Kalēja darbnīca Kalniekos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Freibergs; 11) Kalēja darbnīca Valkos, 3 klm. no pg. n., īp. Magdeburgers Kirils; 12) Kalēja darbnīca Lejasgalos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Ansis; 13) Preču vkl. Straumē, 3,3 klm. no pg. n., īp. Skolmeisters E.; 14) Preču vkl. Ratniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Gūtmanis Alberts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Laudzes ev.-lut. draudzes baznīca, 3,5 klm. no pg. n., mācītājs Brielings Ādolfs, dz. Laudzes mācītājmuižā, tlr. Piltene 6; 2) Baptistu draudzes lūgšanas n., 10 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., īp. Rozentāls Andrējs, dz. Strazdos; 2) Zūru biškopības bba, pr. Kiršteins Jēkabs, dz. Pentoļos, tlr. Zūras 12; 3) Zūru lauksaimn. bba, pr. Birkāns Ādolfs, dz. Birkānos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Laudzes ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski priekšmeti, piemiņas plāksne no 18. un 19. g. s., kancele, altāŗi, griestu lukturi, sudraba bikeris.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu un apcietinājusi vairākus revolūcionārus.

Pasaules kaŗa notikumi: pg. apšaudījuši kaŗakuģi; okupējis vācu kaŗaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Frīdbergs Andrējs — agronoms, vec. statist. ar speciālu izglītību valsts statist. pārvaldē, Latv. lopkop. centr. sbas direktors un rīkotājs, žurnāla „Zemkopis" redaktors, dzim. 1885. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Zūru mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas izmanto saimniecības vajadzībām valsts kultūrālā centra rentnieks, pils zālē ierīkotas izrīkojumu telpas; 2) Gārzdes mž. centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa; 3) Leču mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., novietota Leču 2 gad. lauksaimniec. skola; 4) Stirbes mž. centrs, 7 klm. no pg. n., izmanto lauksaimnieciski.

4. **Dabas jaukumi:** Ventas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

X. Talsu apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Talsos, Mīlenbacha - 15. Tlr. Talsi 6. Kuikulītis Reinholds, pašv. vec. Saules - 3. Tlr. 208.

Tukuma-Talsu apr. plc. pr-ka kancel. Tukumā, Lazaretes - 3. Tlr. 18. Kārkliņš Aleksandrs, apr. pr-ks. Tlr. 18. Tukumā, Pils - 13. Tlr. 86.

Apr. plc. III iec. Kancel. Talsos, Mīlenbacha - 6/8. Tlr. 8. Grēbers Krišs, iec. pr-ks. Mīlenbacha - 32. Tlr. 105.

Talsu iec. miertiesnesis Mīlenbachs Edgars. Pieņem no 10—15. Talsos, Mīlenbacha ielā. Tlr. 27.

Kandavas iec. miertiesnesis Jansons Nikolajs. Pieņem no 10—15. Kandavā, Dārza - 6. Tlr. 9.

Apr. izm. tiesn. v. i. Pētersons Pauls, Talsos.

Apr. tiesu izp. Kupšēvics Pauls, Talsos, Kr. Valdemāra - 18.

1. Ārlavas pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ārlavas pg.; vāciski Ervahlen; krieviski Erlovskaja.

Pagasta robeža: z. — Dundagas un Lubezeres pg., d. — Laidzes, Vandzenes, Pastendes un Stendes pg., — r. Nogales un Lubezeres pg., v. — Dundagas pg.

Pg. platība — 226,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4257, no tiem vīr. 1950, siev. 2307.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 140 klm., pa zc. — 133 klm.; no apr. pls. Talsiem, pa zc. — 16 klm.; tv. pls. Valdemārpils, pa zc. — 1 klm.; tv. dzc. stc. Valdemārpils — 1,5 klm.

Pg. n. pie Valdemārpils-Rojas ceļa.

Pasta adrese: c. Valdemārpili.

Upes: Roja, Silupe.

Ezeri: Ārlavas — 5 ha, Lubezeres — 3 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ārlavas novads — 4000 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Legzdiņš Kārlis, dz. Ting. Mālos, 13 klm. no pg. n., tlr. Īvnieki 2; pg. pdm. prs. Grasmanis Teodors, dz. Kaņķēnos, 6 klm. no pg. n., tlr. Cīruļi 6; pg. tiesas prs. Kraubergs Kārlis, dz. Dārzniekos, 0,25 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Laksis Reinis, dz. pg. n., tlr. Valdemārpils 8; vc. plc. kārtībnieks Dumpis Kārlis, dz. policijas mājā, 2 klm. no pg. n., tlr. Valdemārpils 24.

2. **Izglītība.** Skolas: Popervāles II pk. pamatsk., pie Valdemārpils-Lubezeres ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Strauss Pēt., tlr. Valdemārpils 41; Pūņu 5 kl. pamatsk. pie Talsu-Dundagas ceļa, 12 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Krist., tlr. Cīruļi 16; Tingeres I pk. pamatsk. uz Valdemārpils-Kurbes ceļa, 13 klm. no pg. n., prz. Grīnfogels Ernests, tlr. Īvnieki 11.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot. Pūņu sk., prz. Grīnbergs Kristaps, dz. Pūņu skolā, tlr. Cīruļi 16; Kultūras fonda bibliot. Ārlavas pg. n., prz. Zariņš Aleksandrs, dz. Valdemārpilī, Pareiza mājā; Kultūras fonda bibliot. Tingeres skolā, prz. Grīnfogels Ernests, tlr. Īvnieki 11.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ullmanis Ādolfs, dz. ārsta mājā, 2 klm. no pg. n., tlr. Valdemārpils 22; rajona vecmāte Bajārs Lizete, dz. Rideskalnā, 5 klm. no pg. n., tlr. Cīruļi 9; rajona vecmāte Lapinskis Lavīze, dz. Valdemārpilī, Pareiza mājā, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Stendes-Rojas šaursliežu dzc.

Cīruļi — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Grasmanis Ernests; Priežkalns — P. n. Ab., prz. Baumanis Kārlis, dz. Liepājniekos; Tiņģere — P. n. Abc., prz. Jankēvics Kārlis, dz. Florās; Īvnieki — Tf. n. T. C., prz. Cēbergs Alma; Lube — Tf. n. T. C., prz. Groskopfs Ernests.

6. **Pārējās iestādes.** a) Valdemārpils vmžn. Povervāles muižā, 5 klm. no Valdemārpils dzc. stc., vmžz. Ozoliņš Kārlis, tlr. Valdemārpils 13; b) Valdemārpils vmžn. IV iec. Ārlavas mžn. Popervāles muižā, 5 klm. no Valdemārpils dzc. stc., mžz. Klāvs Otto, tlr. Valdemārpils 13.

Cīruļi — dzc. stc., pr. Jurgensons Fricis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 678, saimniecību — 737. Aramzeme 7753,10 ha (34,17% no z. kpl.), pļavas 4300,76 ha (18,96%), ganības

3621,75 ha (15,96%), meži 5814,71 ha (25,63%), purvi 429,90 ha (1,90%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Liepājniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Baumanis Kārlis, tlr. Valdemārpils s. v.; 2) Preču vkl. Silkrogā, 4 klm. no pg. n., īp. Kivkucens Jozefs; 3) Preču vkl. Lubē, 7 klm. no pg. n., īp. Ārlavas patērēt. bba; 4) Preču vkl. Lubes krogā, 12 klm. no pg. n., īp. Šachts Alfons; 5) Preču vkl. Vanagos, 7 klm. no pg. n., īp. Reinfelds Indriķis; 6) Preču vkl. Puņukrogā, 11 klm. no pg. n., īp. Šenfelds Jānis, tlr. Cīruļu centr.; 7) Preču vkl. Ceļmalās, 11 klm. no pg. n., īp. Jansons Edvards, tlr. Cīruļi s. v.; 8) Preču vkl. Tingeres skolā, 13 klm. no pg. n., īp. Gitendorfs Jānis; 9) Preču vkl. Cīruļu Bodniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Zūbergs Katrīna; 10) Preču vkl. Metālniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Sprugēvics Voldemārs; 11) Pienotava Ārlavas pg. n., īp. Piensaimn. sba „Ražotājs", tlr. Valdemārpils 25; 12) Pienotava Puņu muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Puņu piensaimn. sba, tlr. Cīruļi 7; 13) Pienotava Tingeres muižā, 13 klm. no pg. n., īp. Tingeres piensaimn. sba, tlr. Īvnieki 8; 14) Pienotava Nikužos, 7 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Strauts", tlr. Īvnieki 1; 15) Lubes dzirnavas Rojas upes krastā, 10 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Jānis, tlr. Lube 3; 16) Dzirnavas Silu muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Krišlauks; 17) Īves dzirnavas pie Īves muižas, 8 klm. no pg. n., īp. Kiršteins; 18) Dzirnavas Puņu pienotavā, 8 klm. no pg. n., īp. Puņu piensaimn. sba, tlr. Cīruļi 7; 19) Dzirnavas Ārlavas pg. n., īp. piensaimn. sba „Ražotājs", tlr. Valdemārpils 25; 20) Bušēvica dzirnavas Dzirlejās, 7 klm. no pg. n., īp. Bušēvics Ģirts, tlr. Lube 12; 21) Stērķeļu un sīrupu fabrika Ārlavas muižā, īp. Himelhochs H., tlr. Valdemārpils 12.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 58.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Ārlavas ev.-lut. draudzes baznīca pie Rīgas-Ventspils ceļa, 5 klm. no pg. n., mācītājs Jenichs Jūlijs, dz. Ārlavas māc. mājā; 2) Sasmakas baptistu draudzes lūgšanas n., pie Ventspils-Rīgas ceļa, 11 klm. no pg. n., mācītājs Bukstiņš Fricis.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ārlavas lauksaimn. bba, pr. Liepiņš Pēteris, dz. Jaunmuižā; 2) Dārzkop. pārraudz. bba, db. 1933. g., pr. Reinfelds, dz. Nikužos; 3) Ārlavas krājaizd. sba, db. 1880. g., pr. Ķiršakmens Ansis, dz. Nogražos; 4) Ārlavas savstarp. ugunsapdr. sba, db. 1920. g., pr. Dambergs Teodors, dz. Vācos, tlr. Īvnieki 5; 5) Puņu jaunatnes sba, pr. Grīnbergs Irma, dz. Puņu skolā, tlr. Cīruļi 16; 6) Tingeres jaunatnes sba, pr. Grīnfogels Ernests, dz. Tingeres skolā, tlr. Īvnieki 11.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Svētkalns 1 klm. no Bašķinkalna, d. Lubezeram, pie Ozolu mājām; b) senkapi, saukti „Velna laiva", Mušiņu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija apcietinājusi un nošāvusi vairākus pilsoņus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Krišjānis Valdemārs — tautiskā atmodas laikmeta dižākais darbinieks, * 1825. g., Vecjunkuros.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Sasmakas mž. centrs, ēkās novietots pg. n.; 2) Popervāles mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pilī novietota Valdemārpils virsmežniecības kanceleja; 3) Ārlavas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 4) Saslaukas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 5) Tingeres mž. centrs, 13 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola; 6) Īves mž. centrs, 8 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam; 7) Puņu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., piešķirts bij. īpašniekam; 8) Pobužu mž. centrs, 11 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 9) Popragas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 10) Lubes mž. centrs, 8 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 11) Limbužu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 12) Cunces mž. centrs, 3 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 13) Mācītāja mž. centrs, 4 klm. no pg. n., piešķirts ev.-lut. draudzei.

4. **Dabas jaukumi:** Rojas upes krasts pie Lubes dzirnavām ar skaistiem iežiem un stāvām klintīm.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Cēres pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Cēres pg.; vāciski Zehren; krieviski Cerenskaja.

Pagasta robeža: z. — Zentenes pg., r. — Dzirciema pg., d.-r. — Pūres pg., d. — Kandavas pg., v. — Strazdes pg.

Pg. platība — 106 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1333, no tiem vīr. 645, siev. 688.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 96 klm., pa zc. — 98 klm.; apr. pls. Talsi, pa dzc. — 37 klm., pa zc. — 27 klm.; tv. pls. Kandava, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Kandava — 5 klm.

Pg. n. pie Kandavas-Rideļu ceļa.

Pasta adrese: c. Cēri.

Upes: Bebrupe.

Ezeri: Sūnāklis — 5 ha.

Kalni: Celpju.

Lielākie mežu masīvi: Cēres novads — 1370 ha.
Lielākie purvi: Raibais — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Feldmanis Jānis, dz. Maz-Lābejos, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Minders Aleksandrs, dz. Galciemā, 4 klm. no pg. n., tlr. Pūre 22; pg. tiesas prs. Nadziņš Niklāvs, dz. Cērniekos, 6 klm. no pg. n., tlr. Kandava 74. Pg. darbvedis Sproģis Fricis, dz. pg. n., tlr. Cēre 13; vc. plc. kārtībnieks Grīnbergs Fridrichs, dz. Cēres pilī, pie pg. n., tlr. Cēre 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Cēres 6 kl. pamatsk., Cēres pilī, pie pg. n., prz. Actiņš Rūdolfs, tlr. Cēre 15; Cēres-Oksles vācu 6 kl. pamatsk., Oksles pilī, 5 klm. no pg. n., prz. Krīgers Ervins, tlr. Cēre 8.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Cēres nod. bibliot. Cēres pamatskolā, prz. Actiņš Vilma, tlr. Cēre 15.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Stiprais Vladimirs, dz. Kandavā, 10 klm. no pg. n., tlr. Kandava 53; vecmāte Plotke Luize, dz. Cēres pilī pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš J., dz. Kandavā, tlr. 25.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ventspils dzc. līnija.

Cēre — P. tf. n. Abc. T. p. C., Cēres pg. n., prz. Reinsons Miķelis, dz. pg. n., tlr. Cēre s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 191, saimniecību — 215. Aramzeme 2363,64 ha (39,71% no z. kpl.), pļavas 903,85 ha (15,19%), ganības 1233,53 ha (20,73%), meži 1096,61 ha (18,42%), purvi 115,34 ha (1,94%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, mežacūkas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: karūsas, līdakas, līņi, vēdzeles, foreles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Cēres muižā, pie pg. n., īp. Skovarnis Alberts, tlr. Cēre 4; 2) Preču vkl. Jaunā krogā, 5 klm. no pg. n., īp. sba „Avots", tlr. Kandava 47; 3) Preču vkl. Saulgriežos, 4 klm. no pg. n., īp. Šķēle Jēkabs, tlr. Cēre 3; 4) Pienotava Cēres muižā, pie pg. n., īp. sba „Spēks", tlr. Cēre 22; 5) Vēja dzirnavas pie Cēres muižas, 1 klm. no pg. n., īp. Auziņš Kārlis; 6) Ūdens dzirnavas pie Oksles muižas, 5 klm. no pg. n., īp. P. Stūra mant.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Kandavas ev.-lut. draudzē, mācītājs Zariņš Richards, dz. Kandavā, tlr. Kandava 44.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kultūras veicin. bbas Cēres nod., db. 1924. g., pr. Reinsons Jānis, dz. Lāčplēšos; 2) Piensaimn. sba „Spēks", db. 1926. g., pr. Krūmiņš Pēteris, dz. Purmaļos; 3) Lopkopības pārraudz. bba. db. 1929. g., pr. Mūrnieks Fricis, dz. Bieļās, tlr. Cēre 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vienu revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Zanders Jānis — Dr. theol., priv. doc., * 1858. g., Sumbrķīros; Roze Fricis-Vilhelms — T. L. M. darba aizsardzības departamenta direktors, * 1887. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Cēres mž. centrs, pie pg. n.; 2) Oksles mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; 3) Putnēnu mž. centrs, 5 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Bebrupes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

3. Kandavas pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kandavas pg.; vāciski Kandau; krieviski Kandavskaja.

Pagasta robeža: z. — Cēres un Strazdes pg., v. — Virbu pg., d. — Matkules un Zemītes pg., r. — Pūres pg.

Pg. platība — 180 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2638, no tiem vīr. 1244, siev. 1394.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 98 klm., pa zc. — 96 klm.; apr. pls. Talsi, pa zc. — 30 klm.; tv. dzc. stc. Kandava — 7 klm.; tv. aut. pstn. Kandava — 0,25 klm.

Pg. n. Kandavas pilsētā.

Pasta adrese: c. Kandavu.

Upes: Abava, Līgasupe, Bebrupe, Vēdzele, Melnupe.

Ezeri: Līgas dzirnavu — 4 ha, Dumpju, Ķīplavu — 15 ha, Strazdupes — 5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kandavas novads — 2830 ha.

Lielākie purvi: Smirnieku — 70 ha, Melnupes — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Baimanis Jānis, dz. Smirniekos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Šteinbergs Eduards, dz. Līgaskārkliņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Kandava 102; pg. tiesas prs. Lauris Jānis, dz. Gravās, 1,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Krogzems Ernests, dz. pg. n., tlr. Kandava 16; vc. plc. kārtībnieks Valbergs Indriķis, dz. Kandavā, Zemītes ciemā, 0,75 klm. no pg. n., tlr. Kandava 37.

2. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatsk., Kandavā, prz. Kalniņš Pēteris, tlr. Kandava 16; Aizdzires I pk. pamatsk., 4,25 klm. no pg. n., prz. Brauns Ernests, tlr. Kandava 64.

Bibliotēkas: —

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Stiprais Vladimirs, dz. Kandavā, pie pg. n., tlr. Kandava 53; raj. vecmāte Lejas-Krūmiņš Lilija, dz. Kandavā, Sabiles - 1, pie pg. n., tlr. Kandava 71.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš J., dz. Kandavā, tlr. 25.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ventspils dzc. līn.

Aizdzire — P. n. Ab., Aidzires muižā, 5 klm. no pg. n., prz. Plūmiņš Jānis; Kandava — P. n. s. v. Abc. I. N.; Kandava - stacija — P. n. s. v. Abc. I. N., 7 klm. no pg. n., prz. Rušteins Mārtiņš, tlr. Kandava s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Kandavas vmžn. Ozolājos, 2 klm. no pg. n., vmžz. Bitners Aleksandrs, tlr. Kandava 5; b) II iec. mžn. Mežmuižā, 5 klm. no pg. n., mžz. Vilis Gailis, tlr. Kandava 7.

Kandava — dzc. stc., pr. Rozenfelds Valdis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 468, saimniecību — 475. Aramzeme 6249,88 ha (34,72% no z. kpl.), pļavas 2714,95 ha (15,08%), ganības 2965,44 ha (16,47%), meži 5186,09 ha (28,81%), purvi 287,08 ha (1,59%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, seski, mežacūkas, stirnas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: foreles, līdakas, asari, raudas, vēdzeles, līņi, sapali, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Vagentrocos, 7 klm. no pg. n., īp. Šķēle Jēkabs, tlr. Cēre 3; 2) Preču vkl. Vīksniņos, 6 klm. no pg. n., īp. Goldbergs Fricis; 3) Preču vkl. Jaunrēdniekos, 7 klm. no pg. n., īp. Kristbergs Ernests, tlr. Sabile 1; 4) Ūdens-tvaika dzirnavas Līgās, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jūlijs, tlr. Kandava 43; 5) Kaļķu ceplis Krimpās, 7 klm. no pg. n., īp. brāļi Eimaņi, tlr. Pūre 11; 6) Kaļķu ceplis Lejas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Kresse Jānis, tlr. Kandava 54; 7) Kaļķu ceplis Aizdzirēs, 4 klm. no pg. n., īp. Boks Vilhelms, tlr. Kandava 59.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 40.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Kandavas ev.-lut. draudzē, mācītājs Zariņš Richards, dz. Kandavā, tlr. Kandava 44.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. zirgaudzētāju bba, pr. Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, tlr. Kandava 25; 2) Sugas lopu audzēšanas bba, pr. Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, tlr. Kandava 25; 3) Lauksaimn. bba, pr. Bērziņš Jūlijs, dz. Līgas dzirnavās, tlr. Kandava 43; 4) Ugunsapdrošin. bba, pr. Birkhāns Jānis, dz. Celvagaros, tlr. Kandava 12; 5) Laukkopības pārraudz. bba, pr. Brauers Pēteris, dz. Strautos; 6) Cukurbiešu audz. bba, pr. Lauris Jānis, dz. Gravās, tlr. Kandava 98; 7) Veco strēlnieku bba, pr. Steinbergs Jānis, dz. Zaķos, tlr. Kandava 40; 8) Mazsaimn. veicin. bba, pr. Bullis Kristaps, dz. Muižniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns starp Cikundes krogu un Capuļu mājām, pa labi Kandavas-Sabiles ceļam; b) Seni kulta akmeņi, saukti Dižakmeņi, Kandavas mežā; c) Lazdu kalniņš Reiņu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi deviņus revolūcionārus, divdesmit pērti, daži notiesāti spaidu darbos.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1)Aizdziras mž. centrs, 5 klm. no pg. n., īpašnieks valsts; 2) Rūmenes mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; sadalīts jaunsaimniecībās; 3) Kandavas mž. centrs, 1 klm. no pg. n.; sadalīts jaunsaimniecībās; 4) Stempelmuižas centrs, 0,5 klm. no pg. n., īpašnieks privātpersona; 5) Līgas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas ieleja; Ozolkalns; Rumenes un Aizdzires mž.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Aizdziras muižas pilī, prz. Bergmanis A., Kandava 5 klm., Abava 1 klm.

4. Laidzes pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Valdegāles pg.; vāciski Waldegalen; krieviski Valdegaļenskaja.

Pagasta robeža: d. — Talsu pls. un Nurmuižas pg., v. — Ārlavas un Pastendes pg., r. — Vandzenes pg.

Pg. platība — 108,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1883, no tiem vīr. 849, siev. 1034.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 130 klm., pa zc. — 123 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, pa zc. — 5,5 klm.; tv. dzc. stc. Valdgale — 5 klm.

Pg. n. pie Talsu-Upesgrīvas ceļa.

Pasta adrese: c. Laidzi.

Upes: Roja.

Ezeri: Laidzes-Sārcenes — 400 ha, Islas — 50 ha.

Kalni: Taurkalns, Ežkalns, Sviķēnkalns, Tiltiņkalns.

Lielākie mežu masīvi: Laidzes novads — 2130 ha.

Lielākie purvi: Pūņu — 55 ha, Sārcenes — 167 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. v e c ā k a i s Krontāls Jānis, dz. Mežitās, 5 klm. no pg. n., tlr. Laidze 13; pg. pdm. prs. Bergmanis Eduards, dz. Pēčās, 1 klm. no pg. n., tlr. Laidze 36; pg. tiesas prs. Bergmanis Eduards (sk. iepr.). Pg. d a r b v e d i s Freimanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Laidze 11; vc. plc. kārtībnieks Bensons Kārlis, dz. Ozolniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Talsi 18.

2. **Izglītība.** S k o l a s: Laidzes 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Sēja Jānis, tlr. Laidze 26; Laidzes lopkop. skola Laidzes mž., 1 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Gustavs, tlr. Laidze 2.

B i b l i o t ē k a s: Laidzes kultūras bbas bibliot. Laidzes pamatskolā, prz. Krūmiņš Anna, dz. Rocežu dzirnavās, tlr. Laidze 35; Pamatskolas bibliot., prz. Sēja Jānis, tlr. Laidze 26.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Sachs M., dz. Talsos; rajona vecmāte Zapackis L., dz. Talsos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Valdgales - Mērsraga, Stendes-Mazirbes-Ventspils, Valdgales-Rojas šaursl. dzc. līn.

Laidze — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Krūmiņš Edvards, dz. Rocežu dzirnavās, tlr. Laidze 35; Mellmeži — P. tf. n. Abc. T. p. C., 5 klm. no pg. n., prz. Grīnpauks Anna, tlr. Mellmeži s. v.; Tūķi — P. n. Abc., Bērzos, 9 klm. no pg. n., prz. Ekšteins Berta; Valdgale — S. v. I. X., prz. Birznieks Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Engures vmžn. I iec. mžn. Tūķos, 7 klm. no pg. n.. mžz. Kedars Fricis, tlr. Talsi 20.

Valdgale — dzc. stc., pr. Birznieks Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 297, saimniecību — 318. Aramzeme 4308,41 ha (38,75% no z. kpl.), pļavas 2040,27 ha (18,35%), ganības 1529,97 ha (13,76%), meži 2159,30 ha (19,42%), purvi 444,79 ha (4,00%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, mežacūkas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, brekši, vēži u. c.

Talsu-Valdemārpils rajons.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Stērķeļu fabrika Kārkliņos, 5 klm. no pg. n., īp. Kārkliņš Ernests; 2) Stērķeļu fabrika Lejas Ķīļos, 3 klm. no pg. n., īp. Freibergs Anna, tlr. Laidze 16; 3) Stērķeļu fabrika Indiņos, 12 klm. no pg. n.; 4) Stērķeļu fabrika Mežgravās, 7 klm. no pg. n., īp. Zandbergs Jānis; 5) Rocežu dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Andrējs, tlr. Laidze 35; 6) Valdgales dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Jankēvics Otto, tlr. Mellmeži 10; 7) Koloniālpreču vkl., 6 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Fricis; 8) Koloniālpreču vkl., 6 klm. no pg. n., īp. Mierkalns Ernests; 9) Koloniālpreču vkl., 5 klm. no pg. n., īp. Freibergs Fricis; 10) Koloniālpreču vkl., 5 klm. no pg. n., īp. Jankēvics Otto.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.830,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Talsu ev.-lut. draudzē, mācītājs Martinelli Oskars, dz. Talsu mācītāja muižā, tlr. Talsi 184.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Valdgales savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Dobrovics Gotfrīds, dz. Klāvos, tlr. Laidze 14; 2) Laidzes kultūras bba, db. 1934. g., pr. Bergmanis Eduards, dz. Pēčās, tlr. Laidze 36; 3) Laidzes krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Sēja Jānis, dz. Laidzes pamatskolā, tlr. Laidze 26; 4) Laidzes kūdras izmantošanas kooperātīvs, db. 1925. g., pr. Šmīdenbergs Vilis, dz. Lanstrupos, tlr. Laidze 18.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Lazdiņu jaunsaimniecības robežās, pie Rocežu mž. centra.

1905. g. notikumi: daži pg. iedzīvotāji arestēti par piedalīšanos revolūcionārā kustībā.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Laidzes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts Latvijas lopkop. centrālai svbai, ēkās novietota lopkopības skola; 2) Sārcenes mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; 3) Annas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa; 4) Rocežu mž. centrs, 1 klm. no pg. n.; 5) Valdgales mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Laidzes-Sārceņu ezers, kalnājs.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

5. Lībagu pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lībagu pg.; vāciski Lipsthusen; krieviski Lipstguzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Nurmuižas pg., d. — Virbu pg., v. — Stendes pg., r. — Strazdes pg.

Pg. platība — 58,4 ha.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1215, no tiem vīr. 567, siev. 648.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 110 klm., pa zc. — 108 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, pa zc. — 10,6 klm.; tv. dzc. stc. Sabile — 6 klm.; tv. aut. pstn. Stende — 9 klm.

Pg. n. pie Talsu-Tukuma I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Lībagiem.

Upes: Lībagu upīte.

Ezeri: Villu — 5 ha, Lejaslāču — 7 ha, Kvicu — 2 ha, Linezers — 1 ha, Podnieku — 3 ha, Purgaļu — 1 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lībagu novads — 1480 ha.

Lielākie purvi: Lībagu — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Švēde Fricis, dz. Biķerniekos, 2 klm. no pg. n., tlr. Lībagi 29; pg. pdm. prs. Ulmanis Oskars, dz. Slaparās, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Bergmanis Ed., dz. Ladizes pg. Pēčos. Pg. darbvedis Zoldners Pauls, dz. pg. n., tlr. Lībagi 30; vc. plc. kārtībnieks Braunfelds Bērtulis, dz. pg. n., tlr. Lībagi 30.

2. **Izglītība.** Skolas: Lībagu 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Leja Indriķis, tlr. Lībagi 7.

Bibliotēkas: Lībagu pg. valdes lasītava pg. n., prz. Zoldners Pauls, tlr. Lībagi 30; Lībagu jaunatnes apvien. bibliot. pamatsk., prz. Šmidchens Kārlis, dz. Vācremesos, tlr. Lībagi 2; Lībagu pamatsk. bibliot., prz. Leja Indriķis, tlr. Lībagi 7.

3. **Veselības kopšana. —**

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Lībagi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Zoldners Irmgarde, dz. pg. n., tlr. Lībagi 30; Podnieki — P. tf. n. Abc. T. p. C., prz. Sterķis Jānis, dz. Podniekos, tlr. Podnieki 8.

6. **Pārējās iestādes.** Talsu vmžn. I iec. mžn. Audumos, 2 klm. no pg. n., mžz. Andrējs Lauciņš, tlr. Lībagi 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 204, saimniecību — 217. Aramzeme 1993,06 ha (34,15%

no z. kpl.), plavas 759,76 ha (13,02%), ganības 929,06 ha (15,91%), meži 1545,38 ha (26,47%), purvi 407,53 ha (6,98%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, mežacūkas, lapsas, āpši, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: karpas, karūsas, brekši, raudas, līņi, līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Upeniekos, pie pg. n., īp. Sesks Juris; 2) Preču vkl. Andaros, 2,5 klm. no pg. n., īp. Gailis Elīzabete, tlr. Lībagi 17; 3) Preču vkl. Ērgļu krogā, 2 klm. no pg. n., īp. Kristbergs Fricis, tlr. Lībagi 20; 4) Preču vkl. Lejas krogā, 3 klm. no pg. n., īp. Birzleja Alberts, tlr. Lībagi 11; 5) Preču vkl. Ļubikās, 5 klm. no pg. n., īp. Briedis Bērtulis, tlr. Podnieki 10; 6) Jēlādu apstrādāšanas darbnīca Purgaļos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Grīnblats Fricis, tlr. Lībagi 6; 7) Galdniecība Veckaimiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Grīnblats Juris, tlr. Lībagi 1; 8) Mēchaniska darbnīca Vēveros, 7 klm. no pg. n., īp. Freibergs Eriks, tlr. Talsi 128.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.100,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Talsu ev.-lut. draudzē, mācītājs Martinelli Oskars, dz. Talsu mācītāja muižā, tlr. Talsi 184.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lībagu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Ulmanis Oskars, dz. Slaparās; 2) Latv. pretalkohola bbas Lībagu nod., db. 1929. g., pr. Braunfelds Bērtulis, dz. pg. n., tlr. Lībagi 30; 3) Lībagu jaunatn. apvien., db. 1930. g., pr. Vadziņš Kārlis, dz. Skujās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: Mežitu pilskalns pie Mežitu mājām.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Lībagu mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās, bet daļa zemes un dažas ēkas piešķirtas pg. pašvaldībai, pg. pašvald. ēkās novietots pg. n.; 2) Audumu mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, ēkās novietota Audumu mežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** seši ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ladzu mājās.

6. Lubezeres pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lubezeres pg.; vāciski Lubesern; krieviski Lubezernskaja.

Pagasta robeža: z. — Dundagas pg. un Baltijas jūra, d. — Ārlavas un Nogales pg., v. — Ārlavas pg., r. — Nogales pg.

Pg. platība — 111,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1390, no tiem vīr. 669, siev. 721.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 155 klm., pa zc. — 148 klm.; apr. pls. Talsi, lietojot dzc. — 32 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. pls. Valdemārpils, lietojot dzc. — 17 klm., pa zc. 18 klm.; tv. dzc. stc. Roja — 4 klm.

Pg. n. pie Valdemārpils-Rojas ceļa.

Pasta adrese: c. Valdemārpili.

Upes: Roja.

Ezeri: Lubezeres — 150 ha.

Kalni: Īlenu.

Lielākie mežu masīvi: Lubezeres novads — 5450 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu rajonā. Pg. vecākais Spulgerāns Kārlis, dz. Puriņos, 9 klm. no pg. n., tlr. Lube 19; pg. pdm. prs. Rozentāls Eduards, dz. Jaunbīlavās, 11 klm. no pg. n., tlr. Lube 8; pg. tiesas prs. Maurers Kristjānis, dz. Rijās. Pg. darbvedis Auziņš Teodors, dz. pg. n., tlr. Roja 7; vc. plc. kārtībnieks Vēdigs Alberts, dz. Kuģniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Roja 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Lubezeres I pk. pamatskola, pie pg. n., prz. Strazdiņš Milda.

Bibliotēkas: Latv. jaunatnes svbas Lubezeres organiz. bibliot., Rudiķos, prz. Āboliņš Lonija; Planča bibliot. Jaunplančos, prz. Plancis Ģirts.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Kerkoviuss R., dz. Rojā, doktorātā, tlr. Roja 2; vecmāte Asaris Anna, dz. pg. n., tlr. Roja 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Valdemārpils-Rojas dz. līnija.

Lubezere — P. n. Abc., pg. n., prz. Auziņš Teodors, tlr. Roja 7; Roja — P. tf. n. Abc. T. C., Rojas Asaros, 6 klm. no pg. n., prz. Paegle Jānis, tlr. Roja s. v.; Roja — S. v. I. X., prz. Lejava Alfrēds.

6. **Pārējās iestādes.** Valdemārpils vmžn. I iec. Rudes mžn., 5 klm. no Rojas dzc. stc., mžz. Prange Hermanis, tlr. Roja 9.

Roja — dzc. stc., pr. Lejava Alfrēds.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 246, saimniecību — 261. Aramzeme 1467,27 ha (13,14% no z. kpl.), plavas 1557,14 ha (13,95%), ganības 941,73 ha (8,43%), meži 6268,85 ha (56,15%), purvi 542,74 ha (4,86%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, laši, zuši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Rudiķos, pie pg. n., īp. Āboliņš A.; 2) Preču vkl. Aparos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Dunkels E.; 3) Preču vkl. Rudē, 1,2 klm. no pg. n., īp. Tamsons A.; 4) Preču vkl. Vēveros, 5 klm. no pg. n., īp. Šmits A., tlr. Roja 11; 5) Preču vkl. Rojas ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Freidenfelds A., tlr. Roja 6; 6) Preču vkl. Rojas ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Krēģers J., tlr. Roja 13; 7) Preču vkl. Rojas ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Šulcs N., tlr. Roja 14; 8) Preču vkl. Rojas ciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Plancis G.; 9) Krejošanas punkts Rudē, 1,2 klm. no pg. n., īp. Koppienotava „Ražotājs", Ārlavā; 10) Krejošanas punkts Aparos, 0,8 klm. no pg. n., īp. Lepaseps; 10) Spirta dedzinātava Lubezeres valsts fermā, nomn. Tīdemanis E., tlr. Valdemārpils 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.460,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ārlavas ev.-lut. draudzes Rojas baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Jenichs Jūlijs, dz. Ārlavas mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lopkopības pārraudz. bba „Druva", pr. Āboliņš A., dz. Rudiķos; 2) Rojas zvejnieku bba „Roja", pr. Freija K., dz. Kāpniekos; 3) Latv. jaunatnes svbas Lubezeres organizācija, db. 1922. g., pr. Zariņš A., dz. Zariņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: skandināviešu senkapi, saukti „Velna laivas", pie Bīlavu mājām.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Rudes mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; 2) Lībes mž. centrs, 12 klm. no pg. n. — centri sadalīti jaunsaimniecībās; 3) Lubezeres mž. centrs, valsts sēklaudzētava.

4. **Dabas jaukumi:** Rojas upes krasti pie Lūrmaņu mežsarga un Kravšu mājām, Rojas ciemā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

7. Mērsraga pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mērsraga pg.; vāciski Markgrafen.

Pagasta robeža: z. — Upesgrīvas pg., r. — Baltijas jūra, d. — Engures un Nurmuižas pg., v. — Nurmuižas un Vandzenes pg.

Pg. platība — 150 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1696, no tiem vīr. 867, siev. 829.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 176 klm., pa zc. — 124 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, lietojot dzc. — 53 klm., pa zc. — 45 klm.; tv. dzc. stc. Mērsrags — 3 klm.

Pg. n. pie Mērsraga-Nurmuižas I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Mērsragu.

Upes: Engures ezera kanāls.

Ezeri: Engures — 4434,2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Mērsraga novads — 1700 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Zakss Pēteris, dz. Lejās, 3 klm. no pg. n., tlr. Mērsrags 16; pg. ndm. prs. Feifers Ernests, dz. Brīvniekos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pāvs Pēteris, dz. Indos, 12 klm. no pg. n., tlr. Ķūļi 9. Pg. darbvedis Grasis Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Mērsrags 10; vc. plc. kārtībnieks Fūrmanis Arnolds, dz. Ķellēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Mērsrags 2.

2. **Izglītība.** Skolas: Mērsraga 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Miesnieks Kārlis; Ķūļciema I pk. pamatsk., 11,5 klm. no pg. n., prz. Draviņš Žanis, dz. Maudās.

Bibliotēkas: Mērsraga 6 kl. pamatsk. bibliot., skolā, prz. Miesnieks Kārlis; Ķūļciema I pk. pamatsk. bibliot., skolā, prz. Draviņš Žanis, dz. Maudās; Mērsraga bibliot. bbas bibliot., Fabrikmājā, prz. Bērziņš Valdis; Latv. j. svbas Mērsraga organiz. bibliot., Grāvelos, prz. Biters Vilis.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Morbergs Leonija, dz. Silniekos, 2 klm. no pg. n., tlr. Mērsrags 15; vecmāte Dilsens Elizabete, dz. Upesgrīvas Pumpuros, tlr. Upesgrīva 17; aptieka Stūrkalnu mājās, 2 klm. no pg. n., provizors Deģis Ernests, tlr. Mērsrags 14; Ķūļciema aptieka Rovīnu mājās, 12 klm. no pg. n., īp. Šmits Anatolijs, tlr. Ķūļi 32.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Mērsraga-Talsu-Stendes dzc. līnija. Kuģu satiksme Kolka-Kurzemes piekraste - Rīga.

Mērsrags — P. tf. n. Abc. T. p. C., Veldžos, 2 klm. no pg. n., prz. Jurēvics Emīlija, tlr. Mērsrags

s. v.; Ķūļi — P. tf. n. Abc. T. p. C., Nīčos, 11 klm. no pg. n., prz. Jēkabsons Krišs; Engure — S. v. I. X., prz. Hofmanis E.

6. **Pārējās iestādes.** Mērsrags — dzc. stc., pr. Kalniņš-Sukurs Aleksandrs; Engure — dzc. stc., 11,5 klm. no pg. n., pr. Hofmanis Eduards.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 478, saimniecību — 437. Aramzeme 610,28 ha (8,52% no z. kpl.), pļavas 1356,82 ha (18,92%), ganības 1465,65 ha (20,44%), meži 2931,21 ha (40,89%), purvi 208,23 ha (2,91%).

Mežos sastopami: brieži, stirnas, lapsas, mežacūkas, zaķi, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, karūsas, līņi, zuši, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Grīvās, 3 klm. no pg. n., īp. Kamzols Jānis, tlr. Mērsrags 11; 2) Preču vkl., 2 klm. no pg. n., īp. Jurēvics Žanis, tlr. Mērsrags 5; 3) Preču vkl. Salmiņos, 3 klm. no pg. n., īp. Dzērve Leontīne, tlr. Mērsrags 35; 4) Preču vkl. Kalnos, 12 klm. no pg. n., īp. Tālbergs Kārlis, tlr. Ķūļi 6; 5) Vīna darītava Kalnos, 12 klm. no pg. n., īp. Tālbergs Kārlis, tlr. Ķūļi 6; 6) Koku zāģētava Lielvārdos, 3 klm. no pg. n., īp. Grīvainis Aleksējs, tlr. Mērsrags 32; 7) Preču vkl. Nīčos, 11 klm. no pg. n., īp. Zībergs Roberts, tlr. Ķūļi 34; 8) Preču vkl. Jaunbaložos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Balodis Dāvīds; 9) Kooperātīvs Ķūļciemā, 11 klm. no pg. n., īp. Dzedra mazsaimnieku veicin. bba; 10) Kalfonija fabrika Dumbrājos, 3 klm. no pg. n., īp. Lukāss un Dēbels, tlr. Mērsrags 36; 11) Degvīna trg. Jaunbaložu mājās, 2,5 klm. no pg. n., īp. Luters Milda.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mērsraga ev.-lut. draudzes baznīca Mērsragciemā, 3,5 klm. no pg. n., mācītājs Kārtiņš Mārtiņš, dz. Engures pg.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mērsraga bibliot. bba, pr. Bērziņš Valdis, dz. Indrānos; 2) Latviešu jaunatnes svbas Mērsraga organizācija, db. 1921. g., pr. Grasis Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Mērsrags 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks; nodedzinātas daudz saimniecību ēkas, nopostīti sējumi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kuškēvics Ernests — darb. instrumentālās mūzikas laukā, dzim. 1889. g., Ķūļciemā.

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Engures ezers un jūrmala.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ķūļciema Indos, pie Engures ezera, prz. Pāvs P., tlr. Ķūļi 9, jūra 8 klm.

8. Nogales pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nogales pg.; vāciski Nogallen; krieviski Nogalenskaja.

Pagasta robeža: z. — Lubezeres pg., d. — Vandzenes pg., v. — Ārlavas pg., r. — Upesgrīvas pg. un Rīgas jūras līcis.

Pg. platība — 73,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1239, no tiem vīr. 600, siev. 639.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 150 klm., pa zc. — 120 klm.; apr. pls. Talsi, pa zc. — 20 klm.; tv. pls. Valdemārpils, pa zc. — 10 klm.; tv. dzc. stc. Valdemārpils un Krepliņi — 10 klm.

Pg. n. pie Griklības-Vandzenes ceļa.

Pasta adrese: c. Nogali.

Upes: —

Ezeri: Linges — 7,40 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Nogales novads — 2700 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Reinbergs Ernests, dz. Butleros, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Kristapsons Ernests, dz. Brenčos, 2 klm. no pg. n., tlr. Nogale 12; pg. tiesas prs. Bērziņš Jūlius, dz. Ansmārtiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Nogale 14. Pg. darbvedis Šteins Jānis, dz. pg. n., tlr. Nogale 5; vc. plc. kārtībnieks Kaspars Fridrichs, dz. pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Nogales 6 kl. pamatskola, Nogales pilī, prz. Baumanis Olga, tlr. Nogale 8; Kaltenes I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Štāls Antonija, dz. Kaltenes Jaunmājā.

Bibliotēkas: Kaltenes pg. pamatsk. bibliot. skolā, prz. Štāls Antonija, dz. Kaltenes Jaunmājā; Izglītības bbas bibliot., Nogales pilī, prz. Andersons Marta, tlr. Nogale 8; Nogales 6 kl. pamatsk. bibliot., Nogales pilī, prz. Baumanis Olga, tlr. Nogale 8.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Šilings Marija, dz. Nogales pilī, tlr. Nogale 11.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Nogale — P. tf. n. Abc. T. C., Rēdniekos, 3 klm. no pg. n., prz. Jēgers Adrians, tlr. Nogale s. v.; Kaltene — P. tf. n. Abc. T. C., Ausekļos, 13 klm. no pg. n., prz. Dambekalns Indriķis, tlr. Kaltene s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Valdemārpils vmžn. II iec. Nogales mžn. Nogales mežmājā, 14 klm. no Rojas dzc. stc., mžz. Insbergs Indriķis, tlr. Kaltene 11.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 200, saimniecību — 244. Aramzeme 1515,15 ha (20,65% no z. kpl.), pļavas 1567,48 ha (21,36%), ganības 707,17 ha (9,63%), meži 2964,84 ha (40,40%), purvi 431,38 ha (5,88%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, caunas, āpši, seski, vāveres, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, brekši, karpas, vimbas, karūsas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Ausekļos, 13 klm. no pg. n., īp. Dambekalns Indriķis, tlr. Kaltenes s. v.; 2) Preču vkl. Mazakmeņos, 14 klm. no pg. n., īp. Meņģelsons Ernests, tlr. Kaltene 3; 3) Preču vkl. Krastkalnos, 14 klm. no pg. n., īp. Rozentāls Veikla, tlr. Kaltene 6; 4) Preču vkl. Bumbieros, 3 klm. no pg. n., īp. Rudzītis Alma, tlr. Nogale 25; 5) Pienotava bij. muižas centrā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba, tlr. Nogale 2; 6) Preču vkl. pienotavā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Krišs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Baptistu lūgšanas n. Jaunciemā, 3 klm. no pg. n.; 2) Baptistu lūgšanas n. Kaltenē, 16 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Nogales savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Bērziņš Jūlius, dz. Ansmārtiņos, tlr. Nogale 14; 2) Nogales izglītības bba, db. 1910. g., pr. Mackēvics Alberts, dz. Ošlejās; 3) Zvejnieku bba „Kaija", db. 1923. g., pr. Bertliņš Jānis, dz. Pindaros, tlr. Kaltene 4; 4) Nogales lopkopības pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Kristapsons Kārlis, dz. Brenčos, tlr. Nogale 12; 5) Zv. koop. „Dzintarkrasts, db. 1933. g., pr. Maišels Teodors, dz. Žulniekos; 6) Piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Apse Fricis, dz. Dubeņos, tlr. Nogale 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senkapi, saukti „Velna laivas", Birznieku māju zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Nogales mž. centrs, pilī novietots pg. n. un pamatskola, vienā ēkā novietota pienotava, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām un dārzniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** jūrmala.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

9. Nurmuižas pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nurmuižas pg.; vāciski Normhusen; krieviski Nurmuižskaja.

Pagasta robeža: z. — Laidzes, Vandzenes un Mērsraga pg., d. — Lībagu, Strazdes un Zentenes pg., v. — Pastendes pg. un Talsu pls., r. — Engures pg.

Pg. platība — 182,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3162, no tiem vīr. 1491, siev. 1671.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 135 klm., pa zc. — 109 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Talsi — 12 klm.

Pg. n. pie Slokas-Talsu II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Nurmuižu.

Upes: Dzedru.

Ezeri: Pļavu — 32 ha, Ābeļu — 10 ha, Šķēdes — 10 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lielmežu novads — 6720 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Alksnis Andrējs, dz. Tiečās, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Nurmuiža 19; pg. pdm. prs. Ceplēvičs Fricis, dz. Glābās, 5 klm. no pg. n., tlr. Nurmuiža 7; pg. tiesas prs. Vēbers Kārlis, dz. Leišos, 4 klm. no pg. n., tlr. Nurmuiža 16. Pg. darbvedis Ozols Alberts, dz. pg. n., tlr. Nurmuiža 10; vc. plc. kārtībnieks Paeglis Visvalds, dz. Nurmuižas vecā skolā, tlr. Nurmuiža 33.

2. **Izglītība.** Skolas: Nurmuižas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Veiss Kārlis; Pļavu I pk. pamatsk., 7,5 klm. no pg. n., prz. Osis Lidija, tlr. Okte 50; Dzedru I pk. pamatsk., 20 klm. no pg. n., prz. Otto Roberts, tlr. Kūļi 18.

Bibliotēkas: Nurmuižas bibl. bbas bibliot., prz. Ozols Irma, dz. pg. n.; Dzedru mazsaimn. veicin. bbas bibliot., prz. Lūrmanis K., dz. Lūrmaņos.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Sarkans Marta, dz. Nurmuižas muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Nurmuiža 4; vecmāte Bīriņš-Krīgers Līze, dz. Bīriņos, pie pg. n., tlr. Nurmuiža 22.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Valdgales-Mērsraga dz. līn.

Nurmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Ozols Alberts, tlr. Nurmuiža s. v.; Pļava — P. n. Abc., Pļavu skolā, 7,5 klm. no pg. n., prz. Sprincis Reinholds, tlr. Okte 50; Sēņi — P. n. Abc., Purmaliešos, 8 klm. no pg. n., prz. Krastiņš Atis; Jadekši — P. n. Abc., 15 klm. no pg. n., prz. Sviestiņš Kārlis, tlr. Ķūļi 37.

6. **Pārējās iestādes.** a) Engures vmžn. Odres muižā, 9 klm. no Talsu dzc. stc., vmžz. Stāks Vilhelms, tlr. Talsi 46; b) Engures vmžn. II iec. Šķēdes mžn. Šķēdes mežmājā, 8 klm. no Talsu dzc. stc., mžz. Vibeks Aleksandris, tlr. Talsi 206; c) Engures vmžn. III iec. Nurmuižas mžn. Bezduberķa mežmuižā, 0,25 klm. no Pļavas dzc. stc., mžz. Saulītis Valdemārs, tlr. Okte 11.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 450, saimniecību — 573. Aramzeme 5659,94 ha (30,99% no z. kpl.), pļavas 2338,44 ha (12,80%), ganības 2256,90 ha (12,36%), meži 7222,05 ha (39,54%), purvi 281,48 ha (1,54%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, vilki, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, zuši, raudas, asari, līņi, karūsas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Nurmuižas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Rodenbergs Anna, tlr. Nurmuiža 21; 2) Preču vkl. Nurmuižas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Sarkans Pēteris; 3) Preču vkl. Pļavās, 8 klm. no pg. n., īp. Jaņķēviča Eduarda mant.; 4) Preču vkl. Nariņciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Dunkels Minna; 5) Preču vkl. Fridrichmuižā, 8 klm. no pg. n., īp. Kladerfelds Jānis; 6) Preču vkl. Dzedruciemā, 19 klm. no pg. n., īp. Kaziņš Krišs, tlr. Ķūļi 4; 7) Preču vkl. Nariņciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Jaņķēvica Juŗa mant., tlr. Okte 24; 8) Preču vkl. Nurmuižā, pie pg. n., īp. Nurmuižas lauks. bba „Cerība"; 9) Preču vkl. Nurmuižas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Nurmuižas lauksaimn. bba „Cerība", tlr. Nurmuiža 18; 10) Oktes krejošanas punkts Nurmuižas muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Oktes piensaimn. sba; 11) Krejošanas punkts Raudziņā, 8 klm. no pg. n., īp. Oktes piensaimn. sba; 12) Fridrichmuižas krejošanas punkts Ķezberos, 8 klm. no pg. n., īp. Oktes piensaimn. sba; 13) Krejošanas punkts Slūnās, 10 klm. no pg. n., īp. Zentenes piensaimn. sba „Cerība"; 14) Spirta dedzinātava Odrē, 3,5 klm. no pg. n., īp. Vintelers Ādolfs; 15) Stērķeļu fabrika Kalnmuižā, 10 klm. no pg. n., īp. Tomeiers Kristaps; 16) Dzirnavas Odrē, 3,5 klm. no pg. n., īp. Vintelers Ādolfs; 17) Dzirnavas Pļavās, 9 klm. no pg. n., īp. Canders Fricis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 39.480,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Nurmuižas ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Namgauds Pauls, dz. Nurmuižas mācītājmuižā, tlr. Nurmuiža 15; Baptistu lūgšanas nams, Nariņciemā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1910. g., pr. Alksnis Andrējs, dz. Tiečās; 2) Savstarp. apdrošināšanas bba, db. 1923. g., pr. Ceplēvičs Fricis, dz. Glābās; 3) Izglītības bba „Dzelme", db. 1934. g., pr. Otto Roberts, dz. Dzedru skolā; 4) Dzedru mazsaimn. veicināš. bba, db. 1926. g., pr. Laksis Vilis, dz. Viļumos; 5) Krājaizd. sba, db. 1889. g., pr. Alksnis Andrējs, dz. Tiečās, tlr. Nurmuiža 19.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Mežīšu māju robežās, Andumu meža vidū, nelielā klajumā pie Strautu mazmājiņas, apaudzis retiem lapu kokiem; b) Milzu kalns, arī „Latvju pils", 3 klm. austr. Talsu pilsētai, pie Nurmuižas ceļa.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kaŗa notikumi: pg. okupējis vācu kaŗaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Frīdenbergs Andrējs — sabiedrisks un atturības darbin., rakstnieks, dzim. 1875. g., Pūņās.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Nurmuižas mž. centrs pie pg. n., vienā ēkā ierīkots krejošanas punkts, pārējās ēkas izlieto centra nomnieks.

4. **Dabas jaukumi:** trīs ezeri; pilskalni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Pļavu I pk. pamatskolā, 7,5 klm. no pg. n., prz. Osis Lidija, tlr. Okte 50.

10. Pastendes pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pastendes pg.; vāciski Pastenden; krieviski Pastendenskaja.

Pagasta robeža: d.-r. — Talsu pls.; z.-r. — Laidzes pg., d. un v. — Stendes pg., z. — Dundagas pg.

Pg. platība — 75 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1514, no tiem vīr. 716, siev. 798.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 124 klm., pa zc. — 117 klm.; tv. dzc. stc. Talsi — 0,25 klm.

Pg. n. Talsu pilsētā.

Pasta adrese: c. Talsiem.

Upes: Dzelzupe, Stende, Piekupe, Vikšnupe, Ūķene.

Ezeri: Pastendes.

Kalni: Grantsbedru, Augstais, Jāņkalns, Kaulu, Vanagu, Krogkalns, Bunkalns.

Lielākie mežu masīvi: valsts meži — 1300 ha.
Lielākie purvi: Dzelzciema — apm. 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Miķelšteins Nikolajs, dz. Ciemklabjos, 3 klm. no pg. n., tlr. Talsi 78; pg. pdm. prs. Lembergs Kristaps, dz. Jaunzemjos, 3 klm. no pg. n., tlr. Talsi 97; pg. tiesas prs. Bergmanis Eduards, dz. Laidzes Pēčos, 4 klm. no pg. n., tlr. Laidze 36. Pg. darbvedis Dominieks Pēteris, dz. pg. n., tlr. Talsi 108; vc. plc. kārtībnieks Riteris Fricis, dz. Strautmaļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Talsi 194.

2. **Izglītība.** Skolas: Pastendes I pk. pamatsk., 7,5 klm. no pg. n., pie Tukuma-Ventspils lielceļa, prz. Kārkliņš Jānis, tlr. Selekcija 25.

Bibliotēkas: Pastendes pg. bibliot., pg. n., prz. Dominiks Pēteris, tlr. Talsi 108; Latv. kult. veic. bbas Pastendes nod. bibliot., pamatskolā, prz. Kārkliņš Milda, tlr. Selekcija 25; Pastendes pamatsk. bibliot., pamatskolā, prz. Kārkliņš Jānis, dz. skolā, tlr. Selekcija 25.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Pinnis Jānis, dz. Talsos, Raiņa - 8, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Talsi 204. Rajona vecmāte Sprunks Ieva, dz. Talsos, Raiņa - 16, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Talsi 101.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Talsu-Stendes-Ventspils šaursliežu dzc. līnija.

Pastende — P. n. Abc., pamatskolā, 7,5 klm. no pg. n., prz. Kārkliņš Jānis, tlr. Selekcija 25; Laipmeži — P. n. Abc., 8 klm. no pg. n., prz. Melngailis Kārlis, tlr. Laipmeži 7.

6. **Pārējās iestādes.** Talsu vmžn. Pastendes Jaunā muižā, 7,5 klm. no Talsu dzc. stc., vmžz. Bruttans Herberts, tlr. Talsi 14.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 384, saimniecību — 331. Aramzeme 2352,45 ha (32,25% no z. kpl.), plavas 1578,74 ha (21,64%), ganības 1164,01 ha (15,96%), meži 1652,96 ha (22,66%), purvi 230,41 ha (3,16%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, irši, alņi, āpši, caunas, seski, lapsas, sermuļi, zebiekstes, vāveres, ūdri, vilki; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karpas, raudas, asari, sapali, brekši, vēdzeles, maiļītes, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl., 6 klm. no pg. n., īp. Rusmanis Jānis, tlr. Talsi 104; 2) Krejošanas punkts, 6 klm. no pg. n., īp. Talsu apr. piensaimn. sba, tlr. Talsi 113; 3) Spirta dedzinātava, alus darītava, 6 klm. no pg. n., īp. Hāns Eberhards, tlr. Talsi 167; 4) Stērķeļu fabrika Upmaļos, 3 klm. no pg. n., īp. Zalkinders Kalmans, tlr. Talsi 207; 5) Ūdens dzirnavas Pastendes ezera malā, 7 klm. no pg. n., īp. Strasmanis Vilis; 6) Koku zāģētava Brenčos, 4 klm. no pg. n., īp. Miķelšteins Jānis, tlr. Talsi 3; 7) Kalēju darbnīca Upmaļos, 6 klm. no pg. n., īp. Vilkrists Ģertrūde; 8) Kalēja darbnīca Uplīčos, 3 klm. no pg. n., īp. Kamols Bērtulis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Pg. ietilpst Talsu ev.-lut. draudzē, mācītājs Martinelli Oskars, tlr. Talsi 184; 2) Kūļu ciema Sv. Arsenija pareizticīgo draudze, prz. virspriesteris Gredzens P.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pastendes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1921. g., pr. Rorbachs Roberts, dz. Bāļos, tlr. Stende 5; 2) Latv. kult. veic. bbas Pastendes nod., db. 1924. g., pr. Kārkliņš Jānis, dz. Pastendes pamatskolā, tlr. Selekcija 25; 3) Latv. pretalkohola bbas Pastendes nod., db. 1930. g., pr. Austrups Jānis.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Cepļu, Mežīta, Smiltiņu un Purgaļu robežās; zviedru kara kapenes valsts meža Dūņa apgaitā; Dzelzciemā atradusies hercoga Jēkaba laika dzelzsrūdas fabrika.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi piecus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Lerchs-Puškaitis — rakstnieks, latviešu tautas pasaku un teiku krājējs un sakopotājs, dzim. 1859. g., Cīruļos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Pastendes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., izlieto lauksaimnieciski; 2) Remplīnes pusmž. centrs; 3) Laukmuižas pusmuižas centrs; 4) Vecā pusmž. centrs; 5) Bārzdupes pusmž. centrs; 6) Jaunās pusmž. centrs; sadalīti jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Dzirnavu grava Kalves Dzelzciema purvā; Ozolu birze Jaunkoru un Ciemklabju m. robežās.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Pastendes pg. pamatskolā; b) Antiņos.

11. Spāres pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Spārnes pg.; vāciski Spahren; krieviski Sparenskaja.

Pagasta robeža: z. — Dundagas un Puzes pg., d. — Rendas un Stendes pg., v. — Usmas un Ugāles pg., r. — Stendes pg.

Pg. platība — 92,3 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Spāre.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1186, no tiem vīr. 558, siev. 628.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 132 klm., pa zc. — 134 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, lietojot dzc.

— 34 klm., pa zc. — 22 klm.; tv. dzc. stc. Spāre — 2 klm.

Pg. n. pie Ventspils-Talsu ceļa.

Pasta adrese: c. Spāri.

Upes: Spāres, Vidus, Mordangas, Zlēk-Stendes.

Ezeri: Spāres — 196,3 ha, Usmas — 3877,9 ha, Gulbju — 113,1 ha, Sūniņu — 3,5 ha, Vieglais — 2,3 ha, Bulļu — 6,5 ha, Lodes — 9,5 ha, Mordangas — 73,6 ha, Kāņu — 60 ha, Dākļu — 11 ha, Kalvenes — 22,6 ha, Melnupe — 8 ha, Egļu — 9 ha, Rūmiku — 10,5 ha.

Kalni: Ūdru, Lāveņu.

Lielākie mežu masīvi: Spāres novads — 5010 ha.

Lielākie purvi: Tīrelis — 122 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. v e c ā k a i s Grīnfelds Fricis, dz. Usmeniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Spāre 21; pg. pdm. prs. Ķulle Osvalds, dz. Mordangā, 8 klm. no pg. n., tlr. Mordanga 11; pg. tiesas prs. Vitenbergs Jēkabs, dz. Imantās, 3 klm. no pg. n., tlr. Spāre 10. Pg. d a r b v e d i s Fricsons Alīse, dz. pg. n., tlr. Spāre 8; vc. plc. kārtībnieks Freimanis Pēteris, dz. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** S k o l a s: Spāres 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Landsbergs Miķelis.

B i b l i o t ē k a s: pamatskolas bibl., prz. Vectēvs Nikolīna; Bibliotēkas bbas bibliot. Ošos, prz. Kaparkalējs Jānis.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Babičevs Anna, dz. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Spāre 20; rajona vecmāte Neimanis Anna, dz. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Spāre 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Rīgas-Ventspils dzc. līnija.

Spāre — P. t. k. N., Spāres ciemā, 2 klm. no pg. n., prz. Mīntāls Hugo, tlr. Spāre 16; Stunda — P. n. Ab., 4 klm. no pg. n., prz. Jansons Ernests, tlr. Spāre 2; Tīrpuri — P. n. Ab., 5 klm. no pg. n., prz. Mežzīle Kārlis; Ropiķi — P. n. Ab., 5 klm. no pg. n., prz. Grencis P.; Mordanga — P. tf. n. Abc. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Ķulle Osvalds, tlr. s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Talsu vmžn. III iec. Kalešu-Spāres mžn. Mordangā, 9 klm. no Spāres dzc. stc., mžz. Insbergs Valdemārs, tlr. Mordanga 1.

Spāre — dzc. stc., pr. Austers Fricis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 199, saimniecību — 188. Aramzeme 1293,96 ha (14,02% no z. kpl.), pļavas 830,48 ha (9,00%), ganības 730,45 ha (7,92%), meži 5317,38 ha (57,62%), purvi 781,87 ha (8,47%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, mežacūkas, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, līņi, brekši, alanti, karpas, bebri u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Ceļmalās, 8 klm. no pg. n., īp. Nakurts Augusts, tlr. Mordanga 12; 2) Preču vkl. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Neimanis Kārlis, tlr. Spāre 7; 3) Preču vkl. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Grīnfelds Ernests, tlr. Spāre 5; 4) Preču vkl. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Pirons Gustavs, tlr. Spāre 1; 5) Preču vkl. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Raisks Vanda, tlr. Spāre 24; 6) Preču vkl. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Freimanis Fricis, tlr. Spāre 3; 7) Preču vkl. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Neimanis Fricis, tlr. Spāre 28; 8) Valsts degvīna noliktava, Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Neimanis Fricis, tlr. Spāre 28; 9) Maiznīca Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Zvingulis Jānis; 10) Gaļas vkl. Spāres ciemā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Jansons Žanis, tlr. Spāre 11; 11) Spirta dedzinātava Spāres muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Feldhūns Motelis, tlr. Spāre 4; 12) Dzirnavas-zāģētava Mordangā, 8 klm. no pg. n., īp. Ķulle Osvalds, tlr. Mordanga 11.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 12.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Spāres ev.-lut. draudzes baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs Ozoliņš Jānis, dz. Stendes mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba, db. 1906. g., pr. Mintāls Hugo, dz. Spāres ciemā; 2) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Grīnfelds Fricis, dz. Usmeniekos, tlr. Spāre 21; 3) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1928. g., pr. Neimanis Kārlis, dz. Spāres ciemā, tlr. Spāre 7; 4) Krājaizdevu sba, db. 1925. g., pr. Ķulle Osvalds, dz. Mordangā, tlr. Mordanga 11.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** P i l s k a l n i, k a p e n e s u. c.: —

1905. g. n o t i k u m i: —

P a s a u l e s k a ŗ a n o t i k u m i: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** Spāres mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Usmas ezera krasti; Gulbju ezers; Zlēk-Stendes upe (mājo bebri).

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Mordangas dzirnavās, prz. Ķulle O., Spāres dzc. stc. 6 klm., Usmas baznīca un ezers 4 klm., Māras kambari 12 klm.; b) Usmeniekos pie Usmas ezera, prz. Grīnfelds F., Spāres dzc. stc. 3 klm.; c) Spāres ciemā, prz. Neimanis K., tlr. Spāre 7, Spāres dzc. stc. 0,1 klm., Usmas ezers 0,1 klm.

12. Stendes pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Stendes pg.; vāciski Stenden; krieviski Stendenskaja.

Pagasta robeža: z. — Dundagas pg., r. — Pastendes un Lībagu pg., d. — Virbu, Valgales un Rendas pg., v. — Spāres pg.

Pg. platība — 224,1 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Stendesciems, bij. Renčuciems.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3272, no tiem vīr. 1619, siev. 1653.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 122,5 klm., pa zc. — 124 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Līči — 3,5 klm.

Pg. n. pie Talsu-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Stendi.

Upes: Abava, Stende, Jakša.

Ezeri: Plunču — 54 ha, Lodas — 9 ha, Vēžu — 6,9 ha.

Kalni: Ratukalns.

Lielākie mežu masīvi: Stendes novads — 8549 ha, Kališu novads — 4910 ha.

Lielākie purvi: Tīrpurvs — 60 ha, Kališu tīrelis — 57 ha, Briežu — 160 ha, Peķu — 46 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Garsils Fricis, dz. Sirmos, 5 klm. no pg. n., tlr. Stende 12; pg. pdm. prs. Telle Dāvīds, dz. Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., tlr. Stende 2; pg. tiesas prs. Strazdiņš Jānis, dz. Liekniekos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Stende 29. Pg. darbvedis Zanders Fricis, dz. pg. n., tlr. Stende 2; vc. plc. kārtībnieks Jēkabsons Ansis, dz. Lapškalnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Stende 20.

2. **Izglītība.** Skolas: Renčciema 6 kl. pamatsk., Stendes ciemā, 15 klm. no pg. n., prz. Veidenbergs Ādolfs, tlr. Stende 46; Stendes I pk. pamatsk. pie Stendes baznīcas, 9 klm. no pg. n., prz. Adamovičs Vilhelmīne, tlr. Selekcija 5; Ģibuļu I pk. pamatsk., 6,5 klm. no pg. n., prz. Vīksne Aleksandrs, tlr. Stende 18.

Bibliotēkas: Stendes izglīt. bbas bibliot., pg. n., prz. Feldmanis M., tlr. Stende 2; Stendes kult. veic. bbas bibliot., Stendes skolā, prz. Zariņš Valda, dz. turpat, tlr. Selekcija 2; Stendes patērētāju bbas „Laucinieks" bibliot., Stendes ciemā, bbas n., prz. Sevels Pauls, dz. Auziņos, tlr. Stende 4.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Pinnis J., dz. Talsos, Raiņa - 8, 12 klm. no pg. n., tlr. Talsi 204; rajona ārsts Davidovičs M., dz. Sabilē, 29 klm. no pg. n., tlr. Sabile 7; rajona ārste Babičeva Anna, dz. Spārē, 15 klm. no pg. n., tlr. Spāre 22; vecmāte Krišjāns Emīlija, dz. Bungās, 10,5 klm. no pg. n., tlr. Stende 9; vecmāte Šprunksleva, dz. Talsos, Raiņa - 16, 12 klm. no pg. n., tlr. 101; vecmāte Cīrulis, dz. Sabilē, 29 klm. no pg. n.; vecmāte Neimanis Anna, dz. Spārē, 15 klm. no pg. n., tlr. Spāre 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. 95.

5. **Satiksme.** Stendes-Talsu šaursliežu un Rīgas-Ventspils dzc. līn., Stende-Sabile un Stende-Kuldīga aut. līn.

Stende — P. tf. k. N., Gulbjos, 14 klm. no pg. n., prz. Leinerts Jānis, dz. Sprīdīšos; Stende-pagasts — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Zanders Fr., tlr. Stende s. v.; Kališi — P. tf. n. Abc. T. C., Veckalējos, 18 klm. no pg. n., prz. Millers Alberts, dz. Veckalējos, tlr. Kališi s. v.; Selekcija — P. tf. n. Abc. T. C., Stendes muižā, 8,5 klm. no pg. n., prz. Andersons Jānis, tlr. Selekcija s. v.; Ūķēni — P. tf. n. Abc. T. C., Veckrogā, 17,5 klm. no pg., prz. Baržinskis Alberts, tlr. Ūķēni s. v.; Cēlāji — P. n. Abc., Aizupēs, 4 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Matīss, tlr. Stende 25; Ģibuļi — P. n. Abc., Upmaļos, 5 klm. no pg. n., prz. Blašķis Ansis, tlr. Stende 11; Iliņi — P. n. Abc., Iliņu dzirnavās, 13 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Augusts; Adieņi — P. n. Ab., 10,5 klm. no pg. n., prz. Jēkabsons Fricis, tlr. Kališi 18; Līči — P. n. s. v. Abc. I. X., Līču dzc. stc., 3,5 klm. no pg. n., prz. Dēķis Jānis, tlr. Līči s. v.; Stende — S. v. I. X., prz. Sīkais Pauls.

6. **Pārējās iestādes.** a) Talsu vmžn. II iec. mžn. Stendes Mežmuižā, 5 klm. no pg. n., mžz. Joegi Rolfs, tlr. Selekcija 17; b) Talsu vmžn. IV iec. mžn. Ģibuļos, 4 klm. no pg. n., mžz. Venners Teodors, tlr. Stende 14.

Stende — dzc. stc., pr. Sīkais Pāvils; Līči — dzc. stc., pr. Dēķis Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 460, saimniecību — 486. Aramzeme 3704,84 ha (16,29% no z. kpl.), pļavas 3265,20 ha (14,36%), ganības 2347,71 ha (10,33%), meži 11.911,36 ha (52,38%), purvi 858,16 ha (3,78%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, stirnas, caunas, ūdri, seski, vāveres u. c.; upēs un ezeros: vēdzeles, līņi, raudas, ruduļi, līdakas, brekši, sapali, karūsas, asari, ķīši, mailes.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Gatviņos, 13 klm. no pg. n., īp. Milbergs Otto; 2) Preču vkl. Upmaļos, 5 klm. no pg. n., īp. Blašķis Ansis, tlr. Stende 11; 3) Preču vkl. Siliņos, pie pg. n., īp. Šmits Jānis, tlr. Stende 15; 4) Preču vkl. Ažuļos, 3 klm. no pg. n., īp. Zariņš Reinis, tlr. Stende 27; 5) Preču vkl. Kališu krogā, 18 klm. no pg. n., īp. Millers A., tlr. Kališi 17; 6) Ellas noliktava Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. A./S. Kriev. Balt. ellas raktuves; 7) Preču vkl. Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Valdmanis Kārlis, tlr. Stende 16; 8) Preču vkl. Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Siliņš Pēteris, tlr. Stende 10; 9) Preču vkl. Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Blūbachs Ansis, tlr. Stende 31; 10) Gaļas trg. Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Māss Fricis, tlr. Stende 27; 11) Gaļas trg. Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Brants Teodors, tlr. Stende 24; 12) Ēdienu vkl. un degvīna noliktava Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Rīss Ādolfs, tlr. Stende 17; 13) Degvīna noliktava Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Šteinbriks P.; 14) Maiznīca Sten-

des ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Gailis Jānis; 15) Koppienotava pie pg. n., īp. Stendes apvien. piensaimn. sba, tlr. Stende 3; 16) Krejošanas punkts Stendes muižā, 8,5 klm. no pg. n., īp. Stendes apvien. piensaimn. sba, tlr. Selekcija 6; 17) Spirta dedzinātava Kališos, 15 klm. no pg. n., nomn. Balodis Kārlis, tlr. Kališi 4; 18) Spirta dedzinātava Stendes muižā, 8,5 klm. no pg. n., īp. Brigens Ernests, tlr. Selekcija 12; 19) Iesala apstrādāšana Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Lakšēvics Edīte, tlr. Stende 19; 20) Ūdens dzirnavas Iliņos, 13 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Pēteris; 21) Ūdens dzirnavas Stendes muižā, 8 klm. no pg. n.; 22) Zāģētava Stendes ciemā, 14 klm. no pg. n., īp. Freijs Ēvalds, tlr. Talsi 36; 23) Gaters Upmaļos, 5 klm. no pg. n., īp. Blašķis Ansis, tlr. Stende 11; 24) Gaters Sirmos, 5 klm. no pg. n., īp. Garsils Fricis, tlr. Stende 12; 25) Gaters Sīmaņos, 12 klm. no pg. n., īp. Stendes lauksaimn. maš. bba „Darbs", tlr. Stende 23; 26) Gaters Jaun-Ūķniekos, 8,5 klm. no pg. n., īp. Urķis Ievalds; 27) Ķieģeļu ceplis pie pg. n., īp. Stendes lauksaimn. ķieģeļu izgat. bba „Ķieģeļnieks"; 28) Kaļķu ceplis Kališos, 15,5 klm. no pg. n., īp. Hāns Eberhards; 29) Aptieka Stendes ciemā,14 klm. no pg. n., īp. Otto Edgars, tlr. Stende 25.

Pg. budžets 1934./1935. g. — 41.200.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Stendes ev.-lut. draudzes baznīca, 10 klm. no pg. n., mācītājs Ozoliņš Emīls, dz. Stendes mācītāja muižā, tlr. Selekcija 20.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Stendes izglītības bba, db. 1927. g., pr. Šmits Jānis, dz. Siliņos, tlr. Stende 15; 2) Stendes kultūras veicin. bba, db. 1928. g., pr. Ozoliņš V., dz. Stendes skolā, tlr. Selekcija 5; 3) Stendes kultūras veicin. bba, db. 1928. g., pr. Ozoliņš V., dz. Stendes skolā, tlr. Selekcija 5; 3) Stendes kultūras veicin. bba „Gaisma", db. 1935. g., pr. Balodis J., dz. Kališu spirta dedzinātavā, tlr. Kališi 4; 4) Stendes patērēt. bba „Laucinieks", db. 1919. g., pr. Telle Dāvīds, dz. Stendes ciemā, tlr. Stende 2; 5) Stendes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1921. g., pr. Apfelbaums F., dz. Būtiltos; 6) Stendes apvienotā piensaimn. svba, db. 1923. g., pr. Būcens J., dz. Būcēnos; 7) Stendes krājaizd. sba, db. 1908. g., pr. Bīdermans K., dz. Ratniekos, tlr. Laipmeži 3; 8) Stendes lauks. ķieģeļu izgat. bba „Ķieģeļnieks", db. 1922. g., pr. Zīverts J., dz. Diž-Makstniekos, tlr. Stende 21; 9) Stendes lauks. mašīnu kopl. bba „Mežozols", db. 1913. g., pr. Zīverts J., dz. Diž-Makstniekos, tlr. Stende 21.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Stendes ev.-lut. baznīcā glabājas vēsturiski priekšmeti, altāra glezna.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija pie Kališu muižas nošāvusi piecus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: Pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Stendes mž. centrs, 8,5 klm. no pg. n., valsts selekcijas stc. ferma; 2) Kališu mž. centrs, 17 klm. no pg. n.; 3) Vīcežu mž. centrs, 11 klm. no pg. n.; 4) Kārdagas mž. centrs, 14,5 klm. no pg. n. — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Veckalējos Abavas krastā, prz. Millers A., Stendes stc. 13 klm., darbojas no 10. V līdz 1. IX; Striķos, prz. Bārs K., Stendes stc. 1 klm.

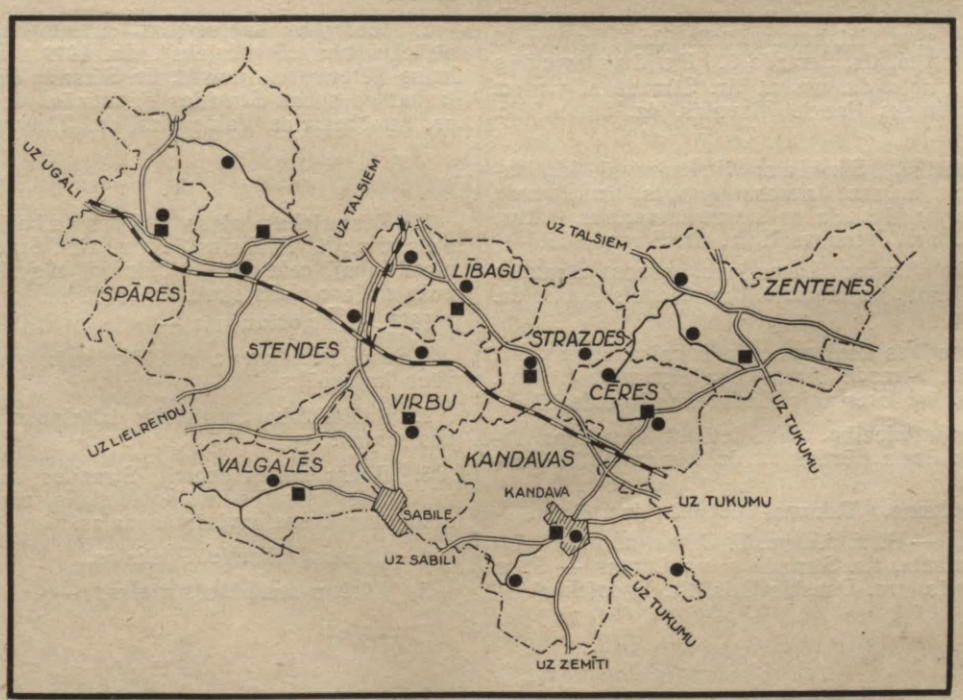

Kandavas-Sabiles-Cēres rajons.

13. Strazdes pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Strazdes pg.; vāciski Strasden; krieviski Strazdenskaja.

Pagasta robeža: z. — Nurmuižas pg., d. — Kandavas un Cēres pg., v. — Virbu un Lībagu pg., r. — Zentenes pg.

Pg. platība — 52,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 966, no tiem vīr. 454, siev. 512.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 108 klm., pa zc. — 102 klm.; apr. pls. Talsi, pa zc. — 17 klm.; tv. pls. Kandava, pa zc. — 13 klm.; tv. dzc. stc. Sabile — 4,5 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Ventspils ceļa.

Pasta adrese: c. Strazdi.

Upes: Tiltakroga, Dzirnavu.

Ezeri: Cūkezers — 5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Strazdes novads — 1800 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Grauduņš Teodors, dz. Bemberos, 3 klm. no pg. n., tlr. Strazde 11; pg. pdm. prs. Grīnbergs Kārlis, dz. Pastiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Strazde 3; pg. tiesas prs. Grīnbergs Kārlis, dz. Pastiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Strazde 3. Pg. darbvedis Grīntāls Fricis, dz. pg. n., tlr. Strazde s. v.; vc. plc. kārtībnieks Paegle Visvalds, dz. pg. n., tlr. Strazde 14.

2. **Izglītība.** Skolas: Strazdes 6 kl. pamatsk., pg. n., prz. Jansons Augusts, tlr. Strazde 7; Kāķīšu privātskola un bērnu patversme, 4 klm. no pg. n., prz. Hemings Erna, tlr. Strazde 15.

Bibliotēkas: Latv. jaun. svbas Strazdes organ. bibliot., pamatskolā, prz. Cionels Žoržs, dz. Purmaļos.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Fains Izraels, dz. pg. n., tlr. Strazde 37; aptieka Purmaļos 1,5 klm. no pg. n., īp. Brēmanis Milda, tlr. Strazde 33.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš J., dz. Kandavā, tlr. Kandava 25.

5. **Satiksme.** Tukuma-Ventspils dzc. līnija.

Strazde — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Grīntāls Elīzabete, tlr. Strazde s. v.; Luntas — P. n. Ab., Luntās, prz. Donskis Otis, tlr. Podnieki 9.

6. **Pārējās iestādes.** a) Kandavas vmžn. I iec. Gravas mžn. Gravās, 8 klm. no Kandavas dzc. stc., mžz. Mežmalietis Berta, tlr. Strazde 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 130, saimniecību — 155. Aramzeme 1684,01 ha (31,82% no z. kpl.), pļavas 725,62 ha (13,71%), ganības 721,73 ha (13,64%), meži 1882,12 ha (35,56%), purvi 120,89 ha (2,28%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Baltkrogā, 1,5 klm. no pg. n., īp. patērēt. bba „Strādnieks", tlr. Strazde 5; 2) Preču vkl. Kalējos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Šulcs Jānis, tlr. Strazde 23; 3) Preču vkl. Priežkalnos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Ansis, tlr. Strazde 36; 4) Pienotava Baltkrogā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Cēres piensaimn. sba „Spēks"; 5) Ūdens dzirn. 1,5 klm. no pg. n., īp. Dinga Marija, tlr. Strazde 6; 6) Spirta dedzinātava Strazdes muižā pie pg. n., īp. Firks Volfgangs, tlr. Strazde 2.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.500.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Nurmuižas-Strazdes ev.-lut. draudzes Baltā baznīca, 1,5 klm. no pg. n., mācītājs Namgauds Pauls, dz. Nurmuižas mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Patērētāju bba „Strādnieks", db. 1919. g., pr. Ievkalns Pēteris, dz. Ieviņās, tlr. Strazde 26; 2) Latv. jaunatnes svbas Strazdes organizāc., db. 1922. g., pr. Knochenfelds Valdemārs, dz. Tīrumniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: 1) Pilskalns 2,5 klm. riet. Strazdes baznīcai, labajā ceļa pusē, 0,5 klm. d. pilskalnam Dzegužu mājas; plašs skats uz apkārtni.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Strazdes mž. centrs, pilī novietots pg. n. un pamatskola, pārējās ēkas atstātas pie neatsavināmās daļas.

4. **Dabas jaukumi:** Pilskalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

14. Upesgrīvas pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Engures - Mežaizsardzības pg.; vāciski —; krieviski Angerskaja-Ļesņičeskaja.

Pagasta robeža: z.-r. — Rīgas jūras līcis, z.-v. — Nogales pg., d.-r. — Mērsraga pg., d.-v. — Vandzenes pg.

Pg. platība — 107,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1276, no tiem vīr. 651, siev. 625.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 158 klm., pa zc. — 130 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, lietojot dzc. — 33 klm., pa zc. — 31 klm.; tv. dzc. stc. Krepliņi — 16 klm.

Pg. n. pie Talsu-Upesgrīvas I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Upesgrīvu.

Upes: Grīva.

Ezeri: Dzirnavu — apm. 30 ha.

Kalni: Vanagkalni.

Lielākie mežu masīvi: Engures novads — 3250 ha; Valdemārpils — apm. 2500 ha.

Lielākie purvi: Tīrā pūņa — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesn. Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Purvs-Puriņš Edgars, dz. Cīruļos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Frīdenbergs Krišs, dz. Kaucumos, 3 klm. no pg. n., tlr. Upesgrīva 34; pg. tiesas prs. Ošmucnieks Pēteris, dz. Biļās, tlr. Upesgrīva 13. Pg. darbvedis Morgenšterns Lidija, dz. pg. n., tlr. Upesgrīva 6; vc. plc. kārtībnieks Gerhards Kārlis, dz. Bandeniekos, 4,5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Upesgrīvas 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., pie Talsu-Upesgrīvas I šķ. ceļa, prz. Staķis Alfrēds.

Bibliotēkas: Upesgrīvas latv. jaunatnes svbas bibliot. pamatskolā, prz. Purvs-Puriņš Edgars, dz. Cīruļos.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Dilsens Elīzabete, dz. Pumpuros, 4 klm. no pg. n., tlr. Upesgrīva 17.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis G., dz. Talsos, tlr. Talsi 95.

5. **Satiksme.** Upesgrīva — P. tf. n. Abc. T. p. C., Strīdos, pie pg. n., prz. Rozentāls Jete, dz. Bradās, tlr. Upesgrīva 10.

6. **Pārējās iestādes.** a) Engures vmžn. IV iec. Uguņu mžn. Uguņos, 13 klm. no Mērsraga, mžz. Smiltnieks Krišs, tlr. Upesgrīva 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 254, saimniecību — 303. Aramzeme 555,77 ha (5,32% no z. kpl.), plavas 1390,27 ha (13,31%), ganības 1033,52 ha (9,89%), meži 6523,68 ha (62,44%), purvi 723,69 ha (6,92%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, mežacūkas, ūdri, caunas, seski, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, nēģi, zuši, vēdzeles, līņi, brekši, laši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Kaulos, 10 klm. no pg. n., īp. Dambekalns Jānis, tlr. Kaltene 2; 2) Preču vkl. Biļās, 1 klm. no pg. n., īp. Ošmucnieks Pēteris, tlr. Upesgrīva 13; 3) Preču vkl. Strīdos, pie pg. n., īp. Frīdenbergs Krišs, tlr. Upesgrīva 34; 4) Preču vkl. Valteros, 4 klm. no pg. n., īp. Valters Fricis, tlr. Upesgrīva 5; 5) Preču vkl. Odrēs, 4,5 klm. no pg. n., īp. Šultmanis Fricis, tlr. Upesgrīva 31; 6) Preču vkl. Beķeros, 5 klm. no pg. n., īp. Mārtiņkalns Jānis, tlr. Upesgrīva 16; 7) Preču vkl. Viļņos, 5 klm. no pg. n., īp. Pauls Matīss; 8) Preču vkl. Kaupiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Riekstiņš Jānis; 9) Krejošanas punkts Vildēs, 3,5 klm. no pg. n., īp. Vandzenes piens. sba, tlr. Vandzene 5; 10) Konzervu fabrika Kaulos, 10 klm. no pg. n., īp. Dambekalns Jānis, tlr. Kaltene 2; 11) Dzirnavas pie pg. n., īp. Pūliņš Vilhelms, tlr. Upesgrīva 14; 12) Koku zāģētava Lāčos, 1 klm. no pg. n., īp. Pūliņš Krists, tlr. Upesgrīva 11.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9430,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Nurmuižas ev.-lut. draudzes Kaltenes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Namgauds Pauls, dz. Nurmuižā; 2) Uguņciema baptistu draudzes lūgšanas n., 1 klm. no pg. n., mācītājs Birznieks Fricis.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Upesgrīvas mednieku bba, db. 1932. g., pr. Dunkels Ernests, dz. Bradās, tlr. Upesgrīva 10; 2) Latvijas pretalkohola bbas Upesgrīvas nod., db. 1931. g., pr. Purvs-Puriņš Edgars, dz. Cīruļos; 3) Upesgrīvas mašīnu koplietošanas bba, db. 1930. g., pr. Kraģis Meļķis, dz. Klajumos; 4) Uguņciema mašīnu koplietošanas bba, db. 1931. g., pr. Pūliņš Kārlis, dz. Reizēs, tlr. Upesgrīva 9; 5) Upesgrīvas latv. jaunatnes svba, db. 1925. g., pr. Staķis Alfrēds, dz. pamatskolā; 6) Ugunsciema savstarp. ugunsapdrošin. sba, pr. Pūliņš Indriķis, dz. Audās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. apšaudījuši vācu karakuģi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Uguņu mž. centrs, pie pg. n., ēkās novietota Uguņu iec. mežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** mežonīgais jūras krasts un Vanagkalnu apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vildēs, prz. Puriņš V., 3,5 klm. no pg. n.

15. Valgales pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Valgales pg.; vāciski Walgahlen; krieviski Valgaļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Stendes un Virbu pg., d. — Matkules un Kabiles pg., v. — Rendas pg., r. — Virbu pg. un Sabiles pls.

Pg. platība — 61 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 924, no tiem vīr. 447, siev. 477.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 130 klm., pa zc. — 117 klm.; apr. pls. Talsi, lietojot dzc. — 34 klm., pa zc. — 27 klm.; tv. pls. Sabile, pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Stende — 13 klm.; tv. aut. pstn. Sabile — 7 klm.

Pg. n. pie Sabiles-Rendas ceļa.

Pasta adrese: c. Valgali.

Upes: Abava, Valgale.

Ezeri: —

Kalni: Vārbiķu augstiene.

Lielākie mežu masīvi: Rendas novads — 1320 ha.

Lielākie purvi: Silenieku — 300 ha, Apriķu — 150 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Strauss Kārlis, dz. Ezerniekos, 2 klm. no pg. n., tlr. Sabile 52; pg. pdm. prs. Bērziņš Žanis, dz. Rīgmaļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Sabile 72; pg. tiesas prs. Karlsons Jēkabs, dz. Diž-Griķos, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Guļevskis Indriķis, dz. pg. n., tlr. Sabile 24; vc. plc. kārtībnieks Veinbergs Roberts, dz. pg. n., tlr. Sabile 24.

2. **Izglītība.** Skolas: Valgales 6 kl. pamatskola, 0,5 klm. no pg. n., pie Sabiles-Valgales-Rendas III šķ. ceļa, prz. Lagzdiņš Jānis, tlr. Sabile 24.

Bibliotēkas: Kultūras veic. bbas Valgales nod. bibliot. pamatskolā, prz. Lagzdiņš Jānis, tlr. Sabile 24; Pamatskolas bibliot., prz. Lagzdiņš Jānis, tlr. Sabile 24.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Davidovičs Movša, dz. Sabilē, 7 klm. no pg. n., tlr. Sabile 7; rajona vecmāte Cīrulis Anna, dz. Sabilē, 7 klm. no pg. n., tlr. Sabile 47.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš J., dz. Kandavā, tlr. 25.

5. **Satiksme.** Valgale — P. n. s. v. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Guļevskis Indriķis, tlr. Sabile 24; Aiva — P. n. Ab., Jaunzemos, 4 klm. no pg. n., prz. Zīverts Žanis.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 179, saimniecību — 183. Aramzeme 1716,55 ha (26,18% no z. kpl.), pļavas 1334,17 ha (20,35%), ganības 1288,23 ha (19,64%), meži 1637,80 ha (24,97%), purvi 201,57 ha (3,07%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, mežacūkas, lapsas, caunas, vāveres, āpši, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, raudas, sapali, asari, zuši, laši, nēģi, foreles, vēdzeles, vimbas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. pg. n., īp. Andersons Ernests; 2) Sabiles-Sventes ūdens dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Strauss Minna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Sabiles ev.-lut. draudzē, mācītājs Zariņš Kārlis, tlr. Sabile 69.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras veicin. bbas Valgales nod., db. 1922. g., pr. Kārlsons Jēkabs, dz. Diž-Griķos; 2) Bbā Latvju jaunatne, db. 1934. g., pr. Zīverts Žanis, dz. Jaunzemos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 1 klm. d. Abavas upei, Abavas pietekas Valgales labajā krastā, iepretim Milzavas grīvai; b) uzkalniņu kapi, saukti „Zviedru kapi", Lauksargu un Dreimaņu māju robežās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi Kalnieku mājas, nošāvusi astoņus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Lielvalgales mž. centrs piešķirts pg. pašvaldībai, pils nojaukta, uzcelts jauns pg. n., kalpu mājā novietota nespējnieku patversme, pārējās saimniecības ēkas izlieto pašvaldība savai saimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas krasti no Lejniekiem līdz Blodām, ar Rumbas ūdenskritumu, Sniķeru kalnu, Mežtiņu birzi un Sudmalu līci; Valgales upītes krasti no Krastiņiem līdz Sudmaļiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Vandzenes pagasts.

(Sk. karti 373. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vandzenes pg.; vāciski Wandsen; krieviski Vandzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Upesgrīvas, Nogales pg., d. — Nurmuižas pg., v. — Laidzes un Ārlavas pg., r. — Mērsraga pg.

Pg. platība — 151 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2569, no tiem vīr. 1272, siev. 1297.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 142 klm., pa zc. — 115 klm.; apr. un tv. pls. Talsi, lietojot dzc. — 18 klm., pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Krepliņi — 1 klm.

Pg. n. pie Talsu-Upesgrīvas ceļa.

Pasta adrese: c. Vandzeni.

Upes: Šķēde, Grīva, Vada.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vandzenes novads — 5130 ha.

Lielākie purvi: Ploču — apm. 250 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Talsu iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Grosvalds Fricis, dz. Plaušās, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Vandzene 30; pg. pdm. prs. Kalniņš Kārlis, dz. Sārājos, 6 klm. no pg. n., tlr. Vandzene 16; pg. tiesas prs. Kukits Ģirts, dz. Laņģos, 3 klm. no pg. n., tlr. Vandzene 21. Pg. darbvedis Freidenfelds Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Vandzene 8; vc. plc. kārtībnieks Rapa Roberts, dz. Kausiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Vandzene 82.

2. **Izglītība.** Skolas: Oktes-Iļenes - Garlenes 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Klāsons Žanis, tlr. Okte 8; Vandzenes I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Jansons Elma, tlr. Vandzene 76; Sreites I pk. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Evaldsons Kārlis, tlr. Vandzene 25.

Bibliotēkas: Vandzenes kultūras bbas bibliot., pg. n., prz. Mackēvics Gotfrīds, dz. pg. n., tlr. Vandzene 8.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Bērziņš Emma, dz. Vandzenes pilī, 2 klm. no pg. n., tlr. Vandzene 35; vecmāte Pāvilsons Emīlija, dz. Krūkļos, 4 klm. no pg. n., tlr. Vandzene 22.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Talsu rajonā, vet. ārsts Ādminis J., dz. Talsos, tlr. Talsi 95.

5. **Satiksme.** Stendes-Valgales-Mērsraga dzc. līnija.

Vandzene — P. t. k. N., Gruntniekos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Šics Kornēlijs, tlr. Vandzene 44; Okte — P. tf. n. Abc. T. C., Oktes koppienotavā, 6 klm. no pg. n., prz. Riekstiņš Pēteris, tlr. Okte s. v.; Dārte — P. n. Ab., Dārtes krejotavā, 4 klm. no pg. n., prz. Dreijers Fricis, tlr. Vandzene 12.

6. **Pārējās iestādes.** a) Valdemārpils vmžn. III iec. Vandzenes mžn., Vandzenes mežmājā, 4 klm. no Krepliņu dzc. stc., mžz. Šmeils Aleksandrs, tlr. Vandzene 33.

Krepliņi — dzc. stc., pr. Krūmiņš Alberts.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 338, saimniecību — 360. Aramzeme 4650,61 ha (30,85% no z. kpl.), plavas 2302,26 ha (15,27%), ganības 1454,24 ha (9,65%), meži 5493,55 ha (36,44%), purvi 802,30 ha (5,32%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, mežacūkas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, līņi, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Spirta dedzinātava un alus darītava Vandzenē, 2 klm. no pg. n., īp. Bēze Teodors, tlr. Vandzene 2; 2) Koppienotava Krepliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Vandzenes piensaimn. sba „Straume", tlr. Vandzene 5; 3) Stērķeļu fabrika Krepliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Vandzenes piensaimn. sba „Straume", tlr. Vandzene 5; 4) Dzirnavas un labības tīrīšanas punkts Krepliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Vandzenes piensaimn. sba „Straume", tlr. Vandzene 5; 5) Krejotava Dārtē, 4 klm. no pg. n., īp. Vandzenes piensaimn. sba „Straume", tlr. Vandzene 12; 6) Koppienotava Oktes muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Oktes piensaimniecības sba, tlr. Okte 9; 7) Ūdens dzirnavas Dārtē, 4 klm. no pg. n., īp. Freidenfelds Vilhelms, tlr. Vandzene 7; 8) Stērķeļu fabrika Sārājos, 6 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Kārlis, tlr. Vandzene 16; 9) Zāģētava Sārājos, 6 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Kārlis, tlr. Vandzene 16; 10) Zāģētava Burtniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Ostenbergs Kārlis, tlr. Vandzene 74; 11) Zāģētava Jāpēnos, 6 klm. no pg. n., īp. Jansons Krišjānis, tlr. Okte 1; 12) Dažādu preču vkl. Krepliņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Vandzenes patēr. bba, tlr. Vandzene 9; 13) Dažādu preču vkl. Oktē, 7 klm. no pg. n., īp. Vandzenes patēr. bba, tlr. Okte 43; 14) Dažādu preču vkl. Bumbieros, 4 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Krišs, tlr. Vandzene 65; 15) Dažādu preču vkl. Pločos, 4 klm. no pg. n., īp. Kaufmanis Teodors; 16) Dažādu preču vkl. Krepliņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Elferts Amālija, dz. Ezerkalnos, tlr. Vandzene 34; 17) Dažādu preču vkl. Āpenos, 1 klm. no pg. n., īp. Treimanis Fridrichs, tlr. Vandzene 29; 18) Degvīna pārdotava Āpenos, 1 klm. no pg. n., īp. Treimanis Fridrichs, tlr. Vandzene 29; 19) Dažādu preču vkl. Vandzenē, 2 klm. no pg. n., īp. Ozols Emīls; 20) Dažādu preču vkl. Bīlavās, 5 klm. no pg. n., īp. Jākobsons Fricis, tlr. Okte 36; 21) Dažādu preču vkl. Krastiņos, 6 klm. no pg. n., īp. Ritens Kārlis, tlr. Okte 27.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 34.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vandzenes ev.-lut. draudzes baznīca Dārtes muižā, 5 klm. no pg. n., mācītājs Martinelli Oskars, dz. Talsu mācītāja muižā; 2) Iģenes ev.-lut. draudzes baznīca Iģenes muižā, 4 klm. no pg. n., mācītājs Namgauds Paulis, dz. Nurmuižas mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vandzenes kultūras bba, db. 1893. g., pr. Freidenfelds Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Vandzene 8; 2) Vandzenes patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Kukītis Miķelis, dz. Laņģos, tlr. Vandzene 21; 3) Vandzenes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1920. g., pr. Edelbergs Kārlis, dz. vecā pienotavā, tlr. Vandzene 96; 4) Vandzenes piensaimn. sba „Straume", db. 1909. g., pr. Krontāls Jānis, dz. Laidzes Mežītās, tlr. Laidze 13; 5) Oktes piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Liepiņš Fricis, dz. Nurmuižas Latviešos, tlr. Okte 37; 6) Oktes krājaizd. sba, db. 1889. g., pr. Grundenieks Fricis, dz. Elpjos, tlr. Vandzene 41.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Bickis Jānis — agronoms, botāniķis, dzim. 1877. g., Vandzenē; 2) Rezevskis Kārlis — Dr. ing. h. c., prof., inž. mēch., dzim. 1871. g., Vandzenē.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Vandzenes mž. centrs, 2 klm. no pg. n., pils piešķirta pg. pašvaldībai; 2) Igenes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pilī novietota nespējnieku patversme; 3) Oktes mž. centrs 7 klm. no pg. n., centrā ierīkota valsts zirgu audzētava; 4) Skreites mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., ēkās novietota I pk. pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Vandzenes mž. parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

17. Virbu pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunpagasta pg.; vāciski Neuvaken; krieviski Nejvakenskaja.

Pagasta robeža: z. — Lībagu pg., z.-r. — Strazdes pg., r. — Kandavas pg., d. — Matkules pg. un Sabiles pls., d.-v. — Valgales pg., v. — Stendes pg.

Pg. platība — 96,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1969, no tiem vīr. 964, siev. 1005.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 108 klm., pa zc. — 117 klm.; apr. pls. Talsi, lietojot dzc. — 25 klm., pa zc. — 23 klm.; tv. pls. Sabile, pa zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Sabile — 5 klm.; tv. aut. pstn. Lielvirbi — 2 klm.

Pg. n. pie Sabiles-Sknābes II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Virbiem.

Upes: Abava, Virba.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Virbu novads — 2920 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Girgensons Ansis, dz. Vidiņos, 6 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Druviņš Jānis, dz. Mazčāpuļos, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Arājs Georgs, dz. Rugājos, 2 klm. no pg. n., tlr. Virbi 9. Pg. darbvedis Riekstiņš Žanis, dz. pg. n., tlr. Virbi 2; vc. plc. kārtībnieks Liepiņš Evalds, dz. Sabilē, 7 klm. no pg. n., tlr. Sabile 68.

2. **Izglītība.** Skolas: Virbu pg. 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Lasmanis Žanis, tlr. Virbi 10; Virbu krievu I pk. pamatsk., 6,2 klm. no pg. n., pie Jaunpeiduļu-Vecmucnieku IV šķ. ceļa, prz. Leonovs Aleksējs.

Bibliotēkas: Latv. jaun. svbas Jaunpagasta org. bibliot., pamatskolā, prz. Lasmanis Žanis, dz. skolā, tlr. Virbi 10.

3. **Veselības kopšana.** Valgales-Virbu-Stendes rajona ārsts Davidovičs Movša, dz. Sabilē, 7 klm. no pg. n., tlr. Sabile 7; Strazdes-Virbu raj. ārsts Fains Izraels, dz. Strazdes pg. n., tlr. Strazde 37; Valgales-Virbu-Stendes rajona vecmāte Cīrulis Anete, dz. Sabilē, 7 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš J., dz. Kandavā, tlr. 25.

5. **Satiksme.** Rīgas-Tukuma-Ventspils dzc. līn., Sabiles-Stendes un Kuldīgas-Stendes aut. līn.

Virbi — P. n. Abc., pg. n., prz. Tīfentāls Fricis, dz. pg. n., tlr. Virbi 2; Virbi — P. tf. n. T. p. C., pg. n., prz. Lode Fricis, dz. pg. n., tlr. Virbi s. p.; Jaunpagasts — P. n. s. v. Abc. I. N., Sabiles dzc. stc., 5 klm. no pg. n., prz. Baldišēvičs Staņislavs.

6. **Pārējās iestādes.** Kandavas vmžn. III iec. Sabiles mžn. Maz-Virbu muižā, 11 klm. no Stendes dzc. stc., mžz. Kinšs-Kušmanis Fricis, tlr. Sabile 2.

Sabile — dzc. stc., pr. Baldišēvičs Staņislavs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 339, saimniecību — 374. Aramzeme 3756,43 ha (37,47% no z. kpl.), plavas 1431,66 ha (14,28%), ganības 2118,04 ha (21,13%), meži 2067,38 ha (20,63%), purvi 278,09 ha (2,77%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, āpši, stirnas, vāveres, seski, ūdri, caunas, zebiekstes

u. c.; upēs un ezeros: raudas, asari, līdakas, līņi, laši, zuši, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču trg. pie pg. n., īp. Riekstiņš Rūdolfs, tlr. Virbi 16; 2) Preču vkl. Upeskalnos, pie Sabiles dzc. stc., 4,8 klm. no pg. n., īp. Zichmanis Ansis; 3) Preču trg. un vīntirgotava Vītolos, pie Sabiles stacijas, 5,2 klm. no pg. n., īp. Vītols Toms; 4) Preču trg. Linčos, 5 klm. no pg. n., īp. Ieviņš Jānis, tlr. Virbi 17; 5) Preču trg. Veģuviļņos, 10 klm. no pg. n., īp. Braunfelds Tereze; 6) Krejošanas punkts pie Sabiles dzc. stc., 5 klm. no pg. n., īp. Jaunpagasta piensaimn. sba „Druva", tlr. Lībagi 13; 7) Spirta dedzinātava Jaunpagasta muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Vintelers Ādolfs, tlr. Stende 30; 8) Spirta dedzinātava Liel-Virbu muižā, 2 klm. no pg. n., īp. Rādens Ida, tlr. Virbi 7; 9) Virbu dzirnavas pie Stendes-Sabiles I šķ. ceļa, 2 klm. no pg. n., īp. H. Bolšteina mant., tlr. Virbi 3; 10) Jaunpagasta dzirnavas pie Kandavas-Stendes III šķ. ceļa, 4 klm. no pg. n., īp. Vintelers Ādolfs, tlr. Stende 29 un 30; 11) Elektriskā spēka stacija „Dzelzāmuros", 4 klm. no pg. n., īp. Vintelers Ādolfs, tlr. Stende 29-a.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Pg. ietilpst Sabiles ev.-lut. draudzē, mācītājs Zariņš Kārlis, tlr. Sabile 64; 2) Baptistu lūgšanas n. pie Griķiem, Kandavas-Stendes III šķ. ceļa malā, 4 klm. no pg. n.; 3) Vecticībnieku Jaunpagasta draudzes lūgšanas n., pie Sabiles dzc. stc., 5 klm. no pg. n.; 4) Vecticībnieku Vissvētās patvērumu draudzes lūgšanas n. Ķimros, pie Virbu krievu pamatskolas, 6,2 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** 1) Jaunpagasta savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Bokums-Jukums Jānis, dz. Vec-Peidulos, tlr. Stende 15; 2) Jaunpagasta lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Konovs Vilhelms, dz. Jaunmuižā, tlr. Virbi 5; 3) Latv. jaunatnes svbas Jaunpagasta organizācija, db. 1921. g., pr. Bīlands Pēteris, dz. pg. n.; 4) Jaunpagasta krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Druviņš Jānis, dz. Beltos, tlr. Lībagi 13, Virbi 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Akmeņi, saukti „Velna pēda", pie Jaunpagasta un Virbu dzirnavu ceļa, Grāvju māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija vienu revolūcionāru nošāvusi, divi izsūtīti trimdā.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Lielvirbu mž. centrs, sadalīts dārzsaimniecībās un piešķirts atbrīvotājiem, pils ar dažām ēkām piešķirta pg. pašvaldībai; 2) Jaunpagasta, 3) Ķinkules, 4) Veģu, 5) Maz-Virbu un 6) Lēdas mž. centri atstāti bij. īpašniekiem kā neatsavin. daļa, Maz-Virbu pils piešķirta mežu resoram un tur atrodas Kandavas virsmežniecības III iec. mežziņa kanceleja.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Lielvirbos, prz. Virbu pg. valde, pst. c. Stendi, Stendes stc. un Sabile 4 klm., darbojas no 1. V līdz 15. IX.

18. Zentenes pagasts.

(Sk. karti 383. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zentenes pg.; vāciski Santen; krieviski Zentenskaja.

Pagasta robeža: z. — Nurmuižas pg., d. — Cēres un Dzirciema pg., v. — Strazdes pg., r. — Engures pg.

Pg. platība — 131,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2108, no tiem vīr. 1024, siev. 1084.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 104 klm., pa zc. — 90 klm.; apr. pls. Talsi, pa zc. — 30 klm.; tv. pls. Kandava, pa zc. — 19 klm.; tv. dzc. stc. Kandava — 13 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Sviķkroga ceļa.

Pasta adrese: c. Zenteni.

Upes: Dursupe, Oksle, Kazupe, Liekna, Jerķene, Mazupe, Čukņu.

Ezeri: Engures, Vaskaru — 20,2 ha, Rindzeles — 7 ha, Dursupes — 15 ha, Balgales — 2 ha, Sīļu — 2,2 ha, Sūnu — 3 ha, Varžu — 1 ha, Stulbu — 3,1 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Zentenes novads — 4520 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. III iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Talsu apr. rajonā; tiesu izp. Talsu apr. rajonā. Pg. vecākais Kučers Kārlis, dz. Kučeros, 7 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ezerkalns Kārlis, dz. Baltiņos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Upenieks Jānis, dz. Tenņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Zentene 10. Pg. darbvedis Zanders Ernests, dz. pg. n., tlr. Zentene 12; vc. plc. kārtībnieks Dansons Jānis, dz. Brančkalnā, 2 klm. no pg. n., tlr. Zentene 5.

2. **Izglītība.** Skolas: Balgales pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Sproģis Alma, tlr. Balgale 7;

Dursupes pamatskola, 9,5 klm. no pg. n., prz. Voldrachs Alberts, tlr. Balgale 50.

Bibliotēka: Zentenes-Balgales bibliot., Balgales pamatskolā, prz. Sproģis Alma, tlr. Balgale 7.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Caune Melānija, dz. Brančkalnā, 2 klm. no pg. n., tlr. Zentene 5; vecmāte Kalniņš Anna, dz. pg. n., tlr. Zentene 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš J., dz. Kandavā, tlr. 25.

5. **Satiksme.** Zentene — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Videnieks Matilde, tlr. Zentene s. v.; Balgale — P. tf. n. Abc. T. C., Balgales muižā, 9 klm. no pg. n., prz. Siliņš Zelma, tlr. Balgale s. v.; Jaunplava — P. n. Abc., Jaunplavās, 12 klm. no pg. n., prz. Brauers Fricis, dz. Nurmuižas pg. Dravniekos.

6. **Pārējās iestādes.** Vecmoku vmžn. I iec. Zentenes mžn. Cukuriņos, 18 klm. no Kandavas dzc. stc., mžz. Rožkalns Kristaps, tlr. Zentene 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 336, saimniecību — 310. Aramzeme 3701,27 ha (28,15% no z. kpl.), plavas 1729,79 ha (13,15%), ganības 1256,78 ha (9,56%), meži 5683,47 ha (43,22%), purvi 183,81 ha (1,40%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, caunas, stirnas, pa retam vilki, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, alanti, līņi, karūsas, brekši, vēdzeles, zuši, foreles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Preču vkl. Balgalē, 9 klm. no pg. n., īp. Princis Indriķis, tlr. Balgale 32; 2) Preču vkl. 1 klm. no pg. n., īp. Gūtmanis Verēna; 3) Preču vkl. Dīcās, pie pg. n., īp. Minders Emīlija; 4) Preču vkl. Rindzelē, 6 klm. no pg. n., īp. Būmanis Ādolfs, tlr. Zentene 17; 5) Pienotava Balgalē, 9 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Cerība", tlr. Balgale s. v.; 6) Dzirnavas Dursupē, 10 klm. no pg. n., īp. Freidenfeldi, tlr. Balgale 42; 7) Dzirnavas Balgalē, 10 klm. no pg. n., īp. Cetrovskis Jānis; 8) Preču vlk. Rindzeles Asaros, 5,5 klm. no pg. n., īp. Sūcis Kārlis, tlr. Zentene 18; 9) Preču vkl. Jaunplavas Prātniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Zābaks Olga; 10) Preču vkl. Dursupes Laukgrēzās, 9 klm. no pg. n., īp. Sniķeris Anna; 11) Preču vkl. Galtenes Celniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Bagātais Alberts, tlr. Balgale 35; 12) Preču vkl. Kaplažās, pie Balgales baznīcas, 7 klm. no pg. n., īp. Lipsts Kārlis, tlr. Balgale 31.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Balgales ev.-lut. draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n., mācītājs Ozoliņš Alberts, dz. Balgales mācītāja muižā, tlr. Balgale 48.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zentenes-Balgales izglītības bba, db. 1932. g., pr. Auziņš Matīss, dz. Auziņos; 2) Zentenes pg. ugunsapdrošin. sba, db. 1922. g., pr. Jansons Indriķis, dz. Krūkļos, tlr. Balgale 12; 3) Zentenes-Dursupes krājaizd. sba, pr. Krūmiņš Jānis, dz. Kalējos, tlr. Dzirciems 13; 4) Dzirciema-Rīdeļu krājaizd. sba, pr. Klancbergs Jānis, dz. Dzirciema Klankšās, tlr. Dzirciems 7; 5) Lauksaimniecības bba „Nākotne", pr. Grostiņš Artūrs, dz. Orķos; 6) Ozirciema-Zentenes biškop. bba, pr. Āboliņš Jēkabs, dz. Baukos; 7) Ozirciema-Zentenes meliorācijas sba, pr. Niklāvičs Rūdolfs, dz. Dzirciema Dāmniekos; 8) Zentenes meliorācijas sba „Jērķene", pr. Ķēniņš Jānis, dz. Innās; 9) Galtenes meliorācijas sba, pr. Eņģelis Jānis, dz. Āmoliņos; 10) Dursupes meliorācijas sba Straume, pr. Princis Pauls, dz. Laukgrēzās, tlr. Balgale 3; 11) Jaunplavas meliorācijas sba, pr. Kalniņš Fricis, dz. Kaktiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes pie Salu un Kaplažu mājām.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus, vairākus sodījusi ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bergs Kārlis — Dr. phil., zinātnieks, dzim. 1843. g., Silu muižā; Mittenbergs Oskars — vec. doc., inž. techn., * 1883. g., Dursupes skolā.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Zentenes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., pils un saimniecības ēkas piešķirtas T. l. ministrijai, iznomātas bij. īpašniekam, bij. pārvaldnieka dzīv. ēka — pg. pašvald. (novietots doktorāts, aptieka un nespējnieku patversme), pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām un valsts mežsargam; 2) Balgales mž. centrs, 9 klm. no pg. n. — koppienotava un pasts, pārējās ēkas piešķirtas jaunsaimn.; 3) Galtenes mž. centrs, 13 klm. no pg. n. — daļa bij. īpašniekam, pārējās ēkas jaunsaimn.; 4) Dursupes mž. centrs, 11 klm. no pg. n., bij. īp. dzīv. ēka — dārzsaimniecībai (izbūvēta izrīkojumu zāle un skatuve), pārējās ēkas jaunsaimniec.; 5) Silu mž. centrs, 4 klm. no pg. n. — neatsavin. daļa bij. īp., pārējās ēkas jaunsaimniec.; 6) Rindzeles mž. centrs, 6 klm. no pg. n. — neatsavin. daļa bij. īp., pārējās ēkas dārzsaimniec. un jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Zentenes pils parks ar apakšzemes eju un vecu baznīciņu.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

XI. Tukuma apriņķis.

Apr. lauku pašv. vecākā kancel. Tukumā, Baznīcas - 5. Tlr. Tukums 65. Prikulis Paulis, pašv. vec. Baznīcas - 5. Tlr. 65.

Tukuma-Talsu apr. plc. pr-ka kancel. Tukumā, Lazaretes - 3. Tlr. 18. Kārkliņš Aleksandrs, apr. pr-ks. Tlr. 18. Tukumā, Pils - 13. Tlr. 86.

Apr. plc. I iec. kancel. Tukumā, Lazaretes - 3. Tlr. 22. Krauze Jūlijs, iec. pr-ks. Tukumā, Lielā - 30. Tlr. 88.

Apr. plc. II iec. kancel. Irlavā. Tlr. 16. Aumalis Jānis, iec. pr-ks. Tlr. 16. Irlavā.

Tukuma iec. miertiesnesis Pussars Kristaps. Tukumā, Pils - 16. Tlr. 165.

Apr. izm. tiesn. Kāposts Jānis, Tukumā.

Apr. tiesu izp. Blaubergs Aleksandrs, Tukumā, Lielajā - 34.

1. Aizupes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aizupes pg.; vāciski Asuppen; krieviski Azupenskaja.

Pagasta robeža: z. — Matkules pg., d. — Gaiķu pg., v. — Vānes un Kabiles pg., r. — Zantes pg.

Pg. platība — 96 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1439, no tiem vīr. 697, siev. 742.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 114 klm., pa zc. — 118 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, pa zc. — 43 klm.; c) tv. pls. Sabile, pa zc. — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Stende — 32 klm.; e) tv. aut. pstn. Aizupes skola — 5,5 klm.

Pg. n. pie Aizupes-Struteles ceļa.

Pasta adrese: caur Aizupi.

Upes: a) Imula, b) Amula, c) Dimžava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lielaismežs — 3060 ha.

Lielākie purvi: Lielaislauks — apm. 40 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Ungers Žanis, dz. Arņos, 10 klm. no pg. n., tlr. Matkule 18; pg. pdm. prs. Saulīte Ludvigs, dz. Rudeņos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Jākobsons Jānis, dz. Zaķos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Eimanis Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Varieba 1; plc. kārtībnieks Feldmanis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Varieba 32.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Aizupes I pk. pamatsk. pie Tukuma-Kuldīgas ceļa, 5,5 klm. no pg. n., prz. Bachs Fridrichs, tlr. Vāne 25; b) Variebas 6 kl. pamatsk. Variebas centrā, 4 klm. no pg. n., prz. Grosbachs Harijs, tlr. Varieba 2.

Bibliotēkas: Aizupes pg. pašvald. bibliot., 1206 sēj., pg. n., prz. Eimanis Ādolfs, tlr. Varieba 1.

3. **Veselības kopšana.** Aizupes aptieka muižā. Aizupes-Vānes rajona ārsts Antipovs Vladimirs, dz. muižā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Vāne 5.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, tlr. Kandava 25.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Tukuma-Vānes-Kabiles aut. līnija.

a) Imula — P. n. Abc., Aizupes muižā, 3,5 klm. no pg. n., prz. Jansons Benita, dz. Laimās, tlr. Vāne 6; b) Aizupe — P. n. Abc., pg. n., prz. Eltermanis Olga, dz. Sīkumos; c) Varieba — P. tf. n. Ab. T. C., Variebas muižā, 4 klm. no pg.n., prz. Zemmers Kārlis, dz. Grantskalnos. tlr. Varieba s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Aizupes iec. mžn., 0,75 klm. no Aizupes-Struteles ceļa, mžz. Krūmiņš Georgs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 241, saimniecību — 312. Aramzeme 3447,68 ha (37,01% no z. kpl.), plavas 1195,46 ha (12,83%), ganības 766,37 ha (8,23%), meži 3507,56 ha (37,65%), purvi 54,15 ha (0,58%).

Mežos sastopami: zaķi, irši, meža cūkas, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas un vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pūces dzirnavas, 9,5 klm. no pg. n., īp. Bolšteins Emīls, tlr. Matkule 1; 2) Krejošanas punkts muižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Matkules piensaimn. sba, Matkules pg.; 3) Krejošanas punkts Grantskalnos, tlr. Varieba s. v., 4 kml. no pg. n., īp. Saldus piensaimn. sba Saldū; 4) Pārtikas vkl. Pūcītēs, 9,5 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Indriķis, tlr. Matkule 10; 5) Degvīna trg. Pūcītēs, īp. Cīrulis Indriķis (sk. augšā); 6) Pārtikas vkl. Pūces smēdē, 9,5 klm. no

pg. n., īp. Strazdiņš Jānis, tlr. Matkule 24; 7) Pārtikas vkl. muižā, 3,5 klm. no pg. n., īp. Jansons Benita, dz. Laimās, tlr. Vāne 6; 8) Degvīna trg. muižā, īp. Jansons Benita (sk. augšā); 9) Pārtikas vkl. Jaunzēvaros, 0,3 klm. no pg. n., īp. Grīntāls Jānis, tlr. Varieba 25; 10) Pārtikas vkl. Variebas muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Siliņš Elza, tlr. Varieba 6; 11) Pārtikas vkl. Variebas muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Rutmanis Pēteris, tlr. Varieba 24.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Vānes ev.-lut. draudzē, mācītāja nav.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Aizupes-Vānes krājaizd. sba, db. 1881. g., pg. n., pr. Grīntāls Jānis, dz. Jaunzēvaros, tlr. Varieba 25; 2) Aizupes un apkārtnes biškop. bba, db. 1921. g., pr. Folmanis Pēteris, dz. Lipstos; 3) Aizupes Mazsaimn. veicināš. bba, db. 1928. g., pr. Ābele Ādolfs, dz. Bērzkalnos.

V.

1. **Vēsturiska ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Venteru mājām, uz Amulas upes krasta; virsotne apaugusi skuju kokiem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus, ar miesas sodu sodījusi 15 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: daļa pg. iedzīvotāju evakuējusies.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Aizupes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināma daļa agrākajam īpašniekam; b) Lauku mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Variebas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvald., dažās ēkās novietota pamatsk., pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Vepperu leja pie Vepperiem; b) Amulas upes krāšņie, klinšainie krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Annenieku pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Annas muižas pg.; vāciski Annenhof; krieviski Annengofskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunpils un Lestenes pg., d. — Naudītes pg., v. — Īles, Zebrenes un Bikstu pg., r. — Dobeles pg.

Pg. platība — 72,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1365, no tiem vīr. 644, siev. 721.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 88 klm., pa zc. — 85 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 104 klm., pa zc. — 37 klm.; c) tv. pls. Dobele, lietojot dzc. — 15,8 klm., pa zc. — 14 klm.; d) tv. dzc. stc. Bērzupe — 3 klm.

Pg. n. pie Dobeles-Saldus ceļa.

Pasta adrese: c. Anneniekiem.

Upes: Bērzupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Annenieku novads — 1340 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Ķīpa Krišs, dz. Līdumos, 3 klm. no pg. n., tlr. Annenieki 34; pg. pdm. prs. Plezers Žanis, dz. Muldaiņos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Rieris Krišs, dz. Mušās, 3 klm. no pg. n., tlr. Annenieki 29. Pg. darbvedis Raudiņš Artūrs, dz. pg. n., tlr. Annenieki 40; plc. kārtībnieks Erbs Jānis, dz. Annas muižā, tlr. Annenieki 26.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Annas 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Richters Fridrichs, tlr. Annenieki 16; b) Slagūnes I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Eniņš Žanis, tlr. Slagūne 1.

Bibliotēkas: Annenieku izglīt. bba „Avots" bibliot., 1135 sēj., pg. n., prz. Bērziņš Elza, dz. Annas skolā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsta ambulance Annas muižā, ārste Anšēvics Līvija, dz. Annas muižā, tlr. Annenieki 9; vecmāte Račevska Emīlija, dz. pg. n. Aptieka Annasmuižā, pie pg. n., īp. Kronbergs Kr., tlr. Annenieki 17.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dobeles rajonā, vet. ārsts Šlaps K., dz. Dobelē, tlr. Dobele 20.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija.

a) Annenieki — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Raudiņš Artūrs, tlr. Annenieki s. v.; b) Slagūne — P. tf. n. Abc. T. C., Annenieku piensaimn. sbas krejoš. punktā, 10 klm. no pg. n., prz. Freibergs Johanna, tlr. Slagūna s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Auces vmžn. III iec. mžn. pie Strautakroga-Dobeles ceļa, 2 klm. no stc. Bērzupe, mžz. Taube Arvīds, dz. mežziņa mājā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Annenieki 15.

Bērzupe — dzc. stc., 3 klm. no pg. n., pr. Blūms-Vidzemnieks Arvīds, tlr. Annenieki 95.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 197, saimniecību — 206. Aramzeme 3968,55 ha (54,85% no z. kpl.), pļavas 595,96 ha (8,24%), ganības 372,31 ha (5,15%), meži 1860,01 ha (25,71%), purvi 123,43 ha (1,71%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Annas muižā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Vekmanis Viktors, tlr. Annenieki 5; 2) Ūdens dzirnavas Slagūnē, 9 klm. no pg. n., īp. Smeils Aleksandrs, dz. Jaunpilī, tlr. Jaunpils 7; 3) Pienotava Annas muižā, īp. Annenieku piensaimn. sba, tlr. Annenieki 7; 4) Dažādu preču trg. Annas muižā, īp. Annenieku patērēt. bba „Vienība", tlr. Annenieki 6; 5) Pārtikas preču vkl. Annas muižā, īp. Jursons Jānis, tlr. Annenieki 1; 6) Pārtikas preču vkl. Strauta krogū, 2 klm. no pg. n., īp. Āmars Fricis, tlr. Annenieki 42; 7) Pārtikas preču vkl. Ausātu muižā, 5,5 klm. no pg. n., īp. Keizers Helēna; 8) Pārtikas preču vkl. Lambertkrogā, 2 klm. no Slagūnes muižas, īp. Virsnieks Pēteris, tlr. Slagūne 10; 9) Pārtikas preču vkl. Klētniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Kolesniks Anna; 10) Pārtikas preču vkl. Mazkaņepēs, 7 klm. no pg. n., īp. Čunka Roberts, tlr. Upesmuiža 12; 11) Tējnīca Annas muižā, īp. Annenieku patēr. bba „Vienība"; 12) Tējnīca un maizes ceptuve Ilmāros, 0,5 klm. no Bērzupes dzc. stc., īp. Veidenbaums Kārlis, tlr. Annenieki 19; 13) Valsts degvīna un vīnu pārdotava Ilmāros, 0,5 klm. no Bērzupes dzc. stc., īp. Norītis Arvīds; 14) Gaļas tirdzniecība un lopu kautuve Apsītēs, 7 klm. no pg. n., īp. Valfišs Otto, tlr. Upesmuiža 39; 17) Ķieģeļu Ceplis Vilkos, 7 klm. no pg. n., īp. Apaļais Alberts, tlr. Kliģi 42.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.560,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca, 1,5 klm. no pg. n., mācītājs Leviatāns Eduards, dz. Jaunpils draudzes mācītāja mājā, tlr. Jaunpils 22.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Krājaizdevu sba, db. 1881. g., pg. n., pr. Lagzdiņš Gustavs, dz. Melbikšos, tlr. Annenieki 27; 2) Piensaimnieku sba, db. 1923. g., pr. Rullis Jānis, dz. Bieriņgojos, tlr. Annenieki 12; 3) Savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Veinberģis Roberts, dz. Vīnkalnos; 4) Patērēt. bba, db. 1920. g., pr. Riekstiņš Kārlis, dz. Mežģigaros; 5) I lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Auzers Kārlis, dz. Kambaros; 6) Lopkopības pārraudz. bba „Spodra", db. 1926. g., pr. Grunaus Viktors, dz. Ģerdaiņos, tlr. Upesmuiža 38; 7) Izglītības bba „Avots", db. 1909. g., pr. Raudiņš Artūrs, dz. pg. n., tlr. Annenieki 40; 8) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1933. g., pr. Rieris Alfrēds, dz. Mušās, tlr. Annenieki 29; 9) Biškopības bba, db. 1933. g., pr. Rodiņš Ernests, dz. Annas muižas ūdens dzirnavās, tlr. Annenieki 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Annas mž. centrs, pie pg. n., ēkas izmanto pg. sabiedrība; agrākā dzīvojamā ēkā novietots pg. n., krogā — patērētāju bbas vkl., kalpu mājas izbūvētas par doktorātu un aptieku, staļļi — par koppienotavu, kurai blakus ierīkots arī vaislas punkts; b) Ausātu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Slagūnes mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Bērzes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

3. Bikstu pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bikstu pg.; vāciski Bixten; krieviski Bikstenskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunpils pg., d. — Zebrenes pg., v. — Blīdienas pg., r. — Annenieku pg.

Pg. platība — 62,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1265, no tiem vīr. 611, siev. 654.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 95 klm., pa zc. — 93 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, pa zc. — 35 klm..; c) tv. pls. Dobele, lietojot dzc. — 21 klm., pa zc. — 21 klm.; d) tv. dzc. stc. Biksti — 2 klm.

Pg. n. Tukuma-Auces un Dobeles-Kuldīgas ceļu krustojumā.

Pasta adrese: c. Upesmuižu.

Upes: a) Bikste, b) Bērzupe.

Ezeri: —

Kalni: Silu.

Lielākie mežu masīvi: a) Silu kalnu — 1125,3 ha, b) Maikas purva — 566,7 ha.

Lielākie purvi: Maikas.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Freimanis Augusts, dz. Bāčos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vīdners Ernests, dz. Laukpēteros, 4 klm. no pg. n., tlr. Upesmuiža 14; pg. tiesas prs. Osis Jēkabs, dz. Akmentiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Upesmuiža 64. Pg. darbvedis Tīfentāls Jānis, dz. Vecpēpās, tlr. Upesmuiža 8; plc. kārtībnieks Salmiņš Augusts, dz. Bikstu krogā, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Upesmuiža 63.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Bikstu 6 kl. pamatskola pie Bikstu-Apšenieku ceļa, 3,5 klm. no pg. n.,

prz. Ledus Roberts, tlr. Upesmuiža 35; b) Bikstu vācu I pk. pamatsk. pie Mazbikstenes-Bāču ceļa, 3 klm. no pg. n., prz. Leflers Gerda, dz. Jaunā muižā, tlr. Upesmuiža 43.

Bibliotēkas: a) Bikstu dziedāš. bbas bibliot., 1310 sēj., Bikstu skolā, prz. Sproģis Marta, dz. Balbaižos, tlr. Jurģi 28; b) Bikstu pamatsk. bibliot., 800 sēj., skolā, prz. Ledus Roberts, tlr. Upesmuiža 35.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Rudzītis Andrējs, dz. muižā, tlr. Jaunpils 20; vecmāte Ivansons Lilija, dz. Jaunpils muižas pilī.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dobeles rajonā, vet. ārsts Šlaps K., dz. Dobelē, tlr. Dobele 20.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Saldus-Liepājas dzc. līnija.

a) Upesmuiža — P. t. k. N., Bērzukrogā, 5 klm. no pg. n., prz. Glebovs Boriss, tlr. Upesmuiža s. v.; b) Biksti — P. n. Ab., Bikstukrogā, 0,25 klm. no pg. n., prz. Kancers Krišus, tlr. Upesmuiža 42.

6. **Pārējās iestādes.** Auces II iec. mžn., 0,25 klm. no Bikstu-Apšenieku ceļa, 5 klm. no pg. n., mžz. Skulte Edgars, dz. mežziņa mājā, tlr. Upesmuiža 23.

Biksti — dzc. stc., 1 klm. no pg. n., pr. Gulevskis Ludvigs; Josta — dzc. stc., pr. Štālbergs Ernests.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 149, saimniecību — 202. Aramzeme 3059,31 ha (48,39% no z. kpl.), pļavas 715,98 ha (11,33%), ganības 516,97 ha (8,18%), meži 1755,17 ha (27,77%), purvi 9,29 ha (0,15%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, brieži, āpši, caunas, seski; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, karūsas, brekši, sīgas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Bikstu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Hempels Osvalds, tlr. Upesmuiža 2; 2) Bērzukroga pienotava, 5 klm. no pg. n., īp. Bikstu piensaimn. sba, tlr. Upesmuiža 24; 3) Kooperātīva vkl. Bērzkrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Bikstu patērēt. bba, tlr. Upesmuiža 54; 4) Kooperātīva vkl. Bikstukrogā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Bikstu patērēt. bba, tlr. Upesmuiža 42; 5) Kooperātīva vkl. Ceplī, 1,5 klm. no pg. n., īp. Bikstu patērēt. bba, tlr. Upesmuiža 55; 6) Pārtikas vkl. Andersonos, 5 klm. no pg. n., īp. Rozenvalds Aleksandrs, tlr. Upesmuiža 7; 7) Pārtikas vkl. Strautiņos, 10 klm. no pg. n., īp. Kurpnieks Kārlis, tlr. Jurģi 25; 8) Pārtikas preču vkl. Jaunzemjos, 10 klm. no pg. n., īp. Zirnis Līna, tlr. Jurģi 21; 9) Letas kiosks Bikstu dzc. stc., 1 klm. no pg. n., nomnieks Dāvidsons Anna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jaunpils ev.-lut. draudzē, baznīca 5 klm. no Bikstu stc., Jaunpils muižā, mācītājs Leviatāns Eduards, dz. Jaunpilī, tlr. Jaunpils 22.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bikstu dziedāšanas bba, db. 1881. g., pg. n., pr. Tīfentāls Jānis, dz. Vecpēpās, tlr. Upesmuiža 8; 2) Bikstu piensaimn. sba, db. 1925. g., Pienotavā, pr. Volfs Augusts, dz. Makieros, tlr. Upesmuiža 9; 3) Meliorācijas sba „Straume", db. 1926. g., pr. Meiers Ansis, dz. Ķīļos, tlr. Jurģi 18; 4) Bikstu patēr. bba, db. 1920. g., pr. Volfs Augusts (sk. augšā); 5) Lopu pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Pīrāgs Roberts, dz. Kosās, tlr. Upesmuiža 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns (Āžu kalns) pie Pavāru mājām un Bērzes upes; senas kapenes: a) Kapu birze pie Bikstu-Apšenieku ceļa; b) Veiža kapi Bikstu muižā; c) kapukalns pie Vērpjiem; d) kapukalns pie Radziņiem.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: 1919. g. pie Bikstu mž. — cīņa ar lieliniekiem.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bikstu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., valsts īpašums, iznomāts līdz ar ēkām; b) Spriņģu mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Silu kalni, Bērzes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Bikstu Cīskās (c. Upsemuižu), tlr. Upesmuiža 44, Bikstu dzc. stc. 8 klm.

4. Blīdienas pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Blīdenes-Stūŗu pg.

Pagasta robeža: z. — Remtes un Cieceres pg., d. — Lielauces pg., v. — Žvārdes pg., r. — Zebrenes un Bikstu pg.

Pg. platība — 133,2 klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2082, no tiem vīr. 894, siev. 1098.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 107 klm., pa zc. — 105 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. 123 klm., pa zc. — 50 klm.; c) tv. pls. Saldus, pa zc. — 24 klm.; d) tv. dzc. stc. Josta — 6 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Liepājas ceļa.

Pasta adrese: c. Blīdeni.

Upes: Bērze.

Ezeri: a) Lapsu — 1 ha, b) Inņu — 1,5 ha, c)

Duģa — 1,5 ha, d) Lielblīdenes sudmalu — 32 ha.
Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Blīdienas novads — 4298 ha.

Lielākie purvi: Stūŗu muižas — 800 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Kunelis Krišus, dz. Plunčos, 8 klm. no pg. n., tlr. Pilsblīdene 21; pg. pdm. prs. Šīmanis Roberts, dz. Jerlakās, 4 klm. no pg. n., tlr. Blīdene 14; pg. tiesas prs. Knuslis Ansis, dz. Stūŗumuižā, 9 klm. no pg. n., tlr. Stūŗumuiža s. v. Pg. darbvedis Valbis Krišus, dz. pg. n., tlr. Blīdene 29; plc. kārtībnieks Bērziņš Arvīds, dz. pg. n., tlr. Blīdene s. v.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Blīdienas 6 kl. pamatsk., 0,25 klm. no pg. n., prz. Valdovskis Kārlis; b) Stūŗu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Juka Kārlis.

Bibliotēkas: a) Blīdienas pg. pdm. bibliot., 1200 sēj., pg. n., prz. Valbis Krišus, tlr. Blīdene 29; b) Kultūras fonda bibliot., 500 sēj., Stūŗu skolā, prz. Juka Kārlis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Blīdenes-Zebrenes rajona ārste Ozoliņš-Bormanis Hilda, dz. Baltā mājā, Lielblīdenē, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Blīdene 26; vecmāte Janiks Emilija, dz. Baltā mājā, Lielblīdenē, 0,5 klm. no pg. n. Blīdenes lauku aptieka, 0,25 klm. no pg. n., pārvaldnieks Holms Rūdolfs.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, vet. ārsts Velps Jānis, dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Saldus-Liepājas dzc. līnija.

a) Pilsblīdene — P. t. k. N., 10 klm. no pg. n., prz. Neimanis Alfrēds, tlr. Pilsblīdene 46; b) Blīdene — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Valbis Krišus, tlr. Blīdene 29; c) Stūŗumuiža — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Knuslis Ansis, tlr. Stūŗumuiža s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Saldus vmžn. IV iec. mžn. Blīdenes mežziņa mājā, mžz. Zaķis Pēteris; dzc. stc. Blīdene, 10 klm. no pg. n., pr. Arājs J., tlr. Pilsblīdene 49.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 323, saimniecību — 368. Aŗamzeme 5029,82 ha (37,77% no z. kpl.), pļavas 1900,73 ha (14,27%), ganības 895,87 ha (6,73%), meži 4442,65 ha (33,36%), purvi 540,68 ha (4,06%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, aļņi, lapsas, āpši, vāveres, caunas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, brekši, vēdzeles, līņi, karūsas, vīķi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lielblīdenes dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Melbārdis Katrīne, tlr. Blīdene 10; 2) Stūŗumuižas dzirnavas, 9 klm. no pg. n., īp. Mālderis Fricis; 3) Lielblīdenes pienotava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Blīdenes piensaimn. sba, tlr. Blīdene 7; 4) Stūŗumuižas pienotava, 9 klm. no pg. n., īp. Blīdenes piensaimn. sba, tlr. Stūŗumuiža 7; 5) Pienotava Dūru muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Blīdenes piensaimn. sba, tlr. Blīdene 19; 6) Pārtikas vkl. aptiekas mājā, 0,25 klm. no pg. n., īp. Bercis Jānis, tlr. Blīdene 8; 7) Pārtikas vkl. Straumēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Brencis Kārlis, tlr. Blīdene 6; 8) Pārtikas vkl. Dūru muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Jansons Līna, tlr. Blīdene 38; 9) Pārtikas vkl. Bejukrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Ševelis Viktors; 10) Pārtikas vkl. Pilsblīdenē, 11 klm. no pg. n., īp. Eberts Roberts, tlr. Pilsblīdene 11; 11) Pārtikas vkl. Pilsblīdenē, 11 klm. no pg. n., īp. Štāls Otīlija; 12) Pārtikas vkl. Pilskalnos, 9 klm. no pg. n., īp. Grīns Lidija, tlr. Stūŗumuiža 2; 13) Pārtikas vkl. Stūŗumuižā, 9 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Ludvigs; 14) Dzirnavas Lielos Plāmšos, 9 klm. no pg. n., īp. Štolcs Francis, tlr. Pilsblīdene 25; 15) Pilsblīdenes krejošanas punkts, 10 klm. no pg. n., īp. Blīdenes piensaimn. sba; 16) Pārtikas vkl. Mauriņos, 5 klm. no pg. n., īp. Fridrichs Sauka, tlr. Blīdene 19.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.157,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Blīdenes ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Turks Jānis, dz. Blīdenes mācītāja muižā; 2) Stūŗu ev.-lut. draudzes baznīca, 8 klm. no pg. n., mācītājs Turks Jānis (sk. augšā).

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Blīdenes piensaimnieku sba, db. 1921. g., pr. Kupelis Krišus, dz. Plunčos, tlr. Pilsblīdene 21; 2) Blīdenes lauksaimn. bba, db. 1910. g., pr. Villa Kārlis, dz. Zīlēs, tlr. Blīdene 1; 3) Blīdenes mednieku bba, db. 1923. g., pr. Šīmanis Roberts, dz. Jerlavās, tlr. Blīdene 14; 4) Latv. nac. jaunatnes savienības Blīdenes nodaļa, db. 1932. g., pr. Spuntelis Andrējs; 5) Kūdras ražošanas bba „Spēks", db. 1930. g., pr. Plīte Jēkabs, dz. Zaļumos; 6) Blīdenes-Zvārdes meliorācijas sba „Straume", db. 1929. g., pr. Dureika Fricis, Lejasrūtiņos, tlr. Pilskalns 17, pst. c. Zauriem.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: iznīcinātas pg. valdes grāmatas un dokumenti.

Pasaules kaŗa notikumi: sašauta Blīdenes baznīca.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielblīdenes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota lauksaimniec. bba, koppienota, ārsta dzīvoklis, atlikušās ēkas piešķirtas jaunsaimn.; b) Dūŗu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., dažas ēkas piešķirtas bij. īpašn. pie neatsavin. daļas, pārējās jaunsaimn.; c) Stūŗu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., dažas ēkas piešķirtas bij. īp., 2 ēkās novietota koppienot., pārējās sadalītas jaunsaimn.; d) Pilsblīdenes mž. centrs, pils piešķirta T. L. ministrijai, dažas ēkas bij. īp. pie neatsavināmās daļas, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniec.

4. **Dabas jaukumi:** a) Pilsblīdenes mž. parks, b) Blīdenes baznīcas apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Blīdenes pg. Pilskalnos, 9 klm. no pg. n., prz. L. Grīns, tlr. Stūŗumuiža 2, Blīdenes stc. 14 klm., Auce 20 klm., Saldus 25 klm.

5. Dzirciema pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dzirciema pg.; vāciski Selgerben; krieviski Zelgerbenskaja.

Pagasta robeža: z. — Engures pg., d. — Cēres un Pūres pg., v. — Zentenes pg., r. — Sēmes pg.

Pg. platība — 48,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 916, no tiem vīr. 435, siev. 481.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 98 klm., pa zc. — 90 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 35 klm., pa zc. — 23 klm.; c) tv. pls. Kandava, lietojot dzc. — 24 klm., pa zc. — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Pūre — 12 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Sviķu ceļa.

Pasta adrese: c. Dzirciemu.

Upes: —

Ezeri: Dzirciema-Lamiņu — 20 ha.

Kalni: Kalterkalns.

Lielākie mežu masīvi: Lamiņu-Dzirciema — 978,5 ha.

Lielākie purvi: Sīļu — 68 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Kreicbergs Ādams, dz. Dreimaņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Dzirciems 4; pg. pdm. prs. Didrichsons Alberts, dz. Jaunzemjos, 5 klm. no pg. n., tlr. Dzirciems 24; pg. tiesas prs. Klambergs Jānis, dz. Klankšās, 3 klm. no pg. n., tlr. Dzirciems 7. Pg. darbvedis Zauers Gustavs, dz. pg. n., tlr. Dzirciems 2; vc. plc. kārtībnieks Ešenvalds Kārlis, dz. Pūrē, 12 klm. no pg. n., tlr. Pūre 31.

2. **Izglītība.** Skolas: Dzirciema-Lamiņu 6 kl. pamatsk., Lamiņu muižas pilī, 6 klm. no pg. n., prz. Hochfelds Viktors.

Bibliotēkas: a) Kultūras fonda bibliot., 648 sēj., skolā, prz. Dzirciema aizsargu nodaļa, tlr. Zentene 16; b) Kultūras fonda bibliot., 535 sēj., pg. n., prz. pg. pdm., tlr. Dzirciems 2; c) Kultūras fonda bibliot., 350 sēj., Dzirciema-Lamiņu skolā, prz. skolas padome.

3. **Veselības kopšana.** Pg. izlieto Brančkalna aptieku. Rajona ārste Caune Melānija, dz. Zentenē, 5 klm. no pg. n.; vecmāte Kalniņš Anna, dz. Zentenē, 4 klm. no pg. n., tlr. Zentene 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Tukuma rajonā, vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** a) Dzirciems — P. n. Abc., pg. n., prz. Zauers Gustavs, tlr. Dzirciems 2; b) Krieviņi — P. n., 6 klm. no pg. n., prz. Grīnfelds Rūdolfs, tlr. Zentene 16; c) Dzirciems — Tf. n. T. p. C., Dirmās, 5 klm. no pg. n., prz. Jansons Aleksandrs, tlr. Dzirciems s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 144, saimniecību — 179. Aramzeme 2013,15 ha (41,38% no z. kpl.), plavas 918,44 ha (18,88%), ganības 772,02 ha (15,87%), meži 804,28 ha (16,54%), purvi 145,55 ha (2,99%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, brekši, līņi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lamiņu vēja dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Ansis, dz. Bērzkalnos; 2) Krejošanas punkts Ezerkārkliņos, 1 klm. no pg. n., īp. Cēres piensaimn. sba „Spēks"; 3) Pārtikas vkl. Ezerpilī, 1 klm. no pg. n., īp. Būmanis Emīlija; 4) Krejošanas punkts Dzirciema-Lamiņu skolā, 6 klm. no pg. n., īp. Cēres piensaimn. sba; 5) Pārtikas vkl. Gailīšos, 6 klm. no pg. n., īp. Nolbergs Jānis, dz. Gailīšos (c. Lamiņiem); 6) Pārtikas vkl. Ķesteros, 0,1 klm. no pg. n., īp. Dzirciema patērēt. bba „Vienprātība", tlr. Dzirciems 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.702.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Dzirciema ev.-lut. draudzes baznīca, 0,1 klm. no pg. n., māc. p. Ozoliņš Alberts; b) Lamiņu katoļu draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Centība", db. 1933. g., pg. n., pr. Zauers Gustavs; 2) Savstarpīgā ugunsapdrošināšanas bba. db. 1893. g., pr. Kreicbergs Ādams, dz. Dreimaņos, tlr. Dzirciems 4; 3) Brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1934. g., pr. Lakšēvics Jēkabs, dz. L.-Inužos, tlr. Dzirciems 22; 4) Dzirciema lopkopības pārraudzības bba „Avots", db. 1920. g., pr. Riekstiņš Pauls, dz. Cēres Dangās; 5) Dzirciema-Sēmes lopkopības pārraudzīb. bba, db. 1934. g., pr. Lakšēvics Jēkabs (sk. augšā); 6) Dārzkopības bba „Dārzs", db. 1922. g., pr. Didrichsons Alberts, dz. Jaunzemjos, tlr. Dzirciems 24; 7) Lauksaimn. veicin. bba „Zeme un saule", pr. Bēčmanis, dz. Krieviņos, tlr. Zentene 16. pst. c. Lamiņiem.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: „Pēdakmeņi" Kalterkalnā, Līdumnieku m. zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bangaitis (J. Iniņberģis) — dzejn., dzim. 1874. g., Dzirciemā; b) Birznieks Ernests (Birznieks-Upītis) — rakstn., dzim. 1871. g., Birzniekos; c) Freudenfelds Kārlis — mācītājs, garīgu rakstu un grāmatu autors, dzim. 1867. g., Dzirciemā; d) Jansons Pāvils — rakstn. un sab. darbinieks, dzim. 1874. g., Dzirciemā; e) ģen. Kreicbergs Ādams, dzim. Dreimaņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lamiņu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., pilī un 2 saimniecības ēkās no-

vietota pg. pamatskola, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Dzirciema mž. centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Vildenes mž. c.; d) Mazlamiņu mž. c. un e) Karlsberga pusmuižu centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Kalterkalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Zollenbergu mazmājā, tlr. Dzirciems 5, Pūres stc. 9 klm.; b) Dirmās, 5 klm. no pg. n., tlr. Dzirciema s. v.

6. Engures pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Engures pg.; vāciski Angern; krieviski Angernskaja.

Pagasta robeža: z. — Mērsraga pg., d. — Milzkalnes pg., v. — Zentenes, Dzirciema un Sēmes pg., r. — Rīgas jūras līcis.

Pg. platība — 108,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1773, no tiem vīr. 915, siev. 858.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 90 klm., pa zc. — 94 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, pa zc. — 26,5 klm.; c) tv. pls. Tukums (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Tukums I (sk. augšā).

Pg. n. Engurciemā, pie Jūrmalas ceļa.

Pasta adrese: c. Enguri.

Upes: a) Plieņu dzirnavu, b) Teitupīte, c) Melnupīte, d) Rīdeļu dzirnavu.

Ezeri: a) Engures — 4434,2 ha, b) Rīdeļu dzirnavu — 45 ha, c) Stulbes — 1 ha, d) Slīgsnes — 0,5 ha, e) Plieņu dzirnavu — 1 ha, f) Vecezers — 0,5 ha, g) Vanadziņš — 1,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Engures novads — 6220 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Kolkrabs Miķelis, dz. Suslu m., 0,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Freibergs, dz. Plieņciema Bumburos, 10 klm. no pg. n., tlr. Plieņciems 4; pg. tiesas prs. Ermansons Pēteris, dz. Brožos, 0,2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Oškalns Ernests, dz. Oškalnos, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Engure 20; vc. plc. kārtībnieks Skuja Augusts, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Engure 18.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Engures 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Kalks Teodors, tlr. Engure 14; b) Bērzciema I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Pāvuls Ludmilla; c) Rideļu pamatsk. muižā, 11 klm. no pg. n., prz. Kristsons Milda.

Bibliotēkas: Latv. jaunatnes svbas Engures organizācijas bibliot., 559 sēj., pg. n., prz. Kalnbergs Irma, Kalnbergos.

3. **Veselības kopšana.** Engures-Sēmes rajona ārsta ambulance, rajona ārsts Auziņš Roberts, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Engure 17; rajona vecmāte Štromanis Katrīna, dz. Zariņos, 1,4 klm. no pg. n. Engures aptieka Saulainēs, 1 klm. no pg. n., īp. Albergs Arnolds.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Tukuma rajonā, vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** a) Engure — P. tf. n. Abc. T. p. C., 0,1 klm. no pg. n., prz. Oškalns Marta, Oškalnos, tlr. Engure 20; b) Bērzciems — P. tf. n. Ab. T. C., 11 klm. no pg. n., prz. Zanders Marija, Bērziņos, tlr. Bērzciems s. v.; c) Ābragciems — P. tf. n. Ab. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Grauss Roberts, dz. Grunduļos, tlr. Ābragciems s. v.; d) Ķesterciems — Tf. n. T. C., 4,5 klm. no pg. n., prz. Zandbergs Miķelis, dz. Jaunlugos, tlr. Ķesterciems s. v.; e) Ķesterciems — P. n. Ab., 4,5 klm. no pg. n., prz. Andrecs Pēteris, dz. Andrecos; f) Plieņciems — Tf. n. T. p. C., 11 klm. no pg. n., prz. Sainas Georgs, tlr. Plieņciems s. v.; g) Plieņciems — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Apše Indriķis, dz. Galtomaļos, tlr. Plieņciems 3; h) Rideļi — P. n. Ab., Rideļu skolā, 11 klm. no pg. n., prz. Kristsons Edmunds.

6. **Pārējās iestādes.** Vecmoku vmžn. II iec. mežniecība, Bērzmuižā, mžz. Laksis Teodors, 6,3 klm. no pg. n., tlr. Engure 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 403, saimniecību — 352. Aramzeme 890,24 ha (8,18% no z. kpl.), plavas 1277,45 ha (11,74%), ganības 757,31 ha (6,96%), meži 7059,77 ha (64,89%), purvi 47,07 ha (0,43%).

Mežos sastopami: zaķi, mežcūkas, brieži, stirnas, lapsas, vāveres, caunas; upēs un ezeros: vēži, zuši, līdakas, asari, brekši, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Rideļu dzirnavas, 9,5 klm. no pg. n., īp. Kambala Donāts, tlr. Dzirciems 25; 2) Plieņciema dzirnavas un zāģētava, 11 klm. no pg. n., īp. Vorps Kārlis; 3) Zāģētava Engurciemā, 1 klm. no pg. n., īp. Neilands Augusts un Ronis Vilhelmīne; 4) Koku destillācija „Kalnmeži", Plieņciemā, 11 klm. no pg. n., īp. Sainas Georgs, tlr. Plieņciems s. v.; 5) Pārtikas vkl. Plieņciema Vidiņos, 10 klm. no pg. n., īp. Dreimanis Kārlis; 6) Pārtikas vkl. Ķesterciemā, Andrečos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Andrecs Pēteris; 7) Pārtikas vkl. Kalnupēs, 9,5 klm. no pg. n., īp. Zušmanis Leiba; 8) Pārtikas vkl. Turros, 0,3 klm. no pg. n., īp. Engures patērētāju bba „Ziemelis", tlr. Engure 8; 9) Pārtikas vkl. krogā, 0,3 klm. no pg. n., īp. Cīcis Alfrēds, tlr. Engure 7; 10) Pārtikas vkl. Akotos, 1 klm. no pg. n.,

īp. Veinbergs Leonhards, tlr. Engure 4; 11) Vīnu trg. Ozolos, īp. Jirgens Olga, tlr. Engure 9; 12) Pārtikas vkl. Ābragciema Pūpolos, 6 klm. no pg. n., īp. Cuncis Miķelis; 13) Pārtikas vkl. Bērzciema Lāčos, 10 klm. no pg. n., īp. Gobergs Fricis, tlr. Bērzciems 4; 14) Pārtikas vkl. Bērzciema Skoros, 11 klm. no pg. n., īp. Fišers Andrējs, tlr. Bērzciems 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.389,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Engures ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Kārtiņš Mārtiņš, dz. mācītāja mājā, tlr. Engure 5.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarpējā ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pg. n., pr. Birznieks Pēteris, dz. Turros; 2) Engures patērēt. bba, db. 1921. g., pr. Plostiņš Mārtiņš, dz. Vecstrautiņos; 3) Engurciema meliorācijas sba, db. 1930. g., pg. n., pr. Birznieks Pēteris, dz. Turros; 4) Ķesterciema meliorācijas sba, db. 1930. g., pr. Zanders Jēkabs, dz. Innužos, tlr. Ķesterciems 3; 5) Bērzciema meliorācijas sba, db. 1931. g., pr. Treimanis Jānis, dz. Bunkšās; 6) Engures-Bērzciema zvejn. bba, db. 1920. g., pr. Freibergs Kārlis, dz. Kalniņos; 7) Sba „Engures zvejnieks", db. 1934. g., pg. n., pr. Kodoliņš Kārlis, dz. Kodoliņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 1 ēku.

Pasaules kara notikumi: pg. ar 1915. g. atradās vācu okupācijas joslā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Freinbergs Kārlis — rakstnieks un teātra darbinieks, dzim. 1884. g., Engurē; b) Linde Jānis, pseud. Lindulis — rakstnieks, dzim. 1870. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Rideļu mž. centrs, 11 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** a) Engures ezers, meži un jūrmala; b) Hercoga Jēkaba laika osta, kas izrakta Melnupītes galā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Tūristi var izlietot pg. pamatskolu telpas Engurciemā, Bērzciemā un Rideļu muižā.

7. Grenču pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Grenču pg.; vāciski Grendsen; krieviski Grendzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Tumes pg., d. — Strutteles pg., v. — Zemītes un Zantes pg., r. — Irlavas pg.

Pg. platība — 133,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1961, no tiem vīr. 905, siev. 1056.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 83 klm., pa zc. — 85 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, pa zc. — 17 klm.; c) tv. dzc. stc. Tukums II — 16 klm.; d) tv. aut. pstn. pie pg. n.

Pg. n. pie Jelgavas-Kandavas ceļa.

Pasta adrese: c. Grenčiem.

Upes: a) Abava, b) Roja.

Ezeri: Mellezers — 0,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Grenču novads — 2070 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Kols Aleksandrs, dz. Jāņvēveros, 10 klm. no pg. n., tlr. Grenči 18; pg. pdm. prs. Zeidenbergs Fricis, dz. Daņkos, 10 klm. no pg. n., tlr. Grenči 1; pg. tiesas pr. Tilbergs Miķelis, dz. Irlavas pg. Vildiņos. Pg. darbvedis Flugins Kārlis, dz. pg. n., tlr. Irlava 8; vc. plc. kārtībnieks Apinis Artūrs, dz. Kultrijās, 19 klm. no pg. n., tlr. Grenči 38.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Grenču 6 kl. pamatsk., pie Tukuma-Kuldīgas ceļa, 9 klm. no pg. n., prz. Vītols Vilis, tlr. Grenči s. v.; b) Abavas I pk. pamatsk., pie Jelgavas-Kandavas ceļa, 10 klm. no pg. n., prz. Kontrovskis Helēna, tlr. Abava 24.

Bibliotēkas: Grenču pg. pdm. bibliot., 786 sēj., Grenču skolā, prz. Vītols Vilis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** L. sarkanā krusta Irlavas slimnīca, direktors Dr. Katlaps Krišjānis, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Irlava 7; rajona ārsts Dr. Katlaps Krišjānis (sk. augšā); zobu ārste Krīgerts Paulīne, dz. Lestenes Dreimaņos, 13 klm. no pg. n., tlr. Lestene 12.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšers Dālderis Kārlis, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Irlava 45; Tukuma rajona vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Tukuma-Vānes-Kabiles aut. līnija.

a) Grenči — T. p. C., skolā, 9 klm. no pg. n., prz. Vītols Jūle, tlr. Grenči s. v.; b) Abava — P. tf. n. Abc. T. p. C., Avotiņos, 10 klm. no pg. n., prz. Liepa Jānis, tlr. Abava s. v.; c) Druva — P. tf. n. Abc. T. p. C., Rāvos, 10 klm. no pg. n., prz. Bīlavs Roberts, tlr. Druva s. v.; d) Sautiņi — P. n., 12 klm. no pg. n., prz. Jomerts Ernests, tlr. Grenči 36; e) Sāti — P. n. Abc., 4 klm. no pg. n., prz. Millers Roberts, tlr. Irlava 38; f) Grenči — P. tf.

n. Abc., skolā, 9 klm. no pg. n., prz. Pauka Vilis, tlr. Grenči s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Bruņniecības vmžn. Grenču iec., mžz. Bička Verners, dz. Mežmuižā (c. Irlavu), 8 klm. no pg. n., tlr. Irlava 22.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 293, saimniecību — 316. Aramzeme 6160,79 ha (46,28% no z. kpl.), pļavas 1519,43 ha (11,42%), ganības 1613,58 ha (12,12%), meži 3493,29 ha (26,25%), purvi 23,23 ha (0,17%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, mežcūkas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Biršpēteros, 3,5 klm. no pg. n., īp. Petrova mant., tlr. Irlava 10; 2) Vēja dzirnavas Dzirnavniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Riekstiņš Jēkabs, Dzirnavniekos; 3) Pārtikas vkl. Bērzājos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Pudans Jāzeps, tlr. Irlava 43; 4) Pārtikas vkl. Sātos, 4 klm. no pg. n., īp. Millers Roberts, tlr. Irlava 38; 5) Pārtikas vkl. Sātu mācītāja muižā, 12 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis, tlr. Abava 26; 6) Pārtikas vkl. Rāvmušķos, 6 klm. no pg. n., īp. Holcmanis M.; 7) Pārtikas vkl. Brūžos, 11 klm. no pg. n., īp. Zaķis Ernests, tlr. Grenči 23; 8) Pārtikas vkl. Sautiņos, 11 klm. no pg. n., īp. Gavrilovičs A.; 9) Pārtikas vkl. Rāvos, 10 klm. no pg. n., īp. Bīlavs Roberts, tlr. Druva s. v.; 10) Vīnu trg. Aizstraušos, 12 klm. no pg. n., īp. Lācis Fricis, tlr. Grenči 5; 11) Krodzniecības vkl. Irlavas bbu namā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Nīgolis Augusts, tlr. Irlava 15; 12) Siernīca Līdekās, 3 klm. no pg. n., īp. Kontravskis O.; 13) Vīnu trg. Akmeņniekos, 5 klm. no pg. n.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sātu ev.-lut. draudzes baznīca, 4,5 klm. no pg. n., pie Tukuma-Kuldīgas un Jelgavas-Kandavas ceļu krustojuma; mācītājs Roze L., dz. Ērģelniekos, tlr. Irlava 26.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Grenču krājaizd. sba, db. 1881. g., Irlavas bbu namā, pie pg. n., pr. Birkenšteins Jānis, dz. Mūrniekos, tlr. Irlava 1; 2) Lauksaimn. bba „Vārpa", db. 1891. g., Irlavas bbu n., pr. Štelfs Augusts, dz. Maztiļļos, tlr. Irlava 69; 3) Irlavas-Vecsātu piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Jēkabsons Žanis, dz. Žanteros, tlr. Irlava 61; 4) Irlavas-Grenču savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1906. g., pr. Jansons Miķelis, dz. Vaķos, tlr. Irlava 50; 5) Irlavas-Grenču mājturības bba „Modra", db. 1925. g., Irlavas bbu namā, pr. Ruŝmanis Olga, dz. Mīkstmutēs, tlr. Irlava 28; 6) Grenču-Irlavas lopkopības pārraudz. bba „Pamats", db. 1929. g., pr. Jaunzemis Felikss, dz. Irlavas muižā, tlr. Irlava 6: 7) Laukkopības pārraudzības bba „Druva", db. 1931. g., pr. Bulavs Augusts, dz. Līčos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns 2 klm. z.-austr. Vecsātu muižai, pie Ķīšu mājām.

1905. g. notikumi: nošauts pg. vecākais, ārsts un 3 citas personas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bētiņš Jānis — mūzikas prof., latvju mūzikas tēvs, un dēls Bētiņš Ludvigs — ievērojams pianists, apbedīti Sātu kapsētā; b) Ķēniņš Atis — bij. izglītības ministrs, dzejnieks un skolu darbinieks, dzim. 1874. g., Garkiekos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Grenču mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Kalna mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Akmeņu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Abavas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., daļa piešķirta pg. pašvald. pamatsk. novietošanai, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; e) Vecsātu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., valsts kultūrāls centrs — iznomāts; f) Rāves mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; g) Sātu mācītāja mž. centrs, 12 klm. no pg. n., piešķirts Sātu ev.-lut. draudzei, kas to iznomā.

4. **Dabas jaukumi:** a) Abavas upes leja, b) Sātu baznīcas apkārtne, c) Ķīšu kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Irlavas pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Irlavas pg.; vāciski Irmlau; krieviski Irmlavskaja.

Pagasta robeža: z. — Tumes pg., d. — Lestenes un Struteles pg., v. — Grenču pg., r. — Praviņu pg.

Pg. platība — 125,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2132, no tiem vīr. 1119, siev. 1013.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 83 klm., pa zc. 85 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, pa zc. — 17 klm.; c) tv. dzc. stc. Tukums II — 16 klm.; d) tv. aut. pstn. pie pg. n.

Pg. n. pie Jelgavas-Kandavas ceļa.

Pasta adrese: c. Irlavu.

Upes: a) Abava, b) Viesate.

Ezeri: Nūstiņu — 1 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Irlavas novads — 1920 ha, b) Jaunpils novads — 120 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Tilbergs Jānis, dz. Viņķos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Irlava 9; pg. pdm. prs. Saliņš Pauls, dz. Jēčkalējos, 9 klm. no pg. n., tlr. Lambrekši 20; pg. tiesas prs. Tilbergs Miķelis, dz. Vildiņos T., 8,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Flugins Kārlis, dz. pg. n., tlr. Irlava 8; vc. plc. kārtībnieks Mūrmanis Alfrēds, dz. Snapjos, 3 klm. no pg. n., tlr. Irlava 3.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Irlavas 6 kl. pamatsk., pie Jelgavas-Kandavas ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Gulbis Alberts, tlr. Irlava 18; b) Degoles I pk. pamatsk., pie Degoles-Ozolpils ceļa, 8 klm. no pg. n., prz. Kete Līvija, tlr. Lambrekši 39; c) Pētertāles I pk. pamatsk., pie Irlavas-Saldus ceļa, 7 klm. no pg. n., prz. Gertners Helēne, tlr. Irlava 25.

Bibliotēkas: Irlavas Kultūras bbas Stars bibliot., 1350 sēj., Irlavas bbu namā, prz. Birkenšteins Anete, Grenču Dzintaros, tlr. Irlava 44.

3. **Veselības kopšana.** Latv. Sarkanā Krusta Irlavas slimnīca, Grenču pg. doktorātā, direktors Dr. Katlāps Krišjānis, tlr. Irlava 7; rajona ārsts Dr. Katlāps Krišjānis — sk. augšā; zobu ārste Krigerts Paulīne, dz. Lestenes pg. Dreimaņos, 13 klm. no pg. n., tlr. Lestene 12; rajona vecmāte Deberts Olga, dz. Irlavas Ķūķos, 8 klm. no pg. n., tlr. Vaski 4; Irlavas aptieka Urpučās.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšers Dālderis Kārlis, dz. doktorātā, tlr. Irlava 45; Tukuma rajona vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Tukuma-Vānes-Kabiles aut. līn.

a) Irlava — P. t. k. N., pg. n., prz. Siliņš Pāvils, tlr. Irlava 53; b) Vaski — P. tf. n. Ab. T. p. C., Zentās, 7 klm. no pg. n., prz. Gūtmanis Kārlis, tlr. Vaski s. v.; c) Lubukrogs — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Āboliņš Jānis, tlr. Druva 14; d) Kalnjāņi — P. n. Ab, Lielkalnjāņos, 10 klm. no pg. n., prz. Zvanītājs Kristaps.

6. **Pārējās iestādes.** a) Tukuma-Talsu apr. plc. II iec. pr-ka kanceleja, pie Jelgavas-Kandavas ceļa, prz. Leikučs Kārlis, dz. Urpučās, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Irlava 16; b) Nepilngadīgo zemkopības un amatniecības kolonija, bij. seminārā, pie Jelgavas-Kandavas ceļa, 1 klm. no pg. n., direktors Koks Ernests, tlr. Irlava 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 289, saimniecību — 295. Aramzeme 6011,71 ha (50,10% no z. kpl.), pļavas 1883,64 ha (15,70%), ganības 1546,57 ha (12,89%), meži 2016,50 ha (16,81%), purvi 43,30 ha (0,36%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, mežcūkas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, vēži.

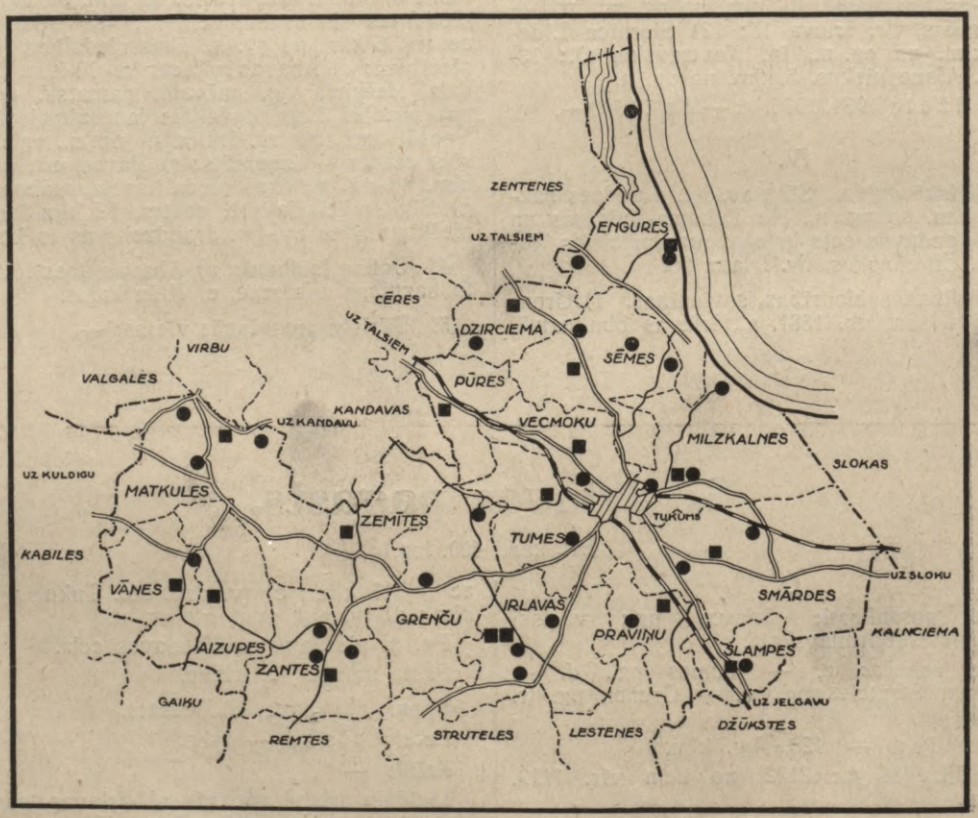

Tukuma rajons.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un koku zāģētava Tāmukrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Lēmanis. Alfrēds, dz. Priedaiņos, tlr. Strutele 14; 2) Vēja dzirnavas Dzirnavniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Trēde Jānis, tlr. Lambrekši 58; 3) Vēja dzirnavas Jaunbundžās, 7 klm. no pg. n., īp. Miezis Betija; 4) Linu apstrādāšanas uzņēmums Lubukrogā, 8 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Jānis, dz. Prūšēnos — V., tlr. Druva 14; 5) Spirta dedzinātava Snapjos, 3 klm. no pg. n., īp. Apinis Irēne, tlr. Irlava 89; 6) Pārtikas vkl. Paikstēnos, 1 klm. no pg. n., īp. Bēkmanis Jānis, tlr. Irlava 4; 7) Pārtikas vkl. Lubukrogā, 8 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Olga, dz. Prūšēnos — V. (c. Lubukrogu), tlr. Druva 14; 8) Pārtikas vkl. Kalējos, 4 klm. no pg. n., īp. Kronbergs Ž., tlr. Vaski 20; 9) Pārtikas vkl. Sidrabiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Lapiņa Olga; 10) Pārtikas preču vkl. Snapjos, 3 klm. no pg. n., īp. Francis Eduards, tlr. Irlava 75.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Irlavas ev.-lut. draudzes baznīca, pie Tukuma-Auces un Jelgavas-Kandavas ceļu krustojuma, 4 klm. no pg. n., mācītājs Luksis Jānis, dz. Džūkstes pg., mācītāja mājā, tlr. Džūkste 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Grenču krāj-aizdevu sba, db. 1881. g., Irlavas bbu n., pr. Birkenšteins Jānis, dz. Mūrniekos, tlr. Irlava 1; 2) Lauksaimn. bba „Vārpa", db. 1891. g., Irlavas bbu n., pr. Štelfs Augusts, dz. Maztiļļos, tlr. Irlava 69; 3) Lestenes-Irlavas biškopības bba, Irlavas bbu n., pr. Gulbis Alberts, dz. Irlavas skolā, tlr. Irlava 18; 4) Irlavas-Vecsātu piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Jēkabsons Žanis, dz. Žanteros, tlr. Irlava 61; 5) Irlavas-Grenču savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1906. g., pr. Jansons Miķelis, dz. Grenču Vaļos, tlr. Irlava 50, pst. c. Sātiem; 6) Pētertāles savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1892. g., pg. n., pr. Feldmanis Ludvigs, dz. Struteles Tempjos, tlr. Strutele 1; 7) Irlavas kultūras bba „Stars", db. 1922. g., Irlavas bbu n., pr. Katlāps Krišjānis, dz. Grenču pg. doktorātā, tlr. Irlava 7; 8) Irlavas-Grenču mājturības veicināšanas bba „Modra", db. 1925. g., Irlavas bbu n., pr. Rušmanis Olga, dz. Grenču Mīkstmutēs, tlr. Irlava 28; 9) Grenču-Irlavas lopkop. pārraudz. bba „Pamats", db. 1929. g., pr. Jaunzemis Felikss, dz. Irlavas muižā, tlr. Irlava 6; 10) Laukkop. pārraudz. bba „Druva", db. 1931. g., pr. Bulavs Augusts, dz. Līčos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: agrā dzelzs laikmeta kapenes, sauktas „Vella laida", Daibju māju robežās; vēlā dzelzs laikmeta kapenes Mēra kalnā; vēsturisku laiku (15.—16. g. s.) kapenes Jesku, Veckuipju un Zentu māju robežās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi pie Paikstēniem 1 un pie Irlavas muižas 11 personas.

Pasaules kara notikumi: izlūku sadursme pie Degolas dzirnavām, Gošu mājām un Irlavas muižas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Liepiņš Roberts — diplomāts, bij. finanču ministrs, dzim. 1890. g., Gunītēs; b) pulkv. Skurbe — bij. aviācijas pulka komandiers, dzim. Pētertāles skolā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Irlavas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās novietota Nepilngadīgo zemkopības un amatniecības kolonijas saimniecība; b) Degoles mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pils ēkā novietota pg. nespējnieku patversme un Tukuma apk. piensaimn. sbas krejošanas punkts; c) Snapju mž. centrs, 3 klm. no pg. n., pils ēkā novietots Irlavas-Vecsātu piensaimn. sbas krejošanas punkts, pārējās telpas izīrētas bezzemniekiem kā dzīvokļi, vienā no saimniecības ēkām novietota spirta dedzinātava; d) Kūku mž. centra un e) Dārtes mž. centra ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Viesātes upes krāšņie krasti pie Briņķu mājām, saukta „Briņķu Šveice"; b) pg. n. apkārtne pie Abavas upes; c) Studentu kalns ar apkārtni pie bij. Irlavas semināra.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

9. Jaunpils pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunpils pg.; vāciski Neuenburg; krieviski Neienburgskaja.

Pagasta robeža: z. — Struteles pg., d. — Bikstu pg., v. — Remtes pg., r. — Lestenes un Annenieku pg.

Pg. platība — 127 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Jaunpils.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2355, no tiem vīr. 1078, siev. 1277.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 99 klm., pa zc. — 95 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 115 klm., pa zc. — 29 klm.; c) tv. pls. Dobele, lietojot dzc. — 27 klm., pa zc. — 21 klm.; d) tv. dzc. stc. Biksti — 6 klm.

Pg. n. pie Jaunpils-Viesātu ceļa.

Pasta adrese: c. Jaunpili.

Upes: a) Ķimša-Lanka, b) Karātava, c) Viesāte, d) Abava.

Ezeri: a) Brandavu — 14,2 ha, b) Bautelis — 0,5 ha, c) Linmārcis — 8 ha, d) Apsauju — 28,9 ha, e) Mellezers — 4,1 ha; dīķi: a) Jaunpils dzirnavu, b) Jurģu dzirnavu, c) Spurudīķis.

Kalni: a) Karātavu, b) Elles kalni.

Lielākie mežu masīvi: a) Spriņģu-Smuku — 1475 ha, b) Garlauka-Siliņa — 1333 ha, c) Rozas — 474 ha.

Lielākie purvi: a) Jaunpils — 230,7 ha, b) Tīreļu — 204,8 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Gulbis Kārlis, dz. Tilliņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 36; pg. pdm. prs. Firsts Kārlis, dz. Kaulaiņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 33; pg. tiesas prs. Pavēnis Jānis, dz. Liellemšos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 29. Pg. darbvedis Skrabis Fricis, dz. pg. n., tlr. Jaunpils 10; plc. kārtībnieks Gersts Alfrēds, dz. Jaunpils bbu n., 1 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 80.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kalna I pk. pamatsk., 0,1 klm. no pg. n., prz. Judovicis Augusts, tlr. Jaunpils 11; b) Pils II pk. pamatsk., Jaunpils muižā, tlr. Jaunpils 70, 1 klm. no pg. n., prz. Judovicis Augusts, dz. Kalna skolā, tlr. Jaunpils 11; c) Lauku I pk. pamatsk., pie Jaunpils-Viesātu ceļa, 6 klm. no pg. n., prz. Pūtelis Erna; d) Jurģu I pk. pamatsk., pie Jaunpils-Remtes ceļa, 10 klm. no pg. n., prz. Freimanis Krišus, tlr. Jurģi 22; e) Valsts lopkop. skola, prz. Baķis Roberts, tlr. Jaunpils 77.

Bibliotēkas: Jaunpils sadraudzīgās bbas bibliot., 1734 sēj., Jaunpils bbu n., prz. Rozentāls Eduards, dz. Kalnapāķos, tlr. Jaunpils 37.

3. **Veselības kopšana.** Jaunpils aptieka mž. centrā. apt. Jaunkalns Fricis; L. Sarkanā Krusta veselības kopšanas punkts mž. centrā, 1 klm. no pg. n.; māsa Kalniņš Austra, tlr. Jaunpils 44; ārsts Dr. Rudzītis Andrējs, dz. mācītāja mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 20; zobu ārste Aberbergs-Augstkalns Valda, dz. mž. centrā, 1 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 44; vecmāte Ivansons Lilija, dz. Jaunpils muižas pilī.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Baķis Roberts, dz. pilī, 1 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 34.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Saldus-Liepājas dzc. līn.

a) Jaunpils — P. t. k. N., mž. centrā, 0,8 klm. no pg. n., prz. Vaselnieks Eduards, tlr. Jaunpils 155; b) Jurģi — P. tf. n. Abc. T. C., Dzelzīšos, prz. Rigavs Fricis, tlr. Jurģi s. v.; c) Lauki — P. n. Ab., 5 klm. no pg. n., prz. Gūtmanis Zelma, tlr. Lauki 25; d) Lauki — Tf. n. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Ušerovskis Olga, dz. Elderos, tlr. Lauki s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Brunniecības vmžn., pie Sviļu-Priedaiņa ceļa, 7 klm. no stc. Josta, vmžzn. Prunte Jānis, dz. Mariņmuižā (c. Jurģiem), 14 klm. no pg. n., tlr. Jurģi 4; b) Valsts vaislas lopu audzētava Jaunpils muižā, prz. Baķis Roberts, tlr. Jaunpils 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 284, saimniecību — 274. Aramzeme 6394,00 ha (49,29% no z. kpl.), pļavas 1200,76 ha (9,52%), ganības 1083,07 ha (8,59%), meži 2834,43 ha (22,48%), purvi 730,99 ha (5,80%).

Mežos sastopami: zaķi, irši, stirnas, meža cūkas, lapsas, caunas, āpši, ūdri, vāveres; upēs un ezeros: zuši, brekši, līdakas, asari, līņi, karūsas, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas muižā, 1,1 klm. no pg. n., īp. Šmeils Emīls, tlr. Jaunpils 7; 2) Jurģu ūdens dzirnavas, 18 klm. no pg. n., īp. Jente Lotte, tlr. Jurģi 40; 3) Pienotava, 0,4 klm. no pg. n., īp. Jaunpils piensaimn. sba, tlr. Jaunpils 9; 4) Krejošanas punkts Jurģu muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Jaunpils piensaimn. sba; 5) Krejošanas punkts Laukų muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Jaunpils piensaimn. sba; 6) Dažādu preču trg. muižā, 0,8 klm. no pg. n., īp. Jaunpils patērētāju bba „Palīdzība", tlr. Jaunpils 13; 7) Dažādu preču trg. Lauku muižā, 6 klm. no pg. n., īp. bba „Palīdzība"; 8) Dažādu preču trg. Jurģu muižā, 10 klm. no pg. n., īp. patērētāju bba „Palīdzība"; 9) Dažādu preču trg. muižā, 0,8 klm. no pg. n., īp. Rezebergs Kārlis, tlr. Jaunpils 14; 10) Manufaktūras trg. muižā, 0,8 klm. no pg. n., īp. Jakobsons Meiers, tlr. Jaunpils 43; 11) Drēbju krāsotava Jaunlodēs, 18 klm. no pg. n., īp. Henkels Voldemārs, tlr. Jurģi 42; 12) Lopkautuve Rodiķos, 5 klm. no pg. n., īp. Grauzes mant., tlr. Jaunpils 72; 13) Ķieģelnīca Jurģos, 14 klm. no pg. n., īp. Sinovskis Kārlis, tlr. Jurģi 6; 14) Dažādu preču vkl. Dzelzīšos, īp. Rigavs Fricis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 36.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jaunpils ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Leviatāns Eduards, dz. mācītāja mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Jaunpils 22.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunpils sadraudzīgā bba, bbu n., 0,8 klm. no pg. n., pr. Neilis Žanis, dz. Lielapsaujās, tlr. Jaunpils 39; 2) Jaunpils ugunsapdr. bba, bbu n., pr. Bergmanis Krišus, dz. Smiltiņos, tlr. Jaunpils 4; 3) Jaunpils piensaimn. sba, pr. Judovics Fricis, dz. Strautmaļos, tlr. Jaunpils 19; 4) Jaunpils krājaizdevu sba, bbu n., pr. Firsts Kārlis, dz. Kaulaiņos, tlr. Jaunpils 33; 5) Jaunpils biškopības bba, bbu n., pr. Rozentāls Eduards, dz. Kalnapāķos, tlr. Jaunpils 37; 6) Jaunpils patērētāju bba „Palīdzība", bbu n., pr. Baķis Roberts, dz. muižā, tlr. Jaunpils 34; 7) Jaunpils lauksaimn. bba, bbu n., pr. Baķis Roberts — sk. augšā; 8) Jaunpils lauksaimn. pārraudz. bba, bbu n., pr. Bolšteins Kristaps, dz. Grīvniekos, tlr. Jaunpils 38; 9) Jaunpils mednieku bba, bbu n., pr. Bolšteins Kristaps — sk. augšā; 10) Jaunpils I loppārraudz. bba, pr. Bolšteins Kristaps — sk. augšā; 11) Jaunpils II loppārraudz. bba, pr. Pēpulis Augusts, dz. Ievaltos, tlr. Jurģi 10; 12) Jaunpils III loppārraudz. bba, pr. Šmits Hermanis, dz. Bratūžos, tlr. Jaunpils 18; 13) Jaunpils Lauku IV loppārraudz. bba, pr. Polis Krišus, dz. Liepās, tlr. Lauki 18.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes: a) pils ēka Jaunpils muižā; b) Pilskalns, Karātavu kalns ar nolīdzinātām senču pils atliekām, 1 klm. d. Jaunpils muižai; c) Elles kalni ar mākslīgu kaļķakmeņa virsbūvi.

1905. g. notikumi: nodedzināta Jaunpils pils, spirta brūzis un 2 saimniecībām ēkas; soda ekspedīcija apcietinājusi vairākas personas; dažām piespriesti nāves sodi, dažas izsūtītas nometināšanā Sibirijā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Katerfelds Herm., Erenfests — latv. laikrakstu līdzstrādnieks, Kronvaldu Ata audžu tēvs, dzim. 1797. g., Jaunpilī; b) Šepskis Oskars — kompon. un ērģelnieks, dzim. 1850. g., Jaunpilī; c) Purvītis Vilhelms — mākslinieks, gleznotājs, L. ū. un L. mākslas akadēmijas profesors, dzim. 1872. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jaunpils mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izlieto Z. M. lauksaimniecības pārvalde: novietota lopkopības skola un vaislas lopu audzētava; b) Jurģu mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola un pst. palīgnodaļa; c) Lauku mž. centrs, 6 klm. no pg. n., dažas ēkas atstātas agrākam īpašniekam kā neatsavināma daļa, citās novietota pst. palīgnodaļa, patērētāju bbas vkl. un pārējās piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Jaunpils muižas parks; Abavas upes augšgals pie Abaviešu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

10. Lestenes pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lestenes pg.; vāciski Lesten; krieviski Lestenskaja.

Pagasta robeža: z. — Irlavas un Pravinu pg., d. — Dobeles un Annenieku pg., v. — Jaunpils un Struteles pg., r. — Džūkstes pg.

Pg. platība — 110 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1610, no tiem vīr. 739, siev. 871.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 92 klm., pa zc. — 95 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot vienīgi zemes ceļus — 27,5 klm.; c) tv. pls. Dobele, lietojot dzc. — 21 klm., pa zc. — 19 klm.; d) tv. dzc. stc. Bērzupe — 8 klm.; e) tv. aut. pstn. Jaunpils — 7 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Dobeles ceļa.

Pasta adrese: c. Lesteni.

Upes: Abava.

Ezeri: a) Pālansu — 42 ha, b) Kliģu — 24 ha, c) Oglenis — 2 ha, d) Kundziņu — 1,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Lestenes apgaitas — 1340 ha, b) Lieljāņu — 500 ha, c) Spīgu — 500 ha.

Lielākie purvi: a) Lestenes — 800 ha, b) Džūkstenis — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Grandmanis Alfrēds, dz. Ģibeļās, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Kliģi 32; pg. pdm. prs. Krīgerts Žanis, dz. Vanagos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kliģi 1; pg. tiesas prs. Rezovskis Kristjānis, dz. Brīlandos, 4 klm. no pg. n., tlr. Lestene 15. Pg. darbvedis Gulevskis Vilhelms, dz. pg. n., tlr. Lestene 7; plc. kārtībnieks Bērtulis Fricis, dz. Lejniekos, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Lestene 5.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Lestenes 6 kl. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., pārzinis Milts Arnolds, tlr. Lestene 52; b) Kliģu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Lībergs Austra, tlr. Kliģi 33.

Bibliotēkas: Lestenes bibliot. bba, 1411 sēj., Bibliot. bbas n., prz. Kviesis Annete, dz. Brūveros, tlr. Lestene 44.

3. **Veselības kopšana.** Daļa pg. ietilpst Džūkstes ārsta rajonā, otra — Annenieku. Rajona ārsti: Dr. Baumanis, dz. Džūkstes pg., tlr. Džūkste 5; Dr. Aņševics, dz. Annenieku pg. tlr. Annenieki 9; zobu ārste Krīgerts Paulīne, dz. Dreimaņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Lestene 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Džūkstes rajonā. Veterinārārsts Vāle, dz. Džūkstes mācītājmuižā, tlr. Džūkste 72.

5. **Satiksme.** a) Lestene — P. t. k. N., muižā, 2,5 klm. no pg. n., prz. Jēkabsons Roberts, tlr. Lestene 90; b) Kliģi — P. tf. n. Abc. T. C., Dobeles Kliģos, 6 klm. no pg. n., prz. Veinbergs Ernests, Kliģos, tlr. Kliģi s. v.; c) Meženieki — P. n. Ab., Druvmaliešos, 8 klm. no pg. n., prz. Grošteiers Žanis; d) Putnukrogs — P. n. Ab., Putniņos, 7,5 klm. no pg. n., prz. Jansons Ādolfs, tlr. Lestene 43.

6. **Pārējās iestādes.** Bruņniecības vmžn. V iec. mžn., pie Lestenes-Džūkstes ceļa, 5 klm. no pg. n., mžzn. Leja Vilhelms, dz. mežziņa mājā, tlr. Lestene 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 234 saimniecību — 291. Aramzeme 4761,13 ha (44,19% no z. kpl.), pļavas 1247,05 ha (11,57%), ganības 984,05 ha (9,13%), meži 2658,06 ha (24,66%), purvi 586,91 ha (5,45%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, āpši, caunas; upēs un ezeros: karūsas, līņi, līdakas, brekši, asari, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un zāģētava Jāņukrogā, 4 klm. no pg. n., īp. Bauka Kārlis, tlr. Kliģi 9; 2) Tvaika dzirnavas Dreimaņos, 7 klm. no pg. n., īp. Krī-

gerts Voldemārs, tlr. Lestene 12; 3) Tvaika dzirnavas un zāģētava Meldiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Volfs Luijs, tlr. Lestene 13; 4) Krejošanas punkts krogā, tlr. Lestene 6, 2,5 klm. no pg. n., īp. Jaunpils piensaimn. sba; 5) Pārtikas vkl. Jāņukrogā, īp. Bauka Kārlis (sk. augšā); 6) Pārtikas vkl. Lestenes lauksaimn. bbu n., 2,5 klm. no pg. n., īp. Beķeris Joselis, tlr. Lestene 3; 7) Pārtikas preču vkl. Lestenes muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Lēmbergs Amālija; 8) Pārtikas vkl. Kārkliņos, 3 klm. no pg. n., īp. Blūmfelds Paulīne, tlr. Lestene 22; 9) Pārtikas vkl. Amatniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Ortlovs Roberts, tlr. Lestene 31; 10) Zāģētava bij. skolā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Brāļi Kleinberģi, dz. Kalna muižā, tlr. Kroņauce 24.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.100.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Lestenes ev.-lut. draudzes baznīca, 2,5 klm. no pg. n., mācītājs Indriksons Alfrēds, dz. Lestenes mācītāja mājā, tlr. Lestene 36.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lestenes bibliotēkas bba, db. 1901. g., bibliotēkas bbas n., 3 klm. no pg. n., pr. Krīgerts Voldemārs, dz. Dreimaņos, tlr. Lestene 12; 2) Lestenes lauksaimn. bba, db. 1920. g., pg. n., pr. Krīgerts Žanis, dz. Dreimaņos, tlr. Lestene 12; 3) Lestenes krāj-aizdevu sba, db. 1926. g., pg. n., pr. Rezovskis Kristjānis, dz. Brīlandos, tlr. Lestene 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: vēsturiskā Lestenes baznīca.

1905. g. notikumi: izdemolēts pasta kantoris un Lestenes muižas pils.

Pasaules kara notikumi: iedzīvotāji evakuējušies.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Lestenes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., pils ar parku un dažām saimniecības ēkām piešķirta ģen. Hartmanim, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Lestenes mž. parks ar aleju līdz baznīcai.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Matkules pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Matkules pg.; vāciski Matkuln; krieviski Matkuļenskaja.

Pagasta robeža: z. — Sabiles pls., Valgāles un Virbu pg., d. — Vānes un Aizupes pg., v. — Kabiles pg., r. — Zemītes un Kandavas pg.

Pg. platība — 151,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2243, no tiem vīr. 1044, siev. 1199.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 126 klm., pa zc. — 105 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 61 klm., pa zc. — 40 klm.; c) tv. pls. Sabile, pa zc. — 2,3 klm.; d) tv. dzc. stc. Stende — 15,3 klm.; e) tv. aut. pstn. Sabile — 2,3 klm.

Pg. n. pie Sabiles-Kandavas ceļa.

Pasta adrese: c. Sabili.

Upes: a) Abava, b) Imula, c) Amula.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Matkules novads — 3280 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Kukulis Augusts, dz. Mežmaļos, 17 klm. no pg. n., tlr. Amula 5; pg. pdm. prs. Eiermanis Fricis, dz. Cimmermaņos, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Salmiņš Pauls, dz. Krastiņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Sabile 61. Pg. darbvedis Frišfelds Andrējs, dz. pg. n., tlr. Sabile 3; vc. plc. kārtībnieks Rupenheits Artūrs, dz. Šķeperos, 5 klm. no pg. n., tlr. Sabile 11.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Matkules 6 kl. pamatsk., pie Sabiles-Saldus ceļa, 9 klm. no pg. n., prz. Graudiņš Jānis, tlr. Matkule 7; b) Briņķu-Pedvāles I pk. pamatskola, pie Sabiles-Kabiles ceļa, 5,3 klm. no pg. n., prz. Grīnfelds Ernests, tlr. Sabile 89; c) Kalnamuižas I pk. pamatsk., pie Sabiles-Aizdziras ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Švanks Marija, tlr. Sabile 78.

Bibliotēkas: Matkules pg. pdm-es Kultūras fonda bibliot., 846 sēj., Matkules pamatsk., prz. Lilje Lizete, tlr. Matkule 7.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Biezais Jēkabs, dz. Sabilē, 2,3 klm. no pg. n., tlr. Sabile 20; rajona vecmāte Alksnis Anna, dz. Sabilē, 2,3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšers Vanags Miķelis, dz. Sabilē, 2,3 klm. no pg. n., tlr. Sabile 25. Kandavas rajona vet. ārsts Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, tlr. Kandava 25.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Tukuma-Vānes-Kabiles aut. līn.

a) Matkule — P. tf. n. Ab. T. p. C., „Kurzemes Šveicē", 12 klm. no pg. n., prz. Nolbergs Paulīne, dz. Muižkalnos, tlr. Matkule s. v.; b) Amula — P. tf. n. Ab. T. C., Mežmuižā, 16 klm. no pg. n., prz. Kunavs Kārlis, tlr. Amula s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Kandavas vmžn. IV. iec. mžn., pie Tukuma-Kuldīgas ceļa, mžzn. Pētersons Ernests, dz. Mežmuižā (c. Amulu), 16 klm. no pg. n., tlr. Amula 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 419, saimniecību — 436. Aramzeme 5442,54 ha (35,88% no z. kpl.), plavas 2518,44 ha (16,60%), ganības 2189,84 ha (14.43%), meži 4196,60 ha (27,66%), purvi 77,83 ha (0,51%).

Mežos sastopami: zaķi, meža cūkas, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, sapali, zuši, asari, līņi, laši, foreles, nēģi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Kalnamuižā, 4 klm. no pg. n., īp. Švanks Jānis, tlr. Sabile 78; 2) Ūdens dzirnavas Briņķu muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Kliķis Kārlis; 3)Pienotava Matkulē, 12 klm. no pg. n., īp. Matkules piensaimn. sba, „Kurzemes Sveicē", tlr. Matkule s. v.; 4) Dažādu preču trg. Matkulē, 11 klm. no pg. n., īp. Vismanis Fricis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.627,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Sabiles ev.-lut. draudzē, baznīca Sabilē, māc. pal. Zariņš Kārlis, dz. Sabiles mācītāja muižā, 4 klm. no pg. n., tlr. Sabile 69.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Matkules savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1892. g., pg. n., pr. Kukulis Augusts, dz. Mežmaļos, tlr. Amula 5; 2) Matkules piensaimn. sba, db. 1922. g., pienotavā „Kurzemes Sveīce", pr. Pukša Žanis, dz. Pukšās, tlr. Višļi 11,

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Buses pilskalns, Imulas upītes labajā krastā, Buses māju zemē; b) akmeņi, saukti „Velna pēda", Lejas Lausēdes dzirn. robež.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija vajājusi daudzus iedzīvotājus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Lautenbachs Jēkabs, — Jūsmiņš — Dr. phil. h. c. prof., dzejnieks un zinātnieks, dzim. 1848. g., Dzirspalvjos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Matkules mž. centrs, 11,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Firks-Pedvāles mž. centrs, 4 klm. no pg. n., pils piedal. neatsavin. daļai, pārējās ēkas — jaunsaimniecībām; c) Briņķu-Pedvāles mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas neatsavināmai daļai; d) Kalnamuižas centrs, 4 klm. no pg. n., pils piešķirta neatsav. daļai, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) „Velna ala" pie Baltākroga — smilšakmeņa iezis ar pārakmeņotām bruņu zivju atliekām; b) Kalnamuižas parks pie Kalnamuižas dzirnavām, Imulas un Amulas krāšņie krasti ar nobrukumiem; c) Buses pilskalna ainavas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Latv. centr. tūristu bbas tūristu mītne „Busēs" Imulas krastā, prz. J. Busenberģis, tlr. Matkule 3; b) „Bienēs", Kurzemes Sveices centrā, prz. E. Ziemelis, Sabile 6 klm.; c) Kalnamuižā pie Abavas, prz. J. Grigulis, Kandava 10 klm., Sabile 6 klm.; d) „Zāģeros" pie Amulas, prz. Ž. Doķis, tlr. Matkule 17, Sabile 9 klm., Kandava 14 klm.

12. Milzkalnes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Šlokenbekas-Čērkstes pg.; vāciski Zerxten; krieviski Cerkstenskaja.

Pagasta robeža: z. — Engures un Sēmes pg., d. — Smārdes pg., v. — Tukuma pls., r. — Slokas pg. un Rīgas jūras līcis.

Pg. platība — 128 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1795, no tiem vīr. 857, siev. 938.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 68 klm., pa zc. — 64 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, pa zc. — 4,5 klm.; c) tv. dzc. stc. Tukums I — 4 klm.; d) tv. aut. pstn. Tukumā — 4,5 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Slokas ceļa.

Pasta adrese: c. Milzkalni.

Upes: a) Slocene, b) Lāčupe, c. Pulkaine, d) Skujupīte.

Ezeri: a) Valguma — 60,7 ha, b) Slokenbekas dzirnavu — 8 ha, c) Mielezers — 4 ha, d) Melezers.

Kalni: a) Milzkalns, b) Poļu, c) Lustūžkalns, d) Jumpravkalns, e) Rīteļkalns.

Lielākie mežu masīvi: a) Sausupju — 400 ha, b) Lielābirze 200 ha, c) Milzkalnes valsts meži — 5750 ha.

Lielākie purvi: a) Zaļais — 120 ha, b) Ogu — 80 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Zīverts Pauls, dz. Ūdros, 4 klm. no pg. n., tlr. Tukums 174; pg. pdm. prs. Mellups Eduards, dz. Cērkstēs, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Cērkste 1; pg. tiesas prs. Kopfšteins Jānis, dz. Kunčos, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Jēčkalējs Jānis, dz. pg. n., tlr. Tukums 173; plc. kārtībnieks Cinovskis Kārlis, dz. Cērkstēs, 6 klm. no pg. n., tlr. Cērkste 12.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Apšciema 6 kl. pamatsk., 12,5 klm. no pg. n., prz. Vitenšteins Jānis,

dz. Lejasbaļķīšos; b) Tukuma apkārtnes apvienoto pg. II pk. pamatsk., Baltajā Tīlē, 2,5 klm. no pg. n., prz. Vismanis Indriķis, tlr. Tukums 109; c) Milzkalnes I pk. pamatsk. pie pg. n., prz. Špleceris Miķelis.

Bibliotēkas: a) Kultūras fonda bibliot., 836 sēj., pg. n., prz. Jēčkalējs Jānis, tlr. Tukums 173; b) Kultūras fonda bibliot., 284 sēj., Skumpvākās, prz. Smildziņš Jānis; c) Kultūras fonda bibliot., 490 sēj., Zariņos, prz. Klapkalns Jānis; d) Apšciema skolas bibliot., 655 sēj., skolā, prz. Vitenšteins Jānis (sk. augšā); e) Milzkalnes skolas bibliot., 539 sēj., skolā, prz. Špleceris Miķelis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Jakobsons Lidija, dz. Gravniekos, 7,5 klm. no pg. n., tlr. Cērkste 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Tukuma rajonā, vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Tukuma dzc. līnija.

a) Milzkalne — P. n. Ab., pg. n., prz. Jēčkalējs Jānis, tlr. Tukums 173; b) Cērkste — P. tf. n. Ab. T. p. C., 6,5 klm. no pg. n., prz. Mellups Lūcija, tlr. Cērkste s. v.; c) Apšciems — P. tf. n. Ab. T. p. C., Kalnabaļķīšos, 12,5 klm. no pg. n., prz. Andersons Grieta, tlr. Apšciems s. v.; d) Klapkalnciems — P. tf. n. Ab. T. p. C., Daiņās, 12,5 klm. no pg. n., prz. Vīgants Artūrs, tlr. Klapkalnciems s. v.; e) Smārde — Tf. n. T. p. C., Jāņkrogā, 6 klm. no pg. n., prz. Katlāps Atis, tlr. Smārde s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Šlokenbekas I iec. mžn. Šlokenbekā, pie Tukuma-Slokas ceļa, mžz. Raņķis Voldemārs, tlr. Tukums 83; b) Valguma II iec. mžn. Mežkungmuižā, pie Tukuma-Slokas ceļa, mžz. Zeidenbergs Jēkabs, tlr. Smārde 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 384, saimniecību — 371. Aramzeme 2334,93 ha (18,30% no z. kpl.), pļavas 1302,78 ha (10,22%), ganības 1240,53 ha (9,73%), meži 6992,94 ha (54,84%), purvi 452,78 ha (3,55%).

Mežos sastopami: zaķi, mežcūkas, stirnas, lapsas, ūdri, āpši, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, ruduļi, karpas, karūsas, laši, zuši, sapaļi, plauži, nēģi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Šlokenbekas dzirnavas, 1,5 klm. no pg. n., īp. Ulmanis K., tlr. Tukums 150; 2) Smārdes dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Povareškins M., tlr. Smārde 1; 3) Varkaļu zāģētava, 5,5 klm. no pg. n., īp. Zēbergs H., tlr. Smārde 3; 4) Jāņkroga zāģētava, 6,5 klm. no pg. n., īp. Dumpfs H., tlr. Smārde 15; 5) Koku destil. uzņēmums Guntiņās, 7 klm. no pg. n., īp. Vanags J., tlr. Smārde 14; 6) Kaļķu dedzinātava Varkaļos, īp. Zēbergs H. (sk. augšā); 7) Kaļķu dedzinātava Kalniņos, tlr. Smārde 27, 5,5 klm. no pg. n., īp. Kalniņš M., dz. Tukumā; 8) Pārtikas vkl. Jaunpriedēs, 12,5 klm. no pg. n., īp. Buša R.; 9) Pārtikas vkl. Kalntuņās, 12,5 klm. no pg. n., īp. Manguss Fr., dz. Jaunbērziņos; 10) Pārtikas vkl. Zvirgzdiņos, 12,5 klm. no pg. n., īp. Goldsteins G., dz. Kļaviņos; 11) Pārtikas vkl. Mazapšās, 12,5 klm. no pg. n., īp. Vīgants Z.; 12) Pārtikas vkl. Daiņās, 12,5 klm. no pg. n., īp. Vīgants A., tlr. Klapkalnciems s. v.; 13) Pārtikas vkl. Stūros, 12,5 klm. no pg. n., īp. Helde J.; 14) Pārtikas vkl. Eglēs, 12,5 klm. no pg. n., īp. Egle M.; 15) Pārtikas vkl. Ošlejās, 6,5 klm. no pg. n., īp. Kalējs V.; 16) Pārtikas vkl. Jāņkrogā, 6,5 klm. no pg. n., īp. Brunenaus Ž., tlr. Smārde 5; 17) Dažādu preču vkl. Viļņos, 12,5 klm. no pg. n., īp. Zuļķis J.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Tukuma ev.-lut. draudzē, mācītājs Kandavas iec. prāvests Virbulis Alberts, dz. Tukuma māc. muižā, tlr. Tukums 139. Baptistu lūgšanas nams, Āpšciemā, 12,5 klm. no pg. n., sludinātājs Briņķis Indriķis, dz. Jūrmalniekos.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Šlokenbekas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pg. n., pr. Kilēvics Teodors, dz. Klinciņos, tlr. Cērkste 7; 2) Milzkalnes lauksaimn. bba, db. 1934. g., pr. Krauze Andrējs, dz. Laimās, tlr. Tukums 250; 3) Zvejnieku bba „Zvaigzne", db. 1909. g., pr. Daņa Gustavs, dz. Kneijās, tlr. Apšciems 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Milzkalns 6 klm. z.-austr. Tukumam, pie Ūdru, Galmaču un Poļu mājām, plašs skats uz apkārtni; b) Šlokenbekas pils; c) Lustūžkalns — pēc nostāstiem sens pilskalns, valsts mežā, ar ļoti stāvu nogāzi un trigonometrisko torni virsotnē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 personas, 2 izsūtītas trimdā Sibirijā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Gulbis Ansis — grāmatu izdevējs, romānists, dzim. 1873. g., Cērkstes muižā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Šlokenbekas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota Šlokenbekas I iec. mežniecība; b) Durbes mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., „mazais centrs" ar dažām ēkām valsts īpašums — iznomāts, pils atrodas Tukuma pls. robežās; c) Cērkste, 6,5 klm. no pg. n., piešķirta kā dārzsaimniecība; d) Jaunā muiža, 3 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; e) Antlava, 3 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; f) Alīne, 4,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Milzkalns - Poļukalns, jauks skats uz apkārtni un uz Rīgas jūras līci; b) Vēsturiskais un romantiskais Valguma ezers ar rūpniecības atliekām no hercoga Jēkaba laikiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Daķos, prz. J. Strafiels, tlr. Smārde 26, pst. c. Tukumu, Tukuma I stc. 5 klm., Smārde 5,3 klm., Milzkalns 3 klm., Valguma ezers 2,5 klm., Durbes pils ar Raiņa mūzeju 3,5 klm.; b) Ūdros, prz. P. Zīverts, tlr. Tukums 174, Tukuma I stc. 4 klm., Milzkalns 0,5 klm.; c) Āmārniekos, prz. Ž. Erhards, tlr. Smārde 7, Smārdes stc. 3 klm., Valguma ezera krastā, pie Slocenes ietekas Valgumā (agrākā kņaza Jusupova Ziemas medību pils vieta).

13. Praviņu pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Praviņu pg.; vāciski Prawingen; krieviski Pravingenskaja.

Pagasta robeža: z. — Smārdes pg., d. — Irlavas, Lestenes un Džūkstes pg., v. — Tumes pg., r. — Slampes pg.

Pg. platība — 70,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1180, no tiem vīr. 576, siev. 604.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 76 klm., pa zc. — 67 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 12 klm., pa zc. — 8 klm.; c) tv. dzc. stc. Praviņi — 1 klm.; d) tv. aut. pstn. Tukums — 10 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Jelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Praviņiem.

Upes: —

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Praviņu novads — 420 ha.

Lielākie purvi: Slocenes — 500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Lambreksis Kārlis, dz. Kalnakārtiņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Lambrekši 3; pg. pdm. prs. Helmanis Kristaps, dz. Aizstrautos, 8 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 43; pg. tiesas prs. Zeilārs Miķelis, dz. Zeilāros, 3 klm. no pg. n., tlr. Slampe 20. Pg. darbvedis Tempelis Eduards, dz. pg. n., tlr. Praviņi 3; plc. kārtībnieks Lasmanis Voldemārs, pg. n., tlr. Praviņi 3.

2. **Izglītība.** Praviņu I pk. pamatsk., pie Praviņu-Lestenes ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Krastiņš Jēkabs, tlr. Lambrekši 1.

Bibliotēkas: Piensaimn. bbas „Vaga", bibliot., 300 sēj., Lambrekšos, prz. Zeilāns Krišus, Lambrekšos, tlr. Lambrekši 40.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Apsītis Kārlis, dz. Tukumā, 8 klm. no pg. n., tlr. Tukums 194.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Tukuma rajonā, vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Tukuma dzc. līnija.

a) Praviņi — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Bika Lūcija, tlr. Praviņi s. v.; b) Lambrekši — P. tf. n. Abc. T. p., 7 klm. no pg. n., prz. Zeilārs Krišs, tlr. Lambrekši s. v.; c) Tilmaņi — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Fricis, dz. Bērziņos.

6. **Pārējās iestādes.** Praviņi — dzc. stc., pr. Ķirsis Augusts.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 227, saimniecību — 214. Aramzeme 3347,18 ha (47,18% no z. kpl.), pļavas 1183,97 ha (16,69%), ganības 1320,15 ha (18,61%), meži 837,76 ha (11,80%), purvi 114,75 ha (1,62%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas u. c.; upēs un ezeros: —

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Spirgus tvaika dzirnavas Vecvagaros, 5 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Roberts, tlr. Praviņi 5; 2) Dažādu preču vkl. Puskalnos, 1 klm. no pg. n., īp. Kalniņš A., tlr. Praviņi 26; 3) Dažādu preču vkl. Krūkļos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Krūklis Trīne, tlr. Praviņi 23; 4) Dažādu preču vkl. Spirgus muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Katlāps Elza; 5) Dažādu preču vkl. Lambrekšos, 7 klm. no pg. n., īp. Zeilārs Līda, tlr. Lambrekši 40.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.854,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Tukuma ev.-lut. draudzē, baznīca Tukumā, 8 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Virbulis Alberts, dz. Tukumā, tlr. Tukums 139.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Praviņu lauksaimn. bba „Vaga", db. 1921. g., pr. Veitners Jānis, dz. Jākās, tlr. Lambrekši 16; 2) Praviņu piensaimn. bba „Vaga", db. 1922. g., pr. Melders Miķelis, dz. Apškalējos, tlr. Lambrekši 49; 3) Slampes-Praviņu savstarpīgā ugunsapdr. bba, db. 1924. g., pr. Vībulis Eduards, dz. Vībuļos, tlr. Slampe 12; Praviņu krājaizd. sba, db. 1927. g., pr. Melders Miķelis (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Neilands Fridrichs — vec. doc., lauksaimniecības rakstnieks un darbinieks, dzim. 1878. g., Praviņu Vecvagaros.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Praviņu mž. centrs, ēkās novietots pg. n.; b) Spirgus mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

14. Pūres pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pūres pg.; vāciski Puhren; krieviski Purenskaja.

Pagasta robeža: z. — Dzirciema un Sēmes pg., d. — Kandavas pg., v. — Cēres pg., r. — Vecmoku un Tumes pg.

Pg. platība — 39,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 791, no tiem vīr. 371, siev. 420.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 82,5 klm., pa zc. — 84 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 18,5 klm., pa zc. — 17 klm.; c) tv. pls. Kandava, pa zc. — 9 klm.; d) tv. dzc. stc. Zvāre — 4,5 klm., Pūre — 5 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Talsu ceļa.

Pasta adrese: c. Pūri.

Upes: a) Pūre, b) Zvārīte, c) Viljetiņa.

Ezeri: a) Jaunsudmalu — 25 ha, b) Vecsudmalu — 10 ha.

Kalni: Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: a) Sīkais — 500 ha, b) Sīļu purvs — 180 ha.

Lielākie purvi: a) Raganu — 23 ha, b) Govju — 55 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Ukmanis-Hofmanis Vilis, dz. Ķilužos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Kalniņš Eižens, dz. Jaunķilužās, 5,2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Riekstiņš Fricis, dz. Lagzdiņos, 1,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ludvigsons Eduards, dz. pg. n., tlr. Pūre 2; vc. plc. kārtībnieks Ešenvalds Kārlis, dz. Ausēkļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Pūre 31.

2. **Izglītība.** Skolas: Pūres I pk. pamatsk., 0,1 klm. no pg. n., prz. Rozentāls Jānis, tlr. Pūre 15. Bibliotēkas: a) Pūres sadraudzīgās bbas bibliot., 1150 sēj., pamatskolā, prz. Rozentāls Jānis (sk. augšā); b) Pūres pamatsk. bibliot., 600 sēj., skolā, prz. Rozentāls Jānis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Kandavas-Pūres-Cēres rajona ārsts Stiprais Vladimirs, dz. Kandavā, Lielā ielā, tlr. Kandava 53; rajona vecmāte Lejas-Krūmiņš Lilija, dz. Kandavā, Sabiles - 1, tlr. Kandava 71.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, Priežu - 6, 9 klm. no pg. n., tlr. Kandava 25; veterinārfeldšers Vanags M., dz. Sabilē, 25 klm. no pg. n., tlr. Sabile 25.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Tukuma-Ventspils dzc. līnija.

a) Pūre — P. n. s. v. Abc. l. X, 3 klm. no pg. n., prz. Jansons Jānis, stc. Pūre, tlr. Pūre 17; b) Pūre — Tf. n. T. C., Pūres muižā, 3 klm. no pg. n., prz. Kārkliņš Natālija, Pūres muižā, tlr. Pūre s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Valsts Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacijas ferma, 3 klm. no stc. Pūre, Pūres muižā.

Pūre — dzc. stc., 5 klm. no pg. n., prz. Jansons Jānis, tlr. Pūre 17.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 129, saimniecību — 128. Aramzeme 1638,02 ha (41,84% no z. kpl.), pļavas 849,37 ha (21,70%), ganības 435,72 ha (11,13%), meži 830,94 ha (21,23%), purvi 32,87 ha (0,84%).

Mežos sastopami: zaķi, mežcūkas, stirnas, āpši, lapsas, caunas, seski; upēs un ezeros: vēži, līdakas, alanti, līņi, asari, raudas, ruduļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Spirta dedzinātava Pūres muižā, 2 klm. no pg. n., īp. valsts, tlr. Pūre 4; 2) Dumpja dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Roze Fricis, dz. Rīgā, Siguldas pr. 33; 3) Gravas dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Grindulis Pauls, dz. Talsos, Mīlenbacha - 18/20, tlr. Talsi 65; 4) Pienotava Līdumos, 5 klm. no pg. n., īp. Pūres piensaimn. sba, tlr. Pūre 13; 5) Pārtikas preču vkl. Ziemeļos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Bergs Jānis; 6) Pārtikas preču vkl. Mūrniekos, 1,1 klm. no pg. n., īp. Lindenbaums Olga, tlr. Pūre 12; 7) Pārtikas preču vkl. Līdumos, 5 klm. no pg. n., īp. Laugals Paulīne, tlr. Pūre 28.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9975,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pūres ev.-lut. draudzes baznīca, 0,6 klm. no pg. n., mācītājs Zariņš Richards, dz. Kandavas mācītāja muižā, tlr. Kandava 44.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pūres sadraudzīgā bba, db. 1882. g., bbas namā, 1,8 klm. no pg. n., pr. Strīķis Roberts, dz. Pūres muižā, tlr. Pūre 35; 2) Pūres piensaimnieku sba, db. 1923. g., pr. Minders Aleksandrs, dz. Cēres Galciemā, tlr. Pūre 22; 3) Pūres lauksaimn. mašīnu koplietoš. bba „Arājs", db. 1923. g., pr. Mednis Pēteris, Priežkalnos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns — Mūļukalns, arī Pūres pilskalns, 0,5 klm. z. skolas namam.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 revolūcionārus un Tukuma revolūcijas kaujās kritis viens, divi izsūtīti nometināšanā Sibirijā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Pūres mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkās novietota Valsts Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacijas ferma.

4. **Dabas jaukumi:** a) Jāņukalns, b) Pūres upes apkārtne ar skaistām ozolu u. c. lapu koku birzēm, c) Jaunsudmalu ezera apkārtne, d) Pilskalns-Mūļukalns, no kura plašs skats uz Abavas leju un Kandavu.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

15. Remtes pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Remtes pg.; vāciski Remten; krieviski Remtenskaja.

Pagasta robeža: z. — Zantes pg., d. — Blīdienas pg., v. — Gaiķu un Cieceres pg., r. — Bikstu, Jaunpils un Struteles pg.

Pg. platība — 128,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1643, no tiem vīr. 825, siev. 818.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 117 klm., pa zc. — 106 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 132 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Saldus, lietojot dzc. — 19,5 klm., pa zc. — 17 klm.; d) tv. dzc. stc. Blīdene — 5 klm.; e) tv. aut. pstn. Saldus — 17 klm.

Pg. n. pie Saldus-Tukuma un Bikstu-Gaiķu ceļu krustojuma.

Pasta adrese: c. Remti.

Upes: a) Viesāta, b) Amula.

Ezeri: a) Remtes — 74 ha, b) Jurģu dzirnavu — 30 ha.

Kalni: a) Saulīšu, b) Silēju, c) Aunu, d) Remtes smēdes.

Lielākie mežu masīvi: a) Rozu — 621 ha, b) Lukņu — 732 ha (Remtes valsts meži — 4380 ha).

Lielākie purvi: a) Saulīšu — 445 ha, b) Smuku tīrelis — 266 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Īle Augusts, Īlēnos, 5 klm. no pg. n., tlr. Remte 13; pg. pdm. prs. Pūris Eduards, dz. Ciskaiņos, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Īle Augusts (sk. augšā). Pg. darbvedis Šteinerts Jānis, dz. pg. n., tlr. Remte 3; vc. plc. kārtībnieks Ābols Žanis, dz. pasta mājā, tlr. Remte 4.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Remtes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Tīģeris Kārlis, tlr. Remte 14; b) Remtes papildskola pamatskolas telpās, prz. Tīģeris Kārlis.

Bibliotēkas: a) Remtes pg. valdes bibliot., 1000 sēj., pg. n., prz. Eikerts Irma, tlr. Remte 3; b) Spriņģu bibliot. bbas bibliot., 218 sēj., Smuku pilī, prz. Moferts Vilis, dz. Abuļos, tlr. Jurģi 35; c) Remtes pamatsk. bibliot., 2100 sēj., skolā, prz. Vīksne Alīde, tlr. Remte 21.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka Gaiškalnos, 1 klm. no pg. n. Ārste Gediņš Elīzabete, dz. doktorātā, 4 klm. no pg. n., tlr. Remte 16; vecmāte Jansons Anete, dz. pasta mājā, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Saldus rajonā, vet. ārsts Velps Jānis, dz. Saldū, tlr. Saldus 69.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līn.

Remte — P. tf. n. Abc. T. p. C., 0,25 klm. no pg. n., prz. Baums Kristīne, tlr. Remte s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Mžn., 8 klm. no pg. n., pie Remtes-Zantes ceļa, mžz. Retmanis Roberts, dz. Mežmuižā, tlr. Zante 34.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 276, saimniecību — 367. Aramzeme 4877,10 ha (37,91% no z. kpl.), pļavas 1222,07 ha (9,50%), ganības 899,74 ha (7,00%), meži 5055,82 ha (39,30%), purvi 445,96 ha (3,47%).

Mežos sastopami: zaķi, meža cūkas, lapsas, āpši, ūdri, vāveres, seski, stirnas; upēs un ezeros: ķīši, līdakas, asari, raudas, plauži, līņi, vēdzeles, zuši, kamšas, rauduļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sudmaļu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Bensons Eduards; 2) Krejošanas punkts Sviestniekos, pie pg. n., īp. Saldus piensaimn. sba, tlr. Saldus 188; 3) Pārtikas vkl. Vīnkalnos, pie pg. n., īp. Kurpnieks Jūlijs, dz. Vīnkalnos, tlr. Remte 22; 4) Pārtikas vkl. Dūkās, pie pg. n., īp. Dūka Fricis, dz. Saldū, tlr. Saldus 78; 5) Pārtikas preču vkl. Kapu krogū, īp. Šēnfelds Ēvalds, tlr. Zante 23; 6) Pārtikas preču vkl. Bērziņos, īp. Neimanis Kārlis, tlr. Pilsblīdene 19.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Remtes ev.-lut. draudzes baznīca, pie Remtes-Gaiķu ceļa, 1 klm. no pg. n., mācītājs Grantiņš Alfrēds, dz. Gaiķu mācītāja muižā (c. Gaiķiem), tlr. Gaiķi 13.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Spriņģu bibliot. bba, db. 1909. g., Smuku (Burtnieku) pilī, pr. Mozerts Vilis, dz. Jaunpils pg. Lielābuļās (c. Remti), tlr. Jurģi 35; 2) Latv. Sarkanā Krusta Remtes nod., db. 1919. g., pg. n., pr. Gediņš Elīzabete, dz. doktorātā, tlr. Remte 16; 3) Remtes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Kūlants Voldemārs, dz. Bēķos, tlr. Remte 17; 4) Remtes krāj-aizdevu sba, db. 1924. g., pasta mājā, pr. Kūlants Voldemārs — sk. augšā; 5) Remtes lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pg. n., pr. Krūmiņš Ernests, dz. Birzniekos; 6) Remtes mednieku bba, db. 1928. g., pasta mājā, pr. Mozerts Žanis, dz. Jaunpils Dagās (c. Remti), tlr. Jurģi 24; 7) Remtes brīvības pieminekļa komiteja, db. 1934. g., pg. n., pr. Šteinerts Jānis, dz. pg. n., tlr. Remte 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) 1710.—1713. g. mēra sērgas upuru kopkapi pie Silēju kapiem un Smuku tīrelī.

1905. g. notikumi: 1906. g. janvārī soda ekspedīcija nošāvusi 7 cilvēkus, nodedzināta Remtes pils. —

Pasaules kara notikumi: 1915. g. 18. jūlijā vācu karaspēks okupējis Remti.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri.** a) Remtes mž. centrs, piešķirts pg. pašvaldībai; pilī novietota pg. valde, pamatskola, vecajā pilī — K. Verņera dārzniecība, manežas ēkā — tautas nams, pienotavā — Piensaimnieku sbas krejošanas punkts; b) Kaulacu mž. centrs, atstāts agrākam īp. kā neatsavināma daļa; c) Vikstrautes mž. centrs — atstāts agrākam īp. kā neatsavin. daļa; d) Kapeļu un e) Jaunās mž. centri — ēkas piedalītas jaunsaimniec.; f) Smuku mž. centrs, pils piešķirta Spriņģu bibliot. bbai.

4. **Dabas jaukumi:** a) Remtes ezers pie muižas ar 11 metru augstu mūra torni ezermalā; b) Remtes muižas parks ar reti sastopamiem kokiem, šūnakmeņu torņiem u. c.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Sēmes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sēmes pg.; vāciski Sehmen; krieviski Semenskaja.

Pagasta robeža: z. — Engures pg., d. Vecmoku pg., v. — Pūres un Dzirciema pg., r. — Milzkalnes pg.

Pg. platība — 100 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1261, no tiem vīr. 615, siev. 646.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 75 klm., pa zc. — 78 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, pa zc. — 11 klm.; c) tv. dzc. stc. Tukums I — 12 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Talsu ceļa.

Pasta adrese: c. Sēmi.

Upes: a) Lāčupe, b) Melnupīte.

Ezeri: a) Sēmes — apm. 60 ha, b) Pilsētas — 18 ha, c) Ciemene — 7 ha, d) Mellene — 7 ha, e) Baltene — apm. 7 ha.

Kalni: a) Jūras kalni, b) Raudas kalni.

Lielākie mežu masīvi: Vecmoku novads — 4580 ha.

Lielākie purvi: Sīļa purvs — 4,2 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Ozols Fricis, dz. K.-Bērzkalnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Sēme 3; pg. pdm. prs. Fridrichsons Atis, dz. Lāpēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Sēme 1; pg. tiesas prs. Lauva Jānis, dz. Meņģeļos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Štrōmanis Augusts, dz. pg. n., tlr. Sēme 9; vc. plc. kārtībnieks Minders Herberts, dz. Libetēs, 2 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Sēmes-Brīzules I pk. pamatsk., pie Tukuma-Talsu ceļa, 4,5 klm. no pg. n., prz. Grosmanis Jānis; b) Sēmes-Plieņu I pk. pamatsk., pie Tukuma-Engures ceļa, 8 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Paulīne, tlr. Plieņciems 13; c) II pk. pamatsk., Baltā Tīlē, 13 klm. no pg. n., prz. Vismanis Indriķis, tlr. Tukums 109.

Bibliotēkas: Sēmes pg. pdm. bibliot., 650 sēj., pg. n., prz. Štrōmanis Augusts, pg. n., tlr. Sēme 9.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Tukuma rajonā, vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Sēme — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Štrōmanis Emma, pg. n., tlr. Sēme s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Vecmoku vmžn. Kaives muižā, pie Vecmoku-Zentenes lielceļa, 5 klm. no pg. n., 15 klm. no Tukuma pls.; vmžz. Zariņš Rūdolfs, tlr. Tukums 159; Vecmoku vmžn. III iec. Sēmes mžn. Piķu krogū, 16 klm. no Tukuma I dzc. stc., mžz. Bērziņš Alberts, tlr. Sēme 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 238, saimniecību — 276. Aramzeme 2628,48 ha (26,27% no z. kpl.), pļavas 1365,04 ha (13,65%), ganības 825,11 ha (8,25%), meži 4397,35 ha (43,96%), purvi 304,65 ha (3,05%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, mežacūkas; upēs un ezeros: foreles, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sēmes ūdens dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Dambekalns Fricis, tlr. Sēme 4; 2) Pārtikas preču vkl. Baznīckrogā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Irma Vēveris; 3) Pārtikas preču vkl. Egļukalnos, 4 klm. no pg. n., īp. Ansis Ķirkops, tlr. Sēme 14; 4) Pārtikas preču vkl. Kaives Ezeriņos, īp. Ludvigs Treimanis; 5) Pārtikas preču vkl. Irbītēs, 12 klm. no pg. n., īp. Bille Melbārdis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sēmes ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Virbulis Alberts, dz. Tukumā, tlr. Tukums 139.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sēmes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1921. g., pr. Sproģis Ernests, dz. Tīļās; 2) Sēmes biškop. bba, db. 1929. g., pg. n., pr. Treibergs Fricis, dz. Censoņos (c. Zaļmežiem); 3) Kultūras veicināš. bbas Sēmes nodaļa, db. 1930. g., Kaives muižā, pr. Treimanis Ludvigs, dz. Ezeriņos (c. Kaivi).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: pg. ietilpa Tukuma sacelšanās rajonā.

Pasaules kara notikumi: vācu okupācijas laikā pg. namā ierīkota koncentrācijas nometne gūstekņiem.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Meierovics Zigfrīds-Anna — pirmais ārlietu ministrs, miris traģiskā nāvē Dziļā gravā, 16 klm. no Tukuma pls.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Brizules mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts agrākajam īp. kā neatsavināma daļa; b) Kaives mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota Vecmoku virsmežniecība; c) Plieņu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas piedalītas dārzsaimniecībai; d) Raudas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., un e) Sēmes mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., atstāti agr. īp. kā neatsavināmas daļas.

4. **Dabas jaukumi:** a) Jūraskalns ar skatu uz Rīgas jūras līci; b) Raudaskalns ar apkārtnes ainavām un skatu uz jūru.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

17. Slampes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Slampes pg.; vāciski Schlampen; krieviski Šlampenskaja.

Pagasta robeža: z. — Smārdes pg., d. un r. — Džūkstes pg., v. — Praviņu pg.

Pg. platība — 39,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 864, no tiem vīr. 400, siev. 464.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 82 klm., pa zc. — 62 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 21 klm., pa zc. — 17 klm.; c) tv. dzc. stc. Slampe — 1 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Tukuma ceļa.

Pasta adrese: c. Slampi.

Upes: Slampes upīte.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Slampes novads — 90 ha.

Lielākie purvi: nav.

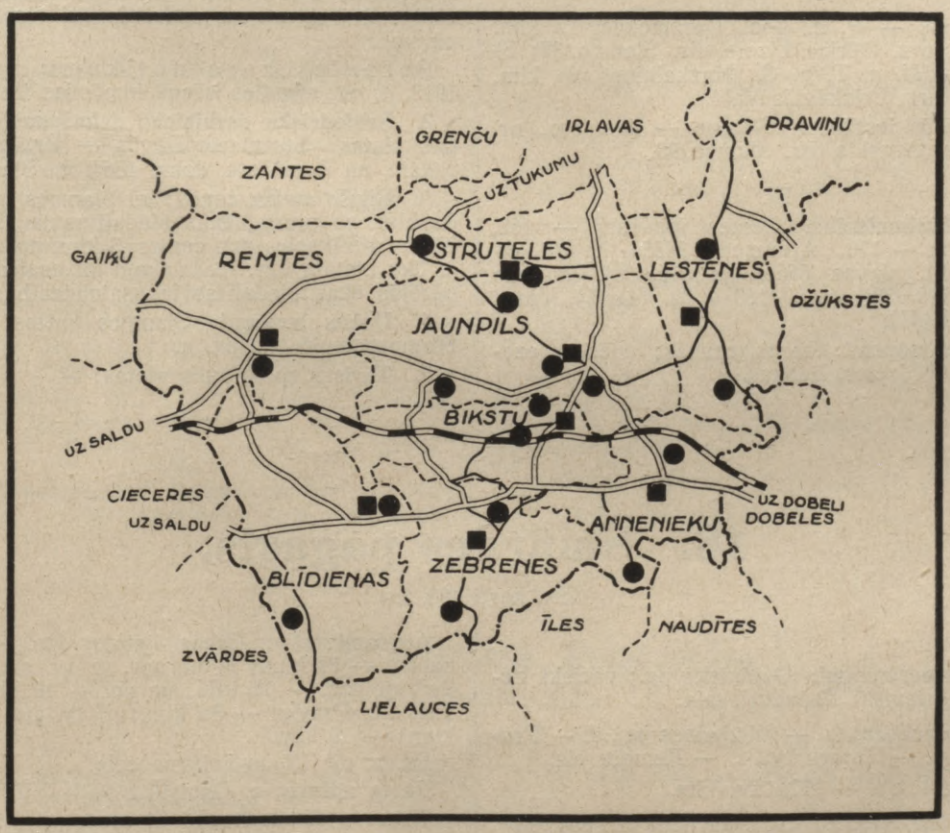

Jaunpils rajons.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Renberģis Paulis, dz. Jostu m., 1,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vībulis Eduards, dz. Vībuļu m., 4 klm. no pg. n., tlr. Slampe 12; pg. tiesas prs. Zeilārs Miķelis, dz. Praviņu pg. Zeilāros, tlr. Slampe 20. Pg. darbvedis Sūniņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Slampe 17; vc. plc. kārtībnieks Lasmanis Voldemārs, dz. Praviņu pg. n., 7 klm. no pg. n., tlr. Praviņi 3 (c. Praviņiem).

2. **Izglītība.** Skolas: Slampes 6 kl. pamatsk., pie Jelgavas-Tukuma ceļa, 0,15 klm. no pg. n., prz. Krādziņš Oskars, tlr. Slampe 4.

Bibliotēkas: a) Slampes lauksaimn. bbas „Akots" bibliot., 1033 sēj., „Patērētāji" bbas namā, prz. Siliņš Augusts, dz. Siliņos, tlr. Slampe s. v.; b) pamatskolas bibliot., 471 sēj., skolā, prz. Krādziņš Oskars (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Aptieka Slampes Stūrīšos, 0,1 klm. no pg. n., prov. Gersons Haims, tlr. Slampe 1; Slampes-Praviņu rajona ārste Cillinbergs Otīlija, dz. stc. Slampe, tlr. Slampe 26; rajona vecmāte Bankovičs Emīlija, dz. nespējnieku namā, pie pg. n., tlr. Slampe 38.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Lonfelds, dz. Tukumā, Rīgas - 2, tlr. Tukums 50; veterinārfeldšers Gāle, dz. Džūkstes b. a. v., 8 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Tukuma dzc. līnija.

a) Slampe — P. n. Abc., Dārzniekos, 1,5 klm. no pg. n., prz. Dērics Lizete, tlr. Slampe 37; b) Slampe — Tf. n. T. p. C., Mazkalniņos, 0,4 klm. no pg. n., prz. Brinkēvičs Valda.

6. **Pārējās iestādes.** Slampe — dzc. stc., pr. Netenbergs Arnolds, tlr. Slampe 98.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 168, saimniecību — 170. Aramzeme 2435,62 ha (61,66% no z. kpl.), pļavas 666,97 ha (16,88%), ganības 415,17 ha (10,51%), meži 180,68 ha (4,57%), purvi 11,26 ha (0,29%).

Mežos sastopami: lapsas, caunas; upēs un ezeros: vēži, vēdzeles, līdakas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Friksudmalās, 1 klm. no pg. n., īp. Georga Frika mant.; 2) Vīkseles vēja dzirnavas, 2,8 klm. no pg. n., īp. Sproģis Jūlija; 3) Krejošanas punkts bij. Slampes krogā, īp. Tukuma apr. piensaimn. sba, Tukumā, Mālkrogā, tlr. Tukums 51; 4) Slampes aptieka Stūrīšos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Apsītis Jūlijs, dz. Rīgā, Farmacijas pārvaldē, tlr. Slampe 1; 5) Koloniālpreču vkl. Patērētājos, 0,7 klm. no pg. n., īp. Brinkēvičs Valda; 6) Koloniālpārtikas preču vkl. Stūrīšos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Gersons Haska, tlr. Slampe 1; 7) Pārtikas un sīkpreču vkl. Jaunelceros, 0,7 klm. no pg. n., īp. Štermdons Berta, tlr. Slampe 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Džūkstes ev.-lut. draudzē, māc. Luksis Jānis, tlr. Džūkste 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Slampes-Praviņu savstarpīgā ugunsapdr. bba, atjaun. 1920. g., pr. Vībulis Eduards, dz. Vībuļos, tlr. Slampe 12; 2) Slampes krājaizdevu sba, db. 1924. g., „Patērētāji" bbas namā, pr. Vībulis Eduards (sk. augšā); 3) Slampes lauksaimn. bba „Akots", bbas namā, pr. Bujāns Kārlis, dz. Smārdes pg. Kalna-Zīvertos, tlr. Slampe 25.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 personas, 3 izsūtītas nometināšanā Sibirijā, vairāki sodīti ar miesas sodu, daudzi turēti apcietinājumā.

Pasaules kara notikumi: no 1915.—1918. g. pg. atradies vācu okupācijas joslā.

2. **Sabiedrisku darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Strautzels Pāvils — Dr., medicīnas, rakstn. un žurnālists, dzim. 1864. g., Slampē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Slampes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Vīkseles mž. centrs, 3 klm. no pg. n., daļa ēku atstāta agr. īpašniekam kā neatsavin. daļa, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Slampes upītes krasti ap Slampes muižu un pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

18. Smārdes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ozolnieku pg.; vāciski Eckendorf; krieviski Ekendorfskaja.

Pagasta robeža: z. — Milzkalnes pg., d. — Praviņu pg., v. — Tumes pg., r. — Ķemeru pls.

Pg. platība — 172,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1955, no tiem vīr. 894, siev. 1601.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 82 klm., pa zc. — 59 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 15 klm., pa zc. — 10 klm.; c) tv. dzc. stc. Praviņi — 3,5 klm.; d) tv. aut. pstn. Tukums — 10 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Tukuma ceļa.

Pasta adrese: c. Ozolpili.

Upes: a) Jāņupīte, b) Slocene.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Lielmežs — 3750 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Rēpiņš Mārtiņš, dz. Kalējkrāmos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Praviņi 11; pg. pdm. prs. Ulmanis Kristjānis, dz. Vecsprostās, 1 klm. no pg. n., tlr. Praviņi 8; pg. tiesas prs. Rēpiņš Miķelis, dz. Jaunrēpiņos, 2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Krūmiņš Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Praviņi 7; plc. kārtībnieks Vārns Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Praviņi 7.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Smārdes 6 kl. pamatsk. pie stc. Smārde, 7 klm. no pg. n., prz. Braucējs Līda, tlr. Smārde 9; b) Smārdes-Ozolnieku I pk. pamatsk., 0,5 klm. no Tukuma-Jelgavas ceļa, 3 klm. no pg. n., prz. Zommers Fricis, tlr. Praviņi 10.

Bibliotēkas: a) Smārdes pg. valdes bibliot., 199 sēj., pg. n., prz. Krūmiņš Voldemārs, pg. n., tlr. Praviņi 7; b) Smārdes pamatsk. bibliot., 795 sēj., prz. Braucējs Līda (sk. augšā); c) Ozolnieku pamatskolas bibliot., 664 sēj., skolā, prz. Plūksna Arvīds, tlr. Praviņi 10; d) Ozolnieku bbas „Darbs" bibliot., 1363 sēj., prz. Zommers Fricis (sk. augšā); e) Smārdes pretalkohola bbas bibliot., 720 sēj., Eiķēnos, prz. Sietiņš Ernests.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Šulcs Heinrichs, dz. Tukumā, Baznīcas - 7, tlr. Tukums 55; rajona vecmāte Goerms Luize, dz. pg. n., tlr. Praviņi 7.

4. **Lopārstniecība.** Tukuma rajona veterinārārsts Lonfelds, dz. Tukumā, Rīgas - 2, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Tukuma un Jelgavas-Tukuma dzc. līnijas.

a) Ozolpils — P. n. Ab., pg. n., prz. Krūmiņš Voldemārs, tlr. Praviņi 7; b) Zeļļuciems — Tf. n. T. p. C., Lērumos, 4 klm. no pg. n., prz. Pavārs Jānis, tlr. Zeļļuciems s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Tukuma vmžn. III iec. mžn., pie Tukuma-Milzkalnes-Smārdes ceļa, 1 klm. no stc. Smārde; mžz. Andersons Voldemārs, mežkunga mājā, 8 klm. no pg. n., tlr. Smārde 12.

Smārde — dzc. stc., 7 klm. no pg. n., pr. Dinzdorfs Vilis, tlr. Smārde dzc. stc.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 384, saimniecību — 388. Aramzeme 4746,09 ha (27,46%), no z. kpl.), plavas 2428,75 ha (14,06%), ganības 1898,59 ha (10,99%), meži 4382,55 ha (25,36%), purvi 3409,81 ha (19,73%).

Mežos sastopami: zaķi, vāveres, lapsas, stirnas, mežacūkas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Brūžos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Mukka Līda, tlr. Praviņi 21; 2) Pārtikas vkl. Stabiņos, 8 klm. no pg. n., īp. Stabiņš Jānis, tlr. Smārde 11; 3) Pārtikas vkl. Eiķēnos, 8 klm. no pg. n., īp. Eiķens Krišs; 4) Pārtikas vkl. Smārdeskrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Būmanis Miķelis, tlr. Zeļļuciems 13, pst. c. Smārdi; 5) Koku zāģētava, stc. Smārde, 7 klm. no pg. n., īp. Ilsums Ansis, dz. Tukumā, Pils - 14, tlr. Tukums 128; 6) Krejošanas punkts Brūžos, 1 klm. no pg. n., īp. Tukuma apk. piensaimn. sba, Tukumā, tlr. Tukums 51.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.708,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Tukuma ev.-lut. draudzē, mācītājs Kandavas iec. prāvests Virbulis Alberts, dz. Tukuma māc. muižā, tlr. Tukums 139.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ozolnieku savstarpīgā apdrošināš. bba, db. 1910. g., pr. Rēpiņš Miķelis, dz. Jaunrēpiņos; 2) Ozolnieku krājaizd. sba, db. 1891. g., pr. Ulmanis Kristjānis, dz. Vecsprostos, tlr. Praviņi 8; 3) Ozolnieku bba „Darbs"; 4) Smārdes pretalkohola bba; 5) Lauksaimniecības bba „Roga" un 5 meliorācijas sabiedrības.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: vēsturiskās kaujas pie Smārdes Lielmeža.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ozolmuižas centrs, piešķirts pg. pašval., ēkās novietots pg. n. un nespējnieku patversme; b) Smārdes mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkās novietota mežniecība; c) Aizpures mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; d) Pundurmuižas centrs, 9 klm. no pg. n., un e) Ošlejas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Ozolmuiža un apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

19. Struteles pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Struteles pg.; vāciski Strutteln; krieviski Strutelskaja.

Pagasta robeža: z. — Irlavas pg., d. — Jaunpils un Remtes pg., v. — Zantes un Grenču pg., r. — Lestenes pg.

Pg. platība — 66,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1444, no tiem vīr. 676, siev. 768.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 109 klm., pa zc. — 87 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, lietojot aut. — 30 klm., pa zc. — 20 klm.; c) tv.

dzc. stc. Biksti — 16 klm.; d) tv. aut. pstn. Viesata — 5 klm.

Pg. n. pie Auziņu-Ālkšņu ceļa.

Pasta adrese: c. Ausmu.

Upes: a) Abava, b) Viesāte.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 840 ha.

Lielākie purvi: a) Ķūķu - Lestenes - Struteles - Jaunpils — 1452,5 ha, b) Vārnu — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Lēmanis Kārlis, dz. Spuņņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Strutele 16; pg. pdm. prs. Ķenga Ādolfs, dz. Balbaržos, 3 klm. no pg. n., tlr. Viesātas 1; pg. tiesas prs. Ķenga Ādolfs (sk. augšā). Pg. darbvedis Rozenburgs Katrīna, dz. pg. n., tlr. Lauki 27; vc. plc. kārtībnieks Druviņš Ernests, dz. pg. n., tlr. Lauki 13.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Struteles I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Mazvērsīts Teodors, tlr. Lauki 29; b) Struteles-Viesātas I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Ile Lizete, tlr. Viesātas 7.

Bibliotēkas: Struteles bibliot. bbas bibliot., 1636 sēj., „Ausmā", Struteles pilī, prz. Štegenburgs Edgars, tlr. Lauki 33.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšers Pētersons Kārlis, dz. Ausmā, pie pg. n., tlr. Lauki 23; Tukuma rajona vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** a) Strutele — P. tf. n. Abc. T. C., 6,5 klm. no pg. n., prz. Rozenburgs Luize, dz. Ezeriņos, tlr. Strutele s. v.; b) Viesāta — P. tf. n. Abc. T. C., Viesātu muižā, 5 klm. no pg. n., prz. Siliņš Helēna, Viesātu skolā, tlr. Viesātas s. v.; c) Ausma — P. n. Abc., pie pg. n., Struteles pilī, prz. Pētersons Kārlis, Ausmā, tlr. Lauki 23.

6. **Pārējās iestādes.** Bruņniecības vmžn. IV Jaunpils iec. mžn. pie pg. n., mžz. Krastiņš Hermanis, tlr. Strutele 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 283, saimniecību — 266. Aramzeme 3107,23 ha (46,99% no z. kpl.), pļavas 845,34 ha (12,79%), ganības 983,26 ha (14,87%), meži 1336,27 ha (20,21%), purvi 17,99 ha (0,27%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas, lapsas, vāveres, āpši; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, brekši, sapali, līņi, karpas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens un tvaika dzirnavas Viesātās, 5 klm. no pg. n., īp. Bolsteins Fridrichs, tlr. Viesātas 2; 2) Ūdens un vēja dzirnavas Strutelē, 7 klm. no pg. n., īp. Ezergailis Voldemārs; 3) Koppienotava Viesātu muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Viesātu piensaimn. sba, tlr. Viesātas 5; 4) Pārtikas vkl. Viesātu muižā, īp. Viesātu piensaimn. sba (sk. augšā); 5) Koppienotava Skuju pusmuižā, 6 klm. no pg. n., īp. Struteles piensaimn. sba, tlr. Strutele 28; 6) Zāģētava, 0,75 klm. no pg. n., īp. Dzelzgalvis Ludvigs, Ozoliņos (c. Ausmu), tlr. Lauki 28; 7) Koloniālpreču vkl. Skuju pusmuižā, 6 klm. no pg. n., īp. Rudzītis Olga, tlr. Strutele 5; 8) Koloniālpreču vkl. Struteles pilī, īp. Ozoliņš Ansis, Ausmā; 9) Krejošanas punkts Struteles pilī, īp. Jaunpils piensaimn. sba Jaunpilī, tlr. Jaunpils 9.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.162,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Struteles ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., vikārmāc. Indriksons Alfrēds, dz. Lestenes māc. mž., tlr. Lestene 36.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Struteles bibliot. bba „Ausma", db. 1921. g., Struteles pilī, pr. Treimanis Žanis, dz. Skarās (c. Ausmu), tlr. Strutele 36; 2) Struteles un apkārtnes meliorācijas sba „Abava", db. 1927. g., pr. Kūla Ģederts, dz. Kraučās, tlr. Strutele 18; 3) Meliorācijas sba „Vārnu purvi", db. 1929. g., pr. Ābelīts Andrējs, Ābelītēs; 4) Struteles piensaimn. sba „Vienība", db. 1922. g., Vienībā, pr. Gūtmanis J., Vecvagaros; 5) Viesātu piensaimn. sba, db. 1922. g., Viesātu muižā, pr. Freināts Žanis, dz. Viesātniekos; 6) Meliorācijas sba „Darbs", db. 1934. g., pr. Stūris Teodors, dz. Auziņos, tlr. Strutele 23.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Barons Krišjānis — latvju dainu kopotājs, latviešu folkloras lielākais un nopelniem bagātākais sakrājējs un gaismā cēlējs, dzim. 1835. g., Struteles muižā; b) Pavasaru Jānis (J. Vesmanis) — dzejn., rakstnieks un žurnālists, dzim. 1867. g., Struteles Mazpavasaros.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Struteles mž. centrs, vienā ēkā ierīkots pg. n., pils ēka piešķirta bibliot. bbai „Ausma", pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Viesātu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pils ēkā iekārtota pamatskola un koppienotava, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Skuju pusmuižas centrs, 6 klm. no pg. n., dažas ēkas piedalītas koppienotavai un dīksaimniecībai, pārējās — jaunsaimniecībām; d) Vīnšeņķu mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; e) Auziņu pusmuižas centrs, 6,5 klm. no pg. n., un f) Melkaļu pusmuižas centrs, 3,5 klm. no pg. n., — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

20. Tumes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Tumes pg.; vāciski Tummen; krieviski Tummenskaja.

Pagasta robeža: z. — Vecmoku pg., d. — Irlavas pg., v. — Pūres un Grenču pg., r. — Tukuma pls. un Praviņu pg.

Pg. platība — 76 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1215, no tiem vīr. 566, siev. 649.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 75,4 klm., pa zc. 75 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, pa zc. — 8 klm.; c) tv. dzc. stc. Tukums II, 6 klm.; d) tv. aut. pstn. Tukums — 8 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Kandavas ceļa.

Pasta adrese: c. Tumi.

Upes: a) Slocene, b) Abava.

Ezeri: a) Tukuma — 2 ha, b) Sivēnu — 1 ha, c) Sudmaļu — 2 ha, d) Zvārguļu — 1,5 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: a) Vecmoku novads — 775,7 ha, b) Tukuma virsmežn. — 139 ha.

Lielākie purvi: Strēļu-Jēheru — 400 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Freimanis Roberts, dz. Padegos, 2 klm. no pg. n., tlr. Tuma 1; pg. pdm. prs. Zandbergs Jānis, dz. Strautiņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Tuma 31; pg. tiesas prs. Pinte Jānis, dz. Pintēs, 10 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Krausmanis Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Tuma 20; vc. plc. kārtībnieks Buchbinders Dāvīds, dz. pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Tumes 6 kl. pamatsk., pie Tukuma-Kuldīgas ceļa, 6,5 klm. no pg. n., prz. Lagzdiņš Teodors, skolā, tlr. Tuma 15.

Bibliotēkas: Tumes pg. bibliot., 895 sēj., pg. n., prz. Rakovskis Laura, pg. n., tlr. Tuma 20.

3. **Veselības kopšana.** Tumes-Pūres rajona ārsta ambulance Tukumā, rajona ārsts Zeldovs Rūvims, dz. Tukumā, Harmonijas - 7, 8 klm. no pg. n., tlr. Tukums 79.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Tukuma rajonā, vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Tukuma-Ventspils dzc. līnija.

Tuma — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Krausmanis Jēkabs, pg. n., tlr. Tuma s. v.

6. **Pārējās iestādes:** a) Rīgas pls. pašvaldīb. darbinieku kases bērnu kolonija „Cīrulīši", pie Jaunmoku-Jaunsātu ceļa, 6 klm. no stc. Tukums II.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 216, saimniecību — 254. Aramzeme 3259,78 ha (46,26% no z. kpl.), pļavas 1223,20 ha (17,36%), ganības 1187,92 ha (16,86%), meži 731,34 ha (10,38%), purvi 258,73 ha (3,67%).

Mežos sastopami: zaķi, vāveres, aļņi, stirnas, lapsas. mežacūkas; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karpas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tumes dzirnavas, 1 klm. no pg., īp. Grīnbergs Fricis, dz. Sudmaļos, tlr. Tuma 16; 2) Pārtikas vkl. Jaunsātos, 7 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis, dz. Sātu mācītāja muižā, tlr. Abava 26.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.101,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Tukuma ev.-lut. draudzē; mācītājs Virbulis Alberts, dz. Tumes pg. mācītāja muižā, 4 klm. no pg. n., tlr. Tukums 139.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** —

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 5 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Gulbis Vilis — agr., iekšlietu ministrs, dzim. 1890. g., Jaunsātu muižā.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Tumes mž. centrs, 6,5 klm. no pg. n., ēkās iekārtota pamatskola; 2) Jaunmoku mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās novietota bērnu kolonija; 3) Jaunsātu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., un 4) Vilkājas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., — centru ēkas izlieto dārzsaimniecības.

4. **Dabas jaukumi:** Abavas krāšņie krasti pie Jaunsātiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

21. Vānes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vānes pg.; vāciski Wahnen; krieviski Vanenskaja.

Pagasta robeža: z. — Matkules pg., v. — Kabiles pg., d. un r. — Aizupes pg.

Pg. platība — 60,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1101, no tiem vīr. 518, siev. 583.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 112, klm., pa zc. — 114 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, pa zc.

— 47 klm.; c) tv. pls. Sabile — 18 klm.; d) tv. dzc. stc. Stende — 31 klm.; e) tv. aut. pstn. Vāne — 1 klm.

Pg. n. pie Sabiles-Saldus ceļa.

Pasta adrese: c. Vāni.

Upes: Imula.

Ezeri: a) Lainums — 50 ha, b) Stulbis — 12 ha, c) Dzirnavu — 0,25 kv. klm

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Vānes novads — 1076 ha.

Lielākie purvi: Stulbis — 420 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Švalbe Fricis, dz. Strautniekos, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Iljēni 18; pg. pdm. prs. Antons Ansis, dz. Upmaļos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Čube Žanis, dz. Sārcenes dzirn., 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Birkenšteins Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Vāne 40; plc. kārtībnieks Feldmanis Kārlis, dz. Aizupes pg. n., 9 klm. no pg. n., tlr. Varieba 32, pst. c. Aizupi.

2. **Izglītība.** Skolas: Vānes I pk. pamatsk. Sārcenē, 3 klm. no pg. n., prz. Tīģeris Krists.

Bibliotēkas: a) Vānes skolas bibliot., 170 sēj., prz. Tīģeris Krists (sk. augšā); b) L. kultūras veicin. bbas Vānes nod. bibliot., 1099 sēj., pg. n., prz. Vītols Alīse, dz. Damiņos, tlr. Vāne 11.

3. **Veselības kopšana.** L. Sarkanā krusta veselības kopšanas punkts mācītāja muižā; māsa Strēlis Jūliana, mācītāja muižā, 1 klm. no pg. n.; ārste (piektdienās) Hercmanis, dz. Durbes muižā (c. Tukumu), tlr. Tukums 184. Rajona ārsts Antipovs Vladimirs, dz. Aizupes pag. (c. Imulu), 2 klm. no pg. n., tlr. Vāne 5; rajona vecmāte Bēlerts Lība, dz. pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, tlr. Kandava 25.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Tukuma-Vānes-Kabiles aut. līnija.

a) Vāne — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Birkenšteins Jēkabs, tlr. Vāne s. v.; b) Iljēni — Tf. n. T. C., Iljēnos, 7 klm. no pg. n., prz. Rūtens Krišus, Iljēnos, tlr. Iljēni s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 181, saimniecību — 190. Aramzeme 2849,26 ha (47,32% no z. kpl.), pļavas 737,62 ha (12,25%), ganības 477,63 ha (7,93%), meži 1431,55 ha (23,77%), purvi 323,05 ha (5,37%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, mežacūkas, caunas, āpši, lapsas, sīki meža zvēri; upēs un ezeros: līdakas, zuši, līņi, karūsas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Vānes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Kemnics Valija, tlr. Vāne 34; 2) Dzirnavas Sārcenē, 3 klm. no pg. n., īp. Čube Žanis; 3) Krejošanas punkts Vānes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Matkules piensaimn. sba „Kurzemes Sveice", Matkules muižā; 4) Pārtikas vkl. Vānes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Teodors, Baznīckrogā, tlr. Vāne 7; 5) Pārtikas vkl. Vānes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Cinks Arvīds, smēdē, tlr. Vāne 45; 6) Frizieŗa vkl. Vānes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Remess Irma, Pūpolos; 7) Vānes spirta dedzinātava, 1 klm. no pg. n., īp. Hans Aleksis, tlr. Vāne 29.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.250,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vānes ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Škute Leons, dz. Rendas mācītājmuižā, tlr. Lielrenda 13, pst. c. Rendu.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) L. kultūras veicin. bbas Vānes nodaļa, db. 1921. g., pr. Birkenšteins J., dz. pg. n., tlr. Vāne 40; 2) Vānes meliorācijas sba „Lainums", db. 1926. g., pr. Vītols Jānis, dz. Gobzemjos, tlr. Vāne 41; 3) Vānes meliorācijas sba „Liekna", db. 1926. g., pr. Siliņš Jēkabs, dz. Rožkalnos; 4) Vānes un apkārtnes brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1932. g., pr. Briedis Fricis, dz. Rīgā, Ērgļu - 7, dz. 35; 5) L. Sarkanā krusta Vānes nod., db. 1934. g., mācītājmuižā, pr. Briedis Fricis (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: nodedzināta Vānes pils ēka; soda ekspedīcija nošāvusi 3 cilvēkus, daudzi pērti, spīdzināti un apcietināti; viens cietumā miris, vairāki izsūtīti trimdā Sibirijā; nodedzinātas Rumbenieku mājas.

Pasaules kaŗa notikumi: vācu kaŗaspēkam ienākot, pg. robežās notikušas dažas nelielas sadursmes.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Vānes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** pg. sabiedrības parks, pie dzirnavu ezera, starp Vānes muižu un pg. n.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

22. Vecmoku pagasts.

(Sk karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecmoku pg.; vāciski Alt-Mocken; krieviski Alt-Mokenskaja.

Pagasta robeža: z. — Sēmes pg., d. — Tumes pg., v. — Pūres pg., r. — Tukuma pls.

Pg. platība — 57 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 716, no tiem vīr. 345, siev. 371.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 72 klm., pa zc. — 72 klm.; b) no apr. un tv. pls. Tukuma, pa zc. — 6 klm.; c) tv. dzc. stc. Tukums II — 5 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Kandavas ceļa.

Pasta adrese: c. Vecmokām.

Upes: nav.

Ezeri: a) Seklis — 24 ha, b) Jumpravas — 10 ha, c) Purezers — 8 ha, d) Gaiķis — 2 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Vecmoku — 2230 ha.

Lielākie purvi: Tiltmaču — 8 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. I iec.; miertiesas Tukuma iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Bušs Atis, dz. Pauciņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Vecmokas 1; pg. pdm. prs. Lasenbergs Jānis, dz. Dobeļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Vecmokas 10; pg. tiesas prs. Plinčs Ernests, dz. Tiltmačās, 5 klm. no pg. n., tlr. Vecmokas 20. Pg. darbvedis Miķelsons Roberts, dz. pg. n., tlr. Vecmokas 13; plc. kārtībnieks Eglīts Voldemārs, dz. skolas namā, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecmokas 6.

2. **Izglītība.** Skolas: Vecmoku I pk. pamatsk. pie Skolas-Vilkajas ceļa, 2 klm. no pg. n., prz. Veidenbergs Roberts.

Bibliotēkas: Vecmoku pg. pašvaldības bibliot., 820 sēj., pg. n., prz. Miķelsons Roberts, tlr. Vecmokas 13.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Kalēvics-Jansons Vēra, dz. Tukumā, Harmonijas - 10, tlr. Tukums 116; vecmāte Muižkungs Jūle, dz. Tukumā, Baznīcas - 8, tlr. Tukums 129.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Tukuma rajonā, vet. ārsts Lonfelds M., dz. Tukumā, tlr. Tukums 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Ventspils dzc. līnija.

Vecmokas — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Miķelsons Roberts, tlr. Vecmokas 13.

6. **Pārējās iestādes.** Vecmoku vmžn. IV iec. mžn., mžz. Jostiņš Aleks., dz. Knauķos, 5 klm. no Tukuma, tlr. Tukums 205.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 156, saimniecību — 132. Aramzeme 1993,39 ha (37,59% no z. kpl.), plavas 650,03 ha (12,26%), ganības 395,30 ha (7,45%), meži 1916,49 ha (36,14%), purvi 70,12 ha (1,32%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši, stirnas, brieži, caunas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, foreles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Zvārdes smēdē, 8 klm. no pg. n., īp. Treimanis Ernests; 2) Ķieģeļu ceplis Zaķos, 7 klm. no pg. n., īp. Akmeņkalns Voldemārs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.030,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Tukuma ev.-lut. draudzē, mācītājs Kandavas iec. prāvests Virbulis Alberts, dz. Tukuma māc. muižā, tlr. Tukums 139.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vecmoku savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Koklīts Kārlis, dz. Podniekos, tlr. Vecmokas 11; 2) Vecmoku lopkopības pārraudz. bba, db. 1932. g., pr. Pīpenbergs Ansis, dz. Eglājās, tlr. Vecmokas 24; 3) Vecmoku dārzkopības bba, db. 1928. g., pr. Lindermans Matīss, dz. Liepiņās.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, Skamaņu māju robežās, apaudzis priežu mežu.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 3 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Blumbergs Jānis — agronoms un sabiedrisks darbinieks, Centrālās savienības „Konzums“ administrātors, dzim. 1886. g., Bresmēs; Jēgere-Freimane Paulīna — teātŗa un literātūras kritiķe, dzim. 1886. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecmoku mž. centrs, 0,2 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Zvares mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Vilksalas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** četri ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

23. Zantes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zantes pg.; vāciski Santen; krieviski Zantenskaja.

Pagasta robeža: z. — Matkules un Zemītes pg., d. — Remtes pg., v. — Gaiķu un Aizupes pg., r. — Irlavas un Struteles pg.

Pg. platība — 86,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1713, no tiem vīr. 853, siev. 860.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 96 klm., pa zc. — 106 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, pa zc. — 35 klm.; c) tv. pls. Kandava, pa zc. — 26 klm.; d) tv. dzc. stc. Blīdene — 17 klm.; e) tv. aut. pstn. Aizstrauti — 12 klm.

Pg. n. pie Tukuma-Saldus ceļa.

Pasta adrese: c. Zanti.

Upes: Amula.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Plāņu meži — 1800 ha.

Lielākie purvi: nav.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Zvirbulis Heinrichs, dz. Zantiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Zante 1; pg. pdm. prs. Zoltners Kārlis, dz. Tučos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jaundziras 3; pg. tiesas prs. Vīgants Fricis, dz. Lāsītēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Zante 35. Pg. darbvedis Alksnis Žanis, dz. pg. n., tlr. Zante 21; plc. kārtībnieks Skudra Ansis, dz. pg. n., tlr. Zante 52.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Zantes 6 kl. pamatsk., Zantes muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Knauts Kārlis, tlr. Zante 44; b) Zantes Jaundziru I pk. pamatsk., Jaundzirās, 4 klm. no pg. n., prz. Saulīte Jānis, tlr. Zante 33; c) Zantes vācu 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Feierābends Nikolajs, tlr. Zante 42.

Bibliotēkas: a) Zantes sadraudzīgās bbas bibliot., 1112 sēj., biedrības telpās, Zantes muižā, prz. Knauts Kārlis (sk. augšā); b) Jaundziru bibliot. bba, 336 sēj., Stūreniekos, prz. Untiķis Lizete, Stūreniekos; c) Zantes skolas bibliot., 830 sēj., prz. Knauts Kārlis (sk. augšā); d) Jaundziru skolas bibliot., 350 sēj., prz. Saulīte Jānis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Zantes aptieka, pie pg. n. Rajona ārste Gediņš Elīza, dz. Remtes pg., tlr. Remte 16; vecmāte Strauss Anna, dz. Zantes muižā, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, tlr. Kandava 25.

5. **Satiksme.** a) Zante — P. t. k. N., pg. n., prz. Zvirgzdiņš Nikolajs, tlr. Zante 40; b) Jaundziras — P. n. Abc., Centībās, 5 klm. no pg. n., prz. Cinis Jānis, tlr. Jaundziras s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 267, saimniecību — 218. Aramzeme 4005,83 ha (46,20% no z. kpl.), pļavas 1083,31 ha (12,50%), ganības 1246,25 ha (14,37%), meži 2041,95 ha (23,55%), purvi 6,10 ha (0,07%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, āpši, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dziru dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Jakobinskis, tlr. Zante 14; 2) Dzirnavas Sudmaļu m., 1 klm. no pg. n., īp. Tintes mant.; 3) Pienotava Zantes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Zantes piensaimn. sba, Zantes muižā, tlr. Zante 3; 4) Pienotava Centībās, 5 klm. no pg. n., īp. Jaundziru piensaimn. sba, Centībās, tlr. Jaundziras 15; 5) Pārtikas vkl. Centībās, īp. Jaundziru piensaimn. sba (sk. augšā); 6) Pārtikas vkl. Piešos, 6 klm. no pg. n., īp. Skujiņš Fricis; 7) Pārtikas vkl. Zanteskrogā, 2 klm. no pg. n., īp. Briģis Indriķis, tlr. Zante 30; 8) Pārtikas vkl. Zantes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Zantes piensaimn. sba, tlr. Zante 3; 9) Koku apstrādāšanas uzņēmums Zantes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Zantes piensaimn. sba (sk. augšā).

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.334,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Zemītes ev.-lut. draudzē, mācītājs Roze Leopolds. Baptistu baznīca pie Kandavas-Saldus ceļa, 2 klm. no pg. n.; sludinātājs Elke Benjāmiņš, dz. Zantes vecā skolas namā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zantes sadraudzīgā bba, db. 1903. g., pr. Kenkars Kārlis, dz. Kalējārlavos, tlr. Zante 2; 2) Zantes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Ķenkars Kārlis, dz. Kalējārlavos, tlr. Zante 2; 3) Jaundziru piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Kalviņš Fridrichs, dz. Aizupes Leļos; 4) Zantes savstarp. ugunsapdrošināš. bba, db. 1923. g., pr. Alksnis Jēkabs, dz. Puļķos, tlr. Zante 20; 5) Zantes krājaizd. sba, db. 1929. g., pr. Alksnis Jēkabs, Puļķos, tlr. 20; 6) Zantes brīvprātīgo ugunsdzēs. bba, db. 1933. g., pr. Zvirbulis Heinrichs, dz. Zantiņos, tlr. Zante 1; 7) Biškopības bba „Pumpurs", db. 1934. g., pr. Ķenkars Kārlis, dz. Kalējārlavās, tlr. Zante 2; 8) Jaundziru bibliotēkas bba, db. 1925. g., pr. Grims Ernests, dz. Sīļos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Zantes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās iekārtota pamatskola; b) Plāņu mž. centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** krāšņie Amulas upes krasti un grava starp Zantes muižu un Dziru dzirnavām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

24. Zebrenes pagasts.

(Sk. karti 411. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi:: Reņģes pg.; vāciski Rengenhof; krieviski Rengengofskaja.

Pagasta robeža: z. — Bikstu pg., d. — Lielauces pg., v. — Blīdienas pg., r. — Annenieku un Īles pg.

Pg. platība — 83,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1342, no tiem vīr. 644, siev. 698.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 98 klm., pa zc. — 90 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot dzc. — 113 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Auce — 25 klm.; d) tv. dzc. stc. Biksti — 5 klm., Josta — 5 klm.

Pasta adrese: c. Zebreni.

Upes: Bērze.

Ezeri: a) Zebras — 467,5 ha, b) Svētes — 50 ha.

Kalni: Silakalni, Elkukalni.

Lielākie mežu masīvi: Silakalnu — 300 ha, Zebrenes valsts meži — 1350 ha.

Lielākie purvi: Zebrenes-Svētes — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma apr. Pg. vecākais Melderis Jānis, dz. Saulītēs (c. Svētezeru), 3,5 klm. no pg. n., tlr. Zebrene 32; pg. pdm. prs. Dauge Pēteris, dz. Počās, 7 klm. no pg. n., tlr. Zebrene 7; pg. tiesas prs. Erhards Volfs, dz. Modros, 10 klm. no pg. n., tlr. Zebrene 10. Pg. darbvedis Pūpols Matīss, dz. pg. n., tlr. Upesmuiža 3; plc. kārtībnieks Budnēvics Jānis, dz. Vecā skolā, 5 klm. no pg. n., tlr. Zebrene 31.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Zebrenes 6 kl. pamatsk., pie Tukuma-Auces ceļa, 5 klm. no pg. n., prz. Auziņš Jānis, tlr. Zebrene 28; b) Upes I pk. pamatsk. pie Saldus-Dobeles ceļa, 2 klm. no pg. n., prz. (vieta vakanta), pst. c. Upesmuižu.

Bibliotēkas: Upenieku izglīt. veicin. bbas „Rīts" 2 bibliot.: a) Upeniekos, 900 sēj., prz. Zelickis Kārlis, dz. Ciņos, pst. c. Upesmuižu; b) Tomaļās, 650 sēj., prz. Rozentāls Fricis, dz. Tomaļās.

3. **Veselības kopšana.** Blīdenes-Zebrenes rajona ārste Ozoliņš-Bormanis Hilda, dz. Baltā mājā, Lielblīdenē, tlr. Blīdene 26; vecmāte Janiks Emīlija, dz. Baltā mājā, Lielblīdenē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dobeles veterinārārsta rajonā, vet. ārsts Šlaps K., dz. Dobelē, tlr. Dobele 20.

5. **Satiksme.** a) Zebrene — P. tf. n. Abc. T. C., Dzidrās, 5 klm. no pg. n., prz. Netlaus Ansis, tlr. Zebrene s. v.; b) Svētezers — P. n. Ab., Kaijās, 4 klm. no pg. n., prz. Sapietis Jēkabs; c) Upenieki — P. n. Ab., Sierniekos, 3 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Jānis, Sierniekos, tlr. Upesmuiža s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 244, saimniecību — 320. Aramzeme 3696,18 ha (44,17% no z. kpl.), pļavas 833,64 ha (9,96%), ganības 658,93 ha (7,88%), meži 2142,41 ha (25,60%), purvi 269,66 ha (3,22%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas, lapsas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, brekši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Upes dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Silķe Ernests, tlr. Upesmuiža 18; 2) Reņģes dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Kažmers Pēteris, dz. Rīgā; 3) Patērētāju bbas vkl. Dzidrās, 4 klm. no pg. n., īp. Zebrenes patērētāju bba, tlr. Zebrene s. v.; 4) Pārtikas vkl. Sierniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Voldemārs Eņģelis; 5) Pārtikas vkl. Spilvešos, 3 klm. no pg. n., īp. Žanis Bērtulis; 6) Pārtikas vkl. Ozolos, 4 klm. no pg. n., īp. Alberts Brauchbars, tlr. Zebrene 33; 7) Krejotava Dzidrās, 4 klm. no pg. n., īp. Bikstu piensaimnieku sba, tlr. Zebrene 15; 8) Krejotava Kaijās, 4 klm. no pg. n., īp. Bikstu piensaimnieku sba; 9) Krejotava Upesmuižā, 3 klm. no pg. n., īp. Bikstu piensaimnieku sba, tlr. Upesmuiža 36.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.000.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca pie Tukuma-Auces ceļa, 4 klm. no pg. n., dievkalpojumus notur Jaunpils draudzes mācītājs Leviatāns Eduards, dz. māc. mājā, tlr. Jaunpils 22.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Upenieku izglīt. veicin. bba, db. 1920. g., pr. Dreimanis Heinrichs, dz. Jungaiņos (c. Upeniekiem), tlr. Zebrene 42; 2) Ugunsapdrošinās. bba, db. 1920. g.,

pr. Tomsons Eduards, dz. Drukās, tlr. Zebrene 11; 3) Patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Rude Arnolds, dz. Auniņās, tlr. Zebrene 3; 4) Zebrenes krājaizd. sba, db. 1924. g., Dzidrās, pr. Eichvalds Jānis, dz. Vidusvillikās (c. Svētezeri), tlr. Upesmuiža 37.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: aizvēsturisku izrakumu vieta, Zebrenes ezera z. krastā; Elkukalni starp Zebrenes un Svētes ezeriem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Upesmuižas centrs, 2 klm. no pg. n., pils ēka piešķirta Upenieku izglītības veicin. bbai; b) Ārīšu mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; c) Grenču mž. centrs, 2 klm. no pg. n., — centru ēkas piedalītas jausaimniecībām; d) Reņģes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pils ēkā novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Elkukalni starp Zebrenes un Svētes ezeriem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Raudās, prz. Ozers A., pst. c. Upesmuižu, tv. dzc. stc. Josta — 5 klm.

25. Zemītes pagasts.

(Sk. karti 400. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zemītes pg.; vāciski Samiten; krieviski Zamitenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kandavas pg., d. — Zantes pg., v. — Matkules pg., r. — Grenču pg.

Pg. platība — 90 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1348, no tiem vīr. 659, siev. 689.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 92 klm., pa zc. — 95 klm.; b) no apr. pls. Tukuma, lietojot vienīgi zemes ceļus — 28 klm.; c) tv. pls. Kandava, pa zc. — 11 klm.; d) tv. dzc. stc. Kandava — 18 klm.; e) tv. aut. pstn. Zemītes muiža — 2 klm.

Pg. n. pie Saldus-Kandavas ceļa.

Pasta adrese: c. Zemīti.

Upes: Kukšupe.

Ezeri: a) Zemītes dzirnavu — 7 ha, b) Kukšu dzirnavu — 13 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Zemītes novads — 2988 ha.

Lielākie purvi: a) Liekņa — 196,5 ha, b) Sausā Liekņa — 178,5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Tukuma-Talsu apr. plc. II iec.; miertiesas Kandavas iec.; izm. tiesneša Tukuma iec.; tiesu izp. Tukuma iec. Pg. vecākais Ķelle Fricis, dz. Plikšķu m., 8 klm. no pg. n., tlr. Jaundziras 2; pg. pdm. prs. Birznieks Juris, dz. Sniķeros, 3,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Freimanis Jānis, dz. Tullās, 4 klm. no pg. n., tlr. Zemīte 15. Pg. darbvedis Volbergs Reinholds, dz. pg. n., tlr. Zemīte 2; plc. kārtībnieks Rupenheits Vilis, Zaldiņos, 1,2 klm. no pg. n., tlr. Zemīte 44.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Zemītes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Puriņš Ernests, tlr. Zemīte 42; b) Kukšu I pk. pamatsk. pie Kukšu muižas, 9 klm. no pg. n., prz. Auziņš Milda, skolā, tlr. Kukšas 6.

Bibliotēkas: Zemītes pg. pašvald. bibliot., 458 sēj., pg. n., prz. Nāburgs Emma, tlr. Zemīte 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsta ambulance Zemītes mācītājmuižā; ārste Reķis Lilija, mācītājmuižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Zemīte 5; rajona vecmāte Veics Emma, mācītājmuižā, 3 klm. no pg. n. Aptieka Zemītes muižā, 2,5 klm. no pg. n., provizors Bušs Herberts, tlr. Zemīte 18.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kandavas rajonā, vet. ārsts Bērtiņš Jānis, dz. Kandavā, tlr. Kandava 25.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Tukuma-Vānes-Kabiles aut. līnija.

a) Zemīte — P. n. Abc., pg. n., prz. Nāburgs Emma, pg. n., tlr. Zemīte 2; b) Zemīte — Tf. n. T. C., Ziedoņos, 2,5 klm. no pg. n., prz. Baltābols Ernests, tlr. Zemīte s. v.; c) Kukšas — P. tf. n. Ab T. C., Dārzniekos, 8 klm. no pg. n., prz. Gulbis Augusts, tlr. Kukšas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 230, saimniecību — 262. Aramzeme 3815,93 ha (41,93% no z. kpl.), plavas 1009,21 ha (11,09%), ganības 898,35 ha (9,87%), meži 3059,82 ha (33,62%), purvi 32,91 ha (0,36%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, caunas, vāveres, āpši, seski, stirnas; upēs un ezeros: vēži, līdakas, raudas, vēdzeles, asari, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Zemītes muižā, 2,2 klm. no pg. n., īp. Zemkopības ministrija, tlr. Rīga 21401; 2) Dzirnavas Kukšu muižā, 8 klm. no pg. n., īp. Zīverts Jānis, tlr. Kukšas 10; 3) Sīku preču vkl. Kukšu muižā, īp. Zīverts Jānis (sk. augšā); 4) Koppienotava Ziedoņa mājā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Zemītes piensaimn. sba, tlr. Zemīte 47; 5) Koloniālpreču trg. Ziedoņa m., 2,5 klm. no pg. n., īp. Patērētāju

bba „Ziedons", savā namā, tlr. Zemīte 4; 6) Pienotava Kukšu Pieninieku mājā, 8 klm. no pg. n., īp. Kukšu piensaimn. sba; 7) Sīku preču vkl. Dārzniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Gulbis Augusts, Dārzniekos (c. Kukšām); 8) Sīku preču vkl. Zemītes muižā, 2,3 klm. no pg. n., īp. Kreicšteins Eduards, tlr. Zemīte 28; 9) Mašīnu koplietošanas punkts Kukšu muižā, īp. Kukšu piensaimn. sba (sk. augšā); 10) Kukšu ķieģeļu ceplis, 5 klm. no pg. n., īp. Bedrītis Jēkabs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Zemītes ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n.; mācītājs Roze Leopolds, dz. Grenču pg. Sātu mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zemītes piensaimnieku sba, db. 1923. g., pr. Smilga Mārtiņš, dz. Ēniņos, tlr. Zemīte 30; 2) Patērētāju bba „Ziedons", db. 1921. g., pr. Cērps Atis, dz. Leišu m., tlr. Zemīte 34; 3) Kukšu piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Baumanis Juris, dz. Vilniekos; 4) Meliorācijas sba „Liekne", db. 1928. g., pr. Brūvelis Atis, dz. Šēniņos, tlr. Zemīte 43.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: nodedzināta Zemītes muižas pils.

Pasaules kara notikumi: lielinieku un bermontiešu laikā pg. nošautas 9 privātpersonas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Birznieku Latiņa — dzejniece, dzim. 1864. g., Noņās; b) Birznieku Sofija — dzejniece, dzim. 1876. g., Noņās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Zemītes mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkas izlieto lauksaimniecības vajadzībām; b) Kukšu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., daļa ēku piešķirta Kukšu piensaimn. sbai, pārējās ēkas apdzīvo īrnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Zemītes muižas parks ar dzirnavu ezeru, lejpus ezera dzirnavu upes grava, aizaugusi sirmiem lapu kokiem, kuru pakājē aug. krāšņas kultūras papardes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

XII. Jelgavas apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Jelgavā, Zemgales prosp. 2. Tlr. Jelgava 17. Dārznieks Teodors, pašvald. vec. Tlr. 559. Pieņem pirmdienās, otrdienās un piektdienās no 11—13. Raiņa - 4. Tlr. 723.

Apr. pr-ka kancel. Jelgavā, Zemgales prosp. 2. Tlr. 204. Ausmanis Augusts, apr. pr-ks. Ist. 1. Tlr. 200. Zemgales pr. 2. Tlr. 24.

Apr. plc. I iecirknis. Kancel. Jelgavā, Dzirnavu - 2. Tlr. 189. Gūtmanis Žanis, iec. pr-ks. Tlr. 207. Zemgales pr. 2. Tlr. 208.

Apr. plc. II iecirknis. Kancel. Jelgavā, Zemgales prosp. 2. Tlr. 209. Kristiņš Oskars, iec. pr-ks. Tlr. 209. Dīķa - 10. Tlr. 210.

Apr. plc. III iec. Kancel. Dobelē, Skolas - 5. Tlr. 5. Brūveris Jānis, iec. pr-ks. Tlr. 3. Dobelē, skolas - 5.

Apr. plc. IV iecirknis. Kancel. Elejas muižā. Tlr. Eleja 3. Ulmanis Aleksandrs, iec. pr-ks.

Apr. plc. V iecirknis. Kancel. Aucē, Jelgavas - 1. Tlr. 3. Broks Kārlis, iec. pr-ks. Tlr. 3. Aucē, Jelgavas - 9. Tlr. 18.

Apr. miertiesnesis Vīgmans Teodors. Pieņem no 10—15. Jelgavā, Akadēmijas - 24, tlr. 866.

Dobeles iec. miertiesnesis Vaits Arvēds. Pieņem no 10—15. Dobelē, Lielā - 16. Tlr. 9.

Auces iec. miertiesnesis (vieta vakanta). Aucē, Miera - 4, tlr. 21.

Apr. izm. tiesnesis Dūzels Verners, Akadēmijas - 24. Tlr. 304. Dzīv. Viestura - 3. Tlr. 903.

Apr. I iec. tiesu izp. Mālkalns Roberts, Jelgavā, Annas - 11. Tlr. 743.

Apr. II iec. tiesu izp. Vīksne Jānis, Jelgavā, Pēteŗa - 20. Tlr. 601.

1. Auru pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Auŗu pg.; vāciski Auermünde; krieviski Auermindskaja.

Pagasta robeža: z. — Dobeles pg., d. — Tērvetes un Zaļenieku pg., v. — Penkules un Naudītes pg., r. — Šķibes pg.

Pg. platība — 56 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1452, no tiem vīr. 679, siev. 773.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 73,5 klm., pa zc. — 75 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 30,5 klm., pa zc. — 33 klm.; c) tv. pls. Dobele, lietojot dzc. — 28 klm., pa zc. — 8 klm.; d) tv. dzc. stc. Auŗi — 2 klm.

Pg. n. pie Dobeles-Kalnamuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Auŗiem.

Upes: a) Bērze, b) Sesava.

Ezeri: Abguldes — apm. 100 ha.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Abguldes novads — 230 ha.

Lielākie purvi: Brakšu — 40 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Šifers Heinrichs, dz. Siļķēs, 2 klm. no pg. n., tlr. Auŗi 13; pg. pdm. prs. Bērziņš Vladimirs, dz. Lielabgulde, 4 klm. no pg. n., tlr. Abgulde 8; pg. tiesas prs. Straudovskis Jānis, dz. Vecsmēdaļos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Auŗi 7. Pg. darbvedis Šraders Arvīds, dz. pg. n., tlr. Auŗi 12; plc. kārtībnieks Ziediņš Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Auŗi 11.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Auŗu I pk. pamatsk., pie Dobeles-Kalnamuižas ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Ziemiņš Alfons, tlr. Auŗi 5; b) Abguldes I pk. pamatsk. pie Dobeles-Penkules ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Leilands Elza, tlr. Abgulde 24; c) Lielabguldes lauksaimniec. skola pie Dobeles-Penkules ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Vladimirs, Lielabguldē, tlr. Abgulde 8.

Bibliotēkas: Auŗu kultūras veicin. pulciņa „Stars" bibliotēka, 786 sēj., pg. n., prz. Dimza Augusts, dz. Dimzās; Krimūnu bibliot. bbas bibl., 1000 sēj., prz. Zilberts Leonīds, dz. Briukšķos.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka Abguldē; vecmāte Ledainis Lizete, dz. pg. n.; aptieka Krimūnās, Asteru mājās, īp. Lukāss Jānis, tlr. Krimūnas 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dobeles rajonā, vet. ārsts Šlaps K., dz. Dobelē, tlr. Dobele 20.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Liepājas (c. Moŗeikiem) dzc. līnija.

a) Auŗi — P. n. s. v. Abc. I. X., Auros, 2 klm. no pg. n., prz. Šulcs Michails, tlr. Auŗi s. v.; b) Auŗi — Tf. n. T. C., pie pg. n., prz. Dimza Kristaps, tlr. Puķukalni s. v.; c) Abgulde — Tf. n. T. C., Abguldes stc., 5 klm. no pg. n., prz. Gonne Jānis, dz. stc. Abgulde, tlr. Abgulde s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Krimūnas — dzc. stc., pr. Dimdiņš Kārlis; b) Auri — dzc. stc., pr. Šmidts Otto; c) Abgulde — dzc. stc., pr. Gonne Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 218, saimniecību — 238. Aramzeme 4300,69 ha (76,78% no z. kpl.), pļavas 301,93 ha (5,39%), ganības 271,55 ha (4,85%), meži 333,71 ha (5,95%), purvi 159,04 ha (2,84%).

Mežos sastopami: zaķi, āpši, lapsas, stirnas u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, raudas, līņi, karūsas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Teņos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Slava Kristaps, tlr. Abgulde 18; 2) Ūdens dzirnavas Abguldē, 3,5 klm. no pg. n., īp. Holcmanis Kārlis, tlr. Abgulde 6; 3) Vēja dzirnavas Grāveros, 6 klm. no pg. n., īp. Puķe Kristaps, Grāveros; 4) Krimūnu pienotava, 5 klm. no pg. n., īp. Krimūnu piensaimn. sba, tlr. Krimūnas 19; 5) Krimūnu aptieka Astarēs, 5 klm. no pg. n., īp. Lukass Jānis, tlr. Krimūnas 12; 6) Preču vkl. Liskopos, 5 klm. no pg. n., īp. Daizis Jānis, tlr. Krimūnas 10; 7) Preču vkl. Bērzaiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Ķēpulis Žanis, tlr. Auri 4; 8) Preču vkl. Atpūtās, 2 klm. no pg. n., īp. Pleskačs Aleksējs, tlr. Auri 10; 6) Preču vkl. Ceplīšos, 4 klm. no pg. n., īp. Vējš Roberts, tlr. Abgulde 36; 9) Preču vkl. Pavasaros, 6 klm. no pg. n., īp. Lapa Artūrs, tlr. Abgulde 11; 10) Preču vkl. Sprīdīšos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Smilga Antons, tlr. Abgulde 19.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dobeles ev.-lut. draudzē, māc. Dobeles iec. prāvesta v. i. Straumanis J., dz. Dobeles māc. muižā, tlr. Dobele 39.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Krimūnu piensaimn. sba, db. 1910. g., pr. Uice Artūrs, dz. Ziņģos, tlr. Auri 3; 2) Krimūnu krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Brachmanis Eduards, dz. Zaļenieku pg. Čēmaišos, tlr. Krimūnas 38; 3) Krimūnu savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1927. g., pr. Brachmanis Eduards (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.:—

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Auru mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībai; b) Lielabguldes mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkās novietota 2 gad. lauksaimn. skola; c) Vecabguldes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Mazabguldes mž. centrs, 4 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināmā daļa bij. muižas īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** stāvie, vietumis iegruvušie, kokiem apaugušie Bērzes upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Bēnes pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bēnes pg.; vāciski Behnen; krieviski Benenskaja.

Pagasta robeža: z. — Naudītes un Īles pg., d. — Sniķeres un Vecauces pg., v. — Bukaišu pg., r. — Penkules pg.

Pg. platība — 62 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Bēne.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1681, no tiem vīr. 784, siev. 897.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 88 klm., pa zc. — 91 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 45 klm., pa zc. — 48 klm.; c) tv. pls. Auce, lietojot dzc. — 11 klm., pa zc. — 12 klm.; d) tv. dzc. stc. Bēne — 0,25 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Auces ceļa.

Pasta adrese: c. Bēni.

Upes: Auce.

Ezeri: Dzirnavu — 23 ha.

Kalni: Garaiskalns.

Lielākie mežu masīvi: Bēnes novads — 1680 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Neilands Leopolds, dz. Gailīšos, 4 klm. no pg. n., tlr. Bēne 36; pg. pdm. prs. Liepa Jānis, dz. Lumbjos, 3 klm. no pg. n., tlr. Bēne 25; pg. tiesas prs. Purmalis Jānis, dz. Brandavos, 4 klm. no pg. n., tlr. Bēne 21. Pg. darbvedis Lisners Fridrichs, dz. pg. n., tlr. Bēne 12; plc. kārtībnieks Verners Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Bēne 3.

2. **Izglītība.** Skolas: Bēnes 6 kl. pamatsk., Bēnes ciemā, pie pg. n., prz. Pickainis Andrējs, tlr. Bēne 13.

Bibliotēkas: Bēnes kultūras bbas bibliot., 1400 sēj., Bēnes pamatsk., prz. Fišers Jānis, dz. Ritumos.

3. **Veselības kopšana.** Bēnes aptieka Bēnes ciemā, pie pg. n.; ārsts Zariņš Nikolajs, dz. Bēnes

ciemā, Lisnera n., tlr. Bēne 7; zobu ārste Priede Erna, dz. Bēnes ciemā, Purmaļa n., tlr. Bēne 87; vecmāte Freidenfelds Marta, dz. Bēnes ciemā, Berga n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Bluķis Teodors, dz. Bēnes ciemā, pie pg. n., Purmaļa n., tlr. Bēne 4.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Reņģes-Jelgavas dzc. līnija.

a) Bēne — P. t. k. N., Bēnes ciemā, 0,2 klm. no pg. n., prz. Štengels Roberts, tlr. Bēne 1; b) Krūškalns — P. n. Ab., 4 klm. no pg. n., prz. Ozols Artūrs, dz. Pļaviņās, tlr. Bēne 44; Bēne — S. v. I. N,. pr. Beikmanis Teodors.

6. **Pārējās iestādes.** Bankavas vmžn. III iec. Bēnes mžn. Bēnes ciemā, 0,15 klm. no Bēnes dzc. stc., mžz. Puriņš Georgs, tlr. Bēne 5.

Bēne — dzc. stc., pr. Beikmanis Teodors.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 251, saimniecību — 240. Aramzeme 3131,83 ha (49,89% no z. kpl.), pļavas 415,24 ha (6,61%), ganības 278,01 ha (4,43%), meži 2190,40 ha (34,89%), purvi 74,15 ha (1,18%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, mežacūkas, lapsas, caunas, āpši, ūdri; upēs un ezeros: vēži, līdakas, līņi, karpas, brekši, raudas, asari, ruduļi, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība. rūpniecība un finances.** 1) Bēnes dzirnavas un vilnas apstrādāšana, 0,75 klm. no pg. n., īp. Handraks Alfrēds, tlr. Bēne 10; 2) Tvaika pienotava Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Piensaimn. sba „Strauts", tlr. Bēne 14; 3) Krejošanas punkts Moderniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Strauts" (sk. augšā); 4) Dažādu preču vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Bēnes lauksaimn. patērētāju bba, tlr. Bēne 15; 5) Pārtikas preču vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Gedrovics Jūlijs, tlr. Bēne 38; 6) Dažādu preču vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Kāns Rachmiels, tlr. Bēne 20; 7) Pārtikas preču vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Vītols Emīlija; 8) Gaļas un maizes trg. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Andersons Elvīra, tlr. Bēne 67; 9) Gaļas un maizes trg. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Hechts Augusts, dz. Auces pls.; 10) Gaļas trg. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Uzārs Jānis, tlr. Bēne 82; 11) Sīkpreču vkl. - kiosks Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Jankavs Fricis; 12) Maiznīca Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Auns Fricis, Bēnes ciemā; 13) Piena vkl. Bēnes ciemā, 0,12 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Arnolds; 14) Vīntirgotava Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Bērziņš Arnolds, tlr. Bēne 78; 15) Vīntirgotava Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Kronbergs Aleksandra; 16) Apavu un zirga lietu trg. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Miknus Kārlis; 17) Apavu vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Kuģis Eduards; 18) Frizieŗu vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Neilands Lilija; 19) Frizieŗu vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Bēvalds Kārlis; 20) Frizieŗu vkl. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Putniņš Vera; 21) Pārtikas vkl. Pieturkrogā, 9 klm. no pg. n., īp. Žvīgulis Kārlis; 22) Vīntirgotava Pieturkrogā, īp. Žvīgulis Kārlis (sk. augšā); 23) II šķ. traktieris Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Kronbergs Hermanis, tlr. Bēne 84; 24) Kluba bufete Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Mednieku bba „Diāna", tlr. Bēne 18; 25) Aizsargu kluba bufete, pie pg. n., īp. Bēnes aizsargu nodaļa, tlr. Bēne 86; 26) Pārtikas vkl. muižā, pie pg. n., īp. Heimrāts Natālija; 27) Labības trg. Bēnes ciemā, pie pg. n., īp. Chaits Abe, tlr. Bēne 77; 28) Pārtikas vkl. Krūškalnā, 4 klm. no pg. n., īp. Butkus Jānis, tlr. Bēne 47; 29) Pārtikas vkl. Kalnakrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Daunis Stanislavs, tlr. Bēne 73; 30) Vēja dzirnavas Malējos, 9 klm. no pg. n., īp. Dauģelis Ernests; 31) Zāģētava muižā, pie pg. n., īp. Liepa Jānis, dz. Lumbjos, tlr. Bēne 25; 32) Zāģētava Kaijukrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Rozentāls Roberts. tlr. Bēne 24.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.528,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Auces ev.-lut. draudzē, māc. Turks J. Adventistu lūgšanas n. Bēnes ciemā, pie pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** a) Bēnes krājaizd. sba, db. 1882. g., pg. n., pr. Lisners Fridrichs, dz. pg. n., tlr. Bēne 12; b) Bēnes lauksaimn. patērētāju bba, db. 1921. g., pr. Tiltadrēģelis Alfrēds, dz. Piukšķos, tlr. Bēne 30; c) Bēnes kultūras bba, db. 1929. g., pr. Štengels Roberts, dz. pst. n., tlr. Bēne 1; d) Bēnes brīvprāt. ugunsdzēsēju bba, db. 1932. g., pr. Zariņš Nikolajs, dz. Bēnes ciemā, Lisnera n.; e) Piensaimnieku sba „Strauts", db. 1925. g., pr. Gailītis Otto, dz. Bēnes mž., tlr. Bēne 11; f) Cukurbiešu audzētāju bba, db. 1928. g., pr. Gailītis Otto, dz. Bēnes muižā, tlr. Bēne 11; g) Loppārraudz. bba „Straume", db. 1924. g., pr. Gailītis Otto (sk. augšā); h) Loppārraudz. bba „Krūškalns", db. 1928. g., pr. Petruss Fricis, dz. Rožkalnā, tlr. Bēne 22; i) Loppārraudz. bba „Nākotne", db. 1932. g., pr. Vītols Jānis, dz. Mežmaļos, tlr. Bēne 74; j) Bēnes un apkārtnes mednieku bba „Diāna", db. 1925. g., pr. Handraks Alfrēds, dz. Bēnes dzirnavās, tlr. Bēne 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāri nodedzinājuši Bēnes muižas pili; soda ekspedīcija nošāvusi 6 personas un nodedzinājusi 2 mājas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Bēnes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., iznomāts Gailītim Otto, kā cukurbiešu audzēšanas pionierim.

4. **Dabas jaukumi:** Dzirnavu ezers, 1 klm. no Bēnes dzc. stc., skaistiem, stāviem ar skuju kokiem apaugušiem krastiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vecmiķeļos 3,5 klm. no pg. n., prz. K. Kupfers, tlr. Bēne 23, Bēnes dzc. stc. 3 klm.

3. Bērzmuižas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

Šai pagastā, Pikšu mājās, 1877. gada 4. septembrī dzimis ministru prezidents Dr. Kārlis Ulmanis.

I.

Agrākie nosaukumi: Bērzmuižas pg.

Pagasta robeža: z. — Kalnciema pg., d. — Dobeles pg., v. — Sīpeles un Džūkstes pg., r. — Līvbērzes un Šķibes pg.

Pg. platība — 133,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2009, no tiem vīr. 971, siev. 1038.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 65 klm., pa zc. — 64 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 22 klm., pa zc. — 21 klm.; c) tv. pls. Dobele, pa zc. — 14 klm.; d) tv. dzc. stc. Līvbērze — 2,5 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Dobeles ceļa.

Pasta adrese: c. Bērzmuižu.

Upes: a) Bērze, b) Džūkste.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Bērzmuižas novads — 3650 ha.

Lielākie purvi: Drabiņu purvs — 1270 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Knochs Eduards, dz. Renģēs, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Bērzmuiža 42; pg. pdm. prs. Šteinbergs Aleksandrs, dz. Kāļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Bērzmuiža 36; pg. tiesas prs. Šulcs Žanis, dz. Dīcmaņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Sīpele 33. Pg. darbvedis Bullis Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Bērzmuiža 3; plc. kārtībnieks Timermanis Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Bērzmuiža 13.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Bērzmuižas 6 kl. pamatsk., pie Jelgavas-Dobeles ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Galiņš Jānis, tlr. Bērzmuiža 33; b) Meženieku I pk. pamatsk., pie Jelgavas-Tukuma ceļa, 7 klm. no pg. n., prz. Millers Kārlis, tlr. Sīpele 76.

Bibliotēkas: a) Izglītības bbas „Zieds" bibliot., 1247 sēj., lauksaimn. bbas „Druva" n., prz. Kārkliņš Kārlis, dz. Kārkliņos, tlr. Bērzmuiža 59; b) L. jaunatnes svbas Bērzmuižas nod. bibliot., 630 sēj., Lauksaimn. bbas „Druva" n., prz. Rozentāls Kornēlija; c) Bērzmuižas pamatsk. bibliot., 458 sēj., prz. Galiņš Jānis, tlr. Bērzmuiža 33; d) Meženieku skolas bibliot., 572 sēj., prz. Millers Kārlis, tlr. Sīpele 76.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Kalniņš Katrīne, dz. Bērzmuižā, ārsta mājā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Bērzmuiža 16; vecmāte Sveķis Dora, dz. Šņorēs, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Bērzmuiža 62. Aptieka Bērzmuižā, 1,5 klm. no pg. n., provizors Muldiņš Otto, tlr. Bērzmuiža 17.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Gāle Andrējs, dz. Džūkstē, 18 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Tukuma dzc. līnija.

Bērzmuiža — P. tf. n. T. p. ., pg. n., prz. Bullis Jēkabs, tlr. Bērzmuiža 3; Bērzmuižas tlf. palīgnod., pienotavā, prz. Bullis Jēkabs (sk. augšā).

6. **Pārējās iestādes.** Bērzsīpeles vmžn. I iec. mežniecība, 5 klm. no Līvbērzes dzc. stc., mžz. Rācenis Jānis, tlr. Bērzmuiža 37.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 319, saimniecību — 339. Aramzeme 5033,81 ha (37,82% no z. kpl.), pļavas 1377,72 ha (10,35%), ganības 717,97 ha (5,40%), meži 4414,99 ha (33,18%), purvi 1336,12 ha (10,04%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, mežacūkas, lapsas, caunas; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, sapali un c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Bērzes ūdens dzirnavas, 1,5 klm. no pg. n., īp. Heniņš Voldemārs, tlr. Bērzmuiža 6; 2) Grundmaņa tvaika dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Riekstiņš Fridrichs, tlr. Bērzmuiža 2; 3) Pienotava lauksaimniecības bbas namā, īp. Rūters Jānis, tlr. Bērzmuiža 50; 4) Sila-Neilanda pienotava, tlr. Sīpele 82, 7 klm. no pg. n., īp. Latv. piensaimn. centrālā svba Rīgā; 5) Pārtikas vkl. lauksaimn. bbas „Druva" n., īp. Lauksaimn. bba „Druva", tlr. Bērzmuiža 30; 6) Pārtikas vkl. aptiekas mājā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Lauksaimn. bba „Druva", tlr. Bērzmuiža 30; 7) Pārtikas vkl. Jukšos, 6 klm. no pg. n., īp. Grūbe Jānis, tlr. Sīpele 57; 8) Pārtikas vkl. Sila-Neilandos, 7 klm. no pg. n., īp. Vulfs Arvīds, tlr. Sīpele 82; 9) Pārtikas vkl. Vidiņos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Baldērs Kārlis; 10) Pārtikas vkl. Bāļās, 12 klm. no pg. n., īp. Celms Anna, tlr. Mīmji 22; 11) Pārtikas vkl. Zeltiņos, 1 klm. no pg. n., īp. Freimantāls Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.044,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bērzes ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Straumanis J., dz. Dobeles mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bērzmuižas-Sīpeles savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1882. g., pr. Birznieks Jānis, dz. Rentēs, tlr. Bērzmuiža 11; 2) Bērzmuižas lauksaimn. bba „Druva", db. 1892. g., savā n., pr. Birznieks Jānis (sk. augšā); 3) Bērzmuižas krājaizd. sba, db. 1887. g., pr. Pēterstoķis Jānis, dz. Pluņķos, tlr. Šķibe 37; 4) Bērzmuižas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1928. g., pr. Purainis Fricis, dz. Puraiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi pg. darbvedi ar sievu, vajājusi citas pg. amatpersonas.

Pasaules kara notikumi: 1915. g. pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bergs Kristaps — sab. darbin., dzim. 1843. g., Bērzmuižā; b) Bētiņš Ādolfs — pianists un ērģelnieks, dzim. 1864. g., Bētiņos; c) Bētiņš Jānis — I un II dziesmu svētku virsdiriģents, dzim. 1830. g., Bētiņos; d) Cīrulis Aleksandrs — gleznotājs, dzim. 1886. g., Bērzmuižas pg. skolā; e) Zariņš Kārlis (K. Millers) — paidag., rakstn. un sab. darbin., dzim. 1844. g., Mazzariņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bērzmuižas centrs, 1 klm. no pg. n.; b) Udzes mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; c) Mazmežamuižas centrs, 9 klm. no pg. n., dažas centra ēkas noplēstas, atlikušās izremontētas un piedalītas jaunsaimniecībām; d) Bērzsīpeles mežmuiža, 5 klm. no pg. n., ēkās ierīkota mežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Bērzes upes gleznainie krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Bukaišu pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bukaišu pg.; vāciski Fockenhof; krieviski Fokkengofskaja.

Pagasta robeža: z. — Penkules un Tērvetes pg., d. — Ukru pg., v. — Sniķeres un Bēnes pg., r. — Mežmuižas pg.

Pg. platība — 98,₂ kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1851, no tiem vīr. 872, siev. 979.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 102 klm., pa zc. — 85 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 48 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Auce, lietojot dzc. — 25 klm., pa zc. — 25 klm.; d) tv. dzc. stc. Bēne — 14 klm.; e) tv. aut. pstn. Mežmuiža — 8 klm.

Pg. n. pie Bukaišu-Bēnes ceļa.

Pasta adrese: c. Bukaišiem.

Upes: a) Tērvete, b) Skujaine.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: „Iršu dārzs" — 1720 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Vīksniņš Kārlis, dz. Lusaišos, 3 klm. no pg. n., tlr. Bukaiši 59; pg. pdm. prs. Šulcs Arvīds, dz. Kūlīšos, 5 klm. no pg n. (c. Arājiem); pg. tiesas prs. Bērziņš Dāvīds, dz. Kārkliņos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grīnhofs Imants, dz. pg. n., tlr. Bukaiši 50; vc. plc. kārtībnieks Brigaders Teodors, dz. Stalēnos, 3 klm. no pg. n., tlr. Bukaiši 47, pst. c. Arājiem.

2. **Izglītība.** Skolas: Bukaišu 6 kl. pamatsk., pie Bukaišu-Bēnes ceļa un pie pg. n., prz. Grundulis Voldemārs, tlr. Bukaiši 14.

Bibliotēkas: Bukaišu aizsargu nod. bibliot., 970 sēj., Bukaišu bbu n., prz. Vecvagars Arvīds, pg. n., tlr. Bukaiši 50.

3. **Veselības kopšana.** Bukaišu-Ukru-Sniķeres rajona ārsta ambulance Ķeros, 1 klm. no pg. n., ārsts Ziemelis Ādolfs, dz. Ķeros, tlr. Bukaiši 51; Bukaišu pg. pašvald. aptieka Ķeros, prz. Nulle Kārlis, tlr. Bukaiši 15; vecmāte Lapinskis Paulīne, dz. Dambīšos, 1 klm. no pg. n., tlr. Bukaiši 75.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bēnes rajonā, vet. ārsts Bluķis T., dz. Bēnē, tlr. Bēne 4, Veterinārfeldšers Holcmanis Fricis, dz. Zemgaļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Bukaiši 23.

5. **Satiksme.** a) Bukaiši — P. tf. n. Abc. T. C., bij. magazīnas klētī, pie pg. n., prz. Sakne Lūcija, dz. Lielsaulītēnos, tlr. Bukaiši 9; b) Arāji — P. n. Ab., kopmoderniecībā, Bukaišu muižā, 3 klm. no pg. n., prz. Čarnajs Arvīds, tlr. Bukaiši 10.

6. **Pārējās iestādes.** Benkavas vmžn. IV iec. Bukaišu mžn. mežmuižā, 17 klm. no Bēnes dzc. stc., mžz. Vilsons Vilis, tlr. Bukaiši 40.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 269, saimniecību — 273. Aramzeme 6662,₄₇ ha (67,₈₅% no z. kpl.), pļavas 542,₁₂ ha (5,₅₂%), ganības 210,₄₇ ha (2,₁₄%), meži 2045,₂₈ ha (20,₈₃%), purvi 51,₃₃ ha (0,₅₂%).

Mežos sastopami: zaķi, irši, mežacūkas, lapsas, stirnas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, sapali, brekši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vīna darītava Bukaišu muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Lingebērziņš K., tlr. Bukaiši 52; 2) Jaundzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Feldmanis Kristaps, tlr. Sniķere 32; 3) Dzirnavas Kraujās, 6 klm. no pg. n., īp. Eglavs Alfr.; 4) Kopmoderniecība muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Bukaišu pieņ. sba „Avots", tlr. Bukaiši 2; 5) Dažādu preču trg. mž., 3 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba „Arājs", tlr. Bukaiši 10; 6) Pārtikas vkl. Veirokos, īp. Heisters Arvīds, tlr. Bukaiši 13; 7) Pārtikas vkl. bbu n., īp. Zeichmanis V., tlr. Bukaiši 21; 8) Pārtikas vkl. Strautiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Pāns Alfrēds, tlr. Bukaiši 60; 9) Pārtikas vkl. Tērvetēs, 3 klm. no pg. n., īp. Struņķis Auguste.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.611,—.

V.

1. **Religiskā dzīve.** Pg. ietilpst Mežmuižas ev.-lut. draudzē, māc. Kundziņš J., tlr. Mežmuiža 57.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bukaišu savstarpīgā ugunsapdrošināšanas bba, db. 1922. g., pr. Vīksniņš Kārlis, dz. Lusaišos, tlr. Bukaiši 59; 2) Bukaišu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Ābermanis Eduards, dz. Jēčos, tlr. Bukaiši 53; 3) Patērētāju bba „Arājs", db. 1920. g., pr. Grīnhofs Imants, dz. Imantos, tlr. Bukaiši 16; 4) Lopkopības pārraudz. bba „Ausma", db. 1920. g., pr. Grundulis Voldemārs, pamatskolā, tlr. Bukaiši 14; 5) Lopkopības pārraudz. bba „Rīts", db. 1929. g., pr. Spriņģis Indriķis, dz. Liepoglos, tlr. Bukaiši 35; 6) Dārzkopības bba, db. 1932. g., pr. Voltners Alberts, dz. Tariņos, tlr. Bukaiši 14; 7) Laukkopības pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Bartušēvics Alfrēds, dz. Mazgarbās, tlr. Bukaiši 29.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: nodedzināta Bukaišu muižas pils, nošauts policijas kārtībnieks; soda ekspedīcija nošāvusi 2 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Šillers Ādolfs — diriģents, komponists, mūzikas paidagōgs, dzim. 1878. g., Bukaišos.

3. **Bijušo muižu centri:** Bukaišu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās novietota kopmodernieciba, vīna rūpniecība, patērētāju bbas vkl. un nespējnieku patversme.

4. **Dabas jaukumi:** Tērvetes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

5. Dobeles pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dobeles pg.; vāciski Doblen; krieviski Doblenskaja.

Pagasta robeža: z. — Džūkstes, Sīpeles un Bērzmuižas pg., d. — Auru pg., v. — Naudītes, Lestenes un Annenieku pg., r. — Šķibes pg.

Pg. platība — 125 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2660, no tiem vīr. 1276, siev. 1384.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 72 klm., pa zc. — 72 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 30 klm., pa zc. — 30 klm.; c) tv. pls. Dobele, pg. n. atrodas pilsētā; d) tv. dzc. stc. Dobele — 1 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Liepājas ceļa.

Pasta adrese: c. Dobeli.

Upes: a) Bērze, b) Gardene, c) Jaunsesava, d) Gauratiņa.

Ezeri: a) Gauratas — 25 ha, b) Ādammuižas — 10 ha, c) Jaunbrīvnieku — 8 ha.

Kalni: a) Puču, b) Zilais.

Lielākie mežu masīvi: a) Lielbērzes — 570 ha, b) Bērzbeķes — 314,6 ha, c) Rumbu — 200 ha, d) Virkus — 490 ha, e) Pakaišu — 520 ha.

Lielākie purvi: Pakaišu — 19,4 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Ēķis Jānis, dz. Bāliņos, 6 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Grandavs Kārlis, dz. Gobās, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Dobele 80; pg. tiesas prs. Imars Kristaps, dz. Ļobās, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kampenuss Roberts, dz. pg. n., tlr. Dobele 17; plc. kārtībnieks Dreimanis Eduards, dz. Dobelē, Bīlasta - 19, 0,9 klm. no pg. n., tlr. Dobele 88.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Dobeles pls. un pg. 6 kl. pamatsk., Dobelē, Dzirnavu - 2, 0,75 klm. no pg. n., prz. Ulmanis Kristaps, tlr. Dobele 18; b) Dobeles-Bērzbeķes I pk. pamatsk., pie Dobeles-Tukuma ceļa, 6,5 klm. no pg. n., prz. Švāns Līna; c) Dobeles-Virkus I pk. pamatsk., pie Dobeles-Bērzmuižas ceļa, 3 klm. no pg. n., prz. Finks Eduards, dz. Finka mazmājā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Dobele 61.

Bibliotēkas: Dobeles savies. bbas bibliot., 3000 sēj., pg. n., prz. Ziemelis Voldemārs, dz. Dobelē, Zaļajā - 36.

3. **Veselības kopšana.** Dobeles un apkārtnes slimnīca Dobelē, Lielajā - 11, prz. Dr. Francmanis Edgars, dz. Dobelē, Aizsargu - 11, tlr. Dobele 14; rajona ārsts Ramanis Aleksandrs, dz. Dobelē, Lielajā - 3, tlr. Dobele 5; rajona vecmāte Sēja Emīlija, dz. Dobelē, Lielajā - 3; zobu ārste Šūsters Erna, dz. Dobelē, Uzvaras - 9.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Šlāps Kārlis, dz. Dobelē, Skolas - 20, 1 klm. no pg. n., tlr. Dobele 21.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Liepājas-Glūdas dzc. līnija.

Kliģi — P. tf. n. Abc. T. C., 12 klm. no pg. n., prz. Veinbergs Gotfrīds, tlr. Kliģi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Dobeles iec. mžn., 0,3 klm. no pg. n.

Gardene — dzc. stc., pr. Rudēvics Eižens.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 480, saimniecību — 468. Aramzeme 7454,02 ha (59,59

no z. kpl.), plavas 740,94 ha (5,92%), ganības 883,91 ha (7,07%), meži 2324,09 ha (18,58%), purvi 501,20 ha (4,01%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, lapsas, stirnas, caunas, vāveres, seski, āpši, sermuļi; upēs un ezeros: zuši, līdakas, līņi, asari, raudas, karūsas, brekši, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Dobelē, Dzirnavu - 1, 0,75 klm. no pg. n., īp. Dobeles pls. un pg. pašvald., tlr. Dobele 33; 2) Bērzbeķes vēja dzirnavas, 4,8 klm. no pg. n., īp. Rozenfelds Indriķis, dz. Balvu smēdē; 3) Pienotava Dobelē, Lielajā - 31, 1 klm. no pg. n., īp. Dobeles piensaimn. sba, tlr. Dobele 49; 4) Bērzbeķes krejošanas punkts, 5,8 klm. no pg. n., īp. Dobeles piensaimn. sba, Dobelē, Lielajā - 31, tlr. Dobele 49; 5) Krišjāņu krejošanas punkts Zālniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Dobeles piensaimn. sba (sk. augšā); 6) Koku zāģētava Neilanda mazmājā, 1 klm. no pg. n., īp. Snapenieks Fricis; 7) Pārtikas vkl. Parūka krastā, 3 klm. no pg. n., īp. Leimanis Olga; 8) Pārtikas vkl. Alejās, 5,8 klm. no pg. n., īp. Bīriņš Jānis; 9) Pārtikas vkl. Kliģos, 12 klm. no pg. n., īp. Veinbergs Gotfrīds, tlr. Kliģi s. v.; 10) Pārtikas vkl. Strautiņos, īp. Vītols Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 45.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dobeles ev.-lut. draudzē, ar baznīcu Dobeles pls., 6 klm. no pg. n., mācītājs Straumanis Jānis, dz. Latviešu mācītāja muižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Dobele 39.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dobeles savies. bba, db. 1889. g., pr. Fiņks Eduards, dz. Fiņkos, tlr. Dobele 61; 2) Dobeles savstarpīgā apdrošināšanas bba, db. 1895. g., pr. Grandavs K., dz. Gobās, tlr. Dobele 80; 3) Dobeles un apkārtnes piensaimn. sba, db. 1926. g., Dobelē, Lielajā - 31, pr. Imass Kristaps, dz. Lobās; 4) Latv. pretalkohola bbas Dobeles nod., db. 1923. g., pr. Straumanis Jānis, dz. mācītāja mž., tlr. Dobele 39; 5) Dobeles cukurbiešu audzētāju bba, db. 1933. g., pr. Augulis Kārlis, dz. Vecvagaros, tlr. Dobele 59; 6) Dobeles lopkopības pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Ēķis Jānis, dz. Bāliņos; 7) Dobeles II lopkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Strauss Roberts, dz. Jaunļobās; 8) Dobeles un apkārtnes biškop. bba „Saime", db. 1927. g., pr. Hofrāts Indriķis, dz. Bērzmaliešos; 9) Dobeles pg. mednieku bba „Rubenis", db. 1931. g., pr. Ķīverts Voldemārs, dz. Klabjos, tlr. Dobele 46.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Dobeles pls. r. pie Naudītes ceļa, redzamas akmeņu pils počas, poču z. a. galā pilskalna vieta; b) senču kapenes Ošu un Bālu māju robežās, iepretim Lielbērzes muižai.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vienas mājas, nošāvusi vairākas personas, vairākas pērtas, ilgāku laiku turētas apcietinājumā, izsūtītas trimdā.

Pasaules kara notikumi: Baldēlu, Ādammuižas, Sarkanā kroga, Tīsmeru rajonā atradies vācu artilērijas poligōns.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Ēķis Ludvigs — saimniecisks darbinieks un diplomāts, finanču ministrs, dzim. 1892. g., Bāliņos; Doniņš Vilhelms — priv.-doc., inž., dzim. 1877. g., Sildedžos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bērzbeķes mž. centrs, 5,8 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināmā daļa agr. īpašniekam, dažas ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Dobes mž. centrs, 7,8 klm. no pg. n., sadalīts saimniecībās un pārdots pirms pasaules kara; c) Rumbu mž. centrs, 12,5 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināmā daļa agr. īp., pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Dobeles mž. centrs, 0,75 klm. no pg. n., piešķirts Dobeles pls. pašvaldībai; e) Ādammuižas centrs, 4,2 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināmā daļa agr. īp.; f) Latviešu mācītāja mž. centrs, 2 klm. no pg. n., piešķirts latv. ev.-lut. draudzei; g) Vācu mācītāja mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., piešķirts vācu ev.-lut. draudzei; h) Čučų mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; i) Virkus mž. centrs, 5,5 klm. no pg. n.; j) Krišjāņu mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; k) Jaunās mž. centrs, 4,2 klm. no pg. n.; l) Bīlastu mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; m) Miltiņu mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; n) Pakaišu mž. centrs, 4,8 klm. no pg. n.; o) Veiku mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; p) Āķu mž. centrs, 10 klm. no pg. n.; r) Mazbērzes mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; s) Lielbērzes mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Bērzes upes gleznainie krasti, apauguši skaistiem kokiem; mācītāja muižas un Lielbērzes muižas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Džūkstes pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Džūkstes-Pienavas pg.; vāciski Siuxt-Poenau; krieviski Žukstskaja-Penauskaja.

Pagasta robeža: z. — Praviņu pg., d. — Bērzmuižas, Sīpeles un Dobeles pg., v. — Annenieku un Lestenes pg., r. — Slampes un Kalnciema pg.

Pg. platība — 183,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Džūkste.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3086, no tiem vīr. 1455, siev. 1631.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 82 klm., pa zc. — 77 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 40 klm., pa zc. — 36 klm.; c) tv. pls. Dobele, pa zc. — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Džūkste — 6 klm.

Pg. n. pie Džūkstes - stc. - Džūkstes ceļa.

Pasta adrese: c. Džūksti.

Upes: a) Džūkste, b) Pienava, c) Mandzele.

Ezeri: Pienavas dzirnavu — 300 kv. metru.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lielmežs — 3230 ha.

Lielākie purvi: Tīreļu — 8160 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Tukuma apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Kažotnieks Roberts, dz. Lepes-Ķīšos, 7 klm. no pg. n., tlr. Lielauži 33; pg. pdm. prs. Smilga Kristaps, dz. Ezermaliešos, 8 klm. no pg. n., tlr. Lancinieki 11 un 12; pg. tiesas prs. Švānbergs Augusts, dz. Potēs (c. Pienavu), 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Baums Jānis, dz. pg. n., tlr. Džūkste 22; plc. kārtībnieks Niparts Kārlis, dz. Sargos, 1 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 40.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Džūkstes 6 kl. pamatsk., pie Džūkstes stc. ceļa, pie pg. n., prz. Rudzrogs Teodors, tlr. Džūkste 2; b) Lancinieku I pk. pamatskola, 7 klm. no pg. n., prz. Strautmanis Teodors, tlr. Lancinieki 1.

Bibliotēkas: a) Džūkstes sadraudz. bbas bibliot., Džūkstes bbu n., prz. Rudzrogs Teodors (sk. augšā); b) Džūkstes lauksaimn. bbas bibliot., bbu namā, prz. Rutkis Roberts, dz. Bauma mājā, tlr. Džūkste 7.

3. **Veselības kopšana.** Džūkstes-Lestenes rajona ārsta ambulance muižā, ārste Baumanis Milda, dz. ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 5; zobu ārste Bembers Elza, dz. ārsta mājā, tlr. Džūkste 5; raj. vecmāte Frēlichens Ņina, dz. Sargos, 1 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 40.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Gāle Andrējs, dz. mācītājmuižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Tukuma dzc. līnija.

a) Džūkste — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Vasips Mārtiņš, tlr. Džūkste s. v.; b) Pienava — P. n. Ab., Pamatos, 4 klm. no pg. n., prz. Cinks Emīlija, tlr. Džūkste 9; c) Lielauži — Tf. n. T. p. C., 7 klm. no pg. n., prz. Kreicbergs Alfrēds, tlr. Lielauži s. v.; d) Irbes — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Krauze Arvīds, tlr. Lielauži 39; e) Lancinieki — Tf. n. T. p. C., Zemniekos, 7,5 klm. no pg. n., prz. Rūtentāls Roberts, tlr. Lancinieki s. v.; f) Džūkste-stc. — P. n. s. v. Abc. I. X., 6 klm. no pg. n., prz. Iemetējs Pēteris, tlr. Džūkste-stc.; g) Apšupe — P. n. s. v. Abc. I. X., 10 klm. no pg. n., prz. Vastlāvs Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Bērzsīpeles vmžn. III iec. Pienavas mžn. mežziņa mājā, 3 klm. no Džūkstes dzc. stc., mžz. Štrauchmanis Pēteris, tlr. Lancinieki 29.

Džūkste — dzc. stc., pr. Iemetējs Pēteris; Apšupe — dzc. stc., pr. Vastlāvs Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 562, saimniecību — 570. Aramzeme 7603,59 ha (41,42% no z. kpl.), plavas 1852,81 ha (10,09%), ganības 2523,06 ha (13,74%), meži 3682,16 ha (20,50%), purvi 1991,72 ha (10,85%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Džūkstes b. a. v. veikali: 1) Patēr. bbas vkl. pie pg. n., tlr. Džūkste 7, īp. Džūkstes patēr. bba; 2) Preču vkl., īp. Lankovskis Amālija, tlr. Džūkste 8; 3) Preču vkl., 1 klm. no pg. n., īp. Erdmanis Augusts, tlr. Džūkste 27; 4) Preču vkl., īp. Bērens Olga, tlr. tlr. Džūkste 4; 8) Preču vkl. Jaunungura n., īp. 54, īp. bbas n. komiteja; 6) Preču vkl. un maiznīca Kalniņa n., īp. Bānis Zinaida; 7) Mašīnu, velosipēdu un dzelzslietu trg., īp. Zēvalds Hermanis, tlr. Džūkste 4; 8) Preču vkl. Jaunumura n., īp. Ābrāms Kāns, tlr. Džūkste 19; 9) Preču vkl. pasta n., īp. Zuzmanis Dāvidsons; 10) Frizētava un pulksteņu labotava, īp. Jursiņš Voldemārs; 11) Frizētava un fotografa darbnīca Ulmaņa n., īp. Langenfelds Alberts, tlr. Džūkste 80; 12) Frizētava un spodrgludinātava Neimaņa n., īp. Freimanis Alīne; 13) Frizētava A. Kalniņa n. īp. Akermanis Elza; 14) Gaļas un desu trg. Konrāda n., īp. Pelckavs Augusts, tlr. Džūkste 25; 15) Lopu kautuve Blumberga n., īp. Purmalis Ernsts, tlr. Džūkste 48; 16) Tvaika dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Stravinskis Vilis. Pārējie: 17) Patēr. bbas vkl. Lauciņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Lancinieki 43, īp. Džūkstes patēr. bba; 18) Patēr. bbas vkl. Pienavas Pamatos, 4 klm. no pg. n., tlr. Džūkste 9, īp. Džūkstes patēr. bba; 19) Preču vkl. Irbēs, 6 klm. no pg. n., īp. Krauzes Kr. mant., tlr. Lielauži 39; 20) Preču vkl. Pienavā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Alberts, tlr. Lielauži 1; 21) Preču vkl. Vēdzelēs, 10 klm. no pg. n., īp. Upelnieks Lidija; 22) Preču vkl. Ezermaliešos, 8 klm. no pg. n., īp. Smilga Kristaps, tlr. Lancinieki 12; 23) Lopu kautuve Lamās, 11 klm. no pg. n., īp. Indriksons Rūdolfs, tlr. Lancinieki 20; 24) Pienavas ūdens dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Ķīns Alberts; 25) Pienotava Pienavā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Džūkstes-Sīpeles piensaimn. sba, tlr. Lielauži 12.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 50.835,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Džūkstes ev.-lut. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Luksis Jānis, dz. mācītāja mājā, tlr. Džūkste 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Džūkstes lauksaimn. bba, pr. Gailis Otto, dz. Pancieros, tlr. Džūkste 13; 2) Džūkstes krājaizd. sba Džūkstes bbu n., pie pg. n., pr. Milleris Teodors, dz. Jaunzemjos, tlr. Džūkste 38; 3) Džūkstes piensaimn. sba, pr. Renga Jānis, dz. Brātiņos, tlr. Džūkste 6; 4) Džūkstes savstarp. ugunsapdr. bba bbu n., pr. Freimanis Ed., dz. Jaunķenčos, tlr. Džūkste 26; 5) Džūkstes patērētāju bba, pr. Renga Jānis, dz. Brātiņos, tlr. Džūkste 6; 6) Džūkstes sadraudz. bba, pr. Strautmanis Teodors, dz. Lancinieku skolā, tlr. Lancinieki 1.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: 1919. g. martā kauja pie Batariem, novembrī kauja pie Pikšām.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bērziņš Ludvigs — prof., dzejn., literāt. vēsturnieks, dzim. 1870. g., Rīpelēs; b) Bērziņš Roberts — dzejnieks, dzim. 1868. g., Rīpelēs; c) Druva Jūlijs — žurnālists, laikr. „Brīvā zeme" redaktors, Latv. preses biedrības priekšnieks, dzim. 1882. g., Apšupēs; d) Ieviņš Kārlis (K. Pakulis) — rakstnieks, dzim. 1888. g., Pakulos; e) Kade Jānis — čakls darbinieks mūzikas druvās, dzim. 1858. g., Pienavās; f) Lerchs-Puškaitis Ansis — rakstnieks, † 1903. g. apbedīts Džūkstes kapos; g) Straubergs Kārlis — Dr. phil., prof., sabiedr. darbin., dzejnieks, dzim. 1890. g., Liel-Straģos; h) Šūmanis Vilis — diplomāts, ārlietu min. darbin., dzim. Nukās; i) Veidemanis Teodors — tautas atmodas laikmeta darbin., apbedīts Džūkstes kapsētā; j) Zemgals Gustavs — bij. valsts prezidents, sabiedr. darbin., dzim. 1871. g., Džūkstē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Džūkstes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., galvenā ēkā novietots doktorāts, pārējās piedalītas jaunsaimniecībām; b) Pienavas mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., ēkas izmanto piensaimnieku sba „Nākotne", patērētāju bba „Pamats" un jaunsaimniecības; c) Grauzdes mž. centrs, 4 klm. no pg. n., pils Valsts zemes fonda īp., pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Apšupes mž. centrs, un e) Kazupes mž. centrs — ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Džūkstes upītes gleznainie līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Sileniekos, 1 klm. no pg. n., prz. Krīgers A., tlr. Džūkste 12, dzc. stc. Džūkste 6 klm.

6. Elejas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Elejas pg.; vāciski Elley; krieviski Elleiskaja.

Pagasta robeža: z. — Lielvircavas un Platones pg.; d. — Lietuvas valsts; v. — Lielplatones pg., r. — Sesavas pg.

Pg. platība — 78,9 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Vilkudārzs.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2082, no tiem vīr. 980, siev. 1102.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 73 klm., pa zc. — 68 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 30 klm., pa zc. — 30 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Meitene — 2,5 klm.

Pg. n. pie Lielelejas ceļa, 0,75 klm. no Jelgavas-Meitenes šosejas.

Pasta adrese: c. Eleju.

Upes: a) Audruves, b) Vircavas.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Elejas-Bērvircavas novads — 1090 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Jancovs Arnolds, dz. Novadniekos, 10 klm. no pg. n., tlr. Eleja 38; pg. pdm. prs. Šnickovskis Kārlis, dz. Klīvēnos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Eleja 63; pg. tiesas prs. Žiglēvics Mārtiņš, dz. Dičkalos, 3 klm. no pg. n., tlr. Eleja 15. Pg. darbvedis Strautiņš Alberts, dz. pg. n., tlr. Eleja 7; vc. plc. kārtībnieks Jansons Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Eleja 64.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Elejas 6 kl. pamatsk., pie Jelgavas-Meitenes šosejas, 1,5 klm. no pg. n., prz. Sproģis Roberts, tlr. Eleja 48; b) Skursteņu I pk. pamatsk., pie Meitenes-Bauskas ceļa, 5,5 klm. no pg. n., prz. Jurcevs Amālija, tlr. Sesava 20.

Bibliotēkas: a) Elejas pg. pašvald. bibliot., 1015 sēj., pg. n., prz. Strautiņš Alberts, tlr. Eleja 7; b) Elejas pamatsk. skolnieku bibliot., 700 sēj., skolotāju bibliot., 426 sēj., prz. Rozenbergs Otīlija, dz. pg. n., tlr. Eleja 51; c) Skursteņu pamatsk. bibliot., 380 sēj., prz. Jurcevs Amālija (sk. augšā); d) Skursteņu izglīt. bbas „Gaisma" bibliot., 550 sēj., pamatskolā, prz. Pīlups Marija, tlr. Sesava 70.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsta ambulance Ziemeļa n., ārsts Krauklis Krišjānis, dz. Ziemeļa n., 1,5 klm. no pg. n., tlr. Eleja 43; rajona vecmāte Bullerts Dore, dz. Gundegās, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Eleja 20; zobu ārste Bulders Ņina, dz. Mūrniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Eleja 16. Aptieka, īp. Boze Alberts, dz. savā n., 2 klm. no pg. n., tlr. Eleja 18.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Belovs Konstantīns, dz. Vilkudārzā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Eleja 43; veterinārfeldšers Štrauss Fridrichs, dz. Dzidrās, 2 klm. no pg. n., tlr. Eleja 26.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Meitenes normālplatuma un Meitenes-Bauskas šaursliežu dzc. līnija.

a) Eleja — P. t. k. N., 1,5 klm. no pg. n., prz. Ziemelis Otto, tlr. Eleja 94 un 95; b) Jasaiši — Tf. n. T. p. C., 5 klm. no pg. n., prz. Ozols Atis, tlr. Jasaiši s. v.; Lediņi — Tf. n. T. p. C., Kubeļos, 10 klm. no pg. n., prz. Lediņš Jānis, tlr. Lediņi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Jelgavas apr. plc. IV iec. pg. n., iec. prks Upmalis Jānis, tlr. Eleja 3. Meitenes muitnīca Vilkudārzā, 0,5 klm. no Meitenes dzc. stc.

Meitene — dzc. stc., pr. Greiško Jānis, tlr. Meitene 6; Brieži — dzc. stc., pr. Šķēle Fricis, tlr. Meitene 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 311, saimniecību — 421. Aramzeme 5859,83 ha (74,36% no z. kpl.), pļavas 338,91 ha (4,30%), ganības 101 ha (1,28%), meži 1242,58 ha (15,77%), purvi 3,69 ha (0,05%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, karūsas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motordzirnavas Trīsvārpās, 0,25 klm. no pg. n., īp. Landmanis Jānis, dz. Sesavas pg., tlr. Eleja 56; 2) Krejošanas punkts Vilku dārzā, 2 klm. no pg. n., īp. Elejas piensaimn. sba, tlr. Eleja 82; 3) Krejošanas punkts Ozolniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Richters Jānis, dz. Bērzmuižas pg., tlr. Eleja 49; 4) Krejošanas punkts Narvaišos, 5 klm. no pg. n., īp. Latv. piensaimn. centrālā svba Rīgā, pārstāvis Upenieks Arnolds, dz. Narvaišos, tlr. Eleja 46; 5) Pārtikas vkl. Vilku dārzā, 2 klm. no pg. n., īp. Elejas patēr. bba „Spēks", tlr. Eleja 14; 6) Pārtikas vkl. un maiznīca Vilku dārzā, 2 klm. no pg. n., īp. Šmits Jānis, tlr. Eleja 10; 7) Pārtikas vkl. Muceniekos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Kleists Markuss, tlr. Eleja 45; 8) Pārtikas vkl. Ziemeļos, 2 klm. no pg. n., īp. Dāboliņš Mārtiņš, tlr. Eleja 22; 9) Tējnīca Muceniekos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Vīksne Jānis, tlr. Eleja 68; 10) Kungu frizētava Vilku dārzā, 2 klm. no pg. n., īp. Pāliņš Broņislava, tlr. Eleja 8; 11) Kungu frizētava Vilku dārzā, 2 klm. no pg. n., īp. Gaŗais Alma; 12) Kungu frizētava Veldzes mazmājā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Eglītis; 13) Kungu frizētava Meitenes stc., 2,5 klm. no pg. n., īp. Mincis Edvards; 14) Pārtikas vkl. Anneniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Kāns Gabriels; 15) Pārtikas vkl. Briedīšos, 3 klm. no pg. n., īp. Pakārklis Kārlis, tlr. Eleja 29; 16) Pārtikas vkl. Vīndedžos, 4 klm. no pg. n., īp. Pērkons Teodors, tlr. Lediņi 26; 17) Vīntirgotava Patērētāju bbas „Spēks" n., 2 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba „Spēks", tlr. Eleja 14; 18) Vīntirgotava Ziemeļa n., 1,5 klm. no pg. n., īp. Roze Edvards, tlr. Eleja 22; 19) Koku zāģētava Mūrniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Bulders Nikolajs, tlr. Eleja 16; 20) Kiosks Meitenes stc., īp. „Leta", Rīgā; 21) Kiosks Briežu stc., īp. „Leta", Rīgā.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 32.613,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sesavas ev.-lut. draudzes baznīca Elejas pg., 3 klm. no pg. n., mācītājs Rubenis Jānis, dz. mācītāja muižā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Eleja 28.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Elejas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Svilis Kristaps, dz. Ūpjos, tlr. Lediņi 1; 2) Elejas krājaizd. sba, db. 1885. g., pr. Niedra Ādolfs, dz. Lielplatones pg. Mačās; 3) Elejas jaunsaimn. lauksaimn. maš. kopliet. sba; 4) Elejas izglītības bba „Līga", db. 1924. g., bbas „Līga" n., pr. Strautiņš Alberts, dz. pg. n., tlr. Eleja 7; 5) Elejas piensaimn. sba, db. 1926. g., bbas n., pr. Puriņš Konstantins, dz. Strūgās, tlr. Eleja 19; 6) Elejas patērēt. bba „Spēks", db. 1920. g., savā n., pr. Graudiņš Jānis, dz. Sprandiņos, tlr. Jāsaiši 7; 7) Elejas un apkārtnes biškop. bba, db. 1925. g., pr. Zirnis Žanis, dz. Lielplatones Dārziņos, tlr. Eleja 59; 8) Elejas lauksaimn. bba, pg. n., pr. Vīksna Jānis, dz. Muceniekos; 9) Elejas brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1932. g., pr. Krūmiņš Jānis, dz. Ielejās, tlr. Eleja 55; 10) Elejas un apkārtnes cukurbiešu audzētāju bba, db. 1928. g., pg. n., pr. Ringenbergs Jūlijs, dz. Ārēs, tlr. Eleja 78; 11) Elejas meliorācijas bba, db. 1928. g., pg. n., pr. Graudiņš Jānis (sk. augšā); 12) Elejas lonkopības pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Jansons Jānis, dz. Drustēnu Kalējos, tlr. Eleja 72; 13) Skursteņu izglītības bba „Gaisma", db. 1922. g., Vircavas pg.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Elejas mž. pils drupas, pils celta 18. g. s.; b) jaunā dzelzs laikmeta kapenes pie Bērvircavas muižas; c) vēsturisku laiku kapenes pie Mazelejas; d) senkapi pie Lībārtiem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 personas.

Pasaules kara notikumi: krievu karaspēka nodedzināta Lielelejas mž. pils un pārējās muižas ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielelejas mž. centrs, ēkās novietots pg. nams; b) Zizmas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināma daļa bij. īpašniekam; c) Mācītāja mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., atstāts kā neatsavināmā daļa bij. īpašniekam; d) Mazelejas mž. centrs, valsts zemes fonda rīcībā; e) Ozolmuižas centrs, 1,5 klm. no pg. n.; f) Valfārtes mž. centrs, 5,5 klm. no pg. n.; g) Briežu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Audruves un Vircavas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Garozes pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Garozes pg.; vāciski Garosen; krieviski Garozenskaja.

Pagasta robeža: z. — Pēternieku un Ozolnieku pg., d. — Vecsvirlaukas un Salgales pg., v. — Teteles pg., r. — Zālītes pg.

Pg. platība — 88,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1264, no tiem vīr. 613, siev. 651.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 58 klm., pa zc. — 40 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 15 klm., pa zc. — 15 klm.; c) tv. pls. Jel-

gava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Garoza — 1 klm.; e) tv. aut. pstn. Garozes krogs — 1,5 klm.

Pg. n. pie Pētermuižas-Bauskas ceļa.

Pasta adrese: c. Garozu.

Upes: a) Lielupe, b) Garoze, c) Iecava, d) Sodzere.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Zālītes novads — 2100 ha.

Lielākie purvi: a) Gaŗaušu — apm. 300 ha; b) Lībiešu — 480 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Baumanis Eduards, dz. Mākuļos, 4 klm. no pg. n., tlr. Garoza 1; pg. pdm. prs. Kuļikovskis Kārlis, dz. Līčos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Garoza 9; pg. tiesas prs. Daniševskis Teodors, dz. Upmaļos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Garoza 31. Pg. darbvedis Mucenieks Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Garoza 12; vc. plc. kārtībnieks Vāgners Valdis, dz. Pēternieku pg., tlr. Olaine 18.

2. **Izglītība.** Skolas: Garozes 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Stabiņš Voldemārs, tlr. Garoza 14.

Bibliotēkas: a) Garozes jaunatnes bbas „Auseklis" bibliot., 900 sēj., prz. Vitte Olga, dz. Vittēs; b) Garozes pamatsk. bibliot., 360 sēj., prz. Stabiņš Voldemārs (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona vecmāte Berķis Trīne, dz. Garozes nespējnieku patversmē, 1 klm. no pg. n., tlr. Garoza 11.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Ventspils-Krustpils dzc. un Jelgavas-Bauskas aut. līnijas.

a) Garoza — P. n. s. v. Abc. I. X., Garozas stc., 1 klm. no pg. n., prz. Richters Teodors, tlr. Garoza 10; b) Garoza — Tf. n. T. p. C., Ceļmalniekos, 5 klm. no pg. n., prz. Plūme Lība, tlr. Garoza s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Garoza — dzc. stc., pr. Richters Teodors, tlr. Garoza 10.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 248, saimniecību — 258. Aŗamzeme 1911,76 ha (21,61% no z. kpl.), pļavas 1571,08 ha (17,75%), ganības 1503,24 ha (16,98%), meži 2841,24 ha (32,10%), purvi 531,98 ha (6,01%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, caunas, stirnas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vimbas, nēģi, karūsas, līņi, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un koku zāģētava Līčos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Kuļikovskis Kārlis, tlr. Garoza 9; 2) Tvaika dzirnavas un koku zāģētava Avotiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Daniševskis Didrichs, tlr. Garoza 8; 3) Tvaika pienotava Plāņos, 3 klm. no pg. n., īp. Pelše Jūlijs, tlr. Garoza 7; 4) Pārtikas vkl. Pamatos, 1,8 klm. no pg. n., īp. Patērēt. bba „Pamats", tlr. Garoza 2; 5) Pārtikas vkl. Meža mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Garoza 11, īp. Patērētāju bba „Pamats" (sk. augšā); 6) Pārtikas vkl. Smiltniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Lācītis Anna, tlr. Vecsvirlauka 24; 7) Pārtikas vkl. Zeltiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Gilberts Jēkabs; 8) Pārtikas vkl. Vēsmiņās, 5 klm. no pg. n., īp. Gulbis Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.745,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Salgales ev.-lut. draudzē, māc. Billerts J., tlr. Emburga 33.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Garozas savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Baumanis Žanis, dz. Mākuļos, tlr. Garoza 1; 2) Garozas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Pelše Jūlijs, dz. Plāņos, tlr. Garoza 7; 3) Garozas patērēt. bba „Pamats", db. 1920. g., savā n., pr. Eltermanis Krišjānis, dz. Ozoliņos; 4) Garozas jaunatnes bba „Auseklis", db. 1933. g., pr. Stabiņš Voldemārs, skolā, tlr. Garoza 14; 5) Lauksaimniecības bba „Nākotne", pr. Gross Jēkabs, dz. Dūjās, tlr. Garoza 29; 6) Meliorācijas sba „Leja", pr. Brachmanis Krišjānis, dz. Mazarājos; 7) Garozes upes meliorācijas sba, pr. Eltermanis Krišjānis, dz. Ozoliņos, tlr. Garoza 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: akmens laikmeta izrakumi Rūtenieku māju robežās.

1905. g. notikumi: revolūcionāru nošautas 2 personas; soda ekspedīcija nošāvusi 6, nodūrusi 1 cilvēku, no tiem 3 spīdzināti.

Pasaules kaŗa notikumi: pg. nopostītas 75% no visām ēkām.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Garozas mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., kaŗa laikā nopostīts, tagad sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Iecavas upes līči; priežu meži pie Spāriņiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

9. Glūdas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Brambergas pg.; vāciski Brandenburg; krieviski Brandenburgskaja.

Pagasta robeža: v. — Šķibes pg., z. — Līvbērzes pg., d. — Zaļenieku un Jēkabnieku pg., r. — Svētes pg.

Pg. platība — 63,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1177, no tiem vīr. 544, siev. 633.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 56,5 klm., pa zc. — 55 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 13 klm., pa zc. — 14 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Viesturi — 4 klm.; e) tv. aut. pstn. Lubukrogs — 1,5 klm.

Pg. n. pie Bramberģes-Kājnieku ceļa.

Pasta adrese: c. Bramberģi.

Upes: Tērvete.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Bērzsīpeles novads — 1950 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Elleris Arvīds, dz. Alkšņos, 8 klm. no pg. n., tlr. Glūda 38; pg. pdm. prs. Āķis Kārlis, dz. L.-Ašķeniekos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grīnbergs Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Bramberģe 30. Pg. tiesas prs. Neiberts Jānis, dz. Potēnos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Bramberģe 9. Vc. plc. kārtībnieks Rūtens Jānis, dz. Pogās, 8 klm. no pg. n., tlr. Glūda 48.

2. **Izglītība.** Skolas: Glūdas pg. 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg n., prz. Šulcs Jānis, tlr. Bramberģe 34.

Bibliotēkas: Bramberģes sadraudzīg. bbas „Līgo" bibliot., 800 sēj., Līgotnēs, prz. Veitbergs Juris, dz. Kreiļos, tlr. Bramberģe 8.

3. **Veselības kopšana.** Aptieka Glūdā. Vecmāte Bērziņš Antonija, dz. pg. n., tlr. Bramberģe 33.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Zaļenieku rajonā, vet. ārsts Zaprausks Jānis, dz. Zaļāmuižā, tlr. Zaļāmuiža 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Tukuma un Jelgavas-Liepājas dzc. līnijas un Jelgavas-Mežmuižas aut. līnija.

a) Bramberģes pst. palīgnod., Glūdas pg. n., prz. Šmits Alvīna, tlr. Bramberģe 50; b) Bramberģe — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Grīnbergs Jēkabs, tlr. Bramberģe 50; c) Glūda — P. n. s. v. Abc. T. C., Glūdas stc., 8 klm. no pg. n., prz. Freifelds Vilis, tlr. Glūda s. v.; d) Zobe — P. n. s. v. Abc. I. X., Viestura stc., 4 klm. no pg. n., prz. Jirgensons Roberts, tlr. Zobe s. v.; e) Svēte — Tf. n. T. C., Kaķīšos, 10 klm. no pg. n., prz. Hofmanis Roberts, tlr. Svēte s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Glūda — dzc. stc., pr. Freifelds Vilis, tlr. Glūda s. v.; Viesturi — dzc. stc., pr. Jirgensons Roberts, tlr. Zobe s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 183, saimniecību — 194. Aramzeme 3660,47 ha (57,27% no z. kpl.), pļavas 623,42 ha (9,76%), ganības 118,63 ha (1,86%), meži 1576,11 ha (24,66%), purvi 38,20 ha (0,60%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, alanti, nēģi, līņi, karūsas, raudas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Falcgrāvē, 4 klm. no pg. n., īp. Zemītis J., tlr. Bramberģe 18; 2) Krejošanas punkts Bramberģē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Zemītis J.; 3) Krejošanas punkts Rumbās, 10 klm. no pg. n., īp. Zemītis J., dz. Falcgrāvē; 4) Zāģētava un tvaika dzirnavas Kaudzītēs, 10 klm. no pg. n., īp. Štelfs A., tlr. Glūda 39; 5) Vēja dzirnavas Smēdēnos, 3 klm. no pg. n., īp. Zellis; 6) Pārtikas preču vkl. Zāliša n., pie pg. n., īp. Baumanis Anna; 7) Sīku preču un pārtikas vkl. Vāc-Kanneniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Glāznieks Krišjānis, tlr. Glūda 45; 8) Sīku preču un pārtikas vkl. Rumbās, 8 klm. no pg. n., īp. Zemītis Jānis, dz. Rīgā; 9) Sīku preču un pārtikas vkl. Liniņos, 4 klm. no pg. n., īp. Liniņš Matilda; 10) Sīku preču un pārtikas vkl. Jaun-Zemgaļos, 12 klm. no pg. n., īp. Kaķīts Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.830,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jelgavas lauku Sv. Annas ev.-lut. draudzē, virsmāc. Kullīts Jēk., dz. Jelgavā, Lielā - 75, tlr. Jelgava 435.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bramberģes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1883. g., pr. Āķis Kārlis, dz. Ašķeniekos; 2) Bramberģes sadraudzīgā bba „Līgo", db. 1865. g., pr. Rūtne Ludvigs, dz. Jelgavā, Akadēmijas - 32, tlr. Jelgava 323.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāri iznīcinājuši pg. valdes dokumentus, nošāvuši 2 personas; soda ekspedīcija nošāvusi 2 personas.

Pasaules kara notikumi: 1915. g. liela daļa pg. iedzīvotāju izceļojuši bēgļu gaitās uz Krieviju, 26 saimniecības nodedzinātas, lauki nopostīti.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kažmēres mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; b) Gibotu mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; c) Falcgrāves mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; d) Bramberģes mž. centrs, daļa centra līdz ar pili piešķirta pg. pašvaldībai, pilī — pg. valde, aptieka — un pg. vecmāte.

4. **Dabas jaukumi:** Tērvetes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Potenos, prz. Neiberts J., tlr. Bramberģe 9; Viesturi stc. 4 klm.

10. Īles pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Īles pg.; vāciski Ihlensche; krieviski Ilenskaja.

Pagasta robeža: z. — Annenieku un Zebrenes pg., d. — Bēnes pg., v. — Lielauces pg., r. — Naudītes pg.

Pg. platība — 60,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 939, no tiem vīr. 470, siev. 469.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 98 klm., pa zc. — 90 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 55 klm., pa zc. — 50 klm.; c) tv. pls. Auce, pa zc. — 17 klm.; d) tv. dzc. stc. Bēne — 10,5 klm.

Pg. n. pie Dobeles-Auces ceļa.

Pasta adrese: c. Īli.

Upes: a) Auce, b) Sesava.

Ezeri: a) Sesavas — 20 ha, b) Vipēdes — 19,5 ha, c) Ružu — 7,5 ha, d) Kapenes — 3,3 ha.

Kalni: a) Immu, b) Krievu, c) Govskuņģu.

Lielākie mežu masīvi: Īles novads — 2030 ha.

Lielākie purvi: Āžu — 60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Zommers Fricis, dz. Tošaiņos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Īle 2; pg. pdm. prs. Bergmanis Jānis, dz. Jaunarājos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Grants Jānis, dz. Druvās, 2 klm. no pg. n., tlr. Īle 45. Pg. darbvedis Janevičs Fricis, dz. pg. n., tlr. Īle s. v.; vc. plc. kārtībnieks Gustiņš Alfrēds, dz. Lielauces pg., 7 klm. no pg. n., tlr. Lielauce 19.

2. **Izglītība.** Skolas: Īles 6 kl. pamatsk., Īles muižā, 0,5 klm. no pg. n., prz. Zivtiņš Anna, tlr. Īle 26.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. Īles nod. bibliot., 863 sēj., Dārzniekos, prz. Bergmanis Otomārs, tlr. Īle 12.

3. **Veselības kopšana.** Latv. Tuberkulozes apkarošanas bbas Īles sanatorija, pilī, 2 klm. no pg. n., vadītājs Dr. Bergmanis Ansis, tlr. Īle 30. Rajona ārsts Zariņš Nikolajs, dz. Bēnē, 10,5 klm. no pg. n., tlr. Bēne 7; rajona vecmāte Plaudis Milda, dz. Bēnē, 10,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Blukis Teodors, dz. Bēnē, 10,5 klm. no pg. n., tlr. Bēne 4.

5. **Satiksme.** Jankeļa Kleina šaursliežu dzc. līnija no Auces pls. līdz Īles pg. Staņiem.

Īle — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Janevičs Fricis, tlr. Īle s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Auces vmžn. V iec. Īles mžn. Rakažkalnā, 12 klm. no Bēnes dzc. stc., mžz. Students Pēteris, tlr. Īle 4.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 152, saimniecību — 153. Aramzeme 2569,18 ha (36,13%), no z. kpl.), pļavas 699,85 ha (11,63%), ganības 592,74 ha (9,85%), meži 2116,37 ha (35,18%), purvi 174,88 ha (2,91%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, caunas, seski, āpši, ūdri, vāveres, alņi, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, ruduļi, līņi, karūsas, brekši, vēdzeles, ezera foreles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Īles patēr. bbas n., pie pg. n., īp. Īles patēr. bba „Pūķis", savā n., tlr. Īle 3; 2) Pienotava Patēr. bbas n., īp. Patēr. bba (sk. augšā); 3) Dažādu preču trg. Dzirnavniekos, pie pg. n., īp. Krūmiņš Arnolds, tlr. Īle 18; 4) Vēja dzirnavas Dzirnavniekos, pie pg. n., īp. Krūmiņš Fricis, tlr. Īle 18; 5) Īles ūdens dzirnavas, 0,3 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Jānis; 6) Ķieģeļu ceplis, 8 klm. no pg. n., īp. Horsts Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Īles ev.-lut. draudzes baznīca, 2 klm. no pg. n., mācītājs Jurēvics Leo, dz. Lielauces mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Īles patēr. bba „Pūķis", db. 1920. g., savā n., pr. Mēdums Gustavs, dz. Mēdumos, tlr. Īle 7; 2) Latv. kultūras veicin. bbas Īles nod., db. 1922. g., pr. Krūmiņš Arnolds, dz. Dzirnavniekos, tlr. Īle 18; 3) Īles lopkopības pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Bergmanis Eduards, dz. Mierlaukos, tlr. Īle 19; 4) Īles laukkopības pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Putniņš Pēteris, dz. Lielputniņos, tlr. Īle 9; 5) Īles meliorācijas bba, db. 1930. g., pr. Dambis Kārlis, Vālodzēs; 6) Īles mednieku un zvejn. bba „Fauns", db. 1924. g., pr. Janevičs Fricis, pg. n., tlr. Īle s. v.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes, sauktas „Kapu mežs".

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Šaberts Jānis — aktieris, dzim. 1892. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Īles mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola, Īles pilī, 2 klm. no pg. n., ierīkota Latv. Tuberkulozes apkarošanas bbas sanatorija.

4. **Dabas jaukumi:** visā Īles apkārtnē daudz jauku dabas ainavu ar kalniem, lejām, ezeriem, lapu un priežu mežiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vālēs, Zebras ezera tuvumā, prz. Skudra J., Dobele 16 klm.

11. Jaunauces pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunauces pg.; vāciski Neu-Autzsche; krieviski Nei-Autcskaja.

Pagasta robeža: z. — Zvārdes pg., d. — Vadakstes pg., v. — Rubes pg., r. — Vecauces pg.

Pg. platība — 82 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935 g.: 1430, no tiem vīr. 691, siev. 739.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 120 klm., pa zc. — 117 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 77 klm., pa zc. — 76 klm.; c) tv. pls. Auce, pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Vadakste — 8 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Liepājas ceļa.

Pasta adrese: c. Jaunauci.

Upes: Ezera, Līkupe.

Ezeri: a) Lapezers — 25 ha, b) Sodenieku — 50 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Jaunauces novads — 2710 ha.

Lielākie purvi: Lapmeža — apm. 400 ha, Varkaļu — 19,5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Kniss Jānis, dz. Pedegās, 3 klm no pg. n., tlr. Jaunauce 8; pg. pdm. prs. Liepiņš Miķelis, dz. Austriņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Jaunauce 22; pg tiesas prs. Fichte Fricis, dz. Ģeneļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunauce 43. Pg. darbvedis Kruna Kārlis, dz. pg. n., tlr. Jaunauce 48; plc. kārtībnieks Vasilis Roberts, dz. ārsta mājā, pie pg. n., tlr. Jaunauce 4.

2. **Izglītība.** Skolas: Jaunauces 6 kl. pamatsk., Jaunauces mž. pilī, 1,5 klm. no pg. n., prz. Stenclavs Ansis, tlr. Jaunauce 6.

Bibliotēkas: a) Jaunauces pg. pašvald. bibliot., 284 sēj., pg. n., prz. Kruna Kārlis, tlr. Jaunauce 48; b) Bbas „Vaidelote" bibliot., 807 sēj., pg. n., prz. Kruna Kārlis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Tāls Nehemijs, dz. ārsta mājā, pie pg. n., tlr. Jaunauce 7; rajona vecmāte Jaunrubens Elizabete, dz. ārsta mājā. Jaunauces aptieka ārsta mājā, aptiekars Būda Jānis, tlr. Jaunauce 3.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Auces rajonā, vet. ārsts Bergmanis A., dz. Aucē, tlr. Auce 28.

5. **Satiksme.** a) Jaunauces pst. palīgnod., pg. n., prz. Kruna Kārlis, tlr. Jaunauce 48; b) Jaunauce — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Kruna Marija, tlr. Jaunauce s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Benkavas vmžn. I iec. Jaunauces mžn. Jaunauces muižā, 7 klm. no Vadakstes dzc. stc., mžz. Grīnbergs Paulis, tlr. Jaunauce 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 206, saimniecību — 213. Aramzeme 3464,97 ha (42,25% no z. kpl.), plavas 807,06 ha (9,84%), ganības 616,60 ha (7,52%), meži 2961,84 ha (36,12%), purvi 88,78 ha (1,08%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, mežacūkas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Jaunauces dzirnavas, 1,5 klm. no pg. n., īp. sba „Darbs"; 2) Lambrekšu dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Šulcs Alfrēds, Lambrekšos, tlr. Jaunauce 12; 3) Zāģētava Jaunaucē, 1,5 klm. no pg. n., īp. sba „Darbs"; 4) Pārtikas vkl., 1,5 klm. no pg. n., īp. Palejs Andrējs, tlr. Jaunauce 39; 5) Pārtikas vkl. Raņķos, 1 klm. no pg. n., īp. Uliņš Fricis, tlr. Jaunauce 36; 6) Pārtikas vkl. Jumpraviešos, 6 klm. no pg. n., īp. Vītols Kārlis, tlr. Liepene 6; 7) Preču vkl., īp. Kaļķis Voldemārs, tlr. Jaunauce 54; 8) Ķieģeļu ceplis, īp. Danenbergs Indriķis, tlr. Jaunauce 30.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.812,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jaunauces ev.-lut. baznīca, 1,3 klm. no pg. n., mācītājs Knape Jānis, dz. mācītāja mājā, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunauce 13.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bba „Vaidelote", db. 1929.. g., pr. Grautiņš Alberts, dz. Mizaišos; 2) Jaunauces piensaimn. sba, db. 1934. g., pr. Fichte Fricis, tlr. Jaunauce 43; 3) Jaunauces krājaizd. sba, db. 1900. g., pr. Briedis Žanis, dz. Zvārdē, tlr. Liepene 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Rozenbergs Johans — viens no vecākajiem laicīgajiem rakstniekiem, dzim. 1831. g., Jaunaucē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jaunauces mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Ropu mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; c) Ozolmuižas centrs, 3 klm. no pg. n., centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Jaunauces pils parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Jaunsvirlaukas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunsvirlaukas pg.; vāciski Neubergfrid; krieviski Neibergfridskaja.

Pagasta robeža: z. — Vecsvirlaukas pg., d. — Mežotnes un Švitenes pg., v. — Vircavas, Lielvircavas un Sesavas pg., r. — Salgales pg.

Pg. platība — 93 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2139, no tiem vīr. 1008, siev. 1131.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai zc. — 67 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot vienīgi zemes ceļus — 24 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Jāņukrogs — 9 klm.; e) tv. aut. pstn. Jaunsvirlauka — 0,25 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Bauskas ceļa.

Pasta adrese: c. Jaunsvirlauku.

Upes: a) Lielupe, b) Īslica, c) Švitene, d) Liepāre, e) Upele, f) Sesava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Staļģenes apgaitas — 100 ha, b) Oglaines apgaitas — 27 ha; valsts mežu koppl. — 165 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Rozevskis Roberts, dz. Grāužos, 2,5 klm. no pg n., tlr. Jaunsvirlauka 13; pg. pdm. prs. Krastiņš Jēkabs, dz. Kadaros, 9 klm. no pg. n., tlr. Emburga 46; pg. tiesas prs. Zirnis Ludvigs, dz. Šemās, 6 klm. no pg. n., tlr. Emburga 26. Pg. darbvedis Šēnfelds Paulis, dz. pg. n., tlr. Jaunsvirlauka 12; plc. kārtībnieks Reika Jānis, dz. Jaunsvirlaukas muižā, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Jaunsvirlauka 66.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Staļģenes II pk. pamatsk., Staļģenes muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Švarcbachs Augusts, tlr. Emburga 21; b) Jaunsvirlaukas I pk. pamatskola, 4 klm. no pg. n., prz. Drapāns Pēteris, tlr. Jaunsvirlauka 15; c) Grīvas I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Rolmanis Zāmuels, tlr. Dzirnieki 40.

Bibliotēkas: a) Jaunsvirlaukas pg. pdm. bibliot., 1489 sēj., pg. n., prz. Brīdāgs Valērija, dz. Gruntiņos; b) Jaunsvirlaukas aizsargu nod. bibl., 104 sēj., Bodniekos, prz. Daniševskis Haralds, dz. Butleros, tlr. Jaunsvirlauka 33.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Patersons Ralfs, dz. Jaunsvirlaukas muižā, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Jaunsvirlauka 4; rajona vecmāte Lazdiņš Dore, dz. Veižukrogā, 5 klm. no pg. n., tlr. Emburga 57. Aptieka Jaunsvirlaukas muižā, 0,25 klm. no pg. n., aptiekars Skabārdis Klāvs, tlr. Jaunsvirlauka 57.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Jaunsvirlaukas-Bauskas aut. līnija.

Jaunsvirlauka — P. tf. n. Abc. T. p. C., pilī, 0,25 klm. no pg. n., prz. Kalvītis Ansis, tlr. Jaunsvirlauka s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 334, saimniecību — 357. Aramzeme 7232,30 ha (77,76% no z. kpl.), pļavas 828 ha (8,90%), ganības 218,24 ha (2,35%), meži 290,51 ha (3,12%), purvi 91,15 ha (0,98%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, alanti, vimbas, zuši, asari, raudas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Butleros, 2 klm. no pg. n., īp. Daniševskis Haralds, tlr. Jaunsvirlauka 33; 2) Dzirnavas Stubur-Reķos, 4 klm. no pg. n., īp. Reķis Alfrēds, tlr. Jaunsvirlauka 46; 3) Dzirnavas Jaunzemos, 4 klm. no pg. n., īp. Zvaigzne Voldemārs, tlr. Jaunsvirlauka 26; 4) Dzirnavas Dzirnavniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Stepanovičs Jānis; 5) Dzirnavas Ošās, 11 klm. no pg. n., īp. Gabriķis Matilde, tlr. Dzirnieki 10; 6) Dzirnavas Melderos, 9 klm. no pg n., īp. Šteinbergs Ādolfs; 7) Pienotava, 2 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba „Raža", tlr. Jaunsvirlauka 5; 8) Pienotava Brūziešos, 10 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Staļģene"; 9) Pienotava, 9 klm. no pg n,. īp. piensaimn. sba „Zemgale"; 10) Pārtikas vkl. Ciemaldos, 6 klm. no pg. n., īp. Diksta Arnolds, tlr. Jaunsvirlauka 10; 11) Pārtikas vkl. Stūrīšos, 2 klm. no pg. n., īp. Krieviņš Erna, tlr. Jaunsvirlauka 68; 12) Pārtikas vkl. Jaunsvirlaukā, īp. Cēlājs Otīlija; 13) Pārtikas vkl. Raņķos, 2 klm. no pg. n., īp. Jākobsons Uljana, tlr. Jaunsvirlauka 58; 14) Pārtikas vkl. Bodniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Jākobsons Žanis, dz. Raņķos, tlr. Jaunsvirlauka 32; 15) Pārtikas vkl. Jāčūnukrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Grencions Margar., tlr. Jaunsvirlauka 53; 16) Pārtikas vkl. Līdumos, 10 klm. no pg. n., īp. Pranks, tlr. Emburga 13; 17) Pārtikas vkl. Saulstaros, 9,5 klm. no pg. n., īp. Stūrmanis Jānis, tlr. Emburga 80; 18) Pārtikas vkl. Biteniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Linītis Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 40.267,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Salgales ev.-lut. draudzē, māc. Billerts J., tlr. Emburga 33.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunsvirlaukas lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Jākobsons Žanis, dz. Pūcēnos, tlr. Emburga 5; 2) Piensaimn. sba „Staļģene", db. 1927. g., pr. Rozentāls Jēkabs, dz. Valmjos, tlr. Emburga 55; 3) Piensaimn. sba „Raža", db. 1913. g., savā n., pr. Jurgens Pēteris, dz. Ķeros, tlr. Jaunsvirlauka 2; 4) Cukurbiešu audzētāju bba, db. 1930. g., pr. Bergmanis Paulis, dz. Kakužēnos, tlr. Emburga 34; 5) Jaunsvirlaukas krājaizd. sba, db. 1887. g., pg. n., pr. Veinbergs Jānis, dz. Nīgartos, tlr. Jaunsvirlauka 35; 6) Bbas Latvju jaunatne Jaunsvirlaukas n.,

db. 1934. g., pr. Berzinskis Arvīds, dz. Staļģenes skolā, tlr. Ēmburga 21; 7) Jaunsvirlaukas tautas n. bba, db. 1934. g., pg. n., pr. Rozevskis Roberts, dz. Graužos, tlr. Jaunsvirlauka 13.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: aizvēsturiska mītnes vieta Vedgu māju tīrumā, Lielupes krastā.

1905. g. notikumi: revolūcionāri iznīcinājuši pg. valdes archīvu.

Pasaules kara notikumi: nopostīta daļa pg. saimniecību.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Birkerts Antons (Antons) — rakstn., literāt. vēsturnieks, dzim. 1876. g., Jaunbitēnos; b) Birkerts Pēteris — rakstn., sabiedr. darbin., dzim. 1881. g., Jaunbitēnos; c) Bandrēvičs Ansis — Maskavas latv. „Vakarnieku" pulciņa biedrs, dzim. 1850. g., Bandēnos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Staļģenes mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Jaunsvirlaukas mž. centrs, piešķirts pg. pašvald., ēkās novietots doktorāts, aptieka, pst. palīgnodaļa un policijas kārtībnieka dzīvoklis; c) Biļļu mž. centrs, 10 klm. no pg. n.; d) Franksesavas mž. centrs, 11 klm. no pg. n.; e) Kulpju mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; f) Ciemaldu mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; g) Laimes mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; h) Lauku mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; i) Salgales mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; j) Isliču mž. centrs, 3 klm. no pg. n., centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Staļģenes mž. parks, 0,25 klm. no Lielupes, pie pamatskolas; Lielupes zemie, zaļie krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

13. Jēkabnieku pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jēkabnieku pg.; vāciski Jacobshof; krieviski Jakobsgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Glūdas un Svētes pg., d. — Vilces pg., v. — Zaļenieku pg., r. — Platones un Lielplatones pg.

Pg. platība — 68 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1292, no tiem vīr. 589, siev. 703.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai zc. — 63 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot vienīgi zemes ceļus — 20 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Glūda — 8 klm.; e) tv. aut. pstn. Jēkabnieku ceļa galā, 2 klm.

Pg. n. pie Āboliņu-Vitrupu ceļa.

Pasta adrese: c. Jēkabniekiem.

Upes: a) Svēte, b) Tērvete.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Kūpeņu novads — apm. 200 ha; b) Vendiņu — apm. 400 ha; c) Pārupju — apm. 475 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Indriksons Juris, dz. Pīlēs, 5 klm. no pg. n., tlr. Jēkabnieki 25; pg. pdm. prs. Belmanis Jānis, dz. Viltapās, 6 klm. no pg. n., tlr. Jēkabnieki 4; pg. tiesas prs. Puķudārzs Kārlis, dz. Vecreņčās, 3 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 91. Pg. darbvedis Straudovskis Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Jēkabnieki 18; plc. kārtībnieks Lamme Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Jēkabnieki 13.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Jēkabnieku I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Ceriņš Kārlis, tlr. Jēkabnieki 55; b) Jēkabnieku-Ūziņu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Butans Kārlis, tlr. Stūri 62.

Bibliotēkas: a) Jēkabnieku pg. valdes bibliot., 162 sēj., pg. n., prz. Straudovskis Mārtiņš, pg. n., tlr. Jēkabnieki 18; b) Jēkabnieku lauksaimniec. bbas bibliot., 1400 sēj., Imantās, prz. Zāģeris Alfrēds, tlr. Jēkabnieki 15; c) Ūziņu lauksaimn. bbas bibliot., 750 sēj., bbas mājā, prz. Indriksons Olga, tlr. Stūri 38.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Mailepors Kristaps, dz. Zaļenieku pg., ārsta mājā, tlr. Zaļenieki 39; rajona ārsts Malvess Hermanis, dz. Vilces pg., ārsta mājā, tlr. Vilce 43; rajona vecmāte Pīrs, dz. Platones pg., Vecērgļos, tlr. Stūri 34. Aptieka Zaļenieku pg., tlr. Zaļenieki 28.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Zaļenieku rajonā, vet. ārsts Zaprausks Jānis, dz. Zaļāmuižā, tlr. Zaļenieki 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Mežmuižas un Jelgavas-Vilces aut. līnijas.

a) Jēkabnieki — P. tf. n. Abc. T. C., Āboliņos, 3 klm. no pg. n., prz. Zalogs Lizete, Āboliņos, tlr. Jēkabnieki s. v.; b) Ūziņi — P. n. Abc., Ūziņu bbu n., 8 klm. no pg. n., prz. Veisbergs Jānis, tlr. Stūri 69.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 196, saimniecību — 204. Aramzeme 4506,38 ha (65,46% no z. kpl.), pļavas 385,13 ha (5,60%), ganības 274,88 ha (3,99%), meži 1276,56 ha (18,54%), purvi 16,35 ha (0,24%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, stirnas, āpši, seski, caunas, brieži, mežacūkas; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motora dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Zāmelis, tlr. Jēkabnieki 19; 2) Vēja dzirnavas Bērziņos, 7 klm. no pg. n., īp. Neibergs Dāvīds, tlr. Stūŗi 60; 3) Ūziņu koppienotava, 8 klm. no pg. n., īp. Ūziņu piensaimn. sba, tlr. Stūŗi 39; 4) Krejošanas punkts Kalnanšos (tlr. Jēkabnieki 16), 5 klm. no pg. n., īp. Ūziņu piensaimn. sba (sk. augšā); 5) Pienotava un siernīca Elksnīšos, īp. Elksnītis Jānis, tlr. Jēkabnieki 12; 6) Koku zāģētava Priežukrogā, 9 klm. no pg. n., īp. Strūve Ludvigs, tlr. Stūŗi 46; 7) Pārtikas vkl. Ūziņu lauksaimn. bbu n., 8 klm. no pg. n., īp. Ūziņu lauksaimn. bba, tlr. Stūŗi 38; 8) Pārtikas vkl. Āboliņos, īp. Āboliņš Zāmelis (sk. augšā); 9) Pārtikas vkl. Kalnanšos, 5 klm. no pg. n., īp. Gefkins Doroteja, tlr. Jēkabnieki 16.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 27.622,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst ev.-lut. Zaļā draudzē, ar baznīcu Zaļenieku pg., mācītājs Heincs Pauls, dz. Zaļās draudzes mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ūziņu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1884. g., pr. Bergmanis Jānis, dz. Platones pg. Mazbūtos, tlr. Stūŗi 31; 2) Ūziņu piensaimn. sba, pr. Biezbārdis Dāvīds, dz. Vidzemniekos, tlr. Stūŗi 21; 3) Ūziņu krājaizd. sba, db. 1925. g., pr. Rībenis Pēteris, dz. Kalnamač-Vilkos (c. Ūziņiem), tlr. Stūŗi 45; 4) Ūziņu un apkārtnes lauksaimn. bba, pr. Neibergs Dāvīds, dz. Bērziņos (c. Ūziņiem), tlr. Stūŗi 60; 5) Jēkabnieku un apkārtnes lauksaimn. bba, pr. Zāģeris Alfrēds, dz. Imantās, tlr. Jēkabnieki 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: iznīcināts pg. valdes archīvs.

Pasaules kara notikumi: nodedzinātas 7 vecsaimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ragu mž. centrs, piešķirts pg. pašvaldībai, vecās ēkas nojauktas, uzcelts jauns pg. n.; b) Jēkaba mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; c) Vētras mž. centrs, 5 klm. no pg n.; d) Ūziņu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Sīmaņkalns, pie Jekstu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

14. Kalnciema pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kalnciema pg.; vāciski Kalnzeemsche; krieviski Kalnecemskaja.

Pagasta robeža: z. — Babītes pg., d. — Valgundes pg., v. — Bērzmuižas pg., r. — Pēternieku pg.

Pg. platība — 182,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1795, no tiem vīr. 963, siev. 832.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 50 klm., pa zc. — 37,5 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, pa zc. — 26 klm.; c) tv. pls. Sloka, pa zc. — 15 klm.; d) tv. dzc. stc. Sloka — 15 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Kalnciema ceļa.

Pasta adrese: c. Kalnciemu.

Upes: a) Lielupe, b) Bērze, c) Dzeltuve, d) Cērsna.

Ezeri: —

Kalni: a) Ložmetējkalns, b) Krāckalni.

Lielākie mežu masīvi: Klīves novads — 10.000 ha.

Lielākie purvi: a) Tīreļa — 599 ha, b) Kaigu — 127,5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Danemarks Kārlis, dz. Danemarkās, 1 klm. no pg. n., tlr. Kalnciems 8; pg. pdm. prs. Ligers Jūlijs, dz. Ziedoņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Kalnciems 25; pg. tiesas prs. Grasmanis Vilis, dz. Balgaļos, 4 klm. no pg. n., tlr. Kalnciems 22. Pg. darbvedis Cālers Vilis, dz. pg. n., tlr. Kalnciems 1; vc. plc. kārtībnieks Sungailis Kārlis, dz. Viesturos, 2 klm. no pg. n., tlr. Kalnciems 5.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kalnciema I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Berzinskis Mirdza, dz. Lāčukrogā, 2 klm. no pg. n., tlr. Kalnciems 3; b) Kalnciema 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Grāvītis Elvīra, tlr. Kalnciems 13.

Bibliotēkas: a) Kalnciema izglītības bbas „Rīts" bibliot., 1365 sēj., 6 kl. pamatskolā, prz. Dakstiņš Elza, tlr. Kalnciems 13; b) Kalnciema jaunatnes pulciņa „Drosme" bibliotēka, 222 sēj., 6 kl. pamatsk., prz. Šulcs Jānis, dz. Timotiņos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Vītums Arvīds, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Kalnciems 23; rajona vecmāte Neikārts Vilma, dz. doktorātā. Kalnciema pg. pašvald. aptieka doktorātā, pārvaldnieks Šrēders Edgars, tlr. Kanlciems 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Kalnciems — P. t. k. N., Jaunbaložos, 0,2 klm. no pg. n., prz. Zaķis Jānis, tlr. Kalnciems 45.

6. **Pārējās iestādes.** a) Bērzsīneles vmžn. IV iec. Kalnciema mžn. Lāču krogā, 15 klm. no Apšupes dzc. stc., mžz. Berzinskis Pāvils, tlr. Kalnciems 3; b) Bērzpils vmžn. V iec. Klīves mžn. Klīves mežziņa mājā, 15 klm. no Jelgavas dzc. stc., mžz. Eiche Oskars, tlr. Valgunde 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 490, saimniecību — 387. Aramzeme 1170,61 ha (6,42% no z. kpl.), pļavas 1760,69 ha (9,67%), ganības 1122,76 ha (6,16%), meži 9046,18 ha (49,66%), purvi 4520,67 ha (24,82%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, mežacūkas, zebiekstes, seski, caunas, lapsas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, līņi, raudas, asari, plauži, sami, vēdzeles, zuši, vimbas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Ķūļos, 5 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Kr., tlr. Kalnciems 24; 2) Pārtikas vkl. Dimzās, 2 klm. no pg. n., īp. Dimza Līz.; 3) Pārtikas vkl. Mazpārupos, 3 klm. no pg. n., īp. Pārupis K.; 4) Pārtikas vkl. Celtuvēs, pie pg. n., īp. Birznieks K.; 5) Pārtikas vkl. Ans-Mūrnieka m., pie pg. n., īp. Stenclers A.; 6) Pārtikas vkl. Luģos, 5 klm. no pg. n., īp. Ģinters R., tlr. Kalnciems 18; 7) Pārtikas vkl. Jaundambjos, 5 klm. no pg. n., īp. Sprancis A.; 8) Kaļķu rūpniecība T.-Mūrniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Stillis J., tlr. Kalnciems 9; 9) Kaļķu rūpniecība Plostmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. Drande J., tlr. Kalnciems 2; 10) Ķieģeļu rūpniecība Kaigu Putr., 6 klm. no pg. n., īp. Akc. sab. „Ķieģelis un Kūdra", tlr. Kalnciems 21; 11) Ķieģeļu rūpniecība Purmaļos, 6 klm. no pg. n., īp. Akc. sab. „Silikāts", tlr. Kalnciems 33.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 27.298,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Kalnciema-Klīves ev.-lut. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., virsmācītājs Ķullītis Jēkabs, dz. Jelgavā, Lielā - 75.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kalnciema izglīt. bba „Rīts", db. 1909. g., pr. Dirba V., dz. Dirbās, tlr. Kalnciems 27; 2) Kalnciema savstarpīgā ugunsapdrošin. bba, db. 1882. g., pr. Stei-

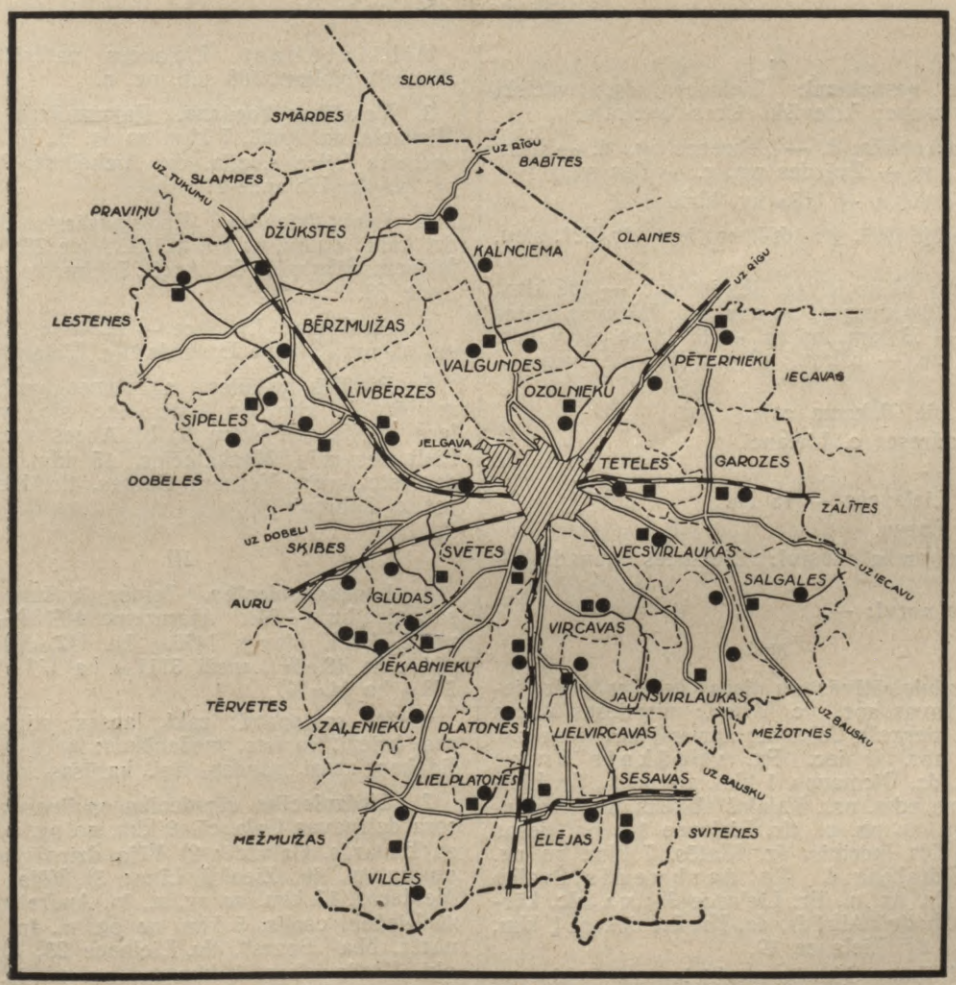

Jelgavas rajons.

nerts J., St.-Smilgās, tlr. Kalnciems 19; 3) Kūdras kooperācija „Kaigi", db. 1921. g., pr. Steinerts J. (sk. augšā); 4) Kalnciema lauksaimn. mašīnu bba, db. 1922. g., Danemarkās, pr. Danemarks K., tlr. Kalnciems 8; 5) Kalnciema lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Jaunzemis A., Jaunzemjos; 6) Kalnciema krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Ģinters A., Umuļos, tlr. Kalnciems 17; 7) Kalnciema zvejn. bba, db. 1931. g., pr. Danemarks K. (sk. augšā); 8) Kalnciema jaunatnes pulciņš, db. 1927. g., 6 kl. pamatskolā, pr. Rēdlichs J., tlr. Kalnciems 13; 9) Klīves fonda meliorācijas sba, db. 1926. g., pr. Timma J., Brīvniekos; 10) Meliorācijas sba „Straume", db. 1931. g., Bērziņos, pr. Bērziņš P.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies kara joslā; vēsturiskās kaujas Ložmetēju kalnā un Tīreļa purvā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ģinters Augusts — bibliografs, dzim. 1885. g., Umuļos; b) Skaistlauks Voldemārs (V. Šēnfelds) — dzejnieks, dzim. 1892. g., Kalnciemā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kalnciema mž. centrs, pie pg. n., un b) Klīves pusmuižas centrs, 6 klm. no pg. n., — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Lielupes un Bērzes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

15. Lielauces pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lielauces pg.; vāciski Gross-Autzsche; krieviski Gros-Aucskaja.

Pagasta robeža: z. — Zebrenes pg., d. — Vecauces pg., v. — Žvārdes pg., r. — Īles pg.

Pg. platība — 113,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1664, no tiem vīr. 821, siev. 843.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 106 klm., pa zc. — 100 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 63 klm., pa zc. — 60 klm.; c) tv. pls. Auce, pa zc. — 6 klm.; d) tv. dzc. stc. Auce — 7 klm.

Pg. n. pie Tukuma ceļa.

Pasta adrese: c. Lielauci.

Upes: —

Ezeri: Lielauces — 75 ha.

Kalni: Lapsu.

Lielākie mežu masīvi: Lielauces novads — 2680 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Krauze Fridrichs, dz. Dicmaņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Lielauce 6; pg. pdm. prs. Kalniņš Miķelis, dz. Atruneļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Lielauce 14; pg. tiesas prs. Jurēvics Indriķis, dz. Klatēs, 7 klm. no pg. n., tlr. Sidrabene 4. Pg. darbvedis Švalbe Eduards, dz. pg. n., tlr. Lielauce 34; vc. plc. kārtībnieks Gustiņš Alfrēds, dz. Krodzeniekos, 1 klm. no pg. n., tlr. Lielauce 19.

2. **Izglītība.** Skolas: Lielauces 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Kapteinis Kristaps, tlr. Lielauce 12.

Bibliotēkas: Lielauces patērētāju bbas „Spars", bibliot., 500 sēj., pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Salimans Michaels, dz. Aucē, 7 klm. no pg. n., tlr. Auce 17; vecmāte Vilce Lūcija, dz. Aizkalnos, 2 klm. no pg. n., tlr. Lielauce 8.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Bergmanis, dz. Aucē, 7 klm. no pg. n., tlr. Auce 28; veterinārfeldšers Sīkstulis, dz. Aucē, 7 klm. no pg. n., tlr. Auce 28.

5. **Satiksme.** Lielauce — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Švalbe Eduards, tlr. Lielauce 34.

6. **Pārējās iestādes.** a) Auces vmžn. Stirnu muižā, 16,5 klm. no Auces dzc. stc., vmžz. Kēlers Ādolfs, tlr. Auce 6; b) Auces vmžn. I iec. Lielauces mžn. Mazkalnējos, 15 klm. no Auces dzc. stc., mžz. Verners Georgs, tlr. Lielauce 25, pst. c. Zebreni.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 285, saimniecību — 294. Aramzeme 4481,12 ha (39,37% no z. kpl.), pļavas 1475,15 ha (12,96%), ganības 924,92 ha (8,12%), meži 3111,88 ha (27,34%), purvi 568,59 ha (4,99%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, brieži, caunas, mežacūkas; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, karūsas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motora dzirnavas Galaucē, 8 klm. no pg. n., īp. Krūza Eduards, Galaucē; 2) Vēja dzirnavas, 15 klm. no pg. n., īp. Ziepiņš Līna; 3) Vēja dzirnavas Melderos, 13 klm. no pg. n., īp. Andreisons Jānis; 4) Ķieģeļu ceplis, 5 klm. no pg. n., īp. Lielauces patēr. bba „Spars", tlr. Lielauce 23; 5) Pārtikas vkl. Krodzniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Bensons Žanis, tlr. Lielauce 19.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.555,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Lielauces ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Jurēvics L., dz. mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lielauces krājaizd. sba, db. 1881. g., pr. Jurēvics Indriķis, dz. Klatēs, tlr. Sidrabene 4; 2) Lielauces savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1920. g., pr. Jankovskis Augusts, dz. Astēs, tlr. Sidrabene 10; 3) Lielauces patērētāju bba „Spars", pg. n., pr. Kalniņš Miķelis, dz. Atruneļos, tlr. Lielauce 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Dobeskalns — pārņemts Piemineklu valdes aizsardzībā; b) Pilskalns — Incēnu māju robežās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 14 cilvēkus, 5 no tiem zvēriski spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Plase Jānis — gleznotājs, dzim. 1892. g., Lielaucē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielauces mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkās novietota Latv. ūniversitātes izmēģinājumu mežniecība; b) Stirnas mž. centrs, 15 klm. no pg. n., ēkās novietota Auces vmžn.; c) Sirmeles mž. centrs, d) Galauces mž. centrs, e) Skares mž. centrs, f) Lēnes mž. centrs, g) Mīnes mž. centrs un h) Tauvēnu mž. centrs — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Lielauces ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Lielplatones pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lielplatones pg.; vāciski Gross-Platon; krieviski Gros-Platonskaja.

Pagasta robeža: z. — Platones pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Jēkabnieku un Vilces pg., r. — Elejas pg.

Pg. platība — 42 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 691, no tiem vīr. 533, siev. 358.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 74 klm., pa zc. — 69 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 32 klm., pa zc. — 27 klm.;c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Meitene — 5 klm.

Pg. n. pie Grenču-Mazelejas ceļa.

Pasta adrese: c. Eleju.

Upes: a) Platones, b) Sidrabes.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vircavas-Elejas novads — 1370 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Dickalis Ādolfs, dz. Punduros, 4 klm. no pg. n., tlr. Degole 13; pg. pdm. prs. Straudovskis Kristaps, dz. Didžuļos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Stūri 15; pg. tiesas prs. Dickalis Ādolfs (sk. augšā). Pg. darbveža v. i. Šuberts Vilis, dz. pg. n., tlr. Eleja 5; plc. kārtībnieks Strazdiņš Voldemārs, dz. Jaunplatonē, 5 klm. no pg. n., tlr. Stūri 29.

2. **Izglītība.** Skolas: Lielplatones I pk. pamatsk., pie Grenču-Mazelejas ceļa, 4,5 klm. no Meitenes stc., 1 klm. no pg. n., prz. Spirģis Mikelis, tlr. Eleja 24.

Bibliotēkas: Lielplatones pg. pdm. bibliot., 2250 sēj., pg. n., prz. v. i. Šuberts Vilis, tlr. Eleja 5.

3. **Veselības kopšana.** Vilces-Lielplatones rajona ārsts Malvess Hermanis, dz. Vilces doktorātā, tlr. Vilce 43; Elejas-Lielplatones rajona ārsts Krauklis Krišjānis, dz. Elejas pg., Ziemeļa m., tlr. Eleja 23; Vilces-Lielplatones rajona vecmāte Āriņš Milda, dz. Vilces Ziedkalnos, tlr. Degole 35; Elejas-Lielplatones rajona vecmāte Bulerts Dārta, dz. Elejas Gundegās, tlr. Eleja 20.

4. **Lopārstniecība.** Elejas rajona veterinārārsts Belovs Konstantīns, dz. Elejas Belovos, tlr. Eleja 43.

5. **Satiksme.** Stūri — P. tf. n. Ab. T. p. C., 6 klm. no pg. n., prz. Straudovskis Jānis, tlr. Stūri s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Vircavas vmžn. V iec. Elejas mžn. pie Grenču-Mazelejas ceļa, 6 klm. no Meitenes stc., mžz. Hilbichs Ernests, dz. mžz. mājā, tlr. Eleja 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 109, saimniecību — 118. Aramzeme 2294,10 ha (55,45% no z. kpl.), pļavas 177,79 ha (4,30%), ganības 17,40 ha (0,42%), meži 1501,54 ha (36,29%), purvi — nav.

Mežos sastopami: zaķi, irši, mežacūkas, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, sapali, līņi, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Tīsos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Rozēns Arnolds, tlr. Eleja 47; 2) Dažādu preču trg. muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Lusaitis Krišjānis; 3) Zāģētava Tīsos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Varenais Roberts, dz. Vilces Zoslēnos, tlr. Degole 11; 4) Zāģētava Pauros, 2 klm. no pg. n., īp. Trencis

Artūrs, tlr. Eleja 12; 5) Ķieģeļu ceplis, 0,5 klm. no pg. n., īp. pg. pašvald., tlr. Eleja 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Sesavas ev.-lut. draudzē, māc. Rubenis J., dz. māc. muižā, tlr. Eleja 28.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1921. g., pr. Straudovskis Kristaps, dz. Dīdžuļos, tlr. Stūri 15; 2) Lielplatones piensaimn. sba „Sidrabe", db. 1924. g., pr. Spernovskis Arnolds, dz. Braukos, tlr. Stūri 9; 3) Jaunsaimnieku-sīkgruntnieku mašīnu koplietošanas punkts „Sējējs", db. 1929. g., pr. Krūms Alfrēds, dz. Krastiņos; 4) Progresīvo jaunsaimnieku mašīnu koplietošanas punkts, db. 1925. g., pr. Ādminis Žanis, dz. Upeniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalna atliekas, Lielplatones mežā; iedzīvotāji tās uzskata par Sidrabenes pils atliekām.

1905. g. notikumi: aizdedzināta Lielplatones muižas pils, nodedzināti 3 labības šķūņi.

Pasaules kara notikumi: Lielplatones muižā vācieši ierīkojuši lidmašīnu angarus.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bīmanis Mārtiņš — Dr. ing. h. c., prof., ūniversitātes māc. spēks, dzim. 1864. g., Mazverbās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielplatones mž. centrs, 3 klm. no pg. n., īp. valsts, iznomāts kā kultūrāls centrs; bā Mazplatones mž. centrs — galvenās ēkās novietots pg. n., un tautas nams, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Platones un Sidrabes upju līči; b) Lielplatones mž. parks; c) Dzintara priedes, Platones upes krastā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** pamatskolā, 4,5 klm. no Meitenes stc.

17. Lielvircavas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lielvircavas pg.; vāciski Gross-Würzau; krieviski Gros-Vjurcauskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunsvirlaukas pg., d. — Elejas pg., v. — Vircavas pg., r. — Sesavas pg.

Pg. platība — 57,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1148, no tiem vīr. 565, siev. 583.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 61 klm., pa zc. — 59 klm.; b) apr. pls. Jelgava, lietojot dzc. — 18 klm., pa zc. — 18 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc.— 4 klm.

Pg. n. pie Žeimes ceļa.

Pasta adrese: c. Lielvircavu.

Upes: a) Vircavas, b) Audruves, c) Oglaines, d) Elejas.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Skursteņu eglājs — apm. 150 ha, b) Jaunās muižas parks — apm. 40 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Kalķenieks Fricis, dz. Kalķerūnās, 4 klm. no pg. n., tlr. Lielvircava 14; pg. pdm. prs. Šļūka Jānis, dz. Oglaines muižā, 5 klm. no pg. n., tlr. Lielvircava 12; pg. tiesas prs. Šļūka Jānis (sk. augšā). Pg. darbvedis Pāliņš Žanis, dz. pg. n., tlr. Lielvircava 18; plc. kārtībnieks Šalna Jānis, dz. bij. skolas n., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Lielvircava 50.

2. **Izglītība.** Skolas: Lielvircavas I pk. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., pilī, prz. Borģis Jānis, tlr. Lielvircava 10.

Bibliotēkas: Bbas Latvju jaunatne Lielvircavas nod. Kultūras fonda bibliot., 847 sēj., pilī, prz. Taurīts Teodors, dz. pg. n., tlr. Lielvircava 18.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Aumeisters Matilde, dz. Kārļos, 2 klm. no pg. n., tlr. Lielvircava 5.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vilces rajonā, vet. ārsts Belovs K., dz. Elejā, tlr. Eleja 43.

5. **Satiksme.** Lielvircava — P. tf. n. Ab. T. p. C., bij. skolas n., 0,5 klm. no pg. n. prz. Berķis Alma, tlr. Lielvircava 100.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 209, saimniecību — 197. Aramzeme 5018,86 ha (87,29% no z. kpl.), plavas 289,06 ha (5,03%), ganības 75,23 ha (1,31%), meži 85,74 ha (1,49%), purvi — nav.

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Melderos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Prīverts Jānis, dz. Rīgā, Elizabetes - 101, dz. 12; 2) Pienotava Moderniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Lielvircavas piensaimn. sba, tlr. Lielvircava 37; 3)

Kooperātīvs veikals Moderniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Lielvircavas patērētāju bba, tlr. Lielvircava 16.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Lielvircavas ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n.; mācītājs Romanis Jānis, dz. Jelgavā, Pētera - 16, tlr. Jelgava 459.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bbas Latvju jaunatne Lielvircavas nod., db. 1928. g., pr. Sprūde Elmārs, dz. Austaros; 2) Lielvircavas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Šļūka Jānis, dz. Oglaines muižā, tlr. Lielvircava 12; 3) Lielvircavas patērētāju bba, db. 1920. g., pr. Pāliņš Žanis, pg. n., tlr. Lielvircava 18; 4) Lielvircavas lauksaimn. bba, db. 1926. g., pr. Šļūka Jānis (sk. augšā); 5) Lielvircavas piensaimn. sba.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senkapi, saukti „Viesuļu kapi", pie Lielvircavas muižas.

1905. g. notikumi: nošauts urjadņiks, izdemolēts pg. n., izvēlēta izpildkomiteja; soda ekspedīcija nošāvusi 3 cilvēkus.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies Jelgavas aizstāvēšanas priekšcīņu ugunīs; krievu karaspēkam atkāpjoties pilnīgi nodedzinātas 12 saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Allunāns Juris — dzejnieks, valodnieks, atmodas laikmeta darbinieks, apbedīts Lielvircavas kapos, kur 1902. g. uzcelts piemineklis. Rozentāls-Krūmiņš — lugu rakstnieks un teātra darbinieks, dzim. 1855. g., Kārkliņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielvircavas mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., galvenās ēkās novietota skola un tautas nams, pārējās ēkas izmanto zemes nomnieks; b) Oglaines mž. centrs, 5 klm. no pg. n., valsts kultūrāls centrs, ēkas izlieto nomnieks; c) Audruves mž. centrs, 4 klm. no pg. n., atstāts agr. īp. kā neatsavin. daļa; d) Jaunās mž. centrs, 3 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašniekam kā neatsavin. daļa; e) Skursteņu mž. centrs, atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa; f) Liepas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., un g) Skursteņu-Jaunās mž. centrs, 8 klm. no pg. n., — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Lielvircavas pils, Vircavas baznīca.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Oglaines muižā, tlr. Lielvircava 12, prz. Šļūka Jānis, stc. Platone.

18. Līvbērzes pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Līvbērzes pg.; vāciski Liewenbersen; krieviski Livenberzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Valgundes pg., d. — Šķibes pg., v. — Bērzmuižas pg., r. — Glūdas pg.

Pg. platība — 81 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1237, no tiem vīr. 610, siev. 627.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 65 klm., pa zc. — 56 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 22 klm., pa zc. — 16 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Līvbērze — 2,5 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Tukuma šosejas.

Pasta adrese: c. Līvbērzi.

Upes: a) Bērze, b) Auce, c) Pienava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lejas novads — 2690 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Upmanis Artūrs, dz. Mankās, 3 klm. no pg. n., tlr. Bērzmuiža 67; pg. pdm. prs. Šēnfelds Ludvigs, dz. Brēķos, 3 klm no pg. n., tlr. Bērzmuiža 47; pg. tiesas prs. Šēnfelds Ludvigs (sk. augšā). Pg. darbvede Krūklis Milda, dz. pg. n., tlr. Bērzmuiža 55; plc. kārtībnieks Glāzeris Jānis, dz. Lauciņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Bērzmuiža 58.

2. **Izglītība.** Skolas: Līvbērzes pg. 6 kl. pamatsk., pie Jelgavas-Tukuma šosejas, 0,5 klm. no pg. n., prz. Potāpovs Miķelis, tlr. Bērzmuiža 48.

Bibliotēkas: Līvbērzes sadraudzīgās bbas „Dziesmu kronis" bibliot., 526 sēj., pg. n., prz. Krūklis Vilis, pg. n., tlr. Bērzmuiža 55.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Pabērzs Marta, dz. Līvbērzes muižā, 3 klm. no pg. n., tlr. Bērzmuiža 22.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas - Tukuma - Ventspils dzc. līnija.

Līvbērze — P. n. s. v. Abc. I. X., Līvbērzes stc., 2,5 klm. no pg. n., prz. Bočs Kārlis, tlr. Bērzmuiža 99.

6. **Pārējās iestādes.** Bērzsīpeles vmžn. II iec. Līvbērzes mžn. Būdiņās, 4 klm. no Līvbērzes dzc. stc., mžz. Štelbaums Verners, tlr. Bērzmuiža 4, pst. c. Līvbērzi.

Līvbērze — dzc. stc., pr. Bočs Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 196, saimniecību — 207. Aramzeme 2322,67 ha (26,69%

no z. kpl.), plavas 1891,65 ha (21,74%), ganības 201,96 ha (2,32%), meži 2951,04 ha (33,92%), purvi 1000,17 ha (11,50%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, alņi, irši, stirnas, lapsas, āpši, ūdri; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, asari, raudas, nēģi, zuši, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Launadziņos, 4 klm. no pg. n., īp. Richters J., dz. Bērzmuižā, tlr. Bērzmuiža s. v.; 2) Pienotava mācītāja muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. L. piensaimniec. centrālbiedrība, Rīgā; 3) Zāģētava Baložos, 1 klm. no pg. n., īp. Kalniņš J., tlr. Bērzmuiža 7; 4) Zāģētava Eniņos, 3 klm. no pg. n., īp. Ozols D., tlr. Bērzmuiža 75; 5) Pārtikas vkl. pie pg. n., īp. Līvbērzes patērēt. bba, tlr. Bērzmuiža 35; 6) Pārtikas vkl. Kaltē, 2 klm. no pg. n., īp. Līvbērzes patērēt. bba, tlr. Bērzmuiža 76; 7) Pārtikas vkl. Daujātos, 2 klm. no pg. n., īp. Veidemanis Kārlis; 8) Pārtikas vkl. Gruntniekos, īp. Klieders Jānis, tlr. Bērzmuiža 89; 9) Pārtikas vkl. Jurģos, īp. Girvics Ādolfs; 10) Vēja dzirnavas Vaiņagos, īp. Grēniņš Reinholds.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.070,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Bērzes ev.-lut. draudzē, māc. prāv. v. i. Straumanis J., dz. Dobeles māc. muižā, tlr. Dobele 39. Romas-katoļu draudzes baznīca, pie Jelgavas-Tukuma šosejas, 3 klm. no pg. n., prāvests Kaļķis Mārtiņš, dz. mācītāja mājā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Līvbērzes sadraudzīgā bba „Dziesmu kronis", db. 1869. g., pr. Potāpovs Miķelis, dz. pamatskolā, tlr. Bērzmuiža 48; 2) Līvbērzes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1908. g., pr. Meilups Roberts, dz. Sniķeros; 3) Līvbērzes krājaizd. sba, db. 1913. g., pg. n., pr. Upmanis Art., dz. Mankās, tlr. Bērzmuiža 67; 4) Līvbērzes patērēt. bba, db. 1920. g., pr. Valters Alberts, dz. Vilkavējos, tlr. Bērzmuiža 66; 5) Līvbērzes II lopk. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Valteris Alb., dz. Vilkavējos, tlr. Bērzmuiža 66; 6) Līvbērzes I meliorāc. bba, db. 1927. g., pg. n., pr. Blūms Rich., dz. Gipteros, tlr. Bērzmuiža 23; 7) Līvbērzes I lopkop. pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Brīverts Jānis, dz. Gipteru-Zariņos, tlr. Bērzmuiža 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Līvbērzes mž. sens baznīcas tornis ar vārtiem.

1905. g. notikumi: revolūcionāri izdemolējuši Līvbērzes muižas pili; soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku, vairāki izglābušies noslēpjoties.

Pasaules kara notikumi: pg. šķērsojušas tranšejas, nodedzinātas 33 saimniecību ēkas; Bermonta laikā pg. robežās veselu nedēļu ilgušas kaujas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bārs Juris — Dr., viens no pirmajiem latviešu valodniekiem, dzim. 1808. g., Līvbērzē; b) Holcmanis Vilis — jūrists, sabiedr. darbinieks, bij. tieslietu ministrs, dzim. 1889. g., Ķerpjos; c) Kopmanis Kaspars — mācību grāmatu sarakstītājs, dzim. 1858. g., Birzniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Līvbērzes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas izmanto centra apsaimniekotājs K./S. „Lopkopis"; b) Upes mž. centrs, piešķirts ģen. Balodim J.; c) Aucu mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n.; d) Būdiņmuižas centrs, 2 klm. no pg. n.; e) Jaunās mž. centrs, 4 klm. no pg. n. — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** krāšņie Bērzes upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

19. Mežmuižas pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mežmuižas pg.; vāciski Grenzhofsche; krieviski Grencgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Zaļenieku pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Tērvetes un Bukaišu pg., r. — Vilces pg.

Pg. platība — 86,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1665, no tiem vīr. 799, siev. 866.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 81 klm., pa zc. — 81 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 40 klm., pa zc. — 40 klm.; c) tv. pls. Dobele, pa zc. — 30 klm.; d) tv. dzc. stc. Abgulde — 16 klm.; e) tv. aut. pstn. Mežmuižā — 0,2 klm.

Pg. n. pie Mežmuižas-Vilces ceļa.

Pasta adrese: c. Svētupi.

Upes: a) Svēte, b) Tērvete, c) Reņģe, d) Vilce, e) Kukuru.

Ezeri: a) Mežmuižas — 400 kv. mtr., b) Lielberkenes — 300 kv. mtr.

Kalni: Letikas.

Lielākie mežu masīvi: Mežmuižas novads — 1020 ha.

Lielākie purvi: Babes — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Hartmanis Fricis, dz. Zūbovsapaļos, 7 klm. no pg. n., tlr. Mežmuiža 36; pg. pdm. prs. Kupče Žanis, dz. Klintos, 1 klm. no pg. n., tlr. Mežmuiža 21; pg. tiesas prs. Ābelīte Teodors, dz. Pietiņos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Mežmuiža 2. Pg. darbvedis Kārklis Ansis, dz. pg. n., tlr. Mežmuiža 48-a; plc. kārtībnieks Limbergs Kārlis, dz. pg. n., tlr. Mežmuiža 49.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Mežmuižas 6 kl. pamatsk., 3,5 klm. no pg. n., prz. Blūmbergs Vilhelms, tlr. Mežmuiža 53; b) Berķenes I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Spillers Emma, tlr. Vilce 48.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., Mežmuižas pamatskolā, prz. Briģis Alberts, dz. Irbēs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Grabovskis Marta, dz. ārsta namā, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Mežmuiža 61; rajona vecmāte Šnore Johanna, dz. pst. n., 3,5 klm. no pg. n. Aptieka Putnos, īp. Šēls Artūrs, tlr. Mežmuiža 32.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārfeldšers Ceriņš Jānis, dz. Ceriņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Mežmuiža 23.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Mežmuižas aut. līnija.

a) Mežmuiža — P. t. k. N., 3 klm. no pg. n., prz. Ābelītis Eduards, tlr. Mežmuiža s. v.; b) Svētupe — P. n. Abc., aizsargu namā, 0,2 klm. no pg. n., prz. Liberts Jānis, aizsargu namā, tlr. Mežmuiža 5; c) Vellamuiža — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Zadevasers Jānis, tlr. Apguns te 36.

6. **Pārējās iestādes.** Vircavas vmžn. VI iec. mžn. Skaros, 2 klm. no pg. n., mžz. Eglītis Edgars, tlr. Mežmuiža 25.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 268, saimniecību — 264. Aramzeme 6584,80 ha (76,10% no z. kpl.), pļavas 297,74 ha (3,44%), ganības 196,31 ha (2,27%), meži 1156,01 ha (13,36%), purvi 46,74 ha (0,54%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, alņi, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, karūsas, brekši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Mežmuižas dzirnavas pie pg. n., īp. Jessifers Zilvestrs, tlr. Mežmuiža 6; 2) Lielberķenes dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Jessifers Zilvestrs (sk. augšā); 3) Zāģētava Ķesteros, 1,5 klm. no pg. n., īp. Hofmanis Žanis, dz. Mārtiņos, tlr. Mežmuiža 14; 4) Zāģētava Villenē, 7 klm. no pg. n., īp. Vilciņš Roberts, dz. Robežsargos; 5) Pārtikas vkl. Aizsargos, pie pg. n., īp. Liberts Jānis, tlr. Mežmuiža 5; 6) Pārtikas vkl. Ķesteros, 1 klm. no pg. n., īp. Steinbergs Fricis, tlr. Mežmuiža 52; 7) Pārtikas vkl. Vēdzelēs, 10 klm. no pg. n., īp. Vēdzele Fricis, tlr. Mežmuiža 47; 8) Pienotava, īp. Mežmuižas piensaimn. sba; 9) Pārtikas vkl. Stūros, 0,1 klm. no pg. n., īp. Petruss K., tlr. Mežmuiža 87; 10) Pārtikas vkl. apt. n., īp. Mežmuižas pat. bba, tlr. Mežmuiža 39; 11) Pārtikas vkl. Judrānos, īp. Mežmuižas pat. bba, tlr. Mežmuiža 47.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.951.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mežmuižas ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Kundziņš Jānis, dz. mācītāja mājā, tlr. Mežmuiža 57.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mežmuižas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Dombrovs Gustavs, dz. Dzeguzēnos, tlr. Mežmuiža 4; 2) Mežmuižas savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Ābelītis Teodors, dz. Pietiņos, tlr. Mežmuiža 2; 3) Mežmuižas izglītības bba, pr. Strante Kārlis, dz. skolā, tlr. Mežmuiža 80; 4) Mežmuižas piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Kreicbergs Jānis, dz. Daudzās, tlr. Mežmuiža 33; 5) Mežmuižas patērētāju bba, pr. Kugrēns Ādolfs, dz. Klavos, tlr. Mežmuiža 34; 6) Mazsaimn. veicin. bba, pr. Millers Jānis, dz. Ratiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Letikas pilskalns; b) Mežmuižas baznīcā — vēsturiska iekārta; c) Augstais kalns valsts mežā, Sutiņu mežsarga apg., 21. kvartālā.

1905. g. notikumi: Mineiku mājās krievu kazāku nošauti — bēgot — 5 revolūcionāri.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Klaustiņš Gustavs — doc., sabiedr. darbin., bij. darba ministrs, dzim. 1880. g., Mežmuižā; b) Kugrēns Jānis — sabiedr. darbin., dzim. 1869. g., Klāvos; c) Mancelis Juris — pirmais ievērojamākais valodnieks, garīgās literātūras tēvs, dzim. 1593. g., Mežmuižā.

3. **Bijušo muižu centri:** Mežmuižas centrs, pie pg. n., ēkas piešķirtas pg. pašvaldībai, aizsargiem, robežsargiem un Mazsaimn. veicin. bbai.

4. **Dabas jaukumi:** Mežmuižas pils apkārtne ar ezeru un parku.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

20. Naudītes pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Naudītes pg.; vāciski Nauditten; krieviski Nauditenskaja.

Pagasta robeža: z. — Annenieku pg., d. — Auņu un Penkules pg., v. — Īles un Bēnes pg., r. — Dobeles pg.

Pg. platība — 120 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1550, no tiem vīr. 733, siev. 817.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 85 klm., pa zc. — 81 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 42 klm., pa zc. — 40 klm.; c) tv. pls. Dobele, pa zc. — 11,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Apguldē — 9 klm.

Pg. n. pie Dobeles-Bēnes un Apguldes ceļa.

Pasta adrese: c. Naudīti.

Upes: a) Sesava, b) Gārdene, c) Auce.

Ezeri: a) Spārnis — 15 ha, b) Melnezers — 1 ha.

Kalni: a) Pilskalns, b) Grābenu.

Lielākie mežu masīvi: Naudītes novads — 3370 ha.

Lielākie purvi: Ūsiņa.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Valters Valdis, dz. Mežaplampās, 2 klm. no pg. n., tlr. Naudīte 4; pg. pdm. prs. Veiss Jānis, dz. Skabargās, 12 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Golevskis Alberts, dz. Dzilnās, 5 klm. no pg. n., tlr. Naudīte 2. Pg. darbvedis Žukovs Pāvils, dz. pg. n., tlr. Naudīte 27; vc. plc. kārtībnieks Freibergs Vilis, dz. pg. n., tlr. Naudīte 35.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Naudītes 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Līcis Olģerts. tlr. Naudīte 8; b) Jaunsesavas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Pommers Jānis, tlr. Jaunsesava s. v.

Bibliotēkas: Izglītības bbas „Imanta" bibliot., 780 sēj., Naudītes skolā, prz. Rozenfelds Irma, dz. Vidiņos, tlr. Naudīte 36.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ramanis Aleksandrs, dz. Dobelē, Lielajā - 3, tlr. Dobele 5; rajona ārsts Zariņš Ņ., dz. Bēnē, tlr. Bēne 7; vecmāte Birkmanis Emīlija, dz. Meikās, 2 klm. no pg. n., tlr. Naudīte 28.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Šlaps Kārlis, dz. Dobelē, Skolas - 20, tlr. Dobele 20.

5. **Satiksme.** a) Naudīte — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Žukovs Pāvils, pg. n., tlr. Naudīte s. v.; b) Jaunsesava — Tf. n. T. p. C., Jaunsesavas skolā, prz. Lācis Marta, tlr. Jaunsesava s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 274, saimniecību — 253. Aramzeme 5784,59 ha (48,03% no z. kpl.), pļavas 935,10 ha (7,76%), ganības 699,21 ha (5,81%), meži 3870,25 ha (32,13%), purvi 357,61 ha (2,97%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas, caunas, āpši, lapsas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, karūsas, brekši, vēdzeles, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Stūrīšos (tlr. Naudīte 21), 4 klm. no pg. n., īp. Smilga Antons, dz. Abguldē, tlr. Abgulde 19; 2) Pārtikas vkl. Vidiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Rozenfelds Kristaps, tlr. Naudīte 36; 3) Pārtikas vkl. Lemķinos, 5 klm. no pg. n., īp. Graubliņš Ludvigs; 4) Dzirnavas Milleroganās, īp. Millers V.; 5) Zāģētava, īp. Caunes mant.; 6) Zāģētava, īp. Zariņš A.; 7) Zāģētava, īp. Pērkons N.; 8) Zāģētava, īp. Fersters K.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 27.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jaunsesavas ev.-lut. draudzes baznīca, pie Jaunsesavas muižas, 4 klm. no pg. n., mācītājs Straumanis Jānis, dz. Dobeles pg. mācītājmuižā, tlr. Dobele 39.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Naudītes-Jaunsesavas ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Golevskis Ansis, dz. Krumešos; 2) Naudītes krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Golevskis Jānis, dz. Dzilnās, tlr. Naudīte 2; 3) Izglītības bba „Imanta"; 4) Naudītes un apkārtnes lauksaimniecības bba, pr. Veichs Indriķis; 5) Naudītes lauksaimn. bba „Spars", pr. Millers Alberts.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, „Spārnu kalns", dažus simts soļus no Spārnu ezera a. krasta, Guntiņu māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcijas nogalināti 2 revolūcionāri, vairāki apcietināti.

Pasaules kara notikumi: pg. vācu armija ierīkojusi artilerijas un lidotāju apmācības punktu, par šaušanas mērķiem ņemtas vairāku saimniecību ēkas, kas stipri sabojātas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Alksnis-Jundulis Kristaps — rakstnieks, dzim. 1862. g., Naudītes pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Pētervaldes mž. centrs, ēkās novietots pg. n.; b) Jaunsesavas mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; c) Naudītes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Pilskalns ar Spārņa ezeru.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

21. Ozolnieku pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ozolnieku pg.; vāciski Paulsgnade; krieviski Paulsgnadskaja.

Pagasta robeža: z. — Pēternieku pg., d. — Jelgavas pls. un Svētes pg., v. — Valgundes pg., r. — Teteles un Garozas pg.

Pg. platība — 117,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2088, no tiem vīr. 1004, siev. 1084.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 36 klm., pa zc. — 36 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, pa zc. — 5 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Jelgava — 6 klm.

Pg. n. pie Rīgas vecā ceļa.

Pasta adrese: c. Jelgavu.

Upes: a) Lielupe, b) Iecava, c) Svēte, d) Misa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ozolnieku novads — 5410 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. v e c ā k a i s Pavlovskis Dāvis, dz. Iecenpoļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Silgrauži 5; pg. pdm. prs. Skadiņš Indriķis, dz. Bulļos, 4 klm. no pg. n., tlr. Silgrauži 27; pg. tiesas prs. Vējonis Pēteris, dz. Geņos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Silgrauži 22. Pg. d a r b v e d i s Iskalns Pēteris, dz. pg. n., tlr. Silgrauži 18; plc. kārtībnieks Lauciņš Jānis, dz. Ozolpilī, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Silgrauži 29.

2. **Izglītība.** S k o l a s: a) Ozolnieku 6 kl. pamatsk., pie Rīgas vecā ceļa, pie pg. n., prz. Cīrulnieks Lūcija, tlr. Silgrauži 17; b) Skuju 4 kl. pamatsk., pie Rīgas-Jelgavas šosejas, 9 klm. no pg. n., prz. Mednis Jānis, tlr. Silgrauži 14.

B i b l i o t ē k a s: a) Ozolnieku sadraudz. bbas bibliot., 900 sēj., Ozolnieku skolā, prz. Cīrulnieks Lūcija (sk. augšā); b) Ozolnieku skolas bibliot., 226 sēj., skolā, prz. Cīrulnieks Lūcija (sk. augšā); c) Skuju skolas bibliot., 600 sēj., skolā, prz. Mednis Jānis (sk. augšā); d) Mazsaimnieku veicināš. bbas bibliot., 300 sēj., Briņķos, prz. Brinkus Juris.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Celms Rūdolfs, dz. Jelgavā, Akadēmijas - 19, tlr. Jelgava 564; rajona ārsts Spēlmanis Feliks, dz. Jelgavā, Uzvaras - 11, tlr. Jelgava 525; pg. vecmāte Stašinskis Lavīze, dz. Jelgavā, Tērvetes - 15, tlr. Jelgava 81.

4. **Lopārstniecība.** Apr. veterinārārsts Mežaks Pēteris, dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245: apr. feldšers Ogrēns Jānis, dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 637.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Jelgavas dzc. līnija un Rīgas-Jelgavas aut. līnija.

a) Silgrauži — P. tf. n. Ab. T. p. C., 3 klm. no pg. n., prz. Kļava Žanis, tlr. Silgrauži 1; b) Dalbe — P. n. s. v. Abc. I. C., Dalbes stc., 10 klm. no pg. n., prz. Kačerovs Katrīna, tlr. Silgrauži-Dalbe s. v.; c) Cenenieki — P. n. Ab., Auriņos, 11 klm. no pg. n., prz. Auriņš Kārlis; d) Cenas — S. v. I. X., Cenas stc., 8 klm. no pg. n., prz. Priediņš Ansis, tlr. Silgrauži-Cena s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Cena — dzc. stc., pr. Priediņš Ansis, tlr. Silgrauži Cena s. v.; Dalbe — dzc. stc., pr. Liepa Benedikts, tlr. Silgrauži Dalbe s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 483, saimniecību — 476. Aramzeme 2380,10 ha (20,20% no z. kpl.), pļavas 1723,78 ha (14,63%), ganības 897,69 ha (7,62%), meži 6151,75 ha (52,21%), purvi 209,41 ha (1,78%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, mežacūkas, irši, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, alanti, raudas, zuši, nēģi, karūsas, karpas, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Straumēs, 10 klm. no pg. n., īp. Aulaciems Berta; 2) Pārtikas vkl. Auriņos, 11 klm. no pg. n., īp. Auriņš Kārlis; 3) Pārtikas vkl. Cenaskrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Lūsis Otto, tlr. Silgrauži 4; 4) Pārtikas vkl. Jaunāboliņos, 3 klm. no pg. n., īp. Kietis Jānis, tlr. Silgrauži 11; 5) Koku zāģētava Maleniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Vējonis Pēteris, dz. Geņos, tlr. Silgrauži 22; 6) Ādu ģērētava Upeniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Vītols Florence, Upeniekos; 7) Ķieģeļu fabrika Brankās, 5 klm. no pg. n., īp. Klafs Boriss, Rīgā; 8) Pārtikas vkl. Strautos, 4 klm. no pg. n., īp. Ambults Kārlis.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935 g. — 26.092,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Dalbes ev.-lut. draudzes baznīca, 11 klm. no pg. n., mācītājs Vilciņš Arnolds, dz. Rīgā, Čiekurkalnā, I līn. 78; b) Jelgavas Sv. Annas ev.-lut. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Ķullītis Jēkabs, dz. Jelgavā, Lielā - 25, tlr. Jelgava 435.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ozolnieku savstarp. ugunsapdrošin. bba „Ozols", db. 1923. g., pr. Bandrups Paulis, dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 263; 2) Ozolnieku lauksaimn. bba „Līdumnieks", db. 1924. g., pr. Blūms Jēkabs, dz. Glūdās; 3) Ozolnieku sadraudzīgā bba, db. 1920. g., pr. Iskalns Pēteris, tlr. Silgrauži 18; 4) Ozolnieku cukurbiešu audzēt. bba, db. 1933. g., pr. Grīnbergs Augusts, dz. Mežmaļos (c. Silgraužiem), tlr. Silgrauži 46; 5) Ozolnieku lopu pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Pavlovskis Dāvis, dz. Iecenpoļos, tlr. Silgrauži 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** P i l s k a l n i, k a p e n e s u. c.: —

1905. g. n o t i k u m i: soda ekspedīcija nošāvusi 8 cilvēkus.

P a s a u l e s k a ŗ a n o t i k u m i: pg. atradies Jelgavas un Iecavas upes kauju joslā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Ozolmuižas centrs, 2 klm. no pg. n., iznomāts, ēkās novietota Jelgavas pls. bērnu patversme, sabiedriskas organizācijas.

4. **Dabas jaukumi:** Misas upes krasti pie Dalbes stc.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

22. Penkules pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Penkules pg.; vāciski Pankelhof; krieviski Pankeļgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Auru un Naudītes pg., d. — Bukaišu pg., v. — Bēnes pg., r. — Tērvetes pg.

Pg. platība — 62,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1351, no tiem vīr. 607, siev. 744.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 83 klm., pa zc. — 80 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 43 klm., pa zc. — 40 klm.; c) tv. pls. Auce, lietojot dzc. — 20 klm., pa zc. — 20,1 klm.; d) tv. dzc. stc. Penkule — 2 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Auces ceļa.

Pasta adrese: c. Penkuli-pagastu.

Upes: Auce.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Penkules novads — 520 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Mazpreciniek Jānis, dz. Mazpreciniekos, 2 klm no pg. n., tlr. Penkule 18; pg. pdm. prs. Janševics Vilis, dz. Jauntriņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Penkule 53; pg. tiesas prs. Habermanis Kristaps, dz. Biķos, 1 klm no pg. n., tlr. Penkule 10. Pg. darbvedis Brikmanis Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Penkule 25 un 37; plc. kārtībnieks Rozenfelds Ansis, dz. krogā, pie pg. n., tlr. Penkule 13.

2. **Izglītība** Skolas: Penkules I pk. pamatskola, pie pg. n., prz. Krievs Kārlis, tlr. Penkule 55.

Bibliotēkas: a) Izglītības bbas „Darbs" bibliot., 574 sēj., pg. n., prz. Habermanis Kristaps, dz. Biķos, tlr. Penkule 10; b) Pg. valdes bibliot., 250 sēj., pg. n., prz. pg valde, tlr. Penkule 25.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Feldmanis Olga, dz. Liellagos, 2 klm. no pg. n., tlr. Penkule 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bēnes veterinārārsta rajonā.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Renģes-Liepājas dzc. līnija.

Penkule-pagasts — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Brikmanis Alfrēds, tlr. Penkule 25; Penkule — P. n. s. v. A. I. X., prz. Kļava Rūdolfs.

6. **Pārējās iestādes.** Penkule — dzc. stc., pr. Kļava Rūdolfs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 191, saimniecību — 189. Aramzeme 4452,04 ha (71,18% no z. kpl.), plavas 433,32 ha (6,93%), ganības 346,65 ha (5,55%), meži 653,73 ha (10,45%), purvi 78,82 ha (1,26%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, irši, vāveres, caunas, āpši; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, vēdzeles, sapali, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas K.-Šķindeļos, 3 klm. no pg. n., īp. Ramanis Kārlis, tlr. Penkule 8; 2) Pienotava Druvās, pie pg. n., īp. Bēnes piensaimn. sba, tlr. Bēne 111; 3) Dzirnavas Liepās, 3 klm. no pg. n., īp. Strazds Ansis; 4) Pārtikas vkl. Bemberos, pie pg. n., īp. Žvīgurs Rūdolfs, Bemberos, tlr. Penkule 24; 5) Pārtikas vkl. Mazbiķos, pie pg. n., īp. Neilands Žanis, Mazbiķos, tlr. Penkule 12; 6) Pārtikas vkl. Druvās, tlr. Penkule 26, pie pg. n., īp. Bēnes patēr. bba; 7) Vīntirgotava Ausēkļos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Bārdiņš Elīze, dz. Dailēs, tlr. Penkule 2; 8) Vīntirgotava Jaundimzās, 4 klm. no pg. n., īp. Ukstiņš Artūrs; 9) Pienotava Bemberos, īp. Bēnes piensaimn. sba, tlr. Bēne 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Penkules ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Gulbis Pēteris, dz. Vecmuižas mācītāja mājā, tlr. Vecmuiža 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Penkules izglīt. bba „Darbs", db. 1918. g., pr. Brikmanis Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Penkule 25; 2) Penkules savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1900. g., pr. Habermanis Kristaps, dz. Biķos, tlr. Penkule 10; 3) Penkules krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Ramanis V., Šķindeļos, tlr. Penkule 8; 4) Penkules meliorācijas sba, db. 1929. g., pr. Kuģis K., dz. Lielšķeltņos, tlr. Penkule 7; 5) Penkules cukurbiešu audzētāju sba, db. 1933. g., pr. Kuģis K. (sk. augšā); 6) Penkules mednieku bba, db. 1927. g., pr. Ramanis Vilis, dz. Šķindeļos, tlr. Penkule 8; 7) Penkules I lopkopības pārraudzības bba, db. 1923. g., pr. Klāsons H., dz. Meieros, tlr. Bēne 49; 8) Penkules II lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Rapa Kristaps, dz. Runģos, tlr. Kronauce 14; 9) Penkules III lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Hābermanis Kristaps, dz. Biķos, tlr. Penkule 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Penkules mž. centrs, 1,2 klm. no pg. n., ēkās ierīkots biedrību nams; b) Cimeres mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Ālavas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Auces līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Krūmiņu Šķindeļos, 4 klm. no Penkules dzc. stc., prz. Ramanis V., tlr. Penkule 8.

23. Pēternieku pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pēternieku pg.; vāciski Petershofsche; krieviski Petergofskaja.

Pagasta robeža: r. — Iecavas pg., d. — Garozes un Ozolnieku pg., r. — Olaines pg.

Pg. platība — 81,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 682, no tiem vīr. 358, siev. 324.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 25 klm., pa zc. — 24 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 18 klm., pa zc. — 17 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Bluka — 1,5 klm..

Pg. n. pie Pētermuižas-Bauskas ceļa.

Pasta adrese: c. Olaini.

Upes: Misa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Zālītes novads — apm. 3000 ha; b) Vircavas novads — apm. 2000 ha.

Lielākie purvi: Tīreļpurvs.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Dumpis Nikolajs, dz. Bataros, 2 klm. no pg. n., tlr. Olaine 22; pg. pdm. prs. Konrāds Pēteris, dz. Jaunpētermuižā, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ūdris Jānis, dz. Kr.-Dreimaņos, 2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Straumanis Eriks, dz. pg. n., tlr. Olaine 15; plc. kārtībnieks Vāgners Valdis, dz. Bumbieros, 4 klm. no pg. n., tlr. Olaine 18.

2. **Izglītība.** Skolas: Pēternieku 6 kl. pamatsk., pie Pētermuižas-Bauskas ceļa, pg. n., prz. Strauss Jānis.

Bibliotēkas: Pēternieku pg. aizsargu nod. bibliot., 1000 sēj., skolā, prz. Neilands Jānis, dz. Dvēselēs, tlr. Skrabas 12.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Jelgavas dzc. līnija un Rīgas-Jelgavas aut. līnija.

Skrabas — Tf. n. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Ziemelis Valija, tlr. Skrabas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 102, saimniecību — 102. Aramzeme 729,22 ha (8,98% no z. kpl.), plavas 1068,40 ha (13,16%), ganības 501,14 ha (6,17%), meži 4424,72 ha (54,49%), purvi 1211,42 ha (14,91%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Stūrīšos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Austra, tlr. Olaine 16; 2) Pārtikas vkl. Blukās, 1 klm. no pg. n., īp. Freimanis Kristīne; 3) Pārtikas vkl. Skrabās, 8 klm. no pg. n., īp. Ziemelis Valija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.764,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dalbes ev.-lut. draudzē, māc. Vilciņš A., Rīgā, Čiekurkalnā, 1. līnijā 78.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pēternieku lauksaimn. bba, db. 1924. g., pr. Konrāds Pēteris, dz. Jaunpēterniekos, tlr. Olaine 21; 2) Pēternieku II lopkop. pārraudz. bba, db. 1932. g., pr. Vāgners Jānis, dz. Mazbazūnēs, tlr. Olaine 12; 3) Mednieku bba „Sloka", db. 1930. g., pr. Vagners Valdis, dz. Bumbieros, tlr. Olaine 18; 4) Misas lejasgala meliorācijas bba, db. 1928. g., pr. Lapiņš Pēteris, dz. Atcerēs; 5) Meliorācijas bba „Medaine", db. 1930. g., Mazbazūnēs, pr. Vāgners Jānis (sk. augšā); 6) Meliorācijas bba „Tīrelis", db. 1930. g., pr. Apermans Mārtiņš, dz. Viesturos, tlr. Olaine 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi ar miesas sodu daudzus pg. iedzīvotājus, 1 revolūcionārs pakārts, 9 nošauti.

Pasaules kara notikumi: pg. šķērsojušas vācu pirmās ierakumu līnijas; pg. nopostītas ap 80% saimniecību.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Linde Kristaps, aktieris un režisors, dzim. 1881. g.

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Pēternieku pg. valdes parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunpētermuižā, 3 klm. no Dalbes dzc. stc., prz. Jansons M., tlr. Olaine 21.

24. Platones pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Platones pg.; vāciski Platon; krieviski Platonskaja.

Pagasta robeža: z. — Vircavas pg., d. — Lielplatones pg., v. — Jēkabnieku un Svētes pg., r. — Lielvircavas un Elejas pg.

Pg. platība — 53 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1090, no tiem vīr. 514, siev. 576.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 58 klm., pa zc. — 54 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 13 klm., pa zc. — 13 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Platone — 1 klm.

Pg. n. pie Bedreskroga ceļa.

Pasta adrese: c. Platoni.

Upes: Platone.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielāko mežu masīvi: Platones novads — 340 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Šūlmanis Leonards, dz. Stedelniekos, 9 klm. no pg. n., tlr. Stūŗi 8; pg. pdm. prs. Bergmanis Jānis, dz. Mazbūtos, 6 klm. no pg. n., tlr. Stūŗi 31; pg. tiesas prs. Bergmanis Jānis (sk. augšā). Pg. darbvedis Ridders Arvīds, dz. pg. n., tlr. Lielvircava 32; plc. kārtībnieks Strazdiņš Voldemārs, dz. Jaunplatonē, 6 klm. no pg. n., tlr. Stūŗi 29.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Jaunplatones I pk. pamatsk., pie Skolas ceļa, 7 klm. no pg. n., prz. Raibais Antons, skolā, tlr. Stūŗi 30; b) Vecplatones I pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Ķenebušs Tālija, tlr. Lielvircava 61.

3. **Veselības kopšana** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas - Meitenes dzc. līnija.

Platone — P. n. s. v. Abc. I. X., Platones stc., 1 klm. no pg. n., prz. Caune Pēteris, tlr. Lielvircava 13.

6. **Pārējās iestādes.** Platone — dzc. stc., pr. Caune Pēteris, tlr. Lielvircava 13.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 154, saimniecību — 162. Aŗamzeme 4254,40 ha (81,21% no z. kpl.), pļavas 257,49 ha (4,91%), ganības 109,43 ha (2,09%), meži 433,78 ha (8,28%), purvi 4,46 ha (0,09%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču vkl. Kalējos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Graudiņš Eduards; 2) Pārtikas preču vkl. Štrauchmaņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Štrauchmanis Paulīne; 3) Pārtikas preču vkl. Jaunplatones muižas centrā, 6 klm. no pg. n., īp. Auza Pēteris; 4) Pārtikas preču vkl. Sēneraugos, 9 klm. no pg. n., īp. Beliņš Alberts, tlr. Stūŗi 59; 5) Krejošanas punkts Jaunplatones muižas centrā, 6 klm. no pg. n., īp. Jaunplatones piensaimn. sba; 6) Krejošanas punkts Ķidraucku Lāčos, īp. piensaimn. sba „Lācis", tlr. Stūŗi 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jelgavas lauku Sv. Annas ev.-lut. draudzē, v.-māc. Ķullītis Jēk., dz. Jelgavā, Lielā - 25, tlr. Jelgava 435.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Platones lauksaimn. bba, db. 1898. g., pr. Bergmanis Jānis, dz. Mazbūtos, tlr. Stūŗi 31; 2) Platones piensaimn. sba, db. 1927. g., pr. Bergmanis Jānis (sk. augšā); 3) Platones biškop. bba, db. 1924. g., pr. Līns Kristaps, dz. Velmēros, tlr. Aplociņi 39.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.:

1905. g. notikumi: izlaupīta pg. valdes kanceleja.

Pasaules kaŗa notikumi: krievu kaŗaspēka nodedzinātas 13 saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Eliāss Ģederts — gleznotājs, dzim. 1887. g., Zīlēnos; b) Vulfs Eduards — lugu rakstnieks, satiriķis, dzim. 1886. g., Ķidraucku Vilkos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecplatones mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Jaunplatones mž. centrs, 6 klm. no pg. n., piešķirts Platones lauksaimn. bbai, kas to iznomā.

4. **Dabas jaukumi:** Platones upes līči pie Staņuvēnu un Bazuļu mājām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ezerpaučos, 1 klm. no Platones dzc. stc., prz. Pauča E.

25. Rubas pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Reņģu pg.; vāciski Ringen; krieviski Ringenskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunauces, Žvārdes un Kursīšu pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Ezeres pg., r. — Vadakstes pg.

Pg. platība — 87,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Reņģe.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2023, no tiem vīr. 988, siev. 1035.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 123 klm., pa zc. — 128 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 80 klm., pa zc. — 85 klm.; c) tv. pls. Auce, lietojot dzc. — 24 klm., pa zc. — 27 klm.; d) tv. dzc. stc. Reņģe — 6 klm.; e) tv. aut. pstn. — 3 klm.

Pg. n. pie Reņģes-Ezeres ceļa.

Pasta adrese: c. Reņģi.

Upes: a) Vadakste, b) Ezerupe, c) Līkupe, d) Alkšņupīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rubas novads — 2560 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Balodis Ādams, dz. Riekstos, 4 klm. no pg. n., tlr. Zariņi 9; pg. pdm. prs. Vanags Žanis, dz. Erglos, 10 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Zoltners Luijs, dz. Sieriņos, 10 klm. no pg. n., tlr. Reņģe 10. Pg. darbvedis Dabars Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Reņģe 16; plc. kārtībnieks Kalniņš Kārlis, dz. Reņģu ciemā, 4 klm. no pg. n., tlr. Reņģe 27.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rubas-Rozas 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Cers Fricis, tlr. Zariņi 1; b) RubasReņģes 6 kl. pamatsk., Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., prz. Gulbis Alīse, tlr. Reņģe 39; c) Valsts Reņģes palīgskola, pilī, 4 klm. no pg. n., prz. Speldziņš Kārlis, tlr. Reņģe 2.

Bibliotēkas: a) Rubas izglīt. bbas bibliot., 706 sēj., Rozas skolā, prz. Cers Fricis (sk. augšā); b) Rubas pg. pašvald. bibliot., 295 sēj., Rozas skolā, prz. Cers Fricis (sk. augšā); c) Reņģes lauksaimn. bbas bibliot., 537 sēj., Pārupjos, prz. Kurmiņš Fridrichs, tlr. Reņģe 19.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Spalviņš Jānis, dz. Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., tlr. Reņģe 25; rajona vecmāte Valentelis Anna, dz. Reņģu mž., 4 klm. no pg. n. Aptieka Reņģu ciemā, tlr. Reņģe 15.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Auces rajonā, vet. ārsts Bergmanis A., dz. Aucē, tlr. Auce 28.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Liepājas dzc. līnija un Auces-Vaiņodes aut. līnija.

Reņģe — P. t. k. N., Reņģes muižā, 4 klm. no pg. n., prz. Bisenieks Manfrēds, tlr. Reņģe 31; Zariņi — P. tf. n. Abc. T. p. C., 10 klm. no pg. n., prz. Rutks Roberts, tlr. Zariņi s. v.; Reņģe — S. v. I. N., prz. Ancāns Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** a) Kursīšu vmžn. III iec. Reņģu mžn. Ķeturos, 2 klm. no Reņģu dzc. stc., mžz. Bregžis Jānis, tlr. Reņģe 20.

Reņģe — dzc. stc., 6 klm. no pg. n., pr. Ancāns Jānis, tlr. Reņģes stc. s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 335, saimniecību — 343. Aramzeme 4094,56 ha (46,74% no z. kpl.), pļavas 662,88 ha (7,57%), ganības 578,82 ha (6,61%), meži 2894,22 ha (33,04%), purvi 97,86 ha (1,12%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres, ūdri, āpši, mežacūkas; upēs un ezeros: vēži, līdakas, asari, raudas, līņi, sapali, vēdzeles, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Patērēt. bba „Avots", tlr. Reņģe 14; 2) Spirta dedzinātava Reņģu muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Reiteru-Nolkena mant., nomnieks Anreps H., tlr. Reņģe 11; 3) Zāģētava Platkājos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Vilmanis A., tlr. Reņģe 37; 4) Vēja dzirnavas Laimeskalnā, 4,5 klm. no pg. n., īp. Birnītis J.; 5) Vēja dzirnavas Saulītēs, 7 klm. no pg. n., īp. Gašpuitis Fr.; 6) Krejošanas punkts Riekstos, 4 klm. no pg. n., īp. Ezeres piensaimn. sba, tlr. Ezere 13; 7) Pārtikas vkl. Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Bachs Fricis; 8) Pārtikas vkl. Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Frīdmanis Rūvims; 9) Pārtikas vkl. Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Fridrichsons Jānis; 10) II šķ. traktieris Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Bergs Arvīds; 11) Valsts degvīna trg. Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Ūdris Pēteris, tlr. Reņģe 28; 12) Pārtikas vkl. Pukstaišos, 3 klm. no pg. n., īp. Krēmers Izraels, tlr. Zariņi 7; 13) Pārtikas vkl. Riekstos, 4 klm. no pg. n., īp. Zīlīte Vilis; 14) Pārtikas vkl. Bruņiniekos, 4 klm. no pg. n., īp. Žibners Arnolds; 15) Pārtikas vkl. Zariņos, 10 klm. no pg. n., īp. Rutks Roberts, tlr. Zariņi s. v.; 16) Maiznīca Reņģu ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Eglīte Emīlija, tlr. Reņģe 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.057,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rubas ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Mednis Pēteris; b) Jūdupes baptistu draudzes lūgšanas nams, 1 klm. no pg. n., mācītājs Satiks K., dz. Ezeres muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rozas izglīt. bba, db. 1926. g., pr. Blachins R., dz. pg. n., tlr. Reņģe 16; 2) Rubas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1931. g., pr. Gebauers Fr., dz. Plāņos; 3) Reņģu krājaizd. sba, db. 1924. g., pg. n., pr. Zeltiņš Žanis, dz. Slubjos; 4) Meliorācijas sba, db. 1928. g., pr. Eichmanis R., dz. Jūdupēs, tlr. Reņģe 22; 5) Reņģes lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr.

Dravnieks E., dz. Reņģu ciemā; 6) Rubas I lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Vanags Ž., dz. Ērgļos; 7) Rubas II lopkop. pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Zeltiņš Ž., dz. Slubjos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes — a) Platkāju māju robežās, Karātavu kalniņā, 0,5 klm. no Reņģes stc.; b) Pērmaņu māju laukos pie Vadakstes upes krasta, 11 klm. no Reņģes stc.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 revolūcionārus un nodedzinājusi vienu saimniecību.

Pasaules kara notikumi: vācu karaspēka nodedzināta Reņģes stacijas ēka.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Bulmerinks Augusts — Dr. phil. et jur., Baltijas vēsturnieks, dzim. 1859. g., Reņģē.

3. **Bijušo muižu centri:** Reņģu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, daļa centra ēku līdz ar spirta dedzinātavu atstāta bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa, vienā ēkā ierīkots pst.-tlgr. kantoris.

4. **Dabas jaukumi:** a) Reņģes pils parks pie Vadakstes upes; b) Ozolkalns Platkāju māju robežās pie Vadakstes upes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

26. Salgales pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Emburgas pg.; vāciski Annenburgsche; krieviski Annenburgskaja.

Pagasta robeža: z. — Garozes pg., d. — Mežotnes un Jaunsvirlaukas pg., v. — Vecsvirlaukas pg., r. — Zālītes pg.

Pg. platība — 72,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1552, no tiem vīr. 702, siev. 850.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 65 klm., pa zc. — 50 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 25 klm., pa zc. — 23 klm.; c) no tv. pls. Jelgavas (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Garoze — 12 klm.; e) tv. aut. pstn. Emburga — 0,1 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Pētermuižas-Bauskas ceļa.

Pasta adrese: c. Emburgu.

Upes: a) Lielupe, b) Garoza, c) Misupe, d) Ragvēzis.

Ezeri: nav.

Kalni: nav.

Lielākie mežu masīvi: Salgales novads — 1030 ha.

Lielākie purvi: Rūnu — apm. 800 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Ūvens Roberts, dz. Vecpudžās, 2 klm. no pg. n., tlr. Emburga 19; pg. pdm. prs. Biernis Visvalds, dz. Kasparos, 5 klm. no pg. n., tlr. Akmeņsala 19; pg. tiesas prs. Ābele Ludvigs, dz. Rūķos, 10 klm. no pg. n., tlr. Akmeņsala 15. Pg. darbveža v. i. Dreibergs Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Emburga 2; plc. kārtībnieks Sproģeris Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Emburga 59.

2. **Izglītība.** Skolas: Salgales I pk. pamatskola, pie Emburgas-Iecavas ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Siliņš Ansis, tlr. Akmeņsala 28.

Bibliotēkas: Salgales pg. valdes bibliot., 582 sēj., pg. n., prz. Dreibergs Voldemārs, pg. n., tlr. Emburga 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsta ambulance Lauksaimniekos, pie pg. n., ārsts Ozoliņš Alberts, dz. ambulancē, tlr. Emburga 38; rajona vecmāte Vīlands Lilija, dz. Akmeņcūciņās, 7 klm. no pg. n., tlr. Akmeņsala 1. Aptieka, īp. Šadeiks Felikss, dz. Rūpniekos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Bauskas aut. līnija.

a) Emburga — P. tf. k. v., Mazgraužu mazmājā, 1 klm. no pg. n., prz. Silvanovičs Jānis, tlr. Emburga 92; b) Priede — P. tf. n. Abc. T. p. C., Priedeskrogā, 6 klm. no pg. n., prz. Hiršfelds Anna; c) Stabi — P. n. Ab., Stabukrogā, 6 klm. no pg. n., prz. Grīnfelds Eižens, tlr. Akmeņsala 27; d) Akmeņsala — Tf. n. T. p. C., Gaurās, 6 klm. no pg. n., prz. Plandāgs Alma,tlr. Akmeņsala s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 252, saimniecību — 255. Aramzeme 3792,41 ha (52,29% no z. kpl.), pļavas 1217,26 ha (16,79%), ganības 1117,34 ha (15,40%), meži 597,02 ha (8,23%), purvi 82,92 ha (1,14%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Zīles dzirnavas Bāderos, 2 klm. no pg. n., īp. Zīle Indriķis, dz. Lieligauņos, tlr. Emburga 6; 2) Dzirnavas Muceniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Beķeris Augusts, tlr. Emburga 24; 3) Dzirnavas Ozoliņos, 8 klm. no pg. n., īp. Ziemelis Vilis, tlr. Akmeņsala 20; 4) Zāģētava Ķeizaros, 8,5 klm. no pg. n., īp. Rubenis Jānis, tlr. Akmeņsala 10; 5) Krejošanas punkts Emburgā, pie pg. n., īp. Pelše Jūlijs, dz.

Garozes Plāņos, tlr. Emburga 36; 6) Krejošanas punkts Diduļos, 5 klm. no pg. n., īp. Pelše Jūlijs (sk. augšā); 7) Krejošanas punkts Stabukrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Pelše Jūlijs (sk. augšā); 8) Pārtikas vkl. Šmitos, 2 klm. no pg. n., īp. Jānums Eduards, tlr. Emburga 54; 9) Pārtikas vkl. Pumpuros, 1 klm. no pg. n., īp. Mākulis Teod., tlr. Emburga 79; 10) Pārtikas vkl. Muceniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Beķeris Lizete, tlr. Emburga 24; 11) Pārtikas vkl. Diduļos, 5 klm. no pg. n., īp. Zvejnieks Žanis, tlr. Emburga 72; 12) Pārtikas vkl. Priedeskrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Hiršfelds Anna; 13) Pārtikas vkl. Stabukrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Strautiņš Juris; 14) Pārtikas vkl. Krastiņos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Putniņš Rūdolfs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.611.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Salgales ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Billerts Jānis, dz. mācītāja muižā, 4 klm. no pg. n., tlr. Emburga 33.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Emburgas krājaizd. sba, db. 1874. g., pie pg. n., pr. Biernis Jēkabs, dz. Bierantos, tlr. Emburga 50; 2) Emburgas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1885. g., pr. Čakste Jānis, dz. Aučos, tlr. Emburga 1; 3) Emburgas lauksaimn. bba, db. 1921. g., pr. Frīdenbergs Vilis, dz. Pazoļos, tlr. Emburga 14; 4) Emburgas I lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Bukovskis P., dz. Beikās, tlr. Emburga 48; 5) Salgales II lopkop. pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Biernis Visvalds, dz. Kasparos, tlr. Akmeņsala 19; 6) Meliorācijas sba „Dziļstrauts", db. 1932. g., pr. Ziemelis Vilis, dz. Ozoliņos, tlr. Akmeņsala 20; 7) Meliorācijas sba „Grēka grāvis", db. 1929. g., pr. Cizarēvičs Augusts, dz. Dīduļos, tlr. Emburga 60.

V.

1. **Vēsturiskas zinas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Salgales ev.-lut. baznīcā sena iekārta.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. nopostītas vairākas saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Cizarēvičs Eduards — prof., Dr. ing. h. c., L. ūniversitātes māc. spēks, dzim. 1868. g., Cīzaros; b) Cizarēvičs Jēkabs — prof., Dr. ing. h. c., L. ūniversitātes māc. spēks, dzim. 1868. g., Cīzaros; c) Kalniņš Ansis — rosīgs grāmatu izdevējs, dzim. 1862. g., Salgalē; d) Līgotņu Jēkabs (J. Roze) — rakstn., liter. vēsturnieks, dzim. 1874. g., Emburgas Daukņās; e) Pelūde Jānis — sabiedr. darbin., dzim. 1873. g., Emburgā; f) Virza Edvards — dzejnieks-rakstnieks, mākslas un kultūras lietu pārzinis, dzim. 1883. g., Billītēs.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Emburgas mž. centrs, pie pg. n.; b) Slokas mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; c) Ķenziņmuižas centrs, 7 klm. no pg. n., — visu triju mž. centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Lielupes, Misas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Muceniekos, 1 klm. no pg. n., prz. Beķeris A., Garozas stc. 12 klm., Jelgava 24 klm., Bauska 22 klm., aut. satiksme Jelgava-Bauska, tv. satiksme Jelgava-Emburga.

27. Sesavas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sesavas pg.; vāciski Sessau; krieviski Sessauskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunsvirlaukas pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Elejas un Lielvircavas pg., r. — Švitenes pg.

Pg. platība — 92,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1887, no tiem vīr. 896, siev. 991.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 82 klm., pa zc. — 70 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 39 klm., pa zc. — 28 klm.; c) tv. pls. Bauska, lietojot dzc. — 25 klm., pa zc. — 25 klm.; d) tv. dzc. stc. Sesava — 2 klm.; e) tv. aut. pstn. Kukšukrogs — 8 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Lietuvas ceļa.

Pasta adrese: c. Sesavu.

Upes: Sesava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Driežu — 250 ha; b) Puiķu — 190 ha; c) Gala muižas — 370 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Piģīts Juris, dz. Lielgaujās, 5 klm. no pg. n., tlr. Sesava 43; pg. pdm. prs. Januško Voldemārs, dz. Pūciņās, 4 klm. no pg. n., tlr. Sesava 15; pg. tiesas prs. Drenģers Oskars, dz. Širmantpārstrautos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Sesava 54. Pg. darbvedis Magons Kārlis, dz. pg. n., tlr. Sesava 4; plc. kārtībnieks Vēgners Aleksandrs, dz. Vidus muižā, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Sesava 53.

2. **Izglītība.** Skolas: Sesavas pamatsk., pie Jelgavas-Lietuvas ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Cinis Alfrēds, dz. pamatskolā, tlr. Sesava 21.

Bibliotēkas: Lielsesavas Tautas nama bbas bibliot., Lakājkrogā, prz. Punēvics Marija, dz. skolotāju m.

3. **Veselības kopšana.** Sesavas rajona ārsta ambulance, ārsts Auziņš Helmuts, dz. Bludžukrogā, 4 klm. no pg. n., tlr. Sesava 22. Aptieka Bludžukrogā, 4 klm. no pg. n., īp. Hāks H., tlr. Sesava 8; rajona vecmāte, dz. Vidus muižā, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vilces rajonā, vet. ārsts Belovs K., dz. Elejā, tlr. Eleja 43.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Meitenes - Bauskas šaursliežu dzc. līnija.

a) Sesava — P. tf. n. Abc. T. p. C., Lakājkrogā, 1,5 klm. no pg. n., prz. Jirgens Alma, dz. ārsta mājā, tlr. Sesava 9; b) Klieņi — P. tf. n. Ab. T. C., Klieņu kopmoderniecībā, 4 klm. no pg. n., prz. Liepa Jānis; Sesava — S. v. l. X., prz. Dravnieks Edgars.

6. **Pārējās iestādes.** Bauskas vmžn. V iec. Rundāles mžn. Mežavidmā, 2 klm. no Sesavas dzc. stc., mžz. Drēbe Pauls, tlr. Sesava 3.

Sesava — dzc. stc., pr. Dravnieks Edgars, tlr. Sesavas stc.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 326, saminiecību — 322. Aramzeme 7437,56 ha (80,10% no z. kpl.), pļavas 435,89 ha (4,69%), ganības 156,54 ha (1,69%), meži 797,39 ha (8,59%), purvi 6,62 ha (0,07%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, līņi, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Landmanis J., dz. Sesavas dzirnavās, tlr. Sesava 64; 2) Kopmoderniecība Klieņos, 5 klm. no pg. n., īp. Sesavas piensaimn. sba; 3) Krejošanas punkts Lakājkrogā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Sesavas piensaimn. sba; 4) Zāģētava Lielgavēņos, 4 klm. no pg. n., īp. Gavēnis H., tlr. Sesava 14; 5) Dažādu pr. vkl. Lakājkrogā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Centrālā kooperātīva „Pašpalīdzība" Sesavas nodaļa, tlr. Sesava 30; 6) Pārtikas vkl. kopmoderniecībā, 5 klm. no pg. n., īp. kooperātīvs „Arājs"; 7) Pārtikas vkl. Buķumelderos, 3 klm. no pg. n., īp. Akermanis M.; 8) Pārtikas vkl. Avotiņos, 7 klm. no pg. n., īp. Teichmanis Atis; 9) Pārtikas vkl. Druvās, 6 klm. no pg. n., īp. Zeilands Juris, tlr. Klieņi 9; 10) Dzirnavas Lieležos, 5 klm. no pg. n., īp. Strazdiņš Edgars; 11) Dažādu preču vkl. Blodžupupās, 4 klm. no pg. n., īp. Kreslovskis Georgs, tlr. Sesava 6.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 33.907,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Sesavas ev.-lut. draudzē, māc. Rubenis J., dz. Elejas māc. muižā, tlr. Eleja 28.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lielsesavas tautas nama bba, pr. Andersons V., dz. Vidusandreikās; 2) Lielsesavas I krājaizd. sba, pr. Pigīts J., dz. Lielgaujās, tlr. Sesava 43; 3) Sesavas piensaimn. sba, pr. Freimanis Leonīds, dz. Trunās, tlr. Sesava 5; 4) Sesavas savstarp. ugunsandr. bba, pr. Zeilands J., dz. Druvās, tlr. Klieņi 9; 5) Bbas Latvju jaunatne Sesavas nod., pr. Andersons V., dz. Vidusandreikās; 6) Kooperātīvā sba „Arājs"; 7) Centrālā kooperātīva „Pašpalīdzība" Sesavas nod.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

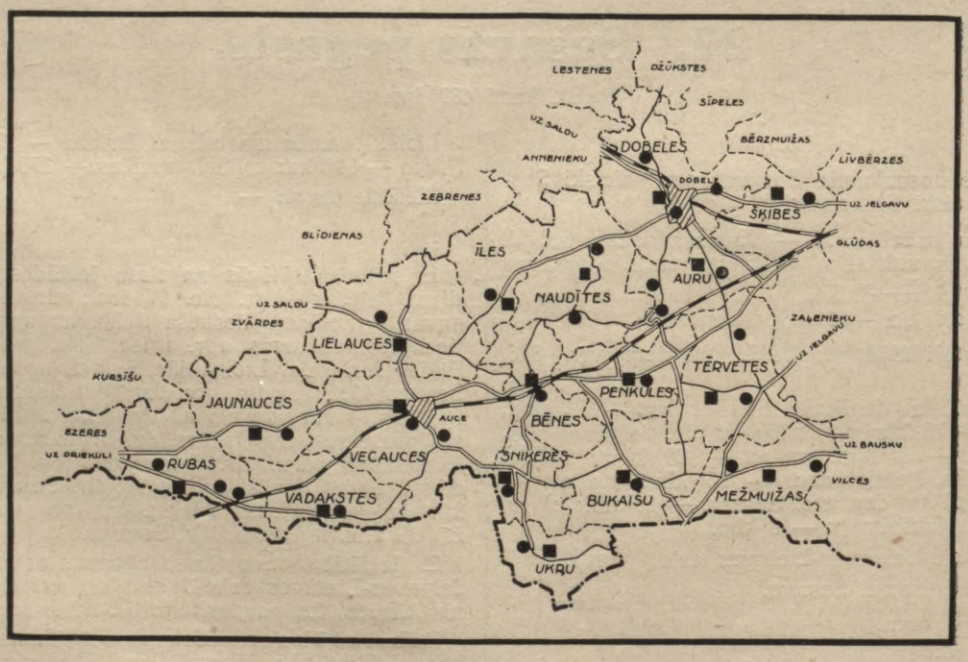

Dobeles-Auces rajons.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Čakste Jānis, — Dr. jur. h. c., prof., Latvijas pirmais valsts prezidents, dzim. 1859. g., Čakstes-Zirņos; b) Allunāns Nikolajs — komponists, darbin. mūzikas druvā, dzim. 1859. g., Mazsesavas muižā; c) Juraševskis Pēteris — sabiedrisks darbin., bij. iekšlietu ministrs un ministru prezidents, dzim. 1872. g., Lielsesavas Pilnzābakos; d) Rozens Juris — mācītājs, publicists, žurnālists, dzim. 1869. g., Lielsesavas Žibartos;

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vidus mž. centrs, ēkās novietots pg. n., pg. valdes darbinieku, vecmātes un policijas kārtībnieka dzīvokļi; b) Lielsesavas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota nespējnieku patversme; c) Mežavidmas mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., ēkās novietota mežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Sesavas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

28. Sīpeles pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sīpeles pg.; vāciski Ziepelhof; krieviski Cipeļgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Džūkstes pg., d. — Dobeles pg., r. — Bērzmuižas pg.

Pg. platība — 55,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1017, no tiem vīr. 485, siev. 532.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 72 klm., pa zc. — 66 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 30 klm., pa zc. — 26 klm.; c) tv. pls. Dobele, pa zc. — 12 klm.; d) tv. dzc. stc. Līvbērze — 10 klm.

Pg. n. pie Raibā kroga - Rimeikas ceļa.

Pasta adrese: c. Sīpeli.

Upes: Pienava.

Ezeri: Gaurats — 50 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Freimanis Kārlis, dz. Lielruciņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Sīpele 20; pg. pdm. prs. Jurdens Jānis, dz. Lejaslībiešos, 3 klm. no pg. n., tlr. Sīpele 37; pg. tiesas prs. Štrēls Gotfrīds, dz. Upmalos, 2 klm. no pg. n., tlr. Sīpele 10. Pg. darbvedis Timma Jānis, dz. pg. n., tlr. Sīpele 83; plc. kārtībnieks Freibergs Žanis, dz. Straumēs, 1 klm. no pg. n., tlr. Sīpele 100.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Sīpeles-Lustes I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Meilands Emīlija, tlr. Sīpele 89; b) Sīpeles I pk. pamatsk., pie Dobeles-Sīpeles-Džūkstes ceļa, 4,5 klm. no pg. n., prz. Šūmanis Alberts, tlr. Sīpele 75.

Bibliotēkas: Sīpeles savies. bbas „Vainags" bibliot., 1250 sēj., pg. n., prz. Meilands Emīlija (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dobeles rajonā, vet. ārsts Šlaps K., dz. Dobelē, tlr. Dobele 20.

5. **Satiksme.** Sīpele — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Timma Jānis, tlr. Sīpele 83.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 173, saimniecību — 170. Aramzeme 4037,56 ha (73,04% no z. kpl.), pļavas 650,19 ha (11,76%), ganības 268,57 ha (4,86%), meži 134,09 ha (2,43%), purvi 13,47 ha (0,24%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Straumēs, 1,5 klm. no pg. n., īp. Džūkstes-Sīpeles piensaimn. sba, tlr. Sīpele 18; 2) Pārtikas vkl. Buķelī, 2 klm. no pg. n., īp. Sīpeles patērēt. bba „Zelmenis", tlr. Sīpele 14; 3) Pārtikas vkl. Ausmās, 7 klm. no pg. n., īp. Liģeris Žanis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.739,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** —

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sīpeles savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Ulmanis Paulis, dz. Dravniekos, tlr. Sīpele 85; 2) Dārzkopības pārraudz. bba „Augļu dārzs", db. 1926. g., pr. Šūmanis Alberts, dz. pamatskolā, tlr. Sīpele 75; 3) Sīpeles un apkārtnes lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Meilands Roberts, dz. Melnrūkšās, tlr. Sīpele 46; 4) Džūkstes-Sīpeles piensaimn. sba, Straumēs; 5) Sīpeles patērēt. bba „Zelmenis", Buķelēs; 6) Sīpeles saviesīgā bba „Vainags", pr. Timma Jānis, dz. pg. n., tlr. Sīpele 83.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bētiņš Ludvigs — prof., ievērojams

pianists, dzim. 1856. g., Lejasstrazdos: b) Krieviņš Jānis — kult. darbin., dzim. 1777. g., Sīpelē; c) Kundziņš Ludvigs — Dr. vet. med., et. rer. nat. h. c., L. ūniversitātes prof., dzim. 1855. g., Kundziņos; d) Kundziņš Kārlis — Dr. theol. h. c., teologs, rakstnieks, dzim. 1850. g., Bērzsīpeles Kundziņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lustes mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., pils ēkā novietota pienotava; b) Sīpeles mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Sprigauļu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Gaurata ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Rodzēs, prz. Kugrēns L., Dobele 13 klm., Līvbērzes stc. 10 klm., tlr. Sīpele 5.

29. Sniķeres pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sniķeres pg.; vāciski Schnickern; krieviski Šnikerskaja.

Pagasta robeža: z. — Bēnes pg., d. — Ukru pg., v. — Vecauces pg., r. — Bukaišu pg.

Pg. platība — 57,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 718, no tiem vīr. 352, siev. 366.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 100 klm., pa zc. — 100 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 56 klm., pa zc. — 39 klm.; c) tv. pls. Auce, lietojot dzc. — 13 klm., pa zc. — 13 klm.; d) tv. dzc. stc. Bēne — 11 klm.

Pg. n. pie Auces-Mežmuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Sniķeri.

Upes: —

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Sniķeres novads — 1350 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Freidenfelds Valērijs, dz. Lieldrēgņos, 4,2 klm. no pg. n., tlr. Sniķere 35; pg. pdm. prs. Grikmanis Arnolds, dz. Teručos, 3 klm. no pg. n., tlr. Sniķere 8; pg. tiesas prs. Teteris Jānis, dz. Lielelgučos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Sniķere 5. Pg. darbvedis Ridders Augusts, dz. pg. n., tlr. Sniķere 51; plc. kārtībnieks Verners Alfrēds, dz. Bēnes pg. n., tlr. Bēne 3.

2. **Izglītība.** Skolas: Sniķeres 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Kļava Eleonora, tlr. Sniķere 40.

Bibliotēkas: Sniķeres bibliot. bbas bibliot., 2100 sēj., pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ziemelis Ādolfs, dz. Bukaišu pg. Ķeros, 10 klm. no pg. n., tlr. Bukaiši 51; rajona vecmāte Buchrots Helēne, dz. Ukru pg. Jaunbutkos, tlr. Ukri 11.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Blukis Teodors, dz. Bēnē, tlr. Bēne 4.
ne 4.

5. **Satiksme.** Sniķere — P. tf. n. Abc. T. C., nespējnieku patversmē, pie pg. n., prz. Rītelis Lidija, tlr. Sniķere s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 109, saimniecību — 125. Aramzeme 2879,40 ha (57,48% no z. kpl.), pļavas 273,83 ha (5,47%), ganības 267,66 ha (5,34%), meži 1352,25 ha (27,00%), purvi 37,67 ha (0,75%).

Mežos sastopami: irši, stirnas, mežacūkas, lapsas, āpši; upēs un ezeros: —

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motordzirnavas Veckrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Vītols Jānis, tlr. Sniķere 32; 2) Pienotava Ķandās, 5 klm. no pg. n., īp. Sniķeres piensaimn. sba „Cīņa", tlr. Sniķere 26; 3) Pārtikas vkl. Jaunbēžās, 0,4 klm. no pg. n., īp. Sniķeres patērēt. bba; 4) Pārtikas vkl. Veckrogā, 5 klm. no pg. n., īp. Karkučs Vilhelms; 5) Pārtikas vkl. Dravniekos, 1 klm. no pg. n., īp. Āriņš Kārlis, tlr. Sniķere 20.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.458.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sniķeres ev.-lut. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Kundziņš Jānis, dz. Mežmuižas mācītāja muižā, tlr. Mežmuiža 57.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sniķeres bibliot. bba, db. 1909. g., pr. Freidenfelds Valērijs, dz. Drēgņos, tlr. Sniķere 35; 2) Sniķeres savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1884. g., pr. Markēvičs Reinholds, dz. Jaunzemjos, tlr. Sniķere 47; 3) Sniķeres piensaimnieku sba „Cīņa", db. 1913. g., pr. Neimanis Eduards, dz. Ķandās, tlr. Sniķere 26; 4) Sniķeres krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Roze Aleksandrs, dz. Uskuros, tlr. Sniķere 38; 5) Sniķeres patērēt. bba, db. 1921. g., pr. Laudinskis Arvīds, dz. Jaundrēgņos, tlr. Sniķere 37; 6) Sniķeres cukurbiešu audzēt. bba, db. 1933. g., pr. Grikmanis Arnolds, dz. Teručos, tlr. Sniķere 8.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.? —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 2 mājas, sadedzinājusi 1 revolūcionāru, trīs nošāvusi.

Pasaules kara notikumi: 1915. g. bēgļu gaitās devušies apm. 90% pg. iedzīvotāju.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Vanags Gustavs — priv.-doc., Dr. chem., L. ūniversitātes māc. spēks, dzim. 1891. g., Sniķeres pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Sniķeres mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Kukuru mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsainmiecībām.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

30. Svētes pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Svētes pg.; vāciski Schwethofsche; krieviski Švedgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Ozolnieku pg., d. — Platones un Jēkabnieku pg., v. — Glūdas un Līvbērzes pg., r. — Jelgavas pls. un Vircavas pg.

Pg. platība — 68,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1452, no tiem vīr. 698, siev. 754.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 48 klm., pa zc. — 48 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, pa zc. — 8 klm.; c) tv. pls. Jelgava, pa zc. — 8 klm.; d) tv. dzc. stc. Jelgava — 8 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Mūramuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Jelgavu.

Upes: a) Svēte, b) Tērvete, c) Platone.

Ezeri: —

Kalni: Ruļļu.

Lielākie mežu masīvi: Svētes novads — 2390 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Gaujeris Antons, dz. Dreimaņos, 11 klm. no pg. n., tlr. Jelgava 772; pg. pdm. prs. Bars Roberts, dz. Slapās, 12 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Līns Jānis, dz. Galiņos, 4 klm. no pg. n., tlr. Aplociņi 29. Pg. darbvedis Šuberts Žanis, dz. pg. n., tlr. Jelgava 213; plc. kārtībnieks Karčevskis Jānis, dz. Svētes muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Jelgava 506.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Svētes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Šauberģis Jēkabs; b) Svētes I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Jorniņš Fricis.

Bibliotēkas: a) Svētes sadraudz. bbas bibliot., 1006 sēj., 6 kl. pamatskolā, prz. Šauberģis Marta; b) Žūpības apkaroš. bbas bibliot., 417 sēj., pg. n., prz. Šuberts Žanis, tlr. Jelgava 213.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Celms Rūdolfs, dz. Jelgavā, Akadēmijas - 19, 8 klm. no pg. n., tlr. Jelgava 564; ārsts Spēlmanis, dz. Jelgavā, Uzvaras - 11, 8 klm. no pg. n., tlr. Jelgava 525; vecmāte Meiliņš Paulīne, dz. Jelgavā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas - Meitenes, Jelgavas-Liepājas un Jelgavas-Tukuma dzc. līn. Jelgavas - Mežmuižas, Jelgavas - Mūramuižas aut. līnijas.

6. **Pārējās iestādes.** Bērzsīpeles vmžn. VI iec. Svētes mžn. Roņu mājā, 5 klm. no Jelgavas dzc. stc., mžz. Ronis Ādolfs, tlr. Jelgava 237.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 215, saimniecību — 204. Aramzeme 2492,59 ha (39,63% no z. kpl.), pļavas 516,90 ha (8,22%), ganības 325,94 ha (5,18%), meži 2659,73 ha (42,29%), purvi 22,30 ha (0,36%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, seski, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, ālanti, līņi, raudas, asari, karūsas, vēdzeles, zuši, nēģi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika zāģētava Tušķos, 13 klm. no pg. n., īp. Pētersons Ernests, tlr. Jelgava 214; 2) Zāģētava Lonēs, 8 klm. no pg. n., īp. Puķe Ansis; 3) Pārtikas vkl. Tušķos, 13 klm. no pg. n., īp. Freimanis Amālija; 4) Pārtikas vkl. Brēdermaņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Olga; 5) Pārtikas vkl. Stūrīšos, 1 klm. no pg. n., īp. Vulfs Zāra; 6) Pārtikas vkl. Saulgožos, 5 klm. no pg. n., īp. Cēsnieks Veronika; 7) Pārtikas vkl. Grīvukrogā, 13 klm. no pg. n., īp. Veiss Jānis; 8) Terpentīna tecinātava Bērzlaukos, 6 klm. no pg. n., īp. Krīgers Anna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.064,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst: a) Jelgavas lauku Sv. Annas ev.-lut. draudzē, virsmāc. Kullītis J., dz. Jelgavā, Lielā - 25, tlr. Jelgava 435; b) Jelgavas pls. Nikolaja bazn. ev.-lut. draudzē, mācītājs Kraulis, dz. Jelgavā, Pētera - 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Svētes sadraudz. bba, db. 1911. g., pr. Līns Jānis, dz.

Galiņos, tlr. Aplociņi 29; 2) Svētes zemkopīb. bba, db. 1932. g., pr. Akons Kristaps, dz. Avotiņos; 3) Svētes medību bba, db. 1924. g., pr. Vilsons Ādolfs, dz. Ginguļos, tlr. Aplociņi 11; 4) Svētes I piensaimn. sba, db. 1921. g., pr. Veinbergs Arnolds, dz. Priekūnās, tlr. Aplociņi 42; 5) Svētes II piensaimn. sba, db. 1925. g., pr. Pētersons Ernsts, dz. Tušķos, tlr. Jelgava 214.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Priekūnu-Galiņu kapenes, pie Svētes upes.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vienu saimniecības ēku.

Pasaules kara notikumi: galīgi nopostītas 13 saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Esenberģu Jānis — dzejnieks, dzim. 1862. g., Svētes Upes-Priekuru Dailos; b) Šūberts Kristaps (pseud. Almanzors) — rakstn., sabiedr. darbin., dzim. 1858. g., Līķos; c) Veinbergs Fricis — žurnālists, publicists, tieslietu darbin., dzim. 1844. g., Lielsvētē; d) Rozenauers Nikolajs — vec. doc., Dr. ing., L. ūniversitātes māc. spēks, dzim. 1890. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Svētes (agr. Lielsvētes) mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās ierīkots tautas nams, daļu izmanto kara resors.

4. **Dabas jaukumi:** bij. Kurzemes hercoga medību pils.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

31. Šķibes pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Šķibes pg.; vāciski Aleksandersche; krieviski Aleksanderskaja.

Pagasta robeža: z. — Bērzmuižas un Līvbērzes pg., d. — Zaļenieku un Auŗu pg., v. — Dobeles pg., r. — Glūdas pg.

Pg. platība — 60,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1145, no tiem vīr. 535, siev. 610.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 66 klm., pa zc. — 61 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 23 klm., pa zc. — 21 klm.; c) tv. pls. Dobele, lietojot dzc. — 10,5 klm., pa zc. — 9 klm.; d) tv. dzc. stc. Lāči — 2 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Dobeles ceļa.

Pasta adrese: c. Šķibi.

Upes: a) Bērze, b) Auce, c) Ālave.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Grīnvalds Jānis, dz. Timaļās, c. Glūdu, 4 klm. no pg. n., tlr. Glūda 42; pg. pdm. prs. Bištēviņš Indriķis, dz. Kalēja-Bākuļos, 1 klm. no pg. n., tlr. Šķibe 8; pg. tiesas prs. Grīnvalds Jānis (sk. augšā). Pg. darbvedis Vazdiķis Emīlija, dz. pg. n., tlr. Šķibe 46; plc. kārtībnieks Rautenšilds Arnolds, dz. pg. n., tlr. Šķibe 41.

2. **Izglītība.** Skolas: Šķibes 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Ginters Alberts, tlr. Šķibe 3.

Bibliotēkas: Šķibes izglīt. bbas bibliot., 890 sēj., pg. n., prz. Vazdiķis Emīlija, pg. n., tlr. Šķibe 46.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Stepans Lizete, dz. Ģīgumos, 1 klm. no pg. n., tlr. Šķibe 10.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dobeles rajonā, vet. ārsts Šlaps K., dz. Dobelē, tlr. Dobele 20.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Glūdas-Liepājas dzc. līnija.

Šķibe — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Vazdiķis Emīlija, tlr Šķibe 46.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 199, saimniecību — 226. Aŗamzeme 4472,67 ha (74,32% no z. kpl.), plavas 674,07 ha (11,20%), ganības 369,40 ha (6,14%), meži 102,09 ha (1,70%), purvi 30,10 ha (0,50%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, seski, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, sapali, vēdzeles, zuši, līņi, asari, grunduļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Porūķos, 7 klm. no pg. n., īp. Dobeles-Bērzes sba, tlr. Dobele 7; 2) Elektriskā spēka stc. Porūķos (sk. augšā); 3) Pārtikas vkl. Ceļmaliešos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Matuzds Ludis; 4) Pārtikas vkl. Bendzolē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Rutkēvičs Katrīna; 5) Krejotava un siernīca Strautos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Krimūnu piensaimn. sba „Strauts", tlr. Šķibe 42; 6) Krejotava un siernīca Putniņos, 3 klm. no pg. n., īp. Zemītis J. un b-dri, Rīgā, Minsterejas - 6, tlr. Rīga 23849; 7) Frizētava Strautos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ansviesulis Olga; 8) Kalēju darbnīca Aucesklaišos, 4 klm. no pg. n., īp. Puriņš Pēteris; 9) Kalēju darbnīca Ģīgumos, 1 klm. no pg. n., īp. Stefans Vilis, tlr. Šķibe 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.881,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dobeles ev.-lut. draudzē, mācīt. iec. prāv. v. i. Straumanis J., dz. Dobeles māc. muižā, tlr. Dobele 39.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Šķibes izglītības bba, db. 1924. g., pr. Ģinters Alberts, dz. pamatskolā, tlr. Šķibe 3; 2) Šķibes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1885. g., pr. Zariņš Vilis, dz. Mazsilačos, tlr. Šķibe 35; 3) Šķibes mazsaimnieku krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Ciekurs Jēkabs, dz. Lejniekos, tlr. Šķibe 22; 4) Šķibes lauksaimn. bba, db. 1920. g., pg. n., pr. Peize Kārlis (sk. augšā); 5) Šķibes mazsaimn. veicin. bba, db. 1925. g., pg. n., pr. Jirgensons Fridrichs, dz. Dzintaros, tlr. Šķibe 28; 6) Šķibes lauksaimn. mašīnu kopliet. bba „Mazsaimnieks", db. 1925. g., pr. Fogels Roberts, dz. Putniņos, tlr. Šķibe 19; 7) Šķibes I lopkop. pārraudz. bba, pr. Jirgensons Fridrichs (sk. augšā); 8) Šķibes loppārraudzības bba „Spars", db. 1928. g., pr. Kristapsons Aleksandrs, dz. Klotes Dirbās, tlr. Glūda 24.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Brīvnieks Kārlis (Freimanis) — rakstnieks, skatuves darbin., dzim. 1854. g., Lipstos; b) Deglavs Augusts — rakstn., sab. darbin., dzim. 1862. g., Vīgantos; c) Tīlmane Marija — L. ū. doc., dabas zinātniece, dzim. 1889. g., Jēgeros.

3. **Bijušo muži centri:** a) Šķibes mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; b) Drukas mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; c) Lipstu mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; d) Piepju mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n.; e) Kreijas mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n. — visu centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Bērzes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Mazzariņos, 4 klm. no pg. n., prz. Cīrots E., tlr. Šķibe 27.

32. Tērvetes pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

Šai pagastā 1881. gada 22. decembrī dzimis valsts prezidents
Alberts Kviesis.

I.

Agrākie nosaukumi: Kalnamuižas pg.; vāciski Hofzumberge; krieviski Gofcumbergskaja.

Pagasta robeža: z. — Auru un Zaļenieku pg., d. — Bukaišu pg., v. — Penkules pg., r. — Mežmuižas pg.

Pg. platība — 103,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2607, no tiem vīr. 1181, siev. 1426.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 84 klm., pa zc. — 75 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot aut. — 34 klm., pa zc. — 34 klm.; c) tv. pls. Dobele, pa zc. — 20 klm.; d)tv. dzc. stc. Apgulde — 9 klm.; e) tv. aut. pstn. Kalnamuiža — 5 klm.

Pg. n. pie Kalnamuižas-Penkules ceļa.

Pasta adrese: c. Kalnamuižu.

Upes: a) Tērvete, b) Svēpaine, c) Auce, d) Ālave, e) Skujaine.

Ezeri: —

Kalni: Bētu.

Lielākie mežu masīvi: Tērvetes novads — 1290 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. III iec.; miertiesas Dobeles iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Upenieks Eduards, dz. Puntēs, 9 klm. no pg. n., tlr. Kroņauce 10; pg. pdm. prs. Ezerēvics Vilis, dz. M.-Kalniņās, 4 klm. no pg. n., tlr. Kroņauce 19; pg. tiesas prs. Stiečiņš Kristaps, dz. Smukās, 5 klm. no pg. n., tlr. Penkule 1. Pg. darbvedis Bērziņš Kristaps, dz. pg. n., tlr. Kalnamuiža 3 un 33; vc. plc. kārtībnieks Dūzelis Eduards, dz. pg. n., tlr. Kalnamuiža 3-a.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Tērvetes 6 kl. pamatsk., pie Kalnamuižas, 5 klm. no pg. n., prz. Frīdbergs Fricis, tlr. Kalnamuiža 15; b) Kroņauces I pk. pamatsk., pie Dobeles-Kalnamuižas ceļa, 6 klm. no pg. n., prz. Hochfelds Kārlis.

Bibliotēkas: a) L. Sarkanā krusta Tērvetes sanator. bibliot., 1347 sēj., sanator. prz. Puriņš Eižens, tlr. Kalnamuiža 31; b) Kalnamuižas-Tērvetes bibliot. bbas bibliot., 1910 sēj., pg. n., prz. Burkēvics Alberts, dz. Vidus-Bētos, tlr. Miests 20.

3. **Veselības kopšana.** Latv. Sarkanā krusta Tērvetes sanator. Kalnamuižā, 5 klm. no pg. n., vadītājs Dr. Puriņš Eižens, tlr. Kalnamuiža 31; L. S. krusta aptieka Kalnamuižā, tlr. Kalnamuiža 34; mag. K. Pēkšēna aptieka Kroņaucē, 6 klm. no pg. n. Rajona ārsts Dr. Mauriņš Ernests, dz. Kroņaucē, 6 klm. no pg. n., tlr. Kroņauce 44; zobu ārste Laiviņš Auguste, dz. sanator., tlr. Kalnamuiža 40; rajona vecmāte Tiltiņš Emma, dz. Tērvetē, 5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Zaprausks, dz. Zaļenieku pg. Zaļā muižā, tlr. Zaļenieki 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Mežmuižas-Jelgavas aut. līnija.

a) Kalnamuiža — P. tf. n. Abc. T. C., 5 klm. no pg. n., prz. Zaķis Ingeborga, dz. sanatorijā, tlr. Kalnamuiža — s. v.; b) Kroņauce — P. n. Abc. Viesturos, 6 klm. no pg. n., prz. Markēvics Žanis, tlr. Kroņauce 4; c) Svēpane — P. n. Ab., Viesturos, 6 klm. no pg. n., prz. Volmarovics Bruno, tlr. Miests 26; d) Miests — Tf. n. T. C., Vezēšās, 3 klm. no pg. n., prz. Lācis Fridrichs, tlr. Miests s. v.; e) Kroņauce — Tf. n. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Zvirgzdiņš Paulīne, tlr. Kroņauce s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 348, saimniecību — 356. Aramzeme 7267,69 ha (70,11% no z. kpl.), pļavas 446,15 ha (4,31%), ganības 385,91 ha (3,72%), meži 1711,65 ha (16,51%), purvi 123,47 ha (1,19%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Kroņaucē, 6 klm. no pg. n., īp. Mitulis Eduards, tlr. Kroņauce 5; 2) Dzirnavas Upmalniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Kleinbergs Jānis, tlr. Kroņauce 24; 3) Skuju dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Pupa Jūlius, tlr. Miests 1; 4) Dzirnavas Jaunmelderos, 6 klm. no pg. n., īp. Klāsups Jānis; 5) Pienotava Cerībās, 5 klm. no pg. n., īp. Kalnamuižas piensaimn. sba, tlr. Kalnamuiža 12; 6) Pienotava Kroņaucē, 6 klm. no pg. n., īp. Krimūnu piensaimn. sba, tlr. Kroņauce 45; 7) Pienotava Stārķos, tlr. Miests 31, 3 klm. no pg. n., īp. Kalnamuižas piensaimn. sba, Cerībās, tlr. Kalnamuiža 12; 8) Krejošanas punkts Viesturos, 6 klm. no pg. n., īp. Bukaišu piensaimn. sba, Bukaišu muižā; 9) Pārtikas vkl. Kroņaucē, 6 klm. no pg. n., īp. Krimūnu piensaimn. sba, tlr. Kroņauce 45; 10) Pienotava Labrenčos, 4 klm. no pg. n., īp. Bēnes piensaimn. sba „Strauts", tlr. Bēne 14; 11) Zāģētava Auškiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Kleinbergs Jānis, dz. Upmalniekos, tlr. Kroņauce 24; 12) Zāģētava Labrenčos, 4 klm. no pg. n., īp. Kochs Voldemārs, tlr. Miests 28; 13) Koku apstrādāšanas darbnīca Mazlapsiņās, 10 klm. no pg. n., īp. Tolēns Žanis, tlr. Mežmuiža 43; 14) Pārtikas vkl. Ikšķīšos, 5 klm. no pg. n., īp. Zīverts Alberts, tlr. Kalnamuiža 4; 15) Kiosks Kalnamuižā, 5 klm. no pg. n., īp. Navarskis Vera, tlr. Kalnamuiža 37; 16) Pārtikas vkl. Grāmatniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Mejrupskis Jēkabs, tlr. Kalnamuiža 36; 17) Pārtikas vkl. Ērgļos, 1 klm. no pg. n., īp. Neilands Roberts; 18) Pārtikas vkl. Viesturos, 6 klm. no pg. n., īp. Volmarovics Bruno, tlr. Miests 26; 19) Pārtikas vkl. Pēkšēnos, 6 klm. no pg. n., īp. Kiršteins Līze, tlr. Kroņauce 46; 20) Pārtikas vkl. Viesturos, 6 klm. no pg. n., īp. Markevics Žanis, tlr. Kroņauce 4.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 42.112,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Tērvetes ev.-lut. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Ziņģis Ādolfs, dz. mācītāja muižā, tlr. Miests 18.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kalnamuižas-Tērvetes bibliot. bba, db. 1919. g., pr. Kochs Vald., dz. Lāmās, tlr. Mežmuiža 86; 2) Tērvetes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Vīmanis Ansis, dz. Dumpjos, tlr. Miests 29; 3) Kalnamuižas piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Vīgants Kārlis, dz. Sm.-Lībiešos, tlr. Miests 11; 4) Kalnamuižas krājaizd. sba, db. 1885. g., pr. Bārs Kristaps, dz. Aunu Lāčos, tlr. Kalnamuiža 18; 5) Tērvetes lauksaimn. bba, db. 1927. g., pr. Rapa Kārlis, dz. Lielsvēderos, tlr. Kroņauce 11.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Kalnamuižas baznīcā vēsturiska iekārta, ellas gleznas un stikla gleznojumi no 17. g. s.; b) Cukurkalns, Zviedru kalns, Klosterkalns; senču kapenes no V g. s. pie Stūru mežsarga mājas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 2 saimniecības un nošāvusi 13 revolūcionārus, 2 no tiem spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Brigadere Anna — dzejn., rakstn., dzim. 1869. g., Baļļās; b) Brigaders Jānis — teātra un sabiedr. darbin., dzim. 1856. g., Baļļās.

3. **Bijušo muižu centri:** Kalnamuižas centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās ierīkoti dzīvokļi jaunceltās L. Sarkanā krusta sanatorijas un centra saimniecības personālam; aptieka, pst. palīgnodaļa un tlfn. centrāle.

4. **Dabas jaukumi:** Tērvetes upes ieleja ap skolu un Sprīdīšiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Tērvetēs, prz. Strautmanis Z., stc. Krimūnas, pst. c. Kalnamuižu.

33. Teteles pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Tetelmindes pg.; vāciski Tetelmündische; krieviski Tetelmindskaja.

Pagasta robeža: z. — Ozolnieku pg., d. — Vecsvirlaukas pg., v. — Jelgavas pls., r. — Garozes pg.

Pg. platība — 35,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 976, no tiem vīr. 447, siev. 529.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 48 klm., pa zc. — 45 klm.; b) apr. un tv. pls. Jelgava, pa

zc. — 8,5 klm.; c) tv. dzc. stc. Jelgava — 9 klm.; d) aut. pstn. pie Teteles pg. n.

Pg. n. pie Jelgavas-Iecavas-Neretas I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Teteli.

Upes: a) Lielupe, b) Iecava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Zālītes novads — 1040 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Zēbergs Heinrichs, dz. Sviņņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecsvirlauka 4; pg. pdm. prs. Purmals Jānis, dz. Lejiņos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kānbergs Teodors, dz. Lejzemniekos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Brālis Olga, dz. Gaidās, tlr. Vecsvirlauka 37; plc. kārtībnieks Moruss Ādolfs, dz. pg. n., tlr. Vecsvirlauka 13.

2. **Izglītība.** Skolas: Teteles I pk. pamatsk. pie Jelgavas-Iecavas-Neretas ceļa, 2,5 klm. no pg. n., prz. Teteris Jānis, tlr. Vecsvirlauka 25.

Bibliotēkas: a) Teteles pamatsk. bibliot., 250 sēj., skolā, prz. Klāvs Melānija, dz. Tirgoņos; b) Tetelmindes izglīt. bbas bibliot., 800 sēj., pg. n., prz. Bīriņš Alberts, dz. Puriņos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Celms Rūdolfs, dz. Jelgavā, Akadēmijas - 19, tlr. Jelgava 564; rajona ārsts Dr. Spēlmans Felikss, dz. Jelgavā, Uzvaras - 3, tlr. Jelgava 525; vecmāte Berķis Trīne, dz. Garozes pg. vecajā skolā.

4. **Lopārstniecība.** Jelgavas rajona veterinārārsts Mežaks Pēteris, dz. Jelgavā, Pulkv. Brieža - 2, tlr. Jelgava 245; Jelgavas rajona veterinārfeldšers Ogrēns J., dz. Jelgavā, Veismaņu - 3, tlr. Jelgava 637.

5. **Satiksme.** Tetele — P. n. Abc., Gaidās, pie pg. n., prz. Brālis Jēkabs, tlr. Vecsvirlauka 37.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 220, saimniecību — 214. Aramzeme 1359,34 ha (38,34% no z. kpl.), pļavas 261,78 ha (7,38%), ganības 402,90 ha (11,36%), meži 1246,23 ha (35,14%), purvi 21,24 ha (0,60%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, seski, vāveres, caunas; upēs un ezeros: līdakas, vimbas, alanti, brekši, asari, raudas, nēģi, zuši, līņi, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ķieģeļu rūpniecība Ānes muižā, 5 klm. no pg. n., īp. A./S. Ķieģelis un Kūdra", tlr. Jelgava 85; 2) Ķieģeļu rūpniecība Ķenkās, 1,5 klm. no pg. n., īp. A./S. Georgs Tālheims, Rīgā, Pils - 16, tlr. Rīga 34537; 3) Zāģētava Cīruļos, 4 klm. no pg. n., īp. Lerchs Jēkabs; 4) Pārtikas vkl. Gultniekos, 3 klm. no pg. n., īp. Gultnieks Trīne; 5) Ķieģeļu rūpniec. Valakos, 5 klm. no pg. n., īp. Elpers Anita.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 9630,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst ev.-lut. draudzes Sv. Annas baznīca Jelgavā, 8,5 klm. no pg. n., virsmācītājs Ķullītis Jēkabs, dz. Jelgavā, Lielā - 75, tlr. Jelgava 435.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Tetelmindes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Čūders Jānis, dz. Čūderos; 2) Tetelmindes izglīt. bba, db. 1921. g., pr. Čūders Jānis, dz. Čūderos; 3) Tetelmindes lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Valteris Miķelis, dz. Jelgavā, Katoļu - 18, tlr. Jelgava 574; 4) Teteles lopkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Jākobsons Kristaps, Lapaiņos, tlr. Jelgava 538.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Ķeņķu mājas robežās; torņa drupas celtas 1885. g., kad krievu lielkņazs Vladimirs Aleksandrovičs apmeklējis Tetelmindes muižu.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies lielinieku un Bermonta karaspēku kaujas ugunīs.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Apšenieks Fricis — žurnālists un šachmeistars, dzim. 1894. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Tetelmindes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., dzīvojamo ēku Bermonta karaspēks atkāpjoties nodedzinājis, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Tetelmindes izglītības bbas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Lakstīgalās, prz. Vajeika A., tlr. Vecsvirlauka 42, Jelgava 8 klm.; b) Pinkās, prz. Mellacis V., tlr. Vecsvirlauka 38, Garozas stc. 2 klm.

34. Ukru pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ukru pg.

Pagasta robeža: z. — Bukaišu un Sniķeres pg., d., v. un r. — Lietuvas valsts.

Pg. platība — 46,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1047, no tiem vīr. 516, siev. 531.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 107 klm., pa zc. — 100 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 65 klm., pa zc. — 59 klm.; c) tv. pls. Auce, pa zc. — 23 klm.; d) tv. dzc. stc. Bēne — 19 klm.; e) tv. aut. pstn. Mežmuiža — 19 klm.

Pg. n. pie Annas-Kačušku ceļa.

Pasta adrese: c. Ukriem.

Upes: a) Tērvetes, b) Dabiķenes.
Ezeri: Ukŗu — 7,5 ha.
Kalni: —
Lielākie mežu masīvi: Ukŗu — 93,3 ha.
Lielākie purvi: Dabiķenes — 30 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Gustiņš Alberts, dz. Plaviņās, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Sniķere 42; pg. pdm. prs. Kirfa Jāzeps, dz. Ošājos, 4 klm. no pg. n., tlr. Ukŗi 1; pg. tiesas prs. Balbariškis Kārlis, dz. Maldiņos, 7 klm. no pg. n., tlr. Ukŗi 21. Pg. darbvedis Kļaviņš Pēteris, dz. pg. n., tlr. Ukŗi s. v.; plc. kārtībnieks Vilnis Arnolds, dz. Praiķos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Ukŗi 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Ukŗu 6 kl. pamatsk. Gaisma, 2 klm. no pg. n., prz. v. i. Mednieks Voldemārs, tlr. Ukŗi 5.

Bibliotēkas: Bbas „Stars" bibliot., 1311 sēj., Tautas namā, prz. Millers Emīlija, dz. Sīpiņos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ziemelis Ādolfs, dz. Bukaišu pg. Ķerros, 16 klm. no pg. n., tlr. Bukaiši 51; rajona vecmāte Buchrots Helēna, dz. Jaunbutkos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Ukŗi 11.

4. **Lopārstniecība.** Rajona veterinārārsts Blukis Teodors, dz. Bēnē, tlr. Bēne 4.

5. **Satiksme.** Ukŗi — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Stefānijs Zāmels, dz. Čemaišos, tlr. Ukŗi 19.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 240, saimniecību — 230. Aŗamzeme 3063,70 ha (65,81% no z. kpl.), pļavas 321,53 ha (6,91%), ganības 566,11 ha (12,16%), meži 306,80 ha (6,59%), purvi 79,93 ha (1,72%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līņi, karūsas, līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģētava Līgokšņos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Stružas Pēteris, tlr. Ukŗi 16; 2) Dzirnavas Annās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Kozlovskis Roberts, tlr. Ukŗi 22; 3) Dzirnavas Buivīdos, 2 klm. no pg. n., īp. Liepiņš Emīlija, tlr. Ukŗi 12; 4) Dažādu preču trg. Atvasēs, pie pg. n., īp. Ukŗu patērēt. bba, tlr. Ukŗi 6; 5) Dažādu preču trg. Roņos, 2 klm. no pg. n., īp. Eltermanis Reinholds; 6) Dažādu preču trg. Vilkos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Tiesnesis Natālija, dz. Lāčos; 7) Dažādu preču trg. Krauzēs, 6 klm. no pg. n., īp. Bušs Vera; 8) Valsts degvīna trg. Vilkos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Tiesnesis Žanis, dz. Lāčos; 9) Pienotava Annās, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ukŗu piensaimn. sba „Avots", tlr. Ukŗi 7; 10) Krejošanas punkts Dārziņos, tlr. Ukŗi 13, 5 klm. no pg. n., īp. Sniķeres piensaimn. sba „Cīņa", Sniķeres pg. Ķandās, tlr. Sniķere 26.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 14.420,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. apkalpo Sniķeres ev.-lut. draudzes mācītājs Kundziņš Jānis, dz. Mežmuižas mācītāja mājā, tlr. Mežmuiža 57.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bibliotēkas bba „Stars", db. 1920. g., pr. Ikvilds Jānis, dz. Ikvildos; 2) Ukŗu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Butkus Fricis, dz. Vecbutkos; 3) Ukŗu krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Putnis Jānis, dz. Putnos; 4) I Tērvetes-Dobiķenes meliorāc. bba, db. 1927. g., pr. Kirfa Jāzeps, dz. Ošājos; 5) Mazsaimn. veicin. bba, db. 1926. g., pr. Klūna Jānis, dz. Pīlādžos; 6) Ukŗu biškop. bba, db. 1932. g., pr. Millers Roberts, dz. Sīpiņos; 7) Ukŗu piensaimn. sba „Avots", db. 1924. g., pr. Kozlovskis Roberts, dz. Annās, tlr. Ukŗi 7; 8) Ukŗu patēr. bba „Atvase", db. 1921. g., pr. Kundrāts Žanis, dz. Kundrātos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija, ko vadījis vietējais muižas īpašnieks, nodedzinājusi vienai saimniecībai ēkas.

Pasaules kara notikumi: vācieši pie pg. nama nošāvuši krievu gūstekni.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ukŗu mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Annas pusmuižas centrs, atstāts kā neatsavin. daļa agr. īpašniekam; c) Buivīdu, d) Mazauces, e) Vilkaļu pusmuižas jau pirms kara ieguvusi bij. Krievijas zemnieku zemes banka, sadalījusi atsevišķās saimniecībās un pārdevusi ar visām ēkām.

4. **Dabas jaukumi:** Tērvetes upe, Ukŗu ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Tautas namā, pie pg. n., tlr. Ukŗi 17.

35. Vadakstes pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vadakstes pg.; vāciski Waddax; krieviski Vadakskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunauces pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Rubas pg., r. — Vecauces pg.

Pg. platība — 63,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 987, no tiem vīr. 462, siev. 525.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 116 klm., pa zc. — 111 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 73 klm., pa zc. — 68 klm.; c) tv. pls. Auce, pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Vadakste — 4 klm.

Pg. n. pie Auces-Ezeres ceļa.

Pasta adrese: c. Dārgaišiem.

Upes: Vadakste.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vadakstes-Benkavas novads — 2632 ha.

Lielākie purvi: a) Puķu-Slāmanu — 20 ha, b) Ružu-Žulpu — 60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Gulbis Kārlis, dz. Ciekuros, 7 klm. no pg. n., tlr. Bileiķi 13; pg. pdm. prs. Caune Žanis, dz. Puķos, 7 klm. no pg. n., tlr. Slītere 18; pg. tiesas prs. Zvinģevics, dz. Benaišos, 2 klm. no pg. n., tlr. Vadakste 9. Pg. darbvedis Belickis Roberts, dz. pg. n., tlr. Vadakste 14; vc. plc. kārtībnieks Sergējevs Pauls, dz. pg. n., tlr. Vadakste 1, pst. c. Dārgaišiem.

2. **Izglītība.** Skolas: Vadakstes 6 kl. pamatsk., pg. n., pie Auces-Ezeres ceļa, prz. Poruks Voldemārs, tlr. Vadakste 21.

Bibliotēkas: Vadakstes pg. pdm. bibliot., 900 sēj., pg. n., prz. Belickis Roberts, tlr. Vadakste 14.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Auces rajonā, vet. ārsts Bergmanis A., dz. Aucē, tlr. Auce 28.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Liepājas dzc. līnija.

Vadakste — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Belickis Roberts, tlr. Vadakste 14.

6. **Pārējās iestādes.** Benkavas vmžn. Benkavas mežmuižā, 6 klm. no Vadakstes dzc. stc., vmžz. Jurēvičs Bruno, tlr. Auce 7.

Vadakste — dzc. stc., pārzina Stūrāns Vilis, tlr. Vadakste 49.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 158, saimniecību — 154. Aramzeme 2639,13 ha (41,42% no z. kpl.), plavas 396,35 ha (6,22%), ganības 548,09 ha (8,60%), meži 2551,45 ha (40,04%), purvi 25,07 ha (0,39%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vadakstes dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Balodis Klāra, tlr. Vadakste 2; 2) Pārtikas vkl. Bruņiniekos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Cīrulis A., tlr. Vadakste 15; 3) Pārtikas vkl. Jaunzemjos, 4 klm. no pg. n., īp. Angurs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 12.760,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vadakstes ev.-lut. draudzes baznīca Priedulā, 6 klm. no pg. n., mācītājs Knape Jānis, dz. Jaunauces mācītāja mājā, tlr. Jaunauce 13.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Vadakstes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1921. g., pr. Pāvels Jānis, dz. Raņķos, tlr. Bileiķi 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vadakstes mž. centrs, ēkās novietots pg. n. un pamatskola; b) Benkavas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Priedula — priežu sils, iecienīta vasaras sarīkojumu vieta.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

36. Valgundes pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Volgundes pg.; vāciski Wolgund; krieviski Valgundskaja.

Pagasta robeža: z. — Kalnciema pg., d. — Jelgavas pls., Ozolnieku un Svētes pg., v. — Līvbērzes un Bērzmuižas pg., r. — Pēternieku pg.

Pg. platība — 72,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1470, no tiem vīr. 729, siev. 741.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 59 klm., pa zc. — 56 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, pa zc. — 15 klm.; c) tv. pls. Jelgava, pa zc. — 15 klm.; d) tv. dzc. stc. Jelgava — 16 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Slokas ceļa.

Pasta adrese: c. Valgundi.

Upes: a) Lielupe, b) Svēte, c) Driksa.

Ezeri: Melezers — 2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Bērzsīpeles — 1027 ha, b) Vircavas — 837 ha.

Lielākie purvi: Tīreļu.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelga-

vas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Strautmanis Miķelis, dz. Puriņās, 0,2 klm. no pg. n.; p-. pdm. prs. Veiss Vilis, dz. Stūrmaņu Līčos, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Strautmanis Miķelis (sk. augšā). Pg. darbvedis Feldmanis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Valgunde 20; plc. kārtībnieks Dimza Aleksandrs, dz. Valgundes muižā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Valgunde 5.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Valgundes I pk. pamatsk., pie Valgundes-Cenas ceļa, 2 klm. no pg. n., prz. Neimanis Marija, tlr. Valgunde 24; b) Valgundes Krasta I pk. pamatsk., pie Jelgavas-Lāču ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Sproģis Emīlija, tlr. Valgunde 17.

Bibliotēkas: a) Valgundes sadraudz. bbas bibliot., 1319 sēj., Puriņās, prz. Strautmanis Miķelis; b) Valgundes pamatsk. bibliot., 443 sēj., skolā, prz. Neimanis Marija (sk. augšā); c) Krasta skolas bibliot., 600 sēj., skolā, prz. Sproģis Emīlija (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Celms Rūdolfs, dz. Jelgavā, Akadēmijas - 19, tlr. Jelgava 564; rajona ārsts Dr. Spēlmanis Felikss, dz. Jelgavā, Uzvaras - 11, tlr. Jelgava 525; rajona vecmāte Lūsis Natālija, dz. nespējnieku n., 1,5 klm. no pg. n., tlr. Valgunde 23.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Valgunde — P. tf. n. Abc. T. p. C., Grodos, 2 klm. no pg. n., prz. Veiss Miķelis, tlr. Valgunde s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 360, saimniecību — 350. Aramzeme 1497,93 ha (20,59% no z. kpl.), pļavas 1288,12 ha (17,70%), ganības 856,18 ha (11,77%), meži 1659,60 ha (22,81%), purvi 1366,92 ha (18,79%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: brekši, līdakas, nēģi, zuši, karūsas, taimiņi, vimbas, raudas, asari.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ķieģeļu rūpniecība Mazgrašos, 4 klm. no pg. n., īp. Tailors A. un Bružis M., tlr. Valgunde 9; 2) Ķieģeļu rūpniecība Mazlapsās, 1 klm. no pg. n., īp. Nesterovs Ludmila, tlr. Valgunde 13; 3) Ķieģeļu rūpniecība Liellapsās, 1 klm. no pg. n., īp. A./S. „Ķieģelis un Kūdra", tlr. Valgunde 10; 4) Dzirnavas un zāģētava Brākmaņos, 3 klm. no pg. n., īp. Bilderts Jānis; 5) Pārtikas vkl. Brākmaņos (sk. augšā); 6) Pārtikas vkl. Kviešos, 3 klm. no pg. n., īp. Gingulis Klāvs; 7) Pārtikas vkl. Niedrēs, 2 klm. no pg. n., īp. Lūsis Vilma; 8) Pārtikas vkl. Liellapsās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Legzdiņš Kārlis, tlr. Valgunde 10; 9) Pārtikas vkl. Mazgrašos, 4 klm. no pg. n., īp. Janovskis Alfrēds, tlr. Valgunde 9; 10) Pārtikas vkl. Ķīšu-Galiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Blāķis Rūdolfs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.797,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jelgavas lauku Sv. Annas ev.-lut. draudzē, virsmāc. Kullītis J., dz. Jelgavā, Lielā - 25, tlr. Jelgava 435.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Valgundes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Zikmanis Fricis, dz. Purmaļos, tlr. Valgunde 11; 2) Lauksaimn. bba „Pļava", db. 1902. g., pr. Ziemelis Jānis, dz. Strazdiņos; 3) Sadraudzīgā bba „Upenieki", db. 1889. g., pr. Baumanis Pēteris, dz. Mauriņos, tlr. Valgunde 4; 4) Meliorācijas sba „Līdums", db. 1927. g., pr. Ziemelis Jānis, dz. Strazdiņos; 5) Meliorāc. sba „Susinātājs", db. 1928. g., pr. Bertuks Kārlis, dz. Rubeņos; 6) Meliorāc. sba „Dega", db. 1930. g., pr. Jaunzemis Ansis, dz. Brūveru-Jaunzemjos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskaini, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies kauju joslā; saimniecības ļoti nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Valgundes mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkots nespējnieku nams un plc. kārtībnieka dzīvoklis.

4. **Dabas jaukumi:** sieviešu klostera skaistā apkārtne, Vircavas meža malā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

37. Vecauces pagasts.

(Sk. karti 454. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecauces pg.; vāciski Alt-Autz; krieviski Alt-Aucskaja.

Pagasta robeža: Auces pls. pg. vidū, z. — Lielauces pg., d. — Vadakstes pg. un Lietuva, v. — Jaunauces un Zvārdes pg., r. — Bēnes un Sniķeres pg.

Pg. platība — 132 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2469, no tiem vīr. 1195, siev. 1274.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 99,25 klm., pa zc. — 100 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 57 klm., pa zc. — 57 klm.; c) tv. pls. Auce — pg. robežās; d) tv. dzc. stc. Auce — 0,25 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Liepājas ceļa.

Pasta adrese: c. Auci.

Upes: a) Avikna, b) Vadakste, c) Melnupe, d) Ligtņu.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Benkavas novads — 2312 ha, b) Latv. ūniversitātes — 2500 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. V iec.; miertiesas Auces iec.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Jurēvics Rūdolfs, dz. Mazgaviļu m., 8 klm. no pg. n., tlr. Dekšenieki 7; pg. pdm. prs. Darkēvics Roberts, dz. Aņģos, 8 klm. no pg. n., tlr. Bilēķi 6; pg. tiesas prs. Akermanis Osvalds, dz. Lācandās, 2 klm. no pg. n., tlr. Auce 79. Pg. darbvedis Baršuks Vilis, dz. pg. n., tlr. Auce 10; plc. kārtībnieks Saukums Jānis, dz. Aucē, Raiņa - 47, 0,2 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vecauces 6 kl. pamatsk., Vitiņmuižā, pie Auces - Vitiņu - Vadakstes ceļa, 3 klm. no pg. n., prz. Dūks Jēkabs, tlr. Auce 45; b) Ozolnieku I pk. pamatsk., pie Auces-Liepājas bruģa, 0,1 klm. no pg. n., prz. Niedrītis Jānis, tlr. Auce 95.

Bibliotēkas: Auces aizsargu nod. bibliot., 230 sēj., pg. n., prz. Dalbiņš Kārlis, dz. Kārkliņos.

3. **Veselības kopšana.** Vecauces-Lielauces rajona ārsts Salimans Michails, dz. Aucē, Tirgus lauk. 4, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Auce 17; pg. vecmāte Ābols Anete, dz. Aucē, Pils - 23, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Auce 69.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Auces rajonā, vet. ārsts Bergmanis H., dz. Aucē, tlr. Auce 28.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Liepājas dzc. līnija.

a) Auce — P. t. k. N., 1 klm. no pg. n., prz. Riekstiņš Vilis, tlr. Auce 104; b) Dekšenieki — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Veiss Alīse, tlr. Dekšenieki 1; c) Bilēķi — P. tf. n. Ab. T. C., Kārļos, 11 klm. no pg. n., prz. Skudris Žanis, tlr. Bilēķi 3; d) Slītere — P. tf. n. Ab. T. C., prz. Graichens Hugo, tlr. Slītere 20.

6. **Pārējās iestādes.** L. ū. izmēģinājumu un prakt. darbu vmžn., vmžz. Taube Kārlis, dz. Steļķos, tlr. Auce 22; mžz. Sīmons Žanis-Indriķis, dz. Dīķu mežmājā, tlr. Auce 64.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 424, saimniecību — 429. Aramzeme 6973,19 ha (52,80% no z. kpl.), pļavas 1325,39 ha (10,04%), ganības 1736,86 ha (13,15%), meži 2566,36 ha (19,44%), purvi 181,49 ha (1,38%).

Mežos sastopami: zaķi, mežacūkas, stirnas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, raudas, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vecauces spirta dedzinātava, tlr. Auce 12, 1,25 klm. no pg. n., īp. A./S. „Latra", Rīgā, Kalēju - 18/20, tlr. Rīga 22400; 2) Vitiņu ūdens dzirnavas, 9,5 klm. no pg. n., īp. Tonigs Helēne, tlr. Slītere 12; 3) Sudmaļu ūdens dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Bungše Gustavs, tlr. Auce 84; 4) Kaļķu ceplis Vitiņu muižā, 3 klm. no pg. n., īp. Kleina J. mant., dz. Aucē, Tirgus lauk. 3; 5) Ozolnieku dzirnavas un koku zāģētava, 0,1 klm. no pg. n., īp. Ašēvskis Vilis; 6) Koku zāģētava Vecauces fermā, tlr. Auce 15, 1,25 klm. no pg. n., īp. Latvijas ūniversitāte, Rīgā; 7) Ilgu siernīca, 6 klm. no pg. n., īp. Deppens Fridrichs, tlr. Dekšenieki 11; 8) Pārtikas vkl. Ilgās, 6 klm. no pg. n., īp. Vilniņš Vilis, tlr. Dekšenieki 11; 9) Apavu un ādas preču vkl. Vecauces fermā, 1 klm. no pg. n., īp. Mise Aleksandrs, dz. Aucē, Kalna - 14; 10) Drēbju vkl. Vecauces fermā, 1 klm. no pg. n., īp. Levinsons Mozus, dz. Aucē, Stacijas - 1; 11) Pārtikas vkl.-kiosks Vecauces fermā, 1 klm. no pg. n., īp. Vītols Katrīna, Aucē, Kalna - 1, tlr. Auce 72; 12) Pārtikas vkl.-kiosks pie pg. n., īp. Vītols Katrīna (sk. augšā).

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 39.468,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Vecauces ev.-lut. draudzē, mācīt. Turks Jānis, dz. Aucē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vecauces un apkārtnes ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Zands Žanis, dz. Pešikās, tlr. Slītere 6; 2) Vecauces lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Ozoliņš Žanis, dz. Ilgās, tlr. Auce 82; 3) Vecauces pg. meliorāc. bba, db. 1926. g., pr. Jaunzemis Fridrichs, dz. Peļķos, tlr. Bilēķi 30; 4) Vecauces lopkopības pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Darkēvics Roberts, dz. Aņģos, tlr. Bilēķi 6; 5) II Vecauces lopkopības pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Druva Jūlijs, dz. Mežmaļos, tlr. Bēne 60; 6) Bileiķu meliorāc. bba, db. 1928. g., pr. Jaunzems Jāzeps, dz. Tautiņās; 7) Bileiķu bibliot. bba, db. 1920. g., Kārļos, pr. Elgutis Žanis, dz. Kalējos, tlr. Bilēķi 19.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: decembrī revolūcionāri nodedzinājuši Vecauces muižas pili, sadursmē ar soda ekspedīcijas nodaļu nošauts 1 cilvēks un 1 ievainots.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Mazvērsītis Jānis — Dr. agr. h. c., lauksaimniecības rakstn. un darbin., dzim. 1866. g., Evaržos; b) Šteineks Vilhelms — viens no pirmajiem latv. tautības mācītājiem, rakstn., dzim. 1681. g., Vecaucē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecauces mž. centrs, 1 klm. no pg. n. ēkās novietota Latv. ūniversitātes lauksaimn. ferma; b) Vītiņmuižas centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; c) Ķeveles mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas piedalītas dārzsaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** Aviknas, Vadakstes, Melnupes līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

38. Vecsvirlaukas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecsvirlaukas pg.; vāciski Alt-Bergfried; krieviski Alt-Bergfridskaja.

Pagasta robeža: z. — Teteles un Garozes pg., d. — Jaunsvirlaukas pg., v. — Jelgavas pls. un Vircavas pg., r. — Salgales pg.

Pg. platība — 46,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 932, no tiem vīr. 415, siev. 517.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. vai aut. — 52 klm., pa zc. — 45 klm.; b) apr. pls. Jelgava, pa zc. — 12 klm.; c) tv. dzc. stc. Garoza — 5 klm.; d) tv. aut. pstn. Teteles pg. Plaksteri — 2 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Staļģenes ceļa.

Pasta adrese: c. Vecsvirlauku.

Upes: a) Lielupe, b) Vircava, c) Sesava, d) Svitene.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vircavas novads — 1810 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Bušs Jēkabs, dz. Ādmiņās, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. (vieta vakanta); pg. tiesas prs. Millers Augusts, dz. Mežmājās, 1 klm. no pg. n., tlr. Vecsvirlauka 29. Pg. darbvedis Grūbe Jānis, dz. pg. n., tlr. Vecsvirlauka 5; vc. plc. kārtībnieks Neimanis Eduards, dz. Vimbu krogū, pie pg. n., tlr. Vecsvirlauka 26.

2. **Izglītība.** Skolas: Vecsvirlaukas I pk. pamatsk., pie Jelgavas-Staļģenes ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Zemgalnieks Rozālija, tlr. Vecsvirlauka 1.

Bibliotēkas: Vecsvirlaukas pamatsk. bibliot., 550 sēj., prz. Zemgalnieks Rozālija (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Čakstes tuberkulōzes apkarošanas sanatorija, pie Jelgavas-Bauskas šosejas.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Bauskas aut. līnija.

Vecsvirlauka — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Pētermanis Jānis, tlr. Vecsvirlauka 50.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 128, saimniecību — 126. Aramzeme 1658,13 ha (35,65% no z. kpl.), pļavas 513,16 ha (11,03%), ganības 330,26 ha (7,10%), meži 1917,92 ha (41,23%), purvi 9,29 ha (0,20%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, alanti, brekši, laši, vimbas, nēģi, karūsas, vēdzeles, sapali, zandarti.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ķieģeļu rūpniecība Kalnapiģos, 6 klm. no pg. n., īp. Vilaines mant., tlr. Jelgava 550; 2) Ķieģeļu rūpniecība Mazpakuļos, 4 klm. no pg. n., īp. Abermanis A., tlr. Vecsvirlauka 9; 3) Dažādu preču trg. Burkānos, 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš V.; 4) Dažādu preču trg. Vecsvirlaukas muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Pirtnieks R.; 5) Dažādu preču trg. Vimbu krogā, pie pg. n., īp. Gailis E.; 6) Dažādu preču trg. Dravniekos, pie pg. n., īp. Folkmanis A., tlr. Vecsvirlauka 36.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jelgavas lauku Sv. Annas draudzē, virsmāc. Ķullītis J., dz. Jelgavā, Lielā - 75, tlr. Jelgava 435.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Vecsvirlaukas lopkop. pārraudz. bba, db. 1927. g., Lielpakuļos, pr. Aldermanis Jēkabs, dz. Lielpakuļos, tlr. Vecsvirlauka 14.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: 1916. g. jūlijā iedzīvotāji izklīduši bēgļu gaitās. 1919. g. pg. atradās ļoti tuvu pie Jelgavas un Rīgas kauju joslām; nopostītas vairākas ēkas, iznīcināts pg. valdes kancelejas inventārs un archīvs, pazudis pamatskolas inventārs.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecsvirlaukas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., piešķirts Jelgavas pareizticīgo draudzei, ēkas izlieto zemes nomnieki; b) Dandales mž. centrs, 3 klm. no pg. n., 2 ēkās novietota nespējnieku patversme, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Superdentes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., piešķirts Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcas draudzei, ēkas izlieto zemes nomnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Lielupes, Vircavas, Sesavas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

39. Vilces pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vilces pg.; vāciski Wilzen; krieviski Vilcemskaja.

Pagasta robeža: z. — Jēkabnieku pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Mežmuižas pg., r. — Lielplatones pg.

Pg. platība — 86,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1871, no tiem vīr. 879, siev. 992.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 83 klm., ar aut. pa zc. — 76 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 34 klm., pa zc. — 34 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Meitene — 12 klm.; e) tv. aut. pstn. Vilce — 4 klm.

Pg. n. pie Vilceskroga-Blankfeldes ceļa.

Pasta adrese: caur Vilci.

Upes: a) Vilce, b) Svēte, c) Ķīve, d) Kāna, e) Platone.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vilces novads — 1240 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Batkovskis Herm., dz. Ļutkos, 3 klm. no pg. n., tlr. Straume 4; pg. pdm. prs. Spuris Tenis, dz. Irbītēs, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Bētiņš Teodors, dz. Ciesubētiņos, 5 klm. no pg. n., tlr. Straume 19. Pg. darbvedis Laimvalds Miķelis, dz. pg. n., tlr. Vilce 10; plc. kārtībnieks Emūlovs Eduards, dz. Vilces skolā, 4 klm. no pg. n., tlr. Vilce 36.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vilces 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Bazons Indriķis, tlr. Vilce 24; b) Vilces-Blankfeldes I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Šitka Eduards, tlr. Degole 1.

Bibliotēkas: Vilces izglīt. bbas „Gaisma" bibliot., 1070 sēj., bbas n., prz. Laimvalds Miķelis, pg. n., tlr. Vilce 10.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Malvess Hermanis, dz. doktorātā, 3 klm. no pg. n., tlr. Vilce 43; vecmāte Lejiņš Milda, dz. Ziedkalnē, 6 klm. no pg. n., tlr. Vilce 53.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Vilces rajonā, vet. ārsts Belovs K., dz. Elejā, tlr. Eleja 43.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Vilces-Mūrmuižas-Jelgavas aut. līnija.

a) Vilce — P. tf. n. Abc. T. p. C., Gaismās, 4 klm. no pg. n., prz. Bitners Minna, tlr. Vilce s. v.; b) Straume — P. tf. n. Abc. T. p. C., 6 klm. no pg. n., prz. Šarpis Viktors, tlr. Straume s. v.; c) Degole — P. tf. n. Ab. T. p. C., 5 klm. no pg. n., prz. Mežgailis Alberts, tlr. Degole s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 312, saimniecību — 334. Aramzeme 5934,30 ha (68,42% no z. kpl.), pļavas 346,69 ha (4,00%), ganības 308,37 ha (3,55%), meži 1491,16 ha (17,19%), purvi 36,11 ha (0,42%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, aļņi, caunas, lapsas, vāveres, āpši, zebiekstes; upēs un ezeros: vēži, raudas, asari, līņi, alanti, vēdzeles, nēģi, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vilces ūdens dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Ekmans Verners, tlr. Vilce 4; 2) Mūra ūdens dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Jesifers Silvestrs; 3) Pārtikas vkl. Valneros, pie pg. n., īp. Augusts Staņislavs; 4) Pārtikas vkl. Kalnrozēs, 2 klm. no pg. n., īp. Mežgalis Alberts, dz. Sprīdīšos, tlr. Degole s. v.; 5) Pārtikas vkl. Gaismas n., 4 klm. no pg. n., īp. Mežgalis Aleksis, tlr. Vilce 1; 6) Pārtikas vkl. Bandeniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Holsts Roberts, tlr. Straume 33.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 33.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Mežmuižas ev.-lut. draudzē, māc. Kundziņš J., tlr. Mežmuiža 57.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vilces izglītības bba „Gaisma", db. 1905. g., savā namā, pr. Bētiņš Teodors, dz. Ciesubētiņos, tlr. Straume 19; 2) Vilces savstarpīgā ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Spuris Tenis, dz. Irbītēs; 3) Vilces-Mežmuižas piensaim. sba „Straume", db. 1913. g., pr. Bētiņš Teodors (sk. augšā); 4) Vilces piensaimn. sba „Ausma", db. 1924. g., pr. Duge Aleksandrs, dz. Terēnos, tlr. Vilce 17; 5) Vilces piensaimn. sba „Sprīdītis", db. 1925. g., pr. Niedre Ādolfs, dz. Lielplatones pg. Mačās, tlr. Degole 10.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 cilvēku.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Liberts Arnolds — Dr. phil., vec. doc. L. Ū., dabas zinātnieks, dzim. 1888. g., Vilcē; b) Steins Aleksandrs (pseud. Pelēkais Akmens) — žurnālists, dzejnieks, dzim. 1879. g., Vecvagaros.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Vilces mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas atjaunotas, tanīs ierīkotas 6 kl. pamatskola, 2 dzīvojamās ēkas, skolotāju dzīvokļi, garāža (piešķirta Vilces-Platones-Lielplatones medn. bbai „Brieža rags"), tautas nams, pasta-tēlefona palīgnod. un pārtikas preču vkl.; 2) Mūrmuižas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., pils un viena dzīvojamā ēka piešķirta I Jelgavas slimo kasei, kas tur ierīkojusi kases dalībnieku bērnu vasaras kolōniju, pārējās ēkas piedalītas

jaunsaimniecībām; 3) Blankfeldes mž. centrs, 7 klm. no pg. n., pilī un 2 dzīvojamās ēkās ierīkota apriņķa defektīvo nespējnieku patversme, zirgu kūtī ierīkota dzīvojamā ēka un kūts, govju kūtī — labības šķūnis un kūts; 4) Kānbergu mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas izlieto bij. Vilces muižas īpašnieks saimniecības vajadzībām; 5) Mazblankfeldes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām; 6) Jaunās mž. centrs, izlieto pg. pašvaldība, ēkās novietots pg. n. un ierīkoti darbinieku dzīvokļi; 7) Mazvilces mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Vilces skolas apkārtne (agr. Vilces muižas apkārtne); skaisti upes līči, parks, meža stūris.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Staru tūristu apmetne Mūrmuižā, prz. Līberts A., tlr. Vilce 33, Jelgava 30 klm., Meitene 12 klm., autosatiksme ar Jelgavu.

40. Vircavas pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kroņa-Vircavas pg.; vāciski Krons-Würzausche; krieviski Vircavskaja.

Pagasta robeža: z. — Jelgavas pls. un Vecsvirlaukas pg., d. — Lielvircavas pg., v. — Platones un Svētes pg., r. — Jaunsvirlaukas pg.

Pg. platība — 99,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1758, no tiem vīr. 840, siev. 918.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 57,5 klm., ar aut. pa zc. — 55 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 14 klm., pa zc. — 14 klm.; c) tv. pls. Jelgava (sk. augšā); d) tv. dzc. pieturas punkts Dimzas — 5 klm.; e) tv. aut. pstn. Bērzukrogs — 6 klm.

Pg. n. pie Vircavas-Bauskas ceļa.

Pasta adrese: c. Vircavu.

Upes: a) Vircava, b) Platone, c) Eleja, d) Sesava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vircavas — 2280 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. II iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. I iec. Pg. vecākais Annuss Valdis, dz. Mazā Lauku muižā, 7 klm. no pg. n., tlr. Dzirnieki 5; pg. pdm. prs. Jansons Paulis, dz. Lielrekstelēs, 7 klm. no pg. n., tlr. Dzirnieki 1; pg. tiesas prs. Jaunzemis Augusts, dz. Kankolos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Aplociņi 26. Pg. darbvedis Vārens Vilis, dz. pg. n., tlr. Aplociņi 1; vc. plc. kārtībnieks Grīns Fricis, dz. doktorātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Aplociņi 15.

2. **Izglītība.** Skolas: Vircavas 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Zīlīte Osvalds.

Bibliotēkas: a) Vircavas pamatsk. skolēnu bibliot., 810 sēj. un skolotāju bibliot., 559 sēj., skolā, prz. Lapiņa Elza; b) Kroņavircavas jaunatnes bbas bibliot., 1279 sēj., Vircavas skolā, prz. Lapiņa Elza.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Bērziņš Emīls, dz. doktorātā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Aplociņi 16; pg. vecmāte Urbanovics Līze, dz. Pluģos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Aplociņi 34.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jelgavas rajonā, vet. ārsts Mežaks P., dz. Jelgavā, Pulkv. Brieža - 2, tlr. Jelgava 245.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas - Meitenes dzc. līnija un Jelgavas-Bauskas aut. līnija.

Vircava — P. n. Abc., pg. n., prz. Vārens Vilis, tlr. Aplociņi 1.

6. **Pārējās iestādes.** Vircavas vmžn. III iec. Svirlaukas mžn. Jaunā muižā, 6 klm. no pg. n., mžz. Tenisons Jānis, tlr. Jelgava 216; Vircavas vmžn. II iec. mžn. Pārslās, 10 klm. no pg. n., tlr. Jelgava 651.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 306, saimniecību — 328. Aramzeme 5579,63 ha (55,96% no z. kpl.), pļavas 736,63 ha (7,39%), ganības 331,21 ha (3,32%), meži 2467,15 ha (24,74%), purvi — nav.

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, raudas, vēdzeles, asari, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Vizbuļos, 4 klm. no pg. n., īp. Prūsis Jēkabs, tlr. Aplociņi 21; 2) Vēja dzirnavas Garos-Bierantos, 5 klm. no pg. n., īp. Vanags Jānis, dz. Mazbierantos, 5 klm. no pg. n., 3) Zāģētava Poķos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Eigenfelds Ansis, dz. Gudeļos, tlr. Lielvircava 57; 4) Pārtikas vkl. Rutkos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Asars Jūlijs, tlr. Aplociņi 2; 5) Pārtikas vkl. Vircavā, pie pg. n., īp. Grauds Eduards; 6) Pārtikas vkl. Lielgulbjos, 6 klm. no pg. n., īp. Valters Žanis; 7) Kopmodernieciba Vircavā, īp. Kroņa-Vircavas piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 33.417,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jelgavas lauku Sv. Annas ev.-lut. draudzē, virsmāc. Kullītis J., dz. Jelgavā, Lielā - 25, tlr. Jelgava 435.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kroņa-Vircavas un apkārtnes mednieku bba, db. 1922. g., pr. Jansons Paulis, dz. Lielrekstelēs, tlr. Dzirnieki 1; 2) Kroņa Vircavas savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Jaunzemis Augusts, dz. Kankoļos, tlr. Aplociņi 26; 3) Kroņa Vircavas jaunatnes bba, db. 1920. g., pr. Jansons Jānis, dz. Beikās, tlr. Aplociņi 25; 4) Kroņa Vircavas piensaimn. sba, db. 1923. g., pamatskolā, pr. Kāns Arvīds, dz. Kalniņos, tlr. Aplociņi 3; 5) Vircavas lauksaimn. bba, db. 1934. g., pr. Putnaērglis Arnolds, dz. Putnaērgļos, tlr. Aplociņi 28; 6) Vircavas cukurbiešu audzētāju bba, db. 1933. g., pr. Pauļuks Ansis, dz. Pauļos, tlr. Aplociņi 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Kroņvircavas pils atliekas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vēja dzirnavas un vienas saimniecības ēkas.

Pasaules kara notikumi: galīgi nopostītas apm. 35% no visām saimniecību ēkām.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bisenieks Georgs — diplomāts, sabiedr. darbin., dzim. 1885. g., Vircavā; b) Bisenieks Jānis — lauksaimn., sabiedr. darbin., dzim. 1864. g., Vircavā; c) Bundža Dāvīds — žurnālists, sabiedr. darbin., dzim. 1872. g., Vircavā; d) Duburs (Jēkabs Āriņš) — teātra darbin., dzim. 1866. g., Kančos; e) Stepermaņu Krustiņš — drāmatiķis, dzim. 1860. g., Stepēnos; f) Veinbergs Jānis — sabiedr. darbin., dzim. 1831. g., Vircavā; g) Zvanpūtis (Kārlis Viļķers) — dzejnieks, dzim. 1873. g., Bračos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vircavas mž. centrs, pie pg. n., ēkās novietota pamatskola, doktorāts, kopmoderniecība un Jaunatnes bba; b) Jaunās mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Ķīļu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Pētermuižas centrs, 4 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašniekam kā neatsavin. daļa; e) Mazbutmuižas centrs, 7 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašniekam kā neatsavin. daļa; f) Maz-Elejas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa; g) Bomju mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Vircavas muižas parks, 15 ha, apm. 150 gadu vecs.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

41. Zaļenieku pagasts.

(Sk. karti 439. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zaļenieku pg.; vāciski Grünhofsche; krieviski Grīngofskaja.

Pagasta robeža: z. — Šķibes un Glūdas pg., d. — Mežmuižas un Tērvetes pg., v. — Auŗu pg., r. — Jēkabnieku pg.

Pg. platība — 114,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2565, no tiem vīr. 1195, siev. 1370.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 66 klm., pa zc. — 62 klm.; b) no apr. pls. Jelgavas, lietojot dzc. — 22 klm., pa zc. — 22 klm.; c) tv. pls. Dobele, lietojot dzc. — 17 klm., pa zc. — 16,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Krimūnas — 7,5 klm., Glūda — 7 klm.; e) tv. aut. pstn. Zaļenieku bbu n. — 2,5 klm.

Pg. n. pie Dobeles-Ūziņu ceļa.

Pasta adrese: c. Zaļeniekiem.

Upes: a) Tērvete, b) Auce.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Sils — 491,7 ha, b) Degas — 188,9 ha, c) Bites — 153,1 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jelgavas apr. plc. IV iec.; miertiesas Jelgavas apr.; izm. tiesneša Jelgavas apr. rajonā; tiesu izp. Jelgavas apr. II iec. Pg. vecākais Graufelds Kārlis, dz. Mazplepjos, 6 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 65; pg. pdm. prs. Bergs Jānis, dz. Zildeguņos (c. Ūziņiem), 8 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 3; pg. tiesas prs. Zamlovskis Kārlis, dz. Kāvužās, 2 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 12. Pg. darbvedis Neilands Kristaps, dz. pg. n., tlr. Zaļenieki 5; plc. kārtībnieks Dzenis Indriķis, dz. Ražotājos, 3 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 44.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Valsts Zaļenieku ģimnazija (apvienota ar II pk. pamatsk.), Zaļās muižas pilī, 2,5 klm. no pg. n., direktors Jürgens Jānis, tlr. Zaļenieki 20; b) Zaļenieku II pk. pamatskola, pie Dobeles-Ūziņu ceļa, 0,5 klm. no pg. n., prz. Šmerlis Jēkabs, tlr. Zaļenieki 26; c) Zaļenieku-Abgunstes I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Lagzdiņš Ernests, tlr. Abgunste 40; d) Zaļenieku-Lipstu I pk. pamatsk., pie Jelgavas-Kroņauces ceļa, 6 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Kārlis, tlr. Glūda 25.

Bibliotēkas: a) Zaļenieku pg. pašvaldīb. bibliot., 163 sēj., pg. n., prz. pg. valde, tlr. Zaļenieki 5; b) Valsts ģimnazijas bibliot., 2065 sēj., prz. Kalniņš Aleksis, tlr. Zaļenieki 20; c) Zaļenieku I pk. pamatsk. bibliot., 1039 sēj., prz. Šmerlis Jēkabs (sk. augšā); d) Zaļenieku-Abgunstes I pk. pamatsk. bibliot., 647 sēj., prz. Lagzdiņš Ernests (sk. augšā); e) Zaļenieku-Lipstu I pk. pamatsk. bibliot., 782 sēj., prz. Bērziņš Kārlis (sk. augšā); f) Zaļenieku sadraudz. bbas bibliot., 788 sēj., Zaļenieku bbu n., prz. Auziņš Auguste, dz. Skabargās, tlr. Zaļenieki 19; g) Zaļenieku izglīt. bbas bibliot., 170 sēj., Gaismās, prz. Makars Johanna, tlr. Zaļenieki 48.

3. **Veselības kopšana.** Ambulance Zaļenieku ārsta mājā, 1,5 klm. no pg. n., rajona ārsts Marlepors Kristaps, dz. ārsta mājā, tlr. Zaļenieki 39; ārste Marlepors Valija, dz. ārsta mājā, tlr. Zaļenieki 39; vecmāte Ābele Lavīze, dz. Vecpēterkal-

nā, 2 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 55. Aptieka Zaļeniekos, tlr. Zaļenieki 28.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Zaprausks Jānis, dz. ārsta mājā, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Liepājas dzc. līnija un Jelgavas-Kalnamuižas-Mežamuižas aut. līnija.

a) Zaļenieki — P. t. k. N., 1,2 klm. no pg. n., prz. Špickopfs Žanis, tlr. Zaļenieki 67 un 87; b) Abgunste — Tf. n. T. C., Lielskujās, 9 klm. no pg. n., prz. Jurševskis Alberts, tlr. Abgunste s. v.; c) Pūteļi — P. n. Ab., Zaļenieku-Tērvetes piensaimn. sbas n., 7 klm. no pg. n., prz. Kauliņš Kārlis, dz. Tītaros, tlr. Abgunste 38; d) Tlfn. palīgnod., Glūdās, 7 klm. no pg. n., prz. Spruksts Pēteris, tlr. Glūda 1.

6. **Pārējās iestādes.** Vircavas IV iec. Zaļāsmuižas mžn. pie Jelgavas-Mežmuižas ceļa, mžz. Millers Pēteris, dz. mežziņa mājā, 5 klm. no pg. n., tlr. Zaļenieki 53.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 377, saimniecību — 401. Aramzeme 8931,08 ha (77,75% no z. kpl.), pļavas 523,93 ha (4,56%), ganības 158,23 ha (1,38%), meži 1275,87 ha (11,11%), purvi 56,69 ha (0,49%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres, seski u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, zuši, karūsas, vēdzeles, sapaļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Mazduņčos, 7 klm. no pg. n., īp. Sprīdis Fricis, tlr. Zaļenieki 6; 2) Vēja dzirnavas Baznīckrogā, 1,2 klm. no pg. n., īp. Jēgermanis Jēkabs; 3) Motora dzirnavas Ceplī, 1 klm. no pg. n., īp. Roze Ansis, tlr. Zaļenieki 60; 4) Lipstu ūdens dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Krieviņš Kārlis, tlr. Glūda 2; 5) Melnās dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Krūze Dāvīds, tlr. Kalnamuiža 32; 6) Pienotava „Ražotājs", savā n., 3 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Ražotājs", tlr. Zaļenieki 32; 7) Zāģētava Tītaros, 7 klm. no pg. n., īp. Smilga Jēkabs; 8) Pārtikas vkl. Zaļenieku bbu n., 2,5 klm. no pg. n., īp. Zaļenieku patēr. bba „Konzums" tlr. Zaļenieki 15; 9) Pārtikas vkl. Gaismā, 3 klm. no pg. n., īp. Makars Oskars, tlr. Zaļenieki 48; 10) Pārtikas vkl. Mazbākuļos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Jurševskis Jānis, tlr. Glūda 5; 11) Pārtikas vkl. Ciekuriņos, 3 klm. no pg. n., īp. Filipsons Eduards; 12) Pārtikas vkl. Baznīckrogā, 1,2 klm. no pg. n., īp. Latišs Ernests; 13) Pārtikas vkl. Akmentiņos, 8 klm. no pg. n., īp. Vidzirkste Fricis, tlr. Abgunste 14; 14) Pārtikas vkl. Āboliņos, 8 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 52.919,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Zaļās ev.-lut. dr. baznīca, 1,2 klm. no pg. n., mācītājs Heincis Pauls, dz. Zaļenieku mācītājmuižā, tlr. Zaļenieki 40; 2) Glūdas ev.-lut. draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n., mācītājs Heincis Pauls (sk. augšā).

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zaļenieku sadraudz. bba, db. 1878. g., pr. Folkmanis Arnolds, dz. Vīnakalnos, tlr. Zaļenieki 56; 2) Zaļenieku izglīt. bba, db. 1920. g., pr. Strazdiņš Kristaps, dz. Strazdiņos; 3) Zaļenieku savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1889. g., pr. Lasmanis Dāvīds, dz. Mazkauliņos, tlr. Glūda 10; 4) Zaļenieku patēr. bba „Konzums", db. 1893. g., pr. Siliņš Jānis, dz. Jēkabnieku pg. Polustuļģos, tlr. Zaļenieki 25; 5) Zaļenieku piensaimn. bba „Ražotājs", db. 1923. g., pr. Apsīte Eduards, dz. Pļaveniekos, tlr. Zaļenieki 2; 6) Zaļenieku krājaizd. sba, db. 1882. g., pr. Roze Jānis, dz. Vītrupos, tlr. Zaļenieki 17; 7) Zaļenieku mājturības bba, db. 1933. g., pr. Folkmanis Auguste, dz. Vīnkalnos, tlr. Zaļenieki 56; 8) Zaļenieku-Abgunstes mājturības bba, db. 1931. g., pr. Heniņš Olga, dz. Būros, tlr. Abgunste 6; 9) Zaļenieku elektriskās strāvas bba „Spuldze", db. 1931. g., pr. Mauriņš Zamelis, dz. Zameļ-Spieķos, tlr. Zaļenieki 29; 10) Zaļenieku biškopības bba „Spiets", db. 1931. g., pr. Bokums Žanis, dz. Skabargās, tlr. Zaļenieki 19; 11) Zaļenieku dārzkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Roze Jānis, dz. Invalidos; 14) Zaļenieku valsts ģimnazijas abiturientu bba, db. 1932. g., pr. Tikums Arvēds, dz. Zaļā muižā, tlr. Zaļenieki 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 8 revolūcionārus — 2 Putnu dārzā, 1 Briņķu māju laukā, 3 Zaļās muižas parkā un 2 Vīna kalnā; nodedzinājusi vienas saimniecības ēkas.

Pasaules kara notikumi: vācu karaspēkam iebrūkot, 1915. g. vasarā, pagastu atstājuši kā bēgļi apm. 98% iedzīvotāju.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Aspāzija (Elza Pliekšāns) — dzejn., drāmatiķe, dzim. 1868. g., Daukšās; 2) Bergs Jānis — prof., lauksaimniecisku rakstu autors, dzim. 1863. g., Kalēju Ikvildās; 3) Cēsnieks-Freidenfelds Zelma — Dr., sab. darbin., dzim. 1892. g., Zaļenieku pg.; 5) Helmanis Kristaps — mag., ievērojams zinātnieks, Lui Pastēra līdzstrādnieks, dzim. 1848. g., Lejas Čumās; 6) Pantenijs Vilhelms — mācītājs, „Latv. Avīžu" vadītājs, dzim. 1806. g.; 7) Šuberts Pauls — kompon. un klavieru virtuozs, prof. Latvijas konservātorijā, dzim. 1884. g., Zaļeniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Zaļās mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., pilī un blakus ēkās novietota valsts ģimnazija, pārējās ēkas izlieto centra nomnieks lauksaimniecības vajadzībām; 2) Pēterkalna pusmuiža, 0,5 klm. no pg. n.; 3) Deģu muiža, 3 klm. no pg. n.; 4) Lauku muiža, 3 klm. no pg. n.; 5) Daktera muiža, 4 klm. no pg. n.; 6) Pļavu muiža, 6 klm. no pg. n.; 7) Abgunstes-Grīnfeldes muiža, 8 klm. no pg. n.; 8) Abgunstes muiža, 7 klm. no pg. n.; 9) Anuteles pusmuiža, 8 klm. no pg. n.; 10) Atmatas pusmuiža, 6 klm. no pg. n.; 11) Hercogu muiža, 5 klm. no pg. n.; 12) Jāņu muiža, 5 klm. no pg. n.; 13) Audzu muiža, 4,5 klm. no pg. n.; 14) Ozolu muiža, 4,5 klm. no pg. n.; 15) Lipstu muiža, 7 klm. no pg. n. — visu centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Valsts Zaļenieku ģimnazijas (agr. Zaļās muižas pils) parks ar ezeru un Vīnkalniņu.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** 1) Zildeguņos, prz. Bergs J., tlr. Zaļenieki 3, Krimūnu stc. 17 klm.; 2) Mazduņčos, prz. Sprīdis F., Krimūnas stc. 14 klm., aut. pstn. Zaļā muiža 5 klm., tlr. Zaļenieki 6; 3) Kāvužās, 5 klm. no Glūdas dzc. stc., prz. Zamlovskis K., tlr. Zaļenieki 12.

XIII. Bauskas apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Sarkanmuižā, pie Bauskas pilsētas. Tlr. Bauska 9. Vinters Voldemārs, pašvald. vec., Sarkanmuižā, Bauskas pg. Tlr. 9.

Apr. plc. pr-ka kancel. Bauskā, Pils - 52. Verpelis Jūlijs, apr. pr-ks. Tlr. 7. Pils - 48. Tlr. 51.

Apr. plc. II iec. Kancel. Vecmuižā. Tlr. Vecmuiža 17. Janītis Eduards, iec. pr-ks. Vecmuižā. Tlr. 16.

Apr. I iec. miertiesnesis Ozoliņš Arvīds. Pieņem no 10—15. Tlr. 23. Bauskā, Pils - 58.

Apr. II iec. miertiesnesis Baumanis Ernests. Pieņem no 10—15.

Apr. izm. tiesn. Silavs Kristaps, Bauskā. Tlr. 19.

Apr. tiesu izp. Vīgants Arvīds, Bauskā, Pils - 48. Tlr. 178.

1. Bārbeles pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Barbeles pg.; vāciski Barbern; krieviski Barbernskaja.

Pagasta robeža: z. — Taurkalnes pg., d. — Bruknas pg., v. — Stelpes pg., r. — Skaistkalnes pg.

Pg. platība — 105,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1582, no tiem vīr. 713, siev. 869.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. vai zc. — 67 klm.; b) apr. un tv. pls. Bauska, pa zc. — 30 klm.; c) tv. dzc. stc. Vecmuiža — 17 klm.; d) tv. aut. pstn. Bārbeles pasta palīgnodaļa — 1,5 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Bārbeli.

Upes: Iecava.

Ezeri: Bārbeles — apm. 49 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Surģenu, b) Skultes novads, kopplatība 970 ha.

Lielākie purvi: a) Spriņģu — 300 ha, b) Ezeru — 150 ha, c) Čabļu — 200 ha.

III.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Irbēns Jānis, dz. Tupiķos, 2 klm. no pg. n., tlr. Bārbele 20; pg. pdm. prs. Glīzdiņš Mārtiņš, dz. Zābakos, 4 klm. no pg. n., tlr. Bārbele 4; pg. tiesas prs. Glīzdiņš Mārtiņš (sk. augšā). Pg. darbvedis Kalējs Andrējs, dz. pg. n., tlr. Bārbele 3; plc. kārtībnieks Jēkabsons Žanis, dz. Avotkrogā, 3 klm. no pg. n., tlr. Bārbele 28.

2. **Izglītība.** Skolas: Bārbeles 6 kl. pamatsk., pie Bauskas-Jaunjelgavas ceļa, pie pg. n., prz. Reinics Alfrēds, tlr. Bārbele 15.

Bibliotēkas: a) Lauksaimn. bbas „Tīrums" bibliot., 750 sēj., bbas n., prz. Cālītis Mārtiņš, dz. Mūrniekos II; b) Kultūras bbas „Jaunatne" bibliot., 700 sēj., Mūrniekos, prz. Cālītis Emīlija, tlr. Bārbele 14.

3. **Veselības kopšana.** Bārbeles doktorāts, pie Bauskas-Jaunjelgavas ceļa, 0,5 klm. no pg. n., ārsts Dr. Priednieks Voldemārs. Bārbeles aptieka doktorātā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bārbeles rajonā, vet. ārsts Priedkalns K., dz. Arājos, 2 klm. no pg. n., tlr. Bārbele 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Skaistkalnes aut. līnija.

Bārbele — P. tf. n. Abc. T. C., Patērētāju bbas n., 1,5 klm. no pg. n., prz. Jansons-Auziņš Anna, tlr. Bārbele s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Bauskas vmžn. I iec. mžn. Skaistkalnē, Mazbārbeles muižā, 16 klm. no Vecmuižas dzc. stc., mžz. Simsons Matīss, tlr. Bārbele 2.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 288, saimniecību — 313. Aramzeme 3660,75 ha (34,55% no z. kpl.), pļavas 1980,47 ha (18,70%), ganības 2157,02 ha (20,36%), meži 1541,50 ha (14,55%), purvi 782,72 ha (7,39%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Sprīdīšos, 1,25 klm. no pg. n., īp. Fogelmanis Kārlis, tlr. Bārbele 37; 2) Dažādu preču trg. Mūrniekos, pie pg. n., īp. Fogelmanis Kārlis, dz. Sprīdīšos, tlr. Bārbele 37; 3) Kooperatīva vkl. Bārbeles patērētāju bbas n., pie pg. n.,

īp. Centr. kooper. „Pašpalīdzība"; 4) Pienotava „Laima", pie pg. n., īp. Bārbeles piensaimn. sba, tlr. Bārbele 13; 5) Speltes dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Oldbergs Hermans, tlr. Bārbele 18; 6) Jukatas dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Jukevics Aleksandrs, tlr. Bārbele 23; 7) Timmes dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Ķēse Arvīds, dz. Baldonē; 8) Bataru dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Dauģis Lidija, Bataros.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bārbeles ev.-lut. draudzes baznīca, 1,25 klm. no pg. n.; mācītājs Ulmanis Haralds, dz. Vecsaules mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bārbeles lauksaimn. bba „Tīrums", db. 1921. g., pr. Avotiņš Jānis, dz. Rimzēnos, tlr. Bārbele 24; 2) Kultūras bba „Jaunatne", db. 1934. g., pr. Blekke Jānis, dz. Vīgrabos, tlr. Bārbele 30; 3) Latv. nac. jaunatnes bbas Bārbeles nod., db. 1929. g., pr. Oldbergs Hermanis, dz. Speltēs, tlr. Bārbele 18; 4) Bārbeles mājturības veicināš. bba, db. 1932. g., pr. Kalējs Jella, dz. pg. n., tlr. Bārbele 3; 5) Sieviešu palīdzības korpusa Bārbeles nod., db. 1920. g., pr. Kruminskis Paulīne, dz. Krūmiņos, tlr. Bārbele 34.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilveru pilskalns pie Pilveru mājām, 2 klm. z.-austr. Palejkrogam, Valles - Skaistkalnes ceļmalā; apkārtnē plavas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Dārziņš Egons — Dr. med., ārsts, zinātnieks, dzim. 1894. g., Līplantos; b) Lazdiņš Jānis — mākslin., diplomāts, dzim. 1875. g., Bārbelē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Karles mž. centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Medummuižas centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Mazbārbeles mž. centrs, ēkās ierīkota mežniecība; d) Lielbārbeles mž. centrs (tagad Līči), piešķirts pg. sbai, ēkas izmanto zemes nomnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Bārbeles sēravoti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Bauskas pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Amt-Bauskas pg.; vāciski Amt-Bauske; krieviski Amt-Bauskaja.

Pagasta robeža: z. — Codes pg., d. — Cerauksstes pg., v. — Īslīces pg., r. — Vecsaules pg., pg. vidū — Bauskas pls.

Pg. platība — 62,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1824, no tiem vīr. 844, siev. 980.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 105,5 klm., pa zc., liet. aut. — 70 klm.; b) apr. un tv. pls. Bauska — 0,25 klm.; c) tv. dzc. stc. Bauska — 1,5 klm.; d) tv. aut. pstn. Bauskā — 1,5 klm.

Pasta adrese: c. Bausku.

Upes: a) Lielmēmele, b) Mūsa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Beku mežs — 80 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. I iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Beika Vilis, dz. Blankās, 7 klm. no pg. n., tlr. Rudzukrogs 17; pg. pdm. prs. Šalts Kārlis, dz. Pelēs, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Šalts Kārlis (sk. augšā). Pg. darbvedis Sproģis Rūdolfs, dz. pg. n., tlr. Bauska 38; vec. plc. kārtībnieks Burkovskis Augusts, dz. Villa-Malvina, 1 klm. no pg. n., tlr. Bauska 94.

2. **Izglītība.** Skolas: Bauskas pg. 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Strautnieks Voldemārs, tlr. Bauska 159.

3. **Veselības kopšana.** Bauskas rajona ārsts Kočetkovs Nikolajs, dz. Bauskā, 1 klm. no pg. n., tlr. Bauska 116; pg. vecmāte Žakēvics Luize, dz. Bauskā, 1,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Meitenes - Bauskas šaursliežu dz. līnija, Rīgas-Bauskas un Jelgavas-Bauskas aut. līnija.

Rudzukrogs — Tf. n. T. C., Rudzos, 8 klm. no pg. n., prz. Zvejnieks Pēteris, tlr. Rudzukrogs s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Bauskas vmžn. IV iec. Kaucmindes mžn. Liel-Dirdā, 1,5 klm. no Bauskas dzc. stc., mžz. Ranķis Jēkabs, tlr. Bauska 32.

Bauska — dzc. stc., pr. Smidrovskis Jēkabs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 338, saimniecību — 322. Aramzeme 4637,96 ha (73,78% no z. kpl.), plavas 543,72 ha (8,65%), ganības 436,53 ha (6,95%), meži 223,00 ha (3,54%), purvi 58,98 ha (0,94%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: vimbas, asari, vēdzeles, līdakas, sapali, raudas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģētava Rigartos, 2 klm. no pg. n., īp. Skalders Krišj., tlr. Bauska 144; 2) Pienotava Pilsmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. Bauskas-Cerauk-stes piensaimn. sba, tlr. Bauska 77; 3) Krejošanas punkts Kalniņos, 1 klm. no pg. n., īp. Račevskis Oskars; 4) Pārtikas preču vkl. Ragukrogū, īp. Krūze Jānis; 5) Pārtikas preču vkl. Plostukrogū, 1 klm. no pg. n., īp. Strautnieks Vold.; 6) Pārtikas preču vkl. Kundziņos, 2 klm. no pg. n., īp. Šochens Merija; 7) XI rajona ceļu inženiera darbnīca Skudrukogū, 0,5 klm. no pg. n., īp. Šoseju un zemes ceļu depart., tlr. Bauska 119; 8) Pārtikas preču vkl. Pilsmuižā, īp. Mežus Ludvigs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 43.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bauskas ev.-lut. draudze, māc. Turss Gustavs, tlr. Bauska 97.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bauskas un apkārtnes lauksaimn. bba, Sarkanmuižā, pr. Pūķis Arvīds, dz. Pūķos, tlr. Rudzukrogs 9; 2) Lopkopības bba Pūķos, pr. Pūķis Arvīds, tlr. Rudzukrogs 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Bauskas pils drupas, Lielmēmeles un Misas upju satekā, 1 klm. no Bauskas pls.

1905. g. notikumi: Pilsmuižas soda ekspedīcija nošāvusi 3 revolūcionārus, izdemolēts pg. n.

Pasaules kara notikumi: iznīcināts pg. valdes archīvs.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Plūdonis (Vilis Lejenieks) — dzejnieks, literātūr. vēsturn., dzim. 1874. g., Lejeniekos; b) Kalniņš Krišjānis — bij. Rīgas latv. b. priekšnieks, organizātors, dzim. 1847. g., Derpel-Mēmeles mž.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Derpel - Mēmeles mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., ēkās novietota pg. nespējnieku patversme; b) Pilsmuižas centrs, 2 klm. no pg. n., dažās ēkās ierīkota piensaimniecība, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Žurku mž. centrs, 4 klm. no pg. n., piešķirts Bauskas vācu ev.-lut. draudzei, ēkas izlieto zemes nomnieki; d) Mācītājmuižas centrs, 1,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkots Bauskas latv. ev.-lut. draudzes mācītāja dzīvoklis; e) Sarkanmuižas centrs, 0,5 klm. no pg. n., piešķirts Bauskas apr. lauku pašvaldībai; f) Bungu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas agr. īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** gleznainās Bauskas pils drupas ar plašu skatu uz Lielmēmeles un Misas upēm.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dangās, prz. Dzērve L., darbojas no 1. V līdz 1. IX.

3. Bruknas pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Brūkenes - Brūksnes pg.; vāciski Bruken; krieviski Brukenskaja.

Pagasta robeža: z. — Stelpes un Misas pg., d. — Skaistkalnes pg., v. — Vecsaules pg., r. — Bārbeles pg.

Pg. platība — 51,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 659, no tiem vīr. 316, siev. 343.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 112,5 klm., pa zc. 72 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 19 klm.; c) tv. pls. Bauska, pa zc. — 19 klm.; d) tv. aut. pstn. Bārbelē — 15 klm.; e) tv. dzc. stc. Vecmuiža — 18 klm.

Pg. n. pie Bruknas-Vecsaules ceļa.

Pasta adrese: c. Bruknu.

Upes: Iecava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Bruknas — 380 ha, b) Skaistkalnes — 360 ha.

Lielākie purvi: Bruknas — 180 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Strautnieks Jānis, dz. Tīču m. (c. Ozolaini), 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Jurjens Andrējs, dz. Rimšās, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Šimiņš Mārtiņš, dz. Mazmelderos (c. Ozolaini), 6 klm. no pg. n., tlr. Ozolaine 6. Pg. darbvedis Purviņš Fricis, dz. pg. n., tlr. Ozolaine 1; vc. plc. kārtībnieks Ludzenieks Pēteris, dz. Jaunsaules pg. (c. Jaunsauli), 12 klm. no pg. n., tlr. Jaunsaule 16.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Bruknas I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Pakalns Anna, dz. pg. n., tlr. Ozolaine 1; b) Neifeldes I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Lapsa Jānis, Neifeldē (c. Ozolaini); c) Ozolu draudzes I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Avotnieks Mārtiņš, dz. Ozolos, tlr. Ozolaine 10.

Bibliotēkas: Bruknas pg. pdm. bibliot., 900 sēj., pg. n., prz. Purviņš Zelma, tlr. Ozolaine 1.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bārbeles rajonā, vet. ārsts Priedkalns K., dz. Bārbelē, tlr. Bārbele 33.

5. **Satiksme.** Brukna — P. n. Abc., prz. Purviņš Zelma, pg. n., tlr. Ozolaine 1; Ozolaine — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Avotnieks Rūdolfs, Ozolainē, tlr. Ozolaine s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 135, saimniecību — 132. Aramzeme 1710,11 ha (33,74% no z. kpl.), pļavas 925,11 ha (18,26%), ganības 1081,05 ha (21,33%), meži 812,42 ha (16,03%), purvi 376,56 ha (7,43%).

Mežos sastopami: zaķi, alņi, stirnas, caunas, ūdri u. c.; upēs un ezeros: līņi, līdakas, zuši, sapali, ālanti.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ozolaines pienotava, 8 klm. no pg. n., īp. Ozolaines piensaimn. sba, tlr. Ozolaine 2; 2) Dažādu preču vkl., 8 klm. no pg. n., nomn. Staņķis Juris, tlr. Ozolaine s. v.; 3) Dažādu preču vkl. Auziņos, 2 klm. no pg. n., īp. Bairūnas Andr.; 4) Dažādu preču vkl. Dupšās, 5 klm. no pg. n., īp. Kleimanis Rochiels; 5) Tvaika dzirnavas Ašupos, 2 klm. no pg. n., īp. Helms Leonh.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.200.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Bārbeles ev.-lut. draudzē, mācītājs Ulmanis Hermanis, dz. Vecsaules mācītājmuižā; b) Rom.-kat. draudzes Sv. Ignācija baznīca Ozolainē, 9 klm. no pg. n., mācītājs Pantaleons Aloizijs, dz. Klosteros; c) Rom.-kat. draudzes Sv. Krusta baznīca Bruknā, pie Dupšas, 4 klm. no pg. n., mācītājs Pantaleons Aloizijs, dz. Klosteros.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ozolnieku piensaimn. sba, db. 1927. g., pr. Purmalis Pēteris, dz. Skaistkalnes pg. Ozolos; 2) Mājturības veic. bba, pr. Briņķis Olga, tlr. Teņi 22.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Šimiņš Mārtiņš — sabiedr. darbin., dzim. 1866. g., Bruknā.

3. **Bijušo muižu centri:** Bruknas mž. centrs, ēkās novietots pg. n. un pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Iecavas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kākaros, 6 klm. no pg. n.

4. Ceraukstes pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ceraukstes pg.; vāciski Zerrauxstsche; krieviski Cerraukstskaja.

Pagasta robeža: z. — Bauskas pg., d. — Panemunes pg. un Lietuvas valsts, v. — Īslīces pg., r. — Vecsaules pg.

Pg. platība — 107,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2217, no tiem vīr. 1039, siev. 1178.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 116 klm., pa zc., liet. aut. — 80 klm.; b) apr. un tv. pls. Bauska, pa zc. — 10 klm.; c) tv. dzc. stc. Bauska — 12 klm.; d) tv. aut. pstn. Bauskā — 10 klm.

Pg. n. pie Ceraukstes ceļa.

Pasta adrese: c. Ceraukstī.

Upes: a) Mūsa, b) Ceraukste, c) Īslīce.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Skultēnu novads — 1980 ha, b) Kamardes novads — 1830 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Kūla Jānis, dz. Ilziņkūlās, 7 klm. no pg. n., tlr. Bauska 146; pg. pdm. prs. Ķivulis Jēkabs, dz. Ķivuļos (c. Grenstāli), 5 klm. no pg. n., tlr. Ceraukste 22; pg. tiesas prs. Ķivulis Jēkabs (sk. augšā). Pg. darbvedis Allers Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Ceraukste 35; plc. kārtībnieks Migla Ludvigs, dz. Grigānos, 2 klm. no pg. n., tlr. Ceraukste 10.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Griķu II pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Ruņģis Milda, tlr. Ceraukste 2; b) Pomušas II pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Rūdolfs, tlr. Ceraukste 11; c) Pāces II pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Ilziņš Marianna, tlr. Rēvelkrogs 10.

Bibliotēkas: Ceraukstes savies. bbas bibliot., 840 sēj., bbas n., prz. Ruņģis Milda (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsta ambulance Pāces doktorātā, 8 klm. no pg. n.; rajona vecmāte Rācenis Dore, dz. pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Ceraukste — P. tf. n. T. Ab. C., pg. n., prz. Allers Alfrēds, tlr. Ceraukste 35; Ceraukste — Tf. n., pg. n., prz. Allers Olga, tlr. Ceraukste s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Bauskas vmžn. mežmuižā, 11 klm. no Bauskas dzc. stc., vmžz. Šulcs Kārlis, tlr. Bauska 4; b) Bauskas vmžn. III iec. mžn. Ceraukstes mežmuižā, 11 klm. no Bauskas dzc. stc., mžz. Jurēvics Fricis, tlr. Ceraukste 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 417, saimniecību — 437. Aramzeme 7597,61 ha (70,85% no z. kpl.), pļavas 525,40 ha (4,90%), ganības 647,72 ha (6,04%), meži 1449,74 ha (13,52%), purvi 34,40 ha (0,32%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, karūsas, vimbas, līņi, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Rībās, 3 klm. no pg. n., īp. Ceplītis Aleks., dz. Rīgā; 2) Pārtikas preču vkl. Gailīšos, 3 klm. no pg. n., īp. Teivens Vilis; 3) Pārtikas preču vkl. Lāčos, 7 klm. no pg. n., īp. Gudelis Andrējs; 4) Pārtikas preču vkl. Līčos, 10 klm. no pg. n., īp. Mežus Kārlis, tlr. Rēveļkrogs 2; 5) Zāģētava Vārpās, 3 klm. no pg. n., īp. Indulis Rūdolfs, dz. Gaņģos.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 35.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Bauskas ev.-lut. draudzē, mācītājs Turss Gustavs, tlr. Bauska 97.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Saviesīgā bba, pr. Kampiņš Jānis, dz. Bručos, tlr. Ceraukste 25; 2) Savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Indulis Jēkabs, dz. Gaņģos, tlr. Ceraukste 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Aužeļu un Turku mājām, Mēmeles kreisajā krastā; kalnā, Mēmeles pusē vācu pasaules kara ierakumu grāvis; b) Pilskalns 12 klm. d. Bauskai, Mūsas kreisajā krastā, Brūklāju sādžas zemē, 1 klm. d.-austr. pilskalnam atrodas Kamārdes muiža.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Jessens Andrējs — rakstnieks, jaunatnes literātūras izdevējs, dzim. 1873. g., Ceraukstē; b) Ramāns Ģederts — dabas pētnieks, dzim. 1889. g., Ceraukstes pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Pāces mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Ceraukstes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Pomušas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Mūsas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Upmalniekos, prz. Kreitenbergs J., Bauskas stc. 5 klm.

5. Codes pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Codes pg.; vāciski Zoden; krieviski Codenskaja.

Pagasta robeža: z. — Zālītes pg., d. — Bauskas pg., v. — Īslīces un Mežotnes pg., r. — Iecavas un Vecsaules pg.

Pg. platība — 73,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1441, no tiem vīr. 671, siev. 770.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 114,5 klm., pa zc., liet. aut. — 64 klm.; b) apr. un tv. pls. Bauska, pa zc. — 8 klm.; c) tv. dzc. stc. Bauska — 10,5 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Bauskas ceļa.

Pasta adrese: c. Codi.

Upes: Lielupe.

Ezeri: —

Kalni: Žagarkalns.

Lielākie mežu masīvi: Codes novads — 1039 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. I iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Kociņš Kārlis, dz. Kociņos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Ķiekstiņi 32; pg. pdm. prs. Vīksne Vilis, dz. Pampavās, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Code 10; pg. tiesas prs. Vecvagars Valfrīds, dz. Struju mājās, 3 klm. no pg. n., tlr. Code 16. Pg. darbvedis Jurēvics Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Code 1; vc. plc. kārtībnieks Andreiks K., dz. pg. n., tlr. Code 31.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Bērzu II pk. pamatsk., Bērzu muižā, 5 klm. no pg. n., prz. Kviete Vilis, tlr. Code 13; b) Codes I pk. pamatsk., pie Codes mācītāja fermas, 3,5 klm. no pg. n., prz. Beķeris Fricis, tlr. Code 12.

Bibliotēkas: Codes pg. pdm. bibliot., 596 sēj., pg. n., prz. Jurēvics Alīda, tlr. Code 1.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Bauskas un Jelgavas-Bauskas aut. līnijas.

Code — P. tf. n. Abc. T. C., Dziļumos, pie pg. n., prz. Grīnvalds Jānis, tlr. Code s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 256, saimniecību — 276. Aramzeme 4825,00 ha (65,30% no z. kpl.), pļavas 439,44 ha (5,95%), ganības 448,22 ha (6,07%), meži 1172,23 ha (15,87%), purvi 135,96 ha (1,84%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, nēģi, asari, raudas, sapali u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču vkl. Zemgalē, 0,3 klm. no pg. n., īp. Podnieks Matilde; 2) Pārtikas preču vkl. Dārzkalnos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Dārznieks Osvalds; 3) Pārtikas preču vkl. Stupēs, 4,5 klm. no pg. n., īp. Turks Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca Codē, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Turss Gustavs, dz. Bauskas mācītājmuižā, tlr. Bauska 97.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Codes krājaizdevu sba, db. 1911. g., pr. Kramiņš Arnolds, dz. Mežotnes pg. Daudzvārdos, tlr. Mežotne 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Pīpiņa Berta — sabiedr. darbin., dzim. 1883. g., Codē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Codes mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās; b) Bērzu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pils ēkā novietota pamatskola; c) Jumpravmuižas centrs; d) Jaunjumpravmuižas centrs — ēkas izmanto zemju īpašnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Jumpravmuižas parks pie Lielupes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Iecavas pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Liel-Iecavas pg.; vāciski Gross-Ekau.

Pagasta robeža: z. — Zālītes pg., d. — Codes, Vecsaules, Misas un Mežotnes pg., v. — Olaines pg., r. — Salgales un Mežotnes pg.

Pg. platība — 257,8 kv. klm.

Pg. b. a. v. Iecava.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3434, no tiem vīr. 1706, siev. 1728.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 82 klm., pa zc., lietojot aut. — 50 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, lietojot aut. — 24 klm., pa zc. — 24 klm.; c) tv. pls. Bauska (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Iecava — 7 klm.; e) tv. aut. pstn. Iecavā — 2 klm.

Pg. n. pie Iecavas-Vārnu ceļa.

Pasta adrese: c. Iecavu.

Upes: Iecava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Iecavas novads — 12490 ha.

Lielākie purvi: a) Zosukalnu, b) Klajais tīrelis.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Sietiņš Juris, dz. Sietiņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Iecava 32; pg. pdm. prs. Berzinskis Jēk., dz. L.-Klāšķenos, 7 klm. no pg. n., tlr. Riekstiņi 8; pg. tiesas prs. Salagals Jānis, dz. Bēros, 3 klm. no pg. n., tlr. Iecava 47. Pg. darbvedis Kristons Jānis, dz. pg. n., tlr. Iecava 24; vc. plc. kārtībnieks Lauva Kārlis, dz. Iecavā, 1 klm. no pg. n., tlr. Iecava 26.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Iecavas II pk. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Šūmanis Roberts, tlr. Iecava 31; b) Meženieku II pk. pamatskola, 17 klm. no pg. n., prz. Šlesers Jānis, tlr. Galiņi 9.

Bibliotēkas: a) Iecavas pamatsk. bibliot., skolā, prz. Šūmanis Roberts (sk. augšā); b) Kultūras bbas bibliot., prz. Grīnfelds J., tlr. Iecava 73; c) Iecavas dziedāšanas bbas bibliot., Iecavas skolā, prz. Šūmanis Em., tlr. Iecava 31.

3. **Veselības kopšana.** Bauskas apr. lauku pašvald. Iecavas slimnīca, prz. Steinhards Aleksandrs, dz. ārsta mājā, 1 klm. no pg. n., tlr. Iecava 39. Iecavas aptieka. Rajona ārsts Kārkliņš Kārlis, dz. Baložos, 2 klm. no pg. n., tlr. Iecava 76; zobu ārste Lencbergs Irma, dz. Rozēnos, 2 klm. no pg. n., tlr. Iecava 96; vecmāte Kalniņš Līze, dz. Iecavā, 2 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Daudzevas-Krustpils dzc. līnija un Rīgas - Iecavas - Bauskas aut. līnija.

a) Iecava — P. t. k. N., 3 klm. no pg. n., prz. Beķers Arv., tlr. Iecava 141 un 143; b) Galiņi — P. tf. n. Ab. T. C., 20 klm. no pg. n., prz. Jēkabsons J., tlr. Galiņi s. v.; c) Abačas — P. tf. n. Ab. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Barans M., tlr. Abačas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Zālītes vmžn. II Misas mžn., Misas mežmājā, 11 klm. no Baložu stc., mžz.

Lielpēteris Jānis, tlr. Plakaņciems 2; b) Zālītes vmžn. III iec. mžn. Robežu mežmājā, 8 klm. no Garozas stc., mžz. Vītols Fricis, tlr. Galiņi 6; c) Zālītes vmžn. IV iec. mžn., Klāvu mežmuižā, 7 klm. no Zālītes stc., mžz. Andersons Jānis, tlr. Zālīte 13, pst. c. Klāvu; d) Baldones vmžn. V iec. mžn. Dzelzāmura mežmuižā, 10 klm. no Iecavas dzc. stc., mžz. Kazaks Roberts, tlr. Misupe 22.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 516, saimniecību — 563. Aramzeme 5295,70 ha (20,56% no z. kpl.), pļavas 2815,65 ha (10,93%), ganības 2651,91 ha (10,29%), meži 13.377,98 ha (51,93%), purvi 928,48 ha (3,61%).

Mežos sastopami: zaķi, irši, stirnas, meduņi, rubeņi, irbes, slokas; upēs un ezeros: līdakas, alanti, zuši, nēģi, sapali, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Gaļas un gaļas izstrādājumu pārdotava Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Velcers Margrieta; 2) Gatavu drēbju un sēklu trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Veģis Lizete; 3) Grāmatu un rakstāmlietu trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Rutkēvics Jānis; 4) Maiznīca Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Rozens Mārtiņš; 5) Pārtikas preču un manufaktūras vkl. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Kiršteins Jānis, tlr. Iecava 15; 6) Biedrības bufete ar reibinošiem dzērieniem Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Grienv.-Iecavas krājaizd. sba, tlr. Iecava 7; 7) Radio piederumu trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Ansis, tlr. Iecava 142; 8) Biedrības bufete ar alu Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Švolmanis Emīlija, tlr. Iecava 73; 9) Parfimerijas trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Rozentāls Mozus; 10) Tējnīca ar alu Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Veidelis Jānis; 11) Pārtikas preču un gatavu drēbju trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Kopels Ābrams, tlr. Iecava 19; 12) Lopu uzpirkšana Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Kopels Ābrams, tlr. Iecava 19; 13) Gaļas un gaļas izstrādājumu trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Šmuljāns Movša, tlr. Iecava 19; 14) Degvīna prd. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Tambaks Mārtiņš; 15) Grāmatu un rakstāmlietu trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Balodis Fricis, tlr. Iecava 45; 16) Aptieka Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Marija Tepfers, tlr. Iecava 18; 17) Pārtikas preču trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Kuršans Zāra, tlr. Iecava 17; 18) Mēchaniskā darbnīca Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Gurķis-Jurēvics, tlr. Iecava 66; 19) Apavu darbnīca Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Zīle Pēteris; 20) Pārtikas preču trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Zalcmanis Leo; 21) Maiznīca Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Elksnis Vilis; 22) Pārtikas preču vkl. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Zalcmanis Hercels, tlr. Iecava 14; 23) Lopu kautuve Iecavā, 3 klm. no pg. n., īp. Auzenbachs Jānis; 24) Dzirnavas, gateris un vilnas apstrādāšana Iecavā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Dindons Jānis, tlr. Iecava 11; 25) Spirta dedzinātava Iecavā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Tidemans Ernests, tlr. Iecava 10; 26) Biedrības bufete ar alu Iecavā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Iecavas piensaimn. sba; 27) Maiznīca Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Gribergs Rūdolfs; 28) Pārtikas preču trg. Abačās, 8 klm. no pg. n., īp. Širmaks Juris, tlr. Abačas 1; 29) Pārtikas preču trg. Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Salagals Jānis; 30) Zāģu gateris Staliņos, 5 klm. no pg. n., īp. Straujais Jānis; 31) Zāģu gateris un dzirnavas Gruzguļos, 7 klm. no pg. n., īp. Kristons Andrējs, tlr. Abačas 2; 32) Tējnīca ar alu Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Veidelis Austra; 33) Ēdienu vkl. ar alu Iecavā, 2 klm. no pg. n., īp. Rezauskis Elza; 34) Pārtikas preču trg. Klāvā, 10 klm. no pg. n., īp. Svars Jānis; 35) Pārtikas preču trg. Šautleros, 6 klm. no pg. n., īp. Lūžņa Juris; 36) Pārtikas preču trg. Dzelzsāmurā, 8 klm. no pg. n., īp. Bilkins Krišjānis; 37) Pār-

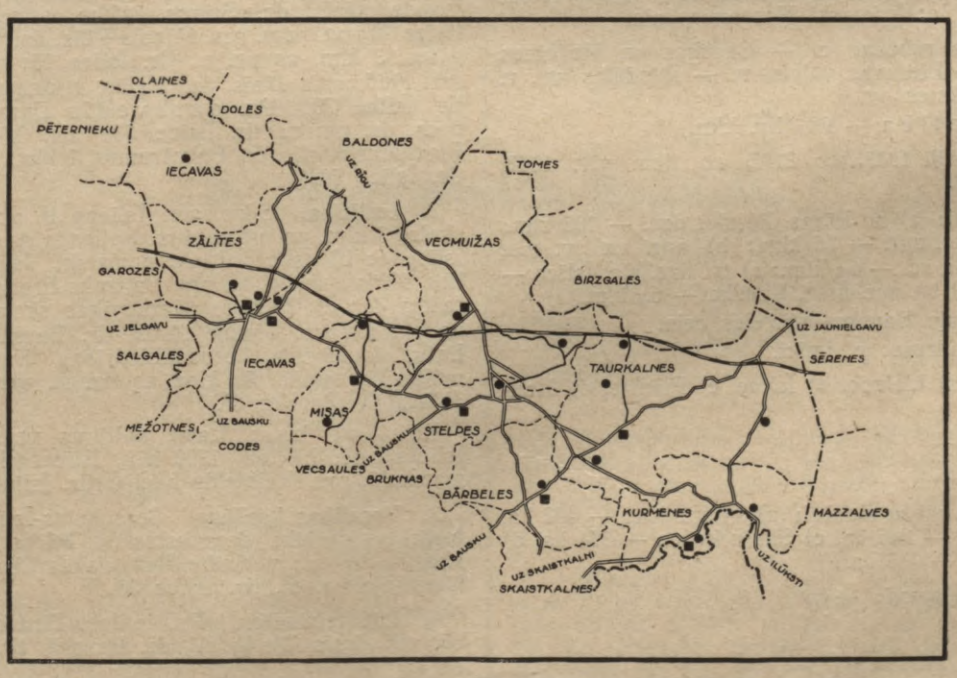

Iecavas-Vecmuižas rajons.

tikas preču trg. Galiņos, 18 klm. no pg. n., īp. Jēkabsons Jēkabs, tlr. Galiņi 1; 38) Koppienotava, 2 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba, tlr. Iecava 21.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 36.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Iecavas ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Jānis Lūsis, dz. mācītājmuižā, tlr. Iecava 59.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. apdrošin. bba, pr. Tillers T., dz. Plečos, tlr. Iecava 77; 2) Ugunsdzēsēju bba, pr. Velcers A., tlr. Iecava 16; 3) Kultūras veicin. bba, db. 1921. g., pr. Pēks Fr., dz. Dāzēnos, tlr. Iecava 78; 4) Dziedāšanas bba, pr. Ozols V., dz. Šitkos, tlr. Iecava 44; 5) Krājaizd. sba, pr. Ēksteins J., dz. Zālītes pg. n., tlr. Iecava 23; 6) Piensaimn. sba, pr. Bariss Kārlis, dz. Kaijās, tlr. Iecava 33; 7) Brīvības pieminekļa komiteja, pr. Lūsis J., dz. mācītājmuižā, tlr. Iecava 59; 8) Iecavas mednieku bba „Rubenis", 1,5 klm. no pg. n., pr. Borkmanis Juris, dz. Andricēnos, tlr. Iecava 68.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Dieva dārzs, Zelles robež., zemes gab. Nr. 3; b) Zaimu kapi, Dievdārziņš; c) lauku dižgabali un mortiras Iecavas dziedāt. bbas zemes gab.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 16 revolūcionārus, starp tiem vienu zēnu; viens spīdzināts.

Pasaules kara notikumi: nodedzināta Iecavas muižas pils un vairākas citas ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Krimbergs Roberts — Dr. med., prof., ievērojams zinātnieks, dzim. 1874. g., Krakos; b) Lamze Arnolds — vec. doc., augtsk. māc. spēks, dzim. 1889. g., Iecavā; c) Pauļuks Jānis — sabiedr. darbin., bij. ministru prezidents, dzim. 1865. g., Iecavā; d) Pauļuks Kārlis — jūrists, sabiedr. darbin., bij. tieslietu ministrs un bij. saeimas prezidija loc., dzim. 1870. g., Iecavā; e) Vāgners Jēkabs — lauksaimniecisku rakstu autors, dzim. 1859. g., Lielratniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** Iecavas mž. centrs, pārvērsts b. a. v. un apbūves gabali piešķirti privātpersonām dzimtīpašumā, bet visas pusmuižas sadalītas jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** gleznainie Iecavas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

7. Īslīces pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bornsmindes pg.; vāciski Bornsmünde; krieviski Vorneminskaja.

Pagasta robeža: z. — Bauskas un Mežotnes pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Rundāles pg., r. — Ceraukstes pg.

Pg. platība — 98,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2195, no tiem vīr. 1042, siev. 1153.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 105 klm., pa zc., liet. aut. — 76 klm.; b) apr. un tv. pls. Bauska, pa zc. — 6,5 klm.; c) tv. dzc. stc. Īslīce — 4 klm.; d) tv. aut. pstn. Bauska — 6,5 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Stāģeles ceļa.

Pasta adrese: c. Īslīci.

Upes: a) Lielupe, b) Īslīce, c) Plānīte, d) Mauču ve.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Poganičas — 402 ha, b) Struku — 245 ha, c) Skuju kroga — 324 ha, d) Augšgalu — 280 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. I iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Treide Jānis, dz. Stūros, 2 klm. no pg. n., tlr. Īslīce 24; pg. pdm. prs. Pūpols Vilis, dz. Katk.-Pūpolos, 3 klm. no pg. n., tlr. Īslīce 15; pg. tiesas prs. Feldmanis Jānis, dz. Juglās, 4 klm. no pg. n., tlr. Īslīce 20. Pg. darbvedis Dumpis Teodors, dz. pg. n., tlr. Īslīce 33; plc. kārtībnieks Plavnieks Kārlis, dz. Patvērumos, 1 klm. no pg. n., tlr. Īslīce 50.

2. **Izglītība.** Skolas: Īslīces II pk. pamatskola, 3 klm. no pg. n., prz. Neilands Andrējs, tlr. Īslīce 6; b) Īslīces I pk. pamatsk., Jaunmūrniekos, 9 klm. no pg. n., prz. Baltruks Freda, tlr. Viteikas 41; c) Ziedoņu dārzkopības skola, 6 klm. no pg. n., prz. Vīksne Jānis, tlr. Bauska 15; d) Latv. lauksaimn. centrālbiedrības Kaucmindes mājturības skola, 3,5 klm. no pg. n., prz. Briedis Jūlius, tlr. Bauska 47.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Īslīces nod. bibliot., 1300 sēj., Īslīces II pk. pamatskolā, prz. Reinfelds Lūcija, tlr. Īslīce 6.

3. **Veselības kopšana.** Ceraukstes-Īslīces doktorāts un aptieka Ceraukstes pg. Pāces muižā, 5 klm. no pg. n.; vecmāte Rubenis Emīlija, dz. Īslīčos, pie pg. n., tlr. Īslīce 33.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Bauskas - Meitenes dzc. līnija un Bauskas-Jelgavas aut. līnija.

Īslīce — P. tf. n. Ab. T. p. C., pr. Zīle Jānis, tlr. Īslīce 33.

6. **Pārējās iestādes.** Īslīce — dzc. stc., pr. Lazdiņš Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 389, saimniecību — 387. Aramzeme 6893,17 ha (69,92% no z. kpl.), pļavas 434,07 ha (4,40%), ganības 223,92 ha (2,27%), meži 1658,72 ha (16,83%), purvi 14,47 ha (0,15%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, līņi, raudas, vimbas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas Priedainē, 8 klm. no pg. n., īp. Mangins Emīlija, dz. Rundāles pg. Siepeļņos, tlr. Pilsrundāle 4; 2) Tvaika dzirnavas Skujukrogū, 5 klm. no pg. n., īp. Ceplītis Jūlijs, dz. Tupiņos, tlr. Pilsrundāle 54; 3) Vēja dzirnavas Rudeņu ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Gāzējs Kārlis; 4) Pienotava Bērzmuižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Bornsmindes piensaimn. sba, tlr. Īslīce 3; 5) Zāģētava Priedainē, 8 klm. no pg. n., īp. Mangins Emīlija, dz. Rundāles Siepeļņos, tlr. Pilsrundāle 4; 6) Zāģētava Skujukrogū, 5 klm. no pg. n., īp. Ceplītis Jūlijs, dz. Tupiņos, tlr. Pilsrundāle 54; 7) Pārtikas preču vkl. Jūriņ-Jaunzemjos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Mīlgrāvis Kārlis, tlr. Īslīce 12; 8) Pārtikas preču vkl. Baķu-Kalējos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Pelēķis Grieta, tlr. Īslīce 13; 9) Pārtikas preču vkl. Dārzniekos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Reinfelds Jānis, tlr. Viteika 19; 10) Pārtikas preču vkl. Bedrītēs, 6 klm. no pg. n., īp. Šāblis Anna; 11) Pārtikas preču vkl. Rozēs, 6 klm. no pg. n., īp. Butēvics Amālija; 12) Pārtikas preču vkl. Skultiņos, 11 klm. no pg. n., īp. Kupčus Jānis; 13) Pārtikas preču vkl. Padegās, 14 klm. no pg. n., īp. Paps Johans.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 32.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Bauskas ev.-lut. draudzē, mācītājs Turss Gustavs, dz. Bauskas mācītājmuižā, tlr. Bauska 97.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Īslīces savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1934. g., pr. Drengers Dāvīds, dz. Mēkoņos, tlr. Īslīce 2; 2) Bornsmindes piensaimn. sba, db. 1921. g., pr. Drengers Dāvīds; 3) Bornsmindes krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Pūpols Vilis, dz. Katk.-Pūpolos, tlr. Īslīce 15; 4) Īslīces ugunsdzēsēju bba, db. 1934. g., pr. Vīksne Jānis, dz. Ziedonī, tlr. Bauska 15; 5) Latv. kultūras veicin. bba, db. 1921. g., pr. Milūns Kārlis, dz. Kļavās, tlr. Viteika 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Berķis Krišjānis — ģenerālis, armijas komandieris, dzim. 1884. g., Bērzukrogū; b) Kokalis Augusts (A. Neilands) — žurnālists, rakstnieks un teātŗa darbin., dzim. 1881. g., Īslīcas pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bornsmindes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās ierīkota dārzkopības skola; b) Kaucmindes mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkota mājturības skola.

4. **Dabas jaukumi:** Ziedonis — agr. Bornsmindes muiža, pie Lielupes.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Jaunsaules pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jaunsaules pg.; vāciski Rahden; krieviski Radenskaja.

Pagasta robeža: z. — Bruknas pg., d. — Panemunes pg., v. — Vecsaules pg., r. — Skaistkalnes pg.

Pg. platība — 68 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1258, no tiem vīr. 589, siev. 669.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 129 klm., pa zc., liet. aut. — 96 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 23 klm.; c) tv.pls. Bauska (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Bauska — 25 klm.; e) tv. aut. pstn. Skaistkalne — 17 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Skaistkalnes ceļa.

Pasta adrese: c. Jaunsauli.

Upes: Mēmele.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Jaunsaules sils — 708 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Šunelis Miķelis, dz. Kūģeļu-Kristos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Jaunsaule 6; pg. pdm. prs. Ozoliņš Žanis, dz. Vārberg-Strautiņos, 2 klm. no pg. n., tlr. Jaunsaule 9; pg. tiesas prs. Folkbergs Jānis, dz. Mežleišu-Pupšos, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunsaule 3. Pg. darbvedis Betchers Pauls, dz. pg. n., tlr. Jaunsaule 37; plc. kārtībnieks Ludzenieks Pēteris, dz. Ķikau-Tāros, 3 klm. no pg. n., tlr. Jaunsaule 16.

2. **Izglītība.** Skolas: Jaunsaules 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Vilipsons Jānis, tlr. Jaunsaule 13.

Bibliotēkas: Jaunsaules pg. pdm. bibliot., 516 sēj., pg. n., prz. Betchers Pauls, tlr. Jaunsaule 37.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Desmitnieks Lība, dz. pg. n., tlr. Jaunsaule 37.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Jaunsaule — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Betchers Pauls, tlr. Jaunsaule s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 234, saimniecību — 249. Aramzeme 3730,10 ha (54,86% no z. kpl.), pļavas 762,29 ha (11,21%), ganības 728,42 ha (10,72%), meži 1063,25 ha (15,64%), purvi 155,20 ha (2,28%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču vkl. aizsargu n., 0,5 klm. no pg. n., īp. Jaunsaules patērētāju bba, tlr. Jaunsaule 36; 2) Pārtikas preču vkl. Vilciņos, 0,6 klm. no pg. n., īp. Garševics Miķelis, tlr. Jaunsaule 20; 3) Zāģētava, tvaika dzirnavas Ceļmalniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lejmalnieks Gustavs, tlr. Jaunsaule 8; 4) Koppienotava Vilciņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Jaunsaules piensaimn. sba Zeltakalnos, tlr. Jaunsaule 10.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 24.100,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jaunsaules ev.-lut. draudzes baznīca, pie Bauskas-Skaistkalnes ceļa, mācītājs Valters Teodors, dz. Paņemūnē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Jaunsaules savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1928. g., pr. Šunelis Miķelis, dz. Ķūģeļu-Kristos, tlr. Jaunsaule 6; 2) Jaunsaules piensaimn. sba „Zeltkalns", db. 1926. g., pr. Lejmalnieks Gustavs, dz. Ceļmalniekos, tlr. Jaunsaule 8; c) Jaunsaules krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Šunelis Miķelis (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes „Kapu grāvis", Rožkalnu māju robežās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pie Mēmeles upes krastiem nodedzinātas 22 saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jaunsaules, b) Jēkabmuižas centri piešķirti agr. īpašniekiem kā neatsavin. daļa; c) Vecās mž. centrs, ēkās novietota II pk. pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Mēmeles līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

9. Kurmenes pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kurmenes pg.; vāciski Kurmen; krieviski Kurmenskaja.

Pagasta robeža: z. — Taurkalnes pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Skaistkalnes un Bārbeles pg., r. — Mazzalves pg.

Pg. platība — 92,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1503, no tiem vīr. 746, siev. 757.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 141 klm., pa zc. ar aut. — 80 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 33 klm.; d) tv. dzc. stc. Taurkalne — 21 klm.; e) tv. aut. pstn. Sietiņkrogs — 4,5 klm.

Pg. n. pie Skaistkalnes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Kurmeni.

Upes: a) Mēmele, b) Iecava, c) Viesīte, d) Smārde, e) Dzilna.

Ezeri: Šulcu — 3 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kurmenes novads — 3290 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Putnieks Voldemārs, dz. Vecumnieķos (c. Krastiem), 8 klm. no pg. n., tlr. Krasti 4; pg. pdm. prs. Krasovskis Jāzeps, dz. Robežniekos, 13 klm. no pg. n., tlr. Krasti 13; pg. tiesas prs. Pētersons Jānis, dz. Ģiģeros, 6 klm. no pg. n., tlr. Krasti 5. Pg. darbvedis Gedrovics Mārtiņš, dz. pg. n., tlr. Kurmene s. v.; plc. kārtībnieks Biķernieks Mārtiņš, dz. kārtībnieka mājā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Kurmene s. v.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kurmenes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Beļavskis Antons, tlr. Kurmene s. v.; b) Kurmenes pg. Mūru 4 kl. pamatsk., 7,7 klm. no pg. n., prz. Liepkalns Paulis, tlr. Krasti s. v.

Bibliotēkas: a) Kurmenes izglītības bbas „Viļņi" bibliot., 631 sēj., pg. n., prz. Ādams Kārlis, dz. Katoļu draudzes mājā; b) Kurmenes 6 kl. pamatsk. bibliot., skolā, prz. Beļavskis Antons (sk. augšā); c) Mūru 4 kl. pamatsk. bibliot., skolā, prz. Liepkalns Paulis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Skujenieks Anna, dz. Mūŗu ūdens dzirnavās, 6 klm. no pg. n., tlr. Krasti 20.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bārbeles rajonā, vet. ārsts Priedkalns K., dz. Bārbelē, tlr. Bārbele 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Vecmuižas-Neretas aut. līnija.

a) Kurmene — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Gedrovics Mārtiņš, tlr. Kurmene s. v.; b) Krasti — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Ādams Lūcija, tlr. Krasti s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Daudzevas vmžn. I iec. Kurmenes mžn. Kurmenes muižā, 19 klm. no Taurkalnes dzc. stc., mžz. Vītols Pēteris, tlr. Kurmene 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 233, saimniecību — 271. Aŗamzeme 3072,78 ha (33,13% no z. kpl.), pļavas 1150,09 ha (12,40%), ganības 1030,17 ha (11,11%), meži 3470,27 ha (37,42%), purvi 90,13 ha (0,97%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, mežacūkas, aļņi, stirnas, vilki, lūši; upēs un ezeros: līdakas, asari, karūsas, raudas, līņi, plauži, zuši, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Kurmenes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Skaistkalnes piensaimn. sba, tlr. Kurmene 11; 2) Krejošanas punkts Strautmaļos, 8 klm. no pg. n., īp. Valles piensaimn. sba „Avots", tlr. Krasti s. v.; 3) Mūŗu ūdens dzirn. un zāģētava, 6 klm. no pg. n., īp. Skujenieks Juris, tlr. Krasti 20; 4) Vēja dzirnavas Melderos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Skadiņš Juris; 5) Dažādu preču vkl. Liniņos, pie pg. n., īp. Šulcs Otīlija; 6) Dažādu preču vkl. Galdniekos, pie pg. n., īp. Zālītis Anna; 7) Dažādu preču vkl. Vilnīšos, pie pg. n., īp. Beļavskis Marta, tlr. Kurmene 12; 8) Dažādu preču vkl. K.-Bisiņos II, 4 klm. no pg. n., īp. Jaksts Gederts; 9) Dažādu preču vkl. Strautmaļos, īp. Ērglis Miķelis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Valles ev.-lut. draudzē, mācītājs Bušs Vilhelms, dz. Lindes mācītājmuižā, tlr. Birzgale 12; b) Kurmenes rom.-katoļu draudzes baznīca Kurmenes muižā, 1 klm. no pg. n.; c) rom.-kat. draudzes lūgšanas n. Kankaļos, 11 klm. no pg. n., mācītājs Jass Jāzeps, dz. Kurmenes muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kurmenes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Pētersons Jānis, dz. Ģiģeros, tlr. Krasti 5; 2) Kurmenes krājaizd. sba, db. 1910. g., pr. Dīķis Fricis, dz. Kārkļos; 3) Kurmenes piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Zilgalvis Andr., dz. Puduros; 4) Kurmenes lopkop. pārraudz. bba „Izturība", db. 1925. g., pr. Samulis Jānis, dz. Stūrmaņos; 5) Mūŗu lopkopības pārraudz. bba, db. 1927. g., pr. Pantalons Jānis, dz. Polos, tlr. Krasti 9; 6) Kurmenes lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Samulis Jānis, dz. Stūrmaņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Senču kapenes Ledušu māju robežās, stāvā upes krastā; b) Cielavu kapsētas kapellā vecas muižnieku kapenes, zārki ar uzrakstiem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 revolūcionārus.

Pasaules kaŗa notikumi: pg. atradies kaujas joslā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Mūrmuižas centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Kurmenes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., alus brūzī ierīkota koppienotava, vagara mājā ierīkots Kurmenes iec. mežziņa dzīvoklis, pārējās ēkas atstātas bij. īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** Kurmenes mž. parks un Mēmeles upes krasti gar Kurmenes mž.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kurmenes pamatskolā, ar internātu, Mūŗu pamatskolā — vasarā.

10. Mežotnes pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mežotnes pg.; vāciski Mesothen; krieviski Mežotnenskaja.

Pagasta robeža: z. — Salgales pg., d. — Rundāles un Īslīces pg., v. — Jaunsvirlaukas un Švitenes pg., r. — Codes pg.

Pg. platība — 84,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1998, no tiem vīr. 953, siev. 1045.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 101,5 klm., pa zc. ar aut. — 70 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, lietojot aut. — 17 klm., pa zc. — 10 klm.; c) tv. pls. Bauska (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Mežotne — 5,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Lāčos — 3 klm.

Pg. n. pie Mežotnes-Dumpju ceļa.

Pasta adrese: c. Mežotni.

Upes: a) Lielupe, b) Īslīce.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Mežotnes novads — 968 ha.

Lielākie purvi: Varbas.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. I iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tie-

su izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Kalniņš Voldemārs, dz. Pereļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Mežotne 41; pg. pdm. prs. Vīlipsons Jēkabs, dz. Jaunozoliņos, 3,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Namnieks Miķelis, dz. Graubās, 2,5 klm no pg. n., tlr. Mežotne 20. Pg. darbvedis Teivēns Edvins, dz. pg. n., tlr. Mežotne 47; vc. plc. kārtībnieks Kalniņš Rūdolfs, dz. Vilciņos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Mežotne 9.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Mežotnes II pk. pamatsk., pie Mežotnes-Dumpju ceļa, pie pg. n., prz. Kundženovskis Jānis, tlr. Mežotne 16; b) Mežotnes pg. Grāvendāles I pk. pamatskola, 5 klm. no pg. n., prz. Maturs Atis, tlr. Mežotne 27; c) Mežotnes 2 gad. lauksaimniec. skola, Lielmežotnē, 3 klm. no pg. n., prz. Ziemelis Miķelis, tlr. Mežotne 40.

Bibliotēkas: a) Mežotnes izglīt. bbas bibliot., 1810 sēj., Mežotnes skolā, prz. Grīnis Elza, dz. Purmalēs, tlr. Mežotne 58; b) Mežotnes izglītības bbas bibliot., 735 sēj., Grāvendāles skolā, prz. Maturs Atis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Doktorāts, 3 klm. no pg. n., ārsts Pēkulis Jēkabs, tlr. Mežotne 1; vecmāte Alksnis Lībe, dz. doktorātā, tlr. Mežotne 1. Aptieka Lielmežotnē, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Meitenes-Bauskas šaursliežu dzc. līnija, Jelgavas-Emburgas-Bauskas un Jelgavas-Jaunsvirlaukas-Bauskas aut. līnijas.

a) Mežotne — P. n. Abc., pie pg. n., prz. Gailis Jēkabs; b) Mežotne — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Teivens Edvīns, tlr. Mežotne s. v.; c) Mežotnes stc. — S. v., 5,5 klm. no pg. n., prz. Praulītis Ādolfs, tlr. Pilsrundāle 13.

6. **Pārējās iestādes.** Bauskas vmžn. II iec. Mežotnes mžn. Dundagā, 7,5 klm. no Bauskas dzc. stc., mžz. Markovs Jānis, tlr. Code 2.

Mežotne — dzc. stc., pr. Praulītis Ādolfs, tlr. Pilsrundāle 13.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 283, saimniecību — 303. Aramzeme 6089,59 ha (72,31% no z. kpl.), pļavas 538,26 ha (6,39%), ganības 175,12 ha (2,08%), meži 1229,16 ha (14,60%), purvi 55,18 ha (0,66%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, caunas, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: nēģi, zuši, vimbas, raudas, asari u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava, 5 klm. no pg. n., īp. Grāvendāles piens. sba, tlr. Mežotne 46; 2) Krejošanas punkts Lielmežotnē, 3 klm. no pg. n., īp. Grāvendāles piensaimn. sba, tlr. Mežotne 46; c) Krejošanas punkts Garozā, 7 klm. no pg. n., īp. Grāvendāles piensaimn. sba, tlr. Mežotne 46; 4) Kaļķu un ķieģeļu ceplis, 5 klm. no pg. n., īp. Līvens Anatols, dz. Mazmežotnē, tlr. Pilsrundāle 8-a; 5) Vēja dzirnavas Zvirbuļos, 7 klm. no pg. n., īp. Zvejnieks Pēteris, tlr. Priede 6; 6) Pārtikas preču vkl. Braulos, pie pg. n., īp. Jākobsons Miķelis, tlr. Mežotne 65; Pārtikas preču vkl. J.-Ziemeļos, pie pg. n., īp. Sproģis Mārtiņš, tlr. Mežotne 17; 8) Pārtikas preču vkl. Garozā, 5 klm. no pg. n., īp. Dumpis Ludis, tlr. Riekstiņi 17; 9) Pārtikas preču vkl. Mikšēnos, 4 klm. no pg. n., īp. Ķēniņš Alma, tlr. Mežotne 26; 10) Pārtikas preču vkl. Kraučukrogū, 6 klm. no pg. n., īp. Liskops Valentīns, tlr. Priede 10; 11) Pārtikas preču vkl. Lielmežotnē, 3 klm. no pg. n., īp. Millers Anna; 12) Pārtikas preču vkl. Ausekļos, 6 klm. no pg. n., īp. Ģēvelis Kārlis, tlr. Pilsrundāle 41; 13) Pārtikas preču vkl. Valtiņos, 4 klm. no pg. n., īp. Feldmanis Jēkabs; 14) Pārtikas preču vkl. Kalnakrogū, 7 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Emīlija, tlr. Pilsrundāle 47.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 33.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Mežotnes ev.-lut. draudzes baznīca pie Viesturkalna, Lielupes kreisajā krastā, 4 klm. no pg. n., mācītājs Ramoliņš Teodors, dz. mācītājmuižā, tlr. Mežotne 49.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Codes-Mežotnes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Kramiņš Arnolds, dz. Daudzvārdos, tlr. Mežotne 2; 2) Codes-Mežotnes ugunsdzēsēju bba, db. 1929. g., Sudmalniekos, pr. Liskops Ludvigs, dz. Pļaveniekos, tlr. Pilsrundāle 11; 3) Codes-Mežotnes krājaizd. sba, db. 1882. g., pr. Salagals Jānis, dz. Dižajos, tlr. Mežotne 19; 4) Mežotnes izglīt. bba, db. 1909. g., pr. Mieleiks Arvīds, dz. Codes pg. Mārkuvēnos, tlr. Code 18; 5) Mežotnes cukurbiešu audzētāju bba, db. 1933. g., pr. Bērziņš Ludvigs, dz. Vīndedžos, tlr. Pilsrundāle 37; 6) Grāvendāles piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Dulmanis Jānis, dz. Jaunsubrēnos, tlr. Priede 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Mežotnes muižas, Lielupes kreisajā krastā, z. pusē grava ar sīku strautiņu, bet d. un riet. nocietināts, uzbedot zemes; b) Vīna kalns, 0,5 klm. d. Mežotnes pilskalnam, Mežotnes muižas 2 F. gabalā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. ietilpis frontes joslā pie Lielupes. 1915. g. pilnīgi nodedzinātas vairāku saimniecību ēkas, izpostīta baznīca, sašauta Mežotnes pils; cīņas pg. robežās notikušas arī 1919. g.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Frīdenbergs-Mieriņš Jānis — dzejnieks, dzim. 1869. g., Mazrūtiņos; b) Kūla Pēteris — paidagōgs, sabiedr. darbin., dzim. 1874. g., Mežotnē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielmežotnes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās ierīkota lauksaimn. skola un cukurbiešu selekcijas stc.; b) Garozas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas izlieto zemes nomnieki; c) Grāvendāles mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; d) Mazmežotnes mž. centrs — abu centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Inču leja ar Kungu avotiņu.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Mežotnes fermā.

11. Misas pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Misas pg.; vāciski Mishof; krieviski Misgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Vecmuižas pg., d. — Vecsaules un Stelpes pg., v. — Iecavas pg., r. — Bruknas pg.

Pg. platība — 84,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1205, no tiem vīr. 569, siev. 636.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 91,5 klm., pa zc. — 60 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 23 klm.; c) tv. pls. Bauska (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Misa — 6 klm.; e) tv. aut. pstn. Iecava — 13 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Zvirgzdenes-Rīgas ceļa.

Pasta adrese: c. Misu.

Upes: a) Iecava, b) Misa, c) Briedene.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Lambartes — 1050 ha.

Lielākie purvi: Lamziene — 500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Šnoriņš Jānis, dz. Lubeniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Misa 13; pg. pdm. prs. Dreikants Jānis, dz. Ļūmaņos, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kraķis Jēkabs, dz. Kraķos, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ūdris Arnolds, dz. pg. n., tlr. Misa s. v.; plc. kārtībnieks Butkis Arvīds, dz. pg. n., tlr. Misa 7.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Misas-Duganes 6 kl. pamatsk., pie Iecavas-Vecmuižas ceļa, 5 klm. no pg. n., prz. Kraķis Alma, tlr. Misa 6; b) Misas-Lambartes I pk. pamatsk., pie Bauskas-Zvirgzdes-Rīgas ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Uiske Fricis, tlr. Misa 12.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Misas nod. bibliot. Ozoliņos, prz. Ziemelis Mārtiņš.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Kārkliņš K., dz. Iecavā, tlr. Iecava 79; vecmāte Akmeņgrauzis Lizete, dz. Jaunlauciņos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Daudzevas-Krustpils dzc. līnija.

a) Misa — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Ūdris Arnolds, tlr. Misa s. v.; b) Bodnieki — P. n. Ab., Misas dzc. stc., prz. Bunde Olga; c) Teņi — Tf. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Pūrs Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Bauskas vmžn. VI iec. Lambartes mžn. Siliņos, 6 klm. no Misas dzc. stc., mžz. Beikops Aleksandrs, tlr. Misa 9.

Misa — dzc. stc., pr. Bunde Olga.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 260, saimniecību — 256. Aramzeme 2555,27 ha (30,33% no z. kpl.), pļavas 1329,16 ha (15,77%), ganības 1408,47 ha (16,72%), meži 1674,32 ha (19,87%), purvi 1080,40 ha (12,83%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, zuši, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Krauju dzirnavas, 6,5 klm. no pg. n., īp. Kuprinskis Andrējs; 2) Sisaiņu dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Vasariņš Arvīds, tlr. Teņi 7; 3) Lambartes pienotava, 4 klm. no pg. n., īp. Lambartes piensaimnieku sba, tlr. Misa 11; 4) Pārtikas preču vkl. Upmaļos, 4 klm. no pg. n., īp. Eksteins Ernests; 5) Pārtikas preču vkl. Bodniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Aleksandrs; 6) Pārtikas preču vkl. Trapēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Spradzis Johanna; 7) Pārtikas preču vkl. Vecvagaros, 5 klm. no pg. n., īp. Bražūns Kārlis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Iecavas-Lambartes ev.-lut. draudzes baznīca, pie Bauskas-Zvirgzdes-Rīgas ceļa, 3 klm. no pg. n., mācītājs Lūsis Jānis, dz. Iecavas mācītājmuižā, tlr. Iecava 59.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Misas savstarp. ugunsapdrošin. bba, pr. Kraķis Jānis, dz. Kraķos; 2) Lambartes un apkārtnes piens. sba, pr. Buka Eduards, dz. Dzelmēs, tlr. Misa 1; 3) Kroņa-Misas krājaizd. sba, tautas n., 0,5 klm. no pg. n., pr. Buka Rūdolfs, dz. Caurumos; 4) Misas lauksaimn. bba, tautas n., pr. Zemītis Kārlis, dz. Dzērbenē, tlr. Dzērbene 40.

IV.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Zakranovičs Jānis — rakstnieks, redaktors, dzim. 1836. g., Misas muižā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lambartes mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; b) Misas mž. centrs, 8 klm. no pg. n. — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Iecavas un Misas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Panemunes pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Budbergas pg.; vāciski Budbergen; krieviski Podbiržanskaja.

Pagasta robeža: z. — Jaunsaules pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Ceraukstes pg., r. — Skaistkalnes pg.

Pg. platība — 108,4 kv. klm.

Pg. b. a. v. Brunava un Budberga.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3006, no tiem vīr. 1413, siev. 1593.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 134 klm., pa zc. ar aut. — 94 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 28 klm.; c) tv. pls. Bauska, pa zc. — 28 klm.; d) tv. dzc. stc. Bauska — 30 klm.; e) tv. aut. pstn. Bauskā — 28 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Panemunes ceļa.

Pasta adrese: c. Panemuni.

Upes: a) Mēmele, b) Mūsa, c) Ceraukste.

Ezeri: —

Kalni: Sviļu.

Lielākie mežu masīvi: a) Budbergas, b) Siliņpomušas, c) Sarkaņu-Panemunes novadi — kopplatība 1780 ha.

Lielākie purvi: Tīreļa — 33,5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Beinarts Eduards, dz. Tunkunu ciemā (c. Grenstāli), 9 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Salmiņš Leonids, dz. Laugaļos, 9 klm. no pg. n., tlr. Jaunsaule 25; pg. tiesas prs. Šalts Aleksandrs, dz. Rupuļu ciemā, 16 klm. no pg. n., tlr. Ceraukste 5. Pg. darbvedis Zakevičs Vilis, dz. pg. n., tlr. Jaunsaule 2; plc. kārtībnieks Zariņš Vilis, dz. Budbergas b. a. v.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Panemunes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Bokmelders Paulīne; b) Brunavas 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Bajārs Gothards, tlr. Jaunsaule 30; c) Tunkunu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Blīvis Jānis; d) Tervidanes I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Selens Arnolds.

Bibliotēkas: a) Latv. kultūras veicin. bbas Budbergas nod. bibliot., 861 sēj., prz. Bergs Irma; b) Grenstāles nacionālās jaunatnes bbas bibliot., 272 sēj., prz. Kūžums Jānis, dz. Ezeriņos.

3. **Veselības kopšana.** Bauskas apr. pašvald. Paņemunes slimnīca, ārste Asars Johanna, 4 klm. no pg. n., tlr. Jaunsaule 24.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** a) Panemune — Pn. Abc. pg. n., prz. Zakēvičs Vilis, tlr. Jaunsaule 2; b) Brunava — P. n. s. v. Abc. T. C., 12 klm. no pg. n., prz. Veģis Antons, tlr. Brunava s. v.; c) Grenstāle — P. n. Ab., pienotavā, 15 klm. no pg. n., prz. Akmentiņš Jānis, tlr. Vimbas 5; d) Vimbas — P. tf. n. Ab. T. p .C., 13 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Natālija, tlr. Vimbas s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 747, saimniecību — 715. Aramzeme 6817,91 ha (62,90% no z. kpl.), pļavas 909,21 ha (8,39%), ganības 599,12 ha (5,53%), meži 1867,14 ha (17,22%), purvi 270,10 ha (2,49%).

Mežos sastopami: zaķi, seski, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, vimbas, zuši, vēdzeles, asari, sapali, plauži, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Grenstālē, 15 klm. no pg. n., īp. Grenstāles piensaimn. sba, tlr. Vimbas 5; 2) Dzirnavas Grenstālē, 15 klm. no pg. n., īp. Grenstāles piensaimn. sba, tlr. Vimbas 5; 3) Dzirnavas Budbergā, 2 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Andrējs; 4) Dzirnavas Lunkečos, 5 klm. no pg. n., īp. Lindemanis Ed., tlr. Jaunsaule 4; 5) Dzirnavas Brunavā, 12 klm. no pg. n., īp. Ilgavižis Lud.; 6) Zāģētava Lunkečos, 5 klm. no pg. n., īp. Lindemanis Ed., tlr. Jaunsaule 4; 7) Pārtikas preču vkl. Tunkunu ciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Stumbris Otīl.; 8) Pārtikas pr. vkl. Kukuču ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Bračka Augusts; 9) Pārtikas preču vkl. Brunavā, 12 klm. no pg. n., īp. Rubins Cīle; 10) Pārtikas preču vkl. Kukuču ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Rubins Cīle; 11) Pārtikas preču vkl. Budbergā, īp. Akermanis Ludv.; 12) Pārtikas preču vkl. Brunavā, 12 klm. no pg. n., īp. Zameļskis Ārons; 13) Pārtikas preču vkl. Brunavā, 12 klm. no pg. n., īp. Matlins Reize; 14) Pārtikas preču vkl. Bērzgalē, 10 klm. no pg. n., īp. Šandlers Šmulis; 15) Pārtikas preču vkl. Krastiņu ciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Šandlers Meiris; 16) Pārtikas preču vkl. Kukuču ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Šandlers Īda; 17) Pārtikas preču vkl. Palestīnā, 16 klm. no pg. n., īp. Pokempners Kr.; 18) Pārtikas preču vkl. Tunkunu ciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Mitris Jānis; 19) Pārtikas preču vkl. Budbergā, īp. Jancovs Roberts, tlr. Vizbuļi 4; 20) Pārtikas preču vkl. Budbergā, īp. Milsons Pēteris; 21) Valsts degvīna trg. Budbergā, īp. Milsons Pēteris; 22) Pārtikas preču vkl. Grenstālē, 15 klm. no pg. n., īp. Krūze Voldem.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 33.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Brunavas rom.-kat. draudzes baznīca, Brunavas b. a. v., 12 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Melderis Alfons, tlr. Jaunsaule 27; b) Brunavas rom.-kat. draudzes baznīcas filiāle, Budbergas b. a. v., mācītājs prāvests Melderis Alfons, tlr. Jaunsaule 27; c) Budbergas ev.-lut. draudzes Pāvila baznīca, Budbergas b. a. v., mācītājs Valters Teodors, tlr. Vizbuļi 1.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Grenstāles piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Jātnieks A., dz. Stiļķenēs, tlr. Vimbas 4; 2) Panemunes krājaizdevu sba, db. 1925. g., 15 klm. no pg. n., pr. Ka-

minskis A., tlr. Ceraukste 31; 3) Latv. kultūras veic. bbas Budbergas nod., db. 1922. g., pr. Červinskis A., dz. Cīruļu ciemā; 4) Izglītības bba „Liesma", db. 1921. g., pr. Sveikackis J.; 5) L. k. j. b. Brunavas nod., db. 1927. g., pr. Stankēvičs Ed., dz. Aužeļu ciemā; 6) Brunavas lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Vanags Mārt., dz. Pūliņu ciemā; 7) L. k. j. b. Panemunes nod., db. 1931. g., pr. Bikšus Ludis, dz. Rākaņu ciemā; 8) Grenstāles nācionālās jaunatnes bba, db. 1927. g., pr. Kūžums Jānis, dz. Ezeriņos, 15 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Aužeļu pilskalns.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Budbergas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvaldībai, ēkās novietota pg. valdes kanceleja un pamatskola; b) Grenstāles mž. centrs, 15 klm. no pg. n., ēkas atstātas bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa; c) Sarkan-Panemunes mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas atstātas bij. īpašn. kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Budbergas muižas centrs, pie Mēmeles upes, ar pili, augļu dārzu un liepu parku, pilī skaistas griestu gleznas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Brunovas mž., Mēmeles krastā, prz. Štrauchmane E., Bauska 16 klm.

13. Rundāles pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rundāles pg.; vāciski Ruhenthal; krieviski Ruentaļskaja.

Pagasta robeža: z. — Mežotnes pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Švitenes pg., r. — Īslīces pg.

Pg. platība — 94,7 kv. klm.

Pg. b. a. v. Ādžūni.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2005, no tiem vīr. 956, siev. 1049.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 108 klm., pa zc. ar aut. — 83 klm.; b) apr. un tv. pls. Bauska, pa zc. — 13 klm.; c) tv. dzc. stc. Īslīce — 7 klm. d) tv. aut. pstn. Pilsrundāle — 7 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Šķībā kroga I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Rundāli.

Upes: a) Svitene, b) Bērstele, c) Īslīce, d) Plānīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rundāles novads — 780 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. I iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Mengots Miķelis, dz. Balčos, 6 klm. no pg. n., tlr. Rundāle 20; pg. pdm. prs. Spickus Jēkabs, dz. Augļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Rundāle 11; pg. tiesas prs. Ronis Arvīds, dz. Liepās, 4 klm. no pg. n., tlr. Rundāle 28. Pg. darbvedis Zanders Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Rundāle 1 un 40; plc. kārtībnieks Pētersons Ādolfs, dz. Raibā krogā, 1 klm. no pg. n., tlr. Rundāle 44.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rundāles 6 kl. pamatsk. Pilsrundālē, 7 klm. no pg. n., prz. Hartmanis Pauls, tlr. Pilsrundāle 16; b) Rundāles 4 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Klaviņš Mārtiņš, tlr. Rundāle 41.

Bibliotēkas: a) Rundāles pg. valdes bibliot., 788 sēj., pg. n., prz. Kūla Marija, dz. Čunkās, tlr. Rundāle 29; b) Rundāles krājaizd. sbas bibliot., 700 sēj., Piensaimn. sbas n., prz. Alksnītis Arnolds, tlr. Rundāle 23; c) Rundāles izglīt. bbas „Vilnis" bibliot., 296 sēj., Piensaimn. sbas n., prz. Alksnītis Arnolds, tlr. Rundāle 23.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsta ambulance Šķībākrogā, 4 klm. no pg. n., ārsts Ozoliņš Arnolds, tlr. Rundāle 9; aptieka Šķībākrogā; vecmāte Osis Anna, dz. patversmes n., 1 klm. no pg. n., tlr. Rundāle 13. Latv. sarkanā krusta veselības kopšanas punkts Ādžunu ciemā, 7 klm. no pg. n., māsa Kalacis Aleksandra, dz. Ādžūnu c., tlr. Viteikas 29.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Meitenes-Bauskas šaursliežu dzc. līnija un Jelgavas-Bauskas aut. līn.

a) Rundāle — P. n., pg. n., prz. Zanders Voldemārs, tlr. Rundāle 1; b) Rundāle — Tf. n., pg. n., prz. Vīksna Žanis, dz. Buliņos, tlr. Rundāle-pagasts s. v.; c) Pilsrundāle — P. tf. n. Abc. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Brencis Augusts, tlr. Pilsrundāle s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Sarkankroga muitas punkts Sarkankrogā, prz. Fridrichsons Vilhelms, 7 klm. no pg. n., tlr. Rundāle 8; b) Viteiku muitas punkts Viteikās, prz. Urbāns Jānis, 8 klm. no pg. n., tlr. Viteikas 28.

Jāņukrogs — dzc. stc., pr. Kirtovskis Jēkabs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 345, saimniecību — 351. Aramzeme 7613,34 ha (79,95%

no z. kpl.), plavas 464,51 ha (4,88%), ganības 134,19 ha (1,41%), meži 903,53 ha (9,49%), purvi 1,67 ha (0,02%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, āpši, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līņi, karūsas, līdakas, asari, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava pie pg. n., īp. Rundāles piensaimn. sba, tlr. Rundāle 3; 2) Pienotava Pilsrundālē, 7 klm. no pg. n., īp. Pilsrundāles piensaimn. sba, tlr. Pilsrundāle 20; 3) Preču vkl. Pilsrundāles b. a. v., 7 klm. no pg. n., īp. Rundāles patērētāju bba, tlr. Pilsrundāle 1; 4) II preču vkl. Rundāles b. a. v., pie pg. n., īp. Rundāles patēr. bba, tlr. Rundāle 15; 5) Pārtikas preču vkl. Šķībākrogā, 4 klm. no pg. n., īp. Hartmanis Maksis; 6) Pārtikas preču vkl. Jāņukrogā, 12 klm. no pg. n., īp. Galiņš Luize, tlr. Svitene 7; 7) Pārtikas preču vkl. Ādžūnu ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Villa Jānis; 8) Pārtikas preču vkl. Ādžūnu ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Kužņiks Jēkabs, tlr. Viteikas 43; 9) Vēja dzirnavas Ādžūnu ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Zaķis Kārlis; 10) Vēja dzirnavas Ādžūnu ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Zaķis Jānis; 11) Vēja dzirnavas Pelēķos, 5 klm. no pg. n., īp. Paulŭks Marija, dz. Mazbērstelē, tlr. Rundāle 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 44.700,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Rundāles ev.-lut. draudzes lūgšanas zāle, nespējnieku patversmes namā, 1 klm. no pg. n., apkalpo Mežotnes-Bērsteles draudzes mācītājs Ramoliņš Teodors, dz. Mežotnes mācītājmuižā, tlr. Mežotne 44.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rundāles krājaizd. sba, db. 1880. g., pr. Mengots Miķelis, dz. Balčos, tlr. Rundāle 20; 2) Rundāles ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Kvēps Fricis, dz. Mežgaļos; 3) Rundāles piensaimn. sba, db. 1912. g., pr. Šmidts Jēkabs, dz. Ļutkos, tlr. Rundāle 2; 4) Pilsrundāles piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Lindešs Verners, dz. Veižos, tlr. Pilsrundāle 27; 5) Rundāles patērēt. bba, db. 1920. g., pr. Alksnītis Jēkabs, dz. Brūveros, tlr. Īslīce 29; 6) Rundāles meliorācijas sba „Dzirnupe", db. 1928. g., pr. Mengots Miķelis, dz. Balčos, tlr. Rundāle 20; 7) Rundāles izglīt. bba „Vilnis", db. 1930. g., pr. Kļaviņš Mārtiņš, dz. pamatsk., tlr. Rundāle 41; 8) Rundāles mājturības veicin. bba, db. 1926. g., pr. Alksnītis Alma, dz. Brūveros, tlr. Īslīce 29; 9) I Rundāles lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Vincis Arnolds, dz. Buliņos, tlr. Rundāle 18; 10) II Rundāles lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Rozmanis Jānis, dz. Klačos, tlr. Rundāle 36; 11) Rundāles lopkopības pārraudz. bba „Pamats", db. 1921. g., pr. Šmidts Jēkabs, dz. Ļutkos, tlr. Rundāle 2; 12) Rundāles ugunsdzēsēju bba, db. 1925. g., pr. Mengots Miķelis, dz. Balčos, tlr. Rundāle 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Rundāles pils, viena no ievēr. Latvijā, celta pēc itāļu archit. Rastrelli plāna. Pie pils ļoti liels parks, kur agrāk bijusi retu zvēru un putnu audzētava.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi 2 saimniecības ēkas un nodūrusi 1 revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks; liela daļa pg. iedzīvotāju devušies bēgļu gaitās.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ģīrupnieks Jānis — skolu darbin., rakstnieks, dzim. 1887. g., Rundālē; b) Rozenberģe-Tunce Dagmāra — dziedātāja, skatuves mākslin., dzim. 1887. g., Rundālē; c) Vesmanis Fridrichs — senators, bij. sūtnis Anglijā, sabiedr. darbin., dzim. 1875. g., Kraukļos.

3. **Bijušo muižu centri:** Rundāles mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas Izglītības ministrijas pārziņā; pilī novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Pilsrundāles apkārtne un vēsturiskā, pēc slavenā arch. Rastrelli plāna celtā pils.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Lejniekos, pie Īslīces, prz. Zariņš P., Mežotnes stc. 3 klm.; b) Krastmalos, prz. Skustais K., Rundāles pils 10 klm.

14. Skaistkalnes pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Šenbergas pg.; vāciski Schönberg; krieviski Šenbergskaja.

Pagasta robeža: z. — Bārbeles pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Panemunes, Jaunsaules un Bruknas pg., r. — Kurmenes pg.

Pg. platība — 87,9 kv. klm.

Pg. b. a. v. Skaistkalne.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2575, no tiem vīr. 1145, siev. 1430.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 79 klm., pa zc. — 79 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 32 klm.; c) tv. pls. Bauska (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Vecmuiža — 30 klm.; d) tv. aut. pstn. Skaistkalnē.

Pg. n. Skaistkalnes b. a. v.

Pasta adrese: c. Skaistkalni.

Upes: a) Mēmele, b) Iecava.

Ezeri: a) Baltezers — 4 ha, b) Rukšas — 8 ha, c) Melnezers, Lielais — 2 ha, d) Melnezers Mazais — 1 ha, e) Bagdenu — 3 ha, f) Strempes — 2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Bauskas virsmežniecības novads — 2240 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Ozoliņš Teodors, dz. Kumurišķos, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Vizbuļi 14; pg. pdm. prs. Pakalns Jāzeps, dz. Valteros, 5 klm. no pg. n., tlr. Skaistkalne 6; pg. tiesas prs. Burkovskis Gederts, dz. b. a. v. pie pg. n. Pg. darbvedis Saulītis Antons, dz. pg. n., tlr. Skaistkalne 8; plc. kārtībnieks Simsons Andrējs, dz. b. a. v., pie pg. n., tlr. Skaistkalne 27.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Skaistkalnes 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Dūmiņš Jānis, tlr. Skaistkalne 14; b) Krusas I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Purviņš Alvīne, tlr. Skaistkalne 2.

Bibliotēkas: Skaistkalnes izglīt. bbas bibliot., 6 kl. pamatskolā, prz. Dūmiņš Anna, tlr. Skaistkalne 14.

3. **Veselības kopšana.** Skaistkalnes rajona ārsts Čuriskis Ādolfs, dz. b. a. v., pie pg. n., tlr. Skaistkalne 29; ārsts Bags Emanuēls, dz. Stepana namā, tlr. Skaistkalne 60; zobu ārste Catis Rachile, dz. b. a. v., pie pg. n.; zobu ārste Bags Noemija, dz. Stepāna namā, tlr. Skaistkalne 60; vecmāte Grosbergs Katrīne, dz. b. a. v. pie pg. n. Aptieka Skaistkalnes b. a. v.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bārbeles rajonā, vet. ārsts Priedkalns K., dz. Bārbelē, tlr. Bārbele 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas - Skaistkalnes aut. līnija.

a) Skaistkalne — P. t. k. N., 0,3 klm. no pg. n., prz. Strāds Osvalds, tlr. Skaistkalne 47; b) Kvieši — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Kviesis Miķelis; Dilbēni — P. n. Ab., Dilbēnstūros, 7 klm. no pg. n., prz. Ziemelis Andrējs; d) Vizbuļi — Tf. n. T. C., 8,5 klm. no pg. n., prz. Freimanis Jānis, tlr. Vizbuļi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Skaistkalnes muitnīca un Latvijas-Lietuvas robežpārejas punkts, pr. Saulītis Mārtiņš, dz. Ārēs, 1 klm. no pg. n., tlr. Skaistkalne 37.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 383, saimniecību — 425. Aramzeme 3896,40 ha (44,37% no z. kpl.), plavas 876,53 ha (9,98%), ganības 986,31 ha (11,23%), meži 2500,73 ha (28,48%), purvi 102,74 ha (1,17%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas, ūdri, āpši; upēs un ezeros: līdakas, asari, sapali, raudas, grunduļi, zuši, līņi, karūsas, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas, vilnas apstrād. un elektr. spēkstacija Skaistkalnes b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Grasis Edgars, tlr. Skaistkalne 15; 2) Skaistkalnes pienotava, 0,5 klm. no pg. n., īp. Skaistkalnes piensaimn. sba, tlr. Skaistkalne 13; 3) Dzirnavas un vilnas kārstuve Butkos, 7 klm. no pg. n., īp. Domkins Andrējs, tlr. Ķērpji 3; 4) Mašīnu laboš. un kalēja darbnīca, īp. Stepāns Jānis, tlr. Skaistkalne 5; 5) Koku zāģētava Silakristos, 1 klm. no pg. n., īp. Simsons Augusts, tlr. Skaistkalne 28; 6) Lopkautuve Deviņzaros, 2 klm. no pg. n., īp. Kandrovičs Albīns, tlr. Skaistkalne 38; 7) Dzirnavas Jaunzemjos, 6 klm. no pg. n., īp. Traumanis Juris; 8) Tirgotava, īp. Bērtulis Kristaps; 9) Koloniālpreču trg., īp. Zaļmansons Roche, tlr. Skaistkalne 23; 10) Fotografija un frizieŗa vkl., Liepas n., īp. Tālbergs Augusts, tlr. Skaistkalne 45; 11) Aptieka Streļēviča n., uzņ. Dīderichsens, tlr. Skaistkalne 54; 12) Dzelzs un dažādu preču trg. Liepas n., īp. Hercenbergs Sora-Minna; 13) Ādu, apavu trg. un kurpnieku darbnīca Stepāna n., īp. Rozentāls Lei-

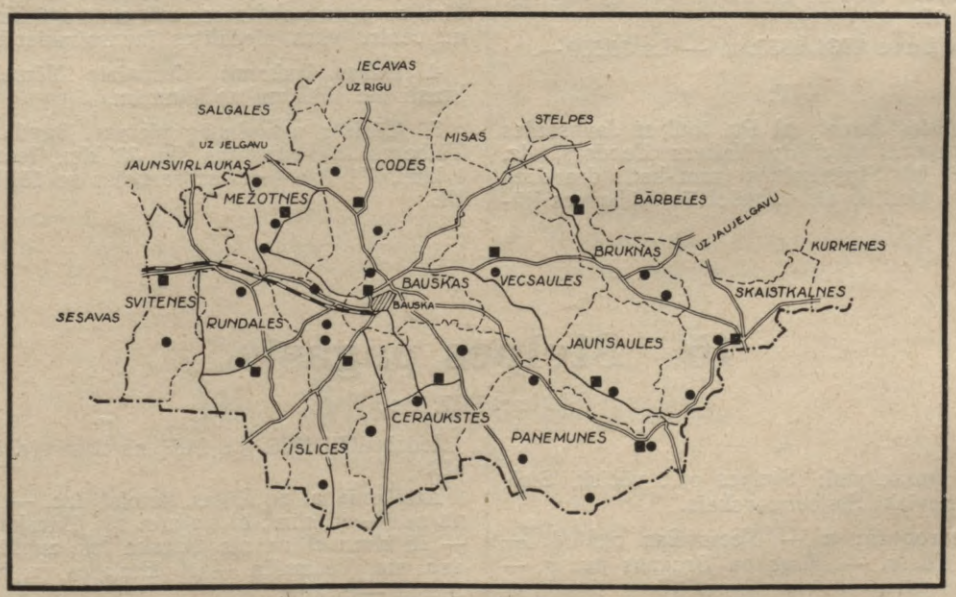

Bauskas rajons.

zers; 14) Tirgotava, īp. Mediņš Andrējs; 15) Gaļas trg., īp. Rubins Andrējs; 16) Tirgotava, īp. Rubins Feiga; 17) Aptiekas preču trg., īp. Catis Zalamans, tlr. Skaistkalne 10; 18) Dzelzs un lauksaimn. preču trg. Cata n., īp. Cimkins Jēkabs; 19) Tirgotava, īp. Rapoports Frume-Reize; 20) Pulksteņu vkl. un darbnīca Glikmaņa n., īp. Rabinovičs Boruchs; 21) Grāmatu un rakstāmlietu trg., īp. Lejietis Andrējs; 22) Grāmatu un rakstāmlietu trg. Tankeloviča n., īp. Atkačūnas Ieva; 23) Tējnīca, maiznīca un alus trg., īp. Apšancs Pāvils, tlr. Skaistkalne 50; 24) Gaļas trg., īp. Blechers Bērs; 25) Ādu, apavu un zirglietu trg., īp. Blechers Ābrams; 26) Degvīna trg., īp. Augstmanis Olga, dz. Popja m.; 27) Ādu, apavu un zirglietu trg., īp. Bochurs Movša; 28) Manufaktūras un dažādu preču trg., īp. Heifecs un Rafe; 29) II šķ. traktieris, īp. Popis Andrējs, tlr. Skaistkalne 39; 30) Maiznīca, īp. Anšancs Emīlija, tlr. Skaistkalne 1; 31) Trg., īp. Simsons Elza, dz. Draudzes m.; 32) Dažādu pr. trg., īp. Avotnieks Marta; 33) Drogu pr. un sēklu trg., īp. Gedrovičs Alb., tlr. Skaistkalne 30; 34) Dažādu preču trg., īp. Korsaks Malvīne, tlr. Skaistkalne 36; 35) Drēbnieku darbnīca, īp. Melderis Pēteris; 36) Gaļas trg., īp. Kurmanis Mendelis, dz. Rapoporta m.; 37) Skārdnieku darbnīca, īp. Vītoliņš Albīns, dz. Draudzes m.; 38) Tirgotava, īp. Burkovskis Lūcija; 39) Frizieŗa darbnīca, īp. Samužs Marija; 40) Frizieŗa darbnīca, īp. Puriņš Arnolds, dz. Draudzes m.; 41) Adītava, īp. Rissals Adele, dz. Dombrovskas m.; 42) Dažādu preču trg., īp. Zalmansons Nechame, dz. Draudzes m.; 43) Trg., īp. Kupinskis Magdalēna; 44) Trg., īp. Romanovskis Apolonija; 45) Trg., īp. Lapa Hasa, dz. Šandlera m.; 46) Dažādu preču trg., īp. Šandlers Mozus, tlr. Skaistkalne 19; 47) Linu punkts, īp. Vulfsons Haims, tlr. Skaistkalne 20; 48) Trg., īp. Vulfsons Eta; 49) Maiznīca, īp. Kandrovičs Emīlija; 50) Trg. Rozēnos, 9 klm. no pg. n., īp. Rozēns Andrējs; 51) Trg. Dilbēnstūros, 10 klm. no pg. n., īp. Ziemelis Andrējs; 52) Trg. Saulīša n., 1,5 klm. no pg. n., īp. Mediņš Augusts; 53) Trg. Briežos, 12 klm. no pg. n., īp. Stankis Andrējs; 54) Trg. Kviešos, 8 klm. no pg. n., īp. Kviesis Mārtiņš, tlr. Ķerpji 12.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Jaunsaules ev.-lut. draudzē, mācītājs Valters Teodors, dz. Panemunē; b) Skaistkalnes rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Milbauers Rūdolfs-Jāzeps, dz. Skaistkalnes klosterī; c) Skaistkalnes klosteris, tlr. Skaistkalne 9; c) Žīdu lūgšanas nams, rabīns Šterns.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Skaistkalnes brīvprātīgo ugunsdzēs. bba, db. 1910. g., pr. Grasis Edgars, dz. ūdens dzirnavās, tlr. Skaistkalne 15; 2) Skaistkalnes izglīt. bba, db. 1921. g., pr. Simsons Augusts, dz. Silakristos, tlr. Skaistkalne 28; 3) Skaistkalnes piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Pakalns Jāzeps, dz. Valtera m., tlr. Skaistkalne 6; 4) Šēnbergas krājaizdevu sba, db. 1885. g., pr. Šimiņš Mārtiņš, dz. Bruknas pg. Mazmelderos, tlr. Ozolaine 6; 5) Skaistkalnes krājaizd. sba, db. 1931. g., pr. Stūris Kārlis, dz. Deģu Piņņos; 6) Šēnbergas lauksaimn. bba, db. 1926. g., pr. Erdmanis Andrējs, dz. Jukumos; 7) Skaistkalnes loppārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Grundšteins Andrējs, dz. Oliņos; 8) Šēnbergas loppārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Traumanis Jānis, dz. skolā; 9) Šēnbergas savstarp. apdrošināš. bba, db. 1907. g., pr. Grasis Edgars, dz. ūdens dzirnavās, tlr. Skaistkalne 15; 10) Šēnbergas mednieku bba, db. 1922. g., pr. Mediņš Andrējs, dz. Mediņa m.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes pie Jaunzemu mājām, pie Siliņu m., pie Jeskuļu kapiem, pie Bagdenu m., pie Titiņu m.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 6 revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: nodedzinātas vairākas mājas; ap 70% pg. iedzīvotāju atstājuši pagastu un devušies bēgļu gaitās.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Šēnbergas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola, pārējās ēkās novietots Skaistkalnes brīvprātīgo ugunsdzēsēju bbas nams un Skaistkalnes piens. sbas pienotava; b) Hān-Mēmeles mž. centrs, 9 klm. no pg. n.; c) Krusas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** gleznainie Mēmeles upes krasti pie Vaičiem un Vimbām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Bagdēnos, prz. Tālbergs J., Vecmuižas stc. 28 klm., Iecavas upe 1 klm., Mēmele 0,5 klm., darbojas no 15. V līdz 1. IX.

15. Stelpes pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Stelpes pg.; vāciski Stelpenhof; krieviski Stelpengovskaja.

Pagasta robeža: z. — Vecmuižas pg., d. — Bārbeles pg., v. — Misas un Bruknas pg., r. — Taurkalnes pg.

Pg. platība — 70,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1183, no tiem vīr. 564, siev. 619.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 105 klm., pa zc. — 65 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 26 klm.; c) tv. pls. Bauska (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Vecmuiža — 10 klm.; e) tv. aut. pstn. Stelpē — 5 klm.

Pg. n. pie Jelgavas-Iecavas-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Stelpi.

Upes: a) Misa, b) Iecava.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Stelpes — 250 ha.

Lielākie purvi: Sveķu tīrelis — 226 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Ziemelis Jānis, dz. Jaunziemeļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Stelpe 5; pg. pdm. prs. Leitnants Rūdolfs, dz. Dzeguzēs, 8 klm. no pg. n., tlr. Umparte 9; pg. tiesas prs. Duntavs Andrējs, dz. Ķiros, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Stalgevičs Žanis, dz. pg. n., tlr. Nīzere 11; plc. kārtībnieks Pelūde Juris, dz. Nākotnes n., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nīzere 3.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Nīzeres 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Spudiņš Andrējs, tlr. Nīzere 1; b) Beķeru I pk. pamatskola, 4 klm. no pg. n., prz. Līdaka Juris, tlr. Stelpe 25.

Bibliotēkas: Stelpes kultūras bbas bibliot., 792 sēj., bbas „Kultūra" n., prz. Milsons Konstantīns, tlr. Nīzere 6.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Zommers Late, dz. Nākotnes n., 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bārbeles rajonā, vet. ārsts Priedkalns K., dz. Bārbelē, tlr. Bārbele 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas - Skaistkalnes un Rīgas-Neretas aut. līnija.

a) Stelpe — P. tf. n. Abc. T. C., 5 klm. no pg. n., prz. Cālītis Andrējs, tlr. Stelpe 18; b) Nīzere — P. tf. n. Ab. T. C., 2 klm. no pg. n., prz. Zeļģis Zelma, tlr. Nīzere s. v.; c) Ezerieši — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Valmiers Andrējs.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 232, saimniecību — 243. Aramzeme 2565,78 ha (36,44% no z. kpl.), plavas 1429,86 ha (20,30%), ganības 1551,00 ha (22,02%), meži 462,34 ha (6,56%), purvi 768,52 ha (10,91%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, āpši, lapsas, vāveres, ūdri u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, zuši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Lielšķērstos, 5 klm. no pg. n., īp. Vilšķērsts Aug., tlr. Nīzere 19; 2) Dzirnavas Strazdos I, 7 klm. no pg. n., īp. Kļaviņš Andrējs, dz. Mazkaišļos, tlr. Nīzere 12; 3) Dzirnavas Emiņos, 7 klm. no pg. n., īp. Platais Juris; 4) Dzirnavas Ķiros, 3 klm. no pg. n., īp. Duntavs Katrīne; 5) Dzirnavas Skujās, 8 klm. no pg. n., īp. Valmiers Andrējs; 6) Pienotava Norās, 5 klm. no pg. n., īp. Stelpes un apkārtnes piensaimn. sba; 7) Zāģētava Rozēs, 0,5 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Jānis, dz. Iztekās; 8) Pārtikas preču vkl. Tiltniekos, pie pg. n., īp. Tiltnieks Katrīne, tlr. Nīzere 10; 9) Pārtikas preču vkl. Norās, 5 klm. no pg. n., īp. Cālītis Andrējs, tlr. Stelpe 18; 10) Pārtikas preču vkl. Dzeguzēs, 8 klm. no pg. n., īp. Mucenieks Jānis, tlr. Umparte 9; 11) Pārtikas preču vkl. Mazbeitiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Oškalns Vold., tlr. Stelpe 2; 12) Pārtikas preču vkl. Kāravos, 6,5 klm. no pg. n., īp. Janšēvis Zelma.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 17.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Vecmuižas ev.-lut. draudzē, mācītājs Gulbis Pēteris, dz. Vecmuižas mācītājmuižā, tlr. Vecmuiža 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Stelpes kultūras bba, db. 1880. g., pr. Šnīders Jānis, dz. Kaupros, tlr. Stelpe 17; 2) Stelpes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1889. g., pr. Duntavs Andrējs, dz. Ķiros; 3) Stelpes un apk. piensaimn. bba, db. 1924. g., pr. Lielbeitiņš Ludvigs, dz. Lielbeitiņos; 4) Stelpes krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Kaktiņš Kārlis, dz. Kaktiņos, tlr. Nīzere 8; 5) Stelpes mājturības bba „Brūklene", db. 1929. g., pr. Veczieme̦lis Lība, dz. Veczieme̦ļos, tlr. Stelpe 20.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes pie Misas upes, Steņģu māju robežās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Stelpes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkota nespējnieku patversme; b) Ezeres mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; c) Nīzeres mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n.; d) Saku mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n. — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Misas un Iecavas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Svitenes pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Svitenes pg.; vāciski Schwitten; krieviski Švitenskaja.

Pagasta robeža: z. — Mežotnes un Jaunsvirlaukas pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Sesavas pg., r. — Rundāles pg.

Pg. platība — 75 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1667, no tiem vīr. 767, siev. 900.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 87 klm., pa zc. — 75 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, lietojot aut. — 19 klm., pa zc. — 19 klm.; c) tv. pls. Baus-

ka (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Bērstele — 0,25 klm.; e) tv. aut. pstn. Kukšukrogs — 3 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Meitenes ceļa.

Pasta adrese: c. Sviteni.

Upes: a) Svitene, b) Īslīce, c) Liepars.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Svitenes novads — 1149 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. I iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Sirmbārdis Jānis, dz. Igauņos, 8 klm. no pg. n., tlr. Lielsvitene 3; pg. pdm. prs. Gūtmanis Augusts, dz. Tiltiņos, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Svitene 4; pg. tiesas prs. Skujenieks Alfrēds, dz. Raņķu-Skujenieķos, 4 klm. no pg. n., tlr. Svitene 18. Pg. darbvedis Pūpēdis Alberts, dz. pg. n., tlr. Svitene 24; plc. kārtībnieks Zentelis Imants, dz. Lielsvitenē, 6 klm. no pg. n., tlr. Lielsvitene 10.

2. **Izglītība.** Skolas: Svitenes 6 kl. pamatsk., Lielsvitenes muižā, 6 klm. no pg. n., prz. Līnis Jānis, tlr. Lielsvitene 9.

Bibliotēkas: Pg. pdm. bibliot., 1109 sēj., pg. n., prz. Pūpēdis Alberts, dz. pg. n., tlr. Svitene 24.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Lapiņš Anna, dz. pg. n., tlr. Svitene 28.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Meitenes-Bauskas šaursliežu dzc. līnija un Jelgavas-Bauskas aut.. līnija.

a) Svitene — P. t. k. N., Ludzeniekos, pie pg. n., prz. Bebrekāklis Fricis, tlr. Svitene 38; b) Lielsvitene — P. tf. n. Abc. T. p. C.

6. **Pārējās iestādes.** —

Bērstele — dzc. stc., pr. Caune Alfrēds.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 262, saimniecību — 268. Aramzeme 5343,72 ha (71,26% no z. kpl.), pļavas 388,29 ha (5,18%), ganības 73,82 ha (0,98%), meži 1361,65 ha (18,16%), purvi 2,50 ha (0,03%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, vēdzeles, karūsas, raudas, asari, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vēja dzirnavas Silakrogā, 1 klm. no pg. n., īp. Ārens Hermanis, tlr. Svitene 9; 2) Svitenes vēja dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Baumgartens Ernsts; 3) Rundāles krejoš. punkts Lielsvitenē, 6 klm. no pg. n., īp. Rundāles piensaimn. sba, tlr. Lielsvitene s. v.; 4) Rundāles krejoš. punkts Tiltiņos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Rundāles piensaimn. sba, tlr. Svitene 4; 5) Pārtikas preču vkl. Cielavkrogā, 8 klm. no pg. n., īp. Sīmanis Pēteris, tlr. Jaunsvirlauka 40; 6) Pārtikas preču vkl. Tiltiņos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Gūtmanis Augusts, tlr. Svitene 4; 7) Pārtikas preču vkl. Skrambukrogā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Pulciņš K., tlr. Svitene 39; 8) Pārtikas preču vkl. Bajāros, 6 klm. no pg. n., īp. Baumgartens A., tlr. Lielsvitene 23; 9) Pārtikas preču vkl. Birzuļos, 7 klm. no pg. n., īp. Andersons J., tlr. Lielsvitene 6.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 32.100.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bērsteles ev.-lut. draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n., mācītājs Ramoliņš Teodors, dz. Mežotnes mācītāja mājā, tlr. Mežotne 44.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Svitenes krājaizd. sba, pr. Feldmanis Žanis, dz. Brēdiķos, tlr. Lielsvitene 15; 2) Svitenes izglītības bba, db. 1930. g., pr. Pūpēdis Alberts, dz. pg. n., tlr. Svitene 24.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: nošauts Svitenes pg. vecākais, apcietināti vairāki pg. iedzīvotāji.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Reinhards Gustavs — Dr. med., sabiedr. darbin., dzim. 1868. g., Igauņos; b) Vīksna Rūdolfs (pseud. Ru-Vi) — žurnālists, dzim. 1876. g., Mazsvitenē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielsvitenes mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola, nespējnieku patversme, koppienotava un plc. kārtībnieka dzīvoklis; b) Lielbērsteles mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., ēkas izlieto zemes nomnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Svitenes un Īslīces līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

17. Taurkalnes pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Valles pg.; vāciski Wallhof; krieviski Valgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Birzgales pg., d. — Kurmenes un Bārbeles pg., v. — Vecmuižas pg., r. — Sērenes pg.

Pg. platība — 235,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3159, no tiem vīr. 1631, siev. 1528.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 115 klm., pa zc. — 75 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 40 klm.; c) tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 26

klm.; d) tv. dzc. stc. Goba — 8 klm.; e) tv. aut. pstn. Krīči — 4 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Valli.

Upes: a) Iecava, b) Misa.

Ezeri: a) Vāveres — 18,8 ha, b) Aklais — 22,9 ha.

Kalni: Taurkalns.

Lielākie mežu masīvi: Taurkalna novads — 9174 ha.

Lielākie purvi: a) Diņķu tīrelis — 42,3 ha, b) Ērglu — 257,6 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Strautnieks Arvīds, dz. Strautniekos, 7 klm. no pg. n., tlr. Valle 13; pg. pdm. prs. Kļaviņš Jānis, dz. Langenfeldēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Valle 42; pg. tiesas prs. Pildavs Mārtiņš, dz. Rukmūļos, 8 klm. no pg. n., tlr. Goba 13. Pg. darbvedis Grunvalds Jānis, dz. pg. n., tlr. Valle 4; vc. plc. kārtībnieks Gramsts Aleksandrs, dz. mācītājmuižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Valle 9.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Pētermuižas II pk. pamatskola, 4 klm. no pg. n., prz. Zommers Mārtiņš, tlr. Valle 5; b) Kalnamuižas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Bruniņš Jēkabs, tlr. Goba 4; c) Vasku I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Kalvāns Rūdolfs, tlr. Valle 16; d) Taurkalna II pk. pamatsk., 24 klm. no pg. n., prz. Brežinskis Hermīne, tlr. Taurkalns 2.

Bibliotēkas: a) Valles kultūras veic. bbas bibliot., 700 sēj., Pētermuižas skolā, prz. Tuktēns Eduards, dz. Liepaskalējos, tlr. Valle 31; b) Valles dziedāšanas bbas bibliot., 200 sēj., Vasku skolā, prz. Vidovskis Eduards, dz. Vidējos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Ruberts Irma, dz. Valles mācītājmuižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Valle 6; vecmāte Klakmanis Olga, dz. Iesalniekos, 2 klm. no pg. n. Valles aptieka mācītājmuižā, 2 klm. no pg. n., īp. Šulcs Egons.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bārbeles rajonā, vet. ārsts Priedkalns K., dz. Bārbelē, tlr. Bārbele 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Krustpils dzc. līnija un Rīgas-Neretas aut. līnija.

a) Valle — P. t. k. N., mācītājmuižā, 2 klm. no pg. n., prz. Galdiņš Voldemārs, tlr. Valle 40; b) Taurkalns — Tf. n. T. p. C., prz. Rozenfelds Ādolfs, tlr. Taurkalns s. v.; c) Goba — P. tf. n. Abc. T. p. C., Bērzēs, 8 klm. no pg. n., prz. Bērze Jānis, tlr. Goba s. v.; d) Taurkalns — P. n. Abc., Ulēnos, 15 klm. no pg. n., prz. Āboliņš Jānis; e) Taurkalns — F., pienotavā, 5 klm. no pg. n., prz. Lācis Alma, tlr. Valle 58.

6. **Pārējās iestādes.** a) Taurkalnes vmžn. Taurkalna mežmuižā, 6 klm. no Taurkalnes dzc. stc., vmžz. Rozenfelds Ādolfs, tlr. Taurkalne s. v.; b) Taurkalnes vmžn. I iec. mžn. Taurkalnē, Taurkalnes mežmuižā, 6 klm. no Taurkalnes dzc. stc., mžz. Ostensakens Paulis, tlr. Taurkalne 8; c) Taurkalnes vmžn. II iec. mžn. Valles Reizēnu m., 4 klm. no dzc. stc., mžz. Vītelis Jānis, tlr. Taurkalne 7.

Taurkalns — dzc. stc., pr. Vietnieks Oskars.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 557, saimniecību — 619. Aramzeme 4924,21 ha (20,89% no z. kpl.), pļavas 3712,49 ha (15,76%), ganības 2760,61 ha (11,72%), meži 9490,46 ha (40,28%), purvi 1830,01 ha (7,77%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, lūši, lapsas, caunas, brieži, stirnas, mežacūkas; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, raudas, karūsas, asari, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču vkl. Jaunbruntāļos, pie pg. n., īp. Lejiņš Andrējs; 2) Pārtikas preču vkl. Timermaņos, 2 klm. no pg. n., īp. Šoks Mārtiņš, tlr. Valle 21; 3) Zāģētava Bebros, 3 klm. no pg. n., īp. Bebris Konr., tlr. Valle 3; 4) Zāģētava Kalniņos, 22 klm. no pg. n., īp. Mazūdris Mārt., tlr. Taurkalns 1; 5) Pārtikas preču vkl. Kalējos, 5 klm. no pg. n., īp. Salgrāvis Andrējs; 6) Pārtikas preču vkl. Jumiķos, 5 klm. no pg. n., īp. Kļaviņš Kārlis; 7) Pārtikas preču vkl. Vēverzemniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Glīzds Jānis; 8) Pārtikas preču vkl. Bērzēs, 8 klm. no pg. n., īp. Bērze Jānis, tlr. Goba s. v.; 9) Pārtikas preču vkl. Palejās, 6 klm. no pg. n., īp. Mazjānis Kārlis, tlr. Valle 60; 10) Pārtikas preču vkl. Ratkēvičos, 15 klm. no pg. n., īp. Ratkēvičs Jāzeps; 11) Pārtikas preču vkl. Ulēnos, 15 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Jānis; 12) Pārtikas preču vkl. Nīkmaņos, 15 klm. no pg. n., īp. Nīkmanis Lība; 13) Pārtikas preču vkl. Tiltniekos, 20 klm. no pg. n., īp. Āboliņš Pēteris, tlr. Taurkalne 5; 14) Dzirnavas Melderos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Rozenbergs Mārtiņš; 15) Dzirnavas Mazlaugās, 5 klm. no pg. n., īp. Bērenfelds Alfrēds, tlr. Valle 12; 16) Dzirnavas Sudrabiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Sudrabiņš Jānis; 17) Dzirnavas Zommeros, 7 klm. no pg. n., īp. Zommera mant., dz. Palejās, tlr. Valle 60; 18) Dzirnavas Dzilnās, 7 klm. no pg. n., īp. Zustrenis Andrējs; 19) Dzirnavas Timermaņos, 3 klm. no pg. n., īp. Brugmanis Roberts; 20) Pienotava „Avots", īp. piensaimnieku sba „Avots", tlr. Valle 44; 21) Krejošanas punkts Palejās, 6 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Avots", tlr. Valle 60; 22) Krejošanas punkts Gāguļos, 7 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Avots"; 23) Krejošanas punkts Mežmuižā, 5 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Cerība", tlr. Valle 58; 24) Zāģētava Mazlaugās, 5 klm. no pg. n., īp. Bērenfelds Alfrēds, tlr. Valle 12.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.415,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Valles ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Bušs Vilhelms, dz. Birzgales mācītājmuižā, tlr. Birzgale 12.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Valles dziedāš. bba, db. 1890. g., pr. Bērenfelds Alfrēds, dz. Mazlaugās, tlr. Valle 12; 2) Valles kultūras veicin. bba, db. 1921. g., pr. Lauksargs Mārtiņš, dz. Lapsās, tlr. Valle 28; 3) Valles savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1891. g., pr. Hauptmanis Pāvils, dz. Kauķos, tlr. Valle 27; 4) Atvaļināto karavīru bba, db. 1934. g., pr. Strautnieks Alfrēds, dz. Jāņa Jāneikās; 5) Bbas latv. nācionālā jaun. Valles nod., pr. Ūdris Jēkabs, dz. Vecpeņķos, tlr.

Umpārte 11; 6) Valles lauksaimn. bba, db. 1901. g., pr. Hauptmanis Pāvils, dz. Kaukos, tlr. Valle 27; 7) Latv. jaunatnes bbas Valles nod., db. 1928. g., pr. Ziemelis Roberts, dz. Lielzaķos; 8) Valles krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Pildavs Mārtiņš, dz. Rukmūļos, tlr. Goba 13.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c. —

1905. g. notikumi: 4 pg. iedzīvotāji izsūtīti trimdā.

Pasaules kara notikumi: iedzīvotāji evakuējušies; pazudis pg. valdes un tiesas archīvs.

2. **Sabiedrisku darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Amtmanis-Briedītis Alfrēds — aktiers un režisors, dzim. 1885. g.; b) Graudiņš Kārlis — vēstures pētnieks, statistiķis, rakstn., dzim. 1863. g., Ģirupniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Valles mž. centrs, pie pg. n., dzīvojamā ēkā ierīkots Apvienoto bbu nams, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Mežamuižas centrs, 5 klm. no pg. n., dzīvojamā ēkā ierīkota pg. nespējnieku patversme, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Kalnamuižas centrs, 8 klm. no pg. n.; d) Kannenieku mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; e) Pētermuižas centrs, 5 klm. no pg. n.; f) Kārklu mž. centrs, 6 klm. no pg. n. — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Iecavas upes Krūzes līcis, Krūzes māju robežās; b) Taurkalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kaikaros, prz. Erdmanis O., pst. c. Gobu, Gobas stc. 0,2 klm., darbojas no 1. VI līdz 1. IX.

18. Vecmuižas pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecmuižas pg.; vāciski Neugut; krieviski Neigutskaja.

Pagasta robeža: z. — Tomes un Baldones pg., d. — Stelpes pg. v. — Misas pg., r. — Taurkalnes un Birzgales pg.

Pg. platība — 255,3 kv. klm.

Pg. b. a. v. Vecmuiža.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2884, no tiem vīr. 1361, siev. 1523.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 97 klm., pa zc. — 51 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 33 klm.; c) tv. pls. Bauska (sk .augšā); d) tv. dzc. stc. Vecmuiža — 2,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Vecmuižā.

Pg. n. pie Rīgas-Skaistkalnes šosejas.

Pasta adrese: c. Vecmuižu.

Upes: a) Misa, b) Zvirgzde, c) Vīksniņa, d) Talķe.

Ezeri: a) Staņķa — 15 ha, b) Aklais — 1 ha.

Kalni: a) Ķīķerkalns, b) Kaupurkalns, c) Bēkukalns.

Lielākie mežu masīvi: Vecmuižas novads — 6470 ha.

Lielākie purvi: a) Beibezis — apm. 1200 ha, b) Vilku tīreils — 300 ha, c) Strunkupurvs — 350 ha, d) Lādzenu tīrelis — 167 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Sodums Andrējs, dz. Sodumos, 7 klm. no pg. n., tlr. Umparte 19; pg. pdm. prs. Tupiņš Kārlis, dz. Tikmaņos, 4,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Āriņš Vilis, dz. Mārt. Pelsēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Vecmuiža 37. Pg. darbvedis Šmits Jānis, dz. pg. n., tlr. Vecmuiža 9; plc. kārtībnieks Bērziņš Alfrēds, dz. pg. dzīv. n., 0,4 klm. no pg. n., tlr. Vecmuiža 15.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vecmuižas 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Šiliņš Heinrichs, tlr. Vecmuiža 7; b) Umpartes I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Timermans Manfrēds, tlr. Umparte 1.

Bibliotēkas: Vecmuižas kultūras veicināš. bbas bibliot., 803 sēj., bbas n., prz. Strazdiņš Anna, dz. bbas n.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Kļaviņš Arvīds, dz. Vecmuižas doktorātā, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Vecmuiža 35; vecmāte Cimze Berta, dz. pg. dzīv. n., 0,4 klm. no pg. n. Aptieka Vecmuižā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bārbeles rajonā, vet. ārsts Priedkalns K., dz. Bārbelē, tlr. Bārbele 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Daudzevas dzc. līnija un Rīgas-Skaistkalnes aut. līnija.

Vecmuiža — P. t. k. N., 0,4 klm. no pg. n., prz. Elpe Eduards, tlr. Vecmuiža 82; Umparte — P. tf. n. Ab. T. p. C., 11 klm. no pg. n., prz. Dreijers Pauls; Repšas — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Lapa Kristaps; Zari — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Preilis Fridricha; Zvirgzde — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Vīksne Spodra.

6. **Pārējās iestādes.** Bauskas apr. plc. II iec. pie Rīgas-Skaistkalnes šosejas, 2 klm. no Vecmuižas stc., pr. Jānītis Eduards, dz. ķesterātā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vecmuiža 16. Vecmuižas vmžn. Zvirgzdu muižā, 10 klm. no Vecmuižas dzc. stc., vmžz. Kuks Kārlis, tlr. Vecmuiža 10; Vecmuižas vmžn. I iec. mžn. Zvirgzdes Priedes kro-

gū. 8 klm. no Vecmuižas dzc. stc., mžz. Tikmanis Rūd., tlr. Vecmuiža 1.

Vecmuiža — dzc. stc., pr. Ginters Roberts.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 510, saimniecību — 604. Aramzeme 4390,26 ha (17,20% no z. kpl.), plavas 4819,04 ha (18,88%), ganības 4217,97 ha (16,52%), meži 9729,53 ha (38,11%), purvi 1637,16 ha (6,41%).

Mežos sastopami: zaķi, irši, stirnas, lapsas, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, karūsas, raudas, asari, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Staņķos, 7 klm. no pg. n., īp. Gerdens Jānis, tlr. Vecmuiža 66; 2) Vēja dzirnavas Umpartē, 10 klm. no pg. n., īp. Dreijers Pauls, tlr. Umparte s. v.; 3) Vēja dzirnavas Platājos, 8 klm. no pg. n., īp. Platais Mārtiņš; 4) Vēja dzirnavas Loļās, 7 klm. no pg. n., īp. Ezers Kārlis; 5) Elektriskās dzirnavas apbūves gab. 114, pie pg. n., īp. Helmanis Teodors, dz. 165. apbūves gab.; 6) Tvaika dzirnavas apbūves gab. 116, pie pg. n., īp. Gulbis Ludvigs, dz. 166. apbūves gab., tlr. Vecmuiža 65; 7) Pienotava, īp. Vecumnieku piensaimn. sba, tlr. Vecmuiža 5; 8) Koku zāģētava, īp. Bāliņš Andrējs, dz. Bēku Kalnos, tlr. Vecmuiža 43; 9) Vecumnieku Patērētāju bbas „Rūķis" vkl., īp. Vecumnieku patēr. bba „Rūķis", tlr. Vecmuiža 18; 10) Koloniālpreču vkl., īp. Kirsteins Ludvigs, tlr. Vecmuiža 11; 11) Koloniālpreču vkl., īp. Dirveiks Kārlis, tlr. Vecmuiža 41; 12) Koloniālpreču vkl., īp. Līdaks Klāra, tlr. Vecmuiža 3; 13) Koloniālpreču vkl. Dreijeros, 10 klm. no pg. n., īp. Dreijers Paulis, tlr. Umparte s. v.; 14) Koloniālpreču vkl. Kalna Ķepšos, 6 klm. no pg. n., īp. Lapa Kristaps; 15) Koloniālpreču vkl. Vecvagaros, 6 klm. no pg. n., īp. Pokazis Mārtiņš.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.400,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vecmuižas ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Gulbis Pēteris, dz. mācītājmuižā, tlr. Vecmuiža 14.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vecmuižas kultūras veicin. bba, db. 1921. g., pr. Šiliņš Heinrichs, dz. II pk. pamatskolā, tlr. Vecmuiža 7; 2) Vecmuižas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1921. g., pr. Šmits Jānis, dz. pg. n., tlr. Vecmuiža 9; 3) Vecmuižas krājaizd. sba, db. 1922. g., pr. Bāliņš Andrējs, dz. Kalna Bēkos, tlr. Vecmuiža 43; 4) Vecmuižas brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1933. g., pr. Šmits Jānis, dz. pg. n., tlr. Vecmuiža 9; 5) Vecmuižas piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Sodums Andrējs, dz. Sodumos, tlr. Umparte 19; 6) Vecmuižas lauksaimn. veicin. bba, db. 1928. g., pr. Āriņš Vilis, dz. Pelšes Mārtiņos, tlr. Vecmuiža 37; 7) Vecmuižas mednieku bba „Mednis", db. 1922. g., pr. Surgenieks Andrējs, dz. Vecmuižas pg. Dišleros; 8) Vecmuižas cukurbiešu audzētāju bba, db. 1933. g., pr. Krieviņš Richards, dz. Vecvagaros, 6 klm. no pg. n., tlr. Umparte 26; 9) Vecmuižas patērēt. bba „Rūķis", db. 1921. g., pr. Lejnieks Alberts, dz. Jaunķesās, tlr. Umparte 16.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Zaimu kapi Deprejas apgaitā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies 7 nedēļas vācu frontes līnijā; sagrautas un nodedzinātas daudzas ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Bankavs Jānis — žurnālists, dzim. 1886. g., Vecmuižā; b) Garais Fricis — rakstnieks, dzim. 1865. g., Vecmuižā; c) Klīve Ādolfs — sabiedr. darbin., Latvijas bankas padomes priekšsēdētājs, dzim. 1888. g., Klīvos; d) Spekke Arnolds — Dr. phil. prof., zinātnieks, sabiedr. darbin. un diplomāts, tag. sūtnis Romā, dzim. 1887. g., Vecmuižā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecmuižas centrs, pie pg. n., piešķirts Vecmuižas kultūras veicināš. bbai, ēkās ierīkots tautas nams; b) Umpartes mž. centrs, atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Misas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

19. Vecsaules pagasts.

(Sk. karti 487. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vecsaules pg.; vāciski Alt-Rahden; krieviski Alt-Radenskaja.

Pagasta robeža: z. — Misas pg., d. — Panemunes un Ceraukstes pg., v. — Bauskas un Codes pg., r. — Bruknas un Jaunsaules pg.

Pg. platība — 113,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1888, no tiem vīr. 880, siev. 1008.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 117 klm., pa zc. ar aut. — 80 klm.; b) no apr. un tv. pls. Bauskas, pa zc. — 11 klm.; c) tv. dzc. stc. Bauska — 13 klm.; e) tv. aut. pstn. Bauskā — 11 klm.

Pg. n. pie Bauskas-Skaistkalnes ceļa.

Pasta adrese: c. Vecsauli.

Upes: Mēmele.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vecsaules sils — 740 ha.

Lielākie purvi: a) Cerības purvs — 173 ha, b) Sveķu purvs — 670 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. I iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Lielturks Mārtiņš, dz. D.-Viļumos, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ziemelis Jānis, dz. Sitiķos, 4 klm. no pg. n., tlr. Vecsaule 17; pg. tiesas prs. Ziemelis Jānis (sk. augšā). Pg. darbvedis Betchers Nikolajs, dz. pg. n., tlr. Vecsaule 31; vc. plc. kārtībnieks Vanags Jānis, dz. Strautmalos, 1 klm. no pg. n., tlr. Vecsaule 1.

2. **Izglītība.** Skolas: Vecsaules 6 kl. pamatsk., 0,7 klm. no pg. n., prz. Mežkalns Emīlija, tlr. Vecsaule 16.

Bibliotēkas: Bbas Latvju jaunatne Vecsaules nod. bibliot., pg. n., prz. organizācijas valdes loc.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Rimovs Anna, dz. Erģelniekos, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Vecsaule — P. tf. n. Abc. T. p. C., prz. Betchers Nikolajs, tlr. Vecsaule 31.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 327, saimniecību — 337. Aramzeme 6070,26 ha (53,43% no z. kpl.), plavas 1147,51 ha (10,10%), ganības 1059,43 ha (9,32%), meži 932,88 ha (8,21%), purvi 1633,37 ha (14,37%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, seski u. c.; upēs un ezeros: asari, sapali, līdakas, raudas, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču vkl. Desu krogū, 10 klm. no pg. n., īp. Kundziņš D.; 2) Pienotava, īp. Vecsaules piensaimn. sba „Saule", tlr. Vecsaule 3; 3) Zāģētava Kalna krogū, pie pg. n., īp. A. Stūra mant., tlr. Vecsaule 8; 4) Pārtikas preču vkl. Brūzeniekos, pie pg. n., īp. Pūtelis Marija, tlr. Vecsaule 30; 5) Pārtikas preču vkl. Sipjos, 10 klm. no pg. n., īp. Bērznieks Līna; 6) Pārtikas preču vkl. pie pg. n., īp. Punenovs Andrējs; 7) Pārtikas preču vkl. Ličos, 2 klm. no pg. n., īp. Vītols Jānis; 8) Pārtikas preču vkl. Erķenos, 6 klm. no pg. n., īp. Vītols Jēkabs, tlr. Kubliņas 12; 9) Pārtikas preču vkl. Dāviņos, 10 klm. no pg. n., īp. Brilovičs Dāvīds.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vecsaules ev.-lut. draudzes baznīca pie Bauskas-Jaunsaules ceļa, 2 klm. no pg. n., mācītājs Ulmanis Haralds, dz. mācītājmuižā, tlr. Vecsaule 28.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vecsaules lauksaimn. bba, db. 1900. g., pr. Betchers Nikolajs, dz. pg. n., tlr. Vecsaule 31; 2) Piensaimn. bba „Saule", pr. Podnieks Mārtiņš, dz. Viesturos, tlr. Vecsaule 12; 3) Mājturības veicināš. bba, pr. Tardenaks Irēna, dz. M. Bieķēnos, 4,5 klm. no pg. n.; 4) Latv. jaunatnes Vecsaules nod., pr. Podnieks Mārtiņš, dz. Jelgavā; 5) Meliorāc. sba „Vienprātība", pr. Ķilkuts Mārtiņš, dz. Lavniekos, 10 klm. no pg. n.; 6) Meliorāc. sba „Dzelme", pr. Auniņš Jānis, dz. Auniņos, 2,5 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Vēsturiskās Saules kaujas vietas Mēmeles upes krastā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 1 revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies kauju joslā; nopostītas ap 20 saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecsaules mž. centrs, 0,4 klm. no pg. n., piešķirts Vecsaules lauksaimn. bbai, pilī ierīkotas izrīkojumu telpas; b) Pētermuižas centrs, sadalīts jaunsaimn., ēkas kara laikā nopostītas.

4. **Dabas jaukumi:** Mēmeles jaukie krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Čapānos, Mēmeles krastā, prz. Ronis M., Bauskas stc. 9 klm.; b) Likvertēnu Spirās, prz. Vasariņš E., Bauska 7 klm., Mēmele 1 klm.

20. Zālītes pagasts.

(Sk. karti 477. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Grienvaldes pg.; vāciski Grünwaldische; krieviski Grjunvaldskaja.

Pagasta robeža: z. — Baldones pg., d. — Mežotnes pg., v. — Salgales un Garozes pg., r. — Iecavas pg.

Pg. platība — 142,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2099, no tiem vīr. 997, siev. 1102.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 79 klm., pa zc. ar aut. — 50 klm.; b) no apr. pls. Bauskas, pa zc. — 23 klm.; c) tv. pls. Bauska (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Iecava — 4 klm.; e) tv. aut. pstn. Iecava — 2 klm.

Pg. n. pie Iecavas-Fridriķu ceļa.

Pasta adrese: c. Iecavu.

Upes: a) Iecava, b) Misa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Zālītes novads — 4029 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Bauskas apr. plc. II iec.; miertiesas Bauskas apr. II iec.; izm. tiesneša Bauskas apr. rajonā; tiesu izp. Bauskas apr. rajonā. Pg. vecākais Čapuls Voldemārs, dz. Jaunķekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Iecava 84; pg. pdm. prs. Augstkājs Jānis, dz. Kalna-Ķužos, 3 klm. no pg. n., tlr. Iecava 50; pg. tiesas prs. Kaža Jēkabs, dz. Ķempos, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ekšteins Jānis, dz. pg. n., tlr. Iecava 8; vc. plc. kārtībnieks Celms Pēteris, dz. Fridriķu muižā, tlr. Iecava 97.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Zālītes 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Grīnfelds Jānis, tlr. Iecava 61; b) Dzimtsmisas 6 kl. pamatsk., pie Rīgas-Bauskas šosejas, 11 klm. no pg. n., prz. Dauksis Alfrēds, tlr. Dzimtsmisa s. v.

Bibliotēkas: Grienvaldes lauksaimn. bbas bibliot., 700 sēj., Zālītes pg. n., prz. Ekšteins Berta, tlr. Iecava 8.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Ramuzis Līze, dz. Lubukrogū, 6 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Bauskas rajonā, vet. ārsts Cīrulis A., dz. Bauskā, tlr. Bauska 70.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Daudzevas dzc. līnija un Rīgas-Bauskas aut. līnija.

a) Zālīte — Tf. n. T. C., 5 klm. no pg. n., prz. Andersons Otīlija, tlr. Zālīte s. v.; b) Dzimtsmisa — P. tf. n. Abc. T. C., pamatskolā, 10 klm. no pg. n., prz. Dauksis Alfrēds, tlr. Dzimtsmisa s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Zālītes vmžn. Zālītes mežamuižā, 1 klm. no Zālītes stc., vmžz. Stuberovskis Žanis, 8 klm. no pg. n., tlr. Zālīte 11; b) Zālītes vmžn. V iec. mžn. Zālītes mežmājā, 0,5 klm. no Zālītes stc., mžz. Zemītis Mārtiņš, 8 klm. no pg. n., tlr. Zālīte 2.

Iecava — dzc. stc., pr. Blumbergs Alberts; Zālīte — dzc. stc., pr. Krigers Emīls.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 403, saimniecību — 419. Aramzeme 4264,40 ha (29,86% no z. kpl.), pļavas 1907,98 ha (13,36%), ganības 2341,74 ha (16,40%), meži 4367,17 ha (30,58%), purvi 775,41 ha (5,43%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, sapali, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Lejerta ūdens dzirnavas, 14 klm. no pg. n., īp. Lejerts Andrējs, tlr. Misupe 3; 2) Dzimtsmisas ūdens dzirnavas, 13 klm. no pg. n., īp. Lejerts Andrējs, tlr. Misupe 9; 3) Grienvaldes ūdens dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Majors Matilde; 4) Tirgotava Freimaņos, 12 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis; 5) Tirgotava Bullu krogū, 10 klm. no pg. n., īp. Jurēvics Jēkabs, tlr. Dzimtsmisa 7; 6) Trg. Dzimtsmisā, 11 klm. no pg. n., īp. Ķenigsters Benita, tlr. Dzimtmisa 16; 7) Tirgotava Šķēpiņos, 14 klm. no pg. n., īp. Šulcs Jēkabs, tlr. Misupe 15; 8) Tirgotava Krastrūķos, 10 klm. no pg. n., īp. Kuliknuskis Alīse.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.149.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Iecavas-Lambertes ev.-lut. draudzē, mācītājs Lūsis Jānis, dz. Iecavā, tlr. Iecava 59.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Grienvaldes savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1886. g., pr. Bariss Kārlis, dz. Kaijās, tlr. Iecava 33; 2) Grienvaldes lauksaimn. bba, db. 1911. g., pr. Ekšteins Jānis, dz. pg. n., tlr. Iecava 8.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi:—

Pasaules kara notikumi: pilnīgi sagrauts pg. n., bbas nams un nopostītas 86 saimn., vairums iedzīvotāju izbēguši uz Krieviju.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Akmentiņu Dace (Dārta Steinberg) — skatuves mākslin., dzim. 1858. g., Grienvaldē; b) Dombrovskis Jānis — mākslas rakstn., paidagōgs, dzim. 1885. g., Zālītē; c) Mīlgrāvis Krišjānis — žurnālists, dzim. 1882. g., Grienvaldē; d) Plavenieks Pāvuls — žurnālists, teātra darbin., dzim. 1856. g., Plēsāju mežsarga mājās, miris 1888. g., Maleniekos; e) Vesmanis Jānis — publicists, sabiedr. darbin., dzim. 1878. g., Garaušos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielfridriķu mž. centrs, ēkās ierīkots pg. n.; b) Dzimtsmisas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., ēkās ierīkota pamatsk.; c) Grienvaldes mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Ikstrumu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; e) Nibenetes mž. centrs; 7) Branta mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; g) Granteles mž. centrs, 12 klm. no pg. n.; i) Hibenetes mž. centrs, 15 klm. no pg. n. — centri atstāti agr. īpašniekiem kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Iecavas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Meloņos, prz. Zade K., pst. c. Iecavu, Zālītes stc. 7 klm.

XIV. Jēkabpils apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Jēkabpilī, Dambja - 19. Tlr. Jēkabpils 9. Vīksna Rūdolfs, pašvald. vec. Dambja - 19. Tlr. 9.

Apr. plc. pr-ka kancel. Jēkabpilī, Dambja - 19. Tlr. 3. Kursītis Staņislavs, apr. pr-ks.

Apr. plc. I iec. Kancel. Jēkabpilī, Dambja - 19. Tlr. 3. Iecirkni pārzina apr. pr-ks.

Apr. plc. II iec. Kancel. Jaunjelgavā, Rīgas - 34. Tlr. 6. Celms Vilhelms, iec. pr-ks. Tlr. 6. Rīgas - 34. Tlr. 26.

Jēkabpils iec. miertiesnesis Brunovskis Voldemārs. Pieņem no 10—15. Jēkabpilī, Lielajā - 65. Tlr. 58.

Jaunjelgavas iec. miertiesnesis Elsiņš Pauls. Pieņem no 10—15. Jaunjelgavā, Katoļu - 2. Tlr. 27.

Viesītes iec. miertiesnesis Vilks Herberts, Viesītē, Kungu - 13. Tlr. 66.

Apr. izm. tiesn. p. i. Štolcs Aleksandrs, Jēkabpilī.

Apr. tiesu izp. Veinbergs Jānis, Jēkabpilī, Lielajā - 99. Tlr. 53.

1. Ābeļu pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Salas pg.; vāciski Holmhof; krieviski Golmgofskaja.

Pagasta robeža: pg. centrā — Jēkabpils pls., d. — Krustpils pg.; z. — Biržu un Dignājas pg., r. — Sēlpils un Pļaviņu pg.

Pg. platība — 199 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2532, no tiem vīr. 1190, siev. 1342.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 132 klm., pa zc. — 135 klm.; b) apr. pls. Jēkabpils — pg. centrā; c) tv. pls. Jēkabpils (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Jēkabpils — 2 klm., Krustpils — 3 klm.

Pg. n. pie Jēkabpils-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Jēkabpili.

Upes: Susēja, Daugava.

Ezeri: Vīķu — apm. 40 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Ābeļu novads — 5940 ha.

Lielākie purvi: a) Gargrodes — apm. 1000 ha, b) Bērza — apm. 1500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Jēkabpils iec.; izm. tiesneša Jēkabpils rajonā; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Avotiņš Jānis, dz. Bitānos, 12 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Skanstiņš Pēteris, dz. Skanstniekos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Zvejnieks Jānis, dz. Rožos, 12 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Arkliņš Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Jēkabpils 81; plc. kārtībnieks Porietis Jānis, dz. Jēkabpilī, Dārznieka - 17, tlr. Jēkabpils 78.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Ābeļu 6 kl. pamatskola, 4 klm. no pg. n., prz. Jaunslavietis Alfrēds, tlr. Jēkabpils 143; b) Salas 6 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Jānis, tlr. Viesturi 1.

Bibliotēkas: Ābeļu jaunatnes kult. bbas bibliot., 802 sēj., Salas skolā, prz. Kārkliņš Marta, tlr. Viesturi 1.

3. **Veselības kopšana.** Ābeļu pg. rajona ārsta ambulance, ārste Pētersons Emma, dz. Jēkabpilī, tlr. Jēkabpils 123; rajona vecmāte Kabuts Marija, dz. Jēkabpilī, tlr. Jēkabpils 87; Jēkabpils apr. slimnīca, 0,5 klm. no pg. n., ārsts Aivars P., dz. slimnīcā, tlr. Jēkabpils 36.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jēkabpils rajonā, vet. ārsts Ermansons T., dz. Jēkabpilī, tlr. Jēkabpils 42.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Krustpils-Jelgavas un Jēkabpils-Neretas dzc. līnijas.

a) Viesturi — P. tf. n. Ab. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Bitenieks Mārtiņš, tlr. Viesturi s. v.; b) Roži — P. n. Ab., 12 klm. no pg. n., prz. Zvejnieks Jānis; c) Ausuļi — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Kārlis; d) Luksti — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Krēsliņš Emīlija, tlr. Luksti s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Jēkabpils vmžn. I iec. Kažu mžn. Liepu mājās, 7 klm. no Krustpils dzc. stc., 4 klm. no Jēkabpils dzc. stc., mžz. Kļaviņš Teodors, tlr. Jēkabpils 37; b) Jēkabpils vmžn. Dignājas mežmuižā, 10 klm. no Krustpils dzc. stc., 6 klm. no Jēkabpils dzc. stc., mžz. Liepiņš Kārlis, tlr. Jēkabpils 38; c) Jēkabpils vmžn. II iec. Jēkabmiesta mžn. Barankrogā, 9,5 klm. no Krustpils dzc. stc., 5,5 klm. no Jēkabpils dzc. stc., mžz. Lasis Jūlijs, tlr. Jēkabpils 38; d) Sēlpils vmžn. III iec. Auzānu mžn. Mālkalnā, 10 klm. no Krustpils dzc. stc., mžz. Grasis Miķelis, tlr. Viesturi 13.

Jēkabpils — dzc. stc., pr. Liepnieks Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 612, saimniecību — 600. Aramzeme 3694,19 ha (18,56%

no z. kpl.), pļavas 3416,27 ha (17,17%), ganības 3179,36 ha (15,98%), meži 6429,64 ha (32,31%), purvi 1841,01 ha (9.25%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, sapali, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģētava Boķos, 6 klm. no pg. n., īp. Boķis Alberts, tlr. Viesturi 4; 2) Dzirnavas Sankaļos, 6 klm. no pg. n., īp. Ziebergs Jānis, dz. Rīgā, tlr. Viesturi 3; 3) Tirgotava Viesturos, 7 klm. no pg. n., īp. Bitenieks Mārtiņš; 4) Dzirnavas Ābeļmuižā, 4 klm. no pg. n., īp. Babietis Roberts; 5) Tirgotava Līkumu muižā, 17 klm. no pg. n., īp. Upe Kārlis, pst. c. Pļaviņām.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.699,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Jēkabpils ev.-lut. draudzē, baznīca Jēkabpilī, mācītājs Meders Jānis, dz. Jēkabpilī, Dambju - 10, tlr. Jēkabpils 110.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ābeļu jaunatnes un kultūras bba, db. 1930. g., pr. Zvejnieks Alberts, dz. Rožos; 2) Ugunsapdrošin. bba, db. 1910. g., pr. Zvejnieks Jānis, dz. Rožos; 3) Piensaimn. sba, db. 1925. g., pr. Glēmīts Pēteris, dz. Sīļos; 4) Lauksaimniecības bba Sēja, db. 1907. g., pr. Deķeris Kārlis.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, saukts „Kaupre", Ābeļu muižas jaunsaimn. 23 F.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vairākus revolūcionārus pie Spietiņu mājām, kur 1930. g. uzcelts piemineklis.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, galīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Salas mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Ābeļu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkās ierīkota 6 kl. pamatskola; c) Mālukalna pusmuižas centrs; d) Dzelznavas pusmuižas centrs; d) Renenbergas pusmuižas centrs — ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Daugavas krasti; milzu akmens Ābeļu salā; krāces.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kukaiņos, prz. Ķuze P., pst. c. Pļaviņām, Pļaviņu dzc. stc. 1,5 klm., Staburaga stc. 14 klm.

2. Biržu pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Biržu pg.; vāciski Buschhof; krieviski Bušgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Ābeļu pg., r. — Vārnavas un Viesītes pg., d. — Elkšņu un Aknistes pg., v. — Zasas un Dignājas pg.

Pg. platība — 267,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4078, no tiem vīr. 1959, siev. 2119.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 156 klm., pa zc. — 148 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 23,5 klm., pa zc. — 23,5 klm.; c) tv. pls. Jēkabpils (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Siliņi — 7,5 klm., Birzgale — 7,5 klm.

Pg. n. pie Jēkabpils-Daugavpils ceļa.

Pasta adrese: c. Vidsalu.

Upes: a) Susēja, b) Aldaunīte, c) Ermīte, d) Vipe, e) Podvaze, f) Pustiņa.

Ezeri: a) Skrīveŗu — 8 ha, b) Augškiešu — 4 ha, c) Baucānu — 14 ha, d) Priekulānu — 15 ha, e) Klaucānu, f) Varzgūnes — 50 ha, g) Aklais — 1,69 ha, h) Lēliņš — 1 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Jēkabpils novads, (agr. Elkšņu) virsmežn. — 6550 ha, b) Sēlpils novads — 3521,3 ha.

Lielākie purvi: Spulgu.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Jēkabpils iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Melderis Jānis, dz. Skrīveŗos, 7 klm. no pg. n., tlr. Leimaņi 13; pg. pdm. prs. Statāns Pēteris, dz. Žaikaros, 8 klm. no pg. n., tlr. Leimaņi 15; pg. tiesas prs. Zambrāns Pēteris, dz. Zambarniekos, 8 klm no pg. n., tlr. Birži 22 Pg. darbvedis Jankēvics Alberts, dz. pg. n., tlr. Vidsala 4; vc. plc. kārtībnieks Zvirbulis Andrējs, dz. pg. n., tlr. Vidsala 4.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Muižgales 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Āboliņš Ernests, tlr. Birži 23; b) Bērzgales 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Kiops Bermejs, tlr. Leimaņi 7; c) Vidsalas 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., Ezer-Priekulānos, prz. Kupčs Ermīne, tlr. Vidsala 21; d) Biržu lauksaimn. bbas 2 gad. lauksaimn. skola, Biržu muižas centrā — Liepās, 11 klm. no pg. n., prz. Spodris Arvīds, tlr. Birži 11.

Bibliotēkas: a) Biržu izglīt. bbas „Darbs" bibliot., Strados, prz. Vigestāns Jānis; b) Bbas Latvju jaunatne bibliot. Vītoliņos.

3. **Veselības kopšana.** Biržu pg. doktorāts Ērgļos, 2,5 klm. no pg. n.; rajona ārste Knicis Emilija, tlr. Vidsala 28; vecmāte Lēnspēlmanis Ksenija, dz. Strados, 4 klm. no pg. n., tlr. Leimaņi 3.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Zasas rajonā, vet. ārsts Skroms V., dz. Zasā, tlr. Zasa 30.

5. **Satikšme.** Pg. šķērso Jēkabpils - Aknistes, Jēkabpils-Viesītes un Viesītes-Neretas dzc. līn.

a) Birži — P. tf. n. Abc. T. C., Biržu muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Grīns Eduards,dz. Biržu piensaimn. sbas telpās, tlr. Birži s. v.; b) Vidsala — P. n. Abc., Laukezeriņos, pie pg. n., prz. Ašaks Alberts, tlr. Vidsala 8; c) Leimaņi — P. tf. n. Abc. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Formalis Jānis, dz. Rūķīšos, tlr. Leimaņi s. v.; d) Gūtmaņi — P. tf. n. Abc. T. p. C., 11 klm. no pg. n., prz. Gūtmanis Pēteris, tlr. Gūtmaņi s. v.; e) Priekulāni — P. n. Ab., prz. Kaminskis Vilma, dz. Priekulānu piensaimn. sbas n., tlr. Vidsala 27; f) Vidsala — Tf. n. T. p. C., Baucānos, 2 klm. no pg. n., prz. Upītis Georgijs, tlr. Vidsala s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Jēkabpils vmžn. III iec. mžn. Leimaņos, 2 klm. no Bērzgales dzc. stc., mžz. Dreiblats Emīls, tlr. Leimaņi 2; b) Jēkabpils vmžn. V iec. Biržu mžn. Ērgļu muižā, 1 klm. no Vidsalas dzc. stc., mžz. Krūkliņš Mārtiņš, tlr. Vidsala 7; c) Sēlpils vmžn. Spārnu iec., mžz. Kūma Vilis, dz. Spārnu krogā, 18 klm. no pg. n., tlr. Viesīte 63.

Siliņi — dzc. stc., pr. Smilkstiņš Jānis; Bērzgale — dzc. stc., pr. Ģibelis Jānis, tlr. Leimaņi 11.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 748, saimniecību — 762. Aramzeme 6926,75 ha (25,90% no z. kpl.), plavas 4421,49 ha (16,54%), ganības 4484,97 ha (16,77%), meži 6454,14 ha (24,14%), purvi 3405,96 ha (12,74%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres, aļņi; upēs un ezeros: līdakas, līņi, plauži, raudas, asari, zuši, ķīši, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas un zāģētava Buzu muižā, 11 klm. no pg. n., īp. Epiņš Kārlis, tlr. Birži 10; 2) Tvaika dzirnavas un zāģētava E.-Priekulānos, 7 klm. no pg. n., īp. Plūme Jānis, tlr. Vidsala 21; 3) Tvaika dzirnavas ar zāģētavu Leimaņos, 7 klm. no pg. n., īp. Bigestāns Jānis, tlr. Leimaņi 10; 4) Vēja dzirnavas Silārēs, pie pg. n., īp. Ozoliņš Jānis; 5) Tvaika dzirnavas ar zāģētavu Mauriņos, 10 klm. no pg. n., īp. Kalvāns Pēteris, tlr. Gūtmaņi 2; 6) Pienotava Biržu muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Biržu piens. sba; 7) Bērzgales pienotava ar 4 krejošanas punktiem: a) pienotava Leimaņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Leimaņi 9, b) Vidsalā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vidsala 1; c) Vagulānos, 5 klm. no pg. n., d) Mežgalā, 11 klm. no pg. n., e) Priekulānos, 7 klm. no pg. n., īp. Biržu - Bērzgales piensaimn. sba; 8) Pārtikas preču vkl. Biržos, 10 klm. no pg. n., īp. Biržu lauks. bba, tlr. Birži s. v.; 9) Pārtikas preču vkl. L.-Ezeriņos, pie pg. n., īp. Biržu lauks. bba, tlr. Vidsala 8; 10) Pārtikas preču vkl. Silārēs, pie pg. n., īp. Kalodickis Zāra, tlr. Vidsala 19; 11) Pārtikas preču vkl. E.-Priekulānos, 7 klm. no pg. n., īp. Slomovičs Mendelis, tlr. Vidsala 18; 12) Pārtikas preču vkl. Leimaņos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Pormals Ādolfs, tlr. Leimaņi s. v.; 13) Pārtikas preču vkl. Leimaņos, 6 klm. no pg. n., īp. Pormals Jānis Rūķīšos, tlr. Leimaņi s. v.; 14) Pārtikas preču vkl. Leimaņos, 6 klm. no pg. n., īp. Blākšenieks Alberts, dz. Saušos; 15) Pārtikas preču vkl. Austeros, 12 klm. no pg. n., īp. Vibāns Juris, tlr. Gūtmaņi s. v.; 6) Pārtikas preču vkl. Spalvos, 10,5 klm. no pg. n., īp. Bite Kārlis, tlr. Birži 17; 17) Pārtikas preču vkl. Ievu-Lejās, 10 klm. no pg. n., īp. Ģēģeris Jānis; 18) Sīku preču vkl. Gūtmaņos, 11 klm. no pg. n., īp. Gūtmanis Pēteris, tlr. Gūtmaņi s. v.; 19) Muižgalas kulgarnitūra ar zāģētavu Sila malā, 9 klm. no pg. n., īp. Muižgalas kulgarn. sba; 20) Sīku preču vkl. Stagaros, 8 klm. no pg. n., īp. Stagaris Jānis; 21) Sīku preču vkl. Ziedos, īp. Skrimblis Jāzeps.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 45.240,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Biržu ev.-lut. draudzes baznīca, 10,5 klm. no pg. n., pie Biržu muižas, mācītājs Nusbaums Jānis, dz. Biržu mācītājmuižā, tlr. Birži 27.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Biržu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Pērnavs Jānis, dz. Rusiņos; 2) Biržu piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Dobulāns Andrējs, dz. Pūteļos; 3) Biržu-Bērzgales piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Salde Mārtiņš, dz. Priekšānos, tlr. Leimaņi 22; 4) Biržu krājaizd. sba, db. 1925. g., pr. Rengarts Jānis, dz. Biķerniekos, tlr. Birži 4; 5) Biržu-Bērzgalas krājaizd. sba Biržu piensaimn. sbas n., 6 klm. no pg. n., pr. Virbuls Mārtiņš, dz. Virgulānos; 6) Biržu lauksaimn. bba, db. 1909. g., pr. Grīniņš Pēteris, dz. Zvanītājos, tlr. Birži 12; 7) Izglītības bba „Darbs", pr. Vilnītis Jānis, dz. Putraimiņos; 8) Latvju jaunatnes Biržu organizācija, pr. Kazubērns Pēteris, dz. M.-Pumpos; 9) Biržu mājturības bba, pr. Girgens Līze, dz. Adomanos; 10) Biržu II lopkop. pārraudz. bba, db. 1910. g., pr. Dobulāns Andrējs, dz. Pūteļos; 11) Biržu I lopkop. pārraudz. bba, pr. Skudra Pēteris, dz. Jaunskudrēs.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāri nodedzinājuši Biržu muižas labības šķūņus; soda ekspedīcija nodedzinājusi vienas saimniecības ēkas un nošāvusi divus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: pg. nopostītas apm. 75% saimniecību ēku.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Fallijs (Konrāds Bullāns) — dzejnieks, dzim. 1877. g., Bullīšos; b) Grīns Aleksandrs — rakstn., vēsturnieks, laikr. „Rīts" redaktors, vairāku ievērojamu vēsturisku romānu autors, dzim. 1895. g., Ziedos; c) Grīns Jānis — dzejnieks, rakstn., žurnāla „Daugava" redaktors, dzim. 1890. g., Ziedos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Biržu mž. centrs, 11 klm. no pg. n., ēkās novietota lauksaimn. skola; b) Bērzgalas pusmuižas centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; c) Mācītāja mž. centrs, 11 klm. no pg. n., ēkas izlieto Biržu ev.-lut. draudzes mācītāja saimniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Susējas līči un daudzie ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Mežgrīvās, prz. Majoriņš M.; b) Formaļos, 7 klm. no Siliņu dzc. stc., prz. Rūtiņš V.

3. Daudzeses pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Daudzeses pg.; vāciski Daudsewas; krieviski Daudzevaskaja.

Pagasta robeža: z. — Sērenes pg., d. — Zalves pg., v. — Taurkalnes un Mazzalves pg., r. — Saukas un Seces pg.

Pg. platība — 111,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1246, no tiem vīr. 683, siev. 563.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 145 klm., pa zc. — 100 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 50 klm., pa zc. — 55 klm.; c) tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 22 klm.; d) tv. dzc. stc. Daudzeva — 5 klm.

Pg. n. pie Jaunjelgavas-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Vecdaudzevu.

Upes: a) Iecava, b) Viesīte.

Ezeri: Aklais ezers — 25 ha.

Kalni: a) Baznīckalns, b) Baložu, c) Siliņkalns.

Lielākie mežu masīvi: a) Daudzevas — 4710 ha, b) Lāča — 2136 ha.

Lielākie purvi: Aklais — 1055 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr .plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Mūrnieks Alberts, dz. Igauņos (c. Grāvenderiem), 7 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Dubovskis Fridrichs, dz. Tuteņos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Belruss Kārlis, dz. Sudmalniekos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Skujiņš Pēteris, dz. Lejiņās, 1 klm. no pg. n.; plc. kārtībnieks Braucējs Jānis, dz. pg. n., tlr. Daudzeva 22.

2. **Izglītība.** Skolas: Daudzeses pg. 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Ziņģis Augusts, tlr. Daudzeva 26.

Bibliotēkas: a) Daudzevas savies. bbas bibliot., 900 sēj., tautas namā, prz. Mūrnieks Alberts, dz. Igauņos; b) Daudzeses pamatsk. bibliot., 1073 sēj., prz. Rūķītis Alvīne, tlr. Daudzeva 26.

3. **Veselības kopšana.** Daudzeses rajona ārsta ambulance J. Bēķos, pie Daudzevas stc., rajona ārsts Pētersons Alfrēds, dz. Jaunjelgavā; rajona vecmāte Vepers Jūle, dz. pg. n., tlr. Daudzeva 22.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunjelgavas rajonā, vet. ārsta v. i. Skubiņš P., dz. Daudzesē, tlr. Daudzeva 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Krustpils un Daudzevas-Viesītes-Neretas dzc. līnijas.

a) Daudzeva — P. t. k. N., Klaviņos, 6 klm. no pg. n., prz. Polmanis Jānis, tlr. Daudzeva s. v.; b) Vecdaudzeva — P. n. Ab., tautas n., pie pg. n., prz. Zvejnieks Reinis, tlr. Daudzeva 38; c) Gravenderi — P. n. Ab., 3 klm. no pg. n., prz. Pāvulāns Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** a) Daudzevas vmžn. II iec. mžn., 0,3 klm. no pg. n., mžz. Krieviņš Voldemārs, dz. Baltajā mājā, tlr. Daudzeva 30; b) Daudzevas vmžn. IV iec. mžn., 7 klm. no pg. n., mžz. Linde Alfrēds, dz. Rundāles meža muižā, tlr. Valenburga 11-a.

Daudzeva — dzc. stc., pr. Leimanis Otto.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 201. saimniecību — 213. Aramzeme 1544,34 ha (13,83% no z. kpl.), plavas 1340,51 ha (12,00%), ganības 1241,09 ha (11,11%), meži 3958,66 ha (35,44%), purvi 1952,05 ha (17,48%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, caunas, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, sapali, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Daudzevas stacijas bufete, 5 klm. no pg. n., īp. Rasauskis Jānis, tlr. Daudzevas stc.; 2) Pārtikas preču trg. Dailēs, 5 klm. no pg. n., īp. Bremers Roberts, tlr. Daudzeva 29; 3) Pārtikas vkl. un tējnīca Bēķos, 5 klm. no pg. n., īp. Sietiņš Jānis; 4) Pārtikas preču vkl. un vīnu trg. Dzidrās, 5 klm. no pg. n., īp. Jaunmisiņš Krišjānis, tlr. Daudzeva 19; 5) Gaļas trg. Beitānos, 5 klm. no pg. n., īp. Madlinskis Jānis; 6) Koloniālpreču trg. pg. n., īp. Lazda Anna, dz. Lazdiņos; 7) Pārtikas preču vkl. tautas n., pie pg. n., īp. Zvejnieks Reinis, tlr. Daudzeva 38.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.569,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Daudzeses ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Kiršteins Arvīds, dz. Lielzalves mācītājmuižā, tlr. Lielzalve 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Daudzevas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Skujiņš Pēteris, dz. Lejiņu m., tlr. Daudzeva 22; 2) Daudzevas piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Kalve Otto, dz. Rocānos; 3) Daudzevas savies. bba, db. 1914. g., tautas n., pie pg. n., pr. Mūrnieks Alberts, dz. Igauņos; 4) Daudzevas savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1925. g., pr. Mūrnieks Alberts (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: bruņota revolūcionāru kustība; upuru nav.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, notikušas vācu-krievu karaspēka sadursmes.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Daudzevas mž. centrs, piešķirts pg. pašvaldībai; bij. kungu mājā novietots pg. nams, kalpu mājā — nespējnieku patversme, muižkunga mājā — Daudzevas vmžn. II iec. mžn.

4. **Dabas jaukumi:** Gleznainā Daudzeses baznīckalna apkārtne, apaugusi jauktu mežu; sēravots — Iecavas upes izteka.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Putrēnos, 5 klm. no Daudzevas stc., prz. Pope K.

4. Dignājas pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dignājas pg.; vāciski Dubena; krieviski Dubenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ābeļu pg., d. — Rubeņu pg., v. — Zasas un Slates pg., r. — Līvānu pg.

Pg. platība — 215,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2956, no tiem vīr. 1456, siev. 1500.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 165 klm., pa zc. — 172 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, pa zc. — 32 klm.; c) tv. pls. Līvāni, pa zc. — 7 klm.; d) tv. dzc. stc. Līvāni — 7 klm.; e) tv. aut. pstn. Krustceļi — 12 klm.

Pg. n. pie Jēkabpils-Ilūkstes ceļa.

Pasta adrese: c. Dignāju.

Upes: a) Daugava, b) Eglone, c) Susēja.

Ezeri: Ļūļu — 2,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dignājas novads — 8490 ha.

Lielākie purvi: a) Ašņevērs — apm. 400 ha, b) Kraukļu — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Jēkabpils iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Vildners Jūlijs, dz. Kalvānos, 8 klm. no pg. n., tlr. Kalvāni 2; pg. pdm. prs. Lācis Juris, dz. Saldēs, 17 klm. no pg. n., tlr. Trepe 17; pg. tiesas prs. Pākšāns Jānis, dz. Kalvānos, 8 klm. no pg. n., tlr. Kalvāni 17. Pg. darbvedis Polāns Pēteris, dz. pg. n., tlr. Dignāja 3; vc. plc. kārtībnieks Lūsis Jūlijs, dz. pg. n., tlr. Dignāja 3.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Daugavas 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Grigalis Vilis, tlr. Jerzika 5; b) Mežgala 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Zolbergs Mīle, tlr. Kalvāni 8; c) Gipterānu 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Rieksts Voldemārs, tlr. Dignāja 3; d) Nīcgala 4 kl. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Smetāls Roberts.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Dignājas nod. bibliot., 500 sēj., Mežgala pamatsk., prz. Caunīte Oskars, dz. Caunītēs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsti dz. Līvānos, Zasā un Jēkabpilī. Vecmāte Erdlāns-Lejiņš Anna, dz. Vandānos, 4 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Zasas rajonā, vet. ārsts Skroms V., dz. Zasā, tlr. Zasa 30.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jēkabpils - Aknistes šaursliežu dzc. līnija.

a) Dignāja — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Rubenis Eduards, tlr. Dignāja s. v.; b) Kalvāni — P. tf. n. Abc. T. p. C., 8 klm. no pg. n., prz. Vildners Jūlijs, tlr. Kalvāni 2; c) Silaunieki — Tf. n. T. p. C., 8 klm. no pg. n., prz. Paegle Alberts, tlr. Silaunieki 1; d) Silterāni — P. n., 11 klm. no pg. n., prz. Valterāns Roberts.

6. **Pārējās iestādes.** a) Slātes vmžn. Slātes mežmuižā, 1,5 klm. no Dignājas dzc. stc., vmžz. Vītols Pēteris, tlr. Slāte 2; b) Jēkabpils vmžn. IV iec. Dignājas mžn. Dūņu krogā, 5 klm. no Trepes dzc. stc., mžz. Šomka Pēteris, tlr. Trepe 14; c) Slātes vmžn. I iec. Slātes mžn. Slātes mežmuižā, 0,5 klm. no Dignājas dzc. stc., mžz. Stauvers Jānis, tlr. Kalvāni 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 576, saimniecību — 552. Aramzeme 4385,60 ha (20,34% no z. kpl.), pļavas 2704,35 ha (12,54%), ganības 2899,64 ha (13,45%), meži 9018,72 ha (41,83%), purvi 1596 ha (7,40%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, lūši, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vimbas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Liestu un stērķeles fabrika Meņķos, 9 klm. no pg. n., īp. O. un R. Treiloni, tlr. Līvāni 38; 2) Dzirnavas un zāģētava Vilciņos, 4 klm. no pg. n., īp. Vilciņš Jānis, tlr. Dignāja 12; 3) Dzirnavas un zāģētava Strautmaļos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Krēsliņš Otto; 4) Zāģētava Reiņos, 16 klm. no pg. n., īp. Augškalns Mārtiņš; 5) Krejotava Gerķēnos, 6 klm. no pg. n., īp. Slātes piensaimn. sba, Slātē; 6) Krejotava Jērānos, 12 klm. no pg. n., īp. Zasas piensaimn. sba Zasā; 7) Krejotava Briedīšos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Līvānu piensaimn. sba „Centrs", Līvānos; 8) Krejotava Kurilās, 12 klm. no pg. n., īp. Līvānu piensaimn. sba „Centrs", Līvānos; 9) Pārtikas preču vkl. Dignājas pg. n., īp. Ermansons Krišs; 10) Pārtikas preču vkl. Dzejniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Baumanis Alvīne; 11) Pārtikas preču vkl. Vandānos, 5 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Krišs, tlr. Līvāni 51; 12) Pārtikas preču vkl. Oškalnos, 5 klm. no pg. n., īp. Ezeriņš Minna, tlr. Kalvāni 16; 13) Pārtikas preču vkl. Induļos, 9 klm. no pg. n., īp. Enģevīrs Mārtiņš; 14) Pārtikas preču vkl. Jērānos, 12 klm. no pg. n., īp. Sirmovičs Auguste, tlr. Kalvāni 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 27.325,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Dignājas ev.-lut. draudzes baznīca Dignājā, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Muižnieks Nikolajs, dz. mācītāja mājā, tlr. Dignāja 6. Dignājas Rom.-katoļu draudzi pārzina Dunavas prāvests.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dignājas-Zasas mednieku bba, db. 1932. g., pr. Janovskis Jānis, dz. Krastaspicēs; 2) Dignājas I lopkopības pārraudz. bba, db. 1930. g., pr. Bukšāns Jānis, dz. Gērķēnos, tlr. Kalvāni 10; 3) Dignājas meliorācijas sba „Sēņupīte", db. 1931. g., pr. Balodis Jānis, dz. Buciškās; 4) Dignājas meliorācijas sba „Lejupīte", db. 1931. g., pr. Rukšāns Roberts, dz. Kļavinskos, tlr. Kalvāni 19; 5) Dignājas meliorāc. sba „Daugava", db. 1926. g., pr. Karasinskis Kārlis, dz. Ķiršos; 6) Dignājas-Ābeļu mašīnu koplietoš. bba, db. 1926. g., pr. Lācis Juris, dz. Saldēs, tlr. Trepe 17; 7) Dignājas lopkop. pārraudz.

bba „Nicgale“, db. 1929. g., pr. Rudzītis Augusts, dz. Jesperos, tlr. Trepe 5; 8) Dignājas meliorāc. bba „Aknupe“, db. 1928. g., pr. Vilders Jūlijs, dz. Kalvānos, tlr. Kalvāni 2; 9) Dignājas krājaizd. sba, db. 1924. g., Kalvānos, pr. Grikukupelis P., dz. Biržu Spuldzeniekos, tlr. Kalvāni 2; 10) Latv. kultūras veicin. bbas Dignājas nod., db. 1922. g., pr. Gremze Pēteris, dz. Neretās, tlr. Kalvāni 15; 11) Dignājas biškopības bba, db. 1920. g., pr. Caunītis Antons, dz. Caunītēs; 12) Dignājas meliorāc. sba „Jesperpurvs“, db. 1929. g., pr. Caunīte Antons, dz. Erdlānos; 13) Latv. pretalkohola bbas Mežgala nod., db. 1931. g., pr. Jaunslavietis Anna, dz. Jērānos, tlr. Kalvāni 14; 14) Dignājas savst. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Dāboliņš Juris, dz. Zvanītājos; 15) Dignājas mašīnu koplietoš. bba, db. 1934. g., pr. Greiselis Alberts, dz. Karkās; 16) Meliorāc. sba „Caunespurvs“, db. 1928. g., pr. Puķēns Jāzeps, dz. Puķītēs; 17) Dignājas lauksaimn. bba „Daugava“, db. 1926. g., pr. Cekuls Jānis, dz. Pipuros, tlr. Dignāja 16; 18) Dignājas lopkop. pārraudz. bba, db. 1922. g., pr. Vildners Jūlijs, dz. Kalvānos, tlr. Kalvāni 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senlatviešu pilskalns, 3 klm. no pg. n., Kusiņu māju robežās, Daugavas kreisajā krastā, iepretim Jersikas pilsvietai.

1905. g. notikumi: bruņotā sadursmē pie Asaru mž. krituši 3 revolūcionāri; soda ekspedīcija nošāvusi 13 revolūcionārus; divi nežēlīgi spīdzināti.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, pilnīgi izpostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Akurāters Jānis — dzejnieks, rakstnieks, dzim. 1876. g., Jaunzemjos; b) Goba Alfrēds — rakstnieks, dzim. 1889. g., Slīderos; c) Prande Alberts — grafiķis, mākslinieks, dzim. 1893. g., Dignājā; d) Sineps Arnolds — kompon., mūzikas paidag., dzim. 1881. g., Nīcgales skolā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Dignājas mž. centrs, ēkas kaŗā nopostītas, tagad pg. nams ar saimniecības ēkām; b) Akmeņmuižas centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas kaŗā sagrautas; c) Slātes mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkās ierīkota virsmežniecība; d) Meņķa mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās ierīkota privāta liestu un stērķeļu fabrika.

4. **Dabas jaukumi:** Daugavas krasts un Susējas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Daugaviņās, 1,5 klm. no Līvānu stc., prz. Zundāns A.

5. Elkšņu pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Elkšņu pg.; vāciski Ellern; krieviski Ellernskaja.

Pagasta robeža: z. — Biržu pg., d. — Lietuvas valsts un Rītes pg., v. — Saukas un Viesītes pg., r. — Aknistes pg.

Pg. platība — 118,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1511, no tiem vīr. 762, siev. 749.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 210 klm., pa zc. — 143 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 77 klm., pa zc. — 49 klm.; c) tv. pls. Viesīte, pa zc. — 19 klm.; d) tv. dzc. stc. Akniste — 12 klm.

Pg. n. pie Ilūkstes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Elkšņiem.

Upes: a) Susēja, b) Arālīte, c) Dzirnupīte.

Ezeri: a) Aizdumbles — 45 ha, b) Urvu — 1 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Elkšņu novads — 4930 ha.

Lielākie purvi: Šķībais — 150 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Viesītes iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Bundulis Mārtiņš, dz. Tomiņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Elkšņi 16; pg. pdm. prs. Kaminskis Emīls, dz. Dzeņos, 3 klm. no pg. n., tlr. Elkšņi 3; pg. tiesas prs. Bundulis Mārtiņš (sk. augšā). Pg. darbvedis Striks Roberts, dz. pg. n., tlr. Elkšņi 12; plc. kārtībnieks Ģeidāns Krišjānis, dz. pg. n., tlr. Elkšņi 12.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Elkšņu valsts pamatsk., pie Aknistes-Viesītes ceļa, 3 klm. no pg. n., prz. Lazdiņš Kārlis, tlr. Elkšņi 1; b) Elkšņu 4 kl. pamatsk., pie Minsteru-Dimantu ceļa, 18 klm. no pg. n., prz. Feizaks Edgars, dz. skolā.

Bibliotēkas: Elkšņu biškop. bbas bibliot., 658 sēj., valsts pamatskolā, prz. Lazdiņš Kārlis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Elkšņu-Rītes rajona ārsts Liepiņš Jānis, dz. Rītes pg. Sila gr. Nr. 1, tlr. Elkšņi 20; vecmāte Kalniņš Minna, dz. pg. n., tlr. Elkšņi 12. Aptieka Apserdē, Rītes pg.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aknistes rajonā, vet. ārsts Tarziers Arvīds, dz. Aknistē.

5. **Satiksme.** Elkšņi — P. n. Abc., pg. n., prz. Striks Anna, tlr. Elkšņi 12; Elkšņi — Tf. n. T. p. C., Rītes pg. Sila gr. Nr. 1, prz. Valdmanis Vilis, dz. Rītes pg. Lagūnos, tlr. Elkšņi 15.

6. **Pārējās iestādes.** Slātes virsmežn. V iec, mžn. Elkšņu mežmājā, pie Ilūkstes-Neretas ceļa, 10 klm. no Aknistes dzc. stc., mžz. Ozoliņš Mārtiņš, tlr. Elkšņi 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 291, saimniecību — 281. Aŗamzeme 2617,98 ha (22,14%

no z. kpl.), plavas 1239,67 ha (10,49%), ganības 1810,75 ha (15,32%), meži 4323,50 ha (36,58%), purvi 1274,91 ha (10,79%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, lūši, āpši, vāveres; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, šķaunači, vēdzeles, plauži, sapali, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Apserdē, 1 klm. no pg. n., īp. Kiops Andrējs; 2) Zāģētava Apserdē, 1 klm. no pg. n., īp. Kiops Andrējs; c) Pārtikas vkl. Apserdē, 1 klm. no pg. n., īp. Elkšņu patērētāju bba, tlr. Elkšņi 30; 3) Pārtikas vkl. Krūmiņos, 17 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Kārlis; 4) Pārtikas vkl. kar. gr. Nr. 34, 15 klm. no pg. n., īp. Zamaičs Minna; 6) Krejošanas punkts Blodžos, 5 klm. no pg. n., īp. Rītes piensaimn. sba „Upe", Rītes pg. Mālu muižā; 6) Krejošanas punkts Ošānos, 7 klm. no pg. n., īp. Rītes piensaimn. sba „Upe" (sk. augšā).

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Elkšņu ev.-lut. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Milleris Hermanis, dz. Saukas pg. mācītājmuižā, tlr. Sauka 4.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Elkšņu krājaizd. sba, db. 1923. g., Apserdē, 1 klm. no pg. n., pr. Klāsons Rūdolfs, dz. Dzirnavniekos; 2) Elkšņu patērētāju bba, db. 1920. g., Apserdē, pr. Vējiņš Pēteris, dz. Kalējos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kaminskis Jānis — valsts kontroliers, dzim. 1878. g., Dzeņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Aizdumbles mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībai, kas piešķirta karā kritušā ģimenei; b) Meža mž. centrs, pg. pašvaldības īpašums, ēkās novietots pg. n. un pg. pašvaldības saimniecība.

4. **Dabas jaukumi:** Susējas līči; ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Mazzalves pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Erberģes pg.; vāciski Herbergen; krieviski Gerbergenskaja.

Pagasta robeža: z. — Sērenes un Taurkalnes pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Kurmenes pg., r. — Zalves un Mēmeles pg.

Pg. platība — 207 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1966, no tiem vīr. 1078, siev. 888.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 147 klm., pa zc. — 94 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 87 klm., pa zc. — 78 klm.; d) tv. dzc. stc. Taurkalns — 27 klm.; e) tv. aut. pstn. pie pg. n.

Pg. n. pie Rīgas-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Erberģi.

Upes: a) Susēja, b) Mēmele, c) Zalvīte, d) Viesīte.

Ezeri: a) Baltezers — 3,5 ha, b) Melnezers — 1 ha, c) Linezers — 3,2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Daudzevas novads — 11.540 ha.

Lielākie purvi: a) Gūdu — 10 ha, b) Čigānu — 4 ha, c) Kranču — 3 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Bīmanis Jānis, dz. Lieldīčos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Erbērģe 22; pg. pdm. prs. Pučuks Žanis, dz. Pučukos, 6 klm. no pg. n., tlr. Erbērģe 27; pg. tiesas prs. Jakubovics Jūlijs, dz. Grošļos, 14 klm. no pg. n., tlr. Valenburga 18. Pg. darbvedis Grāvītis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Erbērģe 7; plc. kārtībnieks Grīnbergs Kārlis, dz. pg. n., tlr. Erberģe 7.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Mazzalves II pk. pamatsk., Erbērģes muižā, 4 klm. no pg. n., prz. Pauls Jānis, tlr. Erbērģe 33; b) Taurkalnes I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Roberts, tlr. Valenburga 24; c) Mazzalves I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Miezītis Marta, tlr. Zalvīte 3.

Bibliotēkas: Latv. kult. veicin. bbas Erbērģes nod. bibliot., tautas n., prz. Zupa Jānis, dz. Pālēnos.

3. **Veselības kopšana.** Mazzalves pg. doktorāts, 4 klm. no pg. n., rajona ārste Liepiņš Milda, dz. doktorātā, tlr. Erbērģe 14; vecmāte Zēbergs Katrīne, dz. sabiedrības ēkā pie pg. n. Mazzalves aptieka doktorātā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunjelgavas rajonā, vet. ārsta v. i. Skubiņš P., dz. Daudzevā, tlr. Daudzeva 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Neretas aut. līnija.

a) Erbērģe — P. t. k. N., Vītolos, 3 klm. no pg. n., prz. Vītols Pēteris, tlr. Erbērģe s. v.; b) Valenburga — P. tf. n. Abc. T. p. C., Daudzevas virsmežniecībā, 11 klm. no pg. n., prz. Zupa Pēteris, dz. Duduros, tlr. Valenburga s. v.; c) Zalvīte —

P. tf. n. Abc. T. C., Avotos, 10 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Jānis, tlr. Zalvīte s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Daudzevas vmžn. Valenburgas mežmuižā, 18 klm. no Daudzevas dzc. stc., vmžz. Fogels Kirils, tlr. Valenburga 11; b) Daudzevas vmžn. III iec. Ērbērģes mžn. Ērbērģes mežmuižā, 29 klm. no Taurkalnes dzc. stc., mžz. Pavārs Pēteris, tlr. Ērbērģe 15.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 268, saimniecību — 322. Aramzeme 2817,41 ha (13,61% no z. kpl.), pļavas 1980,90 ha (9,57%), ganības 1667,86 ha (8,05%), meži 12.307,96 ha (59,45%), purvi 1355,71 ha (6,55%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, brieži, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, sapali, asari, raudas, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Ērbērģes muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Ērbērģes piensaimn. sba „Vairogs", tlr. Ērbērģe 17; 2) Dzirnavas Ērbērģē, 1 klm. no pg. n., īp. Hāns Francis, tlr. Ērbērģe 8; 3) Zāģētava Čulkās, 3 klm. no pg. n., īp. Kūlmanis Krišjānis, tlr. Ērbērģe 2; 4) Tirgotava Jaunrobežniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Brunovs Nat., tlr. Ērbērģe 9; 5) Tirgotava Garvēderos, 6 klm. no pg. n., īp. Stabiņš Juris; 6) Tirgotava Ērbērģes muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Zupa Līda; 7) Tirgotava Ērbērģes mž., 4 klm. no pg. n., īp Bruģētājs-Bruģis Vilma; 8) Tirgotava Bērzos, 5 klm. no pg. n., īp. Smēters Ludis; 9) Tirgotava Kārkliņos, 10 klm. no pg. n., īp. Lavenieks Minna; 10) Tirgotava Pīlādžos, 7 klm. no pg. n., īp. Vepris Jānis; 11) Tirgotava Beķerkrogū, 8 klm. no pg. n., īp. Guļaks Šlema; 12) Tirgotava Baložos, 14 klm. no pg. n., īp. Rozentāls Fricis; 13) Tirgotava Dūdniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Kapelis Alīne; 14) Tirgotava Kalniešos, 1 klm. no pg. n., īp. Pētersons Pēteris; 15) Vīntirgotava Brunovos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Dāboliņš Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.930,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Zalves ev.-lut. draudzē, mācītājs Kiršteins Arvēds, dz. Lielzalves mācītājmuižā, tlr. Lielzalve 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bbas Latvju jaunatne Mazzalves nod., db. 1921. g., pr. Štāls Nikolajs, dz. Spodros, tlr. Ērbērģe 26; 2) Ērbērģes savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Dārziņš Alfrēds, dz. Vārtūnos, tlr. Valenburga 8; 3) Ērbērģes piensaimn. sba „Vairogs", db. 1923. g., pr. Pučuks Žanis, tlr. Ērbērģe 27.

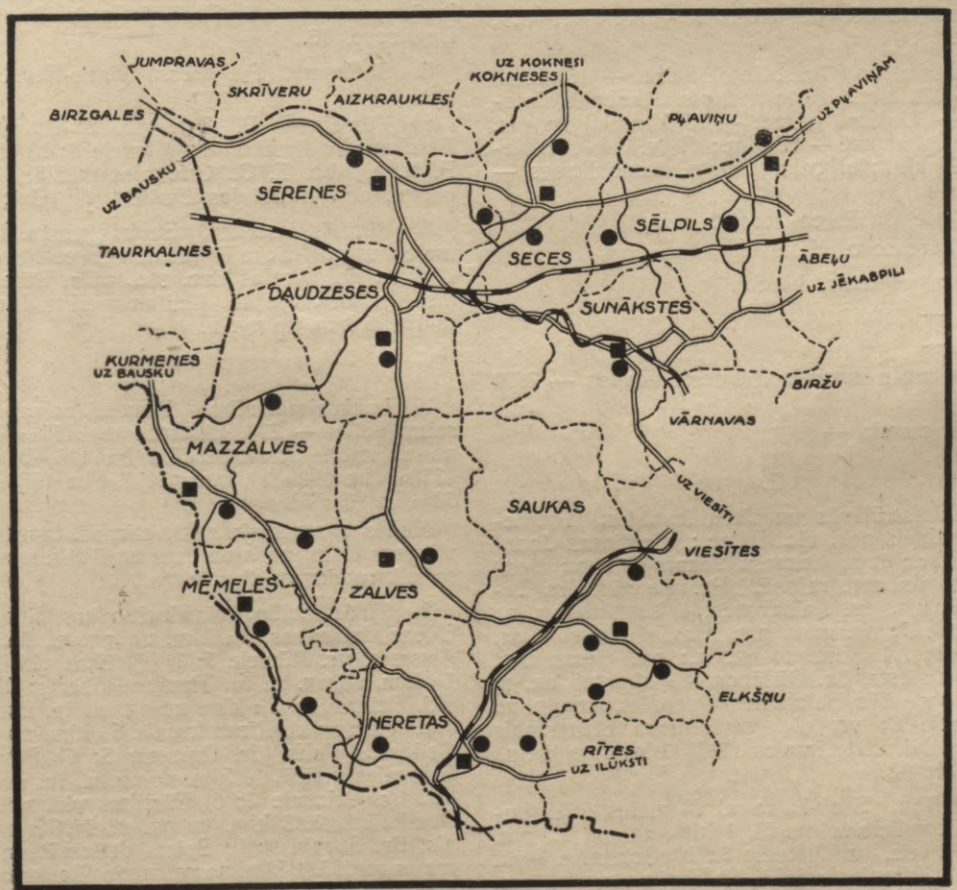

Jaunjelgavas rajons.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Erglis Richards — rakstnieks, dzim. 1881. g., Rocēnos; b) Kaktiņš Ādolfs — operdziedātājs, dzim. 1885. g., Ērbērģes Azeniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** Ērbērģes mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., galvenās ēkās novietota pamatskola un mācītāja dzīvoklis, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Susējas, Zalvītes, Viesītes, gleznainie līči; plašie meži.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Rozēs, pie Neretas dzc. stc., prz. Reinsons R.

7. Mēmeles pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mēmeles pg.; vāciski Memelhof; krieviski Memelgofskaja.

Pagasta robeža: z. — Mazzalves pg., d. — Neretas pg., v. — Lietuvas valsts, r. — Zalves pg.

Pg. platība — 90,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1168, no tiem vīr. 519, siev. 649.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 159 klm., pa zc. — 110 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 83 klm., pa zc. — 75 klm.; c) tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 56 klm.; d) tv. dzc. stc. Nereta — 25 klm.; e) tv. aut. pstn. Bumbuļkrogs — 8 klm.

Pg. n. pie Ērbērģes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Mēmeli.

Upes: a) Mēmele, b) Susēja.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Mēmeles novads — 2650 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Zemītis Nikolajs, dz. Kalnarozēs, 4 klm. no pg. n., tlr. Mēmele 9; pg. pdm. prs. Kļaviņš Teovīls, dz. Vecumniekos, 1,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Krūmiņš Ernests, dz. Dūžānos, 4,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Betchers Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Mēmele 8; vc. plc. kārtībnieks Bringmanis Jorģis, dz. bij. Lielmēmeles skolā, 1 klm. no pg. n., tlr. Mēmele 12.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Mēmeles 6 kl. pamatsk., Vecmēmeles muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Dābols Pēteris, tlr. Mēmele 5; b) Gricgales I pk. pamatsk., Gricgales muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Maļinovskis Anna, tlr. Gricgale 6.

Bibliotēkas: Neretas izglīt. bbas bibliot., 665 sēj., Gricgales skolā, prz. Maļinovskis Anna (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Neretas rajona ārsts Hilvegs Valters, dz. Neretā, 28 klm. no pg. n., tlr. Nereta 17; Mazzalves rajona ārste Liepiņš Milda, dz. Mazzalves doktorātā, 12 klm. no pg. n., tlr. Ērbērģe 14; vecmāte Vaskis Staņislava, dz. Timsēnos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Mēmele 1.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunjelgavas rajonā, vet. ārsta v. i. Skubiņš P., dz. Daudzevā, tlr. Daudzeva 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Neretas aut. līnija.

a) Mēmele — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Betchers Voldemārs, tlr. Mēmele 8; b) Gricgale — P. tf. n. Abc. T. C., Gricgales muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Burkēvics Emīlija, tlr. Gricgale s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Saukas vmžn. I iec. Mēmeles mžn. Gricgalē, pie Ērbērģes-Neretas ceļa, 17 klm. no Neretas dzc. stc., mžz. Pētersons Žanis, tlr. Gricgale 1. Muitas punkts Lielmēmeles muižā, 6 klm. no pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 200, saimniecību — 220. Aramzeme 2465,97 ha (27,28% no z. kpl.), pļavas 1522,42 ha (16,84%), ganības 1318,24 ha (14,59%), meži 3418,54 ha (37,82%), purvi 52,59 ha (0,58%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, zuši, sapali, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas, 2,5 klm. no pg. n., īp. Purkalns Augusts, tlr. Mēmele 6; 2) Pārtikas vkl. Timsēnos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Timuks Roberts; 3) Pārtikas vkl. Dzirnavās, 2,5 klm. no pg. n., īp. Lazda Juris; 4) Pārtikas vkl. Rīzes krogā, 6,5 klm. no pg. n., īp. Cadovičs Vulfs, tlr. Gricgale 5; 5) Pārtikas vkl. Gricgales muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Jānis, tlr. Gricgale 3; 6) Pārtikas vkl. un vīnu trg. Bumbuļkrogā, 8 klm. no pg. n., īp. Kartupelis Žanis, tlr. Sproģi 9; 7) Spirta dedzinātava Vec-Mēmeles muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Lauku ražoj. pārstrād. sba, tlr. Mēmele 4; 8) Krejošanas punkts bij. L.-Mēmeles skolā, 1 klm. no pg. n., īp. Ērbērģes piensaimn. sba „Vairogs"; 9) Krejošanas punkts Bumbuļkrogā, 8 klm. no pg. n., īp. Neretas patēr. bba; 10) Krejošanas punkts Gricgales muižā, 10

klm. no pg. n., īp. Neretas patēr. bba; 11) Pārtikas vkl. Odiņos, 14 klm. no pg. n., īp. Auziņš Ernests.

Pg. budž-ets 1934./1935. g. — Ls 14.634,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca Gricgales muižā, 10 klm. no pg. n., mācītājs Dellerts Alfrēds, dz. Neretā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1922. g., pr. Turks Roberts, dz. Krieviņos, tlr. Mēmele 8; 2) Krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Oškalns Fricis, dz. Ludišķos, tlr. Mēmele 8; 3) Izglītības bba, db. 1920. g., Gricgales muižā, pr. Kļaviņš Žanis, dz. Kubuļos, tlr. Gricgale 11; 4) Latv. nācionālās jaunatnes svbas Mēmeles nod., db. 1928. g., pr. Amtmanis Jānis, dz. Sileniekos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi trīs revolūcionārus un vairāki spīdzināti; nodedzinātas vienas saimniecības ēkas.

Pasaules kara notikumi: nopostītas 4 saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Rāviņš Oskars — „Pēterburgas Avīžu" nodibinātājs, izdevējs, dzim. 1862. g., Gricgalē; b) Vainovskis Jānis (pseud. Sukuburs) — rakstn., dzim. 1887. g., Gricgalē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielmēmeles mž. centrs, 6 klm. no pg. n., vairākās ēkās novietots muitas punkts, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Vecmēmeles mž. centrs, 1 klm. no pg. n., pilī un klētī ierīkota pamatsk., dzīvojamā ēkā nespējnieku patversme, pārējās ēkas atstātas agr. īpašn.; c) Gricgales mž. centrs, 10 klm. no pg. n., dzīvojamā ēkā ierīkota mežniecība, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Mēmeles un Susējas līči; Lielmēmeles muižas aleja.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Neretas pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Neretas pg.; vāciski Nerftschegem; krieviski Nerftskaja.

Pagasta robeža: z. — Saukas pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Zalves un Mēmeles pg., r. — Rītes pg.

Pg. platība — 156,4 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Nereta.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3113, no tiem vīr. 1483, siev. 1630.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 193 klm., pa zc. — 124 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 60 klm., pa zc. — 56 klm.; c) tv. pls. Viesīte, lietojot dzc. — 26 klm., pa zc. — 26 klm.; d) tv. dzc. stc. Nereta — 0,3 klm.; e) tv. aut. pstn. Baznīckrogs — 0,2 klm.

Pg. n. pie Neretas-Bauskas ceļa.

Pasta adrese: c. Neretu.

Upes: a) Susēja, b) Salate, c) Dūņupe, d) Neretiņa.

Ezeri: —

Kalni: a) Strobuku pilskalns, a) Strālas.

Lielākie mežu masīvi: a) Pilkalnes — 750 ha, b) Susējas — 630 ha.

Lielākie purvi: a) Ķebeļu — 12 ha, b) Rēķu — 100 ha, c) Žīdu — 40 ha, d) Būdu — 600 ha, e) Salas — 435 ha, f) Banišķu — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Viesītes iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Kalniņš Aleksandrs, dz. Pakuļos, 5 klm. no pg. n., tlr. Nereta 46; pg. pdm. prs. Lazdovskis Jānis, dz. Lielberģos, 6 klm. no pg. n., tlr. Nereta 21; pg. tiesas prs. Osītis Miķelis, dz. Lejaszīvānos, 4 klm. no pg. n., tlr. Nereta 37. Pg. darbvedis Lodziņš Pēteris, dz. pg. n., tlr. Nereta 10; vc. plc. kārtībnieks Gailis Ēvalds, dz. Baznīckrogā, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Nereta 2.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Neretas Ķestera 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Jurkovskis Artūrs, tlr. Nereta 48; b) Neretas Pētera-Pāvila I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Zālītis Dailonis, tlr. Nereta 67; c) Neretas Pilkalnes I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Ārents Aleksējs, tlr. Silavēveri 12.

Bibliotēkas: Neretas lauksaimn. bbas bibliot., 4165 sēj., pg. n., prz. Lodziņš Pēteris, dz. pg. n., tlr. Nereta 10.

3. **Veselības kopšana.** Neretas rajona ārsta ambulance Neretas b. a. v., ārsts Hilvegs Valters, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nereta 17; rajona vecmāte Šrēders Ella, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Nereta 60. Medic. feldšers Bizainis Jānis, pie pg. n.; zobu ārste Beitlers Ida, pie pg. n., tlr. Nereta 61. Neretas aptieka Austrumos. pie pg. n., īp. Skaburskis Vilis, tlr. Nereta 26.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viesītes rajonā, vet. ārsts Griķeris A., dz. Viesītē, tlr. Viesīte 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jēkabpils - Neretas dzc. līnija un Rīgas-Vecmuižas-Neretas aut. līn.

a) Nereta — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Grīslis Roberts, tlr. Nereta 82; b) Silavēveri — P. tf. n.

Abc. T. C., 11 klm. no pg. n., prz. Tiltiņš Andrējs, tlr. Silavēveru s. v.; c) Austrumi — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Stīpnieks Mārtiņš, dz. Šņorēs, tlr. Nereta 87; Nereta — S. v. I. N., prz. Lazdāns Ādams.

6. **Pārējās iestādes.** Neretas muitnīca pie pg. n., pr. Liepiņš Voldemārs, tlr. Nereta 3.

Nereta — dzc. stc., pr. Lazdāns Ādams.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 466, saimniecību — 533. Aramzeme 5498,38 ha (35,16% no z. kpl.), plavas 3505,25 ha (22,42%), ganības 3093,59 ha (19,78%), meži 1668,25 ha (10,67%), purvi 1093,08 ha (6,99%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, sapali, ķīši, vēdzeles, karūsas, plauži, šķaunes, rudači, pliksnas, līņi, grunduļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Neretas ūdens dzirnavas un zāģētava, 1 klm. no pg. n., īp. Krajevska J. mant., tlr. Nereta 1; 2) Koppienotava Neretā, 1 klm. no pg. n., īp. Neretas patērēt. bba, tlr. Nereta 34; 3) Pārtikas preču vkl. un vīntirgotava Neretā, 0,1 klm. no pg. n., īp. Neretas patērēt. bba, tlr. Nereta 6; 4) Zāģētava Skružos, 12 klm. no pg. n., īp. Ķiršs Kārlis, tlr. Silavēveri 9; 5) Zāģētava Kupšānos, 8 klm. no pg. n., īp. Pupiks Valfrīds; 6) Pārtikas preču vkl. Silavēveros, 11 klm. no pg. n., īp. Tiltiņš Jānis, tlr. Silavēveri s. v.; 7) Pārtikas preču vkl. Beķeros, 7 klm. no pg. n., īp. Verovs Kārlis, tlr. Nereta 39; 8) Pārtikas preču vkl. Šņorēs, 6 klm. no pg. n., īp. Stīpnieks Mārtiņš, tlr. Nereta 87; 9) Zemgales viesnīca Tomos, pie pg. n., īp. Toms Ernests, tlr. Nereta 42; 10) Maiznīca Bodniekos, pie pg. n., īp. Brūveris Jānis; 11) Neretas viesnīca Vanadziņos, pie pg. n., īp. Šteinbergs Krišjānis, tlr. Nereta 45; 12) Pārtikas vkl. Birzītēs, īp. Daugavietis Ernests, tlr. Nereta 30; 13) Galdnieku darbnīca Ieviņās, īp. Botāns Jānis; 14) Fotografija Cielaviņās, īp. Eichmanis Pēteris; 15) Dzelžu preču vkl. Ginteros, īp. Jākobsons Moisejs, tlr. Nereta 85; 16) Pārtikas vkl. Ginteros, īp. Jākobsons Iciks; 17) Ādas preču trg. Staburagos, īp. Jākobsons Zāmuels, tlr. Nereta 12; 18) Koloniālpreču trg. Domkās, īp. Lauge Michels, tlr. Nereta 59; 19) Maiznīca Domkās, īp. Bērziņš Mārtiņš, tlr. Nereta 41; 20) Manufaktūras un apģērbu vkl. Verovos, īp. Meilachs Cemachs; 21) Apģērbu vkl. Bajinkos, īp. Muškats Bencions; 23) Maiznīca un pārtikas preču vkl. Verovos, īp. Verovs Roberts, tlr. Nereta 53; 23) Tējnīca Bajinskos, īp. Freimanis Dārta; 24) Pārtikas un lauksaimn. preču trg. Eimusos, īp. Eimuss Rūdolfs, tlr. Nereta 74; 25) Tējnīca Eimusos, īp. Daugavietis Olga, tlr. Nereta 73; 27) „Kurzemes" viesnīca Baznīckrogā, īp. Bērziņš Ed., tlr. Nereta 4; 27) Apavu vkl. Rozentālos, īp. Nādels Ābrams; 28) Drogu vkl. Bullīšos, īp. Rozentāls Pinka, tlr. Nereta 47; 29) Grāmatu vkl. Bullīšos, īp. Kunšteins Jūlijs; 30) Manufakt. vkl. Apsalonos, īp. Apsalons Jānis; 31) Skārdnieku darbnīca Apsalonos, īp. Ustjevs Nosons; 32) Kungu un dāmu frizētava Saleniekos, īp. Harlovskis Antons, tlr. Nereta 63; 33) Apģērbu trg. Saleniekos, īp. Eltermanis Roza; 34) Apģērbu trg. Saleniekos, īp. Zvirgzds Regīna; 35) Pārtikas preču trg. Cimermaņos, īp. Putniņš Jānis, tlr. Nereta 5; 36) Drēbnieku darbnīca Pavasaros, īp. Skrūzītis Fridrichs; 37) Vilnas vērptuve Dravniekos, īp. Mežmalis Pēteris; 38) Galdnieku darbnīca Galdniekos, pie pg. n., īp. Baltužs Jānis; 39) Adītava mācītāja muižā, pie pg. n., īp. Ziefers Johanna, tlr. Nereta 11; 40) Kurpnieku darbn. Stūros, 1 klm. no pg. n., īp. Markūnas Vladislavs; 41) Kurpnieku darbn. Jaunzvanītājos, pie pg. n., īp. Lapers Donāts; 42) Lopkautuve Jaunzvejniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Projums Anna, tlr. Nereta 19; 43) Pārtikas vkl. Stūros, 1 klm. no pg. n., īp. Bražinskis Ēvalds; 44) Galdnieku darbnīca, īp. Lejnieks Jānis, dz. Makpūtējos; 45) Galdnieku darbnīca, īp. Ozols Kārlis, dz. Cielaviņās.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 69.268.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca Neretas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Dellerts Alfrēds, dz. Neretas mācītājmuižā, tlr. Nereta 25. Neretas katoļu draudzi pārzina Subates prāvests.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Neretas krājaizd. sba, db. 1909. g., pr. Brūveris Pēteris, dz. Brūveros; 2) Neretas patērēt. bba, db. 1920. g., pr. Bullītis Arvīds, dz. Bullos, tlr. Nereta 66; 3) Neretas savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Kalniņš Aleksandrs, dz. Pakuļos, tlr. Nereta 46; 4) Neretas brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1930. g., pr. Putniņš Jānis, dz. Cimermaņos, tlr. Nereta 5; 5) Neretas lauksaimniecības bba, db. 1907. g., pr. Lodziņš Pēteris, dz. pg. n., tlr. Nereta 10; 6) Neretas mednieku bba, db. 1925. g., pr. Sūrums Jānis, dz. Tirdziniekos, tlr. Nereta 18.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: vietējie iedzīvotāji uzskata par pilskalniem: a) kalnu pie Strobuku mājām, b) kalniņu purvā pie Muldenieku mājām.

1905. g. notikumi: revolūcionāri nošāvuši vietējo mācītāju un viņa kučieri; soda ekspedīcija nošāvusi trīs revolūcionārus un viens pakārts; četrus izsūtījusi trimdā — Sibirijā; 10 revolūcionāri apcietināti; 25 emigrējuši.

Pasaules kara notikumi: krievu karaspēks atkāpjoties dedzinājis un postījis pg. saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Fürekers Kristaps — dziesminieks, mūsu valodniecības tēvs, dzim. 17. g. s. sākumā, Neretā; b) Jaunsudrabiņš Jānis — rakstnieks, gleznotājs, dzim. 1877. g., Neretā; c) Kalniņš Mikus — rakstnieks, dzim. 1879. g., Neretā; d) Kļaviņš Jānis (pseud. Asmas Jancis) — rakstnieks, dzim. 1876. g., Neretā; e) Liepiņš Augusts — katoļu māc. Lietuvā, garīgu rakstu rakstn., dzim. 1896. g., Neretā; f) Skrūzīšu Mikus — rakstn., vēsturnieks, etnografs, dzim. 1861. g., miris 1905. g., Neretā; g) Sproģis Jānis — žurnālists, rakstn., dzim. 1884. g., Neretā; h) Vāgners Fridrichs-Vilhelms — mācītājs, vairāku latviešu grāmatu autors, miris 1786. g., Neretā; i) Veselis Jānis — rakstnieks, dzim. 1896. g., Āniņos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Neretas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., piešķirts pg. pašvald., pilī ierīkota nespējnieku patversme; b) Pilskalnes mž. centrs, 7 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašniekam kā neatsavināma daļa.

4. **Dabas jaukumi:** a) Sudmalu sala; b) Susējas upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Skrūžos, 14 klm. no Neretas dzc. stc., tlr. Silavēveri 9, prz. Kiršs K.; b) Krājaizdevu sbas n., pie pg. n.

9. Rītes pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Susejas-Kroņa pg.; vāciski Susseyhof; krieviski Susseigofskaja.

Pagasta robeža: z. — Saukas pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Neretas pg., r. — Elkšņu pg.

Pg. platība — 81,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1395, no tiem vīr. 664, siev. 731.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 200 klm., pa zc. — 135 klm.; b) apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 71 klm., pa zc. — 55 klm.; c) tv. pls. Viesīte, lietojot dzc. — 37 klm. ,pa zc. — 25 klm.; d) tv. dzc. stc. Nereta — 11 klm.; e) tv. aut. pstn. Nereta — 11 klm.

Pg. n. pie Aknistes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Rīti.

Upes: a) Susēja, b) Salate.

Ezeri: a) Miņaukas — 10 ha, b) Krīganu — 70 ha, c) Garais — 80 ha, d) Aklais — 3 ha.

Kalni: a) Stupeļu, b) Margas.

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: a) Sorgunu — 250 ha, b) Ķebeļu — 300 ha, c) Smerdeļu — 150 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Viesītes iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Daugavietis Alberts, dz. Baložos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Rīte 10; pg. pdm. prs. Kokāns Ādams, dz. Geidānos, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Upelnieks Arnolds, dz. Kalējos II, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Rešauskis Ermanis, dz. pg. n., tlr. Rīte 36; plc. kārtībnieks Fūrmanis Augusts, dz. pg. n., tlr. Rīte 2.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rītes 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Upmalis Eduards, tlr. Rīte 12; b) Ilzu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., pie Ilzu baznīcas, prz. Bičolis Jānis.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Kroņasusējas nod. bibliot., 907 sēj., pg. n., prz. Gleners Jānis, dz. Strautiņos, tlr. Rīte 13.

3. **Veselības kopšana.** Rītes-Elkšņu rajona ārsts Liepiņš Jānis, dz. Apserdē, 11 klm. no pg. n., tlr. Elkšņi 20; zobu ārste Šnitke Dveira, dz. Apserdē, 10 klm. no pg. n., tlr. Elkšņi 23; vecmāte Lazdiņš Marija, dz. pg. n. Elkšņu aptieka Apserdē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viesītes rajonā, vet. ārsts Grieķeris A., dz. Viesītē, tlr. Viesīte 72.

5. **Satiksme.** Rīte — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Pilstiņš Pēteris, tlr. Rīte 2.

6. **Pārējās iestādes.** Muitas punkts Kupaki, 8 klm no pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 227, saimniecību — 253. Aramzeme 2729,01 ha (33,38% no z. kpl.), pļavas 1578,36 ha (19,30%), ganības 2242,88 ha (27,43%), meži 210,89 ha (2,58%), purvi 1011,51 ha (12,37%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, karūsas, asari, raudas, sapali, šķaunači, ruduļi, ķīši, plauži, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Mālamuižā, 6 klm. no pg. n., īp. I Rītes piensaimn. sba „Upe", tlr. Rīte 5; 2) Tirgotava Rītes krogā, īp. Lodziņš Krišs, tlr. Rīte 35; 3) Tirgotava Mālamuižā, 6 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Pēteris, dz. Dārzniekos, tlr. Rīte 33; 4) Tirgotava Apserdē, 11 klm. no pg. n., īp. Cukermanis Jūle.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.212,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes Ilzu baznīca, 7 klm. no pg. n., mācītājs Dellerts Alfrēds, dz. Neretas mācītājmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) L. K. V. bbas Susējas nod., db. 1922. g., pr. Bičolis Jānis, tlr. Rīte 7; 2) I Rītes piensaimn. sba „Upe", db. 1926. g., pr. Daugavietis Alberts, dz. Baložos, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Rīte 10; 3) Meliorāc. sba „Salate", db. 1926. g., pr. Jurkovskis Viktors, dz. Kalna Reicānos, 3 klm. no pg. n.; 4) Meliorāc. sba „Alksna", db. 1926. g., pr. Pedurs Andrējs, dz. Zemturos; 5) Meliorāc. sba „Birzes purvs", db. 1928. g., pr. Robežnieks Krišs, dz. Strēlēs; 6) Mašīnu koplietoš. bba „Sēkla", db. 1925. g., pr. Spīdāns Mārtiņš, dz. Svalbānos, tlr. Rīte 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns, saukts „Stupeļu kalns, Kalnstupeļu māju zemē; b) „Margas kalns", Ziemeļu māju zemē; c) 16. un 17. g. s. mēra sērgas upuru kapi.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija pērusi 2 pilsoņus un nodedzinājusi Ozoliņu mājas.

Pasaules kara notikumi: sagrautas 1 saimniecības ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Rītes mž. centrs, 1 klm. no pg. n.; b) Susējas mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; c) Māla mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; d) Cīruļu mž. centrs, 5 klm. no pg. n. — centra ēkas piedalītas jaunsainmiceībām.

4. **Dabas jaukumi:** Susējas līči; daudzie ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

10. Saukas pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Saukas pg.; vāciski Sauken; krieviski Saukenskaja.

Pagasta robeža: z. — Viesītes un Sunākstes pg., d. — Rītes un Neretas pg., v. — Zalves pg., r. — Elkšņu pg.

Pg. platība — 251,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3487, no tiem vīr. 1768, siev. 1719.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 190 klm., pa zc. — 140 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 54 klm., pa zc. — 42 klm.; c) tv. pls. Viesīte, lietojot dzc. — 20 klm., pa zc. — 12 klm.; d) tv. dzc. stc. Lone — 6 klm.

Pg. n. pie Zalves-Lones-Aknistes ceļa.

Pasta adrese: c. Sauku.

Upes: a) Susēja, b) Viesīte, c) Zalvīte, d) Dūņupe.

Ezeri: a) Saukas — 1400 ha, b) Klauces — 80 ha, c) Stulves — 50 ha.

Kalni: Ormaņkalns.

Lielākie mežu masīvi: Saukas novads — apm. 13.000 ha.

Lielākie purvi: a) Zāļu — 29 ha, b) Stulves — 25 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Viesītes iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Priedulāns Artūrs, dz. Stoceniekos, 9 klm. no pg. n., tlr. Stocenieki s. v.; pg. pdm. prs. Tumšs Nikolajs, dz. Zalačos, 9 klm. no pg. n., tlr. Lone 6; pg. tiesas prs. Goba-Grebskis Jānis, dz. Kūzuļos, 4 klm. no pg. n., tlr. Lone 30. Pg. darbvedis Ormanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Sauka 23; vc. plc. kārtībnieks Lejiņš Voldemārs, dz. Salās, 1 klm. no pg. n., tlr. Sauka 26.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Saukas-Kalna 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Osis Edgars, tlr. Sauka 22; b) Dzērves I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Andersons Kārlis; c) Dešu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Richters Artūrs, tlr. Viesīte 74; 2 gad. lauksaimn. skola, Vecsaukas muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Mūzis Pēteris, tlr. Sauka 5.

Bibliotēkas: Saukas pg. pdm. bibliot., 1533 sēj., pg. n., prz. Kaņepējs Elfrīde, tlr. Sauka 23.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Rāviņš Pēteris, dz. Baložos, 8 klm. no pg. n., tlr. Lone 26; rajona vecmāte Liepiņš Emma, dz. pg. n., tlr. Sauka 23. Saukas aptieka pie Lones stc.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viesītes rajonā, vet. ārsts Grieķeris A., dz. Viesītē, tlr. Viesīte 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jēkabpils-Neretas dzc. līnija.

a) Sauka — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Krāmnieks Krišjānis, tlr. Sauka s. v.; b) Klauce — P. tf. n. Ab. T. p. C., Klauces pienotavā, 6 klm. no pg. n., prz. Ābols Jānis, tlr. Klauce s. v.; c) Lone — P. tf. n. Abc. T. p. C., Pamatos, 6 klm. no pg. n., prz. Avotiņš Jānis, tlr. Lone s. v.; d) Kalnjurāni — P. n. Ab., 14 klm. no pg. n., prz. Saulītis Roberts, tlr. Lielzalve 19.

6. **Pārējās iestādes.** a) Saukas vmžn. Saukas mežmuižā, 6,5 klm. no Neretas dzc. stc., vmžz. Ziefers Roberts, tlr. Nereta 23; b) Saukas vmžn. III iec. Zalaku mžn. Mežgaitās, 9 klm. no Lones dzc. stc., mžz. Nicmanis Jānis, tlr. Liel-Zalve 22; c) Saukas vmžn. IV iec. Saukas mžn. Dzeguzē, 4 klm. no Lones dzc. stc., mžz. Priedītis Jānis, tlr. Lone 16.

Lone — dzc. stc., pr. Žilvinskis Jānis, tlr. Lones stc. s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 473, saimniecību — 547. Aramzeme 6812,69 ha (27,02% no z. kpl.), pļavas 3086,16 ha (12,26%), ganības 3380,58 ha (13,43%), meži 7427,84 ha (29,50%), purvi 2563,18 ha (10,18%).

Mežos sastopami: zaķi, lūši, brieži, stirnas, lapsas, ūdri, āpši, caunas; upēs un ezeros: brekši, asari, līdakas, sapali, līņi, zuši, alanti, raudas, vēdzeles, ķīši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Zāģētava Lonē, 6 klm. no pg. n., īp. Audze Krišjānis, tlr. Sauka 25; 2) Drēbju krāsotava Baložos, 8 klm. no pg. n., īp. Gulbis-Baloģis Vilhelms, tlr. Lone 7; 3) Riteņu darbnīca Pēterniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Smirnovs Pēteris, tlr. Nereta 20; 4) Dzirnavas Balceros, 9 klm. no pg. n., īp. Bagātais Kārlis, dz. Majoros, tlr. Sauka 19; 5) Vīnu darītava Zilānos, 4 klm. no pg. n., īp. Klasons Aleksandrs, tlr. Sauka 7; 6) Ūdens dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ziemiņš Krišjānis; 7) Dzirnavas Bormaņos, 4 klm. no pg. n., īp. Vaļenieks Andrējs, tlr. Sauka 15; 8) Pienotava Klaucē, 6 klm. no pg. n., īp. Saukas-Elkšņu piensaimn. sba, tlr. Klauce s. v.; 9) Pieno-

tava Lonē, 6 klm. no pg. n., īp. Saukas-Lones piensaimn. sba, tlr. Lone 2; 10) Trg. Saukā, pie pg. n., īp. Patērēt. bba „Pamats", tlr. Sauka 3; 11) Tirgotava Lonē, 6 klm. no pg. n., īp. Patērēt. bba „Pamats", tlr. Lone s. v.; 12) Tirgotava Lonē, 6 klm. no pg. n., īp. Andersons Kārlis; 13) Tirgotava Lonē, 6 klm. no pg. n., īp. Movšovics Mendels, tlr. Lone 18.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 36.413.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ev.-lut. draudzes baznīca Saukā, 2 klm. no pg. n., mācītājs Milleris Hermanis, dz. mācītājmuižā, tlr. Sauka 4.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Saukas savstarp. ugunsapdr. bba, pr. Pīrāgs Jānis, dz. Plāceņos, tlr. Klauce 12; 2) Saukas krājaizd. sba, db. 1909. g., pr. Stiebriņš Krišs, dz. Pankās, tlr. Sauka 16; 3) Saukas-Lones piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Malcenieks Krišjānis, dz. Ielejās, tlr. Sauka 11; 4) Saukas-Elkšņu piensaimn. sba Klaucē, pr. Ozoliņš Roberts, dz. Viesītes Strados, tlr. Klauce 21; 5) Saukas patēr. bba „Pamats", db. 1920. g., pr. Gūtmanis Andrējs, dz. Bērziešos, tlr. Sauka 2; 6) Saukas lauksaimn. bba „Avots", db. 1923. g., pr. Gūtmanis Artūrs, dz. Bērziešos, tlr. Sauka 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Saukas ezera austr. galā, Griptānu māju robežās; b) Pilskalns austr. no Skošu mājām, apkārtnē plavas un druvas; c) Lielais Pilskalns Lielkūliņu māju zemē, augstuma dēļ izlietots kā trigonometriskais signāls un uz tā uzcelta bāka, apkārtnē vairāki senkapi; d) Kņāvu kalns. Drīzumu māju zemē, Susējas upes labajā krastā, viens no skaistākajiem un tālu pazīstamajiem pilskalniem, klajā vietā, lauku vidū, tālu redzams.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi trīs saimniecību ēkas; Kapeļu māju birzē nošāvusi divus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Allunāns Pēteris — sabiedr. darbin., rakstn., dzim. 1821. g.; b) Bruņenieks Mārtiņš — rakstnieks, paidag., dzim. 1866. g., Caunānos; c) Buclers Mārtiņš — ievērojams fotografijas rakstn., dzim. 1866. g.; d) Dauge Aleksandrs — Dr. phil. h. c., prof., paidagōģisku rakstu autors, augstskolas mācības spēks, dzim. 1868. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecsaukas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., piešķirts Saukas lauksaimn. bbai „Avots", ēkās ierīkota lauksaimn. skola; b) Mācītājmuižas centrs, 2 klm. no pg. n., ēkas izlieto Saukas ev.-lut. draudzes mācītāja saimniecība; c) Jaunsaukas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Ormaņkalns, Saukas ezera austrumu krastā; no virsotnes pārredzams Saukas ezers un ļoti plaša apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Vidusgalvānos, 2,5 klm. no Lones dzc. stc., 1 klm. no Jēkabpils, prz. Tums P., tlr. Lone 5.

11. Seces pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Seces pg.; vāciski Setzen; krieviski Setcenskaja.

Pagasta robeža: z. — Kokneses pg., d. — Sunākstes pg., v. — Sērenes pg., r. — Sēlpils pg.

Pg. platība — 169,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2338, no tiem vīr. 1073, siev. 1265.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 155 klm., pa zc. — 100 klm.; b) apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 43 klm., pa zc. — 35 klm.; c) tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 23 klm.; d) tv. dzc. stc. Sece — 7 klm.

Pg. n. pie Jēkabpils-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Vecseci.

Upes: a) Daugava, b) Laucese, c) Sece.

Ezeri: Aklis — 1 ha.

Kalni: a) Greblis, b) Gailīšu.

Lielākie mežu masīvi: Seces novads — 3230 ha.

Lielākie purvi: Sodējs — 111 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Svarēns Fricis, dz. Biķerniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Ļūdāni 3; pg. pdm. prs. Rozenbergs Mārtiņš, dz. Jaučos, 10 klm. no pg. n., tlr. Ļūdāni 10; pg. tiesas prs. Rikmanis Alfrēds, dz. Jaučos, 10 klm. no pg. n., tlr. Ļūdāni 7. Pg. darbvedis Vadelnieks Ludvigs, dz. pg. n., tlr. Sece 2; vc. plc. kārtībnieks Galovskis Aleksandrs, dz. Dailēs, 1 klm. no pg. n., tlr. Sece 25.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Seces 6 kl. pamatskola, pie Seces - Kokneses stc. ceļa, 4 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Pēteris, tlr. Ļudāni 4; b) Seces I pk. pamatsk. Upmalos, pie Jēkabpils-Bauskas ceļa, 4,4 klm. no pg. n., prz. Brezovskis Erna, tlr. Sece 38.

Bibliotēkas: a) Latv. kultūras veicin. bbas Seces nod. bibliot., 600 sēj., 6 kl. pamatskolā, prz. Lasmanis Zelma, tlr. Ļūdāni 4; b) Seces lauksaimn. bbas bibliot., 400 sēj., Viesjāņos, prz. Spalviņš Osvalds.

3. **Veselības kopšana.** Seces rajona ārste Krastiņš Marta, dz. Mācītājmuižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Ļūdāni 5; rajona vecmāte Dombrovskis Paulīna, dz. Mācītājmuižā, 1 klm. no pg. n. Seces aptieka, 1,5 klm. no pg. n., īp. Arājs Ella, tlr. Sece 19.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunjelgavas rajonā, vet. ārsta v.i. Skubiņš P., dz. Daudzevā, tlr. Daudzeva 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Krustpils dzc. līnija.

a) Vecsece — P. n. Abc., pg. n., prz. Vadelnieks Ludvigs, tlr. Sece 2; b) Pst. palīgnodaļa Sece, stc. Sece, 7 klm no pg. n., prz. Vaskis Jānis, tlr. Sece 46; c) Sece — Tf. n. T. p. C., ūdens dzirnavās, 4,5 klm. no pg. n., prz. Lasmanis Pēteris; d) Ļūdāni — P. tf. n. Ab. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Ļūļaks Līze, tlr. Ļūdāni s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Sēlpils vmžn. I Seces iec. mžn. Seces mežmuižā, 4 klm. no pg. n., mžz. Grasmanis Kārlis, tlr. Sece 11.

Sece — dzc. stc., pr. Vaskis Jānis, tlr. Sece 46.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 493, saimniecību — 505. Aramzeme 4645,88 ha (27,37% no z. kpl.), pļavas 2556,18 ha (15,06%), ganības 3951,36 ha (23,27%), meži 3613,93 ha (21,29%), purvi 1170,15 ha (6,89%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, brieži, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: vēži, līdakas, asari, raudas, zuši, nēģi, laši, sami.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Secē, 4,5 klm. no pg. n., īp. Lasmanis Pēteris, tlr. Sece s. v.; 2) Dzirnavas Sniķeros, 4,5 klm. no pg. n., īp. Soste Minna, tlr. Sece 29; 3) Dzirnavas Namakalnos, 2 klm. no pg. n., īp. Salenieks Pēteris, tlr. Sece 22; 4) Koppienotava Seces Vienībā, 1 klm. no pg. n., īp. Seces piensaimn. sba; 5) Krejošanas punkts Kauļos, 5 klm. no pg. n., īp. Seces piensaimn. sba, tlr. Ļūdāni 9; 6) Krejošanas punkts Staltānos, 6 klm. no pg. n., īp. Seces piensaimn. sba, tlr. Ārguļi 25; 7) Zāģētava Ozolos, 7 klm. no pg. n., īp. Rijnieks Jānis, tlr. Sece 17; 8) Vīntirgotava Bērziņos, 2 klm. no pg. n., īp. Švechs Pēteris; 9) Pārtikas preču vkl. Ļūdānos, 6 klm. no pg. n., īp. Ļūļaks Līze, tlr. Ļūdāni s. v.; 10) Pārtikas preču vkl. Kalējos, 6 klm. no pg. n., īp. Vītols Osvalds; 11) Pārtikas preču vkl. Tīsos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Švechs Jūlijs; 12) Pārtikas preču vkl. Steinfeldē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Balodis Elfrīda, tlr. Sece 15; 13) Pārtikas preču vkl. Krogzemjos, 1 klm. no pg. n., īp. Lindāns Gersons, tlr. Sece 40; 14) Pārtikas preču vkl. Grīvās, 4,5 klm. no pg. n., īp. Kļaviņš Velta, tlr. Sece 5; 15) Pārtikas preču vkl. Upmaļos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Mežmalis Voldemārs, tlr. Sece 7; 16) Pārtikas preču vkl. Dzilnās, 7 klm. no pg. n., īp. Treimanis Mārtiņš, tlr. Sece 18; 17) Pārtikas preču vkl. Staltānos, 6 klm. no pg. n., īp. Švechs Pēteris, tlr. Ārguļi 25.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 36.887,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Seces ev.-lut. draudzes baznīca, 1,5 klm. no pg. n., mācītājs Ramanis Jānis, dz. Rīgā, Brīvības - 122, tlr. 91253.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Seces lauksaimn. bba, db. 1920. g., 0,5 klm. no pg. n., pr. Šteinbergs Kārlis, dz. Tīsos, tlr. Ļūdāni 17; 2) Seces piensaimn. sba, db. 1922. g., Vienībā, 1 klm. no pg. n., pr. Svarēns Fricis, dz. Biķerniekos, tlr. Sece 12; 3) Seces lauksaimn. mašīnu kopliet. bba, db. 1922. g., pr. Grundšpenks Jānis, dz. Ribānos, tlr. Staburags 8; 4) Seces biškop. bba, db. 1920. g., pr. Soste Artūrs, dz. Sniķeros, tlr. Sece 29; 5) Seces lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Rozenbergs Mārtiņš, dz. Jaučos, tlr. Ļūdāni 10; 6) Kukušpurva meliorāc. sba, db. 1928. g., pr. Vīksna Anna, dz. Kalnos; 7) Seces-Sēļpils meliorāc. sba „Nātraine", db. 1928. g., pr. Ozolupe Mārtiņš, dz. Sēļpils Kalna Kalējos; 8) Seces-Sērenes lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Rušmanis Kārlis, dz. Šļūkās, tlr. Sece 13; 9) I Seces meliorāc. sba, db. 1931. g., pr. Brokne Jānis, dz. Broknēs; 10) Seces meliorāc. sba „Melija", db. 1929. g., pr. Krūmiņš Jānis, dz. Saldēs, tlr. Sece 26; 11) Seces II lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Bērziņš Jānis, dz. Ūkiņās, tlr. Sece 35; 12) Latv. kult. veic. bbas Seces nod., db. 1927. g., pr. Ozols Jānis, dz. Daudzeses pg.; 13) Seces I dārzkopības pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Soste Artūrs, dz. Sniķeros, tlr. Sece 29; 14) Lauksaimn. paju sba „Brāļi Jeseri", db. 1929. g., pr. Jesers Jūle, dz. Gārsniekos; 15) Seces zemkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Kaspars Arnolds, dz. Sērenes Šķerstos; 16) Seces-Sērenes brūno sugas lopu audzētāju bba, db. 1930. g., pr. Reščevskis Kārlis, dz. Kalnabajāros, tlr. Ļūdāni 13.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Altenes pils drupas.

1905. g. notikumi: četri pg. iedzīvotāji nošauti un divi spīdzināti; vairāki izsūtīti trimdā — Sibirijā; soda ekspedīcija nodedzinājusi vairākas mājas un pagastam uzlikts naudas sods par divu provokātoru nogalināšanu pg. robežās.

Pasaules kara notikumi: pg. 3 gadus atradies kaujas joslā, nopostītas daudzu saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Mālberģis Fridrichs — skolotājs, dzejnieks, miris Vecskultēs, apbedīts pie Seces baznīcas; b) Pāvulāns Pāvuls — būvinž., vec. doc., augstskolas mācības spēks, dzim. 1883. g., Secē.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Seces mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; b) Bogu mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; c) Altenes mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; d) Brunavas mž. centrs, 11 klm. no pg. n. — daļa centru ēku kara nopostītas, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Klinšainie Daugavas krasti, gleznainie Lauceses upes (Daugavas vecā gultne) līči; Grebļu kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Staburagos, pie Staburaga, prz. Gulbis J., tlr. Staburags 1; b) Kalanderos, prz. Brenards Pauls.

12. Sēlpils pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sēlpils pg.; vāciski Selburg; krieviski Zelburgskaja.

Pagasta robeža: z. — Plaviņu pg., d. — Biržu Viesītes un Sunākstes pg., v. — Seces pg., r. — Ābeļu pg.

Pg. platība — 157,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2213, no tiem vīr. 1040, siev. 1173.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 118 klm., pa zc. — 118 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 26 klm., pa zc. — 19 klm.; c) tv. pls. Plaviņas, pa zc. — 6 klm.; d) tv. dzc. stc. Plaviņas — 6 klm.

Pg. n. pie Plaviņu-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Sēlpili.

Upes: a) Daugava, b) Pikstere.

Ezeri: Baltiņu — 118 ha.

Kalni: a) Tābora, b) Sudraba.

Lielākie mežu masīvi: Sēlpils novads — 1710 ha.

Lielākie purvi: a) Pliksnis — 208 ha b) Alināņu — 343 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Jēkabpils iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Lauciņš Jānis, dz. Duburos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Polāns Mārtiņš, dz. Kleberos, 11 klm. no pg. n., tlr. Sēlpils 15; pg. tiesas prs. Ķiperis Jānis, dz. Ķipos, 2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Brēķis Jānis, dz. pg. n., tlr. Sēlpils 7; plc. kārtībnieks Auziņš Vilhelms, dz. Vecsēlpilī, 1 klm. no pg. n., tlr. Slavieši 4.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vecsēlpils I pk. pamatsk., Vecsēlpils muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Rācenājs Pēteris, dz. Vecsēlpilī; b) Sēlpils 6 kl. pamatsk., pie Mācītājmuižas - Jaunsēlpils ceļa, 8 klm. no pg. n., prz. Nāburgs Jānis, tlr. Sēlpils 10; c) Vīgantes I pk. pamatsk., pie Staburaga-Sunākstes ceļa, 14 klm. no pg. n., prz. Plaviņa Marta, tlr. Ārguļi 27.

Bibliotēkas: a) Kultūras fonda bibliot., 900 sēj., Bērziņos, prz. Šmalcs Rūdolfs, dz. Sēlpils skolā, tlr. Sēlpils 8; b) Sēlpils-Ābeļu lauksaimniecības bbas bibliot., 1200 sēj., prz. Krūmiņš Jānis, dz. Ābeļu pg. Līdumniekos.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Dr. Joselovičs Jēkabs, dz. Jozupos, 10 klm. no pg. n., tlr. Sēlpils 34; vecmāte Upīte Zilvija, dz. Sēlpils skolā, 8 klm. no pg. n., tlr. Sēlpils 10. Sēlpils aptieka pie Sēlpils stc., provizors Karass Ellēne.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jēkabpils rajonā, vet. ārsts Ermansons T., dz. Jēkabpilī, tlr. Jēkabpils 42.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas-Daudzevas-Krustpils dzc. līnija.

a) Sēlpils — P. n. Abc., pg. n., prz. Brēķis Jānis, tlr. Sēlpils 7; b) Sēlpils — P. n. s. v. Abc. I. X., 10 klm. no pg. n., prz. Upītis Jānis, dz. Sēlpils stc.; c) Staburags — P. tf. n. Abc. T. p. C., Vīgantes muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Prūsis Kārlis, dz. Burmeisteros, tlr. Staburags 9; d) Ādmiņi — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Ieviņš, dz. Staburaga dzc. pieturas punktā; e) Sēlpils — Tf. n. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Nīcis Kārlīs, dz. Krieviņu tirgotavā, tlr. Sēlpils s. v.; f) Slavieši — Tf. n. T. C., 4 klm. no pg. n., prz. Salmiņš Jānis, dz. Slaviešos, tlr. Slavieši s. v.; g) Ārguļi — Tf. n. T. p. C., 11 klm. no pg. n., prz. Ārgulis Jānis, dz. Ārgulos, tlr. Ārguļi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Sēlpils vmžn. Meža muižā, 17 klm. no pg. n., vmžz. Osipuks-Osipovs Miķelis, dz. virsmežniecībā, tlr. Jēkabpils 64.

Sēlpils — dzc. stc., pr. Upītis Jānis, tlr. Sēlpils 46.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īapšumu — 450, saimniecību — 447. Aramzeme 4117,03 ha (26,20% no z. kpl.), plavas 2169,23 ha (13,81%), ganības 3675,90 ha (23,40%), meži 2168,00 ha (13,79%), purvi 2489,19 ha (15,84%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, āpši, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, kārpas, līņi, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vīgantes dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Sīpols Olga, tlr. Staburags 6; 2) Mucas dzirnavas, 6 klm. no pg. n., uzņ. brāļi Reinsoni; 3) Vēja dzirnavas Kalniņos, 6 klm. no pg. n., īp. Dāboliņš J.; 4) Pienotava Bērziņos, 10 klm. no pg. n., īp. Sēlpils piensaimn. sba, tlr. Sēlpils 36; 5) Pienotava Boļānos, 3 klm. no pg. n., īp. Salas-Sēlpils piensaimn. sba, tlr. Plaviņas 28; 6) Pienotava Krīguļos, 6 klm. no pg. n., īp. Salas-Sēlpils piensaimn. sba; 7) Pienot. Vīgantes muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Sēlpils-Vīgantes piensaimn. sba, tlr. Staburags s. v.; 8) Zāģētava Mucaskrogā, 6 klm. no pg. n., īp. Lasmanis K., tlr. Slavieši 15; 9) Preču vkl. Krīguļos, 6 klm. no pg. n., īp. Dārznieks J.; 10) Preču vkl. Krustakrogā, īp. Calkovičs Merija; 10) Preču vkl. Vīgantes muižā, 10 klm. no pg. n., īp. Lindāns G., tlr. Staburags s. v.; 12) Preču vkl. Žagatānos, 14 klm. no pg. n., īp. Lindāns; 13) Preču vkl. Krieviņos, pie Sēlpils dzc. stc., 10 klm. no pg. n., īp. Nicis K., tlr. Sēlpils s. v.; 14) Preču vkl. Baznīckrogā, 1 klm. no pg. n., īp. Stradiņš K.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 26.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sēlpils ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Cīrulis Zelmārs, dz. Sunākstes mācītājmuižā, tlr. Sunākste 29.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1895. g., pr. Dekmers Jānis, dz. Pāķos, tlr. Sēlpils 8; 2) Sēlpils krājaizd. sba, db. 1904. g., pr. Strēlnieks Ernests, dz. Aizupēs, tlr. Sēlpils 3; 3) Sēlpils lauksaimn. bba, db. 1907. g., pr. Strēlnieks Kārlis, dz. Biseniekos, tlr. Sēlpils 2; 4) Sēlpils piensaimn. sba, pr.

Pusvācietis Vald., dz. Henaņos, tlr. Sēlpils 36; 5) Salas-Sēlpils piensaimn. sba, pr. Ķiperis Jānis, dz. Ķipos, tlr. Pļaviņas 28; 6) Sēlpils-Vīgantes piensaimn. sba Vīgantes muižā, pr. Laureveiss Kārlis, dz. Dolīšos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns, 2 klm. austr. Vec-Sēlpilij, pie Babrānu mājām, apkārtne kalnaina, 0,5 klm. austr. Tābora kalns; b) Pilskalns, 1 klm. riet. Vec-Sēlpils muižai, Daugavas kreisajā krastā, pie Zvejnieku mājām, apkārtnē daudz senkapu, tuvumā Karātavu kalns; c) Priekšānu kalns, 0,5 klm. no pg. n.; d) Sudrabkalns 0,2 klm. d. Pormaļu mājām, tuvumā kapenes; e) uzkalniņu kapu lauki, Lejas-Dopeļu māju robežās.

1905. g. notikumi: nošauti 9 revolūcionāri un vairāki emigrējuši uz ārzemēm, soda ekspedīcija nodedzinājusi vairāku saimniecību ēkas.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks, pg. robežās notikušas vairākas kaujas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Nomals Pēteris — profesors, Dr. agr., augstskolas mācības spēks, dzim. 1876. g., Priekšānos; b) Rizga Pēteris — priv.-doc., mag. art., ūniversitātes mācības spēks, dzim. 1883. g., Rizgās.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vīgantes mž. centrs, ar parku, 10 klm. no pg. n., pārņemts Piemineklu valdes aizsardzībā, pils ēka piešķirta vietējai kultūras organiz.; b) Vēcsēlpils mž. centrs, 1 klm. no pg. n., dzīvojamā ēkā novietota pamatskola, pārējās ēkas izmanto zemes nomnieki.

4. **Dabas jaukumi:** a) Staburags — klints Daugavas krastā; b) krāšņais Vīgantes muižas parks ar Liepavotu; Dzirnavupītes ieteka Daugavā; dziļa un krēslaina grava; vienīgā vieta Latvijā, kur sastopama Alpu taucene.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Vīgantes piensaimnieku sbas tūristu apmetne pie Liepavota, prz. Piensaimn. sbas valde, tlr. Staburaga centrāle, Kokneses stc. 6 klm., Pļaviņas 24 klm.; b) Bolāņos, prz. Zolbergs J., tlr. Pļaviņas 28, Pļaviņu stc. 3,5 klm.; c) Zvejniekos, prz. Grozbergs B., tlr. Slavieši 3, Pļaviņu stc. 6 klm., Klintaine 4 klm.

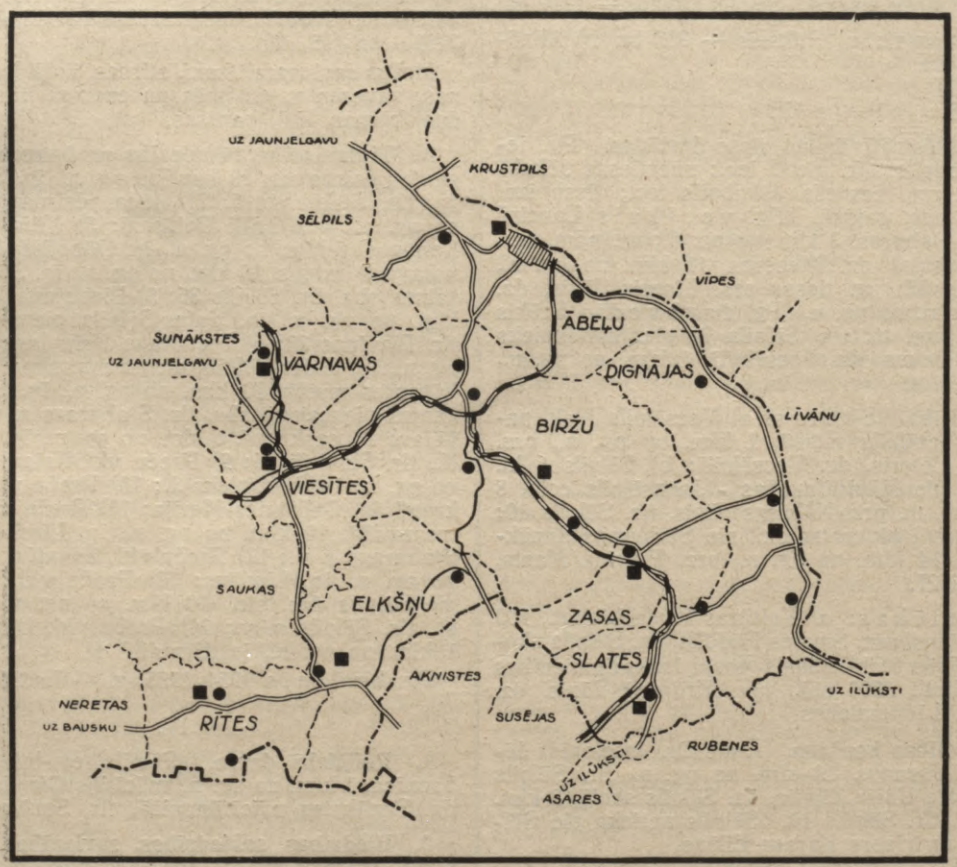

Jēkabpils rajons.

13. Sērenes pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sērenes pg.; vāciski Seren; krieviski Serenskaja.

Pagasta robeža: z. — Skrīveŗu un Aizkraukles pg., d. — Daudzeses un Mazzalves pg., v. — Birzgales pg., r. — Seces pg. Pg. no trim pusēm ieslēdz Jaunjelgavas pls.

Pg. platība — 206,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2195, no tiem vīr. 1051, siev. 1144.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 82 klm., pa zc. — 85 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 50 klm., pa zc. — 46 klm.; c) tv. pls. Jaunjelgava, pa zc. — 9,7 klm.; d) tv. dzc. stc. Daudzeva — 8 klm.; Skrīveŗu stc. — 14 klm.

Pg. n. pie Jaunjelgavas-Jēkabpils ceļa.

Pasta adrese: c. Sēreni.

Upes: a) Daugava, b) Laucese, c) Iecava.

Ezeri: —

Kalni: a) Pilskalns, b) Vējakalns, c) Burava.

Lielākie mežu masīvi: Taurkalna — 10.510 ha.

Lielākie purvi: a) Korkuļu — 800 ha, b) Pilspurvs — 250 ha, c) Ezerpurvs — 150 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Jaunzemis Jānis, dz. Škutānos, 11 klm. no pg. n., tlr. Sece 4; pg. pdm. prs. Vimba Kārlis, dz. Kampānos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Sērene 29; pg. tiesas prs. Šteinbergs Jānis, dz. Kalnamuižiņās, 1 klm. no pg. n., tlr. Sērene 22. Pg. darbvedis Strubergs Kārlis, dz. pg. n., tlr. Sērene 10; vc. plc. kārtībnieks Lauriņš Jānis, dz. Silakrišos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Sērene 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Sērenes 6 kl. pamatsk., pie Jaunjelgavas-Jēkabpils ceļa, 1,6 klm. no pg. n., prz. Dzirkalns Jānis, tlr. Sērene 5; b) Seces-Sērenes 2 gad. lauksaimn. skola, pie Parģīzeskroga - Seces dzirnavu ceļa, 9 klm. no pg. n., Talsiņā, prz. Odiņš Jānis, tlr. Sece 6.

Bibliotēkas: a) Sērenes lauksaimn. bbas bibliot., 472 sēj., pamatskolā, prz. Dzirkalns Jānis (sk. augšā); b) Sērenes Nācionālās jaunatnes bbas bibliot., 220 sēj., Ausmas bas n., prz. Krūze Jānis, dz. Sērenes Trepānos, tlr. Daudzeva 15.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Makovčiks Marija, dz. Jaunjelgavā, Brīvības - 45, 10 klm. no pg. n., tlr. Jaunjelgava 75; pg. vecmāte Skambergs Lība, dz. Jaunjelgavā, Brīvības - 62, 10 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunjelgavas rajonā, vet. ārsta v. i. Skubiņš P., dz. Daudzevā, tlr. Daudzeva 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jelgavas - Krustpils platsliežu un Daudzevas-Viesītes šaursliežu dzc. līnijas.

a) Sērene — P. tf. n. Abc. T. C.; pg. n., prz. Strubergs Kārlis, tlr. Sērene 10; b) Punga — P. n. Ab., Parģīzās, 6 klm. no pg. n., prz. Vecpēteris Pēteris, tlr. Sece 41; c) Stalāni — P. n. A., 13 klm. no pg. n., prz. Svarēns Kārlis, tlr. Daudzeva 10.

6. **Pārējās iestādes.** a) Taurkalna vmžn. IV iec. Jaunjelgavas mžn. Grīnberga muižā, 6 klm. no Skrīveŗu dzc. stc., mžz. Eše Jānis, tlr. Jaunjelgava 91; b) Taurkalna mžn. V iec. Sērenes mžn. Inķenos, 9 klm. no Daudzevas dzc. stc., mžz. Aprāns Kārlis, tlr. Sērene 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 436, saimniecību — 454. Aramzeme 3662,32 ha (17,71% no z. kpl.), plavas 2503,33 ha (12,10%), ganības 2893,31 ha (13,99%), meži 10.285,15 ha (49,72%), purvi 159,49 ha (0,77%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, sapali, vimbas, plauži, laši, taimiņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motordzirnavas Pelšos, 5 klm. no pg. n., īp. Beljānis Kārlis, tlr. Daudzeva 39; 2) Tambariča ūdens un tvaika dzirnavas, 15 klm. no pg. n., īp. Krūmiņš Jānis, tlr. Jaunjelgava 11; 3) Tvaika pienotava Stalānos, 3 klm. no pg. n., īp. I Sērenes piensaimn. sba, tlr. Daudzeva 10; 4) Pārtikas preču trg. Grāvkalējos, pie pg. n., īp. Šteins Jānis, tlr. Sērene 16; 5) Pārtikas preču trg. Tiltniekos, pie pg. n., īp. Vasermanis Mendelis, tlr. Sērene 13; 6) Pārtikas preču trg. Plataušos, 5,5 klm. no pg. n., īp. Skujiņš Reinis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.626,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. izlieto ev.-lut. draudzes baznīcas: a) Jaunjelgavā, mācītājs Zemnieks Ādolfs, dz. Jaunjelgavā, tlr. Jaunjelgava 44; b) Secē, mācītājs Ramanis J., dz. Rīgā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sērenes lauksaimn. bba, db. 1922. g., pr. Jaunzemis Jānis, dz. Škutānos, tlr. Sece 4; 2) Sērenes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1905. g., pr. Šteinbergs Jānis, dz. K.-Muižiņās, tlr. Sērene 22; 3) I Sērenes piensaimn. sba, db. 1921. g., pr. Svarēns Kārlis, dz. Stālānos, tlr. Daudzeva 10; 4) Seces-Sērenes krājaizd. sba, db. 1908. g., pr. Jaunzemis Jānis (sk. augšā); 5) Sērenes nāc. jaunatnes bba „Ausma", pr. Krūze Jānis, dz. Trepānos, tlr. Daudzeva 15.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 3 klm. d.-austr. Vecsērenes muižai, apaudzis priedēm; b) senču kapenes ar atsevišķiem akmeņu apkrautiem kapiem — valsts mežā „Pungā"; c) zviedru kara kapi, Sīļu māju robežās, Daugavas kreisajā krastā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, ļoti nopostīts, 75% ēku sagrautas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vecsērenes mž. centrs, piešķirts agr. nomnieka mantin., ēkas karā sagrautas; b) Jaunsērenes mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; c) Talsiņas pusmuižas centrs, piešķirts agr. nomniekam, ēkas karā nopostītas.

4. **Dabas jaukumi:** klinšainie Daugavas krasti ar „Salto liekņu" — stāvu klinšu aizu (13 klm. no Jaunjelgavas), kur saule nekad neiespīd; vecā Daugavas gultne — tagad Laucesas upe.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Plataušos, prz. Skujiņš R., Daudzevas stc. 3 klm.; b) Lipsānos, prz. Burkēvics A., tlr. Sērenes 20, Daudzevas stc. 10 klm., Aizkraukle 9 klm.

14. Slates pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Slātes pg.; vāciski Schlottenhof; krieviski Slatenskaja.

Pagasta robeža: z. — Dignājas pg., d. — Susējas pg., v. — Biržu un Zasas pg., r. — Rubenes un Asares pg.

Pg. platība — 83 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1274, no tiem vīr. 615, siev. 659.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 178 klm., pa zc. — 170 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 48 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Subate, pa zc. — 24 klm.; d) tv. dzc. stc. Ģeidāni — 0,25 klm.

Pg. n. pie Slates-Aknistes ceļa.

Pasta adrese: c. Slati.

Upes: a) Platace, b) Bērzīte, c) Eglona.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Slates novads — 2480 ha.

Lielākie purvi: a) Stašu — 100 ha, b) Sīļu — 500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Jēkabpils iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Tomāns Pēteris, dz. Matušānos, 3 klm. no pg. n., tlr. Slate 18; pg. pdm. prs. Vaskis Jānis, dz. Strautiņos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Slate 3; pg. tiesas prs. Jaunbrakmanis Jānis, dz. Buķos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Brugevics Emīls, dz. pg. n., tlr. Slate 33; vc. plc. kārtībnieks Ķiķēns Jānis, dz. pg. n., tlr. Slate 46.

2. **Izglītība.** Skolas: Slates pamatsk., pie pg. n., prz. Kalniņš Alberts, tlr. Slate 14.

Bibliotēkas: Slates dziedāšanas bbas bibliot., 1051 sēj., pamatskolā, prz. Stariņš Olga, tlr. Slate 14.

3. **Veselības kopšana.** Vecmāte Kalniņš Katrīna, dz. Upes-Debesniekos, 4 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Zasas rajonā, vet. ārsts Skroms V., dz. Zasā, tlr. Zasa 30.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Siliņu-Aknistes dzc. līnija.

Slate — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Lūcāns Jānis, tlr. Slate s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Ģeidāni — dzc. stc., pr. Jansons Alfrēds, tlr. Slate 25.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 216, saimniecību — 213. Aramzeme 2178,71 ha (26,25% no z. kpl.), pļavas 1009,69 ha (12,16%), ganības 1229,88 ha (14,82%), meži 2628,44 ha (31,66%), purvi 928,36 ha (11,18%).

Mežos sastopami: zaķi, lūši, stirnas, lapsas, caunas, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, raudas, asari, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Strautiņu dzirnavas, 1,5 klm. no pg. nama, īp. Kiops Andrējs, tlr. Slate 53; 2) Lejiņu dzirnavas, 2,3 klm. no pg. n., īp. Saulītis Eduards, tlr. Slate 20; 3) Vasaraudžu vējdzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Augškalna mant.; 4) Pienotava Pamatos, 1 klm. no pg. n., īp. Slates piensaimn. sba, tlr. Slate 42; 5) Tirgotava Siliņos, pie pg. n., īp. Slates lauksaimn. bba, tlr. Slate 6; 6) Tirgotava Čiekuros, pie pg. n., īp. Puriņš Artūrs, tlr. Slate 5; 7) Tirgotava Stirnās, 5 klm. no pg. n., īp. Preide Šmuils, tlr. Slate 36.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 13.726,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Dignājas ev.-lut. draudzē, mācītājs Muižnieks Nikolajs, dz. Dignājas mācītāja muižā, tlr. Dignāja 6.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Slates dziedāš. bba, pr. Radiņš Mārtiņš, dz. Siliņos, tlr. Slate 6; 2) Slates ugunsapdrošināšanas bba, pr. Radiņš Ermanis, dz. Vilciņos, tlr. Slate 9; 3) Slates piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Svoks Pēteris, dz. Svokos, tlr. Slate 11; 4) Slates lauksaimn. bba, pr. Ušaks Roberts, dz. Sīļos, tlr. Slate 38.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes Slates silā.

1905. g. notikumi: Sīļu ataugās nošauti vairāki pg. iedzīvotāji.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Duburi — Slates silā — kokiem apaugušas jaukas gravas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

15. Sunākstes pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sunākstes pg.; vāciski Sonnaxtsche; krieviski Sonnakstskaja.

Pagasta robeža: z. — Seces pg., d. — Viesītes pg., v. — Vārnavas pg., r. — Seces pg.

Pg. platība — 136,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1965, no tiem vīr. 975, siev. 990.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 158 klm., pa zc. — 110 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 52 klm., pa zc. — 31 klm.; c) tv. pls. Viesīte, lietojot dzc. — 20 klm., pa zc. — 15 klm.; d) tv. dzc. stc. Sunākste — 0,5 klm.

Pg. n. pie Viesītes-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Sunāksti.

Upes: a) Viesīte, b) Pikstere, c) Laucese.

Ezeri: a) Piksteres — 255,9 ha, b) Mazsunākstes — 18,8 ha.

Kalni: a) Zilais, b) Orļu, c) Grūbeles, d) Sviļu.

Lielākie mežu masīvi: Sunākstes novads — 4190 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. II iec.; miertiesas Viesītes iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Vītols Jānis, dz. Viesturos, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Sunākste 9; pg. pdm. prs. Gubens Artūrs, dz. Lāčos, 2 klm. no pg. n., tlr. Sunākste 5; pg. tiesas prs. Cirsis Pēteris, dz. Staltānos, 5 klm. no pg. n., tlr. Sunākste 27. Pg. darbvedis Liberts Aleksandris, dz. pg. n., tlr. Sunākste 7; vc. plc. kārtībnieks Leitlands Eduards, dz. pg. n., tlr. Sunākste 30.

2. **Izglītība.** Skolas: Sunākstes 6 kl. pamatsk., pie Viesītes-Jaunjelgavas ceļa, 0,5 klm. no pg. n., prz. Millers Anna, tlr. Sunākste 8.

Bibliotēkas: a) Sunākstes savies. bbas bibliot., 750 sēj., prz. Meržinskis Lūcija, tlr. Sunākste 8; b) Sunākstes pamatsk. bibliot., 600 sēj., prz. Mājnieks Berta, dz. pamatskolā, tlr. Sunākste 8.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsta ambulance Kārkliņos, 0,5 klm. no pg. n.; rajona ārste Dr. Kalējs A., dz. Avotu mājās, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Sunākste 35; vecmāte Kamars Milda, dz. nespējnieku patversmē, pie pg. n., tlr. Sunākste 17. Aptieka Kārkliņos, 0,5 klm. no pg. n., aptiekārs Baumanis Rūdolfs, tlr. Sunākste 21.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viesītes rajonā, vet. ārsts Grieķeris A., dz. Viesītē, tlr. Viesīte 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daudzevas-Viesītes dzc. līnija.

a) Sunākste — Tf. n. T. p. C., 0,5 klm. no pg. n., prz. Platups Jānis; b) Pikstere — P. n. Ab., Lazdiņos, 5 klm. no pg. n., prz. Rīmans Alma; c) Sunākste — F., Ozolkalnos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Āriņš Andrējs, tlr. Sunākste s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Sēlpils vmžn. V iec. Rostnieka mžn. Ķesterātā, 6 klm. no Viesītes dzc. stc., mžz. Ošiņš Jānis, tlr. Viesīte 36; b) Sēlpils vmž. II iec. Sunākstes mžn. Liel-Sunākstes muižā, 2 klm. no Sunākstes dzc. stc., mžz. Mieriņš Kārlis, tlr. Sunākste 10.

Sunākste — dzc. stc., pārzina Platups Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 339, saimniecību — 351. Aramzeme 3699,73 ha (27,14% no z. kpl.), pļavas 2441,86 ha (17,91%), ganības 2742,20 ha (20,12%), meži 3306,65 ha (24,26%), purvi 980,90 ha (7,20%).

Mežos sastopami: zaķi, alņi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres, lūši, vilki; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, karūsas, ķīši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ārguļu dzirnavas, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ārguls Alfrēds, dz. Kalna Beitānos, tlr. Sunākste 3 un 11; 2) Siliņu dzirnavas un zāģētava, 3 klm. no pg. n., īp. Saulītis Pēteris; 3) Koloniālpreču trg. Ārguļos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ārguls Alfrēds (sk. augšā); 4) Koloniālpreču trg. Ozolkalnos, pie pg. n., īp. Āriņš A.; 5) Koloniālpreču trg. Stūrānos, 5 klm. no pg. n., īp. Vītols Pēteris; 6) Koloniālpreču trg. Jaunā krogū, pie pg. n., īp. Švābe J.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.208,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Sunākstes ev.-lut. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Cīrulis Zelmārs, dz. Sunākstes mācītājmuižā, tlr. Sunākste 29.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sunākstes savies. bba, db. 1913. g., pr. Cirsis Pēteris, dz. Staltānos, tlr. Sunākste 27; 2) Sunākstes krājaizdevu bba, db. 1924. g., pr. Lasmanis Kārlis, dz. Ārguļos, tlr. Sunākste 4; 3) Sunākstes savstarp.

apdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Lasmanis Kārlis (sk. augšā); 4) Sunākstes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Cirsis Pēteris, dz. Staltānos, tlr. Sunākste 27 un 18; 5) Sunākstes kūlēju sba, db. 1907. g., pr. Audriņš Jānis, dz. Posos; 6) Sunākstes lopkop. pārraudz. bba, db. 1923. g., pr. Lazdiņš Alfrēds, dz. Salās, tlr. Sunākste 3; 7) Sunākstes I lopkop. pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Priede Kārlis, dz. Amarkrogā; 8) Sunākstes II lopkop. pārraudzīb. bba, db. 1930. g., pr. Arājs Pēteris, dz. Karašānos; 9) Sunākstes III lopkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Lodziņš Armands, dz. Mimānos, tlr. Sunākste 2; 10) Pikteres dārzkop. pārraudz. bba, db. 1929. g., pr. Zirnītis Jānis, dz. Vecpēteros, tlr. Sunākste 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Zilais kalns, 0,25 klm. z.-austr. Piksteres muižai, Rozenberģu un Bremžu māju zemē; b) Grūbes kalns 4 klm. z. Piksteres muižai, Gausānu māju zemē, plašs skats uz apkārtni.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: sagrauts ap 30% pg. ēku; gandrīz visi pg. iedzīvotāji devušies bēgļu gaitās.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Stenders Gothards-Fridrichs (Vecais Stenders) — mācītājs, garīgu un laicīgu rakstu autors, latv. valodas pētnieks, miris 1796. g., apbedīts pie Sunākstes baznīcas.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielsunākstes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas kara nopostītas, jaunuzceltās ēkās novietota mežniecība; b) Mazsunākstes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Piksteres mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Sunākstes mācītājmuiža ar baznīcu un Vecā Stendera kapu. Pilskalni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

16. Vārnavas pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vārenbrokas pg.; vāciski Wahrenbrock; krieviski Varenbrokskaja.

Pagasta robeža: z. — Sēļpils pg., d. — Viesītes pg., v. — Biržu pg., r. — Sunākstes pg.

Pg. platība — 54,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 549, no tiem vīr. 269, siev. 280.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 165,8 klm., pa zc. — 120 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 44,3 klm., pa zc. — 30 klm.; c) tv. pls. Viesīte, lietojot dzc. — 10,5 klm., pa zc. — 9 klm.; d) tv. dzc. stc. Vārnava — 0,2 klm.

Pg. n. pie Viesītes-Piksteres ceļa.

Pasta adrese: c. Vārnavu.

Upes: a) Piestiņa, b) Melnupīte.

Ezeri: a) Piksteres — 25 ha, b) Ceplītis — 2 ha.

Kalni: a) Sperjāņu, b) Pilskalns, c) Serpiņu.

Lielākie mežu masīvi: Vārnavas novads — 1595 ha.

Lielākie purvi: a) Zēvaltu — 500 ha, b) Vārnavas — 350 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. II iec.; miertiesas Viesītes iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Baumanis Rūdolfs, dz. Zēperos, 2 klm. no pg. n., tlr. Vārnava 4; pg. pdm. prs. Ozolupe Pēteris, dz. Berģos, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ozolupe Pēteris (sk. augšā). Pg. darbvedis Rengarts Alberts, dz. pg. n., tlr. Vārnava 7; plc. kārtībnieks Leitlands Eduards, dz. Sunākstes pg. n., 9 klm. no pg. n., tlr. Sunākste 30.

2. **Izglītība.** Skolas: Vārnavas I pk. pamatskola, pie Viesītes-Piksteres ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Lazdiņš Kārlis, dz. skolā, tlr. Vārnava 5.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Vārnavas nod. bibliot., 1119 sēj., pg. n., prz. Rengarts Alberts, dz. pg. n., tlr. Vārnava 7.

3. **Veselības kopšana.** Pg. ietilpst Viesītes rajonā. Rajona ārsts Dr. Gediņš H., dz. Viesītē, tlr. Viesīte 61; vecmāte Stiebriņš, dz. Viesītē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viesītes rajonā, vet. ārsts Grieķeris A., dz. Viesītē, tlr. Viesīte 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Viesītes-Daudzevas dzc. līnija.

Vārnava — P. n. Abc., pg. n., prz. Rengarts Alberts, tlr. Vārnava 7; Vārnava — Tf. n. T. p. C., Brīvniekos, pie pg. n., prz. Kļaviņš Roberts, tlr. Vārnava s. v.; Vārnava — S. v. I. X., prz. Elers Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** Vārnava — dzc. stc., pr. Elers Kārlis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 99, saimniecību — 111. Aramzeme 1295,58 ha (23,75% no z. kpl.), pļavas 675,58 ha (12,38%), ganības 579,70 ha (10,62%), meži 1730,67 ha (31,72%), purvi 1085,11 ha (19,89%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, caunas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, raudas, asari, karpas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un zāģētava Vārenbrokas mui-

žas centrā, 0,4 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Jānis, tlr. Vārnava 8; 2) Vēja dzirnavas Vārenbrokas mž. centrā, 1 klm. no pg. n., īp. Kiops A.; 3) Pārtikas vkl. Vārenbrokas mž. centrā, pie pg. n., īp. Kļaviņš Milda, tlr. Vārnava 12; 4) Ķieģeļu ceplis, 2 klm. no pg. n., īp. Urbergs Pauls; 5) Pienotava pie pg. n., īp. Vārenbrokas piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.520,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Sunākstes ev.-lut. draudzē, mācītājs Zalmārs Cīrulis, tlr. Sunākste 29.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vārenbrokas piensaimn. sba, db. 1922. g., pr. Stradiņš Jānis, dz. Jaunziedoņos; 2) Vārenbrokas lauksaimn. mašīnu koplietoš. bba, db. 1922. g., pr. Millers Krišjānis, dz. Zēperos, tlr. Vārnava 4; 3) Vārenbrokas lopkop. pārraudz. bba, db. 1924. g., pr. Eichmanis Pauls, dz. Ausmaņos; 4) Latv. kultūras veicin. bbas Vārenbrokas nod., db. 1921. g., pr. Eichmanis Pauls, dz. Ausmaņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 1 klm. austr. Piksteres ezeram, Vārnavas Maizīšu māju zemē, tuvumā Zaļais kalns; b) Pilskalns pie Vārnavas Pilzemnieku mājām, Sērpiņu māju zemē, plašs skats uz kalnaino apkārtni un Taurkalnes plašajiem mežiem.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Vārenbrokas mž. centrs, galvenā ēkā novietots pg. nams, pārējās ēkas izmanto zemes rentnieks paraugsaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** sk. pilskalnus.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

17. Viesītes pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ekengrāves pg.; vāciski Ekengraf; krieviski Ekengrafskaja.

Pagasta robeža: z. — Sunākstes un Vārnavas pg., d. un v. — Saukas pg., r. — Biržu un Elkšņu pg.

Pg. platība — 128,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1802, no tiem vīr. 874, siev. 928.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 176 klm., pa zc. — 124 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 34 klm., pa zc. — 31 klm.; c) tv. pls. Viesīte — pg. vidū; d) tv. dzc. stc. Viesīte — 00 klm.

Pg. n. Viesītes pilsētā.

Pasta adrese: c. Viesīti.

Upes: Viesīte.

Ezeri: Viesītes — 232,3 ha.

Kalni: Briežu, Stampānu, Skujaiņu.

Lielākie mežu masīvi: Viesītes novads — 1570 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Viesītes iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Meizers Voldemārs, dz. Lejasstaugos, 1 klm. no pg. n., tlr. Viesīte 16; pg. pdm. prs. Kalvišķis Jānis, dz. Škrāžniekos, 8 klm. no pg. n., tlr. Viesīte 50; pg. tiesas prs. Pabērzs Aleksandrs, dz. Zalakos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grenģis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Viesīte 33; vc. plc. kārtībnieks Liepiņš Roberts, dz. pg. n., tlr. Viesīte 26.

2. **Izglītība.** Skolas: Viesītes pg. 6 kl. pamatsk., Viesītes pls., pie pg. n., prz. Nāburgs Kārlis.

3. **Veselības kopšana.** Viesītes rajona ārsts Dr. Gediņš Herberts, dz. Viesītē, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Viesīte 61; rajona vecmāte Stiebriņš Līna, dz. pg. n., tlr. Viesīte 33.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viesītes rajonā, vet. ārsts Grieķeris A., dz. Viesītē, tlr. Viesīte 72.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jēkabpils-Neretas un Neretas-Daudzevas dzc. līnijas.

Viesīte — P. t. k. N., Viesītes pls., prz. Lejiņš Emīls, tlr. Viesīte 1; Viesīte — S. v. I. N., prz. Zempurs Vilis.

6. **Pārējās iestādes.** Jēkabpils vmžn. VI iec. Viesītes mžn. Viesītes mežmājā, 3,6 klm. no Viesītes dzc. stc., mžz. Siliņš Jānis, tlr. Viesīte 6.

Viesīte — dzc. stc., pr. Zempurs Vilis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 322, saimniecību — 339. Aramzeme 3740,35 ha (29,17% no z. kpl.), pļavas 1681,48 ha (13,11%), ganības 2259,38 ha (17,62%), meži 3146,13 ha (24,53%), purvi 1418,82 ha (11,06%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs uu ezeros: līdakas, asari, zuši, plauži, raudas, karūsas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Viesītes koppienotava Zaros, 2 klm. no pg. n., īp. Viesītes piensaimn. sba, tlr. Viesīte 25; 2) Tvaika dzirnavas Kalna Ūbeļos, 3 klm no pg. n., īp. Zaļ-

akmens Zelma; 3) Pārtikas preču trg. Vecspitānos, 8 klm. no pg. n., īp. Lubinskis Felikss, pst. c. Klauci; 4) Pārtikas preču trg. Klaucē, 6 klm. no pg. n., īp. Reinholds Marta.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.059,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Sunākstes ev.-lut. draudzē, baznīca Sunākstē, 12 klm. no pg. n., mācītājs Cīrulis Zelmārs, dz. Sunākstes mācītājmuižā, tlr. Sunākste 29.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ķengrāves savstarp. ugunsapdroš. bba, db. 1924. g., pr. Galviņš Jānis, dz. Diemantos; 2) Ķengrāves krājaizd. sba, db. 1901. g., pr. Neimanis Krišjānis, dz. Rubeņos, tlr. Klauce 18; 3) Viesītes piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Lapinskis Kārlis, dz. Sarkanužos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u.c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 2 revolūcionārus; daudzi emigrējuši uz Ameriku, vairāki pērti, spīdzināti un apcietināti.

Pasaules kara notikumi: 1919. g. 14. oktobrī pie Viesītes sakauta bermontiešu nodaļa.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Stradiņš Pāvils — priv.-doc., Dr. med., dzim. 1895. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Ķengrāves mž. centrs, 3 klm. no pg. n., daļa ēku atstāta agr. īpašn., pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Viesītes ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

18. Zalves pagasts.

(Sk. karti 503. lpp.)

I

Agrākie nosaukumi: Lielzalvas pg.; vāciski Gross-Salwen; krieviski Groszalvenskaja.

Pagasta robeža: z. — Daudzeses pg., d. — Neretas pg., v. — Mēmeles un Mazzalves pg., r. — Saukas pg.

Pg. platība — 175 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1677, no tiem vīr. 851, siev. 826.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 118 klm., pa zc. — 115 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 62 klm., pa zc. — 55 klm.; c) tv. pls. Viesīte, lietojot dzc. — 28 klm., pa zc. — 26 klm.; d) tv. dzc. stc. Lone — 14 klm., Daudzevas dzc. stc. — 25 klm.; e) tv. aut. pstn. Strados — 7 klm.

Pg. n. pie Lielzalves-Jaunjelgavas ceļa.

Pasta adrese: c. Lielzalvi.

Upes: a) Zalvīte, b) Suseja.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Zalves sils — 8040 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. II iec.; miertiesas Jaunjelgavas iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Bajinskis Arnolds, dz. Čakuļos (c. Sproģiem), 8 klm. no pg. n., tlr. Sproģi 5; pg. pdm. prs. Vasariņš Jānis, dz. Bērtulēnos, 2 klm. no pg. n., tlr. Lielzalva 13; pg. tiesas prs. Bajinskis Arnolds (sk. augšā). Pg. darbvedis Zeltiņš Juris, dz. pg. n., tlr. Lielzalva 2; vc. plc. kārtībnieks Turks Valentīns, dz. pg. n., tlr. Lielzalva 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Zalves 6 kl. pamatsk., Lielzalves pilī, 2 klm. no pg. n., prz. Melbārdis Kārlis, dz. skolā, tlr. Lielzalva 12.

Bibliotēkas: a) Kultūras fonda bibliot., 770 sēj., Ausmā; b) Pamatskolas bibliot., 555 sēj., prz. Vadzis Alma, tlr. Lielzalva 28.

3. **Veselības kopšana.** Zalves pg. ambulance bij. pg. n., Saukas-Zalves rajona ārsts Dr. Rāviņš P., dz. Saukas pg. Baložos, 16 klm. no pg. n., tlr. Lone 26; Neretas-Zalves rajona ārsts Dr. Hilvegs, dz. Neretā, 18 klm. no pg. n., tlr. Nereta 17.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunjelgavas rajonā, vet. ārsta v. i. Skubiņš P., dz. Daudzevā, tlr. Daudzeva 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Vecmuižas-Neretas aut. līnija.

Lielzalva — P. t. k. N., Lielzalves muižā, 2 klm. no pg. n., prz. Milkens Nikolajs, tlr. Lielzalva s. v.; Sproģi — P. tf. n. Abc. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Bomanis Jānis, tlr. Sproģi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Daudzevas vmžn. V iec. Lielzalves mžn., 18 klm. no Daudzevas dzc. stc., mžz. Ilmants Kārlis, dz. Mežmuižā, 6 klm. no pg. n., tlr. Lielzalva 11; Saukas vmžn. II iec. Susejas mžn. Lielsusejā, 23 klm. no Daudzevas stc., mžz. Egle Jūlijs, tlr. Lielzalva 17.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 304, saimniecību — 339. Aramzeme 3088,18 ha (17,65% no z. kpl.), pļavas 2091,43 ha (11,95%), ganības 1810,01 ha (10,34%), meži 8667,16 ha (49,53%), purvi 777,35 ha (4,44%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, lūši, lapsas, stirnas, aļņi, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, sapali, šķaunes, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sūcgāzes motora dzirnavas Poceros, 3 klm. no pg. n., īp. Vasiļevskis Osvalds, tlr. Lielzalva; 2) Sūcgāzes motora dzirnavas Strados, 7 klm. no pg. n.,

īp. Knāviņš Kārlis, tlr. Sproģi 2; 3) Krejošanas punkts Zalvē, 2 klm. no pg. n., īp. Neretas patērēt. bba; 4) Krejošanas punkts Smeltānos, 8 klm. no pg. n., īp. Neretas patērēt. bba; 5) Sīkpreču un pārtikas vkl. Zvanītājos, pie pg. n., īp. Calkovičs Riva, tlr. Lielzalva 6; 6) Dažādu preču trg. Kļaveniekos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Kitai Hana, tlr. Lielzalva 5; 7) Dažādu preču trg. Muižniekos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Bite Minna; 8) Dažādu preču trg. Sermuļos, 1,7 klm. no pg. n., īp. Osītis Minna; 9) Dažādu preču trg. Krūkļās, 2 klm. no pg. n., īp. Jāsons Antons; 10) Dažādu preču trg. Poceros, 3 klm. no pg. n., īp. Bite Milda; 11) Dažādu preču trg. Sproģos, 9 klm. no pg. n., īp. Bomanis Jānis, tlr. Sproģi s. v.; 12) Dažādu preču trg. Smeltānu krogū, 9,5 klm. no pg. n., īp. Vītols Otto; 13) Tējnīca Ausmas namā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Pavārs Rozālija; 14) Vīnu trg. Baznīckrogā, pie pg. n., īp. Salenieks Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.175,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Lielzalves ev.-lut. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Kiršteins Arvīds, dz. Zalves mācītājmuižā, 2 klm. no pg. n., tlr. Lielzalva 7. Baptistu lūgšanas nams Jaungailēnos, 4,5 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Ausma", db. 1919. g., pr. Krauklīts Kārlis, dz. Dobelniekos; 2) Lielzalves savstarp. apdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Talents Žanis, dz. Ozolniekos; 3) I Lielzalves lopkop. pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Stūris Jānis, dz. Neretas pg. Mičūnos, tlr. Sproģi 10; 4) II Lielzalves lopkopības pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Krūmiņš Kārlis, dz. Dingās, tlr. Lielzalva 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vienu revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: krievu karaspēks nodedzinājis Lielsusejas pili, vācu karaspēks nodedzinājis pg. vairāku saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Dievkociņš Jūlijs (pseud. Jūlijs) — dzejn., rakstnieks, 1906. g. nošāvusi soda ekspedīcija, apbedīts Zalves kapos.

3. **Bijušo muižu centri:** Lielzalves mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Lielzalves muižas parks, baznīca un kapsēta; Lielsusejas muiža ar Susejas upes līčiem. Zalvītes upes līči un plašie Zalves meži.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dingās, 12 klm. no Lones dzc. stc., prz. Krūmiņš K., tlr. Lielzalva 4.

19. Zasas pagasts.

(Sk. karti 512. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zasas pg.; vāciski Weessen; krieviski Zasenskaja.

Pagasta robeža: z. — Dignājas pg., d. — Slates pg., v. — Biržu pg.

Pg. platība — 81,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1222, no tiem vīr. 597, siev. 625.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 169,5 klm., pa zc. — 174 klm.; b) no apr. pls. Jēkabpils, lietojot dzc. — 36,8 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. pls. Līvāni, pa zc. — 14,9 klm.; d) tv. dzc. stc. Zasa — 0,5 klm.

Pg. n. pie Jēkabpils-Ilūkstes ceļa.

Pasta adrese: c. Zasu.

Upes: a) Suseja, b) Dzirnavupīte.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Zasas novads — 1340 ha.

Lielākie purvi: a) Vaičuku — 146,8 ha, b) Akmeņkroga — 977 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jēkabpils apr. plc. I iec.; miertiesas Jēkabpils iec.; izm. tiesneša Jēkabpils iec.; tiesu izp. Jēkabpils apr. rajonā. Pg. vecākais Balodis Jānis, dz. Voičukos, pie pg. n., tlr. Zasa 3; pg. pdm. prs. Lejiņš Teodors, dz. aptiekā, 1,25 klm. no pg. n., tlr. Zasa 7; pg. tiesas prs. Bērziņš Kārlis, dz. Bērzkalnos, 1,75 klm. no pg. n., tlr. Zasa 28. Pg. darbvedis Puriņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Zasa 20; plc. kārtībnieks Birze Kārlis, dz. pg. n., tlr. Zasa 33.

2. **Izglītība.** Skolas: Zasas 6 kl. pamatsk., Zasas muižā, 1 klm. no pg. n., prz. Klucis Ādams, dz. skolā, tlr. Zasa 17.

Bibliotēkas: Zasas lauksaimn. veicin. bbas bibliot., 655 sēj., pg. n., prz. Puriņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Zasa 20.

3. **Veselības kopšana.** Zasas doktorāts, ārsts Labsvīrs Paulis, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Zasa 34; vecmāte Zariņš Erna, dz. K.-Kalniškos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Zasa 43. Zasas aptieka, 1,25 klm. no pg. n., tlr. Zasa 7.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārklīnika Zasas muižā. Pg. ietilpst Zasas rajonā, vet. ārsts Skroms V., dz. Zasā, tlr. Zasa 30.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Jēkabpils - Aknistes šaursliežu dzc. līnija.

Zasa — P. t. k. N., Zasas muižā, 1,25 klm. no pg. n., prz. Dārbiņš Ernests, tlr. Zasa 84.

6. **Pārējās iestādes.** Slates vmžn. II iec. Zasas mžn. Landzānu pusmuižā, mžz. Freibergs Ernests, tlr. Zasa 10.

Zasa — dzc. stc., pr. Bunduls Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 209, saimniecību — 225. Aramzeme 2666,42 ha (32,03% no z. kpl.), pļavas 1278,66 ha (15,36%), ganības 1208,13 ha (14,52%), meži 1386,01 ha (16,65%), purvi 1364,30 ha (16,39%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, vēdzeles, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Zasas muižā, 1,25 klm. no pg. n., īp. Stukuls Vilis, tlr. Zasa 5; 2) Koppienotava Zasas muižā, 1,25 klm. no pg. n., īp. Zasas piensaimn. sba, tlr. Zasa 6; 3) Pārtikas vkl. Baznīcmājā, 1,25 klm. no pg. n., īp. Bigastans Jānis; 4) Pārtikas vkl. pienotavā, 1,25 klm. no pg. n., īp. Cukermans Zorochs, tlr. Zasa 25.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 19.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Zasas ev.-lut. draudzes baznīca, 1,25 klm. no pg. n., mācītājs Muižnieks Nikolajs, dz. Dignājas mācītāja muižā, tlr. Dignāja 6.

1. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Zasas savstarp ugunsapdr. bba, db. 1927. g., pr. Vecums Jānis, dz. Liel-Vanagos, tlr. Zasa 13; 2) Zasas krājaizd. sba, db. 1910. g., pr. Rušiņš Jānis, dz. Dīgļos, tlr. Zasa 35; 3) Zasas piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Zadiņāns Jānis, dz. Grīveniekos, tlr. Silaunieki 1; 4) Zasas lauksaimn. bba, db. 1907. g., pr. Kļaviņš Eriks, dz. Zaļāmežā, tlr. Zasa 29.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāri nodedzinājuši dažas muižas ēkas, izraidījuši muižas īpašnieku no pg..

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Zasas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., kungu mājā novietots pastkantoris, bij. rijās — tautas nams, nomnieka mājā — skola, klētī — veterinārklīnika, pārējās ēkas atstātas agr. īpašniekam.

4. **Dabas jaukumi:** Zasas muižas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

XV. Ilūkstes apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Grīvā, Lielā - 84, tlr. Grīva 6. Agronoms Veppers, pašv. vec. Lielā - 84, tlr. Grīva 56.

Apr. plc. pr-ka kancel. Grīvā, Aptiekas - 63, tlr. Grīva 3. Pubulis Jānis, apr. pr-ks. Aptiekas - 63, tlr. Grīva 31.

Apr. plc. I iec. Kancel. Grīvā, Aptiekas - 63, tlr. Grīva 3. Ieva Roberts, iec. pr-ks. Laucesas pg., Kalkūnes muižā, tlr. Grīva 30.

Apr. plc. II iec. Kancel. Subatē, Domes - 24, tlr. Subata 1. Breikšs Eduards, iec. pr-ks.

Ilūkstes iec. miertiesnesis Kleinbergs Viktors. Ilūkstē, tlr. Ilūkste 1.

Apr. izm. tiesn. Dzintars Albenors. Daugavpilī, Šosejas - 37, tlr. Daugavpils 530.

Apr. tiesu izp. Petrītis Edgars. Pieņem piektdienās no 10—15. Grīvā, tlr. Grīva 23.

1. Aknīstes pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Oknistes pg.; vāciski —; krieviski Okņistskaja.

Pagasta robeža: z. — Elkšņu pg., d.-r. — Gārsenes pg., v. — Lietuvas valsts, r. — Biržu, Zasas un Susējas pg.

Pg. platība — 106,4 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Aknīste.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2427, no tiem vīr. 1164, siev. 1263.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 200 klm., pa zc. — 152 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 42 klm., pa zc. — 42 klm.; c) tv. pls. Subata pa zc. — 24 klm.; d) tv. dzc. stc. Aknīste — 1,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Aknīstē — 1 klm.

Pg. n. pie Ilūkstes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Aknīsti.

Upes: a) Susēja, b) Radžupe.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Aknīstes novads — 1060 ha.

Lielākie purvi: Lielais — 1600 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes rajonā. Pg. vecākais Porietis Jānis, dz. Jaunzemjos, 6 klm. no pg. n., tlr. Ragi 3; pg. pdm. prs. Grīntāls Jānis, dz. Valsts pamatskolā, 0,2 klm. no pg. n., tlr. Aknīste 41; pg. tiesas prs. Porietis Jānis, dz. Jaunzemjos, 6 klm. no pg. n., tlr. Ragi 3. Pg. darbvedis Buciško Otto, dz. pg. n., tlr. Aknīste 3; plc. kārtībnieks Kažoks Kārlis, dz. Aknīstē, 1 klm. no pg. n., tlr. Aknīste 14.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Aknīstes II pk. valsts pamatskola, pie pg. n., prz. Grīntāls Jānis, tlr. Aknīste 41; b) Kalna Ģeidānu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Rudzītis Elizabete, c) Indaru I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Zakovičs Arnolds, dz. Zariņos, tlr. Gutmaņi 9; d) Lietuvju I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Pavilone Emīlija.

Bibliotēkas: a) Aknīstes izglītības bbas bibliot., 600 sēj., prz. Raups Roberts, dz. Leišmaļos, tlr. Ragi 3; b) Latv. jaunatnes svbas bibliot.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Stenders Fridrichs, dz. Aknīstes b. a. v., 1 klm. no pg. n., tlr. Aknīste 23; zobu ārste Rozenkovičs Raisa, dz. Aknīstes b. a. v., 1 klm. no pg. n., tlr. Aknīste 24; vecmāte Brunovskis Ieva, dz. Aknīstes b. a. v., 1 klm. no pg. n., tlr. Aknīste 54. Aknīstes aptieka, Aknīstes b. a. v., īp. Neilands K.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aknīstes rajonā, vet. ārsts Tarziers Arvīds, dz. Aknīstē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Aknīstes - Daugavpils aut. līnija.

a) Aknīste — P. t. k. N., 1 klm. no pg. n., prz. Ērglis Jānis, tlr. Aknīste 48; b) Ragi — Tf. n. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Ģeidāns Jānis, tlr. Ragi s. v.; c) Areļi — Tf. n. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Vītoliņš Jānis, tlr. Areļi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Mežniecība Aknīstes muižā, mžz. Indāns Ernests, tlr. Aknīste 15.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 629, saimniecību — 482. Aramzeme 3784,76 ha (35,56% no z. kpl.), pļavas 1185,35 ha (11,14%), ganības 1388,11 ha (13,05%), meži 1229,58 ha (11,55%), purvi 2608,79 ha (24,52%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, sapali, šķaunači, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vecmeldeŗu ūdens dzirnavas Kalnaģeidānos, 4,5 klm. no pg. n., īp. Ņeņiškis Ignats, tlr. Aknīste 38;

2) Sba „Straume“ Aknīstē, 1,5 klm. no pg. n., īp. Vēvers K., dz. Rīgas Jūrm. pls., tlr. Aknīste 32; 3) Dažādu preču vkl. pie pg. n., īp. Berkovičs Haims, tlr. Aknīste 25; 4) Dažādu preču vkl. pie pg. n., īp. Berkovičs Šmuils; 5) Dažādu preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Gecs Gitte, tlr. Aknīste 42; 6) Dažādu preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Eltermanis Motla, tlr. Aknīste 45; 7) Dažādu preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Gordons Zālamans, tlr. Aknīste 45; 8) Dažādu preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Gordons Vulfs; 9) Dažādu preču vkl., 1 klm. no pg. n., īp. Beinerts Dīna, tlr. Aknīste 28; 10) Dažādu preču vkl., 0,8 klm. no pg. n., īp. Berkovičs Šneiers, tlr. Aknīste 9; 11) Dažādu preču vkl. 0,8 klm. no pg. n., īp. Eltermanis Feiga; 12) Dažādu preču vkl., 0,9 klm. no pg. n., īp. Ķiķens Pēteris, tlr. Aknīste 31; 13) Dažādu preču vkl., 1 klm. no pg. n., īp. kooperātīvs „Centība“, tlr. Aknīste 35; 14) Dažādu preču vkl., 1 klm. no pg. n., īp. Beinerts Soņa; 15) Dažādu preču vkl., 1 klm. no pg. n., īp. Kagans Jankelis; 16) Dažādu preču vkl., 1,1 klm. no pg. n., īp. Margeniks Mozus, tlr. Aknīste 13; 17) Pārtikas preču vkl., 1,1 klm. no pg. n., īp. Dižbite Andžs, tlr. Aknīste 50; 18) Pārtikas preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Mežraups Mārtiņš; 19) Pārtikas preču vkl., 0,7 klm. no pg. n., īp. Antons Ādams, tlr. Aknīste 18; 20) Pārtikas preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Jofe Frīda; 21) Pārtikas preču vkl., 1 klm. no pg. n., īp. Šoks Jānis; 22) Pārtikas preču vkl., 0,5 klm. no pg. n., īp. Vanags Jānis; 23) Ādu trg., 1 klm. no pg. n., īp. Matesons Ermanis; 24) Dažādu preču vkl., 0,8 klm. no pg. n., īp. Bluma Levins; 25) Gaļas trg., 1 klm. no pg. n., īp. Dimants Šneiers; 26) Gaļas trg., 0,6 klm. no pg. n., īp. Sopožņiks Dāvīds; 27) Gaļas trg., 0,6 klm. no pg. n., īp. Kroms Jankelis; 28) Gaļas trg., 0,5 klm. no pg. n., īp. Kopelovičs Haims.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Aknīstes ev.-lut. draudzes baznīca Aknīstes b. a. v., 1 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Millers Hermanis, dz. Saukā, tlr. Sauka 4. Aknīstes r.-kat. draudzes baznīca Aknīstes b. a. v., mācītājs Mūrnieks, dz. Subatā. Aknīstes ebrēju draudzes lūgšanas n. Aknīstes b. a. v., 1 klm. no pg. n., rabīns Seftelovičs J.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Aknīstes krājaizd. sba, pr. Puriņš Ansis, dz. Stūrageidānos, tlr. Aknīste 22; b) Aknīstes izglītības bba, pr. Dzenis Mārtiņš, dz. Degumos, tlr. Aknīste 11; 3) Aknīstes brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1927. g., pr. Reinfelds Ludis, tlr. Aknīste 33; 4) Aknīstes-Susejas piensaimn. sba „Avots“, pr. Rācenis Krišs, dz. Birščos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senlaiku apcietinājumi, saukti „Franču skanstes“, Aknīstes muižas Nr. 381 F zemes gabalā.

1905. g. notikumi: atbruņota policija un tās vietā nodibināta milicija, pg. valdes vietā ievēlēta izpildu komiteja.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Ģeidāns Pēteris — kooperācijas darbinieks, Tautas bankas direktors, dzim. 1891. g., Kalnaģeidānos; b) Kriškāns Jānis — skolu un sab. darbin., dzim. 1863. g.; c) Mežraups Jānis — žurnālists, sabiedr. darbin., iekšl. min. informācijas un propagandas daļas vadītājs, dzim. 1904. g.,- Salās; d) Plīte-Pleite Alfrēds — gleznotājs, dzim. 1888. g., Kalnarāceņos; e) Salmiņš Dāvis — rakstn., skolotājs, dzim. 1873. g., Aknīstē.

3. **Bijušo muižu centri:** Aknīstes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkots vmžz. dzīvoklis.

4. **Dabas jaukumi:** Radžupe un Napoleona kara laika skanstes ar tranšejām un aizsargu valņiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Asares pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Asares pg.; vāciski Assern; krieviski Asernskaja.

Pagasta robeža: z. — Slates pg., d. — Prodes pg., v. — Gārsenes un Susējas pg., r. — Rubenes pg.

Pg. platība — 56,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1054, no tiem vīr. 516, siev. 538.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 210 klm., pa zc. — 164 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. sat. — 31 klm., pa zc. — 31 klm.; c) tv. pls. Subata, pa zc. — 14 klm.; d) tv. dzc. stc. Aknīste — 11 klm.; e) tv. aut. pstn. Asarē — 0,5 klm.

Pg. n. pie Ilūkstes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Asari.

Upes: a) Vilkupe, b) Susēja.

Ezeri: a) Zuju — 13,7 ha, b) Bubuļu — 2,9 ha, c) Bērzu — 6,4 ha, d) Patmalnieku — 7,4 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Asares novads — 1740 ha.

Lielākie purvi: Spēlānu — 1043 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Porietis Jānis, dz. Čemeros, 2 klm. no pg. n., tlr. Asare 11; pg. pdm. prs. Balodis Jānis, dz. Jēčos Nr. 5, 3,5 klm. no pg. n., tlr. Asare 19; pg. tiesas prs. Bruže Eduards, dz. Bražos. 2 klm. no

pg. n., tlr. Asare 2. Pg. darbvedis Puriņš Juris, dz. pg. n., tlr. Asare 3; plc. kārtībnieks Sokolovskis Vilhelms, dz. pg. n., tlr. Asare 26.

2. **Izglītība.** Skolas: Asares 6 kl. pamatskola, 3,5 klm. no pg. n., prz. Dūms Augusts, tlr. Asare 10.

Bibliotēkas: a) pamatskolas bibliot., 1075 sēj., prz. Kivelītis Milda, tlr. Asare 1; b) Latv. kultūras veicin. bbas Asares nod. bibliot., 790 sēj., Censoņos, prz. Kalnietis Eduards, dz. Bubuļos, tlr. Asare 23.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aknīstes rajonā, vet. ārsts Tarziers Arvīds, dz. Aknīstē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Aknīstes-Daugavpils aut. līnija.

Asare — P. n. Ab., Templos, pie pg. n., prz. Sokolovskis Otīlija, pg. n., tlr. Asare 26; Asare — Tī. n. T. C., Censoņos, 0,5 klm. no pg. n., prz. Biernāns Krišjānis, tlr. Asare s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 149, saimniecību — 175. Aramzeme 2134,1 ha (37,48% no z. kpl.), plavas 997,71 ha (17,52%), ganības 671,19 ha (11,79%), meži 1353,9 ha (23,78%), purvi 378,09 ha (6,64%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, plauži, alanti, līņi, asari, raudas, karūsas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un zāģētava Viļumānos, 1 klm. no pg. n., īp. Biernāns Jānis, tlr. Asare 14; 2) Ūdens dzirnavas un vilnas apstrād. Spēlānos, tlr. Rubeņi 35, 10 klm. no pg. n., īp. Valters Ģertrūde, dz. Vācijā; 3) Spirta dedzinātava Asarē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Valters Ernests, dz. Rīgā, tlr. Asare 5; 4) Tvaika koppienotava Moderniekos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Asares piensaimn. sba, tlr. Asare 4; 5) Pārtikas vkl. Templos, pie pg. n., īp. Salenieks Krišjānis, tlr. Asare 17; 6) Pārtikas vkl. Censoņos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Biernāns Krišjānis, tlr. Asare s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 10.350,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Asares ev.-lut. draudzes baznīca, 0,4 klm. no pg. n., mācītājs Gaučs Vilhelms, dz. mācītāja muižā, 7 klm. no pg. n., tlr. Baltmuiža 4.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Asares piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Kukņa Jānis, dz. Bubuļos 9, tlr. Asare 23; 2) Latv. kultūras veicin. bbas Asares nod.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāri ielenkuši Asares muižas pili, sadursmē kritis viens pg. iedzīvotājs; soda ekspedīcija apcietinājusi vairākus revolūcionārus, divus nošāvusi.

Pasaules kara notikumi: pg. izlaupījis ienaidnieku karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Krieviņš Pauls — pianists, mūzikas paidagōgs, dzim. 1885. g., Asares pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Asares mž. centrs, pie pg. n.; b) Vārkavas mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; c) Patmalnieku pusmuižas centrs, 9 klm. no pg. n.; d) Ozolnieku pusmuižas centrs, 4 klm. no pg. n., — visu centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; e) Mācītājmuižas centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās ierīkota ev.-lut. draudzes mācītāja saimniecība; f) Spēlānu pusmuižas centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Susējas krasti; ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

3. Bebrenes pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bebrenes pg.; vāciski Bewern; krieviski Bevernskaja.

Pagasta robeža: z. — Rubenes pg., d. — Lašu pg., v. — Prodes pg., r. — Dvietes pg. un Pilskalnes pg.

Pg. platība — 158,9 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Bebrene.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3481, no tiem vīr. 1626, siev. 1855.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 257 klm., pa zc. — 180 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. sat. 16 klm., pa zc. — 16 klm.; c) tv. pls. Ilūkste, pa zc. ar aut. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Eglaine — 16 klm.; e) tv. aut. pstn. Bebrenē — 1,5 klm. Pg. n. pie Ilūkstes-Jēkabpils ceļa.

Pasta adrese: c. Bebreni.

Upes: a) Dviete, b) Ilzupīte, c) Akmeņupe.

Ezeri: a) Ilzu muižas — 25 ha, b) Kaminčas — 28 ha, c) Rupšas — 1 ha, d) Sviles — 32 ha.

Kalni: a) Dinģeļkalns, b) Podgurnas, c) Kalnovkas.

Lielākie mežu masīvi: Bebrenes novads — 2360 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes

rajonā. Pg. vecākais Krūmiņš Alberts, dz. Mugdānos, 7 klm. no pg. n., tlr. Bebrene 9; pg. pdm. prs. Pāvilāns Vilis, dz. Ciršos, 5 klm. no pg. n., tlr. Kaldabruņa 6; pg. tiesas prs. Kancāns Voldemārs, dz. Ciršos, 5 klm. no pg. n., tlr. Kaldabruņa 9. Pg. darbvedis Plūme Jūlijs, dz. pg. n., tlr. Bebrene 1; vc. plc. kārtībnieks Lapa Jāzeps, dz. Blaumaņos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Bebrene 15.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Bebrenes II pk. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Valks Kārlis, dz. Blaumaņos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Bebrene 16; b) Kaldabruņas I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Stūrmanis Jānis, tlr. Kaldabruņa 10; c) Ilzu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Muižnieks Jānis, tlr. Korsaki 13; d) Celminieku I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Vanags Andrējs; e) Valsts Bebrenes 2 gad. lauksaimn. skola, Bebrenes muižā, 1 klm no pg. n.

Bibliotēkas: a) Latv. kultūras veicin. bbas Bebrenes nod. bibliot., Bebrenes pamatsk., prz. Grigalis Jānis, dz. Dzintaros; b) Lauksaimn. bbas „Grauds" bibliot., 1500 sēj., Červonkā, prz. Svabadnieks Žanis, tlr. Kaldabruņa s. v.

3. **Veselības kopšana.** Bebrenes rajona ārsta ambulance Bebrenes b. a. v., rajona ārsts Pavlovskis Grigorijs, dz. Bebrenes b. a. v., 1,5 klm. no pg. n., tlr. Bebrene 2. Bebrenes aptieka Bebrenes b. a. v. Lauku aptieka Bebrenes b. a. v., īp. Mednis Olga-Anna, tlr. Bebrene 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Subates rajonā, vet. ārsts Linītis Juris, dz. Subatē, tlr. Subata 3.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Aknīstes aut. līnija.

a) Bebrene — P. tf. n. Abc. T. C., Bebrenes b. a. v., 1,5 klm. no pg. n., prz. Mazurēvičs Jānis, tlr. Bebrene s. v.; b) Kaldabruņa — P. tf. n. Ab. T. p. C., Černovkā, 7 klm. no pg. n., prz. Svabadnieks Žanis, tlr. Kaldabruņa s. v.; c) Ilzi — P. n. Ab., Ilzu pamatskolā, prz. Bruņenieks Olga, tlr. Korsaki 13; d) Mugdāni — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Krūmiņš Alberts, tlr. Bebrene 9.

6. **Pārējās iestādes.** Bebrenes vmžn. pie Alkšņu-Slobodas ceļa, 14 klm. no Jersikas stc., vmžz. Jostsons Jānis, dz. Olksnes mežmuižā, 8 klm. no pg. n., tlr. Rubeņi 5; Bebrenes vmžn. I iec. mžn. pie Alkšņu-Slobodas ceļa, 12 klm. no Nīcgales stc., mžz. Stanke Jānis, dz. Aizpurvos, 10 klm. no pg. n., 14 klm. no Nīcgales dzc. stc., tlr. Rubeņi 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 528, saimniecību — 540. Aramzeme 6324,71 ha (39,81% no z. kpl.), plavas 2776,46 ha (17,48%), ganības 2396,35 ha (15,09%), meži 2982,45 ha (18,77%), purvi 605,32 ha (3,81%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, plauži, vēdzeles, karūsas, līņi, sapali, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas, zāģētava un drēbju veltuve Indrikovā, 15 klm. no pg. n., īp. Ancītis Krišjānis, tlr. Tadaine 2; 2) Ūdens un motora dzirnavas Kaldabruņās, 7 klm. no pg. n., īp. Studāns Pāvils, tlr. Kaldabruņa 18; 3) Sīku preču trg. Līčos, īp. Grigalis Jānis, tlr. Kaldabruņa 16; 4) Sīku preču trg. Červonkās, 7 klm. no pg. n., īp. Svabadnieks Žanis, tlr. Kaldabruņa s. v.; 5) Vīntirgotava Rītupē, 1,5 klm. no pg. n., īp. Bucinieks Pāvils; 6) Kalēju darbnīca Bebrenes b. a. v., 1,5 klm. no pg. n., īp. Muižnieks Pēteris; 7) Koloniālpreču trg. Ķiršos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Šeins Mendels, tlr. Bebrene 20; 8) Dažādu preču trg., 1,5 klm. no pg. n., īp. Lazda Milda, tlr. Bebrene 13; 9) Motordzirnavas, drēbju krāsotava, vilnas apstrādāšana, zāģētava Bebrenes b. a. v., tlr. Bebrene 13, 1,5 klm. no pg. n., īp. Mellups Ilga, dz. Rīgā; 10) Motordzirnavas un zāģētava Dimantos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Freibergs Jānis, tlr. Bebrene 14; 11) Koloniālpreču trg. Bebrenes b. a. v., īp. Feldhūns Šapša, tlr. Bebrene 6.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 37.200,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Kaldabruņas ev.-lut. draudzes baznīca Červonkā, 7 klm. no pg. n., mācītājs Štrīteris Oskars, dz. Ilūkstē, tlr. Ilūkste 9; b) Bebrenes rom.-kat. draudzes baznīca, 1,5 klm. no pg. n,. mācītājs Matīss Staņislavs, dz. Bebrenes b. a. v.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Bebrenes brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1933. g., pr. Bleive Jāzeps, dz. Bleivos, tlr. Bebrene 4; 2) Lauksaimn. bba „Grauds", db. 1904. g., pr. Bucinieks Jānis, dz. Celmos 3, tlr. Korsaki 9; 3) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1912. g., pr. Grigalis Jānis, dz. Brīvzemniekos; 4) Kaldabruņas piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Kancāns Voldemārs, dz. Ciršos, tlr. Kaldabruņa 9; 5) Meliorācijas sba „Grāvis", db. 1927. g., pr. Strupulis Jānis, dz. Bērzos; 6) Ilzu piensaimn. sba „Vienība", db. 1926. g., pr. Muižnieks Pēteris, dz. Dzegužēs; 7) Katoļu jaunatnes bbas Bebrenes nod., db. 1920. g., pr. Timšāns Staņislavs, dz. Dvietes pg. Kūliņos; 8) Mednieku bba „Diāna", db. 1928. g., pr. Stalmanis Nikolajs, dz. Arājos, tlr. Rubeņi 11.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns 2 klm. d.-austr. Kaldabruņai, Vāveriešu māju zemē, plašs skats uz Slates mežiem un Daugavas līdzenumu.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Čamanis Jāzeps — izglītības viceministrs, dzim. 1884. g., Kaupišķos; b) Mačulāns Ādams — rakstnieks, redaktors, dzim. 1864. g., Kaldabruņas Minātos; c) Vagners Fridrichs Vilhelms — laikrakstu līdzstrādnieks, mācības grāmatu sastādītājs, dzim. 1786. g., Kaldabruņā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bebrenes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās novietota lauksaimn. skola; b) Kaldabruņas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Bebrenes muižas pils parks; b) Vāveriešu pilskalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Demenes pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Demenes pg.; vāciski Demmen; krieviski Demenskaja.

Pagasta robeža: z. — Laucesas un Skrudalienes pg., d. — Polijas valsts, v. — Kurcuma pg., r. — Silenes pg.

Pg. platība — 108,7 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Zemgale.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3525, no tiem vīr. 1740, siev. 1785.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 243 klm., pa zc. — 234 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot dzc. — 42 klm., pa zc. — 40 klm.; c) tv. pls. Grīva pa dzc. — 19 klm., pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Zemgale — 5,8 klm., dzc. stc. Kurcums — 7 klm.

Pg. n. pie Taržeka-Lietuvas robežas ceļa.

Pasta adrese: c. Zemgali.

Upes: —

Ezeri: a) Demenes-Briģenes — 168 ha, b) Degleikas — 31 ha, c) Akmeņkas — 30 ha, d) Dārza — 58,5 ha, e) Ugariņķa — 20 ha, f) Krugļišku — 12 ha, g) Tēvišķi — 10 ha, h) Labitišķu — 4 ha, i) Turmontu — 10 ha, j) Kruku — 5 ha, k) Fabijānovas — 20 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Demenes novads — 668 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Bumbērs Krišs, dz. Pelavniekos, 5 klm. no pg. n., tlr. Kumbule 3; pg. pdm. prs. Haselbaums Pēteris, dz. Stasišķos, 6 klm. no pg. n., tlr. Dervanišķi 31; pg. tiesas prs. Bumbērs Krišs (sk. augšā). Pg. darbvedis Šlesers Jānis, dz. pg. n., tlr. Zemgale 6; vc. plc. kārtībnieks Okmanis Kārlis, dz. pg. n., tlr. Zemgale 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Zemgales valsts pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Dzilne Arnolds, dz. Turmontos, tlr. Zemgale 9; b) Demenes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Saliņš Pēteris, tlr. Zemgale 10; c) Jāņuciema I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Akmentiņš Ernests, tlr. Dervanišķi 23; d) Lauku I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Liepa Jānis; e) Zemarāju I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Sņetkova Helēne, dz. Masļakovkā, tlr. Dervanišķi 9.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., 887 sēj., pg. n., prz. Šlesers Jānis, tlr. Zemgale 6.

3. **Veselības kopšana.** Demenes-Kurcuma rajona ārsta ambulance pie Kurcuma dzc. stc., rajona ārste Dumpis Irma, dz. ārsta mājā, 7 klm. no pg. n., tlr. Dervanišķi 21; vecmāte Dumpmanis H., dz. ārsta mājā, tlr. Dervanišķi 12; Kurcuma aptieka pie Kurcuma dzc. stc., tlr. Dervanišķi 27.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Grīvas rajonā, vet. ārsts Filatovs Miķelis, dz. Daugavpilī, Teātra - 13. tlr. Daugavpils 378.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Zemgales dzc. līnija.

a) Zemgale — P. t. k. N., Lielpēteros, 5 klm. no pg. n., prz. Bronka Augusts, tlr. Zemgale s. v.; b) Kurcums — P. n. s. v. Abc. I. X., Kurcuma dzc. stc., 7 klm. no pg. n., prz. Leišups Pēteris, tlr. Kurcuma stc.; c) Dervanišķi — P. tf. n. T. Ab. C., 8 klm. no pg. n., prz. Celmiņš Augusts, tlr. Dervanišķi 4.

6. **Pārējās iestādes.** Grīvas vmžn. IV iec. Demenes mžn. Triskapču mājā, 18 klm. no Daugavpils dzc. stc., mžz. Bredovskis Ernests, tlr. Rotišķi 1.

Zemgale — dzc. stc., pr. Kalnējais Pēteris, Kurcums — dzc. stc., pr. Leišups Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 382, saimniecību — 460. Aramzeme 5220,48 ha (48,03% no z. kpl.), plavas 1909,76 ha (17,57%), ganības 1409,67 ha (12,97%), meži 879,45 ha (8,09%), purvi 716,79 ha (6,59%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vilki, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauži, vēdzeles, ķīši, ruduļi, karūsas, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Zemgales dzc. stc. bufete, 5,8 klm. no pg. n., īp. Davidovičs Jāzeps; 2) Pārtikas preču trg. pie Zemgales dzc. stc., 5 klm. no pg. n., īp. Dvorcovs Anna, dz. Turmontos; 3) Pārtikas preču trg. pie Zemgales dzc. stc., 5 klm. no pg. n., īp. Strupis Jēkabs, dz. Turmontos; 4) Ūdens dzirnavas Karalaukos, 2 klm. no pg. n., īp. Kažoks Jānis, tlr. Zemgale 7; 5) Dažādu preču vkl. Blāzmās, 1 klm. no pg. n., īp. Bulažs Vlad.; 6) Dažādu preču vkl. Pumpuros, pie pg. n., īp. Pakrasts Jānis, tlr. Zemgale 5; 7) Dažādu preču vkl. Zvirgzdos, 7 klm. no pg. n., īp. Savičs Alfonss; 8) Krejošanas punkts Spevakišķos, 6 klm. no pg. n., īp. Kurcuma piensaimn. sba; 9) Krejošanas punkts Dervanišķos, īp. Kurcuma piensaimn. sba, tlr. Dervanišķi 4; 10) Ūdens dzirnavas Grāvīšos, 5 klm. no pg. n., īp. Gravecs Jechoks, tlr. Dervanišķi 6.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Demenes ev.-lut. draudzes baznīca Baznīcēnos, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Šancbergs A., dz. Daugavpilī, Vadoņa - 3; b) Lauku rom.-kat. draudzes lūgšanas nams Katrinišķos, 1 klm. no pg. n., mācītājs Voitekūnas Matīss, dz. Silenē; c) Fabijanovas pareiztic. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Trubīcins Savva, dz. Grīvā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kultūras veicin. bbas Demenes nod., pr. Saliņš Pēteris, dz. Demenes pamatskolā, tlr. Zemgale 10; 2) Poļu-katoļu jaunatnes bbas Latvijā Demenes

nod., db. 1933. g., pr. Antoņevičs Mečislavs, dz. Ustovkā, tlr. Dervaniški 8; 3) Kurcuma meliorāc. sba, pr. Haselbaums Pēteris, dz. Stasišķos, tlr. Dervaniški 31; 4) Krājaizd. sba „Kopdarbība", pr. Haselbaums Pēteris (sk. augšā); 5) Lauksaimn. bba „Vārpa", pr. Zariņš K., dz. Pelavniekās, tlr. Kumbuļi 6; 6) Kurcuma krājaizd. sba, pr. Celmiņš Augusts, dz. Dervanišķos, tlr. Dervaniški 4; 7) Kurcuma piensaimn. sba, pr. Tupiņš Pēteris, dz. Dervanišķos, tlr. Dervaniški 4; 8) Lauksaimn. kooper. „Zemgalietis", pr. Kursītis Vlad., dz. Vītolos, tlr. Rotiški 3; 9) Skaistkalnes un apkārtnes meliorāc. sba „Lukšti", pr. Bumbērs Krišs, dz. Pelavniekos, tlr. Kumbule 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Demenes mž. centrs, 1 klm. no pg. n.; b) Briģenes mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; c) Skaistkalnes mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; d) Lauku mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; e) Dārzu mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; 7) Matulanišķu mž. centrs, 9 klm. no pg. n.; g) Robežu mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; h) Apaļu mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; i) Upes mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; j) Turmontu mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; k) Dervanišķu mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; l) Demenes mācītājmuižas centrs, 3 klm. no pg. n., muižu centrus izmanto lauksaimnieciski.

4. **Dabas jaukumi:** daudzie ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

5. Dvietes pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dvietes pg.; vāciski Dweeten; krieviski Dvetenskaja.

Pagasta robeža: z. un r. — Līksnas pg., d. — Pilskalnes pg., v. — Bebrenes pg., z.-v. — Rubenes pg.

Pg. platība — 106,5 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2296, no tiem vīr. 1081, siev. 1215.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 198 klm., pa zc. — 192 klm.; b) apr. un tv. pls. Ilūkste, liet. aut. — 14 klm.; pa zc. — 12klm.; d) tv. dzc. stc. Nīcgale — 12 klm.; e) tv. aut. pstn. Baltaiskrogs — 4 klm.

Pg. n. pie Bebrenes-Dvietes ceļa.

Pasta adrese: c. Dvieti.

Upes: a) Daugava, b) Ilūkste, c) Dviete, d) Snulu.

Ezeri: a) Dvietes — 98 ha, b) Skuķu — 112,2 ha, c) Gaiļu — 1,9 ha, d) Ķinkišķu — 2 ha.

Kalni: Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Dvietes novads — 4770 ha.

Lielākie purvi: Tīreļu — 56 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Levāns Pāvils, dz. Ketrānos, 8 klm. no pg. n., tlr. nav; pg. pdm. prs. Ļūļa Gothards, dz. Mežmalā, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Spoģis Juris, dz. Lukstos, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Guģis Jāzeps, dz. pg. n., tlr. Dviete s. v.; vc. plc. kārtībnieks Darģevičs Staņislavs, dz. ārsta mājā, 2 klm. no pg. n., tlr. Dviete 9.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Dvietes 6 kl. pamatsk., Dvietes muižā, 2 klm. no pg. n., prz. Lācis Artūrs, dz. ārsta mājā, tlr. Dviete 1; b) Dvietes I pk. pamatsk., Zakarevskos, 1 klm. no pg. n., prz. Ģipslis Rūdolfs, tlr. Dviete 5; c) Dvietes pg. Kaukariešu pamatsk., Hočos, 13 klm. no pg. n., prz. Spoģis Ādams, tlr. Nīcgale 6.

Bibliotēkas: Dvietes pg. pdm. bibliot., 556 sēj., pg. n., prz. Baltmanis Jānis, dz. pg. n., tlr. Dvietes s. v.

3. **Veselības kopšana.** Ambulance Dvietes muižā, ārsta mājā, 2 klm. no pg. n., med. feldšers Brunovskis Jānis, dz. ārsta mājā; vecmāte Sliece Amālija, dz. ārsta m.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ilūkstes rajonā, vet. ārsta v. i. Deksne Helmuts, dz. Ilūkstē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Aknīstes aut. līnija.

Dviete — P. tf. n. Ab. T. p. C., pg. n., prz. Guģis Jāzeps, tlr. Dviete s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Bebrenes vmžn. III iec. Dvietes mžn. Medņos, 7 klm. no Nīcgales dzc. stc.; mžz. Guadebergs Ervīns, tlr. Dviete 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 365, saimniecību — 417. Aramzeme 2842,41 ha (23,56% no z. kpl.), pļavas 1789,29 ha (14,83%), ganības 1189,05 ha (9,85%), meži 5101,26 ha (42,27%), purvi 299,62 ha (2,48%).

Mežos sastopami: zaķi, brieži, stirnas, lapsas, vāveres, caunas, lūši, vilki; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauži, karūsas, līņi, zuši.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un zāģētava Medņos, 6 klm. no

pg. n., īp. Čūriškis Jānis; 2) Krejošanas punkts Tumanos, pie pg. n., īp. Ilzu piensaimn. sba, tlr. Bebrene 5; 3) Koloniālpreču trg. Rozītēs, 2 klm. no pg. n., īp. Miņķēvičs Staņislavs, tlr. Dviete 12; 4) Koloniālpreču un ādas preču trg. Dūdiņās, 2 klm. no pg. n., īp. Pērsons Kārlis, tlr. Dviete 3; 5) Pārtikas un galanterijas preču trg. Pupiņās, 3 klm. no pg. n., īp. Juchņēvičs Ant.; 6) Gaļas trg. Birzēs, 3 klm. no pg. n., īp. Malašēvskis Konst.; 7) Labības kulšanas un jumta skaidu ēvelēšanas uzņēmums Kankaros, 13 klm. no pg. n., īp. Dilāns Ksavers, tlr. Kankari 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.210,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Kaldabruņas ev.-lut. draudzē, mācītājs Stuters Oskars, dz. Ilūkstē, tlr. Ilūkste 9; b) Dvietes Rom.-kat. draudzes baznīca Dvietes muižā, 2 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Didžgalvis Boļeslavs, tlr. Dviete 2.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Dvietes lauksaimn. bba, pr. Nešpors Staņislavs.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns Dvietē, Spaku māju zemē.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija apcietinājusi un spīdzinājusi vairākus pg. iedzīvotājus.

Pasaules kara notikumi: pg. šķērsoja Daugavas ugunslīnija, nopostītas daudz saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** Dvietes mž. centrs, 2 klm. no pg. n., galvenās ēkās novietota pamatskola, ārsta dzīvoklis, nespējnieku patversme, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** stāvais Pilskalns — no virsotnes pārredzams Skuķu ezers un plaša apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

6. Gārsenes pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gārsenes pg.; vāciski Garssen; krieviski Garsenskaja.

Pagasta robeža: z. — Susējas pg., d. — Lietuvas valsts, v. — Aknīstes pg., r. — Asares un Prodes pg.

Pg. platība — 65,3 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1105, no tiem vīr. 517, siev. 588.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot aut. — 206 klm., pa zc. — 162 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 38 klm., pa zc. — 38 klm.; c) tv. pls. Subata, pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Aknīste — 8 klm.; e) tv. aut. pstn. Vilkupe — 3 klm.

Pg. n. pie Subatas-Aknīstes ceļa.

Pasta adrese: c. Gārseni.

Upes: Susēja.

Ezeri: Vecmuižas — 64 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Gārsenes novads — 1220 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Indāns Jānis, dz. Paškānu m., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Gārsene s. v.; pg. pdm. prs. Kulitāns Jānis, dz. Bajāros (c. Gārseni), 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ģeida Pēteris, dz. Grantēs, 2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Indāns Ernests, dz. pg. n., tlr. Gārsene s. v.; vc. plc. kārtībnieks Vēveris Ādams, dz. Gārsenes mž., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Gārsene 17.

2. **Izglītība.** Skolas: Gārsenes 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Egle Jūlijs, tlr. Gārsene 20.

Bibliotēkas: Gārsenes kultūras bbas bibliot., 1500 sēj., Gārsenes muižā, prz. Kokainis Alīda, dz. Tēraudos.

3. **Veselības kopšana. —**

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aknīstes rajonā, vet. ārsts Tarziers Arvīds, dz. Aknīstē.

5. **Satiksme.** a) Gārsene — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Indāns Ernests, tlr. Gārsene s. v.; b) Bajāri — P. n. s. v. Ab. I. C., 6 klm. no pg. n., prz. Purēns Pēteris, dz. Purmaļos, tlr. Bajāri s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Slates vmžn. III iec. mžn. Gārsenē, 0,5 klm. no pg. n., mžz. Jānis Skudriņš, tlr. Gārsene 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 220, saimniecību — 215. Aramzeme 2799,66 ha (42,90% no z. kpl.), pļavas 870,11 ha (13,33%), ganības 765,26 ha (11,73%), meži 1484,88 ha (22,75%), purvi 442,31 ha (6,78%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, karūsas, līdakas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Gārsenes muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp.

Dimperāna mant., tlr. Gārsene 3; 2) Pienotava Gārsenes muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Gārsenes piensaimn. sba, tlr. Gārsene 24; 3) Zāģētava Gārsenes muižā, pie pg. n., īp. Mašīnu koplietošanas bba „Bajārs"; 4) Spirta dedzinātava Gārsenes muižā, pie pg. n., īp. Feldhūna mant., tlr. Gārsene 4; 5) Kooperātīva vkl. Gārsenes muižā, pie pg. n., īp. Patēr. kooper. „Centība"; 6) Dažādu preču vkl. Paškānos, pie pg. n., īp. Ābols K.; 7) Vīnu trg. Grantē, 2 klm. no pg. n., īp. Geida P.; 8) Sīku preču trg. Gārsenes muižā, pie pg. n., īp. Garnics J.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 15.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Subatas ev.-lut. draudzes baznīca Gārsenē, pie pg. n., mācītājs Gaučs Vilhelms, dz. Asares pg. mācītāja muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Gārsenes krājaizd. sba, db. 1881. g., pr. Purēns Pēteris, dz. Purmaļos, tlr. Bajāri s. v.; 2) Gārsenes savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1922. g., pr. Geida Pēteris, dz. Grantēs; 3) Gārsenes piensaimnieku sba, db. 1913. g., pr. Plakanis V., dz. Indānos; 4) Gārsenes kultūras bba, db. 1933. g., pr. Purēns Jānis, dz. Puķītēs, tlr. Bajāri s. v.; 5) Gārsenes biškop. bba, db. 1922. g., pr. Plakanis V., dz. Indānos; 6) Mašīnu koplietoš. bba „Bajāros", db. 1927. g., pr. Purēns P. (sk. augšā); 7) Gārsenes meliorāc. sba, db. 1928. g., pr. Rāviņš P., dz. Zimbļos; 8) Meliorāc. sba „Bajārs", db. 1927. g., pr. Purēns P. (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Lietuvas robežas, Susējas upes krastā, apaudzis ar mežu, no virsotnes plašs skats uz Lietuvu.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vienu revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kulitāns Pēteris — doc., inž. techn., lauksaimniecisku rakstu autors, dzim. 1878. g., Zimbļos.

3. **Bijušo muižu centri:** Gārsenes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas izlieto zemes nomnieks.

4. **Dabas jaukumi:** Susējas upes krasti, Radžu kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

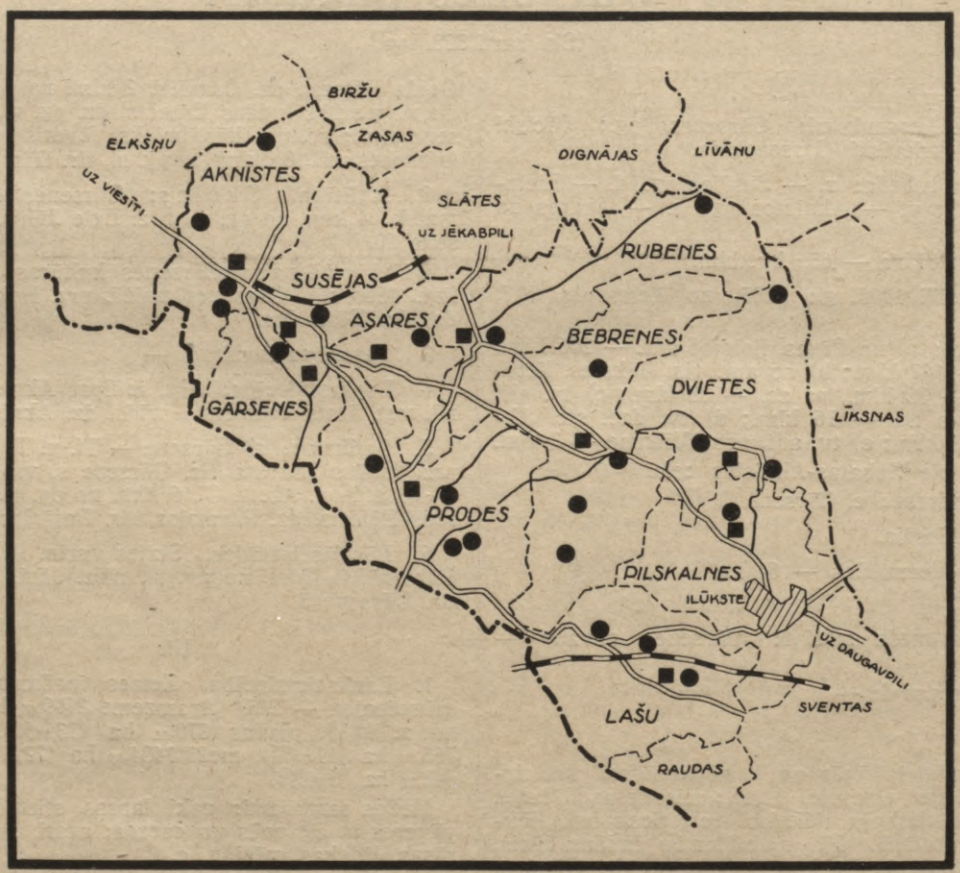

Ilūkstes-Aknīstes rajons.

7. Kaplavas pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bornes pg.; vāciski Born; krieviski Bornskaja.

Pagasta robeža: z. — Daugava, d. — Polijas valsts, v. — Salienas pg., r. — Piedrujas pg.

Pg. platība — 119,09 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Kaplava, Priedaine (Pristana).

Iedzīvotāji 1935. g.: 2383, no tiem vīr. 1149, siev. 1234.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 264 klm., pa zc. — 260 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot dzc. 77 klm., pa zc. — 70 klm.; c) tv. pls. Kraslava, pa zc. — 0,25 klm.; d) tv. dzc. stc. Krāslava — 4 klm.

Pg. n. pie Grīvas-Krāslavas ceļa.

Pasta adrese: c. Krāslavu.

Upes: Daugava.

Ezeri: a) Baltijas — 10 ha, b) Lielais Borovinka — 15 ha, c) Mazais Borovinka — 2 ha, d) Robežu — 2 ha, e) Dobīšu — 1,5 ha, f) Vanagu — 5 ha, g) Golovatka — 10 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kaplavas novads — 3000 ha.

Lielākie purvi: a) Prisvjeti — 30 ha, b) Borovinkas — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Spēlmanis R., dz. Krivoseļcos, 15 klm. no pg. n., tlr. Krāslava 84; pg. pdm. prs. Salenietis Mārtiņš, dz. Kalvišķos, 10 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Salenietis Mārtiņš (sk. augšā). Pg. darbvedis Grigalis Vilis, dz. pg. n., tlr. Krāslava 14; vc. plc. kārtībnieks Āboliņš Jānis, dz. Priedaines b. a. v., pie pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Priedaines I pk. pamatsk., pg. n., prz. Sloka Jānis, dz. Priedainē; b) Varnoviču valsts pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Drieže Vilis, tlr. Varnoviči 1; c) Vecbornes valsts pamatskola, Vecbornes muižā, 13 klm. no pg. n., prz. Plūme Pēteris, tlr. Lielborne 8.

Bibliotēkas: a) pg. pdm. bibliot., 671 sēj., pg. n., prz. Grigalis Vilis, tlr. Krāslava 14; b) Kultūras veicin. bbas Varnoviču nod. bibliot., 300 sēj., Varnoviču skolā, prz. Drieže Vilis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Cerbuks Jānis, dz. Krāslavā, pie pg. n., tlr. Krāslava 71; vecmāte Kociņš Katrīna, dz. Priedainē, pie pg. n., tlr. Krāslava 3.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Indras rajonā, vet. ārsts Brengulis S., dz. Indrā, tlr. Indra 13.

5. **Satiksme.** Varnaviči — P. tf. n. Abc. T. C., 13 klm. no pg. n., pr. Linkums Kārlis, tlr. Varnaviči s. v.

5. **Pārējās iestādes.** Krāslavas vmžn. V. iec. Rožupales mžn. Ksaverinovā, 5,25 klm. no Krāslavas dzc. stc., mžz. Bērziņš Jānis, tlr. Krāslava 51.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 401, saimniecību — 481. Aramzeme 3931,16 ha (33,01% no z. kpl.), pļavas 1168,25 ha (9,81%), ganības 1613,41 ha (13,55%), meži 3660,20 ha (30,74%), purvi 319,83 ha (2,69%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, līņi, karūsas, foreles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tartaku dzirnavas Varnovičos, 15 klm. no pg. n., īp. Kuklis Jānis, dz. Daugavpilī; 2) Dzirnavas Rožupolēs, 8 klm. no pg. n., īp. Betichers Vilhelms; 3) Dzirnavas Upmaļos, 5 klm. no pg. n., īp. Buivīds Aleksandrs, tlr. Krāslava 84; 4) Koku zāģētava Dvoriščē, 5 klm. no pg. n., īp. Vorslavs Ant., dz. Nežbertos; 5) Koku zāģētava Kaplavā, 13 klm. no pg. n., īp. Prauliņš Minna, dz. Bragiškos, tlr. Lielborne 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.040,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Bornes ev.-lut. draudzes baznīca Vecbornē, 13 klm. no pg. n., mācītāja vieta vakanta; b) Kaplavas pareizticīgo draudzes baznīca, 14 klm. no pg. n., mācītājs Legkijs Jānis, dz. Salienas pg.; c) Varnoviču rom.-katoļu draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Lebedis Jānis, dz. Indricā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kultūras veicin. bbas Varnoviču nod., db. 1922. g., pr. Salna Alberts, dz. Kaparos, tlr. Varnoviči 4; 2) Latv. kultūras bbas Vecbornes nod., db. 1932. g., pr. Plūme Pēteris, dz. Vecbornē, tlr. Lielborne 8; 3) Bornes lauksaimn. bba, db. 1923. g., pr. Graudiņš Rūdolfs, dz. Ozolos, tlr. Lielborne 4.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, Liekuļu jaunsaimniecības robežās, tuvu pie Priedaines b. a. v.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Varnoviču mž. centrs, 13 klm. no pg. n., vienā ēkā novietota pst. palīgnodaļa, pārējās ēkas izlieto centra īpašnieki; b) Rožupoles mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas izmanto centra īpašnieki; c) Vecbornes mž. centrs, 13 klm. no pg. n., vienā ēkā novietota pamatskola, pārējās ēkas izlieto valsts kulturālā centra saimniecība; d) Annas mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; e) Matulišķu mž. centrs, 12 klm. no pg. n. — abu centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Daugavas stāvie, klinšainie krasti; biezs priežu mežs pie Priedaines b. a. v.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Upmaļu dzirnavās, 9 klm. no Krāslavas dzc. stc., prz. Buivīds Aleksandrs.

8. Kurcuma pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kurcuma pg.; vāciski Kurzum; krieviski Kurcumskaja.

Pagasta robeža: z. — Raudas un Laucesas pg., d. — Polijas valsts, v. — Lietuvas valsts, r. — Laucesas un Demenes pg.

Pg. platība — 94,08 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2548, no tiem vīr. 1251, siev. 1297.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 239 klm., pa zc. — 230 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot dzc. — 38 klm., pa zc. — 33 klm.; c) tv. pls. Grīva, lietojot dzc. — 15 klm., pa zc. — 15 klm.; d) tv. dzc. stc. Kurcums — 3 klm.; e) tv. aut. pstn. Vilkamiests — 10 klm.

Pg. n. pie Pabēržu - Kurcuma dzc. stc. cela.

Pasta adrese: c. Kurcumu.

Upes: a) Pakracu, b) Laucesa.

Ezeri: a) Meduma — 271,6 ha, b) Ilgas — 136,5 ha, c) Šķirsteņu — 26 ha, d) Rudminišķu — 5 ha, e) Kļavišķu — 5 ha, f) Stepānovkas — 5 ha, g) Kurcuma — 12 ha, h) Kumpinišķu — 47,5 ha, i) Kumpotu — 20 ha, j) Grenzas — 5 ha, k) Robežu — 17,3 ha, l) Samaņku — 17,8 ha, m) Laucesas — 253 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kurcuma novads — 627 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Rakuts Jānis, dz. mācīt. m., 10 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Binders Aleksandrs, dz. Ilgās, 13 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Binders Aleksandrs, dz. Ilgās, 13 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Linde Vladimirs, dz. pg. n., tlr. Dervanišķi 25; vc. plc. kārtībnieks Balkaitis Jānis, dz. pg. n., tlr. Dervanišķi 25.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Krivinišķu 4 kl. pamatsk., pg. n., prz. Blūms Milda, tlr. Dervanišķi 25; b) Kurcuma 4 kl. pamatsk., Kurcuma muižā, 7 klm. no pg. n., prz. Blumbergs Voldemārs; c) Meduma 6 kl. valsts pamatsk., Meduma muižā, 9 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Pēteris, tlr. Medums 1; d) Šeinas 4 kl. pamatsk., Bērziņos, 18 klm. no pg. n., prz. Knipsts Marija.

Bibliotēkas: Kurcuma pg. pdm. bibliot., 520 sēj., pg. n., prz. Linde Vladimirs, dz. pg. n., tlr. Dervanišķi 25.

3. **Veselības kopšana.** Dēmenes-Kurcuma rajona ārsta ambulance pie Kurcuma dzc. stc., rajona ārste Dumpis Irma, dz. Dēmenes pg. doktorātā, tlr. Dervanišķi 21; vecmāte Dumpmanis Helēne, dz. Dēmenes pg. doktorātā, tlr. Dervanišķi 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Grīvas rajonā, vet. ārsts Filātovs Miķelis, dz. Daugavpilī, Teātra - 13, tlr. Daugavpils 378.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils - Vilkumiesta aut. līnija.

a) Vilkumiests — P. n. Ab., Vilkumiesta muitas punktā, 11 klm. no pg. n., prz. Blanks Pāvels, tlr. Medumi 3; b) Medumi — Tī. n. T. p. C., Ozolos, 10 klm. no pg. n., prz. Cālītis Voldemārs, tlr. Medumi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Muitas punkts Vilkamiestā, 11 klm. no pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 392, saimniecību — 384. Aramzeme 4153,95 ha (44,15% no z. kpl.), pļavas 1160,87 ha (12,34%), ganības 1229,69 ha (13,07%), meži 1282,01 ha (13,62%), purvi 590,82 ha (6,28%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, lapsas, caunas, seski, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: raudas, asari, līdakas, vēdzeles, līņi, karūsas, brekši, sapaļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Grinišķos, 10 klm. no pg. n., īp. Smilgins Nikodims; 2) Sīku preču trg. Aizupēs, 15 klm. no pg. n., īp. Kaulinis Lūcija; 3) Sīku preču trg. Medumā, 9 klm. no pg. n.,īp. Abuchovičs Agnese.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.851,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Ēģiptes-Grīvas ev.-lut. draudzes baznīca Ēģiptē, 11 klm. no pg. n., mācītājs Šancbergs Augusts, dz. Daugavpilī, Vadoņa - 3; b) Meduma vecticībn. draudzes baznīca, 9 klm. no pg. n., sludinātājs Grigorjevs Jānis; c) Zemgales rom.-katoļu draudzes baznīca Puščā, 6 klm. no pg. n., mācītājs Plonis Jānis; d) Meduma rom.-katoļu draudzes baznīca, 10 klm. no pg. n., mācītājs Plonis Jānis; d) Pg. ietilpst Chrščevas Dievmātes Patvēruma pareizticīgo draudzē, prz. Grīvas klērs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv.-Lietuvas sporta bba „Vitis", db. 1931. g., pr. Plučs Augusts, dz. Kalnišķos; 2) Ilgas meliorāc. bbas Kurcuma nod., db. 1928. g., pr. Aleksandrovičs Vladislavs, dz. Ezermaļos; 3) Kurcuma lauksaimn. bba „Arājs", db. 1927. g., pr. ģen. Auzāns Andrējs, dz. Auzānos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, sagrautas ēkas, nopostīti sējumi.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Meduma mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatsk.; b) Krivinišķu mž. centrs, pie pg. n.; c) Kurcuma mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; d) Ilzes-Ezeru mž. centrs, 16 klm. no pg. n. — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** daudzie ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

9. Lašu pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lašu pg.; vāciski Lassen; krieviski Lassenskaja.

Pagasta robeža: z. — Pilskalnes un Bebrenes pg., d. — Raudas pg., v. — Prodes pg. un Lietuvas valsts, r. — Sventes pg.

Pg. platība — 111,84 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Eglaine.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3093, no tiem vīr. 1493, siev. 1600.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 255 klm., pa zc. — 194 klm.; b) no apr. un tv. pls. Ilūkstes, pa zc. — 10 klm.; c) tv. dzc. stc. Eglaine — 3,5 klm.

Pg. n. pie Eglaines-Kalkūnes ceļa.

Pasta adrese: c. Eglaini.

Upes: a) Ilūkste, b) Eglaine, c) Laši.

Ezeri: a) Baltais — 20 ha, b) Pabēržu — 19 ha, c) Popišķu — 9 ha, d) Hohenbergas — 15 ha, e) Pažerīnes — 5 ha, f) Kalnamuižas — 6 ha, g) Endenes — 1 ha, h) Kalnišķu — 3 ha, i) Annas — 2 ha.

Kalni: a) Lapsaskalns, b) Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Lašu novads — 770 ha.

Lielākie purvi: a) Harlamišķu — 15 ha, b) Hermansdorfas — 5 ha, c) Karšunovkas — 5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Sprindžuks Mārtiņš, dz. Liepās, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ezers Vilis, dz. Undul-Noviņos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Andžāns Vilhelms, dz. Ķesteros, 4,5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Štāls Alberts, dz. pg. n., tlr. Eglaine 4; vc. plc. kārtībnieks Caune Krišjānis, dz. policijas n., 4,5 klm. no pg. n., tlr. Eglaine 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Lašu valsts II pk. pamatsk., Šederē, 0,5 klm. no pg. n., prz. Stiprais Boriss, tlr. Eglaine 9; b) Lašu I pk. pamatsk., Lašu muižā, 5 klm. no pg. n., prz. Indāns Pēteris, tlr. Eglaine 28; c) Lašu lietuvju I pk. pamatsk., Kārkliņos, 4,5 klm. no pg. n., prz. Jakštanis Sofija.

Bibliotēkas: Lašu aizsargu nod. bibliot., Eglainē, prz. Skuja Antons.

3. **Veselības kopšana.** Lašu ārstniecīb. punkts, 4,5 klm. no pg. n., ārste Egle Anna, dz. doktorātā, tlr. Eglaine 8; vecmāte Kondratjevs N., dz. doktorātā, tlr. Eglaine 8.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ilūkstes rajonā, vet. ārsta v. i. Deksne Helmuts, dz. Ilūkstē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Eglaines - Kalkūnes dzc. līnija.

a) Eglaine — P. t. k. N., 3,5 klm. no pg. n., prz. Arājs Jānis, dz. Tiltiņos, tlr. Eglaine 19; b) Zemoļi — P. n. Ab., 5 klm. no pg. n., prz. Zemols Eduards, dz. Hermansdorfā; c) Baltmuiža — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Zvaigzne Herta, tlr. Eglaine 13.

6. **Pārējās iestādes.** Eglaines muitnīca, pr. Genšens Teodors, dz. Ivaros, tlr. Eglaine 5.

Eglaine — dzc. stc., pr. Brižģis Andrējs, tlr. Eglaine 14; Ilūkste — dzc. stc., pr. Šļivko Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 578, saimniecību — 563. Aramzeme 5450,10 ha (48,73% no z. kpl.), pļavas 1600,63 ha (14,31%), ganības 1980,16 ha (17,70%), meži 1216,68 ha (10,88%), purvi 309,47 ha (2,77%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, āpši, caunas u. c. upēs un ezeros: līdakas, raudas, vēdzeles, zuši, asari, plauži, līņi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Šederē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Dombrovskis Aleksandrs, tlr. Eglaine 21; 2) Ūdens dzirnavas Pašulinē, 5 klm. no pg. n., īp. Ruļuks Kazimirs; 3) Pienotava Lašu muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Lašu piensaimn. sba, tlr. Eglaine 24; 4) Spirta dedzinātava Šederē, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Eglaine 9, īp. Dambergs Krišjānis, dz. Rīgā; 5) Pārtikas preču vkl. Tautmīļos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Lepelis Jānis; 6) Pārtikas preču vkl. Eglainē, 3,5 klm. no pg. n., īp. Kagans Izraels, tlr. Eglaine 29; 7) Pārtikas preču vkl. Eglainē, 3,5 klm. no pg. n., īp. Hainovičs Leiba, tlr. Eglaine 12; 8) Pārtikas preču vkl. Eglainē, 3,5 klm. no pg. n., īp. Bacans Tekla; 9) Pārtikas preču vkl. b. a. v., 3,5 klm. no pg. n., īp. Daudzvārds Vincents; 10) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Birņevs Līze; 11) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Jakobsons Cila; 12) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Gelermanis Smerels.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.830,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Lašu ev.-lut. draudzes baznīca, pie Subatas-Daugavpils ceļa, 4,5 klm. no pg. n., mācītājs Gaučs V., dz. Subatas mācītājmuižā; b) Eglaines rom.-kat. baznīca, mācītājs Samušs J., dz. Ilūkstē; c) Eglaines vecticībnieku draudzes baznīca, mācītājs Gorkins, dz. Eglainē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lašu piensaimn. sba, db. 1928. g., pr. Dudelis Ādams, dz. Asinovkā; 2) Lašu latviešu bba, db. 1931. g., pr. Skuja Antons, dz. pg. skolā, tlr. Eglaine 28.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Lašu pilskalns 1,5 klm. z.-austr. Eglaines dzc. piestātnei, pie Lašu muižas dzīvojamās ēkas, kalnu pārklāj pasaules kara sagrautās muižas ēkas; b) Lapsu kalns, simts solus z.-riet. Lagovkas krogam, pie Lašu muižas-Ilūkstes ceļa. Veclašu muižas pils drupas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. izraktas tranšejas, nopostīts ap 80% ēku, iedzīvotāji evakuējušies uz Krieviju.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Stenders Gothards Fridrichs — latv. rakstniecības tēvs, dzim. 1714. g., Lašu mācītājmuižā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Veclašu; b) Jaunlašu; c) Jaungrīnvaldes; d) Vecgrīnvaldes; e) Neigūtes; f) Šederes; g) Lustbergas; h) Annas un i) Šteinburgas mž. centrs, centru ēkas kaŗā nopostītas, atliekas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Veclašu muižas centrs ar pils drupām, 1 klm. no Eglaines stc.; b) Baltezere pie Baltā ezera, 3 klm. no Eglaines stc.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Baltezerē, prz. Zvaigzne J., tlr. Eglaine 13, Eglaines stc. 3 klm.

10. Laucesas pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kalkūnes pg.; vāciski Kalkuhnen; krieviski Kalkunskaja.

Pagasta robeža: v. — Sventes, Kurcuma un Raudas pg., r. — Skrudalienes pg., d. — Demenes un Kurcuma pg., z. — Daugavpils un Grīvas pls.

Pg. platība — 156,04 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Nīderkūņi, Judovka.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4002, no tiem vīr. 1949, siev. 2053.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 225 klm., pa zc. — 215 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 25 klm., pa zc. — 25 klm.; c) tv. pls. Grīva, pa zc. — 0,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Grīva — 0,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Daugavpilī — 4 klm.

Pg. n. pie Grīvas-Kalkūnas-Sventes ceļa.

Pasta adrese: c. Grīvu.

Upes: Laucese.

Ezeri: a) Silu — 3,2 ha; b) Buševu — 2 ha.

Kalni: a) Dubovku, b) Pokropišķu, c) Berkineļi.

Lielākie mežu masīvi: Laucesas novads — 1600 ha.

Lielākie purvi: Berkineļu — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Dūdelis Jānis, dz. Dubovku m., 7 klm. no pg. n., tlr. Grīva 35; pg. pdm. prs. Daukšs Pēteris, dz. Daukšās, 2 klm. no pg. n., tlr. Grīva 54; pg. tiesas prs. Dūdelis Jānis, dz. Dubovku m., 7 klm. no pg. n., tlr. Grīva 35. Pg. darbvedis Zariņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Grīva 5; vc. plc. kārtībnieks Ezītis Herberts, dz. pg. n., tlr. Grīva 97.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kalkūnu 6 kl. pamatsk., Pumpuros, 2 klm. no pg. n., prz. Pubulis Jānis, tlr. Grīva 4; b) Pakalnu I pk. pamatsk., Balabišķos, 4 klm. no pg. n., prz. Masļikins Jēkabs, tlr. Grīva 64; c) Laukežu 6 kl. pamatsk., Didrichšteinas muižā, 4 klm. no pg. n., prz. Purēns Mārtiņš, tlr. Grīva 29; d) Birznieku 6 kl. pamatskola Jaunlaukos, 11 klm. no pg. n., prz. Okuņevs Aleksandrs, tlr. Rotišķi 5.

Bibliotēkas: Kalkūnas lauksaimniec. bbas „Vārpa" bibliot., 300 sēj., Pumpuros, prz. Pubulis Jānis (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Elkis Elijs, dz. Grīvā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Grīva 79; vecmāte Brakovskis Vilma, dz. Grīvā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Grīva 79.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Grīvas rajonā, vet. ārsts Filatovs Miķelis, dz. Daugavpilī, Teātŗa - 13, tlr. Daugavpils 378.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Zemgales - Eglaines dzc. līnija un Daugavpils-Vilkamiesta aut. līnija.

Rotišķi — Tf. n. T. C., Dankersētā, 13 klm. no pg. n., prz. Stangainis Alma, tlr. Rotišķi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Grīvas vmžn. Grīvas mežmuižā, 9 klm. no Daugavpils dzc. stc., mžz. Bušs Krišs, tlr. Grīva 8; b) Grīvas vmžn. II iec. Kalkūnes mžn. Upmaļos, 2 klm. no Grīvas dzc. stc., mžz. Klucis Alfrēds, tlr. Grīva 10.

Grīva — dzc. stc., pr. Kļaviņš Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 697, saimniecību — 768. Aŗamzeme 7296,25 ha (46,76% no z. kpl.), plavas 1731,34 ha (11,09%), ganības 1759,62 ha (11,28%), meži 2187,28 ha (14,02%), purvi 730,18 ha (4,68%).

Mežos sastopami: vilki, zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas, ķīši, plauži, zuši, vēdzeles.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Kalkūnos, tlr. Grīva 52, 2 klm. no pg. n.; 2) Ķieģeļu ceplis Kalkūnos, 2 klm. no pg. n., īp. A./S. Kalkūni, tlr. Grīva 24; 3) Sāls maltuve un lieltirgotava Kalkūnos, tlr. Grīva 14, 0,5 klm. no pg. n., īp. Rapaports Zālamans, dz. Daugavpilī; 4) Spirta dedzinātava Robežniekos, īp. Postnieks Miķelis, tlr. Grīva 93.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 47.418,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Ēģiptes-Grīvas ev.-lut. draudzē, mācītājs vik. Šancbergs, dz. Daugavpilī, Vadoņa - 3; b) Laukesas rom.-kat. draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n., mācītājs Bertašus Teofils, dz. Laukesas mācītāja mājā; c) Vecticībnieku draudzes lūgšanas nams Volodiņos, 9 klm. no pg. n., mācītājs Korotkovs Feopents.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kalkūnes lauksaimn. bba „Vārpa", pr. Michailovs An-

tips, dz. Vežanišķos; 2) Latvijas-Lietuvas sporta bba „Vytis", pr. Matveks Jāzeps, dz. Altkirchos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns 0,5 klm. austr. Kilāču ciemam, 3 klm. no Kalkūņiem, vecā lielceļa malā; apkārtnē plavas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. šķērsojusi galvenā frontes josla; pg. ēkas pilnīgi nopostītas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Kalkūnes mž. centrs, pie pg. n., pilī ierīkota zīdaiņu patversme, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Pilskalnes pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pilskalnes pg.; vāciski Schlossberg; krieviski Šlosbergskaja.

Pagasta robeža: z. — Dvietes pg., d. — Sventes pg., v. — Bebrenes un Lašu pg., r. — Līksnas pg., pg. vidū Ilūkstes pls.

Pg. platība — 108,85 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2178, no tiem vīr. 1059, siev. 1119.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 253 klm., pa zc. — 190 klm.; b) no apr. un tv. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 5 klm., pa zc. — 5 klm.; c) tv. dzc. stc. Ilūkste — 10 klm. e) tv. aut. pstn. Pilskalne — pie pg. n.

Pg. n. pie Ilūkstes-Aknīstes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Ilūksti.

Upes: a) Daugava, b) Ilūkste, c) Dviete.

Ezeri: a) Kukļi — 20 ha, b) Dubezers — 5 ha, c) Sasaļu — 5 ha.

Kalni: a) Šanteskalns, b) Kalnišķi, c) Movilišķi, d) Palazdiņa.

Lielākie mežu masīvi: Pilskalnes novads — 1910 ha.

Lielākie purvi: Baltais — 40 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Veppers Jānis, dz. Puros, 15 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Čūrišķis Ernests, dz. Prusānos, 2 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kalvāns Pēteris, dz. pg. n., tlr. Ilūkste 11; vc. plc. kārtībnieks Butners Antons, dz. pg. n., tlr. Ilūkste 18.

2. **Izglītība.** Skolas: Pilskalnes I pk. pamatsk., pg. n., prz. Auziņš Vold., tlr. Ilūkste 11.

Bibliotēkas: a) Pilskalnes pamatsk. bibliot., 588 sēj., pg. n., prz. Auziņš Vold. (sk. augšā); b) Latv. kultūras veicin. bbas Pilskalnes nod. bibliot., 700 sēj., Strazdiņos, prz. Olmeisters Staņislavs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Zūrs Jānis, dz. Ilūkstē, 5 klm. no pg. n., tlr. Ilūkste 10; rajona vecmāte Šmidts Lūcija, dz. Ilūkstē, 5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ilūkstes rajonā, vet. ārsta v. i. Deksne Helmūts, dz. Ilūkstē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Eglaines-Daugavpils dzc. līnija un Aknīstes-Daugavpils aut. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** Grīvas vmžn. VI iec. Ilūkstes mžn. Mežziedos, 5 klm. no Ilūkstes dzc. stc., mžz. Zīvers Rodrichs, tlr. Ilūkste 13.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 418, saimniecību — 415. Aramzeme 3520,84 ha (32,35% no z. kpl.), plavas 2033,12 ha (18,68%), ganības 1699,06 ha (15,61%), meži 2355,1 ha (21,64%), purvi 379,58 ha (3,49%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, rubeņi, irbes, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, līņi, zuši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. pg. n., īp. Pēterāns Jānis; 2) Pārtikas vkl. Vigodkā, 1 klm. no pg. n., īp. Millers Ādolfs; 3) Vilnas apstrādāšanas uzņēmums Gricānos, 5 klm. no pg. n., īp. Mežmalis Jānis, tlr. Ilūkste 5.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 25.805,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lašu - Ilūkstes ev.-lut. draudzē, mācītājs Gaučs Vilhelms, dz. Subatē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pilskalnes lauksaimn. bba, db. 1925. g., pr. Eglīts Andrējs, dz. Svilpišķos; 2) Pilskalnes meliorāc. sba, db. 1928. g., pr. Vanaģels Antons, dz. Cegeļņā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 5 klm. riet. Pilskalnes muižai pie Strobu mājām; b) Šanteskalns, 1 klm. d. skaistajam Batarejas kalnam Bitānu un Kankaru māju tuvumā, Driķenišķu māju zemē, apkārtne kalnaina, plašs skats uz austr. līdzenumiem; c) Raubišķu Batarejas kalns Movelišķu māju zemē, 4 klm. z. Skuķu un Dvietes ezeri, bet 1 klm. z.-riet. Svistopoles ciems, plašs skats uz ezeriem un Daugavu, apkārtne kalnaina, skaista; d) Melnais kalns 0,5 klm. z.-riet. muižai dziļā gravā starp Dubezeru

un muižas ezeriņu; e) Palazdiņu kalns 1 klm. d. Kazimirišķes Zamečkas kalnam, pie Palazdiņu mājām, 3 klm. no Daugavas, z. nogāzē vairākās rindās pasaules kara blindāžas un satiksmes ejas, apkārtne tālu pārredzama; f) Zamečkas kalns pie Kazimirišķes muižas, 4 klm. z.-austr. Kazimirišķei un tikpat tālu no Daugavas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, nopostītas ap 90% pg. saimniecību ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kazimirišķu mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; b) Pilskalnes mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; c) Kanecpoles mž. centrs, 4 klm. no pg. n. — centru ēkas nopostītas pasaules kara laikā, atliekas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Dubezers Pilskalnes muižā b) Šanteskalns Zamečkas pusmuižā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Pilskalnes pg. n., prz. Kalvāns P., pst. c. Ilūksti; b) Daugavās, prz. Milts J., tlr. Līksna 8, pst. c. Ilūksti, Līksnas dzc. stc. 5 klm., Ilūkste 4 klm.

12. Prodes pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Prodes pg.; vāciski Prohden; krieviski Prodenskaja.

Pagasta robeža: z. — Rubenes un Asares pg., d. — Lietuvas valsts un Subates pls., v. — Gārsenes pg., r. — Bebrenes un Lašu pg.

Pg. platība — 125,96 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2163, no tiem vīr. 1015, siev. 1148.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 275 klm., pa zc. — 170 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 34 klm., pa zc. — 34 klm.; c) tv. pls. Subate, pa zc. — 4,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Eglaine — 22 klm.; dzc. stc. Aknīste — 18 klm.; e) tv. aut. pstn. Ancenē — 8 klm.

Pg. n. pie Subatas-Aknīstes ceļa.

Pasta adrese: c. Subatu.

Upes: Susēja.

Ezeri: a) Baltmuižas — 8 ha, b) Baltmuižas-Dubiķis — 1 ha, c) Podžu — 4 ha, d) Reinišķu — 1 ha, e) Svuiļu-Ancāna — 1 ha, f) Svuiļu — 8 ha, g) Svuiļu-Strazda — 1 ha, h) Prodes-Helviga — 1 ha, i) Prodes-Apsāna — 2 ha, j) Prodes-Driķīša — 1 ha, k) Gulbenes-Dubiķis — 2 ha, l) Strazdiņu — 1 ha, m) Zuju 3 ha, n) Āzišķu — 22 ha, o) Bramaņu — 13,4 ha, p) Kazimirvāles — 10 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Prodes novads — 1710 ha.

Lielākie purvi: Baltmuižas — 1390 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Sniedze Krišjānis, dz. Miķelānos, 9 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Jakāns Jānis, dz. Smorgonkā, 13 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Krievāns Jānis, dz. Lielvāverānos, 10 klm. no pg. n., tlr. Korsaki 11. Pg. darbvedis Kalvāns Pēteris, dz. pg. n., tlr. Subata 17; vc. plc. kārtībnieks Mačulāns Kārlis, dz. Āzišķos, 1 klm. no pg. n., tlr. Baltmuiža 18.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Baltmuižas 6 kl. pamatsk., pie Subatas-Aknīstes ceļa, 2 klm. no pg. n., prz. Janeks Jānis, tlr. Baltmuiža 1; b) Prodes I pk. pamatsk. un papildskola, pie Subatas-Bebrenes ceļa, 7 klm. no pg. n., prz. Speičis Kārija, tlr. Subata 31; c) Gulbenes I pk. pamatsk., pie Subatas-Kaldabruņas ceļa, 9 klm. no pg. n., prz. Zakovics Arnolds, tlr. Kaldabruņa 20.

Bibliotēkas: a) Prodes pg. pdm. bibliot., 867 sēj., pg. n., prz. Suškovs Jānis, tlr. Subata 17; b) Baltmuižas pamatsk. bibliot., prz. Janeks Jānis (sk. augšā); c) Prodes pamatsk. bibliot., skolā, prz. Speičis Kārija (sk. augšā); d) Gulbenes pamatsk. bibliot., skolā, prz. Zakovics Arnolds (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Prodes rajona ārsts Parols Jānis, dz. Subatē, Domes — 1, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Subata 29; rajona vecmāte Rumels Larisa, dz. Subatē, Skolas - 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Subates rajonā. vet. ārsts Linītis Juris, dz. Subatē, tlr. Subata 3.

5. **Satiksme.** a) Baltmuiža — P. tf. n. Ab. T. p. C., Pumpuros, 2 klm. no pg. n., prz. Rugainis Pēteris, tlr. Baltmuiža s. v.; b) Akmenāji — P. n. Ab., Akmenišķos, 7 klm. no pg. n., prz. Auziņš Osvalds, tlr. Baltmuiža 16; c) Laviede — P. n. Ab., Lustos, 7 klm. no pg. n., prz. Krievs Pēteris; d) Korsaki — Tf. n. T. C., Juljāningofā, 9 klm. no pg. n., prz. Korsaks Antons, tlr. Korsaki s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Bebrenes vmžn. II iec. Eglaines mžn. Kazimirvalē, 17 klm. no Eglaines dzc. stc., mžz. Kaktiņš Kārlis, tlr. Subate 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 401, saimniecību — 400. Aramzeme 5242,06 ha (41,61% no z. kpl.), pļavas 1851,49 ha (14,70%), ganības 1070,17 ha (8,50%), meži 2356,08 ha (18,70%), purvi 1510,03 ha (11,99%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, seski, sermuļi, vāveres, vilki; upēs un ezeros: lī-

dakas, plauži, vēdzeles, karūsas, raudas, asari, līņi, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Pamatos, 2 klm. no pg. n., īp. Prodes piensaimn. sba „Pamats", tlr. Baltmuiža 3; 2) Dažādu preču trg. Ziediņos, 2 klm. no pg. n., īp. Lošaks Anna; 3) Ādu un drēbju trg. Augstkalnos, 3 klm. no pg. n., īp. Zosēns Andrējs; 4) Motordzirnavas Pumpuros, 2 klm. no pg. n., īp. Rugainis Voldemārs, tlr. Baltmuiža s. v.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Subates ev.-lut. draudzē, mācītājs Gaučs Vilhelms, dz. Asares pg. māc. **mž.**

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Prodes piensaimn. sba „Pamats", pr. Geida Eduards, dz. Ozoliņos, tlr. Subata 25; 2) Latviešu savstarp. apdrošin. bba, pr. Kalvāns Anna, dz. pg. n., tlr. Subata 17.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus, nodedzinājusi trim saimniecībām ēkas.

Pasaules kara notikumi: pg. okupējis vācu karaspēks.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Baltmuižas centrs, 2 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola, saimniecības ēkās — koppienotava; b) Prodes mž. centrs, 7 klm. no pg. n., dažas ēkas atstātas bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa, citas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Kazimirvāles mž. centrs, 7 klm. no pg. n., dažas ēkas atstātas bij. īpašniekam kā neatsavin. daļa, citās novietota mežniecība; d) Gulbenes mž. centrs, 5 klm. no pg. n.; e) Laviedes mž. centrs, 14 klm. no pg. n. —abu centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Baltmuižas pils ar ezeru; b) Kazimirvāles pils ar ezeru; c) Bramaņu ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

13. Raudas pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Štelles pg.; vāciski Steinensee; krieviski Šteinenzeskaja.

Pagasta robeža: z. — Lašu pg., d. — Kurcuma pg., v. — Lietuvas valsts, r. — Sventes pg.

Pg. platība — 49,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1035, no tiem vīr. 501, siev. 534.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 250 klm., pa zc. — 205 klm.; b) no apr. un tv. pls. Ilūkstes, pa zc. — 12 klm.; c) tv. dzc. stc. Ilūkstē — 7 klm.; d) tv. aut. pstn. Ilūkstē — 12 klm.

Pg. n. pie Jaunsventes-Šarlotes ceļa.

Pasta adrese: c. Raudu.

Upes: Ilūkste.

Ezeri: a) Kārkliņu — 39,1 ha, b) Marijas — 4,4 ha, c) Skujiņu — 9,5 ha, d) Ārlava — 2,7 ha, e) Galiņu — 13,3 ha.

Kalni: a) Avčiņiku, b) Drozdovkas, c) Pipiru, d) Skujiņu.

Lielākie mežu masīvi: Raudas novads — 990 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Mežancis Roberts, dz. Podišķu m., 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vēveris Krišjānis, dz. Zagorimkos, 1 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Bogdans Francis, dz. Orechovkā, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zvejnieks Pēteris, dz. pg. n., tlr. Rauda s. v.; vc. plc. kārtībnieks Ugna Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Rauda 3.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Raudas I 4 kl. pamatsk., Zvejniekos 6 F., 3 klm. no pg. n., prz. Mežancis Lidija, tlr. Rauda 5; b) Raudas II 4 klm. pamatsk., Unterbergenos, 9 klm. no pg. n., prz. Staume Arvīde.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., 502 sēj., pg. n., prz. Zvejnieks Pēteris, tlr. Rauda s. v.

3. **Veselības kopšana.** Eglaines rajona ārste Egle Anna, dz. Eglainē, 10 klm. no pg. n., tlr. Eglaine 8; vecmāte Skrimblis M., dz. Eglainē, 10 klm. no pg. n., tlr. Eglaine 8.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ilūkstes rajonā, vet. ārsta v. i. Deksne Helmuts, dz. Ilūkstē.

5. **Satiksme.** Rauda — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Zvejnieks Pēteris, dz. pg. n., tlr. Rauda s. v.

6. **Pārējās iestādes. —**

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 179, saimniecību — 181. Aramzeme 1729,2 ha (37,23% no z. kpl.), pļavas 773,42 ha (16,65%), ganības 351,8 ha (7,57%), meži 1199,15 ha (25,82%), purvi 256,4 ha (5,52%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, caunas, āpši, lapsas, seski, vāveres u. c.; upēs un ezeros: brekši, līņi, vēdzeles, līdakas, asari, raudas, ķīši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas un zāģētava, 4 klm. no pg. n., īp.

Bērziņš Vladimirs; 2) Pārtikas vkl. Ozoliņos, īp. Voitāns Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 11.011,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Lašu - Ilūkstes ev.-lut. draudzē, mācītājs Gaučs Vilhelms, dz. Subatē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Raudas lauksaimn. bba, db. 1926. g., pr. Zvejnieks Pēteris, dz. pg. n., tlr. Rauda s. v.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija vajājusi vairākus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, stipri nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Šarlotes mž. centrs, pie pg. n., pils nodegusi, dažas ēkas izmanto pg. pašvaldība, pārējās piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Drozdovskas kalns, plašs skats uz Šarlotes muižu, Kārkliņu ezeru un Lietuvas augstieni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

14. Rubenes pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rubenes pg.; vāciski Rubinen; krieviski Rubenskaja.

Pagasta robeža: z. — Līvānu pg., d. — Prodes un Asares pg., v. — Slates un Dignājas pg., r. — Bebrenes un Dvietes pg.

Pg. platība — 111 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Rubene, Dunava.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2516, no tiem vīr. 1177, siev. 1339.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 191 klm., pa zc. — 172 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 30 klm., pa zc. — 26 klm.; c) tv. pls. Subate, pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Jersika — 22 klm., dzc. stc. Geidāni — 10 klm.; e) tv. aut. pstn. Ancene — 4 klm.

Pg. n. pie Daugavpils-Ilūkstes-Jēkabpils ceļa.

Pasta adrese: c. Rubeņiem.

Upes: a) Daugava, b) Eglone, c) Lāčupe.

Ezeri: a) Lielais Dronku — 2,8 ha, b) Mazais Dronku — 0,4 ha, c) Marjanovas — 2,2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Dunavas novads — 3700 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. Pg. vecākais Virbulis Donāts, dz. Virbuļos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Nešpors Jānis, dz. Kriškināņos, 22 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Lutcs Kārlis, dz. Lučos, 1 klm. no pg. n., tlr. Rubeņi 9. Pg. darbvedis Liopa Jānis, dz. pg. n., tlr. Rubeņi 4; plc. kārtībnieks Lācis Jānis, dz. pg. n., tlr. Rubeņi 4.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rubenes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Stērstiņš Jānis, tlr. Rubeņi 19; b) Dunavas 6 kl. pamatsk., pie Rubenes-Dunavas ceļa, 18 klm. no pg. n., prz. Trapša-Kārklis Eduards.

Bibliotēkas: a) Dunaviešu lauksaimn. bbas bibliot., 835 sēj., Celminiekos, prz. Krievāns Pēteris, tlr. Dunava 10; b) Rubeņu izglītības bbas „Gaisma" bibliot., 822 sēj., Baltos Tamaņos, prz. Skujāns Vilis, tlr. Kaldabruņa 26.

3. **Veselības kopšana.** a) Rubenes-Asares ārsta ambulance pie pg. n., ārsts Knicis Fricis, tlr. Rubene 1; b) Rubenes-Dvietes-Dignājas rajona ārste Grīnbergs Marta, dz. Dunavā, 18 klm. no pg. n.; c) zobu ārste Jofe Šeina, dz. Rubenes muižā, 1 klm. no pg. n.; d) vecmāte Pesočinskis Anna, dz. Rubenes muižā, 1 klm. no pg. n. Aptieka Rubenes muižā, 1 klm. no pg. n., tlr. Rubeņi 33.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Subates rajonā, vet. ārsts Linītis Juris, dz. Subatā, tlr. Subata 3.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils - Aknīstes aut. līnija.

a) Rubeņi — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Gricāns Jānis, tlr. Rubeņi 26; b) Tadaine — P. tf. n. Ab. T. C., 11 klm. no pg. n., prz. Nešpors Antons; c) Dunava — P. tf. n. Abc. T. C., 18 klm. no pg. n., prz. Žagars Jānis, dz. Dunavā, tlr. Dunava s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Bebrenes vmžn. IV iec. Dunavas mžn. Lukstos, 13 klm. no Jersikas dzc. stc., mžz. Vīnkalns Kārlis, tlr. Tadaine 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 405, saimniecību — 435. Aramzeme 3497,03 ha (31,04% no z. kpl.), pļavas 1477,14 ha (13,11%), ganības 1302,43 ha (11,56%), meži 3994,27 ha (35,46%), purvi 308,59 ha (2,74%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, stirnas, lapsas, vāveres, caunas, lūši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Mēchaniska koku apstrād. darbnīca un tvaika dzirnavas Eglonē, 18 klm. no pg. n., īp. Asars Augusts,

tlr. Dunava 2; 2) Ūdens dzirnavas Straumē, 18 klm. no pg. n., īp. Auzāns Jānis; 3) Gaters, dzirnavas un labības kūlējs Upeniekos, 1,5 klm. no pg. n., īp. Koškins Jānis; 4) Ūdens dzirnavas Grūbās, Rubenes muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Drulle Oskars, tlr. Rubeņi 17; 5) Koloniālpreču, galanterijas, ādu un manufaktūras trg. pie pg. n., īp. Fleišmanis Meiers, tlr. Rubeņi 23; 6) Ķieģeļu ceplis Apšgalē, 4 klm. no pg. n., īp. Rubeņu ražot. kooperātīvs, tlr. Rubeņi 16; 7) Ēdamvielu trg. Subates nedēļas tirgū, Zeserē, 2,5 klm. no pg. n., īp. Streļuks Pēteris; 8) Dažādu preču trg. Tadenovā, 10 klm. no pg. n., īp. Tamanis Jāzeps; 9) Dažādu preču trg. Daugaviešos, 18 klm. no pg. n., īp. Bagātais Krišjānis, tlr. Dunava 3; 10) Dažādu preču trg. Dunavā, 18 klm. no pg. n., īp. Dunavas patērētāju bba „Eglone"; 11) Dažādu preču trg. Celminiekos, 24 klm. no pg. n., īp. Guļāns Ksavers; 12) Dažādu preču trg. pie pg. n., īp. Rubeņu patērētāju bba „Vārpa", tlr. Rubeņi 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.181,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Kaldabruņas ev.-lut. draudzē, mācītājs vik. Štridters Oskars, dz. Ilūkstē, tlr. Ilūkste 9; b) Rubeņu rom.-kat. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Bojārs Pēteris, dz. Rubeņos; c) Dunavas rom.-kat. draudzes baznīca, 18 klm. no pg. n., mācītājs Rukmanis Antons, dz. Dunavā, tlr. Dunava 4.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izglītības bba „Gaisma", db. 1919. g., pr. Streļuks Aleksandrs, dz. Zelmiņos; 2) Latv. kult. veic. bbas Dunavas nod., db. 1921. g., pr. Raubišķis Jāzeps, dz. Rožkalnos; 3) Rubenes rom.-kat. jaunatnes bba „Spēks", db. 1928. g., pr. Kozuliņš Jānis, dz. Gevrānos 55; 4) Latvijas kat. jaun. bbas Dunavas nod., db. 1929. g., pr. Baltmanis Vincents, dz. Raubišķos; 5) Latvijas kat. jaun. bbas Rubenes nod., db. 1933. g., pr. Nešpors Agate, dz. Prodes pg. Vidžos; 6) Dunaviešu lauksaimn. bba, db. 1921. g., pr. Vuškāns Ludvigs, dz. Celminiekos; 7) Rubeņu patērēt. bba „Vārpa", db. 1919. g., pr. Miezāns Alberts, dz. Graužos, tlr. Rubeņi 13; 8) Lopkopības pārraudz. bbas Rubenes nod., db. 1931. g., pr. Miezāns Alberts, dz. Graužos, 3 klm. no pg. n.; 9) Aucenes lauksaimn. mašīnu koplietoš. bba, db. 1923. g., pr. Kraševskis Pēteris, dz. Lejiņās; 10) Rubeņu ražotāju kooperātīvs, db. 1921. g., pr. Adumāns Mārtiņš, dz. Prodsgalē; 11) Dunavas patērēt. bba „Eglone", db. 1924. g., pr. Vilkājs Jānis, dz. Klavcānos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vienai saimniecībai ēkas un nošāvusi 1 revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes joslā, ļoti izpostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Rainis (Pliekšāns Jānis) — dzejnieks, drāmatiķis, sabiedr. darbin., bij. izglītības ministrs, dzim. 1865. g., Tadenavā.

3. **Bijušo muižu centri:** Rubenes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., dažas ēkas atstātas bij. īpašniekam pie neatsavināmās daļas, pārējās sadalītas jaunsaimniecībās; Marjanovas pusmuižas centrs sadalīts jaunsaimn.

4. **Dabas jaukumi:** ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dronkās, prz. Baltmanis P., tlr. Rubeņi 8, Jersikas stc.

15. Salienas pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Salanajas pg.; vāciski Sallonay; krieviski Sallonaiskaja.

Pagasta robeža: z. — Naujenes pg., d. — Silenes pg. un Polijas valsts. v. — Skrudalienes pg., r. — Kaplavas un Krāslavas pg.

Pg. platība — 178,91 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3839, no tiem vīr. 1799, siev. 2040.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 243 klm., pa zc. — 240 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 43 klm., pa zc. — 43 klm.; c) tv. pls. Grīva, pa zc. — 21 klm.; d) tv. dzc. stc. Daugavpils — 25 klm.; e) tv. aut. pstn. Daugavpilī — 25 klm.

Pg. n. pie Kaplavas-Skrudalienes ceļa.

Pasta adrese: c. Salienu.

Upes:. a) Tartaku, b) Šlapaku, c) Karlinovas, d) Raskovas.

Ezeri: a) Jugonijas — 30 ha, b) Kaimjonsku — 35 ha, c) Maļgauza — 30 ha, d) Dunakļu — 35 ha, e) Melnais — 4,3 ha.

Kalni: a) Poguļanku, b) Jaunbornes, c) Riekstu, d) Liepu.

Lielākie mežu masīvi: a) Salienas novads — 3420 ha.

Lielākie purvi: a) Maļgauzu — 50 ha, b) Krasnijmocha — 55 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Salenieks Ernests, dz. Rezgaļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Saliena 12; pg. pdm. prs. Sokolovskis Krišs, dz. Mežniekos, 3 klm. no pg. n., tlr. Saliena 2; pg. tiesas prs. Čūders Mārtiņš, dz. Čūderos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Galvāns Vilis, dz. pg. n., tlr. Saliena 3;

vc. plc. kārtībnieks Bezzobs Otto, dz. pg. n., tlr. Saliena 4.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vecsalienas valsts pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Grāve Pēteris, tlr. Saliena 19; b) Salienas krievu pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. v. i. Daņiševskis M.; c) Lielbornes I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Ozols Edgars, tlr. Lielborne 10.

Bibliotēkas: a) Vecsalienas pamatsk. bibliot., 570 sēj., prz. Bricmanis Elza, tlr. Saliena 19; b) Salienas krievu pamatsk. bibliot., 250 sēj., prz. Daņiševskis M.; c) Salienas pg. valdes bibliot., 50 sēj., Tartakā, prz. Galvāns Vilis, tlr. Saliena 3.

3. **Veselības kopšana.** Salienas - Skrudalienes doktorāts Topunos, 5 klm. no pg. n., rajona ārsta vieta vakanta; Salienas aptieka Popovščinos, īp. Freidenfelds A., tlr. Saliena 14.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Grīvas rajonā, vet. ārsts Filatovs Miķelis, dz. Daugavpilī dz. Daugavpilī, Teātra - 13, tlr. Daugavpils 378.

5. **Satiksme.** a) Saliena — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Jansons Voldemārs, tlr. Saliena s. v.; b) Lielborne — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Šēfers Marija; c) Sīķele — P. tf. n. Ab. T. C., prz. Dzērve Žanis, tlr. Sīķele s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Grīvas vmžn. III iec., Salienas mžn. Salienas mežmuižā, 5 klm. no Naujienas dzc. stc., mžz. Zveivalds Haralds, tlr. Sīķele 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 556, saimniecību — 640. Aramzeme 8625,81 ha (48,21% no z. kpl.), pļavas 1775,08 ha (9,92%), ganības 1675,17 ha (9,36%), meži 3808,54 ha (21,29%), purvi 772,79 ha (4,32%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pienotava Vecsalienā, 4 klm. no pg. n., īp. Salienas piensaimn. sba, tlr. Saliena 8; 2) Motordzirnavas un zāģētava Salonajā, 3 klm. no pg. n., īp. Druss Francis, dz. Sadokā, tlr. Saliena 22; 3) Ūdens dzirnavas Salonajā, 3 klm. no pg. n., īp. Dibovskis Leon., dz. Ovrašķos, tlr. Saliena 13; 4) Ūdens dzirn. Daugulos, 12 klm. no pg. n., īp. Blūzmanis Fricis; 5) Pārtikas vkl. Dārziņos, 12 klm. no pg. n., īp. Munics Meiers; 6) Pārtikas vkl. Daugulos, 12 klm. no pg. n., īp. Zaks Nachoma; 7) Pārtikas vkl. bbas Asns n., 1 klm. no pg. n., īp. Patērēt. bba „Asns", tlr. Saliena 10; 8) Pārtikas vkl. Tartakā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Skaters Jānis; 9) Pārtikas vkl. Tartakā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Smarguns Afan.; 10) Pārtikas vkl. Tartakā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Leončiks Vlad.; 11) Pārtikas vkl. Muraukā, 10 klm. no pg. n., īp. Melders Ženija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.287,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Siķeles ev.-lut. draudzes baznīca Siķelē, mācītājs Dzērve Žanis, dz. Siķeles mācītāja muižā; b) Jaunbornes rom.-kat. draudzes baznīca; c) Ostrovas vecticībnieku draudzes lūgšanas nams; d) Salonajas pareizticīgo draudzes baznīca Tartakā, mācītājs **Savva** Legkijs; e) Kaplavas Dievmātes Patvēruma pareizticīgā draudze Lielbornā, mācītājs Savva Legkijs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Salonajas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Lasmanis Jānis, dz. Vindbergos; 2) Salonajas piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Bērziņš Juris, dz. Grebenišķos, tlr. Saliena 9; 3) Savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Bērtulsons Pēteris, dz. Bērzos; 4) Salienas brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1935. g., pr. Salenieks Ernests, dz. Rezgaļos, tlr. Saliena 12.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Liepukalns ar novērošanas torni Lielbornes meža vidū; pēc nostāstiem uz kalna 1812.

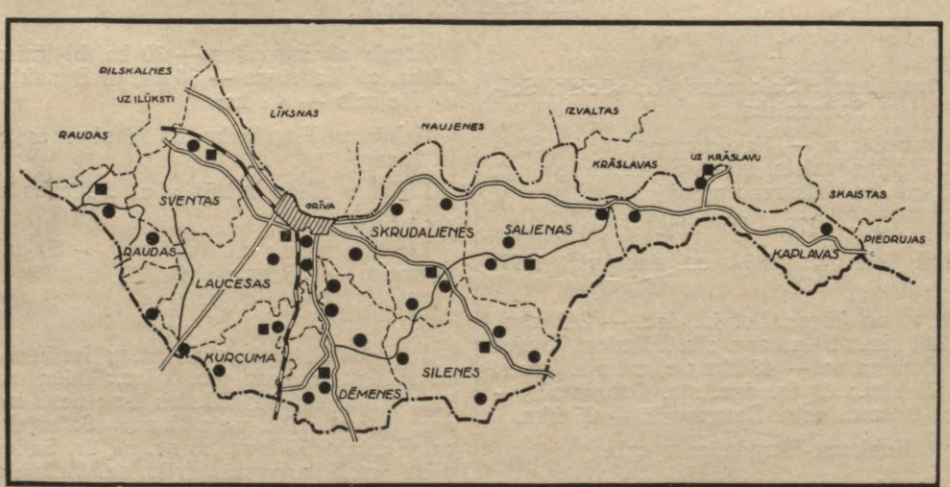

Grīvas-Kaplavas rajons.

g. bijis novietots Napoleona leibgvardes pulks.

1905. g. notikumi: Lielbornes muižā atradusies soda ekspedīcija, nošauti divi revolūcionāri.

Pasaules kara notikumi: 1919. g. pg. robežās norisinājušās niknas kaujas starp poļu karaspēku un lieliniekiem.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Lielbornes mž. centrs, 12 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola; b) Jaunbornes mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Vecsalienas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., pilī novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Lielbornes muiža; Daugavas krasti; Poguļankas upīte.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Vecsalienas valsts pamatskolā, tlr. Saliena 19; b) Lielbornes pamatskolā, tlr. Lielborne 10; c) Sudrabos, prz. Rēbiņš K., darbojas no 1. VI līdz 15. IX.

16. Silenes pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Borovkas pg.; vāciski Essern; krieviski Ezernskaja.

Pagasta robeža: z. un r. — Salienas pg., d. — Polijas valsts, v. — Demenes un Skrudalienes pg.

Pg. platība — 116,22 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Silene (Borovka).

Iedzīvotāji 1935. g.: 3365, no tiem vīr. 1607, siev. 1758.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 245 klm., pa zc. — 242 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 47 klm., pa zc. — 47 klm.; c) tv. pls. Grīva, pa zc. — 24 klm.; d) tv. dzc. stc. Grīva — 26 klm.

Pg. n. pie Grīvas-Polijas robežas ceļa.

Pasta adrese: c. Sileni.

Upes: Sila.

Ezeri: a) Ričа — 400 ha, b) Sila — 300 ha, c) Obiceļu — 150 ha, d) Kumbuļu — 150 ha.

Kalni: Jēkaba.

Lielākie mežu masīvi: a) Silenes novads — 2468 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Reskajs Alberts, dz. Opozdaņos, 6 klm. no pg. n., tlr. Skrudaliene 5; pg. pdm. prs. Uzticis Fricis, dz. Volinišķos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Reskajs Alberts (sk. augšā). Pg. darbvedis Pabērzs Kārlis, dz. Silenes b. a. v., tlr. Silene 3; vc. plc. kārtībnieks Zībergs Ernests, dz. Silenes b. a. v., tlr. Silene 9.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Silenes valsts pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Švarcs Vitālijs, tlr. Silene 2; b) Robežu I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Timofējevs Nikolajs, tlr. Silene 15; c) Kumbulu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Broks Harijs, tlr. Kumbuļi 4; d) Ilģas valsts palīgskola, 8 klm. no pg. n., prz. Stūrītis Jānis, tlr. Silene 1.

Bibliotēkas: Silenes pg. pdm. bibliot., 766 sēj., pg. n., prz. Vīcups Sergejs, tlr. Silene 3.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Lapinskis Izāks, dz. Silenes b. a. v., 0,2 klm. no pg. n., tlr. Silene 32; vecmāte Šmits-Ēriņš Elīze, dz. Silenes b. a. v., pie pg. n., tlr. Silene 3. Aptieka, 0,2 klm. no pg. n., provizors Sjucillo Marija, tlr. Silene 30..

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Grīvas rajonā, vet. ārsts Filatovs Miķelis, dz. Daugavpilī, Vakzāles - 67, tlr. Daugavpils 378.

5. **Satiksme.** Silene — P. t. k. N., b. a. v., 0,2 klm. no pg. n., prz. Osmolovskis Eižens, tlr. Silene 18; Kumbuļi — P. tf. n. Ab. T. C., Vabolītēs, 9 klm. no pg. n., prz. Žuks Viktors, tlr. Kumbuļi s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Grīvas vmžn. V iec. Ezernes mžn. Ezernes mežmuižā, 30 klm. no Daugavpils dzc. stc., mžz. Frīdenbergs Paulis, tlr. Silene 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 372, saimiecību — 518. Aramzeme 3763,45 ha (32,38% no z. kpl.), pļavas 1469,29 ha (12,64%), ganības 951,27 ha (8,19%), meži 4071,97 ha (35,04%), purvi 575,34 ha (4,95%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vilki, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, līņi, karūsas, plauži, vēdzeles, sami, alanti.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sīku preču un vīnu trg. Vārpēnos, 5 klm. no pg. n., īp. Jaunzems Ādams; 2) Sīku preču trg. Grantiņos, 10 klm. no pg. n., īp. Veliks Jānis; 3) Terpentīna un darvas tecinātava, 4 klm. no pg. n., īp. Pinchusoviča Dveiras mantin., tlr. Silene 6; 4) Kokzāģētava Vārpenē, 5 klm. no pg. n., īp. Pabērzs Fricis. Silenes b. a. v. pie pg. n.: 5) Dzirnavas, īp. Jansons Artūrs, tlr. Silene 12; 6) Kooperātīvs vkl., īp. Borovkas patērētāju bba, tlr. Silene 27; 7) Sīku preču trg., īp. Zilbermanis Zeliks; 8) Koloniālpreču trg., īp. Rocha Pancs; 9) Dažādu preču trg., īp. Leibovičs Boruchs, tlr. Silene 31; 10) Koloniālpreču trg., īp. Benjāmiņš Racs; 11) Koloniālpreču trg., īp. Zelcbergs Sora; 12) Sīku preču trg., īp. Trupins M.; 13) Manufaktūras trg., īp. Šlozbergs Geņa; 14) Manufaktūras un koloniālpreču trg., īp. Samovārs Heņa; 15) Sīku preču trg., īp. Ceitlins Movša; 16) Sīku preču trg., īp. Komarovskis Aleksandrs, tlr. Saliene 21; 17) Dažādu preču trg., īp. Levins Calels; 18) Drogu vkl., īp. Zelcbergs Sora; 19) Gaļas trg., īp. Tru-

pins Smuils, tlr. Saliene 40; 20) Gaļas trg., īp. Trupins M.; 21) Gaļas trg., īp. Ribakovs Lifantijs; 22) Gaļas trg., īp. Bogomoļnikovs Ņikita; 23) Maizes ceptuve, īp. Vaščenko Jefims; 24) Vīnu trg., īp. Leibovičs Boruchs, tlr. Saliene 31; 25) Vīnu trg., īp. Komarovskis Aleksandrs, tlr. Saliene 21; 26) Sīku preču trg., īp. Capps Georgs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 18.875,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Siķeles ev.-lut. draudzē, mācītājs Dzērve Žanis, dz. Siķeles mācītāja muižā; b) Pareizticīgo draudzes baznīca, 0,4 klm. no pg. n., mācītājs Komarovskis Genādijs, dz. Silenes b. a. v.; c) Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Voitekūnas Matīss, dz. Silenes b. a. v.; d) Borovkas ebreju draudzes sinagoga, Silenes b. a. v., 0,4 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Silenes brīvprāt. ugunsdzēsēju bba, db. 1910. g., pr. Osmalovskis Eižens, dz. pasta mājā, tlr. Silene 18; 2) Borovkas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Pankovs Foka; 3) Silenes lauksaimn. bba, db. 1929. g., pr. Reskajs Alberts, dz. Opozdaņos, tlr. Skrudaliene 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Šengeidas mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., atstāts agr. īp. kā neatsavin. daļa; b) Kumbuļu mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; c) Ilgas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkās novietota valsts palīgskola; d) Ezernes mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; e) Belmontu mž. centrs, 11 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Riča ezers ar skaistiem, stāviem, smilšainiem, priežu mežiem apaugušiem krastiem; no stāvajiem krastiem pārredzama plaša apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Silenes valsts pamatskolā.

17. Skrudalienas pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Skrundalīnas pg.; vāciski Skrundalina; krieviski Skrundaļinskaja.

Pagasta robeža: z. — Līksnas un Naujenes pg., d. — Silenes un Dēmenes pg., v. — Lauceses pg., r. — Salienes pg.

Pg. platība — 107,45 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Skrudaliene.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3335, no tiem vīr. 1686, siev. 1649.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 235 klm., pa zc. — 232 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 38 klm., pa zc. — 38 klm.; c) tv. pls. Grīva, pa zc. — 15 klm.; d) tv. dzc. stc. Daugavpils — 18 klm.; e) tv. aut. pstn. Skrudalienā.

Pasta adrese: c. Skrudalieni.

Upes: Daugava.

Ezeri: Bruņa — 46 ha.

Kalni: Skrudalienes.

Lielākie mežu masīvi: Skrudalienes novads — 1170 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. tiesneša Ilūkstes rajonā; tiesu izp. Ilūkstes rajonā. Pg. vecākais Bērziņš Andrējs, dz. Skrīveros, 7 klm. no pg. n., tlr. Siķele 3; pg. pdm. prs. Dolotovs Sergejs, dz. Vitanišķos, 4 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Davidāns Alberts, dz. Lipinskos, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Tomsons Kārlis, dz. pg. n., tlr. Skrudaliene 1; vc. plc. kārtībnieks Virbulis Eduards, dz. pg. n., tlr. Skrudaliene 3.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Skrudalienes valsts 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Dakša Pēteris, tlr. Skrudaliene 6; b) Skrudalienes pg. Raiņa 6 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Jursons Kārlis, tlr. Liellaši 7; c) Skrudalienes pg. Jaunsudrabu I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Ieviņš Kārlis, tlr. Siķele 7; d) Skrudalienes pg. Brīvzemnieku I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Bankovskis Amālija, tlr. Skrudaliene 12.

Bibliotēkas: a) Skrudalienes kultūras bbas bibliot., 1643 sēj., pg. n., prz. Zandbergs Kārlis, tlr. Skrudaliene 1; b) Skrudalienes pareizticīgo draudzes bibliot., 130 sēj., mācītāja mājā, prz. Nazarevskis Vasils, dz. Staņinkos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Saliņš Marija, dz. Salienes pg. doktorātā, tlr. Skrudaliene 13; vecmāte Plečkens Cecīlija, dz. pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Grīvas rajonā, vet. ārsts Filatovs Miķelis, dz. Daugavpilī, Teātra - 13, tlr. Daugavpils 378.

5. **Satiksme.** a) Skrudaliene — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., pr. Tomsons Kārlis, tlr. Skrudaliene 1; b) Liellaši — Tf. n. T. C., Raiņa pamatskolā, 9 klm. no pg. n., prz. Jursons Kārlis, tlr. Liellaši 7.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 482, saimniecību — 528. Aramzeme 5972,38 ha (55,58% no z. kpl.), pļavas 1044,17 ha (9,72%), ganības 746,02 ha (6,94%), meži 1460,23 ha (13,59%), purvi 687,74 ha (6,40%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši, vāveres, caunas, seski, ūdri, zebiekstes, sermuļi, stirnas, vilki; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas, līņi, vēdzeles, zuši, laši, sīgas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Avotiņos, 10 klm. no pg. n., īp. Ukins Pēteris; 2) Pārtikas vkl. Skrudalienes b. a. v., pie pg. n., īp. Rozenblits Benjāmiņš, tlr. Skrundaliene 7; 3) Pārtikas vkl. Skrudalienes b. a. v., īp. Rānis Miķelis; 4) Pārtikas vkl. Skrudalienes b. a. v., īp. Sarans Miķelis; 5) Pārtikas vkl. Skrudalienes b. a. v., īp. Geimans Gebora.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Siķeles ev.-lut. draudzē, mācītājs Dzērve Žanis, dz. Siķeles mācītājmuižā; b) Skrudalienes rom.-kat. draudzes baznīca Elernē, 9 klm. no pg. n.; c) Vecticībnieku draudzes lūgšanas n. Voitišķos, 3 klm. no pg. n.; d) Skrudalienes pareizticīgo draudzes bazn. pie pg. n., mācītājs Zaļivskis St.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Skrudalienes kultūras bba, db. 1921. g., pr. Tomsons Kārlis, dz. pg. n., tlr. Skrudaliene 1; 2) Skrudalienes zirgaudzēt. bba, db. 1931. g., pr. Reskajs Alberts, dz. Silenes pg. Opozdaņos, tlr. Skrudaliene 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi četrus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Bruņas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Liellašu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; c) Lašu mž. centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts agr, īpašn. kā neatsavin. daļa; d) Taboras mž. centrs, 7 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa; e) Māres mž. centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašniekiem kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Daugavas stāvie krasti pie Elkšņiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

18. Susējas pagasts.

(Sk. karti 528. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vīt.-Susējas pg.; vāciski Sussey; krieviski —.

Pagasta robeža: z. — Slates, Biržu un Zasas pg., d. — Gārsenes pg., v. — Aknīstes pg., r. — Asares pg.

Pg. platība — 73,62 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1251, no tiem vīr. 610, siev. 641.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 197 klm., pa zc. — 155 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 40 klm., pa zc. — 40 klm.; c) tv. pls. Subate, pa zc. — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Aknīste — 3 klm.; e) tv. aut. pstn. Aknīste — 3 klm.

Pg. n. pie Ilūkstes-Neretas ceļa.

Pasta adrese: c. Aknīsti.

Upes: Susēja.

Ezeri: a) Ezeriņš — 2,4 ha, b) Lielezers — 9,7 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Susējas novads — 1330 ha.

Lielākie purvi: Plantovkas — 500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. II iec.; miertiesas Ilūkstes iec.; izm. tiesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Lejiņš Mārtiņš, dz. Mežančos, 7,5 klm. no pg. n., tlr. Susēja 3; pg. pdm. prs. Rudāks Andrējs, dz. Grāvīšos, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Puķēns Jānis, dz. Dzintaros, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ribāks Pēteris, dz. pg. n., tlr. Susēja 10; vc. plc. kārtībnieks Jesinskis Juris, dz. Višvalānos, tlr. Susēja 2.

2. **Izglītība.** Skolas: Susējas 6 kl. pamatskola, pie Susējas-Slates ceļa, 1 klm. no pg. n., prz. Šīmanis Jānis, tlr. Susēja 8.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Susējas nod. bibliot., 780 sēj., tautas n., prz. Andžāns Artūrs, dz. Tautas n.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Stenders Fridrichs, dz. Aknīstes pg.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Aknīstes rajonā, vet. ārsts Tarziers Arvīds, dz. Aknīstē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Aknīstes-Jēkabpils šaursliežu dzc. līnija un Aknīstes-Daugavpils aut. līnija.

Susēja — Tf. n. T. C., Dominikos, 6 klm. no pg. n., prz. Griška Krišjānis, tlr. Susēja 1.

6. **Pārējās iestādes.** Slates vmžn. IV iec. mžn. Susējas muižā, 4,5 klm. no dzc. stc., mžz. Zīvers Haralds, tlr. Aknīste 19.

Aknīste — dzc. stc., pr. Liepnieks Eduards, tlr. Aknīste 1.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 222, saimniecību — 218. Aramzeme 2541,37 ha (34,52% no z. kpl.), pļavas 1049,59 ha (14,26%), ganības 1256,89 ha (17,07%), meži 1490,20 ha (20,24%), purvi 538,39 ha (7,31%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, vēdzeles, asari, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Vilkupē, 4 klm. no pg. n., īp. Bruners Jānis; 2) Tvaika dzirnavas Lungīnē, 7 klm. no pg. n., īp. Labsvīrs Teodors; 3) Koppienotava Vilkupē, 4 klm. no pg. n., īp. Susējas piensaimn. sba, tlr. Susēja 12; 4) Sīku preču trg. Vilkupē, 4 klm. no pg. n., īp. Mucinieks Minna, tlr. Gārsene 11; 5) Sīku preču trg. Viškacānos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Krankals Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 16.373,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Subates ev.-lut. draudzē, mācītājs Gaučs Vilhelms, dz. Prodes pg. Baltmuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kultūras veicin. bbas Susējas nod., db. 1922. g., Tautas n., 0,5 klm. no pg. n., pr. Šīmanis Jānis, tlr. Susēja 8; 2) Vilkupes piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Sirmovičs Nikolajs, dz. Kalvānos, tlr. Susēja 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi četrām saimniecībām ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Āboliņš Emīls — prof., inž. Dr. ing. h. c., augstskolas māc. spēks, dzim. 1873. g., Susējā; b) Kalniņš Pēteris — Dr., ievēroj. ārsts, rakstnieks un sabiedr. darbin., dzim. 1865. g., Kūdrašos.

3. **Bijušo muižu centri:** Susējas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Susējas līči.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

19. Sventas pagasts.

(Sk. karti 538. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sventes pg.; vāciski Swenten; krieviski Sventenskaja.

Pagasta robeža: z. — Pilskalnes un Līksnas pg., d. — Raudas pg., v. — Pilskalnes un Lašu pg., r. — Laucesas pg.

Pg. platība — 107,18 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2706, no tiem vīr. 1276, siev. 1430.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 235 klm., pa zc. — 205 klm.; b) no apr. pls. Ilūkstes, lietojot aut. — 12 klm., pa zc. — 12 klm.; c) tv. pls. Grīva, pa zc. — 10 klm.; d) tv. dzc. pieturas vieta Sventa — 2 klm.; e) tv. aut. pstn. Daugavpilī — 12 klm.

Pg. n. pie Šarlotes-Daugavpils ceļa.

Pasta adrese: c. Sventu.

Upes: a) Daugava, b) Šilupe.

Ezeri: a) Sventes — 455 ha, b) Pelušinas — 2,5 ha, c) Linkišķu — 1 ha, d) Dziļezers — 2 ha, e) Odiņu — 1,5 ha.

Kalni: a) Eglukalns, b) Pilskalns, c) Apšukalns.

Lielākie mežu masīvi: Sventes novads — 2335 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ilūkstes apr. plc. I iec.; miertiesas Grīvas iec.; izm. iesneša Ilūkstes iec.; tiesu izp. Ilūkstes apr. rajonā. Pg. vecākais Teteris Jēkabs, dz. Teteros, 6 klm. no pg. n., tlr. nav; pg. pdm. prs. Poga Ludvigs, dz. Eglukalnos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Teteris Jēkabs, dz. Teteros, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Grīnfelds Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Grīva 27; vc. plc. kārtībnieks Krūmiņš Herberts, dz. Sventē, 0,25 klm. no pg. n., tlr. Poguļanka 24.

2. **Izglītība.** Skolas: valsts Sventes 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Krampis Nikolajs, tlr. Poguļanka 24.

Bibliotēkas: pg. pašvald. bibliot., 519 sēj., Sventes skolā, prz. Egle Anna, dz. Sventē, tlr. Poguļanka 20.

3. **Veselības kopšana.** Sventes rajona ārsta ambulance doktorātā, Jaunsventes muižas centrā, pie pg. n., tlr. Poguļanka 15, raj. ārsta v. Dr. Pope Nikolajs, dz. Daugavpilī; vecmāte Grauze Alīde, dz. doktorātā, tlr. Poguļanka 15. Sventes aptieka, pie doktorāta.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ilūkstes rajonā, vet. ārsta v. i. Deksne Helmuts, dz. Ilūkstē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Grīvas-Eglaines dzc. līnija un Daugavpils-Aknīstes aut. līnija.

a) Sventa — P. n. Ab.- pg. n., prz. Grīnfelds Alfrēds, tlr. Grīva 27; b) Sventa — Tf. n. T. C., Ostravišķu mājās, 7 klm. no pg. n., prz. Līnarts Pēteris, tlr. Sventa s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Grīvas vmžn. I iec. Sventes mžn. Mežsētā, 9 klm. no Grīvas dzc. stc., mžz. Treimanis Osvalds, tlr. Poguļanka 27.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 495, saimniecību — 500. Aramzeme 3967,01 ha (37,01% no z. kpl.), pļavas 1555,1 ha (14,51%), ganības 1118,05 ha (10,43%), meži 2520,16 ha (23,51%), purvi 365,37 ha (3,41%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, plauži, vēdzeles, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sīku preču trg. Jaunsventē, pie pg. n., īp. Kaķītis Broņislavs, dz. Ceļmalniekos; 2) Sīku preču trg. Gredzē, 12 klm. no pg. n., īp. Deninis Miķelis, tlr. Sventa 5; 3) Sīku preču trg. Antonos, 10 klm. no pg. n., īp. Pitkēvičs Ant.; 4) Sīku preču trg. Bērzkalnos, 5 klm. no pg. n., īp. Kudrjavskis Pēteris; 5) Dzirnavas Jaun-Podkrižnajā, 5 klm. no pg. n., īp. Rauda Jāzeps; 6) Pienotava Zaļeniekos, 6 klm. no pg. n., īp. Sjucillo Miķelis; 7) Darvas un terpentīna tecinātava, 2 klm. no pg. n., īp. Staņislavs Šemelis; 8) Māla trauku darbnīca, 1 klm. no pg. n., īp. Klaucāns Ādolfs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 21.033,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pg. ietilpst Ēģiptes-Grīvas ev.-lut. draudzē, mācītājs vik. Šancbergs Augusts; b) Jaunsventes rom.-kat. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs prāvests Smelteris Pēteris, dz. Jaunsventē; c) Grendzes rom.-kat. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Samušs, dz. Ilūkstē; d) Pg. ietilpst Fabianovas sv.-Georgija pareizticīgo draudzē, prz. Grīvas klērs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Sventes lauksaimn. bba, db. 1925. g., pr. Līnarts Pēteris, dz. Ostravišķos, tlr. Sventa s. v.; 2) Piensaimn. sba „Vienība", db. 1930. g., pr. Treimanis Osvalds, dz. Mežsētās, tlr. Poguļanka 27.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Āpšu kalns Sventas mžn. mežā, mazas upītes kreisajā krastā 2 klm. z. Olšankas ciems; plašs skats uz Daugavas pusi un mežaino līdzenumu, dažus desmit soļus austr. pasaules karā kritušo krievu kareivju kapi; b) „Zamok", 1 klm. z.-riet. Svistopoles mājām, dažus simts metrus riet. dzirnavām, valsts mežā, 7. apgaitā, plašs skats uz Daugavas līdzenumiem un mežiem; c) „Zamok", 3 klm. z.-austr. Sventas ezeram, 1 klm. austr. baznīcai, apkārtne riet. kalnaina, austr. pāriet Daugavas līdzenumā, skaists skats uz Daugavpili un Daugavu.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: apm. 6 gadus pg. bijis frontes joslā, pilnīgi nopostīts.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jaunsventes mž. centrs, pie pg. n., ēkās novietota pamatskola, doktorāts, aptieka, tautas n., vecmātes un plc. kārtībnieka dzīvokļi; b) Vecsventes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Ārones mž. centrs, 5 klm. no pg. n., dažas ēkas piešķirtas Sventes lauksaimn. bbai; d) Grendzes mž. centrs, 12 klm. no pg. n.; e) Šiškovas pusmuižas centrs — abu centru ēkas nopostītas kara laikā.

4. **Dabas jaukumi:** Jaunsventes muižas parks, 5 ha liels, pie Sventes pamatskolas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

XVI. Daugavpils apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Daugavpilī, Rīgas - 6. Tlr. Daugavpils 46. Švirksts Andrējs, pašvald. vec. Trl. 80. Pieņem pirmd., otrd., trešd. un piektd. no 11—14. Rīgas - 4. Tlr. 80.

Apr. plc. pr-ka kancel. Daugavpilī, Karavānes - 7. Tlr. 32. Silavs Dāvīds, apr. pr-ks. Šosejas - 45, dz. 8. Tlr. 264. Rāve Jānis, apr. pr-ka pal. Šosejas - 43. Tlr. 416.

Apr. plc. I iec. kancel. Daugavpilī, Šosejas - 7. Tlr. 317. Deksnis Jāzeps, iec. pr-ks.

Apr. plc. II iec. kancel. Krustpilī. Tlr. 5. Bonders Eduards, iec. pr-ks.

Apr. plc. III iec. Kancel. Krāslavā. Tlr. 6. Ķerzums Kārlis, iec. pr-ks. Krāslavā, tlr. 62.

Apr. plc. IV iec. Kancel. Preiļos. Tlr. 6. Bogdans Staņislavs, iec. pr-ks.

Apr. plc. V iec. Kancel. Dagdā. Tlr 4. (Vakanta.) iec. pr-ks.

Apr. plc. VI iec. Kancel. Aglonā. Tlr. 3. Ratinieks Pēteris, iec. pr-ks. Aglonā, tlr. Aglona 35.

Daugavpils I iec. miertiesnesis Švarcbachs Hugo. Daugavpilī, Alejas - 7. Tlr. 102.

Daugavpils II iec. miertiesnesis Kalējiņš Evalds, Daugavpilī, Alejas - 7. Tlr. 102.

Daugavpils III iec. miertiesnesis Kreicbergers Georgs, Daugavpilī, Alejas - 7. Tlr. 435.

Daugavpils IV iec. miertiesnesis Avens Kārlis, Daugavpilī, Alejas - 7. Tlr. 435.

Daugavpils V iec. miertiesnesis Konrads Jānis, Daugavpilī, Alejas - 7. Tlr. 435.

Krāslavas I iec. miertiesnesis Rekke Nikolajs, Krāslavā. Tlr. 8.

Krāslavas II iec. miertiesnesis Sūcis Jēkabs, Krāslavā. Tlr. 8.

Dagdas iec. miertiesnesis Vildavs Jānis, Dagdā. Tlr. 20.

Preiļu iec. miertiesnesis Novickis Sīmanis, Preiļos. Tlr. 34.

Krustpils iec. miertiesnesis Bergmans Alfrēds, Krustpilī. Tlr. 42.

Krāslavas iec. izm. tiesn. Ezernieks Roberts, Krāslavā. Tlr. 34.

Krustpils iec. izm. tiesn. v. i. Gutmanis Vilis, Krustpilī. Tlr. 50.

Daugavpils I iec. tiesu izp. Menšikovs Aleksandrs. Pieņem trešdienās un sestdienās no 9—15. Tlr. 129. Daugavpilī, 3. Janvāra - 12.

Daugavpils II iec. tiesu izp. Budļevskis Ernests. Pieņem piektdienās no 9—15. Daugavpilī.

Krustpils iec. tiesu izp. Dauge Pēteris. Pieņem piektdienās no 9—15. Krustpilī.

Krāslavas iec. tiesu izp. Avotnieks Jānis. Pieņem piektdienās no 9—15. Krāslavā, tlr. 57.

1. Aiviekstas pagasts.

(Sk. karti 550. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Aiviekstas pg.

Pagasta robeža: z. — Vietalvas un Kalsnavas pg., d. — Krustpils pg., v. — Gostiņu pls., Pļaviņu pg. un Pļaviņu pls., r. — Ungurmuižas un Sāvienas pg.

Pg. platība — 52,71 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 1605, no tiem vīr. 727, siev. 878.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 120 klm., pa zc. — 132 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 100 klm., pa zc. 107 klm.; c) tv. pls. Gostiņi, pa zc. — 1 klm.; d) tv. dzc. stc. Aiviekste — 1,5 klm.

Pg. n. pie Pļaviņas-Madonas ceļa.

Pasta adrese: c. Gostiņiem.

Upes: a) Aiviekste, b) Veseta, c) Bērzaunīte, d) Riekstiņa.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: : Ķeķeļu novads — 420 ha.

Lielākie purvi: a) Bokstu — 215 ha, b) Ķeķeļu — 110 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. II iec.; miertiesas Krustpils iec.; izm. tiesneša Krustpils iec.; tiesu izp. Krustpils iec. Pg. vecākais Sniedze Pēteris, dz. Mālkalnos, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Lejiņš Jānis, dz. Krievciemā, 8 klm. no pg. n., tlr. Krievciems 3; pg. tiesas prs. Krūmiņš Kārlis, dz. Ģeriņos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Mekers Voldemārs, dz. pg. n., tlr. Gostiņi 8; plc. kārtībnieks Treijers Gustavs, dz. Gostiņu pls., 1 klm. no pg. n., tlr. Gostiņi 23.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Aiviekstes pg. II pk. pamatsk., Krievciemā, 8 klm. no pg. n., prz. Kalējs Pēteris, tlr. Krievciems 2; b) Aiviekstes pg. I pk. pamatsk. Ķūģos, 4 klm. no pg. n., prz. Sakars Eiženija, tlr. Gostiņi 38.

Bibliotēkas: a) Aiviekstas pg. II pk. pamatsk., 800 sēj., skolā, prz. Kalējs Pēteris (sk.

augšā); b) Aiviekstas pg. I pk. pamatsk. bibliot., 450 sēj., skolā, prz. Sakars Eiženija (sk. augšā);

3. **Veselības kopšana.** Aiviekstas rajona ārsts Edelmanis Egonis, dz. Gostiņu pls., 1 klm. no pg. n., tlr. Gostiņi 29; rajona vecmāte Ozoliņš Ieva, dz. Uģersalā, 9 klm. no pg. n., tlr. Krievciems 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Pļaviņu rajonā, vet. ārsts Skroders Alfrēds, dz. Pļaviņās, tlr. Pļaviņas 50.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Krustpils un Rīgas-Pļaviņu-Gulbenes dzc. līnija.

Krievciems — P. tf. n. Abc. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Lejiņš Jānis, tlr. Krievciems 3.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 410, saimniecību — 418. Aramzeme 1660,83 ha (31,50% no z. kpl.), pļavas 1380,24 ha (26,19%), ganības 1094,14 ha (20,76%), meži 477,02 ha (9,05%), purvi 150,95 ha (2,86%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: laši, taimiņi, līdakas, zuši, raudas, vēdzeles, asari, mailītes.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Krievciemā, tlr. Krievciems 5, 8,5 klm. no pg. n., īp. Turauskis Jānis, dz. Rīgā; 2) Motordzirnavas Krievciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Krieviņš Augusts un Lejiņš Eduards, tlr. Krievciems 3; 3) Pārtikas vkl. Krievciemā, 8 klm. no pg. n., īp.Gordons Ābrams; 4) Pārtikas vkl. Vilkukrogā, 10 klm. no pg. n,. īp. Beseris Gecelis, tlr. Vembri 4; 5) Pārtikas vkl. Ķūģos, 4 klm. no pg. n., īp. Zvirgzds Eduards; 6) Pārtikas preču vkl. Krievciemā, īp. patērētāju bba „Arods", tlr. Krievciems 6; 7) Gaļas trg. Rājumsalā, īp. Zablockis Leonīds; 8) Frizētava Spridzēnos, īp. Bleke Jānis; 9) Gaļas trg. Ķūģos, īp. Lapiņš Kārlis; 10) Gaļas trg. Ķūģos, īp. Zeltiņš Jēkabs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 22.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Krustpils-Ungurmuižas-Gostiņu ev.-lut. draudzē, mācītājs Skujiņš Kārlis, dz. Krustpils māc. mājā, tlr. Krustpils 34.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Aiviekstas savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Lapainis Kārlis, dz. Andruškalnā, tlr. Vembri 7; 2) Patērētāju bba „Arods", db. 1921. g., pr. Bērziņš Jānis, dz. Bērzkalnā, tlr. Krievciems 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi 4 revolūcionārus, nodedzinājusi vienai saimniecībai ēkas.

Pasaules kara notikumi: pg. nopostītas 18 saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** straujā Aiviekstas upe ar krācēm.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) II pk. pamatskolā, Krievciemā, tlr. Krievciems 2, prz. Kalējs Pēteris; b) Dankeros, pie Aiviekstas, prz. Kanovale L., tlr. Gostiņi 27.

2. Asūnes pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Osynes pg.; krieviski Osunskaja.

Pagasta robeža: z. — Bukmuižas pg., d. — Pustinas pg., v. Dagdas pg., r. — S. P. R. S.

Pg. platība — 202,47 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6843, no tiem vīr. 3196, siev. 3647.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 310 klm., pa zc. — 285 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 92 klm., pa zc. — 80 klm.; c) tv. pls. Krāslava, lietojot dzc. — 53 klm., pa zc. — 38 klm.; d) tv. dzc. stc. Indra — 23,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Dagdā — 11 klm.

Pg. n. pie Dagdas-Indras ceļa.

Pasta adrese: c. Asūni.

Upes: a) Asūnīca, b) Čaušauka, c) Akmenīca.

Ezeri: a) Jolzas — 30 ha, b) Asūnes — 40 ha, c) Fermas — 15 ha, d) Kalakalnas — 1 ha, e) Šnucinovas — 1,5 ha, f) Veteravcu — 3 ha, g) Svelmovas — 1 ha, h) Rubinavcu — 1 ha.

Kalni: a) Mārgas, b) Sauleskalns, c) Paulukalns, d) Ambānija.

Lielākie mežu masīvi: a) Kozlovas — 40 ha, b) Kalakalna — 40 ha, c) Rutku, d) Veteravcu, e) Bogdanu, f) Ziazuļevas — kopplatībā 950 ha.

Lielākie purvi: a) Blusovas sūnu — 30 ha, b) Babrovčinas sūnu — 27 ha, c) Samārija — 60 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. V iec.; miertiesas Dagdas iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Spila Jānis, dz. Spilu-Kalna sādžā, 16 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Gabris Aloizs, dz. Asūnē, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Asūne 3; pg. tiesas prs. Mileika Jāzeps, dz. Zeiliškų sādžā, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Šurka Pēteris, dz. pie pg. n., tlr. Asūne 15; vc.

plc. kārtībnieks Lubins Andrējs, dz. Asūnē, 0,3 klm. no pg. n., tlr. Asūne 14.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Asūnes II pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Bečs Aloizs, tlr. Asūne 12; b) Ķepovas II pk. pamatskola, 12 klm. no pg. n., prz. Rupjais Jūlijs; c) Paulinkalna I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Emma, dz. Kareļos; d) Kairīšu I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Mileika Domenika; e) Kaitras I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Zvirgzde Anna; f) Ezermalas I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Patmalnieks Anna, dz. Račevā; g) Laizānu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Tīlītis Anna; h) Apoļu I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Tunte Jānis.

Bibliotēkas: a) Asūnes pg. pdm. bibliot., 700 sēj., prz. Juchņēvičs Eduards; b) Latgales zemnieku jaunatnes bbas bibliot. Kairīšos, prz. Patmalnieks Pēteris.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Glinterniks Zauls, dz. Asūnē, tlr. Asūne 11; vecmāte Vītols Natālija, dz. Asūnē. Asūnes aptieka pie pg. n., īp. Ļgovs Beiļa, tlr. Asūne 10.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dagdas rajonā, vet. ārsts Amatnieks J., dz. Dagdā, tlr. Dagda 3.

5. **Satiksme.** a) Asūne — P. tf. n. Abc. T. C., pie pg. n., prz. Šurka Broņislava, tlr. Asūne s. v.; b) Ķepava — P. n. Abc., 12 klm. no pg. n., prz. Rupjais Margrita; c) Kairīši — P. n. Abc., 9 klm. no pg. n., prz. Neikšāns Albins; d) Spoglava — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Murāns Pāvels.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1638, saimniecību — 1398. Aramzeme 9371,04 ha (46,28% no z. kpl.), pļavas 4499,04 ha (22,22%), ganības 1006,71 ha (4,97%), meži 1840,34 ha (9,09%), purvi 1989,57 ha (9,82%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, āpši, ūdri, seski, sermuliņi, vāveres, zaķi; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, ķīši, karūsas, zuši, līņi, kugres, vēdzeles, plauži, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Asūnē, pie pg. n., īp. Smolkovskis Jāzeps, tlr. Asūne 4; 2) Ūdens dzirnavas Aprobovā, 6 klm. no pg. n., īp. Erdmanis Konstantīns; 3) Ūdens dzirnavas Posovā, 12 klm. no pg. n., īp. Reingards Germans; 4) Vīnu trg. Mazasūnē, 1,5 klm. no pg. n., īp. Vasiļevskis Marija, dz. Asūnē, tlr. Asūne 5; 5) Koloniālpreču trg. Asūnē, pie pg. n., īp. Vasiļevskis Antons, tlr. Asūne 5; 6) Ādu ģērētava Barīsovkā, 3 klm. no pg. n., īp. Drujāns Zālmans, tlr. Asūne 13; 7) Pārtikas preču trg. Asūnē, pie pg. n., īp. Isaks Aloizs; 8) Manufaktūras un pārtikas preču trg. Asūnē, pie pg. n., īp. Šotaks Akiva, tlr. Asūne 8; 9) Sīku preču trg. Plesnevā, 10 klm. no pg. n., īp. Dubra Miķelis; 10) Gaļas trg. Asūnē, pie pg. n., īp. Viškins Iciks; 11) Pārtikas preču trg. Asūnē, pie pg. n., īp. Kochanovs Šļoma; 12) Galanterijas un koloniālpreču trg. Asūnē, pie pg. n., īp. Elicofons Muse; 13) Sīku preču trg. Plesnevā, 10 klm. no pg. n., īp. Dubra Jāzeps un Dubra Iļja-Eliass; 14) Dažādu preču trg. Ķepovā, 12 klm. no pg. n., īp. Vasiļevskis Boļeslavs; 15) Koloniālpreču trg. Barānovā, 6 klm. no pg. n., īp. Kivlins Izidors; 16) Pārtikas preču trg. Asūnē, 0,2 klm. no pg. n., īp. Pavlovskis Emīlija; 17) Eļļas un kliju pārdotava Koziravcos, 8 klm. no pg. n., īp. Aišpurs Jāzeps, dz. Koziravcos; 18) Vīnu trg. Ķepovā, 12 klm. no pg. n., īp. Vasiļevskis Konstancija; 19) Zāģētava Ķepovā, 12 klm. no pg. n., īp. Nitiņš Andrējs; 20) Pārtikas preču trg. Barīsovkā, 3 klm. no pg. n., īp. Drujāns Zālmans, tlr. Asūne 13; 21) Sīku preču trg. Asūnē, pie pg. n., īp. Frolovičs Petronella; 22) Aptieka Asūnē, īp. Ļgovs Beila, tlr. Asūne 10; 23) Pārtikas preču trg. Asūnē, īp. Fralovičs Jūlians; 24) Pārtikas preču trg. Kairīšu sādžā, īp. Balabkins Miķelis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 39.393,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Asūnes Rom.-kat. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Gabris Aloizs, dz. Asūnē.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latgales katoļu jaunatnes bba, pr. Stilba Antons, dz. Račevas sādžā; 2) Latgales zemnieku jaunatnes bba, pr. Patmalnieks Pēteris, dz. Kairīšos; 3) Latv. kultūras veicin. bbas Asūnes nod., db. 1932. g., pr. Leske Žanis, dz. Neulānos, tlr. Asūne 9; 4) Lauksaimn. bba „Zeme", db. 1932. g., pr. Vasiļevskis A., dz. Asūnē, tlr. Asūne 5; 5) Meliorācijas sba „Kromaniški", pr. Patmalnieks Pēteris, dz. Kairīšos; 6) Meliorācijas sba „Viļņi", db. 1928. g., pr. Prikņa Ignats, dz. Asūnē; 7) Meliorācijas sba „Asūne", db. 1928. g., pr. Tribišs Sil., dz. Lutavcu sādžā; 8) Meliorācijas sba „Obeles purvs", db. 1933. g., pr. Pavlovskis Alberts, dz. Laizānos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Zamščinas pilskalns pie Misņikovas sādžas; b) iznīcināts pilskalns pie Klabauču ciema, 3 klm. d. Asūnei, Asūnes upītes kreisajā krastā.

1905. g. notikumi: krievu žandarmi nošāvuši vienu pg. iedzīvotāju.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** Kozlovas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Osvas ezera apkārtne; b) Kaitras ezera apkārtne; c) Asūne pie Asūnīcas upes; d) Zamščinas pilskalns pie Misņikovas sādžas.

5. **Tūristu apmešanās vietas: —**

3. Aulejas pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Grāveru pg.; krieviski Graverskaja.

Pagasta robeža: z. — Dagdas pg., d. — Krāslavas un Izvaltas pg., v. — Kapiņu pg., r. — Skaistas pg.

Pg. platība — 122,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7336, no tiem vīr. 3587, siev. 3749.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 278 klm., pa zc. — 250 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot aut. — 63 klm., pa zc. — 54 klm.; c) tv. pls. Krāslava, pa zc. — 22 klm.; d) tv. dzc. stc. Krāslava — 18 klm.; e) tv. aut. pstn. Aglonā — 11 klm.

Pg. n. pie Krāslavas-Aglonas ceļa.

Pasta adrese: c. Auleju.

Upes: Dubna.

Ezeri: a) Sīveŗa — 1864,1 ha, b) Ārdavas — 229,5 ha, c) Aulejas — 199,7 ha, d) Cerpa — 260 ha, e) Birža — 114,7 ha, f) Lielais Gausla — 160 ha, g) Mazais Gausla — 35 ha, h) Cērmena — 196,3 ha; i) Jezinakas — 246,9 ha, j) Ildzīša — 33 ha, k) Udriņka — 25 ha, l) Pisiņš — 3 ha, m) Eižvertiņš — 20 ha, n) Šavels — 50 ha, o) Aksenovas — 35 ha, p) Lejas — 174,9 ha, r) Ķērpja — 131,1 ha, s) Plavdiņa — 200 ha.

Kalni: Braslavas, Ružu.

Lielākie mežu masīvi: Aulejas novads — 300 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. VI iec.; mierīiesas Krāslavas II iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Kūdiņš Antons, dz. Grāveŗu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Auleja 7; pg. pdm. prs. Kūdiņš Antons (sk. augšā); pg. tiesas prs. Kūdiņš Jāzeps, dz. Grāveŗu sādžā, pie pg. n. Pg. darbvedis Baltacis Staņislavs, dz. pg. n., tlr. Auleja 3; vc. plc. kārtībnieks Volmārs Ričards, dz. Grāveŗu sādžā, 0,1 klm. no pg. n., tlr. Auleja 8.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Grāveŗu 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Vaivods Broņislavs, tlr. Auleja 6; b) Aulejas 6 kl. pamatskola, 12 klm. no pg. n., prz. Mendians Jānis; c) Jakoveļu I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Dāvids Elza; d) Māteju I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Irbe Jūlianna; e) Dzalbu I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Kīpe Herta; f) Kalvīšu I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Mucenieks Paulīne; g) Voveru I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Fiļipovs Ludmilla; h) Dudeļu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Praņevskis Pēteris; i) Upītes I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Ļebedjevs Semens; j) Asaŗu-Asaŗi I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Maurītis Lūcija.

Bibliotēkas: Kultūras un izglīt. bbas „Ņiva" bibliot., 137 sēj., Belogrūdovas sādžā, prz. Fiļipovs Matvejs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Dr. Čerņavskis-Mikuļičs Aleksandra, dz. Grāveŗu sādžā, pie pg. n., tlr. Auleja 4; vecmāte Kaptelovs Sofija, dz. Grāveŗu sādžā, pie pg. n. Aptieka Aulejas s.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dagdas rajonā, vet. ārsts Amatnieks J., dz. Dagdā, tlr. Dagda 3.

5. **Satiksme.** Auleja — P. tf. n. Abc. T. C, Grāveŗu sādžā, pie pg. n., prz. Fiļipovs Vasilijs, tlr. Auleja 1.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1505, saimniecību — 1452. Aŗamzeme 6194,25 ha (50,52% no z. kpl.), plavas 2076,46 ha (16,94%), ganības 1185,47 ha (9,67%), meži 1054,95 ha (8,60%), purvi 1058 ha (8,63%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, āpši, stirnas, vāveres; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, līņi, zuši, ķīši, sapali, plauži, ruduši, vēdzeles, pliksnes, karūsas, stiņķas (seļevkas), ausujas, grunduļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Sakovas sādžā, 3 klm. no pg. n., īp. Ondzuļs Ādams; 2) Ūdens dzirnavas Kormiļcevas sādžā, 3 klm. no pg. n., īp. Frolovs Kuprijans, tlr. Auleja 5; 3) Ūdens dzirnavas Kovaļevas sādžā, 3 klm. no pg. n., īp. Gaideļs Ieva; 4) Pārtikas preču vkl. Grāveŗu sādžā, pie pg. n., īp. Sanders Anna; 5) Pārtikas preču vkl. Grāveŗu sādžā, pie pg. n., īp. Luns Juljāns; 6) Sīku preču trg. Raģeļu sādžā, 3 klm. no pg. n., īp. Melders Konstant.; 7) Sīku preču trg. Aulejas sādžā, 12 klm. no pg. n., īp. Dzalbs Veronika; 8) Sīku preču trg. Aulejas sādžā, 12 klm. no pg. n., īp. Vanags Jānis, tlr. Aulezers 2; 9) Sīku preču trg. Raģeļu sādžā, 2 klm. no pg. n., īp. Saiters Marija; 10) Sīku preču trg. Spalbu sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Eksta Antons; 11) Sīku preču trg. Spalbu sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Savickis Jānis; 12) Sīku preču trg. Kalvisu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Veguļs Aneļa; 13) Gaļas trg. Ragišišķu s., īp. Dorofējevs Savēlijs; 14) Pārtikas preču trg. Raģeļu s., īp. Matels Vikentijs; 15) Aptieka Aulejas s., īp. Vojevodskis Solomeja; 16) Sīku preču trg. Aulejas s., īp. Oļechno Pāvels.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.369,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rom. kat. draudzes baznīca Aulejas sādžā, 12 klm. no pg. n., mācītājs Koroševskis Pēteris, dz. Aulejas sādžā; b) Rom.-kat. draudzes baznīca Raģeļu sādžā, 3 klm. no pg. n., mācītājs Ļaksa Jāzeps, dz. Peipiņu sādžā; c) Pareizticīgo draudzes baznīca Grāveŗu sādžā, pie pg. n., mācītājs Fiļipovs Vasilijs, dz. Grāveŗu sādžā; d) Vecticībnieku lūgšanas nams Kovaļevas sādžā, 3 klm. no pg. n., sludin. Belogrūdovs Jēkabs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras un izglītības bba „Ņiva", db. 1928. g., pr. Meškalo Jānis, dz. Mateļu sādžā; 2) Grāveŗu

krājaizd. sba, db. 1934. g., pr. Kūdiņš Donāts, dz. Sampanovas sādžā; 3) Aulejas lopkop. pārraudz. bba, db. 1931. g., pr. Kūdiņš Jāzeps, dz. Grāveŗu sādžā; 4) Grāveŗu lauksaimn. bba, db. 1930. g., pr. Luns Mateušs, dz. Kropišķu sādžā; 5) Latv. katoļu jaunatnes bbas Aulejas nod., db. 1928. g., pr. Koroševskis Pēteris, dz. Aulejas sādžā, tlr. Auleja 2; 6) Latv. kultūras veicin. bba „Saule", db. 1925. g., pr. Koroševskis Pēteris (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Egļu-Belogrūdovas sādžas; b) Pilskalns pie Žalnerčiku sādžas, starp Gaušļu ezeriem; c) Pilskalns pie Rąģeļu sādžas, starp Jazinakas un Cērmeņa ezeriem, tagad pilskalnā baznīca ar kapsētu; d) Pilskalns pie Braslavas ciema, 6 klm. z. iepriekš minētam pilskalnam, vietā, kur Sīveŗa ezers saplūst ar Ardavas ezeru.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** a) Grāveŗu ezera krasts ar apstādījumiem, ezera salām un pussalām; b) Aulejas baznīckalns ezermalā; c) Cērpes ezers ar salām un pussalām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Grāveŗu 6 kl. pamatskolā, prz. Vaivads Broņislavs, tlr. Auleja 7.

4. Biķernieku pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: —

Pagasta robeža: z. — Višķu pg., d. — Naujenes pg., v. — Višķu un Naujenes pg., r. — Izvaltas pg.

Pg. platība — 79,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4903, no tiem vīr. 2358, siev. 2545.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 244 klm., pa zc. — 236 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 16 klm., pa zc. 26 klm.; c) tv. pls. Daugavpils (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Naujene — 9 klm.; e) tv. aut. pstn. Višķos — 12 klm.

Pg. n. pie Višķu-Lipinišķu ceļa.

Pasta adrese: c. Naujeni.

Upes: a) Līksnas, b) Muša, c) Gulina.

Ezeri: a) Pantelišķu — 3 ha, b) Meļņicas — 2 ha.

Kalni: viss pagasts ļoti kalnains.

Lielākie mežu masīvi: a) Bramenišķu — 40 ha, b) Pantelišķu — 40 ha.

Lielākie purvi: a) Osinovkas — 24 ha, b) Unguru — 25 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. I iec.; miertiesas Daugavpils apr. III iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Kokins Donāts, dz. Lipinišķos, 6 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Plociņš Antons, dz. Reinišķos, 1,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Michailovs Jānis, dz. Bramenišķos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Rimša Alfonss, dz. Krivošējevā, 0,5 klm. no pg. n.; plc. kārtībnieks Plociņš Antons (sk. augšā).

2. **Izglītība.** Skolas: a) Strautiņu 6 kl. pamatsk., Meļņicas sādžā, 9 klm. no pg. n., prz. Ritters Jāzeps, tlr. Uzvaldi 2; b) Liepiņu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Piļušonoks Jāzeps; c) Biķernieku I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Gerlachs Nikolajs; d) Jānīšu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Agejevs Natālija; e) Robežnieku I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Makarovs Raisa; f) Bramaņu I pk. pamatsk., Bramenišķos, 8 klm. no pg. n., prz. Klementjevs Andrējs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ellers Hugo, dz. Krivošējevā, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Daugavpils rajonā, vet. ārsts Fichtenbergs Ed., dz. Daugavpilī, tlr. Daugavpils 293.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Indras dzc. līnija.

a) Naujene — P. tf. n. Abc. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Cvetkovs Ignats; b) Spruksti — P. n. Ab., Sprukstu dzc. stc., 5 klm. no pg. n., prz. Vēvers Anna; c) Uzvaldi — P. tf. n. Abc. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Stepens Ignats.

6. **Pārējās iestādes:** Naujene — dzc. stc., pr. Krumans Staņislavs; Spruksti — dzc. stc., pr. Vēvers Anna.

III.

1. **Lausaimniecība.** Biķernieku pg. sastādās no Višķu, Izvaltas un Naujenes zemju atdalījumiem.

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Biķerniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Aļeksējevs Leon.; 2) Pārtikas vkl. Krivošējevā, pie pg. n., īp. Bogdanovs; 3) Pārtikas vkl. Bramenišķos, 8 klm. no pg. n., īp. Jermolājevs; 4) Pārtikas vkl. Meļņicā, 9 klm. no pg. n., īp. Ukins Ant.; 5) Pārtikas vkl. Meļņicā, 9 klm. no pg. n., īp. Vasiļjevs; 6) Pārtikas vkl. Meļņicā, 9 klm. no pg. n., īp. Lazarevs; 7) Pārtikas preču trg. Melnicas s., īp. Timofējevs Teofāns; 8) Gaļas trg. Šelechovkas s., īp. Fadejs Ivanovs; 9) Gaļas trg. Šelechovkas s., īp. Ivanovs Makars.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 27.048,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Lipiniški pareizticīgo draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n., mācītājs Timofejevs G.; b) Pantelišķu vecticībnieku draudzes lūgšanas nams; c) Krivošējevas vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Gavrilovs M.; d) Vecticībnieku lūgšanas nams Biķerniekos, 2 klm. no pg. n., mācītājs Sidorovs Arefijs; e) Koroļevščinas vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 5 klm. no pg. n., mācītājs Nikolajs Romanovs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Maļinovas krājaizd. sba, db. 1921. g., pr. Stupeļs Juris, dz. Izvaltas pg. Ungura sādžā; 2) Bramenišķu mašīnu koplietošanas sba, db. 1928. g., pr. Teklistovs, dz. Bramenišķos; 3) Bramenišķu lopu pārraudz. bba, db. 1928. g., pr. Leonovs Afanasijs, dz. Izvaltas pg. Torpānos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

5. Dagdas pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dagdas pg.

Pagasta robeža: z. — Andrupenes pg., d. — Skaistas pg., v. — Aulejas un Kapiņu pg., r. — Bukmuižas un Asūnes pg.

Pg. platība — 147,3 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Dagda.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7101, no tiem vīr. 3355, siev. 3746.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 303 klm., pa zc. — 275 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot aut. — 86 klm., pa zc. — 75 klm.; c) tv. pls. Krāslava, pa zc. — 38 klm.; d) tv. dzc. stc. Skaista — 29 klm.; e) tv. aut. pstn. Dagda — 0,5 klm.

Pg. n. pie Aglonas-Dagdas ceļa.

Pasta adrese: c. Dagdu.

Upes: a) Dagda, b) Dzeguze (Zegūze), c) Visauda.

Ezeri: a) Dagdas — 486,6 ha, b) Dzeguzes — 150 ha, c) Sīveŗa — 1864,1 ha, d) Ižūna — 106,1 ha, e) Bīžu — 141,7 ha.

Kalni: a) Lapsu (Lubānas), b) Areku.

Lielākie mežu masīvi: Dagdas novads — 1020 ha.

Lielākie purvi: Grišānu-Mamonu — 103 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. V iec.; miertiesas Dagdas iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Bogdans Boļeslavs, dz. pg. n., tlr. Dagda 5; pg. pdm. prs. Kromans Antons, dz. Astašovas sādžā, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Jubelis Vikentijs, dz. Audiņu sādžā, 10 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Plade Jānis, dz. pg. n., tlr. Dagda 5; vc. plc. kārtībnieks Martinsons Aleksandrs, dz. pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Dagdas latv. 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Varslavāns Francis, tlr. Dagda 34; b) Dagdas ebrēju 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Gelfands Pesija, tlr. Dagda 1; c) Sīvergola 6 kl. pamatsk., Sīvergofas muižā, 15 klm. no pg. n., prz. Žuņa Voicechs, tlr. Konstantinova 2; d) Dagdas 2 gad. lauksaimn. skola, Konstantinovā, 8 klm. no pg. n., prz. Gerstenmeijers Teodors, tlr. Konstantīnova 1; e) Saulstaru I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Kovals Pāvels; f) Lielmurānu I pk. pamatskola, 6,5 klm. no pg. n., prz. Greiškāns Albina; g) Vecozolu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Bluķis Kazimirs, tlr. Konstantīnova 5; h) Dzeguzes I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Kromanis Antons; i) Dzintaru I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Vanags Jāzeps.

Bibliotēkas: a) Dagdas izglīt. bbas bibliot., 525 sēj., Dagdas latv. 6 kl. pamatskolā, prz. Pastars Pēteris, tlr. Dagda 34; b) Dagdas pg. valdes bibliot., 74 sēj., pg. n., prz. Gekišs Pēteris; c) Žīdu jaunatnes bbas „Trumpeldor" Dagdas nod. bibliot., 1164 sēj., prz. Hanins Miķelis, dz. Dagdā.

3. **Veselības kopšana.** Dagdas rajona slimnīca un ambulance Dagdā, pie pg. n., ārsts Pontags Donāts, dz. slimnīcā, tlr. Dagda 33; ārste Kacs-Cālelzons Minna, dz. Dagdā, pie pg. n., tlr. Dagda 45; zobārsts Sloņimskis Dāvīds, dz. Dagdā, pie pg. n.; zobārste Saļņikovs-Izraelīts Zīna, dz. Dagdā, pie pg. n.; vecmāte Ozollapa Lilija, dz. Dagdā, pie pg. n. Aptieka Dagdā, Rēzeknes ielā, provizors Gordons Lāzers. Jaunā aptieka Dagdā, Rīgas ielā, īp. Gordons Anna-Hana.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dagdas rajonā, vet. ārsts Amatnieks J., dz. Dagdā, tlr. Dagda 3.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Dagdas-Aglonas-Daugavpils aut. līnija.

a) Dagda — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Švalbe Jānis, tlr. Dagda 50; b) Konstantīnava — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Gerstenmeijers Irma, tlr. Konstantinava 1; c) Rimšāni — P. n. Abc., Žukovas sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Vjaters Jānis; d) Sudmaļi — P. n. Abc., Saldu sādžā, 9 klm. no pg. n., prz. Vjaters Vitolds.

6. **Pārējās iestādes.** Daugavpils apr. plc. V iec. pie pg. n., pr. Dreijers Krists, tlr. Dagda 4. Dagdas iec. miertiesa pie pg. n., miertiesnesis Vildavs Jānis, tlr. Dagda 20. Krāslavas vmžn. I iec. Dagdas mžn. Dagdas mžz. mājā, 26,7 klm. no Skaistas dzc. stc., mžz. Bērziņš Pēteris, tlr. Dagda 6.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1295, saimniecību — 1476. Aramzeme 6743,91 ha (45,75% no z. kpl.), pļavas 2693,11 ha (18,28%), ganības 1190,19 ha (8,08%), meži 2050,92 ha (13,92%), purvi 973,95 ha (6,61%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, vāveres, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: vēži, līdakas, ķīši, raudas, asari, līņi, plauži, zuši, vēdzeles, karpas, karūsas, sapali.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Dagdas b. a. v.: 1) Pārtikas preču trg. Rēzeknes ielā, īp. Zakss Rīva; 2) Manufaktūras trg., īp. Pogrebs Vera; 3) Koloniālpreču trg., īp. Kaidanovs Doba-Mēra; 4) Pārtikas preču trg., īp. Roziņš Lība; 5) Pārtikas preču trg., īp. Basins Hava; 6) Dzelzs un koka krāsu trg., īp. Judins Keila; 7) Ādu un gatavu apģērbu trg., īp. Slifšteins Gesja; 8) Manufaktūras trg., īp. Gundirs Rubens, tlr. Dagda 11; 9) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Lazovins Šeina; 10) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Klocs Zinda; 11) Koloniāl- un tabakas preču trg., īp. Muslins Hana-Sora; 12) Maizes cepetuve Skolas ielā, īp. Avstreichs Vulfs; 13) Maizes un pārtikas preču trg. Skolas ielā, īp. Saibels Šmuls un Austreichs Sora-Rīva, tlr. Dagda 12; 14) Gatavu apģērbu un adītu preču trg., īp. Kagans Leiba; 15) Manufaktūras trg., īp. Padva Afroims; 16) Gatavu apģērbu trg., īp. Kagans Rase; 17) Dzelzs trg., īp. Raisins Hasja; 18) Māla trauku trg., īp. Čertkova Sora-Leja; 19) Gaļas trg., īp. Šlosmanis Mendels; 20) Dzelzs un koka krāsu trg., Tirgus ielā, īp. Peizners Zālmans; 21) Cepuru trg., īp. Iljašēvičs Sīmanis; 22) Miltu un koloniālpreču trg., īp. Peizners Mord.; 23) Velosipēdu un piederumu trg., īp. Šneidermanis Eska; 24) Ādu un apavu trg., īp. Kofjans Haja; 25) Dzelzs trg., īp. Rivošs Vera; 26) Dažādu preču un rakstāmlietu trg., īp. Dobrins Šeina; 27) Manufaktūras un gatavu apģērbu trg., īp. Tomsinskis Paula; 28) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Rivošs Gita; 29) Maizes, pārtikas un tabakas preču trg., īp. Kaidanovs Ete; 30) Pārtikas preču trg., īp. Magids Basja; 31) Koloniāl-, tabakas un miltu trg., īp. Garnics Afroims; 32) Pārtikas preču trg., īp. Dedinskaja Rachila; 33) Pārtikas preču trg., īp. Heifecs Rī-

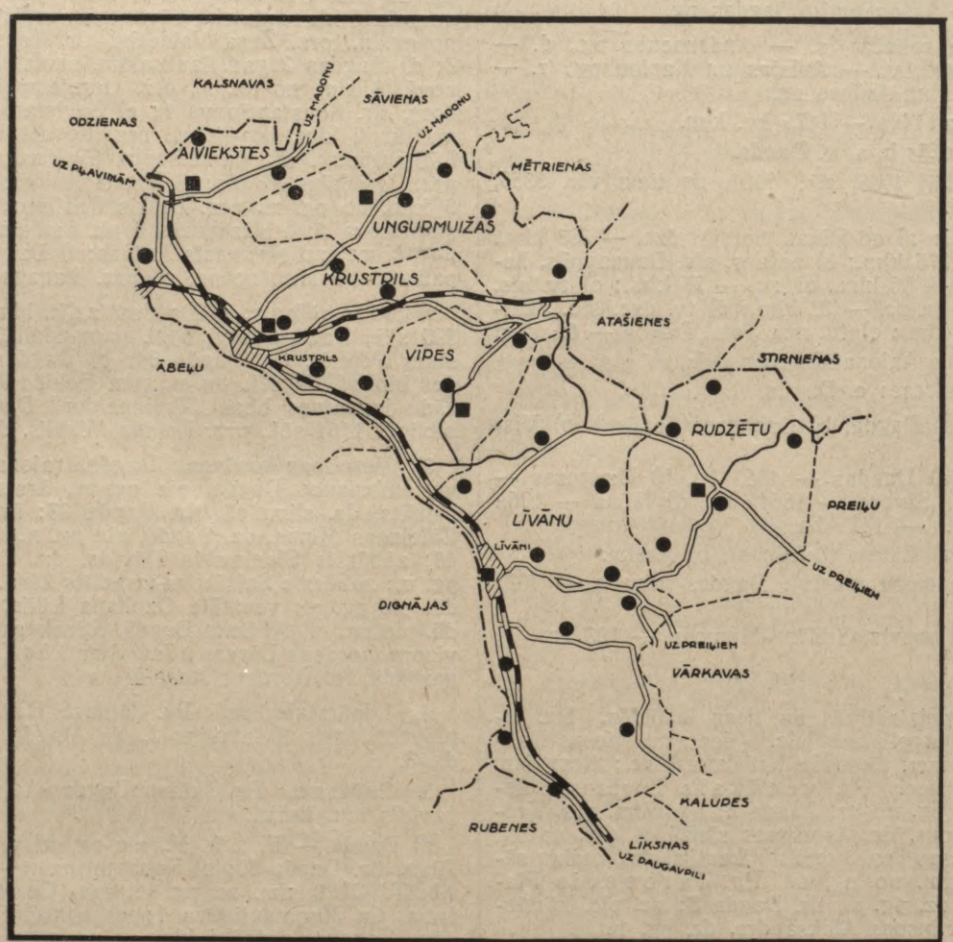

Krustpils-Līvānu rajons.

va; 34) Manufaktūras, krāsu un sīku preču trg., īp. Izraelīts Šimanis; 35) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Kacs Movša; 36) Manufaktūras trg., īp. Padva Malka; 37) Dažādu preču trg., īp. Garnics Dora; 38) Dažādu preču trg., īp. Minkins Zelda; 39) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Kaplans Cipa; 40) Apģērbu un dažādu preču trg., īp. Šapīro Ābrams; 41) Gatavu apģērbu un dažādu preču trg., īp. Pasvoļskis Beila; 42) Gatavu apģērbu, apavu un ādas trg., īp. Sekunda Gita; 43) Pārtikas preču trg., īp. Šmuškovičs Rocha; 44) Gatavu apģērbu, apavu un ādu trg., īp. Iljašēvičs Girša; 45) Labības un pārtikas preču trg., īp. Tribuchovs Geņa; 46) II šķ. traktieris un tabakas preču trg., īp. Ārons Meida; 47) Gaļas, desu, pārtikas un tabakas preču trg., īp. Dudka Jāzeps; 48) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Gelfands Sora; 49) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Dobrins Rasja; 50) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Garnics Leizers-Aiziks; 51) Dzelzs un koka krāsu trg., īp. Jungelsons Slova; 52) Gaļas trg., īp. Hagins Samuils; 53) Pārtikas preču un deguta trg., īp. Cencifers Zeliks; 54) Manufaktūras un apģērbu trg., īp. Šmuškins Rocha; 55) Ādu un gatavu apavu trg., īp. Fonarovs Ābrams un Livsons Bers; 56) Vīnu trg., īp. Fonarovs Gabriels; 57) Pārtikas preču un deguta trg., īp. Dobrins Gitels-Rosja; 58) Dzelzs trg., īp. Levitanus Feiga; 59) Dažādu preču un sēklu trg., īp. Levitanus Ārons; 60) Miltu, pārtikas un tabakas preču trg., īp. Hanins Jankels; 61) Galanterijas preču trg., īp. Šmuškins Gita-Geņa un Šmuškins Mendels; 62) Pārtikas preču trg., īp. Lurje Elka; 63) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Raisins Ida; 64) Gatavu apģērbu trg., īp. Cencipers Fruma; 65) Miltu, pārtikas un tabakas preču trg., īp. Grūzina Šeina; 66) Ādu, saru, labības un pārtikas preču trg., īp. Feitelbaums Movša; 67) Galanterijas un cepuru trg., īp. Ārons Sora-Rīva; 68) Manufaktūras un dažādu preču trg., īp. Šlifšteins Sora-Rīva; 69) Labības trg., īp. Šlifšteins Peiska; 70) Labības un pārtikas preču trg. vairumā, īp. Gelfands Leiba; 71) Gaļas trg., īp. Vainermans Judīte; 72) Gaļas trg., īp. Paikins Haims; 73) Gaļas trg., īp. Kagans Goda; 74) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Abajs Slova; 75) Pārtikas preču trg., īp. Čertkovs Gruna; 76) Tējnīca, pārtikas un tabakas preču trg., īp. Tomsinskis Haja; 77) Gaļas trg., īp. Paikins Morduchs; 78) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Altgauzens Hava; 79) Baranku ceptuve, īp. Gordins Beile-Zelda; 80) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Gelfands Aļjena; 81) Pārtikas un tabakas preču trg., īp. Beilins Base-Reiza; 82) Dzelzs, koka krāsu, pārtikas un tabakas preču trg., īp. Rivošs Ziska; 83) Drogu preču trg., īp. Garnics Jankels; 84) Pārtikas preču trg. Nartišos, 6 klm. no pg. n., īp. Pildiks Elīzabete; 85) Manufaktūras un apģērbu tirgotava, Z. Meierovica ielā, īp. Boruchmans Ābrams; 86) Galanterijas nu apavu trg. Z. Meierovica ielā, īp. Lakušs Šeina; 87) Ādu trg. Z. Meierovica ielā, īp. Rivošs Haja; 88) Miltu un pārtikas preču trg., Z. Meierovica ielā, īp. Hanins Urija; 89) Vilnas vērptuve un vadmalas veltuve, īp. Falkovs Sora; 90) Baranku ceptuve Z. Meierovica ielā, īp. Gordins Ārons; 91) Ādu ģērētava Rīgas ielā, īp. Fonarovs Ābrams; 92) Vilnas kārstuve un vadmalas veltuve Z. Meierovica ielā, īp. Gurovičs Feiga. Pārējie: 93) Sīku preču trg. Astašovas sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Kalpišs Ludvigs; 94) Pārtikas preču trg. Zaļmuižā, 8 klm. no pg. n., īp. Ščeglovs Jānis; 95) Pārtikas preču trg. Usačos, 10 klm. no pg. n., īp. Michējevs-Volodins Makarijs; 96) Ķieģeļu ceplis Mariampolē, 14 klm. no pg. n., īp. Traskovskis Pēteris; 97) Dažādu preču trg. Saldus sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Vjaters Antons; 98) Vēja dzirnavas Saldus sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Vjaters Ignats; 99) Pārtikas preču trg. Ščedratos, 8 klm. no pg. n., īp. Jakovļevs Ņesters; 100) Koku trg. Dagdas b. a. v., Z. Meierovica - 22, īp. Rivoša Movša; 101) Sīku preču trg. Rapšu s., īp. Staģis Marija; 102) Sīku preču trg. Žukovskas s., īp. Vjaters Pēteris; 103) Pārtikas preču trg. Zaļamuižā, īp. Ščeglova Seklestinija; 104) Sīku preču trg. Sivergofas mž., īp. Humalans Rozālija; 105) Sīku preču trg. Astašovas s., īp. Kanašonoks Konstantīns; 106) Ogļu trg. b. a. v. Liepājas - 12, īp. Valks Elja; 107) Traktieris, II šķ., b. a. v., Daugavpils - 1, īp. Grišāns Marija, tlr. Dagda 47; 108) Smērvielu trg. b. a. v., Tirgus - 8, īp. Lakuss Boruchs; 109) Grāmatu trg., b. a. v., Z. Meierovica - 28, īp. Hanins Iciks, tlr. Dagda 14; 110) Aptieka b. a. v., Rīgas - 6, īp. Gordons Anna; 111) Frizētava b. a. v., Z. Meierovica - 5-a, īp. Beilins Moisejs; 112) Traktieris, II šķ., b. a. v., Asūnes - 1, īp. Altas Ārons, tlr. Dagda 8; 113) Baranku trg. b. a. v., īp. Galibējevs Marija; 114) Aptieka b. a. v., Rēzeknes - 2, īp. Gordons Laizers, tlr. Dagda 13; 115) Pārtikas preču trg. b. a. v., Rēzeknes - 7, īp. Cimbels Lība; 116) Frizētava b. a. v., Rēzeknes - 3, īp. Vanštoks Šloma; 117) Maizes ceptuve b. a. v., Ludzas - 3, īp. Pavlovičs Leonora; 118) Maizes ceptuve b. a. v., Čakstes - 17, īp. Kukels Karolīne; 119) Ķieģeļu rūpn. Mariampoles mž., īp. Trachovskis P.; 120) Ūdens dzirnavas Aleksandrovas mž., īp. Šīmanis Ādolfs; 121) Pienotava Dagdas rom.-kat. draudzes mājā, īp. Zeļļu piensaimn. sba, tlr. Dagda 7.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 49.875,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Dagdas Rom.-kat. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs dekāns Domeniks Pujats, dz. Dagdā, Z. Meierovica ielā; b) Dagdas pareizticīgo draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Andrējs Ciška, dz. Dagdā; c) Dagdas ebreju draudžu 3 lūgšanas nami, rabīns Smorgons Jēkabs, dz. Dagdā, Skolas ielā; d) Dagdas vecticībnieku draudzes lūgšanas nams Sotņikovas sādžā, 8 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dagdas latv. izglīt. bba „Gaisma", db. 1921. g., pr. Varslavāns Francis, dz. Dagdas pamatskolā, tlr. Dagda 34; 2) Dagdas brīvprātīgo ugunsdzēsēju bba, db. 1897. g., pr. Švalbe Jānis, dz. pasta kantorī, tlr. Dagda 50; 3) Dagdas pg. krājaizd. sba, db. 1921. g., pr. Zelle Jāzeps, dz. Zeļļos, tlr. Dagda 22; 4) Dagdas Žīdu krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Gordons Lazars, tlr. Dagda 13; 5) Latvijas katoļu jaunatnes bbas Dagdas nod., db. 1927. g., pr. Dudko Jūlians, dz. Dagdas muižā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns „Zamok", Vecdomes (Staromišļa) muižas zemē, 2 klm. z. Dagdas b. a. v., tuvu Purpuļu ciemam, Rapšu ezera d. galā; b) Pilskalns, Bogdanu pusmuižas zemē, 5 klm. d. Dagdai; c) Pilskalns „Lubānes kalns", 1 klm. d.-r. Dagdas b. a. v. un baznīcai, tuvu Ozoliņu ciemam,

starp Dagdas un Opsas ezeriem, Lubāniša ezera krastā; d) Pilskalns pie Murānu, Ustjes, Nartišu un Andriņu sādžām; e) senču kapu kalniņi pie Dagdas baznīcas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Magnusovas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Ignatovas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., atstāts agr. īp. kā neatsavināma daļa; c) Bogdanu mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; d) Astašovas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts agr. īp. kā neatsav. daļa; e) Mariampoles mž. centrs, 13 klm. no pg. n., atstāts agr. īp. kā neatsavin. daļa; f) Sivergofas mž. centrs, 15 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; g) Dagdas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās ierīkota mežniecība; h) Kazimirovas mž. centrs, 9 klm. no pg. n., atstāts agr. īp. kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Dagdas mž. parks, saukts „Zvērnīca"; Dagdas upe un ezers, Dzeguzes ezera apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Dagdas Slobodas sādžas viensaimniecībā 27, prz. Juris Brokāns; b) Konstantinovas muižas jaunsaimniecībā, prz. Plinte Donāts; c) Dagdas lauksaimn. skolā Konstantinovā, 8 klm. no pg. n., prz. Gerstenmeijers Teodors, tlr. Konstantinova 1; d) Dagdas 6 kl. pamatskolā pie pg. n., prz. Varslavāns Francis, tlr. Dagda 34; e) Konstantinovas pasta kantorī, prz. Gerstenmeijers T., tlr. Konstantinova 1, Skaistas stc. 21 klm.; f) Mariampoles muižas Krūmiņos, prz. Zupāns, Maltas dzc. stc. 27 klm.; g) Sīvergala 6 kl. pamatskolā, pie Sīvera ezera, prz. Voicechs Žuņa, tlr. Konstantīnava 2, Skaistas stc. 18 klm., Krāslava 28 klm.

6. Izvaltas pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Uzvaldas pg.; vāciski Uschwalden; krieviski Užvaldskaja.

Pagasta robeža: z. — Kapiņu un Aulejas pg., d. — Krāslavas un Naujenes pg., v. — Naujenes, Biķernieku un Višķu pg., r. — Krāslavas pg.

Pg. platība — 170,79 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7331, no tiem vīr. 3468, siev. 3863.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 253 klm., pa zc. — 246 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 36,5 klm., pa zc. — 37 klm.; c) tv. pls. Krāslava, lietojot dzc. — 14,3 klm., pa zc. — 12 klm.; d) tv. dzc. stc. Silava — 3 klm.; e) dzc. stc. Izvalda — 7 klm.

Pg. n. pie Silavas-Izvaltas I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Izvaltu.

Upes: a) Daugava, b) Dubna, c) Rudna.

Ezeri: a) Sargova — 57 ha, b) Ceslevas — 20 ha, c) Šķeltiņu — 20 ha, d) Folvarku — 7 ha, e) Rimšānu.

Kalni: Suvizdrišķu.

Lielākie mežu masīvi: Izvaltas novads — 330 ha.

Lielākie purvi: Samaļpurvs — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. VI iec.; miertiesas Krāslavas II iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Suveizda Augusts, dz. Maz-Suveizdos, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Gabrāns Jānis, dz. Daugavpilī; pg. tiesas prs. Murāns Ādams, dz. Lielmurānos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Stikāns Jānis, dz. Izvaltā, tlr. Izvalta 5; vc. plc. kārtībnieks Saksons Alfons, dz. Izvaltā, tlr. Izvalta 3.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Izvaltas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Ikaunieks Zilvestrs, tlr. Izvalta 2; b) Sprukstu 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Rubenis Jāzeps; c) Peipiņu I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Zabarovskis Janina; d) Mazmurānu I pk. pamatsk. Lielstivriņos, 5 klm. no pg. n., prz. Valainis Staņislavs; e) Unguru I pk. pamatsk. Biķernieku pg. Meļņicā, 6 klm. no pg. n., prz. Ploksts Ludviga; f) Butānu I pk. pamatsk. Leikumos, 3 klm. no pg. n., prz. Mucenieks Adelaida; g) Slostovkas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Romoslavskis Paulīne; h) Šķeltiņu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Dobrecovs Jasafs.

Bibliotēkas: Izvaltas rom.-kat. kultūras veicin. bbas „Saule" bibliot., 452 sēj., prz. Japiņs Michaļina, dz. Meža-Japiņos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Parolis Jānis, dz. doktorātā, tlr. Izvalta 4; vecmāte Gailāns Emīlija, dz. doktorātā, tlr. Izvalta 4. Aptieka Izvaltā, prov. Broniņš Kārlis, tlr. Izvalta 1.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Indras rajonā, vet. ārsts Brenguls S., dz. Indrā, tlr. Indra 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils - Indras dzc. līnija.

a) Izvalta — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Stoņins Francis, tlr. Izvalta 8; b) Peipiņi — P. n. Abc., 11 klm. no pg. n., prz. Platacis Kazimirs; c) Slastauka — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Michailovs Averjans.

6. **Pārējās iestādes.** Izvalta — dzc. stc., pr. Bāliņš Kārlis; Silava — dzc. stc., pārzina Noviks Mečeslavs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1847, saimniecību — 1753. Aramzeme 8661,79 ha (50,72%

no z. kpl.), plavas 2574,14 ha (15,07%), ganības 1143,12 ha (6,69%), meži 1389,31 ha (8,13%), purvi 1566,45 ha (9,17%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, mailītes, zuši, vimbas, plauži, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Izvaltā, pie pg. n., īp. Izvaltas patērēt. bba; 2) Pārtikas vkl. un alus tirdzniecība Izvaltā, pie pg. n., īp. Beliņka Ella; 3) Pārtikas vkl. un alus tirdzniecība Izvaltā pie pg. n., īp. Abelsons Leja; 4) Ūdens dzirnavas Upes-Kudenos, 10 klm. no pg. n., īp. Onzoļs Ādams; 5) Ūdens dzirnavas Staskēvičos, 12 klm. no pg. n., īp. Grebežs Konstantīns; 6) Ūdens dzirnavas Melderniškos, 8 klm. no pg. n., īp. Gladkova Marija; 7) Tabakas un sīku preču trg. Šķeltiņos, 8 klm. no pg. n., īp. Madrīts Nadježda; 8) Tabakas un sīku preču trg. Šķeltiņos, 8 klm. no pg. n., īp. Sidorovs Malafējs; 9) Tabakas un sīku preču trg. Peipiņu sādžā, īp. Platais Janina; 10) Pārtikas preču trg. Peipiņu sādžā, īp. Iliško Anelis; 11) Pārtikas preču trg. Putānu sādžā, īp. Kurpeniks Antons; 12) Sīku preču trg. Sprukstu sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Svoks Vincents; 13) Frizētava Izvaltā, pie pg. n., īp. Skuja Roberts; 14) Gaļas trg. Izvaltā, īp. Kvils Rāfaels; 16) Pārtikas preču trg. Jaunkalniņos, īp. Prelatovs Aleksandrs; 17) Pārtikas un tabakas preču trg. Žīdiņu sādžā, īp. Leonovs Jānis; 18) Pārtikas un sīku preču trg. Žīdiņu sādžā, 7,5 klm. no pg. n., īp. Leonovs Samuils; 19) Pārtikas un sīku preču trg. Žīdiņu sādžā, 7,5 klm. no pg. n., īp. Michējevs Jānis; 20) Ūdens dzirnavas Pilskalnos, īp. Dedumets Aleksandrs; 21) Pārtikas preču vkl. Jaunračinā, 6 klm. no pg. n., īp. Brelatovs Ņina.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 34.448,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Izvaltas Rom.-kat. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Ancāns Alberts; b) Sprukstu Rom.-kat. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Litavniks Vladislavs; c) Slostovkas vecticībnieku draudzes baznīca, 8 klm. no pg. n., mācītājs Kurčenoks Pēteris; d) Šķeltovas pareizticīgo draudzes baznīca, 8 klm. no pg. n.; e) Izvaltas pareizticīgo baznīca, 0,1 klm. no pg. n., apkalpo Krāslavas pareiztic. draudzes mācītājs; f) Peipiņu Rom.-kat. baznīca, 11 klm. no pg. n., mācītājs Ļaksa Jāzeps.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Izvaltas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Ikaunieks Zilvesters, dz. Izvaltā, tlr. Izvalta 2; 2) Slostovkas krājaizdevu sba, db. 1926. g., pr. Jākovļevs Ābramijs, dz. Kozliškos; 3) Izvaltas piensaimn. sba „Ienākums", db. 1926. g., pr. Bogdans Jāzeps, dz. Lielvalaiņos; 4) Izvaltas patērētāju bba, db. 1934. g., pr. Ancāns Alberts, dz. Izvaltā, tlr. Izvalta 6; 5) Lauksaimn. bba „Driva", pr. Kopeiks Edvarts; 6) Lopkopības pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Bogdāns Jāzeps (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Markovas salas (sādžas), 9,5 klm. no pg. n., 20 klm. no Krāslavas, Krāslavas-Daugavpils lielceļa malā, Daugavas pusē; b) Pilskalns pie Berezaukas jeb Berežīnes ciema, 4,5 klm. no pg. n.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: Cesļevas sādžā lielinieku nošauts 1 pg. iedzīvotājs.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Suvizdrišķu kalns, no kalna virsotnes plašs skats uz apkārtni.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Markovas ciemā, prz. Bambāns M., tlr. Izvalta 4; b) Markavas ciemā, prz. Kurpnieks A.

7. Jāsmuižas pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Jāsmuižas pg.; krieviski Jāsmuižskaja.

Pagasta robeža: z. — Preiļu pg., d. — Višķu pg., v. — Kalupes un Varkavas pg., r. — Silajāņu un Kapiņu pg.

Pg. platība — 212,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6629, no tiem vīr. 3195, siev. 3434.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 270 klm., pa zc. — 215 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 52 klm., pa zc. — 47 klm.; c) tv. pls. Preiļi, lietojot aut. — 12 klm., pa zc. — 12 klm.; d) tv. dzc. stc. Aglona — 10 klm.

Pg. n. pie Varkavas-Aglonas ceļa.

Pasta adrese: c. Jāsmuižu.

Upes: a) Dubna, b) Jaša.

Ezeri: a) Pelēču — 80 ha, b) Eikša — 50 ha, c) Veirogna — 70 ha, d) Sedežu — 20 ha, e) Limonka — 12 ha, f) Ata — 148,5 ha, g) Solka — 27 ha, h) Katigrāda — 60 ha, i) Stupānu — 37 ha, j) Lielais Solka — 40 ha, k) Dzalbes — 2 ha.

Kalni: a) Pilskalns, b) Gajaskalns, c) Ozolkalns.

Lielākie mežu masīvi: a) Pelēču — 600 ha, b) Katigrādes — 500 ha, c) Leonpoles — 700 ha, d) Ludvigovas — 100 ha, e) Rutulišķu — 224 ha, f) Rušona — 180 ha.

Lielākie purvi: a) Aulejas — 109 ha, b) Strimins — 300 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. IV iec.; miertiesas Preiļu iec.; izm. tiesneša Maltas iec.; tiesu izp. Daugavpils I iec. Pg. vecākais Pizelis Ludvigs, dz. Bērzos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Kozul-Kaža Fr., dz. Rēzeknē; pg. tiesas prs. Brics Justīns, dz. Daļos, 10 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Casno Pēteris, dz. pg. n., tlr. Jāsmuiža 6; vc. plc. kārtībnieks Bleideris Pēteris, dz. Jāsmuižā pie pg. n., tlr. Jāsmuiža 1.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Ardavas II pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Odeiko, tlr. Jāsmuiža 2; b) Putānu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Motivāns Francis, tlr. Jāsmuiža 2; c) Niedrumuižas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Jukšs Antons; d) Skudrenieku I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Heidemanis Jānis; e) Kastires I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Lazdāns Anna, tlr. Jāsmuiža 3; f) Rušonas I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Jermalovičs Jānis; g) Katigrādes I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Bicāns Andrējs; h) Jāsmuižas II pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Sudniks Leokādija.

Bibliotēkas: Jāsmuižas pg. pdm. bibliot., prz. Sudniks Leokādija, dz. Jāsmuižas pamatskolā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Pernū-de-Notre Alfrēds, dz. Jāsmuižā, 0,9 klm. no pg. n., tlr. Jāsmuiža 9; vecmāte Pudāns Broņislava, dz. Jāsmuižā, 0,9 klm. no pg. n., tlr. Jāsmuiža 9; Lauku aptieka Jāsmuižā, īp. Ruckovskis Edmunts.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Preiļu rajonā, vet. ārsts Zariņš A., dzīv. Preiļos.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rēzeknes-Daugavpils dzc. līnija, Preiļu-Aglonas un Preiļu-Višķu aut. līnijas.

a) Jāsmuiža — P. tf. n. Abc. T. p. C., pie pg. n., prz. Broks Veronika, tlr. Jāsmuiža s. v.; b) Ardava — P. n. Ab.; c) Nidermuiža — P. n. Ab.; d) Ozoldārzs — P. tf. n., Abc. T. p. C.; e) Katigrāde — P. n. Ab.; f) Ksaverinava — Tf. n. T. p. C.

6. **Pārējās iestādes.** Rušonu vmžn. IV iec. Rušonu mžn. Kastīrē, 5 klm. no Rušonu dzc. stc., mžz. Pētersons Fricis, tlr. Rušoni 17.

Vīganti — dzc. stc., pr. Druts Pēteris, tlr. Ksaverinava 6; Aglona — dzc. stc., pr. Grigulis Osvalds, tlr. Rušūna 13.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1481, saimniecību — 1474. Aramzeme 9831,53 ha (46,24% no z. kpl.), pļavas 3698,72 ha (17,40%), ganības 2799.59 ha (13,17%), meži 2273,28 ha (10,69%), purvi 1175,43 ha (5,53%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: vēži, līdakas, asari, līņi, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Jāsmuižā, pie pg. n., īp. Kuzņecovs Marija, tlr. Jāsmuiža 5; 2) Ūdens dzirnavas Kornā, 6 klm. no pg. n., īp. Golovins Marija; 3) Ūdens dzirnavas Gornojašos, 8 klm. no pg. n., īp. Velkme Jāzeps, tlr. Jāsmuiža 3; 4) Ūdens dzirnavas Kastirē, 6 klm. no pg. n., īp. Mingo Lūcija; 5) Dažādu preču vkl. Jāsmuižā pie pg. n., īp. Juškēvičs H.; 6) Dažādu preču vkl. Jāsmuižā pie pg. n., īp. Vovsi Feiga; 7) Dažādu preču vkl. Kastirē, 6 klm. no pg. n., īp. Baško Pēteris; 8) Dažādu preču vkl. Novoselē, 6 klm. no pg. n., īp. Cissers Šl.; 9) Dažādu preču vkl. Nidermuižā, 10 klm. no pg. n., īp. Zalkovskis; 10) Dažādu preču vkl. Gornojašos, 8 klm. no pg. n., īp. Pinups Pēteris; 11) Pārtikas preču trg. Korna sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Pinups Pēteris; 12) Tabakas, apavu un manufaktūras trg. Kastīru sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Bickovskis Ignats; 14) Gaļas trg. Kastīru sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Baško Tekla; 15) Pārtikas preču trg. Nidermuižas sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Karčevskis Staņislavs; 16) Pārtikas preču trg. Nidermuižas sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Ķīvītis Alvīne; 17) Ķieģeļu rūpniecība Vucānu sādžā, īp. Rajeckis Konstantīns.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 45.900,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Nidermuižas Rom.-kat. draudzes baznīca, 10 klm. no pg. n., mācītājs Andžejevskis J.; b) Jāsmuižas Rom.-kat. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Kalve A.; c) Pareizticīgo draudzes baznīca pie pg. n., virspriest. Kupalovs St.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Maskavecišku piensaimn. sba, db. 1927. g., pr. Pudžs Justins, dz. Ksaverinavā, tlr. Ksaverinava s. v.; 2) Rušonu piensaimn. sba, db. 1928. g., pr. Gžibovskis, dz. Rušonā; 3) Jāsmuižas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Pizelis L., dz. Bērzos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns, „Lielais kalns", d. Šņopstu ciemam; b) Pilskalns „Gorodok", pie Katigrādes muižas, no kalna virsotnes plašs skats uz Katigrādes ezeru; c) Pilskalns „Zamki", z. Barauku ciemam, Varduves upītes labajā krastā, starp Ardaukas un Vīrognas ezeru; d) „Naudas kalns", Naudas kalnu māju robežās.

1905. g. notikumi: vairāki pg. iedzīvotāji sodīti ar miesas sodu.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Pastors Alfons (pseud. Zinātājs) — garīdznieks, Daugavpils dekāns, Latvijas bankas diskontu komisijas loceklis, dzim. 1890. g.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Pelēču mž. centrs, 10 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa; b) Jāsmuižas centrs, pie pg. n., atstāts agr. īp. kā neatsavin. daļa; c) Kastires mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; d) Jezufinovas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** a) Raipoles ezers un mežs; b) Vīgodezers ar salām; c) Katigrādes ezers ar salām; d) Kastires ezeri un meži; e) Jāsmuižas apkārtne; f) Jašas upe.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Kaktiņos; b) Jāsmuižā; c) Raipolē, prz. Vents Ž.; d) pamatskolā, prz. Pizelis Ludvigs; e) Rušonu pamatskolā, pie Aglonas, dzc. stc., prz. Jermolovičs.

8. Kalupes pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kolupa pg.; vāciski Kolup; krieviski Kolupskaja.

Pagasta robeža: z. — Vārkavas pg., d. — Līksnas pg., v. — Līvānu pg., r. — Višķu un Jāsmuižas pg.

Pg. platība — 199,9 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Kalupe.

Iedzīvotāji 1935. g.: 5996, no tiem vīr. 2839, siev. 3157.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 209 klm., pa zc. — 210 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 29 klm., pa zc. — 32 klm. ; c) tv. pls. Daugavpils (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Vabole — 10 klm., dzc. stc. Medupe — 10 klm.

Pg. n. pie Daugavpils-Preiļu ceļa.

Pasta adrese: c. Kalupi.

Upes: a) Dubna, b) Jāņupīte, c) Kalupe.

Ezeri: Kalupes — 393,2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Kalupes novads — 4330 ha.

Lielākie purvi: Pupanas — 200 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. I iec.; miertiesas Daugavpils apr. IV iec.; izm. tiesneša Daugavpils III iec.; tiesu izp. Daugavpils II iec. Pg. vecākais Kuklis Pēteris, dz. Kuklišķos, 4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ivbuls Staņislavs, dz. Kalupē, 1 klm. no pg. n., tlr. Kalupe 6; pg. tiesas prs. Ivbuls Augusts, dz. Vecumos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Salenieks Jānis, dz. pg. n., tlr. Kalupe 2; vc. plc. kārtībnieks Kokens Antons, dz. Kalupē, 1 klm. no pg. n., tlr. Kalupe 8.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Kalupes II pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Kursītis Vladislavs, tlr. Kalupe 3; b) Amaļu II pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Varslavāns Leons; c) Stūrišķu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Kokens Staņislavs, tlr. Kalupe 12; d) Dzintaru I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Zirnītis Emīlija; e) Ezermales I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Visokich Freda; f) Vērdeņu I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Kalašņikovs Valentīna.

Bibliotēkas: a) Kalupes II pk. pamatsk. bibliot., 245 sēj., skolā, prz. Šmite Kristīne; b) Kalupes mūzikas bbas bibliot., 664 sēj., prz. Silčenko Elza, dz. Vengļāros, tlr. Kalupe 9.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Vidiņš Juris, dz. pie pg. n., tlr. Kalupe 5; vecmāte Puduls Līze, dz. Kalupē, 0,5 klm. no pg. n. Aptieka Kalupē, 0,5 klm. no pg. n., provizore Aleiņikova Elza. Aptieka Kalupē, īp. Kalupes pg. valde, tlr. Kalupe 13.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Daugavpils rajonā, vet. ārsts Fichtenbergs Ed., dz. Daugavpilī, tlr. Daugavpils 293.

5. **Satiksme.** a) Kalupe — P. tf. n. Abc. T. C., Akmeņos, 1 klm. no pg. n., prz. Lazdāns Jānis, tlr. Kalupe s. v.; b) Zosēni — P. n. s. v. Ab. I. C., 15 klm. no pg. n., prz. Zosēns Krišs, tlr. Zosēni s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Daugavpils vmžn. V iec. Kalupes mžn. mžz. mājā, 21 klm. no Nīcgales dzc. stc., mžz. Silčenks Georgs, tlr. Kalupe 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1130, saimniecību — 1125. Aramzeme 8497,13 ha (42,51% no z. kpl.), pļavas 2063,8 ha (10,33%), ganības 2044,95 ha (10,23%), meži 4653,62 ha (23,28%), purvi 1448,82 ha (7,25%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: zuši, zandarti, brekši, raudas, asari, sapali, līņi, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kooperātīva vkl. Kalupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Patērētāju bba „Turība"; 2) Koku zāģētava Keišos, 2,5 klm. no pg. n., īp. Keiša Antons; 3) Pienotava Kalupē, 1,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Enkurs"; 4) Vēja dzirnavas Birūtēs, 15 klm. no pg. n., īp. Kiops Pēteris; 5) Vilnas apstrād. uzņēmums Kalupē, 1 klm. no pg. n., īp. Zemnieks Jānis; 6) Dažādu preču vkl. Kalupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Vansovičs Fel.; 7) Linu pieņemšanas punkts Kalupē, 0,5 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Enkurs"; 8) Linu pieņemšanas punkts Varoņos, 1 klm. no pg. n., īp. Saršuns Br.; 9) Koku zāģētava Rūpniekos, 18 klm. no pg. n., īp. Brūveris Jānis; 10) Preču vkl. Arendolēs, 9 klm. no pg. n., īp. Linkēvičs Jez.; 11) Koku zāģētava Sludinišķos, 8 klm. no pg. n., īp. Ancāns P.; 12) Preču vkl. Kalupē, 1 klm. no pg. n., īp. Vansovičs Jānis; 13) Preču vkl. Alksnīšos, 11 klm. no pg. n., īp. Lazdāns Antons; 14) Preču vkl. Kalupē, 0,7 klm. no pg. n., īp. Kūtsgals Basja; 15) Preču vkl. Kalupē, 1 klm. no pg. n., īp. Zachodins Geņa; 16) Pārtikas un tabakas preču trg. Lazdānos, 8 klm. no pg. n., īp. Vaivods Pēteris; 17) Pārtikas preču trg. Ozolmuižā, 14 klm. no pg. n., īp. Segals Ābrams; 18) Pārtikas un tabakas preču trg. Sinkēvičos, 16 klm. no pg. n., īp. Dimants Nochums.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 41.458,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Kalupes Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., māc. prāvests Vitalis Treibšo, tlr. Kalupe 7; b) Kalupes ev.-lut. draudzes lūgšanas nams, 12 klm. no pg. n., mācītājs Briedis, dz. Līvānos; c) Baltmuižas vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 3 klm. no pg. n., mācītājs Pimenovs; d) Asčuku vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 10 klm. no pg. n., mācītājs Terentjevs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Piensaimn. sba „Enkurs", db. 1927. g., pr. Salenieks J., dz. Kalupē, tlr. Kalupe 2; 2) Patērētāju bba „Turība", db. 1920. g., pr. Maskalāns A., dz. Saliniekos; 3) Lauksaimn. bba „Līdums", db. 1913. g., pr. Treibšo Vit., dz. Kalupē, tlr. Kalupe 7; 4) Krājaizdevu sba „Olūts", db. 1923. g., pr. Maskalāns A., dz. Saliniekos; 5) Kalupes mūzikas bba, db. 1920. g., pr. Kursītis V., dz. Kalupē, tlr. Kalupe 3;

6) Lauksaimn. bba „Sējēja cerība", db. 1921. g., pr. Caune A., dz. Mauriņos; 7) Lopu pārraudz. bba, pr. Ancāns Jānis, dz. Līvbēržos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Lazdānu sādžā un Keišos vecas kapenes, kur uzietas senlietas.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija divus revolūcionārus noslepkavojusi, divus apcietinājusi.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Pabērzs Juris — public., žurnālists, sab. darbin., dzim. 1891. g., Pabērzos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kalupes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izlieto pg. pašvaldības saimniecība; b) Arendoles mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola un nespējnieku patversme.

4. **Dabas jaukumi:** Kalupes ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Stirnās, prz. Soms Agnese; b) Nīcgales Vabolēs, Višķu dzc. stc. 15 klm.; c) Kalupes pamatskolā.

9. Kapiņu pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kapiņu pg.; krieviski Kapinskaja.

Pagasta robeža: z. — Andrupenes un Silajāņu pg., d. — Aulejas pg., v. — Višķu un Jāsmuižas pg., r. — Dagdas pg.

Pg. platība — 311,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Somerseta.

Iedzīvotāji 1935. g.: 12.474, no tiem vīr. 5898, siev. 6576.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 275 klm., pa zc. — 250 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot aut. — 58 klm., pa zc. — 58 klm.; c) tv. pls. Krāslava, pa zc. — 36 klm.; d) tv. dzc. stc. Aglona — 18 klm.; e) tv. aut. pstn. pie pg. n.

Pg. n. pie Aglonas-Dagdas ceļa.

Pasta adrese: c. Aglonu.

Upes: a) Tartaka, b) Rušonica.

Ezeri: a) Baltais — 20 ha, b) Bešenu — 14 ha, c) Biržas — 55 ha, d) Bērzgales — 117,6 ha, e) Cirīša — 607,5 ha, f) Dubelka — 15 ha, g) Dubolezers — 100 ha, h) Gelenovas — 350 ha, i) Idonezers — 15 ha, j) Ilzes — 147,4 ha, k) Ilza-Kameņeca — 20 ha, l) Koškina — 100 ha, m) Lielais Kurtoša — 133,9 ha, n) Lisines — 136,7 ha, o) Okras — 80 ha, p) Ordovkas — 40 ha, r) Pakaliņu — 50 ha, s) Pustoška — 10 ha, š) Pesku — 10 ha, t) Rušānu — 2439,9 ha, u) Svatovas — 50 ha, v) Zolvu — 50 ha, z) Kustarezers — 150 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kapiņu novads — 1570 ha.

Lielākie purvi: a) Kurtoša — 100 ha, b) Silišķu — 20 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. VI iec.; miertiesas Krāslavas II iec.; izm. tiesneša Maltas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Joksts Donāts, dz. Gūteņu sādžā, 12 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vizāns Jānis, dz. Apsēs, 8 klm. no pg. n., tlr. Aglona 24; pg. tiesas prs. Ķepents Antons, dz. Nikitišķu sādžā, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Trojanovics Vitolds, dz. pg. n., tlr. Aglona 8-a; vc. plc. kārtībnieks Vīgulis Jānis, dz. Somersetas b. a. v., 8 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Aglonas 6 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Počs Jānis, tlr. Aglona 7; b) Jaunaglonas 6 klm. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Špoģis Pēteris, pst. c. Aglonu; c) Ilzes 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Marcinkēvičs Mečeslavs; d) Okras 6 kl. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Jāzeps; e) Kapiņu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Plavinskis Pēteris; f) Svatovas I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Cvetkovs Dimitr.; g) Priežmalas I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Polkins Kilikeja; h) Folvaroka I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Siņkēvičs Staņislavs; i) Augstkalnes I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Bobrovskis; j) Aizpuriešu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Valainis Albertīne; k) Meženieku I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Romanovskis Marija; l) Putānu I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Kveders Antonina; m) Rušonu stacijas I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Jermalovičs; n) Rušonu muižas I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Biškaiče Anna; o) Bērzkalnes I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Maksimovs Jānis; p) Leitānu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Ukins Antonina; r) Biržu I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Bonoparts Ernests; s) Siliņu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Savickis Emīlija; t) Līdumu I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Pētersons; u) Aglonas ģimnazija, dir. Broks A., tlr. Aglona 17 un 17-a.

Bibliotēkas: Kultūras fonda bibliot., 564 sēj., Kapiņu sādžā, prz. Trojanovičs Vitolds, dz. pg. n., tlr. Aglona 8-a.

3. **Veselības kopšana.** a) Rajona ārste Jirgensons-Jirgensens Olga, dz. Konovalovas sādžā, 9 klm. no pg. n.; b) rajona ārsts Vīksne Volfrīds, dz. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., tlr. Aglona 1; raj. vecm. Meškalns Franciska, dz. Somersetas b. a. v., 8 klm. no pg. n.; raj. vecm. Volinecs Vēra, dz. Zabludovkas sādžā, 8 klm. no pg. n.; raj. vecm. Iljenkovs-Tumovs Zuzanna, dz. Rušonas b. a. v., 18 klm. no pg. n. (Aptieku sk. pie tirdzn.)

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Daugavpils rajonā, vet. ārsts Fichtenbergs Ed., dz. Daugavpilī,

tlr. Daugavpils 293; vet. ārsts Blachmanis Avsejs, dz. Somersētas b. a. v., tlr. Aglona 2.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils - Jaunlatgales dzc. līnija un Daugavpils-Dagdas aut. līnija.

a) Aglona — P. t. k. N., Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., prz. Elksniņš Jānis, tlr. Aglona 21; b) Zalvezers — P. n. Ab., Rušonicos, 28 klm. no pg. n., prz. Ondzuls Jānis; c) Kapiņi — P. n. Abc., pg. n., prz. Kundziņš Anna; d) Ancveriņi — P. n. Ab., Ancveriņu II sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Meženieks Aloizs; e) Piecnieki — P. n. Ab., Fintmuižā, 17 klm. no pg. n., prz. Slicis-Livmans Antons; f) Kristapeņi — P. n. Ab., Rušonu muižā, 12 klm. no pg. n., prz. Malachovskis Jānis; g) Ilzezers — P. n. Ab., Zabludovkas sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Kubeckis Anna; h) Jaunokra — P. tf. n. Abc. T. C., Jaunokras sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Pasjukovics Ludmila, tlr. Jaunokra 1; i) Dunski — P. n. Ab., Dunsku sādžā, 9 klm. no pg. n., prz. Kukša Ludvigs; j) Lācari — P. n. Ab., Lazarovas sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Marčuks Onufrijs; k) Rušūna — S. v. I. N., Aglonas stc., 18 klm. no pg. n., prz. Seigorovičs Mārtiņš, tlr. Rušoni 10; l) Rušūna — P. t. k. N.

6. **Pārējās iestādes.** Daugavpils apr. plc. VI iec., Aglonā, 11 klm. no Aglonas stc., pr. Ratnieks Pēteris, dz. Aglonā, 8 klm. no pg. n., tlr. Aglona 35. Rušonu vmžn. Eisbachovas pusmuižā, 26 klm. no Aglonas dzc. stc., vmžz. Šteinbergs Eduards, 8 klm. no pg. n., tlr. Aglona 10 un 10-a; Rušonu vmžn. III iec. Mušas mžn. Geronimonā, 18 klm. no Rušonu dzc. stc., mžz. Brants Tenis, tlr. Aglona 10.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2629, saimniecību — 2523. Aramzeme 12.400,29 ha (39,79% no z. kpl.), pļavas 5240,30 ha (16,82%), ganības 4512,83 ha (14,48%), meži 3957,07 ha (12,70%), purvi 2326,01 ha (7,46%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, lūši, āpši, stirnas, ūdri, seski; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas, līņi, vēdzeles, zuši, karpas, vēži, sami.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Gellers Haja; 2) Pārtikas preču trg. Zabludovkas sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Kepents Boļeslavs; 3) Dažādu preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Zilbermans Sora-Ceira; 4) Koloniālpreču trg. Ribačku sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Rubins Bļuma; 5) Dažādu preču trg. Zabludovkas sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Rubins Haja-Sora; 6) Dažādu preču trg. Kalnabudkānu sādžā, 20 klm. no pg. n., īp. Rubins Haja-Sora; 7) Pārtikas preču trg. Ancveriņu sādžā, 15 klm. no pg. n., īp. Trubačs Jāzeps; 8) Ūdens dzirnavas Ancveriņu sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Greizis Malvīne, tlr. Aglona 28; 9) Dažādu preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Truskins Iziks-Girša; 10) Dažādu preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Lurje Boruchs; 11) Pārtikas preču trg. Arendovkos, 6 klm. no pg. n., īp. Šumskis Jadviga; 12) Pārtikas preču trg. Kapiņu sādžā, pie pg. n., īp. Makŗakovs Andrējs; 13) Pārtikas preču trg. Kapiņu sādžā, pie pg. n., īp. Rogaļevs Aleksis; 14) Sīku preču trg. Pustošku sādžā, 20 klm. no pg. n., īp. Zariņš Pēteris; 15) Koloniāl un tabakas preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Kagans Nochums; 16) Gaļas trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Veiners Avsejs-Ārons, tlr. Aglona 16; 17) Manufaktūras un ādas preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Veiners Beila; 18) Dažādu preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Zundāns Aleksandrs; 19) Ēdienu vkl. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Zundāns Helēne; 20) Dažādu preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Madelāns Aleksandrs; 21) Sīku preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Ļaks Pesja; 22) Gaļas trg. Somersētas b. a. v., 8 klm., no pg. n., īp. Kacs Sīmanis; 23) Sīku preču trg. Caunās, 18 klm. no pg. n., īp. Rezniks Gneza; 24) Koloniālpreču trg. Kotorišķu sādžā, 18 klm. no pg. n., īp. Vodolāzovs-Savickis Jānis; 25) Pārtikas preču trg. Šauros, 3 klm. no pg. n., īp. Grebežs Jāzeps; 26) Ūdens dzirnavas Kameņecmuižā, 8 klm. no pg. n., īp. Grišāns Jānis; 27) Kooperātīvs vkl. Aglonā, 7 klm. no pg. n., īp. Aglonas patērētāju bba „Klints", tlr. Aglona 13; 28) Dažādu preču un alus trg. pie Aglonas stc., 18 klm. no pg. n., īp. Aglonas patērētāju bba „Klints", tlr. Rušona 16; 29) Sīku preču trg. Murančiku sādžā, 20 klm. no pg. n., īp. Fadējevs Jemeljāns; 30) Pārtikas un sīku preču trg. Strodu sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Vanags Benedikts; 31) Dažādu preču trg. Rušonu stc., 18 klm. no pg. n., īp. Antokols Morduchs; 32) Ūdens dzirnavas Aglonā, 12 klm. no pg. n., īp. Rīgas Archidiecēzes kūrija; 33) Ūdens dzirnavas Salinieku sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Vembris Mārtiņš, tlr. Aglona 26; 34) Ēdienu vkl. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Gončarovs Jepistinija; 35) Dzelzs trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Jermolājevs Katrīne; 36) Pārtikas preču trg. Lāzarevas sādžā, 15 klm. no pg. n., īp. Marčuks Onufrijs; 37) Pārtikas preču trg. Sopušku sādžā, 14 klm. no pg. n., īp. Kozlovs Agafija; 38) Pārtikas preču trg. Vecokras sādžā, 12 klm. no pg. n., īp. Bartkēvičs Alfons; 39) Aglonas elektriskā stacija Kameņecmuižā, 8 klm. no pg. n., īp. Latvijas katoļu izglītības veicināš. bba; 40) Ūdens dzirnavas Enerģijā, 15 klm. no pg. n., īp. Leitāns Jāzeps; 41) Pārtikas preču vkl. Slobodas sādžā, īp. Ofechovičs Leons; 42) Pārtikas preču trg. Katorišķu sādžā, īp. Savickis Jānis; 43) Pārtikas preču trg. Trizoru sādžā, īp. Silavs Nikodēms; 44) Pārtikas preču trg. Dubnoju sādžā, īp. Vanags Ādams; 45) Pārtikas preču trg. Gutiņu sādžā, īp. Grigulis A.; 46) Pārtikas un sīku preču trg. Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., īp. Ruskulis Justians; 47) Pārtikas preču trg. Silišķu sādžā, īp. Cimanis Sone; 48) Pārtikas preču un manufaktūras trg. Zabludovku sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Kepents Boļeslavs; 49) Dažādu preču trg. Teikās, īp. Barščevskis Aleksandrs; 50) Pārtikas preču trg. Sopušķu sādžā, 14 klm. no pg. n., īp. Kozlovs Anna; 51) Pārtikas preču trg. Kapiņu sādžā, īp. Valainis Veronika; 52) Aptieka Somersētas b. a. v., 8 klm. no pg. n., nomn. Dimenšteins Simons, tlr. Aglona 31; 53) Tējnīca Kapiņu sādžā, īp. Gončārovs Marija; 54) Vīnu trg. Somersetas b. a. v., īp. Grebežs Vicentijs; 55) Sēklu trg. Kapiņu sādžā, īp. Kops Šeins; 57) Frizētava Kapiņu sādžā, īp. Damanskis Vladisl.; 58) Pārtikas preču trg. Salinieku sādžā, īp. Grabežs Donāts; 59) Pārtikas preču trg. Kapiņu sādžā, īp. Kraševskis Jānis; 60)

Ādas preču un apavu trg. Meža Daukstos, īp. Valainis Pāvils; 61) Pārtikas preču trg. Rimšānos, īp. Kraševskis Jānis, tlr. Rušona 9; 62) Bufete Aglonas stc., nomn. Šuksts Antonina; 63) Ēdienu vkl. Rimšānos, īp. Samodurova Marija; 64) Letas laikrakstu kiosks Aglonas stc., nomn. Samadurovs J.; 65) Gaļas trg. Kaušķoļu sādžā, īp. Krukovs Nikolajs; 66) Gaļas trg. Koškinu sādžā. īp. Bogdānovs Tatjana; 67) Gaļas trg. Ribačkos. īp. Osipovs Jānis; 68) Pārtikas preču trg. Sinijkameņos, īp. Domkovs Zinovija; 69) Gaļas trg. Ribačkos, īp. Osipovs Sīmanis; 70) Ķieģeļu ceplis Dembļos, īp. Jevsējevs Miķelis; 71) Tvaika dzirnavas Bergofos, īp. Tizengolds Richards; 72) Krejošanas punkts Augļos, īp. Vonogovs Helēna; 73) Ķieģeļu ceplis Puštošku sādžā, īp. Maluchins Ignats; 74) Ķieģeļu ceplis Stepanos, īp. Tarļevskis Stepans.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 61.634,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Aglonas Rom.-kat. draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n., mācītājs Broks Aloizijs, dz. Aglonā, tlr. Aglona 7; b) Rušonu Rom.-kat. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Zondaks Valerijāns; c) Bērzgales Rom.-kat. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Pabarčus Antons; d) Vecokras Rom.-kat. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Pabarčus Antons, dz. Bērzgalē; e) Folvaroka vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 4 klm. no pg. n., mācītājs Fedotovs Pēteris; f) Starodvorjes vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 1 klm. no pg. n., mācītājs Mironovs Ņikita; g) Maslovas vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 18 klm. no pg. n., mācītājs Filipovs Jānis, dz. Maslovas muižā; daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Grāveŗu pareizticīgo draudzei, pārzina priest. Filipovs V.; k) Jaun-Aglonas sieviešu klosteris Kameņecas mž., priekšniece māte Adelhelma, tlr. Aglona 19-a.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Aglonas piensaimn. sba „Zvaigzne", db. 1929. g., pr. Broks Aloizijs, dz. Aglonā, tlr. Aglona 17; 2) Aglonas patēr. bba „Klints"; 3) Latvijas katoļu izglītības veicin. bba.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns 1 klm. r. Gutiņu ciemam, Pilskalnes ezera krastā, pusceļā starp lielajiem Cirīšu un Višķu ezeriem; b) Pilskalns, saukts „Gorodok", pie Madaļānu ciema, 2 klm. a. Aglonas klosterim; c) Pilskalns pie Skujuciema, 5 klm. d. Aglonai, Krāslavas lielceļa labajā pusē; d) Pilskalns „Gorodok", pie Gorodokas ciema; e) Pilskalns „Gorodok", 0,5 klm. a. Staņovišķu ciemam, ceļmalā — virzienā uz Randaukas ciemu; f) Senas kapenes, 1 klm. a. iepr. minētam pilskalnam, mežā; g) Pilskalns „Gorodok", Rušānu ezera pussalā, 1 klm. d. Blaževiču ciemam, starp Ubīļu, Biržkalna un Ilzes ezeriem; h) Pilskalns „Gorodok", 1 klm. d.-r. Rušenīcas muižai, Rušas upes labajā krastā, starp Zalves un Rušānu ezeriem, iepretim Sekstu mājām, valsts mežā, biezoknī (grūti atrodams); i) priede ar vietēju vēsturisku nozīmi Rušānu ezera d. krastā; j) „Lielais akmens" Kamencas muižas parkā; k) Upuru kalns Cirīša ezera salā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Geronimovas mž. centrs, ēkas izlieto pg. pašvald. saimniecība; b) Kameņecmuižas centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Rušonu, d) Gelenovas; e) Fintmuižas; f) Ļaudaniškų; g) Bergofas; h) Berlišķu; i) Dubņagu un j) Novijdvora mž. centri ar ēkām atstāti agr. īp. kā neatsavināmās daļas.

4. **Dabas jaukumi:** a) Aglonas apkārtne, baznīca, divi ezeri; b) Geronimovas pils Ilzes ezera stāvā krastā; c) Zabludovka — divu ezeru savienojums.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Jaunaglonas sieviešu klosteris, prz. klostera priekšniece, stc. Rušona; klosterī uzņem vienīgi tūristes-dāmas; tūristus-kungus uzņem pamatskolā; b) Rušūnas pamatskolā, pie Rušonas stc.; c) Aglonas 6 kl. pamatskolā, Somersētas b. a. v.

10. Krāslavas pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Krāslavas pg.; vāciski Kreslau; krieviski Kreslavskaja.

Pagasta robeža: z. — Aulejas pg., d. — Kaplavas un Salienas pg., v. — Izvaltas pg., r. — Skaistas pg.

Pg. platība — 220,7 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7943, no tiem vīr. 3727, siev. 4216.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 264 klm., pa zc. — 260 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 46 klm., pa zc. — 46 klm.; c) tv. dzc. stc. Krāslava — 4 klm.

Pg. n. Krāslavas pls., pie Krāslavas-Piedrujas ceļa.

Pasta adrese: c. Krāslavu.

Upes: a) Daugava, b) Dubna, c) Rudņa, d) Krāslava.

Ezeri: a) Dridzis — 798,8 ha, b) Ardava — 229,5 ha, c) Ata — 148,5 ha, d) Lejas — 174,9 ha.

Kalni: a) Sauleskalns, b) Pilskalns, c) Karakalns, d) Šokolādeskalns.

Lielākie mežu masīvi: Krāslavas novads — 3040 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. III iec.; miertiesas Krāslavas II iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Leikums Pēteris, dz. Krāslavā, tlr. Krāslava 10; pg. pdm. prs. Kiselis Jāzeps, dz. Krāslavā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Krāslava 54; pg. tiesas prs. Krumpāns Donāts, dz. K.-Krumpaņu sādžā, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ludzītis Augusts, dz. pg. n., tlr. Krāslava 10; vc. plc. kārtībnieks Valuks Broņislavs, dz. Krāslavā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Krāslava 66.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Sauleskalna 6 kl. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Skrinda Ludvigs, tlr. Sauleskalns 3; b) Sila I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Borskis Anna, tlr. Užvaldi 3; c) I Miglānu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Kuģis Milda; d) Stašānu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Rubenis Anna; e) II Miglānu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Krusts Tekla; f) Pukjānu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Dzenis Helēna; g) Solimu I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Bērzkalns Aleksandrs.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., 324 sēj., prz. Augucēvičs Donāts, dz. Krāslavā, tlr. Krāslava 10.

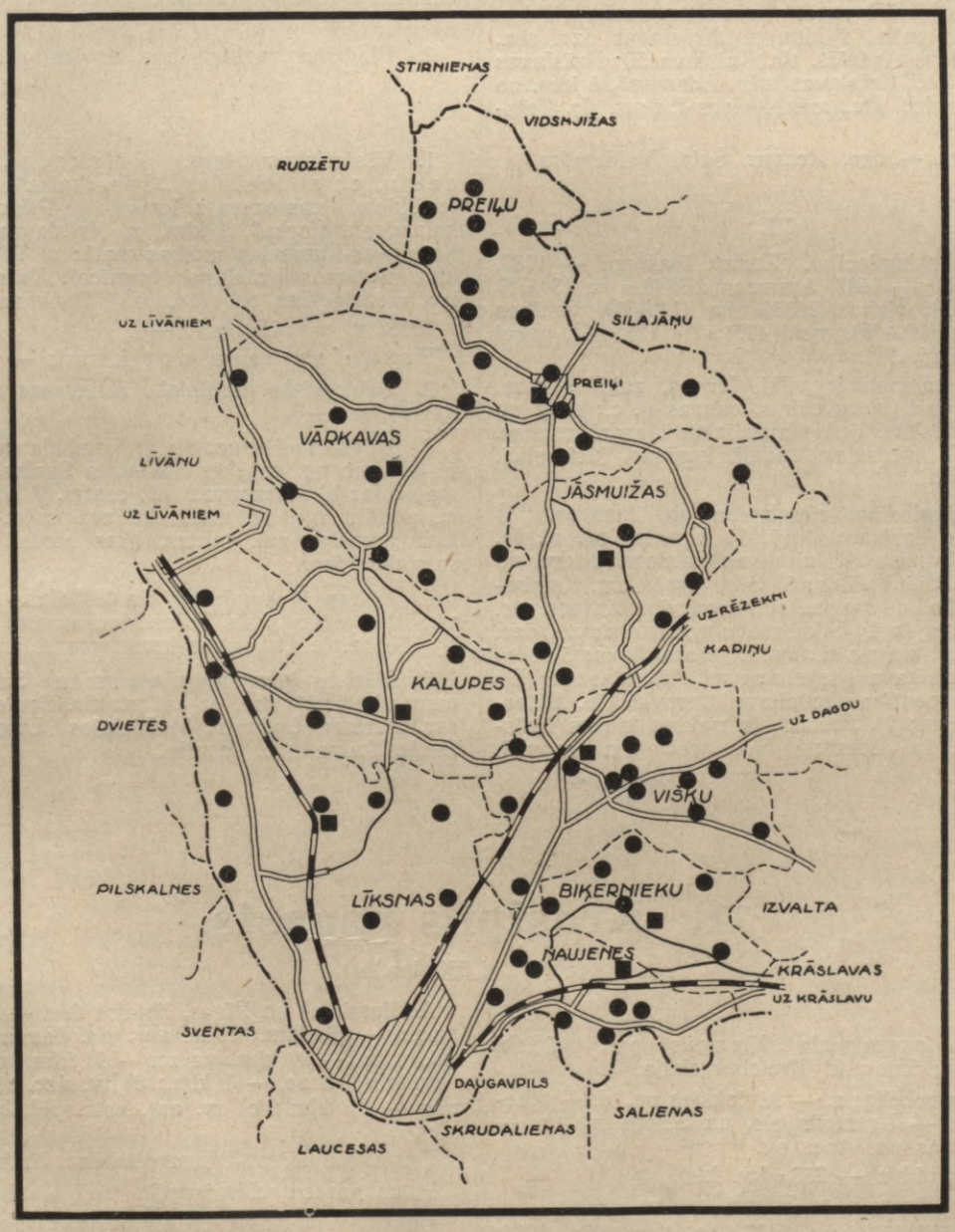

Daugavpils-Preiļu rajons.

3. **Veselības kopšana.** Krāslavas rajona slimnīca, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Krāslava 17; ārsts Cerbuks Jānis, dz. slimnīcā; vecmāte Ūdris Marija, dz. slimnīcā. Daugavpils apr. valdes Krāslavas sanatorija, tlr. Krāslava 42, prz. Strods Boleslavs. Tv. aptieka Krāslavas pls.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Indras rajonā, vet. ārsts Breguls S., dz. Indrā, tlr. Indra 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Indras-Daugavpils dzc. līnija.

Sauleskalns — P. tf. n. Abc. T. C., Kombuļos, 11 klm. no pg. n., prz. Jutāns Francis, tlr. Sauleskalns s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Daugavpils apr. plc. III iec., pie Krāslavas-Daugavpils ceļa, 2 klm. no pg. n., tlr. Krāslava 6. Krāslavas vmžn. III iec. Baltinavas mžn., 9 klm. no Krāslavas dzc. stc., mžz. Nodevs Andrējs, tlr. Krāslava 50; Krāslavas vmžn. IV iec. Krāslavas mžn. Adamovā, 6 klm. no Krāslavas dzc. stc., mžz. Neleps Eižens, tlr. Krāslava 5.

Krāslava — dzc. stc., pr. Šulcs Voldemārs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1737, saimniecību — 1687. Aramzeme 8748,65 ha (39,65% no z. kpl.), pļavas 2635,33 ha (11,94%), ganības 2299,33 ha (10,42%), meži 4751,6 ha (21,53%), purvi 1398,13 ha (6,34%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, stirnas, vāveres, āpši, meža cūkas, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, plauži, alanti, asari, raudas, zuši, repši, vēdzeles, ruduļi, karūsas, ķīši, pliči, foreles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Tartaku sādžā, 11 klm. no pg. n., īp. Murāns Antons; 2) Dzirnavas Baltiņos, 2 klm. no pg. n., īp. Siliņš Jānis; 3) Sīku preču trg. Kombuļos, 11 klm. no pg. n., īp. Krumpāns Antons, tlr. Sauleskalns 4; 4) Sīku preču trg. Krāslavas dzc. stc., 4 klm. no pg. n., īp. Lejnieks Jānis; 5) Ķieģeļu dedzinātava Ķieģeļnīcu mž., īp. Černovs Eļja: 6) Terpentīna tecinātava Borovkā, īp. Dinermanis Šeina; 7) „Letas" laikrakstu kiosks Krāslavas stc., īp. „Leta"; 8) Sīku preču trg. Borovkā, īp. Čužāns Staņislavs; 9) Sīku preču trg. Borovkā, īp. Misjūns Vincents; 10) Sīku preču trg. pie Krāslavas stc., īp. Rešteins Malka; 11) Sīku preču trg. pie Krāslavas stc., īp. Reuts Francis; 12) Bufete Krāslavas stc., īp. Ģērmanis Minna; 13) Pārtikas preču trg. Platačos, īp. Sudņickis Jāzeps; 14) Pārtikas preču trg. Kombuļos, īp. Krumpāns Antons.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 42.726,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Kombuļu Rom.-kat. draudzes baznīca, 11 klm. no pg. n., mācītājs Krumpāns Jāzeps; b) Silavas Rom.-kat. draudzes baznīca Borovkā, 12 klm. no pg. n., mācītājs Turks Aleksandrs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** —

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns „Gaisa kalns", pie Bantenišķiem, Ilzas ezera z. krastā; b) Pilskalns „Šokolandnaja Gorka", 1 klm. z. Krāslavas pilsētai, Krāslavas-Kambulas muižas malā; c) Pilskalns, 2 klm. rietumos Krāslavas baznīcai, Krāslavas IV iec. mežniecības robežās, pašā Daugavas krastā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Kombuļu mž. centrs, 11 klm. no pg. n., ēkās novietota Sauleskalna pamatskola; b) Kozanovas mž. centrs, 7 klm. no pg. n., atstāts agr. īp. mant. kā neatsavin. daļa; c) Ludviampoles mž. centrs, ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Sauleskalns, no kalna virsotnes plašs skats uz ezeriem nosēto apkārtni. b) Gleznainie Daugavas krasti pie Adamovas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Sauleskalna pamatskolā, 11 klm. no pg. n., tlr. Sauleskalns 3, prz. Skrinda Ludvigs; b) Lielajos Unguros, pie Saules kalna, prz. Vagalis J.

11. Krustpils pagasts.

(Sk. karti 550. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Krustpils pg.; vāciski Kreuzburg; krieviski Kreicburgskaja.

Pagasta robeža: z. — Aiviekstes pg., d. — Ābeļu pg., v. — Krustpils pls. un Sēlpils pg., r. — Ungurmuižas un Vīpes pg.

Pg. platība — 233,4 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Zīlāni.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6477, no tiem vīr. 3014, siev. 3463.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 129 klm., pa zc. — 136 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 89 klm., pa zc. — 91 klm.; c) tv. pls. Krustpils, pa zc. — 1 klm.; d) tv. dzc. stc. Krustpils — 0,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Jēkabpilī — 2 klm.

Pg. n. pie Rīgas-Daugavpils dzc. līnijas.

Pasta adrese: c. Krustpili.

Upes: a) Daugava, b) Aiviekste, c) Nereta.

Ezeri: a) Bačotas — 185,6 ha, b) Baltiņu — 20,76

ha, c) Gardauņas — 64,46 ha, d) Namiķu — 5,53 ha, e) Lauku — 59 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Krustpils novads (Barviku sils) — 2580 ha.

Lielākie purvi: Kaķīšu — 600 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. II iec.; miertiesas Krustpils iec.; izm. tiesneša Krustpils iec.; tiesu izp. Krustpils iec. Pg. vecākais Ozols Pēteris, dz. Zeļķu muižā, 6 klm. no pg. n., tlr. Krustpils 33; pg. tiesas prs. Krieviņš Kārlis, dz. Jaunāmuižā, 6 klm. no pg. n., tlr. Varieši 2. Pg. darbvedis Punovskis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Krustpils 49; vc. plc. kārtībnieks Kokains Andrējs, dz. plc. iec. namā, pie pg. n., tlr. Krustpils 48.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Krustpils pg. 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Dambekalns Vēra, tlr. Krustpils 36; b) Salupes I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Ķeipāns Antons, tlr. Gostiņi 40; c) Variešu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Lazdiņš Jānis; d) Sūņu I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Malta Lūcija; e) Vilciņu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Balodis Elvīra; f) Smilšu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Rubenis Alīda; g) Zīlānu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Čulkstens Emma, tlr. Krustpils 2.

Bibliotēkas: a) Krustpils kultūras bbas bibliot., 1284 sēj., Krustpils 6 kl. pamatskolā, prz. Dambekalns Vēra (sk. augšā); b) Mazākas bibliotēkas pie katras pamatskolas, — biliotēkas pārzina skolu pārziņi.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Zemurs Marta, dz. ārsta mājā, tlr. Krustpils 47; vecmāte Neilands Ilze, dz. Bogdanos, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Krustpils 67.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jēkabpils rajonā, vet. ārsts Ermansons T., dz. Jēkabpilī, tlr. Jēkabpils 42.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Daugavpils, Krustpils-Rēzeknes un Krustpils-Jelgavas dzc. līnija.

a) Krustpils — P. t. k. N., 1,5 klm. no pg. n., tlr. Krustpils s. v.; b) Varieši — P. tf. n. Abc. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Dzenis Jānis, dz. Variešās, tlr. Varieši s. v.; c) Kūkas — P. n. s. v. Abc. I. X., 14 klm. no pg. n., prz. Vītols Kārlis, tlr. stc. Kūkas; d) Andrāni — P. n. Abc., 12 klm. no pg. n., prz. Kaņeps Jānis; d) Šūmaņi — P. tf. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Krastiņš Pēteris.

6. **Pārējās iestādes.** Līvānu vmžn. I iec. Krustpils mžn. Veselmuižā, 1,5 klm. no Krustpils dzc. stc.; mžz. Ģeņģergailis Jānis, tlr. Krustpils 46.

Aiviekste — dzc. stc., pr. Vītols Roberts, tlr. stc. Aiviekste.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1391, saimniecību — 1452. Aramzeme 7502,16 ha (32,15% no z. kpl.), plavas 5627,57 ha (24,12%), ganības 4351,96 ha (18,65%), meži 3090,74 ha (13,24%), purvi 941,42 ha (4,03%).

Mežos sastopami: pa retam vilki, stirnas, lapsas, zaķi, vāveres, āpši, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi, sapali, zuši, laši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Krustpils cukura fabrika, Krustpils pilsētā, 1 klm. no pg. n., īp. Finanču ministrija Rīgā; 2) Lauciņu ķieģelnīca, 2 klm. no pg. n., īp. Pusbarnieks Jānis, dz. Jēkabpilī, tlr. Jēkabpils 13; 3) Vēja dzirnavas Tīnūžos, 7 klm. no pg. n.; 4) Dažādu preču trg. Pļevnā, pie pg. n., īp. Malta Andrējs; 5) Dažādu preču trg. Zīlānu b. a. v., 4 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Kārlis; 6) Dažādu preču trg. Variešās, 8 klm. no pg. n., īp. Vītols Pēteris, tlr. Varieši s. v.; 7) Pārtikas preču vkl. Zilānu b. a. v., Zilānu - 10, īp. Karlīns Helmanis; 8) Pārtikas preču trg. b. a. v., Zilānu - 7, īp. Kagans M.; 9) Pārtikas preču trg. pie Kūku stc., īp. Sietnieks Karlīne; 10) Motora dzirnavas Lielos Imānos, īp. Kaufelds Valters; 11) Vēja dzirnavas Tinūžos, īp. Kalniņš Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 57.151,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Krustpils ev.-lut. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Skujiņš Kārlis, dz. mācītājmuižā, tlr. Krustpils 34; b) Baptistu draudzes lūgšanas nams, Zilānu b. a. v.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Krustpils savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Plūme Jēkabs, dz. Jaunlauciņos; 2) Krustpils un apkārtnes biškop. bba „Drava", db. 1920. g., pr. Apinītis Pēteris, dz. Draudavsalā; 3) Krustpils I piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Krūmiņš Juris, dz. Stipros; 4) Krustpils I lopkopības pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Krieviņš Kārlis, dz. Jaunāmuižā, tlr. Varieši 2; 5) Krustpils un apkārtnes kultūras bba, db. 1927. g., pr. Arms Jānis, dz. Zilānu b. a. v.; 6) Meliorācijas sba „Lielais Purvs", db. 1929. g., pr. Ābols Pēteris, dz. Kaķīšos, tlr. Vembri 8; 7) Zirgaudzētāju bba, db. 1932. g., pr. Rapa Jānis, dz. Daugavpilī,; 8) Atvalināto karavīru bba, db. 1924. g., pr. Reinfelds Jānis, dz. Sietniekos, tlr. Krustpils 93; 9) Krustpils pg. krājaizd. sba, db. 1928. g., pr. Kalniņš Voldemārs, dz. Kampānos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Trepiešu Dzirkaļu ciema, aizauguša ezera malā, 1 klm. no dzc. stigas, valsts mežā, tuvu Kunču ciemam, dienv. pilskalnam dziļa grava; b) Pilskalns Meteņu mežā pie Lamaņu ciema; c) Pilskalns „Asote", 1 klm. z. r. Asotes muižai, 3 klm. no Kūku dzc. stc., valsts mežā; e) Pilskalns pie Grāvāniem; f) Pilskalns „Kaupre", Ābeļu salas ziemeļgalā, Daugavas vidū, uz Ābeļu pg. robežas, 4 klm. no Krustpils.

1905. g. notikumi: pg. darbojusies soda ekspedīcija; daudzi iedzīvotāji pērti un spīdzināti, viens nošauts.

Pasaules kara notikumi: pg. atradies frontes līnijā, stipri nopostīts, sevišķi gar Daugavas krastu.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kalve Pēteris — gleznotājs, dzim. 1882. g., Andrānos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Krustpils mž. centrs. 1 klm. no pg. n., ēkās novietots Latgales artilerijas pulks; b) Asotes pusmuižas centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Punu pusmuižas centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Veseļu pusmuižas centrs, 1 klm. no pg. n., vienā ēkā ierīkota mežsaimniecība, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Mācītājmuižas grava pie Krustpils baznīcas; b) Lauku ezers, 8 klm. no Krustpils dzc. stc.; c) Aiviekstes ieteka Daugavā, 2 klm. no Aiviekstes dzc. stc.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Krustpils valsts pamatskolā, prz. Rudovskis T., Krustpils dzc. stc.; b) Bebros, prz. Bebris E., Kūkas dzc. stc. 4 klm.

12. Līksnas pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Leiksnas pg.; krieviski Ļiksnenskaja.

Pagasta robeža: z. — Līvānu, Kalupes un Višķu pg., d. — Daugavpils pls., v. — Sventes, Pilskalnes un Dvietes pg., r. — Naujenes pg.

Pg. platība — 279 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Poguļanka.

Iedzīvotāji 1935. g.: 10.759, no tiem vīr. 5205, siev. 5554.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 199 klm., pa zc. — 216 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 19 klm., pa zc. — 22,5 klm.; c) tv. pls. Daugavpils (sk. augšā); d) tv. dzc. pieturas punkts Vabole — 0,2 klm.

Pg. n. pie Vaboles-Kalupes ceļa.

Pasta adrese: c. Līksnu.

Upes: a) Daugava, b) Liksnenka, c) Augšteņa, d) Jāņupe, e) Šoltupe, f) Aizprūde, g) Longa, h) Jaunošānu, i) Ūdu.

Ezeri: a) Vaboles — 12 ha. b) Kalnišķu — 2 ha, c) Koševkas — 20 ha, d) Ļūbasta — 15 ha, e) Pautanu — 2 ha, f) Seiļu — 10 ha, g) Dubliniku — 2 ha, h) Sarkaņu — 1,5 ha, i) Sūnezers — 25 ha, j) Trikorts — 3 ha, k) Plocinkas — 2,5 ha, l) Zirgezers — 2,5 ha, m) Gaišezers — 2 ha, n) Žīdezers — 3 ha, o) Skuķīšu — 2 ha, p) Baltezers — 22 ha, r) Krīvānu — 10 ha, s) Orbidānu — 1,5 ha, t) Seiteņš — 1,5 ha.

Kalni: Maules.

Lielākie mežu masīvi: Līksnas novads — 7620 ha.

Lielākie purvi: Kūdras purvs.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. I iec.; miertiesas Daugavpils apr. IV iec.; izm. tiesneša Daugavpils apr. rajonā; tiesu izp. Daugavpils I iec. Pg. vecākais Kalvāns Staņislavs, dz. Vaboles muižā, tlr. Līksna 4; pg. pdm. prs. Rubins Antons, dz. Vaboles muižā, pie pg. n., tlr. Līksna 18; pg. tiesas prs. Ivseņš Jezups, dz. Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Lāčkājs-Lācis, Donāts, dz. Vaboles muižā, tlr. Līksna 4; vc. plc. kārtībnieks Šlapna Pēteris, dz. Vaboles muižā, pie pg. n., tlr. Līksna 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vaboles 6 kl. pamatsk., Vaboles muižā, pie pg. n., prz. Rubins Antons, tlr. Līksna 18; b) Nīcgales 6 kl. pamatsk., 19 klm. no pg. n., prz. Ivseņš Jezups; c) Moļagola I pk. pamatsk., 24 klm. no pg. n., prz. Kažmers; d) Memcišķu I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Urķīte; e) Kirupes I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Videnieks Elza; f) Līksnas 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Līmanis Mārtiņš, tlr. Līksna 17; g) Poguļankas I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Birznieks Olga; h) Tiltu 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Barkovskis Marians, tlr. Līksna 15; i) Kūdraines I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Sucharevskis Alīse; j) Lielo-Ratnieku I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Zeile Emīlija; k) Krīvānu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Garķājs Ida; l) Zaļumu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Milovskis Eiženija.

Bibliotēkas: a) Kultūras veicināšan. bbas „Gaisma" bibliot., 560 sēj., Vaboles muižā, prz. Rubins Antons, tlr. Līksna 18; b) Latvijas katoļu jaunatnes bbas Līksnas nod. bibliot., Līksnas R.-kat. draudzes mājā, prz. Zariņš Pēteris, dz. Līksnas pamatskolā, tlr. Līksna 17.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Helds Voldemārs, dz. Vaboles muižā, pie pg. n., tlr. Līksna 3; ārste Bindemanis Berta-Anna, dz. Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., tlr. Nīcgale 3; vecmāte Ručs Ģertrūde, dz. Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., tlr. Nīcgale 3; vecmāte Borskis Marija, dz. Vaboles muižā, pie pg. n., tlr. Līksna 16. Vaboles aptieka Vaboles muižā, aptiekars Berkovičs F., tlr. Līksna 20. Nīcgales aptieka, provizors Rūvens Dermeics, tlr. Nīcgale 8. Aptieka Poguļankā, Līksnas - 6.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Daugavpils rajonā, vet. ārsts Fichtenbergs Ed., dz. Daugavpilī, tlr. Daugavpils 293.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Daugavpils un Daugavpils-Rēzeknes dzc. līnijas.

a) Līksna — P. t. k. N., Aukšpoles pusmuižā, 4,3 klm. no pg. n., prz. Auzāns Aleksandrs, tlr. Līksna s. v.; b) Nīcgale — P. t. k. N., tlgr. kantoris Aizpuriešu sādžā, 14 klm. no pg. n., prz. Edomskis Igors, tlr. Nīcgale s. v.; c) Sergunta — P. n. Ab., Avsejevas pusmuižā, 21 klm. no pg. n., prz. Kundziņš Staņislavs; d) Krivāni — P. n. Ab., Krivānu sādžā, 5,6 klm. no pg. n., prz. Ļisicins Timofejs; e) Vabole — P. n. Ab., Vaboles muižā, pie pg. n., prz. Galvāns Eduards; f) Ķirupe — P. n. Ab., Gan-

čevsku sādžā, 9 klm. no pg. n., prz. Mackēvičs Jezups; g) Tilti — P. n. Ab., Tiltu-Slobodas sādžā, 6 klm. no pg. n., prz. Skrupskis Ksavers; h) Poguļanka — P. tf. n. Ab. T. C., 16 klm. no pg. n., prz. Zavadskis Vanda, tlr. Poguļanka s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Daugavpils vmžn. II iec. Līksnas mžn. Aukšpolē, 1,2 klm. no Līksnas dzc. stc., mžz. Ābelīte Nikolajs, tlr. Līksna 1; b) Daugavpils vmžn. III iec. Višķu mžn. Šauros, 1,5 klm. no Zaļumu pieturas vietas; mžz. Beze Viktors; c) Līvānu vmžn. V iec. Nīcgales mžn., mžz. mājā, 1 klm. no Nīcgales dzc. stc., mžz. Freimanis Verners, tlr. Nīcgale 1; d) Daugavpils vmžn. IV iec. Vaboles mžn. Borovkā, 11 klm. no Līksnas dzc. stc., mžz. Balodis Aleksandrs, tlr. Kalupe 4.

Līksna — dzc. stc., pr. Lucāns Kārlis; Nīcgale — dzc. stc., pr. Pumpurs Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2366, saimniecību — 2239. Aramzeme 10.246,45 ha (36,72% no z. kpl.), pļavas 2441,40 ha (8,75%), ganības 2790,07 ha (10,00%), meži 8473,07 ha (30,36% purvi 2199,04 ha (7,88%).

Mežos sastopami: zaķi, āpši, meža cūkas, lapsas, vilki, meža kazas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, mailītes u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Aužguļānu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Gipters Emīlija; 2) Pārtikas preču trg. Tiltu-Slobodas sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Skrupskis Anna; 3) Sīku preču trg. Daugavpils - Slobodas sādžā, 18 klm. no pg. n., īp. Mukans Jāzeps; 4) Pārtikas preču trg. V.-Poguļankā, 17 klm. no pg. n., īp. Charads Leja; 5) Pārtikas preču trg. V.-Poguļankā, 17 klm. no pg. n., īp. Dreiska Marija; 6) Pārtikas preču trg. V.-Poguļankā, 17 klm. no pg. n., īp. Cipuks Ošers; 7) Šindeļu zāģētava V.-Poguļankā, 17 klm. no pg. n., īp. Cipuks Ošers; 8) Sīku preču trg. Rimšu sādžā, 5,5 klm. no pg. n., īp. Klauda Jānis; 9) Ūdens dzirnavas Patmaļu sādžā, 5,5 klm. no pg. n., īp. Cīrulis Reinis; 10) Pārtikas preču trg. Patmaļu sādžā, 5,5 klm. no pg. n., īp. Rimicāns Jezups; 11) Koloniālpreču trg. Stupeņu sādžā, 5,3 klm. no pg. n., īp. Petrovskis Kazimirs; 12) Sīku preču trg. Aukšpoles pusmuižā, 3,6 klm. no pg. n., īp. Malnačs Vincents; 13) Pārtikas preču trg. Vaikuļānu sādžā, 5,5 klm. no pg. n., īp. Cibuļskis Jānis; 14) Pārtikas preču trg. Vaboles muižā, pie pg. n., īp. Posvolskis Kazimirs; 15) Koloniālpreču trg. Kalnišķu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Jonans Antons; 16) Pārtikas preču trg. Folvarcīšu sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Vilmanis Apolonija; 17) Pārtikas preču trg. Tenisu - Slobodas ciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Rimicāns Staņislavs; 18) Vēja un motordzinravas Osagola sādžā, 2,6 klm. no pg. n., īp. Kokins Jezups; 19) Kooperātīvs vkl. Vaboles muižā, pie pg. n., īp. Līksnas patērētāju bba, tlr. Līksna 11; 20) Pārtikas preču trg. Vaboles muižā, 0,3 klm. no pg. n., īp. Stinkēvičs Tekla; 21) Tvaika dzirnavas Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., īp. Mazurkēvičs Antonina; 22) Pārtikas preču trg. Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., īp. Vaiders Jānis; 23) Pārtikas preču trg. Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., īp. Vaiders Antons; 24) Tējnīca Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., īp. Lazdāns Pēteris; 25) Pārtikas preču trg. Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., īp. Abramsons Frīda; 26) Maizes ceptuve Aizpuriešu sādžā, 19 klm. no pg. n., īp. Ābramsons Dāvīds; 27) Pārtikas preču trg. Buivišķu sādžā, 18 klm. no pg. n., īp. Ruža Juris; 28) Pārtikas preču trg. Buivišķu sādžā, 18,5 klm. no pg. n., īp. Aliks Zuzanna; 29) Vēja dzirnavas Kīrupes muižā, 7 klm. no pg. n., īp. Ivanovs Jefrems; 30) Koku zāģētava Z.-Aizpuriešu sādžā, 20 klm. no pg. n., īp. Kraševskis Kārlis; 31) Aptieka Aizpuriešos, īp. Dernkins Rūvims, tlr. Līksna 8; 32) Aptieka Vaboles mž., īp. Berkovičs Filips, tlr. Līksna 20; 33) Sīku preču trg. Vaboles mž., īp. Kuzmins Pelageja; 34) Sīku preču trg. Orbidānu s., īp. Talinskis Vladislavs; 35) Pārtikas preču trg. Kalnišķu s., īp. Kudeiko Antonina; 36) Pārtikas preču trg. Krivānu s., īp. Karpovs Izofs; 37) Pārtikas preču trg. Aužguļānu slob. s., īp. Artenjevs Agatija; 38) Pārtikas preču trg. Aužguļānu slob. s., īp. Akermanis Zāra; 39) Pārtikas preču trg. Aužguļānu slob. s., īp. Zands Hanna; 40) Pārtikas preču trg. Poguļankas b. a. v., īp. Kagans Rūvims; 41) Frizētava Slobodas s., īp. Druijs Slova; 42) Pārtikas preču trg. Slobodas s., īp. Steinmanis Mančiks; 43) Aptieka Poguļankas b. a. v., Līksnas - 6, īp. Manarēvičs Boriss, tlr. Līksna 18; 44) Kūdras fabrika, īp. valsts uzņēmums.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 64.514,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Līksnas Rom.-kat. draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n., mācītājs Kalnišs Jezups, dz. Līksnā, draudzes mājā; b) Nīcgales Rom.-kat. draudzes baznīca Buivišu sādžā, 17 klm. no pg. n., mācītājs Kazens Jānis, dz. Nīcgalē, draudzes mājā; c) Vecticībnieku draudzes Sv. Ievešanas lūgšanas nams Jaunā sādžā, 21 klm. no pg. n., mācītājs Jevdokimovs Vasilijs; d) Vecticībnieku draudzes lūgšanas nams Krīvānu sādžā, 6 klm. no pg. n., mācītājs Potāpovs Fedots.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latgales kultūras veicin. bbas „Saule" Nīcgales nod., pr. Počs Aleksandrs, dz. Nīcgales dzc. stc., 13 klm. no pg. n.; 2) Kultūras veicin. bba „Gaisma", pr. Rubins Antons, dz. Vaboles muižā, tlr. Līksna 18; 3) Latvijas Rom.-kat. jaunatnes bbas Līksnas nod., pr. Zariņš Pēteris, dz. Līksnas pamatskolā, tlr. Līksna 17; 4) Latgales jaunatnes bbas Nīcgales nod., pr. Ancveizs Staņislavs, dz. Buivišu sādžā, 16 klm. no pg. n., tlr. Nīcgale s. v.; 5) Līksnas krājaizd. sba, pr. Līmanis Mārtiņš, dz. Līksnas pamatskolā, tlr. Līksna 17; 6) Līksnas patērētāju bba, pr. Rubins Antons (sk. augšā).

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. atradies kauju joslā; gar Daugavas krastu nopostītas visas saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Skrinda Antons — Dr., publicists, rakstnieks, sabiedr. darbin., dzim. 1881. g., Liepu-Mukānu sādžā; b) Skrinda Kazimirs — garīgu rakstu autors, dzim. 1875. g., Liepu-Mukānu sādžā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Līksnas mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; b) Kirupes mž. centrs, 6,5 klm. no pg. n.; c) Nīcgales mž. centrs, 19 klm. no pg. n.; d) Vaboles mž. centrs, ēkās ierīkots pg. n.; e) Avsējevas pusmž. centrs, 24 klm. no pg. n.; f) Borovkas pusmž. centrs, 9 klm. no pg. n.; g) Udas folvarka centrs, 13 klm. no pg. n.; h) Aukšpoles pusmž. centrs, 4,3 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Pogulankas kūrorts Daugavas krastā.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Līksnas 6 kl. pamatsk., prz. Līmanis M., tlr. Līksna 17, Daugavpils 19 klm., Ilūkste 8 klm., Pogulanka 12 klm.; b) Vaboles 6 kl. pamatskolā, pie pg. n., prz. Rubenis A., tlr. Līksna 18.

13. Līvānu pagasts.

(Sk. karti 550. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Līvānu pg.; krieviski Livengofskaja.

Pagasta robeža: z. — Vīpes un Atašienes pg., d. — Līksnas un Rubenes pg., v. — Dignājas pg., r. — Kalupes, Rudzētu un Vārkavas pg.

Pg. platība — 393,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7795, no tiem vīr. 3720, siev. 4075.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 157 klm., pa zc. — 165 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 60 klm., pa zc. — 63 klm.; c) tv. dzc. stc. Līvāni — 0,25 klm.

Pg. n. Līvānu pls., pie Daugavpils-Krustpils ceļa.

Pasta adrese: c. Līvāniem.

Upes: a) Dubna, b) Feimanka, c) Oša, d) Neretiņa, e) Ataše, f) Daugava.

Ezeri: a) Gerlachu — 1,5 ha, b) Jersikas — 3 ha, c) Iesalnieku — 5 ha, d) Silavu — 10 ha, e) Gaŗais — 18 ha, f) Šūmaņu — 5 ha, g) Skrebeļu — 3 ha, h) Māsānu — 2 ha.

Kalni: : —

Lielākie mežu masīvi: Līvānu — 6010 ha.

Lielākie purvi: a) Gaiņu — 1112,9 ha, b) Beiru — 583,3 ha, c) Skrebeļu — 2562 ha, d) Skrūzmaņu — 1680 ha, e) Dziļais — 53,9 ha, f) Zagļu — 82,6 ha, g) Govju — 133,5 ha, h) Ragaņu — 126,7 ha, i) Pētermuižas — 1175,1 ha, j) Krievu — 4531,2 ha, k) Jersikas — 878,3 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. II iec.; miertiesas Daugavpils apr. IV iec.; izm. tiesneša Krustpils iec.; tiesu izp. Daugavpils II iec. Pg. vecākais Grugulis Ādams, dz. Strautiņos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Budže Aloizijs, dz. Daugavpilī, 60 klm. no pg. n., tlr. Daugavpils 271; pg. tiesas prs. Muktepāvels Antons, dz. Kazuļos, 17 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Vītols Eduards, dz. pg. n., tlr. Līvāni 14; vc. plc. kārtībnieks Ozoliņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Līvāni 22.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Meža 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Gerlachs Aleksandrs, tlr. Līvāni 48; b) Jersikas 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Pavārs Alberts, tlr. Jersika 7; c) Ezeru I pk. pamatsk., Silavās, 8 klm. no pg. n., prz. Kucinkeirs Antons; d) Gavartīnes I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Liepnieks Antons, tlr. Gavartīne 5; e) Gruguļu I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Jurjevska Amālija; f) Mežancānu I pk. pamatsk., 22 klm. no pg. n., prz. Geidāns Emma, g) Rožanovas I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Salcēvičs Anele, tlr. Rožanova 6; h) Buļu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Ancāns Donāts, tlr. Rožanova 11; i) Neicenieku I pk. pamatskola, 20 klm. no pg. n., prz. Freibergs-Liepkalns Margrita; j) Birsaku I pk. pamatsk., 20 klm. no pg. n., prz. Vītiņš Marta; k) Upenieku I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Dabars Ignāts, tlr. Līvāni 33; l) Madaliņas I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Dimants Eduards, tlr. Jersika 13.

Bibliotēkas: Līvānu pg. pdm. bibliot., 947 sēj., pg. n., prz. Ozoliņš Anna, dz. pg. n., tlr. Līvāni 14.

3. **Veselības kopšana.** Daugavpils apr. Līvānu slimnīca Līvānos, tlr. Līvāni 31; rajona ārsts Neiders Kārlis, dz. Līvānos, Domes - 44, tlr. Līvāni 100; rajona ārsts Albickis Hristofors, tlr. Līvāni 84; ārste Špaginska Minna, dz. Vanagos, 20 klm. no pg. n., tlr. Rozanova 1. Līvānu pg. pašvald. aptieka Līvānos, Rīgas - 114, pie pg. n., provizors Erglis Krišjānis, tlr. Līvāni 41. Aptieka Vanagos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Līvānu rajonā, vet. ārsts Eglīts S., dz. Līvānos, tlr. 78.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Daugavpils-Indras dzc. līnija.

a) Līvāni — P. t. k. N., tlr. Līvāni 29; b) Gavartīne — P. tf. n. Abc. T. C., 10,5 klm. no pg. n., prz. Rusiņš Anna, dz. Gavartīnes skolā, tlr. Gavartīne s. v.; c) Jerzika — P. tf. n. Abc. T. p. C., 11 klm. no pg. n., prz. Luks Alberts, tlr. Jerzika s. v.; c) Rožanova — Tf. n. T. p. C., 14,5 klm. no pg. n., prz. Salcēvičs Tomašs, dz. Rožanovā, tlr. Rožanova s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Līvānu vmžn. III iec. Steķu mžn. Silvās, 2 klm. no Līvānu dzc. stc., mžz. Graudiņš Pēteris, tlr. Līvāni 42; Līvānu vmžn. IV iec. Jersiku mžn. Cargrādes ciemā, 0,5 klm. no Jersikas dzc. stc., mžz. Lūks Paulis, tlr. Jerzika 4.

Līvāni — dzc. stc., pr. Steprāns Voldemārs; Jersika — dzc. stc., pr. Vītoliņš Pēteris.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1365, saimniecību — 1468. Aramzeme 7758,94 ha (19,70%

no z. kpl.), pļavas 4866,95 ha (12,36%), ganības 4757,95 ha (12,08%), meži 5661,57 ha (14,38%), purvi 13.937,62 ha (35,39%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, seski, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, sami, zuši, asari, raudas, brekši, plauži, šķaunadži, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Dubnā, 2 klm. no pg. n., īp. St. Zalāns un b-ri, tlr. Līvāni 19; 2) Ūdens dzirnavas Jersikā, 12 klm. no pg. n., īp. Kārklis Ksavers; 3) Motordzirnavas Turkos, 15 klm. no pg. n., īp. Lācis Ādams; 4) Ķieģeļu ceplis „Straumēs", 2 klm. no pg. n., īp. Ražotāju bba „Straume", tlr. Līvāni 11; 5) Sīku preču trg. Jersikā, 12 klm. no pg. n., īp. Pozvolskis Sora; 6) Sīku preču trg. Jerzikā, 12 klm. no pg. n., īp. Galperincs Vulfs; 7) Sīku preču trg. Vanagos, 18 klm. no pg. n., īp. Faibs Vosels; 8) Sīku preču trg. Dzelzavas mājās, 15 klm. no pg. n., īp. Kļavinskis Antons; 9) Sīku preču trg. Muktupāvelos, 11 klm. no pg. n., īp. Maskulāns Monika; 10) Sīku preču trg. Grugulēs, 18 klm. no pg. n., īp. Gruguls Donāts; 11) Sīku preču trg. Saliešos, 20 klm. no pg. n., īp. Udrosols Antons; 12) Sīku preču trg. Turkos, 15 klm. no pg. n., īp. Gedušs Donāts; 13) Sīku preču trg. Turkos, 15 klm. no pg. n., īp. Gedušs Aloizijs; 14) Pārtikas preču trg. Rožanovā, īp. Kļavinskis Antons; 15) Pārtikas preču trg. Saliešos, īp. Udrālovs Jāzeps; 16) Pārtikas preču trg. Lauros, īp. Urbāns Marija; 17) Aptieka Vanagos, īp. Pozņaka Apolonija; 18) Pārtikas preču trg. Vanagos, īp. Vaivods Ignāts; 19) Pārtikas preču trg. Jersikā, īp. Neišlošs Dāvids Bērs, tlr. Jersika 2; 20) Pārtikas preču trg. Augšmuktos, īp. Skrūzmanis Jānis; 21) Motordzirnavas Kolupes mž., īp. Zvirbulis Jānis; 22) Vēja dzirnavas Līvānos, īp. Drēņukārklis Izidors; 23) Vēja dzirnavas Muktupāvelos, īp. Muskulāns Monika; 24) Pienotava Rožanovā, īp. Rožanovas piensaimn. sba, tlr. Rožanova 5; 25) Pienotava Zundānos, īp. Līvānu piens. sba „Turība".

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 64.446,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Līvānu Rom.-kat. draudzes baznīca Līvānos, 1 klm. no pg. n., dekāns Vaikuls Staņislavs; b) Madalīnas Rom.-kat. draudzes baznīca Jerzikā, 16 klm. no pg. n., prāvests Bukmans Antons. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Jersikas pareizticīgo draudzei, pārzina priest. V. Borazdzinskis; c) Pētermuižas vecticībn. draudze, lūgšanas nams Jaujās, 8 klm. no pg. n.; d) Kvedervecuma vecticībnieku draudze, lūgšanas nams 24 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rožānovas krājaizd. sba, pr. Vilcāns Ignāts, dz. Kazuļos, tlr. Rožānova 3; 2) Rožānovas piensaimn. sba, pr. Zvirbuls Antons, dz. Rusinovā, tlr. Rožānova 4; 3) Līvānu apk. piensaimn. sba „Centrs", db. 1929. g., pr. Zeps Donāts, dz. Mazlejiņos; 4) Līvānu krājaizd. sba, db. 1912. g., pr. Veigurs Andrējs, dz. Veiguros; 5) Līvānu lauksaimn. bba „Arāja Spēks", db. 1920. g., pr. Jaudzems Alberts, dz. Avotiņos; 6) Piensaimn. sba „Turība", db. 1924. g., pr. Iesalnieks Antons, dz. Masānos; 7) Spričuvecuma lauksaimn. sba „Vaga", db. 1928. g., pr. Neicenieks Antons, dz. Neiceniekos; 8) Biškopības bba „Zieds", db. 1926. g., pr. Iesalnieks Staņislavs, dz. Iesalniekos; 9) Raž. bba „Straume", Līvānos, ķieģelnīcā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Glinovkas pilskalns Dāboliņu māju robežās; b) Pilskalns Daugavas krastā, 2,5 klm. no Jersikas dzc. stc., Pilskalnu māju zemē; c) Pilskalns pie Gavartiņa kroga, Tilta Gedušu māju robežās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nodedzinājusi vairākas mājas, pērusi vairākus revolucionārus, nošāvusi divas personas.

Pasaules kara notikumi: pg. gar Daugavas krastu šķērsojušas krievu pozicijas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Līvānu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izlieto pg. pašvaldības saimniecība; b) Jaunāsmuižas centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** a) Gleznainais Daugavas krasts no Jersikas dzc. stc. līdz Surguntovas muižai; b) Jaukā Rožānovas pusmuižas apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Līvānu valsts pamatskolā, pie Dubnas un Daugavas, prz. Kāpostiņš; b) Jersikas Pilskalnu pamatskolā, prz. Pavārs A.

14. Naujenes pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Maļinovas pg.; krieviski Maļinovskaja.

Pagasta robeža: z. — Biķernieku un Višķu pg., d. — Skrudalienas pg., v. — Līksnas pg. un Daugavpils pls., r. — Izvaltas pg.

Pg. platība — 110 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6171, no tiem vīr. 2928, siev. 3243.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 237 klm., pa zc. — 246 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 19 klm., pa zc. — 18 klm.; c) tv. pls. Daugavpils (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Naujene — 2 klm.

Pg. n. pie Naujenes-Rozališku ceļa.

Pasta adrese: c. Naujeni.

Upes: a) Daugava, b) Liksnanka.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Naujenes novads — 3260 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. I iec.; miertiesas Daugavpils apr. III iec.; izm. tiesneša Daugavpils III iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Liepiņš Jānis, dz. Mazkrieviņos, 1 klm. no pg. n., pg. pdm. prs. v. i. Pipers Pēteris, dz. Jurīšos, pie pg. n., tlr. Naujene 3. Pg. darbvedis Lanevskis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Naujene 3; Naujenes pg. plc. kārtībnieks Rudzāts Eduards, dz. Bišudruvās, 3 klm. no pg. n., tlr. Naujene 4; Stropu rajona plc. kārtībnieks Teivāns Ludvigs, dz. Lāčos, 10 klm. no pg. n., tlr. Adamova 12.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Naujenes 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Grāve Jānis, tlr. Naujene 5; b) Jurīšu I pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Ozoliņš Ida; c) Butišķu I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Jonāns Anna; d) Dileviču I pk. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Anna; e) Lāču I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Auzāns Antons, tlr. Adamova 5; f) Vecpils I pk. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Kuršinskis Nikolajs; g) Vasargelišķu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Biruliņšs Spiridons.

Bibliotēkas: a) Kultūras veicināšan. bbas „Saule" bibliot., Jezupovā, prz. Jermaks Boļeslavs; b) Kultūras veicin. bbas „Gaisma" bibliot. Adamovā, prz. Burka Ernests.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Golovackis-Ozols Ksenija; vecmāte Jumiķis Marta, dz. Vecpilī, 3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Daugavpils rajonā, vet. ārsts Fichtenbergs Ed., dz. Daugavpilī, tlr. Daugavpils 293.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Indras un Daugavpils-Rēzeknes dzc. līnijas.

a) Naujene — P. tf. n. Abc. T. C., Naujenes dzc. stc., 2 klm. no pg. n., prz. Cvetkovs Ignāts, tlr. Naujene s. v.; b) Lāči — P. n. Abc., Adamovā, 8 klm. no pg. n., prz. Burka Ernests, tlr. Adamova 6; c) Adamova — Tf. n. T. p. C., Dārzābeļos, 8 klm. no pg. n., prz. Teivāns Antons, tlr. Adamova s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Daugavpils vmžn. I iec. Daugavpils mžn. Adamovā, 3 klm. no Stropu dzc. stc., mžz. Ziediņš Jānis, tlr. Adamova 6, pst. c. Lāčiem.

Naujene — dzc. stc., pr. Krūmāns Staņislavs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1859, saimniecību — 1766. Aramzeme 8409,93 ha (53,02% no z. kpl.), pļavas 1897,28 ha (11,96%), ganības 1200,87 ha (7,57%), meži 2464,87 ha (15,54%), purvi 770,56 ha (4,85%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: sami, līdakas, asari, zuši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas un koku zāģētava Stropos, 10 klm. no pg. n., īp. Magarams Jankels un Ko, tlr. Adamova 11; 2) Dzirnavas Vecpilī, 3 klm. no pg. n., īp. Ivanovs Anna un Jegorovs Irīna; 3) Dzirnavas Vecpilī, 3 klm. no pg. n., īp. Ivanovs Jānis; 4) Pārtikas vkl. Stropos, 10 klm. no pg. n., īp. Tulbovičs Mozus, tlr. Adamova 15; 5) Tabakas un garšvielu trg. Lāčos, īp. Zilbers J.; 6) Pārtikas preču trg. Vecpils s., īp. Dimitrijēvs Vasilijs; 7) Pārtikas preču trg. Laimēs, īp. Stikans Gita; 8) Aptieka Naujenē, īp. Rožēvics Kurts; 9) Pārtikas preču trg. Laimēs, īp. Bravo Š.; 10) Pārtikas preču trg. Stropu miestā, īp. Dumešs Soloms; 11) Pārtikas un labības trg. Lāču s., īp. Tokers Haņa Feiga; 12) Pārtikas preču trg. Stropu Ezerniekos, īp. Tulbovičs Rivka; 13) Pārtikas preču trg. L. Kokiņu s., īp. Fomins Konstantīns; 14) Pārtikas preču trg. Jurīšu s., īp. Pipers Veronika; 15) Ellas spiestuve L. Kokiņu s., īp. Fomins A.; 16) Ellas spiestuve Jurīšu s., īp. Leitāns Aloizs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 37.430,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Jezupovas Rom.-kat. draudzes baznīca, 4 klm. no pg. n., mācītājs Broks Izidors, dz. Jezupovā, tlr. Naujene 6. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Lipiņšķu pareizticīgo draudzei, pārzina priest. Timofējevs G.; Malinovskas pareizticīgo draudzei, pārzina priest. Chludoks S.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kultūras veicin. bba „Saule", db. 1922. g., pr. Broks Izidors, dz. Jezupovā, tlr. Naujene 6; 2) Kultūras veicin. bba „Gaisma", db. 1927. g., pr. Burka Ernests, dz. Adamovā, tlr. Adamova 6; 3) Jezupovas krājaizd. sba, db. 1929. g., pr. Teivāns Pēteris, dz. Teivānos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Vecpils apakšzemes pils drupas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Jezupovas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas atstātas agr. īp. kā neatsavin. daļa; b) Hoftenbergas mž. centrs, 8 klm. no pg. n. atstāts agr. īpašn., kas to pārdevis privātpersonai.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

15. Piedrujas pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pridruiskas pg.; krieviski Pridruiskaja.

Pagasta robeža: z. — Pustiņas pg., d. — Polija, v. — Skaistas pg., r. — S. P. R. S.

Pg. platība — 152,3 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Piedruja un Indra.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6793, no tiem vīr. 3267, siev. 3526.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 292 klm., pa zc. — 285 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 75 klm., pa zc. — 70 klm.; c) tv. pls. Krāslava, lietojot dzc. — 33 klm., pa zc. — 25 klm.; d) tv. dzc. stc. Indra — 5,7 klm.

Pg. n. pie Indras-Piedrujas ceļa.

Pasta adrese: c. Indru.

Upes: Daugava.

Ezeri: a) Dolgojas — 80 ha, b) Bielojas — 25 ha, c) Čornojas — 65 ha, d) Ostrovnas — 40 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Piedrujas novads — 470 ha.

Lielākie purvi: a) Mochas — 40 ha, b) Saikovas — 80 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. III iec.; miertiesas Krāslavas I iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Kalniņš Jānis, dz. Ilgasciemā, 6 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ontužāns Aleksandrs, dz. Piedrujā, 8 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Orubs Francs, dz. Naktjūnovā, 1 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Celitāns Vladislavs, dz. pg. n., tlr. Indra 9; plc. kārtībnieks Vasiļjevs Pāvels, dz. Indrā, 5 klm. no pg. n., tlr. Indra 17.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Daugaviešu 6 kl. pamatsk., un papildskola ar lauksaimn. nozari, 8 klm. no pg. n., prz. Ontužāns Aleksandrs; b) Piedrujas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Pabērzs Jāzeps, tlr. Indra 9; c) Indras valsts I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Lejiņš Alfrēds, tlr. Indra 15; d) Līdumnieku I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Magonis Alfrēds, dz. Dvorčānos; e) Aizupes I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Aleksandrovičs Lūcija; f) Bluķīšu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Engvers Varvara; g) Zālnieku I pk. pamastk., 6 klm. no pg. n., prz. Dvoreckis Augusts; h) Kuzminu I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Miranovičs Elza; i) Tolojevcu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Miranovičs Vilhelms; j) Avotu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Krasņevičs Staņislavs, dz. Lupandos.

Bibliotēkas: Piedrujas pg. pdm. bibliot., pg. n., prz. Celitāns Vladislavs, tlr. Indra 9.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Mulners Nikolajs, dz. Indrā, 6 klm. no pg. n., tlr. Indra 7; zobu ārsts Kovnators R., dz. Indrā, 6 klm. no pg. n.; vecmāte Kante Kristīne, dz. Indrā, 6 klm. no pg. n. Aptieka Indrā, īp. Gailis. Aptieka Piedrujā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Indras rajonā, vet. ārsts Brengulis S., dz. Indrā, tlr. Indra 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Indras - Daugavpils dzc. līnija.

Indra — P. t. k. N., 5,7 klm. no pg. n., prz. Koškins Vilis, tlr. Indra 41; Piedruja — P. tf. n. Abc. T. p. C., 8 klm. no pg. n., prz. Kaminskis Miķelis, tlr. Piedruja s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Indra — dzc. stc., pr. Briedis Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1676, saimniecību — 1527. Aramzeme 8328,01 ha (54,67% no z. kpl.), pļavas 2220,27 ha (14,57%), ganības 1975,54 ha (12,97%), meži 977,78 ha (6,42%), purvi 631,59 ha (4,15%).

Mežos sastopami: zaķi, retāk vilki, āpši, vāveres, seski u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, karūsas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Veikali un uzņēmumi Indrā, 5,7 klm. no pg. n.: 1) Manufaktūras, apģērbu un apavu trg., īp. Raisins Merka; 2) Malkas trg., īp. Munics Ruvins, tlr. Indra 19; 3) Dažādu preču trg., īp. Munics Hana, tlr. Indra 19; 4) Maizes trg., īp. Munics Hana, tlr. Indra 19; 5) Manufaktūras un apavu trg., īp. Raisins Sima; 6) Pārtikas vkl., īp. Levins Soņa; 7) Pārtikas, dzelzs un ādas preču trg., īp. Lapiņš Vladimirs, tlr. Indra 21; 8) Vīnu trg., īp. Miranovics Pavl.; 9) Stacijas bufete, īp. Gusars Šarlote; 10) Koloniālpreču trg., īp. Marcilenoks Jāzeps; 11) Naftas noliktava, īp. Joffe Iciks; 12) Pārtikas vkl., īp. Lēvins Faitels; 13) Pārtikas vkl., īp. Kaminārs Movša; 14) I šķ. traktieris, īp. Šiško Jānis; 15) Dažādu preču trg., īp. Glozmans Sora; 16) Sīku preču trg., īp. Breslavs Hechama; 17) Vīnu trg., īp. Erdmans Anna; 18) Gaļas trg., īp. Gorniks Domeniks; 19) Tvaika dzirnavas, īp. Permanis; 20) Dažādu preču vkl., īp. Miranovičs Juzefa; 21) Olu un vistu trg., īp. Gurvičs Gasils; 22) Pārtikas vkl., īp. Buko Juljans; 23) Gaļas trg., īp. Vrubļevskis Paulīne. Veikali un uzņēmumi Piedrujā, 8 klm. no pg. n.: 24) Apavu vkl., īp. Balānovs Bencions; 25) Olu un vistu trg., īp. Sorkins Zālmans; 26) Pārtikas vkl., īp. Geršensons Ita; 27) Pārtikas vkl., īp. Baskins Morduchs; 28) Pārtikas vkl., īp. Miranovičs Riva; 29) Pārtikas vkl., īp. Kušeļevičs Goda; 30) Pārtikas vkl., īp. Feigelsons Lubovs; 31) Pārtikas vkl., īp. Kagans Hana; 32) Pārtikas vkl., īp. Jams Haims; 33) Pārtikas vkl., īp. Romanovskis Jevgen.; 34) Pārtikas vkl., īp. Vainšteins Musja; 35) Laikrakstu kiosks „Leta", Indras dzc. stc., īp. valsts uzņēmums; 36) Sīku preču trg. Vaivados, īp. Savičs Zofija; 37) Bufete Indras dzc. stc., īp. Kokle Rūdolfs; 38) Aptieka Indras b. a. v., Piedrujas - 6, īp. Gailis Jānis; 39) Frizētava b. a. v., īp. Goldins Ella; 40) Traktieris, I šķ., b. a. v., Lapiņos, īp. Kuļikovskis Jevdokija; 41) Sīku preču trg. b. a. v., Pasta - 8, īp. Šaibels Izraēls; 42) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Geskins Sterna; 43) Drēbju trg. b. a. v.,

īp. Čerņins Zāra; 44) Frizētava b. a. v., īp. Livčāns Alberts; 45) Pārtikas preču trg. Šņekovas s., īp. Ivanovskis Boļeslavs; 46) Gaļas trg. Piedrujā, īp. Donde Izraēls; 47) Aptieka Piedrujas b. a. v. Polockas - 95, īp. Rapaports Marija; 48) Manufaktūras trg. Piedrujā, īp. Magidsons Ita, tlr. Piedruja 6; 49) Frizētava Piedrujā, īp. Mironovičs Rova; 50) Gaļas trg. Piedrujā, īp. Šaibelis Meilachs; 51) Elektrības centrāle Indras dzc. stc., īp. valsts uzņēmums; 52) Motordzirnavas Markos, īp. Kukelis Staņislavs; 53) Ūdens dzirnavas Koskovcos, īp. Rubenis J.; 54) Ūdens dzirnavas Eržepolē, īp. Bakša Pēteris; 55) Fotografa darbnīca Indrā, īp. Gessels Šmerelis; 56) Fotografa darbnīca Indrā, īp. Rogaļskis Mendels; 57) Pulksteņu darbnīca Indrā, Piedrujas - 5, īp. Zagorskis Vikentijs; 58) Kaļķu dedzinātava Piedrujā, īp. Sorkins Jankelis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 38.403,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rom.-kat. draudzes baznīca Bulbinovā, 6 klm. no pg. n., mācītājs Lapotenoks Antons, tlr. Indra 12; b) Rom.-kat. draudzes baznīca Piedrujā, 8 klm. no pg. n., prāvests Stefanovičs Broņeslavs, tlr. Piedruja 7; c) Pareizticīgo draudzes Sv. Nikolaja baznīca Piedrujā, 8 klm. no pg. n., prz. priest. Trubeckojs J.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Indras brīvprāt. ugunsdzēsēju bba, db. 1934. g., pr. Pānis Alfrēds, dz. Indrā; 2) Indras dzelzceļnieku bba, db. 1925. g., pr. Briedis Jānis, dz. Indrā; 3) Piedrujas brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1924. g., pr. Taube Alfrēds, dz. Piedrujā, tlr. Piedruja 3; 4) Piedrujas-Pustinas piensaimn. sba, db. 1929. g., pr. Ozoliņš Alfrēds, dz. Balbinovā, tlr. Indra 22.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. ienaidnieku karaspēks nopostījis vairākas saimniecības.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Balbinovas mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; b) Marku mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; c) Janopoles mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; d) Domnopoles mž. centrs, 8 klm. no pg. n.; e) Kuļbovas mž. centrs, 10 klm. no pg. n.; f) Dvorčānu mž. centrs, 9 klm. no pg. n.; 9) Saveiku mž. centrs, 9 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** a) Piedrujas pg. nama apkārtne ar diviem ezeriem, skaistiem mežiem; b) Ostrovnas ezers, lielā mežā; c) Čornoja ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** 6 kl. pamatskolā, Daugavas krastā, pretim Polijas robežai, prz. Ontužans A., Indras stc. 14 klm.

16. Preiļu pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Preiļu pg.; krieviski Preiļskaja.

Pagasta robeža: z. — Vidsmuižas un Stirnienas pg., d. — Jāsmuižas un Vārkavas pg., v. — Rudzētu pg., r. — Silajāņu pg.

Pg. platība — 292,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 9514, no tiem vīr. 4576, siev. 4938.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 279 klm., pa zc. — 206 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 62 klm., pa zc. — 56 klm.; c) tv. dzc. stc. Aglona — 20 klm.; d) tv. aut. pstn. Preiļos.

Pg. n. pie Preiļu-Aglonas ceļa, Preiļu pls.

Pasta adrese: c. Preiļiem.

Upes: a) Feimanka, b) Preiļupe, c) Savna.

Ezeri: a) Salmu — 30 ha, b) Kaučera — 3 ha, c) Pieniņu — 2,5 ha, d) Limanu — 1,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Galmuižas — 150 ha, b) Krivasolas — 1000 ha.

Lielākie purvi: a) Medņu — 1000 ha, b) Krivasolas — 983 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. IV iec.; miertiesas Preiļu iec.; izm. tiesneša Maltas iec.; tiesu izp. Maltas iec. Pg. vecākais Utināns Pēteris, dz. pg. n., tlr. Preiļi 18; pg. pdm. prs. Elsts Izidors, dz. Krāslavā, 104 klm. no pg. n., tlr. Krāslava 63; pg. tiesas prs. Stolders Antons, dz. Tabašnicā, 5 klm. no pg. n., tlr. Preiļi 8. Pg. darbvedis Čivčs Jānis, dz. pg. n., tlr. Preiļi 18; vc. plc. kārtībnieks Grīnfelds Kārlis, dz. Preiļos, pie pg. n.; Pieniņu rajona plc. kārtībnieks Vonogs Voiceks, dz. Pieniņos, 9 klm. no pg. n., tlr. Pieniņi s. v.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Preiļu 6 kl. pamatskola Preiļos, Daugavpils - 24, pie pg. n., prz. Grīnmanis Pēteris, tlr. Preiļi 44; b) Preiļu 2 gad. lauksaimniecības skola Preiļu muižā, pie pg. n., prz. Ezerkalns Jānis, tlr. Preiļi 29; c) Galmuižas I pk. pamatskola, 9 klm. no pg. n., prz. Dzenis Jezups, tlr. Galmuiža 1; d) Plotiņu I pk. pamatsk., Anspoku fol., 4 klm. no pg. n., prz. Česla Leonards, tlr. Preiļi 14; e) Gribušku I pk. pamatsk. Tabašnicā, 4,5 klm. no pg. n., prz. Pušmucāns Antons, tlr. Preiļi 8; f) Runcavnieku I pk. pamatsk. Sakaiņu sādžā, 5 klm. no pg. n., prz. Vaivods Jezups; g) Pugāju I pk. pamatsk. Lielpupāju sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Krišjānis Lidija; h) Pināņu I pk. pamatsk. Skuteļu sādžā, 14 klm. no pg. n., prz. Kursītis V.; i) Orišānu I pk. pamatsk. Smelteru sādžā, 16 klm. no pg. n., prz. Bečs Tekla; j) Anspoku 6 kl. pamat-

skola Lielanspoku sādžā, 13 klm. no pg. n., prz. Gilučs Augusts; k) Lācinieku I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Lietavietis Marija; l) Stikānu I pk. pamatsk. Razrikovas muižā, 14 klm. no pg. n., prz. Upītis Alma; m) Solas I pk. pamatsk. Gaŗās-Solas sādžā, 17 klm. no pg. n., prz. Gavars Emma; n) Bērzu I pk. pamatsk. Krivasolas muižā, 17 klm. no pg. n., prz. Granţiņš A.; o) Liuzu I pk. pamatsk. Jermaku sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Ivanovs Georgijs.

3. **Veselības kopšana.** Slimnīca Preiļu pls., Raiņa bulv. 5, tlr. Preiļi 13. Preiļu I rajona ārsts Cērps Jānis, dz. Preiļos, Dārza - 12, 1 klm. no pg. n., tlr. Preiļi 43; Preiļu II rajona ārste Cērps Anna, dz. Preiļos, Dārza - 12, 1 klm. no pg. n., tlr. Preiļi 43; rajona vecmāte Stīpnieks Katrīne, dz. Preiļos, Rušonas - 1, pie pg. n., tlr. Preiļi 33. I aptieka Preiļos, Raiņa bulv. 3, īp. Helds Ž., tlr. Preiļi 22. Centrālā aptieka Preiļos, Rušonas - 1, īp. Zibuls M., tlr. Preiļi 41.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Preiļu rajonā, vet. ārsts Zariņš A., dz. Preiļos, tlr. Preiļi 31.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Preiļu-Aglonas aut. līnija un Preiļi-Līvāni aut. līnija.

a) Preiļi — P. t. k. N., Preiļos, pie pg. n., prz. Piņka Staņislavs, tlr. Preiļi 49; b) Bluzma — P. n. Ab., Tabašnicā, 5 klm. no pg. n., prz. Štolders Antons, tlr. Preiļi 8; c) Galmuiža — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Utāns Pēteris, tlr. Galmuiža s. v.; d) Anspaki — P. n. s. v. Abc. I. C., 13 klm. no pg. n., prz. Anspoks Aloizs, tlr. Anspaki s. v.; e) Pienēni — P. tf. n. Abc. T. p. C., 9 klm. no pg. n., prz. Kiseļevskis Antons, tlr. Pienēni s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Rušonu vmžn. V iec. Preiļu mžn. Preiļos, 21 klm. no Rušonu dzc. stc., mžz. Brambergs Kārlis, tlr. Preiļi 9.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2032, saimniecību — 1923. Aŗamzeme 12.467,36 ha (42,63% no z. kpl.), pļavas 3779,55 ha (12,93%), ganības 4326,20 ha (14,80%), meži 2509,13 ha (8,58%), purvi 4649,49 ha (15,90%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vilki, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, vēdzeles, karūsas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motordzirnavas Sakaiņos, 5 klm. no pg. n., īp. Vjakse Gābriels; 2) Ūdeņs dzirnavas Preiļu muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Šīmans Alīde; 3) Dažādu preču vkl. Pieniņos, 9 klm. no pg. n., īp. Jakūbovs Pēteris; 4) Sīku preču vkl. Zvergžos, 21 klm. no pg. n., īp. Zeltiņš Juris; 5) Pārtikas un koloniālpreču vkl. Galmuižā, 9 klm. no pg. n., īp. Utāns Pēteris, tlr. Galmuiža s. v.; 6) Pārtikas preču vkl. Tabašnicā, 5 klm. no pg. n., īp. Stolders Antons, tlr. Preiļi 8; 7) Pārtikas preču vkl. Pieniņos, 9 klm. no pg. n., īp. Rubins Šeina; 8) Pārtikas un sīku preču vkl. Razrivkā, 14 klm. no pg. n., īp. Cencipers Leizers; 9) Spirta dedzin. Preiļu mž., 1,5 klm. no pg. n., īp. Feldhūns Zorochs, tlr. Preiļi 35; 10) Sīku preču vkl. L.-Orīšos, 15 klm. no pg. n., īp. Cofnass Hava; 11) Sīku preču vkl. L.-Orīšos, 15 klm. no pg. n., īp. Dzenis Antonina; 12) Sīku preču vkl. Skuteļu sādžā, 14 klm. no pg. n., īp. Anspoks Kazimirs; 13) Zāģētava Adamovā, 2 klm. no pg. n., īp. Potašs Zālmans, dz. Preiļos, tlr. Preiļi 30; 14) Frizētava Pieniņos, īp. Ozbands Zālamans; 15) Pārtikas preču trg. Pieniņos, īp. Blata Chaims; 16) Pārtikas preču trg. Prikuļu s., īp. Upenieks Nikodems; 17) Pārtikas preču trg. Prikuļu s., īp. Pastars Andrievs; 18) Pienotava Anspoku mž., īp. Anspoku piensaimn. sba; 19) Dzirnavas Smelteru s., īp. Ivbuls K.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 63.402,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Preiļu Rom.-kat. draudzes baznīca, Preiļu pls., mācītājs Apšinīks Pēteris, tlr. Preiļi 28; b) Pieniņu Rom.-kat. draudzes baznīca Pieniņos, 9 klm. no pg. n., mācītājs Kiseļevskis Jānis; c) Moskvinas vecticībnieku draudzes baznīca Moskvinas sādžā, 5 klm. no pg. n., mācītājs Jakimovs Avdejs; d) Tišu vecticībnieku draudzes baznīca Tišu sādžā, 11 klm. no pg. n., mācītājs Trifonovs Foma.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimn. bba „Vōrpa", db. 1922. g., pr. Utinens Pēteris, dz. Preiļos, pg. n.; 2) Latv. katoļu jaunatnes bbas Preiļu nod., db. 1931. g., pr. Romanovskis Salimons, dz. Preiļos, tlr. Preiļi 7; 3) Mūzikas bba „Līra", db. 1925. g., pr. Apšenieks Pēteris, dz. Preiļos, tlr. Preiļi 28; 4) Anspoku piensaimn. bba, db. 1923. g., pr. Švalba Ādams, dz. Preiļu muižā; 5) Piensaimn. sba „Straume", db. 1925. g., pr. Elsts Francis, dz. Barīsovkā; 6) Anspoku krājaizd. sba „Ūzūls", db. 1924. g., pr. Brics Dominiks, dz. L.-Anspokos; 7) Anspoku lauksaimniecības bba „Grauds", L.-Anspoku sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Plyudu ciema, 1 klm. rietumos Anspaku muižai, 2,5 klm. d.-a. Preiļu pilsētai; b) kaimiņos „Runču kalns", un c) „Priedīšu kalns".

1905. g. notikumi: —

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Graubiņš Jēkabs — komponists, mūzikas paidagōgs un kritiķis, dzim. 1886. g.; Turkopūls Odums — lauksaimn. rakstnieks, dzim. 1890. g., Preiļu pg.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Preiļu mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkota lauksaimn. skola; b) Galmuižas centrs, 9 klm. no pg. n., ēkās ierīkota pamatskola; c) Pīnāņu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., un d) Sondoru mž. centrs, 3 klm. no pg. n. — ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Preiļu muižas parks un Galmuižas ezeri.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Preiļu lauksaimniecības skolā, bij. Preiļu pilī, prz. Laganovskis Fr., tlr. Preiļi 29; b) Galmuižas skolā, tlr. Galmuiža 1.

17. Pustiņas pagasts.

I.

Agrākie nosaukumi: Pustiņas pg.

Pagasta robeža: z. — Asūnes pg., d. — Piedrujas pg., v. — Skaistas pg., r. — S. P. R. S.

Pg. platība — 126,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4274, no tiem vīr. 2120, siev. 2154.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 300 klm., pa zc. — 290 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 83 klm., pa zc. — 75 klm.; c) tv. pls. Krāslava, lietojot dzc. — 40 klm., pa zc. — 33 klm.; d) tv. dzc. stc. Indra — 13,3 klm.

Pg. n. pie Indras-Asūnes ceļa.

Pasta adrese: c. Pustiņu.

Upes: a) Asūne, b) Indrica.

Ezeri: a) Lielais Useņu — 281,3 ha, b) Garais (Dolgoje) — 100 ha, c) Nevļānu — 56 ha, d) Ormija — 74 ha, e) Maceiku — 12 ha, f) Ižovas — 11 ha, g) Baltais — 18 ha, h) Melnais — 18 ha, i) Ērgļu — 9 ha, j) Lāču — 9 ha, k) Maksimovas — 5 ha, l) Žabinka — 3 ha, m) Mazais Useņu — 18 ha, n) Mošnica — 15 ha, o) Suchorūkovas — 4 ha.

Kalni: a) Brīvas, b) Maišeļu, c) Nevļānu, d) Pustiņas.

Lielākie mežu masīvi: a) Pustiņas novads — 380 ha.

Lielākie purvi: a) Ikažencu — 75 ha, b) Maišeļu — 140 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. V iec.; miertiesas Dagdas iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Klagišs Miķelis, dz. Pupiķu m., 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Zaščerinskis Jāzeps, dz. Michailovos, 0,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Seilis Staņislavs, dz. Pustiņā, pie pg. n. Pg. darbvedis Bernāns Antons, dz. pie pg. n., tlr. Asūne 2; vc. plc. kārtībnieks Zemzars Augusts, dz. Ezeriņos, 0,5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Pustiņas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Seilis Staņislavs; b) I pk. pamatsk. Nevļānos, 4,5 klm. no pg. n., prz. Tamisars Aleksandrs, dz. pie skolas; c) Kārkliņu I pk. pamatsk. Joniņos, 7 klm. no pg. n., prz. Klagišs Nadīne; d) Pleiku I pk. pamatsk., 7,5 klm. no pg. n.; e) Krūmānu I pk. pamatsk. Juchņēvičos, 7 klm. no pg. n., prz. Ragainis Jānis.

3. **Veselības kopšana:** Ambulances punkts Pupiķos, med. feldš. Trepša K.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Indras rajonā, vet. ārsts Brenguls S., dz. Indrā, tlr. Indra 13.

5. **Satiksme.** a) Pustiņa — P. n. Abc., pie pg. n., prz. Klagišs Česlavs; b) Naulēni — P. n. Abc., Ausmās, 4,5 klm. no pg. n., prz. Dzenis Jāzeps; c) Joniņi — P. n. Ab., Joniņu sādžā, 6,5 klm. no pg. n., prz. Buks Jūļjans; d) Pleiki — P. n. Ab., Pleiku sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Buks Donāts.

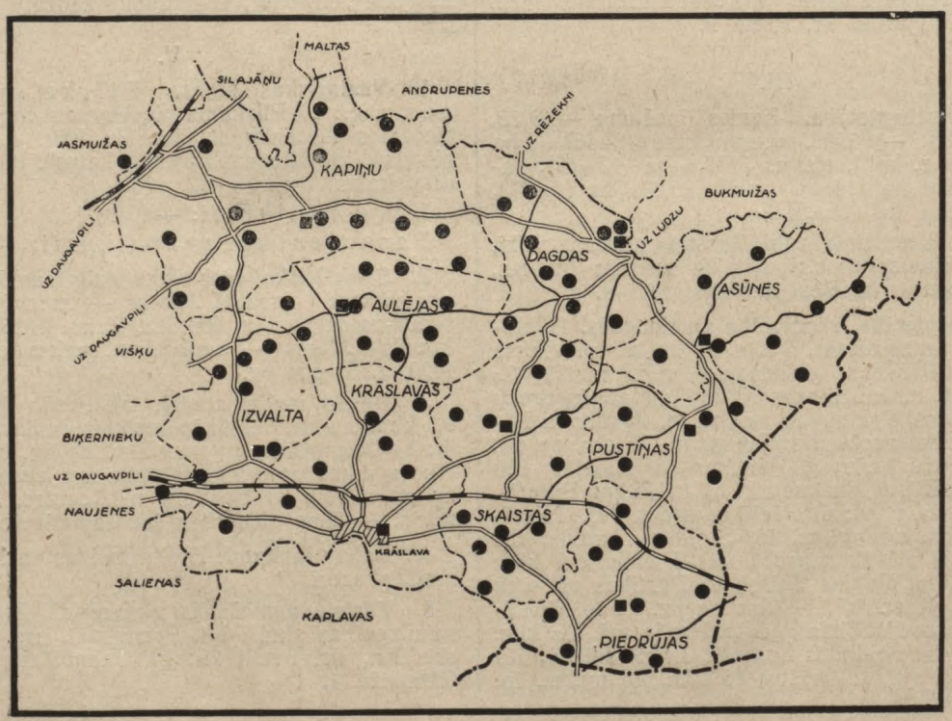

Krāslavas-Dagdas rajons.

6. **Pārējās iestādes.** Krāslavas vmžn. II iec. Pustiņas mžn. Pustiņas mžz. mājā, 14 klm. no Indras dzc. stc., mžz. Rubins Antons, tlr. Asūne 6, pst. c. Pustiņu.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 914, saimniecību — 801. Aramzeme 5933,87 ha (46,94% no z. kpl.), pļavas 2300,95 ha (18,20%), ganības 1520,50 ha (12,03%), meži 996,09 ha (7,88%), purvi 1035,03 ha (8,19%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres, āpši, meža cūkas, zebiekstes, seski, sermuļi; upēs un ezeros: vēži, asari, raudas, sīgas, karūsas, līņi, līdakas, ķīši, ruduļi, plauži, vēdzeles, sapali, unguri.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Pustiņā, īp. Lauksaimn. kooper. sba; 2) Dažādu preču trg. Pustiņā, pie pg. n., īp. Lēvins Samuels; 3) Dažādu preču trg. Pustiņā, pie pg. n., īp. Lukašēvičs Konst.; 4) Dažādu preču trg. Krūmānu sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Ignatovičs Miķelis; 5) Dažādu preču trg. Koļedovkā, 9 klm. no pg. n., īp. Koļeda Monika; 6) Dažādu preču trg. Skuķu sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Buko Jūlijans.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pustiņas Rom.-kat. draudzes baznīca, pie pg. n., mācītājs Romanovskis Jānis, dz. Pustiņā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Pustiņas lauksaimn. kooper. sba, db. 1925. g., pr. Klagišs Miķelis, dz. Pupiķos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Zamok", pie Pustiņas muižas uz šauras un garas pussalas, Ūseņu (Gusevo) ezerā; b) karā kritušo kapi (pēc nostāstiem 1812. g. Napoleona karaspēka), Gromiku sādžā, 2 klm. no pg. n.

1905. g. notikumi: vairāki pg. iedzīvotāji apcietināti un izsūtīti trimdā Sibirijā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Pustiņas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., noplēstās vecās dzīvojamās ēkas vietā uzcelta mežniecības ēka, pārējās ēkas atstātas agr. īp. pie neatsavin. daļas; b) Nevļānu mž. centrs, 4,5 klm. no pg. n., dažās ēkās ierīkoti robežsargu dzīvokļi, pārējās ēkas atstātas agr. īp. pie neatsavin. daļas; c) Zerečjes mž. centrs, 9 klm. no pg. n.; d) Kārklinovas mž. centrs, 9 klm. no pg. n., un e) Maksīmovas mž. centrs — 10 klm. no pg. n. — centru ēkas atstātas agr. īp. pie neatsavin. daļas.

4. **Dabas jaukumi:** a) Pustiņas pilskalns Useņu ezera pussalā, 0,5 klm. no pg. n.; b) Ziemeļu pussala un gleznainās salas Ormijas ezerā; c) Useņu ezers ar salām un pussalām; d) Nevļānu mž. centrs, parks un ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Pustiņu sādžā, pst. palīgnodaļā, prz. Klagišs J.; b) Pustiņas 6 kl. pamatskolā, pie pg. n., prz. Seilis St.; c) Pupiķos, 2 klm. no pg. n., prz. Klagišs M., tlr. Asūne 2.

18. Rudzētu pagasts.

(Sk. karti 550. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rudzatu pg.; krieviski Rudzatskaja.

Pagasta robeža: z. — Atašienes un Stirnienes pg., d. — Vārkavas pg., v. — Līvānu pg., r. — Preiļu pg.

Pg. platība — 141 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3355, no tiem vīr. 1629, siev. 1726.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 183 klm., pa zc. — 185 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 85 klm., pa zc. — 75 klm.; c) tv. pls. Līvāni, pa zc. — 25 klm., Preiļi — 25 klm.; d) tv. dzc. stc. Atašiene — 18 klm.

Pg. n. pie Preiļu-Atašienes ceļa.

Pasta adrese: c. Rudzētiem.

Upes: a) Uša, b) Sumanka, c) Savanka.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Rudzētu novads — 1450 ha.

Lielākie purvi: Stepores — 3740 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. IV iec.; miertiesas Preiļu iec.; izm. tiesneša Krustpils iec.; tiesu izp. Krustpils iec. Pg. vecākais Būmanis Pēteris, dz. Būmaņos, 1,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Krastiņš Izidors, dz. Brīvlatvijos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Podnieks Jānis, dz. Zalānos, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Klaužs Staņislavs, dz. Rudzētos, pie pg. n.; plc. kārtībnieks Rutce Ansis, dz. Rudzētos, pie pg. n., tlr. Rudzēti 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rudzētu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Bricis Jānis, tlr. Rudzēti 12; b) Mālakalna I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Brūniņš Alma, dz. Mālakalnā; c) Kurčānu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Klaužs Bārbala; d) Pelečores I pk. pamatsk. Jaunākrogā, 8 klm. no pg. n., prz. Āboliņš Anna; e) Rusinu I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Rusins Elfrīda.

Bibliotēkas: Rudzētu pg. pašvald. bibliot., 570 sēj., Rudzētos, prz. Brūvers Antons, dz. Borovkā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Skuja-Draviņš Erika, dz. pie pg. n., tlr. Rudzēti 8; vecmāte Brekofs Matilde, dz. pie pg. n., tlr. Rudzēti 10. Rudzētu aptieka, īp. Rozenšteins K.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Līvānu rajonā, vet. ārsts Eglīts S., dz. Līvānos, tlr. Līvāni 78.

5. **Satiksme.** Rudzēti — P. tf. n. Abc. T. C., pie pg. n., prz. Krievs Teodors, tlr. Rudzēti 1.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 673, saimniecību — 668. Aramzeme 5773,83 ha (40,93% no z. kpl.), plavas 1835,83 ha (13,01%), ganības 2230,16 ha (15,81%), meži 1487,41 ha (10,54%), purvi 1963,94 ha (13,92%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motordzirnavas un zāģētava Rudzētos, pie pg. n., īp. Lappo Igors, tlr. Rudzēti 2; 2) Sīku preču trg. Rudzētos, pie pg. n., īp. Zalāns Bened., tlr. Rudzēti 11; 3) Sīku preču trg. Rudzētos, pie pg. n., īp. Dolgais Jezups; 4) Sīku preču trg. Rudzētos, īp. Vološs Iciks; 5) Sīku preču trg. Rudzētu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Svarinskis Jānis; 6) Sīku preču trg. Mālukalnā, 4 klm. no pg. n., īp. Zalāns Leonīds, tlr. Rudzēti 9; 7) Sīku preču trg. Steķī, 6,5 klm. no pg. n., īp. Lapsiņš Eduards; 8) Aptieka Rudzētos, īp. Rozenšteins Kārlis; 9) Pārtikas preču trg. Ķivleniekos, īp. Rillo Emīlija; 10) Pārtikas preču trg. Mālukalnā, īp. Zūjevs Pratāsijs; 11) Vēja dzirnavas Staņislavovā, īp. Pastars Boļeslavs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 33.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rudzētu Rom.-kat. draudzes baznīca pie pg. n., mācītājs Čamanis Antonijs, dz. Rudzētos; b) Mālakalna vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 4 klm. no pg. n., mācītājs Cvetkovs Kaliniks, dz. Mālakalnā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rudzētu krājaizdevu sba, db. 1924. g., pr. Grandāns Laurs, dz. Pelšos; 2) Piensaimn. sba „Avots", db. 1927. g., pr. Skutels Pēteris, dz. Rudzētu sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: revolūcionāri nodedzinājuši 1 pusmuižai ēkas; soda ekspedīcija nošāvusi vienu revolūcionāru un nodedzinājusi divām saimniecībām ēkas.

Pasaules kara notikumi: Latvijas atbrīvošanas karā, 1919. g. beigās, pg. šķērsojusi lielinieku fronte.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Rudzētu mž. centrs, ēkās ierīkota pg. valdes kanceleja un pg. pašvaldības saimniecība, 6 kl. pamatskola, moderniecība un izrīkojumu telpas, divas ēkas piedalītas jaunsaimniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

19. Skaistas pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Izabeļinas pg.; krieviski Izabielinskaja.

Pagasta robeža: z. — Aulejas un Dagdas pg., d. — Kaplavas pg., v. — Krāslavas pg., r. — Asūnes, Pustiņas un Piedrujas pg.

Pg. platība — 192 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6788, no tiem vīr. 3299, siev. 3489.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 278 klm., pa zc. — 275 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 61 klm., pa zc. — 60 klm.; c) tv. pls. Krāslava, lietojot dzc. — 23 klm., pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Skaista — 7,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Skaistā — 0,5 klm.

Pg. n. pie Krāslavas-Dagdas ceļa.

Pasta adrese: c. Skaistu.

Upes: a) Daugava, b) Indra.

Ezeri: a) Sīveŗa — 1864,1 ha, b) Indras — 260,4 ha, c) Dridzis — 798,8 ha, d) Išuņa — 103 ha, e) Stirnas — 135 ha, f) Ildza, g) Gulbiņš, h) Ožukna, i) Skaistas.

Kalni: viss pg. ļoti kalnains.

Lielākie mežu masīvi: Baltiņu novads — 546 ha.

Lielākie purvi: Bukšti — 70 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. III iec.; miertiesas Krāslavas I iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Grundāns Pēteris, dz. Grundānu sādžā, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Grožulis Pēteris, dz. Kulinišķu sādžā, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Budbergs Osvalds, dz. pg. n., tlr. Skaista s. v.; vc. plc. kārtībnieks Mačis Jānis, dz. Skaistā, 1 klm. no pg. n., tlr. Skaista 5.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Valsts Skaistas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Čivkulis Ludviķis, tlr. Skaista 3; b) Kalniešu 6 kl. pamatsk. Sterenbergas muižā, 16 klm. no pg. n., prz. Daugelis Jānis; c) Ludviķu 6 kl. pamatsk. Ludvikovas muižā, 12 klm. no pg. n., prz. Purvinskis Vilhelmīne; d) Baltiņu I pk. pamatsk., Noviku sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Strods Pēteris; e) Ezeriņu I pk. pamatsk., Ezercu muižā, 3 klm. no pg. n., prz. Kroičs Eduards; f) Kazinču I pk. pamatsk. Kazinču sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Smelters Francis; g) Kokinu I pk. pamatsk. Jaloveckakalna sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Erdmanis Vēra; h) Lielindricas leišu I pk. pamatsk. Bindaru sādžā, 13 klm. no pg. n., prz. Garško Staņislava; i) Livčanu I pk. pamatsk. Kokinu sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Līnis Jūļjana; j) Mazindricas I pk. pamatsk. Valteru sādžā, 5 klm. no pg. n., prz. Kārkliņš Erika; k) Krastu I pk. pamatsk. Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Dzenis Antons; l) Niedrītes I pk. pamatsk. Paulinovas sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Sačkēvičs Anna.

Bibliotēkas: a) Rom.-kat. kultūras veicin. bbas „Saule" bibliot., 600 sēj., prz. Vagalis Jānis, dz. Katoļnieku sādžā; b) Ludvikovas Rom.-kat. jaunatnes kultūras veicin. bbas bibliot., 600 sēj., Ludvikovas muižā, prz. Razmus Jāzeps, dz. Ludvikovas muižā, tlr. Ludviķi s. v.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Lulle Elfrīde, tlr. Skaista 8; vecmāte Ķikuts Adele, dz. pie pg. n. Skaistas aptieka Ģeibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Koļeda Pāvels.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Indras rajonā, vet. ārsts Brenguls S., dz. Indrā, tlr. Indra 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Indras-Rīgas dzc. līnija un Dagdas-Skaistas aut. līnija.

a) Skaista — P. n. Abc., Ģeibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., prz. Unzulis Jānis, tlr. Skaista s. v.; b) Ludviķi — P. n. s. v. Abc. T. C., Ludvikovas muižā, 12 klm. no pg. n., prz. Vjaters Vladislavs, dz. Bluzmu sādžā, tlr. Ludviķi s. v.; c) Baltiņi — P. n. Abc., Andžānu sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Ozols Emma; d) Lielindrica — P. n. Abc., Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Korolis Ludviķis; e) Niedrica — P. n. s. v. Ab. T. C., Zatišjes muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Zolbergs Pēteris, dz. Dzelzceļsarga mājā, tlr. Niedrica s. v.; f) Skaista — Tf. n. T. C., pg. n.; g) Skaista — S. v. I. N., Skaistas dzc. stc.

6. **Pārējās iestādes.** Skaista — dzc. stc., pr. Grigorjevs Jānis, tlr. Skaista s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1520, saimniecību — 1517. Aramzeme 10.617,69 ha (55,29% no z. kpl.), pļavas 2709,12 ha (14,10%), ganības 1771,71 ha (9,22%), meži 1840,66 ha (9,58%), purvi 1045,76 ha (5,45%).

Mežos sastopami: lapsas, āpši, zaķi, stirnas, caunas, vāveres, ret. vilki; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauži, plekstes, ķīši, zuši, vēdzeles, ruduši, līņi, karūsas, salakas, sapali, vīķi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Andžānu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Kagans Geļa; 2) Pārtikas preču trg. Ģeibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Račko Miķelis; 3) Pārtikas preču trg. Pavļinovas sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Veļeckis Anna; 4) Pārtikas preču trg. Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., īp. Ādlers Lidija; 5) Pārtikas preču trg. Ģeibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Špitāls Aloizijs; 6) Pārtikas preču trg. Andžānu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Andrejevs Grigorijs; 7) Pārtikas preču trg. Ludvikovas muižā, 12 klm. no pg. n., īp. Vansovičs Vladislavs; 8) Pārtikas preču trg. Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., īp. Podskočijs Jāzeps; 9) Ūdens dzirnavas Vonogu sādžā, 17 klm. no pg. n., īp. Sarans Staņislavs; 10) Ūdens dzirnavas Lielindricas muižā, 14 klm. no pg. n., īp. Vormachovskis Filips; 11) Zāģētava Borovkas sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Vorslavs Nikodims; 12) Dzirnavas un koku zāģētava Borovkas sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Permanis Michla; 13) Pienotava pie Skaistas stc., 7 klm. no pg. n., īp. Baltiņu piensaimn. sba, tlr. Skaista 9; 14) Pārtikas preču trg. Murovankā, īp. Mozuls Rozālija; 15) Vīnu trg. Andžānu s., īp. Boļeslavs Moisejs; 16) Aptieka Ģeibu s., īp. Koleds Pāvels; 17) Tvaika dzirnavas Stanišku s., īp. Pērmanis Giršs; 18) Pienotava Baltiņos, īp. Baltiņu piensaimn. sba, tlr. Skaista 9; 19) Ķieģeļu ceplis Dumbrāju folv., īp. Kozlovskis Staņislavs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 38.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Skaistas Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Veržbickis Broņislavs; b) Ludovikovas Rom.-kat. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Razmus Jāzeps; c) Lielindricas Rom.-kat. draudzes baznīca, Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., mācītājs Lebedis Jānis; d) Trestišķu vecticībnieku draudzes lūgšanas nams, 9 klm. no pg. n., mācītājs Poļivkins Fedors.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rom.-kat. kultūras veicin. bba „Saule", db. 1923. g., pr. Vecelis Ludviķis, dz. Ģeibu sādžā; 2) Ludvikovas Rom.-kat. jaunatnes kultūras veicin. bba, db. 1925. g., pr. Jukšinskis Jāzeps, dz. Ludvikovas muižā; 3) Izabeļinas krājaizd. sba, db. 1925. g., pr. Grundāns Pēteris, dz. Grundānu sādžā; 4) Baltiņu piensaimn. sba, db. 1927. g., pr. Grundāns Pēteris, dz. Grundānu sādžā; 5) Baltiņu lauksaimn. sba, db. 1923. g., pr. Kačans Kazimirs, dz. Kačanu sādžā; 6) Baltiņu lopkopības pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Makovskis Miķelis, dz. Patmaļnieku sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns pie Grundāniem, starp Drizas un Skaistas ezeriem, tuvu Čenču un Varunu ciemiem; b) pilskalns „Zamok" jeb „Zamok Platera", pie Indricas muižas, Daugavas labajā krastā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ezercu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., dzīvojamā ēkā iekārtota pamatskola, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Ludvikovas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., da-

žas ēkas piešķirtas Rom.-kat. draudzei, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Skaistas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Baltiņu mž. centrs, 9 klm. no pg. n.; e) Dorotpoles mž. centrs, 12 klm. no pg. n.; g) Mazindricas mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; h) Podgurjes mž. centrs, 17 klm. no pg. n. — centru ēkas atstātas agr. īp. pie neatsavin. daļām.

4. **Dabas jaukumi:** pg. daudz skaistu vietu, jo apkārtne kalnaina, bagāta ezeriem, krāšņām lejām un birzēm; izcilākās vietas: Dridzas, Stirnas un Soma ezeru apkārtne; Indras upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Skaistas pamatskolā, prz. Civkulis L., tlr. Skaista 3, Skaistas dzc. stc. 7,5 klm.

20. Ungurmuižas pagasts.

(Sk. karti 550. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ungurmuižas pg.; krieviski Ungermuižskaja.

Pagasta robeža: z. — Sāvienas pg., d. — Vīpes pg., v. — Krustpils un Aiviekstes pg., r. — Mētrienas un Atašienas pg.

Pg. platība — 186,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3186, no tiem vīr. 1534, siev. 1652.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 151 klm., pa zc. — 156 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 105 klm., pa zc. — 110 klm.; c) tv. pls. Krustpils, lietojot dzc. — 22 klm., pa zc. — 16,5 klm.; d) tv. dzc. stc. Kūkas — 9 klm.

Pg. n. pie Krustpils-Ļaudonas ceļa.

Pasta adrese: c. Ungurmuižu.

Upes: a) Bērzaunīca, b) Odzes.

Ezeri: a) Saukas — 74 ha, b) Timseņu — 15 ha, c) Ungurmuižas — 8 ha.

Kalni: Ezēnu, Silabebru, Pāpuļu, Ereļu.

Lielākie mežu masīvi: Krustpils novads — 3880 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. II iec.; miertiesas Krustpils iec.; izm. tiesneša Krustpils iec.; tiesu izp. Krustpils iec. Pg. vecākais Kalniņš Teodors, dz. Pāpuļos, 3 klm. no pg. n., tlr. Ungurmuiža 11; pg. pdm. prs. Vildneris Jēkabs, dz. Irbessalā, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Vītols Jānis, dz. Katlēros, 10 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kalvāns Kārlis, dz. pg. n., tlr. Ungurmuiža 9; vc. plc. kārtībnieks Valainis Staņislavs, dz. pg. n., tlr. Ungurmuiža 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Ungurmuižas 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Ludvigs, tlr. Ungurmuiža 7; b) Antūžu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Pilāts Alīde; c) Rubeņu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Eglītis Marija; d) Ratīšu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Pommers Marta; e) Zeversalas I pk. pamatsk., 20 klm. no pg. n., prz. Ļitkins Amanda.

Bibliotēkas: Ungurmuižas pg. pdm. bibl., 640 sēj., pg. n., prz. Āboliņš Arvīds, tlr. Ungurmuiža 9.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Ābramsons Emma, tlr. Ungurmuiža 4; vecmāte Jansons Vēra, dz. Inķēnos, 4 klm. no pg. n. Ungurmuižas pg. pašvald. aptieka, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jēkabpils rajonā, vet. ārsts Ermansons T., dz. Jēkabpilī, tlr. Jēkabpils 45.

5. **Satiksme.** Pg. robežo Krustpils-Zilupes dzc. līnija.

a) Ungurmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., pie pg. n., prz. Ošiņš Juris, tlr. Ungurmuiža s. v.; b) Vembri — P. tf. n. Ab. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Pēteris, tlr. Vembri s. v.; c) Ratītes — P. n. Ab., 12 klm. no pg. n., prz. Vītols Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Kūkas — dzc. stc.; Mežāre — dzc. stc.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 797, saimniecību — 795. Aramzeme 4319,22 ha (23,71% no z. kpl.), pļavas 3536,65 ha (18,97%), ganības 2971,95 ha (15,94%), meži 4351,42 ha (23,34%), purvi 1999,14 ha (10,73%).

Mežos sastopami: vilki, stirnas, lapsas, zaķi, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: raudas, līdakas, vēdzeles, asari, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas vkl. Bukšās, pie pg. n., īp. Rožeckis Josels, tlr. Ungurmuiža 5; 2) Pārtikas vkl. Stokos, pie pg. n., īp. Frīds Freida; 3) Pārtikas vkl. Ratītēs, 12 klm. no pg. n., īp. Vinkels Hasa; 4) Pārtikas vkl. Mucusalā, 20 klm. no pg. n., īp. Kupsiks Nachems; 5) Dzirnavas Liepusalā, 11 klm. no pg. n., īp. Rapūtins Konstantīns; 6) Linu pieņemšanas punkts, īp. Krastiņš Juris; 7) Aptieka pg. n., īp. Kaimiņš J.; 8) Pienotava Ratītēs, īp. Ungurmuižas piens. sba „Straume"; 9) Dzirnavas Ūdru-Bietēs, īp. Brikmanis Kārlis, tlr. Vembris 3; 10) Spiestuve Kursiešos, īp. Brikmanis Eduards; 11) Linsēklu eļļas spiestuve Ragu-Salā, īp. Cvetkovs Ņikita.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 32.300,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Ungurmuižas ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Skujiņš Kārlis, dz. Krustpilī, tlr. Krustpils 34; b) Liepusalas vecticībnieku draudzes baznīca, 11 klm. no pg. n., mācītājs Arlāmovs Vasīlijs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Aiviekstes-Ungurmuižas I krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Upītis Kārlis, dz. Daugavpilī; 2) Ungurmuižas pg. Ratišu piensaimn. sba, db. 1923. g., pr. Vītols Jānis, dz. Katlēros; 3) Ungurmuižas pg. Rubeņu piensaimn. sba, db. 1929. g., pr. Vīksne Jānis, dz. Kūkuvēveros; 4) Ungurmuižas lauksaimn. bba „Rūķis", db. 1923. g., pr. Krūmiņš Voldemārs, dz. Daugavpilī.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) senču kapenes pie Ungurmuižas ezera; b) Pilskalns.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Balodis Jānis — senators, dzim. 1890. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Ungurmuižas centrs, 2 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** visa apkārtne ļoti gleznaina: kalni, lejas, ezeri, meži, birstalas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ezergaļos, prz. Upītis P., Kūkas dzc. stc. 8 klm., Jaunkalsnava 8 klm., Krustpils 19 klm.

21. Vārkavas pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vorkovas pg.; krieviski Vorkovskaja.

Pagasta robeža: z. — Rudzētu pg., d. — Jāsmuižas un Kalupes pg., v. — Līvānu pg., r. — Preiļu pg.

Pg. platība — 234,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7523, no tiem vīr. 3681, siev. 3842.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 205 klm., pa zc. — 210 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 50 klm., pa zc. — 45 klm.; c) tv. pls. Preiļi, pa zc. — 13 klm.; d) tv. dzc. stc. Nīcgale — 19 klm.; e) tv. aut. pstn. Preiļos — 13 klm.

Pg. n. pie Preiļu-Vārkavas-Nīcgales ceļa.

Pasta adrese: c. Vārkavu.

Upes: a) Feimanka, b) Dubna.

Ezeri: Šusta — 50 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vārkavas novads — 640 ha.

Lielākie purvi: Ašinieku — 1860 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. IV iec.; miertiesas Preiļu iec.; izm. tiesneša Daugavpils III iec.; tiesu izp. Daugavpils II iec. Pg. vecākais Prikuls Antons, dz. Krivokos, 14 klm. no pg. n., tlr. Reutova 6; pg. pdm. prs. Pavlovskis Timofejs, dz. Percvietā, 15 klm. no pg. n., tlr. Rožānova 9; pg. tiesas prs. Dzenis Antons, dz. Pilišķu sādžā, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Baško Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Preiļupe 2; vc. plc. kārtībnieks Ostrovskis Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Preiļupe 2.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Vārkavas 6 kl. pamatsk. Vārkavas muižā, 7 klm. no pg. n., prz. Rudzāts Antons, tlr. Vārkava 5; b) Zaķīšu 6 kl. pamatsk. Zaķīšu muižā, 12 klm. no pg. n., prz. Rokjānis Ignats; c) Vanagu 6 kl. pamatsk. Vanagu sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Pakers Adēla, tlr. Rožānova 7; d) Sutru 6 kl. pamatsk. Jaunsutru sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Ratnieks Pēteris; e) Vārkavas 5 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Zeps Izidors, tlr. Preiļupe 2; f) Mazo-Kursīšu I pk. pamatsk. Mazo-Kursīšu sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Tiliņš Marija; g) Reutovas I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Rinkins Marta, tlr. Reutova s. v.; h) Tominu I pk. pamatsk., Ančkiņu sādžā, 5 klm. no pg. n., prz. Ķesters Natālija; i) Jaunpriedīšu I pk. pamatsk. Brokovsku sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Vēvers Alfrēds.

Bibliotēkas: a) Vārkavas pg. pdm. bibliot., 708 sēj., pg. n., prz. Bricis Albins, dz. pg. n., tlr. Preiļupe 2; b) Latv. Rom.-kat. jaunatnes bbas Vārkavas nod. bibliot., 718 sēj., Vārkavas muižā, prz. Skutelis Antons, dz. pg. n., tlr. Preiļupe 2.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Gangnuss Eižens, tlr. Preiļupe 4; vecmāte Siliņš Fionela, tlr. Preiļupe 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Preiļu rajonā, vet. ārsts Zariņš A., dz. Preiļos.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Preiļu-Līvānu aut. līnija.

a) Vārkava — P. t. k. N., Vārkavas muižā, 6 klm. no pg. n., prz. Vēzis Artūrs, tlr. Vārkava s. v.; b) Zīberģi — P. n. Abc., Vārkavas pg. n., prz. Baško Aleksandrs, tlr. Preiļupe 2; c) Pilišķi — P. n. Abc., 7 klm. no pg. n., prz. Dzenis Antons, Pilišķu sādžā; d) Mačāni — P. n. Ab., M.-Kursīšu sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Kursīts Jāzeps; e) Preiļupe — P. tf. n. Ab. T. C., Kličkā, 5 klm. no pg. n., prz. Losovskis Antonijs, tlr. Preiļupe s. v.; f) Reutova — Tf. n. T. p. C., 9 klm. no pg. n., prz. Rinkins Konrāds, tlr. Reutova s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1577, saimniecību — 1552. Aramzeme 10.173,30 ha (44,30% no z. kpl.), plavas 2914,02 ha (12,40%), ga-

nības 3845 ha (16,37%), meži 1963,05 ha (8,35%), purvi 2515,60 ha (10,71%).

Mežos sastopami: lapsas, zaķi, stirnas, pa retam vilki, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: zuši, līdakas, raudas, sami, vēži, asari u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Kličkās, 5 klm. no pg. n., īp. Jablonovskis Ludmila, tlr. Preiļupe s. v.; 2) Zāģētava Ksaverīnovā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Gudļevskis Antons, tlr. Vārkava 12; 3) Pārtikas vkl. Vārkavā, 7 klm. no pg. n., īp. Vovsi Haja; 4) Pārtikas vkl. Vārkavā, 6,5 klm. no pg. n., īp. Vilmans Antons; 5) Pārtikas vkl. Vārkavā, 7 klm. no pg. n., īp. Butins Ābrams, tlr. Vārkava 9; 6) Pārtikas vkl. Liel-Klaporu sādžā, pie pg. n., īp. Ozbands Leiba; 7) Linu pieņemšanas punkts Vārkavā, īp. Kivlenieks Francis; 8) Pārtikas preču trg. Jauno Sutru s., īp. Cencipers Bencijāns; 9) Aptieka Liel-Klaparu s., īp. Sloka Margareta; 10) Pārtikas preču trg. Liel-Klaparu s., īp. Lifšics Rocha-Leja; 11) Pārtikas preču trg. Brišķu s., īp. Lutāšovs Aleksandrs; 12) Pārtikas preču trg. Šaripovkā, īp. Lats Ābrams; 13) Pārtikas preču trg. Reutovā, īp. Lats Osers, tlr. Reutova 4; 14) Pārtikas preču trg. M. Kursīšu s., īp. Kursītis Monika, tlr. Reutova 3; 15) Pārtikas preču trg. Znotiņos, īp. Gržibovskis H.; 16) Pārtikas preču trg. Ačkiņu s., īp. Kacs Daba; 17) Pārtikas preču trg. Vārkavas mž., īp. Dimants Riva; 18) Aptieka Vārkavas mž., īp. Altmanis A.; 13) Ūdens dzirnavas Panionu s., īp. Sondors Augusts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 52.168,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Vārkavas Rom.-kat. draudzes baznīca Vārkavas muižā, 7 klm. no pg. n., mācītājs Laurinovičs Boļeslavs, dz. Vārkavas mž.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vārkavas piensaimn. sba „Dubna", pr. Vaivods Izidors, dz. Kraukļos; 2) Vārkavas krājaizd. sba, db. 1925. g., pr. Spoģis Jāzeps, dz. Spūļu sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilišķu pilskalns, 7 klm. no pg. n., r. Polišķu ciemam, 0,5 klm. a. Bleidas ezeram.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi divus revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Vārkavas mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatsk.; b) Zaķīšu muižas centrs, 12 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatsk.; c) Znotiņu mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Reutovās, 6 klm. no pg. n., prz. Rinkins K., tlr. Reutova s. v., Preiļi 19 klm., Līvānu stc. 22 klm.

22. Vīpes pagasts.

(Sk. karti 550. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Mežmuižas pg.

Pagasta robeža: z. — Ungurmuižas pg., d. — Līvānu pg., v. — Krustpils pg., r. — Atašienes pg.

Pg. platība — 81,9 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2366, no tiem vīr. 1097, siev. 1269.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 151,7 klm., pa zc. — 155 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 77,6 klm., pa zc. — 76 klm.; c) tv. pls. Līvāni, lietojot dzc. — 17 klm., pa zc. — 13 klm.; d) tv. dzc. stc. Trepe — 6 klm.

Pg. n. pie Trepes-Mežāres ceļa.

Pasta adrese: c. Trepi.

Upes: a) Odze, b) Ataša, c) Vīpe, d) Nereta.

Ezeri: a) Dzērves (Darvas) — 18,50 ha, b) Ilzes (Izes) — 22 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: a) Meteņa sils — 438 ha, b) Kurānu sils — 110 ha, c) Driksnas sils — 350 ha.

Lielākie purvi: a) Vilku — 61 ha, b) Bikstu — 68 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. II iec.; miertiesas Krustpils iec.; izm. tiesneša Krustpils iec.; tiesu izp. Krustpils iec. Pg. vecākais Ozoliņš Andrējs, dz. Galvānos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Rubenis Pēteris, dz. Stikānos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Ozoliņš Andrējs (sk. augšā). Pg. darbvedis Kokts Niklāss, dz. pg. n., tlr. Trepe 6; plc. kārtībnieks Kalniņš Alberts, dz. pg. n., tlr. Trepe 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Mežmuižas 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Druviņš Pēteris, tlr. Trepe 15; b) Mežāres I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Dzimtais Cecīlija.

Bibliotēkas: Mežmuižas lauksaimn. veic. bbas „Vaga" biliot., 900 sēj., Mežmuižas skolā, prz. Druviņš Pēteris (sk. augšā).

3. **Veselības kopšana.** Līvānu slimnīcā, Domes ielā; rajona ārsts Neiders Kārlis, dz. Līvānos, Domes - 44, tlr. Līvāni 100. Aptieka Līvānos, Rīgas - 114, tlr. Līvāni 41.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Līvānu rajonā, vet. ārsts Eglīts P., dz. Līvānos, tlr. Līvāni 78.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas - Daugavpils dzc. līnija.

a) Trepe — P. n. s. v. Abc. I. N., Trepes dzc. stc., 6 klm no pg. n., prz. Veigurs Jānis, tlr. Trepe s. v.; b) Mežāre — P. tf. n. Abc. T. C., Liel-Vecumos, 14 klm. no pg. n., prz. Tropuliņš Jānis, tlr. Mežāre s. v.; c) Trepe — Tf. n. T. p. C., 6 klm. no pg. n., prz. Ambrazēvičs Marta, tlr. Trepe s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Līvānu vmžn. II iec. Mežmuižas mžn. Mežmuižā, 6 klm. no Trepes dzc. stc., mžz. Liepa Fricis, tlr. Trepe 3.

Trepe — dzc. stc., pr. Veigurs Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 423, saimniecību — 404. Aramzeme 2387,16 ha (29,14% no z. kpl.), pļavas 2195,81 ha (26,81%), ganības 1653,25 ha (20,18%), meži 731,50 ha (8,93%), purvi 779,41 ha (9,52%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, plauži, zuši, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Līčos, 2 klm. no pg. n., īp. Hardels Kārlis, tlr. Trepe 4; 2) Zāģētava Landzānos, 3,5 klm. no pg. n., īp. Jaunzems Nikl.; 3) Pienotava Klaukavā, 6 klm. no pg. n., īp. Krustpils piensaimn. sba; 4) Dažādu preču vkl. Ļamānos, 9 klm. no pg. n., īp. Liepiņš P.; 5) Dažādu preču vkl. Aparniekos, 2 klm. no pg. n., īp. Aparnieks Em.; 6) Dažādu preču vkl. Mežārēs, Rozes salā, 14 klm. no pg. n., īp. Liepiņš M., tlr. Mežāre 2; 7) Dažādu preču vkl. Gobiņās, 14 klm. no pg. n., īp. Briņķis; 8) Dažādu preču vkl. Pauros, 2 klm. no pg. n., īp. Valants Pēteris; 9) Pārtikas preču trg. Klaukavos, īp. Heimanis M.; 10) Vēja dzirnavas Stimbenājā, īp. Vietnieks J.; 11) Koloniālpreču trg. Mežmuižā, īp. Lazdiņš A.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 20.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Krustpils-Ungura-Gostiņu ev.-lut. draudzē, mācītājs Skujiņš Kārlis, tlr. Krustpils 34. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Ezermuižas vecticībnieku draudzei, lūgšanas nams 6 klm. no pg. n., mācītājs Orlovs Harlampijs, dz. Ezermuižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Mežmuižas savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1924. g., pr. Ozoliņš Andrējs, dz. Galvānos; 2) Mežgala krājaizdevu sba, tlr. Mežāre 6, pr. Kalniņš Alberts, dz. Ļamanos; 3) Mežmuižas lauksaimn. veicin. bba „Vaga".

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: divi ozoli ar vietēju vēsturisku nozīmi, Mežmuižas centrā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi vairākus pg. iedzīvotājus ar miesas sodu, dažus izsūtījusi trimdā Sibirijā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Mežmuižas centrs, pie pg. n., ēkās ierīkots pg. n., mežniecība, izrīkojumu telpas, lauksaimn. veicin. bbas telpas, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Straumniekos, prz. Straumnieks P., Trepes stc. 5 klm., Līvāni 12 klm., Krustpils 20 klm.; b) Aparniekos, prz. Aparnieks P., Trepes stc. 3 klm.; c) Mežmuižas lauksaimn. bbā, tlr. Trepe 6, Trepes stc. 5 klm., Krustpils 20 klm., Līvāni 12 klm., darbojas no 1. VI līdz 1. IX.

23. Višķu pagasts.

(Sk. karti 559. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Višķu pg.; krieviski Viškovskaja.

Pagasta robeža: z. — Jāsmuižas un Kapiņu pg., d. — Biķernieku un Naujenes pg., v. — Līksnas un Kalupes pg., r. — Izvaltas pg.

Pg. platība — 201,7 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Višķi un Spoģi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 10.230, no tiem vīr. 4912, siev. 5318.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 245 klm., pa zc. — 220 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, pa zc. — 31 klm.; c) tv. pls. Daugavpils, pa zc. — 31 klm.; d) tv. dzc. stc. Višķi — 0,5 klm.; e) tv. auto pstn. Spoģi — pie pg. n.

Pg. n. pie Daugavpils-Rītupes šosejas.

Pasta adrese: c. Višķiem.

Upes: a) Dubna, b) Tartaks.

Ezeri: a) Višķu — 390,9 ha, b) Boltara — 224 ha, c) Dotka — 80 ha, d) Virčnas — 142,2 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Višķu novads — 380 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. I iec.; miertiesas Daugavpils apr. III iec.; izm. tiesneša Daugavpils III iec.; tiesu izp. Daugavpils I iec. Pg. vecākais Vembris Arnolds, dz. Podgurjes dzirnavās, 9 klm. no pg. n., tlr. Višķi 11; pg. pdm. prs. Pabērzs Sebastjāns, dz. Ambolos, 10 klm. no pg. n., tlr. Pustiņa 2-a; pg. tiesas prs. Muncis Donāts, dz. Dravās, 7 klm. no pg. n., tlr. Višķi 3. Pg. darbvedis Jermalāns Staņislavs, dz. pg. n., tlr. Višķi 8; vc.

plc. kārtībnieks Bruzevics Jānis, dz. Špoģu b. a. v., pie pg. n., tlr. Višķi 30.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Špoģu II pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Pabērzs Pēteris, dz. Špoģos, tlr. Višķi 21; b) Ambeļu II pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Muncis Donāts, dz. Dravās, tlr. Višķi 3; c) Maļinovas krievu II pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Erts Staņislavs; d) Višķu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Česla Pēteris, tlr. Višķi 26; e) Višķu krievu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Lāļina Ļubovs; f) Višķu ebrēju I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Pitels Ārons; g) Bērzenes I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Akmans Staņislavs, dz. Gņiloj-Ručejā; h) Stupelišķu krievu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Ņikolājeva Zoja; i) Greižu I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Melkers Veronika, tlr. Augstkalni 5; j) Silaviešu latv. un krievu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Čulkstens Kārlis, tlr. Višķi 25; k) Daņiševkas krievu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Stārins Veronika; l) Vaivods Anna, tlr. Višķi 27; m) Tokaru I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Draždeckis Sīmans; n) Valsts Višķu dārzkopības un mājturības skola, Višķu muižā, 2,5 klm. no pg. n., dir. Saliņš E., tlr. Višķi 12 un 12-a.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Balodis Marijanna, dz. Višķu b. a. v., 5 klm. no pg. n., tlr. Višķi 16.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Daugavpils rajonā, vet. ārsts Fichtenbergs Ed., dz. Daugavpilī, tlr. Daugavpils 293.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils - Rītupes dzc. līnija, Daugavpils-Dagdas aut. līnija.

a) Višķi — P. t. k. N., Višķu b. a. v., 5 klm. no pg. n., prz. Michailovs Aleksandrs, tlr. Višķi 49; b) Lazdiņi — P. n. s. v. Ab. I. N., Višķu dzc. stc., 0,5 klm. no pg. n., prz. Bernatovičs Vincents, tlr. Višķu dzc. stc.; c) Augstkalni — Tf. n. T. p. C., 14 klm. no pg. n., prz. Romanovskis Aleksandrs, tlr. Augstkalni s. v.; d) Dreijeri — P. n. Ab., Medupē, 8 klm. no pg. n., prz. Radzēvičs Staņislavs.

6. **Pārējās iestādes.** Višķi — dzc. stc., pr. Bernatovičs Vikentijs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2194, saimniecību — 2100. Aramzeme 10.645,73 ha (52,79% no z. kpl.), pļavas 3170,26 ha (15,72%), ganības 1941,56 ha (9,63%), meži 1192,57 ha (5,91%), purvi 1601,20 ha (7,94%).

Mežos sastopami: zaki, stirnas, meža cūkas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, zuši, vēdzeles, vēži, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Podgurjē, 7,5 klm. no pg. n., īp. Vembris Arnolds, tlr. Višķi 11; 2) Dzirnavas Antānos, 8,5 klm. no pg. n., īp. Karelovs Vasilijs, tlr. Višķi 24; 3) Dzirnavas Ļulišķos, 9 klm. no pg. n., īp. Samovičs Aleksandrs; 4) Dzirnavas un zāģētava Skivišķos, 14 klm. no pg. n., īp. Marcinkēvičs Pāvels, tlr. Augstkalni 1; 5) Dzirnavas Dubeņecā, 12 klm. no pg. n., īp. Zeļenkovs Pal.; 6) Dzirnavas un zāģētava Dubnas muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Kursīts Vincents; 7) Pārtikas preču trg. Peipiņu s., īp. Konsts Leons; 8) Pārtikas preču trg. Žartmuižas s., īp. Dimitrijevs Irēna; 9) Pārtikas preču trg. Vec-Tokaru s., īp. Jefimovs Paulīne; 10) Ēdienu vkl. Špogu b. a. v., īp. Bažšisova M.; 11) Pārtikas preču trg. Lukstinieku s., īp. Nikurs Andrējs; 12) Pārtikas preču trg. Lukstinieku s., īp. Jasēvičs Vladislavs; 13) Pārtikas preču trg. Lukstinieku s., īp. Kairišs Marija; 14) Linu iepirkšanas punkts Lukstiniekos, īp. K./S. „Biedrība Latgale"; 15) Pārtikas preču trg. Maļinovas s., īp. Semenova Jefrosinija; 16) Sīku preču trg. Gvižu s., īp. Kokins Viktorija; 17) Sīku preču trg. Višķu b. a. v., Aglonas - 94; 18) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas ;- 86, īp. Kits Doba; 19) Koloniālpreču trg. Višķu b. a. v., Aglonas - 41, īp. Barkēvičs Vladislavs; 20) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas - 41, īp. Gurvičs Jankels-Morduchs; 21) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas - 76, īp. Pogiļs Abo; 22) Maiznīca b. a. v., Aglonas - 82, īp. Šepšelovičs Alters; 23) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 82, īp. Šepšelovičs Šloma; 24) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Meilachs Šaja; 25) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 78, īp. Reins Sora-Zelda; 26) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas ielā, īp. Gorens Nao; 27) Manufaktūras trg. b. a. v., Aglonas - 88, īp. Pogils Miša; 28) Manufaktūras trg. b. a. v., Aglonas - 80, īp. Pogils Beila; 29) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 92, īp. Kukļa Rocha-Elka; 30) Ādu un dzelzs preču trg. b. a. v., Aglonas - 51, īp. Balanova Šifra; 31) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas ielā, īp. Igols Ābrams; 32) Gaļas trg. b. a. v., Aglonas - 52, īp. Ulmanis Chaja; 33) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas - 64, īp. Cisers Estere; 34) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 47, īp. Grams Risa; 35) Ādu un dzelzs preču trg. b. a. v., Aglonas - 50, īp. Uzdzina Iciks; 36) Manufaktūras trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Jeršova Soņa; 37) Galanterijas preču trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Grobs Geļjams-Merjams; 38) Galanterijas preču trg. b. a. v., Aglonas ielā, īp. Pogils Musja; 39) Aptieka b. a. v., Aglonas - 53, īp. Zuments Katrīna; 40) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 41, īp. Barbakova Chana; 41) Ādu un dzelzs preču trg. b. a. v., Aglonas - 41, īp. Uzdiņš Ginsta-Gita; 42) Apavu trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Skorochoda Seina; 43) Dzelzs trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Gurvičs Chase-Ginsta; 44) Apavu un galanterijas preču trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Grams Cipars; 45) Manufaktūras trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Valks Estere; 46) Galanterijas preču trg. b. a. v., Aglonas - 44, īp. Grobs Rivka; 47) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Pogils Berka; 48) Apavu trg. b. a. v., Aglonas - 43, īp. Pogiļs Ābrams; 49) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Grams Rivka; 50) Gaļas trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Noviks Chaikels; 51) Gaļas trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Noviks Movša; 52) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 40, īp. Dumešs Geņa; 53) Cepuru trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Novoseļoks Movša; 54) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas - 36, īp. Uzdiņš Haja; 55) Vīnu trg. b. a. v., Aglonas - 48, īp. Bekišs Jānis; 56) Māla trauku trg. b. a. v., Aglonas ielā, īp. Šmits Soņa; 57) Labības trg. b. a. v., Aglonas - 7, īp. Judiņš Zismanis; 58) Sīku preču trg. b. a. v., Aglonas - 1, īp. Bergers Hiršs; 59) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Goldšteins Šloma; 60) Labības trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Meilachs Roza; 61) Manufaktūras trg. b. a. v., Aglonas - 42, īp. Pogils Ārons; 62) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 36, īp. Kacs Kurels-Meijers; 63) Ādu un manufaktūras preču trg. b. a. v., Aglonas -

40, īp. Gurvičs Frīda; 64) Koloniālpreču trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Grams Sora; 65) Gaļas trg. b. a. v., Aglonas - 38, īp. Pogiļs Ārons; 66) Gatavu apģērbu trg. b. a. v., Aglonas - 39, īp. Magids Šoloms-Iciks; 67) Koloniālpreču trg. b. a. v., tirgus laukumā, īp. Meilachs Eida; 68) Sīku preču trg. b. a. v., Rīgas - 127, īp. Tregers Eļka; 69) Frizētava b. a. v., Rīgas - 123, īp. Ulfkelmans Mozus; 70) Frizētava b. a. v., Aglonas - 44, īp. Greņģis Voldemārs; 71) Frizētava b. a. v., Aglonas - 38, īp. Voitkēvičs Anna; 72) Gaļas trg. b. a. v., Rīgas - 90, īp. Kominars Joselis; 73) Ūdens dzirnavas Dubnas mž., īp. Kokiņš Jānis; 74) Maizes ceptuve b. a. v., Rīgas - 126, īp. Subats Jankelis; 75) Fotografa darbnīca b. a. v., Aglonas - 80, īp. Kļackins Haims-Mendels; 76) Pulksteņu darbnīca b. a. v., Aglonas ielā, īp. Elinskis Ignāts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 60.063,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Višķu Rom.-kat. draudzes baznīca, 4 klm. no pg. n., pārzina priest. Skromans Antons; b) Augstkalnes Rom.-kat. draudzes baznīca, 15 klm. no pg. n.; c) Ambeļu Rom.-kat. draudzes baznīca Ambeļmuižā, 9 klm. no pg. n.; d) Dubnas (Varšavinkas) Rom.-kat. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n.; e) Maļinovas pareizticīgo draudzes baznīca, 10 klm. no pg. n., virspriest. Dribincevs Gr.; f) Maskavas pareizticīgo draudzes baznīca Maskovskajā, 6 klm. no pg. n.; g) Daniševkas pareizticīgo draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n., pārzina priesteris Gavrilovs Jānis; h) Daņiševas vecticībnieku draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n.; i) Bondarišķu vecticībnieku draudzes baznīca, 9 klm. no pg. n.; j) Lubaņecu vecticībnieku draudzes baznīca, 11 klm. no pg. n.; k) Jauntokāru vecticībnieku draudzes baznīca, 8 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Višķu savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1925. g., pr. Barščevskis Jānis, dz. Višķu b. a. v., tlr. Višķi 7; 2) Višķu krājaizdevu sba, db. 1910. g., pr. Kaveckis Broņislavs, tlr. Višķi 7; 3) Višķu tirgotāju un p. k. a. sba, db. 1925. g., pr. Uzdins Berka; d) Višķu patērētāju bba „Arājs", db. 1920. g., pr. Barščevskis Jānis, tlr. Višķi 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Gorodok", r. Podgurjes muižai, Zabornajas ciema zemē, Tartakas upes krastā, 2 klm. d. Višķu ezers; b) pilskalns „Greitas kalns", Dubnas upes labajā krastā, pie Skromaņu ciema; c) Pilskalns pie Lauka-Laperu ciema, Dubnas upes krastā; d) pilskalns „Gorodok", Astravas ciemā; e) Pilskalns Lauku Lepeŗu ciemā, S. un D. Varslavu zemē; f) pilskalns „Zamki", Baraukas sādžā; g) pilskalns „Napoleona reduts", Žabronu sādžā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Višķu mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkota dārzkopības un mājturības skola; b) Ambeļu mž. centrs, 9 klm. no pg. n.; c) Dubnas mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; d) Kalnavišķu mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; e) Silavišķu mž. centrs, 12 klm. no pg. n. — centru ēkas atstātas bij. īpašniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** skaistas, gleznainas ainavas pie Ubadišķu un Guttas sādžām; kalnu pauguŗu kopojumi ar ielejām, pa pusei aizaugušiem ezeriem un birzēm.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** valsts mājturības un dārzkopības skolā, pie Višķu ezera, prz. Saliņš E.

XVII. Rēzeknes apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Rēzeknē, Br. Skrinu - 6, tlr. Rēzekne 5. Kozul-Kaža Francis, pašvald. vec. Tlr. 3. Pieņem no 11—14. Br. Skrindu - 6-a. Tlr. 3.

Apr. plc. pr-ka kancel. Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 40. Tlr. 4. Zarāns Viktors, apr. pr-ks. Tlr. 4. Aizsargu - 1. Tlr. 53.

Apr. plc. I iec. Kancel. Rēzeknē, 15. maija - 86. Tlr. 24. Kārkliņš Jānis, iec. pr-ks, Vienības - 13. Tlr. 84.

Apr. plc. II iec. Kancel. Rēzeknē, Dārza - 50. Tlr. 19. Baranovskis Jāzeps, iec. pr-ks. Dārza - 50. Tlr. 295.

Apr. plc. III iec. Kancel. Viļēnu pilsētā. Tlr. 4. Kozulis Aloizs, iec. pr-ks.

Apr. plc. IV iec. Kancel. Maltas pg. Rozentavas muižā. Tlr. Antonopole 13. Rancāns Staņislavs, iec. pr-ks.

Apr. plc. V iec. Kancel. Varaklāņu pilsētā. Tlr. 3. Iglins Leonards, iec. pr-ks.

Rēzeknes I iec. miertiesnesis Klucis Jānis, Rēzeknē, tlr. 54.

Rēzeknes II iec. miertiesnesis Koritcs Nikolajs, Rēzeknē, tlr. 148.

Rēzeknes III iec. miertiesnesis Ozoliņš Žanis, Rēzeknē, tlr. 54.

Viļānu iec. miertiesnesis Pietiņš Heinrichs, Viļānos, tlr. 11.

Varakļānu iec. miertiesnesis Skromanis Aleksandrs, Varakļānos, tlr. 22.

Maltas iec. miertiesnesis Platauskis Pēteris, Maltā, tlr. Antonopole 9.

Rēzeknes I iec. izm. tiesn. Miķelsons Elmārs, Rēzeknē, tlr. 283.

Rēzeknes II iec. izm. tiesn. Erglis Aleksandrs, Rēzeknē, tlr. 68.

Maltas iec. izm. tiesn. v. i. Žuriņš Hermanis, Maltā, tlr. 24.

Varaklānu iec. izm. tiesn. Voitkēvičs Vjačeslavs, Varaklānos, tlr. 15.

Rēzeknes I iec. tiesu izp. Lazdiņš Augusts. Pieņem pirmd. un trešd. no 10—15. Rēzeknē, tlr. 63.

Rēzeknes II iec. tiesu izp. Stumbergs Jānis. Pieņem trešdienās no 9—15. Rēzeknē, tlr. 77.

1. Andrupenes pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Ondrupines pg.; vāciski Andrepen; krieviski Andrepenskaja.

Pagasta robeža: d. — Kapiņu un Dagdas pg., r. — Bukmuižas pg., z. — Kaunatas un Rēznas pg., v. — Maltas pg.

Pg. platība — 254 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Andrupene un Puša.

Iedzīvotāji 1935. g.: 10.021, no tiem vīr. 4755, siev. 5266.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 270 klm., pa zc. — 260 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 48 klm., pa zc. — 45 klm.; tv. dzc. stc. Malta — 27 klm.; tv. aut. pstn. Vecā-Okra — 8 klm.

Pg. n. pie Andrupenes-Maltas ceļa.

Pasta adrese: c. Andrupeni.

Upes: Malta, Balda.

Ezeri: 1) Rēznas — 5598 ha (daļa), 2) Ežu — 1087,3 ha, 3) Puša — 276,2 ha, 4) Solovejas — 200 ha, 5) Latviešu-Viraudas — 137,3 ha, 6) Bižas — 114,7 ha, 7) Olovecas — 100 ha, 8) Stiebrīšu — 80 ha, 9) Dūnāklis — 60 ha, 10) Patmalnieku — 60 ha, 11) Šauriķu — 60 ha, 12) Kauguru — 53,9 ha, 13) Rešetniku — 40 ha, 14) Dorotp.-Ilzas — 39,6 ha, 15) Žuguru — 30 ha, 16) Andzelmuižas — 30 ha, 17) Baldas — 27,04 ha, 18) Dukuļu — 30 ha, 19) Libiņu — 20 ha, 20) Soročkas — 10,9 ha, 21) Lunkas — 12 ha, 22) Plataču-Stiebrīšu — 10 ha, 23) Litviņu-Ilzas — 10 ha, 24) Barangas — 6 ha, 25) Pirtnieku — 5,1 ha, 26) Asariņu — 4 ha, 27) M.-Pauloviču — 2,8 ha; 28) Cirvīšu — 2,7 ha, 29) Baratinska — 2,1 ha, 30) Meročkas — 1,6 ha, 31) Circeņu — 1,5 ha, 32) Dor.-Zundu — 15 ha.

Kalni: Valkenbergs — 248 m., Liepu kalns — 238 m., Plikais — 200 m.

Lielākie mežu masīvi: Pušas — 430 ha, Dorotpoles — 2170 ha, Andrupenes — 250 ha, Zelenpoles — 120 ha un Andzelmuižas — 52 ha.

Lielākie purvi: Poznaku — 10 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. IV iec.; miertiesas Maltas iec.; izm. tiesneša Maltas iec.; tiesu izp. Maltas iec. Pg. vecākais Drīksna Augusts, dz. Andrupenē, pie pg. n., tlr. Andrupene 3; pg. pdm. prs. Artemjers Jānis, dz. Dvārču psm., 14 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Drīksna Augusts, dz. Andrupenē, pie pg. n., tlr. Andrupene 3. Pg. darbvedis Strods Jānis, dz. pg. n., tlr. Andrupene 3; vc. plc. kārtībnieks Vrublevskis Ksavers, dz. Andrupenē, pie pg. n., tlr. Andrupene 7.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Andrupenes II pk. pamatsk., pie pg. n., prz. Ladinskis Vasilijs; 2)

Dorotpoles II pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Ondrups Marija; 3) Pušas latv. I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Polis Paulīne; 4) Zundu I pk. pamatsk., Krievu Virandas sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Kupruks Vera, tlr. Kr. Viranda s. v.; 5) Zelenpoles I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Adamovičs Emīlija; 6) Lipušķu I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Liepiņš Jānis; 7) Andzelmuižas I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Jakovics Valija; 8) II Andrupenes I pk. pamatsk., Artemovkas sādžā, 12 klm. no pg. n., prz. Ratnieks Francis; 9) Mūrnieku I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Berķis Amanda; 10) Zelenku I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Maiziks Tekla; 11) Pušas poļu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Kļačits Anna; 12) Rudušķu I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Kovaļskis Serafine.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas „Nākotne" bibliot., 600 sēj., prz. Gicēvičs Ignats, dz. Andrupenē; Andrupenes 6 kl. pamatsk. bibliot., 400 sēj., prz. Ļadinskis Vasilijs; Mūrnieku I pk. pamatsk. bibliot., 400 sēj., prz. Berķis Amanda.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Jegorovs Konstantīns, Andrupenē, pie pg. n.; medic. feldšers Brženskis Vladimirs, dz. Andrupenē, pie pg. n.; vecmāte Ruško Antonija, dz. Andrupenē, pie pg. n. Aptieka Andrupenē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dagdas rajonā, vet. ārsts Amatnieks J., dz. Dagdā, tlr. Dagda 3.

5. **Satiksme.** Andrupene — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Gigels Jāzeps, tlr. Andrupene 18; Puša — P. tf. n. Abc. T. p. C., Pušas miestā, 12 klm. no pg. n., prz. Stepiņš Konstantīns, tlr. Puša s. v.; Rudušķi — P. n. Abc., Rudušķu sādžā, 13 klm. no pg. n., prz. Kuzņecovs Lilija, dz. Rudušķu s.; Virauda — P. n. Abc., Viraudas sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Kuprijānovs Pēteris, dz. Viraudas sādžā.

6. **Pārējās iestādes.** Rušonu vmžn. II iec. Andrupenes mžn. Andrupenes muižā, 29 klm. no Maltas dzc. stc., mžz. Reinfelds Ernests, tlr. Andrupene 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1943. saimniecību — 1960. Aramzeme 8551,90 ha (33,66% no z. kpl.), pļavas 3398,17 ha (13,37%), ganības 3021,95 ha (11,90%), meži 5654,44 ha (22,26%), purvi 1960,55 ha (7,72%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, āpši, stirnas, seski, ūdri, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, karūsas, raudas, plauži, ķīši, sapali, vēdzeles, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dažādu preču trg. Andrupenē, pie pg. n., īp. Golubovs Miķelis, tlr. Andrupene 8; 2) Dažādu preču trg. Andrupenē, pie pg. n., īp. Golubovs Aleksandrs; 3) Dažādu preču trg. Andrupenē, pie pg. n., īp. Vasiļevskis Vladimirs; 4) Dažādu preču trg. Andrupenē, pie pg. n., īp. Bekešs Pēteris; 5) Dažādu preču trg. Andrupenē, pie pg. n., īp. Dinduns Pāvels; 6) Pārtikas vkl. Andrupenē, pie pg. n., īp. Virkšteins Pēteris, tlr. Andrupene 4; 7) Zāģētava Andrupenes mž., 0,5 klm. no pg. n., īp. Mežvēvers Kārlis; 8) Dažādu preču trg. Koncovajā, 10 klm. no pg. n., īp. Seļavins Jevgrafs; 9) Dažādu preču trg. Andzelmuižā, 11 klm. no pg. n., īp. Beinarovičs Antons; 10) Dažādu preču trg. Rudusku sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Kuzņecovs Kuprijans; 11) Dažādu preču trg. Ļoļu sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Zelenkovs Dom.; 12) Dažādu preču trg. Ļoļu sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Cunskis Jūlijs; 13) Dažādu preču trg. Lipušķu sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Zunda Marcela; 14) Dažādu preču trg. Jaunā sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Mikulovs Dement.; 15) Dažādu preču trg. Kr.-Virandes sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Kuprianovs Pēteris; 16) Dažādu preču trg. Rukmaņu sādžā, 12 klm. no pg. n., īp. Stikuts Donāts; 17) Dažādu preču trg. Kristelnieku sādžā, 16 klm. no pg. n., īp. Svikša Jāzeps; 18) Dažādu preču trg. Pušā, 12 klm. no pg. n., īp. Puķīts Ansis; 19) Dzirnavas Baldos, 15 klm. no pg. n., īp. Āriņš Reinis; 20) Dažādu preču trg. Liuku sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Čubars Jānis; 21) Dzirnavas Maltā, 12 klm. no pg. n., īp. Dedumets Oskars; 22) Dzirnavas Pauloviču sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Oleks Staņislavs; 23) Ēdienu vkl. b. a. v., īp. Virkstens Pēteris, tlr. Andrupene 4; 24) Vīnu trg. b. a. v., īp. Virkstens Pēteris; 25) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. M. Mauciska; 26) Radio piederumu trg. b. a. v., īp. Dindūns Domeniks; 27) Pārtikas preču trg. Babru mž., īp. Brenčs Jāzeps; 28) Pārtikas preču trg. Aksjutinu pusmuižā, īp. Mukucānovs Adela; 28) Pārtikas preču trg. Baldās, īp. Saunikava J.; 30) Pārtikas preču trg. Slobodu sādžā, īp. Seļavins Jevgrafs, tlr. Andrupene 1; 31) Pārtikas preču trg. Maltas dzirnavās; 32) Pārtikas preču trg. Lipušķu sādžā, īp. Mackēvičs Jadviga; 33) Pārtikas preču trg. Krepšu sādžā, īp. Tukišs Vladislavs; 34) Pārtikas preču trg. Malukstu ciemā, īp. Miščenkovs Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 59.293,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** 1) Andrupenes Rom.-kat. baznīca, mācītājs Jurovs Boļeslavs, dz. turpat; 2) Pušas Rom.-kat. baznīca, mācītājs Gadzāns Pēteris, dz. turpat; 3) Andzelmuižas Rom.-kat. baznīca, mācītājs Kazlass Jāzeps, dz. Bukmuižā; 4) Lipušķu pareiztic. baznīca, mācītājs Dribencovs Grigorijs, dz. Višķos; 5) Lipušķu vecticībnieku lūgšanas n., mācītājs Grigorjevs Kirils, dz. turpat; 6) Ruduškas vecticībnieku lūgšanas n., mācītājs Kudrjavcevs Dimitrijs, dz. turpat; 9) Artemovkas vecticībnieku lūgšanas n., mācītājs Kumačevs Stepans, dz. turpat. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Rēzeknes ev.-lut. draudzei, mācītājs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. katoļu jaunatnes bbas Andrupenes nod., db. 1925. g., pr. Jurovs Boļeslavs, dz. Andrupenē, pie pg. n., tlr. Andrupene 10; 2) Andrupenes kult. veic. bba, „Nākotne", db. 1929. g., pr. Gicēvičs Ignāts, dz. Andrupenē, pie pg. n.; 3) Latg. latv. Rom.-kat. kult. veic. bbas „Saule" Andrupenes nod., db. 1928. g., pr. Kraulis Antons, dz. Krauļu sādžā; 4) Latv. kat. jaunatnes bbas Pušas nod., db. 1927. g., pr. Stepiņš Konstantins, dz. Pušās, 12 klm. no pg. n., tlr. Puša s. v.; 5) Latv. kat. jaun. bbas Andzelmuižas nod., db. 1930. g., pr. Jonikans Jānis, dz. Andzelmuižā, 11 klm. no pg. n.; 6) Latv. kat. strādn. bbas Andrupenes nod., db. 1933. g., pr. Jurovs Boļeslavs, dz. Andrupenē, pie pg. n., tlr. Andrupene 10; 7) Andrupenes ugunsdzēs. bba, db. 1934. g., pr. Gigels Jāzeps, dz. Andrupenē, pie pg. n., tlr. Andrupene 18.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Volkenbergas pilskalns ar pils drupām; b) pilskalns „Viseļnica", Zeļenopoles muižas centra robežās; c) Pilskalns pie Pušas muižas; d) akmens, saukts „Velna zābaks", Vec-Stašuļu 23. viensētas robežās; e) „Lielais akmens" arī „Čorta pēda"; f) pilskalns „Simona kalns", kur atrasti senkapi Skrabu sādžas zemē.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Andrupenes mž. centrs, 1 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 2) Pušas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., pārdots, ēkas īrē pg. valde Pušas I pk. pamatsk. vajadzībām; 3) Zelenpoles mž. centrs, 13 klm. no pg. n., vienu daļu ēku no īpašnieka īrē pg. valde Zelenpoles I pk. pamatsk. vajadzībām; 4) Andzelmuižas centrs, 11 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, ēkas izmanto īpašnieki.

4. **Dabas jaukumi:** Andzelmuižas Ežu ezera piekraste un lielākās šī ezera salas; Lipušķi, Rēznas ezera dienvidu piekraste pie Kaunatas-Antonopoles ceļa; Grizanu un Kraulu sādžas Solovejas ezera r. piekrastē.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Ubogovā, pie Rēznas ezera, prz. Ņemcovs A.; b) pg. skolā, prz. Ondrups P., Maltas stc. 17 klm., Krāce 15 klm.; c) Lipušķu pamatskolā, prz. Liepiņš J., Maltas stc. 23 klm.; d) 6 kl. pamatskolā, prz. Ladinskis J.

9. Atašienes pagasts.

(Sk. karti 589. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Atašenes pg.; krieviski Atašinskaja.

Pagasta robeža: r. — Stirnienes pg., d. — Rudzētu un Līvānu pg., v. — Ungurmuižas pg., z. — Mētrienas un Barkavas pg.

Pg. platība — 156,3 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Atašiene.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3303, no tiem vīr. 1552, siev. 1751.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 168 klm., pa zc. — 190 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 68 klm., pa zc. — 62 klm.; tv. pls. Varaklāni, pa zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Atašiene — 4 klm.

Pg. n. pie Atašienes-Varaklānu II šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Atašieni.

Upes: Nereta, Ataše, Ilziņa, Asare, Nikaza.

Ezeri: Marinzejas — 70 ha, Kazulauka — 20 ha, Teičas — 25 ha, I Purvezers — 15 ha, II Purvezers — 20 ha.

Kalni: Pilskalns, Oškalns, Āpšukalns.

Lielākie mežu masīvi: Atašienes novads — 356 ha.

Lielākie purvi: Teičas — 16.000 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. V iec.; miertiesas Varaklānu iec.; izm. tiesneša Varaklānu iec.; tiesu izp. Krustpils iec. Pg. vecākais Kļaviņš Jānis, dz. Nikolājevskos, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Atašiene 11; pg. pdm. prs. Driviņš Jānis, dz. Vilkājos, 9 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kļaviņš Jānis, dz. Nikolājevskās, 6,5 klm. no pg. n., tlr. Atašiene 11 un 4. Pg. darbvedis Šķelis Jānis, dz. pg. n., tlr. Atašiene 1; vc. plc. kārtībnieks Eiduks Izidors, dz. pg. n., tlr. Atašiene 28.

2. **Izglītība.** Skolas: Brāļu-Skrindu 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Počs Franciska, dz. Marinzejās, tlr. Atašiene 25; Druvnieku pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Falkovs Emīlija, dz. Druvniekos; Atašienes pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Ignatans Marija, dz. Atašienē; N. Stalidzānu pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Ungers Anna, dz. Stalidzānos; Buntiku pamatsk., 5,5 klm. no pg. n., prz. Gultovskis Ļuba, dz. Buntiķos; Vilkoju pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Kozulins Antonija, dz. Vilkājos, tlr. Mežāre 8.

Bibliotēkas: Brāļu-Skrindu 6 kl. pamatskolas bibliot. Marinzejas pilī, 1030 sēj., prz. Bērzkalns Rūdolfs, tlr. Atašiene 25; Latvijas Katoļu jaunatnes bbas Atašienes nod. bibliot. Atašienes draudzes Baznīcas mājā, 720 sēj., prz. Pušmucāns Konstantīns, dz. Atašienes pg. Vaidados.

3. **Veselības kopšana.** Ārsta vieta vakanta. Feldšers Bochons Spiridons, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Atašiene 23. Vecmāte Budņikovs Elvīra, dz. doktorātā, 1 klm. no pg. n., tlr. Atašiene 23. Aptieka, provizors Širmans Rūdolfs.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Varaklānu rajonā, vet. ārsts Tichomirovs N., dz. Varaklānos.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Atašiene — P. t. k. N., Atašienē, 2 klm. no pg. n., prz. Mošāns Jānis, tlr. Atašiene 21; Nartmale — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Beinarovičs Leons; Rijnieki — P. n. Ab., A.-Stalidzānos, 6 klm. no pg. n., prz. Stalidzāns Jānis; Endzeļi — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Vorobjevs Jānis, dz. Endzeļos.

6. **Pārējās iestādes.** Viļēnu vmžn. III iec. Stirnienes mžn. Atašienē, 0,5 klm. no Atašienes dzc. stc., mžz. Maržeckis Eduards, tlr. Atašiene 24. Atašiene — dzc. stc., pr. Sluvko Heinrichs, tlr. Atašiene 8.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 645, saimniecību — 650. Aramzeme 4396,63 ha (28,12% no z. kpl.), plavas 1767,29 ha (11,31%), ganības

2257,77 ha (14,44%), meži 1394,52 ha (8,92%), purvi 4156,71 ha (26,59%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: raudas, līdakas, asari, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Marinzejas dzirnavas-zāģētava, 2 klm. no pg. n., īp. Zvērs Pēteris, dz. Ozoldruvās, tlr. Ozoldruva 6, un Višņevskis Jānis, dz. II Vidsalā; 2) Sīku preču trg. Troškās, 3 klm. no pg. n., īp. Bogdanovs Emeljans; 3) Dažādu preču trg. Atašienes b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Kaušs Milda; 4) Dažādu preču trg. Gaujās, 0,4 klm. no pg. n., īp. Puplovskis Marta; 5) Dažādu preču trg. Kalēju n., pie pg. n., īp. Zilberbrands Moizejs, tlr. Atašiene 15; 6) Dažādu preču vkl. Atašienē, pie pg. n., īp. Dimants Jankels, tlr. Atašiene 3; 7) Sīku preču trg. Atašienē, pie pg. n., īp. Dimants Leja; 8) Dažādu preču trg. Atašienes Marinzejā, 2 klm. no pg. n., īp. Pušmucāns Jānis; 9) Dažādu preču trg. Buntikos, īp. Isājevs Ananijs; 10) Sīku preču trg. Jaunkrogā, 7 klm. no pg. n., īp. Kozuls Staņislavs; 11) Frizētava b. a. v., īp. Sandlers V.; 12) Vīnu trg. b. a. v., īp. Joksts J.; 13) Ēdienu vkl. b. a. v., īp. Podnieks J.; 14) Gaļas trg. b. a. v., īp. Puplavska Marta; 15) Frizētava b. a. v., īp. Pargomoņins Zušmans; 16) Pārtikas preču trg. Buntikos, īp. Isājeva Ananija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 29.530,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Atašienes Rom.-kat. baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Jankovskis Vladislavs; Endzeļu vectic. lūgšanas n., 7 klm. no pg. n., sludinātājs Galaktions Vitors, dz. turpat. Daļa pg. iedzīvotāju piederīga Varaklāņu ev.-lut. draudzei, mācītājs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** —

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns „Piļigora", 2 klm. d. no Atašienes stc., 1 klm. no Trošku c.; tuvumā senkapu uzkalniņi.

1905. g. notikumi: lielgabalu šāvieniem nodedzinātas 2 saimniecības.

Pasaules kara notikumi: 1919. g. nodedzinātas 2 mājas pie Atašienes dzelzceļa joslas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Marinzejas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., pilī ierīkota 6 kl. pamatsk., pārējās ēkas izmanto lauksaimn.; Atašienes mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., galvenā ēkā ierīkots ārsta dzīvoklis, pārējās sadalītas jaunsaimn.; Borovkas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., izmanto lauksaimn.

4. **Dabas jaukumi:** Marinzejas muižas apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kvietainēs, Briežu salās, prz. Griga N., Atašienes stc. 8 klm., pst. c. Nartmali, darbojas no 15. V līdz 15. IX.

3. Barkavas pagasts.

(Sk. karti 589. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Borkovas pg.; krieviski Borkovskaja.

Pagasta robeža: z. — Meirānu pg., v. — Mētrienas un Saikavas pg., d. — Atašienes un Stirnienes pg., r. — Varaklāņu.

Pg. platība — 277,2 kv. klm.

Pg. b. a. v. Barkava.

Iedzīvotāji 1935. g.: 5235, no tiem vīr. 2561 siev. 2674.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 205 klm., pa zc. — 185 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 76 klm.; tv. pls. Varaklāņi, pa zc. — 26 klm.; tv. dzc. stc. Stirniene — 26 klm.

Pg. n. pie Madonas-Varaklāņu ceļa.

Pasta adrese: c. Barkavu.

Upes: Lisiņa, Isliene, Dirīte.

Ezeri: Lubānas — 9004,5 ha (daļa), Lidžēras — 136,7 ha, Sīksalas — 14,1 ha, Murmastienes — 30,7 ha, Pieslaistes — 8,4 ha, Grānas — 2,9 ha, Vārteša — 18,6 ha, Mindaugas — 35,1 ha, Islienas — 3,7 ha, Tolkojas — 14,3 ha, Aukas — 4,8 ha.

Kalni: Pilskalns.

Lielākie mežu masīvi: Lielāsala — 4270 ha, Lisiņas — 1150 ha.

Lielākie purvi: Teiču — 16.000 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. V iec.; miertiesas Varaklāņu iec.; izm. tiesneša Varaklāņu iec.; tiesu izp. Viļānu iec. Pg. vecākais Tropiņš Konstantīns, dz. Aizsargos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Barkava 11; pg. pdm. prs. Stalidzēns Eduards, dz. Caunēs, 11 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Zeps Jānis, dz. Kančos, 9 klm. no pg. n., tlr. Jāņuvārti 2. Pg. darbvedis Veikšāns Antons, dz. Veikšānos, 1 klm. no pg. n., tlr. Borkova 9; vc. plc. kārtībnieks Barkans Andrējs, dz. Barkavā, 2 klm. no pg. n., tlr. Barkava 17.

2. **Izglītība.** Skolas: Valsts Barkavas 2 g. lauksaimn. skola, 1 klm. no pg. n., prz. Liniņš Kārlis; Barkavas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Zeps Leons; Murmastienes I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Jirgensons Marija; Čerženieku I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Lācis Elvīra; Kalnagala I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz.

Baķis Zelma; Trizelnieku I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Tropiņš Lūcija, dz. skolā; Silagala I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Cakuls Jezups; Aizkārkles I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Melders Emīlija.

Bibliotēkas: Barkavas izglīt. bbas bibl., 515 sēj., prz. Zeps Leons, dz. Barkavā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Leimanis A,. dz. Barkavā, 2 klm. no pg. n., tlr. Barkava 29; vecmāte Trokše Nadežda, dz. Barkavā, 2 klm. no pg. n., tlr. Borkava 37. Aptieka Barkavā, pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Varaklāņu rajonā, vet. ārsts Tichomirovs N., dz. Varaklānos, tlr. Varaklāņi 29.

5. **Satiksme.** Stalidzāni — P. tf. n. Abc. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Incīts Voldemārs, dz. Stalidzānos; Jāņuvārti — P. tf. n. Abc. T. C., Mūrmastienē, 8 klm. no pg. n., prz. Zeps Antons, dz. Jāņuvārtos; Raksala — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Andrējs; Kalnagals — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Liniņš Anna, dz. Kalnagalos.

6. **Pārējās iestādes.** Viļēnu vmžn. IV iec. Barkavas mžn. Eglainē, 28 klm. no Stirnienes dzc. stc., mžz. Purviņš Pēteris, tlr. Barkava 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1155, saimniecību — 1159. Aramzeme 6427,61 ha (23,19% no z. kpl.), pļavas 2948,03 ha (10,64%), ganības 2151,03 ha (7,76%), meži 4628,19 ha (16,70%), purvi 8729,49 ha (31,50%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: zuši, līdakas, asari, brekši, līņi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Kopmoderniecība Barkavā, 0,8 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba; 2) Tvaika dzirnavas Barkavā, 1 klm. no pg. n., īp. brāļi Gailīši; 3) Motora dzirnavas Elkšņu krogū, 11 klm. no pg. n., īp. Kamols; 4) Tirgotava Barkavā, pie pg. n., īp. Štokmans; 5) Linu pieņemšanas punkts Barkavas b. a. v., īp. Barkavas patēr. bba, tlr. Barkava 15; 6) Pārtikas preču un lauksaimn. mašīnu trg. b. a. v., īp. Barkavas patēr. bba, tlr. Barkava 15; 7) Bufete ar alu Barkavas krājaizdevu sbbas n., īp. 17. Rēzeknes aizsargu pulka Barkavas nod., tlr. Stalidzāni 2; 8) Frizētava b. a. v., īp. Petrats Rita; 9) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Kapelovičs Josels; 10) Gaļas un desu trg. b. a. v., īp. Dzirkalis J.; Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Rudle J.; 12) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Leibs Švalbs, tlr. Barkava 19; 13) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Goldšteins F.; 14) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Dorogajs Dāvīds; 15) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Rozenmillers M.; 16) Frizētava b. a. v., īp. Dimants D.; 17) Tējnīca b. a. v., īp. Spungīns Itka; 18) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Gutmanis P., tlr. Barkava 36; 19) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Karpovičs A.; 20) Vīnu un degvīna trg. b. a. v., īp. Solovejs N., tlr. Barkava 24; 21) Pārtikas un dažādu preču trg. b. a. v., īp. Solovejs Genaŗīva, tlr. Barkava 24; 22) Manufaktūras preču trg. b. a. v., īp. Dimants A. M.; 23) Gatavu apģērbu un galantērijas trg. b. a. v., īp. Fārts Marianna; 24) Aptieka b. a. v., īp. Orniņš M., tlr. Barkava 22; 25) Alus un vīnu trg. b. a. v., īp. Krūtainis Elza; 26) Vilnas kārstuve-vērptuve Stalidzānu sādžā, īp. Bankovs Kārlis, tlr. Stalidzāni 59; 27) Bufete (bez reibinošiem dzērieniem) Biškopjos, īp. Barkavas Biškopības un Dārzkopības bba „Liepa"; 28) Tabakas preču trg. Stalidzānu sādžā, īp. Gelmanis Movša; 29) Pārtikas preču trg. Stalidzānos, 6 klm. no pg. n., īp. Norvilis Pēteris, tlr. Stalidzāni 5; 30) Valsts degvīna un vīnu trg. Stalidzānos, 6 klm. no pg. n., īp. Norvilis Pēteris, tlr. Stalidzāni 5; 31) Gaļas trg. Stalidzānos, 6 klm. no pg. n., īp. Lutrins Ichoks, tlr. Stalidzāni 23; 32) Tabakas preču trg. Stalidzānos, 6 klm. no pg. n., īp. Vilenskis Zelda, tlr. Stalidzāni 7; 33) Pārtikas preču trg. Jāņuvārtu sādžā, īp. Zepa Antons, tlr. Jāņuvārti 1; 34) Pārtikas preču trg. Kančos, īp. Grīnmanis Ichoks; 35) Vēja dzirnavas Lielmežnieku sādžā, īp. Zakars-Trops Jānis; 36) Dažādu preču trg. Caunēs, 11 klm. no pg. n., īp. Ikaunieks Konstantīns; 37) Pārtikas preču trg. Silgaļu sādžā, īp. Večans Antons; 38) Jauktu preču trg. Vecumniekos, īp. Vilinsks Ābrams.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 41.202,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Barkavas Rom.-kat. baznīca pie pg. n., prāvests Dukaļskis Miķelis. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Varakļānu ev.-lut. draudzei, mācītājs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Veikšāns A., dz. Veikšānos; 2) Krājaizd. sba, db. 1908. g., pr. Pelšs Jānis, dz. Zaļmežniekos; 3) Patēr. bba, db. 1929. g., pr. Veikšāns A., dz. Veikšānos; 4) Izglīt. bba, db. 1919. g., pr. Liniņš Kārlis, dz. Barkavā, 0,1 klm. no pg. n.; 5) Ugunsdzēs. bba, db. 1929. g., pr. Orniņš Maksis, dz. Barkavā, 0,5 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns pie Aizkārkļiem, tuvu Buzānu ciemam.

1905. g. notikumi: nodedzināta Barkavas muiža.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Borkavas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkās iekārtots ārsta dzīvoklis; 2) Murmastienes mž. centrs, 8 klm. no pg. n., izmanto Murmastienes pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Lisinas upe ar ozolmežu piekrasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Bērzgales pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kuļņevas-Labvāržu pg.; krieviski Kuļņevskaja.

Pagasta robeža: z. — Nautrēnu pg., d. — Rēznas pg., v. — Makašēnu pg., r. — Mērdzenes un Zvirgzdenes pg.

Pg. platība — 193,8 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Bērzgale un Mežvidi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7393, no tiem vīr. 3500, siev. 3893.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 261 klm., pa zc. — 275 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 34 klm., pa zc. — 21 klm.; tv. dzc. stc. Mežvidi — 9,5 klm.

Pg. n. pie Bērzgales-Jaun-Stigalavas ceļa.

Pasta adrese: c. Bērzgali.

Upes: Iča, Rītupe, Desa.

Ezeri: Soloru — 78 ha, Adumavas — 215,4 ha, Tuzers — 17 ha, Bērzgales — 117,6 ha, Micānu — 100 ha, Stogoršņu — 60 ha, Niriņš — 10 ha, Lukstiņi — 2 ha, Velkans — 2 ha, Viravds — 100 ha, Tēviņš — 12 ha, Marientāles — 6 ha.

Kalni: Konona, Skuris, Sarkankalns, Putnakalns, Gauseklis, Kirkus.

Lielākie mežu masīvi: Bērzgales novads — 580 ha.

Lielākie purvi: Zilais purvs — 100 ha, Sīdu — 70 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. II iec.; miertiesas Rēzeknes III iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes I iec. Pg. vecākais Deksnis Vaclāvs, dz. Dekšņu sādžā; pg. pdm. prs. Beķers Jezups, dz. Rēzeknē, 21 klm. no pg. n., tlr. Rēzekne 217; pg. tiesas prs. Beķers Jezups, dz. Rēzeknē, 21 klm. no pg. n., tlr. Rēzekne 217. Pg. darbvedis Michailovs Nikolajs, dz. Bērzgalē, tlr. Bērzgale 3; vc. plc. kārtībnieks Kudrenickis Augusts, dz. Bērzgalē, pie pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Bērzgales 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Vorkals Ādams, dz. Bērzgales muižā, tlr. Bērzgale 4; Mežvidu 6 kl. pamatsk., 9,5 klm. no pg. n., prz. Greiškāns Jadviga, tlr. Mežvidi 1; Adamovas 6 kl. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Ladušāns Jānis, tlr. Rēzekne 203; Ilzukalna I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Beķers Ādams, dz. Ilžukalnā, tlr. Zači 6; Padoles I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Seilis Leons, tlr. Mežvidi 12; Loboržu I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Ratnieks Ignāts; Ezeriņu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Ančupans Elza.

3. **Veselības kopšana.** Feldšers Rimašs Dimitrijs, dz. Marientālē, 5 klm. no pg. n., vecmāte Zvirbulis Olga, dz. Marientālē, 5 klm. no pg. n. Aptieka Marientāles muižā. Rajona ārsts Faitelsons Ārons, tlr. Rēzekne 60.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rēzeknes rajonā, vet. ārsts Jūrmalietis J., dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 169.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils - Rītupes, Sitas-Bērzpils-Rēzeknes dzc. līnija.

Mežvidī — P. t. k. N., 9,5 klm. no pg. n., prz. Gorbūnovs Francis; Bērzgale — P. tf. n. Abc. T. p. C., pie pg. n., prz. Seleckis Pēteris, dz. Micānu sādžā; Labvārži — P. tf. n. Abc. T. C., Verenu sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Martukans Pēteris, dz. Verenu sādžā; Lendza — P. n. Ab., Lendzīšu sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Voitkans Juris, dz. Lendzīšu sādžā; Erzelava — P. n. Ab., pie Erzelavas sādžas, 6 klm. no pg. n., prz. Kaupušs Veronika, dz. Erzelavas ciemā.

6. **Pārējās iestādes.** Mežvidi — dzc. stc., pr. Feldmanis Artūrs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1457, saimniecību — 1406. Aramzeme 9312,36 ha (48,48% no z. kpl.), pļavas 3520,58 ha (18,33%), ganības 2442,79 ha (12,72%), meži 1937,08 ha (10,09%), purvi 1131,68 ha (5,89%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, plauži, līņi, ruduļi, karūsas.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Annas dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Cankals Mārtiņš; 2)Bērzgales dzirnavas pie pg. n., īp. Ankipāns Jānis; 3) Lešķu dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Aunīts Kārlis; 4) Udreinīku dzirn., 8 klm. no pg. n., īp. Platpors Andrējs; 5) Pārtikas vkl. Bērzgalē, pie pg. n., īp. Jurovs Jadviga, tlr. Bērzgale 6; 6) Pārtikas vkl. Bērzgalē pie pg. n., īp. Agafonovs Nik.; 7) Pārtikas vkl. Bērzgalē pie pg. n., īp. Rimars Pēteris; 8) Pārtikas vkl. Bērzgalē, pie pg. n., īp. Locs Gabriels; 9) Pārtikas vkl. Mežvidos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Tagers Isers, tlr. Mežvidi 6; 10) Pārtikas vkl. Mežvidos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Tagers Geršons, tlr. Mežvidi 2; 11) Pārtikas vkl. Mežvidos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Gurēvičs Haja; 12) Pārtikas vkl. M. Inčukos, 7 klm. no pg. n., īp. Urtans Stefanija; 13) Pārtikas vkl. Vovorniekos, 5 klm. no pg. n., īp. Andrējs Nikolājevs; 14) Pārtikas vkl. Verēnu sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Laizāns Antons, tlr. Labvārži 4; 15) Ķieģeļu ceplis pie Tumužiem, 11 klm. no pg. n., īp. Skangels Jandviga, dz. Dreiverovkā, tlr. Labvārži 7; 16) Ķieģeļu ceplis pie Adamovas, 16 klm. no pg. n., īp. Skangels Jadviga, dz. Makaš. pg.; 17) Krejošanas punkts Kūšu folv., 12 klm. no pg. n., īp. Basenkovičs Kamilla, tlr. Labvārži 12; 18) Frizētava Bērzgales b. a. v., 0,2 klm. no pg. n., īp. Galferiņš Rocha; 19) Sēklu trg. Annas mž., īp. Griško Jūlijs; 20) Radio aparātu un piederumu trg. Mežvidos, 7,5 klm no pg. n., īp. Zirnis Vilis; 21) Pārtikas preču trg. Mežvidos, 7,5 klm. no pg. n., īp. Jasinēvičs Anna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 46.120,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Bērzgales Rom.-kat. baznīca pie pg. n., mācītājs Aloizs Dunskis, dz. turpat; Kuļņevas pareiztic. baznīca, 8 klm. no pg. n., mācītājs Arsenijs Slesarenko, dz. turpat. Da-

ļa pg. iedzīvotāju piederīgi ev.-lut. draudzei, mācītāja palīgs Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknē, Baznīcas - 31, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Krājaizdevu sba, db. 1909. g., pr. Skruļs Aloizs, dz. Micānu sādžā; 2) Lauksaimn. bba, db. 1909. g., pr. Skruls Aloizs, dz. Micānu sādžā; 3) Ugunsapdrošin. bba, db. 1926. g., pr. Seleckis Pēteris, dz. Micānu sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Gribuļu ciema zemē, 10 klm. z. šim pilskalnam, zem nodegušās luterāņu baznīcas drupām arī kādreiz bijis pilskalns, tagad ieskaitīts iznīcināto grupā; b) Pilskalns, 0,5 klm. r. Bērzgalei, Jazupa Škapara jaunsaimniecībā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kambala Staņislavs — Latvijas bankas direktors, * 1893. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Bērzgales mž. centrs, pie pg. n., ēkās novietota 6 kl. pamatskola; 2) Padoles mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota I pk. pamatsk.; 3) Adamovas mž. centrs, 16 klm. no pg. n., ēkās novietota valsts patversme un 6 kl. pamatsk.; 4) Annas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkās ierīkota nespējnieku patversme; 5) Marientāles mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ierīkots medicīnas punkts.

4. **Dabas jaukumi:** Gribuļu pilskalns (170 m.) ar spirālveidīgu ceļu uz to.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Adamovas 6 kl. pamatskolā, prz. Ladusāns J., Rēzeknes II stc. 5 klm., Burzava 3 klm.; b) Bikseniekos, prz. Dykuļš Ks., Rēzeknes stc. 4 klm., Burzava 2,5 klm.

5. Bukmuižas pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vaivodu-Bukmuižas pg.; krieviski Bukmuižskaja.

Pagasta robeža: z. — Kaunatas un Rundēnu pg., d. — Asūnes un Dagdas pg., v. — Andrupenes pg., r. — Škaunes, Istras pg. un S. P. R. S.

Pg. platība — 196,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Bukmuiža.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7124, no tiem vīr. 3411, siev. 3713.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. un aut. — 326 klm., pa zc. — 294 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, pa zc. — 50 klm.; tv. dzc. stc. Skaista — 48 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Bukmuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Dagdu.

Upes: Akmenica, Sarja.

Ezeri: Ješa — 1087,3 ha, Galšums — 60 ha, Adamova — 60 ha, Gostiņu — 40 ha.

Kalni: Garanžu, Vaišļu, Dubovka, Andžānu.

Lielākie mežu masīvi: Bukmuižas — 900 ha, Dobročinas — 1000 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. V iec.; miertiesas Dagdas iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Zilupes iec. Pg. vecākais Ruskuls Konstantīns, dz. Atpūtās, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Vaivods Andrējs, dz. Dagdā, 14 klm. no pg. n., tlr. Dagda 10; pg. tiesas prs. Grišāns Miķelis, dz. Noviku ferm., 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Budrēvičs Dominiks, dz. pg. n., tlr. Bukmuiža 6; vc. plc. kārtībnieks Lāčkājs Jūļjāns, dz. Bukmuižā, pie pg. n., tlr. Bukmuiža 3.

2. **Izglītība.** Skolas: Bukmuižas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Kaņeps Kārlis; Upmalas 6 kl. pamatsk., 20 klm. no pg. n., prz. Osunietis Grigors; Paņovas I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Grietiņš Jānis; Dobročinas I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Reinholds Jānis; Čadu I pk. pamatsk., 52 klm. no pg. n., prz. Samets Staņislavs; Niperu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Tračuins Bernharda; Bajāru krievu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Silinēvičs Aleksējs; Vaišļu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Polis Pēteris; Karaļu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Jackovskis Stefanija; Egļu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Pilķa Antons.

Bibliotēkas: Latvju jaunatnes kult. veic. bbas bibliot., 2000 sēj., prz. Poznaks Staņislavs, dz. Pontaku s., tlr. Bukmuiža 4.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Voroņina-Dedumets Olga, dz. Bukmuižā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Bukmuiža 14; vecmāte Lūsis Alma, dz. Bukmuižā, 0,5 klm. no pg. n. Aptieka Bukmuižā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Dagdas rajonā, vet. ārsts Amatnieks J., dz. Dagdā, tlr. Dagda 3.

5. **Satiksme.** Bukmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., b. a. v., prz. Buklovskis Pēteris, tlr. Bukmuiža s. v.; Egles — P. n. Ab.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1536, saimniecību — 1447. Aramzeme 7846,96 ha (39,91% no z. kpl.), pļavas 3626,52 ha (18,45%), ganības 2554,45 ha (12,99%), meži 2917,26 ha (14,84%), purvi 1520,87 ha (7,74%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, āpši, zaķi, vāveres, stirnas; upēs un ezeros: līdakas, plauži, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Bukmuižā pie pg. n., īp. Bžeskis Vanda, tlr. Bukmuiža 11; 2) Koloniālpreču trg. Bukmuižā pie pg. n., īp. Andžāns Aloizs; 3) Obiteļu ūdens dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Auseja Henrichs, tlr. Eži 3; 4) Janovas ūdens dzirnavas, 13 klm. no pg. n., īp. Kiborts Leons, tlr. Dagda s. v.; 5) Pārtikas preču trg. Eglevās, īp. Petrokovs Jēkabs; 6) Dobročinas krejošanas punkts Bērzubirzēs, īp. Lastovskis Antons; 7) Ķieģeļu ceplis Ķieģeļmājās, īp. Zabiņako Domiņiks; 8) Pārtikas preču trg. Vaivodos, īp. Jubels B.; 9) Pārtikas preču trg. Belajā, īp. Jankēvičs Jūlijans; 10) Pārtikas preču trg. Beresņu mž., īp. Daniloviča Staņislava; 11) Pārtikas preču trg. Locu sādžā, īp. Monciņskis Stefānija; 12) Pārtikas preču trg. Moronikos, īp. Magarams Beile; 13) Pārtikas preču trg. Zjazulkas sādžā, īp. Stepana Želnas; 14) Pārtikas preču trg. Vaišļu ciemā, īp. Silvestris Vedļa; 15) Vīnu trg. b. a. v., īp. Antons Andžs; 16) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Šusts J.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 47.919,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Beresnas Rom.-kat. baznīca, 14 klm. no pg. n., mācītājs Beķers Eduards, dz. turpat; b) Bukmuižas Rom.-kat. baznīca pie pg. n., mācītājs Kazlass Jāzeps, dz. turpat. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Rēzeknes ev.-lut. draudzei, mācītājs Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Bukmuižas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Ruskuļs Konstantins, dz. Atpūtās, tlr. Bukmuiža 6.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Dubauka", 2 klm. z. r. Bukmuižai, pie Ūdrāju ciema, starp Balto ezeru un Rubļauka kalnu, no kalna krāšņi skati uz apkārtni un tuvējā Ješa ezera salām; b) Pilskalns starp Spoglevas un Bobrovišķu ciemiem, 2,5 klm. no Dagdas ezera.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Bukmuižas centrs, 1 klm. no pg. n., sadalīts jauns.; 2) Jaundomes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., īpašnieks izmanto lauksaimn.; 3) Vecdomes mž. centrs, 13 klm. no pg. n., īpašnieks izmanto lauksaimn.; 4) Adamovas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., pārdots privātpersonai; 5) Pržemisla un 6) Beresņu mž. centri — pārdoti lauksaimniekiem.

4. **Dabas jaukumi:** Ješa ezers ar apm. 60 salām un krāšņiem krastiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Bukmuižas pg. 6 kl. pamatsk., prz. Kaņeps K., tlr. Bukmuiža 12, Skaistas stc. 43 klm.; b) Aseļmuižā, prz. Beinarovičs P., Skaistas stc., darbojas no 15. V līdz 1. X.

6. Dricēnu pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Dricānu pg.; krieviski Dricanskaja.

Pagasta robeža: r. — Makašēnu pg., d. — Sakstagala pg., v. — Viļēnu pg., z. — Gaigalovas pg.

Pg. platība — 122,7 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Dricēni.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4266, no tiem vīr. 1976, siev. 2290.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 253 klm., pa zc. — 250 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 26 klm., pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Dricāni — 1,5 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Gulbenes I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Dricēniem.

Upes: Maz-Iča, Suļka.

Ezeri: Sološu — 100 ha, Kugras — 7 ha, Pilsenes — 6 ha, Zilēnu — 2 ha.

Kalni: Rakarviešu pilskalns, Veitulnieku kalns.

Lielākie mežu masīvi: Dricānu — 380 ha, Pilsenes-Škoškovas-Atlokas — 340 ha.

Lielākie purvi: Žagatu un Atloka — 1060 ha, Škoškavas un Dricānu — 670 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. II iec.; miertiesas Rēzeknes III iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes I iec. Pg. vecākais Ezeriņš Jāzeps, dz. Dricēnos, 1 klm. no pg. n., tlr. Dricēni 4; pg. pdm. prs. Ķēniņš Andrējs, dz. Robežkalnā 4 klm. no pg. n., tlr. Liepsala 12; pg. tiesas prs. Ķēniņš Andrējs, dz. Robežkalnā, 4 klm. no pg. n., tlr. Liepsala 12. Pg. darbvedis Šneps Aleksandrs, dz. Dricēnos ,tlr. Dricēni 5; vc. plc. kārtībnieks Baranovskis Antons, dz. Dricēnos, pie pg. n., tlr. Dricēni 12.

2. **Izglītība.** Skolas: Dricēnu 6 kl. pamatsk. 1 klm. no pg. n., prz. Začests Broņislavs, tlr. Dricēni 4; Pilcenes I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Bimbers Konstantīns; Taunagas I pk. pamatskola, 4 klm. no pg. n., prz. Kiļups Antons; Priedkalna I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Vaits Petronellija.

Bibliotēkas: Kultūras bbas „Ausakls" bibliot., 538 sēj., prz. Semkels Nikodems, dz. Kuzmu ciemā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dimza Artūrs, dz. Dricēnos pie pg. n., tlr. Dricēni 7. Zobārste Galejs Velta, dz. Rēzeknē, 20 klm. no pg. n.; vecmāte Šļakans Minna, dz. Bērziņos, 1 klm.

no pg. n., tlr. Dricēni 15; Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas punkts pie pg. n. Aptieka Dricēnos.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rēzeknes rajonā, vet. ārsts Jūrmalietis J., dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 169.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Sitas-Bērzpils-Rēzeknes dzc. līnija.

Dricēni — P. tf. n. Ab. T. C., pie pg. n., prz. Laizāns Meikuls; Liepsala — Tf. n. T. C., Teofilengofā, 5,5 klm. no pg. n., prz. Ieviņš Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Dricāni — dzc. stc., pr. Stulpiņš Pēteris, tlr. Dricēni 46.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 864, saimniecību — 837. Aramzeme 4880,98 ha (39,79% no z. kpl.), pļavas 1889,73 ha (15,41%), ganības 1933,58 ha (15,76%), meži 1228,88 ha (10,02%), purvi 1492,87 ha (12,17%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, kugras, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Taunagas ūdens dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Māliņš Stepans; 2) Pienotava Teofilingofā, 5,5 klm. no pg. n., īp. Dricēnu piensaimn. sba, tlr. Liepsala 3; 3) Pārtikas vkl. Dricēnos, 0,2 klm. no pg. n., īp. Dzindzuks Aleksandrs, tlr. Dricēni 8; 4) Pārtikas vkl. Dricēnos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Mosāns Broņislava; 5) Pārtikas vkl. Dricēnos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Frids Jude; 6) Pārtikas vkl. Dricēnos, pie pg. n., īp. Igalniks Matilda, tlr. Dricēni 16; 7) Vīnu trg. Dricēnos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Stoško Jānis, tlr. Dricēni 14; 8) Sīku preču trg. Taunagā, 4 klm. no pg. n., īp. Pilka Staņislavs; 9) Gaļas trg. b. a. v., īp. Turlajs Andrējs; 10) Pārtikas preču trg. Lazavniekos, īp. Piļka Marta; 11) Pārtikas preču trg. Viļumu sādžā, īp. Viļums Konstantīna; 12) Pārtikas preču trg. Piļcinos, īp. Bička Meikuls.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 34.600,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Dricēnu Rom.-kat. baznīca, 0,5 klm. no pg. n., un Pilcenes Rom.-kat. baznīca, 7 klm. no pg. n., mācīt. Uļjans Alberts, dz. Dricēnos. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Stružānu ev.-lut. draudzei, mācītājs Ķemers Meisnaldis, dz. Kārsavā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Dricēnu krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Staško Jānis, dz. Dricēnos, tlr. Dricēni 14; 2) Dricēnu piensaimn. sba, db. 1924. g., pr. Ķēniņš Andrējs, dz. Robežkalnā, tlr. Liepsala 12; 3) Dricēnu kult. bba „Ausakls", db. 1920. g., pr. Dzindžuks Aleksandrs, dz. Dricēnos, tlr. Dricēni 8; 4) Latv. sark. krusta Dricēnu nod, db. 1930. g., pr. Uļjans Alberts, dz. Dricēnos, tlr. Dricēni 1.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Kakarviešu pilskalns.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Dricānu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., pilī novietota 6 kl. pamatsk., pārējās ēkas piedalītas 2 dārzsaimniecībām; 2) Taunagas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., dzīvojamā ēkā novietota 4 kl. pamatsk.; 3) Pilcenes mž. centrs, 7 klm. no pg. n., dzīv. ēkā novietota 4 kl. pamatsk., kalpu mājās pievienotas pie neatsavin. daļas; 4) Škoškavas mž. centrs, iedalīts dārzsaimniecībās, ēkas noplēstas.

4. **Dabas jaukumi.** Maz-Ičas upes krasti; krāce Taunagas mž.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Dricēnu 6 kl. pamatskolā Dricēnu muižā, prz. Začests B., tlr. Dricēni 4, Dricēnu stc. 1,5 klm.

7. Gaigalavas pagasts.

(Sk. karti 589. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bykovas pg.; krieviski Bikovskaja.

Pagasta robeža: z. — Bērzpils un Tilžas pg., r. — Nautrēnu un Dricēnu pg., d. — Viļēnu un Varaklāņu pg., r. — Barkavas un Lubānas pg.

Pg. platība — 230,1 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Bikava.

Iedzīvotāji 1935. g.: 3683, no tiem vīr. 1770, siev. 1913.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 265 klm., pa zc. — 250 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 38 klm., pa zc. — 34 klm., tv. pls. Viļāni, pa zc. — 26 klm.; tv. dzc. stc. Gaigola — 5 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Gulbenes ceļa.

Pasta adrese: c. Gaigalavu.

Upes: Rēzekne, Malta, Ičа, Krēsle.

Ezeri: Lubānas — 9004,5 ha (daļa), Kinreņa — 100 ha, M.-Kinreņa — 40 ha, Svētiņu — 70 ha, Aklais — 35 ha, Tīrumnieku — 40 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Bikavas sils — 1830 ha, Idenes mežs — 1000 ha.

Lielākie purvi: Strūžānu — 500 ha, Lielais — 300 ha, Šaurīšu — 250 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. III iec.; miertiesas Vi-

ļānu iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes I iec. Pg. v e c ā k a i s Dorzinieks Francis, dz. Kraukļos, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Diura Jezups, dz. Ķirupu muižā, Līksnas pagastā, 13,5 klm. no pg. n., tlr. Līksna 14; pg. tiesas prs. Jaško Jezups, dz. Meirānos, 6 klm. no pg. n. Pg. d a r b v e d i s Vrubļevskis Pēteris, dz. pg. n., tlr. Gaigalava 9; vc. plc. kārtībnieks Pleikšnis Staņislavs, dz. Bikavā, pie pg. n.

2. **Izglītība.** S k o l a s: Gaigalavas 6 kl. pamatsk., pie pg. n. ,prz. Grīnbergs Rūdolfs, dz. pg. n.; Naglu I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Ozols Milda; Ideņas I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Sergejs Velta; Žogotu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kārklenieks Kazmers; Dziļoru I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Kreišmanis Anna; Stružānu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Pujats Anna; Krustceļu I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Emīlija.

B i b l i o t ē k a s: Kultūras bbas Stružānu nod. bibliot., 715 sēj., prz. Belasovs Viktors, dz. Pakulnicā, tlr. Karitoni 5; Latvju jaun. kult. bbas bibliot., 320 sēj., prz. Krumpāns Jezups, dz. Bikovā, tlr. Gaigalava 2; Gaigalavas 6 kl. pamatsk. bibliot., 494 sēj., prz. Grīnbergs Rūdolfs, dz. Bikavā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Lipšics Roza, dz. Bikavā, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Gaigalava 12; rajona vecmāte Bogdanovs Aleksandra, dz. Bikavā, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Gaigalava 12; aptieka Liepiņu mājās, 1,5 klm. no pg. n., īp. Kasens Ovsejs.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viļēnu rajonā, vet. ārsta v. i. Pūce H., dz. Viļēnos, tlr. Viļēni 3.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Sitas-Rēzeknes dzc. līnija.

Gaigalava — P. tf. n. Abc. T. C., Bikavā, 0,4 klm. no pg. n., prz. Mozumačs Genoveva; Nagli — P. tf. n. Abc. T. C., 14 klm. no pg. n., prz. Orenišs Andrējs; Karitoni — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Rikans Eduards; Garanči — P. n. Abc., Žagatās, 8 klm. no pg. n., prz. Kārklenieks Marija; Idena — P. n. Abc., 9 klm. no pg. n., prz. Dredželis Tadeušs; Stružāni — P. n. Abc., Krustceļos, 15 klm. no pg. n., prz. Bruģis Jānis; Kūderi — Tf. n. T. C., 17 klm. no pg. n., prz. Glauda Kazmers.

6. **Pārējās iestādes.** Gaigola — dzc. stc., pr. Zellīts Lilija

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 718, saimniecību — 708. Aramzeme 3125,64 ha (13,58% no z. kpl.), pļavas 2893,89 ha (12,58%), ganības 2171,65 ha (9,44%), meži 3201,16 ha (13,91%), purvi 6130,12 ha (26,65%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, vāveres, sermuļi, seski, ūdri, meža kazas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši, plauži, vēdzeles, zandarti, šķaunadzes, karūsas, sami, pīkstuļi, ķīši, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Stružānos, 10 klm. no pg. n., īp. Kuzmins Pēteris, tlr. Karitoni 3; 2) Dzirnavas Viš-

Viļēnu-Varakļānu rajons.

kuļos, 13 klm. no pg. n., īp. Depšs Jēkabs; 3) Pienotava Bikavā, 0,6 klm. no pg. n., īp. Bikavas piensaimn. sba; 4) Pienotava Stružānu salā, 14 klm. no pg. n., īp. Vienības piensaimn. sba, tlr. Kūderi 6; 5) Pārtikas vkl. Bikavā pie pg. n., īp. Matisons Pēteris, tlr. Gaigalava 8; 6) Pārtikas vkl. Staudžos, 5 klm. no pg. n., īp. Švalbs Movša; 7) Pārtikas vkl. Stružānos, 10 klm. no pg. n., īp. Delvers Staņislavs, tlr. Karitoni 7; 8) Dažādu preču trg. Ruskuļos, 14 klm. no pg. n., īp. Grīnbergs Ābrams, tlr. Karitoni 2; 9) Dažādu preču trg. Kraukļos, 1,6 klm. no pg. n., īp. Vagulis Marija; 10) Jauktu preču trg. Naglās, 14,5 klm. no pg. n., īp. Solovejs Haja-Sora; 11) Sīku preču trg. Ediņa sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Dredželis Tadeušs; 12) Dažādu pr. trg. Bikavā pie pg. n., īp. Švalbs Lībe; 13) Dažādu preču trg. Radziņos, 10 klm. no pg. n., īp. Solovejs Paja-Dina; 14) Frizieru vkl. Bikavā pie pg. n., īp. Švalbs Judelis; 15) Dzirnavas Lazdavnieku sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Spridzāns Staņislavs; 16) Krejošanas punkts Kalvišos, īp. Stružānu salas piensaimn. sba „Vienība"; 17) Ķieģeļu ceplis Kučkovas sādžā, īp. Jaundzems Jānis; 18) Linu pieņemšanas punkts Ruskolas sādžā, īp. Stružānu salas piensaimn. sba „Vienība", tlr. Karitoni 2; 19) Krejošanas punkts Loču sādžā, īp. Bikavas piensaimn. sba; 20) Pārtikas preču trg. Naglu sādžā, 14,5 klm. no pg. n., īp. Solovjevs Vulfs; 21) Krejošanas punkts Lazdavnieku sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Viļānu un apkārtnes piensaimnieku sba „Krāce"; 22) Krejošanas punkts Žagatu sādžā, īp. Viļānu un apkārtnes piensaimn. sba „Krāce"; 23) Pārtikas preču trg. Pudinavas sādžā, īp. Mežājevs Viktors; 24) Pārtikas preču trg. Ciemata sādžā, īp. Apautiņš Viktors; 25) Krejošanas punkts Stribu sādžā, īp. Bikavas piensaimn. sba.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.869,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Bikavas Rom.-kat. baznīca, 0,3 klm. no pg. n.; b) Stružānu ev.-lut. baznīca, 9 klm. no pg. n., mācītājs Ķemers Miervaldis, dz. Kārsavā; c) Stružānu Rom.-kat. baznīca, 9 klm. no pg. n.; d) Naglu Rom.-kat. baznīca, 14 klm. no pg. n.; e) Idenas katoļu kapliča, 9 klm. no pg. n., apkalpo Bikavas dr. mācītājs Krupāns Jezups, dz. Bikavā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Stružānu savstarp. ugunsapdrošin. bba, db. 1923. g., pr. Bruģis Jānis, dz. Krustceļos, 15 klm. no pg. n., tlr. Kūderi 9; 2) Stružānu piensaimn. sba „Vienība", db. 1926. g., pr. Jaško Staņislavs, dz. Tilžas pg. Akmeņos; 3) Stružānu lauksaimniecības bba „Raža", db. 1925. g., pr. Grīnbergs Eduards, dz. Jaunrozēs, 14 klm. no pg. n., tlr. Kūderi 1; 4) Bikavas piensaimn. sba, db. 1926. g., pr. Dorzinieks Francis, dz. Kraukļu sādžā; 5) Stružānu lauksaimn. bba „Centība", db. 1926. g., pr. Martukans Antons, dz. Kučkovā; 6) Latvijas katoļu jaunatnes bbas Gaigalavas nod., db. 1927. g., pr. Krampāns Jezups, dz. Bikavā, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Gaigalava 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns Īdeņu (Ūdeņu) ciema zemē, 1 klm. a. Lubānas ezeram. Kalna tuvumā senkapi, t. s. „kara kapi".

1905. g. notikumi: nodedzinātas Bikavas un Stružānu vīna tirgotavas; viens pilsonis izsūtīts trimdā.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Dyura Jēzups — sabiedr. darbinieks, žurnālists, Valsts zemes bankas padomes loceklis, dzim. 1896. g.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Bikavas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., pārdots; 2) Gaigalavas mž. centrs, 11 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa; 3) Nabeļevas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., pārdots; 4) Eglusalas mž. centrs, 9 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa; 5) Pelines mž. centrs, 9 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Bikovas b. a. v. skolas parks; Rēzeknes upes krasti pie Kvāpāniem; „Škapidarnes" kalniņi Bikavas silā; Ičas upes krasti pie Kuderiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kvāpānos, 9 klm. no pg. n., un Bikavas b. a. v., 1 klm. no Lubānas ezera.

8. Kaunatas pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kaunātas pg.; krieviski Kaunatskaja.

Pagasta robeža: z.-v. — Rēznas pg., v. — Andrupenes pg., d. — Bukmuižas pg., r. — Pildas un Rundēnu pg.

Pg. platība — 244,2 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Kaunata.

Iedzīvotāji 1935. g.: 10.028, no tiem vīr. 4819, siev. 5209.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. un aut. — 257 klm., pa zc. — 284 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, pa zc., lietojot aut. — 30 klm.; tv. dzc. stc. Rēzekne I — 30 klm.; tv. aut. pstn. Kaunatā — 0,1 klm.

Pg. n. pie Kaunatas-Rēzeknes I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Kaunatu.

Upes: Rēzekne, Partovka, Mazā upīte, Kubula, M. Orechovkas.

Ezeri: Rēznas — 5598 ha, Kaunatas, Idzipoles, Ķikapoles, Rasicas, Snidzēnu-Dolgaja, Snidzēnu-Krugloja, Dziļūts, Podlesjes, Joniķu, Bidzānu, Partovas, Dubuļu, Sleinovo, Antropovas, Akmenišķu, Daņilovkas, Asticu, Tulenmuižas, Vaišļu, 3 Dzerkaļu kalnu novada ezeri, Zabeļjes, Ababļevas,

Sprestišķu (2 ezeri), Usānu, Šostu, Bečeru (2 ezeri), Aprubas, Gaveiku, Rudzīšu, Taranovkas (2 ezeri), Hrebtu (2 ezeri), Asareišu, Bandaru un Čipotu.

Kalni: Dzerkaļu (Liepkalns), Vec-Slobodas un Gaveiķu.

Lielākie mežu masīvi: Kaunatas, Roskošas, Rikapoles, Rasicas un Batleņu meži — 822 ha.

Lielākie purvi: Bridzišķu, Gaveiku, Baltenu un Mešku.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. II iec.; miertiesas Rēzeknes II iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes II iec. Pg. v e c ā k a i s Punculs Vladislavs, dz. Goļantu sādžā, 5 klm. no pg. n., tlr. Kaunata 2; pg. pdm. prs. Silovs Grigors, dz. Kaunatā, pie pg. n.; pg. tiesas prs. Petrovskis Leonards, dz. Kaunatā, pie pg. n., tlr. Kaunata 2. Pg. d a r b v e d i s Petrovskis Leonards, dz. Kaunatā, pie pg. n., tlr. Kaunata 2; vc. plc. kārtībnieks Baranovskis Kazimirs, dz. Kaunatā, pie pg. n., tlr. Kaunata 6.

2. **Izglītība.** S k o l a s: Kaunatas 6 kl. pamatskola pie pg. n., prz. Silovs Gregors; Ziedoņu 6 kl. pamatsk., 8,5 klm. no pg. n., prz. Sniedze Augusts; Dukstigalas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Avišāns Jēkabs; Rudzātu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Rudzišs Jānis; Balteņu I pk. pamatsk., prz. Strupčenko Jānis; Paulukānu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kundzis Izidors; Veseru I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Rublis Zenta, dz. M. Kukuļu s.; Veseru krievu I pk. pamatsk., prz. Nikiforovs Katrīna, dz. Rudovas mž.; Liepkalna I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Lielmežs Konstantīns, dz. Novinku s.; Dubuļu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Martiševskis Maig.; Dubuļu poļu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Lubgins Staņislava; Sinožu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Martiševskis Jēk.; Akmenīšu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Ikauniks Jadviga, dz. Antropovas mž.

B i b l i o t ē k a s: pg. pdm. bibliot., 651 sēj., prz. Mutuļs Boļeslavs, dz. Kaunatā, tlr. Kaunata 2.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Krigers Minna, dz. Kaunatā, pie pg. n.; vecmāte Cencipers Persa, dz. Kaunatā, pie pg. n. Aptieka Kaunatā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Maltas rajonā, vet. ārsts Dukāts P., dz. Antonopolē, tlr. Antonopole 31.

5. **Satiksme.** Kaunata — P. t. k. N., Kaunatā, pie pg. n., prz. Razumovs Vladimirs; Baltupe — P. tf. n. Abc. T. C., Nīcas mājās, 10,5 klm. no pg. n., prz. Kalnačs Antonija, dz. Nīcas mājās; Rītumi — P. n. Ab., Balteņu mž., 6 klm. no pg. n., prz. Šķinčs Jānis; Vecāni — P. n. Ab., 12,8 klm. no pg. n., prz. Rimša Boļeslavs; Dubuļi — P. n. Abc., 10 klm. no pg. n., prz. Lubgins Antons; Dzidras — P. n. Ab., 8,5 klm. no pg. n., prz. Gedroic-Jurags; Dūkstigale — Tf n. T. C., Dūkstigalas mž., 10 klm. no pg. n., prz. Avišans Jēkabs; Idze — P. n. Abc., Idzipoles mž., 8,5 klm. no pg. n., prz. Jaudzems Vinca.

6. **Pārējās iestādes.** Rēzeknes vmžn. III iec. Kaunatu mžn. Baltiņa mājā, 21 klm. no Rēzeknes I dzc. stc., mžz. Azacis Arnolds, tlr. Dūkstigale 7.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2039, saimniecību — 2045. Aramzeme 9894,79 ha (40,51% no z. kpl.), plavas 4233,60 ha (17,34%), ganības 2966,53 ha (12,15%), meži 3781,10 ha (15,48%), purvi 1689,92 ha (6,92%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, āpši, zaķi, vāveres u. c.; upēs un ezeros: šķaunadzes, sapali, līdakas, raudas, plikstes, plauži, asari, ķīši, mailītes, grunduļi, vēdzeles, zuši, karūsas, līņi, pīkstuļi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** Kaunatas b. a. v., pie pg. n.: 1) Jauktu preču trg., īp. Kagans Leja; 2) Jauktu preču trg., īp. Čerfass Bers; 3) Jauktu preču trg., īp. Rubcovs Vasilijs; 4) Jauktu preču trg., īp. Averbuchs Sora; 5) Jauktu preču trg., īp. Krasovskis Genovefa; 6) Jauktu preču trg., īp. Rabinovičs Mera; 7) Jauktu preču trg., īp. Gurvičs Rinda; 8) Jauktu preču trg., īp. Šacs Sora; 9) Jauktu preču trg., īp. Minkins Musia; 10) Jauktu preču trg., īp. Gassuls Naftala; 11) Jauktu preču trg., īp. Glezermans Sula; 12) Jauktu preču trg., īp. Dimants Elka; 13) Jauktu preču trg., īp. Dimants Haims; 14) Jauktu preču un galas trg., īp. Eingorns Doba; 15) Jauktu preču un galas trg., īp. Razbišs Ciļa; 16) Jauktu preču un ādu atlik. trg., īp. Šagins Jānis; 17) Lauku aptieka, īp. Treikals Vinca; 18) Vīntirgotava, īp. Rečs Antons; 19) Sīku preču trg. Malinovkas s., pie pg. n., īp. Bogdanovs Nartizs; 20) Sīku preču trg. Malinovkas s., pie pg. n., īp. Kozlovs Anfisa; 21) Manufakt. trg. Kaunatā, pie pg. n., īp. Golandskis Estra; 22) Ķieģeļnīca Dakstiņu m., 9,6 klm. no pg. n., īp. Sobolevs Anna; 23) Sīku preču trg. Rogu viensētā, 3,2 klm. no pg. n., īp. Michailovs Emeljans; 24) Sīku preču trg. V. Slobodas s., 2,13 klm. no pg. n., īp. Leiņa Antons; 25) Kaunatas tvaika dzirnavas, 2,5 klm. no pg. n., īp. Ikšķuls Bruno, dz. Dagdas pg. Mariampoles pusmž., tlr. Kaunata 5; 26) J. Slobodas ūdens dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Fogeļs Nikolajs; 27) Balteņu dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Klišāns Jānis; 28) Spruktu Gudanovsku ūdens dzirnavas, 12 klm. no pg. n., īp. Spruktu-Gudakovsku s. sba; 29) Holod-Ručji dzirnavas, 9 klm. no pg. n., īp. Gedroic-Jurago; 30) Leiņu tvaika dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Skrebeļs Kazimirs; 31) Jauktu preču trg. Dubuļos, 9,6 klm. no pg. n., īp. Lubgins Olimpija; 32) Jauktu preču trg. Staņislavovā, 9,6 klm. no pg. n., īp. Lubgins Ipolits; 33) Jauktu preču trg. Dūkstigalā, 9,6 klm. no pg. n., īp. Orlovskis Augusts; 34) Gaveiku dzirnavas, 14 klm. no pg. n., īp. Gaveiku s. sba.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 50.411,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Rēzeknes ev.-lut. draudzē, mācītāja pal. Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133. Kaunatas pareizticīgo draudzes baznīca, 0,3 klm. no pg. n., mācītājs Ivanovs Jevstafijs; Kaunatas Romas-katoļu baznīca pie. pg. n., mācītājs Pudniks Konstantīns; Dūkstigalas Rom.-kat. baznīca, 10 klm. no pg. n., mācītājs Dirgiallo Jānis; Kaunatas ebreju sinagoga pie pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Kaunatas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Petrovskis Leonards, dz. Kaunatas pg. n., tlr. Kaunata 2.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Augstais kalns", 12 klm. z. a. Rēznas ezeram, pie Goveiku ciema; b) Pilskalns 2 klm. z. a. Kaunatas b. a. v., pie Vecslabadas ciema, kalna pakājē ierakumi no Latgales atbrīv. cīņām; c) pilskalns „Liepu kalns", saukts arī Lipuška, Dzirkaļu ciema zemē, mežā, tuvu Gorku mazmuižai; d) Pilskalns pie Balteņiem, apkārtnes augstākā vieta, skats uz Rēznas ezeru un tuvējiem pilskalniem; e) Pilskalns Larionam, Cvetkovam un Jevlampijam Tichomirovam piederošā zemē; f) Rikopoles „kara kapi" valsts mežā.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija sodījusi vairākus pg. iedzīvotājus un ar lielgabalu lādiņiem sašautas vairākas ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Kaunatas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., daļa ēku neatsavinātā daļā, pārējās piešķirtas jaunsaimniekiem; 2) Dūkstigala mž. centrs, 10 klm. no pg. n., daļa ēku neatsav. daļā, pārējās Dūkstigala I pk. pamatsk.; 3) Idzipoles mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas lieto neatsavin. daļas īpašnieks, 6 kl. pamatsk. un jaunsaimnieki; 4) Rasicas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., visas ēkas neatsavinātā daļā; 5) Balteņu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas izmanto ūdens dzirnavu un mežniecības vajadzībām; 6) Rikapoles mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēka neatsavin. daļā; 7) Zofinas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., ēkas neatsavin. daļā; 8) Dača-Bečeri mž. centrs, 12 klm. no pg. n., ēkas pārdotas jaunsaimn.; 9) Podlesjes mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas piešķirtas jaunsaimn.; 10) Namjotu mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas neatsavin. daļā; 11) Antropovas mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas neatsavin. daļā; 12) Kornalīnas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., ēkas neatsavin. daļā.

4. **Dabas jaukumi:** Dzerkaļu kalnu apvidus; Rēznas ezera krasti; Rikapoles, Dača-Bečeru, Zofinas, Idzipoles, Podlesjes, Namjotas, Dūkstigalas bijušo muižu skaistie apvidi.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Tulenmuižā, prz. Lubgins J., Rēzeknes I stc. 38 klm.; b) Vecānu sādžas Rimšās, Vecānu sādžā, prz. Rimša B., Pildas stc. 5 klm., Ludza — 13 klm.; c) Jaunslobodā, prz. Bogdāns N., Rēzeknes I stc. 29 klm., darbojas no 1. V līdz 1. IX.

9. Makašēnu pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Makašanu pg.; krieviski Makašanskaja.

Pagasta robeža: r. — Bērzgales pg., d. — Rēznas, Ozolmuižas pg. un Rēzeknes pls., v. — Sakstagala un Dricēnu pg., z. — Nautrēnu pg.

Pg. platība — 152,8 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Jugolova.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7622, no tiem vīr. 3596, siev. 4026.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 240 klm., pa zc. — 265 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 13 klm., pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Burzava — 3 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Makašēnu-Rogovkas ceļa.

Pasta adrese: c. Makašēniem.

Upes: Rēzekne.

Ezeri: Jugolovo — 6,5 ha, Sološnieku — 96 ha, I Pujatu — 9 ha, II Pujatu — 4 ha, Čakšu — 6 ha, Gailumu — 25 ha, II Čakšu — 3 ha.

Kalni: Ančupanu.

Lielākie mežu masīvi: Makašēnu novads — 730 ha.

Lielākie purvi: Mazā-Griestiņa — 500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. II iec.; miertiesas Rēzeknes III iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes I iec. Pg. vecākais Kipluks Andrējs, dz. pg. n., tlr. Makašēni 2; pg. pdm. prs. Skangelš Nikolajs, dz. Drejerovkas sādžā, 9,5 klm. no pg. n., tlr. Rēzekne 162; pg. tiesas prs. Gorsuans Donāts, dz. Greivuļu sādžā, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Riks Aleksandrs, dz. pg. n., tlr. Makašēni 2; vc. plc. kārtībnieks Birkavs Antons, dz. pg. n., tlr. Makašēni 3.

2. **Izglītība.** Skolas: Makašēnu 6 kl. pamatskola pie pg. n., prz. Sirins Jāzeps; Greivuļu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Bērziņš P.; Fiļkino I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Krutovs Anna; Brožgala I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Sproģis Marija; Sološnieku 6 kl. pamatsk., 8 klm. no pg .n., prz. Saprovskis Pāvels, tlr. Zači 4; Berzinieku I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Cibuļskis Anna; Čapkovas krievu I pk. pamatsk., 17 klm. no pg. n., prz. Gavrilovs Komita; Rēzeknes 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Miškinis; Kļavu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Brivers Kazimirs.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., 723 sēj., prz. Riks Aleksandrs, dz. pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Sangovičs Donāts, dz. Makašēnos, pie pg. n., tlr. Makašēni 5. Aptieka Makašēnos, pie pg. n., tlr. Makašēni 7.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rēzeknes rajonā, vet. ārsts Jūrmalietis J., dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 169.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rēzeknes-Jaunlatgales un Rēzeknes-Sitas dzc. līnija.

Makašēni — P. n. Abc., pie pg. n., prz. Kaspers Kārlis; Makašēni — Tf. n. T. C., pg. n., prz. Madžuls Kārlis.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1458, saimniecību — 1426. Aramzeme 6743,87 ha (44,15% no z. kpl.), pļavas 2424,23 ha (15,87%), ganības 2072,43 ha (13,57%), meži 1698,82 ha (11,12%), purvi 1124,26 ha (7,36%).

Mežos sastopami: vilki, zaķi, meža cūkas, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Greivuļu dzirnavas, 5,5 klm. no pg. n., īp. Klišāns Staņislavs, tlr. Rēzekne 380; 2) Čudazānu dzirnavas, 13 klm. no pg. n., īp. Seics Valentīns, 3) Sīku preču trg. pie pg. n., īp. Astrotovs Kirils, tlr. Makašēni 6; 4) Sīku preču trg. Jānīšos, 6 klm. no pg. n., īp. Grechovs Jakovs; 5) Sīku preču trg. Zāčos, 9 klm. no pg. n., īp. Začests Jānis; 6) Sēklu un citu preču trg. Turlaju ciemā, īp. Trojņikovs Zacharija; 7) Sīku preču trg. Makarovkā, 9 klm. no pg. n., īp. Bogdanovičs Antons; 8) Sīku preču trg. Podgorodišče, 9,5 klm. no pg. n., īp. Treknis Elīzabete; 9) Zāģētava Stučevā, 8 klm. no pg. n., īp. Liepers Jānis; 10) Krejošanas punkts Bērzinieku c., īp. Stružānu piensaimn. sba „Vienība"; 11) Pārtikas preču trg. Greivuļos, īp. Litauniks Anna; 12) Pārtikas preču trg. Greivuļos, īp. Gorsvans Apolonija; 13) Labības trg. Greivuļos, īp. Cilēvičs Jankels; 14) Kaļķu ceplis Greivuļos, īp. Pulenčiks Jāzeps; 15) Pārtikas preču trg. Mazā Garanču s., īp. Lifšics Gitele-Guta; 16) Pārtikas preču trg. Pagarodjas s.; īp. Bogdanovičs Jezups; 17) Linu pieņemš. punkts Mazā Garanču s., īp. Bachs Mozus; 18) Pārtikas preču trg. Makarovkas s., īp. Masans Anna; 19) Labības preču trg. Zeltiņu s., īp. Naglis Šoloms-Rubins; 20) Pārtikas preču trg. Pagarodjas s., īp. Voicechs Ksaverija; 21) Pārtikas preču trg. Lejas Ančupānu s., īp. Goldbergs Aba; 22) Pārtikas preču trg. Lejas Ončupānu s., īp. Goldbergs Haims; 23) Ķieģeļu dedzinātava Andrinu s., īp. Glušnovs Stepans; 24) Ķieģeļu noliktava un trg. Kleperovas s., īp. Sergējevs Varvara; 25) Pārtikas preču trg. Začu s., īp. Začs Broņislava; 26) Saldumu trg. Turlaju c., īp. Karzubova Anna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 39.971,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Kuļņevas pareiztic. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Arsenijs Slesarenko. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Rēzeknes ev.-lut. draudzei, mācītāja palīgs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Makašēnu krājaizd. sba, db. 1925. g., pr. Gorsvans Donāts, dz. Greivuļos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) kapu uzkalniņš un akmens krāvums valsts mežā, netālu no Salinieku viensētas; b) senkapi Obrumaņu sādžā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Ķemps Francis — latg. atmodas laika darbin., žurnālists un feļetonists, dzim. 1876. g., Sprudžovas sādžā; Seile Valērija — rakstniece un kultūras darbiniece, Daugavpils skolotāju institūta direktrise, dzim. 1891. g., Seiļu sādžā; Šadurskis Pēteris — Hipotēku bankas direktors, dzim. Solovnišķu sādžā.

3. **Bijušo muižu centri:** Stučevas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas atstātas pie neatsavin. daļas.

4. **Dabas jaukumi:** Ančupanu kalns; Sološnieku ezers ar vairākām salām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Sološniekos pie Sološnieku ezera, prz. Začests J., Ilzenes stc. 6 klm., tlr. Zači 4.

10. Maltas pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rozentovas pg.; krieviski Rozentovskaja.

Pagasta robeža: z. — Ozolmuižas un Rēznas pg., r. un d. — Andrupenes pg., v. — Silajāņu un Ružīnas pg.

Pg. platība — 216 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Borovaja un Malta.

Iedzīvotāji 1935. g.: 9913, no tiem vīr. 4692, siev. 5221.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 247,5 klm., pa zc. — 250 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 23,5 klm., pa zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Malta — 4 klm.

Pg. n. pie Daugavpils-Rēzeknes šosejas.

Pasta adrese: c. Antonopoli.

Upes: Malta, Vertušanka, Rozupka, Ainas.

Ezeri: Černastes — 219,9 ha, Zognas — 165,9 ha, Vērtūkšņas — 400 ha, V. Zosnas — 1200 ha, Londas — 150 ha, Baļuckie — 70 ha, Maltas — 100 ha, Leimanišķu — 40 ha, Strodu — 30 ha, Vēžu — 20 ha, Rēznas — 900 ha (daļa).

Kalni: Velna kalns, Karņicka un Zvanu kalns.

Lielākie mežu masīvi: Maltas novads — 480 ha, Rozentovas — 900 ha, Kozupkas — 900 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. IV iec.; miertiesas Maltas iec.; izm. tiesneša Maltas iec.; tiesu izp. Maltas iec. Pg. vecākais Saliņš Jūlijs, dz. Dlužņevās, 5 klm. no pg. n., tlr. Lūznava 1; pg. pdm. prs. Šabļinskis Jānis, dz. Rabskaja sādžā, 10 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Saliņš Jūlijs, dz. Dlužņevās, 5 klm. no pg. n., tlr. Lūznava 1. Pg. darbvedis Petrovskis L., dz. pg. n., tlr. Antonopole 8; vc. plc. kārtībnieks Svirskis Pēteris, dz. Borovajā, 4 klm. no pg. n., tlr. Antonopole 13.

2. **Izglītība.** Skolas: I Rozentovas 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Veikšans Stefanija, tlr. Antonopole 17; II Rozentovas 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Viļums Broņislava; III Rozentovas krievu 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Firsovs Antoņina, dz. Vertukšnā, tlr. Antonopole 9: Zosnes 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Jozans Pēteris; Prezmas 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Vucans Antoņina; Mieškanu 4 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Leitis Zuzanna; Voinovas krievu 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Zaicevs Jānis; Černostes latviešu 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Sviridenko Tekla; Dlužņevas latv.-krievu 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Ozols Bertolds; Antonopoles žīdu 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. vieta vakanta; Bondaru 4 kl. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Sucharševskis Alvīne; Viškeru krievu 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Konstantinovs Elīzabete; Maltas krievu 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Šmits Lilija; Laizānu kurlmēmo skola, prz. Pols Aleksandrs, tlr. Lūznava 12.

Bibliotēkas: —

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Sudziļovskis Jānis, dz. Rozentovā, 3 klm. no pg. n., tlr. Antonopole 29.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Maltas rajonā, vet. ārsts Dukāts P., dz. Antonopolē, tlr. Antonopole 31.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Rēzeknes dzc. līnija.

Antonopole — P. t. k. N., Borovajā, 4 klm. no pg. n., prz. Bērziņš Edgars, tlr. Antonopole 1; Priednieki — P. tf. n. Abc. T. p. C., Zosnā, 10 klm. no pg. n., prz. Romans Andrējs; Malta — P. tf. n. Abc. T. p. C., 5 klm. no pg. n., prz. Ernis Elza; Lūznava — P. tf. n. Ab. T. p. C., Dlužņevā, 7 klm. no pg. n., prz. Grincēvičs Aleksandrs; Avotnieki — P. n. Ab., Černostē, 7 klm. no pg. n., prz. Romančuks Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Rušonu vmž. I iec. Zamostjes muižā, 1,5 klm. no Maltas dzc. stc., mžz. Kalniņš Roberts, tlr. Antonopole 20.

Malta — dzc. stc., pr. Krieviņš Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1964, saimniecību — 1825. Aramzeme 9249,30 ha (42,82% no z. kpl.), pļavas 3737,42 ha (17,30%), ganības 3248,45 ha (15,03%), meži 2955,76 ha (13,68%), purvi 1261,15 ha (5,84%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, lūši, vāveres, vilki u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, mailītes, karūsas, līņi, sīgas, zuši, plauži, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas „Latgale", un gaters Borovajā, 3 klm. no pg. n., īp. Zaidels Judels, tlr. Antonopole 50; 2) Tvaika dzirnavas Maltā, 10 klm. no pg. n., īp. Račko Viktors; 3) Ūdens dzirnavas Prezmas muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Soltans Vladislavs, dz. Polijā, nomnieks Dedumets Voldemārs; 4) Ūdens dzirnavas Grumužos, 8 klm. no pg. n., īp. Olekšs Kazimirs, dz. Cēsīs; 5) Manufaktūras trg. Saulikos, 4 klm. no pg. n., īp. Segals Hiršs, tlr. Antonopole 23; 6) Dažādu preču trg. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Šecers Hiršs, tlr. Antonopole 44; 7) Dažādu preču trg. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Kvjatkovskis Vikentijs; 8) Dažādu preču trg. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Golubovs Klementijs, tlr. Antonopole 38; 9) Dažādu preču trg. Saulikos, 4 klm. no pg. n., īp. Vainštoks Ruvins, tlr. Antonopole 10; 10) Petrolejas noliktava Saulikos, 4 klm. no pg. n., īp. Vainštoks Hiršs, tlr. Antonopole 11; 11) Dažādu preču trg. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Geržadovičs Staņislavs; 12) Manufaktūras trg. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Kils Foļa; 13) 3. šķ. traktieris Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Krūms Jānis; 14) Pienotava Mozgos, īp. piensaimn. sba „Ekonomija", tlr. Antonopole 6; 15) Pārtikas preču vkl. Maltas b. a. v., īp. Abramsons Ābrams, tlr. Malta 8; 16) Gaļas trg. b. a. v., īp. Švalbs Benjāmiņš; 17) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Korotkins Anna; 18) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Bogdānovs Stefanida; 19) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Hanomašs Cerna; 20) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Cerma Leiba; 21) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Niske Slotiņš; 22) Manufaktūras un jauktu preču trg. b. a. v., īp. Šulcs Farvišs; 23) Manufaktūras, ādu un jauktu preču trg. b. a. v., īp. Nachmans Perecs; 24) Ādu trg. b. a. v., īp. Heins Ābrams; 25) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Heins Leiba; 26) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Bors Gersons, tlr. Malta 6; 27) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Vlasovs Etrosinija, tlr. Malta 4; 28) Pārtikas preču vkl. Veckosgās, īp. Rubins Frams; 29) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Brants Iciks; 30) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Volkuvs Feodosija; 31) Vīnu trg. b. a. v., īp. Leiba Saltupešs, tlr. Malta 5; 32) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Saltupešs Fenja; 33) Pārtikas preču trg. Borovajas sādžā, īp. Prancs Veronika; 34) „Letas" laikrakstu kiosks Maltas stc., īp. Latv. tēlegr. aģent. „Leta"; 35) Jauktu preču trg. Vertukšānu sādžā, īp. Tiarve Antons; 36) Koloniālpreču trg. Vertukšānu sādžā, īp. Firsovs Vasīlijs, tlr. Antonopole 9; 37) Sīku preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Voitans Jāzeps; 38) Sviesta trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Vasiļjevs Helēna; 39) Tējnīca Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Romančuks Emīlija; 40) Gaļas, siļķu, sēklu trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Jevsējevs Pēteris; 41) Gaļas trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Piskūnovs Uljans; 42) Pirts Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kamarnieks Safons; 43) Veļas mazgātava Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kasparenko Chricins; 44) Frizētava Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Serebro Zorochs; 45) Jauktu preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kuklis Bers; 46) Frizētava Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kils Haja; 47) Vīnu trg. Boravajā, 4 klm. no pg. n., īp. Ruvins Robs; 48) Dažādu preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Galubs Klemens, tlr. Antonopole 38; 49)

Maiznīca Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Druļs Paša; 50) Maiznīca Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Salcēvičs Jāzeps; 51) Ēdienu vkl. „Radio", Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Salcēvičs Jāzeps; 52) Lauku aptieka Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Zilbers Zāmuels, tlr. Antonopole 19; 53) Ādas un gatavu apģērbu trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Heins Bērs; 54) Vīnu trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Suroveckis Jūlijana; 55) Pārtikas preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Zunda Marija, tlr. Antonopole 39; 56) Gaļas un desu trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Zunda Jānis, tlr. Antonopole 39; 57) Pārtikas preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Medņickis Doba; 58) Ragavu, slieču, riteņu un loku trg. Sauliku sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kočujevskis Agejs; 59) Frizētava Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Akmentiņš Alma; 60) Jauktu preču trg. Antonopoles sādžā, īp. Kils Tonija, tlr. Antonopole 34; 61) Manufaktūras, galanterijas, apavu un rakstāmlietu trg. Sauliku sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kils Morduks, tlr. Antonopole 33; 62) Dažādu preču trg. Sauliku sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Zlotins Buņa; 63) Tējnīca Sauliku sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kils Judels; 64) Maltas stc. bufete, nomn. Suroveckis Marija; 65) Jauktu preču trg. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Jankels Zandels; 66) Jauktu preču trg. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Kona Vargaftiks; 67) Desu vkl. Borovajā, 4 klm. no pg. n., īp. Petrovskis Pēteris; 68) Gatavu apģērbu trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Zaks Juda; 69) Maizes trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Ilgina Marija; 70) Jauktu preču trg. Rozentu muižā, īp. Zeļenko Jānis; 71) Jauktu preču trg. Rozmuižā, īp. Morics Auguste; 72) Dažādu preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Kils Bers; 73) Ādu un pārtikas preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Moisels Kagans; 74) Drogu preču un sēklu trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Koroskins Haims; 75) Dažādu preču trg. Borovajas sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Leviņš Geņa; 76) Sīku preču trg. Gudeļu sādžā, īp. Gudels Linovēja; 77) Jauktu preču trg. Dlužņevas sādžā, īp. Grincēvičs Aurels; 78) Dažādu preču trg. Regžu sādžā, īp. Regža Jānis; 79) Pārtikas preču trg. Zogajevskas sādžā, īp. Petrovs Mirons; 80) Radio aparātu trg. Antonopoles sādžā, īp. Bērziņa Anna; 81) Pārtikas preču trg. Priednieku sādžā, īp. Urbanovičs Jadviga; 82) Pārtikas preču trg. Zosno-Jelovkas sādžā, īp. Marcinkēvičs Stefānija; 83) Pārtikas preču trg. Zosnas sādžā, īp. Marcinkēvičs Sofija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 78.344,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Rozentovas Rom.-kat. baznīca, 4 klm. no pg. n., mācītājs Stričko Pāvels; Prezmas Rom.-kat. baznīca, 5 klm. no pg. n., māc. Masiljonis Antons; Zosnas Rom.-kat. baznīca, 10 klm. no pg. n., māc. Dirgiallo Kazimirs, dz. Rēznas Dukstīgalā; Borovajas vectic. baznīca, 4 klm. no pg. n., māc. Čerņecovs Feodors; Voinavas vectic. baznīca, 11 klm. no pg. n., māc. Poļakovs Aleksējs; Borovajas žīdu lūgšanas n., 4 klm. no pg. n., māc. Medņickis Ābrams; Rozentovas pareizt. baznīca, 4 klm. no pg. n., mācīt. Dribincevs Grigorijs. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Rēzeknes ev.-lut. draudzei, mācītāja palīgs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kult. veic. bbas Antonopoles nod., db. 1924. g., pr. Platausks Pēteris, dz. Borovajā, 3 klm. no pg. n., tlr. Antonopole 14; 2) Kult. veic. bba „Vilnis", db. 1924. g., pr. Jozāns Pēteris, 10 klm. no pg. n., tlr. Priednieki s. v.; 3) Rozentovas lopu pārraudz. bba, db. 1925. g., pr. Koklačs Vladislavs, dz. Garikalnos, 5 klm. no pg. n.; 4) Katoļu jaunatnes bba „Saulīte", pr. Ančs Antons, dz. Regžu sādžā; 5) Rozentovas krājaizdevu sba, db. 1926. g., pr. Siladžs Leopolds.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Dlužņevas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola un kurlmēmo skola; 2) Rozentovas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas izmanto nomnieks; 3) Zosna Jelovka mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas izlieto Zosnas krājaizd. sbba; 4) Prezma mž. centrs, ēkas izmanto īpašn.; 5) Maltas mž. centrs, 9 klm. no pg. n., centrs ar ēkām pārdots; 6) Zamostjes mž. centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas izmanto Rušonu virsmežniec.; 7) Vertokšņas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; 8) Garikolnu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas un centrs sadalīts jaunsaimn.

4. **Dabas jaukumi:** Dlužņevas mž. parks un apkārtne; Rozentovas mž. centrs un apkārtne; Zosnas Jelovkas mž. centrs uz Rēznas ezera krasta; Maltas upes krasti pie Prezmas muižas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Zosnas muižā, prz. Zosāns Pēteris; b) Zosnās, prz. Solcēvičs J., stc. Malta 14 klm., Rēznas ezers 4 klm.

11. Ozolmuižas pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Uzulmuižas pg.; krieviški Uzuļmuižskaja.

Pagasta robeža: d. — Maltas pg., v. — Ružīnas un Sakstagala pg., z. — Makašēnu pg., r. — Rēznas pg.

Pg. platība — 106,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 5297, no tiem vīr. 2506, siev. 2791.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 234 klm., pa zc. — 260 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, lietojot dzc. vai zc. — 7 klm.; tv. dzc. stc. Ozolmuiža — 0,1 klm.

Pg. n. pie Daugavpils-Rēzeknes šosejas.

Pasta adrese: c. Ozolmuižu.

Upes: —

Ezeri: Lašu, Ozolmuižas, Kičku — 12 ha, Gaiduļu — 45 ha, Rubuļu — 2 ha, Grigorjevas — 2 ha.

Kalni: Piliskalns.

Lielākie mežu masīvi: —

Lielākie purvi: Benislavovas — 38,3 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. II iec.; miertiesas Rēzeknes III iec.; izm. tiesn. Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes II iec. Pg. vecākais Krols Jānis, dz. Paulīņu ciemā, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Gaidulis Francis, dz. Ratinieku ciemā, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pauliņš Kazimirs, dz. Laļu ciemā, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Cvetkovs Fotijs, dz. pg. n., tlr. Ozolmuiža 11; vc. plc. kārtībnieks Drozdovskis Jāzeps, dz. Skuju ciemā, pie pg. n., tlr. Ozolmuiža 1.

2. **Izglītība.** Skolas: Ozolmuižas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Dunke Z.; Balbišu I pk. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Gals E.; Križevnieku I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Pudulis O.; Laižānu 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Ļevskis N.; Krievu-Ozolmuižas I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Mickēvičs V.; Ozolmuižas I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Bekeris; Ratinieku I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Omuls; Laļu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Ratnieks.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Dr. Jurkans; vecmāte Priževoits.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rēzeknes rajonā, vet. ārsts Jūrmalietis J., dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 169.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Rēzeknes dzc. līnija.

Ozolmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Cvetkovs Fotijs, dz. pg. n.; Varanova — P. n. Abc.

6. **Pārējās iestādes.** Pūpoļi — dzc. pstn.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 958, saimniecību — 938. Aramzeme 4752,28 ha (44,50% no z. kpl.), pļavas 1618,67 ha (15,16%), ganības 1232,42 ha (11,54%), meži 974,95 ha (9,13%), purvi 1295,90 ha (12,14%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: raudas, asari, līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ritiņu ūdens dzirnavas, 3 klm. no pg. n., īp. Dedumets Amanda, tlr. Ozolmuiža 253; 2) Tauriņu dzirnavas, 9 klm. no pg. n., īp. Boris Andrējs, tlr. Varanova 8, pst. c. Varanovu; 3) Pārtikas preču trg. Voloskaja c., īp. Runcis Antons.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 30.243,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Ozolmuižas Rom.-kat. baznīca, 5 klm. no pg. n., prāvests Urbels Vits. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Rēzeknes ev.-lut. draudzei, mācītājs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes māc. muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Niedra", pr. Lukjānovs Vasilijs, dz. Kr.-Slobodas sādžā, 6 klm. no pg. n.; 2) Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Brusnicniks", pr. Gulinskis Iļja, dz. Andronovās, 2 klm. no pg. n.; 3) Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Kivki", pr. Sudniks Jānis, dz. Bumbišku sādžā, 3 klm. no pg. n.; 4) Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Sarkanpurvs", pr. Gaiduls Viktors, dz. Skuju sādžā, 2 klm. no pg. n.; 5) Losu meliorācijas sba, pr. Timofejs Vasiļjevs, dz. Losu sādžā, 5 klm. no pg. n.; 6) Nepras meliorācijas sba, pr. Valters Izidors, dz. Maltas pg., 7 klm. no pg. n.; 7) Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Plentovka", pr. Zukovskis Antons, dz. Āboios, 10 klm. no pg. n.; 8) Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Slobodinka", pr. Staņko Vaclovs, dz. Slobodinkā, 10 klm. no pg. n.; 9) Maltas un Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Mamolnieki", pr. Viļums Ignats, dz. Mamoļnieku sādžā, 10 klm. no pg. n.; 10) Ozolmuižas pg. meliorāc. sba „Kovsevo", pr. Bogdanovs Matvejs, dz. Tevernu sādžā, 6 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns „Golberova gora".

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Trasuns Jezups — sabiedr. darbin., dzim. 1898. g., Rubulniekos.

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Ozolmuižas centrs, 5 klm. no pg. n., ēkas pieder Finanču ministrijai; 2) Benislavovas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas izlieto bij. īpašnieki; 3) Varanovas mž. centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas izlieto bij. īpašnieks; 4) Marimonta mž. centrs, 3 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Ozolmuižas parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

12. Rēznas pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rozenmuižas pg.; krieviski Rozenmuižskaja.

Pagasta robeža: z. — Makašēnu un Bērzgales pg., d. — Maltas, Kaunatas un Andrupenes pg., v. — Ozolmuižas pg. un Rēzeknes pls., r. — Pildas un Zvirgzdenes pg.

Pg. platība — 245,9 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Stolerova.

Iedzīvotāji 1935. g.: 10.272, no tiem vīr. 4889, siev. 5383.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 241 klm., pa zc. — 268 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, pa zc.

— 14 klm.; tv. dzc. stc. Rēzekne II — 15 klm.; tv. aut. pstn. Janopole — 8 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Stoļerovas-Kaunatu ceļa.

Pasta adrese: c. Rēznu.

Ezeri: Rēznas — 5598 ha (daļa), Pudniku — 20 ha, Sarkaņu — 20 ha, Ismeru — 13,5 ha, Ivušku — 4,5 ha, Sarkaņu — 4,5 ha, Služinu — 6 ha, Bižu — 30 ha, Niperovas — 6 ha, Stoļerovas — 21 ha, un Brolišu — 4,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: valsts mežs — 1928 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. II iec.; miertiesas Rēzeknes III iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes II iec. Pg. v e c ā k a i s Turks Jēzups, dz. Stopanos, 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Škinčs Leons, dz. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., tlr. Rēzna 2; pg. tiesas prs. Gaiduls Pēteris, dz. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n. Pg. d a r b v e d i s Budrevskis Artemijs, dz. Dzidrānorā, tlr. Rēzna 7; vc. plc. kārtībnieks Lejšs Vladislavs, dz. Anču sādžā, 2 klm. no pg. n., tlr. Rēzna 1.

2. **Izglītība.** S k o l a s: Rozenmuižas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Skovoroda Pēteris; Stoļerovas 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Lasis Kārlis, tlr. Rēzna 3; Taudejanu 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Vuguļš Marija; Balinovas 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Miks Staņislavs, tlr. Dukstigale 1; Poznaņas 6 kl. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Līcītis Pēteris, dz. Poznaņā; Greiškaņu 6 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Brīvers Berta; Rozenmuižas I pk. pamatsk., 2 klm.no pg. n., prz. Selickis Pēteris; Bulānu I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Leitis Jūlijs; Rečinu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Mostiņš Oskars; Janopoles I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Taukuļš Emīlija; Žogotu I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Nolde Olga; Vipingas I pk. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Zikors Helēne; Valsts Vipingas lauksaimn. skola, 13 klm. no pg. n., prz. Rozentāls Artūrs.

B i b l i o t ē k a s: pg. pdm. bibliot., 496 sēj., pr. Vigups Broņislava, dz. Rozenmuižā.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Aiderdzs Erna, dz. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., tlr. Rēzna 4; vecmāte Tolstiks Vera, dz. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., tlr. Rēzna 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rēzeknes rajonā, vet. ārsts Jūrmalietis J., dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 168.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Rēzeknes-Ludzas dzc. līnija un Rēzeknes-Kaunatas-Bukmuižas aut. līnija.

Rēzna — P. tf. n. Abc. T. C., Rozenmuižā, pie pg. n., prz. Budrevskis Artemijs, tlr. Rēzna 7; Stoļerova — P. n. Abc., 5 klm. no pg. n., prz. Romans Amālija; Taudejāņi — P. n. Abc., 9 klm. no pg. n., prz. Gailis Jānis, tlr. Rēzekne 49; Žagatas — P. n. Abc., 11 klm. no pg. n., prz. Nolde Sergejs; Dukstigale — Tf. n. T. C., Černojos, 9 klm. no pg. n., prz. Baļulēvičs; Janopole — P. n. Abc., 8 klm. no pg. n., prz. Borovskis; Rēzna — P. tf. n. Abc. T. C., prz. Budrevskis Artemijs, dz. Dzidrānorās, tlr. Rēzna 7.

6. **Pārējās iestādes.** Rēzeknes vmžn. pie Rēzeknes-Stoļerovas-Kaunatas ceļa, 1 klm. no Rēzeknes dzc. stacijas, vmžz. Ķilps, dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 21; Rēzeknes vmžn. Makašēnu II iec. mžn. pie Rēzeknes-Taudejānu ceļa, 7 klm. no Rēzeknes stacijas, mžz. Gailis Jānis, dz. Taudejānos, tlr. Rēzekne 49.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2004, saimniecību — 1981. Aramzeme 10.000,05 ha (40,68% no z. kpl.), plavas 4629,20 ha (18,83%), ganības 3518,21 ha (14,31%), meži 2825,70 ha (11,49%), purvi 2261,72 ha (9,20%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, vilki u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, karūsas, līņi, ķīši, vēdzeles, šķaunadzes, plauži, pīkstuļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Jupatovkas dzirnavas, 12 klm. no pg. n., īp. Leščinskis Vladislava, tlr. Rēzekne 301; 2) Bataru dzirnavas, 15 klm. no pg. n., īp. Danilovičs Arnolds; 3) Ignatovas piensaimn. sba Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba; 4) Stoļerovas kooperāt. „Rīts", Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., īp. kooperāt. sba; 5) Pārtikas vkl. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., īp. Avēšans Jānis; 6) Pārtikas vkl. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., īp. Strupovičs Viktors; 7) Pārtikas vkl. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., īp. Kochanovs Eljašs; 8) Pārtikas vkl. Černajā, 8 klm. no pg. n., īp. Borščenskis Jānis; 9) Pārtikas vkl. Černajā, 8 klm. no pg. n., īp. Daleckis; 10) Pārtikas vkl. Pritikā, 2 klm. no pg. n., īp. Turks Jadviga; 11) Pārtikas vkl. Pritikā, 2 klm. no pg. n., īp. Inkins Ludvika; 12) Ķieģeļu dedzinātava Ignašanu s., īp. Arcichovskis Vladislavs; 13) Pārtikas preču trg. Patrejevkā, īp. Sergējonovs Jānis; 14) Pārtikas preču trg. Podlesēs, īp. Černjavskis Jāzeps; 15) Pārtikas preču vkl. Sosnovkā, īp. Kozlovs Arsēnijs; 16) Pārtikas preču trg. Kašu s., īp. Greckis Ignats; 17) Pārtikas preču trg. Kašu c., īp. Vīgups Tekla; 18) Pārtikas preču trg. Piskunu s., īp. Vidačs Boļeslavs; 19) Ķieģeļnīca Ladušu s., īp. Morenoks Tumašs; 20) Pārtikas preču trg. Stoļerovā, īp. Sanders Rocha-Hana; 21) Aptieka Stoļerovā, īp. Giršs Rivkins.

Pg. b u d ž e t s 1934./1935. g. — Ls 58.631,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rečinu vectic. lūgšanas n., 8 klm. no pg. n., mācītājs Orlovs Grigorijs; b) Ismeru vectic. lūgšanas n., 15 klm. no pg. n., māc. Muravjevs Pēteris; c) Sarkaņu Rom.-kat. draudzes baznīca, 16 klm. no pg. n., māc. Anspuks; d) Melnas-Dužgales Rom.-kat. baznīca Černojos, 8 klm. no pg. n., māc. Dirgello; e) Stoļerovas Rom.-kat. baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Pudniks, dz. Kaunatā. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Rēzeknes ev.-lut. draudzei, mācītāja palīgs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Stoļerovas krājaizd. sba, pr. Gaiduļs Pēteris, dz. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n.; 2) Ignatovas piensaimn. sba, pr. Formulēvičs, dz. Stoļerovā, 4 klm. no pg. n., tlr. Justinova 7.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** P i l s k a l n i, k a p e n e s u. c.: a) Pilskalns, t. s. „Gorodine", Ladušu

sādžas viensētā; b) reliģiska kulta koks, Janopoles muižā, Antona Dukalska jaunsaimniec. robežās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Stolerovas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., dzīv. ēkā novietota pamatskola, pārējās ēkas izlieto centra īpašnieks saimniecības vajadzībām; 2) Rozenmuižas centrs, dz. ēkā novietota pamatsk., pg. nams, pārējās ēkas izlieto saimniec. vajadzībām; 3) Baļinovas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., dzīv. ēkā novietota pamatsk., pārējās ēkas izlieto saimn.; 4) Dukštigalas mž. centrs, 15 klm. no pg. n., ēkas lieto saimniecībā; 5) Janopoles mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēkas lieto saimniecībā; 6) Vipingas mž. centrs, 13 klm. no pg. n., dzīv. ēkā iekārtota bērnu patversme, pārējās ēkas lieto saimniecībā; 7) Taudejānu mž. centrs, 14 klm. no pg. n., dzīv. ēkā novietota pamatskola, pārējās ēkas lieto saimniec.; 9) Ignatovas mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēkas lieto saimniecībā.

4. **Dabas jaukumi:** Rēznas ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Totjarovkā, prz. Volkolānovs M.

13. Ružinas pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rušinas-Tiskadas pg.; krieviski Tiškadskaja-Ružinskaja.

Pagasta robeža: z. — Sakstagala pg., d. — Silajāņu pg., v. — Viļēnu un Vidsmuižas pg., r. — Maltas un Ozolmuižas pg.

Pg. platība — 141 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7129, no tiem. vīr. 3399, siev. 3730.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 260, pa zc. — 250 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Malta — 13 klm.

Pg. n. pie Antopoles-Viļēnu ceļa.

Pasta adrese: c. Ružinu.

Upes: Malta.

Ezeri: Tiskatu — 222,7 ha.

Kalni: Barsuki.

Lielākie mežu masīvi: Ružinas novads — 460 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. IV iec.; miertiesas Maltas iec.; izm. tiesneša Maltas iec.; tiesu izp. Rēzeknes II iec. Pg. vecākais Laizans Aleksandrs, dz. Pustinku ciemā, 8 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Zadvinskis Pēteris, dz. Rēzeknē, 20 klm. no pg. n., tlr. Rēzekne 80; pg. tiesas prs. Vucans Donāts, dz. Vecružinā. Pg. darbvedis Dortiņš Staņislavs, dz. Vecružinā; vc. plc. kārtībnieks Sivgals Jezups, dz. Maltā, 6 klm. no pg. n., tlr. Malta 9.

2. **Izglītība.** Skolas: Ružinas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Nazaruks Boriss; Pustinas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Laizans Lidija; Krjuku I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Budrēvičs Anna; Jekinovskas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Vasiļjezs Sofija; Stikanu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Elksnis Jevgenija.

3. **Veselības kopšana:** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Maltas rajonā, vet. ārsts Dukāts P., dz. Antonopolē, tlr. Antonopole 31.

5. **Satiksme.** Ružina — P. n. Ab., pie pg. n., prz. Dortiņš Vera.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1461, saimniecību — 1413. Aramzeme 6726,51 ha (45,73% no z. kpl.), pļapas 2166,05 ha (14,72%), ganības 2565,92 ha (17,44%), meži 1040,58 ha (7,08%), purvi 1145,93 ha (7,79%).

Mežos sastopami: retāk vilki, lapsas, āpši, zaķi, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, asari, ķīši, līņi, karūsas, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Bodrovku dzirnavas, 11 klm. no pg. n., īp. Muravjevs Jānis; 2) Jauktu preču trg. Vecružinā, pie pg. n., īp. Dechterovs Michels; 3) Jauktu preču trg. Vecružinā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Vlasovs Dorosida; 4) Jauktu preču trg. Deneliškų sādžā, 3 klm. no pg. n., īp. Udalovs Jānis; 5) Jauktu preču trg. Deneliškų sādžā, 3 klm. no pg. n., īp. Kipilovs Agafims. 6) Jauktu preču trg. Maltā, 6 klm. no pg. n., īp. Vlasovs Jefrosinja, tlr. Malta 4; 7) Krejošanas punkts Luknas sādžā, īp. Zadvinskis Pēteris; 8) Pārtikas preču trg. Sprindas sādžā, īp. Morožaks Feodosijs; 9) Pārtikas preču trg. Ružinā, īp. Mickēvičs Marija; 10) Pārtikas preču trg. Daņilovkos, īp. Bogdanovs Uļjans; 11) Jauktu preču trg. Bodrovkas sādžā, 11 klm. no pg. n., īp. Muravjovs Ksenija; 12) Krejošanas punkts Šutvokas sādžā, īp. „Krevu" piensaimn. sba; 13) Pārtikas preču trg. Ignatovkas sādžā, īp. Afanasjevs Irīna; 14) Krejošanas punkts Tuču sādžā, īp. piensaimn. sba „Krevi"; 15) Pārtikas preču trg. Kovaļevskas sādžā, īp. Zaicevs Teodors; 16) Pārtikas preču trg. Čulku sādžā, īp. Stikans Aleksandrs; 17) Krejošanas punkts Bonsovkas sādžā, īp. piensaimn. sba „Krevi".

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 38.473,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Tiskadu vectic. lūgšanas n., 2 klm. no pg. n.; Tiskadu pareiztic. baznīca 2 klm. no pg. n., prz. Dribincevs Gr.; Paņemonovkas vecticīb. lūgšanas n., 6 klm. no pg. n.; Borisovkas vecticībn. lūgšanas n., 10 klm. no pg. n.; Stikānu vectic. lūgšanas n., 12 klm. no pg. n. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Rēzeknes ev.-lut. draudzei, mācītāja palīgs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** —

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Luknas mž. centrs, 7 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Tiskadu ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

14. Sakstagala pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sakstagola pg.; krieviski Sakstigolskaja.

Pagasta robeža: v. — Viļēnu pg., z. — Dricēnu pg., r. — Makašēnu un Ozolmuižas pg., d. — Ružinas pg.

Pg. platība — 147,9 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Sakstigals un Tiskadi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7527, no tiem vīr. 3568, siev. 3959.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 212 klm., pa zc. — 240 klm.; apr. un tv. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 16 klm., pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Sakstagals — 0,5 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Viļānu ceļa.

Pasta adrese: c. Sakstagalu.

Upes: Rēzekne, Čečorka, Liužanka.

Ezeri: Userovas — 15 ha, Puderevas — 10 ha, Pustoškas — 7 ha.

Kalni: Boriņu.

Lielākie mežu masīvi: Rikavas — 280 ha, Userevas — 230 ha.

Lielākie purvi: Ciskādu — 37 ha, Pauru — 50 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. III iec.; miertiesas Rēzeknes II iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes I iec. Pg. vecākais Deičmanis Antons, dz. Deičmaņos, 1 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Počs Antons, dz. Rēzeknē, 15 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Mičans Jānis, dz. Vorkaļu sādžā, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Madžuļs Kārlis, dz. pg. n., tlr. Sakstagala s. v.; vc. plc. kārtībnieks Bindemanis Arvēds, dz. Sakstagalā, pie pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Sakstagalas 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Počs Jānis, tlr. Sakstagala 4; Tiskadu 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Leitans Jezups, tlr. Tiskade 7; Vorkaļu pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Šmits Elvīra; Sibinaites pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Danilans Broņislava; Gurlišķu pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Danilans Jānis; Markovas pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Skangals; Pauru pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Širins Marija; Puderevas pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Pavlovska Nadežda; Kvorobinas pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Petrovska Aksenija; Novas pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Buklovska.

Bibliotēkas: Izglītības bbas bibliot., prz. Brizga Leonards, dz. Sakstagalas sādžā.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Pinkans Janina, dz. Tiskados, 5 klm. no pg. n., tlr. Tiskadi 4.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rēzeknes rajonā, vet. ārsts Jūrmalietis J., dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 169.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Sakstagala — P. tf. n. Abc. T. C., pie pg. n., prz. Dukaļskis Jezups; Tiskadi — P. tf. n. Abc. T. C., 5 klm. no pg. n., prz. Kazmirenko Zofija; Pauri — P. tf. n. Abc. T. C., 6 klm. no pg. n., prz. Kaļva Juris.

6. **Pārējās iestādes.** Sakstagala — dzc. stc., pr. Dominiks Kristaps.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1448, saimniecību — 1433. Aramzeme 7244,26 ha (48,97% no z. kpl.), plavas 2247,47 ha (15,19%), ganības 2188,19 ha (14,79%), meži 801,91 ha (5,42%), purvi 1207,80 ha (8,17%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, mailes, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Vorkaļu ūdens dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Onužans Zenans; 2) Dažādu preču trg., 0,4 klm. no pg. n., īp. Trasūns St., tlr. Sakstagala 3; 3) Sakstagalas krejošanas punkts, 0,4 klm. no pg. n., īp. Viļānu u apkārtnes piensaimn. sba „Krāce", tlr. Viļāni 2; 4) Pārtikas preču trg. Ilvarobinas sādžā, īp. Kruževinova Teodora; 5) Pārtikas preču trg. Mazpuderova ciemā, īp. Višņekova Irēna; 6) Pārti-

kas preču trg. Staudžu sādžā, īp. Pleikšnis Aleksandra; 7) Pārtikas preču trg. Asaču sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Razumējevs Andrējs; 8) Kaļķu ceplis Pertniku ciemā, īp. Belovs Teofila; 9) Kaļķu ceplis Pertniku ciemā, īp. Ivanovs Sergejs; 10) Kaļķu ceplis Pertniku ciemā, īp. Nikitins Grigorijs; 11) Kaļķu ceplis Pertniku ciemā, īp. Milaradovs Sidors; 12) Jauktu preču trg. Subinaites ciemā, īp. Ciminš Antons; 13) Sīku preču trg. Cinkoru sādžā, īp. Sangovičs Emīlija; 14) Pārtikas preču trg. Subinaites ciemā, īp. Strankals Jānis; 15) Linu pieņemšanas punkts Sakstagalas ciemā, īp. Trasuns St.; 16) Pārtikas preču trg. Gurilišķu ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Volkovs Jānis; 17) Aptieka Ciskadu sādžā, īp. Friks Herberts, tlr. Ciskadi 6; 18) Pārtikas preču trg. Aparu ciemā, īp. Looks Zoja; 19) Pārtikas preču trg. Ciskadu sādžā, īp. Kazimirenko Sofija, tlr. Ciskadi s. v.; 20) Pārtikas preču trg. Pauŗu ciemā, īp. Žikars Jezups; 21) Tabakas un sīku preču trg. Pauŗu ciemā, īp. Kalva Juris; 22) Sīku preču trg. Mudru ciemā, īp. Glužņevs Osips; 23) Pārtikas preču trg. Mudru ciemā, īp. Žukovs Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 43.223,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Tiskadu Rom.-kat. baznīca, 5 klm. no pg. n., mācītājs Tumašūnas Vincents; b) Gurelišķu vectic. baznīca, 7 klm. no pg. n.; c) Puderevas vectic. baznīca, 12 klm. no pg. n.; d) Uljanovas vectic. baznīca, 7 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Sakstagala krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Klīdzejs Aleksandrs, dz. L. Linžas sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kaŗa notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Trasuns Francis — mag. theol., prof., latgaļu rakstn. un kult. darbin., dzim. 1864. g.; 2) Laizāns Pāvuls — rakstn. un sab. darbin., dzim. 1888. g., Dzeņagala ciemā.

3. **Bijušo muižu centri:** Tiskadu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašn. kā neatsavināmā daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Kazradži — mežs un racaine; Rēzeknes upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Ciskānos, prz. Začests K., tlr. Pauri 3, Sakstagalas stc. 6 klm.

Rēzeknes-Bukmuižas rajons.

15. Silajāņu pagasts.

(Sk. karti 600. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sylajoniu pg.; krieviski Silionskaja.

Pagasta robeža: z. — Vidsmuižas un Ružinas pg., d. — Kapiņu un Jāsmuižas pg., v. — Preiļu pg. un r. — Maltas pg.

Pg. platība — 249,2 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Feimaņi un Riebiņi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 9709, no tiem vīr. 4624, siev. 5085.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 270 klm., pa zc. — 220 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 43 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. pls. Preiļi, pa zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Krāce — 12 klm.

Pg. n. pie Preiļu-Antonopoles ceļa.

Pasta adrese: c. Silajāņiem.

Upes: Feimanka, Liska-Rauda, Liska, Brusovaņka.

Ezeri: Feimaņu — 672,7 ha, Černostas — 219,9 ha, Čerstogas — 30 ha, Krustceļu — 30 ha, Dziļukšņas — 10 ha, Gadrinkas — 15 ha, Meirišķu (3 ezeri) — 2 ha, Galdaču — 12 ha, Brusovankas — 20 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Feimaņu novads — 2650 ha.

Lielākie purvi: Velnapurvs — 70 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. IV iec.; miertiesas Maltas iec.; izm. tiesneša Maltas iec.; tiesu izp. Maltas iec. Pg. vecākais Kuncans Donāts, dz. Riebiņos, 10 klm. no pg. n., tlr. Riebeņi 18; pg. pdm. prs. Randars Augusts, dz. Lielrandāru sādžā, 13 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Strads Jāzeps, dz. pg. n., tlr. Silajāņi 1; vc. plc. kārtībnieks Kirsons Nikolajs, dz. Kuļču sādžā, 1 klm. no pg. n., tlr. Silajāņi 4.

2. **Izglītība.** Skolas: Silajāņu 6 kl. pamatskola pie pg. n., prz. Svikša Pēteris; Riebiņu 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Reņķis Jāzeps, tlr. Riebiņi 7; Riebiņu Žīdu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Fainšteins Cecīlija; Kaušu I pk. pamatsk., 17 klm. no pg. n., prz. Brigens Antonina; Puščas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Smirnovs Kuzma; Antonišķu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Maršans Augusts; Feimaņu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Kovaļevskis Staņislavs; Feimaņu poļu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Masaļskis Antonina; Adamišķu I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Didrichsons Antonina; Krupenišķu I pk. pamatsk., 20 klm. no pg. n., prz. Golubevs Antonina; Kalvu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Vucans Helēne; Kalvu krievu I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Lapatņevs Nikolajs.

Bibliotēkas: Latvijas kultūras veicin. bbas Silajāņu nod. bibliot., 587 sēj., prz. Sviška Pēteris, dz. Silajāņos; Latv. katoļu Jaunatnes bbas Feimaņu nod. bibliot., 273 sēj., prz. Rečs Jānis, dz. Feimaņos.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Merkulovs Ņina, dz. Silajāņos, 1 klm. no pg. n., tlr. Silajāņi 3; vecmāte Lanska Marija, dz. Silajāņos, 1 klm. no pg. n. Aptieka Riebiņu b. a. v., 11 klm. no pg. n., īp. Michelsons Dāniels; aptieka Kr.-Balboržu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Krišjānis Jānis, dz. Grīvā, tlr. Silajāņi 5.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Maltas rajonā, vet. ārsts Dukāts P., dz. Antonopolē.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Rēzeknes dzc. līnija.

Riebeņi — P. t. k. N., 10 klm. no pg. n., prz. Liepkalns Edgars, dz. Riebiņos, tlr. Riebiņi 17; Nalobņa — P. tf. n. Abc. T. p. C., Purmaļos, 8 klm. no pg. n., prz. Katļarovs Naums; Silajāņi — P. tf. n. Abc. T. p. C., Balboržos, pie pg. n., prz. Masteiko Artūrs; Krāce — P. tf. n. Abc. T. p. C., Feimaņos, 12 klm. no pg. n., prz. Danovskis Pāvels; Liska — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Lisovskis Pēteris; Vinmine — P. n. Ab., Catlakšu sādžā, 9 klm. no pg. n., prz. Catlakšs J.; Zalvezers — P. n. Ab., Rušenicā, 20 klm. no pg. n., prz. Onzuls Antons.

6. **Pārējās iestādes.** Krāce — dzc. pstn., pr. Priednieks Juris, dz. Feimaņu b. a. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1977, saimniecību — 1888. Aramzeme 10.772,16 ha (43,23% no z. kpl.), plavas 3797,49 ha (15,24%), ganības 3766,90 ha (15,12%), meži 3274,51 ha (13,14%), purvi 2019,41 ha (8,11%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Silajāņu ūdens dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Balodis Artūrs, dz. Rīgā; 2) Riebiņu ūdens dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Reiznieks Jānis; 3) Krāces ūdens dzirnavas, 13 klm. no pg. n., īp. Lepers Staņislavs; 4) Pienotava Krevos, 7 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Krevi", tlr. Riebiņi 15; 5) Sīku preču trg. Riebiņu b. a. v., 11 klm. no pg. n., īp. Zangvils Hona-Estra, pst. c. Riebiņiem; 6) Sīku preču trg., īp. Pelecs Michla; 7) Sīku preču trg., īp. Šķlars Frida; 8) Sīku preču trg., īp. Rabinovičs Zundels; 9) Sīku preču trg., īp. Zangvils Charckels; 10) Sīku preču trg., īp. Skutelskis Beila; 11) Jauktu preču trg., īp. Zangvils Ruvins; 12) Jauktu preču trg., īp. Lachovskis Basse; 13) Jauktu preču trg., īp. Rauchmans Jankels; 14) Jauktu preču trg., īp. Lachovskis Borochs; 15) Jauktu preču trg., īp. Gurvičs Pera; 16) Jauktu preču trg., īp. Poplavskis Staņislavs; 17) Jauktu preču trg., īp. Kuncans Veneranda; 18) Jauktu preču trg., īp. Šķlars Bers-Leibs; 19) Jauktu preču trg., īp. Moins Feiga; 20) Jauktu preču trg., īp. Moins Bencijans; 21) Jauktu preču trg. īp. Rubins Faivišs, tlr. Riebiņi 11; 22) Jauktu preču trg. Rušenicas m., 19 klm. no pg. n., īp. Hagi Haja-Leja; 23) Jauktu preču trg. Feimaņu b. a. v., 11 klm.

no pg. n., īp. Bambans Jānis; 24) Jauktu preču trg. Makušu sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Baranovs Ļevs; 25) Jauktu preču trg. Antonišķu m., 8 klm. no pg. n., īp. Jermolovičs Juris; 26) Jauktu preču trg. Feimaņu b. a. v., 11 klm. no pg. n., īp. Gajevskis Kazimirs; 27) Jauktu preču trg. K. Ušpeļu sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Jasinskis Onufrijs; 28) Jauktu preču trg. Grudu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Cacurs Jāzeps; 29) Jauktu preču trg. Dubiņu sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Semjonovs Klementijs; 20) Jauktu preču trg. Nalobnos, 6 klm. no pg. n., īp. Mačuļskis Geronims; 31) Gaļas trg. Riebiņas b. a. v., 1 klm. no pg. n., īp. Zlatokrilovs Judels; 32) Gaļas trg. Riebiņas b. a. v., 11 klm. no pg. n., īp., Gilensons Jēkabs; 33) Gaļas trg. Riebiņas b. a. v., 11 klm. no pg. n., īp. Rubins Vulfs; 34) Vīnu trg. Riebiņas b. a. v., 11 klm. no pg. n., īp. Rubins Gecels; 35) Ādu noliktava, Riebiņas b. a. v., 11 klm. no pg. n., īp. Rubins Judels, tlr. Riebiņi 20; 36) Labības trg. Riebiņu b. a. v., īp. Fainšteins Rachmiels, tlr. Riebiņi 21; 37) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Moins Ābrams; 38) Gaļas trg. b. a. v., īp. Rubens Moisejs; 39) Gaļas trg. b. a. v., īp. Kagans Menaels; 40) Zivju trg. Kaušu muižā, īp. Grigorjevs Finaglis; 41) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Kupčenkovs Ambrozijs; 42) Pārtikas preču trg. Balbāržu sādžā, īp. Petkēvičs Kazimirs; 43) Krejošanas punkts Antonišķu sādžā, īp. Krevu piensaimn. sba; 44) Pārtikas preču trg. Janovos, īp. Miklašēvičs Antons; 45) Pārtikas preču trg. Bekovas sādžā, īp. Piskūnovs Dimitrijs; 46) Krejošanas punkts Podniekos, īp. Anspoku piensaimn. sba; 47) Pārtikas preču trg. Stabulnieku ciemā, īp. Šuksta E.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 54.086,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Feimaņu Rom.-kat. baznīca, 12 klm. no pg. n., prāvests Abojs Aleksandrs; b) Riebiņu Rom.-kat. baznīca, 10 klm. no pg. n., prāvests Juško Vincents; c) Skangeļas vectic. baznīca, 9 klm. no pg. n., mācītājs Vilens Jekims; d) Kastigu vectic. baznīca, 6 klm. no pg. n., mācītājs Haritonovs Ilarions; e) Špaku vectic. baznīca, 4 klm. no pg. n., mācīt. Smirnovs Karps; f) Krupenišķu vectic. baznīca, 15 klm. no pg. n., mācīt. Feodorovs Jevstafijs; g) Riebiņu pareiztic. baznīca, 10 klm. no pg. n., prz. priest. Zjatjevs J.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kult. veic. bbas Silajāņu nod., pr. Svikša P.; 2) Latv. katoļu jaunatnes bbas Feimaņu nod., pr. Rečs Jānis, dz. Feimaņos, 12 klm. no pg. n.; 3) Piensaimn. sba „Krevi", pr. Pelniņš Al., dz. Krevos, 7 klm. no pg. n., tlr. Riebiņi 15; 4) Feimaņu krājaizd. sba, pr. Kovaļevskis, dz. St. Feimaņos, 12 klm. no pg. n.; 5) Riebiņu krājaizd. sba, pr. Kuncāns D., dz. Riebiņos, tlr. Riebiņi 18.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns „Gorodok", pie Krupenišķu ciema, Zalvu ezera z. krastā, pie Smorodņakas strauta ietekas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Silajāņu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., neapbūvēts; 2) Riebiņu mž. centrs, 12 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; 3) Antonišķu mž. centrs, 8 klm. no pg. n., ēku nav; 4) Rušenicas mž. centrs, 20 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi: —**

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Krāces Feimaņa muižā, prz. Juršans D., Krāces stc. 0,5 klm.

16. Stirnienas pagasts.

(Sk. karti 589. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Sternines pg.; krieviski Sternanskaja.

Pagasta robeža: z. — Vaŗaklāņu un Barkavas pg., d. — Preiļu un Rudzētu pg., v. — Atašienes pg., r. — Vidsmuižas pg.

Pg. platība — 126,8 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Tiltagals.

Iedzīvotāji 1935. g.: 2227, no tiem vīr. 1035, siev. 1192.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 182 klm., pa zc. — 200 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 50 klm., pa zc. — 55 klm.; tv. pls. Vaŗaklāņi, pa zc. — 9 klm.; tv. dzc. stc. Stirniene — 2,5 klm.

Pg. n. pie Stirnienas-Vidsmuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Stirnieni.

Upes: Ošas.

Ezeri: Teilānu — 1 ha, Ciematnieku — 5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Stirnienas novads — 809 ha.

Lielākie purvi: Kristapurvs — 697 ha, Lielais — 4850 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. V iec.; miertiesas Vaŗaklāņu iec.; izm. tiesneša Vaŗaklāņu iec.; tiesu izp. Krustpils iec. Pg. vecākais Kudiks Antons, dz. Ķieģeļcepla m., 15 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Indāns Staņislavs, dz. Pūra-Indanu sādžā, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pušmucāns Jānis, dz. Kārkliņos, 2 klm. no pg n. Pg. darbvedis Začests Boļeslavs, dz. pg. n.; vc. plc. kārtībnieks Erels Heronims, dz. Tiltagala sādžā, 2,5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Stirnienes 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Trups Donāts; Pušmucānu I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Broks Staņislavs; Broku I pk. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Začests Raele, dz. pg. n.; Bērnanu-Kapiņu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Bērnans Helēna.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot. 645 sēj., prz. Naglis Aleksandrs, dz. pg. n.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Lūkins Eiženija, dz. Lazdās, pie pg. n., tlr. Stirniene 12; vecmāte Ļūļaks Antonina, dz. Tiltagala sādžā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Varaklānu rajonā, vet. ārsts Tichomirovs N., dz. Varaklānos, tlr. Varaklāni 29.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Krustpils-Zilupes dzc. līnija.

Stirniene — P. tf. n. Abc. T. C., b. a. v., 2,2 klm. no pg. n., prz. Mickēvičs Antons.

6. **Pārējās iestādes.** Stirniene — dzc. stc., pr. Ozoliņš Pēteris, tlr. Stirniene 8.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 498, saimniecību — 476. Aramzeme 2452,00 ha (19,74% no z. kpl.), pļavas 1827,66 ha (14,72%), ganības 1339,63 ha (10,79%), meži 1971,45 ha (15,88%), purvi, 4569,48 ha (36,80%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, āpši, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, līņi, vēdzeles, šķaunadzes u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģētava Tiltagalā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Mazings Andrējs un Šenkels Emīls, tlr. Stirniene 6; 2) Aptieka Tiltagalā, 2 klm. no pg. n., īp. Barovskis Felikss, tlr. Stirniene 13; 3) Dažādu preču trg. un linu pieņemš. punkts Tiltagalā, 2 klm. no pg. n., īp. Mucenieks Dāvīds, tlr. Stirniena 5; 4) Dažādu preču trg. Tiltagalā, 2 klm. no pg. n., īp. Zilberbrants Ābrams; 5) Dažādu preču trg. Tiltagalā, 2 klm. no pg. n., īp. Caune Antons; 6) Dažādu preču trg. Tiltagalā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Tanilovs Karlīne; 7) Dažādu preču trg. Krūmiņos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Goldbergs Freida; 8) Dažādu preču trg. Lazdos, 0,1 klm. no pg. n., īp. Grīnšteins Feiga, dz. L. Ciematniekos; 9) Dažādu pr. trg. Broku sādžā, 3 klm. no pg. n., īp. Pekstiņš Antons; 10) Dažādu preču trg. Aizpuriešu sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Madžuls Pēteris; 11) Dažādu preču trg. Bērnanu sādžā, 15 klm. no pg. n., īp. Madžuls Salimons; 12) Vadmalas veltuve Tiltagalā, 2,3 klm. no pg. n., īp. Dubrovskis Aloizs; 13) Vīntirgotava Tiltagalā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Ostrovskis Jāzeps; 14) Krejošanas punkts Vecfabriku sādžā, īp. Stirnienas piensaimn. sba; 15) Koloniālpreču vkl. Stirnienas muižā, īp. Berchovs Feiga; 16) Kaļķu dedzinātava Aizkalniešos, īp. Zalāns Jezups; 17) Kaļķu dedzinātava Tiltagala sādžā, īp. Peļšs Vladislavs; 18) Kooperātīva vkl. Tiltagalu sādžā, īp. Latgales lauksaimn. svba, tlr. Stirniena 5; 19) Vīnu un degvīna trg. Tiltagalu sādžā, īp. Baltruks Andrējs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 23.369,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Stirnienas Rom.-kat. baznīca Tiltagalā, 2,3 klm. no pg. n., mācīt. Pāvils Virketiss. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Varaklānu ev.-lut. draudzei, mācītājs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Stirnienes ugunsdzēsēju bba, db. 1934. g., pr. Mucenieks Dāvīds, dz. Tiltagalā, tlr. Stirniena 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Velkme Jānis — garīdznieks, sabiedr. darbin., dzim. 1876. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Stirnienas mž. centrs, pieder pg. pašvaldībai, ierīkots pg. n. un pg. pašvaldības darbin. dzīvokļi.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

17. Varakļānu pagasts.

(Sk. karti 589. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Varakļionu pg.; krieviski Varakļanskaja.

Pagasta robeža: v. — Barkavas pg., d. — Stirnienas un Vidsmuižas pg., r. — Viļēnu pg., z.-r. — Gaigalavas pg., z. — Lubānas pg.

Pg. platība — 290,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7582, no tiem vīr. 3537, siev. 4045.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 194 klm., pa zc. — 210 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 46 klm., pa zc. — 44 klm.; tv. dzc. stc. Varakļāni — 6 klm.

Pg. n. Varakļānu pilsētā.

Pasta adrese: c. Varakļāniem.

Upes: Malta, Malmute, Teiča, Sulka.

Ezeri: Lubānas — 9004,5 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Eleonoras — 2960 ha, Varakļānu — 2010 ha.

Lielākie purvi: Ezera — 2400 ha, L. Tuču — 100 ha, Varakļānu novada purvi — 1152 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. V iec.; miertiesas Varakļānu iec.; izm. tiesneša Varakļānu iec.; tiesu izp. Viļānu iec. Pg. vecākais Svilāns Jānis, dz. Lazdinieku sādžā, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Justs Antons, dz. Šķēļu sādžā, 10 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Salenieks Antons, dz. Salenieku sādžā, 12 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Putāns Antons, dz. pg. n., tlr. Varakļāni 63; vc. plc. kārtībnieks Leikušs Alfons, dz. Varakļānos, 0,5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: Valsts Varakļānu ģimnazija, 1 klm. no pg. n., direktors Balodis Augusts, I Varakļānu 6 kl. pamatsk. pg. n., prz. Locāns Francis; II Varaklāņu 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. Kuplis Arvīds; Oltužas pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Broks Irēna; Teicējas pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Maurāns Anastāsija; Vidsolas pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Veips Monika; L. Strodu pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Strods-Eisags E.; R. Cakulu pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Krastiņš Olga; Ļodanu pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Broks Broņislava; Lucānu pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Kutiņš Antonija; Kristeļu pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Ripinskis Anatolijs; Armušku pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Žguts Zinaida; Dekšoru pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Broks Marta.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., prz. Garančs Pēteris, dz. Varakļānos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Stukēns Nikolajs, dz. Varakļānos, 1 klm. no pg. n., tlr. Varakļāni 58; feldšers Berezņekovs P., dz. Bērzpēteru mājās, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Varakļāni 22; vecmāte Poka-Cenna, dz. Varakļānos, 2 klm. no pg. n., tlr. Varaklāni 8; L. s. kr. Varakļānu veselības kopšanas punkts, Imantu mājās.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Varakļānu rajonā, vet. ārsts Tichomirovs N., dz. Varakļānos, tlr. Varakļāni 29.

5. **Satiksme.** Dekšāre — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Naglis Antons; Malmuta — P. n. Ab. Sārnu sādžā, 6 klm. no pg. n., prz. Šidlovskis E.; Teicija — P. n. Ab., Mauronu sādžā, 9 klm. no pg. n., prz. Maurāns Tekla; Trūpeņi — S. v. I. C., Tropiņos, 8 klm. no pg. n., prz. Groza Pēteris.

6. **Pārējās iestādes.** a) Viļēnu vmžn. V iec. Eleonoras mžn. Atspukā, 10 klm. no Viļēnu dzc. stc., mžz. Tomsons Ansis, tlr. Varakļāni 55; b) Viļēnu vmžn. VI iec. Varakļānu mžn. Zvērnīcā, 11 klm. no Stirnienes dzc. stc., mžz. Baltiņš Voldemārs, tlr. Varakļāni 9.

Varakļāni — dzc. stc., pr. Caune Konstantīns.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1701, saimniecību — 1567. Aramzeme 6822,49 ha (23,48% no z. kpl.), pļavas 4435,16 ha (15,26%), ganības 4494,25 ha (15,47%), meži 5169,86 ha (17,79%), purvi 4500,48 ha (15,49%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, lapsas, vāveres, āpši, stirnas u. c.; upēs un ezeros: zuši, līdakas, asari, līņi, brekši, ālanti, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Medinsku ūdens dzirnavas, 12 klm. no pg. n., īp. Saminš L., dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 3; 2) Varakļānu ūdens dzirnavas, 3,5 klm. no pg. n., īp. Veitmanis K.; 3) Smelteru tvaika dzirnavas un gaters, 12 klm. no pg. n., īp. Cakuls D.; 4) Varakļānu muižas gaters, 1 klm. no pg. n., īp. Cakuls J., dz. Cakuļu sādžā; 5) Ļovānu vilnas vērptuve, 3 klm. no pg. n., pr. Aizsilnieks, dz. Magaziņas klētī; 6) Tirgotava Sārmu sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Šidlovskis Eduards; 7) Tirgotava Jušku sādžā, 12 klm. no pg. n., īp. Golovņevs Ankudins; 8) Tirgotava Tropiņu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Groza Pēteris; 9) Tirgotava Ekšņu krogū, 5 klm. no pg. n., īp. Kacs Sipra; 10) Tirgotava Varakļānu muižā, 1 klm. no pg. n., īp. Talvinskis Isars; 11) Tirgotava Grozu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Lucāns Kazmers; 12) Tirgotava Maurānu sādžā, 9 klm. no pg. n., īp. Maurāns Francis; 13) Tirgotava Silakrogā, 4 klm. no pg. n., īp. Šnērs Asne, tlr. Varakļāni 52; 14) Tirgotava Teicejas krogū, 9 klm. no pg. n., īp. Goldberģis; 15) Krejošanas punkts Grozu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Varakļānu piensaimn. sba; 16) Pārtikas preču trg. Ļonovu sādžā, īp. Altmanis Roze; 17) Sēklu un dārzāju trg. Grozu sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Justs Jānis; 18) Dažādu preču trg. Teicējās, īp. Svalbs Kapels; 19) Alus darītava Puntužu sādžā, īp. Juskēvičs Jadviga; 20) Pārtikas preču trg. Ekšņu krogū, īp. Ratne Rahela; 21) Ķieģeļu ceplis Ogļudolēs, īp. Porietis Anna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 59.656,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Varakļānu Rom.-kat. baznīca pie pg. n., mācītājs Kozlovskis; b) Varakļānu ev.-lut. baznīca pie Kalkeniecām, 0,4 klm. no pg. n., mācītāja palīgs Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes muižā, tlr. Rēzekne 133; c) Varakļānu pareiztic. baznīca Lovānu sādžā, 3 klm. no pg. n., mācītājs Miķelsons G.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Varakļānu centra piensaimn. sba, db. 1929. g., pr. Seržans Antons, dz. draudzes mājā; 2) Varakļānu krājaizd. sba, db. 1925. g., pr. Kroičs Benedikts, dz. P. Broku sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pilskalns „Kaupre", 4 klm. z. Viļēnu pilsētai, Piziču ciema robežās.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija spīdzinājusi un nošāvusi vienu revolūcionāru.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Varakļānu mž. centrs, 1 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās, ēkās novietota Varakļānu ģimnazija; 2) Eleonoras mž. centrs, sadalīts jaunsaimniecībās, ēkas lieto neatsavināmās daļas īpašn.

4. **Dabas jaukumi:** bij. Varakļānu mž. parks un aleja.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Varakļānu valsts ģimnazijā, tlr. Varakļāni 12, Varakļānu stc. 5 klm., Stirnienes stc. 9 klm., Varakļāni 1 klm., darbojas no 5. VI līdz 25. VIII.

18. Vidsmuižas pagasts.

(Sk. karti 589. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Vidsmuižas-Gaļānu pg.; krieviski Galanskaja.

Pagasta robeža: z. — Varakļānu un Viļēnu pg., r. — Sakstagala pg., d. — Silajāņu un Preiļu pg., v. — Stirnienes pg.

Pg. platība — 220 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Vidsmuiža.

Iedzīvotāji 1935. g.: 8715, no tiem vīr. 4061, siev. 4654.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 210 klm., pa zc. — 236 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 41 klm., pa zc. — 37 klm.; tv. pls. Viļēni, pa zc. — 11 klm.; tv. dzc. stc. Viļēni — 12 klm.; tv. aut. pstn. Rēzeknē — 37 klm.

Pg. n. pie Viļēnu-Preiļu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Viļēniem.

Upes: Malta, Oša.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Vidsmuižas novads — 3098 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. III iec.; miertiesas Viļēnu iec.; izm. tiesneša Varakļānu iec.; tiesu izp. Viļēnu iec. Pg. vecākais Briška Jēzups, dz. pg. n., tlr. Vidsmuiža 2; pg. pdm. prs. Broks Jēzups, dz. Vidsmuižā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vidsmuiža 4; pg. tiesas prs. Saleniks Kārlis, dz. Grozubernonu sādžā, 7 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Zeps Jānis, dz. pg. n., tlr. Vidsmuiža 2; vc. plc. kārtībnieks Veiss Kārlis, dz. Vidsmuižā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Vidsmuiža 7.

2. **Izglītība.** Skolas: Valsts Vidsmuižas lopkopības skola, 0,9 klm. no pg. n., prz. Vīksniņš Alfrēds; Vidsmuižas 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Indāns Aloizs; Peļkorones 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Stafeckis Aloizs; Aleksandropoles I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Magaznieks Vallija; Sondoru I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Čačs Francis; Grozubernonu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Rikmans Leontīne; Vilcānu krievu-latviešu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Ersts Ludvigs; Kārkliņu krievu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Petrovskis Ludmila; Cepernieku I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Šusts Helēna; Maltas-Trupu I pk. pamatskola, 5 klm. no pg. n., prz. Broks Jezups; Lomu krievu I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Pavlovskis Tatjana; Notru krievu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Voroncovs Natālija.

Bibliotēkas: pg. pdm. bibliot., 439 sēj., prz. Bojārs Laurentijs, dz. Vidsmuižā, tlr. Vidsmuiža 3.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Sarkans Darija, dz. Vidsmuižā, 0,5 klm. no pg. n.; feldšers Cimans Pēteris, dz. Vidsmuižā, 0,5 klm. no pg. n.; vecmāte Grigaļunovis Alīde, dz. Vidsmuižā, 0,5 klm. no pg. n. Aptieka Vidsmuižā, 0,3 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viļēnu rajonā, vet. ārsta v. i. Pūce H., dz. Viļēnos, tlr. Viļēni 3.

5. **Satiksme.** Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Vidsmuiža — P. tf. n. Abc. T. C., pg. n., prz. Zeps Anna, tlr. Vidsmuiža s. v.; Polkarona — P. tf. n. Abc. T. p. C., Polkoronas mž., 7 klm. no pg. n., prz. Stafeckis Aloizs, tlr. Polkarona s. v.; Rampāni — P. n. Ab., Rampānu sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Noviks Dominiks.

6. **Pārējās iestādes.** Viļēnu vmžn. pie Viļēnu-Preiļu I šķ. ceļa, 12 klm. no Viļēnu dzc. stc., vmžz. Blūmentāls Rolants, dz. Vidsmuižā, tlr. Vidsmuiža s. v.; Vidsmuižas II iec. mžn. pie Viļēnu-Preiļu I šķ. ceļa, 12 klm. no Viļēnu dzc. stc., mžz. Saliņš Staņislavs, dz. Vidsmuižā, tlr. Vidsmuiža 13.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1753, saimniecību — 1715. Aramzeme 9332,58 ha (42,62% no z. kpl.), pļavas 3099,66 ha (14,16%), ganības 2809,89 ha (12,83%), meži 3926,51 ha (17,93%), purvi 1766,62 ha (8,07%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, līdakas, zuši, līņi, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Maltas-Trūpu ūdens dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. sādžas sba, tlr. Nalobna 5; 2) Pastavu vēja dzirnavas, 8 klm. no pg. n., īp. Podskočs Jezups; 3) Zāģētava Vidsmuižā, 1 klm. no pg. n., īp. Zemkopības ministrija Rīgā; 4) Veikals Vidsmuižā, 0,9 klm. no pg. n., īp. patērēt. bba „Vienība", tlr. Vidsmuiža 3; 5) Dažādu preču trg. Vidsmuižā, 0,9 klm. no pg. n., īp. Indričevs Pēteris, tlr. Vidsmuiža 15; 6) Sīku preču trg. Stikānu sādžā, īp. Žagots Civija; 7) Sīku preču trg. Bernamu sādžā, īp. Strods Staņislavs; 8) Linu pieņemšanas punkts Vidsmuižas b. a. v., īp. Slūka Edvards; 9) Ķieģeļu ceplis Gribalvos, īp. Sokolovs Ferasts; 10) Frizētava Aidzeros, īp. Saudlers Dāvīds; 11) Aptieka Vidsmuižas b. a. v., provizors Andersons; 12) Mašīnu koplietošanas punkts b. a. v., īp. Vidsmuižas lauksaimn. bba „Spēks"; 13) Sēklu trg. b. a. v., īp. Veismanis Kārlis; 14) Pārtikas preču vkl. Maltas Trupu sādžā, 5 klm. no pg. n., īp. Školņiks Michla; 15) Dažādu preču trg. Vāveru sādžā, īp. Briška Pēteris; 16) Podnieku darbnīca Cepurnieku sādžā, īp. Vilcāns Francis; 17) Pārtikas preču trg. Makarovkas sādžā, īp. Maklakovs Karps; 18) Pārtikas preču trg. Trumānu krogū, īp. Ērglis Ernests; 19) Sīku preču trg. Stabulnieku sādžā, īp. Mičulis Lūcija; 20) Jauktu preču trg. Polkorones sādžā, īp. Skabs Benedikts; 21) Jauktu preču trg. Vilcānu sādžā, īp. Stroganovs Jānis; 22) Jauktu preču trg. Polkorones sādžā, īp. Talcēvičs Vladislavs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 61.854,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Vidsmuižas Rom.-kat. baznīca, 0,9 klm. no pg. n., prāvests Bružas Pēte-

ris; b) Vidsmuižas ev.-lut. baznīca, 0,9 klm. no pg. n., mācītāja pal. Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācīt. muižā; c) Lomu vectic. lūgšanas nams, 6 klm. no pg. n., sludinātājs Agejs Lazarevs; d) Makarovas vectic. lūgšanas n., 7 klm. no pg. n., slud. Varfolomejs Vinogrādovs; e) Notru vecticībn. lūgšanas n., 7 klm. no pg. n., sludin. Varsonofijs Morozovs; f) Vilcānu vectic. lūgšanas n., 10 klm. no pg. n., sludin. Vasa Kvasons.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Vidsmuižas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Briška Jezups, dz. pg. n., tlr. Vidsmuiža 12; 2) Lauksaimn. bba „Spēks", db. 1922. g., pr. Broks Jezups, dz. Brokos, tlr. Vidsmuiža 4; 3) Vidsmuižas lopu pārraudz bba, db. 1928. g., pr. Broks Jezups, dz. Brokos, tlr. Vidsmuiža 4; 4) Vidsmuižas patērēt. bba „Vienība", pr. Broks Jezups, dz. Vidsmuižā, tlr. Vidsmuiža 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Vidsmuižas centrs, 1 klm. no pg. n., centrā ierīkota valsts laukkopības izmēģinājumu stc. ferma, ēkas lieto minētā ferma, Goļānu virsmežniecība un Valsts Vidsmuižas lopkopības skola; 2) Gribolvas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., atstāts bij. īpašn. kā neatsavin. daļa; 3) Polkorones mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; 4) Aleksandropoles mž. centrs, 5 klm. no pg. n. — centri piešķirti pg. pašvaldībai, mž. ēkās novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Valsts lopkopības skolā, prz. Vīksniņš A., tlr. Vidsmuiža 8; Viļēnu dzc. stc. 12,5 klm., Stirniena 17 klm., Malta 20 klm., darbojas no 1. VI līdz 1. IX.

19. Viļēnu pagasts.

(Sk. karti 589. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi:: Viļiānu pg.; krieviski Veļionskaja.

Pagasta robeža: d. — Vidsmuižas pg., a. — Ružinas pg.; z. — Gaigalavas pg., v. — Varakļānu pg., r. — Sakstagalas un Dricēnu pg.

Pg. platība — 208,8 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 8500, no tiem vīr. 4082, siev. 4418.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 200 klm., pa zc. — 225 klm.; apr. pls. Rēzekne, lietojot dzc. — 31 klm., pa zc. — 30 klm.; tv. pls. Viļēni — 0,2 klm.; tv. dzc. stc. Viļāni — 2 klm.

Pg. n. atrodas pie Viļēnu-Preiļu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Viļāniem.

Upes: Malta, Rēzekne.

Ezeri: Mīlestības — 40 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Viļēnu novads — 1220 ha.

Lielākie purvi: Viļēnu — 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Rēzeknes apr. plc. III iec.; miertiesas Viļēnu iec.; izm. tiesneša Varakļānu iec.; tiesu izp. Viļēnu iec. Pg. vecākais Mazurs Leons, dz. Siliņu mājās, 0,4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ozoliņš Jānis, dz. Saulainēs pie pg. n., tlr. Viļāni 5; pg. tiesas prs. Linkums Vladislavs, dz. Skujavniekos, 6 klm. no pg. n., tlr. Medinski 1; vc. plc. kārtībnieks Mickans Pēteris, dz. Atpūtas mājās, 0,3 klm .no pg. n., tlr. Viļāni 37.

2. **Izglītība.** Skolas: Viļēnu I pk. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Dūms Kārlis, tlr. Viļēni 25; Viļēnu II pk. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Bekers, tlr. Viļēni 20; Rikovas 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Bebris Pēteris; Kurpnieku pamatskola, 7 klm. no pg. n., prz. Salmanis, tlr. Medinski 5; Skujavnieku pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Linkuns Vladislavs, tlr. Medinski 1; Zirkovas pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Klubenikovs Leont.; Pleskovas pamatsk., 11 klm. no pg. n.; Mežkaktu pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Garancovskis; Ostrones pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Pītnis; Radopoles pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Priedīte; Dilmaņu pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Michailovskis.

3. **Veselības kopšana.** Ārste Beddeics, dz. Vecrīkovā, 12 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Viļēnu rajonā, vet. ārsta v. i. Pūce H., dz. Viļēnos, tlr. Viļēni 3.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Krustpils-Zilupes dzc. līnija.

Viļāni — P. t. k. N., 0,7 klm. no pg. n., prz. Rutkis Jēkabs, tlr. Viļāni 27; Vecrīkava — P. tf. n. Abc. T. p. C., Vecrīkavā, 12 klm. no pg. n., prz. Švarcs Dominiks; Medinski — P. tf. n. Ab. T. p. C., 7 klm. no pg n., prz. Noviks A.

6. **Pārējās iestādes.** a) Viļēnu vmžn. I iec. Viļēnu mžn. Angliku mājās, 2 klm. no Viļēnu dzc. stc., mžz. Liniņš Otto, tlr. Viļēni 26; b) Rēzeknes vmžn. I iec. Rikovas mžn. Stabrovskas mājā, 13 klm. no Sakstigalas dzc. stc., mžz. Žubītis Alfrēds, tlr. Vec-Rikova 3.

Viļāni — dzc. stc., pr. Deksnis Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1606, saimniecību — 1581. Aramzeme 8690,06 ha (44,65%

no z. kpl.), pļavas 2809,06 ha (14,43%), ganības 3649,16 ha (18,75%), meži 2229,88 ha (11,46%), purvi 946,13 ha (4,86%).

Mežos sastopami: pa retam vilki, lapsas u. c.; upēs un ezeros: zuši, laši, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Viļēnu ūdens dzirnavas pie pg. n., īp. Janovskis Jūl., dz. Radopolē, tlr. Viļēni 1; 2) Vec-Rikovas dzirnavas, 12 klm. no pg. n., īp. Marcinkēvičs Br.; 3) Jaun-Rikovas dzirnavas, 11 klm. no pg. n., īp. Samuševs Fr.; 4) Trumānu dzirnavas, 11 klm. no pg. n., īp. Šumanis M.; 5) Aizveru dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Muravjovs A.; 6) Brikuļu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Grolmus G.; 7) Ornicānu dzirnavas, 4 klm. no pg. n., īp. Aigars J.; 8) Pienotava Ornicānos, 4 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba „Krāce", tlr. Viļēni 2; 9) Sīku preču trg. Medinsku sādžā, 7 klm. no pg. n., īp. Noviks Jānis; 10) Sīku preču trg. Tevenānu sādžā, 2 klm. no pg. n., īp. Kupsiks M.; 11) Sīku preču trg. Jugermaņu sādžā, 15 klm. no pg. n., īp. Cvetkovs Jeverjans; 12) Sīku preču trg. Zavarujevkas sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Sokolovs Safons; 13) Sīku preču trg., īp. Sarmulis Jānis; 14) Dažādu preču trg. Jaun-Rikavā, 10,5 klm. no pg. n., īp. Dimants Osers; 15) Sīku preču trg. Borovajas sādžā, 15 klm. no pg. n., īp. Volkovs Romans; 16) Eļļas spiestuve Janovska dzirnavās, īp. Guks Jānis; 17) Elektriskā spēka stacija Radopoles mž., īp. Janovska Z., tlr. Viļāni 50; 18) Ķieģeļu ceplis Vēžukalna mājās, īp. Mazurs Ed.; 19) Pārtikas preču trg. Tevenānu sādžā, 2 klm. no pg. n., īp. Rubins I.; 20) Pārtikas preču trg. Pilskalna sādžā, īp. Lupiņš Aloizs; 21) Krejošanas punkts Radopoles mž., īp. Viļēnu un apkārtnes piensaimn. sba „Krāce"; 22) Krejošanas punkts Tīrugalā, īp. Viļānu un apkārtnes piensaimn. sba „Krāce".

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 53.597,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rikavas Rom.-kat. baznīca Vec-Rikavā, 12 klm. no pg. n. mācītājs Sviklis Jāzeps; b) Rimšu vectic. lūgšanas n., 5 klm. no pg. n.; c) Pluskovas vectic. lūgšanas n., 11 klm. no pg .n. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Viļēnu ev.-lut. draudzei, mācītājs Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Viļēnu un apkārtnes piensaimn. sba „Krāce"; 2) Latvijas katoļu jaunatnes bbas Viļēnu nod., db. 1926. g., Viļēnu pilsētā, pr. Tučs Konstantīns, dz. Ugrinieku sādžā, tlr. Viļēni 33; 3) Latvijas pretalkohola bbas Viļēnu nod., db. 1924. g., Viļēnu pls., 1 klm. no pg. n., pr. Kārklis Juris, dz. Rēzeknē.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Pilskalns, starp Pleskavas un Pilskalnu ciemiem, tālu pazīstams un daudzināts.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Viļēnu mž. centrs, 0,2 klm. no pg. n., ēkās novietota Viļēnu II pk. pamatsk.; 2) Vec-Rikavas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; 3) Radopoles mž. centrs, 5 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Jaunrikovas muižā, prz. inž. Janovskis V., tlr. Vecrikova 5; Viļēnu dzc. stc.; Radopoles muižā, prz. Janovskis J.

XVIII. Ludzas apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Ludzā, Ventspils un Daugavpils - 25/11, tlr. 22. Roskošs Jēzups, pašvald. vec., Ventspils-Daugavpils - 25/11, tlr. 3.

Apr. plc. pr-ka kancel. apvienota ar I plc. iec. kancel. Ludzā, Vienības - 22, tlr. 1. Mauriņš Eduards, apr. pr-ks. Ludzā, Latgales - 29, tlr. 40. Čigāns Ādams, I iec. pr-ks. Ludzā, Brīvības bulv. 8, tlr. 6.

Apr. plc. II iecirknis. Kancel. Kārsavā, Stacijas ielā, tlr. 10. Česla Aleksandrs, iec. pr-ks. Kārsavā, Stacijas ielā, tlr. 10.

Apr. plc. III iec. Kancel. Zilupē, Dzirnavu - 6, tlr. 51. Opincans Nikolajs, iec. pr-ks.

Apr. plc. IV iec. Kancel. Vecslabadas biezi apdzīvotā vietā, tlr. 9. (Vakanta.)

Ludzas I iec. miertiesnesis Obrams Roberts, Ludzā.

Ludzas II iec. miertiesnesis Petzals Pēteris, Ludzā, tlr. 63.

Kārsavas iec. miertiesnesis Eiklons Arvīds, Kārsavā, tlr. 5.

Zilupes iec. miertiesnesis Smidtchens Eduards, Zilupē, tlr. 35.

Ludzas iec. izm. tiesn. Krezevskis Alfrēds, Ludzā, tlr. 30.

Kārsavas izm. tiesn. Grīnvalds Pēteris, Kārsavā, tlr. 11.

Ludzas iec. tiesu izp. Markvardts Kārlis. Pieņem piektdienās no 9—15. Ludzā.

Zilupes tiesu izp. Projums Kārlis. Pieņem piektdienās no 9—15. Zilupē.

1. Briģu pagasts.

(Sk. karti 620. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Janovoles pg.

Pagasta robeža: z. — Ciblas pg. un S. P. R. S., d. — Pasienes pg., v. — Nirzas pg., r. — S. P. R. S. Pg. platība — 183,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Briģi.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4947, no tiem vīr. 2394, siev. 2553.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 283 klm., pa zc. — 310 klm.; apr. pls. Ludza, lietojot dzc. — 28 klm., pa zc. — 27 klm.; tv. pls. Zilupe, pa zc. — 5,5 klm.; tv. dzc. stc. Zilupe — 5,5 klm.

Pg. n. pie Zilupes-Ludzas ceļa.

Pasta adrese: c. Briģiem.

Upes: Zilupe, Istra, Kurjanka.

Ezeri: Zilezers — 284,1 ha (daļa), Briģu — 36 ha, Melnezers — 219,9 ha (daļa).

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Briģu novads — 3860 ha.

Lielākie purvi: Akašu — 1700 ha, Zasnoje — 434,5 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. III iec.; miertiesas Zilupes iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Zilupes iec. Pg. vecākais Kovaļenko Meikuls, dz. Rakovcos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Krupenko Salimons, dz. Zasnojā, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Buls Eduards, dz. Abrickos, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Brālēns Jānis, dz. Briģos, tlr. Briģi 3; vc. plc. kārtībnieks Tillers Artūrs, tlr. Briģi 1.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Briģu latv. 6 kl. pamatsk., 1,4 klm. no pg. n., prz. Turčins Staņislavs; 2) Jaunslabadas latv. 6 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Adijans Antons; 3) Briģu j. t. 4 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Dobrovoļskis Anastāsija; 4) Reiņu j. t. 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Soikāne Olga; 5) Vācu-Kalna j. t. 4 kl. pamatsk., 14,4 klm. no pg. n., prz. Blūms Ženija; 6) Krupišu j. t. 4 kl. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Bože Erna; 7) Borchovas-Klišu 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Daņilevskis Anastāsija.

Bibliotēkas: Latgales latviešu kultūrveic. bbas „Saule" Briģu nod. bibliot., 542 sēj., Briģu Rom.-kat. draudzes mācītāja mājā, 0,5 klm. no pg. n., prz. Levčenoks Alberts.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Richters Teodors, dz. Zilupē, 5,5 klm. no pg. n., tlr. Zilupe 63; vecmāte Sīpolnieks Ieva, dz. Zilupē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ludzas rajonā, vet. ārsts Mellers V., dz. Ludzā, tlr. Ludza 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Briģi — P. tf. n. Ab. T. C., pg. n., prz. Brālēns Jānis, tlr. Briģi 3.

6. **Pārējās iestādes.** Zilupes vmžn. I iec. Janovoles mžn. Siliniekos, 8 klm. no Zilupes dzc. stc., mžz. v. i. II iec., mžz. Krūmiņš, tlr. Zilupe 5.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1001. saimniecību — 973. Aramzeme 4949,23 ha (26,96% no z. kpl.), pļavas 2401,55 ha (13,08%), ganības 2187,80 ha (11,92%), meži 4192,55 ha (22,84%), purvi 3989,65 ha (21,74%).

Mežos sastopami: vilki, stirnas, zaķi, vāveres, ūdri, āpši, lapsas u. c.; upēs un ezeros: plauži, līdakas, repši, asari, raudas, līņi, karūsas, sapali, šķaunači, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Svilavas ūdens dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Jurēvičs Zacharijs, tlr. Zilupe 6; 2) Pārtikas preču trg. Briģos, 0,4 klm. no pg. n., īp. Fonarevs Josels; 3) Pārtikas preču trg. Jaunslabadā, 7 klm. no pg. n., īp. Olbergs Nikolajs; 4) Pārtikas preču vkl. Vācukalnā, īp. Jufimenoks Pelageja; 5) Pārtikas preču trg. Vācukalnā, 15 klm. no pg. n., īp. Prozarkēvičs Naums; 6) Ēdienu vkl. Krivandas tautas namā, īp. Robežsargu sporta kluba Zilupes nod.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 32.196,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Briģu Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., priest. Cercins Voiciks; b) Jaunslabadas pareiztic. draudzes baznīca, 7 klm. no pg. n., priest. Savickis Pāvils; c) Slobodinas pareizticīgo draudzes baznīca, 15 klm. no pg. n., priest. Budņikovs Aleksējs, dz. Ciblas pg. Slobodiņos. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Zilupes ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latvijas kult. veic. bbas Krivandas nod., db. 1931. g., pr. Zemgalnieks, dz. Krivandā, 16 klm. no pg. n.; 2) Lauksaimn. bba „Pamats", db. 1934. g., pr. Bļudniks Jāzeps, dz. Briģos, 2 klm. no pg. n.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: vācu okupācijas karaspēks nodedzinājis pg. namu. 1. Liepājas kājn. pulka batalj. k-ra, kapt. Helmaņa izlūku gājiens 1. maijā 1920. g. Kauja pie Opuļu sādžas, kur iegūta ienaidnieka baterija.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Ciblas pagasts.

(Sk. karti 614. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Eversmuižas pg.

Pagasta robeža: z. — Mērdzenes pg., d. — Pildas un Nirzas pg., v. — Zvirgzdenes pg., r. — Briģu pg. un S. P. R. S.

Pg. platība — 231,4 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6740, no tiem vīr. 3234, siev. 3506.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 272 klm., pa zc. — 293 klm.; apr. un tv. pls. Ludza, pa zc. — 13 klm.; tv. dzc. stc. Istalsna — 8 klm.

Pg. n. pie Ludzas-Eversmuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Ciblu.

Upes: Iža.

Ezeri: Kuŗanovas — 113,6 ha, Istalsnas — 12 ha, Zabalotjes — 6 ha, Franopoles — 16 ha.

Kalni: Ciblas, Jeršovkas, Kozlovsku, Degteru.

Lielākie mežu masīvi: Ciblas novads — 2570 ha.

Lielākie purvi: Gulbju — 1070 ha, Jasku — 610 ha, Kapku — 850 ha, Pīteļu (Zabolotjes) — 2420 ha, Spiru — 740 ha, Vīndrižu — 520 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. I iec.; miertiesas Ludzas II iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Ludzas iec. Pg. vecākais Pudars Jezups, dz. Strazdos, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Salinieks Vladislavs, dz. Bartuļu p-skolā, 12 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Calmans Pēteris, dz. Seimaņu s., 9 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Romancāns Jānis, dz. pg. n., tlr. Cibla 11; vc. plc. kārtībnieks Mejers Jānis, dz. Eversmuižā.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Eversmuižas 2 g. lauks. sk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Kanaviņš Pauls, tlr. Cibla 9; 2) Eversmuižas 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Valters Aleksandrs; 3) Franopoles 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Dreimanis Cipŗijans; 4) Istalsnas 6 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Barkans Izid., tlr. Iztalšņa 4; 5) Kušneru 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Salinieks Vladislavs; 6) Dervanīšu 4 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Aglišs Andrējs; 7) Ozupines 6 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Lauders Jezups; 8) Jasencu 4 kl. pamatsk., 7,5 klm. no pg. n., prz. Noriņš E.; 9) Vjaromu 4 kl. pamatsk., 19 klm. no pg. n., prz. Ziņģis A.

Bibliotēkas: Ciblas izglīt. bbas „Gaisma" bibliot., 900 sēj., prz. Leja Jānis, dz. Eversmuižā, tlr. Cibla 9.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Voiničs Dmitrijs, dz. Ludzā, Latgales - 70, 13 klm. no pg. n., tlr. Ludza 78; vecmāte Labkovska Genoveva, dz. Upmaļos, 1 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Millers Voldemārs, dz. Ludzā, Latgales - 19, tlr. Ludza 33, 13 klm. no pg. n.

5. **Satiksme.** Pg. d. pusē skaŗ Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Cibla — P. tf. n. Abc. T. p. C., Eversmuižā, pie pg. n., prz. Valters Salamons, tlr. Cibla s. v.; Ozu-

pina — P. tf. n. Ab. T. p. C., Poguļankas ciemā, 8 klm. no pg. n., prz. Cibulins Vasilijs, tlr. Ozupina s. v.; Iztalšņa — P. tf. n. Ab. T. p. C., Pumpuros, 8 klm. no pg. n., prz. Sloskans Jezufate, tlr. Iztalšņa s. v.; Kušneri — P. n. Ab., Bartuļu sādžā, 12 klm. no pg. n., prz. Svjaščenoks Anatols.

6. **Pārējās iestādes.** Zilupes vmžn. V iec. Eversmuižas mžn. Djatlovkā, 10 klm. no Pumpuru dzc. stc., mžz. Seks Reinhards, tlr. Cibla 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1373, saimniecību — 1372. Aramzeme 7352,39 ha (31,78% no z. kpl.), pļavas 3266,55 ha (14,12%), ganības 2365,23 ha (10,22%), meži 3948,62 ha (17,06%), purvi 5001,70 ha (21,62%).

Mežos sastopami: vilki, zaķi, lapsas, meža kazas, vāveres, seski, sermuļi, bebri u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, vēdzeles, raudas, sapali, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Felicianovas dzirn., 3 klm. no pg. n., īp. Plens Michails, tlr. Cibla 2; 2) Eversmuižas dzirnavas pie pg. n., īp. Vaskezs Jevgeņija, tlr. Cibla 10; 3) Kubuļovas dzirnavas, 6 klm. no pg. n., īp. Liņavskis Alberts, tlr. Iztalšņa 6; 4) Miltukalnu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Blažēvičs Lūcija; 5) Pārtikas vkl. Dārziņos, pie pg. n., īp. Puļčs Dāniels, tlr. Cibla 13; 6) Pārtikas vkl. Velēnos, pie pg. n., īp. Putāns Juris, tlr. Cibla s. v.; 7) Pārtikas preču vkl. Zabolotjes sādžā, īp. Dudars Broņislavs; 8) Pārtikas preču trg. Kušneru sādžā, īp. Prozarkēvičs Jozefa; 9) Koloniāl- un sīku preču trg. Zeltiņu sādžā, īp. Žmudze Naums; 10) Aptieka Ciblā, īp. Damje N., tlr. Cibla 12; 11) Pārtikas preču vkl. Eversmuižā, īp. Puļčs Marfos; 12) Krejošanas punkts Armaņu sādžā, īp. Kurjanavas piensaimn. sba; 13) Pārtikas preču vkl. Felicianovas mž., īp. Korotkins Etels; 14) Pārtikas preču vkl. Birzēs, īp. Samsons Matilde; 15) Koloniālpreču trg. Pumpuros, īp. Biruls Anna; 16) Pārtikas un sīku preču trg. Dzīcīšos, īp. Čodars J.; 17) Ūdens dzirnavas Fronopoles sādžā, īp. Veksels Boļeslavs; 18) Pārtikas preču vkl. Fronopoles sādžā, īp. Veksels Boļeslavs; 19) Dēlīšu zāģētava Ražonovas sādžā, īp. Karnickis Bruno; 20) Pārtikas preču trg. Miltukalnu sādžā, īp. Blozēvičs Lūcija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 44.124,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Eversmuižas Rom.-kat. draudzes bazn., priest. Buta Kazimirs, dz. Eversmuižā; b) Iztalšņas Rom.-kat. draudzes bazn., priest. Tūmanis Pēteris; c) Pareizticīgo draudzes baznīca Briģu pg., priest. Budnikovs Aleksējs. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Ludzas ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Eversmuižas krājaizd. sba, db. 1934. g., pr. Valters Aleksandrs, dz. Eversmuižā, 0,5 klm. no pg. n.; 2) Eversmuižas piensaimn. sba, db. 1930. g., pr. Kanavins Pauls, dz. Eversmuižā, 0,4 klm. no pg. n.; 3) Eversmuižas kult. veic. bba „Gaisma", pr. Leja Jānis, dz. Eversmuižā, 0,4 klm. no pg. n.; 4) Eversmuižas lauksaimn. bba „Apvienība", db. 1925. g., pr. Kanaviņš Pauls, dz. Eversmuižā, 0,4 klm. no pg. n., tlr. Cibla 9.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Kapu kalns", Ludzas upes labajā krastā, iepretim Eversmuižai, kalnam pieskaras Kazlavu ciema īpašumi, kamdēļ tiek saukts arī par Kazlavu kalnu — viens no lielākiem un augstākiem Latgales pilskalniem; b) pilskalns „Silene", Degteru ciema robežās, 1,5 klm. z. Eversmuižai; c) pilskalns „Jeršovka", Šelupinku ciema zemē, Lielā Ludzas-Ciblas ezera austrumkrastā, tuvumā ciemi: Severinki, Černomordi, Kovaļki; d) „Ciblas kalns" pie Djatlovkas sādžas.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Eversmuižas centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās novietota 6 kl. pamatsk. un 2 g. lauksaimn. skola; 2) Fronopoles mž. centrs, 6 klm. no pg. n., pārdots; 3) Istalsnas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās ierīkota 6 kl. pamatsk.; 4) Ozupines mž. centrs, 8 klm. no pg. n. un 5) Jasencu mž. centrs, 7,5 klm. no pg. n., abos centros ierīkotas 4 kl. pamatsk.; 6) Zabolotjes mž. centrs, 12 klm. no pg. n.; 7) Felicianovas mž. centrs, 3 klm. no pg. n.; 8) Mariampoles mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; 9) Ražanovas mž. centrs; 10) Lucmuižas centrs, 10 klm. no pg. n. — centri atstāti kā neatsavin. daļas bij. īpašn.

4. **Dabas jaukumi:** Eversmuižas un Felicianovas muižu parki ar Ižas upes krastiem.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Kondrātos, prz. Laurāns J., Iztalšņas dzc. stc. 7 klm., Ludza 12 klm.

3. Istras pagasts.

(Sk. karti 620. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Istras pg.; vāciskie Isterssche; krieviski Istrskaja.

Pagasta robeža: z. — Nirzas pg., — Šķaunes pg., v. — Rundēnu pg., r. — Pasienes pg.

Pg. platība — 210,5 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Ļauderi un Vecslaboda.

Iedzīvotāji 1935. g.: 8044, no tiem. vīr. 3882, siev. 4162.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 306 klm., pa zc. — 325 klm.; apr. pls. Ludza, lietojot dzc. — 51 klm., pa zc. — 44 klm.; tv. pls. Zilupe, pa zc. — 20 klm.; tv. dzc. stc. Zilupe — 20 klm.

Pg. n. pie Zilupes-Lauderu-Poleščinas ceļa.

Pasta adrese: c. Vecslabadu.

Upes: Istrenka.

Ezeri: Dziļzis — 131,1 ha, Istra-Avdels — 138,9 ha, Sološi-Lauderi — 70 ha, Plusina — 468 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Istras novads — 2640 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. IV iec.; miertiesas Ludzas II iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Zilupes iec. Pg. vecākais Vorožuns Maksims, dz. Istrā, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecslabada 8; pg. pdm. un tiesas prs. Eigims Nikolajs, dz. Ļauderos, 10 klm. no pg. n., tlr. Ļauderi 6. Pg. darbvedis Torunskis Artūrs, dz. Vecslabadā, tlr. Vecslabada 7; plc. iec. pr-ks Kalnozols Jēkabs, dz. Istrā, 2 klm. no pg. n., tlr. Vecslabada 8.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Istras valsts 6 kl. pamatsk. Vecslabadā, prz. Burtnieks Artūrs, tlr. Vecslabada 18; 2) Aunapoles 4 kl. j. t. pamatsk., Aunapoles muižā, 5 klm. no pg. n., prz. Siliņš Rozālija; 3) Rudnas 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Brics Ernestīne; 4) Konecpoles 4 kl. j. t. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Odijans Antons; 5) Cucurku 4 kl. j. t. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Kalve Anna; 6) Cucuru 4 kl. j. t. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Vorkuls Timofejs; 7) Luņu 4 kl. j. t. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Stramkovskis Nikolajs; 8) Čivčišu 4 kl. j. t. pamatsk., Čivčišu sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Lazarenoks Vasilijs; 9) Ļauderu 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Eigims Nikolajs, tlr. Ļauderi 6; 10) Rīteru 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Čerkovskis Klaudija.

Bibliotēkas: L. kult. veic. bbas Vecslabadas nod. bibliot., 700 sēj., prz. Kosolapovs Katrīne, dz. Vecslabadā, tlr. Vecslabada 18; Vecslabadas krievu izglīt. bbas bibliot., 600 sēj., prz. Fedkovskis Sergejs, dz. Vecslabadā.

3. **Veselības kopšana.** Ārsts Hazenfūss Volfgangs, dz. Vecslabadā, tlr. Vecslabada 4; vecmāte Pleppe Sofija, dz. Vecslabadā. Aptieka Vecslabadā, īp. J. Raviņš.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Baltiņš Andrējs, dz. Vecslobadā.

5. **Satiksme.** Vecslabada — P. t. k. N., prz. Dauneris Eduards; Ļauderi — P. tf. n. Abc. T. p. C., 10 klm. no pg. n., prz. Brics Aleksandra; Cucuri — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Vorkuļs Pāvils; Škirpāni — P. n. Ab., 11 klm. no pg. n., prz. Andrušenko Vikentijs; Aunapole — P. n. Ab., 5 klm. no pg. n., prz. Princs Aleksandrs; Konecpole — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Odijans Antons.

6. **Pārējās iestādes.** a) Zilupes vmžn. III iec. Istras mžn. Konecpoļu ciemā, 24 klm. no Zilupes dzc. stc., mžz. Štamers Kārlis, tlr. Rundāni 5; b) Zilupes vmžn. IV iec. Lanskaronas mžn. Vecdunduros, 24 klm. no Zilupes dzc. stc., mžz. Putnieks Artūrs, tlr. Vecslabada 15.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1725, saimniecību — 1733. Aramzeme 8092,56 ha (38,44% no z. kpl.), pļavas 3236,95 ha (15,37%), ganības 2425,48 ha (11,52%), meži 3907,90 ha (18,56%), purvi 1956,21 ha (9,29%).

Mežos sastopami: ret. vilki, zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, līņi, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Meļņiku ūdens dzirnavas, 1 klm. no pg. n., īp. Kosolapovs Helēne; 2) Čivčišu ūdens dzirnavas, 10 klm. no pg. n., īp. Avsejs Jāzeps, dz. Sološos, tlr. Ļauderi 7; 3) Pārtikas vkl. Vecslabadā, pie pg. n., īp. Černavskis Aleksandrs, tlr. Vecslabada 6; 4) Pārtikas vkl. Vecslabadā, pie pg. n., īp. Spitāns Anna; 5) Pārtikas vkl. Vecslabadā, īp. Stakgauzs Jānis; 6) Sīku preču trg. Vecslabadā, īp. Leitāns Alberts; 7) Koloniāl- un manufakt. trg., Vecslabadā, pie pg. n., īp. Cubarovs Vasilijs; 8) Koloniāl- un manufakt. trg. Vecslabadā, pie pg. n., īp. Cencipers Tans; 9) Manufakt. trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Beilins Vulfs; 10) Sīku preču un ādas trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Averbuchs Leiba; 11) Sīku preču un ādas trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Averbuchs Mendels; 12) Dzelzs trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Averbuchs Ārons; 13) Pārt. un gaļas trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Cencipers Badana; 14) Manufaktūras trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Glozmans Haja; 15) Tabakas preču trg. Miškiņevas sādžā, īp. Maļinovskis Vēra; 16) Ādas un dzelzs trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Ārons Soņa; 17) Vīnu trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Bēniņš Justīne; 18) Vīnu trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Dubrovskis Georgijs; 19) Sīku preču trg. Vecslabadā pie pg. n., īp. Dubrovskis Vasilijs; 20) Aptieka Vecslabadā pie pg. n., īp. Rāviņš Jānis; 21) Pārtikas preču trg. Maslovos, 10 klm. no pg. n., īp. Ļachovskis Iciks; 22) Pārtikas preču trg. Lomu s., 7 klm. no pg. n., īp. Pudonskis Leons; 23) Vīnu trg. Ļaudenu sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Romanovs Aleksandra; 24) Koku zāģētava Vecslabadā, pie pg. n., īp. Trizna Anna; 25) Ādu ģērētava Istras muižā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Averbuchs Abo; 26) Sīku preču trg. Cucuru sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Nikitins Anisims; 27) Sīku preču trg. Aunapolē, 5 klm. no pg. n., īp. Princis Aleksandrs; 28) Sīku preču trg. Istrās, 3 klm. no pg. n., īp. Ārons Boruchs; 29) Sīku preču trg. Čivčišos, 10 klm. no pg. n., īp. Ārons Iciks; 30) Sīku preču trg. Žigailovā, 15 klm. no pg. n., īp. Klevcovs Feodors; 31) Sīku preču trg. Ļauderos, 10 klm. no pg. n., īp. Princs Elīzabete; 32) Sīku preču trg. Ļauderos, 10 klm. no pg. n., īp. Sidorenko Aleksandrs; 33) Koloniāl- un sīku preču trg. Lomu sādžā, īp. Puds Aleksandra; 34) Pārtikas preču trg. Konecpolēs, īp. Lasēvičs Konstantīns; 35) Gaļas trg. Blontos, īp. Šustiks Jāzeps; 36) Pārtikas preču trg. Vecslabadā, īp. Stokgauzs Jezups; 37) Koloniāl- un dzelzs preču trg. Vecslabadā, īp. Boruchs Ārons; 38) Koloniālpreču un gaļas trg. Vecslabadā, īp. Ārons Janeļs; 39) Koloniālpreču trg. Vecslabadā, īp. Averbuchs Soņa; 40) Gaļas trg. Plepju sādžā, īp. Romanovs Miķelis; 41) Gaļas trg. Mazpleplu sādžā, īp. Romanovs Jānis; 42) Gaļas trg. Plepļu sādžā, īp. Spružs Jegors; 43) Pārtikas preču trg. Ļauderu sādžā, īp. Romanovskis Pēteris; 44) Ķieģeļu ceplis Annapoles sādžā, īp. Bičkovskis Jūlians; 45) Koloniālpreču trg. Annapoles sādžā, īp. Princs Iļja; 46) Tvaika dzirnavas Gajevos, īp. Jakušonovs Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 46.547,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Vecslabadas pareiztic. draudzes baznīca, priest. Kolencevs Nikolajs; b) Ļauderu pareiztic. draudzes baznīca, 10 klm. no pg. n., priest. Voznesenskis Benjāmiņš; c) Istras Rom.-kat. draudzes baznīca, 2 klm. no pg. n., priest. prāvests Jankovskis Pāvils, dz. Rundēnos. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Zilupes ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kult. veic. bbas Vecslabadas nodaļa, db. 1925. g., pr. Burtnieks Artūrs, dz. Vecslabadā pie pg. n., tlr. Vecslabada 18; 2) Vecslabadas krievu izgl. bba, db. 1926. g., pr. Kosolapovs Nikolajs, dz. Meļņiku sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Ļitova gora", arī „Rudova gora" (tuvu šim kalnam Rudovo un Ļitovskoje ciemi), Andrēja Breidaka zemē, 5 klm. z. kalnam Nerzas ezers; b) pilskalns „Gorodišče" (Meļņiku pilskalns) Vecslabadas ciemā; c) valsts meža daļā, sauktā „Ļipovaja rošča", d. r. Volkorezu ciemam, — „Vaidu kapi", kuŗos 231 uzkalniņš; d) Kurgans pie Rudņas ciema, valsts mežā; e) pilskalns „Gorodok", Zubravas ciema zemē, mežainā apvidū, 0,5 klm. d. r. Zubravas lauku malai.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Istras mž. centrs, 20 klm. no pg. n., izmanto lauksaimn.; 2) Anapoles mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās ierīkota pamatsk.; 3) Konecpoles mž. centrs, 8 klm. no pg. n., izmanto lauksaimn.; 4) Ļauderu mž. centrs, 10 klm. no pg. n., izmanto lauksaimn.; 5) Sibilinas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., izmanto lauksaimn.

4. **Dabas jaukumi:** sk. pilskalnus.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

4. Kārsavas pagasts.

(Sk. karti 614. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Korsovkas pg.

Pagasta robeža: z. — Gauru un Baltinavas pg., d. un r. Mērdzenes pg., v. — Nautrēnu un Tilžas pg.

Pg. platība — 225,2 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 9842, no tiem vīr. 4761, siev. 5081.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 268 klm., pa zc. — 295 klm.; apr. pls. Ludza, lietojot dzc. — 65 klm., pa zc. — 31 klm.; tv. dzc. stc. Malnava — 1 klm.

Pg. n. Kārsavas pilsētā.

Pasta adrese: c. Kārsavu.

Upes: Rītupe.

Ezeri: —

Kalni: Naudas, Verpeļu, Ranču, Čertovka.

Lielākie mežu masīvi: Kārsavas novads — 2800 ha.

Lielākie purvi: Kalnasavas — 1290 ha, Krieviņu — 1640 ha, Salinieku — 475 ha, Zaboravas — 425 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. II iec.; miertiesas Kārsavas iec.; izm. tiesneša Kārsavas iec.; tiesu izp. Kārsavas iec. Pg. vecākais Dovans Francis, dz. Šnitku ciemā, 0,2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Daugulis Modests, dz. Luksteniekos, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. v. i. Palaškovs Jānis, dz. Kalnājos, 9 klm no pg. n. Pg. darbvedis Loganovskis Staņislavs, dz. pg. n., tlr. Kārsava 4; vc. plc. kārtībnieks Ruducans Broņislavs, dz. Kārsavā, Miera ielā, tlr. Kārsava 4.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Kārsavas latv. 6 kl. pamatsk., 0,2 klm. no pg. n., prz. Kimmelis Arvīds, tlr. Kārsava 81; 2) Kārsavas kr. 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Kaširenkovs Jānis; 3) Nesteru 6 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Ubelītis Pēteris; 4) Saļņevas latv. 6 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Lindraks Jānis; 5) Bondaru 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Loganovskis Juris; 6) Naglanu 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Rolavs Kārlis; 7) Ranču 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Baranovskis Viktors; 8) Oponosu 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Ruško Ilze; 9) V. Seil 4 kl. pamatsk. Kārsavas stc., 3 klm. no pg. n., prz. Abrenietis Andrējs; 10) Tronovas 4 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Kosminskis Vera; 11) Krivenu 4 kl. pamatsk., Daguševā, 10 klm. no pg. n., prz. Urtans Antons; 12) Ziemeļu 4 kl. pamatsk. Morozovkā, 12 klm. no pg. n., prz. Līmanis L.

Bibliotēkas: Ludzas Latgales kult. veicin. bbas Kārsavas nod. „Austra" bibliot., pg. n., prz. Daugulis Modests, dz. Luksteniekū ciemā; Latv. kat. jaunatnes bbas Kārsavas nod. bibliot. Malnavā, kat. baznīcas telpās, prz. Lobanovskis Juris, dz. Šnitku ciemā.

3. **Veselības kopšana.** Kārsavas slimnīca un ambulance Kārsavas pls. Ārsts Mamontovs Aleksandrs un ārste Mamontovs Helēne, dz. Līkbērzos, 1 klm. no pg. n., tlr. Kārsava 8. Vecmāte Meškovskis Valērija, dz. Kārsavā, pie pg. n., tlr. Kārsava 73. Feldšers Barkans Mateušs, dz. Kārsavā, tlr. Kārsava 73.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Trofimovs Vladimirs, dz. Kārsavā, pie pg. n., tlr. Kārsava 31.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Rītupes dzc. līnija un Daugavpils-Rītupes šoseja.

Kārsava — P. t. k. N., prz. Viškers Toms, tlr. Kārsava s. v.; Nesteri — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Svirskis Marta, dz. Nesteru ciemā, tlr. Nesteri s. v.; Bondari — P. n. Ab., 9 klm. no pg. n., prz. Loganovskis Juris; Ranči — P. n. Ab., Ločkalnos, 7 klm no pg. n., prz. Loganovskis Jānis; Kārsava — P. n. Abc., Kārsavas dzc. stc., 3 klm. no pg. n., prz. Votamaņuks Manesa.

6. **Pārējās iestādes.** a) Ruskalovas vmžn. VI iec. Kārsavas mžn. Jaun-Tīpānos, 1 klm. no Kārsavas dzc. stc., mžz. Gabaliņš Žanis, tlr. Kārsava 65; b) Ruskalovas vmžn. VII iec. Malnavas mžn. Malnavā, 2 klm. no Malnavas dzc. stc., mžz. Lorencs Emīls, tlr. Kārsava 20.

Kārsava — dzc. stc., pr. Jumars Jānis; Purēni — dzc. stc., pārzina Barkāns Jānis; Malnava — dzc. stc., pr. Vogulovičs Jezups.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1819, saimniecību — 1822. Aramzeme 7947,58 ha (35,28% no z. kpl.), pļavas 3554,10 ha (15,78%), ganības 3595,88 ha (15,97%), meži 4433,04 ha (19,68%), purvi 1965,98 ha (8,73%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, āpši, vāveres, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, plauži, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas, zāģētava un vilnas apstrādāšanas uzņēmums Līčos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Matīss Reinholds, tlr. Kārsava 47; 2) Elektrības spēkstac. Līčos, 0,5 klm. no pg. n., īp. Matīss Osvalds, tlr. Kārsava 47; 3) Malnavas pienotava, 3 klm. no pg. n., īp. piensaimn. sba, tlr. Kārsava 103; 4) Malnavas zāģētava, 3 klm. no pg. n., īp. Valsts Latgales lauksaimn. skola, tlr. Kārsava 103; 5) Pārtikas preču trg. Grebņevos, īp. Ošups Jūlijs; 6) Sīku preču vkl. Novosilvu sādžā, īp. Začests Viktors; 7) Pārtikas un sīku preču vkl. L. Zelčeva sādžā, īp. Seipulis Jūlijs; 8) Maiznīca Barkaņos, īp. Prokofjevs Arkādijs; 9) Ķieģeļu ceplis un kaļķu dedzināt. Rogu ciemā, īp. Udenis Michails un Edīts; 10) Ķieģeļu ceplis Rogu ciemā, īp. Skrims Romvalds; 11) Pārtikas un sīku preču trg. Kaskānu ciemā, īp. Igaunis Staņislavs; 12) Pārtikas preču vkl. Jaunbazovās, īp. Udenis Solomons; 13) Zeltkalēja darbnīca Ledinsku pļavās, īp. Pirins Konstantīns; 14) Sīku preču trg. Jaunbazovas sādžā, īp. Gurvičs Zachars; 15) Koloniālpreču trg. Jaunbazovas sādžā, īp. Ušackis Apolonija; 16) Laikrakstu, grāmatu un rakstāmlietu trg. Kārsavas stc., īp. „Leta"; 17) Pārtikas preču trg. Veckārsavā, īp. Rakickis Anatolijs; 18) Pārtikas preču trg. Veckārsavā, īp. Simanovičs Jānis; 19) Sīku preču trg. Jaunbazovas sādžā, īp. Šērers Dāvīds; 20) Manufaktūras trg. Jeničos, īp. Skuba Anna; 21) Kliņģeru un saldumu trg. Kārsavas tirgus laukumā, īp. Prokofjevs Arkādijs, dz. Barkānos; 22) Pārtikas preču trg. Jaunbazovas s., īp. Edelmanis Izraēls; 23) Pārtikas preču trg. Jaunbazovas s., īp. Gurēvičs Moisejs; 24) Pārtikas preču trg. Jaunbazovas s., īp. Stafeckis Eduards; 25) Ēdienu vkl. Kārsavā, īp. Vrubļevskis Aleksandra; 26) Naftas dzirnavas M. Zelčevas s., 8 klm. no pg. n., īp. Tiļiševskis Jānis un Naļivaiko Aleksandrs; 27) Naftas dzirnavas Lašos, 12 klm. no pg. n., īp. Baginskis Jānis.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 64.325,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Malnavas Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., priest. Tumans Antons; b) Kārsavas ev.-lut. draudzes baznīca Antonovā, 0,5 klm. no pg. n., mācīt. Ķemers Miervaldis; c) Kārsavas pareiztic. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., priesteris Zachārovs Dimitrijs.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Malnovas piensaimn. sba, db. 1928. g., pr. Sauleskalns Pēteris, dz. Malnovā, 3 klm. no pg. n., tlr. Kārsava 7; 2) Kārsavas krājaizd. sba, pr. Kindzulis Vincents, dz. Kārsavā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Senču kapenes Roguciemā.

1905. g. notikumi: sacelšanās pret muižniecību, ko izdevās apspiest tikai palīdzot karaspēkam.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Malnavas mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkās novietota Valsts Latgales lauksaimn. vidusskola; 2) Saļņevas mž. centrs, 9 klm. no pg. n., izlieto lauksaimn.

4. **Dabas jaukumi:** Naudas kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Lapovos, Šnitkos.

5. Mērdzenes pagasts.

(Sk. karti 614. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Michalovas pg.

Pagasta robeža: z. — Kārsavas un Gauru pg., d. — Zvirgzdenes un Ciblas pg., v. — Bērzgales un Nautrēnu pg., r. — Ciblas pg. un S. P. R. S.

Pg. platība — 321,1 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Pudinova un Pušmucova.

Iedzīvotāji 1935. g.: 11.287, no tiem vīr. 5438, siev. 5849.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 273 klm., pa zc. — 306 klm.; apr. pls. Ludza, pa zc. — 17 klm.; tv. pls. Kārsava, pa zc. — 15 klm.; tv. dzc. stc. Malnava — 16 klm.

Pg. n. pie Ludzas-Kārsavas ceļa.

Pasta adrese: c. Mērdzeni.

Upes: Rītupe, Ludza, Strauja, Čodorāni.

Ezeri: Rojevkas — 40 ha, Lelblontu — 2 ha, Lelevas — 1,5 ha, Snotovļu — 2 ha.

Kalni: Skradeļu, Bubinu, M. Blonti, Nuraugi, Leļevu.

Lielākie mežu masīvi: Michailovas novads — 3430 ha, Malnavas novads — 2500 ha.

Lielākie purvi: Kreiču — 3540 ha.

II

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. II iec.; miertiesas Kārsavas iec.; izm. tiesneša Kārsavas iec.; tiesu izp. Ludzas iec. Pg. vecākais Arbidāns Staņislavs, dz. Dzērvos, 13 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Teicans Apolinārijs, dz. Ludzā, 17 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Rudovičs Staņislavs, dz. Dzērvu skolā, 13 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Vazackis Donāts, dz. pg. n., tlr. Mērdzene 4; vc. plc. kārtībnieks Švirksts Izidors, dz. Mērdzenē, tlr. Mērdzene 5; Pušmucovas rajona plc. kārtībnieks Drics M., dz. Pušmucovā, 5 klm. no pg. n., tlr., Mērdzene 10.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) II Mērdzenes 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Grigors Vera, tlr. Mērdzene 6; 2) I Mērdzenes 6 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Kalvāns Antons, tlr. Mērdzene 7; 3) Pušmucovas 6 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Daudišs Ignats, tlr. Smilškalns 2; 4) Dzērvu 6 kl. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Rudovičs Staņislavs; 5) Goliševas kr. 6 kl. pamatsk., 15 klm no pg. n., prz. p. v. i. Aizpurvītis; 6) Porošku kr. 4 kl. pamatsk., 35 klm. no pg. n., prz. Raševskis; 7) Deglevas j. t. 4 kl. pamatsk., 20 klm. no pg. n., prz. Klementjevs Aleksandrs; 8) Mediševas 4 kl. pamatsk., Mediševā, 16 klm. no pg. n., prz. Pakalns; 9) Blontu 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kondrāts Ignats, tlr. Smilšu kalns 3; 10) Loču 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Cērs Felicija; 11) Cēru 4 kl. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Mačs Pēteris; 12) Pudinovas kr. 4 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Astaškēvičs Ilja, tlr. Mērdzene 3; 13) Stiglovas 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Iljenkovs Leons; 14) Stepanu 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Draunieks Herta; 15) Tereku 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Žirnis Klemens; 16) Strauju kr. 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Osipovs Filimons.

Bibliotēkas: Mērdzenes pg. valdes bibliot., 690 sēj., prz. Vazackis Donāts, dz. Mērdzenē, tlr. Mērdzene 4; Ludzas Latg. k. v. b. Michalovas nod. bibliot. Pušmucovā, 270 sēj., prz. Daudišs Ignats, dz. Pušmucovā, tlr. Smilškalns 2; Latv. k. v. b. Goliševas nod. bibliot., 960 sēj., prz. Strante Pāvils, dz. Goliševā, tlr. Kārsava 71.

3. **Veselības kopšana.** Mērdzenes raj. ambulance Mērdzenē. Ārsts Lejiņš Kārlis, Mērdzenē, pie pg. n. Feldšers Lavrinovičs Grigorijs, Mērdzenē. Vecmāte Noviks Anete Mērdzenē; Goliševas rajona vecmāte Staņislavskis Anna, dz. Zacharos, 14 klm. no pg. n. Aptieka Mērdzenē, īp. Matisons Ādolfs, tlr. Mērdzene 1.

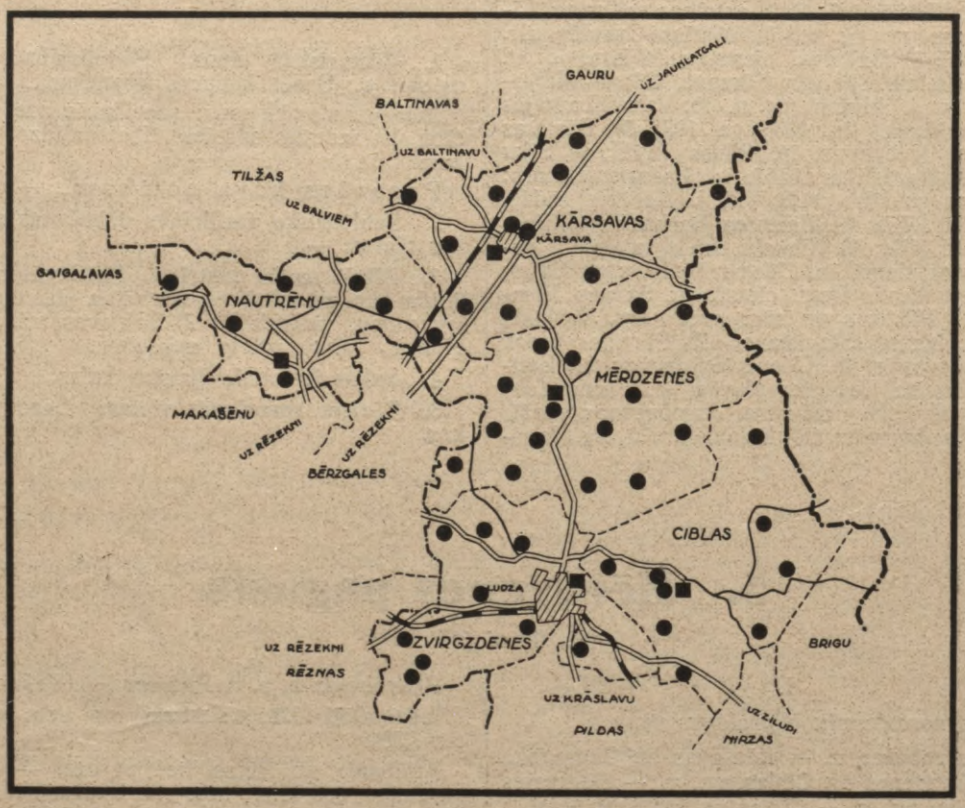

Ludzas-Kārsavas rajons.

4. **Lopārstniecība.** Veterinārārsts Millers, dz. Ludzā, 17 klm. no pg. n., tlr. Ludza 33.

5. **Satiksme.** Mērdzene — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Nauduševskis Vera, dz. Perenkļos; Pušmuca — P. n. Ab., Pušmucovā, 5 klm. no pg. n., prz. Luckāns Eduards, dz. Slapņos; Stiglava — P. n. Ab., Stiglavā, 6 klm. no pg. n., prz. Minčenko Antons; Aizgārša — P. n. Abc., Goliševā, 15 klm. no pg. n., prz. Ramans Jevgeņijs; Deglava — P. tf. n. Abc. T. p. C., Deglevā, 20 klm. no pg. n., prz. Feodorovs; Mediša — P. n. Ab., Mediševā, prz. Krištopans Francis; Smilškalns — Tf. n. T. p. C., Skinčos, 7 klm. no pg. n., prz. Ruskulis.

6. **Pārējās iestādes.** Rēzeknes vmžn. V iec. Michailovas mžn. Mērdzenē, 18 klm. no Ludzas dzc. stc., mžz. Klētnieks Rūdolfs, tlr. Mērdzene 8.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2317, saimniecību — 2329. Aramzeme 10.932,87 ha (34,27% no z. kpl.), plavas 5316,13 ha (16,56%), ganības 4127,28 ha (12,86%), meži 6444,11 ha (20,07%), purvi 3801,52 ha (11,84%).

Mežos sastopami: ret. vilki, lapsas, āpši, vāveres, stirnas, ūdri, lūši, brieži u. c.; upēs un ezeros: līdakas, plauži, asari, kugras, raudas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sīku preču trg. Strauju ciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Jelagins Jegors; 2) Dzirnavas Michailovā, 4 klm. no pg. n., īp. Pugovičs Matvejs; 3) Ūdens dzirnavas Pudinovā, 4 klm. no pg. n., īp. Dundurs Jānis; 4) Ūdens dzirnavas Mežernieku ciemā, 11 klm. no pg. n., īp. Sarkans Tadeušs; 5) Zāģētava Strauju ciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Pugovičs Ignats, dz. J. Michailovā; 6) Sīku preču trg. Degļu ciemā, 16 klm. no pg. n., īp. Vestfāls; 7) Sīku preču trg. Jakuču ciemā, 18 klm. no pg. n., īp. Jefimovs Grigors; 8) Sīku preču trg. Goliševā, 15 klm. no pg. n., īp. Vasiļjevs Jēkabs; 9) Sīku preču trg. Pudinovā, 3 klm. no pg. n., īp. Andrējevs Aleksandrs; 10) Sīku preču trg. Pudinovā, 3 klm. no pg. n., īp. Tichomirovs Maksims; 11) Sīku preču trg. Stiglovā, 6 klm. no pg. n., īp. Lubimovs Timofejs; 12) Sīku preču trg. Mežernieku ciemā, 11 klm. no pg. n., īp. Mulers Donāts; 13) Sīku preču trg. Pušmucovā, 6 klm. no pg. n., īp. Rancāns Staņislavs; 14) Sīku preču trg. Mērdzenē, pie pg. n., īp. Lalins Nikolajs; 15) Sīku preču trg. Mērdzenē, pie pg. n., īp. Tregers Isaks; 16) Sīku preču trg. Mērdzenē, pie pg. n., īp. Tregers Malkiels, tlr. Mērdzene 6; 17) Sīku preču trg. Mērdzenē, pie pg. n., īp. Patmalnieks Dāniels; 18) Sīku preču trg. Michalovā, 4 klm. no pg. n., īp. Barcans Marija; 19) Sīku preču trg. I Baranovā, 5 klm. no pg. n., īp. Seipuls Jūļjans; 20) Sīku preču trg. Mērdzenē, pie pg. n., īp. Sviklaus Rozālija; 21) Lauku aptieka Mērdzenē, īp. Matisons Ādolfs, tlr. Mērdzene 1; 22) Pārtikas un sīku preču vkl. Stiglovas sādžā, īp. Bluss Jezups; 23) Krejošanas punkts Stiglovas sādžā, īp. Malnavas piensaimn. sba; 24) Krejošanas punkts Antonovas sādžā, īp. Malnavas piensaimn. sba; 25) Pārtikas un dzelzs preču trg. Plaudu ciemā, īp. Konstintinovs Ovdokijs; 26) Pārtikas preču trg. Gališevas ciemā, īp. Pasredinkova Afanasija; 27) Ēdienu vkl. ar alu Goliševas ciemā, īp. Robežsargu sporta kluba Zilupes nod.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 66.488,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pušmucovas Rom.-kat. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n., priest. Lachs Antons, tlr. Smilškalns 1; b) Stiglovas Rom.-kat. draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n., priest. Budzilas Antons; c) Michalovas pareiztic. draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., priest. Trubeckojs Nikanors; d) Goliševas pareizt. draudzes baznīca, 15 klm. no pg. n., priest. Boriss Ramans; e) Ludzas Rom.-kat. draudzes baznīca, 17 klm. no pg. n., priest. Urbšs. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Ludzas ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pušmucovas krājaizd. sba, db. 1924. g., 5 klm. no pg. n., pr. Gailans Jezups, dz. Strauju skolā; 2) Latv. kult. veic. bba, db. 1925. g., pr. Gaidamovičs Pēteris, dz. Goliševā, 15 klm. no pg. n., tlr. Kārsava 71; 3) Latv. pretalkoh. bbas Mērdzenes nodaļa, db. 1927. g., pr. Buļš Pēteris, dz. Silagaiļu ciemā; 4) Lopkopības pārraudzības bba „Atmoda", db. 1929. g., pr. Jakovļevs, dz. Kraucovkā, 6 klm. no pg. n.; 5) Meliorācijas sba „Straume", db. 1928. g., pr. Pugovičs Andrējs, dz. Michailovā; 6) Meliorāc. sba „Līdums", db. 1927. g., pr. Babris Dānels, dz. Stiglovā, 6 klm. no pg. n.; 7) Meliorāc. sba „Strauts", db. 1929. g., pr. Žogots Ādams, dz. Ruzaros I, 2 klm. no pg. n.; 8) Meliorāc. sba, pr. Grudzovs, dz. Kr. Stiglovā, 6 klm. no pg. n.; 9) Meliorāc. sba „Kreiču purvs", db. 1928. g., pr. Vazackis Donāts, dz. Mērdzenē, 4 klm. no pg. n., tlr. Mērdzene 4; 10) Meliorāc. sba „Draugs", db. 1928. g., pr. Meļņikovs, dz. Mediševā, 12 klm. no pg. n.; 11) Lopkopības pārraudz. bba „Ausma", db. 1928. g., Bandaievā, 10 klm. no pg. n., pr. Mierinš Aleksandrs, dz. Antanovā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Silenieku ciema robežās, 1,5 klm. d. Michailovai; b) kapu lauks (19 uzkalniņu), Kārsavas vmžn. robež., Borovinku mežā; c) kapu lauks valsts mežā, z. Strauju (Strāvu) ciemam; d) uzkalniņu kapi (140 uzkalniņu), valsts mežā, 1 klm. Čenčevas ciemam.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Pušmucovas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., atstāts bij. īp. kā neatsav. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** Čadorenu, Skradeļu, M. Blontu kalnu grēdas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Mērdzenē, Pušmucovā un M. Blontos.

6. Nautrēnu pagasts.

(Sk. karti 614. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zaļmuižas pg.

Pagasta robeža: z. — Tilžas pg., d. — Makašēnu un Bērzgales pg., v. — Gaigalavas pg., r. — Kārsavas un Mērdzenes pg.

Pg. platība — 153,8 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Rogovka.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6368, no tiem vīr. 3030, siev. 3338.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 264 klm., pa zc. — 280 klm.; apr. pls. Ludza, lietojot dzc. — 64 klm., pa zc. — 35 klm.; tv. pls. Kārsava, lietojot dzc. — 25 klm., pa zc. — 18 klm.; tv. dzc. stc. Mežvidi — 10 klm.

Pg. n. pie Bikovas-Ludzas ceļa.

Pasta adrese: c. Nautrēniem.

Upes: Iča.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Nautrēnu novads — 102 ha.

Lielākie purvi: Mežvidu — 1500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. II iec.; miertiesas Kārsavas iec.; izm. tiesneša Rēzeknes II iec.; tiesu izp. Rēzeknes I iec. Pg. vecākais Ancāns Pēteris, dz. Viļumu c., 15 klm. no pg. n., tlr. Līvzenieki 3; pg. pdm. prs. Rancāns Antons, dz. Rīgā; pg. tiesas prs. Sjomkans Fr., dz. Jūzupo ciemā, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Broks Aleksandrs, dz. Rogovkā, tlr. Nautrēni 10; vc. plc. kārtībnieks Birzlejs Ansis, dz. Rogovkā, tlr. Nautrēni 4.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Rogovkas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Treimanis Edgars; 2) Mežvidu 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Elekss Voldemārs, tlr. Mežvidi 8; 3) Laizānu pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Stabrovskis Pēteris; 4) Grīvdeniešu 4 kl. pamatsk., Grīvdeniekos, 9 klm. no pg. n., prz. Gutans Sofija; 5) Līvzenieku 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Bartkēvičs Aleksandrs; 6) Saukaviešu 4 kl. pamatsk. Saukaviešos, 13 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Helēna; 7) Pilnieku-Zaļmuižas pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Bilinskis Jezups.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Segals Dāvīds, dz. Rogovkā, tlr. Nautrēni 18. Vecmāte Bulis Zemislava, dz. Rogovkā, tlr. Nautrēni 18. Feldšers Puksts Andrējs, dz. Rogovkā. Aptieka Rogovkā, īp. Grasmanis Otīlija.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kārsavas rajonā, vet. ārsts Trofimovs V., dz. Kārsavā, tlr. Kārsava 31.

5. **Satiksme.** Pg. d.-r. šķērso Daugavpils-Rītupes dzc. līnija.

Nautrēni — P. t. k. N., Rogovkā, prz. Rezevskis Verners, tlr. Nautrēni s. v.; Laizani — P. n. Ab., Kosteļos, 5 klm. no pg. n., prz. Reidzāns Marija; Soloviči — P. n. Ab., 5 klm. no pg. n., prz. Rancāns Antons; Līvzenieki — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Rancāns Anna, tlr. Līvzenieki s. v.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1264, saimniecību — 1262. Aramzeme 6727,24 ha (43,74% no z. kpl.), plavas 3351,14 ha (21,79%), ganības 2612,50 ha (16,99%), meži 631,23 ha (4,10%), purvi 1369,68 ha (8,91%).

Mežos sastopami: zaķi, vilki, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, līņi, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sīku preču vkl. Kosteļos, 5 klm. no pg. n., īp. Reidzans Ambrozijs; 2) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Lufts Zauls; 3) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Glezermanis Auseis; 4) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Žogota Kazimers; 5) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Merings Gabriels, tlr. Nautrēni 9; 6) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Dimants Morduchs; 7) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Zusers Bērs; 8) Sīku preču vkl. Rogovkā, pie pg. n., īp. Saukāns Anna; 9) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Barkāns Antons; 10) Sīku preču vkl. Mežvidu muižā, 12 klm. no pg. n., īp. Mališevs Vasta; 11) Sīku preču vkl. Saukavišu ciemā, 13 klm. no pg. n., īp. Mališevs Fedoseja; 12) Sīku preču vkl. Rancānu ciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Golbergs Antons; 13) Sīku preču vkl. Dekteru ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Velikans Onufrijs; 14) Sīku preču vkl. Rogovkā pie pg. n., īp. Žogota Anna; 15) Koku zāģētava Lozdu ciemā. 0,4 klm. no pg. n., īp. Jasiņovičs Matīss; 16) Gaļas trg. Rogovkā pie pg. n., īp. Ruduks Jānis; 17) Gaļas trg. Rogovkā, īp. Šablinskis Jānis; 18) Gaļas trg. Rogovkā, īp. Germanis Jankelis; 19) Frizētava Rogovkas b. a. v., īp. Melnis Jānis; 20) Avīžu kiosks Rogovkas b. a. v., īp. Mičāns Marta; 21) Vīna un degvīna trg. Rogovkas b. a. v., īp. Klimans Jurkans, tlr. Nautrēni 14; 22) Linu pieņemšanas punkts Rogovkas sādžā, īp. Jākobsons Šloms, tlr. Nautrēni 9; 23) Ēdienu vkl. Rogovkas sādžā, īp. Mamiofs Leja; 24) Pienotava Cisovkos, īp. Jermacāns Aloizijs; 25) Pārtikas un sīku preču trg. Dekteros, īp. Švagrovs Staņislavs; 26) Krejošanas punkts Žogotu sādžā, īp. Stružānu piensaimn. sba; 27) Pārtikas un sīku preču vkl. Upeitnieku sādžā, īp. Kuzmans Antons; 28) Dažādu preču trg. Griudinīšu sādžā, īp. Kolčs Pēteris; 29) Ūdens dzirnavas Korkliniķu sādžā, īp. Odumans Benedikts.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 56.383,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Nautrēnu Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,4 klm. no pg. n., priest. Livčāns Izidors; b) Pareiztic. draudzes baznīca, 0,4 klm. no pg. n., priest. vieta vakanta.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rogovas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1928. g., pr. Mu-

raus Fr., dz. Rogovkā; 2) Rogovas krājaizd. aizdevu sba, db. 1923. g., pr. Gudrīts Aloizs, dz. Rogovkā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Pilskalns Openku un Sasiņu ciema robežās; apkārtnes valdošais augstums; no kalna redz 22 klm. tālo Biržu baznīcu, Bikavas baznīcu u. c.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: pg. kā pirmais Latgalē atbrīvots no sarkanarmijas (1. Liepājas kājn. pulka 2. bataljons, kapt. Ērgļa vadībā).

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** 1) Rancāns Jāzeps — mag. theol., bīskaps, dzim. 1886. g.; 2) Miglinīks Pēteris — kultūras darbinieks, dzim. 1852. g., Zaļmuižas Migliniku sādžā; 3) Rancāns Antons — Latg. sab. darb., dzim. 1897. g., Nautrēnu pg.; 4) Jurdžs Andrivs — pirmais Latg. dzejnieks, dzim. 1848. g., Kārklinieku sādžā.

3. **Bijušo muižu centri:** Zaļmuižas centrs, 4 klm. no pg. n., ēkas izlieto spirta rūpniecībai.

4. **Dabas jaukumi:** sk. pilskalnus.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

7. Nirzas pagasts.

(Sk. karti 620. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Nerzas pg.; vāciski Nersensche; krieviski Nerzenskaja.

Pagasta robeža: z. — Ciblas pg., d. — Rundēnu un Istras pg., v. — Pildas pg., r. — Briģu pg.

Pg. platība — 136,5 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Nirza.

Iedzīvotāji 1935. g.: 5330, no tiem vīr. 2549, siev. 2781.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 280 klm., pa zc. — 302 klm.; apr. pls. Ludza, lietojot dzc. — 25,5 klm., pa zc. — 22 klm.; tv. pls. Zilupe, lietojot dzc. — 16,5 klm., pa zc. — 16,5 klm.; tv. dzc. stc. Nerza — 5,3 klm.

Pg. n. pie Ludzas-Lauderu ceļa.

Pasta adrese: c. Nirzu.

Upes: —

Ezeri: Nirzas — 650,3 ha.

Kalni: Osvovas, Pentjušu, Lūropu, Mežematveju, Diukšu, Karātavas.

Lielākie mežu masīvi: Nirzas novads — 310 ha.
Lielākie purvi: Timuļa — 10 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. III iec.; miertiesas Ludzas II iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Zilupes iec. Pg. vecākais Šveida Jāzeps, dz. Greidānu ciemā, 10 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Samušovs Antons, dz. Leščinčos, 1,5 klm. no pg. n., tlr. Nirza 7; pg. tiesas prs. Kušneris Jānis, dz. Andru ciemā, 9 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Mekšs Jānis, dz. pg. n., tlr. Nirza 10; vc. plc. kārtībnieks Peiks Kārlis, dz. pg. n., tlr. Nirza 1.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Nirzas 6 kl. pamatskola pie pg. n., prz. Stabovičs Benedikts, tlr. Nirza 10; 2) Žurilu 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Kornelis Zofija; 3) Pereļu 4 kl. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Šveics Rūdolfs; 4) Greidānu 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Apinis Emīlija; 5) Lūropu 4 kl. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Rakovs Vladimirs; 6) Raipoles 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Grečs Dāniels; 7) Barisu 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Čude Mirdza; 8) II Rimšu 4 kl. pamatsk., 6,5 klm. no pg. n., prz. Kupčis Staņislava.

Bibliotēkas: Nirzas izglīt. bbas „Auseklis" bibliot., 800 sēj., prz. Stabovičs Benedikts.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Vilde Alīse, tlr. Nirza 15; vecmāte Mūzis Alma, dz. Nerzas ciemā, tlr. Nirza 15. Aptieka Nirzas ciemā.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ludzas rajonā, vet. ārsts Mellers V., dz. Ludzā, tlr. Ludza 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Nirza — P. tf. n. Abc. T. p. C., Nirzas ciemā pie pg. n., prz. Reiņiks Aleksandrs; Osava — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Uzulēns Jānis; Raipole — P. n. Ab., 6,5 klm. no pg n., prz. Mičulis Donāts.

6. **Pārējās iestādes.** Nirza — dzc. stc., pr. Šūmanis Pēteris, tlr. Nirza s. v.

II.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1160, saimniecību — 1104. Aramzeme 6471,06 ha (47,40% no z. kpl.), plavas 2582,79 ha (18,92%), ganības 1889,45 ha (13,84%), meži 539,13 ha (3,95%), purvi 575,19 ha (4,21%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: raudas, asari, līdakas, plauži, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Sīku preču trg. Osvovas ciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Šveida Francis; 2) Koloniālpreču trg. Berozovkas ciemā, 9,3 klm. no pg. n., īp. Fonarovs Zavel-Movša, tlr. Ozupīne 5; 3) Sīku preču trg. Mortēņu ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Fonarovs Buņa; d) Sīku preču trg. Mortēņu ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Fonarovs Bromka; 5) Pārtikas preču trg. Rikumu sādžā, īp. Bagdanovičs Konstantīns; 6) Pārtikas preču un manufaktūras trg. Rai-

bakozas sādžā, īp. Isačenko Pāvils; 7) Dažādu preču trg. Mārtiņu sādžā, īp. Zilupes lauksaimn. kooperātīvs „Savienība"; 8) Pārtikas preču trg. Obšu sādžā, īp. Igovens Eduards; 9) Koloniālpreču trg. Mārtiņu sādžā, 5 klm. no pg. n., īp. Fonarovs Faibišs; 10) Aptieka Nerzas sādžā, īp. Dombrovskis Richards, tlr. Nirza 6; 11) Koloniālpreču trg. Nerzas sādžā, īp. Fonorovs Izraels; 12) I šķiras traktieris Nerzas sādžā, īp. Bricis Alberts; 13) Vīnu un degvīnu trg. Nerzas sādžā, īp. Kacs Jēkabs, tlr. Nirza 2; 14) Koloniālpreču un manufaktūras trg. Nirzas b. a. v., īp., Fonarovs Genochs, tlr. Nirza 2; 15) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Fonarovs Zāmuels; 16) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Kairišs Adele; 17) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Bricis Helēne.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 38.000,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Raipoles Rom.-kat. draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n., priest. Podļevskis Jānis. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Ludzas ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Nirzas izglīt. bba „Auseklis", db. 1926. g., pr. Stabovičs Benedikts, dz. Nirzas ciemā; 2) Raipoles katoļu jaunatnes bba, db. 1931. g., 6 klm. no pg. n., pr. Sjakste Francis, dz. Dinkšu ciemā; 3) Pereļu lauksaimn. bba „Zemkopis", db. 1926. g., 10 klm. no pg. n., pr. Šveide Jāzeps, dz. Greidānu ciemā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Zamkovaja gora" (latvieši sauc par „Pentužu kalnu), Pentužu jeb Pentuchu ciema robežās, 5 klm. d. Nirzas ezeram; b) pilskalns „Zelta kalns", 0,5 klm. a. Dūkstu (Dinkštu) ciemam, Nirzas ezera r. galā, 0,5 klm. d. Līdeksnes ezeram, valsts mežā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** sk. ezerus un pilskalnus.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Pasienes pagasts.

(Sk. karti 620. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Posines pg.; krieviski Posinskaja.

Pagasta robeža: z. — Zilupes pls. un Briģu pg., d. — Šķaunes pg., v. — Istras pg., r. — S. P. R. S.

Pg. platība — 170,6 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Pasiene.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7112, no tiem vīr. 3423, siev. 3689.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 298 klm., pa zc. — 325 klm.; apr. pls. Ludza, lietojot dzc. — 44 klm., pa zc. — 45 klm.; tv. pls. Zilupe, pa zc. — 12 klm.; tv. dzc. stc. Zilupe — 12 klm.

Pg. robežās b. a. v. Pasiene.

Pasta adrese: c. Zilupi.

Upes: Zilupe, Istrenka.

Ezeri: Lauzinas — 7,8 ha, Zaļesjes — 21,7 ha, Ilzas — 70 ha, Šķaunes — 282,9 ha, Sovonu — 9,3 ha un Pricimovas — 50 ha.

Kalni: Sīmaņkalns, Ādamovas, Krutiks.

Lielākie mežu masīvi: Pasienes novads — 1119 ha.

Lielākie purvi: Mudovka — 425 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. III iec.; miertiesas Zilupes iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Zilupes iec. Pg. vecākais Tiltenbrencis Kārlis, dz. Kalpinkā, 4,5 klm. no pg. n., tlr. Pasiene 14; pg. pdm. un tiesas prs. Rižiks Staņislavs, dz. Pasienes pst.-tlfn. pal. nod., pie pg. n., tlr. Pasiene s. v. Pg. darbvedis Ķempe Roberts, dz. pg. n., tlr. Pasiene 9; vc. plc. kārtībnieks Platpieris Pēteris, dz. Pasienē, pie pg. n., tlr. Pasiene 11.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Pasienes valsts 6 kl. pamatsk. Pasienes muižā, pie pg. n., prz. Plaudis Alberts, tlr. Pasiene 2; 2) Pasienes poļu 6 kl. pamatsk., pg. n., prz. Mackēvičs Anna, tlr. Pasiene 9; 3) Zaļesjes j. t. 4 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Bulle Nadežda; 4) Beļajevas j. t. 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Žukovskis Pēteris; 5) Šīlovas j. t. 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Dalība Antoņīna; 6) Ļauzinas j. t. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Medvedjevs Iliadors.

Bibliotēkas: Pasienes pg. pašvald. bibliot., pg. n., 261 sēj., prz. Ķempe Roberts, dz. pg. n., tlr. Pasiene 9; Pasienes valsts 6 kl. pamatsk. bibliot., 700 sēj., prz. Grīnšteins Anete, dz. Pasienē, tlr. Pasiene 2; Zaļesjes pamatsk. bibliot., 142 sēj., prz. Bulle Nadežda; Ļauzinas pamatsk. bibliot., 274 sēj., prz. Medvedjevs Iliadors, dz. Pirdovā; Beļajēvas pamatsk. bibliot., 240 sēj., prz. Žukovskis Pēteris.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Sarma Ādolfs, dz. Pasienē, pie pg. n., tlr. Pasiene 4; feldšers Kivrans Jāzeps, tlr. Pasiene 4; vecmāte Zaidelova Akulīna, tlr. Pasiene 4; aptieka Pasienē.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Istras rajonā, vet. ārsta v. i. Baltiņš Andrējs, dz. Vecslabadā.

5. **Satiksme.** Pg. z. pusē šķērso Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Pasiene — P. tf. n. Abc. T. p. C., prz. Rižiks Staņislavs, tlr. Pasiene s. v.; Aizsili — P. n. Ab.,

Zaļesjē, 6 klm. no pg. n., prz. Kuzuls Kārlis; Lauza — P. n. Ab., Pirdovā, 6 klm. no pg. n., prz. Mežeckis Antons; Sniedze — P. n. Ab., Šņitņikos, 8 klm. no pg. n., prz. Gajevskis Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** Zilupes vmžn. II iec. mžn. Zaļesjes muižā, 7 klm. no Zilupes dzc. stc., mžz. Krūmiņš Alberts, tlr. Zilupe 41.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2001, saimniecību — 1706. Aramzeme 7953,60 ha (46,64% no z. kpl.), pļavas 2439,58 ha (14,30%), ganības 2948,34 ha (17,29%), meži 1231,89 ha (7,22%), purvi 1244,39 ha (7,30%).

Mežos sastopami: ret. vilki, zaķi, lapsas, vāveres, seski, āpši u. c.; upēs un ezeros: līdakas, alanti, sapali, līņi, asari, raudas, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Zīļu ūdens dzirinavas, 15 klm. no pg. n., īp. Pozičs Antons, tlr. Lauderi 2; 2) Kalpinkas krejošanas punkts, 4,5 klm. no pg. n., īp. Rēzeknes piensaimn. sba; 3) Ķieģeļu dedzinātava Zaļesjes muižā, 4 klm. no pg. n., īp. Dinzāns Antons; 4) Ķieģeļu dedzinātava Dauguļevā, 4 klm. no pg. n., īp. Minčenoks Jāzeps; 5) Pārtikas preču trg. Pasienē, pie pg. n., īp. Bankovskis Pēteris; 6) Pārtikas preču trg. Pasienē, pie pg. n., īp. Cipkins Girša, tlr. Pasiene 7; 7) Pārtikas preču trg. Pasienē, pie pg. n., īp. Novikovs Miķelis; 8) Vīnu trg. Pasienē, pie pg. n., īp. Petuško Antons; 9) Pārtikas preču trg. Pasienē, pie pg. n., īp. Burovka Marija; 10) Pārtikas preču trg. Naumkos, 6 klm. no pg. n., īp. Zujevskis; 11) Pārtikas preču trg. Šķ. Sibilīnē, 7 klm. no pg. n., īp. Lāzarevs Vasilijs; 12) Pārtikas preču trg. Puņiščos, 9 klm. no pg. n., īp. Gusaks Ignats; 13) Lauku aptieka Pasienas b. a. v., īp. Edelšteins Leizars, tlr. Pasiena 3; 14) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Petuško Paulīne; 15) Krejošanas punkts b. a. v., īp. Rēzeknes piensaimn. sba; 16) Pārtikas preču vkl. Čivčišu sādžā, īp. Jurčenko Ambrozijs; 17) Sīku preču vkl. Čivčišu sādžā, īp. Purviņš Ignats; 18) Gaļas trg. Gorbaču sādžā, īp. Dolgiļēvičs Antons; 19) Galanterijas preču trg. Katalova sādžā, īp. Isakovičs Pēteris; 20) Gaļas trg. Kanovalovas sādžā, īp. Aleksandrovičs Jāzeps.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 49.866,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pasienes Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., priest. Locāns Stepans. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Briģu (Zilupes) pareizticīgo draudzei, priest. Markovskis J.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Savstarp. uguns apdrošin. bba, db. 1934. g., pr. Leizers Edelšteins, dz. Pasienē, pie pg. n., tlr. Pasiene 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Šibeņica", 100 mtr. a. Naumku ciemam, 6 klm. d. Zilupes stc.; b) senlaiku kapu kalns, t. s. „Franču kapi", pie Kausas ezera; c) Kurganu lauks (divpadsmit uzkalniņi, valsts mežā, a. Zilupei); d) Kurganu lauks (trīs iegareni un astoņi apaļi uzkalniņi), valsts mežā, a. Zilupei, Skripčinas-Pakrulu ceļa malā; e) Kurganu lauks pie Katalovas ciema.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: atbrīvošanas cīņas Konovalovas un Daugusevas sādžās.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Pasienes mž. centrs, pie pg. n., ēkās novietota valsts 6 kl. pamatsk.; 2) Zaļesjes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās novietota 4 kl. pamatsk.; 3) Goranu mž. centrs, 5 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās; 4) Marcinpoles mž. centrs, 9 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimn.; 5) Pavlova mž. centrs, 7 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimniecībās.

4. **Dabas jaukumi:** Pasienes b. a. v.; Melnais Strauts; Zīļu un Adamovas sādžu apkārtne.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Zīļos, prz. Mucjanko A., Zilupe 6 klm., pst. c. Zilupi; b) Naumku sādžā, Zilupē, prz. Singirskijs V., pasta nod. Aizsili, stc. Zilupe 6 klm.

9. Pildas pagasts.

(Sk. karti 620. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Pyldas pg.; krieviski Pildenskaja.

Pagasta robeža: z. — Zvirgzdenes un Ciblas pg. un Ludzas pls., d. — Rundēnu pg., v. — Kaunatas un Rēznas pg., r. — Nirzas pg.

Pg. platība — 188,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7527, no tiem vīr. 3606, siev. 3921.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 271 klm., pa zc. — 297 klm.; apr. un tv. pls. Ludza, pa zc. — 17 klm.; tv. dzc. stc. Ludza — 17 klm.

Pg. n. pie Ludzas-Bukmuižas ceļa.

Pasta adrese: c. Ludzu.

Upes: Ilza, Robežniece, Inkina.

Ezeri: Pilda — 290,8 ha, Zurzu — 15 ha, Porkaļu — 43,3 ha, Pracepoles — 17 ha.

Kalni: Locovas, Mazo Gorbunu.

Lielākie mežu masīvi: Pildas novads — 1160 ha, Uškucovas — apm. 50 ha, Kurmas — apm. 30 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. I iec.; miertiesas Ludzas II iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Ludzas iec. Pg. vecākais Pedanovs Staņislavs, dz. Raibakazās, 2 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Nukša Staņislavs, dz. Ciblas pg., 17 klm. no Pildas pg. n.; pg. tiesas prs. Valeina Jāzeps, dz. Barauškų ciemā, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Gorņevs Jānis, dz. pg. n., tlr. Pilda 2; vc. plc. kārtībnieks Turlais Jānis, dz. Pildas b. a. v., pie pg. n., tlr. Pilda 4.

Zilupes-Istras rajons.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) I Pildas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Nukša Malvīna; 2) II Pildas 6 kl. pamatsk. Tribukos, 8 klm. no pg. n., prz. Savickis Dominiks; 3) Justinovas 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Lērums Pēteris; 4) Filandmuižas 4 kl. pamatsk., Filandmuižā, 5 klm. no pg. n., prz. Ruško Jānis; 5) Restmuižas 4 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Māliņš Matilda; 6) Brodaižu latv. 4 kl. pamatsk. Brodaižos, prz. Kučinskis Bronis; 7) Brodaižu kr. 4 kl. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Kazeks Georgs.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Veržbickis Marijans; vecmāte Gabruševs Olga; aptieka Pildas b. a. v.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ludzas rajonā, vet. ārsts Mellers V., dz. Ludzā, tlr. Ludza 33.

5. **Satiksme.** Pg. z. rītos skar Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

Pilda — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Gabruševs Jūlijs, tlr. Pilda 1; Nukša — P. n. Ab., Pildas b. a. v., 6 klm. no pg. n., prz. Rimša Marija; Brodaiži — P. tf. n. Ab. T. C., 13 klm. no pg. n., prz. Kozlans Jezups; Justunova — P. tf. n. Abc. T. p. C., 12 klm. no pg. n., prz. Arbidans Pēteris; Strumpe — P. n. Ab., 10 klm. no pg. n., prz. Valeina Jānis; Istalsna — P. n. Ab., Krustceļos, 9 klm. no pg. n., prz. Kravals Pēteris; Germi — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Rasickis Konstantīns.

6. **Pārējās iestādes** Ludza — dzc. stc., pr. Skrustiņš Jānis; Istalsna — dzc. pstn., pārzina Kazričs Vladislavs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1584, saimniecību — 1549. Aramzeme 8756,91 ha (46,56% no z. kpl.), pļavas 3058,88 ha (16,26%), ganības 1900,30 ha (10,10%), meži 2535,41 ha (13,48%), purvi 1122,16 ha (5,97%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, seski, vāveres, vilki, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauži, vīķi, ķīši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Parkaļos, 3 klm. no pg. n., īp. Pobedins Benita, tlr. Pilda 3; 2) Ūdens dzirn. Melnīcā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Melnicas s. sba; 3) Ūdens dzirnavas Ovragos, 5 klm. no pg. n., īp. Vilpiševskis; 4) Koloniālpreču trg. Pildā, pie pg. n., īp. Epšteins Iļja; 5) Koloniālpreču trg. Pildā, pie pg. n., īp. Lifšics G.; 6) Koloniālpreču trg. Brodaižos, 13 klm. no pg. n., īp. Uzuliņš J., tlr. Brodaiži; 7) Koloniālpreču trg. Brodaižos, 13 klm. no pg. n., īp. Milners J., tlr. Brodaiži; 8) Galanterijas un sīku preču trg. Tribuchu sādžā, īp. Savickis Filimona; 9) Pārtikas preču trg. Apsēs, īp. Papāns Pēteris; 10) Sīku preču trg. Pildā, īp. Rimša Marija; 11) Krejošanas punkts Zelezniekos, īp. piensaimn. sba; 12) Tabakas un sīku preču trg. Justinovas sādžā, īp. Kornejans Staņislavs; 13) Pārtikas preču trg. Bezdelīgās, īp. Attamovičs R.; 14) Pārtikas preču trg. Brodaižu s., īp. Nikuļins Pelageja; 15) Pārtikas preču trg. Mazo-Tjapšu sādžā, īp. Rumjanceva Anna; 16) Pārtikas un tabakas preču vkl. Kukujevas sādžā, īp. Stroganovs J.; 17) Pildas aptieka, īp. Habass Boruchs, tlr. Pilda 10; 18) Pārtik. preču trg. Vīgodas sādžā, īp. Laivinieks K.; 19) Pārtikas preču trg. Mizaiņu sādžā, īp. Griķis N.; 20) Pārtikas preču trg. Rancānu sādžā, īp. Miščenkovs Ustīnija; 21) Pārtikas preču trg. Uskačovos, īp. Patjeks-Patejuks Jānis; 22) Krejošanas punkts Skričos, īp. Ignatavas piensaimn. sba; 23) Ķieģeļu ceplis Mingovkas sādžā, īp. Orlovskis Donāts; 24) Pārtikas preču trg. Krasikos, īp. Meksis Alberts; 25) Pārtikas preču trg. Skričos, īp. Soboļevs Jānis, tlr. Brodaiži 4; 26) Gatavu apģērbu trg. Meirānos, īp. Rudņevs Antoņīna.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 50.190,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pildas Rom.-kat. draudzes baznīca, 6 klm. no pg. n., priest. Pekšs Aleksandrs; b) Brodaižu Rom.-kat. draudzes baznīca, 13 klm. no pg. n., priest. Vitanis Kazimirs, dz. turpat; c) Brodaižu pareiztic. draudzes baznīca, 13 klm. no pg. n., priest. Sokolovs Vladimirs, dz. turpat. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Ludzas ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** —

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Gorodok", valsts mežā, Parkaļu, Baldaču, Uškačeva, Padoiniķu ciema tuvumā; grūti atrodams; b) pilskalns „Gorodok", valsts mežā, 0,5 klm. a. Solomniku ciemam, 2 klm. n.-r. Parkaļu ciemam, apvidū vairāki lieli un mazi ezeriņi; c) pilskalns „Zamkovaja gora", 4 klm. z. r. Goveiku pilskalnam, pie Gorku mazmājas, tuvumā Latišu (Lācīšu), Barsuku, Inčiku, Vesaru ciemi; d) Zeimaļovas kara kapi, valsts mežā, pie Glinaukas viensētas; e) kapu kalns Nukšu muižā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Pildas mž. centrs, 7 klm. no pg. n.; 2) Kurmas mž. centrs, 4 klm. no pg. n.; 3) Brodaižas mž. centrs, 12 klm. no pg. n.; 4) Restmuižas centrs, 5 klm. no pg. n., 5) Filandmuižas centrs, 5 klm. no pg. n.; Brodaižu un Filandmuižas centru ēkās novietotas pamatskolas, bet pārējo mž. centru ēkas atstātas pie neatsavināmām daļām.

4. **Dabas jaukumi:** „Solomenka" — divu ezeru starpā,

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Solomenku mājās.

10. Rundēnu pagasts.

(Sk. karti 620. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rundānu pg.; krieviski Rundanskaja.

Pagasta robeža: z. — Pildas un Nirzas pg., d. — Bukmuižas pg., v. — Kaunatas pg., r. — Istras pg.

Pg. platība — 89,7 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Rundēni.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4261, no tiem vīr. 2042, siev. 2219.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 310 klm., pa zc. — 315 klm.; apr. pls. Ludza, pa zc. — 35 klm.; tv. pls. Zilupe, pa zc. — 24 klm.; tv. dzc. stc. Zilupe — 24 klm.; tv. aut. pstn. Bukmuiža — 19 klm.

Pg. n. pie Zilupes-Rundēnu I šķ. ceļa.

Pasta adrese: c. Rundāniem.

Upes: Sarija, Volčica, Sinica.

Ezeri: Bišu — 141,7 ha, Andela — 68,8 ha, Briževa — 50 ha, Pakalni — 10 ha.

Kalni: Gorodokas.

Lielākie mežu masīvi: Rundēnu novads — 180 ha.

Lielākie purvi: Truščeļu — 100 ha, Strukaļu-Strauts — 75 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. IV iec.; miertiesas Ludzas II iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Zilupes iec. Pg. vecākais un tiesas prs. Ceksters Modests, dz. Priežukalnā, 10 klm. no pg. n., tlr. Vārtulauva 1; pg. pdm. prs. Platačs Vitalijs, dz. Tartoku ciemā, 6 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kazinovskis Aloizs, dz. Rundēnos, tlr. Rundāni 3; vc. plc. kārtībnieks Seipulniks Pēteris, dz. Rundēnos, pie pg. n., tlr. Rundāni 17.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Rundēnu valsts pamatsk. pie pg. n., prz. Zeltiņš Mārtiņš, tlr. Rundāni 9; 2) Rundēnu kr. pamatsk. pie pg. n., prz. Stramkovskis Michails; 3) Rulevas j. t. pamatsk. Močulu ciemā, 7 klm. no pg. n., prz. Brics Silvija; 4) Vertulovas j. t. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Stradiņš Pēteris; 5) Drozdovas kr. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Žuravļevs Johanna; 6) Pakalņu kr. pamatsk. Ņunikos, 5 klm. no pg. n., prz. Putniņš Pēteris, tlr. Baltupe 3.

Bibliotēkas: L. l. k. v. b. Rundēnu nod. bibliot., 495 sēj., prz. Reuts Jānis, dz. Rundēnos; Rundēnu krievu izglīt. bbas bibliot., 200 sēj., prz. Stramkovskis Michails.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Gorskis Miķelis, dz. Rundēnos, pie pg. n.; vecmāte Gailišs Leontīna, dz. 1,5 klm. no pg. n.; aptieka Rundēnu b. a. v.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Istras rajonā, vet. ārsta v. i. Baltiņš Andrējs, dz. Vecslabadā.

5. **Satiksme.** Rundāni — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Kārkliņš Aleksandrs, tlr. 19; Vārtulauva — P. tf. n. Abc. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Čeksters Modests, dz. Priežkalnā, tlr. Vārtulauva 1.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 911, saimniecību — 846. Aramzeme 3726,15 ha (41,53% no z. kpl.), pļavas 1447,16 ha (16,13%), ganības 1568,71 ha (17,48%), meži 781,45 ha (8,71%), purvi 688,76 ha (7,68%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, meža cūkas, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, asari, ķīši, raudas, pīkstuļi, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Koloniālpreču trg. Rundēnos pie pg. n., īp. Prikulis Jāzeps; 2) Pārtikas preču trg. Rundēnos pie pg. n., īp. Prikulis Aleksandrs; 3) Koloniālpreču trg. Rundēnos pie pg. n., īp. Klenders Aleksandrs; 4) Pārtikas preču trg. Rundēnos pie pg. n., īp. Dukulis Pēteris; 5) Koloniālpreču trg. Vārtulauvā, 9 klm. no pg. n., īp. Rosickis Evelīne; 6) Manufakt. un ādu trg. Lisovas sādžā, 5,5 klm. no pg. n., īp. Čeksters Jānis; 7) Kovališķu dzirnavas, 2 klm. no pg. n., īp. Jakovļevs Andrējs; 8) Pakalnu dzirnavas, 5 klm. no pg. n., īp. Lemeševskis Jemeļ.; 9) Maizes trg. Skorlupavas sādžā, īp. Dimitrējevs Antonija; 10) Maizes trg. Skorlupavas sādžā, īp. Dimitrējevs Archips; 11) Pārtikas preču trg. Vertulovas sādžā, īp. Svirskis Nikolajs; 12) Pārtikas preču trg. Dvoriščes sādžā, īp. Bagdanovs Vasilijs; 13) Pārtikas preču trg. Rocova sādžā, īp. Molčānovs Jefims; 14) Koloniālpreču un tabakas trg. Pešļevas sādžā, īp. Daugulevs Jānis; 15) Pārtikas preču trg. Bližņevas sādžā, īp. Astašenko Aliferijs; 16) Pienotava L. Krinicu pusmuižā, īp. Maļinovkas piensaimn. sba „Austra", tlr. Vārtulauva 7; 17) Vīnu un degvīna trg. Rundēnu b. a. v., īp. Daņilēvičs Antons; 18) Aptieka b. a. v., īp. Talpis Frīda; 11) Tabakas u. c. preču trg. b. a. v., īp. Spedževs Aleksandrs; 19) Pārtikas preču trg. Vorovkas sādžā, īp. Sigovs Mazārijs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 28.017,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rundēnu Rom.-kat. draudzes baznīca pie pg. n., priest. Jankovskis Pāvels; b) Vertulavas pareiztic. draudzes baznīca, 9 klm. no pg. n., priest. Paņkovs Vladimirs; c) Boru vectic. draudzes lūgšanas nams, 4 klm. no pg. n., mācīt. Timošenko Melentijs; d) Bližņevas vectic. draudzes lūgšanas nams, 8 klm. no pg. n., mācīt. Jeršovs Firss. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Zilupes ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknē, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Latv. kult. veic. bba, db. 1922. g., pr. Vilks Staņislavs, dz. Rundēnos pie pg. n.; 2) Bišmuižas lauksaimn. bba, db. 1925. g., pr. Lielmežs Konstantīns, dz. Dzenigalā; 3) Malinovkas piensaimnieku sba „Austra", db. 1928. g., pr. Barišņikovs Jūl., dz. L. Krinicā, 9 klm. no pg. n., tlr. Vārtulauva 4; 4) Vārtulauvas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Platačs Vitālijs, dz. Tartakos; 5) Meliorāc. sba „Strauts",

db. 1927. g., pr. Čeksters Modests, dz. Priežkalnos, tlr. Vārtulauva 1; 6) Puščas meliorāc. sba, db. 1927. g., pr. Kiščenko Aleksandrs, dz. Puščas ciemā, 5 klm. no pg. n.; 7) Rundēnu lopkop. bba, db. 1927. g., pr. Čeksters Modests, dz. Priežkalnos, tlr. Vārtulauva 1.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Gorelaja gora", pie Gorodok ciema, 1 klm. z. Bišu ezeram; pilskalnam d. „Krutaja gora", kur arī atrod archaioloģiskus izrakumus; b) „Bikkameņ" kalnā divi uzkalniņi un akmeņi „bikkameņ" un „bab-kameņ"; c) pilskalns „Gorodok", Gorodokas sādžas robežās.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Rundēnu mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n.

4. **Dabas jaukumi:** Bišu ezers ar 2 salām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

11. Šķaunes pagasts.

(Sk. karti 620. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Landskoronas pg.; krieviski Ljanskoronskaja.

Pagasta robeža: z. — Pasienes un Istras pg., d. un r. — S. P. R. S., v. — Bukmuižas pg.

Pg. platība — 194 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Poļeščina.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6679, no tiem vīr. 3122, siev. 3557.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 320 klm., pa zc. — 305 klm.; apr. pls. Ludza, pa zc. — 65 klm.; tv. pls. Zilupe — 35 klm.; tv. dzc. stc. Zilupe — 35 klm.

Pg. n. pie Vecslabadas-Zezjuļka ceļa.

Pasta adrese: c. Šķauni.

Upes: Zilupe, Sarjanka, Plisunka.

Ezeri: Gordojs — 63,8 ha, Pintu — 160 ha, Šešku — 120 ha, Grīvas — 59,6 ha.

Kalni: Greblo.

Lielākie mežu masīvi: Landskoronas un Timanovas valsts meži — 1980 ha.

Lielākie purvi: Paļšu — 93 ha, Zamšoviku — 540 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. IV iec.; miertiesas Zilupes iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Zilupes iec. Pg. vecākais Meikšāns Jānis, dz. Kožankos, 5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Šļachota Antons, dz. Poļeščinā pie pg. n., tlr. Šķaune 8; pg. tiesas prs. Svarinskis Konstantīns, dz. Mazurovā, 9 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Kupcāns Pēteris, dz. Poļeščinā, tlr. Šķaune 3; vc. plc. kārtībnieks Pavlovskis Jānis, dz. Poļeščinā, tlr. Šķaune 16.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Landskoronas 6 kl. latv. pamatsk. Poļeščinā, prz. Šļachota Antons, tlr. Šķaune 13; 2) Landskoronas 4 kl. pamatsk. Latiševikos, prz. Zubkāns Miķelis; 3) Šušku 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Leitāns Antons, tlr. Dziļleja 2; 4) Meikšānu 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Lapiņš Anna, tlr. Dziļleja 1; 5) Timanu 4 kl. pamatsk. Timanos, 5 klm. no pg. n., prz. Lange Magdalēna, tlr. Šķaune 15; 6) Punduru 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Krauze Irma; 7) Muižnieku 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Juchnēvičs Zuzanna; 8) Žluktovas 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Putra Voldemārs; 9) Sešku 4 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Dubris Marija; 10) Rubuļu 4 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Betraks Marija.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Peskins Isers, tlr. Šķaune 6; vecmāte Rozenbergs Emma, dz. Poļeščinā; feldšers Zubkans Labrencis, dz. Poļeščinā. Aptieka Poļeščinas b. a. v.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Istras rajonā, vet. ārsta v. i. Baltiņš Andrējs, dz. Vecslabadā.

5. **Satiksme.** Šķaune — P. t. k. N., Poļeščinā, prz. Rozenbergs Jānis, tlr. Šķaune s. v.; Dziļleja — P. tf. n. Ab. T. C., Šuškovā, 12 klm. no pg. n., prz. Lauge Jūlijs; Tīmaņi — P. n. Ab., Ausmās, 7 klm. no pg. n., prz. Platacis Silvestrs, tlr. Šķaune 12; Muižnieki — P. tf. n. Ab. T. p. C., 10 klm. no pg. n., prz. Bricis Pēteris, tlr. Muižnieki s. v.; Augstkalne — P. n. Ab., Punduros, 7 klm. no pg. n., prz. Kučinskis Fabiāns; Meikšāni — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Lūrins Jānis.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1491, saimniecību — 1463. Aramzeme 8553,19 ha (44,09% no z. kpl.), pļavas 3083,21 ha (15,89%), ganības 2136,43 ha (11,01%), meži 3863,71 ha (19,92%), purvi 871,92 ha (4,49%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, āpši, ūdri, seski, zaķi, stirnas; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, zuši, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Šuškovas dzirnavas, 12 klm. no pg. n., īp. Ausējs Jezups; 2) Timānu dzirnavas, 7 klm. no pg. n., īp. Kotāns Pēteris, dz. Rēzeknē; 3) L. Bricu dzirnavas, 12 klm. no pg. n., L. Bricu sādžas kopīpašums; 4) Buraku dzirnavas, 5 klm. no pg. n., Buraku sādžas kopīpašums; 5) Šuškovas zāģētava, 12 klm. no pg. n., īp. Lauge Jūlijs. Poļeščinas b. a. v., pie pg. n.: 6) Manufaktūras vlk., īp. Fuksis M.; 7) Manufaktūras vkl., īp. Borcs S., tlr.

Šķaune 5; 8) Manufaktūras vkl., īp. Glazmans E.; 9) Manufaktūras vkl., īp. Magarams S.; 10) Sīku preču trg., īp. Bogats L.; 11) Sīku preču trg., īp. Magarams D.; 12) Sīku preču trg., īp. Borcs M.; 13) Sīku preču trg., īp. Fuksis S.; 14) Gaļas un zivju trg., īp. Kaplans B.; 15) Sīku preču trg., īp. Lafers H.; 16) Sīku preču trg., īp. Fainglozs Z.; 17) Sīku preču trg. Asaros, īp. Lipko K.; 18) Sīku preču trg., īp. Kanfers L.; 19) Pārtikas preču vkl., īp. Averbuchs Z.; 20) Manufaktūras vkl. Šuškovā, 11 klm. no pg. n., īp. Šarakovs F.; 21) Sīku preču trg. Šuškovā, 11 klm. no pg. n., īp. Fainglozs L.; 22) Sīku preču trg. M. Tivļevā, 7 klm. no pg. n., īp. Odzeļēvičs D.; 23) Sīku preču trg. L. Bricu sādžā, 12 klm. no pg. n., īp. Račko J.; 24) Sīku preču trg. Buraku sādžā, 5 klm. no pg. n., īp. Jermolājevs A.; 25) Sīku preču trg. Timānos, 5 klm. no pg. n., īp. Platacis M., tlr. Šķaune 12; 26) Sīku preču trg. Muižniku sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Iss Šm.; 27) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Eidensons Šloma; 28) Galanterijas preču trg. b. a. v.; īp. Kagans Estere-Etka; 29) Māla trauku trg. b. a. v., īp. Cencipers Michols; 30) Aptieka b. a. v., īp. Peršics Mozus, tlr. Šķaune 14.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 53.402,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Šķaunes pg. Rom.-kat. draudzes baznīca Poļeščinas b. a. v., prāvests Šļachota Antons. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Zilupes ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Kraminš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Landskoronas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Ravinskis Jānis, dz. Šeškos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns Lielandžānu ciema robežās, 2 klm. r. ciemam, tuvu Keiļevas mazmuižai, ap 2 klm. no Krievijas robežas; b) pilskalns „Gorodišče", Poļeščinas ciema robežās, 1 klm. d. Poļeščinas baznīcai, pie pašas Krievijas robežas; c) pilskalns „Kapi", Meikšānu ciema robežās (ciems 2 klm. no Krievijas robežas), tagad pilskalnā (ierīkoti nezināmā laikā) ciema kapi; apkārtnē vairākas archaioloģiskas vietas; 1 klm. no ciema, pie Zaborjes — uzkalniņu kapenes; līdzīgi kapi — dažus klm. tālāk, pie Latišonkiem; d) Pilskalns uz Meikšānu „Kausas" d.-a. virziena atzarojuma, kas izbeidzas pie Maļinas viensētas un upītes; e) senkapu uzkalniņu lauks, Šuškovas ciemā, Alberta Aļeksjonoka zemes gabalā; f) Vecie kapi Liel-Andžēnu māju robežās; g) divi kurganu lauki Elkšņu-Zaborjas rajonā; 4) franču kapi (5 uzkalniņi), pie Kozlovkas ciema, Pētera Fjodorova viensētā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Landskoronas mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., ēkas vecas, netiek atjaunotas un izmantotas; 2) Timanovas mž. centrs, 7 klm. no pg. n., ēkas atjaunotas; 3) Krasnopoles mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas pilnīgi nopostītas.

4. **Dabas jaukumi:** tuvu pie Meikšānu kapiem sākas gaŗā „Kausa", kas dodas z. a. virzienā nepārtraukti līdz Raziivkiem. Apbrīnojams ledus laikmeta dabas darinājums. Ap 30 metru augsts šaurs kalns, 4 klm. gaŗš, līdzīgs milzīgam dzc. uzbērumam (dambim). Vairāk kā 2 klm. šī brīnišķā kausa spraucas starp diviem ezeriem; tās virsa tik plata, ka iespējams braukt pa to pajūgā, bet sānu kraujums stāvs kā jumts.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Taperos, prz. Dučinskis B., tlr. Muižnieki 1, pst. c. Šķauni, Zilupes stc. 45 klm.

12. Zvirgzdenas pagasts.

(Sk. karti 614. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Zvirgzdines pg.; krieviski Zvirzdinskaja.

Pagasta robeža: z. — Mērdzenes pg., d. — Pildas pg. un Ludzas pls., v. — Rēznas un Bērzgales pg., r. — Ciblas pg.

Pg. platība — 160,1 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6051, no tiem vīr. 2952, siev. 3099.

Attālumi: no Rīgas, lietojot dzc. — 255 klm., pa zc. — 280 klm., tv. dzc. stc. Ludza — 1 klm.

Pg. n. apr. pilsētā Ludzā.

Pasta adrese: c. Ludzu.

Upes: Pildas, Paborgas, Utrojas.

Ezeri: Cirmas — 1316,8 ha, Zvirgzdienes — 138,9 ha, Dunakļi — 75 ha, Runtorts — 38 ha, Zeiļu — 61,2 ha, Soidi — 30 ha, Dukani — 100 ha, Gomelmuiža — 9,2 ha, Paborga — 35 ha, Pauguļi — 15 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Isnaudas — 750 ha, Runtortes un Zvirgzdienes valsts meži — 902 ha.

Lielākie purvi: Gulbinka — 100 ha, Edvardoslavļs — 73 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Ludzas apr. plc. I iec.; miertiesas Ludzas I iec.; izm. tiesneša Ludzas iec.; tiesu izp. Ludzas iec. Pg. vecākais Grišāns Antons, dz. Cālīšos, 10 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs Poļakovs Lukijans, dz. Tutiņu ciemā, 6 klm. no pg. n.; pg.

pdm. prs. Rudovičs Jānis, dz. Ludzā, pls. valdē, tlr. Ludza 7. Pg. darbvedis Gracholskis Mečislavs, dz. pg. n., tlr. Ludza 59; vc. plc. kārtībnieks Kalniņš Pēteris, dz. Ludzā, Kapu - 6.

2. **Izglītība.** Skolas: 1) Zvirgzdenes 6 kl. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Rudovičs Jāzeps, tlr. Ludza 96; 2) Runtorta 6 kl. pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Deglis Augusts; 3) Pokuminas 6 kl. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Rudzišs Jūlijans; 4) Kovaļku 4 kl. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Mičerevskis Antons; 5) Edvardoslavļas 4 kl. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Kirštuks Jaņina; 6) Skinču 4 kl. pamatsk., 12 klm no pg. n., prz. Feodorovs Konstantīns; 7) Lauču 4 kl. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Polkovņikovs Konstantīns; 9) Platovas 4 kl. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Polakovs Jūlijans.

3. **Veselības kopšana.** —

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Ludzas rajonā, vet. ārsts Mellers V., dz. Ludzā, tlr. Ludza 33.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Zilupes dzc. līnija.

6. **Pārējās iestādes.** Rēzeknes vmžn. IV iec. mžn. Ismandas muižā, 4 klm. no Ludzas dzc. stc., mžz. Kanavins Roberts, tlr. Ludza 92.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1274, saimniecību — 1242. Aramzeme 6829,84 ha (42,64% no z. kpl.), pļavas 3322,51 ha (20,75%), ganības 1619,78 ha (10,12%), meži 1755,10 ha (10,96%). purvi 1379,62 ha (8,61%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, āpši, zaķi, stirnas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: brekši, līdakas, asari, raudas, ķīši, karūsas, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Zvirgzdenes muižā, 5 klm. no pg. n., īp. Kemps Francis, tlr. Ludza 97; 2) Dzirnavas Meļašķu II sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Rubaļs Jēkabs, dz. Rēznas pg. Auziņās; 3) Mašīnu koplietošanas punkts Zvirgzdenes muižā, īp. Zvirgzdenes bba „Orkls", tlr. Zvirgzdene 96; 4) Lauksaimniecības ražojumu trg. Selekovā, īp. Tutins Francis; 5) Sīku preču trg. Zelčevas sādžā, īp. Reinsons Anna; 6) Sīku preču trg. Ceirulevas sādžā, īp. Budrēvičs Jezups; 7) Pārtikas preču trg. Cilēvičos, īp. Locovs Paija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 43.558,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Pg. ietilpst Ludzas ev.-lut. draudzē, mācītāja pal. Kramiņš Fridrichs, dz. Rēzeknes mācītāja muižā, tlr. Rēzekne 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Zvirgzdenes lauksaimnieku bba „Arkls", tlr. Zvirgzdene 96.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Isnaudes (Iztalsnas) uzkalniņu kapu lauks (272 uzkalniņi), valsts mežā; b) senkapu lauks (sešdesmitviens uzkalniņš) valsts mežā, z. iepriekšējam I kapu laukam; c) senkapu lauks (divdesmit uzkalniņi), valsts mežā, a. ezeram.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dizmšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** 1) Zvirgzdenes mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; 2) Runtorta mž. centrs, 3 klm. no pg. n., ēkas izlieto centra īp.; 3) Ismandas mž. centrs, 3,5 klm. no pg. n., ēkas izlieto Rēzeknes virsmežniec. IV iec. mežniecība; 4) Pokuminas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkas izlieto centra īp.; 5) Križutas mž. centrs, 17 klm. no pg. n., ēkas izlieto centra īpašnieks.

4. **Dabas jaukumi:** Zvirgzdienes ezers ar salām.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

XIX. Jaunlatgales apriņķis.

Apr. lauku pašvald. vecākā kancel. Jaunlatgalē. Tlr. 31. Gailītis Alfrēds, pašvald. vec.

Apr. pr-ka kancel. Jaunlatgalē. Tlr. 22. Mežulis Gustavs, apr. pr-ks, Lāčplēša - 26-a. Tlr. 24.

Apr. plc. I iec. kancel. Jaunlatgalē Tlr. 12. Ķirkums Ernests, iec. pr-ks. Augšpils pg. Aizupes muižā.

Apr. plc. II iec. kancel. Balvos. Tlr. 6. Zemītis Pēteris, iec. pr-ks.

Apr. plc. III iec. kancel. Liepnā. Tlr. 18. Ūdris Pēteris, iec. pr-ks, Franciskopoles muižā.

Apr. plc. IV iec. kancel. Baltinavā. Tlr. 29. Strauts Francisks, iec. pr-ks. Tlr. 25.

Jaunlatgales iec. miertiesnesis Malkavs Kārlis, Jaunlatgalē. Tlr. 45.

Viļakas iec. miertiesnesis Gūtmans Jānis, Viļakā. Tlr. 23.

Balvu iec. miertiesnesis Lietavietis Jānis, Balvos. Tlr. 11.

Baltinavas iec. miertiesnesis Kāps Rūdolfs, Baltinavā. Tlr. 13.

Jaunlatgales iec. izmekl. tiesn. v. i. Riekstiņš Rodions, Jaunlatgalē. Tlr. 27.

Balvu iec. izmekl. tiesn. v. i. Migla Arvīds, Balvos. Tlr. 47.

Jaunlatgales iec. tiesu izpild. v. i. Bormanis Jānis, Jaunlatgalē. Tlr. 42.

Kārsavas iec. tiesu izp. Kitners Hermanis, Kārsavā. Tlr. 24.

Balvu iec. tiesu izpild. Ķimerāls Hermanis, Balvos.

1. Augšpils pagasts.

(Sk. karti 633. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Višgorodas pg.; krieviski Vižgorodeckaja.

Pagasta robeža: z. — Purvmalas pg., d. — Gauru pg., v. — Jaunlatgales pls., r. — S. P. R. S. robeža.

Pg. platība — 236,3 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Augšpils (Višgoroda).

Iedzīvotāji 1935. g.: 8220, no tiem vīr. 3948, siev. 4272.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 275 klm., pa zc. — 292 klm.; b) apr. un tv. pls. Jaunlatgale, pa zc. — 6,5 klm.; c) tv. dzc. stc. Jaunlatgale — 6,5 klm.

Pg. n. pie Jaunlatgales-Rēzeknes-Daugavpils š.

Pasta adrese: c. Augšpili.

Upes: a) Rītupe, b) Lada.

Ezeri: —

Kalni: a) Augšpils, b) Svētkalns, c) Kurgāni.

Lielākie mežu masīvi: Augšpils novads — 330 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. I iec.; miertiesas Jaunlatgales iec.; izm. tiesneša Jaunlatgales iec.; tiesu izp. Jaunlatgales iec. Pg. vecākais Duka Jānis, dz. Līčos, 6 klm. no pg. n., tlr. Jaunlatgale 1; pg. pdm. prs. Rozenbergs Oskars, dz. Pitalovas muižā, 6 klm. no pg. n., tlr. Jaunlatgale 16; pg. tiesas prs. Jakovļevs Vasilijs, dz. Novoseļē, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Bērziņš Kārlis, dz. pg. n., tlr. Augšpils 1 un 3; vc. plc. kārtībnieks Beots Jānis, dz. pg. n., tlr. Augšpils 16.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Augšpils 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Soboļevskis Lidija, tlr. Augšpils 5; b) Augšpils 6 kl. krievu pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Stepānovs Teodors, tlr. Augšpils 18; c) Svētkalna I pk. krievu pamatsk Gorbaticā, 5 klm. no pg. n., prz. Vulfiuss Nikolajs; d) Jaunciema I pk. krievu pamatsk. Gašņevā, 6 klm. no pg. n., prz. Černeckis Antonija; e) Stāšu 6 kl. pamatsk. Hudjakos, 6 klm. no pg. n., prz. Sļesarenko Ignāts; f) Pīrāgu I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Keivs Zinaida; g) Strautu 6 kl. krievu pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Feodorovs Jevdokija, dz. Puzirevā; h) Jaunlatgales krievu 6 kl. pamatsk., 6,5 klm. no pg. n., prz. Fridrichs Jānis, tlr. Jaunlatgale 35; i) Suchorukovas I pk. krievu pamatsk. Anutkinā, 7 klm. no pg. n., prz. Vartuks Helēna; j) Steržņevas I pk. krievu pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Serebreņickis Vera.

Bibliotēkas: Augšpils pg. A. S. Puškina izglītības bbas bibliot., 1200 sēj., pg. n., prz. Feodorovs Pēteris, dz. Augšpilī.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Gailītis Veronika, dz. Jaunlatgales pls., 6,5 klm. no pg. n., tlr. Jaunlatgale 46; feldšers Ostrovskis Antons, dz. Jaunlatgalē, tlr. Jaunlatgale 46; vecmāte Ignatjevs Marija, dz. Jaunlatgalē, tlr. Jaunlatgale 43. Aptieka Augšpilī, tlr. Augšpils 2.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunlatgales rajonā, vet. ārsts Krievs, dz. Viļakā, tlr. Viļaka 37. Veterinārfeldšers Afanasjevs Miķelis, dz. Augšpilī, 3 klm. no pg. n.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rēzeknes - Rītupes dzc. līnija.

Augšpils — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Jankovskis Jadviga, tlr. Augšpils 6.

6. **Pārējās iestādes.** Viļakas vmžn. Jaunlatgales VII iec. mžn. Pitālovas muižā, 6 klm. no pg. n., mžz. Rozenbergs Oskars, dz. Pitālovas muižā, tlr. Jaunlatgale 16.

Jaunlatgale — dzc. stc. pr. Pelēkais Oskars; Pīrāgi — dzc. stc., pr. Buračevskis Aleksandrs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1962, saimniecību — 1782. Aramzeme 12.153,55 ha (51,43% no z. kpl.), plavas 1116,65 ha (4,73%), ganības 3604,83 ha (15,25%), meži 1770,75 ha (7,49%), purvi 3502,71 ha (14,83%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, seski, caunas, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, mailes, vēdzeles, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Blontos, 8 klm. no pg. n., īp. Smukkalns Kārlis; 2) Dzirnavas Bērtuļos, 5 klm. no pg. n., īp. Kaķītis Kārlis; 3) Manufaktūras trg. Augšpils b. a. v., īp. Visockis Marija; 4) Babinas ūdens dzirnavas un koku zāģētava, 7 klm. no pg. n., īp. Cupsons Pēteris, tlr. Jaunlatgale 53; 5) Ķīmiskitechniska laboratorija Hermaņa m., īp. Hermans K., tlr. Jaunlatgale 17; 6) Udens un motora dzirnavas Rušļaku sādžā, īp. Gavrilovs Jegors; 7) Motora dzirnavas Jeremešķos, īp. Ragozins Pēteris; 8) Ūdens dzirnavas Borausu sādžā, īp. Kalniņš Georgs; 9) Ūdens dzirnavas Tovarovos, īp. Šlopokovs V.; 10) Pārtikas preču trg. Pīrāgos, īp. Lipšics Dvieris; 11) Ellas spiestuve Grešina Gorā, īp. Tichomirovs Michails; 12) Dzirnavas Grešina Gorā, īp. Tichomirovs Michails; 13) Pārtikas preču trg. Krusus m., īp. Dragūns Voldemārs; 14) Pārtikas preču trg. Augšpils b. a. v., īp. Rubins Sora. Veikali Augšpils b. a. v.: 15) Pārtikas preču trg., īp. Markovs Jānis; 16) Pārtikas preču trg., īp. Sommers Marija; 17) Dažādu preču trg., īp. Šipkovs Konstantīns; 18) Pārtikas preču trg., īp. Veselovs Jevdokija; 19) Pārtikas preču trg., īp. Titovs Anastāsija; 20) Maizes un pārtikas preču trg., īp. Blaubriks Ella; 21) Manufaktūras un šķiku preču trg., īp. Visockis Marija; 22) Vīnu trg., īp. Feodorovs Anastāsija; 23) Dažādu preču trg., īp. Ivanovs Aleksandra; 24) Aptieka, īp. Vulfsons Hanna, tlr. Augšpils 2; 25) Dažādu preču trg. Steržņevas ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Sosipatrovs Tatjāna; 26) Dažādu preču trg. Gašņevas ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Lužājevs Anna; 27) Dažādu preču trg. Rečinas ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Michailovs Miķelis; 28) Dažādu preču trg. Suvorovas ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Maksimovs Akuļina; 29) Dažādu preču trg. Gorbaricas ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Sačerginskis Vulfs; 30) Dažādu preču trg. Stedmi ciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Žarkovs Jefrosinija; 31) Dažādu preču trg. Pīrāgu stc., 9 klm. no pg. n., īp. Bogdanovs Dimitrijs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 85.757.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Višgorodas pareizticīgo draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., priesteris Ovsjankins Pāvils, dz. Augšpilī, tlr. Augšpils 13. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Jaunlatgales ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Ķemers Miervaldis, dz. Kārsavā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Augšpils krājaizd. sba, db. 1921. g., pr. Romanovs Semjons, dz. Hudjakos; 2) Augšpils ugunsapdroš. bba, db. 1921. g., pr. Romanovs Semjons, dz. Hudjakos; 4) Augšpils pg. A. S. Puškina izglītības bba, db. 1926. g., pr. Slesarenko Ignāts, dz. Stašos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Augšpils (Višgorodok) cietokšņa kalns, krievu cāra Jāņa Briesmīgā laikā še atradies krievu karaspēka cietoksnis aizsardzībai pret Livonijas ordeni; Polijas karāļa Stefana Batorija kara gājienā pret Maskavas cāru 1581. g. Višgorodas cietoksnis galīgi nopostīts.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Trofimovs Vladimirs — Dr. med., priv.-doc., augstskolas māc. spēks, dzim. 1872. g., Sorokinas sādžā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Ričinas mž. centrs, 10 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola; b) Pitālovas mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkās novietota mežniecība.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

2. Baltinavas pagasts.

(Sk. karti 640. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Baltinovas pg.; krieviski Baltinovskaja.

Pagasta robeža: z. — Šķilbēnu pg., d. — Kārsavas pg., v. — Tilžas un Gauru pg., r. — Gauru un Purvmalas pg.

Pg. platība — 149,5 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Baltinava.

Iedzīvotāji 1935. g.: 8195, no tiem vīr. 3850, siev. 4345.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 290 klm., pa zc. — 295 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. 22,6 klm., pa zc. — 22 klm.; c) tv. pls. Jaunlatgale (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Punduri — 8 klm.

Pg. n. pie Kārsavas-Viļakas ceļa.

Pasta adrese: c. Baltinavu.

Upes: a) Kokava, b) Supenka.

Ezeri: a) Kalvines — 45 ha, b) Svatovnes — 30 ha, c) Obeļevas — 25 ha, d) Motrines — 16 ha, e) Puncuļevas — 2 ha.

Kalni: Grušļevas.

Lielākie mežu masīvi: Baltinavas novads — 1184 ha.

Lielākie purvi: —

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. IV iec.; miertiesas Baltinavas iec.; izm. tiesneša Kārsavas iec.; tiesu izp. Kārsavas iec. Pg. vecākais Supe Antons, dz. Baltinavas b. a. v., 0,4 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Grunte Rūdolfs, dz. Malnosolā, 7 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Daukats Miķelis, dz. Sūrikovas sādžā, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Ločmelis Vincents, dz. Baltinavas b. a. v., tlr. Baltinava 27; vc. plc. kārtībnieks Upenieks Antons, dz. Baltinavas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Baltinavas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Lačs Juzefa; b) Punduru 6 kl. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Smugais Alīde, c) Svilpovas I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Blūms Otīlija; d) Briežuciema I pk. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Janovskis Berta; e) Apsaiņu I pk. pamatsk. Kulševās, 7 klm. no pg. n., prz. Koņiševs Alvīne, dz. Šķilbēnu pg. Ploskinā; f) Asaslas I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Sīlis Milda, dz. Paeglos; g) Sūrikovas I pk. pamatsk., 4 klm. no pg. n., prz. Veinbergs Anna; h) Svetūnes I pk. pamatsk., 10,5 klm. no pg. n., prz. Bražiskis Anatols; i) Silarašu I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Grīnbergs Jūlijs; j) Dūksts I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Odumans Bērtulis; k) Puncuļu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Zvirbuls Emīlija, dz. Puncuļos; l) Timšānu I pk. pamatsk. Dzērvines sādžā, 11 klm. no pg. n., prz. Igauns Olga, dz. Dzērvinē.

Bibliotēkas: Baltinavas lauksaimn bbas bibliot., 300 sēj., Baltinavas b. a. v., prz. Ločmeļs Jānis, dz. Baltinavas muižā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Zariņš Adelīne, dz. Baltinavas b. a. v., pie pg. n., tlr. Baltinava 20; vecmāte Šuchto Anna, dz. Baltinavas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n. Aptieka Baltinavas b. a. v., īp. Krakopa mant.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kārsavas rajonā, vet. ārsts Trofimovs V., dz. Kārsavā, tlr. Kārsava 31.

5. **Satiksme.** Baltinava — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Sprukulis Jānis, tlr. Baltinava 40; b) Punduri — P. tf. n. Abc. T. C., 7,5 klm. no pg. n., prz. Šukins M.; c) Silaraži — P. n. Ab., 15 klm. no pg. n., prz. Začests Jezups; d) Pazlauga — P. n. Abc., 5 klm. no pg. n., pr. Šakins Antons; e) Paegļi — P. n. Ab., 7 klm. no pg. n., prz. Sīlis Rūdolfs.

6. **Pārējās iestādes.** Apr. plc. iec., pr. Strauts Francis, dz. Baltinavas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Baltinava 25. Miertiesas Jaunlatgales iec., miertiesnesis Kāps Rūdolfs, dz. Baltinavas b. a. v., pie pg. n.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2268, saimniecību — 2181. Aramzeme 16.012,69 ha (43,75% no z. kpl.), pļavas 4038,39 ha (11,03%), ganības 6021,44 ha (16,45%), meži 2908,35 ha (7,94%), purvi 5427,03 ha (14,83%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, vāveres, seski, zaķi u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles, plauži, karūsas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģētava, 1 klm. no pg. n., īp. Kjasko Ad., tlr. Baltinava 22; 2) Dzirnavas un zāģētava Dulbovos, 4 klm. no pg. n., īp. Br. Sanderi, tlr. Baltinava 1; 3) Dzirnavas un zāģētava Jorzovos, 12 klm. no pg. n., īp. Students N.; 4) Dzirnavas un zāģētava Pazlaugā, 5 klm. no pg. n., īp. Vizulis H., dz. Rīgā; 5) Dzirnavas Bērzusalā, 12 klm. no pg. n., īp. Stepanovs J.; 6) Spirta dedzinātava Brūža mājā, īp. Nachamkes Z.; 7) Sīku preču trg. Aususolā, 12 klm. no pg. n., īp. Boldans Vinca; 8) Sīku preču trg. Breksinēs, 4,5 klm. no pg. n., īp. Vasiļjevs D., tlr. Baltinava 18; 9) Pārtikas un sīku preču trg. Dūkstes ciemā, 16 klm. no pg. n., īp. Ločmeļs J. un Odumans B.; 10) Dažādu preču trg. Svatovnes ciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Zelčs V. Veikali un uzņēmumi Baltinavas b. a. v. pie pg. n.: 11) II šķ. traktieris, īp. Supe Veronika; 12) Vīnu trg., īp. Gadzans Andrējs, tlr. Baltinava 7; 13) Vīnu trg., īp. Matuls Mateušs, tlr. Baltinava 43; 14) Drogu trg., īp. Piratinskis Z.; 15) Dažādu preču trg., īp. Lēvins Michla; 16) Dažādu preču trg., īp. Keišs Antons; 17) Dažādu preču trg., īp. Kopmans K.; 18) Dažādu preču trg., īp. Bizers Hase; 19) Dažādu preču trg., īp. Gadzāns Andr., tlr. Baltinava 7; 20) Dažādu preču trg., īp. Krists Ērlichs, tlr. Baltinava 17; 21) Dažādu preču trg., īp. Gailums Marija; 22) Dažādu preču trg., īp. Paulova Marfa; 23) Dažādu preču trg., īp. Kokmans Hana, tlr. Baltinava 16; 24) Dažādu preču trg., īp. Bobrovs Sora, dz. Viļakas b. a. v.; 25) Dažādu preču trg., īp. Milners Etele; 26) Dažādu preču trg., īp. Kļaviņš Alma; 27) Dažādu preču trg., īp. Milners Šeina; 28) Dažādu preču trg., īp. Tabors Lūcija; 29) Dažādu preču trg., īp. Gošteins Zel.; 30) Dažādu preču trg., īp. Bizers Ošers; 31) Dažādu preču trg., īp. Arjevs Benc.; 32) Dažādu preču trg., īp. Govčis Anna; 33) Dažādu preču trg., īp. Gracholskis L.; 34) Dažādu preču trg., īp. Upīts Pēteris; 35) Gaļas trg., īp. Vargaftiks S.; 36) Koloniālpreču trg., īp. Cipins Sora; 37) Pārtikas preču trg., īp. Potjomkins O., tlr. Baltinava 34; 38) Sīku preču trg., īp. Gurēvičs Rocha, tlr. Baltinava 15; 39) Koloniālpreču trg., īp. Moskovskis D.; 40) Gaļas trg., īp. Bizers Malka; 41) Gaļas trg., īp. Zāģers, dz. Tilžas b. a. v.; 42) Dažādu preču trg., īp. Černaks Īda, tlr. Baltinava 31; 43) Linu un labības pieņemšanas punkts, īp. Vestermans J., dz. Rīgā; 44) Linu un labības pieņemšanas punkts, īp. Kukla J., tlr. Baltinava 8; 45) Pārtikas preču trg. Maksovosā, īp. Ragožins Marta; 46) Pārtikas preču trg. Maksovasā, īp. Jemeļjanovs Jevdokija; 47) Manufaktūras trg. Baltinavas b. a. v., īp. Michla Levins; 48) Gaļas trg. b. a. v., īp. Vēzis Jānis; 49) Frizētava b. a. v., īp., Bencija Arj.; 50) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Ozoliņš Voldemārs; 51) Manufaktūras trg. b. a. v., īp. Kopmanis N.; 52) Manufaktūras trg. b. a. v., īp. Bobrovs Sora; 53) Labības trg. b. a. v., īp. Ferders Vulfs; 54) Gaļas trg. b. a. v., īp. Šnejers Š.; 55) Dažādu preču trg. b. a. v.. īp. Erlichs Krists; 56) Manufaktūras trg. b. a. v., īp. Kopmans B.; 57) Lauksaimn. rīku un rakstāmlietu trg. b. a. v., īp. Grambergs

Berta; 58) Dzelzs piederumu trg. b. a. v., īp. Davidovičs Sora; 59) Frizētava b. a. v., īp. Sloka Aleksandrs; 60) Koloniālpreču trg., īp. Dlins Tirca.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 54.133,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Baltinavas Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,4 klm. no pg. n., mācītājs Ostrovskis, dz. Baltinavas b. a. v.; b) Baltinavas ev.-lut. draudzes baznīca, 0,4 klm. no pg. n.; c) Baltinavas ebrēju draudzes sinagoga, 0,15 klm. no pg. n., rabīns Baškins Šloms, dz. Baltinavas b. a. v.; d) Baltinavas pareizticīgo draudzes baznīca, 0,3 klm. no pg. n., priesteris Nosovičs J., dz. Baltinavas b. a. v.; e) Rom.-kat. draudzes lūgšanas nams Vareiku ciemā, 15 klm. no pg. n.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Baltinavas lauks. bba, db. 1922. g., pr. Ločmels J., dz. Baltinavas mž.; 2) L. s. k. Baltinavas nod., db. 1930. g., pr. Zariņš A., dz. Baltinavā, tlr. Baltinava 20; 3) L. k. j. Baltinavas nod., db. 1928. g., pr. Lazdiņš S., dz. Lotušānos, tlr. Baltinava 19; 4) Baltinavas brīvprāt. ugunsdzēsēju bba, db. 1910. g., pr. Strauts Fr., dz. Baltinavas b. a. v., tlr. Baltinava 25; 5) L. n. j. s. Jaunlatgales nod., db. 1929. g., pr. Sīlis R., dz. Paeglos; 6) L. n. j. s. Breksinas nod., db. 1931. g., pr. Ločmelis Fr., dz. Breksinā; 7) L. n. j. s. Punduru nod., db. 1932. g., pr. Vīksna Fr., dz. Apšukalnā; 8) L. n. j. s. Baltinavas nod., db. 1929. g., pr. Sīlis R., dz. Paeglos; 9) L. j. b. Baltinavas nod., db. 1931. g., pr. Zvirbulis E., dz. Punculevā; 10) Ebrēju sporta bba „Trumpeldor", db. 1930. g., pr. Milners S., dz. Baltinavas b. a. v.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Punculevas pilskalns, no trim pusēm apņemts purviem, r. neliels ezers; Alotāju kalns pie Punculevas ciema; tuvumā uzkalniņu kapi.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** Kuļšs Pēteris — sabiedrisks darbin., Rīgas darba apgādes pārzinis, dzim. 1886. g.

3. **Bijušo muižu centri:** Baltinavas mž. centrs, 1 klm. no pg. n., ēkas izlieto pg. pašvald. saimniecība.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

3. Balvu pagasts.

(Sk. karti 640. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bolvu pg.; krieviski Bolovskaja.

Pagasta robeža: z. — Mālupes un Liepnas pg., d. — Rugāju pg., v. — Litenes un Annas pg., r. — Viļaku, Šķilbēnu un Baltinavas pg.

Pg. platība — 445,6 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 11.038, no tiem vīr. 5348, siev. 5690.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 213 klm., pa zc. — 240 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 61 klm., pa zc. — 50 klm.; c) tv. dzc. stc. Balvi — 6 klm.; d) tv. aut. pstn. Balvos.

Pg. n. pie Balvu-Balvu stc. ceļa.

Pasta adrese: c. Balviem.

Upes: a) Kurnas, b) Sitas, c) Bolupe, d) Vārniene.

Ezeri: a) Balvu — 179,7 ha, b) Pērkoņu — 234,9 ha, c) Sproģu — 3 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Sitas novads — 4667 ha, Brūklāju — 3274 ha, Pakalniešu — 788 ha.

Lielākie purvi: a) Orlovas — 300 ha, b) Nauduševas — 241 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. II iec.; miertiesas Balvu iec.; izm. tiesneša Balvu iec.; tiesu izp. Balvu iec. Pg. vecākais Celmiņš Arvīds, dz. Celmenē, 5 klm. no pg. n., tlr. Balvi 62; pg. pdm. prs. Ābeltiņš Andrējs, dz. Balvos, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Balvi 41; pg. tiesas prs. Priedeslaipa Ādams, dz. Eglukalnā, 8 klm. no pg. n., tlr. Eglukalns s. v. Pg. darbvedis Začevs Paulis, dz. pg. n., tlr. Balvi 9; vc. plc. kārtībnieks Cēsnieks Roberts, dz. Balvos, pie pg. n., tlr. Balvi 82.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Balvu pg. 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Salenieks Antons, tlr. Balvi 43; b) Vīksnumeža 6 kl. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Rozentāls Vilma, tlr. Pakalnieši 9; c) Ķiļu I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Pužulis Bērtulis, tlr. Bērzkalns 11; d) Ozolkalna I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Eichenberģis Elza, tlr. Bērzkalns s. v.; e) Lielmežnieku I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Baltais Albertīne, tlr. Bērzkalns 14; f) Naudaskalna I pk. pamatsk., 6 klm. no pg n., prz. Skaistkalns Valentīna; g) Lāčgabalu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Grimza Jānis, tlr. Salamala 7; h) Sitas I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Caune Augusts; i) Kubuļu I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Kārlis; j) Balvu stacijas I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Ēvels Pēteris, tlr. Kubuli 19; k) Derdzinu I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Tichanovs Taisija; l) Pakalniešu I pk. pamatsk., 17 klm. no pg. n., prz. Pudovskis Vitolds; m) Eglukalna I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Laicāns Sofija, tlr. Eglukalns 5; n) Mežarijas I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Brunovs-Brants Georgs, tlr. Kuprava 15; o) Aizpurves I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Skrīveris Arnolds, tlr. Auzāji 6.

Bibliotēkas: Balvu pg. 6 kl. pamatsk. bibliot., 900 sēj., skolā, prz. Salenieks Antons, tlr. Balvi 43.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Mazikins Iļja, dz. Balvos, tlr. Balvi 15; rajona vecmāte Mozoļevskis Jadviga, dz. Balvos, pie pg. n., tlr. Balvi 68; rajona ārste Krauze Marta-Alīse, dz. Vīksnumežā, 13 klm. no pg. n., tlr. Vīksnumežs 8; vecmāte Galvanovskis Helēna, dz. Vīksnumežā, 13 klm. no pg. n. Jaunlatgales apr. slimnīca, ārsts Rubļevskis Jānis, dz. Stekentavā, 1 klm. no pg. n., tlr. Balvi 49. Aptieka Balvos, īp. Chodackis Viktors, tlr. Balvi 90. L. sarkanā krusta Balvu nod. veselības kopšanas punkts, tlr. Balvi 69.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rugāju rajonā, vet. ārsts Spruksts J., dz. Rugājos, tlr. Rugāji 58.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Gulbenes-Rītupes, Sitas-Rēzeknes un Pakalnieku-Sofikalna dzc. līnijas un Balvu pls. - Balvu stc. aut. līnija.

a) Balvi — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Šmatovs Nikolajs, tlr. Balvi s. v.; b) Auzāji — P. tf. n. Ab. T. C., Brieževā, 9 klm. no pg. n., prz. Zariņš Ernests, tlr. Auzāji s. v.; c) Bērzkalns — P. tf. n. Abc. T. C., Ploskinēs, 11 klm. no pg. n., prz. Upīts Aleksandrs, tlr. Bērzkalns s. v.; d) Egļukalns — P. tf. n. Ab. T. C., 8 klm. no pg. n., prz. Priedeslaipa Ādams, tlr. Egļukalns s. v.; e) Kubuļi — P. tf. n. Ab. T. C., pie Balvu stc., 6 klm. no pg. n., prz. Jansons Emma, tlr. Kubuļi s. v.; f) Vīksnumežs — Tf. n. T., pie Vīksnas stc., 13 klm. no pg. n., prz. Kolbass Eduards, tlr. Vīksnumežs s. v.; g) Silamala — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Kūms Augusts, tlr. Silamala s. v.; h) Balvupe — P. n. Ab., Sebešos, 16 klm. no pg. n., prz. Pušpūrs Staņislavs; i) Miezāji — P. n. Ab., 13 klm. no pg. n., prz. Ozols Otto.

6. **Pārējās iestādes.** a) Balvu vmžn., 1 klm. no pg. n., vmžz. Ozols Kārlis, dz. Stakentavā, tlr. Balvi 2; b) Balvu vmžn. I iec. Sitas mžn. Balvos mžn. ielā 1, 5 klm. no Balvu dzc. stc.; mžz. Sestulis Emīls, tlr. Kubuļi 11; c) Balvu vmžn. II iec. Balvu mžn. Ežu salā, 0,25 klm. no Balvu dzc. stc., mžz. Grava Jānis, tlr. Bērzkalne 7.

Bolvi — dzc. stc., pr. Pēteropšs Aleksandrs; Sita — dzc. stc., pr. Groskops Jānis; Vīksna — dzc. stc., pr. Bukovskis Antons, tlr. Vīksnumežs s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1884, saimniecību — 2043. Aramzeme 12.043,88 ha (27,03% no z. kpl.), plavas 4688,07 ha (10,52%), ganības 9760,81 ha (21,91%), meži 11.062,85 ha (24,83% purvi 5201,14 ha (11,67%).

Mežos sastopami: vilki, stirnas, lapsas, lūši, zaķi, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, līņi, raudas, asari, brekši, plauži, ālanti, zuši, vēdzeles, auslejas, vēži.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Celmenē, 5 kml. no pg. n., īp. Celmiņš Arvīds, tlr. Balvi 62; 2) Dzirnavas Esmeraldovā, 6 klm. no pg. n., īp. Gržibovskis Jezups, tlr. Kubuļi 2; 3) Dzirnavas Auzājos, 7 klm. no pg. n., īp. Ozoliņš Vilhelms, tlr. Balvi 81; 4) Dzirnavas Miezājos, 13 klm. no pg. n., īp. Budevičs Artūrs, tlr. Egļukalns 9; 5) Dzirnavas Aizpurvos, 12 klm. no pg. n., īp. Lazdiņš Jānis, tlr. Auzāji 15; 6) Vīnu trg. Balvu stc., 6 klm. no pg. n., īp. Zacharāns Donāts; 7) Malkas un būvkoku trg. Balvu stc., 6 klm. no pg. n., īp. Salmiņš Aleksandrs; 8) Ķieģeļu ceplis, īp. Ikkerts Vilhelms; 9) Krejošanas punkts Rubeņos, īp. Balvu piensaimn. sba „Ausma"; 10) Krejošanas punkts Mūravās, īp. Balvu piensaimn. sba „Ausma"; 11) Sēklu trg. Zaļmežniekos, īp. Barchanišķa Fridricha, tlr. Egļukalns 2; 12) Pārtikas preču trg. Silakrogū, īp. Logins Anastāsija; 13) Krejošanas punkts Lielmežniekos, īp. Balvu piensaimn. sba „Ausma"; 14) Krejošanas punkts Taureskalnā, īp. Balvu piensaimn. sba „Ausma"; 15) Krejošanas punkts Šūcenē, īp. Balvu piensaimn. sba „Ausma"; 16) Pārtikas preču trg. Nauduševā, īp. Zilberbrants Nucha, tlr. Dalbļu kalns 2; 17) Radio piederumu trg. Vīksnu mežā, īp. Rozentāls Teodors; 18) Sīku preču trg. Aizpurvē, 12 klm. no pg. n., īp. Saulēvičs Emma; 19) Dažādu preču trg. Sitā, 13 klm. no pg. n., īp. Rušķis Augusts; 20) Dažādu preču trg. Balvu stc., 6 klm. no pg. n., īp. Kažoks Arvēds, tlr. Kubuļi 4; 21) Ādu mītava Ābeļos, 5 klm. no pg. n., īp. Apīnis Aleksandrs; 22) Ādu prd. Ābeļos, 5 klm. no pg. n., īp. Apīnis Aleksandrs; 23) Dažādu preču trg. Ploskinē, 12 klm. no pg. n., īp. Cībers Emīlija; 24) Dažādu preču trg. Balvu stc., 6 klm. no pg. n., īp. Mūrnieks Kārlis; 25) Dažādu preču trg. Nauduševā, 6 klm. no pg. n., īp. Mincāns Jezups; 26) Dažādu preču trg. Vīkstamežā, 13 klm. no pg. n., īp. Dorogojs Man-Hone; 27) Lauku aptieka Vīksnumežā;, 13 klm. no pg. n., īp. Lebovičs Cerna, tlr. Vīksnumežs 12; 28) Dažādu preču trg. Balvu stc., 5 klm. no pg. n., īp. Drujāns Ieva; 29) Tējnīca Balvu stc., 6 klm. no pg. n., īp. Borisovs Elza-Adele, tlr. Kubuļi 6; 30) Dažādu preču trg. Miezājos, 13 klm. no pg. n., īp. Edelmans Sora; 31) Ādu mītava Tropiņos, 8 klm. no pg. n., īp. Klija Oskars; 32) Ādu prd. Tropiņos, 8 klm. no pg. n., īp. Klija Oskars; 33) Sīku preču trg. Tropiņos, 8 klm. no pg. n., īp. Klija Minna; 34) Dažādu preču trg. Vīksnumežā, 13 klm. no pg. n., īp. Kalbass Eduards, tlr. Vīksnumeža centr.; 35) Dažādu preču trg. Vīksnumežā, 13 klm. no pg. n., īp. Fišers Pera, tlr. Vīksnumežs 3; 36) Dažādu preču trg. Egļukalnā, 7 klm. no pg. n., īp. Priedeslaipa Marijanna, tlr. Egļukalna centr.; 37) Dažādu preču trg. Balvu stc., 6 klm. no pg. n., īp. Stradiņš Pauls-Voldemārs, tlr. Kubuļi 7; 38) Dažādu preču trg. Puragalā, 18 klm. no pg. n., īp. Kažoks Rūdolfs, tlr. Vīksnumežs 4; 39) Ķieģeļceplis Kārkliniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Priede Jēkabs, tlr. Dubļukalns 1; 40) Dažādu preču trg. P. Mežarijās, 15 klm. no pg. n., īp. Kušķis Jānis; 41) Mēchaniska darbnīca Brieževā, 9 klm. no pg. n., īp. Roņis Otto, tlr. Auzāji 2.

Pg. budžets 1934./1935 .g. — Ls 104.187,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Balvu ev.-lut. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., māc. pal. Grīvāns Maksimilians, tlr. Balvi 26; b) Balvu Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., prāvests Ābeltiņš Andrējs, tlr. Balvi 41; c) Balvu pareizticīgo draudzes baznīca pie pg. n., virspriesteris Mazurs Andrējs, tlr. Balvi 27.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Balvu piensaimn. sba „Ausma", db. 1922. g., pr. Mežīts Jānis, dz. Meirānos; 2) Balvu krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Lācis Kārlis, dz. Balvos; 3) Balvu lauksaimn. bba „Klints", db. 1922. g., pr. Poriets

Voldemārs, dz. Balvu ciemā, tlr. Balvi 28; 4) Lauksaimn. bba „Latgola", db. 1923. g., pr. Kravalis Staņislavs, dz. Užgavas ciemā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: daudzi pg. iedzīvotāji cietuši no ģen. Orlova vadītās soda ekspedīcijas, trīs nošauti.

Pasaules kara notikumi: pg. ļoti cietis no biežām mobilizācijām un rekvizīcijām.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Balvu mž. centrs, pie pg. n., ēkās ierīkota valsts ģimnazija.

4. **Dabas jaukumi:** a) Kurnas upes krasti pie Celmenes dzirnavām, netālu no Balvu stc.; b) Balvu ezers un vecais parks.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Balvu Eglukalna latv. 4 kl. pamatskolā, prz. Rancāns Jānis, tlr. Eglukalns 4, Sitas stc. 4 klm., Balvi 6 klm.; b) Strados, prz. Skrīvers P., Balvu stc., darbojas no 1. V līdz 1. IX.

4. Bērzpils pagasts.

(Sk. karti 640. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Domopoles pg.; krieviski Domopolskaja.

Pagasta robeža: z. — Rugāju pg., d. — Gaigalavas pg., v. — Lubānas pg., r. — Tilžas pg.

Pg. platība — 320 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Bērzpils.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6456, no tiem vīr. 2969, siev. 3487.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 243 klm., pa zc. (c. Cesvaini) — 225 klm. (c. Gulbeni 250 klm.); b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 109 klm., pa zc. — 86 klm.; c) tv. pls. Balvi, lietojot dzc. — 48 klm., pa zc. — 38 klm.; d) tv. dzc. stc. Bērzpils — 1,5 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Bērzpils-Gulbenes ceļa.

Pasta adrese: c. Bērzpili.

Upes: a) Aiviekste, b) Iča, c) Keiba, d) Paukle.

Ezeri: a) Lubānes — 9004,5 ha (daļa), b) Vēja, c) Gulbju — 3 ha, d) Aklais — 6 ha.

Kalni: a) Variņas, b) Pilskalnu, c) Augstāsrozes, d) Ligatnes.

Lielākie mežu masīvi: Bērzpils novads — 1197 ha.

Lielākie purvi: Klānu — 6000 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. II iec.; miertiesas Balvu iec.; izm. tiesneša Balvu iec.; tiesu izp. Balvu iec. Pg. vecākais Sudarovs Jānis, dz. Belamkos, 1 klm. no pg. n., tlr. Bērzpils 13; pg. pdm. prs. Putniņš Jānis, dz. Ozolnēs, 6 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Šusters Jezups, dz. Bēržos, 2 klm. no pg. n. ,tlr. Bērzpils 4. Pg. darbvedis Salmiņš Pēteris, dz. pie pg. n., tlr. Bērzpils 3; vc. plc. kārtībnieks Švirskis Elijašs, dz. b. a. v., 1 klm. no pg. n., tlr. Bērzpils 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Valsts Bērzpils 2 gad. lauksaimn. skola, 2 klm. no pg. n., prz. Zariņš Jūlijs, tlr. Bērzpils 5; b) Bērzpils 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Ikaunieks Andrējs, tlr. Bērzpils 8; c) Ludvinovas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Lembergs Artūrs; d) Slavītu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Roskošs Viktors, tlr. Bērzpils 18; e) Galvānu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Kroičs Antons, tlr. Kļaviņi 12; f) Līdumnieku I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kalniņš Milda, tlr. Kļaviņi 4; g) Ičas I pk. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Morožs Marjanna; h) Skujetnieku I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Purviņš Veronika; i) Beņislavas I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Bernis Jezups; j) Kapūnes I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Mačionre Ludmila;

Bibliotēkas: Bēržu Rom.-kat. jaunatnes bbas bibliot., 800 sēj., Bēržos, prz. Bondars Pēteris, dz. Mālukalnā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Spalviņš Pēteris, dz. Domopolē, 2 klm. no pg. n., tlr. Bērzpils 10; vecmāte Balgalvs Alīda, dz. Domopolē, 2 klm. no pg. n., tlr. Bērzpils 28. Aptieka, īp. Skuja H., tlr. Bērzpils 12.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rugāju rajonā, vet. ārsts Spruksts J., dz. Rugājos, tlr. Rugāji 58.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Sitas-Rēzeknes dzc. līnija.

a) Bērzpils — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Krūmiņš, tlr. Bērzpils 17; b) Kļaviņi — P. tf. n. T. p. Abc. C., 12 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Antons, dz. Tabakovā, tlr. Kļaviņi s. v.; c) Javenieki — P. n. Ab., 6 klm. no pg. n., prz. Apšenieks Aloizs, tlr. Bērzpils 26; d) Pērkoņkalns — P. n. Ab., 8 klm. no pg. n., prz. Gailīts Pēteris, dz. Rubānos.

6. **Pārējās iestādes.** Bērzpils — dzc. stc., pr. Lups Roberts; Lazdukalns — dzc. stc., pr. Šube Sīmanis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1501, saimniecību — 1337. Aramzeme 6394,81 ha (19,98% no z. kpl.), pļavas 3881,92 ha (12,13%), ganības 4553,07 ha (14,23%), meži 4632,88 ha (14,48%), purvi 10.912,39 ha (34,10%).

Mežos sastopami: zaķi, stirnas, lapsas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, zuši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Puļinovas muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Roskošs Viktors, tlr. Bērzpils 25; 2) Dzirnavas Viškuļos, 6 klm. no pg. n., īp. Ūdris Georgs; 3) Dzirnavas Puļinovas muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Staņislavs; 4) Pienotava Vecpils muižas Rubuļovkā, 5 klm. no pg. n., īp. Vecpils piensaimn. sba, tlr. Kļaviņi 15; 5) Pārtikas un sīku preču vkl. Bērzpilī, īp. Mežajevs Kazimirs, tlr. Bērzpils 9; 6) Pārtikas un sīku preču vkl. Bērzpilī, īp. Ikons Jankels, tlr. Bērzpils 15; 7) Pārtikas un sīku preču vkl. Bērzpilī, īp. Gavartiņš Bencions; 8) Pārtikas un sīku preču vkl. Bērzpilī, īp. Švalbe Soņa; 9) Pārtikas preču trg. Rubanos, īp. Prezma Leiba; 10) Frizētava Bērzpilī, īp. Pliners Morduchs; 11) Linu pieņemšanas punkts, īp. Mežājevs Kazimirs, tlr. Bērzpils 9; 12) Vīnu trg., īp. Mežājevs Alma-Emīlija; 13) Kiosks, īp. Sondars Pēteris; 14) Koloniālpreču trg., īp. Doba Ikons, tlr. Bērzpils 15; 15) Dažādu preču trg. Viškuļos, īp. Sauleskalns Alīda, tlr. Bērzpils 16; 16) Pārtikas preču vkl., īp. Šeņka Magdalēna; 17) Koloniālpreču trg. Doņikovas m., īp. Vainers Iciks; 18) Koloniālpreču trg. Drudža m., īp. Zonne Jānis, tlr. Silenieki 10; 19) Zāģu gaters, Drudža m., īp. Šmidts P., tlr. Silenieki 17; 20) Tvaika dzirnavas Drudža m., īp. Ērkšķis Rūdolfs, tlr. Silenieki 18; 21) Koloniālpreču trg. Kļaviņos, īp. Dimants Josels, tlr. Kļaviņi 25; 22) Pārtikas preču trg. Dolas m., īp. Lācis Alvīne; 23) Pārtikas preču trg. Galvaros, īp. Kaicners Šnejers, tlr. Kļaviņi 2; 24) Vēja dzirnavas Cūkupes m., īp. Taube J.; 25) Pārtikas preču trg. Vīksneniekos, īp. Icka P.; 26) Pārtikas preču trg. Saipetniekos, īp. Platnieks Jānis; 27) Koloniālpreču trg. Lieparos, īp. Česno Saira; 28) Pārtikas preču trg. Lieparos, īp. Apšenieks Jezups; 29) Ķieģeļu ceplis Lieparos, īp. Iļja Česno, tlr. Bērzpils 31; 30) Koloniālpreču trg. Pilsniekos, īp. Cifagenija Juha, tlr. Augustava 5; 31) Zāģu gateris Beņislavas m., īp. Žīgurs A.; 32) Pārtikas preču trg. Rubanos, īp. Gailītis Pēteris.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 44.500,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Rom.-kat. draudzes baznīca Bēržos, 2 klm. no pg. n., prāvests Kindzuls Jēkabs, tlr. Bērzpils 4. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi sv. Vladimira pareizticīgo draudzei, priest. Smorodovs Nikif.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Lauksaimn. bba „Nākotne", db. 1920. g., pr. Avotiņš Pēteris, dz. Vecpilī, tlr. Bērzpils 11; 2) Lauksaimn. skolu beigušo bba „Straume", db. 1929. g., pr. Paulovičs Aleksandrs, dz. Gailīšos, tlr. Silinieki 15; 3) Latv. bērnu palīdzības savien. Bērzpils nod., db. 1929. g., pr. Tarbunos Ādolfs, dz. Domopolē, tlr. Bērzpils 10; 4) Bērzpils krājaizd. sba, db. 1922. g., pr. Sudarovs Jānis, dz. Beļauskos, tlr. Bērzpils 13; 5) Latv. nac. jaunatnes bbas Bērzpils nod., db. 1930. g., pr. Zālīts Alfrēds, dz. Kalniņos, tlr. Bērzpils 14; 6) Latv. katoļu jaunatnes bbas Bērzpils nod., db. 1929. g., pr. Kindzuls Jānis, dz. Vecpilī.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) pilskalns „Bērzīnes kalns" pie Starij-Zamok muižas, pilskalnā katoļu kapsēta; b) Pilskalns, celts uz morēnu kaupres pie Pauklītes upes iztekas, 8 klm. z.-a. Biržiem.

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi trīs revolūcionārus.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Gruzītis-Žiraks Alfrēds — kult. darbinieks, dzim. 1879. g., Domopolē; b) Putniņš Reinholds-Voldemārs — Dr., math. prof., zinātnieks, dzim. 1881. g., Vārguļos.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Mūrmuižas centrs, 2 klm. no pg. n.; b) Zosuļu mž. centrs, 8 klm. no pg. n. — abi centri atstāti agr. īp. kā neatsavin. daļa; c) Beņefacovas mž. centrs, 4 klm. no pg. n., d) Vecpils mž. centrs, 2 klm. no pg.n.; e) Domopoles mž. centrs, 2 klm. no pg. n.; f) Uzuļņu mž. centrs, 6 klm. no pg. n.; g) Ļudvinovas mž. centrs, 8 klm. no pg. n., un h) Puļinovas mž. centrs, 6 klm. no pg. n. — centru ēkas piedalītas jaunsaimniecībām.

4. **Dabas jaukumi:** Augstrozes kalns.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Valsts Bērzpils 2 gad. lauksaimn. skolā; Vecpilī; Gabranos, prz. Volkovs A., tlr. Kļaviņi 16, Bērzpils stc. 7 klm.

5. Gauru pagasts.

(Sk. karti 640. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Gavru pg.; krieviski Gavrovskaja.

Pagasta robeža: z. — Augšpils un Purvmalas pg., d. — Kārsavas un Mērdzenes pg., v. — Baltinavas pg., r. — S. P. R. S. robeža.

Pg. platība — 324,9 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Gauri.

Iedzīvotāji 1935. g.: 10.857, no tiem vīr. 5232, siev. 5625.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 296 klm., pa zc. — 308 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, pa zc. — 22 klm.; c) tv. pls. Kārsava, pa zc. — 20 klm.; d) tv. dzc. stc. Punduri — 13 klm., stc. Skangaļi — 13 klm.

Pg. n. pie Jaunlatgales-Rēzeknes-Daugavpils š.

Pasta adrese: c. Gauriem.

Upes: a) Rītupe, b) Kuchva, c) Lada, d) Lueza.

Ezeri: —

Kalni: a) Naļivaiku, b) Korovskas.

Lielākie mežu masīvi: Gauru novads — 3080 ha.

Lielākie purvi: Lasevas — 960 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. IV iec.; miertiesas Baltinavas iec.; izm. tiesneša Jaunlatgales iec.; tiesu izp. Kārsavas iec. Pg. vecākais Beklešovs Boriss, dz. pie pg. n., tlr. Gauri 3; pg. pdm. prs. Lapsa Jānis, dz. Bābij-Mocha ciemā, 15 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Pešudovs Nikolajs, dz. Ledinku ciemā, 2 klm. no pg. n., tlr. Gauri 5. Pg. darbvedis Mačs Paulis, dz. pg. n., tlr. Gauri 3; vc. plc. kārtībnieks Korsaks Andrējs, dz. Gauros, pie pg. n., tlr. Gauri 1.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Gauru 6 kl. pamatskola, pie pg. n., prz. Vidiņš Emma; b) Gauru 6 kl. krievu pamatsk. pie pg. n., prz. Beklešovs Konstantīns; c) Punduru 6 kl. krievu pamatsk., Teļežņiku ciemā, 13 klm. no pg. n., prz. Sokolovs Marija; d) Ozolu I pk. pamatsk. Biču ciemā, 10 klm. no pg. n., prz. Bebris Jānis; e) Bucholovas I pk. krievu pamatsk., Novožilu ciemā, 14 klm. no pg. n., prz. Skromans Boļeslavs; f) Skangaļu I pk. jauktu taut. pamatsk. Černoļesjes ciemā, 7 klm. no pg. n., prz. Vītols Velta; g) Lejnieku (agr. Puščas) I pk. krievu pamatsk. pie Rjamzi-

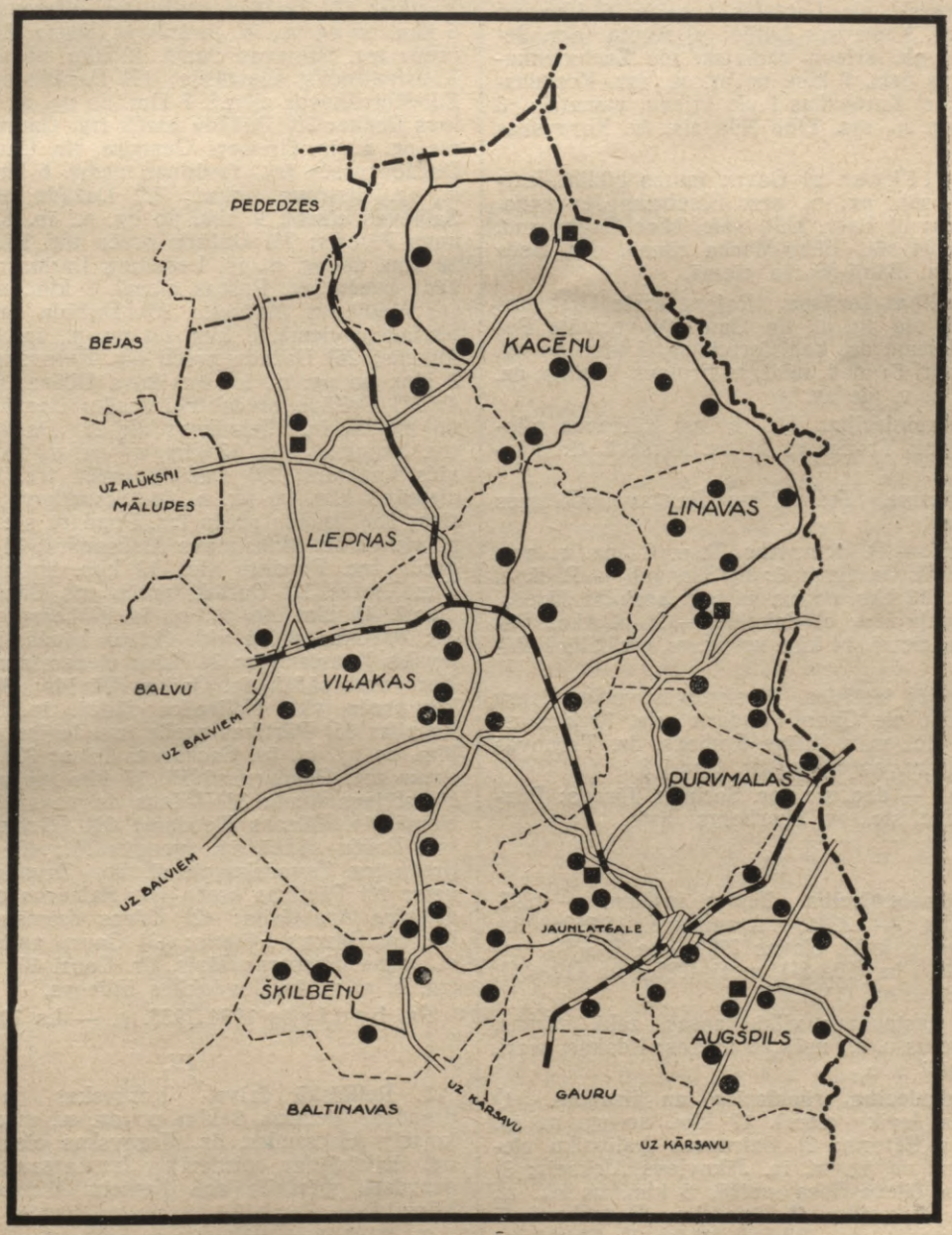

Jaunlatgales rajons.

Zaimišķi ceļa, 7 klm. no pg. n., prz. Skritņiks Lidija; h) Mucenieku I pk. krievu pamatsk., pie Ziļi-Muraškinas ceļa Bočaru ciemā, 9 klm. no pg. n., prz. Makarovs Aleksandrs; i) Robežnieku I pk. krievu pamatsk., pie Kareļu-Grebeņevas ceļa Poddubnovas ciemā, 11 klm. no pg. n., prz. Dimitrijevs Apolinārija; j) Priedaines I pk. krievu pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Dimitrijevs Feodors; k) Zaikovas I pk. krievu pamatsk. pie Grincu-Baltinavas ceļa, 15 klm. no pg. n., prz. Leontjevs Sofija; l) Grincu I pk. krievu pamatsk, 4 klm. no pg. n., prz. Šlapins Klaudija; m) Tuļinas I pk. krievu pamatsk., Zeļcu ciemā, 15 klm. no pg. n., prz. Zacharovs Nikolajs, dz. Lugavajas ciemā; n) Naļivaiku I pk. krievu pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kudrjavcevs Olga; o) Oņiku I pk. jauktu taut. pamatsk. pie Latgales šosejas, 6 klm. no pg. n., prz. Komarovs Lidija; p) Avotu (agr. Jerosinas) I pk. krievu pamatsk. pie Zacharenku-Vezerevkas ceļa. 7 klm. no pg. n., prz. Kozminskis Vera; r) Korovskas I pk. krievu pamatsk., 3 klm. no pg. n., prz. Elbe Nikolajs, dz. Korovskas ciemā.

Bibliotēkas: a) Gauru tautas bibliot.-lasītava, 417 sēj., pg. n., prz. Blaubriks Jevgeņija, dz. Gauros; b) Latv. kult. veic. bbas Gauru nod. bibliot., 1104 sēj., Bābij-Mocha ciemā, prz. Bečs Francis, dz. Bābij-Mocha ciemā.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Dragņuns Sofija, dz. pie pg. n., tlr. Gauri 9; vecmāte Pešudovs Helēna, dz. Ledinku ciemā, 2 klm. no pg. n., tlr. Gauri 5; med. feldšers Frolovs Vasilijs, dz. Gauru b. a. v. pie pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kārsavas rajonā, vet. ārsts Trofimovs V., dz. Kārsavā, tlr. Kārsava 31.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Daugavpils-Rītupes dzc. līnija.

a) Gauri — P. tf. n. Abc. T. p. C., pg. n., prz. Mačs Paulis, tlr. Gauri 3; b) Skangaļi — P. tf. n. Ab. T. C., 13 klm. no pg. n., prz. Spriņģis Jāzeps, tlr. Skangaļu stc.; c) Pakalne — P. n. Abc., Bābij-Mocha ciemā, 14 klm. no pg. n., prz. Siliņš Rūdolfs.

6. **Pārējās iestādes.** Ruskolovas vmžn. Gauru V iec. mžn. pie Gauru-Punduru ceļa, 10 klm. no Punduru stc., mžz. Iklāvs Rodions, dz. Tronovas muižā, 5 klm. no pg. n., tlr. Gauri 8.

Skangaļi — dzc. stc., pr. Spriņģis Jāzeps; Punduri — dzc. stc., pr. Šķerbergs Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 2397, saimniecību — 2204. Aramzeme 13.362,42 ha (41,13% no z. kpl.), pļavas 2909,61 ha (8,96%), ganības 6540,03 ha (20,13%), meži 4087,92 ha (12,58%), purvi 3591,91 ha (11,06%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, stirnas, ūdri, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, ķīši u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Jepiķu ciemā, 17 klm. no pg. n., īp. Sucharevs Pēteris; 2) Dzirnavas Naļivaiku ciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Jākovļevs Aleksejs; 3) Dzirnavas Žiļeva-Gora muižā, 6 klm. no pg. n., īp. Krūze Eduards; 4) Dzirnavas Dorochovā, 5 klm. no pg. n., īp. Oberts Alīda; 5) Dzirnavas Berežānos, 13 klm. no pg. n., īp. Erdmans Konstantīns; 6) Dzirnavas Drikašķos, 12 klm. no pg. n., īp. Vaskums Anna; 7) Zāģētava Tropšu ciemā, 15 klm. no pg. n., īp. Ļenskis Osips; 8) Sīku preču trg. Gauru b. a. v., pie pg. n., īp. Timošenkovs Anna; 9) Dažādu preču trg. Gauru b. a. v., īp. Ostrikovs Jefrozīnija; 10) Dažādu preču trg. Gauru b. a. v., īp. Kuzmičevs Jevdokija; 11) Dažādu preču trg. Gauru b. a. v., īp. Muchini un Pešudovs, tlr. Gauri 7; 12) Gaļas trg. Gauru b. a. v., īp. Ciļipenoks Jānis; 13) Linu pieņemšanas punkts Gauru b. a. v., īp. Pešudovs Boriss, tlr. Gauri 6; 14) Dažādu preču trg. Uboļenkas ciemā, 4 klm. no pg. n., īp. Jakovļevs Agripīna; 15) Dažādu preču trg. Jašūtinas ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Feodorovs Anna; 16) Dažādu preču trg. Likovas ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Samuilovs Vasilijs; 17) Dažādu preču trg. Vlasovas ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Andrējevs Jānis; 18) Dažādu preču trg. Saļņevas ciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Konstantīnovs Anastāsija; 19) Dažādu preču trg. Ziļi-Muraškovas ciemā, 7 klm. no pg. n., īp. Steklovs Roche; 20) Dažādu preču trg. Gauru b. a. v. pie pg. n., īp. Greisers Genochs, tlr. Gauri 2; 21) Dažādu preču trg. Jasūtinas ciemā, 6 klm. no pg. n., īp. Bistrovs Jefims; 22) Dažādu preču trg. Saļņevas ciemā, 9 klm. no pg. n., īp. Konstantīnovs Pēteris; 23) Dažādu preču trg. Biču ciemā, 10 klm. no pg. n., īp. Ļebedevs Larions; 24) Dažādu preču trg. Puščas ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Medinovs Matvejs; 25) Dažādu preču trg. Skrjadeļu ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Cvetkovs Miķelis; 26) Dažādu preču trg. Korovskas ciemā, 3 klm. no pg. n., īp. Novikovs Uļjāna, tlr. Gauri 4; 27) Dažādu preču trg. Jepiķu ciemā, 17 klm. no pg. n., īp. Hlebņikovs J.; 28) Dažādu preču trg. Skangaļu stc., 13 klm. no pg. n., īp. Fedorovičs Kazimirs; 29) Dažādu preču trg. Naļivaiku ciemā. 9 klm. no pg. n., īp. Stopņikovs Konstantīns; 30) Dažādu preču trg. Punduru stc., 13 klm. no pg. n., īp. Maksīmovs Aleksandrs; 31) Dažādu preču trg. Punduru stc., 13 klm. no pg. n., īp. Timofējevs; 32) Dažādu preču trg. Bābij-Mocha ciemā, 15 klm. no pg. n., īp. Robežsargu rajon; 33; Pārtikas preču vkl. Grincu sādžā, īp. Vrubļevskis Konstantīns; 34) Linu pieņemšanas punkts Korovskas sādžā, īp. Gaiķis Ņāvīds; 35) Pārtikas preču vkl. Naļivaiku sādžā, īp. Novikovs Ksenija; 36) Pārtikas preču trg. Jepiķu sādžā, 17 klm. no pg. n., īp. Sacharevs Irīna; 37) Pārtikas preču trg. Punduru sādžā, 13 klm. no pg. n., īp. Simofējevs Anna; 38) Ūdens dzirnavas Senčenku ciemā, īp. Bilzons Teodors; 39) Pārtikas preču trg. Pušču sādžā, īp. Ivanovs M.; 40) Pārtikas preču trg. Zavodsku ciemā, īp. Zavodskijs Pāvels; 41) Pārtikas preču trg. Saļņevas ciemā, īp. Kalinins Anastāsija; 42) Ūdens dzirnavas Koreļos, īp. Bilzons Pēteris; 43) Gauru aptieka b. a. v., nomn. Passerns Jānis, tlr. Gauri 10; 44) Vīnu trg. b. a. v., īp. Jevdokims Filipovs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 79.910,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Korovskas pareizticīgo draudzes baznīca, 3 klm. no pg. n., mācītājs Ņikoļskis Aleksandrs, dz. Korovskas ciemā. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Jaunlatgales ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Ķemers Miervaldis. dz. Kārsavā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Gauru savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1924. g., pr. Zna-

menskis Aleksandrs, dz. Gauros; 2) Gauru krājaizdevu sba, db. 1923. g., pr. Pešudovs Nikolajs, dz. Ļedinku ciemā, tlr. Gauri 5; 3) Gauru brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1934. g., pr. Passerns Jānis, dz. Gauros, tlr. Gauri 10; 4) Gauru izglīt. bba, db. 1925. g., pr. Skritņiks Konst., dz. Reiniķu ciemā; 5) Latv. kult. veic. Gauru nod., db. 1924. g., pr. Lapsa Jānis, dz. Bābij-Mocha ciemā, tlr. Kārsava 71; 6) Gauru lopkop. pārraudz. bba „Zarjā„, db. 1926. g., pr. Harikovs Jānis, dz. Leikuminas ciemā, tlr. Skangaļi 8; 7) Gauru lauksaimn. bba „Jaunums", db. 1923. g., pr. Pešudovs Nikolajs, dz. Ļedinku ciemā, tlr. Gauri 5.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Gauru mž. centrs, pie pg. n., ēkās ierīkota ārsta ambulance; b) Pronovas mž. centrs, 5 klm. no pg. n., ēkās novietota mežniecība; c) Kareļu mž. centrs, 12 klm. no pg. n., sadalīts jaunsaimn.; d) Ziļeva-Goru mž. centrs, 6 klm. no pg. n., ēkas izmanto agrākais īp. lauksaimn. vajadzībām; e) Kāmenkas pusmuižas centrs, 9 klm. no pg. n., ēkas izmanto agrākais īp. lauksaimn. vajadzībām, un f) Novoseļjes pusmž. centrs, 12 klm. no pg. n., izmanto lauksaimn. vajadzībām.

4. **Dabas jaukmi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

6. Kacēnu pagasts.

(Sk. karti 633. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kačānovas pg.; krieviski Kačanovskaja.

Pagasta robeža: z. — Igaunijas valsts un S. P. R. S. robeža, d. — Liepnas pg., v. — Pededzes pg., r. — Linavas un Viļakas pg.

Pg. platība — 340,7 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Kacēni.

Iedzīvotāji 1935. g.: 10.713, no tiem vīr. 5118, siev. 5595.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 270 klm., pa zc. — 255 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 59 klm., pa zc. — 60 klm.; c) tv. pls. Balvi, lietojot dzc. — 67 klm., pa zc. — 58 klm.; d) tv. dzc. stc. Žīguri — 30 klm.

Pg. n. pie Kacēnu-Liepnas ceļa.

Pasta adrese: c. Kacēniem.

Upes: a) Voroža, b) Kuchva, c) Vjada.

Ezeri: a) Govsu — apm. 100 ha, b) Gribānova — apm. 100 ha, c) Dubochnovas — apm. 150 ha, d) Gņilas — apm. 100 ha, e) Pokrovas — apm. 150 ha, f) Maslovas — 40 ha, g) Klepecu — 40 ha, h) Meļņicas — 40 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kudrovas — 850 ha, Koru — 300 ha, Žukovas — 400 ha, Tulcevas — 200 ha, Zanogu — 500 ha, Vimersku — 80 ha.

Lielākie purvi: Lavsu-Zanogu — 2600 ha, Golubovas — 600 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. III iec.; miertiesas Viļaku iec.; izm. tiesneša Balvu iec.; tiesu izp. Jaunlatgales iec. Pg. vecākais Lejasblusa Jānis, dz. Tulcevā, 18 klm. no pg. n., tlr. Aizpurve 12; pg. pdm. prs. Garozs Roberts, dz. Veļiviju-Sukos, 5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kraušiņš Kārlis, dz. Tulcevā, 18 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Gurtiņš Alfrēds, dz. pg. n., tlr. Kacēni 5; vc. plc. plc. kārtībnieks Vītiņš Teodors, dz. pie pg. n., tlr. Kacēni 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) J. Cimzes valsts pamatskola Kacēnos, prz. Brants Jānis, tlr. Kacēni 13; b) Pokravas 6 kl. krievu pamatsk. pie pg. n., prz. Korkunovs Aleksandrs; c) Djadnas I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Mārtiņovs Pēteris, tlr. Upmale 10; d) Daļičinas I pk. pamatsk. Markovā, 18 klm. no pg. n., prz. Bogdānova Klaudija; e) Ausekļa I pk. pamatsk. Manuchnavā, 7 klm. no pg. n., prz. Grabovskis Miķelis; f) Purmalas I pk. pamatsk. Tulcevā, 10 klm. no pg. n., prz. Ozoliņš Emma; g) Radovas I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Zediņš Ženija, tlr. Radova 3; h) Sorokinas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Komendantovs Marija; i) Kudrovas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Blūms Aleksandra, tlr. Upmale 9; j) Baložu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Kopiņš Anastāsija; k) Belušu I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Liepkalns Anna.

Bibliotēkas: Jaunlatgales robežapsardz. apgab. I rajona kluba bibliot. Kacēnos, 715 sēj., prz. Vanags Eižens, tlr. Kacēni 3.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Ozols Eduards, dz. 0,5 klm. no pg. n., tlr. Kacēni 21; feldšers Mačanovs Jāzups, dz. 0,5 klm. no pg. n.; vecmāte Tabors Marianna, dz. 0,5 klm. no pg. n.; ārsts Krampis Antons, dz. Trumuļevā, 12 klm. no pg. n., tlr. Upmale 3; feldšers Dadžans Aloizs, dz. Trumuļevā, 12 klm. no pg. n., vecmāte Plūms Emīlija, dz. Trumuļevā, 12 klm. no pg. n. Aptieka Kacēnos, īp. Zvirbuls P. Aptieka Trumuļevā, īp. Sverdlovs H.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunlatgales rajonā, vet. ārsts Krievs J., dz. Viļakā, tlr. Viļaka 37.

5. **Satiksme.** a) Kacēni — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Zeps Pēteris, tlr. Kacēni s. v.; b) Radova

— P. tf. n. Abc. T. p. C., 18 klm. no pg. n., prz. Ersts Klāra, tlr. Radova s. v.; c) Upmale — P. tf. n. Abc. T. p. C., Trumuļevā, 12 klm. no pg. n., prz. Žeimats Antons, tlr. Upmale s. v.; d) Aizpurve — Tf. n. T. C., Tuļcevā, 18 klm. no pg., prz. Dragūns Lūcija; e) Tālciems — Tf. n. T. C., Daļičinā, 15 klm no pg. n., prz. Bērziņš Romans.

6. **Pārējās iestādes.** Liepnas vmžn. III iec. mžn., mžz. Draguns Jānis, dz. Tuļcevā.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1860, saimniecību — 1830. Aramzeme 10.716,80 ha (31,46% no z. kpl.), pļavas 2907,10 ha (8,53%), ganības 6197,96 ha (18,19%), meži 6185,84 ha (18,16%), purvi 6025,54 ha (17,69%).

Mežos sastopami: vilki, zaķi, vāveres, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Tvaika dzirnavas Radovas muižā, 18 klm. no pg. n., īp. Balodis P., tlr. Radova 1; 2) Tvaika dzirnavas Trumuļevā, 12 klm. no pg. n., īp. Bekļešovs N., tlr. Upmale s. v.; 3) Tvaika dzirnavas Jazvinā, 6 klm. no pg. n., īp. Kupers A.; 4) Koppienotava Kacēnos pie pg. n., īp. Piensaimn. sba „Cerība"; 5) Koppienotava Pochomovā, 7 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Austra", tlr. Aizpurve 11; 6) Koku zāģētava Batvinā, 6 klm. no pg. n., īp. Piekalnietis J., dz. Liepnas pg.; 7) Kooperatīvs vkl. „Dzirkstele", Kacēnos, īp. Pokrovas valsts 6 kl. pamatskola, tlr. Kacēni 13; 8) Dažādu preču trg. Kacēnos, pie pg. n., īp. Egle R.; 9) Dažādu preču trg. Untinas ciemā, 15 klm. no pg. n., īp. Vasiļjevs P.; 10) Dažādu preču trg. Kacēnos pie pg. n., īp. Paļitājevs V.; 11) Dažādu preču trg. Jaškovā, 15 klm. no pg. n., īp. Fonarovs F.; 12) Fotogrāfija Kacēnos pie pg. n., īp. Konstantīnovs E.; 13) Dažādu preču trg. Kačan-Slobodā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Voroņina S.; 14) Dažādu preču trg. Kacēnos pie pg. n., īp. Buļjos Ž.; 15) Ūdens dzirnavas Vimorskos pie pg. n., īp. Dreimanis V.; 16) Gaļas trg. un desu darbnīca Kacēnos pie pg. n., īp. Teders A; 17) Pārtikas preču trg. Kacēnu b. a. v., īp. Jarlikovskis Dimitrijs; 18) Dažādu preču trg. Priedulājos, īp. Sileraus Aleksis, tlr. Kacēni 26; 19) Pārtikas preču trg. Pachomovā, īp. Palms Augusts; 20) Pārtikas preču trg. Tuļcevā, īp. Presņikovs Pēteris, tlr. Aizpurve 13; 21) Tvaika dzirnavas Tuļcevā, īp. Palms A., tlr. Aizpurve 3; 22) Pārtikas preču trg. Daļičenā, īp. Millers Jānis; 23) Pārtikas preču trg. Daļičenā, īp. Ķesele Antons; 34) Govsu krejošanas punkts, īp. Piensaimn. sba „Strauts"; 25) Pārtikas preču trg. Manuchnavā, īp. Slapjums Vilis, tlr. Bērziņi 4; 26) Pārtikas preču trg. Manuchnavā, īp. Sasnovskis Konstantīns; 27) Pārtikas preču trg. Manuchnovā, īp. Mednis Eduards; 28) Pārtikas preču trg. Golubovā, īp. Solovjevs Pēteris; 29) Pārtikas preču trg. Tjapkolovas ciemā, īp. Puškins Nikolajs; 30) Gaļas trg. Stukulovā, īp. Trofimovs Aleksējs; 31) Gaļas trg. Stukulovā, īp. Trofimovs Nikolajs; 32) Pārtikas preču trg. Aksenovā, īp. Vinogrādovs Vasīlijs; 33) Pārtikas preču trg. Aksenovā, īp. Jezolokovs Grigorijs; 34) Pārtikas preču trg. Aksenovā, īp. Tichomirovs Voldemārs; 35) Manufaktūras trg. Aksenovā, īp. Zabaikins Aleksandrs; 36) Pārtikas preču trg. Gorbunovas-Gorā, īp. Kalējs A., tlr. Upmale 8; 37) Vīnu trg. Gorbunovas-Gorā, īp. Kalējs A., tlr. Upmale 8; 38) Pārtikas preču trg. Aksenovā, īp. Travkins Andrējs; 39) Pārtikas preču trg. Medņikovā, īp. Kuprijānovs Grigorijs; 40) Pārtikas preču trg. Medņikovā, īp. Vasilijs Smirnovs; 4) Ūdens dzirnavas Medņikovā, īp. Posselts Ādolfs; 42) Ūdens dzirnavas Medņikovā, īp. Sadovs Pāvils; 43) Pārtikas preču trg. Rjascu ciemā, īp. Jevdokimovs Aleksējs; 44) Pārtikas preču trg. Rjascu c., īp. Smirnovs Vasilijs; 45) Pārtikas preču trg. Rjascu c., īp. Gurkovs Jevdokija; 46) Pārtikas preču trg. Trumuļevā, īp. Bobrovs Filips; 47) Pārtikas preču trg. Trumoļevā, īp. Larinovs Pēteris; 48) Pārtikas preču trg. Trumoļevā, īp. Morakova Evdonija; 49) Manufaktūras trg. Serginu c., īp. Golubovska Darbe; 50) Pārtikas preču trg. Krestinā, īp. Zarņenkovs Tichans; 52) Pārt. preču trg. Dvorjankinā, īp. Gavrilovs Konstant.; 53) Pārtikas preču trg. Dvorjankinā, īp. Lunovs Pēteris; 54) Pārtikas preču trg. Pleščējevā, īp. Veresovs Nikita; 55) Pārtikas preču trg. Kozeļnikos, īp. Bobrovs Nikifors; 56) Ķieģeļu ceplis Michailovā, īp. Doms Augusts; 57) Pārtikas preču trg. Sorokinas c., īp. Veselovs Stepans; 59) Galantērijas trg. Pokravā, īp. Zaguļājevs N.; 61) II šķ. traktieris Pokravā, īp. Priede M., tlr. Kacēni 20; 62) Frizētava Pokravā, īp. Vītolnieks O.; 63) Velosipēdu trg. Pokravā, īp. Lūsis Jānis; 64) Dažādu preču trg., īp. Sadurskis Kārlis; 65) Apavu trg. Pokravā, īp. Laura A.; 66) Vīnu trg., īp. Kupers E., tlr. Kacēni 24; 67) Koloniāltirgotava Pokravā, īp. Kupers E., tlr. Kacēni 24; 68) Pārtikas preču trg. Pokravā, īp. Antons Varoņins; 69) Apģērbu vlk. Pokravā, īp. Cimmermanis A.: 70) Manufaktūras trg., īp. Sizonovs J.; 71) Frizētava Pokravā, īp. Ātraudzis O.; 72) Vīnu trg. Gorškovas c., īp. Demidovs Jānis; 73) Pārtikas preču vkl. Gorškovas c., īp. Kuropatkins Proskovijs; 74) Pārtikas preču vkl. Untiņas sādžā, īp. Matiļkovs Aleksandra; 75) Pārtikas preču trg. Razlīvos, īp. Orlova Evdokija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 64.028,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Kacēnu ev.-lut. draudzes baznīca, māc. pal. Grīvāns Maksimilians, dz. Balvos, tlr. Balvi 26; b) Pokrovas pareizticīgo draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Pamfīlovs; c) Daļičinas pareizticīgo draudzes baznīca, 15 klm. no pg. n., mācītājs Bērziņš; d) Aksenovas pareizticīgo draudzes baznīca, 18 klm. no pg. n., mācītājs Jonovs; e) Radovas pareizticīgo draudzes baznīca, 18 klm. no pg. n., mācītājs Kaļiberskis. Kačanovas pareizticīgo draudzei, priest. Panfilovs P.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Pokrovas savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1915. g., pr. Priede Arvīds, dz. Kacēnos, tlr. Kacēni 20; 2) Purmalas kultūras veicin. bba, db. 1927. g., pr. Melnūdris, dz. Penkovā, tlr. Aizpurve 10; 3) L. Tolstoja izglīt. bba, db. 1930. g., pr. Bekļešovs N., Trumuļevā; 4) Piensaimn. sba „Cerība": 5) Piensaimnieku sba „Austra"; 6) Pokrovas krājaizd. sba Kacēnos; 7) Jaunlatgales robežapsardz. apgab. I rajona klubs, db. 1928. g., pr. Vanags Eižens, tlr. Kacēni 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: a) Radovas pils kapliča; b) pilskalns „Bielužu kalns", pie Gorodiščes ciema; c) tuvumā uzkalniņu kapi, saukti „Jaškorņa".

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** a) Radovas mž. centrs, 18 klm. no pg. n., pili izmanto Jaunlatgales Robežapsardzības III rota; b) Trumuļevas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., vienā ēkā novietots doktorāts, pārējās ēkas izmanto muižas īp.; c) Pokrovas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkota teātŗa zāle un ev.-lut. draudzes baznīca.

4. **Dabas jaukumi:** Radovas muiža ar parku un upi.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

7. Liepnas pagasts.

(Sk. karti 633. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Lipnas pg.; krieviski Lipnovskaja.

Pagasta robeža: z. — Pededzes pg., d. — Viļakas un Balvu pg., v. — Mālupes un Bejas pg., r. — Kacēnu pg.

Pg. platība — 324,5 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Kuprava, Liepna.

Iedzīvotāji 1935. g.: 4768, no tiem vīr. 2442, siev. 2326.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 241 klm., pa zc. — 230 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 53,5 klm., pa zc. — 46 klm.; c) tv. pls. Balvi, lietojot dzc. — 39 klm., pa zc. — 33 klm.; d) tv. dzc. stc. Kuprova — 13 klm.

Pg. n. pie Alūksnes-Viļakas ceļa.

Pasta adrese: c. Liepnu.

Upes: a) Liepna, b) Saida, c) Pērdeja, d) Bolupe.

Ezeri: a) Jūdiņu — 4 ha, b) Lipencs — 10,6 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Liepnas novads — 15.460 ha.

Lielākie purvi: Siguldas — 47 ha, Cīstigas, Siltais.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. III iec.; miertiesas Viļaku iec.; izm. tiesneša Balvu iec.; tiesu izp. Balvu iec. Pg. vecākais Piekalns Artūrs, dz. Polsās, 7 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Gailīts Elmārs, dz. Franciškopolē, 2 klm. no pg. n., tlr. Liepna 8; pg. tiesas prs. Piekalns Artūrs (sk. augšā). Pg. darbvedis Bonders Jānis, dz. pg. n., tlr. Liepna 7; vc. plc. kārtībnieks Sproģis Jānis, dz. pg. n., tlr. Liepna 7.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Liepnas I 6 kl. pamatsk., 0,5 klm. no pg. n., prz. Kivrans Broņislavs, tlr. Liepna 15; b) Liepnas II 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Laucis Herta; c) Kuprovas 6 kl. pamatsk., 13 klm. no pg. n., prz. Rēvele Minna; d) Malienes I pk. pamatsk. Kūdinovā, 8 klm. no pg. n., prz. Peps Nikolajs; e) Bērziņu I pk. pamatsk., 19 klm. no pg. n., prz. Grāvīts Nikolajs; f) Katlešu I pk. pamatsk., prz. Rīs Anna.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Liepiņš Arvīds, dz. pie pg. n.; vecmāte Zetmanis Marija, dz. 0,4 klm. no pg. n.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunlatgales rajonā, vet. ārsts Krievs J., dz. Viļakā, tlr. Viļaka 37.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas-Jaunlatgales, Pakalniešu-Kūdupes un Lauru šaursliežu dzc. līnijas.

a) Liepna — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Tišliers Otto, tlr. Liepna — S. v.; b) Bērziņi — P. tf. n. Ab. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Jakovičs Jānis; c) Palsas — P. n. Abc., 7 klm. no pg. n., prz. Kļaviņš Ernests.

6. **Pārējās iestādes.** Jaunlatgales apr. plc. III iec., 15 klm. no Kuprovas stc., Franciškopoles muižā, 1,5 klm. no pg. n., iec. pr. Ūdris Pēteris, tlr. Liepna 18. Liepnas vmžn. Liepnas muižā, 0,5 klm. no pg. n., vmžn. Nagobads Roberts, tlr. Liepna 5; Viļaku vmžn. IV iec. Kupravas mžn. Kupravā, 0,25 klm. no Kupravas dzc. stc.; mžz. Klapers Alberts, tlr. Kuprava 10.

Kuprava — dzc. stc., pr. Tauciņš Gustavs, tlr. Kuprava 3; Kūdupe — dzc. stc., pr. Kalniņš Ādams.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 848, saimniecību — 815. Aramzeme 3641,68 ha (11,23% no z. kpl.), pļavas 1936,25 ha (5,97%), ganības 4865,16 ha (14,99%), meži 16.835,62 ha (51,89%), purvi 3022,09 ha (9,31%).

Mežos sastopami: vilki, lūši, lapsas, seski, sermuļi, zaķi u. c.; upēs un ezeros: vēži, raudas, asari, līdakas, līņi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Ūdens dzirnavas Liepnas muižā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Ditmārs Dagmāra un Linde Hilda, dz. Rīgā, nomnieks Vancelis J.; 2) Dzirnavas Upeslejā, 24 klm. no pg. n., īp. Bērziņš Herberts; 3) Ēdienu vkl. Liepnas b. a. v., īp., Zuciks Berta; 4) Alus darītava Liepnas muižā, 0,5 klm. no pg. n.; 5) Dažādu preču trg. Liepnas b .a. v., īp. Egle Jūlijs, tlr. Liepna 60; 6) Gaļas trg. b. a. v., īp. Hāze Eduards; 7) Frizētava b. a. v., īp. Mucenieks Emma; 8) Vīnu trg. b. a. v., īp. Brilts Aleksandra; 9) Gaļas trg. b. a. v., īp. Kvitka Aleksandrs; 10) Frizētava b. a. v., īp. Auniņš Alma; 11) Frizētava b.

a. v., īp. Ropšs Arnolds; 12) Gaļas trg. b. a. v., īp. Puravs Elfrīde; 13) I šķ. traktieris b. a. v., īp. Kadils Lollija, tlr. Liepna 42; 14) Aptieka b. a. v., īp. Tīde Viktors, tlr. Liepna 59; 15) Ēdienu vkl. b. a. v., īp. Apsītis Alvīne; 16) Spirta dedzinātava Liepnas mž., īp. Mirmanis Lipa, tlr. Liepna 30; 17) Alus darītava b. a. v., īp. Rundiks A., tlr. Liepna 9; 18) Tvaika dzirnavas b. a. v., īp. Vencels J., tlr. Liepna 14; 19) Pārtikas preču trg. Vorožā, īp. Blūms Hermīne; 20) Tvaika dzirnavas Franciskopolē, īp. Bendra Aleksandrs; 21) Ķieģeļu ceplis Nikolājevkā, īp. Izotovs Antons; 22) Gaļas trg. pie Kupravas stc., īp. Bukovskis Kristīne, tlr. Liepna 18; 23) Dažādu preču trg. pie Kupravas stc., īp. Leja-Frīda, tlr. Liepna 7; 24) Ķieģeļu ceplis Mūrasalā, īp. Ikkerts Roberts; 25) Dažādu preču trg. Katlešos, 25 klm. no pg. n., īp. Vēciņš Gustavs; 26) Dažādu preču trg. Pakalnos, 25 klm. no pg. n., īp. Smirnovs Nikolajs; 27) Dažādu preču trg. Rīsavā, 10 klm. no pg. n., īp. Jegorovs Sīmanis; 28) Dažādu preču trg. Gornastos, 8 klm. no pg. n., īp. Siņiļņikovs Pāvels; 29) Drogu preču trg., 0,5 klm. no pg. n., īp. Dimze Georgs, tlr. Liepna 16; 30) Centrālais pat. kooperātīvs, 0,4 klm. no pg. n., īp. Latv. centr. pat. kooper. savien. Rīgā, tlr. Liepna 61; 31) Dažādu preču trg., 0,3 klm. no pg. n., īp. Sleņģis Jūlijs, tlr. Liepna 37; 32) Dažādu preču trg., 0,3 klm. no pg. n., īp. Alma Brilts; 33) Dažādu preču trg., 0,1 klm. no pg. n., īp. Hāzenjēgers Jūlijs, tlr. Liepna 4; 34) Dažādu preču trg. Kūdinavā, 7 klm. no pg. n., īp. Garkaklis Pauls; 35) Dažādu preču trg. Bērzupē, 10 klm. no pg. n., īp. Macans Jānis; 36) Maiznīca, 0,3 klm. no pg. n., īp. Grambergs Eduards; 37) Rakstāmlietu trg., 0,3 klm no pg. n., īp. Putnis Fridrichs, tlr. Liepna 25; 38) Vīnu trg., 0,2 klm. no pg. n., īp. Macans Jānis, dz. Bērzupē; 39) Vīnu trg., 0,2 klm. no pg. n., īp. Bertans Ādolfs, dz. Jaunviķeravā.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 36.512,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Liepnas Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,4 klm. no pg. n., priest Kivrans Bronislavs; b) Liepnas pareizticīgo draudzes baznīca pie pg. n., priest. Lapikens J. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Liepnas ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Grīvāns Maksimilijans, dz. Balvos, tlr. Balvi 26.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Liepnas brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1923. g., pr. Dimze Georgs, dz. Liepnā, tlr. Liepna 16; 2) Liepnas krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Bertāns Pēteris, dz. Jaunvikerovā, tlr. Liepna 27; 3) Liepnas piensaimn. sba „Saule", db. 1923. g., pr. Cīrulis Otto, dz. Kudinovā, tlr. Liepna 23.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: Purnavas kara kapi.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** a) Grāvītis Aleksandrs — rakstnieks, dzim. 1883. g., Liepnas pg.; b) Salaks Artūrs — komp. un mūzikas paidagōgs, dzim. 1891. g., Liepnā.

3. **Bijušo muižu centri:** a) Liepnas mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., daļa ēku atstāta pie neatsavināmās daļas, pārējās ēkās novietota mežniecība; b) Franciškopoles mž. centrs, 1,5 klm. no pg. n., ēkās ierīkots policijas iecirknis; c) Katlēšu mž. centrs, 24 klm. no pg. n., ēkās novietota pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Franciškopoles mž.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

8. Linavas pagasts.

(Sk. karti 633. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Tolkovas pg.; krieviski Tolkovskaja.

Pagasta robeža: z. — Kacēnu pg., d. — Purvmalas pg., v. — Viļakas pg., r. — S. P. R. S. robeža.

Pg. platība — 165 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Linava, Rītupe.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6913, no tiem vīr. 3293, siev. 3620.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 264 klm., pa zc. — 287 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 36 klm., pa zc. — 30 klm.; c) tv. pls. Jaunlatgale (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Vecumi — 16 klm.

Pg. n. pie Viļakas-Linavas ceļa.

Pasta adrese: c. Linavu.

Upes: a) Kuchva, b) Kira, c) Peļuga, d) Trestjanka.

Ezeri: —

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Linavas novads — 510 ha.

Lielākie purvi: Lasevas — 761 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. III iec.; miertiesas Jaunlatgales iec.; izm. tiesneša Jaunlatgales iec.; tiesu izp. Jaunlatgales iec. Pg. vecākais Jaunzems Kārlis, dz. Linavā, 1 klm. no pg. n., tlr. Linava 3; pg. pdm. prs. Dišlers Roberts, dz. Pimachos, 3 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Kapteinis Jānis, dz. Linavā, pie pg. n., tlr. Linava 2-a. Pg. darbvedis Kivlenieks Jānis, dz. Linavā, tlr.

Linava 2-a; vc. plc. kārtībnieks Millers Otto, dz. Linavā, pie pg. n., tlr. Linava 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Linavas 6 kl. pamatsk. pie pg. n., prz. Tortuss Kārlis; b) Umerneŝu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Reibergs Alīde; c) Umernešu I pk. krievu pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Romanovskis Prask.; d) Puporevas I pk. krievu pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Trusovs Makars; e) Palcevas I pk. krievu pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Kosovs Marija; e) Kalna I pk. pamatskola, 8 klm. no pg. n., prz. Kjaško Domna; g) Saules I pk. krievu pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Klementjevs Jevgeņijs; h) Burkovas I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Afanasjevs Marija.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Celmiņš Feliks, dz. Linavā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Linava 7; med. feldšers Sorokins Vasilijs, dz. Linavā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Linava 7; vecmāte Millers Anna, dz. Linavā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Linava 6.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunlatgales rajonā, vet. ārsts Krievs J., dz. Viļakā, tlr. Viļaka 37.

5. **Satiksme.** a) Linava — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Dukāts Teodors, tlr. Linava s. v.; b) Mednieki — P. tf. n. Abc. T. Č., 6 klm. no pg. n., prz. Birziņš Aleksandrs, dz. Ščerbovā, tlr. Mednieki s. v.; c) Žubītes — P. n. S. v. Abc. I. C., 4 klm. no pg. n., prz. Irbe Augusts, dz. Mujānos, tlr. Žubīte s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Rītupe — dzc. stc., pr. Malnacis Jānis.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1455, saimniecību — 1307. Aramzeme 10.914,26 ha (65,94% no z. kpl.), pļavas 772,74 ha (4,67%), ganības 1696,75 ha (10,25%), meži 675,63 ha (4,08%), purvi 1734,75 ha (10,48%).

Mežos sastopami: zaķi, lapsas, stirnas, vāveres, caunas u. c.; upēs un ezeros: līdakas, vēdzeles, asari, raudas, vēži u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Volkovā, 3 klm. no pg. n., īp. Melgailis Aleksandrs; 2) Dzirnavas Bolvānos, 8 klm. no pg. n., īp. Tichomirovs Miķelis; 3) Dzirnavas Plūdiņos, 0,3 klm. no pg. n., īp. Arbūzovs Georgs; 4) Dzirnavas Bubņevā, 8 klm. no pg. n., īp. Bubnovs Panfils; 5) Dzirnavas Palcevā, 7 klm. no pg. n., īp. Razļivskis Pāvels; 6) Vīnu trg. Linavā, pie pg. n., īp. Glinka Feodosija; 7) Dažādu preču trg. Vigoļevā, 9 klm. no pg. n., īp. Krilovs Jānis; 8) Dažādu preču trg. Dreņos, 5 klm. no pg. n., īp. Astašenoks Teodors; 9) Vilnas kārstuve Ziļevā, 10 klm. no pg. n., īp. Zacharevs Sīmanis; 10) Dažādu preču trg. Sīmaņos, 1 klm. no pg. n., īp. Grafs Pēteris; 11) Dažādu preču trg. Puperevā, 5 klm. no pg. n., īp. Lūkins Anastāsija; 12) Dažādu preču trg. Linavā, pie pg. n., īp. Smirnovs Marija; 13) Dažādu preču trg. Purinā, 6 klm. no pg. n., īp. Ļebedevs Gavrils; 14) Dažādu preču trg. Linavā, pie pg. n., īp. Hmeļevs Vera; 15) Dažādu preču trg. Zabkos, 5 klm. no pg. n., īp. Kiseļevs Grigorijs; 16) Dažādu preču trg. Maksimkovā, 9 klm. no pg. n., īp. Nosovs Sīmanis; 17) Aptieka Linavā, pie pg. n., īp. Rubenčiks Anna, tlr. Linava 15; 18) Dažādu preču trg. Vaŋkovā, 8 klm. no pg. n., īp. Krašaņeņiks Aleksandrs; 19) Dažādu preču trg. Sīmaņos, 2 klm. no pg. n., īp. Gusevs Nikolajs; 20) Vīnu trg. Linavā, pie pg. n., īp. Makārovs Nikolajs; 21) Dzirnavas Poddubjē, 7 klm. no pg. n., īp. Jeļisējevs Sergejs; 22) Dzirnava Tarasos, 8 klm. no pg. n., īp. Krivojs Nikolajs; 23) Dzirnavas Buchārinā, 3 klm. no pg. n., īp. Baumans Pēteris; 24) Linu pieņemšanas punkts Zabku sādžā, 4 klm. no pg. n., īp. Patmalnieks Jānis, tlr. Žubīte 8; 25) Pārtikas preču trg. Drozdu sādžā, īp. Drozdovs Jānis; 26) Ella spiestuve Bolvānu ciemā, īp. Fomins Jānis; 27) Ūdens dzirnavas Potašu sādžā, īp. Barons Pāvils; 28) Pārtikas preču trg. Vaŋkovas ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Valilščiks Konstantīns; 29) Pārtikas preču trg. Vaŋkovas ciemā, 8 klm. no pg. n., īp. Krošaninikovs Stefanida; 30) Pārtikas preču trg. Maksinovās, īp. Losevs Jevdokija; 31) Pārtikas preču trg. Palcevas ciemā, īp. Razlivskis Pāvels; 32) Ūdens dzirnavas Paramonu sādžā, īp. Laškovs Vasilijs; 33) Motora dzirnavas Palcevas sādžā, īp. Cvetkovs Vasilijs; 34) Bufete Rītupes stc., nomn. Rupars Jānis; 35) „Letas" laikrakstu kiosks Rītupes stc., īp. „Letas" tēlegr. aģent.; 36) Pārtikas preču trg. Ošupos, īp. Gusevs Grigors; 37) Pārtikas preču trg. Pupurevas sādžā, īp. Mazulis Jūlija; 38) Pārtikas preču vkl. Bubņevas sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Bogovs Pēteris, tlr. Mednieki 2; 39) Pārtikas preču vkl. Bubņevas sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Bogdanovs Andrējs; 40) Pārtikas preču vkl. Bubņevas sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Sokolovs Anna; 41) Ella spiestuve Bubņevas sādžā, 8 klm. no pg. n., īp. Kudrjavcevs Jānis; 42) Manufaktūras trg. Linavā, īp. Makarovs Anastāsija; 43) Manufaktūras vkl. Linavā, īp. Tichomirovs Aleksējs; 44) Ella spiestuve Zabku ciemā, 5 klm. no pg. n., īp. Tichomirovs Aleksējs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 51.105,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** Novo-Troickas pareizticīgo draudzes Sv. Nikolaja baznīca Zabku ciemā, 4 klm. no pg. n., priesteris Ališevskis Gordijs. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Jaunlatgales ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Ķemers Miervaldis, dz. Kārsavā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Tolkovas pg. savstarp. ugunsapdr. bba, db. 1923. g., pr. Jegorovs Aleksējs, dz. Baltā-Pagrabā; 2) Tolkovas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Arbūzovs Georgs, dz. Plūdiņos.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Kožino-Plušu mž. centrs, 0,5 klm. no pg. n., ēkas lieto zemes īpašnieki.

4. **Dabas jaukumi:** —

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Baltā pagraba mž., prz. Jegorovs A., tlr. Linava 11, tv. dzc. stc. Vecumi 13 klm., darbojas no 1. V līdz 31. XII.

9. Purvmalas pagasts.

(Sk. karti 633. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Bokovas pg.; krieviski Bokovskaja.

Pagasta robeža: z. — Linavas un Viļakas pg., d. — Gauru pg., v. Šķilbēnu un Viļakas pg., r. — Augšpils pg.

Pg. platība — 192,4 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Purvmala.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6621, no tiem vīr. 3187, siev. 3434.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 261 klm., pa zc. — 277 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 9 klm., pa zc. — 9 klm.; c) tv. pls. Jaunlatgale (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Purvmala — 0,5 klm.

Pg. n. pie Jaunlatgales-Balvu ceļa.

Pasta adrese: c. Purvmalu.

Upes: a) Kuchva, b) Utroja, c) Ludonka, d) Mosejka.

Ezeri: Gorodiščes — apm. 100 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Purvmalas novads — 2888 ha.

Lielākie purvi: Bokovas — 1048 ha, Gorodiščes — 1036 ha, Kabiļicas (Ķēvju) — 804 ha, Plitavas — 565 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. I iec.; miertiesas Jaunlatgales iec.; izm. tiesneša Jaunlatgales iec.; tiesu izp. Jaunlatgales iec. Pg. vecākais Miezīts Augusts, dz. Liepkalnos, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Purvmala 19; pg. pdm. prs. Šķute Pēteris, dz. Bokovā, 2 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Minovs Aleksandrs, dz. Purvmalā, 0,57 klm. no pg. n., tlr. Purvmala 10. Pg. darbvedis Lesiņš Jānis, dz. pg. n., tlr. Purvmala 3; vc. plc. kārtībnieks Grantiņš Eduards, dz. Purvmalā, pie pg. n., tlr. Purvmala 13.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Viestura vaļsts 6 kl. pamatsk. Bokovas mž., 2 klm. no pg. n., prz. Kārelis Jūlijs, tlr. Purvmala 4; b) Nosovas 6 kl. pamatsk., 0,75 klm. no pg. n., prz. Minovs Aleksandrs, tlr. Purvmala 10; c) Suņevas I pk. jauktu taut. pamatsk, 2,5 klm. no pg. n., prz. Zvejnieks Marta, tlr. Purvmala 8; d) Belkinas I pk. jauktu taut. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Rudins Varvara; e) Verchovas I pk. jauktu taut. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Sausne Eleonora, tlr. Purvmala 16; f) Piškovas I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Vozņesenskijs Marija; a) Rītupes I pk. krievu pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Dimitrijevs Doroteja; h) Stupānu I pk. krievu pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Michailovs Semjons.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicin. bbas Nosovas nod. bibliot., 683 sēj., Purvmalā, prz. Eglīts Anna, tlr. Purvmala 10.

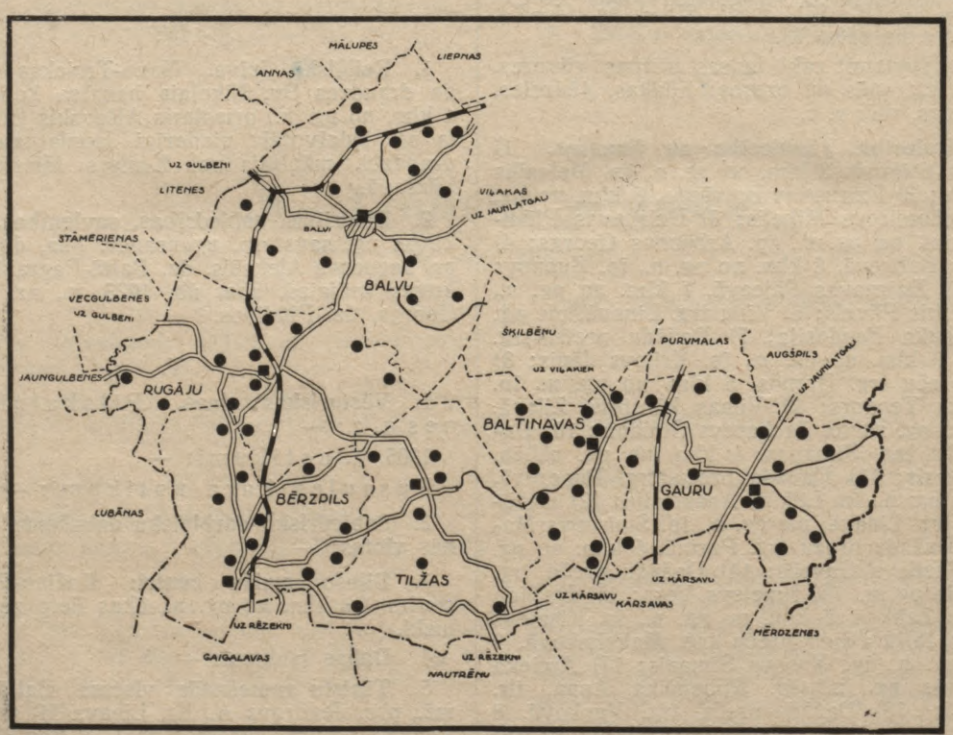

Balvu-Baltinavas rajons.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Perepļetņiks Boriss, pie pg. n., tlr. Purvmala 5; vecmāte Nikolājevs Anna, pie pg. n., tlr. Purvmala 2. Purvmalas aptieka pie pg. n., prov. Sakalovs Alfonss, tlr. Purvmala 21.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunlatgales rajonā, vet. ārsts Krievs J., dz. Viļakā, tlr. Viļaka 37.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Rīgas - Jaunlatgales dzc. līnija.

Purvmala — P. tf. n. Abc., prz. Lesiņš Jānis, tlr. Purvmala 3; Purvmala — S. v. I. X., Purvmalas dzc. stc., 7 klm. no pg. n., prz. Balodis Elmārs.

6. **Pārējās iestādes.** Purvmala — dzc. stc., pr. Nikitins Nikolajs, tlr. Purvmala 14.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1246, saimniecību — 1287. Aramzeme 9144,01 ha (47,54% no z. kpl.), pļavas 1162,25 ha (6,04%), ganības 2629,84 ha (13,67%), meži 1779,14 ha (9,25%), purvi 3579,22 ha (18,61%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, vāveres, stirnas, caunas u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, vēdzeles, līdakas u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Gaismas dzirnavas Lariochinas sādžā, 2 klm. no pg. n., īp. Ulmanis Augusts, tlr. Purvmala 17; 2) Dzirnavas Pestriku sādžā, 19 klm. no pg. n., īp. Vindbergs Artūrs, tlr. Rītupe 2; 3) Dzirnavas Skorļatinas sādžā, 6 klm. no pg. n., īp. Boļšakovs Feodors; 4) Dzirnavas Sidorenku sādžā, 4 klm. no pg. n., rent. Sidorovs Aleksandrs; 5) Linu pieņemšanas punkts Purvmalā pie pg. n., īp. Mednis Aleksandrs; 6) Dažādu preču trg. Purvmalā, pie pg. n., īp. Gailīts Pēteris, tlr. Purvmala 12; 7) Dažādu preču trg. Purvmalā pie pg. n., īp. Kiseļevs Pēteris, tlr. Purvmala 20; 8) Dažādu preču trg. pie pg. n., īp. Libgots Boruchs; 9) Dažādu preču trg. Verchovju-Sāvincu sādžā, 1,5 klm. no pg. n., īp. Leonovs Nikandrs; 10) Vīnu trg., īp. Kiseļevs Pēteris, tlr. Purvmala 20; 11) Frizētava, īp. Gailīts Rūdolfs, tlr. Purvmala 12; 12) Pārtikas preču trg. Stulpinas sādžā, īp. Ramanovs Jānis; 13) Zāģu gateris, īp. Kuzņecovs Artemijs, tlr. Pilkovņicas s. v.; 14) Pārtikas preču trg. Anciferovā, īp. Cvetkovs Jānis, pst. c. p. nod. Augšieni; 15) Pārtikas preču trg. Verchovjā, īp. Nadežda Jeļisējeva; 16) Sīku preču trg. Porjakovas sādžā; 17) Pārtikas preču trg. Podlepjā Nr. 5, īp. Čerpakova Anastāsija; 18) Pārtikas preču trg. Žīguros, īp. Milovs Anna; 19) Pārtikas preču trg. Zerdinā, īp. Drozdovs Tatjana; 20) Pārtikas preču trg. Žerdinā, īp. Orlovs Marija; 21) Pārtikas preču trg. Kamenij-Boros, īp. Kužnova D., tlr. Purvmala 5; 22) Pārtikas preču trg. Drizeļos, īp. Golubovs Jānis; 23) Pārtikas preču trg. Sidorenkos, īp. Grigorijs Holmsks; 24) Pārtikas preču trg. Sunevā, īp. Kiseļevs Grigorijs; 25) Pārtikas preču trg. Fomkinos, īp. Borovikovs Marija.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 59.870.—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Pareizticīgo draudzes Debesbraukšanas baznīca Verchovjā, 8 klm. no pg. n., priesteris Primjagijs Nikolajs; b) Grežino-Goras pareizticīgo draudzes baznīca, Kamenij-Bora sādžā, 14 klm. no pg. n., priesters Roždestvenskijs Nikolajs. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Viļakas ev.-lut. draudzei, mācītāja pal. Grīvāns Maksimilijans, dz. Balvos, tlr. Balvi 24.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Bokovas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Šķute Pēteris, dz. Bokovā.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas: —**

3. **Bijušo muižu centri:** Bokovas mž. centrs, 2 klm. no pg. n., ēku nav.

4. **Dabas jaukumi: —**

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Līcīšos, prz. Ābolinš P., tlr. Purvmala 9, stc. Purvmala 2 klm., Jaunlatgale 10 klm., Viļaka 1,3 klm.

10. Rugāju pagasts.

(Sk. karti 640. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Rugāju pg.

Pagasta robeža: z. — Balvu pg., r. — Balvu un Tilžas pg., d. — Bērzpils pg., v. — Vecgulbenes, Stāmerienes, Lubānas un Jaungulbenes pg.

Pg. platība — 373 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Rugāji.

Iedzīvotāji 1935. g.: 7262, no tiem vīr. 3486, siev. 3776.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 222 klm., pa zc. (c. Gulbeni) — 235 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 89 klm., pa zc. — 68 klm.; c) tv. pls. Balvi, lietojot dzc. — 35 klm., pa zc. — 18 klm.; d) tv. dzc. stc. Rugāji — 0,5 klm.

Pg. n. pie Rēzeknes-Balvu ceļa.

Pasta adrese: c. Rugājiem.

Upes: a) Aiviekste, b) Pededze, c) Bolupe, d) Vārniene.

Ezeri: a) Lazdagas — 139,8 ha; 6) Kalna — 400 ha, c) Ilganču — 100 ha, d) Bāževas — 100 ha, e) Pokratas — 25 ha, f) Kapūnes — 100 ha, g) Gruspa — 30 ha, h) Upatnieku — 100 ha.

Kalni: —

Lielākie mežu masīvi: Kačeva sils — 5799 ha.

Lielākie purvi: a) Vuškusalas — 800 ha, b) Orlovas — 500 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. II iec.; miertiesas Balvu iec.; izm. tiesneša Balvu iec.; tiesu izp. Balvu iec. Pg. vecākais Kļaviņš Jānis, dz. Dreimanovas m., 4 klm. no pg. n., tlr. Augustova 3; pg. pdm. prs. Ozoliņš Gustavs, dz. Jaundaudzenes m., 6 klm. no pg. n., tlr. Rugāji 12; pg. tiesas prs. Voicišs Jānis, dz. Vilkavā, 4 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Linde Ernests, dz. pie pg. n., tlr. Rugāji 14-a; vc. plc. kārtībnieks Midziņš Voldemārs, dz. pie pg. n., tlr. Rugāji 6.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rugāju 6 kl. pamatskola pie pg. n., prz. Lesnieks Jānis, tlr. Rugāji 15; b) Kurmenes I pk. krievu pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Vasiļjevs Paraskova, tlr. Rugāji 36; c) Oparnieku I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Beķers Olga; d) Sudrabes I pk. pamatsk., 15 klm. no pg. n., prz. Ņemirs Vera; e) Medņu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Kivkucāns Olga, tlr. Dubļukalns 1; f) Teteru I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Lapsalis Marija; g) Upatnieku I pk. pamatsk, 9 klm. no pg. n., prz. Škapars Paulīna, tlr. Daugasne 13; h) Vīkšņu I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Dzērve Eižens; i) Naglu I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Sāvenko Olga; j) Aizupes I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Kuzma Jezups; k) Upmalas I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Vanags Emīlija.

Bibliotēkas: a) Lauksaimn. bbas „Centība" bibliot., 800 sēj., Rugājos, prz. Stira Aleksandrs; b) Pretalkohola bbas bibliot., 400 sēj., Rugājos, prz. Krasnogorodskis Nik., tlr. Rugāji 7; c) Daugasnes piensaimn. sbas bibliot., 400 sēj., Rugājos, prz. Garais Elza.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Ielaidnis Vilma, dz. Rugājos, pie pg. n., tlr. Rugāji 30; med. feldšers Losevs Staņislavs, dz. Rugājos, pie pg. n.; vecmāte Mitrēvics Olga, dz. Rugājos, pie pg. n. Latv. sarkanā krusta Rugāju nod. veselības kopšanas punkts, tlr. Rugāji 21. Rugāju aptieka, aptiekars Gramkaus A., tlr. Rugāji 8.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rugāju rajonā, vet. ārsts Spruksts J., dz. Rugājos, tlr. Rugāji 58.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Sitas-Rēzeknes dzc. līnija.

a) Rugāji — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Paulųks Augusts, tlr. Rugāji 25; b) Daugasne — P. tf. n. Ab. T. C., 11 klm. no pg. n., prz. Krasnais Andrējs, tlr. Daugasne s. v.; c) Dubļukalns — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg n., prz. Sarkans Konstance, tlr. Dubļukalns s. v.; d) Augustova — P. tf. n. Ab. T. C., 5 klm. no pg. n., prz. Muižnieks Aleksandrs, tlr. Augustava s. v.; e) Strazdiņi — P. tf. n. Ab. T. C., Strados, 8 klm. no pg. n., prz. Lejasmeiers Kārlis, tlr. Strazdiņi s. v.; f) Dekšņi — P. tf. n. Ab. T. C., 9 klm. no pg. n., prz. Baltiņš Jēkabs, tlr. Dekšņi s. v.; g) Vīkšņi — P. n. S. v. Ab. I. C., 20 klm. no pg. n., prz. Vīksnis Antons, tlr. Vīkšņi s. v.; h) Sudarbe — P. n. Ab., 15 klm. no pg. n., prz. Baltais Jezups, tlr. Sudrabe s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Balvu vmžn. III Aleksandropoles iec. mežn. pie Rēzeknes-Balvu ceļa, 0,1 klm. no Rugāju stc., mžz. Šīmanis Vilis, tlr. Rugāji 5; b) Balvu vmžn. IV iec. Strazdiņu mžn. Vēzī, 7,5 klm. no Strazdiņu dzc. stc.; mžz. Bullītis Jānis, tlr. Daugasne 15.

Rugāji — dzc. stc., pr. Strazdiņš Jānis, tlr. Rugāji 11.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1238, saimniecību — 1327. Aramzeme 8820,20 ha (23,65% no z. kpl.), pļavas 4731,15 ha (12,69%), ganības 7148,11 ha (19,16%), meži 10.222,57 ha (27,41%), purvi 4455,87 ha (11,95%).

Mežos sastopami: vilki, lapsas, zaķi, stirnas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: vēži, līdakas, asari, raudas, zuši, vēdzeles u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Rugājos, pie pg. n., īp. Ķirsons, tlr. Rugāji 18; 2) Dzirnavas Daudzenē, 6 klm. no pg. n., īp. Ērkšķis Rūd., tlr. Rugāji 29; 3) Dzirnavas Lūkusalā, 18 klm. no pg. n., īp. Čops Alfrēds, tlr. Bērzkalns 8; 4) Koppienotava Strados, 8 klm. no pg. n., īp. Piensaimn. sba „Stradi", tlr. Strazdiņi s. v.; 5) Koppienotava Pokrotā, 10 klm. no pg. n., īp., Piensaimn. sba „Spēks", tlr. Silenieki 14; 6) Koppienotava Daugasnē, 11 klm. no pg. n., īp. Daugasnes piensaimn. sba, tlr. Daugasne 3; 7) Koppienotava Trekņos, 10 klm. no pg. n., īp. Trekņu piensaimn. sba, tlr. Strazdiņi 22; 8) Frizētava Rugāju b. a. v., īp. Podnieks Jānis; 9) Tabakas, siļķu un sīku preču trg. b. a. v., īp. Leiba Šnejers; 10) Gaļas trg. b. a. v., īp. Faivišs Vilenskijs; 11) Frizētava b. a. v., īp. Kovāns Jezups; 12) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Kisons A.; 13) Aptieka b. a. v., īp. Gramkavs Kristaps, tlr. Rugāji 8; 14) Ēdienu vkl. b. a. v., īp. Āboliņš V.; 15) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Dorogois Hone, tlr. Rugāji 26; 16) Frizētava b. a. v., īp. Baronovskis Genovefa; 17) Gaļas trg. b. a. v., īp. Grīnbergs Joselis; 18) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Genese Haits; 19) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Cesno Dveira; 20) Maiznīca b. a. v., īp. Grīnmans H.; 21) Kiosks b. a. v., īp. Ozoliņš Alfrēds; 22) „Letas" laikrakstu kiosks Rugāju stc., īp. „Letas" tēlegr. aģent. 23) Linu pieņemšanas punkts b. a. v., īp. Ielaidnis Jānis, tlr. Rugāji 9; 24) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Upītis Aleksandrs, tlr. Rugāji 2; 25) Dažādu preču trg. Kundziņos, īp. Lavinskis Gilels; 26) Motora dzirnavas Lizetiņās, īp. Žagars Otīlija, tlr. Rugāji 27; 27) Koku zāģētava Drebējos, īp. Sņegovs V.; 28) Tabakas preču trg. Gēružos, īp. Jonās Pauls; 29) Tvaika dzirnavas Pokrata sādžā, 10 klm. no pg. n., īp. Čaps Roberts; 30) Dažādu preču trg. Baldonēs, īp. Galējais J.; 31) Tvaika dzirnavas Upatniekos, īp. Stobauša Jānis. Veikali Rugāju b. a. v., 0,25 klm. no pg. n.: 32) Dažādu preču trg., īp. Smerka Gavartiņš, tlr. Rugāji 26; 33) Dažādu preču trg., īp. Bravorniks Jankels; 34) Gatavu apģērbu vkl., īp. Bravorniks Frojums; 35) Gatavu apģērbu vkl., īp. Novomisle Boruchs; 36) Skārdnieku vkl., īp. Ospavats Leizers, tlr. Rugāji 44; 37) Apavu vkl., īp. Buriņš Joselis; 38) Dažādu preču trg., īp. Ķirsons Alberts, tlr. Rugāji 18; 39) Dažādu preču trg., īp. Ziediņš Jānis; 40) Dažādu preču trg., īp. Kapelovičs Leiba; 41) Dažādu preču trg., īp. Mendelsons Josels; 42) Dažādu preču trg., īp. Haits Jankelis, tlr. Rugāji 17; 43) Dažādu preču trg., īp. Češno Jankelis; 44) Dažādu preču trg., īp. Haits Ziska, tlr. Rugāji 23; 45) Vīna trg., īp. Gailītis Pēteris; 46) Maiznī-

ca, īp. Cepurnieks Anastāsija; 47) Maiznīca, īp. Grīns Hana; 48) Dažādu preču trg., īp. Ulmanis Jankelis; 49) Dažādu preču trg., īp. Ulmanis Leja; 50) Dažādu preču trg., īp. Šovlovs Movša; 51) Tējnīca, īp. Āboliņš Matilda; 52) Tējnīca, īp. Zālītis Viktorija; 53) Gaļas trg., īp. Baranovskis Jezups. Pārējie: 54) Dažādu preču trg. Medņos, 7 klm. no pg. n., īp. Kivkucans Jānis, tlr. Medņi 1; 55) Dažādu preču trg. Upatniekos, 8 klm. no pg. n., īp. Stabausis Jezups; 56) Dažādu preču trg. Medņos, 7 klm. no pg. n., īp. Lifšics Base; 57) Dažādu preču trg. Strados, 5 klm. no pg. n., īp. Solovejs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 58.414,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Augustovas Rom.-kat. draudzes baznīca, 5 klm. no pg. n.; b) Aleksandropoles pareizticīgo draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs Krasnogorodskis Nikolajs, dz. Rugājos, tlr. Rugāji 7. Daļa pg. iedzīvotāju piederīgi Balvu ev.-lut. draudzei, mācītāja palīgs Grīvāns Maksimilians, dz. Balvos, tlr. Balvi 26.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Aleksandropoles lauksaimn. bba „Centība", db. 1910. g., pr. Skroders Andrējs, dz. Zeltiņos, tlr. Rugāji 3; 2) Rugāju brīvprāt. ugunsdzēs. bba ,db. 1932. g., pr. Haits Jankels, dz. Rugājos, tlr. Rugāji 17; 3) Rugāju pg. krājaizd. sba, db. 1924. g., pr. Voicišs Jānis, dz. Vilkovā; 4) Piensaimn. sba „Stradi", db. 1923. g., pr. Gaŗais Rūdolfs, dz. Drebejās, tlr. Strazdiņi 2; 5) Piensaimn. sba „Spēks"; 6) Daugasnes piensaimn. sba; 7) Trekņu piensaimn. sba.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: —

1905. g. notikumi: soda ekspedīcija nošāvusi vairākus revolūcionārus; vairāki pg. iedzīvotāji emigrējuši.

Pasaules kaŗa notikumi: no Rugāju pg. robežām sākās Latgales atbrīvošanas cīņas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** —

4. **Dabas jaukumi:** Klāni Aiviekstes un Pededzes upes krastos.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Dzelzupjos, Dzelzupes krastā, prz. Francis A., stc. Strazdini 12 klm., Gulbene 20 klm., Lubāna 22 klm., Daugasne 14 klm.; b) Mieriņos, Lubānas ezera klāņu malā, pie Pededzes, prz. Zālītis A., tlr. Daugasne-Krasta 8, stc. Strazdiņi 15 klm., Lubāna 18 klm.

11. Šķilbēnu pagasts.

(Sk. karti 633. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: pg. atdalīts no Baltinavas un Viļakas pg.

Pagasta robeža: z. — Purvmalas un Viļakas pg., d. — Baltinavas pg., v. — Balvu pg., r. — Purvmalas pg.

Pg. platība — 216 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Rekava.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6423, no tiem vīr. 3128, siev. 3295.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 300 klm., pa zc. — 280 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 32 klm., pa zc. — 21 klm.; c) tv. pls. Jaunlatgale (sk. augšā); d) tv. dzc. stc. Punduri — 17 klm.

Pg. n. pie Viļakas-Bastinavas-Kārsavas ceļa.

Pasta adrese: c. Rekovu.

Upes: a) Kukva, b) Rīka.

Ezeri: a) Melgznis — 115 ha, b) Purvēzis — 80 ha.

Kalni: a) Balkānu, b) Augstāsila.

Lielākie mežu masīvi: Šķilbēnu novads — 1600 ha.

Lielākie purvi: a) Melgznis (Orlovas) — apm. 2000 ha, b) Purvēzis (Ploskines) — apm. 180 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. IV iec.; miertiesas Jaunlatgales iec.; izm. tiesneša Jaunlatgales iec.; tiesu izp. Kārsavas iec. Pg. vecākais Krakops Broņislavs, dz. Žogu mājās, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Ramanis Ādolfs, dz. Šķilbēnu muižā, 2,5 klm. no pg. n., tlr. Rekova 5; pg. tiesas prs. Pužulis Stepans, dz. Pužulovas sādžā, 8 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Vēriņš Arvēds, dz. Rekovā, tlr. Rekova 11; vc. plc. kārtībnieks Kupčs Jānis, dz. Rekovā, pie pg. n., tlr. Rekova 4.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Rekovas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. v. i. Začests Kazimiris; b) Krutovas I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Jaunzems Elza, dz. Krutovas sādžā; c) Ērgļu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Zvejnieks Emma ,dz. Orlovas sādžā; d) Augstasilas I pk. pamatsk., 5 klm. no pg. n., prz. Miķelsons Natālija; e) Zeļču I pk pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Slišans Stefanija; f) Zogodu I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Grigorjeva Erna; g) Kangaru I pk. pamatsk., 4,5 klm. no pg. n., prz. Barkans Līne; h) Egļevas I pk. jauktu taut. pamatsk., 6 klm. no pg. n., prz. Matvejevs Nadežda; i) Šķilbēnu 6 kl. krievu pamatsk., 3,5 klm. no pg. n., prz. Ruskulis Anna; j) Baltinavas 2 gad. lauksaimn. skola, 2,5 klm. no pg. n., prz. Ramanis Ādolfs, tlr. Rekova 5.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Pulkstenis Milda, dz. Rekovā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rekova 7; vecmāte Augustāns-Ļebedevs Tekla, dz. Rekovā, 0,5 klm. no pg. n., tlr. Rekova 7. Aptieka Rekovā, 0,2 klm. no pg. n., īp. Ivanovs Zofija.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Kārsavas rajonā, vet. ārsts Trofimovs V., dz. Kārsavā, tlr. Kārsava 31.

5. **Satiksme.** Rekova — P. tf. n. Abc. T. C., pie pg. n., prz. Ramanis Alma, tlr. Rekova s. v.; Egluciems — P. n. Abc., 6 klm. no pg. n., prz. Bass Emma.

6. **Pārējās iestādes.** —

III.

1. **Lauksaimniecība.** Šķilbēnu pg. sastādās no Baltinavas un Viļakas pg. zemju atdalījumiem.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas un zāģētava Rekovā pie pg. n., īp. Ramanis Alma, tlr. Rekova s. v.; 2) Pārtikas vkl. Rekovā pie pg. n., īp. Kuģis Helēna, dz. Baltinavā, tlr. Baltinava 17 un Rekova 10; 3) Pārtikas vkl. Rekovā pie pg. n., īp. Rudļa Leiba; 4) Linu pieņemšanas punkts Čilipinē, 1 klm. no pg. n., īp. Antipovs Miķelis, tlr. Rekova 6; 5) Ķieģeļu ceplis, 4 klm. no pg. n., īp. Kamzols Aleksandrs, dz. Jaunsaimniecībā Nr. 38F.; 6) Gaļas trg. Rozumegos, īp. Kuzminovs Jevgenija; 7) Pārtikas preču trg. Eglevas sādžā, īp. Michailovs Marta; 8) Pārtikas preču trg. Zaicavas sādžā, īp. Fominovs Zinaida; 9) Dažādu preču trg. Krutovas sādžā, īp. Kopmans Genochs; 10) Koku zāģētava un dzirnavas Eglavas sādžā, īp. Grigorijs Michailovs; 11) Sīku preču trg., Rjabkovas mājā, īp. Kudrjavcevs Feodors; 12) Dažādu sīku preču trg. Grochovas sādžā, īp. Limans Ieva; 13) Dažādu preču trg. Kelpovas sādžā, īp. Ivanovs Andrējs; 14) Tabakas preču trg. Šķilbēnu muižā, 2,5 klm. no pg. n., īp. Vasilijs Aleksējs; 15) Tabakas preču trg. Rekovas b. a. v., īp. Rudlis Izraels; 16) Sīku preču trg. Čilipines sādžā, 1 klm. no pg. n., īp. Cercins Jezufata; 17) Sēklu trg. Čilipines sādžā, 1 klm. no pg. n., īp. Rudlis Ābrams; 18) Maiznīca Rekovas b. a. v., īp. Rudlis Riva; 19) Vīnu trg. Rekovas b. a. v., īp. Stepānovs Jevgenijs; 20) Manufaktūras trg. Viļakas b. a. v., īp. Supe Antons; 21) Ūdens dzirnavas Čilipines sādžā, 1 klm. no pg. n., īp. Balalajevs Pēteris; 22) Koku zāģētava Rekovas b. a. v., īp. Polfanders Ludvigs, tlr. Rekova 3.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 55.220,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Rom.-kat. draudzes baznīca Rekovā pie pg. n., mācītājs Štagars Ludvigs, dz. Rekovā, tlr. Rekova 9; b) Pareizticīgo draudzes baznīca Šķilbēnu muižā, 2,5 klm. no pg. n., mācītājs Lapēkins Nikolajs, dz. Šķilbēnu muižā.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** —

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: senču kapenes „Daņilovkas kapi" un „Šķilbēnu kapi"; uzglabājušās no zviedru laikiem.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Šķilbēnu mž. centrs, 2,5 klm. no pg. n., atstāts agr. īpašn. kā neatsavin. daļa.

4. **Dabas jaukumi:** „Lapsu kalni" — krūmājiem apaugusi pauguru grēda veido skaistas ainavas.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Rekovā, Jaunzemju-Dubovkās, prz. Lukjanovičs J., stc. Punduri 12 klm.

12. Tilžas pagasts.

(Sk. karti 640. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Kokorevas pg.; krieviski Kokorevskaja.

Pagasta robeža: z. — Baltinavas un Rugāju pg., d. — Nautrēnu, Kārsavas un Gaigalavas pg., v. — Bērzpils pg., r. — Baltinavas pg.

Pg. platība — 317,8 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Tilža.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6640, no tiem vīr. 3195, siev. 3445.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 262 klm., pa zc. — 255 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 65 klm., pa zc. (c. Kārsavu) — 47 klm.; c) tv. pls. Kārsava, pa zc. — 31 klm.; d) tv. dzc. stc. Bērzpils — 21 klm.

Pg. n. pie Kārsavas-Rugāju ceļa.

Pasta adrese: c. Tilžu.

Upes: a) Tilža, b) Dūkšupe, c) Iča, d) Keiba.

Ezeri: a) Tilžas — 24 ha, b) Laicenes — 8 ha, c) Ūdrenes — 8 ha, d) Numernes — 81 ha.

Kalni: Numernes.

Lielākie mežu masīvi: Grīvas sils — 8056 ha.

Lielākie purvi: Grīvas — 435 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. IV iec.; miertiesas Baltinavas iec.; izm. tiesneša Kārsavas iec.; tiesu izp. Kārsavas iec. Pg. vecākais Stuķēns Alfrēds, dz. Lūšubirzēs, 11 klm. no pg. n., tlr. Silenieki s. v.; pg. pdm. prs. Krams Heinrichs, dz. Kramos, 0,5 klm. no pg. n.; pg. tiesas prs. Nagla Jānis, dz. Gaismā, 17 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Laupacis Jēkabs, dz. pg. n., tlr. Tilža 3; vc. plc. kārtībnieks Cēsnieks Roberts, dz. Tilžas b. a. v., pie pg. n., tlr. Tilža 24.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Pulkv. Kalpaka 6 kl. pamatsk., 1,5 klm. no pg. n., prz. Matīss Ādolfs,

tlr. Tilža 18; b) Skrindas 6 kl. pamatsk., 1 klm. no pg. n., prz. Puntužs Zenons, tlr. Tilža 14; c) Krišjāņu I pk. pamatsk., 14 klm. no pg. n., prz. Blāķis Arvīds; d) Purviņu I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Maskats Jānis; e) Ruskulovas I pk. pamatsk., 18 klm. no pg. n., prz. Daukste Jānis; f) Silenieku I pk. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Šmits Elza, tlr. Silenieki 8; g) O. Blūmīša privātā 6 kl. pamatsk., 2 klm. no pg. n., prz. O. Blūmītis, tlr. Tilža 7.

Bibliotēkas: Kokorevas lauksaimn. bbas „Celmlauzis" bibliot., Tilžas b. a. v., prz. Graudiņš Aleksandrs, dz. Purvmaļos.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārsts Reimers Pēteris, dz. Tilžas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Tilža 23; vecmāte Mačs Honorata, dz. Tilžas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n. Aptieka Tilžas b. a. v., īp. Noviks Pēteris, tlr. Tilža 25.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Rugāju rajonā, vet. ārsts Spruksts J., dz. Rugājos, tlr. Rugāji 58.

5. **Satiksme.** a) Tilža — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Dzilna Voldemārs, tlr. Tilžas s. v.; b) Ruskula — P. tf. n. Abc. T. C., Palejās, 18 klm. no pg. n., prz. Amantovs Jānis, tlr. Ruskula s. v.; c) Krišjāņi — P. tf. n. Ab. T. C., Krišjāņkrogā, 15 klm. no pg. n., prz. Irbītis Rūdolfs, tlr. Krišjāņi s. v.; d) Silenieki — P. tf. n. Ab. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Ielaidnis Vilis, tlr. Silenieki s. v.

6. **Pārējās iestādes.** a) Ruskolovas vmžn. Ruskolovas muižā, 18 klm. no pg. n., vmžz. Lesdorfs Augusts, tlr. Ruskula 3; b) Ruskulovas vmžn. I Kokerevas mžn. iec. Tilžas b. a. v., mžz. Brakovskis Ādolfs, tlr. Tilža 10; c) Ruskolovas vmžn. II Krišjānu iec. mžn. Krišjāņos, mžz. Kagainis Oskars, tlr. Kūderi 11; d) Ruskolovas vmžn. III Numernes iec. mežn., mžz. Klemme Maksimilians, tlr. Ruskula 1; e) Ruskolovas vmžn. IV Ruskolovas iec. mžn., 18 klm. no pg. n., mžz. Zeins Aleksandrs, tlr. Ruskula 3.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1230, saimniecību — 1184. Aramzeme 9474,38 ha (29,82% no z. kpl.), pļavas 3283,20 ha (10,33%), ganības 4821,06 ha (15,17%), meži 9856,19 ha (31,02%), purvi 3323,86 ha (10,46%).

Mežos sastopami: vilki, stirnas, āpši, lapsas, zaķi, vāveres u. c.; upēs un ezeros: asari, raudas, līdakas, vēdzeles, plauži, līņi, sapali, karūsas, zuši, pīkstuļi, vēži u .c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Dzirnavas Tilžas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., īp. Krams Heinrichs; 2) Dzirnavas Viktorijā, 8 klm. no pg. n., īp. Krams Jūlijs, tlr. Kļaviņi 7; 3) Dzirnavas Tilžas b. a. v., 0,3 klm. no pg. n., īp. Krims Augusts; 4) Dzirnavas Jaunrubeņos, 8 klm. no pg. n., īp. Daukste Pēteris; 5) Dzirnavas Satekās, 15 klm. no pg. n., īp. Lasis Eduards; 6) Tējnīca Tilžas b. a. v., pie pg. n., īp. Kopmanis Mejers; 7) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Beldaus Elfrīda; 8) Konditoreja b. a. v., īp. Švagrovs Alfons; 9) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Dimants Nichams; 10) Dažādu preču trg. b. a. v., īp. Švalbs Mere; 11) Gaļas trg. b. a. v., īp. Kapelovičs Iciks; 12) Manufaktūras preču trg. b. a. v., īp. Haims Kopmans; 13) Vīnu trg. b. a. v., īp. Bērziņš Milda; 14) Saldumu kiosks b. a. v., īp. Pūce Elza; 15) Gatavu apģērbu vkl. b. a. v., īp. Kopmans Moisels; 16) Grāmatu trg. b. a. v., īp. Liepiņš Kārlis; 17) Pārtikas preču trg. Vectilžās, īp. Bravarniks Ābrams; 18) Tabakas preču trg. Krišjāņos, 15 klm. no pg. n., īp. Irbītis Aža, tlr. Krišjāņi s. v.; 19) Ūdens dzirnavas Jaunaptokās, īp. Kupcis Jānis; 20) Koku zāģētava Tilžmalās, īp. Kupcis Valfrīds, tlr. Krišjāņi 6; 21) Pārtikas preču trg. Ruskuļu sādžā, 18 klm. no pg. n., īp. Klimanskis Vladimirs; 22) Dažādu preču vkl. Zaļmežos, 8 klm. no pg. n., īp. Skudra Pēteris; 23) Dažādu preču vkl. Lūseniekos, 9 klm. no pg. n., īp. Stempers Antons; 24) Dažādu preču vkl. Palejās, 18 klm. no pg. n., īp. Lifšics Nochums-Šaja; 25) Dažādu preču vkl. Jaunavotiņās, 8 klm. no pg. n., īp. Avotiņš Juris; 26) Dažādu preču vkl. Sileniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Bene Vilma; 27) Dažādu preču vkl. Trešdaļās, 3 klm. no pg. n., īp. Dambītis Jānis; 28) Dažādu preču vkl. Krišjāņos, 15 klm. no pg. n., īp. Kopmanis Taube; 29) Dažādu preču vkl. Putrānos, 16 klm. no pg. n., īp. Solovejs Moisejs; 30) Dažādu preču vkl. Kaktiņos, 12 klm. no pg. n., īp. Zvaigzne Jūle; 31) Šujmašīnu, mašīnu daļu, diegu zīda un tērauda izstrādājumu trg. Veckalniņos, 8 klm. no pg. n., īp. A./S. Singers Seving. Machine Company; 32) Linu punkts Palejās, 18 klm. no pg. n., īp. Amantovs Jānis; 33) Linu punkts Bērzusalās, 3 klm. no pg. n., īp. Latgales lauks. centrālais kooperātīvs, tlr. Tilža 9; 34) Kokorevas piens. sba „Sala", Kurpniekos, 10 klm. no pg. n., īp. Piensaimnieku sba, tlr. Krišjāņi 8; 35) Tvaika dzirnavas un koku zāģētava Palejās, 18 klm. no pg. n., īp. Kalniņš Pēteris. Veikali Tilžas b. a. v.: 36) Pārtikas preču vkl., īp. Svagrovs Emma-Antonija; 37) Pārtikas preču vkl., īp. Potjemkins Jānis; 38) Dažādu preču vkl., īp. Kopmanis Benjāmiņš; 39) Dažādu preču vkl., īp. Jucha Josels; 40) Dažādu preču vkl., īp. Jucha Iciks-Ārons; 41) Dažādu preču vkl., īp. Šnejers Sora; 42) Dažādu preču vkl., īp. Novomišle Vulfs; 43) Dažādu preču vkl., īp. Sandlers Mane; 44) Dažādu preču vkl., īp. Kapelovičs Faivišs; 45) Dažādu preču vkl., īp. Lifšics Fuida Leja; 46) Sīku preču vkl., īp. Richters Zelma-Marija; 47) Sīku preču trg., īp. Platnieks Pēteris, tlr. Tilža 4; 48) Sīku preču trg., īp. Šnejers Haja-Rivka; 49) Grāmatu, rakstāmlietu un sīku preču trg., īp. Pauliņš Made, tlr. Tilža 1; 50) Gaļas trg., īp. Zāģeris Kārlis; 51) Gaļas trg., īp. Siliņš Rūdolfs; 52) Vīnu trg., īp. Skrimblis Lidija; 53) Linu pieņemšanas punkts, īp. Skrimblis Aleksandrs; 54) Linu pieņemšanas punkts, īp. Jēkabsons Ernests, tlr. Tilža 6; 55) II šķ. traktieris, īp. Taburs Marija; 56) Frizētava, īp. Šnejers Izraels-Mane; 57) Kiosks, īp. Griestiņš Alfons; 58) Kurpnieku darbnīca, īp Griestiņš Alfons; 59) Ādu ģērētava Sileniekos, 12 klm. no pg. n., īp. Bene Pēteris; 60) Pulksteņu darbnīca, īp. Jucha Iciks-Ārons; 61) Tilžas centra piens. sba, īp. Piens sba, tlr. Tilža 12.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 61.198,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Kokorevas ev.-lut. draudzes baznīca Tilžā, 1,5 klm. no pg. n., māc. pal. Ķemers Miervaldis, dz. Kārsavā; b) Kokorevas Rom.-kat. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītājs prāvests Kangars Konstantīns, dz. Tilžā, tlr. Tilža 11; c) Kokorevas pareiztic. draudzes baznīca, 1 klm. no pg. n., mācītāja vieta vakanta; d) Baptistu draudzes lūgšanas nams, mācītājs Blūmītis O., tlr. Tilža 7.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Kokorevas krājaizd. sba, db. 1923. g., pr. Skrimblis Aleksandrs, dz. Tilžas b. a. v.; 2) Tilžas mednieku bba, db. 1932. g., pr. Skrimblis Aleksandrs, dz. Tilžas b. a. v.; 3) Latv. nac. Jaunatnes svbas Krišjāņu nod., db. 1931. g., pr. Dāboliņš Roberts, dz. Vecluzeniekos, tlr. Kļaviņi 20; 4) Latv. kultūras veicin. bbas Ruskolovas nod., db. 1929. g., pr. Daukste Jānis, dz. Ruskolovas muižā; 5) Kokorevas brīvprāt. ugunsdzēs. bba, db. 1923. g., pr. Reimers Pēteris, dz. Tilžas b. a. v., tlr. Tilža 23; 6) Kokorevas lauksaimn. bba „Celmlauzis", db. 1921. g., pr. Austriņš Juris, dz. Tilžas b. a. v.; 7) Latv. kultūras veicināš. bbas Bankavas nod., db. 1925. g., pr. Šmits Elza, dz. Silenieku pamatskolā, tlr. Silenieki 8.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: karakapi Krišjāņos, Lemensniekos un Dobulniekos.

1905. g. notikumi: nodedzinātas Ruskolovas muižas ēkas.

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Ruskolovas mž. centrs, 18 klm. no pg. n., ēkās novietota virsmežniecība un pamatskola.

4. **Dabas jaukumi:** Numernes ezers.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** —

13. Viļakas pagasts.

(Sk. karti 633. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Viļakas un Marienhauzes pg.; krieviski Mariengauzenskaja.

Pagasta robeža: z. Liepnas un Kacēnu pg., d. — Šķilbēnu pg., v. — Balvu pg., r. — Linavas un Purvmalas pg.

Pg. platība — 460 kv. klm.

Pg. robežās b. a. v. Viļaka.

Iedzīvotāji 1935. g.: 12.275, no tiem vīr. 5913, siev. 6362.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 257 klm., pa zc. — 264 klm.; b) no apr. pls. Jaunlatgales, lietojot dzc. — 28 klm., pa zc. — 22 klm.; c) tv. pls. Jaunlatgale; d) tv. dzc. stc. Vecumi — 8,2 klm., stc. Žīguri — 10 klm.

Pg. n. Viļakas b. a. v.

Pasta adrese: c. Viļaku.

Upes: a) Kira, b) Vjada, c) Frestjanka.

Ezeri: a) Viļakas — 136,8 ha, b) Ilziņu, c) Nastrovas, d) Gruzdovas, e) Kulpines, f) Baltezers, g) Lodumas, h) Račų.

Kalni: a) Mītru, b) Naudas, c) Svilpovas.

Lielākie mežu masīvi: a) Žīguru nov. — 6121 ha, b) Kupravas nov. — 3951 ha, c) Eglevas nov. — 3853 ha, d) Kvintes nov. — 3856 ha.

Lielākie purvi: a) Stompaku — 1230 ha, b) Cūkines — apm. 100 ha.

II.

1. **Administrātīvās un tiesu iestādes.** Pg. ietilpst Jaunlatgales apr. plc. I iec.; miertiesas Viļaku iec.; izm. tiesneša Jaunlatgales iec.; tiesu izp. Balvu iec. Pg. vecākais Bukšs Izidors, dz. Viļakas b. a. v., 0,5 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Jozuus Kārlis, dz. Viļakas b. a. v., 0,4 klm. no pg. n., tlr. Viļaka 11; pg. tiesas prs. Ivanovskis Antons, dz. Susaju sādžā, 5 klm. no pg. n. Pg. darbvedis Cunskis Jānis, dz. pie pg. n., tlr. Viļaka 6; vc. plc. kārtībnieks Sakša Aleksandrs, dz. pie pg. n., tlr. Viļaka 36.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Viļakas 6 kl. pamatsk., 1,2 klm. no pg. n., prz. Brunovs-Brants Alfrēds, tlr. Viļaka 9; b) Viļakas 6 kl. ebrēju pamatskola, pie pg. n., prz. Gurēvičs Pera; c) Stompaku I pk. pamatsk. Susāju sādžā, 5 klm. no pg. n., prz. Safronovs Marija; d) Irikovas I pk. pamatsk., 11 klm. no pg. n., prz. Veļķers Biruta; e) Krustacelma I pk. pamatsk., 9 klm. no pg. n., prz. Stobaušs Anna; f) Vedenišu I pk. pamatsk., 7 klm. no pg. n., prz. Paeglis Marija; g) Priežkalna 6 kl. pamatsk., 12 klm. no pg. n., prz. Plūksne Alberts; h) Krievmalas I pk. pamatsk., 16 klm. no pg. n., prz. Dzirkalns Ina; i) Mežvidu I pk. pamatsk. Blinicas sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Tulinskis Anatolijs, tlr. Vecumi 9; j) Vecumu I pk. pamatsk. Žagatās, 10 klm. no pg. n., prz. Skopans Minna; k) Kargovas I pk. pamatsk. Migliniekos, 11 klm. no pg. n., prz. Bondars Lūcija; l) Lodumas I pk. pamatsk., 10 klm. no pg. n., prz. Stulpiņš Milda; m) Viduču I pk. pamatsk. Semenovā, 7 klm. no pg. n., prz. Matīss Vilis; n) Aizgalines I pk. pamatsk., 8 klm. no pg. n., prz. Mednis Melānija; o) Slīpaču I pk. pamatsk., 2,5 klm. no pg. n., prz. Norvils Aina, tlr. Viļaka 35; p) Viļakas valsts ģimnazija.

Bibliotēkas: a) Izglītības bbas „Zvaigzne" bibliot., 700 sēj., Viļakas b. a. v., prz. Jeļenskis Felikss, tlr. Viļaka 60; b) Ģimnazijas bibliot., 600 sēj., Valsts ģimnazijā, prz. Vasariņš Elza, tlr. Viļaka 60; c) Slimnīcas bibliot., 500 sēj., Viļakas slimnīcā, prz. Dudzinskis Nikolajs, tlr. Viļaka 32; d) 6 kl. pamatsk. bibliot., 700 sēj., skolā, prz. Brunovs-Bants Alfrēds, tlr. Viļaka 9.

3. **Veselības kopšana.** Viļakas slimnīca b. a. v., 0,5 klm. no pg. n., tlr. Viļaka 32; ārsts Steppe Alfonss, dz. slimnīcā; vecmāte Orlovskis Marija, dz. Viļakas b. a. v. pie pg. n.; vecmāte Breikšs Anna, dz. Viļakas b. a. v. pie pg. n.; zobu ārsts Gribešoks J., dz. Viļakas b. a. v., 0,3 klm. no pg. n. Viļakas aptieka, īp. Rachunkovis Z., tlr. Viļaka 33. Jaunā aptieka, īp. Bukšs J., tlr. Viļaka 77.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Jaunlatgales rajonā, vet. ārsts Krievs J., dz. Viļakā, tlr. Viļaka 37.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Gulbenes-Jaunlatgales dzc. līnija.

a) Viļaka — P. t. k. N., pie pg. n., prz. Sidorovs Aleksandrs, tlr. Viļaka 28; b) Gāršiņa — P. n. Ab., 15 klm. no pg. n., prz. Kokorēvičs Anna; c) Vieda — P. n. Ab., Tepenicas sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Dvinskis Agāta; d) Kvinte — P. tf. n. Ab. T. C., 7 klm. no pg. n., prz. Vinters Anna, tlr. Kvinte s. v.; e) Stampaki — P. n. Ab., 15 klm. no pg. n., prz Soboļevs Voldemārs; f) Vecumi — Tf. n. T. C., Vecumniekos, 8 klm. no pg.. n., prz. Tauriņš Voldemārs, tlr. Vecumnieki s. v.; g) Žīguri — Tf. n. T. C., 10 klm. no pg. n., prz. Gailis Jānis, tlr. Žīguri s. v.

6. **Pārējās iestādes.** Viļakas dzc. transporta birojs Viļakā, Balvu - 13, tlr. Viļaka 51. a) Viļaku vmžn. Viļaku b. a. v., vmžz. Jozuus Kārlis, tlr. Viļaka 11; b) Viļaku vmžn. I iec. Viļakas mžn. Viļakas miestā, 7 klm. no Vecumu dzc. stc., mžz. Jarmorkins Georgs, tlr. Viļaka 43; c) Viļaku vmžn. II iec. Polānu mžn. Poļānos, 3 klm. no Vecumu dzc. stc., mžz. Safronovs Pēteris, tlr. Vecumi 5; d) Viļaku vmžn. III iec. Žīguru mžn. Žīguros, 1 klm. no Žīguru dzc. stc., mžz. Gailis Jānis, tlr. Žīguri 12; e) Viļaku vmžn. V iec. Eglevas mžn. Eglevā, 12 klm. no Kupravas dzc. stc.; mžz. Danenbergs Kārlis, tlr. Viļaka 29; f) Viļaku vmžn. VI iec. Kvintes mžn. Kvintē, 17 klm. no Vecumu dzc. stc., mžz. Vintens Modris, tlr. Kvinte 2.

Vecumi — dzc. stc., pr. Vaskis Jānis; Žīguri — dzc. stc., pr. Belois Miķelis; Kuprava — dzc. stc., pr. Taucis Gustavs.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumi — 2446, saimniecību — 2700. Aramzeme 10.966,76 ha (23,48% no z. kpl.), pļavas 4127,48 ha (8,98%), ganības 8170 ha (17,76%), meži 14.676,38 ha (31,91%), purvi 6252,43 ha (13,59%).

Mežos sastopami: vilki, lūši, stirnas, zaķi, lapsas, caunas, vāveres u. c.; upēs un ezeros: līdakas, raudas, ruduļi, asari, līņi, vēdzeles, karūsas, brekši, ķiši, grunduļi u. c.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Motordzirnavas Viļakā, 0,5 klm. no pg. n., īp. Strazdiņš Kurts, tlr. Viļaka 46; 2) Motordzirnavas Viļakā, 1 klm. no pg. n., īp. Keivs Heinrichs; 3) Pārtikas preču trg. Eglavā, īp. Nizinskis Nikolajs; 4) Pārtikas preču trg. Susajos, īp. Ivanovskis Antons; 5) Koku zāģētava Svilpokā, īp. Metrikins Iciks; 6) Ķieģeļu ceplis Veczobos, īp. Vēciņš Roberts; 7) Sīku preču trg. Žīguravā, īp. Osipova Aleksandra; 8) Viesnīca un mēbelētas istabas Žīguros, īp. Norietis Zenaja, tlr. Žīguri 15; 9) Koku trg. Žīguros, īp. Šecens Ābrams, tlr. Žīguri 10; 10) Frizētava Viļakas b. a. v., īp. Bobrovs Izāks; 11) Tējnīca b. a. v., īp. Plūms Anna; 12) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Orlovska Marija; 13) II šķ. traktieris b. a. v., īp. Krapans Jāzeps; 14) Aptieka b. a. v., īp. Krapans Jāzeps; 14) Aptieka b. a. v., īp. Rachunkovičs Sofija, tlr. Viļaka 33; 15) Pārtikas preču vkl. b. a. v., īp. Apananskis Ābrams; 16) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Skuteļskis Nechama; 17) Ādas trg. b. a. v., īp. Bobrovs Izrails; 18) Frizētava b. a. v., īp. Mačans Vladislavs; 19) Ādu ģērētava Keišos, īp. Bobrovs Izraels; 20) Ķieģ. ceplis Veckrešos, īp. Ikkerts F.; 20a) Maiznīca Kleišos, īp. Kagans Itke; 21) Aptieka Kupravā, īp. Hāks A., tlr. Viļaka 25; 22) Frizētava Kupravā, īp. Mednis Marija; 23) Tējnīca Kupravā, īp. Jaunzems Eduards, tlr. Kuprava 8; 24) Vīnu trg. Kupravā, īp. Ābelīts Elza; 25) Pārtikas preču trg. Kupravā, īp. Knoks Minna; 26) Sīku preču trg. Seminavā, īp. Bizums Francis; 27) Ķieģeļnīca Tievgaļos, īp. Ķļimovičs Broņislavs; 28) Vīnu trg. Vecumos, īp. Šeftels Kopmans, tlr. Vecumi 1; 29) Ķieģeļnīca, īp. Ikerts Augusts; 30) Pārtikas preču vkl. Liepnas 17, īp. Arkliņš Emīlija; 31) Pulksteņu trg. b. a. v., īp. Kagans Čalels; 32) Manufaktūras trg. b. a. v., īp. Kaplaus Minna; 33) Galantērijas preču trg. b. a. v., īp. Gurlēvičs Frīda; 34) Apavu trg. b. a. v., īp. Bobrovs Dāniels; 35) Pārtikas preču trg. b. a. v., īp. Pliners Simsons, tlr. Viļaka 42; 36) Stiklu trg. b. a. v., īp. Blaiers Ābrams; 37) Rakstāmlietu trg. b. a. v., īp. Lisīcins Giršs; 38) Maiznīca b. a. v., īp. Platers Ādolfs; 39) Sīku preču trg. Bļinicu ciemā, īp. Gžihovskis Antons. Viļakas b. a. v.: 40) Dažādu preču trg., īp. Drujāns Nechama; 41) Koloniālpreču trg., īp. Feitelbaums Jēkabs; 42) Sīku preču trg., īp. Libgots Jankels; 43) Sīku preču trg., īp. Patešs Icchons; 44) Vīnu trg., īp. Kagans Šloma, tlr. Viļaka 45; 45) Dažādu preču trg., īp. Smuškovičs Haims; 46) Mākslīgā medus un augļu cukura trg., īp. Krapivnins Beila; 47) Gaļas trg., īp. Kapelušniks Dāvīds; 48) Gaļas trg., īp. Drujāns Josels; 49) Dažādu preču trg. īp. Kagans Ābrams-Jakovs; 50) Manufaktūras trg., īp. Sandlers Jeons, tlr. Viļaka 27; 51) Manufaktūras trg., īp. Apanauskis Kaziels; 52) Sīku preču trg., īp. Drujāns Ita; 53) Dažādu preču trg., īp. Rondzins Seina; 54) Dažādu preču trg., īp. Gurēvičs Movša, tlr. Viļaka 4; 55) Tējnīca, īp. Smuškēvičs Leiba; 56) Sīku preču trg., īp. Supers Dveira; 57) Dažādu preču trg., īp. Bobrovs Haja; 58) Sīku preču trg., īp. Šneers Zavels, tlr. Viļaka 30; 59) Dažādu preču trg., īp. Šmuškēvičs Doba; 60) Sīku preču trg., īp. Golandskis Haja; 61) Manufaktūras trg., īp. Elzeriņš Sevka; 62) Maiznīca, īp. Strelčs Staņislava; 63) Sīku preču trg., īp. Minkins Reiza; 64) Maiznīca, īp. Spicnadels Hava; 65) Sīku preču trg., īp. Apanauskis Mera, tlr. Viļaka 24; 66) Dažādu preču trg., īp. Orlovskis Jānis; 67) Pārtikas preču trg., īp. Apanauskis Frīda; 68) Konditoreja un maiznīca, īp. Libgots E.; 69) Gaļas un desu trg., īp. Fedorovs Jerafims, tlr. Viļaka 57; 70) Dažādu preču trg., īp. Rondins Malka; 71) Koloniālpreču trg., īp. Kapelušniks Ratails; 72) Konditoreja un maiznīca, īp. Glazmans Leja; 73) Dažādu preču trg., īp. Apanauskis Elka; 74) Dažādu preču trg., īp. Sandlers Eleja; 75) Cepuru trg., īp. Sandlers Haja; 76) Dzelzs un galantērijas trg., īp. Kagans Hora-Meri; 77) Dažādu preču trg., īp. Kokorēvičs Antons; 78) Dzelzs preču trg., īp. Drujāns Gita; 79) Sīku preču trg., īp. Supers Hava; 80) Cepuru trg., īp. Akodis Hava; 81) Sīku preču trg., īp. Lisīcins Giršs; 82) Sīku preču trg., īp. Skuteļskis Boruchs; 83) Ādu un apavu trg., īp. Šecers Sema; 84) Dzelzs un sīku preču trg., īp. Issats Broņislavs; 85) Konditoreja un maiznīca, īp. Aplons Artūrs, tlr. Viļaka 50; 86) Dažādu preču trg., īp. Šecers Teiga; 87) Konditoreja un delikatesu vkl., īp. Šmuškovičs Ela; 88) Sīku preču trg., īp. Gurēvičs Sora; 89) Koloniālpreču trg., īp. Šeims Zavels, tlr. Viļaka 30; 90) Aptieka, īp. Šurs Izraels-Ābrams; 91) Da-

žādu preču trg., īp. Gurēvičs P., tlr. Viļaka 25; 92) Mēbelētas istabas, īp. Sandlers Pera; 93) Apavu trg., īp. Bobrovs Dāniels; 94) Manufaktūras un gatavu apģērbu trg., īp. Gurēvičs Lese-Riva; 95) Manufaktūras trg., īp. Zagorjē Ļuba; 96) Gaļas trg., īp. Kapeluškins Eloja-Leiba; 97) Manufaktūras trg., īp. Apanauskis Slova; 98) Maiznīca, īp. Kagans Dāniels; 99) Dažādu preču trg., īp. Elferiņš Šloma; 100) Dažādu preču trg., īp. Kokorēvičs Klāra; 101) Dažādu preču trg., īp. Ospovats Metus; 102) Apavu trg., īp. Gurēvičs Meijers; 103) Konditoreja, īp. Zilbers Gita; 104) Dažādu preču trg., īp. Goldštiks Elka; 105) Drogu preču trg., īp. Sverdlovs Nochums; 106) Dažādu preču trg., īp. Brazis Anna; 107) II šķ. traktieris, īp. Krapans J., tlr. Viļaka 16; 108) Dažādu preču trg.., īp. Krapovkins Beila; 109) Maiznīca, īp. Jeršovs Jānis; 110) Dažādu preču trg., īp. Haits Sora; 111) Ādu un apavu trg., īp. Strukovičs Lība; 112) Gaļas un desu trg., īp. Rukins Ārons-Haims; 113) Aģentūra un komisijas vkl., īp. Rukins Rache; 114) Gaļas trg., īp. Haits Dāvīds; 115) Manufaktūras trg., īp. Spicnādels Ārons, tlr. Viļaka 20; 116) Dažādu preču trg., īp. Tetervins Nejachs; 117) Grāmatu vkl., īp. Bērzons-Hāve Hugo; 118) Gaļas trg., īp. Širjusters Josels; 119) Mēbelētas istabas, īp. Drujāns Rebeka, tlr. Viļaka 34; 120) Linu pieņemšanas punkts, īp. Pagrods Jānis, tlr. Viļaka 3; 121) Koloniālpreču trg. Stanikos, 12 klm. no pg. n., īp. Peipiņš Jeogenija; 122) Sīku preču trg. Semjonovā, 6 klm. no pg. n., īp. Minkins Nochums; 123) Pārtikas preču trg. Laskos, 10 klm. no pg. n., īp. Cērcins Ādams; 124) Dažādu preču trg. Sasnicos, 13 klm. no pg. n., īp. Libgots Leizers; 125) Dažādu preču trg. Blinnicā, 11 klm. no pg. n., īp. Gržibovskis Antons; 126) Mēbelētas istabas Žīguru stc., 10 klm. no pg. n., īp. Puziks Grigorijs; 127) Dažādu preču trg. Žīguros, 10 klm. no pg .n., īp. Boriss Anastāsija; 128) Dažādu preču trg. Kupravā, 16 klm. no pg. n., īp. Haits Ābrams; 129) Gaļas trg. Kupravā, īp. Haits Rataels; 130) Dažādu preču trg. Šlopkinā, 14 klm. no pg. n., īp. Bukovskis Broņislava; 131) Sīku preču trg. Vecumu stc., 8,5 klm. no pg. n., īp. Punculis Aleksandra; 132) Lietotu preču trg. Aizpurvos, 7 klm. no pg. n., īp. Lepnaus Aloizs; 133) Sīku preču trg. Žīguros, 11 klm. no pg. n., īp. Pucinieks Alma; 134) Dažādu preču trg. Žīguru stc., 10 klm. no pg. n., īp. Švāgers Karlīne, tlr. Žīguri 9; 135) Māla trauku trg. Gurinovā, 3 klm. no pg. n., īp. Dubkēvičs Staņislavs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 76.352,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Viļakas ev.-lut. draudzes baznīca pie pg. n., māc. pal. Grīvāns M., dz. Balvos, tlr. Balvi 26; b) Viļakas Rom.-kat. draudzes baznīca, prāvests-dekāns Vaivods Alfons, tlr. Viļaka 21; c) Viļakas pareizticīgo draudzes baznīca, 1,5 klm. no pg. n., mācītājs Jagodkins Teodors, dz. Eržepolē; d) Viļakas ebrēju 2 sinagogas, rabīns Černjaks.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Viļakas savstarp ugunsapdr. bba, db. 1907. g., pr. Gurēvičs Ārons, dz. Viļakā; b) Ebrēju atvaļ. karavīru bba, db. 1933. g., pr. Gurēvičs Ārons, dz. Viļakā; c) Lauksaimn. bba „Orojs", db. 1922. g., pr. Pagrods Jānis, dz. Viļakā, tlr. Viļaka 3.

V.

1. **Vēsturiskas ziņas.** Pilskalni, kapenes u. c.: pilsdrupas Viļakas ezera salā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: lielinieki nodedzinājuši Viļakas muižas ēkas.

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muižu centri:** Viļakas (bij. Marienhauzenes) mž., 0,5 klm. no pg. n., ēkas nodedzinātas 1918. g.

4. **Dabas jaukumi:** a) Viļakas muižas centrs, b) Kvinte-Semenova, c) Kiras upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** a) Kravaļos, prz. Bratuškins St., tlr. Viļaka 49, Vecumu stc. 9 klm.; b) Pagrodās, prz. Pagrods P., tlr. Viļaka 3, vecumu stc. 10 klm.; c) Viļakā, Lipnas - 10, prz. Mancēvičs St.

VALSTS BIBLIOTĒKA

Iekšlietu ministrijas apstiprināto biezi apdzīvoto vietu saraksts.

Rīgas apriņķī:

Baldone, Baldones pagastā.
Birzgale, Birzgales pag.
Garezeri, Ādažu pag.
Gravas, Vidrižu pag.
Inčukalns, Inčukalna pag.
Jumprava, Jumpravas pag.
Katrīnbāde, Pabažu pag.
Koknese, Kokneses pag.
Lēdurga, Lēdurgas pag.
Līgatne, Līgatnes pag.
Līgatnes papīrfabrika, Līgatnes pag.
Lielvārde (Rembate), Rembates pag.
Madliena, Madlienas pag.
Mālpils, Mālpils pag.
Nītaure, Nītaures pag.
Ropaži, Ādažu pag.
Saulkrasti (Neibade), Bīriņu pag.
Skrīveri, Skrīveru pag.
Skulte, Skultes pag.
Suntaži, Suntažu pag.
Turaida, Turaidas pag.
Vecāķi, Mangaļu pag.
Zaube, Zaubes pag.

Cēsu apriņķī:

Abrupe, Jaunpiebalgas pag.
Drusti, Drustu pag.
Dzērbene, Dzērbenes pag.
Ērgļi, Ērgļu pag.
Ieriķi, Drabešu pag.
Jaunpiebalga, Jaunpiebalgas pag.
Lizums, Lizuma pag.
Ranka, Rankas pag.
Rauna, Raunas pag.
Vecpiebalga, Vecpiebalgas pag.
Velēna, Lizuma pag.

Valmieras apriņķī:

Aloja, Alojas pag.
Dikļi, Dikļu pag.
Jelgavkrogs, Liepupes pag.
Matīši, Bauņu pag.
Oleri, Jeru pag.
Ozoli, Ozolu pag.
Rencēni, Rencēnu pag.
Staicele, Rozēnu pag.
Umurga, Umurgas pag.

Valkas apriņķī:

Ērģeme, Ērģemes pag.
Gaujiena, Gaujienas pag.
Jaunkārķi, Kārķu pag.
Palsmane, Palsmanes pag.
Vijciems, Vijciema pag.

Madonas apriņķī:

Cesvaine, Cesvaines pag.
Ļaudona (Liograde), Ļaudonas pag.
Lubāna, Lubānas pag.
Stāmeriena (Vargaļi), Stāmerienas pag.

Liepājas apriņķī:

Bāta, Vaiņodes pag.
Jūrmalciems, Nīcas pag.
Lielezere, Ezeres pag.
Nīca, Nīcas pag.
Paurupe, Rucavas pag.
Vaiņode, Vaiņodes pag.

Aizputes apriņķī:

Alšvanga, Alšvangas pag.
Kalvene, Kalvenes pag.
Pāvilosta, Sakas pag.

Kuldīgas apriņķī:

Pampaļi, Pampaļu pag.
Renda, Rendas pag.
Skrunda, Skrundas pag.

Ventspils apriņķī:

Dundaga, Dundagas pag.
Ēdole, Ēdoles pag.
Mazirbe, Dundagas pag.

Talsu apriņķī:

Spāre, Spāres pag.
Stendesciems (Renčuciems), Stendes pag.

Tukuma apriņķī:

Jaunpils, Jaunpils pag.

Jelgavas apriņķī:

Bēne, Bēnes pag.
Džūkste, Džūkstes pag.
Ruba, Rubas pag.
Vilkudārzs, Elējas pag.

Bauskas apriņķī:

Adžūni, Rundāles pag.
Brunava, Panemunes pag.
Budberga, Panemunes pag.
Iecava, Iecavas pag.
Skaistkalne, Skaistkalnes pag.
Vecmuiža, Vecmuižas pag.

Jēkabpils apriņķī:

Nereta, Neretas pag.

Ilūkstes apriņķī:

Akniste, Aknistes pag.
Bebrene, Bebrenes pag.
Dunava, Rubenes pag.
Eglaine, Lašu pag.
Judovka, Lauceses pag.
Kaplava, Kaplavas pag.

Niderkūņi, Lauceses pag.
Priedaine (Pristaņa), Kaplavas pag.
Rubene, Rubenes pag.
Silene (Borovka), Silenes pag.
Skrudaliene, Skrudalienes pag.
Zemgale, Demenes pag.

Daugavpils apriņķī:

Dagda, Dagdas pag.
Indra, Piedrujas pag.
Kalupe, Kalupes pag.
Piedruja, Piedrujas pag.
Poguļanka, Liksnas pag.
Somerseta, Kapiņu pag.
Spoģi, Višķu pag.
Višķi, Višķu pag.
Zīlāni, Krustpils pag.

Rēzeknes apriņķī:

Andrupene, Andrupenes pag.
Atašiene, Atašienes pag.
Barkava, Barkavas pag.
Bērzgale, Bērzgales pag.
Bikava, Gaigalavas pag.
Borovaja (ieskaitot Saulikus un Rozentavu), Maltas pag.
Bukmuiža, Bukmuižas pag.
Dricēni, Dricēnu pag.
Feimaņi, Silajāņu pag.
Jugolova, Makašēnu pag.
Kaunata, Kaunatas pag.
Malta, Maltas pag. (pieskaitāma arī biezi apdzīv. vietas daļa, kas atrodas Ružinas pag.).
Mežvidi, Bērzgales pag.
Puša, Andrupenes pag.
Riebiņi, Silajāņu pag.
Sakstagals, Sakstagala pag.
Stolerova, Rēznas pag.
Tiltagals, Stirnienes pag.
Tiskadi, Sakstagala pag.
Vidsmuiža, Vidsmuižas pag.

Ludzas apriņķī:

Briģi, Brigu pag.
Nirza, Nirzas pag.
Pasiene, Pasienes pag.
Poļeščina, Šķaunes pag.
Pudinova, Mērdzenes pag.
Pušmucova, Mērdzenes pag.
Rogovka, Nautrēnu pag.
Rundēni, Rundēnu pag.
Vecsloboda, Istras pag.

Jaunlatgales apriņķī:

Augšpils (Višgoroda), Augšpils pag.
Baltinava, Baltinavas pag.
Bērzpils, Bērzpils pag.
Gauri, Gauru pag.
Kacēni (Pokrova), Kacēnu pag.
Kuprava, Liepnas pag.
Liepna, Liepnas pag.
Linava, Linavas pag.
Purvmala (Nosova), Purvmalas pag.
Rekava, Šķilbēnu pag.
Rītupe, Dinavas pag.
Rugāji, Rugāju pag.
Tilža (Kokurava), Tilžas pag.
Viļaka, Viļakas pag.

Pagastu saraksts.

		Lpp.
I.	**Rīgas apriņķis**	7
1.	Ādažu	8
2.	Aizkraukles	10
3.	Allažu	11
4.	Babītes	12
5.	Baldones	14
6.	Bebru	15
7.	Bīriņu	16
8.	Birzgales	18
9	Daugmales	19
10.	Doles	20
11.	Dreiliņu	21
12.	Ikšķiles	22
13.	Inčukalna	23
14	Jumpravas	25
15.	Kastrānes	26
16.	Katlakalna	27
17.	Ķeipenes	28
18.	Ķēču	29
19.	Kokneses	30
20.	Krapes	31
21.	Krimuldas	32
22.	Lauberes	33
23.	Lēdmanes	34
24.	Lēdurgas	35
25.	Lielvārdes	36
26.	Līgatnes	37
27.	Madlienas	39
28.	Mālpils	40
29.	Mangaļu	42
30.	Mārupes	43
31.	Meņģeles	43
32.	Mores	44
33.	Nītaures	45
34.	Ogresgala	46
35.	Olaines	47
36.	Pabažu	48
37.	Plāteres	49
38.	Pļaviņu	50
39.	Rembates	52
40.	Ropažu	53
41.	Salas	54
42.	Salaspils	55
43.	Sējas	56
44.	Sidgundas	57
45.	Siguldas	58
46.	Skrīveru	59
47.	Skultes	60
48.	Slokas	61
49.	Stopiņu	62
50.	Suntažu	63
51.	Taurupes	65
52.	Tomes	66
53.	Turaidas	67
54.	Vidrižu	68
55.	Vildogas	69
56.	Viskaļu	70
57.	Zaubes	71
II.	**Cēsu apriņķis**	73
1.	Baižkalna	73
2.	Cēsu	74
3.	Cirstu	75
4.	Drabešu	76
5.	Drustu	77
6.	Druvienas	78
7.	Dzērbenes	79
8	Ērgļu	81
9.	Gatartas	83
10.	Jaunpiebalgas	84
11.	Jaunraunas	87
12.	Jumurdas	88
13.	Kārļu	89
14.	Kosas	90
15.	Kūduma	91
16.	Launkalnes	92
17.	Lenču	93
18.	Lielstraupes	94
19.	Liepas	95
20.	Līvu	96
21.	Lizuma	97
22.	Mārsnēnu	98
23.	Mazstraupes	99
24.	Ogres	101
25.	Priekuļu	102
26.	Raiskuma	103
27.	Rāmuļu	104
28.	Rankas	105
29.	Raunas	107
30.	Rozulas	109
31.	Sērmukšu	110
32.	Skujenes	111
33.	Stalbes	112
34.	Taurenes	113
35.	Vaives	114
36.	Vecpiebalgas	115
37.	Veļķu	117
38.	Veselavas	118
III.	**Valmieras apriņķis**	120
1.	Ainažu	120
2.	Alojas	121
3.	Augstrozes	123
4.	Bauņu	124
5.	Braslavas	125
7.	Burtnieku	127
6.	Brenguļu	126
8.	Dauguļu	129
9.	Dikļu	130
10.	Duntes	131
11.	Idus	132
12.	Ipiķu	133
13.	Jaunburtnieku	134
14.	Jaunvāles	135
15.	Jeru	136
16.	Katvaru	137
17.	Kauguru	139
18.	Ķieģeļu	140
19.	Kokmuižas	141
20.	Ķoņu	142
21.	Lādes	143
22.	Liepupes	144
23.	Limbažu	145
24.	Lodes	146
25.	Mazsalacas	147
26.	Mujānu	148
27.	Nabes	150
28.	Naukšēnu	151
29.	Ozolu	152
30.	Pāles	153
31.	Pociema	154
32.	Puikules	155
33.	Ŗencēnu	156
34.	Ŗozēnu	157
35.	Rūjienas	159
36.	Salacas	160
37.	Sēļu	161
38.	Skaņkalnes	163
39.	Stienes	164
40.	Svētciema	165
41.	Ternejas	166
42.	Tūjas	167
43.	Umurgas	168
44.	Vaidavas	170
45.	Vainižu	171
46.	Valmieras	172
47	Vecates	173
48.	Viļķenes	174
49.	Vilzēnu	175
50.	Vitrupes	176
IV.	**Valkas apriņķis**	178
1.	Alsviķa	178
2.	Alūksnes	179
3.	Annas	180
4.	Bejas	181
5.	Bilskas	182
6.	Blomes	184
7.	Cirgaļu	185
8.	Dūres	186
9.	Ērģemes	187
10.	Eveles	188
11.	Gaujienas	189
12.	Grundzāles	191
13.	Ilzenes	192
14.	Jaunlaicenes	193
15.	Jaunrozes	194
16.	Jērcēnu	195
17.	Kalncempju	196
18.	Kārķu	197
19.	Karvas	199
20.	Lejasciema	200
21.	Lugažu	200
22.	Mālupes	201
23.	Mārkalnes	202
24.	Mēŗa	203
25.	Omuļu	204
26.	Palsmanes	206
27.	Pededzes	207
28.	Pļāņu	208
29.	Rauzas	209
30.	Sinoles	210
31.	Smiltenes	211
32	Trapenes	213
33.	Trikātes	214
34.	Valkas	215

		Lpp.
35.	Veclaicenes	216
36.	Vijciema	217
37.	Zeltiņu	218
38.	Ziemeŗa	219
39.	Zvārtavas	220
V.	**Madonas apriņķis**	222
1.	Adulienas	222
2.	Beļavas	223
3.	Bērzaunes	224
4.	Cesvaines	225
5.	Dzelzavas	227
6.	Galgauskas	228
7.	Grašu	229
8.	Grostonas	230
9.	Iršu	231
10.	Jaungulbenes	232
11.	Kalsnavas	234
12.	Kārzdabas	235
13.	Kraukļu	237
14.	Kusas	238
15.	Lazdonas	239
16.	Ļaudonas	240
17.	Liepkalnes	241
18.	Liezeres	242
19.	Litenes	243
20.	Lubānas	244
21.	Lubejas	246
22.	Mārcienas	247
23.	Mēdzūlas	248
24.	Meirānu	249
25.	Mētrienas	250
26.	Odzienas	251
27.	Oļu	252
28.	Patkules	253
29.	Pērses	255
30.	Praulienas	255
31.	Saikavas	256
32.	Sarkaņu	258
33.	Sausnējas	259
34.	Sāvienas	259
35.	Stāmerienas	260
36.	Tirzas	262
37.	Vecgulbenes	263
38.	Vējavas	264
39.	Vestienas	265
40.	Viesienas	266
41.	Vietalvas	267
42.	Virānes	268
VI.	**Liepājas apriņķis**	270
1.	Aizteres	270
2.	Aizviķu	271
3.	Asītes	272
4.	Bārtas	273
5.	Bunkas	274
6.	Dunikas	275
7.	Durbes	276
8.	Embūtes	277
9.	Ezeres	278
10.	Gaviezes	280
11.	Gramzdas	281
12.	Grobiņas	282
13.	Kalētu	283
14.	Krotes	284
15.	Medzes	285
16.	Nīcas	286
17.	Nīgrandas	288
18.	Pērkones	289
19.	Priekules	290
20.	Purmsātu	291
21.	Rāvas	292
22.	Rucavas	293
23.	Tadaiķu	295
24.	Tāšu	296
25.	Vaiņodes	297
26.	Vecpils	299
27.	Vērgaļu	300
28.	Virgas	301
29.	Ziemupes	302
VII.	**Aizputes apriņķis**	304
1.	Aizputes	304
2.	Alšvangas	305
3.	Apriķu	306
4.	Basu	307
5.	Cīravas	308
6.	Dunalkas	309
7.	Dzērves	310
8.	Gudenieku	311
9.	Jūrkalnes	312
10.	Kalvenes	313
11.	Kazdangas	315
12.	Klosteres	316
13.	Lažas	317
14.	Nīkrāces	318
15.	Rudbāržu	319
16.	Sakas	321
17.	Sieksātes	322
18.	Ulmales	323
19.	Valtaiķu	324
VIII.	**Kuldīgas apriņķis**	325
1.	Cieceres	325
2.	Gaiķu	326
3.	Īvandes	327
4.	Kabiles	328
5.	Kuldīgas	330
6.	Kurmāles	331
7.	Kursīšu	332
8.	Lutriņu	333
9.	Padures	334
10.	Pampāļu	335
11.	Planicas	336
12.	Raņķu	337
13.	Rendas	338
14.	Saldus	340
15.	Sātiņu	341
16.	Skrundas	342
17.	Snēpeles	344
18.	Turlavas	345
19.	Vārmes	346
20.	Zvārdes	348
IX.	**Ventspils apriņķis**	350
1.	Ances	350
2.	Dundagas	351
3.	Ēdoles	354
4.	Piltenes	356
5.	Popes	357
6.	Puzes	358
7.	Sarkanmuižas	359
8.	Ugāles	360
9.	Usmas	361
10.	Užavas	363
11.	Vārves	364
12.	Ziras	365
13.	Zlēku	366
14.	Zūru	367
X.	**Talsu apriņķis**	369
1.	Ārlavas	369
2.	Cēres	370
3.	Kandavas	371
4.	Laidzes	372
5.	Lībagu	374
6.	Lubezeres	375
7.	Mērsraga	376
8.	Nogales	377
9.	Nurmuižas	378
10.	Pastendes	379
11.	Spāres	380
12.	Stendes	382
13.	Strazdes	384
14.	Upesgrīvas	385
15.	Valgales	386
16.	Vandzenes	387
17.	Virbu	388
18.	Zentenes	389
XI.	**Tukuma apriņķis**	391
1.	Aizupes	391
2.	Annenieku	392
3.	Bikstu	393
4.	Blīdienas	394
5.	Dzirciema	396
6.	Engures	397
7.	Grenču	398
8.	Irlavas	399
9.	Jaunpils	401
10.	Lestenes	403
11.	Matkules	404
12.	Milzkalnes	405
13.	Praviņu	407
14.	Pūres	408
15.	Remtes	409
16.	Sēmes	410
17.	Slampes	411
18.	Smārdes	412
19.	Struteles	413
20.	Tumes	415
21.	Vānes	415
22.	Vecmoku	417
23.	Zantes	418
24.	Zebrenes	419
25.	Zemītes	420
XII.	**Jelgavas apriņķis**	422
1.	Auru	422
2.	Bēnes	423
3.	Bērzmuižas	425
4.	Bukaišu	426
5.	Dobeles	427
6.	Džūkstes	428
7.	Elējas	430
8.	Garozes	431
9.	Glūdas	433
10.	Īles	434
11.	Jaunauces	435
12.	Jaunsvirlaukas	436
13.	Jēkabnieku	437

		Lpp.
14.	Kalnciema	438
15.	Lielauces	440
16.	Lielplatones	441
17.	Lielvircavas	442
18.	Līvbērzes	443
19.	Mežmuižas	444
20.	Naudītes	445
21.	Ozolnieku	446
22.	Penkules	448
23.	Pēternieku	449
24.	Platones	450
25.	Rubas	451
26.	Salgales	452
27.	Sesavas	453
28.	Sīpeles	455
29.	Sniķeres	456
30.	Svētes	457
31.	Šķibes	458
32.	Tērvetes	459
33.	Teteles	460
34.	Ukru	461
35.	Vadakstes	462
36.	Valgundes	463
37.	Vecauces	464
38.	Vecsvirlaukas	466
39.	Vilces	467
40.	Vircavas	468
41.	Zaļenieku	469

XIII. Bauskas apriņķis . 471

1.	Bārbeles	471
2.	Bauskas	472
3.	Bruknas	473
4.	Ceraukstes	474
5.	Codes	475
6.	Iecavas	476
7.	Īslīces	478
8.	Jaunsaules	479
9.	Kurmenes	480
10.	Mežotnes	481
11.	Misas	483
12.	Panemunes	484
13.	Rundāles	485
14.	Skaistkalnes	486
15.	Stelpes	488
16.	Svitenes	489
17.	Taurkalnes	490
18.	Vecmuižas	492
19.	Vecsaules	493
20.	Zālītes	494

XIV. Jēkabpils apriņķis 496

1.	Ābeļu	496
2.	Biržu	497
3.	Daudzeses	499
4.	Dignājas	500
5.	Elkšņu	501
6.	Mazzalves	502
7.	Mēmeles	504
8.	Neretas	505
9.	Rītes	507
10.	Saukas	508
11.	Seces	509
12.	Sēlpils	511
13.	Sērenes	513
14.	Slates	514
15.	Sunākstes	515
16.	Vārnavas	516
17.	Viesītes	517
18.	Zalves	518
19.	Zasas	519

XV. Ilūkstes apriņķis . 520

1.	Aknistes	520
2.	Asares	522
3.	Bebrenes	523
4.	Demenes	525
5.	Dvietes	526
6	Gārsenes	527
7.	Kaplavas	529
8.	Kurcuma	530
9.	Lašu	531
10.	Laucesas	532
11.	Pilskalnes	533
12.	Prodes	534
13.	Raudas	535
14.	Rubenes	536
15.	Salienas	537
16.	Silenes	539
17.	Skrudalienes	540
18.	Susējas	541
19.	Sventas	542

XVI. Daugavpils apriņķis 544

1.	Aiviekstas	544
2.	Asūnes	545
3.	Aulejas	547
4.	Biķernieku	548
5.	Dagdas	549
6.	Izvaltas	552
7.	Jāsmuižas	553
8.	Kalupes	555
9.	Kapiņu	556
10.	Krāslavas	558
11.	Krustpils	560
12.	Līksnas	562
13.	Līvānu	564
14.	Naujenes	565
15.	Piedrujas	567
16.	Preiļu	568
17.	Pustiņas	570
18.	Rudzētu	571
19.	Skaistas	572
20.	Ungurmuižas	574
21.	Vārkavas	575
22.	Vīpes	576
23.	Višķu	577

XVII. Rēzeknes apriņķis 580

1.	Andrupenes	580
2.	Atašienes	582
3.	Barkavas	583
4	Bērzgales	585
5.	Bukmuižas	586
6.	Dricēnu	587
7.	Gaigalavas	588
8.	Kaunatas	590
9.	Makašēnu	592
10.	Maltas	593
11.	Ozolmuižas	595
12.	Rēznas	596
13.	Ružinas	598
14.	Sakstagala	599
15.	Silajāņu	601
16.	Stirnienas	602
17.	Varakļānu	603
18.	Vidsmuižas	605
19.	Viļēnu	606

XVIII. Ludzas apriņķis . 608

1.	Brigu	608
2.	Ciblas	609
3	Istras	610
4.	Kārsavas	612
5.	Mērdzenes	613
6.	Nautrēnu	616
7.	Nirzas	617
8.	Pasienes	618
9.	Pildas	619
10.	Rundēnu	622
11.	Šķaunes	623
12.	Zvirgzdenes	624

XIX. Jaunlatgales apriņķis 626

1.	Augšpils	626
2.	Baltinavas	627
3.	Balvu	629
4.	Bērzpils	631
5.	Gauru	632
6.	Kacēnu	635
7.	Liepnas	637
8.	Linavas	638
9.	Purvmalas	640
10.	Rugāju	641
11.	Šķilbēnu	643
12.	Tilžas	644
13.	Viļākas	646

VALSTS BIBLIOTEKA

Pamanītās iespieduma kļūdas:

lpp.	nodalījums	rinda	iespiests:	jābūt:
18.	II/2.	3.	„klm. no pg. n.; aptieka..."	„Birzgales pamatskolā."
18.	II/3.	4.		jāpapildina ar „īp. Spirs H."
25.	IV/2.	4.	„Koilis"	„Kārlis"
27.	V/1.	2.	„Kļavniekkalna"	„Pļavniekkalna"
42.	III/2.	vairākās	„0 klm. no pg. n."	„pie pg. n."
50.	IV/1.	1.	„Madlineas"	„Madlienas"
55.	IV/2.	6.	„db. 1492. g."	„db. 1924. g."
63.	III/2.—3.	—	„Bochma"	„Boehms"
73.	—	1.	„Apriņku"	„Apriņķa"
77.	II/1.	6.	„Perlachs"	„Perlbachs"
78.	I	15.	„Drusti P. t. k...."	jāsvītro visa rinda.
101.	V/2.	—	prof. A. Švabes dzimš. vieta;	jāsvītro.
106.	II/4.	1.	„Ārsts"	„Veterinārārsts"
109.	V/3.—6.	—	„Bordkēvičs"	„Bortkēvičs"
193.	II/4.	2.	„Ozols A. — Alksnis"	„Ozols-Alksnis"
236.	V/2.	—	rakstn. J. Ezeriņa dzimš. v.	jāsvītro.
255.	I	—	„Upes: Pelve, Pelne, Melupe, Grābiņupe".	„Upes: Pērse, Melnupe, Grābiņupe."
260.	II/4.	1.	„Satiksme".	jāsvītro.
272.	III/1.	6.	„lapas,"	„lapsas,"
292.	V/1.		„1095. g."	„1905. g."
337.	pagasta virsrakstā		„Raņku"	„Raņķu"
430.	pagasta virsrakstā		„6. Elejas".	„7. Elējas."
538.	Grīvas - Kaplavas rajona kartē, kreisā augšējā stūrī		„Raudas"	„Lašu"
254.	Madonas rajona kartē nav uzraksta Vējavas pg.; pēdējais atrodams kartē starp Vestienas, Viesienas, Lubejas un Jumurdas pg.			

VALSTS BIBLIOTĒKA

C9716

C 9716

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA
0309021898